

Title: సత్యార్థ (పతాశకు
అనుబంధ ద్వంద్వము)

ప్రకాశ
కర్త

CHECKED 2001

Publisher: - ఆర్య (పరిశోధనా సేవ)

ప్రకాశించిన తేదీ 15/11/01

అనువాదకర్త: **ప్రొ. గ. శివ**
Trust Regu. ---

అధ్యక్షుని సోమనాథరావు (౧౦ నమూనానములు)
అధ్యక్షుని గోపాలరావు (౧౧ నమూనానములు)
అధ్యక్షుని రాజరత్నమారాధ్యులు (౧౨, ౧౩, ౧౪ నమూనానములు)

సంకలనకర్త:

VYAS VEDIC SEVA SENAL
Vyasa, Seemaphalagani,
SECUNDERABAD.

వందీత గోపదేవ (దాఖనికులు)
వర్తమాని వెంకటరత్నము గారు & తాతాప్రసాద
మదనమోహన విద్యాసాగర్ వేదాంశిక

ప్రకాశకర్త:

ప్రకాశనము, నవ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రచురణాధికారులు-500 195

ప్రాక్క-థనము

యొద్ది దయానందస్వామి విరచిత సత్యాగ్రహకాళ గ్రంథము నవ యుగారంభమునకు నాంది. దీని ప్రకాశితకాల ఆధునిక యుగమునకు ప్రకృతమైన మార్గమును జూపునటులలో అతిశయోక్తి యేమాత్రము లేదు. తొలిక విజ్ఞానాగ్నిలో సంకల్పమగుచున్న పాశ్చాత్యదేశములకు మితకత్తిద ములకు తోనై జీవభవమువలె నున్న ప్రాచ్యదేశములకు నవయుగవిరాళ యగు యొద్ది దయానందుడు నవచైతన్య సంరేఖమును ప్రసాదించెను.

ఈ అమరగ్రంథము ప్రప్రథముగా శ్రీ. క. 1875 లో ఆర్యభాష (హిందీ) లో ముద్రింపబడెను. దీనిని పఠించి శ్రీ. క. 1884 లో రెండవ మర్యాదయును ప్రచురింపబడి నే దీనియే ప్రామాణికగ్రంథముగ పమ్మలరు చున్నది. నేటివరకు మహారు పదిలకం ప్రతులు ముద్రింపబడెను. గత శతాబ్ద సంవత్సరములనుండి రామాయణము గీత పదపాదీకసంఖ్యలో హిందీభాషలో ప్రచురింపబడిన ఈ గ్రంథముకంటె అన్యగ్రంథము లేవియు యింత అధిక సంఖ్యతో ముద్రింపబడలేదు.

ఇంద్రావ్యుర్థ మేమనగా ప్రపంచములోని ఏ యితరభాషలోకూడ ఇలావు ఈ పద సంవత్సరముం వ్యవధిలో ఇంత అధికసంఖ్యలో ప్రచు రింపబడిన మరయొకగ్రంథ మేదియును లేదు. నేటివరకు అన్యభాషలలో అధిక సంఖ్యలో యీగ్రంథమువలె మరయే యితరగ్రంథము అనువదించ నలేదు.

ఈ యుక్త్యుష్టగ్రంథము సంస్కృత పంజాబి, గురుముఖి, దిర్ఘా పారసీ, సింధీ, గుజరాతీ, మరాఠీ, బెంగాలీ, ఒరియా, తమిళ, తమిళ, మళ జాలం, చైనీ, బర్మీ, నేపాలీ, ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, జర్మనీ మున్నగు భాష లలో ననువదించబడెను.

ఈ పరిశీలనకాగ్రంథ ప్రధాన పేరుగా :-

౧. పాశ్చాత్యదేశములలోని మాతృమూలర ప్రత్యుత్పత్తి విద్యా
మూల వేదములను పరిశోధించు నెవముతో ఆర్యుల రహస్యమును కించము
శ్రీ ప్రపంచము. పరిశీలనమును ప్రచారము చేయుచున్న పాపంబులందు
బ్రద్దలయ్యెను. ఈరకు మాతృమూలరకూడ కన యతిప్రాయములను మార్పు
కొనవలసి వచ్చెను.

౨. దార్శినికగ్రంథులో మహానందీబుద్ధునిచెను. కర్పరికముగా
భారతీయుల దార్శినికరహస్యము. వరంపరా గతాతిప్రాయములను మార్పుచేయుటయే
గాక విశ్వములోని అన్య వివిధమతవర్తించుట కూడ కనుకను మతగ్రంథము
అను మాతవ్యాఖ్య చేయబడింది.

౩. విద్యాగ్రంథములైన మానవశుభం యీ గ్రంథము స్వతంత్రరచిత
వకు ఒక రహస్యభారమగుచున్నట్లుగాక మాతవోత్సాహము, సమీపప్రేరణ
గలిగించెను.

౪. భారతీయుల ప్రజాశివములోను పాండిత్య రాజీయ నైతిక
దార్శినికరహస్యములను విస్తారముగా మార్పు లంబురించెను.

ఈ గ్రంథము మానవశివమునకు తోడ్పడుచున్నట్లుగాక వర
విషయములను జ్ఞానదిరి. అనేకపర్యాయములు దీనిని పఠించినవారు లాభో
బొందుచున్నట్లుగాక ఇతరులకుగూడ పాఠకులవలన తోర కలుగును.

భారతదేశ భాషలోనేగాక విశ్వవిఖ్యాత భాషలన్నింటిలో ఏదైనా
వాద మునంబును.

ప్రస్తుత ఏ గ్రంథము తెలుగుభాషలోని వందల ప్రతులము.
ప్రథమముగా తెలుగుభాషలో శ్రీ. క. 1940 పూర్వము తెలుగుపాఠ్య ముద్రి
కరించెను. శ్రీ. క. 1908 లో శ్రీ పం. అదిష్టాది సోమవాతరావుగారిచే వా
భాషలో వందల నమూనావమునరకును శ్రీ. క. 1912 లో వారి సోమవా
పం. గోపాలరావుగారిచే వరుసావందల నమూనాన మునుపటివంటి దక్షి
తెలుగుభాషలో అర్థవంతమువారిచేరా ప్రచురించెను. శ్రీ. క. 1932 లో

శ్రీ వం॥ యో, రాజధర్మమార్యుణ్గాదితే కథవటి వచ్చెందు, మదమూదు, వృద్ధిబాదుగు నమూల్లనమం యనువాదము నొనర్పబడి మరం దక్షిణ హైదరాబాద్ అర్యసమాజముద్వారానే రెండవసారి ముద్రించబడెను.

శ్రీ. ౪. 1940 ఏకవ హైదరాబాద్ అర్యప్రతినిధివర ద్వారా సమాచారమైన శ్రీ వండిన మదనమోహన విద్యాపాగరుగారిలో తెలుగు సత్కార్య ప్రకాశమును సవరించి మరం తృతీయ ప్రతురణ చేయింపవలయునని విజ్ఞప్తముచేసెను.

దా ప్రార్థనను అంగీకరించి శ్రీ వం॥ మదనమోహన విద్యాపాగరు గారు యీ గ్రంథమును సవరింపు బాధ్యతను వహించిరి. ఈ గ్రంథ సవరణమునకు దోహదపడు శ్రీ వం॥ రుద్రదేవుగారిని ఈ సభవారు తెనాలికి వంపిరి.

సంస్కృతాల్లాంగ్ల హిందీ భాషాకోవిదులైన కీర్తిశేఖరుగు మవన తిరులైన శ్రీ వడ్లది వెంకటరత్నముగారు, అర్యసిద్ధాంతమును, యోగా భాషి రతుడు శ్రీ వం॥ గోపదేవు బాధ్యవితులుగారు మరియు అర్యవిద్వాంశ ప్రముఖి వ్యాఖ్యాతారుడగు వేదవిదులైన శ్రీ వం॥ మదనమోహన విద్యాపాగరు వేదాంతాదుగారు యీ ముగ్గురు మహాశియులు కలిపి చింతనపూర్వక క్రమ చేపి అనువాదభాషను సరిష్కరించి తెనాలిలో నాలుగుమాసములలోనే సమాధాన కూర్చును పిదపవరదిరి.

కరుణి నాగివకూర్చుకూడ శ్రీ వం॥ గోపదేవుగారు వం॥ మదనమోహన విద్యాపాగరుగారు యీ యథయ వండినవర్కులనే హైదరాబాదులో అలాగు చేయబడినది.

నాగివసారి ముద్రించబడిన యీ తెలుగు సత్కార్యప్రకాశము ఎన్నియు సవరికాలములోనే విక్రియమయినవి. విద్యాంశులు చూచిన కొన్ని సవరణ మూలనందు గ్రహించి మరం దీనిని పంచమ ప్రతురణ చేయుచుని నేను కోరగానే యీ యథయవంధితు రాజాధ్యక్షును వహించి, క్రమవడి కను అమూల్య సమయమును వివియోగించి ఐదవ కూర్పును పిదపవరదినందుంకు పర కరవున పిరికి నా కృతజ్ఞత. అధికక్రద్ధ వహించి సముచితమైన సంహారంద్వి ఈ

కార్యములో సహకరించినందులకు విశేషించి. సం॥ మదనమోహన విద్యా
పాఠశాలలో సభవారు వ్యాదయపూర్వకముగ కృతజ్ఞత వ్యక్తపరచుచున్నారు.

ఈ సందమప్రచురణలోని ముద్రణదోషములను దిద్ది కార్యకారమును
శ్రీ. వీరభద్రశాస్త్రిగారు వహించినందులకు మా కృతజ్ఞత.

సాధ్యమైనంతవరకు ముద్రణ దోషరహితంగా ఉండేటట్లును సర్వాంగ
మందరంగా నీ గ్రంథమును సిద్ధపరచుటకు ప్రయత్నించితిమి.

ఆంధ్రలోక మిగ్రంథమును వరించి జీవితవికాసమును పొందుటేగాక
ఆదిరకాలముననే ఆలవహారి ముద్రణకై ప్రోత్సహించగలదని మా ఆశాంక్ష.

స రేం ద్ర

వరాన్, అర్యప్రతినిధిసభ చుట్టవడి

హైదరాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

సంశోధకుల విన్నపము

తృతీయ ప్రచురణము క్రీ.శ. 1940 : మండల గౌరవ (డాక్టర్)

తెలుగు భాషలో సత్యార్థ ప్రకాశమున కిది మూడవ కూర్పు. మొదట రెండు కూర్పులు విజాపూరరాజాడు ఆర్య ప్రతినిధి నరవారిచే బ్రహ్మశివశేషులు వ్రాసినవి. అందు మొదటికూర్పు కంటే రెండవకూర్పు రాంవరకు సంస్కరింపబడి యున్నదనుటలో సందియములేదు. కాని దీని వింకను సంస్కరింప దగుననియు, లేక మరియొక యనువాదము చేయించదగుననియు పాఠకులు పెక్కురు సలహాలు కోరుచుండిరి. ఉపద్యక్త వలాదికారులలో గొందఱు సజ్జనులు నీ దివరి యభిప్రాయమును పెక్కుసార్లు ప్రకటించి యుండిరి.

ఇట్లనేక విధముల ప్రేరింపబడియు గ్రంథమహత్వమును గుర్తించుచు నీ మహాకార్యమును పరిగా విర్వర్తింపజాల నేమోయను భయమున రెండు మూడు సంవత్సరముల నుండి గడిపితిని. గాని తప్పక పోవుటచే నీ సంపత్తి రము ఎట్లులేన నీ కార్యము గట్టెక్కింప విశ్వయిందితిని. నాకు శ్రద్ధయును ఆప్తులు సంస్కరణ శీలురు. ఉదయభాషా ప్రవీణులు నగు శ్రీ చండిత వల్లమూడి వెంకటరత్నము గారి బ్వారా యీ కార్యము నిర్వర్తింపనెంచి వారి వరుగ నాయందు, తెలుగుభాషయందు, ఆర్యసమాజము నందుగల యనురాగముచే నంగీకరించిరి.

అటుపై పూర్వానుకర్తల యమూల్య పరిశ్రమలను ములుగుపించు తమ కిచ్చగించి వారపై వీలైనవరకు దానినే ములుగుపెట్టి విశ్వయింది దనమున కేదెనమిది గంటల బొప్పున నెం నాళ్లలో వీరని నేదో యొక విధముగ ముగించితిమి. దీనిని హిందీ సత్యార్థ ప్రకాశముతో పరిచూచుచు చంద్రామూలముగ చక్కఁబరచితిమి భాషా సారల్యమునకు, శైలిమాధుర్యము నకు యతావకాశముగ ప్రయత్నించితిమి. ఇన్నిదినములును మాకు సమ్మాన పూర్వకముగ నాతిశ్య మొనగుచు నీ కార్యమున సర్వవిధములదోడు పడిన శ్రీ చండిత మదవమోహన విద్యాసాగర్ గారికి తవ్యవారములు. ఈ గ్రంథ మీ రూపముగ వగుటకు దోడుపడిన వారికి కృతజ్ఞులము.

చిరునామ ప్రచురణము క్రీ.శ. 1949 : పండిత గోపదేవ (హరిహర)

ఈ తెలుగు నాట్యరత్న ప్రకాశమును చేసే హైదరాబాద్ నందుండి పం. మద. మోహన విద్యాసాగర్ వేదాంతాగారాలో సంప్రదించి మరల సంకలనము చేసితిని ఈ ప్రచురణ సమయమున శ్రీ వల్లభూరి వెంకట రత్నమూగారు స్వర్ణస్తుతనందులకు మాకు లాం విషాదము కలిగెను. పండిత విద్యాసాగర్ గారు పాఠశాల ప్రాంత జన్మలు. కాగండి గురుకుల స్థాపకులు. గురుకులమున విద్యా ప్రతిభను పూర్తిచేసి క్రీ. శ. 1937 నుండి ఆంధ్ర ప్రాంతమున వేదమఠమున ప్రచార మొనర్చు విమలము సాధ్యదేశ ఆర్య వతిరి నేడ (దిల్లీ) అధికారులచే ప్రధానముగా నియంత్రితై నేటి వరకు 1.2 ప్రచారము చేయుచున్నారు. ఈమధ్య కలిపయవత్సరములు అప్రతి మాముగారి విరేళముందును ఆర్యరత్న ప్రచారముచేసి యున్నారు. వారు ఈ నాట్యరత్న ప్రకాశమును అనుసరించుటకు తృప్తియ పండ్పరణమునుండియే నమ్మ ప్రేరేపించుటమీకాదనుహస్తి లాసములను గుర్తించుటలో నాయాశాన్వయము వాకు మిక్కిలి సహకృతి నొసరియున్నారు.

పంచమ ప్రచురణము క్రీ.శ. 1970 : పండిత మదనమోహన విద్యాసాగర్

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆర్యరత్న ప్రచారముకొరకు నాట్యరత్న ప్రకాశగ్రంథ మును తెలుగు అనువాద మశ్వనవరమని క్రీ. శ. 1940 లో ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కూచిపూడి (తెలూరి) వా వత్సంగు శ్రీ పం. గోపదేవు ప్రభుకుల కొక మోహన విగెను. ఇంతకుపూర్వమే హైదరాబాద్ (విజామరాజ్యము)లో తెలుగు నాట్యరత్న ప్రకాశము వెలువడినది. కాని అంత్యజ్ఞయనది. ఆర్యప్రతినిర్తి ప్రధానముపై తెలిసినుండి హై ద్రాబాదునకు వేంచేసినపుడు యీ నాట్యరత్న ప్రకాశము పురం ప్రచురణ చేయవలయునని పండిత నరేంద్రునిగాదియారా నిరీకమయ్యెను. చుద్రాసునకు తెందిన ఆంధ్రప్రాంతమునకు, విజాంరాజ్యము లోని తెలంగాణ ప్రాంతమున కనుగుణంగా ఉండునట్లు నా సంపాదననుసరించి నాది అనువాదమును పరిష్కరించి ప్రచురించుటకు దిక్పయించెదెను.

శ్రీ పం॥ ఘరేంద్రగారు యీ తార్కానము నాపై మోసగా తెనాది వాస్తవ్యులగు స్వర్గీయ శ్రీ వద్ల మూడి వెండవరిత్పముగారు. శ్రీ పం॥ గోప దేవుగారు (తార్కానికులు) మరియు సేనును ముగ్గురము కలిసి తెనుగు అనువాదమును పరిష్కరించి నాలుగు మాసములలోనే మూడవకూర్పును సిద్ధపరచితిమి.

తదుపరి దీని చతుర్థప్రచురణమును కూడ పం॥ గోపదేవు గారును సేనును సిద్ధపరిచితిమి.

గోవిందరామ్ హాపానందు (నయూబెడల్) వారి హిందీలో లభ్యమైన ప్రామాణిక సత్యార్థప్రకాశము తెలుగులోని తృతీయ చతుర్థ ప్రచురణమున కారాము.

శ్రీమతి పరోపకారిణి సభ అక్కిరెడ్డివారి ప్రచురణ. శ్రీ స్వామి వేదానందులవారి, శ్రీ పం॥ భగవద్దత్తుగారి హిందీ ప్రామాణిక ప్రచురణముల ఆధారమేగాక ముఖ్యముగా హిందీ ప్రకమనంస్కరణమునుండి రీసిన లోలో కావీల ఆధారముపై ఈ తెలుగు పంపన ప్రచురణ సిద్ధపరచబడినది.

ఈ అనువాదములో హిందీ తెలుగులోని సమానార్థములు గల సంస్కృత తత్పమ శబ్దములకు తగు ప్రాధాన్య మొసగబడినది.

అనువాదము చేయుట మహా కష్టసాధ్యము. మూలగ్రంథభాషలోనున్న భాషము లోపముగాకుండ అనువాదములో అవిచ్ఛిన్నభావప్రకటన, తద్వ్యాకృతాసావదములయందు సంప్రదాయము కైక భావవ్యక్తత మొదలగునవన్నియు అనువాదకర్తదృష్టతముతో అనుపేక్షణీయములు. కాని యిది యీయాసందవిరచిత గ్రంథములలోని ప్రతి ప్రదము ప్రతి వాక్యము ప్రతి అనుచ్ఛేదము (పైరా) గూర్తావసమవిశ్లేషపై విలసిల్లుచున్నది. కనుక వీరి గ్రంథములు అనువాదము చేయుట మహాకష్టకరము. వీరి సమస్తగ్రంథములు బ్రహ్మ, మనుమొదలు ౪ కొవి వ్యాస, శైమిది, విరజానంద పర్యంతము ఋషుల వేదానుకూలమైన అతిప్రాయ పారగర్వ పరిపూరము.

అయినప్పటికిని మా యథాశక్తిగా శ్రద్ధతో దీనిని సవరించి అధనాశన
రూపము నిచ్చుటకు ప్రయత్నించితిమి.

ప్రస్తుతము ఈ పంచమ ప్రచురణమును ఆంధ్రప్రదేశ్ కులకు అంద
జేయుదున్నందులకు ఆంధ్రలోకము మాకు నడవణాళము కలిగించినందుకు
చాలా సంతోషము.

ఈ గ్రంథపుం దెక్కడనేనియు లోపములేవైన సుష్పయోజల విద్వాం
సులు మాకు సూచించిన రాజోపు అలవ ప్రచురణమున సవరించి ముద్రించ
గలము.

మహర్షి శ్రీమద్దయానంద సరస్వతి

(యోగవిలాక కర్తవేత్త)

మూలము. - శ్రద్ధానందస్వామి ఆచారము. - పండిత గోపదేవ్

విక్రమ శకం ౧౮౮౧ (క్రీ. శ. ౧౮౬౪)లో ఒకానొక తిథియందు జ్యోతిర్మాతమున (సౌరాష్ట్ర-గుజరాత్) ఓంకారాగ్రామపు సామానేడియ లాడి చల్లగాహ్మజనమున నొకటంతుడు పుట్టెను. ఆ బ్రాహ్మణుడు దూకుడు, భూస్వామి జమీదార్ అనగా డిప్యూరజ-కర్మచారి. తనకు బుట్టిన బాంకువకు మూలశంకరుడని పేరుపెట్టెను. అతడు ౩ పురు, తనపుత్రుడు బడుపిండ్ల ప్రాయము కంటారు అగుచితే తదవుగ దేవనాగరి అక్షరాశ్యావము లిది నేర్ప వారంటించెను. కుంధర్మము ననుసరించి శ్లోకములు మంత్రములు స్తోత్రములు నేర్పబొందెను. ఎదిమిదేండ్లు రాగానే ఉపనయనముచేసి గాయత్రి మంత్ర ముతోబాటు సంధ్యావంధనాచార నలవరకెను. దురాధ్యాయము కంఠస్థము చేయించి యజుర్వేద సంహిత నత్యసంపదేసెను. శివరక్తియందు ప్రేమకలి గింతుటకు పార్థివపూజ నుపదేశించెను. వదియేండ్ల ప్రాయమున మూలశంక రుడు పార్థివపూజ నొనర్చుటకు సారాంశ వ్రతమును గ్రహించెను.

పదునాలుగేండ్లు ప్రాయమున (వి.శ. ౧౮౯౪) (క్రీ.శ. ౧౮౭౮) తండ్రి కుమారుని శివరాత్రి వ్రతము చేయసిద్ధముచేసెను. షగలంకయు శివ పూజమునుండి రుచికరములైన శివుని కథలు వివివించెను. మూలశంకరుడా కథలు వివి మోహితుడై లిల్లి వారిందినను వినక యువదినయగు గంటలు ఉపనయనముచేయ పట్టుదలనహించెను. రాత్రివేళ శివాయమున తక్కురెల్లరు చేరిరి. పూజచేసి కృమముగా నెల్లరు విడిచిరి. మూలశంకరుని సామానేడి యగు తండ్రియు తమకుపాల్లటరొనయ్యెను. కొది పదునాలుగేండ్ల బాలుడు మూలశంకరుడు మాత్రము శ్రద్ధాప్రేరితుడై కనులు మూతపడుచుండ విటి తోముకము తరువుకొనుచు పెరిగువతోమందెను.

అప్పడర్థరాత్రివేళ జరిగిన విషయమును మూలశంకరుడు దయానందు దైన తదువరి వర్ణించిన శబ్దములనే యక్కడ వ్రాయుచి యుచికము.

“అయ్యముగల వింమునుండి యొకయొక యంటివచ్చి తవలిం గమానకు నలువైపుల తిరుగజొచ్చెను. ఎగిరిరింగమునై నెక్కెను. తత్తం ర్పించిననై వేద్యులను తినరొడగెను. అప్పుడు చిత్తమున పలువిధములగు వాలోచనలు రేకెత్తెను. “దేనివని కథలు వింటివో యీ మహాదేవుడేనా యీ షుడు”: అని ప్రశ్నముచయించెను.....కథలలో విన్నమహాదేవుడు పర బ్రహ్మమగునెడల నతని కింన్నునై ఎయకరెట్లు పడుగువిడును.....పాతు నకావ్రముతో దైత్యులను సంహరించినవారుకదా: అతడీ కుర్రుణకువేను తనపై గంతులిరకుండ చేయనేరదా : ”

అంతకునాదాడుడు తండ్రిని రేపును. వ్యాకులదై తన ప్రశ్నలను తం డికి వినిపించును. తండ్రి పుతుని తరబుద్దని కుంతిముచేసి యతని సంద విశ్వాసునిగ్గుజేయ యత్నించును. దానినన కదిరుచియుంపక యతడు కల్యాణ కరువగు నిజమైన కవుని దర్శనముచేసికొనసంతసరకు భాష్యాహులంవంక తోనని చ్చిత సంకల్పరయ్యెను. ఆ నానియు పరమేశ్వరుని సాక్ష్యా రము కలుగునంతవరకు ఆస్మనకెన్నడును తంయొగ్గి యిరుగడు. ఆశివరాత్రి నాదే యీ విచిత్రభాలకుని యాత్మికజన్మము కలిగినదనవలెను. కావుననే యతని జన్మదిష్టము తెలియకపోయినను, శివరాత్రినానతని జన్మదిష్టోపము అరుపుట యచితముగా నెంతయైనను.

మూలకంకరుడు నిద్రార్థనమున తప్పరుదయ్యెను. అతడు పనునా రేండ్లవాడుగా సకవికండ్ల రేండ్లెండ్లు చిప్పడియైన యజ్ఞవిచెల్లెల మరచిం చెను. కలరావలన నెంతప్రయత్నించినను లాభములేక నాల్గొంటిలో నామె మృత్యువాతంబయెను. దాంట్లైన మూలకంకరునకదియంతయు వింతగా దోచెను. తెల్ల అన్నతో మాటలాడడు. అతనివంతయాడడు. నిష్కరయ్యె ప్రాంపు పేరు నేంవిష్కరించినదో యతని ధర్మముకాదు. విష్ణుతుడై చిత్రలిఖితుడైనట్లు వింటి పోయెను. జల్లంతయు రోదనముతో నిండిపోయెను. కాని యతని కమ్మం నుండి అత్యంతములై నను రాంపు. యాదువారి కతడు పాపాణ్ణుడ యుడనిపించెను, కాని యతడాలోచనలో మగ్నుడై యుండెను.

“ఒకనాడు వేసుకూడ మృత్యువు వెదుర్కొనవలసిన వాడననా: వాడు మృత్యుముఖమునుండి కన్నకొన మండునెక్కడ వెదకగలము: ముక్తికొలకు

"అయ్యముగల పిండునుండి యొకయొకల యింటికివచ్చి కవలం గమనకు పలువైపుల తిరుగజొచ్చెను. ఎగిరిరింగును నెత్తెను. భక్తుల త్పించినవైవేద్యాదులను తివరొడగెను. అప్పుడు చిత్తమున పలువిధములగు వాలోడనలు రేకెత్తెను. "గేనెవని కథలు వింటినో యా మహాదేవుడేనా యా యుడు": అని ప్రశ్నముదయించెను.....కథలలో విన్నమహాదేవుడు వర బ్రహ్మచుగునెడల నకవి కింపునై ఎలుకలెట్లు వరుగువిరుగు.....పాతు వశాత్తముతో దైత్యులను సంహరించినవాడుకదా: అకదీ కుర్చుకొనుచును ఉపపై గంతులికకుండ చేయనేరదా : "

అంతదినాదాదులు ఇంద్రివి లేవును. వ్యాకులాడై తన ప్రశ్నలను తం ద్రికి వినిపించును. తండ్రి పుక్కుగిరి తరబుద్దివి కుంకితముచేసి యతని పంద విశ్వాసునిగ్గజేయ యత్నించును. దానిన కదిరుచియింపక యతడు కల్యాణ కరువగు నిజమైన ఇవుని దర్శనముచేసికొననంతవరకు దాహ్యపూజలవంక తోనని చ్చిత బంకబుడయ్యెను. ఆ దానియందు వరమేళ్యుని పాశికా- రము పలుగులకవలెను అనునకెప్పుడును తలయొగ్గి యెరుగడు. అశివశాస్త్రి నాడే యా విచిత్రదాదుని యాత్మికజన్మము కలిగిపడనవలెను. కావుననే యతని జన్మదినము తెలియుటపోయినను ఇవలాశ్రినానతని జన్మదినోత్సవము జరుపుట యుచితముగా నెంచబడెను.

మూలంకరుడు విద్యార్థవమున తత్పరుడయ్యెను. అతడు పనునా రేంద్రదాసువాగా పితవికంటె వెండేండ్లు చిన్నదియైన యతనివెల్లెలు మరణం చెను. కంఠావలంబ నెంకప్రయత్నించినను రాతములేక నాల్గుగంటలలో శామి మృత్యువాపంబయెను. దానివైపు మూలంకరుడువరదీయంతయు వింతగా తోచెను. చెల్లి అన్నతో మాటలాడెడు. అతనివంకరూపడు. దిష్టరయ్యై ప్రాశ్చి ప్రేమ నేందివ్యరించినతో యతని పర్వముకాదు. దిష్టితుడై చిత్రలిఖితుడై వట్లు విలసిల్లి పోయెను. ఇల్లంతయు తోడనముతో నిండిపోయెను. కారి యతని కప్పుల నుండి అత్యక్రమములై నను రాంపు. యాచువారి కతడు పాపాజన్మద యుడవిపించెను. కాని యనరాలోచనలో మగ్నుడై యుండెను.

"ఒకనాడు గేనుకూడ మృత్యువు నెదుర్కొనవలసిన వాడనెనా: నాడు మృత్యుముఖమునుండి తవ్వకొన మందునెక్కడ వెదకగలను: ముక్తికొరకు

నుండియు ప్రసిద్ధిగాయెను నాదికి మూలకంతునకు ౨౪ ఇరువది నాలుగేండ్లు.

సంస్కృతియై యోగుల సత్సంగతత్వము కొఱకు రాజవృత్తానా, మాలవా రాష్ట్రాగమమునకు జెందిన పర్వతములందును, అరణ్యములందును సందరించెను. లలింపిన యోగుల పదవనింది యోగమునత్యపించెను. ఇట్లు ౧౯౧౨ నుండి ౧౯౧౧ ఏ. శ. వరకు భ్రమణమొనర్చి. ౧౯౧౨ ఏ. శ. నవంబరు కుంభ మేలలో హరిద్వారముచేరి సాధు-సంన్యాసుల సత్సంగము చేసెను. అతఁడు వృంతపరకు చందీ పర్వతమున యోగాభ్యాసమునొనర్చెను. కుంభ మేలా సంరదము ఋషికేశము, టిహారీ, గఢవార్, శ్రీనగర్ మున్నగు పర్వత ప్రాంతములందు చరింపుచు, కేదారనాథ్, రుద్రప్రయాగ, గుప్తకాశి, గౌరీ కుండ్, త్రిఅగీనారాయణీ, కుంగనాథుని శివరమునెక్కి రమణీయములు, తయాకరములునగు ప్రాత్యుత్తిక దృశ్యముల సవరోకించుచు, కొన్ని దినములు “ఓనీమకము” న విశ్రాంతి తీసికొనెను. కేదారనాథుని యున్నత శివరము నదిరోహించి, రెండవవైపుననున్న జోషి మతమును నూచుకొనుచు ఐదరి నాథుని పర్వతశివరము గూడ సదిరోహించెను. జోషి మతమునుంధు రావరోజీ మిక్కిల విద్యామయు. అతని పంప తెలిపికొనిన మహాత్ముల సాంగత్యము చేయుచు భ్రమణమొనర్చెను. అంతనందా నదీ ఉద్గమ స్థానముచూడఁజు కొన్ని నాళ్లు, పాండవుల స్వర్గారోహణ మార్గమున కొన్ని దినములు స్వామికి గడచిపోయెను. మంచ మీద నడుచుటవలన పొదిములు వగిరి రక్తము ప్రసరించెను. పక్కడను అమృతతత్వమునకు బాధ్యమును పొందజాలక ద్రోణ పొగడమున కరదృకువు గడపెను. నర్మ విధముల ప్రయత్నించి నిరాశుడై స్వామి హిమాలయపు శివరములందెటవేది దేహత్యాగ మొనర్చిన యాగుండు నని ముత్యుచే కవికవికలు గడపారేడి. అదేనమయమున ప్రతమమున జాన ప్రాప్తి యవసరమని యతని యంతరాత్మనుండి ప్రేరణ కలిగెను.

ఏ.శ. ౧౯౧౨ న మిర్జాపూరు గుంప శాశివేరియది స్వామి కొన్ని దినములుండెను. ౧౯౧౪ వైశాఖ మాసమున పుర్య ప్రదేశమున ప్రవహించు పర్వదా నదీ ఉద్గమ స్థానాన్వేషణమునకు బయలుదేరెను. అంతనందా ఉద్గమ స్థానమును చేరుకొనుటలో యోగులసన్వేషించుట స్వామికి ముఖ్యోద్దేశ

పైవట్ల నర్మలా తీరభ్రమతోడేకము నందును యోగుల దర్శనమే ముఖ్యముగా నుండెను. ఇట్లు మూడు సంవత్సరములు అరణ్యము నంతటిని గాఢించెను. తీరీరమంతయు పొదిరి కంటకములచే గ్రుద్బులది రక్తవిక్రమయ్యెను. ఐక్యపాదనకు గడుచు దీరుటకీడియొక లెక్కయో, క్రీ. శ. 1912 న మధురచేరి విరళానందస్వామి పాదములకు మ్రొక్కి యవార్ల గ్రంథముల నన్నింటిని గురువుల యాసతి నభినందించి యమున పాఠానర్పి అర్హ విద్యాద్యానమన దీక్షితుడయ్యెను. శిష్యుని గౌరవార్థము గురువున కనుకూలముండయ్యెను. ప్రాచీన ఆర్ష గ్రంథములకు ప్రకాండ పండితుడును, వ్యాకరణవేత్త యగు ప్రజ్ఞాచక్రీయన విరళానందస్వామి లహరీకాంక్షునుండి ప్రతిక్షించుచున్న శిష్యుడకదికి లంఘించెను. దయానందుడు గురువుల యాశయమును గ్రహించి ఐహవాగ్గమున వర్తించుచు గురువుల యాజ్ఞలు పాలించుపాగెను. నాగ్గవతామున లేచి యమునా జలముతెచ్చి వావిలో గురువులకు స్నానము విర్వర్తింపజేయుచు దయానందునకు విరళుని యయ్యెను. అంత బ్రహ్మచర్యపాఠశాలలోఁబాటు గురువుల దండనను దౌషయుగా స్వీకరింతుడు దయానందున రక్తవర్ష విద్యయయ్యెను. ఇట్టి మునుజునందయే గురువగు విరళానందుని హృదయమున శిష్యునియొక ప్రేమ ప్రవాహముదయింప జేసెను. కావుననే కవీరుడిట్లనెను:-

“శిష్యతో లిపా చాహాయే గురుకో నన్ కుర్వే రేయే

గురుతో లిపా చాహాయే శిష్యవే కుర్వే వా రేయే”

గురువునకు శిష్యుడంతయు వియ్యవలె.

శిష్యునినుండి గురువేమియు గ్రహింపరాదు!

అధ్యయనము వమాప్తమయ్యెను. శిష్యుడు గురువును నమించి యంతరి మట్టించి నెంపడిగెను. గురువునెరుచు దక్షిణగా దోసెడు లదంగముల మండెను. గురువు “వత్స! ఈ కానుక కొఱకేవా నేను బిత్తేశ్రమించినది! అనిను తగవన్! శిశిరీరము. మనస్సు మీ యారీనము. అట్లా పించడు. ప్రాణముల వర్పించి మీ యాజ్ఞాపాలింతును” అని దయానందుడు తన శిష్యును గురుపాదములపై నుంచెను అంతకు విరళానందుడు ఇట్లా

చేసిందను. "దేశమున కుపకారము చేయును. పక్కకాశ్రమమును మార్చును. మర కులాంతరములయి విద్యను సశింపజేయును. వైదిక ధర్మమును ఒక మున బాధింపజేయును. ప్రస్తుత మార్కావర్తమున సార్వత్రికము సశింపి యధర్మమంతట బాధించుచున్నది. మిత్తాచారములను, అంధవిశ్వాసములను దూరమొనర్చును." దయానందులా యోదేశమును శిరపావహించెను. గురువు ప్రేమకరిత బాక్సులతో సాశిర్వదించెను. "వత్స! దయానంద! మనుష్య కృత గ్రంథములందు సరసీశ్వరుని నిందయు, ఋషులనిందయు గలదు. ఋషి కృత గ్రంథముల పదియుండదు, ఈ యొకటిదియని వివృతించును." అని వెళ్ళుచున్న శిష్యునకు దివరి మాటలుగా విరజానందు బాడేశించెను.

వి. క. ౧౯౨౦ వైశాఖమాసమున మణిరంగుండి వెదిలి దయానం యను అగ్రా శేరి, అజుడుడినే ధర్మోపదేశము సారంజించెను. సంధ్యోపాసన, యోగాభ్యాసవిధి జిల్లానువులకు నేర్పుచు బ్రహ్మచర్య వక్రమును సరా చారమునకు ముత్తాంగముగా తెప్పదొడగెను. అట్లు ప్రచారము చేయుచునే మూలనేడముల వన్వేషింప స్వామి ప్రారంభించెను.

స్వామి భవత్పూర్. అప్పుర్. గ్వరియర్, కరేరీ, జయపుర్ సగరము లలో ప్రచారమొనర్చుచు ౧౯౨౧ వైశాఖమున పుష్కర సమావేశములందు లాగవతమును విగ్రహారాధనకు అందించిరి. అజుపై అజమీర్ వెళ్ళి యట జహా దిసములు వివసించిరి. అప్పుడ శ్రీస్తవ పాదరీతి మరియు రుహమ్మదీయ మౌల్వీలతో ప్రేమపూర్వక వివాదములు జరిపిరి. గోరక్షణ విషయమున వివసించియే శేఖరుబాద స్వామిగారు వ్రాయదొడగిరి. గోరభయ అవపరిపిసదిగా అంగ్లేయ ఉద్యోగులను ప్రేరేపించిరి.

వి. క. ౧౯౨౨ సం॥ న గంగా పుష్కరముల జరుగు కుంతమేలాకు ఒక మాసము పూర్వమే హరిద్వారముచేరి సప్తరౌకమున స్వామి తన దేరా చేరికొనెను. "పావందలందీని వలక" నొక బానిని స్థాపించెను. అప్పుడు స్వామివెంట కొందఱు బ్రహ్మచారులు సన్యాసులుబాద మందిరి. స్వామివెంట పుస్తకములుబాద మిక్కిలిగా మందెను. నిలికనేడ ప్రజలును వారికి అతిం చెను. విగ్రహారాధనమున్నగు దురాచారముల అందవబాద మిట్టుక

మయ్యెను. 'మేలా' లో అంతకు స్వామిగారు వెళ్లి దియమయ్యెను. ఎందరో సంప్రదాయకులు స్వామిని జూడరాసాగిరి. మతాధిపతులైన సంన్యాసులను స్వామి పక్కనవారమున కావచ్చునివగా వారు "గంగ యొన్నతైన వచ్చిను మువకు ప్రవహించివరా, ఉన్నయవిద్యను తొలగించివరో గృహస్థులు ఒక్క చెంబెరు "తాంగ" (మత్తు వదల్చు) తాద పాద్యుల కియ్యరు" అదిరి. ఆ చూటలు విని సత్యమూర్తారులైన దయావంతుని పూజయము వరించి పోయెను. అవిద్యా గ్రస్తులై యున్న సంప్రదాయకులంతాని యాసం ప్రదాయముల నన్నింటిని ఛిన్న తిన్న మొనర్చ స్వామి నరుముకట్టెను. అక్కడి చివరి ఉపన్యాసమున స్వామి వోలేనుండి 'పర్యం నై పూర్వం ప్వాహా' అను నా ర్త వాదమొకటి వెలువడుటకు కాక, తన దగ్గరనున్న వృద్ధ కమలను, వత్తములను, ఇతర సాత్రాదుల నన్నింటిని ఎల్లరకు వంచియిచ్చి కొపినమును మూతము ధరించి సత్యప్రచారార్థ మొందురగా నియలుదేర సిద్ధ వడెను. ఎల్లరు చకితులైరి. స్వామిలో మిక్కిలి మైత్రి కలిగిన యొక విద్యాంశుడగుగగా విట్లు సమాధానము తెప్పెను. "దేను సత్యమును స్పష్టముగా తెప్పరచివాను. అందుల కి యావశ్యకతలన్నియు రాధకములు వీరిని కృతంవకున్న విషుందిగ్ధుడను గాజాంను. నా యుద్దేశ్యమునుగూడ వూర్తిచేయజాంను."

హరిద్వారమునుండి యుద్ధితేజము తన్నుగావచ్చి స్వామి గంగా తీర ప్రాంతములలో యాత్రచేయుడు స్వామి ఏడు సంవత్సరములు త్రమలు మొనర్చెను. ఎన్నియో వర్యాలుము, లెన్నియో దినములు నిరాహారయై యుండియు ప్రచారము చేసెను. చరికాంమునందును కొపినము మూతము ధరించి దేహమున భస్మమునంము కొనెడివాడే కాని స్వామి యితర వత్తము లను ధరించి యిరుగడు, గంగయొడ్డున నికతాతలమున తలక్రింద రాళ్ళను తలగడగా మవయొగించుకొని రాత్రులు గడుపుచుండెడువాడు. విలాసమయ మున వెవరేని కంఠి రచ్చిపోయిన మరునాడని యటనే వదియుండెడిది. స్వామి యిటుకేగనో తెలిసెడిదికాదు. యత్తోపవీతమున కధికారులగు వారికి యది యింకంగుడు సంధ్యావందనాదులు నేర్చురు పొరాచికుల మూతారాద ముల మండి ప్రజలకు దప్పించుట స్వామికి నిత్యవిధులు. అమోఘభావో

ఫేజోన్, రామమూర్తి, అశలేశి, రలేవర్, సోలో, కానగండ్, పర్రులూరి, కబోడ్, కాన్పూర్ నగరము ప్రచారమొనర్చి కాశీ చేరుకొనెను. అక్కడ కాశీవరేణుని సంరక్షణక్రింద ముప్పదిరెండు మంది భారత విద్యార్థి విద్యార్థినిములలో స్వామి కావ్రదర్శు నొనర్చెను. ఆకాస్త్రిగ్ధమునుగూర్చి వాటి సమాచార పత్రములో ముఖ్యమైన అంగ్లేయ పత్రిక 'మయపీయర్' దయానంద స్వామి "హిందుస్థానీ బాతర్" అను ఉపాధినిసంగెను కాశీ పండితులు గృహస్థులుగ బ్రహ్మణులుగ రగినంత ఆర్యయనావశాకము లేదని యంగ్లేక రిండిరి అక్కడి విద్యార్థులేదో యొక కావ్రమునే విశేషముగ పఠ్యవించెడి వారు. సంన్యాసులలో వేదములు ఉపనిషత్తులు దదినివారు కొందఱుండిరివారు దయానందస్వామి ప్రతివాదిగా 'ఇది వేదమునలేదు. ఇయ్యది వేద విరుద్ధము. కావున ప్రమాణముకాదు'. అని బెందినే ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచుండిరివారు. కావున స్వామికే వేదకావ్రములు, మన్వాదిస్మృతులు లాగుగ స్మరణలోనున్నట్లు తెలియుచున్నది'. (దర్శనిర్ణయం 32 పు.)

(దయానందస్వామి ఋషి: కత్వదర్శి "ఋషి: దర్శనాత్" అని నిరూపి. దయానందస్వామి కాశీ ఆచార్యాయములు వెళ్ళెను. అటునుండియే నైదిక పాకకాలా క్రమమును ప్రారంభించెను. వేదకావ్రములూడ ఇక్కడనే 'లాబరన్' ముద్రణ యంత్రాలయమున ముద్రింప వారంభింప జేసెను. కాశీనుండి మంగేర్ లాగర్పూర్లో ప్రచారముచేయుచు (అప్పటి భారతదేశపు రాజధానియగు కలకత్తాస్వామి చేరుకొనెను.) అక్కడ బ్రహ్మ సమాజ సంఘాలకులను బూరిరి. ఆంధ్రవరకు స్వామి సంస్కృతముననే యుపద్యపించు చుండిరివారు. ఒక ఉపన్యాసమును పండిత మహేశ్వరంద్ర "న్యాయరత్న" అనుపదించుచు కన్పూగా సమవదించిరి. నాటినుండి దయానంద స్వామి హిందీలో లాషింప నిర్వయించుకొనెను పోర్లగ్గిపట్టణములో మం. లాలానాథ కర్కవాదస్యతో కాస్త్రిగ్ధములేవి, లాగర్పూర్, మహ్న, భవరా, లలా, యమరాన్ నగరములలో ప్రచారమొనర్చుచు స్వామి కాన్పూర్చేరెను అక్కడ వారి యుపన్యాసముల ప్రభావమున బెందరో విగ్రహములను

బేటాన్, రామమూర్తి, అకరేరి, చలేపర్, సోలో, కానగండ్, వరదాబాద్, కటాక్, కాన్‌పూర్ సగరముల ప్రధానమైనవి కాకే చేరుకొనెను. అక్కడ కాన్‌పూర్ నగరముల నుండి ముప్పదిరెండు మంది భారత విద్యార్థ విద్యార్థినులతో స్వామి కావ్యదర్శి నొవరెను. అకాస్మాత్తమునుగూర్చి నాటి సమాచార వక్రములలో ముఖ్యమైన అంగ్లేయ వక్రక 'పయసియర్' దయానంద స్వామి "హిందుస్తానీ యాత్ర" అను ఉపాధినివసంగము కాకే పండితులు గుర్తించును. బ్రహ్మజ్ఞులు తగినంత అధ్యయనావకాశము లేదని యంగ్లీక రిండిరి అక్కడి విద్యార్థులతో యొక కావ్యమునే విశేషముగ వర్ణనించెడి వారు. సంస్కృతులలో 'వేదములు ఉపనిషత్తులు' చదివినవారు కొందఱుండెడివారు దయానందస్వామి ప్రతివాదిగా 'ఇది వేదమునలేదు. ఇయ్యది వేద విరుద్ధము. కావున ప్రమాణముకాదు'. అని వెంటనే ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచుండెడివారు. కావున స్వామికి 'వేదకావ్యములు, మహ్యదిస్మృతులు' భాగగ స్మరణలోనున్నట్లు తెలియుచున్నది. (దర్శనిర్వచనం 32 పు.)

(దయానందస్వామి యాచి: కత్వదర్శి "యాచి: దర్శనాత్" అని నిరూపి. దయానందస్వామి కాకే ఆరువర్షాయములు పెట్టెను. అది మండిట్ల పైదిక పాకకాలా క్రమమును ప్రారంభించెను. వేదావ్యయములకు ఇక్కడనే 'లాబర్' ముద్రణ యంత్రాలయమున ముద్రింప నారంభించి జేసెను. కాకేమండి మంగేర్ భాగల్‌పూర్‌లో ప్రధానముచేయుచు (అప్పటి భారతదేశపు రాజధానియగు కలకత్తాస్వామి చేరుకొనెను.) అక్కడ బ్రహ్మ వక్రము సంబంధించు చూచిరి. అంతవరకు స్వామి సంస్కృతముననే యుపయోగించు చుండెడివారు. ఒక ఉపన్యాసమును పండిత మహేశ్వరంద్ర "న్యాయరత్న" అనువదించుచు కవులుగా ననువదించిరి. నాటినుండి దయానంద స్వామి హిందీలో భాషించి నిర్వచించుకొనెను. భాగల్‌పూర్‌లో మం. చాలానాథ కర్కణాచార్యులతో కాస్మాత్తముచేసి, భాగల్‌పూర్, మున్నా, ఛంపరా, అరా, డుమరాన్ సగరములలో ప్రధానమైనవి స్వామి కాన్‌పూర్‌చేరెను అక్కడ వారి యుపన్యాసముల ప్రధానమున నెందరో విగ్రహములను

ప్రాజ్ఞానమునకిది సామాన్యముగా నున్నది. ఇది సమస్తమునందును అంతయును సర్వమునందును సర్వమునందును.

ఉదాహరణమున మహారాజా నజ్జన సింహానకు శాస్త్ర శిక్షణ నొసంగి శాస్త్రము నరేఖదైన శ్రీనాథాచార్యునిచే స్వామి మనుస్మృతి చదివించి తేనిన. శ్రీ. శ. 1883 మే 1 (నవంబర్ 1940 శ్రేష్ఠము)న జోరపూర్ మహారాజా ఆహ్వానించగా స్వామి యటకు వెళ్ళిరి. ఆ మహారాజునకు శారీరక వ్యాధి మునుగూర్చియు, సదాచారమును గూర్చియు ఉపదేశించిరి. విద్యార్థులైన మత ప్రచారకులు రాజనీళ్ళకు తమ సానుభూతిని ప్రకటించుచు మహర్షి దయానందస్వామి దగ్గర పాదకురుగా పరిచేయుచున్న జగన్నాథుడను బ్రాహ్మణుని రోజులు కొని యతనిద్వారా దయానందునకు విషపానము జేయించిరి. విషము రోగంజేరి పనిచేయనారంభించి తదుపరి స్వామికి విష యము తెలిపెను. స్వామి కాంతికి, సహనమునకును మూర్తికాపున వెంటనే జగన్నాథునకు రసమునిచ్చి యతనిని మృత్యువార లడకుండ నేపాల్ దేశమునకు బంపివైచెను. తరువాత బహు దినములు విషజనితములయిన మొర కష్టములను సహించి స్వామి తన యత్యంత సహనశీలతను వెల్లడించిరి. నవంబర్ 1940 కార్తిక ఆచార్యుల దినమున సాయం 8 గంటలకు ఈశ్వర ప్రార్థనచేసి ప్రసన్నములుగై గాయత్రీ జపమొనర్చి సమాధిస్థుడై కొంత తదవస్థకు నేత్రములు తెరచి యున్నెను. :—

“ఉదయామయః సర్వకర్తృమన్. ఈశ్వరా.

ఏకోరిక యిదియేనా ఏకోరిక యిదియేనా; అయినచో నెరవేరుగాక! అహ! ఏ లీల నేమనగలము; అని ప్రక్క కొదిగి శ్వాసనుబిందించి ప్రాణ మొక్కసారి విడిచెను. :—

దయానందుడు అదర్శ పురుషుడు

అన్యరార్థిక సంస్కారంవలె దయానందుడు కేవలము ఒక యైతిహాసిక పురుషుడేకాదు. అతడు కోర్కెకొంది ప్రీతి పురుషుం యిదుట ప్రత్యక్షముగ తన కార్యమును సాగించిన మహావీరుడు. అతని చరిత్రము నెరిగిన నాటి మనస్సులెందలో ఉన్నాయో, వారిలో ఏ రేఖలుగోకము. అతనిని యుగో

ప్రజలునుండి తిరవామా వ్రాసి స్వామి రిజిస్టర్ చేయించిరి. తాని నమననిం
చిను అజమీర్ లో పరోపకారిణి నక స్థాపించబడినది.

ఉదయపురమున మహారాజా నజ్జన సింహానకు కాత్ర శిక్షణ నొసంగి
కాపావురా నరేకుడైన శ్రీనాథునింహనిచే స్వామి మనుస్మృతి రచింప
జేపెను. శ్రీ. శ. 1883 మే 1 (నవంబర్ 1940 శ్వేతము)న జోరపూర్
మహారాజా ఆహ్వానింపగా స్వామి యటకు వెళ్ళిరి. ఆమహారాజునకు కారీరిక
వ్యాధిమమునుగూర్చియు, నదాదారమును గూర్చియు ఉపదేశించిరి. విరయ్య
లైన మత ప్రచారకులు రాజనీకృకులను సానుభూతిని ప్రకటించుచు మహర్షి
దయానందస్వామి దగ్గర పాదకురుగా పరిచేయుచున్న జగన్నాథులను
బ్రాహ్మణుని రోజులుకొని యతవిద్యారా దయానందునకు విషపానము
జేయించిరి. విషము రోపంజేరి పనిచేయనారంభించి తరువరి స్వామికి విష
యము తెలిపెను. స్వామి కాంతికి, నహానమునకును మూర్తికాపున వెంటనే
జగన్నాథునకు దనమ్మునిచ్చి యతనిని మృత్యువాత విడుదల చేపారదేశము
నకు బంపినై చెను. తరువాత బహు దినములు విషజనితములైన మోర
కష్టములను నహించి స్వామి తన యత్యంత సహనశీలము వెల్లడించిరి.
నవంబర్ 1940 కార్తిక ఆచు వా న్య దినమున సాయం 3 గంటలకు
ఈశ్వర ప్రార్థనచేసి ప్రసన్నములులై గాయత్రీ జపమొనర్చి సమాధిస్థుడై
కొంత కడవునకు నేత్రములు తెరచి యుద్దినెను. :—

“ఉదయామయః పర్యవర్తిమన్. ఈశ్వరా.

ఏకోరిక యిదియేనా ఏకోరిక యిదియేనా; అయినచో నెరవేరుగాక!
అహ! ఏ లీల నేమనగలము; అది ప్రక్క కొదిగి శ్వాసనుబిందించి ప్రాణ
మొక్కసారి విడిచెను. —

దయానందుడు ఆదర్శ పురుషుడు

అన్యరొక్క నంస్కరంవలె దయానందుడు కేవలము ఒక యైతి
హాసిక పురుషుడేకాదు. అతడు కోల్లకొంది ప్రీ పురుషుం యెదుట ప్రత్యక్ష
ముగ తన కార్యమును సాగించిన మహానీయుడు. అతని చరిత్రము నెరిగిన
నాటి మనమృతేంద్రతో ఉన్నాడు. నాటిో ఏ రేకుదొకడు. అతనిని యురో

కవికుడైన ఆ రాజపుత్రుని చేరినూండి తారి కర్ణము క్రిందపడి పోయిన యిది గంభీరనాదమిట్లు నభతో ప్రతిధ్వనించెను. "ప్రతియుని కృపాణము అదర్శమును చూడక యొరనుండి బయటికి వెలువడదు. చూచి వెలువడిన నాదరీ దుష్టులను సంహరింపక యొరలో చొరపడదు."

దయానందుని విశాం పీఠ హృదయము ఎన్నియోసారులు పాంసారిక పురుషుల ఆక్రమణం నెదుర్కొనవలసి వచ్చినది. ఆ హృదయము గండతల వలె నెన్నడు చరించి యొరుగదు. అట్టి యుదాహరణముం నెన్నింటినిట రెక్కింపగలము. అతని హృదయ కోమలత నేమని కొనియాడగలము? పారాజిత మత బంధము నోర్వజాలక యొక బ్రాహ్మణుడు విషము కలిపిన మిఠాయి దయానందునకు తక్కితో నర్పించెను. స్వామి పరీక్షించి సత్యమును గ్రహింపగా బ్రాహ్మణుడది గుర్తించి భయపడసాగెను. దయార్థి హృదయము కను స్వామి యతని కువదేశమిచ్చి పంపివేసెను. కాని స్వామి భక్తుడైన మహమ్మదీయారిజుని యొకదా బ్రాహ్మణుని బంధించి యన్యభారమవనిపై మోపి ఆరు మాసములు కారాగారశిక్షను విధించి స్వామి మన్ననను నిదయులు ఐదు రాగా స్వామి యతనికి పెడమొగము పెట్టెను. ఆ యరిజుని ప్రార్థింపగా స్వామి "నేను మనుజులను బంధింప నేయరాదేదు; అవిద్యాంధకార రూప కారాగారము నుండి వారిని విడిపింప వచ్చిన వాడనని" చెప్పెను. ఈ యుదాహరణలను బట్టి దయానందుడొక యుత్తమ మహాపురుషుడని బోధపడును. అతడొనర్చిన ప్రచారమునుబట్టి యతడొకతత్త్వవేత్త యనియు ఉత్తమ శిక్ష కుడనియు తెలియును. అతడు వర్తమాన యుగ నిర్మాతయనుట నిస్సం దిగ్ధము.

(యుగవిరాత దయానందుడు

ఒక యూరోపు ఆరోచకుడిట్లు వ్రానియున్నాడు:—

"ఒకానొక యుగమునకు జెందిన ఆరంభ మర్యస్థ సంస్కృత తన సమకాలీన పురుషులలో అరిక సంఖ్యలం చచ్చిపో ఆవశ్యము జనులను వెనుకకు తీసికొని పోవు వ్యక్తిగా ప్రతీతుడగును. ఇందులకనేక కారణములు కలవు. కొని ముఖ్యకారణ మొక్కటియే. అది వివిధ దృష్టులలో జూడదును.

కవితుడైన ఆ రాజపుత్రుని చేతినుండి జారి బద్ధము క్రిందపడి పోయిన యిది గంభీరనాదమిట్లు సదలో ప్రతిధ్వనించెను “క్షత్రియుని కృపాణము అదర్శమును చూడక యొరనుండి బయటికి వెలువడదు. చూచి వెలువడిన నాదది దుష్టులను సంహరింపక యొరలో చొరవదదు.”

దయానందుని విశాం వీర హృదయము ఎన్నియోసాకులు సాంసారిక పురుషుల ఆక్రమణం నెదుర్కొనవలసి వచ్చినది. ఆ హృదయము గండశిల వలె నెన్నడు చరించి యోరుగదు. అట్టి యుదాహరణముల నెన్నింటినికీ రెక్కించగలము. అతని హృదయ కోమలక నేమని కొనియాడగలము? బ్రాహ్మిక మత ఐందినము నోచ్చతాలర యొక బ్రాహ్మణుడు విషము కలిపిన మిఠాయి దయానందునకు భక్తితో నర్పించెను. స్వామి పరీక్షించి సత్యమును గ్రహింపగా బ్రాహ్మణుడది గుర్తించి భయపడసాగెను. దయార్థి హృదయం కగు స్వామి యతని కుపదేశమిచ్చి పంపివేసెను. కాని స్వామి భక్తుడైన మహమ్మదీయారికారి యొకడ బ్రాహ్మణుని ఇంటించి యన్యాయపరామర్శనిపై మోపి ఆరు మాసములు కారాగారశిక్షను విధించి స్వామి మన్ననను బడయు చుట రాగా స్వామి యతనికి పెకమొగము పెట్టెను. ఆ యరికారి ప్రార్థింపగా స్వామి “నేను మనుజులను ఇంటింప జేయరాదేదు; అవిద్యాంధకార రూప కారాగారము నుండి వారిని విడిపింప వచ్చిన వాడనని” చెప్పెను. ఈ యుదాహరణలను బట్టి దయానందుడొక యుత్తమ మహాపురుషుడని బోధపడును. అతడొనర్చిన ప్రచారమునుబట్టి యతడొకతత్త్వజేత యనియు ఉత్తమ శిక్ష కుడనియు తెలియును. అతడు వర్తమాన యుగ నిర్మాతయనుచు నిన్నుం దిగ్గము.

(యుగవిరాట దయానందుడు

ఒక యూరోపు ఆలోచకుడిట్లు వ్రాసియున్నాడు:—

“ఒకానొక యుగమునకు జెందిన ఆదర్శ మధ్యస్థ సంస్కృత తన నమకారిన పురుషులలో ఆరిక సంఖ్యకుం దృష్టిలో అవశ్యము జనులను వెనుకకు తీసికొని పోవు వ్యక్తిగా ప్రతీతపడును. ఇందులకనేక కారణములు కలవు. కాని ముఖ్యకారణ మొక్కటియే, అది వివిధ దృష్టులతో జూడదును.

క్రొత్తపర్యమను సర్వదా ఉద్యమింపజేయుట యసంభవము కపిలముని గొప్ప దార్శనికుడు. అతని దర్శనము "అతా మేకాం లోహిక కుక్ష కృష్ణ దూపామ్" అను ధవనిషద్వాక్యమునకు వ్యాఖ్యానము మాత్రమే యూరోపు వికాసవాది దార్శిణ్య. హర్వర్థ్ సైన్సర్. వింటజేన్ చత్తపేత్తలనబడుదురు వారు కూడ వాస్తవమున కపిలముని పరిణామవాదమునకు వ్యాఖ్యాతలే కాక మరియెవరూ ఇట్లు చత్తపేత్తలం కార్యము సత్యనిర్ధారణముల నెఱుఁగొనుటయో వ్యాఖ్యానము చేయుటయో యగుచున్నది. ఈదృష్టిలో జూచినపుడు దయానందుడు వేదాది సత్యశాస్త్రములందు నిగూఢముగ దాగియున్న రత్నములనేరి జనుల యెరుటనుంచిన వాదగును. వానిని జూచినపుడు దయానందుని యిద్రి చమత్కారము మనకు గోచరించును

దయానందుడు కార్యక్షేత్రమున నడుగడినపుడు ఎన్నియో సంప్రదాయములు పనిచేయుచుండెను. కాని యెన్నియు తమ పురాతన ఆదర్శములకు దూరములై యుండెను. విచార స్వీకరణత్ర్యము లోపించియుండెను. అది యెన్నడు మరల తలయెత్తు స్థితిలోనే లేదు. దార్శిణ్య, సామాజిక, రాజనైతిక పరాదీనత లంత సంతాపమును నిర్జీవము చేసియుండెను. పీక్షిత్రమున జూచినను లోత వాసుంలో తమ దాస్య శృంఖలములను ఖండించు సాహసము కనిపించదు. దయానందస్వామి అన్యసంస్కర్తలవలె దాహ్యకురీతులను దొంగించుటకు యత్నించుటయేకాక దారతీయుల పరనమునకు కారణములైన వాని మూలమును గుర్తించి తాతీయందు ప్రాణసంచారము జేయ సాహసించెను.

దార్శిణ్య సంస్కరణ క్షేత్రమున మాయావాదము, ప్రకృతి వాదము నైష్కర్మ్యవాదము, తాన్యవాదమునకు సంబంధించిన వలలను చిన్నచిన్న మొనర్చి వాని స్థాపనమున దయానందుడు కర్మవాదమును, త్రిత్వవాదమును స్థాపింపవలసిన వాదయ్యెను. సమకాలీన సంప్రదాయకన్యూనతలను పూర్తి జేసెను. విగ్రహారాధన, ఆర్తైకతవాదము, మృతక ఇద్దము, పాపములను క్షమించుట, అపరాధవాదము మున్నగు సంధవిశ్వాసముల నెడర్కొని వానిని రూపుమాపుటకు దయానందుడు లక్ష్మయితరుడెవడు సాహసంపగండు; పండితులు, మోక్షిలు, పాదరీలు మున్నగువారి దాస్యమునుండి జనులకు

క్రొత్తసత్యమును సర్వరా ఉద్యమింపజేయుట యసంభవము కపిలముని గొప్ప దార్శనికుడు. అదివి దర్శనము "అజా మేకాం రోహిత కుర్ల కృష్ణ రూపామ్" అను భవనివద్యకళమునకు వ్యాఖ్యానము మాత్రమే యూరోపు వికాసవాది దార్శిణ్య. హర్వర్డు సైన్సర్. వింటజేన్ తత్వవేత్త అనబడుదుడు వారు కూడ వాస్తవమున కపిలముని పరిణామవాదమునకు వ్యాఖ్యాతలే కాక మరియెవరు. ఇట్లు తత్వవేత్తల కార్యము సత్యసిద్ధాంతముం నెమ్మకొను బయో వ్యాఖ్యానము చేయుటయో యగుచున్నది. ఈదృష్టితో జూచినపుడు దయానందుడు వేదాది సత్యరాస్త్రములందు నిగూఢముగ దాగియున్న రత్న ముంనేరి జనుల యొడుదనుంచిన వాదగును. వానిని జూచినపుడు దయానం దుని బుద్ధి రమత్కారము మనకు గోచరించును

దయానందుడు కార్యక్షేత్రమున నడుగడిసెపుడు ఎన్నియో సంప్రదాయ ములు పనిచేయుచుండెను. కావి యెన్నియు తమ పురాతన ఆదర్శములకు దూరములై యుండెను. విచార స్వాతంత్ర్యము రోపించియుండెను. అది యెన్నడు మరల తలయెత్తు స్థితిలోనే లేదు. దార్శిక. సామాజిక. రాజనైతిక పరాదీనత తారత సంభాసమును విశ్చీవము చేసియుండెను. ఏక్షేత్రమున జూచినను తారత వాసులలో తమ రాస్య శృంఖలములను బండించు సాహసము కని పించదు. దయానందస్వామి అన్యసంస్కర్తలవలె దాహ్యకరీతులను తొలగించుటకు యత్నించుటయేకాక తారతీయుల పతనమునకు కారణమై న వాని మూలమును గురించి జాతీయందు ప్రాణసంచారము జేయ సాహసించెను.

దార్శిక సంస్కరణ క్షేత్రమున మాయావాదము. ప్రకృతి వాదము నై స్కర్మవాదము. శూన్యవాదమునకు సంబంధించిన వలంపు చిన్నచిన్న మొనర్చి వాని స్థాపనమున దయానందుడు కర్మవాదమును, త్రిత్వవాదమును స్థాపింపవలసిన వాదయ్యెను. సమకాలీన సంప్రదాయకన్యావలంబు పూర్తి జేసెను. విగ్రహారాధన, అర్చితవాదము, మృతక కార్దము, పాపములను క్షమించుట, అవతారవాదము మున్నగు సంరచిక్యానముల నెదుర్కొని వానిని రూపుమాపుటకు దయానందుడు లక్క యిరకుదెవకు సాహసించగలడు. పండితులు, మోరీయ, పాదరీయ మున్నగువారి రాస్యమునుండి జనులకు

“బోధివిజయం” నుండి ప్రపంచమును రక్షించుటయే కాక మరియొక వంకసాక్షాత్తుల నియమములకు విరుద్ధముగ స్థాపింపబడిన జాతిజన్మన రూపకృపణములను జూడించి సామాజిక స్వతంత్రతకు పునాదులు వేసియున్నారు. శతాబ్దమున నుండి అందరివ్యాసముతో జంధింపబడియున్న హిందూ సమాజము తామన వృత్తితో నిద్రాణమై యుండజూచి స్వామి దానిని జాగృత మొనర్చి యత్నించిెను. హిందూ సమాజము స్వామి యువకారమెన్నడు; గుర్తించునో తెలియదు:

ఇట్లు సామాజిక, రాజ్యిక క్షేత్రములలో నవయుగము నారంభించ జేయుటయే కాక స్వామి రాజనైతిక క్షేత్రమునందును గొప్ప పరివర్తనము గలిగించియున్నారు. స్వదేశ భక్తి, స్వరాజ్యము, సామాజ్యము, ప్రజా తంత్రము ననుసదములు నేడు సర్వత్ర విసరియింపబడుచున్నవి. కాని దయానందు దెన్నడో కాంగ్రెస్ పుట్టుటకు మున్నే రాజనైతిక శాస్త్రము నారంభించియుం దెను ఏకసత్తాత్మక రాజ్యమును ప్రతిపాదించి ప్రజల రాజ్యమును బోధించు నని యొందడు. ఆర్యశాస్త్రమునుండియే ఏక సత్తాక రాజ్యము ప్రాకృతిక నియమములకు విరుద్ధమని స్వామి ప్రమాణీకరించియుండెను. సత్యార్థ ప్రకాశపుటారవ సముల్లాసమున విద్యార్యసభ దర్మార్యసభ రాజార్యసభ యనెడి మూడు సభలకు పునాదులువేసి శతపత్ర బ్రాహ్మణ ప్రమాణముతో ఏకసత్తాత్మక రాజ్యమెన్నడు నేర్పడరాదని సిద్ధపరచెను. రాజసకార్యక్షేత్ర, సత్యులు ననువారి పరస్పర సంబంధములను నిరూపించి రాజ్యప్రబంధమంతయు స్వదేశీయారికారుల వశమున నందవలెనను విషయమును బలపరచెను.

రాజసర్వదారులు లక్ష గ్రామముల వర్తమానము ప్రతిదినము రాజ సభకు వివేరింపవలెననియు, అట్లే చక్రవర్తి రాజసభలో సమస్త భూగోళ చార్త లందజేయవలెననియు చెప్పుచు దాని కనుగుణముగ అంతరరాష్ట్రీయ సభలకు సంబంధించిన సూత్రము లార్యచాస్త్రములందున్నట్లు స్వామి ప్రమాణీకరించియున్నారు.

రాజనైతిక-ఉన్నతి నలిమించు యూరోపుదేశమునకు కేంద్రము ట్రిబన్ అమరు. ఇంగ్లండులో ప్రవేశింపగానే దానిన స్వతంత్రుడగు నుండుచు ప్రజాతంత్ర రాజ్యమునకు ట్రిబన్ ఆదర్శమందురు. అది రాష్ట్ర సభ

“బోధివిజయం” నుండి ప్రపంచమును రక్షించుటయే కాక మరియొక వంకసాక్షాత్తుల నియమములకు విరుద్ధముగ స్థాపింపబడిన జాతిజన్మన రూపకృపణములను జూడించి సామాజిక స్వతంత్రతకు పునాదులు వేసియున్నారు. శతాబ్దమున నుండి అందరివ్యాసముతో జంధింపబడియున్న హిందూ సమాజము తామన వృత్తితో నిద్రాణమై యుండజూచి స్వామి దానిని జాగృత మొనర్చి యత్నించిెను. హిందూ సమాజము స్వామి యువకారమెన్నడు; గుర్తించునో తెలియదు:

ఇట్లు సామాజిక, రాజ్యిక క్షేత్రములలో నవయుగము నారంభించ జేయుటయే కాక స్వామి రాజనైతిక క్షేత్రమునందును గొప్ప పరివర్తనము గలిగించియున్నారు. స్వదేశ భక్తి, స్వరాజ్యము, సామాజ్యము, ప్రజా తంత్రము ననుసదములు నేడు సర్వత్ర విసరియడుచున్నవి. కాని దయానందు తెన్నుతో కాంగ్రెస్ పుట్టుటకు మున్నే రాజనైతిక శాస్త్రము నారంభించియుం దెను ఏకసత్తాత్మక రాజ్యమును ప్రతిపాదించి ప్రజల రాజ్యమును బోధించు నని యొందడు. ఆర్యశాస్త్రమునుండియే ఏక సత్తాక రాజ్యము ప్రాకృతిక నియమములకు విరుద్ధమని స్వామి ప్రమాణీకరించియుండెను. సత్యాగ్రహ ప్రకా శపటారవ సముల్లాసమున విద్యార్యసభ దర్మార్యసభ రాజార్యసభ యనెడి మూడు సభలకు పునాదులువేసి శతపత బ్రాహ్మణ ప్రమాణముతో ఏకసత్తా త్మక రాజ్యమెన్నడు నేర్పడరాదని సిద్ధపరచెను. రాజసకార్యక్షేత్ర, సత్యులు ననువారి పరస్పర సంబంధములను నిరూపించి రాజ్యప్రబంధమంతయు స్వదేశీయారికారుల వశమున నందవలెనను విషయమును బలపరచెను.

రాజార్యదారులు లక్ష గ్రామముల వర్తమానము ప్రతిదినము రాజ సభకు వివేరింపవలెననియు, అట్లే చక్రవర్తి రాజసభలో సమస్త భూగోళ చార్త లందజేయవలెననియు చెప్పుచు దాని కనుగుణముగ అంతరరాష్ట్రీయ సభలకు సంబంధించిన మాత్రము లార్యచాస్త్రములందున్నట్లు స్వామి ప్రమా ణీకరించియున్నారు.

రాజనైతిక-ఆస్పతి నలిమించు యూరోపుదేశమునకు కేంద్రము ట్రిబన్ అమరు. ఇంగ్లండులో ప్రవేశింపగానే దానిన స్వతంత్రుడగు నం దురు ప్రజాతంత్ర రాజ్యమునకు ట్రిబన్ ఆదర్శమందురు. అది రాష్ట్ర సభ

వర్షము వశనమొంద నారంభించెను. దీనికితోడు విదేశీయులు భారతము నాక్రమింప దొడగిరి. కొన్ని శతాబ్దముంపూర్వ మీ భారతము క్రింద పేర్కొనబడిన నాలుగు విధములగు భిన్న భిన్న పరిస్థితులలో చిక్కుకొనెను.

1. ఆర్యజాతీయుండు వివిధమతములు వ్యాపించెను. ప్రతి మతము వేరు వేరుగా తనస్థితి నేర్పరుచుకొనెను. అందువలన ధర్మక్షేత్రమున సరాళకర యేర్పడెను.

2. భారత వర్షమున మహమ్మదీయమత మడుగు పెట్టుచితోడనే యిదివరక విచ్ఛిన్నపరిస్థితి యేర్పడినది. హిందూజాతి కది విశేష హని భారతమయిన దనుచి తెట్టి సందియమును లేదు.

3. కొందికాంమునకు తరువాత త్రైస్తవ్యులును విది కరుడెంచి తమ సంప్రదాయజాలమును ప్రసరింపపెట్టిరి. వీరే విధముగా నైనను హిందువులను త్రైస్తవ్యులగునట్లు తేయ నుద్దేశించిరి.

మహమ్మదీయ మత ముత్తర భారతమున నెలపు చేసి కొనెను. త్రైస్తవ మతము దక్షిణమున విజృంభించెను. ఈ రెండు ధర్మములు భారతవర్షమును దిగ్గమింగి భారతీయ ధర్మములు. భాషను, సత్వతమ, నష్టమొనర్ప లానెను.

4. అంగ్లేయులు భారతమునకు వచ్చినదాదిగా వివిధ నౌకక్రాంత వర్తనాహము లయలుదేరెను. భారతీయులు తమ గృహములందే విదేశీయులు కాజొచ్చిరి. పాశ్చాత్య శిక్షపద్ధతి భారతీయుల మనస్సున దానక ప్రసాదించి తేవినది. క్రమముగా భారతీయులు మాతృభూమిని సత్యురిను. భాషను, నేవగింప మొదలిడిరి. అందువలన నన్ని విధముల భారతమున వైదేశికర ప్రవేశించినది. పాశ్చాత్య శిక్షవలన భారత నవయువకులు తమ శాస్త్రములను విజ్ఞానమును విరోధింప నారంభించిరి.

ఇవిగాక యార్యజాతీయం దనేకములగు నాంశరిక లేదభాషము లను రోగములు విరివిగా వ్యాపించెను. దాని సదర్మమును ముక్క

వర్షము వతనమొంద నారంభించెను. దీనికితోడు విదేశీయులు భారతము నాక్రమింప బొడగిరి. కొన్ని శతాబ్దముంపూర్వ మీ భారతము క్రింద పేర్కొనబడిన నాలుగు విధములగు లిన్న లిన్న పరిస్థితులలో చిక్కుకొనెను.

1. ఆర్యజాతీయుండు వివిధమతములు వ్యాపించెను. ప్రతి మతము వేరు వేరుగా తనస్థితి నేర్పరుచుకొనెను. అందువలన రర్మక్షేత్రమున సరాళత యేర్పడెను.

2. భారత వర్షమున మహమ్మదీయమత ములగు పెట్టుబతోడనే యిదివొక విచిత్రపరిస్థితి యేర్పడినది. హిందూజాతి కది విశేష హవి కారకములున దమది తెట్టి నందియమును లేదు.

3. కొందికాంమునకు తరువాత త్రైస్తవ్యులును విది తరుదెంచి తమ సంప్రదాయజాంమును ప్రసరింపపొగిరి. వీరే విరముగా నైనను హిందువులను త్రైస్తవ్యులగునట్లు జేయ నుద్దేశించిరి.

మహమ్మదీయ మత ముత్తర భారతమున నెంపు చేసి కొనెను. త్రైస్తవ మతము రక్షణమున విజృంభించెను. ఈ రెండు రర్మములు భారతవర్షమును దిగ్గ్రమింగి భారతీయ రర్మమును. భాషను. సత్వతను. నష్టమొనర్ప బానెను.

4. ఆంగ్లేయులు భారతమునకు వచ్చినదాదిగా వివిధ వొకక్రొత్త పరివాహము లయలుదేరెను. భారతీయులు తమ గృహములందే విదేశీయులు కాజొచ్చిరి. పాశ్చాత్య శిక్షవద్దతి భారతీయుల మనస్సున దానత ప్రసాదించ జేసినది. క్రమముగా భారతీయులు మాతృభూమిని సత్యజెను. భాషను, నేవగింప మొదలిడిరి. అందువలన నన్ని విరముల భారతమున వైదేశికత ప్రవేశించినది. పాశ్చాత్య శిక్షవలన భారత నవయువకులు తమ శాస్త్రముంను విజ్ఞానమును విరోధింప నారంభించిరి.

ఇవిగాక యార్యజాతీయం దనేకములగు నాంశరిక లేదభావము లను రోగములు విరివిగా వ్యాపించెను. దాని నరర్మమును ముక్క

వైదికధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ధర్మముపేరిట ప్రపరితము లగు నధర్మములను ఖండించుచుయు, అసత్యమరముల దూరమొనర్చి వాని స్థానమున వైదికధర్మమును స్థాపించుటయు నవసరమని యాషికి తోచెను. అందువలననే దయానంద మహర్షి తాతమున నేమి, ప్రపంచముననేమి, ప్రపరిత మత మతాంతములలోగల లోటులను జూచి వానిని ఖండించెను. ప్రపంచమునకు వైదికధర్మమే నిత్యధర్మమనియు, విశ్వ కాంతికి ముఖ్యకారణమనియు తోరించెను. ఈ ప్రచారక్షేత్రమున తన నద్దగించు విరోధుల నెదుర్కొనుట కతదొక్కడే విధ్యయుడై నిర్ణయపడెను. తన విశ్వయములను వెలిబుచ్చుటలో విరోధి నెంచుముల మర్యగూడ వెనుకంజ వేసి యెరుగదు.

ప్రపంచమున ధర్మశబ్దార్థ మతినంకుచితముగా గ్రహింపబడుచుండెను. జనులు తాంబళాలమునుండి తమ వంశమున పరమెరగా వచ్చుచున్న యాచారములను గుర్తిత్వముగా ననుసరించుటయే ధర్మమని యెంచుచుండిరి. తాతమున ననేకులు "హరే రామ : హరే రామ"..... గంగా గంగేతి యో బ్రూయాత్" / ముప్పుగు వానిని పశించిన మాత్రమున ధర్మపాఠనమగునని తాపించుచుండిరి. కొందఱు సాంసారిక ధర్మములను విడచుటయే పరమధర్మమని యట్లుచేయసాగిరి.

వీరలకు జన్మవాత్రియగు తాత భూమియొక్క పవిత్రవాయు మండలమున స్థావితుడయి యున్నత దేశభక్తుడై న యాదయానంద యశీశ్వరుడు తనసాధనాలమునకు నార్యావర్తమునందొక గొప్ప పరివర్తనముగలిగించెను. ఆదిత్యబ్రహ్మచారియగు నా మహామహాని దివ్య సందేశము దేశమున నలుగదం వ్యాపించెను. "ఉత్తిష్టత తాగ్రత" లెందు మేలుకొనుడను ప్రాచీన వైదిక శంఖనాదము తారతాళమున ప్రత్యబుభునందను వ్యావృత్తమయ్యెను.

తేరతాపముల వలన నేర్పడిన నానామతములచే గణగుసాంసారిక దుఃఖములనుండి మానవజాతి సుద్ధరింప దలచి పరోపకారము పరమ ప్రశముగా ననుష్ఠించు వాదయానంద మహర్షి వైదిక పామ్యవాద

వైదికధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ధర్మముపేరిట ప్రచరితము లగు సధర్మములను బండించుటయు, అసత్యమరముల దూరమొనర్చి వాని స్థానమున వైదికధర్మమును స్థాపించుటయు నవసరమని యిది తోచెను. అందువలననే దయానంద మహర్షి ధారణమున నేడి, ప్రపంచ ముననేడి, ప్రబలిన మత మతాంతరములలోగల లోటులను జూచి వానిని బండించెను. ప్రపంచమునకు వైదికధర్మమే నిత్యధర్మమనియు, విశ్వ కాంతి ముఖ్యకారణమనియు తోరించెను. ఈ ప్రచారశీత్రమున తన నద్వగించు విరోధుల నెదుర్కొనుట కతదొక్కడే విర్యయురై సిద్ధ పడెను. తన నిశ్చయములను వెలియ్యుటలో విరోధి సంఘముం మర్యగూడ వెనుకంట వేసి యెరుగడు.

ప్రపంచమున ధర్మశత్రుత్వ మతిసంకుచితముగా గ్రహింపబడు చుండెను. జనులు భౌతకాలమునుండి తమ పంశమున పరంపరగా వచ్చుచున్న యాధారములను గుర్తించనముగా ననునరించుటచే ధర్మ మని యెంచుచుండిరి. ధారణమున ననేకులు "హ రే రా మ : హ రే రా మ"..... (గంగా గంగేతి యా బ్రాహ్మణ" / ముప్పుగు వానిని పశించిన మాత్రమున ధర్మపాఠనమగునని భావించుచుండిరి. కొందఱు సాంసారిక ధర్మములను విడచుటచే పరమధర్మమని యబ్బులేయసాగిరి.

వీరలకు జన్మదాత్రీయగు ధారణ భూమియొక్క పవిత్రవాయు మందలమున స్థాపితమగు యున్నత దేశభక్తురై న యాదయానంద యతీశ్వరుడు తనపాదనాంబుసకు నాత్యవర్తమునందొక గొప్ప పరివర్తనముగలిగించెను. అధిశ్యబ్రహ్మదాత్రీయగు నా మహామహాని దివ్య సందేశము దేశమున నెలుగదల వ్యాపించెను. "ఉత్తిష్ఠత జ్ఞాత" రెండు మేలుకొనుదను ప్రార్థన వైదిక శంఖనాదము ధారణాకాళమున ప్రత్యబ్బువునందను వ్యావృత్తమయ్యెను.

శ్రేధరావముల వలన నేర్పడిన నానామతములచే గలుగుసాంసారిక దుఃఖములనుండి మానవజాతి సుద్ధరింప దలచి పరోపకారము పరమ ప్రళముగా ననుష్ఠించు నాదయానంద మహర్షి వైదిక సామ్యవాద

కాని “సరోవకారాయ సతాం విభూతయః” అను నాదర్శము మూర్తీభ
 వింశవ రోయన నామహర్షి దయానందుడు కష్టముల నెదుర్కొనియు
 తన జ్ఞానవిభూతిని రోకమున కర్పించెను. దయానముద్రుడగుటచేత తనను
 వొప్పించిన శత్రువులను విర్వికారుడై క్షమించెను. నిరంతరముగా నిరువ
 దియేడు సంవత్సరముల కాలము నిద్రాజమై యున్న భారతమును
 మేలుకొల్పుటకై వైదిక సంధి శాస్త్రమును జనుల శ్రోత్రముల
 ప్రతిర్వచింపజేసెను.

సత్యార్థ ప్రకాశ సూచీ పత్రము

విషయము	పేజీ	విషయము	పేజీ
1. సముదానము		పరిశీలనములు	౬౪
బాహ్య	౧	ప్రమాణములు	
శాశ్వతము వ్యాఖ్య	..	ప్రత్యక్షము	౬౪
మంగళాదరణ పటము	౨౨	అనుమానము	౬౦
2. సముదానము		ఉపమానము	౬౧
బాలిక విషయము	౨౫	కర్మము	౬౨
భూకప్తేతిరి విషయము	౨౮	బరిహాసము	..
అవ్యవస్థిత మార్గాది గ్రహపటము	౪౧	అర్థావస్థ	౬౩
సంతాపమున కుపరేళము	౪౩	సంతాపము	..
3. సముదానము		అరావము	౬౩
అత్యంతసాధ్యము విషయము	౪౬	ద్రవ్యరక్షణము	౬౪
గాయత్రీమంత్రవ్యాఖ్య	౪౯	కర్మరక్షణము	౬౬
ప్రాణాయామవిధి	౫౧	పరిమాణము	౬౯
సంధ్యాగ్నిహోత్రోపదేశము	౫౨	అరావ లేదములు	౮౦
హోమము నిర్ణయము	౫౪	వరసహకారవిధి	౮౨
ఉపనయనపటము	౫౬	మిశ్రప్రదేశములు	౮౮
బ్రహ్మచర్యోపదేశము	౫౮	మిశ్రాగ్రంథములు	౯౦
విద్యాభ్యాస గురుప్రసాదములు	౬౦	విద్యావిప్లవములు	౯౨
యమవియములు	౬౧	ప్రీతిప్రార్థనము	౯౩

విషయము

పేజీ

1. సముల్లాసము

కమావర్తన విషయము	౧౦౮
మాకదేశ వివాహకరణము	౧౦౯
వివాహవిషయమై ప్రేమపరశీక	౧౦౦
అల్ప కయ్యులో వివాహవిషేషము	౧౦౧
గుణవర్ణానుసారముగా వర్ణవ్యవస్థ	౧౦౮
వివాహ లక్షణములు	౧౧౬
ప్రేమయవ వ్యవహారము	౧౨౧
వందనమహాయజ్ఞములు	౧౨౪
వందనమహాయజ్ఞపరిమళము	౧౨౬
ప్రాశస్త్యలాభి రత్నకృత్యము	౧౨౭
పాతలంబ లక్షణములు	౧౨౮
గృహస్థ తర్కములు	౧౨౯
వందనంక్షణములు	౧౩౦
మూర్ఖలక్షణములు	౧౩౧
విద్యాద్వికృత్యవర్ణనము	౧౩౨
వృషధివాహ నియోగ విషయము	౧౩౩
గృహశ్రమ శ్రేష్ఠత్యము	౧౩౪

2. సముల్లాసము.

వానప్రస్థాశ్రమవిధి	౧౩౫
వంశాశ్రమవిధి	౧౩౬

౩ సముల్లాసము

రాజధర్మములు	౧౩౭
-------------	-----

విషయము

పేజీ

రాజ్యపరిపాలన	౧౩౮
సరాశ్రయకళనము	..
సరాపతిగుణములు	౧౩౯
సరాసమితి, ముఖి	౧౪౦
అధికారార్థము	౧౪౧
దుర్గనిర్మాణము	౧౪౨
యద్ధకరణప్రకారము	౧౪౩
రాజ్యప్రకారక్షణవిధి	౧౪౪
గ్రామపరిపత్కారి వర్ణనము	౧౪౫
కర (వస్తు) గ్రహణప్రకారము	౧౪౬
ముత్రకరణప్రకారము	౧౪౭
అనెవారి పుష్కల్య వ్యాజ్య	౧౪౮
రాజామిత్రోదాసము విషయములో వర్ణించు విధము, శత్రువ్యులతో యుద్ధ మొనర్చు విధము	౨౦౦
మిత్రుని లక్షణము	౨౦౧
ఉదాసీనుని లక్షణము	౨౦౨
వ్యాపారాదులందు రాజరాగ కక్షనము	..
అష్టాదశ విధర మార్గములందు	..
తర్కములో వ్యాయము చేయుట	౨౦౩
పాక్షిక రహస్యపరీక్షము	౨౦౪
పాక్షిక అవకాశ విషయములో దుందరినానము	౨౦౫
దొంగకపమునందు దుందరి బ్యాజ్య	౨౦౬
పాపాన పురుషలక్షణము	౨౦౭

విషయము	పేజీ
7. నమ్మల్లానము	
ఈశ్వరచేత విషయము	౨౨౪
ఈశ్వరవిషయమున ప్రశ్నోత్తరములు	౨౨౫
ఈశ్వరమున ప్రార్థనోపాచయము	౨౨౬
ఈశ్వర జ్ఞానరూపము	౨౨౭
ఈశ్వరాధ్యక్షము	౨౨౮
ఈశ్వరాచార విశేషము	౨౨౯
శివుని పావనశక్తి	౨౩౦
శివేశ్వరమున విష్ణుశక్తి వర్ణనము	౨౩౧
ఈశ్వరుని సగుణ విర్గుణ భవనము	౨౩౨
చేతవిషయ వివరము	౨౩౩

8. నమ్మల్లానము

సృష్ట్యర్థకర్తాది విషయము	౨౩౪
ఈశ్వరభివృద్ధి ప్రశ్నోత్తరము	౨౩౫
సృష్టియందు ఇంద్రియకరణాకరణము	౨౩౬
మమత్వము మోక్షవిషయ ప్రార్థన	౨౩౭
అర్చనావిధానము	౨౩౮
ఈశ్వరవిష్ణుశక్తివివరము	౨౩౯
హృదయవిష్ణుశక్తి వివరము	౨౪౦

విషయము	పేజీ
9. నమ్మల్లానము	
విద్యావిద్యావిషయము	౨౪౧
విద్యావిద్యావిషయము	౨౪౨
మంత్రము	౨౪౩
మంత్రము పాఠములు	౨౪౪
కోశములు మంత్రములు	..
ప్రవిరళిరములు	౨౪౫
పాఠవచనములు	..
ప్రవచనములు	౨౪౬
విష్ణు-విష్ణుశక్తి	౨౪౭
గుణాత్మకము-వచనములు	౨౪౮

10. నమ్మల్లానము

అధ్యాపకము	౨౪౯
అధ్యాపకము	౨౫౦

11. నమ్మల్లానము

అధ్యాపకము	౨౫౧
అధ్యాపకము మంత్రములు	౨౫౨
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౩
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౪
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౫
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౬
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౭
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౮
విద్యావిద్యావిషయము	౨౫౯
విద్యావిద్యావిషయము	౨౬౦

విషయము	పేజీ	విషయము	పేజీ
శైశవం అవంతరాలు	౬౨౫	జుబాబి రెండవ భాగము	౬౨౫
శైవమతములో జంబూద్వీపాది విషయము	౬౨౯	యోబాగ్రంథము	..
13. పముల్లాసము		ప్రసంగి ఉపదేశ వృత్తము	౬౩౬
అనుభూమిక	౬౩౮	మత్తయి మహర్షి	౬౩౭
త్రిపురపమత పమిక	౬౪౦	మార్కు మహర్షి	౬౪౦
దిగ్గమ శాంఢము	౬౪౪	లూకా మహర్షి	..
శేషియ శాంఢము	౬౪౯	యోహాను మహర్షి	౬౪౮
పంత్యాశాంఢము	౬౫౩	యోహాను ప్రవచన బాక్యములు	౭౦౦
పమూయోలు రెండవ వృత్తము	..	14. పముల్లాసము	
రాజం వృత్తము	౬౭౪	అనుభూమిక	౭౧౬
		మువత్త్యానుల విషయము	౭౧౮
		వ్యమంతబ్యానులకవ్య విషయములు	౮౦౮

సచ్చిదానందేశ్వరాయ నమో నమః.

భూ మి క

నే నీ సత్యార్థ ప్రకాశమును గ్రంథమును రచించు సమయము.

దత్తుర్వమును, సంభాషణ యందును పతనపాతనము లందును సంస్కృతమునే వాడుచుండి నందునను, నా జన్మభూమియొక్క రాష గుజరాతి యగుట చేతను, ఈ అర్థరాష అనగా హిందీ రాషయందు నాకు విశేష పరిజ్ఞాన ముండలేదు. గనుక రాష అశుద్ధమగుట తటస్థించెను. ఇప్పుడీ రాషయందు వ్రాయుటకును మాటలాడుటకు సర్వాసమైనది. కనుక నీ గ్రంథము రాషా వ్యాకరణాను సారముగ సవరింపఁబడి రెండవ వర్ణాయము ముద్రింపఁబడినది. అక్కడక్కడ శబ్దవాక్య రచనలను మార్చక రాషాత్కరిని సవరించుట కఠినము గనుక నవి మార్చబడినవి. అర్థము మాత్రము మార్చబడలేదు. కాని కొన్ని విషయములు మాత్రము పెంచి వ్రాయఁబడుటచే గాక మొదటి కూర్పు నందరి పొరకాటులుగూడ సవరింపఁబడినవి.

ఈ గ్రంథము (౧౪) పదనాలుగు సముల్లాసములు గలది. అందు పది సముల్లాసములు పూర్వార్థము, నాలుగు సముల్లాసములు ఉత్తరార్థము. కడపటి రెండు సముల్లాసములును, స్వసిద్ధాంతములును స్వమంత వ్యామంతవ్య ప్రకాశము గొన్ని కారణములచే మొదటి ముద్రింపలేదు. ఇప్పుడవియును ముద్రింపఁబడినవి.

ప్రథమ సముల్లాసమునందు పరమేశ్వరుని ఓంకారాది నామముల వ్యాఖ్యయు; రెండవ సముల్లాసమునందు సంతానమును గూర్చిన శిక్షయు;

మూడవ సముల్లాసమునందు బ్రహ్మచర్య విరియు. పతనపాతన

వ్యవస్థయు. సత్యానత్య గ్రంథముల పేళ్ళునువానిచేతన పాతన రీతీయు;

నాల్గవ సముల్లాసమునందు వివాహ, గృహశ్రమ వ్యవహారమును;

అయిదవ సమల్లాసమునందు వానప్రస్థ సన్న్యాసాశ్రమ విరులును;

ఆఱవ సమల్లాసమునందు రాజదర్శమును;

ఏడవ సమల్లాసమునందు వేదేశ్వర విషయములును;

ఎనిమిదవ సమల్లాసమునందు జగత్తుయొక్క ఉత్పత్తి, స్థితి ప్రాయములును;

తొమ్మిదవ సమల్లాసమునందు విద్య, అవిద్య, బంధ, మోక్షముల వ్యాఖ్యయు;

పదవ సమల్లాసమునందు ఆచారానాచార, దక్షిణత్యంబిషయములును;

పదునొకండవ సమల్లాసమునందు ఆర్యావర్తీయ మత మతాంతర లింగస మందన విషయములును;

పందెండవ సమల్లాసమునందు ధర్మాకబౌద్ధ తై నమత విషయములును;

పదమూడవ సమల్లాసమునందు త్రై స్తవ మత విషయమును;

పదునాల్గవ సమల్లాసమునందు మహమ్మదీయుల మతవిషయమును;

అంతమందు ఆర్యులయొక్క సనాతన వేదవిహిత మతమును గూర్చిన విశేషవ్యాఖ్యయు వ్రాయఁబడినది. ఈ వేదవిహిత మతమును నేనును సత్యమని ఉన్నదన్నట్లు నమ్ముచున్నాను.

సత్యమగు సర్వమును ప్రకాశముచుండి ఈ గ్రంథమును రచించుచు యందరి నా ముఖ్య ప్రయోజనము. సత్యమును సత్యముగను, మిథ్యను మిథ్యగను ప్రతిపాదించుచు సత్కార్యప్రకాశము. సత్యమును అసత్యముగ గాని, అసత్యమును సత్యముగ గాని ప్రకాశపఱచుచు సత్యమనఁబడజాలదు. పరార్థమును ఉన్నదున్నట్లు చెప్పుచుయు, వ్రాయుచుయు, నమ్ముచుయు సత్యము. వక్షపాతము గలవాడుతన అసత్యమునుగూడ సత్యమనియు, విరుద్ధ మతస్థుల సత్యమును గూడ ససత్యమనియు పిద్దపఱచుచుకు ప్రయత్నించును, గనుక సత్యమతమును గాంచఁజాలదు.

కొఁబట్టి ఉపదేశముచేఁగాని లేంచేఁగాని అందఱియెదురు సత్కాసత్య స్వరూపమును నెరుఁపించుచు విద్వాంసులగు నాప్తలకు ముఖ్య కర్తవ్యము. ఏమృదు జనులే స్వయముగ తమరచు హితాహితములను గురైజింగి సత్కా

పరోపకార మొనర్చుటయందు ఉదాహరణయై సత్కార్యమును ప్రకాశపఱచుటయందు స్ఫుటికిని దుపెనుడియరు. “యత్తదగ్గే విషమివ పరిణామేల మృతోపమమ్” అను విది గీతా వచనము. విద్యను దర్శమును బొందఁ జేయు కర్మల ప్రారంభమందు విషమునకు సమానముగ దోచినను విమృట అమృతోప మానమగుచున్నవని దీని యర్థప్రాయము. ఇది గొప్ప దృఢ నిశ్చయము. కాఁబట్టి ఇట్టి వానిని నా మనస్సునందుంచి ఈ గ్రంథమును రచించినాఁడను. ఈ గ్రంథమును వినువాడును జరుపువారును మొదట శ్రేమ దృష్టితో వీక్షించి దీనియందరి సత్య తాత్పర్యమును గ్రహించి, విమృటఁ దమ యిచ్చానుసారము వర్తిల్లుదురుగాక. నమస్త మతములతోని సత్యములందలికి నవిరుద్ధములుగనుక వానిని స్వీకరించి మత మతాంతరముల యందరి మిత్రులను జుండింప వలెననుటయే యీ గ్రంథముయొక్క యర్థప్రాయము. ఇది గాక మత మతాంతరముల యొక్క లోపలి వెలుపలి దోషములను ప్రకాశపఱచి పండితులనకయు, సామరులనకయు నందఱియెదుట తెల్పిన పక్షమున అందఱికోను నందఱు విచారించి పరస్పరము ప్రేమించి ఒక్క సత్య మత మ్మత కాగంధనియు గూడ నీ గ్రంథముయొక్క తాత్పర్యము. నే నీయార్యా వర్తమందుఁబుట్టి యిచ్చుటనే వనియించుచున్నను, ఈ దేశపు మత మతాంతరముల దోషములను గూర్చి పక్షపాతముఁ జూపక యున్నదున్నట్లు ప్రకాశపఱచు చున్నాను. అట్లే విదేశ, విమతస్థులతోను వర్తిల్లెదను. మనుష్య జాతి యొక్క యున్నత విషయమై స్వదేశస్థులతో వలెనే విదేశస్థులతోదను వర్తిల్లుచుండును. అట్లు వర్తిల్లుటయే సజ్జనులందఱికిని యోగ్యము. నేనును ఏదేని యొకదానియందు పక్షపాతము గలిగి యుండునేని ఎట్లు ఇప్పటివారలు స్వమతమును స్తుతియించుట యందును, సమర్థించుటయందును, ప్రచారము చేయుటయందును, అన్యమతములను విడించుటయందును, వానికి హాని కలిగించుటయందును, వాని నాపుటయందును తత్పరు లగుచుండురో నేను నట్లే వర్తిల్లి యుండును. కాని అది మానుష దర్శమునకు దూరము. పశువు బలిని దుర్బలులకు దుఃఖమును గలిగించుటయేగాక వానిఁజంపియు వేయును. మనుష్య శరీరములను బార్పియు నట్టి కర్మయే యొనరించలేని వారు మనుష్య స్వలావయుక్తులు గాక కేవల పశుకుల్యగుదురు. ఎవఁడు బలవంతుఁడై దుర్బలులను రక్షించునో అతఁడే మనుష్యుఁడు. స్వార్థపశుఁడై పరహాని మాత్ర మొనరించువాఁడు పశువుంకుఁ బెద్దన్న యనఁదగును.

ఆర్యా వర్తీయుల విషయమై విశేషించి వదునొకందు సముల్లాసముల వజకు వ్రాయఁబడినది. ఈ సముల్లాసముల యందుఁ బ్రాకృతవఁబడిన సర్వ మతము వేదోక్త మనుటచే నాకు సర్వతా మంతవ్యము. నవీనములగు పురాణములు శంక్రములు మొదలగు గ్రంథములందు తెప్పఁబడిన విషయములు బండింపఁబడినవి. అవి త్యక్తవ్యములు. ౧౨ వ సముల్లాసమునందు దర్శింపఁబడిన చార్వాకమతము ప్రస్తుతము పీడించి ఆ స్తమాసమయినట్లు తోచుచుండినను అవీశ్వర వాదాదులయందు బౌద్ధ తైస్సులతో మిక్కిలి సంబంధము గలిగియున్నది. ఇది అన్నిటిలో గొప్ప నాస్తికమతమై యున్నయది. కాఁబట్టి దాని చేష్ట నర్థగించుట యావశ్యకము. అనత్యము నర్థగింపయది సంసారమునం దనేకానర్థములు ప్రవర్తిల్లును. ఈ చార్వాక మతమును గూర్చియు బౌద్ధ తైస్ మతముల గూర్చియు ౧౨ వ సముల్లాసమునందు సంక్షేపముగ వ్రాయఁబడినది. బౌద్ధతైస్ మతములు చారవాకమతముతో సంబంధించియున్నను కొన్ని విషయములలో కొంత విరోధము రలిగి యున్నవి. తైస్ మత మనేకాంశముల యందు చార్వాక బౌద్ధులతో సంబంధించి యున్నను కొంది విషయములందు తేడించుచున్నయది. కాఁబట్టి తైస్ మతము లిన్నకాఁగ గణింపఁబడు చున్నది. ౧౨ వ సముల్లాసమునందు ఈ (చారవాక బౌద్ధ తైస్ మతములును, వాని పరస్పర) భేదములును వ్రాయఁబడినవి. అచ్చట నాయా విషయములు యథాయోగ్యముగ గ్రహింపవలెను. వీనిలో నొద్దల దీపవంశాది ప్రాచీన గ్రంథములలోని బౌద్ధమత సంగ్రహము సర్వదర్శన సంగ్రహమున జూపఁబడినది. దానినుండి యిటనది వ్రాయఁబడినది. ఈ క్రిందఁగనువఱువఁబడినవి తైస్సుల సిద్ధాంత గ్రంథములు. దానిలో :—

౪. మూల సూత్రములు:— ౧. ఆవశ్యక సూత్రము ౨. విశేషావశ్యక సూత్రము, ౩ దశమైకారిక సూత్రము, ౪. పాక్షిక సూత్రము.
౧౧. అంగములు:— ౧. ఆచారాంగ సూత్రము, ౨. సుగథాంగ సూత్రము, ౩. తాడాంగ సూత్రము, ౪. సమవాయాంగ సూత్రము, ౫ తగవరీ సూత్రము, ౬. జ్ఞాతారర్యకతా సూత్రము, ౭. దిపాసరదతా సూత్రము, ౮. అంతగదరకా సూత్రము, ౯. ఆసుత్తరోప్రవాయి సూత్రము ౧౦. విపాక సూత్రము, ౧౧. ప్రశ్నవ్యూహరణ సూత్రము.

౧౨. ఉపాంగములు:—౧. ఉపవాయా సూత్రము, ౨. రాయవసేనీ సూత్రము, ౩. జీవాలిగమ సూత్రము, ౪. పన్నవణా సూత్రము, ౫. అంబుద్వీప పన్నతీ సూత్రము, ౬. దండపన్నతీ సూత్రము, ౭. సూరపన్నతీ సూత్రము, ౮. నిరియావలీ సూత్రము, ౯. కప్పియా సూత్రము, ౧౦. కచణదీసయా సూత్రము, ౧౧. పూపియా సూత్రము, ౧౨. పువ్యమాలియా సూత్రము.

౩. కల్ప సూత్రములు:—౧. ఉత్తరాద్యయన సూత్రము, ౨. నిశీత సూత్రము, ౩. కల్ప సూత్రము, ౪. వ్యవహార సూత్రము, ౫. జీత కల్ప సూత్రము.

౬. చేదములు:—౧. మహానిశీత బృహద్యాచనా సూత్రము, ౨. మహా నిశీత రంభవాచనా సూత్రము, ౩. మద్యమవాచనా సూత్రము, ౪. విందనిరుక్తి సూత్రము, ౫. ఓ మనిరుక్తి సూత్రము, ౬. వరూధ పదా సూత్రము.

౧౦. పయన్న సూత్రములు:— ౧. చతుస్పరణ సూత్రము, ౨. పంచపాణి సూత్రము, ౩. తదుంనైయారిక సూత్రము, ౪. దత్తి పరిజ్ఞాన సూత్రము, ౫. మహాప్రత్యాజ్ఞాన సూత్రము, ౬. చందా విజయ సూత్రము, ౭. గణవిజయ సూత్రము, ౮. మరణ పమాది సూత్రము, ౯. దేవేంద్ర స్తవన సూత్రము, ౧౦. సంసార సూత్రము. ఇవిగాక నందీ సూత్రమును, యోగోద్ధార సూత్రమునుగూడ ప్రామాణికముగ నమ్ముచున్నవారు:—

౫. పంచాంగములు:—౧. ప్రైజేర్కొనఁ జరిస యన్ని గ్రంథ ములయొక్క టీక, ౨. నిరుక్తి, ౩. చరణీ, ౪. తాష్యము, అను సినిర్గిం దికి నవయవము లని పేరు. ఈ యవయవములును మూల గ్రంథములును గలవి పంచాంగము లనుఁబడును. వీనియందు భూంధీయలు అవయవములను నమ్మురు. శైవులు నమ్మునవి యనియేగాక వీనికంటె రిన్నములగు గ్రంథము లనేకము లున్నయవి. వీరి మతమును గూర్చిన విశేష విచారము ౧౨వ పముల్లాసమునందుఁ జూడుదు. శైవుల గ్రంథములందుండు లక్షలకొంది పునరుక్తరోషము లున్నయవి. తమగ్రంథ మితర మతస్థులచేత నున్నను, ముద్రింపఁబడియున్నవ వానిని అప్రమాదమని చెప్పుటకూడ వీరి న్యలావము.

ఎవరు నమ్మినను, ఎవరు నమ్మకుండినను అగ్రంథము మాత్రము తై నమత గ్రంథముంనుండి వేరు కాఁజూడు. కాఁబట్టి యా గ్రంథము ప్రమాణము కాదని వారు చెప్పుట సత్యముకాదు. ఎవ్వరును నమ్మక యొన్నడు నేతై నుఁ దును నమ్మనిది యయ్యెనేని యది అగ్రాహ్యము కాఁగలదు. కాని వానిలో నెవ్వరును నమ్మకుండునట్టి గ్రంథమేదీయు లేదు. కాఁబట్టి యెవ్వరే గ్రంథ మును నమ్ముచున్నారో ఆ గ్రంథస్థ విషయక బంధన మందనములును వారిని గూర్చిన వేయని తెలియనగును. వీరిలోఁగొందఱు ఏదేని ఒక గ్రంథమును దాము తెలిసియుండినను, నమ్ముచుండినను నభయించుదును సంవారముల యందును మారిపోవుటకూడఁ గందు. కావుననే తై నులు తమ గ్రంథములను దాచిపెట్టుదురు. మరియు ఇతర మతస్థులకీయరు, వినుపింపరు, చదివింపరు. ఎందు కనఁగా తై నులలో నెవ్వరు నుత్తర మీఁతాలని యసంతవముందు నిండియున్నవి. అనత్య విషయమును వదలుటయే యు త్తరము.

౧౩వ సమ్యక్సాసమునందు తై శ్చి నప్తం మత విషయమై వ్రాయఁబడి యున్నది. వీరు తై దిలును తమ రర్హత్య స్తకమని నమ్ముచున్నారు. వీరి మత విశేషముల నా ౧౩వ సమ్యక్సాసముననే జూడుదు. ౧౪వ సమ్యక్సాస మందు మునర్మానుల మతవిషయమై వ్రాయఁబడియున్నది. వీరు తులానును తమ మతమునకు మూలపు స్తకమని నమ్ముచున్నారు. వీరి విశేష వ్యవహారములను ౧౪వ సమ్యక్సాసమునఁ జూడుదు. ఏమ్యుట వైదిక మతవిషయమై వ్రాయఁ బడి యున్నది.

ఎవరీ గ్రంథకర్త యొక్క శాస్త్రర్యమున కంటె విరుద్ధమగు నతి పాశ్రియముతో జాతురో వారి కతిప్రాయమేమియుఁ దేరవదఁ జూడు. ఏంననఁగా వాక్యార్థ బోధమందు నాలుగు కారణములుండును. ఆకాంక్ష, యోగ్యత, అస త్తి, శాస్త్రర్యమునని. ఏదేని విషయమందు వ క్తకును వాక్య స్థపదములకును పరస్పరముందు సంబంధమునకు “ఆకాంక్ష,” అని పేరు. వీటిలోఁ జల్లదినువలె దేనితో నెద్దికాఁగలదో దానితో నదియే గ్రహించుట “యోగ్యత,” దేనితో నేవదమునకు సంబంధమున్నదో దాని నమీవమున నా పదమును తెప్పుచియు వ్రాయుచియు “అస త్తి,” దేనికొఱకు వ క్తృణో ద్వారణను జేసినో లేనిను లిఖించెనో దానితో నావదనములను, ఆలేనిను గూర్పుట “శాస్త్రర్యము.” ఈ నాలుగు విషయములందును ర్థానముంది యే వురుమఁడు గ్రంథమును జదువునో అతనికి గ్రంథాతిప్రాయము యథాయోగ్య

ముగ విశదముకాగండు. హతులును దురాగ్రహాలునగు ననేకులు వక్తయొక్క యరిప్రాయమునకంటె విరుద్ధముగు దానిని దాముకల్పించుకొందురు. ప్రాయశః ఇట్లు చేయువారు మతావేళము కలివారు; ఎందుకనగా వారిబుద్ధి మతమందలి దురాగ్రహముచేత సందకారముతోఁజిక్కి నవ్వమై పోయియుండును. కాఁబట్టి ఎట్లు నేను పురాణములను, తైసుల గ్రంథములను, తైవియను, కురానును మొదల నే కుద్యప్తితోఁజూడక వానియందలి గుణములను గ్రహించి దోషములను బరిత్యజించి అన్యమనుష్య జాతియొక్క యున్నతి కొఱకుఁ బ్రయత్నించు చున్నానో, అట్లే యందఱు నాదరించుచు యోగ్యము. కనుక ఈమతముల యొక్క కొన్నికొన్ని దోషముల మాత్రమే ప్రకాశపఱచి యున్నాఁదను. వానినిఁజూచి మనుష్యులు సత్యాసత్య మతమును నిర్ణయింపఁ గలిగి సత్య గ్రహణమును అసత్యత్యాగమును జేయుటకును జేయించుచును, నమఁ ధూ గుడుగుగాక. ఒక్కటేయగు ముష్యుఁడాయందు త్రమను. విరుద్ధబుద్ధిని గల్పించి పరస్పర శత్రువులుగ నొనర్చి జగదమాదఁజేసి. మోదుకొనునట్లు చేయుచు విద్యాంసులయొక్క స్వదావమునకు దూరము. ఈ గ్రంథమునుజూచి విద్యాంసులుకావివారు వేరుగా నెంచినను బుద్ధిమంతులు యథా యోగ్యముగ దీని యరిప్రాయమును గ్రహింపఁగలరు. కాఁబట్టి నాయొక్క పరిశ్రమ సఫలమని యెంచి నా యలిపాయమును సజ్జను లందఱి యెదుటఁ బెట్టుచున్నాను. దీనిని లూచియుఁజూచియు నా పరిశ్రమను సఫలపఱుతురు గాక! మఱియు పక్షపాతము చేయక ఈ ప్రకారము సత్యార్థమును ప్రకాశపఱచుచు నాయొక్కయు నమ స్త మహాశయుల యొక్కయు ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నయది. సర్వాత్ముఁడును, సర్వాంతర్యామియు, సచ్చిదానందుఁడు నగుపరమాత్మ తనకృపచేసియాశయమును విస్తృతపఱచి చిరస్థాయిగ నొనర్చునుగాక.

అందుకి విస్తరేణ బుద్ధిమద్వర శిరోమణిమిది.

ఇతి భూమికా॥

స్థాపకుః మహారాజాగారి శిరయ్యపరమ. }
కాద్రవరత్నవక్షము. విక్రమశకము ౧౯౩౯ }

స్వామి
దయానంద సరస్వతి

ప్రశ్న:— దేవతలు ప్రసిద్ధులు, సుత్తములును కనుక వారినే గ్రహింతుము.

ఉత్తరము:— ఏమి పరమేశ్వరుఁ డప్రసిద్ధుడా? అతని కంటె సుత్తములు గలరా? మఱి యీ నామములన్నియును పరమేశ్వరునికిఁ గూడఁ గలవని యే నమ్మరు? పరమేశ్వరుఁ డప్రసిద్ధుడుగాక అశనికోఁ దుల్య పేరియు లేనప్పుడు, అతనికంటె సుత్తము లెట్లుండగలరు? కాబట్టి మీరు చెప్పునది సత్యముకాదు. మీరిట్లు చెప్పుచుచే ననేక దోషములు గలుగుచున్నవి. ఎట్లనఁగా “ఉపస్థితం పరిత్యజాను పస్థితం యాదర ఇతి తారితన్యామ్.” ఒకఁడొకనికి లోజనపదార్థములను బెట్టి లోజనము చేయుఁడనినప్పుడు, అతఁడు దానిని వదలి ఆస్రాప్త లోజనముకొఱ కిక్కడ నక్కడ రిచుగునేని యతనిని బద్ధించుండుడని యెంచరాదు. అతఁడు సమీపమందుఁ బ్రాప్తించిన పదార్థమును వదలి, లేనిదాని కొఱకు శ్రమపడుచున్నాఁడు. కాబట్టి అతఁడెట్లు బద్ధించుండుడు కాఁదో అట్లే మీరు చెప్పినదియునగును. తమరు ఆ విధాదాది నామములచేతఁ బ్రసిద్ధులును బ్రమాణసిద్ధుఁడనగు పరమేశ్వరుని, బ్రహ్మాండము మొదలగు ఉన్న పదార్థములను వదలి ఆనంతవములై లేని దేవాదులను గ్రహించుచుండు శ్రమఁ జేయుచున్నారు. ఇందులో నేమియుఁ బ్రమాణమును యుక్తియును లేదు. ఎక్కడ దేని ప్రకరణమో యొక్కడ దానిని గ్రహించుచు యోగ్యము. ఎట్లనఁగ నొకఁడు తన సేవకునిఁగూర్చి “ఓరి : నైందవముఁ దెమ్ము” అన్నప్పుడా సేవకునకు సమయము (ప్రకరణము) విరారించుచు యావశ్యకము. ఏలయనఁగా (నైందవమును పేరు రెండుపదార్థముల కున్నది. ఒకటి గుఱ్ఱమునకు, రెండవది లవణమునకు.) తన యజమానుని గమనసమయ మయ్యేనేని గుఱ్ఱమును, లోజన కాలమయ్యేనేని లవణమును దెచ్చుచి యుచితము, గమన సమయమునందు లవణమును, లోజనసమయమునందు గుఱ్ఱమును దెచ్చెనేని యతనిస్వాదు యధినిమీద క్రుద్ధుడై, “ఏవు నిప్పుద్దివి. గమనసమయమందు లవణమును, లోజన సమయమందు గుఱ్ఱమును దెచ్చుచుచే నేమి ప్రయోజనము? ఏవు ప్రకరణజ్ఞుఁడవు కావు. ఏకు బద్ధియేయున్న సేవసమయమందేది దేవలయునో. అదియే తెచ్చి యుండువు. ప్రకరణము విరారించుచి యుచితము. ఏవు దానిని జేయలేదు.

కాఁబట్టి నీవు మూర్ఖుడవు. నా యొద్దనుండి వెడలిపో" మృనునుగదా! కాన నెక్కడ దేనిని గ్రహించుట యుచితమో. అక్కడ నా యర్థమునే గ్రహింప వలయును. ఆ రీతినే మీరును, మేము నందఱుమును నమ్మవలయును, చేయ వలయును.

మంత్రార్థము

౧. ఓమ్ ఓమ్ బ్రహ్మ యః ఆ. ౪౦ మం-౧౧.

చూడుఁడు, వేదముచిందు నిట్టి ప్రవరణములలోఁ బరమేశ్వరునకు "ఓమ్" మొదలగు నామములు వారఁబడియున్నవి.

౨. ఓమిత్యేతదక్షర ముద్గిత మపాసీతః శాందోగ్య ఉప-ఆ-౧. మం-౧౧.

౩. ఓమిత్యేతదక్షరమిదగ్ం పర్వం పసోఽవ్యాఖ్యానమ్ మాందూక్య-మం-౧౧

౪. పర్వే వేదా యత్పదమామనన్తి. తపాగ్ంపి సవ్యాదే చ యవ్యదంతి. యది ధ్యుంకో బ్రహ్మరర్థం చరంతి. తత్తే వదం సంగ్రహేణ బ్రహ్మోమిత్యేతత్. రకవర్ణి-౨. మం-౧౨.

౫. ప్రణాపికారం పర్వేషా మణియాంస చుడోరపి.

రుక్మారం ప్యన్నరీగమ్యం విద్యాత్తం పురుషం పరమేశ్వరమ్. ఆ-౧౩. శ్లో-౧౨౨.

౬. ఏతమేతే వదన్యగ్నిం మను మన్యే ప్రజాపతిమ్.

ఇంద్రమేతే పరేప్రాణ మవరే బ్రహ్మ కాశ్యతమ్. " ౧౨౩

౭. స బ్రహ్మ స విష్ణుః స రుద్రస్య శివస్యోక్షరస్య పరమః ప్యరాదో.

స ఇంద్రస్య కాలాగ్నిస్య రంద్రమాః శైవల్య ఉపవిషత్. ౧౨౪

౮. ఇంద్రం మిత్రం వరుణమగ్ని మాహరతో దివ్యస్య సువర్ణో గరుత్మాణః ।

ఏకం పత్విప్రా బహులా వదన్యగ్నిం యమం మాతరిశ్వానమాహుః॥

ఐ.మం ౧౩మం-౧౬౪మం. ౪౬.

౯. తూరపి తూరిరన్యధితిరపి విశ్వదాయా విశ్వస్య దువనస్య రత్నీర్విప్రుతిపిం

యప్య మృధిపిం ద్యుగంహ మృధిపిం మా హిగంహీః యతః. ఆ-౧౩౧౧౮.

౧౦. ఇంద్రో మహ్న రోదసీ వచ్రభర్తవ ఇంద్రః సూర్యమరోరయత్ ।

ఇంద్రే హ విశ్వా దువనాని యేమిర ఇంద్రే శ్వానాన ఇందరమ్॥

సామవేద ఉ త్రరాత్రికే ప్రహ-౭౧ త్రిక-౮౧ మం-౨౧

౧౧. ప్రాతాయ నమో యస్య సర్వమిదం పశీః యో భూతః పర్వస్యేశ్వరో యస్మిన్

త్పర్వం ప్రతిష్ఠితమ్. ౭ అథర్వవేదముకా-౧౧౧ఆ-౨౧౨సా-౪౧మం-౧౧

ఇట్టి ప్రకరణముల యందు ఓంకారాది నామములచేఁ బరమాత్మ గ్రహింపఁబడి నాఁడని తెలుపుటకు నిక్కడ వీ ప్రమాణములు వ్రాయఁబడినవి. ఇదిగాక రోకమందు దరిద్రునికి కుడేరుడు మొదలగు నామములున్నట్టి పరమేశ్వరునికి అర్పరహితము లగు నామములుండవు. దీనిచేఁ గొన్ని పరమేశ్వరుని గుణమును, గొన్ని తత్వమును, గొన్ని స్వరూపమును బోధించుచున్నవని తేటపడుచున్నది. “ఓం” మున్నగు నామములు సార్వత్రికములు. అట్లైనగా - ౧ ‘ఓమ్ ఐం’ (అవతీత్యోమ్), (అకాశమివ వ్యాపకత్వాత్ ఐమ్), (సర్వేలోక బ్రహ్మాత్ ప్రహ్లా) భ్రష్టించుటచేత ‘ఓమ్’ అనియు, ఆకాశమువలె వ్యాపకుఁడగుటచేత ‘ఐం’ అనియు, అన్నిటికంటె గొప్ప వాఁడగుటచేత ‘బ్రహ్మ’ అనియు ఈశ్వరునకు నామములు. ౨. ఓమిత్యేతత్ :- ఓమ్ ఎవని నామమో, యివఁడెన్నటికిని నశింపఁదో అతని నుపాసించుటయోగ్యము. కాని అపోహ నానన యోగ్యము కాదు. ౩. ఏమిత్యే :- వేదాది శాస్త్రము లందఱకుఁ బరమేశ్వరుని ప్రధాననామము ఓమ్ అని చెప్పఁబడియున్నది. తక్కిన వన్నియు గౌఢనామములు. ౪. సర్వేదేవాః-అన్ని వేదములును, సమస్త రక్షా సుప్తానరూప తపశ్చరణయు నెవనినిఁ జెప్పుచు గౌరవించుచున్నవో, ఎవనిని బొందఁగోరి (విద్వాంసులు) బ్రహ్మచర్యా శ్రమమునఁ జరించుచున్నారో, అతని నామము ‘ఓమ్.’ ౫. ప్రళాసితారంః :- ఎవఁ డందఱికి కషటుఁదో, ఎవఁడు సూక్ష్మమునకంటె మౌఢ్యుఁదో, ఎవఁడు స్వప్రకాశస్వరూపుఁదో, ఎవఁడు సమర్థుఁడగుటచేత తెలిసికొనుటకు యోగ్యుఁదో, అతనినే పరమపురుషుఁడని తెలియవలయును. ౬. ఏతమగ్నింః :- స్వప్రకాశకుఁడగుటచే ‘అగ్ని’. విజ్ఞాన స్వరూపుఁడగుటచే ‘మనువు’ అందఱును జాలించుటచేత ‘ప్రజాపతి’ పరమైశ్వర్య వంతుఁడగుటచేత ‘ఇంద్రుడు’ అందఱును జీవన మూలమగుటచే ‘ప్రాణము’ విరంతర వ్యాపకుఁడగుటచే ‘బ్రహ్మ’ అని పరమేశ్వరునకు నామములు. ౭. స బ్రహ్మః :- (జగత్తు నంతటిని సృష్టించుటచే “బ్రహ్మ” సర్వత్రవ్యాపకుఁడగుటచే “విష్ణువు,” దుష్టులనుదండించి యేడ్పించుటచే “రుద్రుడు,” మంగల మయుఁడును అందఱును కల్యాణ కర్తయు నగుటచే “శివుడు,” (యః సర్వ మత్తు శే న శరణి న వి సత్కరి తదవరమ్) సర్వరక్ష్యాపింది యపినాశి యగుటచే “నవతుడు,” (యః స్వయం రాజతే నస్యైరాత్) స్వయం ప్రకాశకుఁడగు

దిచే 'వ్యరాట్ట (యోగ్నిరివ కాంః కలయితా ప్రలయకర్తా స కాలాగ్ని రీశ్వరః) ప్రలయమందెల్లఱకును కాలఁదయి కాలమునకును కాలఁదగుచిచే 'కాలాగ్ని' అని పరమేశ్వరునకు నామములు. ౮. ఇంద్రం మిత్రం - అద్వి తీయమును: సత్యమునగు బ్రహ్మ వస్తువునకే ఇంద్రాది సమస్త నామములు. (ద్యుఘభద్రేషు వదారేషు తవోదివ్యః) ప్రకృత్యాది దివ్య వదార్థములలో వ్యాప కుఁదగుచిచే "దివ్యఁడు." (కోతనాని పల్లాని పాలనాని పూర్ణాని తద్యాణి వా యస్య స స్సువర్ణః) ఉత్తమ పాలనమును పూర్ణతత్వములు గలవాఁదగుచిచే "సువర్ణఁడు" (యో గుర్వాత్తా స గరుత్మాః) గొప్ప స్వరూపము గలవాఁదగుచిచే గరుత్మంతుఁడు." (యో మాతరిశ్వా వాయురివ లంహా స మాతరిశ్వా) వాయువు వలె అనంతబలవంతుఁదగుచిచే "మాతరిశ్వుడు." కాఁబట్టి పరమాత్ముడు దివ్యఁడు. సువర్ణఁడు. గరుత్మంతుఁడు. మాతరిశ్వుఁడునను నామములు కలిగినవి. తక్కిన (ఇంద్ర, మిత్ర, వరుణ, అగ్ని, యమ) నామములకు నర్థము ముందు వ్రాయఁ బడును. ౯. భూరసి భూమిరిసి:-(భవంతి భూతాని యస్యాం సా భూమిః) భీతని యందు సమస్త భూతప్రాణులు కలుగుచున్నవి. గనుక ఈశ్వరునకు 'భూమి' యని పేరు. తక్కిన (భూ ఆది. నామములకు నర్థము ముందు వ్రాయఁబడును. ౧౦. ఇంద్రో మహ్న:— ఈ మంత్రమందు ఇంద్రశక్తియు పరమేశ్వరునిచే నామమయి యున్నది. కాబట్టి యిది ప్రమాణముగా నీయఁబడినది. ౧౧. ప్రాణాయ:— ఎట్లు ప్రాణవశమందు శరీరమును, ఇంద్రియములు, నుంచునో అట్లే పరమేశ్వరుని వశమందు జగత్తంతయు నుంచును. ఇత్యాది ప్రమా ణములకు సరియైనయర్థము విచారించగా ఈనామములచే పరమేశ్వరుఁడే గ్రహింపఁ బడుచున్నాడు. ఓమ్, అగ్ని మొదలగు నామములు ముఖ్యార్థ ముచేఁ బరమేశ్వరునే గ్రహించుచున్నవి. వ్యావరణము, నిరుత్తము, బ్రాహ్మణ ములు సూత్రాది గ్రంథములు, ఋషిముసురి వ్యాఖ్యానములవ్వారా (యీ నామ ములు) పరమేశ్వరునకే గ్రాహకములని తెలియుచున్నది. అట్లే గ్రహించుచి అందఱిని యోగ్యము. కాని 'ఓమ్' అనునది కేవలము పరమాత్ముకే నామమై యున్నది. అగ్ని, అగ్ని నామములచేతఁ బరమేశ్వరుని గ్రహించుచుట బ్రతిరణ మును, ఏకేషణమును వియమకారకములు. కాబట్టి ఎక్కడెక్కడ మ్మతి. ప్రార్థన, ఉపాసనలును, సర్వజ్ఞ, వ్యాపక, శుద్ధ, సనాతన, సృష్టికర్తాది విశే

షణ్ములును వ్రాయఁబడి యున్నవో అక్కడ ఈ నామముంను బట్టి పరమేశ్వరుని గ్రహింపవలెను.

కకో విరాదజాయత, విరాజో అరిపూరుషః॥యజాః ౩౧:౫॥ శ్రోత్రాద్వాయుశ్చ
ప్రాణశ్చ మథాదగ్ని రజాయత॥యజాః ౩౧: ౧౨॥ తేన దేవా అయజన్త ॥
యజాః ౩౧: ౧౩॥ పశ్చాద్భూమిమతో పురః ॥యజాః. ఆ ౩౧: ౩౦

కస్మాద్వా ఏకస్మాదాత్మన ఆకాశః సందూతః । ఆకాశద్వాయుః । వాయోరగ్నిః । అగ్నే
రావః । అప్యః పృథివీ । పృథివ్యాః ఓషధయః । ఓషధీర్లోకస్తమః । అన్నాదేతః ।
తేజసః పురుషః । స వా ఏవ పురుషోఽన్నరసమయః॥(శ్రీ. ఉప. ౧౦. వ. అను ౧.)

ఇది తెలియింపనిషత్తు బ్రహ్మనందవర్తి ప్రథమానువాక పదనము.
ఇట్టి ప్రమాణములందు [ప్రకరణములందు] విరాట్, పురుష, దేవ, ఆకాశ,
వాయు, అగ్ని, జల, హిమ మున్నగు నామములు దౌకికపదార్థ బోధకములు.
ఏంయనఁగా ఎక్క డెక్కడ ఉత్పత్తి, స్థితి, ప్రయములును, అల్పజ్ఞ, జడ,
దృఢ్యాది విశేషణములును వ్రాయఁబడి యున్నవో అక్కడ పరమేశ్వరుఁడు
గ్రహింపఁ బడఁజాలఁడు. అతఁడు ఉత్పత్త్యాది వ్యవహారములకు దూరమైన
వాఁడు. పై మంత్రములయం దుత్పత్తి మొదలగు వ్యవహారములున్నవి.
కాఁబట్టి ఇక్కడ విరాడాది నామముల చేతఁ బరమాత్మ గ్రహింపఁ బడఁత
ప్రాకృతిక పదార్థములు గ్రహింపఁ బడును. కాని ఎక్కడెక్కడ సర్వజ్ఞాది
విశేషణము లందునో అక్కడ పరమాత్మయు, ఎక్కడెక్కడ ఇద్వా, ద్వేష,
ప్రయత్న, శుభ, దుఃఖాల్పజ్ఞాది విశేషణము లందునో అక్కడ జీవుఁడును
గ్రహింపఁ బడునని సర్వత్ర తెలియవలయును. పరమేశ్వరునకు జన్మ మర
ణము లెన్నటికినిఁ గలుగఁజాలవు. కాఁబట్టి విరాడాది నామములచేత జన్మాది
విశేషణములచేత జీవులను, జగత్తులోని జడపదార్థములను గ్రహించుట యుచి
తము. కాని పరమేశ్వరుని గ్రహించుట యుచితము కాదు. ఇక విరాడాది
నామములచేతఁ బరమేశ్వరుఁడు గ్రహింపఁబడుట నీ క్రిందఁ దెలియవది.

ఓంకారార్థము :— (పరాట్) 'ఏ' ఉపసర్గ పూర్వకమగు రాజ్యదీప్తి
అను రాతువుతో 'క్యేన్' ప్రత్యయము చేరుటచే "విరాట్" శబ్దము సిద్ధమగు
చున్నది. (యో విచిరం నామ చరాచరం జగద్రాజయతి ప్రకాశయతి న

విరాట్) వివిధ-విధములను ప్రకాశమును జగత్తును ప్రకాశ పరిచుచుండును విరాట్ నామముచేఁ బరమేశ్వరుఁడు గ్రహింపఁబడును. అగ్ని:- అట్లు గతి పూజన యో: అగ, అగి, ఇత్ గత్యర్థక రాతువులు. వీనినుండి “అగ్ని” శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (గతేష్టయోఽర్థాః, జ్ఞానం గతునం ప్రాప్తిశ్చేతి. పూజనం నామ సత్కారాః, యోఽగ్నిరిత్యర్థేఽగత్యం గత్యేతివా సోయమగ్నిః) అతఁడు జ్ఞానస్వరూపుఁడను సర్వజ్ఞఁడను, తెలియుచుండును బొందుచుండును బాహుళ్యమును యోగ్యుఁడను గనుక పరమేశ్వరునకు “అగ్ని.” యని పేరు. విత్వఁడు:- (విశ ప్రవేశనే) అను రాతువునుండి విశ్వశబ్దము సిద్ధమగు చున్నది. (విశ చ్చి ప్రవిష్టాచి సర్వాజ్ఞా కాకాదీని భూతాని యస్మిన్, యో వాఽకాకాదీని సర్వేషు భూతేషు ప్రవిష్టైః స విశ్వభిశ్చరః) అతనియందు అకాకాది సమస్త భూతములు ప్రవేశించుచున్నవి లేక అతఁడు వీనియందు వ్యాప్తిఁదై ప్రవిష్టుఁ డగుచున్నాఁడు గనుక ఆ పరమేశ్వరునకు విత్వఁడని పేరు. ఇత్యాది నామములకారమాశ్రయముచే గ్రహింపఁబడును.

హిరణ్య గర్భుఁడు:- (కోటిరైవ హిరణ్యం, తేకోవై హిరణ్య మిత్యైతరేయే శతపథే చ బ్రాహ్మణే, యో హిరణ్యానాం సూర్యాదీనాం తేజ సాం గర్భ ఉత్పత్తినిమిత్త మధికరణం స హిరణ్యగర్భః) అతనియందు సూర్యాది తేజోవంతములగు లోకము లుత్పన్నములై అతని యారాధనం దుండును. లేక అతఁడు సూర్యాది తేజస్వీయూప వదార్థముల గర్భము. అనఁగా ఉత్పత్తి స్థానము, నివాసస్థానము, (గనుక నా పరమేశ్వరునకు హిరణ్యగర్భుఁ డని పేరు. ఇందులకి యజుర్వేద మంత్రము ప్రమాణం.)

హిరణ్యగర్భః సమవర్తరాగ్రే, భూతస్య జాతః పరితేజ ఉచ్యతే । స చాచార వ్యుహిం ద్యామతేహం, తస్మై దేవాయ హవిషా విధేమః యజాః॥౨-౧౩:పం-౪॥

ఇత్యాది స్తోమంయందు “హిరణ్యగర్భ” శబ్దముచేతఁ బరమేశ్వరుఁడే గ్రహింపఁబడును.

వాయువు:-(వా గతిగంధనయోః) అనురాతువునుండి వాయుశబ్దము సిద్ధ మగుచున్నది. (గంధనం హింసనం, యో వాతి చరాచరం జగద్ధరతి చరినాం చరిష్ఠః స వాయుః) అతఁడు చరాచర జగత్తును ధరించి జీవింపఁజేసి లయింపఁ

జేయుచున్నాడును. అలవంతులకంటె అలవంతుడు నగుటచే నా యీశ్వరునకు "వాయు" పని పేరు. తైత్తిరీయము:- (౧౭ విశానే) అను రాతువునుండి "తేజః" శబ్దమును దీనిని తద్వికారముచేయుటచే "తైత్తిరీ" శబ్దమును సిద్ధమగుచున్నది. అతడు దాను స్వయంప్రకాశకుడై సూర్యాది తేజోవంతములగు లోకములను ప్రకాశపఱచువాఁ డగుటచే నా యీశ్వరునకు "తైత్తిరీ" పని పేరు. ఇత్యాది సామర్థములు యితర మాత్రముచే గ్రహింపఁబడును.

ఈశ్వరుడు:— (ఈశ ఐశ్వర్యే) అను రాతువునుండి "ఈశ్వర" శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (య ఈష్టే సర్వై శ్వర్యవాన్ వర్తతే న ఈశ్వరః) అతనికి సమ్యవిచార పరిజ్ఞానమును, అనంతైశ్వర్యమును గలడు, గనుక నా పరమార్థకు "ఈశ్వరుడు" అని పేరు. అదిత్యుడు:— (దో అవతందనే) అను రాతువునుండి "అదితీయ" దీనిని తద్వికారము చేయుటచే "అదిత్య" శబ్దమును సిద్ధమగుచున్నది. (న విద్యతే వినాశో యస్య సోఽయమదితిః... అదితిరేవ అదిత్యః) ఎవనితెన్నటికిని వినాశము కలుగదో ఆ యీశ్వరునకు 'అదిత్య' సంజ్ఞ. ప్రాజ్ఞుడు:— (జ్ఞా అవతోదనే) 'ప్ర' పూర్వకమగు నీ రాతువునుండి ప్రజ్ఞయు దీనిని తద్వికారము చేయుటచే "ప్రాజ్ఞ" శబ్దమును సిద్ధమగుచున్నది. (యః ప్రశస్యతయా చరాచరస్య జగతో వ్యవహారం జానాతి న ప్రజ్ఞః. ప్రజ్ఞ ఏవ ప్రాజ్ఞః) అతడు నిద్రాంతుఁడును, జ్ఞానయుక్తుఁడును, నమస్త పరాచర లోకవ్యవహారము నున్నదిన్నట్లు తెలియువాఁడు నగుటచే నీశ్వరునకు ప్రాజ్ఞఁ డని పేరు. ఇత్యాది సామర్థములు మరలముచే గ్రహింపఁబడును.

ఓక్కొక్క మాత్రచే మూడేసియర్థము లిది వ్యాఖ్యానింపఁ బడినట్లు అస్య సామర్థములును ఓకారముచే తెలియనగును. "శన్నో మిత్రః శం":— ఈ మంత్రములోని మిత్రాది నామములును ఒకపేళ్ళరునివే. ఏల యనఁగా స్తుతి, ప్రార్థన, ఉపాసన శ్రేష్ఠులను గూర్చియే చేయఁబడును, గుణకర్మ స్వరావముం యందును, సత్య వ్యవహారముల యందును అందఱకంటె నదికుని శ్రేష్ఠుఁడందుడు. అట్టి శ్రేష్ఠుండఱలో సత్యంశ శ్రేష్ఠుఁడు పరమేశ్వరుఁ డనఁ బడును. అతనితో సమానుఁ డెవఁడును కాలేదు; లేదు; కాఁజోరు. సమానుఁడే లేనప్పు డదికుఁ డెట్లుండఁగఁడు : సత్యము, న్యాయము, ధయ, సామర్థ్యము,

సర్వజ్ఞత్వాద్యనంత గుణములు పరమేశ్వరున కున్నట్లు ఏ జడసదార్థమునకుఁ గాని జీవునకుఁగాని లేవు. ఏ సదార్థము సత్యమో దాని గుణకర్మ స్వరూపము యను సత్యములే. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుని స్తుతిప్రార్థనోపాసనలే మనుష్యులకు యోగ్యము. ఆతనికంటె లిన్నమగువాని నెన్నఁడునుపాసింపఁగూడదు. బ్రహ్మ, విష్ణు, మహాదేవ నామకుంగు పూర్వపు మహాకాయలును, విద్వాంసులును, దైత్యదాసవాది నికృష్ట మనుష్యులును, అన్య సాధారణ మనుష్యులునుగూడ పరమేశ్వరునియందే విశ్వాసముంచి ఆతని స్తుతి, ప్రార్థన, ఉపాసనలే చేసిరి. ఆతనికంటె లిన్నమగువానిని గూర్చి చేయలేదు. అట్లే మనమందఱమును జేయుట యోగ్యము. దీనిగూర్చి ముక్తి, ఉపాసనా విషయములందు విశేషముగా నాలోచింపఁబడును.

ప్రశ్న :- మిత్రాది నామములకు సఙ్కేదని, ఇంద్రాదిదేవతలని ప్రసిద్ధ వ్యవహారముండుట చూచుచున్నాము గనుక వారినే గ్రహింపవలయును.

ఉత్తరము :- ఇక్కడ వానిని గ్రహించుట యోగ్యముకాదు. ఒకనికి మిత్రుడగువాఁడే మఱొకనికి శత్రువుగను, ఇంకొకనికి సుదాసినుఁడుగనుండుట చూచుచున్నాము. కాఁబట్టి ముఖ్యార్థమందు సఙ్కేదు మొదలగువానిని గ్రహింప లేము. పరమేశ్వరుఁ డెవ్వనికి శత్రువు కానీ ఉదాసినుఁడు కానీ రాక జగత్తున కంతకు నిర్మిత మిత్రుడైన ధూతనికంటె లిన్నుఁడగు జీవుఁ డెవ్వఁడును గాఁజాలఁడు. కాఁబట్టి యిక్కడ పరమాత్మనే గ్రహింపవలయును. గౌడార్థ మందు మిత్రాది శబ్దముండే సుహృదాది మనుష్యులు గ్రహింపఁబడుదురు. మిత్రుఁడు:- (శమిదా స్నేహనే) అను రాకువునకు బాదాదిక క్రితప్రత్యయము పరమగుటచే 'మిత్ర' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (మేద్యులి స్నిహ్యతి స్నిహ్యతే వా స మిత్రః) (అందఱను ప్రేమించువాఁడును, అందఱ ప్రేమకు యోగుఁడు నగుటచేఁ బరమేశ్వరునకు "మిత్రుఁ"డని పేరు. సరుణుఁడు:- (వృజో వరణే, వర శూప్సాయామ్) అను రాకువులకు ఉదాది "ఉపాసన" ప్రత్యయము పరమగు టచే 'పరుణ' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః సర్వాః శిష్టాః ముముక్షాః దర్శాత్మనో వృజో త్యతవా యః శిష్టైర్ముముక్షురిర్దర్శాత్మవిద్రియతే వర్యతే వా స వరుణః పరమేశ్వరః) ఆత్మయోగుండు, విద్వాంసుండు, ముక్తిని గోరు

వారిని, దర్మాత్ములను స్వీకరించును గనుకను, లేక కష్టించేరను ముముక్షువుల
చేతను దర్మాత్ములచేతను గ్రహింపఁబడును గనుకను, ఈశ్వరుడు 'వరుణ'
సంజ్ఞకుఁడు. లేక (వరుణో నామ వరః శ్రేష్ఠః) నిర్బంజకంబై శ్రేష్ఠఁడగుటచే
నతనికి 'వరుణుఁడని' పేరు. అర్థముఁడు:—(య గతి ప్రాసణయోః) ఈ రాతు
వునకు 'యత్' ప్రత్యయము పర మగుటచే 'అర్థ' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది.
అర్థ పూర్వకమగు 'మాజ్ మానే' అను రాతువుతో 'కనిన్' ప్రత్యయము
చేర్చుటచే 'అర్థమా' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది; (యోఽర్థాన్ స్వామినో
న్యాయాదీకా మిమీతీ మాన్యా కరోతి సోఽర్థమా) సత్యముగా న్యాయము
చేయు మనుష్యులను సమ్మానించు వాఁడును, దాపపుణ్యములను జేయువారికి
వానికిఁదగిన ఫలములను నియమించువాఁడు నగుటచే ఐరమేశ్వరునకు 'అర్థ
ముఁడు' అని పేరుగొఁబడుదురు:— (ఇది పరమేశ్వర్యే) ఈ రాతువుతో 'రకా'
ప్రత్యయము కూర్చుటచే 'ఇంద్ర' శబ్దము సిద్ధ మగుచున్నది. (య ఇన్ద్రో వర
మైశ్వర్యవా దవతి స ఇన్ద్రః) = పరమేశ్వరః, అతిలై శ్వర్య యుక్తుఁడగు
టచే, ఐరమాత్మకు ఇంద్రుఁ డని పేరు. బృహస్పతి:—బృహత్ శబ్దపూర్వక
మగు 'పా రక్షణే' అను రాతువునకు 'రతి' ప్రత్యయమును, 'బృహత్' యొక్క
రకారమునకు లోపమును, సురాగమము నగుటచే 'బృహస్పతి' శబ్దము సిద్ధ
మగుచున్నది. (యో బృహతామాకాదీశాం పతిః స్వామీ పాలయితా స
బృహస్పతిః) గొప్పవారి కంటెను గొప్పవాఁడును గొప్పవగు ఆకాశాది
(బ్రహ్మాండముంట్ల స్వామియు నగుటచే, ఐరమేశ్వరునకు 'బృహస్పతి' అను
పేరు. విష్ణువు:— విష్ణో వ్యాస్త్రా) ఈ రాతువుతో 'సు' ప్రత్యయము చేరి,
'విష్ణు' శబ్దము సిద్ధ మగుచున్నది. (వేదేష్టి వ్యాప్తోతి చరాచరం జగత్ స
విష్ణుః) చరాచరమగు జగత్తునందు వ్యాపకుఁ డగుటచే, ఐరమాత్మకు 'విష్ణు'
వని పేరు. ఉరుక్రముఁడు:— (ఉరుక్రహన్ క్రమః పరాక్రమో యస్య స ఉరు
క్రమః) అనంతపరాక్రమ యుక్తుండగుటచే, ఐరమాత్మకు ఉరుక్రముఁడనిపేరు.

(ఉరుక్రమః) మహాపరాక్రమ యుక్తుఁడును, (మిత్రః) ఆందఱుకు
సుహృదుఁడు అనఁగా ఆవిరోధియును, (శమ్) సుఖకారకుఁడును, (వరుణః)
సర్వోత్తముఁడును, (శమ్) సుఖస్వరూపుఁడును, (అర్థమా) న్యాయాధీశుఁ
డును, (శమ్) సుఖ ప్రదారకుఁడును, (ఇంద్రః) సకలైశ్వర్య వంతుడును.

(౪వ) సకలైశ్వర్య దాయకుఁడును, (బృహస్పతిః) అందఱకు నరిష్టాశయు.
(౪వ) విద్యావ్రదుఁడును, (విష్ణుః) అన్నిటియందు వ్యాపకుఁడును పరమేశ్వరుఁడు
నగు నా పరమాత్మ (నః) మాకు కల్యాణకారకుఁడు (ద్రవమ) అగుగాక :

బ్రహ్మ:- (బాయో తే బ్రహ్మజే నమోఽస్తు) (బృహ బృహ వృద్ధౌ)
ఈ రాక్షసులనుండి 'బ్రహ్మ' శబ్దము సిద్ధ మగుచున్నది. (అన్నిటిని మించి
విరాజమానుఁడును, అన్నిటికంటె గొప్పవాఁడును, అనంతకల యుక్తుఁడును
నగు పరమాత్మకు-బ్రహ్మమునకు మేము నమస్కరించు చున్నాము.) ఓ పర
మేశ్వరా! (త్యమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మసి) నీవే అంతర్యామి యోగముచే
బ్రత్యక్ష బ్రహ్మమవు. (త్యమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి) నేను విన్నే
ప్రత్యక్ష బ్రహ్మ మని చెప్పుచున్నాను. ఏయనఁగా నీవే అంతరి వ్యాప్తమై
అందఱకు నిర్వప్రాప్తఃరప్త. (ఋతం వదిష్యామి) వేదస్థము, యథార్థము
నైన నీయాజ్ఞ నందఱకు నుపదేశము చేయుచూ నాచరించెదను. (సత్యం
వదిష్యామి) సత్యమే చెప్పెదను; సత్యమే నమ్మెదను; సత్యమే చేసెదను.
(రన్యామవతు) అట్టి నన్ను నీవు రక్షింపుము. (తద్వక్త్రామవతు) అట్టి ఆవు
రును, సత్యవక్తయునగు నన్ను రక్షింపుము. నీయాజ్ఞ యందు నా బుద్ధి స్థిరమై,
ఎన్నటికిని విరుద్ధము గాకుండునుగాక! ఏయనఁగా నీ యాజ్ఞయేవర్యము. దానికి
విరుద్ధమే అధర్మము (అవతు మామవతు వక్త్రామ) ఈ రెండివర్యాయపాత
మరికాళ్ళము. (తక్సిత్ కంచిత్ ప్రతివదతిత్వంగ్రామం గచ్ఛ గచ్ఛ) ఇందు రెండు
పర్యాయములు క్రియనువర్తించుటచేత నీవు శీఘ్రమే గ్రామమునకుఁ బోవుమని
సిద్ధ మగుచున్నది. అట్లే యిక్కడను నీవు అవశ్యముగా నన్ను రక్షింపుము.
అనఁగా ధర్మము నందు నునిక్కిరుడనై యధర్మమును సదా తిరస్కరించు
చుండునట్లు నా యందుఁ గృపఁజేయుము; గొప్ప ఉపకారముగా నెన్నెదనని
యర్థము. (ఓం శాంతిశాంతి శాంతి) దీని యందు మూఁడు పర్యాయములు
శాంతి పాత ముండుటకుఁ బ్రయోజనమే మనఁగా సంసారమందు మూడు
విరముంగు దుఃఖము లున్నవి. ఒకటి అధ్యాత్మికము : అనఁగా ఆత్మ
యందును శరీరమందును అవిద్య, రాగము ద్వేషము, మూర్ఖత, జ్వరము
మొదలగు వానిచేఁ గలుగునది ; రెండవది ఆధిభౌతికము : అనఁగా శత్రు,
వ్యాధి, సర్పాదులచేఁ గలుగు నది ; మూడవది ఆధి దైవికము : అనఁగా

అతివృద్ధి, అతిశయము, అత్యుష్ణము, మనస్సు యొక్కయు, ఇంద్రియముల యొక్కయు అకాంతిచే గలుగునది. ఈ శ్లేశముంనుండి నిష్ప మమ్ము దూరముజేసి కల్యాణ కారకమగు కర్మములయందు సజా ప్రవర్తించఁ జేయుము. నీవే కల్యాణ స్వరూపుఁడవు. ప్రపంచమున కంతకుఁ గల్యాణ కర్తవు. రార్మికులైన ముముక్షువులకుఁ గల్యాణము విద్యుచ్ఛాతవు. బాంట్ల నమస్త్ర జీవులను అభర్మమును వదలి, కర్మము నాచరించి, దుఃఖములనుండి దూకులై పరమానందమును బొందునట్లు నీవే నీకరుణచే నమస్త్రజీవుల హృదయమందును బ్రకాశింతువుగార :

సూర్యుడు :—(సూర్య అత్మా జగత స్తస్థుషశ్చ) ఈ యజ్ఞార్చేద వచ సముచేత జగత్తనగా ప్రాణికోటి : అనఁగా చేతన, జంగమములు, 'తస్థుషః' అనఁగా అప్రాణులు—స్థావరజడములు—పృథివ్యాదులు, వీనికన్నిటికి నాత్మయు, స్వప్రకాశ స్వరూపుఁడవు, అన్నిటినిఁ బ్రకాశపఱచువాఁడు నగుచిచేఁ బరమేశ్వరునకు సూర్యుఁడని పేరు.)
 ఆత్మ :—(అత సాతత్వగమనే) ఈ రాక్షసు నుండి ఆత్మకర్మము నిర్వమగుచున్నది. (యోజితతి వ్యాప్నోతి న ఆత్మా) నమస్త్ర జీవులయందు, జగత్తునందు విరంతరము వ్యాపకుఁడగుచిచేఁ బరమేశ్వరునకు ఆత్మయని పేరు.)
 పరమాత్మ :—(పరబ్రాహ్మణ్యాయ ఆత్మర్మో జీవేర్మః సూక్ష్మేర్మః పరోఽరి సూక్ష్మః న పరమాత్మా) ఆత్మఁడు నమస్త్ర జీవాదులకంటె సుక్ష్మస్థుఁడను, జీవప్రకృ త్యాకాశములకంటె సరిమాత్మిఁ ఁడును నమస్త్ర జీవులకు నంతర్యామి యగు నాత్మయు నగుచిచే నీకర్మరునకుఁ 'పరమాత్మ' యని పేరు.)
 ఈశ్వరుడు :—సామర్థ్యవంతున కీశ్వరుఁడని పేరు. పరమేశ్వరుడు :—(య ఈశ్వ రేషు నమస్త్రేషు పరమః శ్రేష్ఠః న పరమేశ్వరః) ఈశ్వరులలో ననఁగా నమస్త్రులలో నమర్థులైన తనతో నమానుఁ దెవఁడును లేనివానికిఁ 'పరమేశ్వరుడు' అని పేరు.)
 సవితా :—(మహా అరిషవే, మాజా ప్రాణగర్భ విమోచనే) ఈ రాక్షసులనుండి 'సవితా' శక్తము నిర్వమగుచున్నది. (అరిషవః ప్రాణగర్భ విమోచనం తోత్వాదనం యశ్చరాచరం జగత్ సునోతి మాతే వా త్త్వాద యతి న సవితా పరమేశ్వరః) నమస్త్ర జగత్తును తిర్చిన్నము చేయుచున్నాఁడు గనుక పరమేశ్వరునకు 'సవితా' యని పేరు.]

దేవుడు :- (దివు క్రితా విజిగీషా వ్యవహార ద్యుతిస్తుతి మోద మద
స్వప్న కాంతి గతి) ఈ రాతువునుండి 'దేవ' శబ్దము నిద్దమగుచున్నది.
(క్రితా) శబ్దమగు జగత్తును గ్రీడింపఁ జేయువాఁడును, (విజిగీషా) రాత్రికులు
జయింప వలయునను నిద్రగరి వాఁడును, (వ్యవహార) అన్ని ప్రయత్నములకు
సాధనోప సాధనముల నిచ్చువాఁడును, (ద్యుతి) స్వయంప్రకాశస్వరూపుఁడును
అన్నిటిఁ బ్రకాశకుఁడును, (స్తుతి) ప్రశంసకు యోగ్యుఁడును, (మోద) తాను
అనంద స్వరూపుఁడై యిరరులకు నానందము నిచ్చువాఁడును, (మద) మదోన్మ
త్తులను కాదించువాఁడును, (స్వప్న) అందరి శయనార్థము రాత్రిని, బ్రంయ
మును జేయువాఁడును, (కాంతి) కామించుటకు యోగ్యుఁడును, (గతి) జ్ఞాన
స్వరూపుఁడు నగుటచేఁ బరమేశ్వరునకు 'దేవుడు' అని పేరు. లేక :- (యో
దీవ్యతి క్రిదతి స దేవః) తన స్వరూపమందుఁ దానే ఆనందముతోఁ గ్రీడించు
వాఁడు; లేక పరసహాయము లేక సహజ స్వరూపముచే క్రిదవోరె నమస్త
జగత్తును జేయువాఁడు; లేక సమస్త క్రిదలకు నారాధమగువాఁడు దేవుడు.
(విజిగీషతే స దేవః) అందఱును జయించువాఁడు; తా నజేయుఁడు అనఁగా నతని
నెవరును జయింపలేరు. (వ్యవహారయతి స దేవః) న్యాయాన్యాయ రూపవ్యవ
హారములను దెలియువాఁడును ఉపదేష్టయు. (యశ్వరాచరం జగద్ద్యోతయతి స
దేవః) అన్నిటిఁ బ్రకాశకుఁడు, (యస్త్రాయతే స దేవః) ఎల్లఁ ప్రశంసకు
యోగ్యుఁడు; నిందింపఁ దగనివాఁడు, (యో మోదయతి స దేవః) స్వయమా
నంద స్వరూపుఁడు. ఇతరుల రానందముగఁగఁ జేయువాఁడు, దుఃఖము లేకమును
లేనివాఁడు (యో మాద్యతి స దేవః) నదా హర్షితుఁడు, శోభరహితుఁడు, ఇతరు
లను హర్షింపఁ జేయువాఁడు, దుఃఖములనుండి దూరముచేయువాఁడు, (యః
స్వావయతి స దేవః) ప్రలయసమయమున ఆవృత్తమందు సమస్త జీవులను
విత్రింపఁ జేయువాఁడు, (యః కామయతే కామ్యతే వా స దేవః) నత్య
కాముఁడు, శిష్టం కామమునకు లక్ష్మ్య మగువాఁడును, (యోగవృతి గమ్యతే
వా స దేవః) అన్నిటియందును వ్యాప్తుడై తెలియుటకు యోగ్యుఁడగు వాఁడు.
కాబట్టి యా పరమేశ్వరునకు దేవుడని పేరు. తుదేరుడు :- (కువి ఆద్యాదనే)
ఈ రాతువునుండి కుదేర శబ్దము నిద్దమగుచున్నది. (యః సర్వం కువతి
స్వవ్యాప్త్యాద్రాదయతి స కుదేరః) గ్రహేన వ్యాప్తిచే సమస్తము నాద్యాదించు
వాఁడు, కాబట్టి పరమేశ్వరునకు కుదేరుడని పేరు.

పృథివి :- (ప్రథ విస్తారే) ఈ రాతువునుండి 'పృథివీ' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. కాబట్టి యా పరమేశ్వరునకు పృథివియని నామము. (యః ప్రథతే సర్వజగద్విస్తృతాతి స పృథివీ) నమస్తమగు విస్తృత జగత్తును విస్తారము చేయువాడు. (జలము:- జల మాతనే) ఈ రాతువునుండి 'జల' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (జలతి మాతయతి దుష్టాః, సంమాతయతి అవ్యక్తపరమాత్మా దీః, తత్ బ్రహ్మ జలం) సుప్తులను తాదీంచువాడు, అవ్యక్తములగు పరమాత్మలను జలసంజ్ఞకుదు. (అభాశము:- (అభాశ దీప్తి) ఈ రాతువునుండి 'అభాశ' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః సర్వతః పర్వం జగత్ ప్రకాశయతి స అభాశః) అన్నివైపులనుండి జగత్తునకు బ్రకాశమగు, అందువలన పరమాత్ముని నామము అభాశము, అన్నము.-(అద రక్షణే) ఈ రాతువునుండి 'అన్న' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది.

అద్యతేఽక్తి చ భూతాని లోకానైవ తదుద్యతే ॥౧౧॥ అహమన్న మహమన్న మహమన్నమ్ : అహమన్నాదోఽహమన్నాదోఽహమన్నాదమ్ ॥ అత్యక్తి. ౧౩. ౨౦౦ ॥ అత్త చరాచర గ్రహణాత్ ॥ వేదాంత అ. ౧౧ పా. ౨౧ మూ. ౯ ॥

(అన్నిటిని తన లోపల నుంచుకొనువాడు, అందఱకు గ్రహించుటకు యోగ్యుడు, చరాచర జగత్తును గ్రహించువాడు నగుటచే పరమేశ్వరునకు అన్నము. అన్నాదుకు, అత్త అనునామములు) అన్న, అన్నాదశబ్దములు ఇందు ముమ్మారు పఠించుట అదరము కాదు. మేదిసందు నందుఁ బురుగు బుత్తున్న ములయి యుండి, నష్టమగుచుండునట్లే పరమేశ్వరుని యందు జగత్తుస్థితియు నుండును. వసువు:- (వస వివాసే) ఈ రాతువునుండి 'వసు' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (వసంతి భూతాని యస్మిన్నథవా యః సర్వేషు వసంతి స వసు రీశ్వరః) (అతనియందు సమస్తాఽభాగాది భూతములు వసించు చున్నవి; అతఁడు సమస్త మందును వసించుచున్నాడు, అందువలన పరమేశ్వరుని నామము వసువు. రుద్రుడు:- (రుదీర్ అక్రవిమోచనే) ఈ రాతువునకు "రుద్ర" ప్రత్యయము పరమగుటచే 'రుద్ర' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యో రోదయత్యన్యాయకారియో జనాః స రుద్రః) రుద్రరక్తముంఁ జేయు వారి నేర్పించువాడు.)

యన్నవసా ర్థాయతి, తద్వాదా వదతి । యద్వాదా వదతి, తత్కర్మదా కరోతి । యత్ కర్మదా కరోతి, తదతి సంవద్యతే॥

ఇది యజుర్వేద బ్రాహ్మణ వచనము. “జీవులు మనస్సుతో తలచు దానిని వాక్కుతో జెప్పును. వాక్కుతో జెప్పుదానిని జేయును; జేయుదానిని తొందును దీనివలన జీవుల దెట్టి కర్మమును జేయునో ఆట్టి ఫలమును తొందునని నిర్ణయమగుచున్నది. ముష్టికర్మ మొనర్చు జీవులు ఈశ్వరుని న్యాయరూపమగు వ్యవస్థచే దుఃఖరూప ఫలమును తొందునపుడే దురు. ఈ ప్రకారమేశ్వరుడు ఎరి నేర్పించువాడు కావున పరమేశ్వర నామము దుద్దురు.

అపో నరా ఇతి బ్రోతై అపో వై సమీపతః ।

తాయస్యాపానం పూర్వం తేన నారాయణ స్మృతః॥ మను. అ.౧ శ్లో.౧౦.

నారాయణుడు :— జలము, జీవులు వీనికి ‘నారా’ యని పేరు. అవి యతని కయన మనఃగా నివాస స్థానము కాఁబట్టి నమ స్తజీవులయందు వ్యాపకుఁడగు పరమాత్ముని నామము నారాయణుడు.

చంద్రుడు :— (చది ఆహారే) ఈ రాతువునుండి ‘చంద్ర’ శబ్దము నిర్ణయమగుచున్నది. (యశ్చందరి చందయతి వా స చంద్రః) అనందస్వరూపుడు; అందఱకు నానందము నిచ్చువాడు. అందువలన ఏశ్వరుని నామము చంద్రుడు. మంగళుడు :— (మగి గతౌ) ఈ రాతువునుండి (మంగేరలత్) మూత్రముచే ‘మంగల’ శబ్దము నిర్ణయమగుచున్నది. (యో మంగతి మంగయతి వా స మంగలః) (తాను మంగలస్వరూపుడు; నమ స్తజీవుల మంగలమునకుఁ గారణుడు. అందువలన పరమేశ్వరునికి మంగళుడని నామము.) బుధుడు :— (బుధ అవగమనే) ఈ రాతువునుండి ‘బుధ’ శబ్దము నిర్ణయమగుచున్నది. (యో బుధ్యతే బోధయతి వా స బుధః) (స్వయం బోధన్య రూపుడు; నమ స్తజీవుల బోధకుఁ గారణుడు. కావున నాపరమేశ్వరుని నామము బుధుడు.) కురుడు :— (ఈపుదిర్ పూరిదావే) ఈ రాతువునుండి కుత్రశబ్దము నిర్ణయమగు చున్నది. (యః కుప్యతి తోచయతి వా స కుత్రః) ఆత్మంర పవిత్రుడు; ఆతని నంగరిచే జీవులను వివిత్రులగుదురు. కావున ఈశ్వరుని నామము కురుడు. శనైశ్చ రుడు :— (చర గతి రక్షణయోః) ఈ రాతువునకు ‘శనైన్’ అవ్యయము ఉప

పదమై 'శనైశ్చర' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః శనైశ్చరతి స శనైశ్చరః) అన్నిటియందును సహజముగా బ్రాప్తిచిస దైర్ఘ్యవంతుడు కావున పరమేశ్వరుడు శనైశ్చరుడు. రాహుఁడు:—(రహా త్యాగే) ఈ రాతువునుండి 'రాహు' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యో రహతి సరిత్యజతి దుష్టా రహాయతి త్యాజయతి వా స రాహతీశ్చరః) ఏకాంత స్వయాపుండు, తన స్వరూపమందు నితర పదార్థ సంయోగము లేనివాఁడు, దుష్టులను దాను వదలి యితరులను వదలించువాఁడు. కావున ఈశ్వరునికి నామము రాహుఁడు, తేతువు:—(కిత విచాసే రోగావనయనేచ) ఈ రాతువునుండి "తేతు" శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః కేతయతి చికిత్సయి వా స కేతురీశ్చరః) (సమస్త జగత్తునకు నివాస స్థానము; సమస్త రోగరహితుఁడు; ముముక్షువులను ముక్తి సమయమందు సమస్త రోగములనుండి వదలించువాఁడు; కావున పరమాత్ముని నామము తేతువు.) యజ్ఞాఁడు:—(యజి దేవహుతా సంగతివరణదానేచ) ఈ రాతువునుండి 'యజ్ఞ' శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యజ్ఞో వై విష్ణుః) ఇది బ్రాహ్మణ గ్రంథ వచనము. (యో యజతి విద్యద్విరిజ్యతే వా స యజ్ఞః) (సమస్త జగత్పదార్థములను సంయుక్తము చేయువాఁడు, సమస్త విద్వాంసులకుఁ బాఠ్యుఁడు, బ్రహ్మాది సమస్త ఋషిమునులకుఁ బాఠ్యుఁడు. ఏలయనఁగా నతఁడు సర్వత్ర వ్యాపకుఁడు.) హోతా:—(హా దానదనయోః, ఆదానేదేత్యేకే) ఈ రాతువునుండి హోతృశబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యో జహోతి స హోతా) జేవులకు నీయఁదగు పదార్థముల నిర్దుష్టవాఁడు, గ్రహింప యోగ్యులగు వారికి గ్రాహకుఁడు. కావున పరమాత్ముని నామము యజ్ఞము) బంధువు:—(బంధ బంధనే) ఈ రాతువునుండి బంధు శబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః స్వస్మిన్ దరాచరం జగద్ బర్హతి బంధువర్జత్యాత్మకానాం సుతాయ సహాయో వా వర్తతే స బంధుః) (తనయందు సమస్త లోకలోకాంతరములను నియమముచేత బంధించువాఁడు, సహోదరునివలె సహాయకుఁడు. అందుచే నవి తమతమ పరిధినిగాని నియమమునుగాని తిల్లంపింప జొంపు. రోఁబుట్టువు రోదఁబుట్టువునకు సహాయకారి యగునట్లు పరమేశ్వరుఁడును బృథివ్యాది రోకములను దరించి రక్షించి వానికి మేలమవిర్బు చున్నారు. కావున సీశ్వరుడు బంధువు.) ఏతా:—(ఏ రక్షణే) ఈ రాతువునుండి ఏతృశబ్దము సిద్ధమగుచున్నది. (యః పాతి సర్వాన్ స ఏతా)

అందఱు రక్షింతురు. తండ్రి తన సంతానముపై నదా కృపాశువయి వారి యున్నతిని గోరునట్లే పరమేశ్వరుడు సమస్తజీవుల యున్నతిని గోరును. కావున నీశ్వరుని నామము విర.

పితామహుడు:—(యః పితౄణాం పితా స పితామహః) తండ్రులను (తండ్రి. ప్రపితామహుడు:— (యః పితామహానాం పితా స ప్రపితామహః) తండ్రుల తండ్రులను తండ్రి. కావున పరమేశ్వరుని నామము పితామహుడు. మాతా:— (యో మితీతే మానయతి సర్వాః జీవాః స మాతా) పూర్వకృపా యుక్తులైన జనని తన సంతానములను, దిన్నతిని గోరునట్లు పరమేశ్వరుడు సమస్తజీవుల వృద్ధి గోరువాడు. కావున పరమేశ్వరుడు మాతృ ఆదార్యుడు:—(చర గతి రక్షణయోః) ఆత్మ పూర్వకమగు పితామహుని 'ఆదార్య' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః ఆచారం గ్రహయతి సర్వా విద్యా వా తోరయతి స ఆదార్య ఈశ్వరః) సత్కారమును గ్రహింపఁ జేయువాడు సమస్తవిద్యల ప్రాప్తికి హేతునై సమస్త విద్యలను బ్రాప్తింపఁ జేయువాడు. కావున ఈశ్వరుడు ఆదార్యుడు. గురువు:— (గర్వా శబ్దే) ఈ రాకువులనే 'గురు' శబ్ద మేర్పడినది. (యో రర్హ్యా శబ్దా గృహయ్యపదిశతి స గురుః.)

స పూర్వేషామపి గురుః కాలేనానవచ్చేదాత్ యోగః సమాధిపాదము. చూ. ౨౬౬

(సత్కార్య ప్రతిపాదకుడు. సకల విద్యాయుక్తమగు వేదములను దివ దేశించువాడు. సృష్టికి అరంభమందు అగ్ని, వాయువు, అదిత్యుడు, అంగి రుడు, బ్రహ్మ మొదలగు గురువులకు గురువై యొన్నటికి నాశనము నొందని వాడు. కావున నీశ్వరుడు గురువు) అజుడు:— (ఆజ గతిక్షేపణయోః. జని ప్రాదుర్భావే) ఈ రాకువులనుండి 'అజ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యోఽజతి సృష్టిం ప్రతి సర్వాః ప్రకృత్యాదీః పదార్థాః ప్రజీవతి జానాతి వా కదాచిత్ న జాయతే సోఽజః) సమస్త ప్రకృతి అవయవములగు ఆకాశి భూత పర మాణువులను యథాయోగ్యముగఁ జేర్చువాడు. శరీరముతో జీవులను సంబంధ పఱచి జన్మమిచ్చుచు, దానెన్నఁడును జన్మము నొందనివాడు. కావున పరమా త్ముడ అజుబ్రహ్మ:—(బ్రహ్మ, బ్రహ్మ వృద్ధౌ) ఈ రాకువునుండి 'బ్రహ్మ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యోఽజిలం జగన్నిర్మాతే స బ్రహ్మతి వర్తయతి స బ్రహ్మ)

సంపూర్ణమైన జగత్తును రచించి పర్జిల్లతేయువాడు. కావున పరమేశ్వరుడు బ్రహ్మ యనబడును. (సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ). ఇది లై త్తిరియో పనిష ద్వదనము. (సంతీతి సంత ప్రేమ సత్పు సారు తత్పర్యమే; యజ్ఞానాతి చరాచరం జగత్ తదజ్ఞానమే; న విద్యతేఽనోఽ పదిర్మర్యాదా యస్య తదనఃరమే; సర్వేభ్యో బృహత్త్వాద్రుహ్య) ఉన్న పదార్థములకు 'సత్' అని పేరు. అట్టి వానిలో నెల్ల సారుపు కాఁబట్టి పరమేశ్వరుని నామము సత్యము; సమస్తజగత్తును దెలియు వాఁడగుటచేఁ పరమేశ్వరునకు 'జ్ఞాన'మని పేరు; అంతము-అవధి-మర్యాద అనఁగా నింత నిడుపు వెడల్పు పొట్టి పొడవు అని పరిమాణములేదు. కాఁబట్టి పరమేశ్వరునికి 'అనంత'మని పేరు. అనాది:- (దుదాజ్ దానే) ఈ రాతువునుండి ఆజ్ఞ పూర్వకమై 'అది' శబ్దమును, 'సజ్' పూర్వకమై 'అనాది' శబ్దమును ఏర్పరు చున్నవి. (యాస్తాత్ పూర్వం నాస్తి పరం నాస్తి స ఆదిరిత్యుద్యతే. వ్యాక. మహా భాష్య. ౧.౧.౨౧.) (న విద్యతే అది; కారణం యస్య సోఽనాదిరిత్యుదః) దేనికిఁ మందేదియు లేక పర మందుండునో దాని కాదియని పేరు. అతని కాది కారణ బాధ్యమేమియు లేదుకాఁబట్టి పరమేశ్వరునకు 'అనాది' అని పేరు. అనందుఁడు:- (ఘనది సమృద్ధౌ) ఆజ్ఞ పూర్వక మగు 'సది' రాతువునుండి 'అనంద' శబ్ద మేర్పరుచున్నది. ('అనందంతి సర్వే ముక్తా యస్మిన్ యద్వా యః సర్వాః జీవానానందయతి స ఆనందః) అనందస్వరూపుండగుట చేత, సమస్త ముక్త జీవులు సతనియందానం దించుటచేత, ధర్మాత్ములగు జీవులనందజ నానందయు క్తులుగఁ జేయుటచేత పరమేశ్వరుఁ దానందుఁడు, సత్:- (అనరువి) ఈ రాతు వునుండి 'సత్' శబ్ద మేర్పరుచున్నది. (యద స్తి త్రిపు కాలేషు స చార్యతే తత్ప ద్రుహ్య) ఎల్లప్పుడు నుండువాడు :- భూత భవిష్యత్స ర్తమాన కాలములచే తాదీంపఁబడఁడు కాఁబట్టి సత్తు. చిత్:- (చిత్తీ సంజ్ఞానే) ఈ రాతువునుండి 'చిత్' శబ్ద మేర్పరుచున్నది. (యశ్చేతతి చేతయతి సంజ్ఞాపయతి సర్వాః సజ్జివాః యోగిన స్తద్చిత్పరం బ్రహ్మ) చైతన్య స్వరూపుఁడై సమస్త జీవులను దెద్దితోఁ గూర్చి సత్యాసత్యములను దెలుపు వాఁడగుటచే పరమేశ్వరుడు చిత్తు. ఈమూడు విశేషణములు కలవాడగుటచేఁ పరమేశ్వరుఁడు సద్చిదానందస్వరూపుఁడు. నిత్యుఁడు:- (యో చిత్త్యద్రువోఽచలోఽ విచాకీ స నిత్యః) నిత్యుఁడు అవి నాశయు నగుటచే పరమేశ్వరుడు 'చిత్త్య' శబ్దవాద్యుఁడు. ఉద్ధుఁడు:- (కుంద

కుద్దో) ఈ రాతువునుండి కుద్దశబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః కుందతి సర్వాః శోర
యతి వాన కుద్దః ఈశ్వరః) స్వయముగా పరిశుద్ధిండును, సమ ప్రకల్పశముం
నుండి వేరై నవాడును, అందఱును బరిశుద్ధిండుగాఁ జేయువాడు నగుటచే పర
మేశ్వరుడు కుద్ధిండు. బుద్ధిండు:- (బర అవగమనే) అను రాతువు 'క్త' ప్రక
యముతోఁ గూడిన 'బుద్ధ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యో బుద్ధవాః సదైవ
జ్ఞాతాః నీ న బుద్ధో జగదీశ్వరః) సర్వదా అన్నిటిని దెలియువాడగుటచే పర
మేశ్వరుని నామము 'బుద్ధిండు'. ముక్తుండు:- (ముక్తో మోచనే) అను రాతువు
నుండి 'ముక్త' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యో ముంచతి మోచయతి వా ముము
క్షాః స ముక్తో జగదీశ్వరః) సర్వకల్పశములనుండి వేరై న వాడును ముము
క్షుల నందఱును శ్లేశములనుండి తొలగించువాడు నగుటచే పరమేశ్వరుడు
'ముక్తుండు'. (అత ఏవ నిత్యకుద్దబుద్ధ ముక్తస్యైవావో జగదీశ్వరః) కాబట్టి
పరమేశ్వరుడు నిత్యకుద్దబుద్ధ ముక్తస్యైవాపుండు. నిరాకారుడు:- 'నిర్' అత్.
పూర్వకమగు (దుక్కుటో రరణే) అను రాతువువలన 'నిరాకార' శబ్ద మేర్పడు
చున్నది. (నిర్గత అకారావృ నిరాకారః) అతనికి ఏయాకారమును లేదు, అతఁ
డెన్నఁడును శరీరమును దరింపఁడు; కాబట్టి ఈశ్వరుడు 'నిరాకారుడు'. నిరంజ
నుడు:- (అజ్ఞా వ్యక్తి మ్లక్షణకాంతిగతిమ) ఈ రాతువువలన 'అంజన' శబ్ద
మును 'నిర్' ఉపసర్గ యోగముచే 'నిరంజన' శబ్దము నేర్పడుచున్నది. (అజ్ఞా
నం వ్యక్తిర్లక్షణం తుకామ ఇంద్రియైః ప్రాప్తిశ్చై ర్యస్మాద్యో నిర్గతః పృథ
గ్భూతః స నిరంజనః) వ్యక్తి అనఁగా ఆకృతి నుండియు, మ్లేచ్ఛాచారము
నుండియు, దుష్టవాంచలనుండియు, చతురాది ఇంద్రియవిషయముల మార్గము
నుండియు వేరై న వాడగుటచే పరమేశ్వరుడు నిరంజనుడు. గణపతి, గణే
శుడు:- (గణ సంఖ్యానే) ఈ రాతువునుండి 'గణ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. దీనికి
'ఈశ' శబ్దముగాని 'పతి' శబ్దముగాని చేర్చుటచే 'గణేశ' శబ్దమును, 'గణ
పతి' శబ్దమును ఏర్పడుచున్నది. (యే ప్రకృత్యాదయో జదా జీవాశ్చ గణ్యాంశే
సంఖ్యాయంతే తేషామీశః స్వామీ పతిః పాలికో వా) ప్రకృత్యాది జదములు,
సమస్త జీవులు అను ప్రసిద్ధ పదార్థములకు స్వామియు పాలకుడు నగుటచే
"గణేశుడును" 'గణపతి'యు పరమేశ్వరుని నామములు. విశ్వేశ్వరుడు:-
(యో విశ్వమీషే స విశ్వేశ్వరః) సంసారమున కరిష్టాశ యగుటచే విశ్వేశ్వ

దుడు. కూచిస్తురు:- (య: కూచేనేతవిదవ్యవహారే వ్యవస్థయాపేక్షైవ తిష్ఠతి స కూచిస్త: పరమేశ్వర:) సమస్త వ్యవహారముల యందు వ్యాప్తుడు. వానికి నారారుడు నై యుండియు నే వ్యవహారము నందును దన స్వరూపమును మార్చుడు కాబట్టి పరమేశ్వరుడు 'కూచిస్తుడు.' (దేవ) శబ్దమునకున్న యర్థ మున్నియు "దేవీ" శబ్దమునకున్నవని గ్రహింపవలెను. పరమేశ్వరుని నామ ములు మూడు లింగములందును గలవు. (బ్రహ్మ చిత్తీశ్వరశ్చైతి: (ఇందు బ్రహ్మము నపుంసకము. చిత్తీ శ్రీ లింగము. ఈశ్వర శబ్దము పుంలింగము). దేవ శబ్దము ఈశ్వర శబ్దమునకు విశేషణ మయినపుడు దేవుడనియు, చిత్తీ శబ్దము నకు విశేషణ మయినపుడు దేవి యనియు వాదించును. శక్తి:- (శక్తౌ శక్తౌ) ఈ రాతువునుండి "శక్తి" శబ్దమేర్పడినది. (య: సర్వం జగత్ కర్తుం శక్నోతి స శక్తి:) సమస్త జగత్తును జేయుటయందు సమర్థుడు కాబట్టి శక్తి. శ్రీ:- (శ్రీశ్ చేయామి) ఈ రాతువునుండి 'శ్రీ' శబ్దమేర్పడుచున్నది. (య: శ్రీయతే సేవ్యతే సర్వేణ జగతా విద్యద్విరోధిగిరిశ్చ స శ్రీశీశ్వర:) అతని సేవ సమస్త జగత్తును, విద్యాంసులును, యోగులును జేయుచున్నారు కాబట్టి పరమేశ్వరునకు 'శ్రీ' యని పేరు. లక్ష్మీ:- (లక్ష్మ దర్శనాన్యనయో:) ఈ రాతువునుండి 'లక్ష్మీ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యో లక్ష్మయతీ పర్యర్థాన్యతే చిహ్నాయతీ చరాచరం జగ దతవా వేదై రా పైర్లోగిరిశ్చ యో లక్ష్మితే స లక్ష్మీ: సర్వప్రియ ఈశ్వర:) చరాచరమగు సమస్త జగత్తును జూచువాడు, దృశ్యముగాఁ జేయువాడు, శరీరమందుఁ గన్ను ముక్కు మొదలైన వానిని, వృక్షములందలి వృక్ష పుష్పఫల మూంతులను, తూజలముల నలుపు ఎఱపు తెలుపులను, మృత్తికా పాషాణ చంద్రసూర్యాది దృశ్యములను జేయువాడును, అన్నిటిని జూచువాడును, అందములకంటె నందము, సేదాది శాస్త్రములకును, దార్మికులు విద్యాంసులునగు యోగులకును లక్ష్మము-చూచుటకు యోగ్యుడు-నగుటచే లరమేశ్వరునకు "లక్ష్మీ" యని పేరు. సరస్వతీ:- (సృ గత్) ఈ రాతువునుండి 'సరస్' శబ్దమును, దీనితో 'మతుస్' 'జీవ' ప్రత్యయములను గూర్చుటచే సరస్వతీ శబ్దమును ఏర్పడుచున్నది. (సరో వివిధం జ్ఞానం విద్యతే యస్యాం చిత్ సా సరస్వతీ) అతనికి వివిధ విజ్ఞానము అనఁగా శబ్దార్థ సంబంధ ప్రయోగముల జ్ఞానము యథాకతంగా ఉన్నది. కాబట్టి పరమేశ్వరునకు 'సరస్వతీ' యని పేరు

సర్వకర్తృ మంత్రుడు:— (సర్వాః శక్తయో విద్యంతే యస్మిన్ స సర్వకర్తృ మాసిశ్వరః) తన కార్యమును జేయుటయందు దుష్టుల సహాయమును గోరడు; తన సామర్థ్యము చేతనే తన సమస్త కార్యములను పరిపూర్ణముగ జేయుచు న్నాడు; కాబట్టి పరమేశ్వరుడు 'సర్వకర్తృమంత్రుః' ధని పేరు. న్యాయ కారీ:— (జీవో ప్రాపతే) ఈ దాతువునుండి 'న్యాయ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (ప్రమాణై రథ్యపరీక్షణం న్యాయః) ఇది న్యాయ సూత్రములకు వాత్సల్యమున కాస్య వచనము. (పక్షపాత రాహిత్యావరణం న్యాయః) ప్రత్యక్షిది ప్రమాణము లచే సత్యమని తేలినది, పక్షపాత రహితమగు దర్శనాన ఆవరణము న్యాయము. (న్యాయం కర్తుం శీలమన్య స న్యాయకారీశ్వరః) న్యాయము-పక్షపాతరహితము అయిన దర్శనమొనర్చుటయే ఇతని స్వభావము కాబట్టి న్యాయకారీ. దయాళువు:— (దయ దానగతి రక్షణహింసాదానేషు) ఈ దాతువునుండి 'దయా' శబ్ద మేర్పడుచు న్నది. (దయలేదదాతిజానాతిగచ్ఛతిరక్షణహింస స్తి యయా సా దయాః) దయా విద్యతే యస్య స దయాలు: పరమేశ్వరః) ఆభయము నిచ్చువాడు, నత్యాసత్యము లను సమస్త విద్యులను దెలియువాడు, సమస్త సజ్జనులను రక్షించు వాడు, దుష్టులను యథాయోగ్యముగ దండించువాడు నగుటచే జరమాత్మకు 'దయాళు' పని పేరు. అద్వైతము:— (ద్వయోర్నాచో ద్వాద్యామితం సా ద్వితా ద్వితం వా నైవ తదేవ వా ద్వైతమ్. స విద్యతేద్వైతం ద్వితీయేశ్వరభావో యస్మిన్ ద్వైతద్వైతమ్. అద్భూత సజాతీయ విజాతీయ స్వగతలేద కూస్యం బ్రహ్మ) రెండు గాఁగాని రెంటితోఁ గలసిగాని యుండుట ద్వితము, ద్వితము లేక ద్వైత మనఁ జరును. ఇది కానిది అద్వైతము. మనుష్యునకు మనుష్యుడు సజాతీయము, మనుష్యునికంటె దిన్నమగు వృక్షపాషాణాదులు విజాతీయములు. శరీరమందుఁ గన్ను, ముక్కు, చెవి మున్నగు సవయవ లేదము స్వగతము; ఇట్లు రెంధవ స్వజాతీయేశ్వరులు కాని, విజాతీయేశ్వరులు కాని, తన ఆత్మయందు తత్త్వం తరవస్తువగు స్వగతలేదము కాని లేక పరమేశ్వరుఁ దొక్కఁడే కాబట్టి పరమాత్మకు 'అద్వైత' మని పేరు నిర్దులుడు:— (గణ్యంతే యే తే గుణా వా యైర్గణ యంతి తే గుణాః) యో గుణేభ్యో నిర్గతః స విర్గుణ ఈశ్వరః) సత్త్వ రజ తమములు, రూపరస స్పర్శ గంధాదులు జడగుణములు; అవిద్య, అల్పజ్ఞత, రాగము, ద్వేషము, మున్నగు క్లేశములు తీవగుణములు; వీనినుండి వేరైనవారు ఈశ్వ

రుడు. దీనికి “అశర్థమస్పర్శమహాసమవ్యయమ్” ఇత్యాది ఉపనిషద్వచనములు. ప్రమాణములు:- శర్థస్పర్శరూపాది గుణరహితుఁ డగుచువలన పరమాత్మకు ‘నిర్గుణుఁ’డని పేరు. నగుణుఁడు:- (యో గురైః సహ వర్తతే స సగుణః) సర్వజ్ఞత్వము, సర్వగుణము, సవిశ్రత, అనంతరిము, మొదలగు గుణములచే యుక్తుఁడు కాఁబట్టి పరమేశ్వరునకు ‘సగుణుఁ’డని పేరు. వృథివి గంధాది గుణములతోఁ గూడి నగుణమును, ఇద్వాది గుణములచే రహిత మైనందున నిర్గుణము నగునట్లు జగత్తు యొక్కయు జీవునియొక్కయు గుణములు లేకుండుట వలన పరమేశ్వరుడు నిర్గుణుఁడును, సర్వజ్ఞ త్యాది గుణము లుండుటవలన సగుణుఁడునయి యున్నవాఁడు. సగుణమును, నిర్గుణమునుగావిపచార్థ మేదియులేదు. చేతన గుణములు లేకుండుట వలన జడపదార్థము నిర్గుణమును, తన గుణములతో కూడి యుండుట వలన సగుణము నగునట్లు జడ గుణములు లేకుండుటచే జీవుడు నిర్గుణుడున్ను. ఇద్వాదులగు తన గుణములతోఁ గూడి యుండుటచే సగుణుఁడునై యున్నాఁడు. అట్లే పరమేశ్వరుని విషయమందును దెలియవలయును. అంతర్యామి:- (అంతర్యంతుం నియంతుం కీలం యస్య సోఽయమంతర్యామి) సమస్తమైన ప్రాణిరూపమును, అప్రాణి రూపమునగు జగత్తు నందంతటను వ్యాపకుఁడయి, అన్నిటిని నియమించువాఁడు కాఁబట్టి పరమేశ్వరునకు ‘అంతర్యామి’అని పేరు ధర్మరాజు:- (యో ధర్మే రాజతే స ధర్మరాజః) ధర్మమందే ప్రకాశమానుఁడును, అధర్మ రహితుఁడును, ధర్మమునే ప్రకాశపరచువాఁడును నగుటచేఁ బరమేశ్వరునకు ‘ధర్మరాజని’ పేరు. యముఁడు:- (యము ఉపరమే) ఈ రాతువునుండి “యమ” శర్థ మేర్పరుచున్నది. (యః సర్వాః ప్రాణినో వియచ్ఛతి స యమః) సమస్త ప్రాణులకు కర్మ ఫలముల నిచ్చుటకుఁ దగిన వ్యవస్థ చేయువాఁడును, ఎల్ల అన్యాయములకు దూరమయినవాఁడు నగుటచేఁ బరమాత్మకు ‘యముఁ’డని పేరు. భగవంతుఁడు:- (భజ సేవాయామ్) ఈ రాతువునుండి ‘భగ’ శర్థమును, దీనితో ముతువోకలిసి భగవాన్ శర్థమును ఏర్పరుచున్నవి. (భగః సత్తలైశ్వర్యం సేవనం వా విద్యరేయస్య స భగవాన్) సమగ్రైశ్వర్య యుక్తుఁడును, భజించుటకు యోగ్యుఁడు నగుటవలన ఈ శ్వరునకు ‘భగవంతుఁడని’ పేరు. మనవు:- (మన జ్ఞానే) ఈ రాతువునుండి ‘మను’ శర్థ మేర్పరుచున్నది. (యో మన్యతే స మనుః) మనువనఁగా విజ్ఞానకీలుఁడును,

సమ్మొదకు యోగ్యుడు సగుణవలనఁ జరమేశ్వరునకు 'మను'వని పేరు. పురుషుడు:- (ప్రకృతిని పూర్వరూపముగా) ఈ రాతువునుండి 'పురుష' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః స్వవ్యాప్త్యా చరాచరం జగత్ పృథాగి పూరయతి వా స పురుషః) జగత్తునందంతటఁ బూర్వమున్నట్లే యున్నాడు కాఁబట్టి పరమేశ్వరునకుఁ బురుషుడని పేరు. విశ్వంతరులు:- (దుకృష్ట రారణ పోషణయోః) 'విశ్వ' పూర్వకమైన ఈ రాతువునుండి 'విశ్వంతర' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యో విశ్వం నిర్భర్తరతి పుష్టాతి వా స విశ్వంతరో జగదీశ్వరః) జగత్తును దరించి పోషించుచున్నాడు కాఁబట్టి పరమేశ్వరునకు 'విశ్వంతరు'డని పేరు.

కాలి:- (కల సంఖ్యానే) ఈ రాతువునుండి "కాల" శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (కలయతి సంఖ్యాతి సర్వాః పదార్థాః స కాలః) జగత్తు నందలి సమస్త పదార్థములను, జీవులను ఎంచుచున్నాడు గనుక పరమేశ్వరునకు "కాలి" డని పేరు. శేషుడు:- (శిష్యా విశేషణే) ఈ రాతువునుండి 'శేష' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః శిష్యతే స శేషః) ఉత్పత్తి ప్రలయములకు మిగిలి యుండువాడు కనుక పరమార్థకు 'శేష' డని పేరు. ఆత్మ:- (ఆత్మా వ్యాప్తౌ) ఈ రాతువునుండి 'ఆత్మ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః సర్వాః రర్మాత్మన ఆపోతి వా సర్వైర్దర్మార్థాత్మని రాప్యతే చలాది రహితః స ఆత్మః) సర్వోప దేశకుడును, సకల విద్యాయుక్తుడును, సమస్త రర్మాత్ములకు లింపువాడును, రర్మాత్ములు పొందుటకు యోగ్యుడును, చలకపటాదులు లేనివాడు సగుణవలనఁ జరమార్థకు 'ఆత్మ' డని పేరు. శంకరుడు:- (దుకృష్ట కరణే) 'శం' పూర్వకమైన ఈ రాతువునుండి "శంకర" శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః శం కల్యాణం సుఖం కరోతి స శంకరః) కల్యాణము-సుఖము గలుగఁ జేయువాడు గనుక ఈశ్వరునకు "శంకరు"డని పేరు. మహాదేవుడు:- 'మహాత్' శబ్ద పూర్వక 'దేవ' శబ్దముచే 'మహాదేవ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యో మహాకాం దేవః స మహాదేవః) గొప్ప దేవుల కందఁజును దేవుడు, విద్వాంసులకు విద్వాంసుడును, సూర్యాది పదార్థములకుఁ బ్రకాశకుడు సగుణ వలనఁ జరమార్థకు 'మహాదేవు' డని పేరు. ప్రియుడు:- (ప్రిచ్ఛ కర్పణేకాంతౌ) ఈ రాతువునుండి 'ప్రియ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః పృథాగి ప్రియతే వా స ప్రియః) సమస్త రర్మాత్ములను, ముముక్షువులను, శిష్టులను బ్రసన్ను లుచువాడును,

అందఱును గామింపుటకు యోగ్యులును నగుటవలన ఈశ్వరునకుఁ 'ద్రీయఁ దని' పేరు. స్వయంభువుః—(భూ సత్తాయామ్) "స్వయం" పూర్వకమగు భూ రా రువునుండి 'స్వయంభువు' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః స్వయం తవతి స స్వయంభూరీశ్వరః) తనంతటనే యున్నవాడు. ఎవనినుండిగాని యెన్నడు గాని యుక్తున్నమైన వాడు కాదు; కాఁబట్టి పరమాత్ముడు 'స్వయంభు' మని పేరు. భవిః—(భు శబ్దే) ఈ రాతువునుండి 'భవి'శబ్ద మేర్పడుచున్నది. (యః కాశి శబ్దయతి సర్వా విద్యాః స భవిరీశ్వరః) వేదముల మూలముగా నమస్త విద్యలను ఉపదేఁచువాడును, సమస్తము నెఱుంగు వాడును, కాఁబట్టి పర మేశ్వరునకుఁ 'గవి' యని పేరు. శివుఁడుః—(శివు రత్యాదే) ఈ రాతువునుండి 'శివ' శబ్ద మేర్పడుచున్నది. 'ఐహలపేత నిర్దర్శనమ్' దీనిచే శివు రాకులెన్నఁ బడును. కల్యాణ స్వరూపుడును, కల్యాణదారియు నగుటచేఁ బరమేశ్వరునకు 'శివు' యని పేరు. పరమేశ్వరుని వీ నూరుపేళ్లు వ్రాయఁబడినవి. ఇవిగాక పరమాత్ముడు మఱియు నసంఖ్య నామములున్నవి. ఏలయునఁగా పరమేశ్వరుని గుణకర్మ స్వరూపము లంతములు. అట్లే నామములును అంతములు. వాని యందు ప్రతి గుణకర్మ స్వరూపమునకు నొక్కొక్క నామమున్నది. కాఁబట్టి ఇప్పుడు నేను వ్రాసినది సమద్రమున విందువునదెనున్నది. వేదాది సత్య శాస్త్రములయందు పరమాత్ముని యసంఖ్య గుణకర్మ స్వరూపములు వ్యాఖ్య వింపఁ జదియున్నది. వానిని జరుపుట చేతను, జదివించుటచేతను జోరవదఁ గలదు. అట్లే అన్యజ్ఞపార్థములజ్ఞానమును వేదాది శాస్త్రములు చదువువారికిఁ బార్థముగఁ గలుగఁ గలదు.

ప్రశ్నః— అన్య గ్రంథరూపలు అది మర్యాంతములలో మంగళాచరణ మొనర్చునట్లు మీరు వ్రాయుచులేదు; చేయనులేదు.

ఉత్తరముః— అట్లు చేయుట యోగ్యముకాదు. ఏలయునఁగా అదిని పుర్యమునను. అంతమునను మంగళ మొనరిందిన నా గ్రంథమందలి అది మర్యాంతములకు నదుమనుండు వ్రాత అమంగళముగానే యుండును. "మంగళాచరణం శిష్టాచారాత్ పందర్శనాద్రుతి రశ్చేతి" అని సామ్యుదర్శన పంచ మార్యాయప్రథమ సూత్రము. న్యాయమై, పక్షపాతరహితమై, సత్యమై వేరోక్త

మైనది ఈశ్వరాజ్యము. కానినే యున్నడున్నట్లు ఆంధ్రుల నెల్లప్పు డాచరించుట మంగళాచరణ మనఁబడును. గ్రంథముయొక్క ఆంధ్రము మొదలు నమాన్తి వఱకు సభ్యాచరణ మొనర్చుటయే మంగళాచరణము. కాని ఒకచోట మంగళము మఱియొకచోట అమంగళము వ్రాయుట మంగళాచరణము కాదు. మహాశయులగు మహర్షుల వ్రాతలను జూడుదుఁ:- “యాశ్వనవద్యాని కర్మాణి కాని సేవికవ్యాని నో ఇతరాణి” ఇది తైత్తిరీయోపనిషత్తు లవ ప్రసారకము- ౧౧వ అనువాకము. ‘దిక్షలాఠా : (అనవద్యాని) అనింద్యములు, దర్శయ్య క్తములైన కర్మములు, తేయుట మీకు యోగ్యము, ఆదర్శ యుక్తములఁగాదు’ అని యున్నది. కాఁజట్టి యితీవరి గ్రంథములందుఁ జూడఁందు ‘శ్రీగణేశాయ నమః’ ‘సీతామాత్యాయ నమః’ ‘రాధాకృష్ణాయ నమః’ ‘శ్రీగురుచరణారవిందాయ నమః’ ‘హనుమతే నమః’ ‘దుర్గాయై నమః’ ‘వటులాయ నమః’ ‘భైరవాయ నమః’ ‘శివాయ నమః’ ‘సరస్వత్యై నమః’ ‘నారాయణాయ నమః’ ఇత్యాదులు వేదశాస్త్ర విరుద్ధములగుటచే బద్ధిమంతులు వీనిని మిత్యయని తెలియఁదగును. వేదమందును ఋషుల గ్రంథములందును, ఇట్లు మంగళాచరణ మొనర్చినట్లు కనఁబడదు. ఆర్షగ్రంథములందు ‘ఓమ్’ ‘అత్’ శబ్దములు గనఁబడుచున్నవి చూడుదుఁ:-

“అథ కదానుకాసనమ్” అతేత్యయం శబ్దోఽతికార్యః ప్రయోజ్యతే (వ్యాకరణ మలాహాష్యే) “అథాతో దర్శయిష్యామి” అతేత్యనంతశ్చ, వేదార్థయనానంతరమే (ఘోషమీమాంసాయామ్) “అథాతో దర్శయిష్యామి” అతేతి రర్థకతనానంతరం దర్శయిష్యామి విశేషేణ వ్యాఖ్యాన్యమామః (నై శేషిక దర్శనే)

“అథయోగానుకాసనమ్”. అతేత్యయమధికార్యః (యోగశాస్త్రే) “అథక్రివిరదుఃఖాత్యంత నివృత్తిరత్యంతపురుషాత్”. సాంసారికవిషయభోగానంతరం క్రివిరదుఃఖాత్యంతనివృత్త్యర్థః ప్రయత్నః కర్తవ్యః (సాంఖ్యశాస్త్రే) “అథాతో బ్రహ్మజ్ఞానా” ‘చతుష్టయ సారగ నవత్త్యనంతరం బ్రహ్మజ్ఞానస్థిః (ఇదం వేదాంత సూత్రిమ్)

‘ఓమ్ శ్లోక దక్షరముద్గీతముపాసితః’ (రాందోగ్యోపనిషద్వచనమ్) “ఓమ్ శ్లోకదక్షరమిదగం సర్వం తస్యోపవ్యాఖ్యానమ్” (హంయోగ్యోపనిషద్వచనమ్)

(ఇవి యన్నియు నాయా శాస్త్రముల యారంభ వచనములు.) ఇట్లే అన్య ఋషిమునుల గ్రంథములయందును “ఓమ్” ‘అథ’ శబ్దములు వ్రాయఁబడియున్నవి. అట్లే అగ్ని, (ఐ.వే.) ఇంద్ర, (య.వే.) అగ్ని, (సా.వే.) యేశ్వర, వరియంతి (అ.వే.) ఈ శబ్దములు నాలుగు వేదముల ప్రారంభమందు వ్రాయఁబడియున్నవి. “శ్రీగణేశాయ నమః” ఇత్యాది శబ్దము చెప్పదను రేవు. వైదికులు వేదమున తారంతమందు ‘హరిః ఓమ్’ అని వ్రాయుటయు, దెప్పుటయు గలదు. ఇది పౌరాణికులయు తాంత్రికులయు అసత్యకల్పనచే నేర్పుకొనినది. వేదాది శాస్త్రములందు ‘హరి’ శబ్ద మెడియందెప్పుడును లేదు. తాఁబట్టి గ్రహదియందు “ఓమ్” అనికాని “అఘ్రి” అనికాని వ్రాయవలయును. ఇచ్చట కొందఱిగా ఈశ్వరుని విషయమై వ్రాయఁబడెను. ముందు శిక్షనుగూర్చి వ్రాయఁ బోవుచున్నాము.

ప్రమద్దయానంద సరస్వతీస్వామి కృతమగు, సుభాషా

విధాషితమగు సత్యార్థప్రకాశమునందు

రూపరసామ విషయమున ప్రథమసముల్లాసము

సంపూర్ణము

ద్వితీయ సముల్లాసము

శిక్షసుగూర్చి చెప్పబోవుచున్నాము

“ మార్కమాణా పితృమానాచార్యాణా భిరుషోదేద ”

ఇది కరవర త్రాహణ వచనము. వాస్తవముగః శిక్షమ విజయముగ్గురు. తల్లి, తండ్రి, ఆచార్యుడు. వీరి వలననే మనుష్యుడు జ్ఞానవంతుఁడగుచున్నాడు. పదవి తల్లియు, తండ్రియు దార్మికులగు విద్వాంసులతో ఆచారము భిక్షులు; ఆ సంతానము మిక్కిలి కాగ్యవంశము; తల్లినుండి సంతానమునకుఁ గలుగునంత తోవయు, ఉపకారమును మఱి యెవ్వరినుండియుఁ గలుగదు. సంతానముమీదఁ ద్రేమయు, సంతానమునకు హితము నేయవలయునని తోలికయుఁ దల్లి కున్నంత యితరులకుండదు. (ప్రళప్తా దార్మికీ మఠా విద్యతీ యస్య స మార్కమాణా) అనఁగా గర్భారానము మొదలుకొని సంపూర్ణ విద్య యలవడువఱకు సంతానమునకు సుఖీలతనే యుపదేశించునట్టి తల్లియే రమ్యురాలు.

గర్భారాన ముప్పును, అంతకు మునుపును, దిమ్మకునుగూడ మాదక ద్రవ్యములను, మద్యమును, దుర్బంధ వదార్థములను, రూక్షమును, బుద్ధినాశకమునగు వదార్థములను మాని, శాంతి, ఆరోగ్యము, జలము, బుద్ధి, పరాక్రమము, సుఖీలత యను వాని ద్వారా సత్యతను గలిగించునట్టి పాలు, నేయి, పంచదారతోఁ గలసిన శ్రేష్ఠమైన అన్నపానాదులను నేవించుట తల్లిదండ్రుల కుచితము; అందువలన రక్షో పీఠ్యములను దోషరహితములయి యత్యుత్తమ గుణయుక్తములగును.

ఋతుగమన విధి: - రక్షోదర్శనమయిన అయిదవదినము మొదలుకొని పదియాఱవ దినమువఱకు ఋతుకాంము, ఋతు దినములందు మొదటి నాలుగు దినములు త్యాజ్యములు, మిగిలినవి ౧౨ దినములు. అందు ఏకాదశి, క్రయోదశి రాత్రులు వదలి తక్కిన పదిరాత్రులలో గర్భారానము చేయుట యుత్తమము. రక్షోదర్శనము మొదలుకొని పదియాఱు రాత్రులకుఁ దిమ్మకు సమాగమము చేయఁగూడదు. పైన చెప్పినట్లు మరల ఋతుసమయము వచ్చు

వఱకును, గర్భము కలిగిన ఏమొకటి నొక సంవత్సరము వఱకును వందొ
గము కూడదు. స్త్రీ పురుషు లిద్దఱు శరీరమారోగ్యముగా నుండి వరస్సరము
ప్రసన్నుదిత్తులై యేవిధమగు శోకము లేనప్పుడు సంయుక్తులు కావలయును.
ఇంతియకాక చరకముక్రమములు చెప్పునట్లు బోజనాద్యాదనము లొనర్చవల
యును. మనుష్యునికి చెప్పునట్లు ప్రసన్నుది కలిగి వర్తిల్లవలయును. గర్భా
దానమునకుఁ బిమ్మట స్త్రీ మిక్కిలి జాగరూకతతో బోజనాద్యాదనములను
జేయవలయును. పిమ్మట నొక సంవత్సరమువఱకు స్త్రీ పురుషునితో సంగ
మముఁ జేయఁ గూడదు. సంతానము జనించువఱకు బుద్ధి, బలము, రూపము,
అరోగ్యము, పరాక్రమము, శాంతి మొదలగు గుణములను గలిగించు ద్రవ్య
ములనే స్త్రీ నేదించుచుండ వలయును.

పుట్టిగానే బిడ్డను మంచి నుగంధ యుక్తమగు జలముచే స్నానముఁ
జేయించి నాడీ లేదనము అనఁగా బొడ్డుఁ గోయించి నుగంధ యుక్తమగు
నెయ్యి మొదలగువానిచే హోమ మొనరించి • స్త్రీకి స్నాన బోజనములకు
యోగ్యమగు నేర్పాటు-మార్గా శిశువు శరీరము ప్రమముగ అరోగ్యమును
బొంది పుష్టమగునట్లు చేయవలయును. బిడ్డకు పారిచ్చు తల్లి కాని, దాదికాని
పాలయందు సుత్తమ గుణములు గలిగించు పదార్థములను భుజింపవలయును.
దారింఠపాలు అఱుదినముం వఱకు బిడ్డకుఁ ద్రాగింప వలయును. పిమ్మట
దాదిచేఁ దారిప్పింప వలయును. ఆ దాదికిఁ దల్లిదండ్రులు బోజనపానములకు
సుత్తమ పదార్థముం నొసంగవలయును. దాదినినెట్టి పారిప్పింపలేనంత దరి
ద్రుయగానుండిరేని అపుపాలయందుగాని మేకపాలయందుగాని బుద్ధిపి, పరాక్ర
మమును గలిగించు ఉత్తమ బిషకములను శుద్ధజంతుందు నానఁజెట్టి, దంచి,
ఱోరించి ఆ పాదమును బాలకు నమలాగముగఁ గలిపి బిడ్డకుఁ ద్రాగింప వల
యును. కన్నపిమ్మట బిడ్డను, దల్లిని గాలిశుద్ధముగానుండు స్థలమందుంచవల
యును. అప్పుచి నుగంధ పదార్థములను దర్శనీయ పదార్థములను ఉంచవల
యును. బాలయపు శుద్ధముగానుండు బోదినే వారు విహరించునట్లు చూడవల

• తల్లి పిమ్మించవచ్చును. శాకకర్మ సంస్కారమును హవనాదులతో చేకూర్చి
అనువదలయును. సంస్కార విధియం దీనివలయు నవివ్రతముగ వ్రాయఁబడియున్నది.

యును. దాదిగాని, మేఘపాలుగాని దొంగతనవృత్తు ఉచితముని తోచినట్లు చేయవలయును. ప్రసూత స్త్రీ శరీరాంశమునుండి విడ్డ శరీర మేర్పడుచున్నది. కాబట్టి ప్రసవ సమయందు స్త్రీ దుష్టులారయి బోధింపబడుచున్నది. తనుక ప్రసూత పారియ్యగూడదు. పాలనాపుటకు తన రంధ్రము మీదఁ బాలు స్రవించనియని దోషరమును నిర్ణీతంప వలయును. అట్లు చేయుటచే స్త్రీ రెండవనెం యందే మరల యువతియగును. అంతవఱకుఁ బురుషుఁడు బ్రహ్మచర్యముచే వీర్యమును విగ్రహించి యుంచవలయును. స్త్రీ పురుషురిట్లు చేయుచుండు రేని వారికి నుత్తమ సంతానమును దీర్చియుండును, చిలపరాక్రమముల పెంపును కలుగును. అట్లే ఉత్తరోత్తర సంతానము ఉత్తమ చిలపరాక్రమములును, దీర్ఘ యువు, ధర్మముగల దగును. స్త్రీ తాను యోని సంకోచమును, శోధనమును, బురుషుఁడు వీర్య స్తంభనమును జేయునేని మరల కలుగు సంతానమంతయు నుత్తమముగా నుండును.

సంతానము సత్యముగా నుండునట్లు ఏ యంగముచేతను గుర్రేష్ట చేయకుండునట్లు సర్వదా తల్లి యుత్తమశిక్ష నొసంగుచుండ వలయును. మాతలాతను నారంభించునపుడు విడ్డల జిహ్వ కోమలమై, స్పృష్టముగ నుచ్చరించుటకుఁ దగినట్లు ప్రయత్నింప వలయును. ప్రతివర్ణము నుత్పత్తిస్థానము ప్రయత్నమును నేర్పవలయును. 'ప' వర్ణమున కుత్పత్తి స్థానము ఓష్ఠము. ప్రయత్నము స్పృష్టము గనుక రెండు పెదవులు చేర్చి చెప్పవలయును. ఇదిగాక హ్రస్వ, దీర్ఘ ప్లవములను దగినట్లు చెప్పుచుండును. మధురము, గంభీరము, సుందరము నగు స్వరముతో అక్షరము, మాత్ర, వదము, వాక్యము, సంహిత, అవసానము ఇవి స్పృష్టముగ వినిపిండునట్లు విడ్డల నుచ్చరింపఁ జేయవలయును. కొంచెము మాచిరాడఁ గలిగి గ్రహింపసాగఁగానే పెద్దలు, చిన్నలు మాన్యులు, తల్లి, తండ్రీ, రాజు, విద్వాంసులు మొదలగు వారిచెంత సంభాషింప వలసినరీతిని, వర్తించవలసిన తెలుగును గూర్చుండ వలసిన విధమును నేర్పవలయును. అందువలన వారికి ఎల్లయెడల ప్రతిష్ఠ కలిగి అగౌరవమునకు పాత్రులుగాకుండురు. విడ్డలు శీతేంద్రియులును, విద్యా ప్రియులును, సత్సంగమందు రుచికర వాడునగునట్లు ప్రయత్నింప వలయును. విడ్డలకు వ్యర్థక్రీడ, ఏమిపు, హాస్యము, జగడము, హర్షము, శోకము, ఏదేని పదార్థమందు పేదాన, ఈర్ష్య, ద్వేషము

మొదలగునవి కూడవు. ఉపస్థాపితమైన స్వేచ్ఛలను చేతను, చుర్రించుచు చేతను, వీర్యక్షణిక నిష్ఠానికర్థము కలుగుటయేగాక చేతికి మిథ్యవత్తును అంటునుగనుక దానిని తాన నీయరాదు. పట్టా నిర్వహణము, చౌర్యము, దైర్యము, ముఖప్రసన్నత మొదలగు గుణములు పొంది పరిపూర్ణము చూచు కొనవలయును. సొమయవీర్యాది, బాహుశైలిగారి అలంకారయేను రాగానే దేవదానవి యశరములను, అన్యదేశీయ రాజాశరములను చేర్చవలయును. తరువాత మంచిజేను, విద్యను, చర్యమును, పరమేశ్వరుని, మోక్ష, పిత, ఆచార్యుడు, విద్యాంసులు, ఆరిత, రాజు, ప్రజలు, బంధువులు తోబుట్టువులు, తృప్తులు మున్నగువారితో వత్తిల్లవలసివీరిని బోధించు మంత్ర శ్లోక సూత్ర గద్యపద్యములను అర్చనహితముగ గంధర్వము చేయవలయును. అందు వలన సంతానము ఏర్పడుదు దురుప దేశమందుఁ జిక్కఁకుండును. మరియు విద్యాధర్మ విద్యములై వ్రాంతి కాలమందుఁ జరచేయు వ్యవహారముల పొంత పోకుండునట్లును తెలిసి హెచ్చరించి యుండువలెను. అందువలన భూతప్రేతాది మిథ్యా వార్తలు విశ్వసించకుండును.

గురో! ప్రాంత్య శిష్యుస్తే నిత్యమేతం విచారయన్.

ప్రేతహస్తైః సమంతత్ర ఏకరాత్రేణ శుద్ధ్యంతే మమ శరణః ||

గురువు ప్రాణమును వదలినపుడు ప్రేత నామముగల ఆ మృతశరీరమును దహనముచేయు శిష్యుఁడును, (ప్రేతహస్తలు) ఆ మృత శరీరమును మోయువారు ఇదియవదినమందు శుద్ధులగు చున్నారని దీని యర్థము. కాఁబట్టి ప్రేతమనఁగా మృతశరీరము. ఆ శరీరము దహనము కాఁగానే దానికై గతించినది అను నర్థమున "భూతము" అని వాడుదురు. అనఁగా "వాడు ఉండెను". అన్నమాది. ఇట్టివని కొంతకాలముండి నశించినపుడు అది భూతకాలమునందుండుటచే వానిని భూతములందురు. బ్రహ్మ మొదలుకొని నేటివఱకు విద్యాంసుం సిద్ధాంతమిదియే. ఈ జ్ఞానములేక సందేహము, దుస్సంగతి, దుసంస్కారము గంపారీ రయశంకా రూపములగు భూతములు, ప్రేతములు, కాకినీ, కాకినీ మున్నగు ననేకములయిన భ్రమజాలములు దుఃఖములను గలిగించుచున్నవి (ప్రాణి రావగానే వాని జీవులు సావధానముగై పరమేశ్వరుని వ్యవస్థచే నుండు) రూపఫలముం ననుభవించుటకు జన్మాంతరమును దరించును.

పరమాత్ముని వాళ రహితమగు నీ వ్యవస్థ నెవరు వాళముచేయఁగలడు : అట్లా నులు వైచ్యకావ్యమునుగాని, పదార్థవివక్షనుగాని చదువఁయు, విసుఁయు విదా రింపఁయు, పన్ని పాఠజ్ఞులది వారిరి రోగములకును, ఉన్మాదాచిమానసిక రోగ ములకును దూతప్రేతాది నామములను తెట్టుచున్నారు. వానికిఁ దగిన దోషతనేప నమును, ఉచితమగు పేర్లసానముల నాచరింప దూర్తులు, పాషండులు, మహా మూర్ఖులు, అనాదారులు, స్వార్థులు, మాలమాదిగలు, స్వేచ్ఛలుమొనలగు వారిని గూడ విగ్ధునించి అనేకములగు దుష్కలకు గఁపఁజేయుటకుఁ జిప్పి ఉచ్చిష్టమును గూడ భుజించుచుఁ బనికిమారిన చుండ్రములు వేయుచుచుఁ దోరములు, యం ద్రములు, తామెతులు గట్టించుచుఁ దిరుగుచుండును. తమ దనమును దాడుచేసి, సంతానమును దుర్బల శోముంచి రోగములనుజెంది, దుఃఖమురోమునిఁగి శ్రీస్తురు చుండును. దనవంతులగు మూఁదులు ఆ దుష్కర్మములను బాపులును స్వార్థులునగు వారిమొదలకు (రోగియగు) కొడుకునో తూతుమనో స్త్రీనో పురుషునో తీసివారి పోయి చూపి“అయ్యా : ఈ రోగికి ఏమో తెలియకున్నది నయచేసి చెప్పుఁడు” అందురు. అనఁగానే బాదు ఈ రోగిమీఁద యాకమో, ప్రేరమో, వైరపుఁదోఁ శీశలా దేనియో ఆ పేఁడులు యున్నదిఃదీనికి నిరుపాయము జేయుకలకు వర లుడుః ప్రాణము తీసివను దీయును. దీనికికొంత నై వేద్యము సమర్పింప వలసి వచ్చును. మీ కిష్టమేని మేము మండ్రము పురఃకరించి తక్షణమే దానిని తఱిమి వేయుదుము” అందును. అనఁగానే మిదిలేని ఆ గృహస్థుఁడును, వాని ఇండు పులును “అయ్యా : మా సర్వస్వము పోయిననునకే వీనిని మాత్రము స్వస్థము చేసితిరా దాను” అందురు. అనఁగానే తమ భోరిత గడ్డెక్కినవలైంచి అదూర్తులు ఆ వచ్చినవానిని గూర్చి “మందిదిః ఆయా సామగ్రి, ఇంత డక్షిణ సమర్పిం పుఁడు. ఈ దేవతకు నై వేద్యమును, గ్రహదానమును ఇప్పింపుడు” అని చెప్పుచు నా రోగి యెరుక దోలు, మదైం, లాళము వాయినఁ దొడఁగుదురు. వారిలో నొక పాషండుఁడు పిచ్చివానివలె గంతులు వేయుచు “వీని ప్రాణము నే తీసి కొందును” అనును. అప్పుడా తెలివిలేని గృహస్థు లామాం మాది గం లాళ్ళ మీఁదఁబడి“మీకుఁ గావలసినది పుచ్చుకొనుఁడు, ఈరోగిని మాత్రము రక్షింపు” డందురు. అనఁగానే ఆ దూర్తుఁడు “నేను హనుమంతుఁడను. తెండు మంచి మిఠాయి, నూనె, సిందూరము, ఎఱ్ఱవిగోద, ఒక మణుగంటాపు కొల్లె” అని

కానీ, "నేను దేవిని; తైరవుణిను, తెందు :: నీసాం సారాయి, ౨౦ కోళ్ళు, :: మేకలు, మిఠాయి, వడ్డములు" అని కానీ, అనును, అప్పు దా తెలివి మాతిన గృహస్థులు "తమకుగా వలసినవంతయుఁ బుచ్చుకొనుఁ" దందురు. అప్పుడా రూడ్తులు మరల గంతులు వేసి యాద నారంభించును. ఇవి యెన్నియు నా రూడ్తులు రస మనహించుటకై పన్నిన దిక్కుటమారములు. కాఁబట్టి ఆ సమ యమందు బుద్ధిమంతుఁడెవ్వఁడేని ఆ రూడ్తుని కైదు చెప్పురెట్లులు, రెండురెంప రెట్లులు, నాడుని రన్నులు, సమర్పించెనేని ఆ దేవీ తైరవులు కట్టణమే ప్రస న్నులై పాటిపోవుదురు.

అక్కడనుండి బుద్ధిమారిన యీ గృహస్థులు రోగిని, గ్రహగ్రస్తుడును, గ్రహహావుడునగు జ్యోతిర్విదావాసుని యొద్దకుఁ గొనిపోయి "స్వామీ! ఇతని కేమో దయచేసి వెలించు" అందురు. అనఁగానే ఆ జ్యోతిర్విదావాసుఁడు "ఈ రోగికి సూర్యాది గ్రహములు క్రూరములయి యున్నవి. మీరు కాంతి, హాట, దానము చేయించితేనే ఇతనికి సుఖమగును. లేకున్న పీడ యతిశయించి మృతి చెందుటయు నాశ్వర్యమువాదు " అని రసచేతనైన రస మనహింసఁ బ్రయ త్నించును.

అట్టి జ్యోతిర్విదావాసునితో బుద్ధిమంతుఁడు చెప్పవలసినవిధము

బుద్ధిమంతుఁడు :- అయ్యా : (ఈ పృథ్వివలెనే సూర్యాది గోళములు జడములు. ఉష్ణము, ప్రకాశము తప్ప మఱేమియు నియ్యజాలవు) కోపించి దుఃఖ మును, కాంతించి సుఖము నిచ్చుటకు నవి యేమి చేతనములా?

జ్యో :- ఏ మండి! ఈ సంసారమందు రాజాను ప్రజలును సుఖదుఃఖ ముంజు కొందుచున్నారే. అది గ్రహములయొక్క పలము కాదా :

బుద్ధిమంతుఁడు :- కాదు, (అది అంతయుఁ దావప్రజ్యముల పలము)

జ్యో :- ఏమి : జ్యోతిర్కృత మనర్యమా :

బు :- (అందరి అంక రీతి రేఖాగడిర మంతయు సత్యమే కాని పల ముం రీతి లన్నియు ననర్యములు.)

జ్యో :— అయిన జన్మపత్రము నిష్పలమా ఏమి :

బు :— దానిని- జన్మపత్రము- కాదు; శోకపత్ర మనవలయును. ఏల యనగా సంధానము జన్మించినపుడు అందఱకు నానందము కలుగును. ఆయానం దము జాతకము సిద్ధమయి గ్రహముల పలము వినసంత వలతో యుండును.

ఇత జన్మపత్రక వ్రాయు పురోహితుల విషయము ; -

పురోహితుడు జాతకము వ్రాయుంపుఁడని నపుడు, “అయ్యా : తమరు మా చిన్నవానికి మంచి జాతకము వ్రాయవలయును నుమా” అని మాతాపితరులు అందును. వారు దనార్కులయి లేని ఎఱ్ఱని వచ్చని లేజలచేఁ జిత్ర విచిత్రము గను, బీదవాడేని సారథణముగను వ్రాసి పురోహితుడు వినిపింపఁ జెప్పును. అప్పుడు తల్లిదండ్రులు పురోహితుని యెదుట గూర్చుండి, “చిన్నవాని జాత కము బాగుగా నున్నదా?” అని యడుగుదురు. అప్పుడు పురోహితుడు వారితో “ఉన్నదేమో వినిపించెదను. వినుఁడు. ఈ చిన్నవానికి జన్మ గ్రహములును, మిత్ర గ్రహములును చిక్కిరి ప్రళస్తములై యున్నవి. వీని పలమత్యుత్త మము. ఈ చిన్న వాఁడు దనార్కుఁడును, బ్రతిష్ఠా వంతుఁడు నగును. ఏ సతతోఁ జోయివూర్చున్నను ఇతని లేజస్సు అందఱ మీఁదఁజరును. అరోగ్యవంతుఁడును రాజసన్యానియునగును” అనును. ఇది విని తల్లిదండ్రులు పురోహితునితో “అయ్యా; తమరు చాల మంచివారు” అందరు. ఈ పొడిమాటలతోఁ దనదాండ్లము సిద్ధింపదని తెలిసి జ్యోతిష్కుఁడు వారితో “ఇదియంతయు జక్కగనే యున్నది కాని, పలానా గ్రహములు మాత్రము క్రూరములుగా నున్నవి. ఆ గ్రహయోగము చేర నీ చిన్నవానికి నెదిమిదవయేఁజ మృత్యుయోగము కలుగునని చెప్పును. ఇది వినఁగానే తల్లిదండ్రులు పులిని జన్మానందమును వదిలి శోకసాగరమందు మునిగి జ్యోతిష్కునితో, “స్వామి! ఇప్పుడు మేమేమి చేయవలయు” నందురు. అప్పుడు పురోహితుఁడు, “ఏదేని యుపాయము చేయవలయు” వనును. అప్పుడు ఆ గృహస్థులు “స్వామి! ఏమి యుపాయము చేయవలయునో నెలవిం” ఁందురు. అప్పుడు జ్యోతిష్టుఁడు వారితో “పలానా పలానా దానములుచేయుఁడు; నవగ్రహ మంత్రములను జపము చేయుంపుఁడు; నిత్యము బ్రాహ్మణ సంతర్పరణ చేయిం పుఁడు. బహుశః నవగ్రహముల విష్ణుము దూరము కావచ్చును.” అని ప్రస్తా

విందును, ఆ చిన్నవాడొకడేక గణించెనేని "మనమేమి చేయఁగలము. పరిమే
శ్వరుని మీరిన వారెవరు? మేము దాం ప్రయత్నించితిమి. మీరును ప్రయత్నిం
చితి. వాని కర్మము" అనును; బ్రతికెనేని "చూచినారా? మా మంత్రములయు
దేవతలయు బ్రాహ్మణులయు శక్తి : మీ పుత్రుని బ్రతికించి చేసినది;" అని
చెప్పటకు 'జహంకా' అనుమాట తోతిప్పుడు మొదటనే వేసియుంచును. ఈ
తోతిప్పునకు బుద్ధి వచ్చునట్లు గృహస్థుడుగొరవ తన పుత్రుడును బ్రతికెనేని
"అయ్యా! తమరు నెలవిచ్చినట్లే నా పుత్రుడు తన కర్మముచేతను, జరిమేళ్ల
దుని నియమము చేతను బ్రతికెనేగాని మీ చేతలవలనగాదనియు" నొకడే పుత్రుడు
గణించెనేని, 'అయ్యా! మీ జపాదులవలన నేమియుఁ బ్రయోజనము గలుగలేద
'నియుచెప్పి, యారూర్త తోతిప్పునినుండి చిన్నవాడు బ్రతికినను బద్ధిసను
కూడ ఇచ్చిన దానికంటె నిబ్బడి, ముమ్మడి తనమును లాగుకొన వలయును.

ఇత గురువులు మొదలగువారు:- వీరు పుణ్యము పేరుపెట్టి దానము
చేయించి తాము గ్రహించు చున్నారు. వీరికి తోతిప్పునరిచ్చిన యుత్తరమునే
యియ్యవలయును.

(ఇకకీతలా(అమ్మవారు)మంత్రతంత్రములు:- ఇవియును బాధితములే.
కొందఱు 'మేము మంత్రము అపించి తోరమునుగాని, తామెరులనుగాని కట్టితి
మేని ఆ మంత్ర ప్రభావముచేత నా దేవతలును వీరులును వారి కే యిచ్చిందియు
గలుగనీయ' రందురు, వారితో 'మీరు మృత్యువును, జరమేళ్లరు నియమమును,
గర్భపలమును దప్పింపగలరా? మీరిట్లు తామెరులను దోరములను గట్టుచున్నను
నెందఱు చచ్చుచున్నారాదు? మీయింటను జచ్చుచున్నారే. ఏమి మీరుచావరా?'
అని యడుగవలయును. ఆప్పుడు వారేమియుఁ జెప్పదలక 'ఇక్కడ తమ
పప్పురుక' దనుకొందురు.

కాబట్టి యట్టి మిథ్యావ్యవహారముల నన్నిటిని మాని దార్శికులును,
సమస్త దేశమునకు నుపతార వర్తలును, నిష్కలభముగా నెల్లఱుట విద్య
నేర్చువారునగు సుత్రమ విద్వాంసుల భువతార మొనర్పవలయును. వారు చేయు
నట్టి జగదుపకారమగు కార్యము నెప్పుడు వదలిపెట్టగూడదు. రసాయనము,
మారణము, మోహనము, ఉద్యానము, వీరకరణము మొదలగు లీలరిన్నియు

మహాసామరములని యెంచవలయును. ఏ ప్రమాదముండును జిక్కిరొకటి మునుపకకుండునట్లు ఇట్టి యనత్య విషయములను గూర్చి జాత్యావస్థయందే ముందమున తనదేశము చేయవలయును. 'పిర్మ' అనగా దానంపమును, 'పిర్మ' అనగా ముచే దుఃఖము ప్రాప్తించు' ననియు తెలుప వలయును. 'అరీబు' అనగా పిర్మమును దాగుగ రక్షించు కొన్నవారికి ఆలోగ్యము, బుద్ధి బలము, పవిత్రమును పద్దిర్తి సుఖము వలుగును. బ్రహ్మచారులు బాహుసంబంధముగ కలలామిషియు, విషయా సక్తుల సహవాసమునుండియు, దామిషియముల నిరంకుశమునకయు, స్త్రీదర్శనము, ఏకాంత సేవనము, సంవాసము, పుష్కరములనుండియు మూలము నుండి ఉత్పన్నులైనను, బార్హి వివిధము గ్రహించవలయును. పిర్మమును పిర్మచుకొనుట కిదియే మార్గము. 'అరీబు' అనగా పిర్మము లేనివాడు గురుకులులను దుర్లభములు గలవాడు గగును. ప్రతేహాది లోగములు సంవాసము, పుష్కరాలు, నివేణాలు, నిర్మద్రియులై ఉత్సాహము సాహసము కైర్మములను పరాక్రమము లేని నరేందును (మీరీ బనుయనును నుండిన పిర్మము గ్రహించి పిర్మమును రక్షించుకొనర పోయిరినేని ములం గింజుమంపిర్మ అమూల్యము యము మీకు తొరకకాలము) స్మహాకృత్యముల జరుపుచుండు మీరు ముందు మీరు విద్యను శరీరబలమును సృష్టితమును కొనుటంత వలయును. అని పర్వచంద్రులు తమ సంతానము కిట్లే యితర పితులుపదేరింత వలయును. పర్వచంద్రులు తమదిద్దల కిట్టితే నియ్యవలయునను ఉదేశముతోననే 'మూమూకా పిర్మమా' శబ్దములు గ్రహింపఁబడినవి. దిద్దలకు అంబుప యేటివలయు, దర్లియు, అటవయేను మొదలు ఎనిమిదేండ్ల వఱకుఁ దంద్రీయు కలి కొనియి కొన్నివన యేటి ప్రారంభమందు ద్విజాతు తమ సంశాసముని పరివర్తన మొనర్చి పూర్వ విద్వాంసులకు శిష్యులుగా నుండు గురుకులమునకుఁ బుత్రులను తమ తంపవలయును. కూర్మాది వర్తస్థులు ఉపనయనము చేయకయే విద్యాభ్యాసము కొలుకుఁ దమదిద్దలను గురుకులమునకుఁ బంపవలయును, విద్యావిషయ ముండు లారించర, తారించువారి సంతానమే విద్యయు. సర్వభయము గలిగి నుశిష్యులగును. ఈ విషయమందు మహాభాష్యము మొక్క ప్రమాణము :-

సామ్యైః సాచిర్వృంతి గురవో స విదీక్షితైః ।

అంబుప్రయతో దోషా ప్రాకరాప్రయతోగుహాః వ్యాక.న.రా.౧.౧.౧౦

ఆర్థము:—సంతానమును శిష్యులను వాడించునట్టి మాతాపితరులు, అదా
 ర్థులు వారికి చేతులారా ఆమృతమును వ్రాచించుచున్నారు. లాలించు వారు విష
 మును వ్రాచించి పాదుచేయుచున్నారని తెలియవలెను. సంతానమును, శిష్యులను
 లాలనచే దుష్టులగుదురు. కాదనచే గుణవంతులగుదురు కాబట్టి నిర్ణయము శిష్య
 యను లాలనకు సంబంధించక కాదనమునకును బ్రసన్నులు గావలయును. కాని
 తల్లియు దండ్రీయు సత్యార్థావతారును ఈర్ష్యా ద్వేషములచే గొట్ట గూడదు.
 సైకి భయమును జూపుట రోషంబుగృహిర్బుద్ధి యుంచవలయును. ఇతర శిక్ష
 యంతోపాటు చౌర్యము, భారత్వము, అలస్యము, ప్రమాదము, మాదక ద్రవ్య
 సేవనము, మిశ్రాభాషణము, హింస, క్రూరత, ఈర్ష్య, ద్వేషము, మోహము,
 మొదలగు దోషములను వదలి సత్యార్థావతమును గ్రహించవలసిన శిక్షయు
 నిచ్చుచుండవలయును. ఎవ్వని యెదుట నేని, ఒక్క తూరియేని చౌర్యముకాని,
 భారత్వముకాని మిశ్రా భాషణముకాని చేసెనేని ఆతని యెదుట వానికి మృత్యు
 పర్యంతము ఇంతః ప్రతిష్ఠ కలుగఁజొందు. ప్రతిష్ఠా భంగము చేయువానికిఁ
 గలుగునంత హాని మఱి యెవనికిని గలుగఁజొందు. కాబట్టి యెవరికేమి ప్రతిష్ఠ
 చేయుదుమో వారికిని పూర్తిజేయ వలయును. మీరునాతో చలానా సమయ
 మందుఁ గలియుదు; మీకు చలానా వస్తువు చలానా సమయమందిచ్చెదను'.
 అనిప్రతిష్ఠః జేసినప్పుడు అట్లే పూర్తిజేయ వలయును; లేకున్న నతని నెవ్వరు
 నమ్మడు. కాబట్టి ఎల్లరును సర్వదా సత్యభాషణులుగను, సత్యప్రతిష్ఠా యుక్తు
 లగును ఉండవలయును. అరిమాన మెవరికినిఁ గూడదు. చలనచతుర్యకము
 తలచేతఁ దమ హృదయమే దుఃఖించుచున్నది ఇతరుల విషయమై చెప్పవలసిన
 దేమియున్నది. చలనచతుర్యకము మనస్సునంతొకటియు చెలువం బొకటియుఁ
 బెట్టుకొని యితరులను మోసపుర్చి, వరులకుఁగలుగు హానిని లెక్కిసేయక తన
 ప్రయోజనమును నెరవేర్చుకొనుట; కృతఘ్నుర అనఁగా ఇతరులుచేసిన యుప
 కారము నెంచకపోవుట; ఇదికూడదు. క్రోధాది దోషములను గలుపవలయునను
 మాని కాంతమగు మరుల వచనములను బలవంతమును, అతిక ప్రసంగము
 చేయరాదు. ఎంత చెప్పవలయునో అంతెంత నెక్కువరాని, తక్కువ కాని
 చెప్పకగడు. పెద్దలను గౌరవింప వలయును. వారు రాఁగానేలేని 'నమస్తే' అని
 చేతులుమోర్చి యున్నతానన మందుఁ గూర్చుండఁ బెట్టవలయును. వారి

మీదును నుత్తమావసమందుఁ గూర్చుండ గూడదు. సతయందు ఇతరులువచ్చి న్ను అక్కడనుండి లేవని, తనకు యోగ్యమగు నాననమందుఁ గూర్చుండ నయ్యను. విరోధ మెవ్వరితోదను గూడదు. సంస్కృతై గుణములు గ్రహించి కోషములు ద్యుతింపవలయును; దుష్టులగువదలి పట్టసులలో నహావాసము చేయ నలయును; తల్లికిని, దండ్రీకిని, అదాద్యులకును శరీరముచే నుపస్సుచే, భవా నులచే, ఉత్తమోత్తమ పదార్థములచే ప్రతిఘోర్వకముగ నేవశేయవలయును; అనితల్లియుఁ, దండ్రీయు, నా చాద్యులును విగ్రలకు శిష్యులకును నెల్లదా సత్యో పదేశము చేయుటయే గాక.

యాన్యస్మాకం సుదరిరాని తాని త్వయోపాస్మాని ।

నో ఇతరాణి తైత్తి-ప్ర ౭-అను-౧౧॥

'మీరు భర్తయు క్తములగు మా యాచరణములు గ్రహింపుడు : మా దుష్టకర్మములను వదలివేయుఁడని చెప్పవలయును. 'నత్యమని తెలిసిన దానిని ప్రకటించి ప్రచారము చేయుఁడు. పాషండులను దుష్టాచారులను నమ్ముకుఁడు. తల్లియుఁ దండ్రీయు నాచాద్యులు నే యే యుత్తమ పాఠ్యమున వాఙ్మయిసంగె దరో వానిని వారి యిష్టానుసారము చేయుఁడు' అని బోధింప వలయును. భర్తము విద్య నదాచారములనుగూర్చి చంతస్తముచేసిన శ్లోకములయు 'నిరుంటువు' 'నిరు క్తము' 'అష్టాద్యాయ' ఇతర సూత్రములయు, వేద మంత్రములయు సర్వము స్మరించునట్లుచేయవలయును. ప్రథమ సముల్లాసమందుఁ బరమేశ్వరుని వ్యాద్యా విందిన రీతిని నమ్మి యతని సుపాసించునట్లు చేయవలెను. అలోగ్యము, విద్య, అలము, కలుగురీతిని భోజనాద్యాదన వ్యవహారములను చేయుఁడు; అనఁగా (నాచరితంబై గొంచెము తక్కువగా భుజింపుడు. మద్యమాంసాది సేవనలనుండి దూరముగా నుండుడు. తెలియనిలోకునీకృతః (బ్రవేశింపకుడు) ఏందువనఁగా జలజంతువులచేఁ గాని, అన్య పదార్థములచేఁ గాని దుఃఖము కలుగవచ్చును. ఈతరాకున్న ముఱిగియుఁ బోవచ్చును. (నావిజ్ఞానే జలాశయే) మనువు. [౪-౧౯౬] అవిజ్ఞాతమనఁగా తెలియని జలాశయమందు, అనఁగా నది యందుఁ బ్రవేశించి స్నానము సేయవగదు.

దృష్టిపూతం న్యసేత్పాదం వస్త్రపూతం జలం పితౄః ।

సత్యపూతం వరేద్యాచం మనఃపూతం సమాచరేత్ సును-౬, ౪౬॥

‘త్రిందదృష్టియుంచి యెగుల దిగుదులనుజూచి నడువ వలయును. వత్తుముచే శోధించిన నీటినిఁ ద్రాగవలయును. సత్యముచేఁ బవిత్రముగు వచనముఁ జెప్పవలయును. మనస్సుచే విచారించి యానందింపవలయును’ అని యీశ్వరఁ జెప్పఁగాఁ తల్లిదండ్రులు సంతానమున కుపదేశింప వలయును.

మాతా శత్రుః పితా చైతే యేన దాతో న పాతితః ।

న శోభతే నరాదుర్యే హంసమర్యే జతో యదా॥ దాద్యనీతి.ఆత్మగ్లో. ౧౧॥

విద్య నేర్పఁబడని బాలుఁడు విద్యావంతుల నభయందు హంసల సదమి తొంగవలెఁ దిప్పింపుదుఁడయి శోభింపఁడు; కాఁబట్టి విద్యనేర్చుని తల్లిదండ్రులు సంతానమునకు ప్రబలవైరులు. కనుక తమ శరీరముచేత మనస్సు చేతఁ దమ సంతానమును విద్యావంతులుగ దర్శాత్ములుగ నభ్యులుగ, ఉత్తమ విద్యావంతులుగ జేయుటయే తల్లిదండ్రులకు ముఖ్య కర్తవ్యమును బరమధర్మమును గీర్తి దాయకము నయి యున్నది.

కాలశిక్షణ విషయమై యింతమాత్రము సంక్షేపముగ వ్రాయఁ బడెను. దీనినిబట్టి బుద్ధిమంతులు విశేషముగ గ్రహింపగలరు.

శ్రీమద్దయాసంధ సురస్వతీస్వామి కృతమును,

సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థప్రకాశమునందు

బాలశిక్షావిషయమున ద్వితీయసముల్లాసము

సంపూర్ణము.

తృతీయ సముల్లాసము

అధ్యయనాధ్యాపన విధులు

ఇక తత్త్వతీయ సముల్లాసమునందుఁ జరచిన పాఠన విధానము వ్రాయఁజేయును. సంధానమును ఓ త్రమవిద్య, ఓ త్రమశిష్య, ఓ త్రమగుణ తర్కస్వధావములను అధరణములచే నలంపిరిగిమది తర్కిదంష్ట్రులకును ఆదార్యులకును ఉంచువులకును ముఖ్య తర్కవైయున్నది. ఇంగారము, వెండి, మాణిక్యము, ముత్యము, పచ్చ మొదలగు రత్నములచేఁ జేయఁబడిన ఆభరణములను భరించుటచే నునుష్యుని యాత్మ యొస్సటికిని సుఖాపితము కాఁజాలదు. అభరణములను భరించుటచేఁ గేవలదేహోత్సాహమును, విషయాసక్తియు, దొంగలతయమును గలుగుటయే గాక మృత్యువును గలుగ వచ్చును. ఈ సగలభూతమున దిద్దలకు దుష్టలనుండి మృత్యువు గలుగుచుండుట చోకమందుఁ జూచుచున్నాము.

విద్యావిలాస మనసో ర్మతఃకావః సత్యవ్రతా రహిత మానమలావసాహ॥
సంసారదుఃఖవశేన సుఖాపితా యే దన్యా సతా విహితంకృ పరోపకారా॥

విద్యా విలాసమందుఁ దర్కరమైన మనస్సువలననే సుందరశీల స్వభావ యుక్తులై సత్యదాక్షణాదినయమములను దానించుచు అభిమానమునుండియు అవ విశ్రతనుండియు దూరమై, ఇతరుల మారిన్యమును దోఁగొట్టువారై సత్యోప దేశము, విద్యాదానము సంసారులదుఃఖతఃసము చేయుటచేతను బ్రకాశించుచు వేదవిహితతర్కములచేఁ పరోపకారమే యొనర్చు స్త్రీలును పురుషులును దన్యులు, కాఁబట్టి యెనిమిదేండ్లు వింకఁగానే బాంబలితంను బాలిబాలికాపాఠశాలలకుఁ బంపి వేయవలయును. దుష్టాచారులగు గురువుల యొద్ద శిష్యనిష్ఠింపఁగూడదు పూర్వవిద్యాయుక్తులగువారికిలై వదుపుచెప్పుటకును, శిష్యులగును యోగ్యులు. ద్విజులు తమయింటి మగదిద్దలకు యత్తోపదేశమును, కన్యలకును యథా యోగ్యులగు సంస్కారమును జేయించి గురుకులమునకు- వారివారి పాఠశాల లకుఁ-పంపివేయవలయును. పాఠశాల యేకాంత ప్రదేశమందుండ వలయును, బాంబలికా పాఠశాలలకు రెండువ్రోసుల యెడ ముందవలయును. గురువులు, ర్మత్యులు, అనుచరులు, పురుషుల పాఠశాలలందుఁ బురుషులను స్త్రీలపాఠశాల

లందు స్త్రీలును పియవలయును. భారితా పాపకాలలకు అయిదేండ్ల మగబిడ్డలనుగాని, గాఢర పాపకాలలకు అయిదేండ్ల ఆడబిడ్డలనుగాని పోనియ్యరాదు. బ్రహ్మచర్యమందుండునపుడు దారిద్ర్యము పరిస్పృహము, దర్పశుభ్రము, స్పృహము, ఏకాంతసేవము, లాషణము, విషయకథ, పరస్పరక్రీడ, విషయద్వానము, సంగమము అను నీయెనిమిది విరమణగుమైదుగములనుండి దూరముగా నుండవలయును. విద్యార్థులు ఉత్తమవిద్యార్థిని నేర్పరావయుత్తులై శరీరమును, ఆత్మయు వివిధమైవిశ్వమానందము వర్తిల్లునట్లు ఈయత్వనిధిమైదుగములనుండి వారిని దూరముగానుంచి గురువులు రక్షింపవలయును. పాపకాల గ్రామము లేక పట్టణమునుండి దూర యామాదదూరముగ నుండు వలయును. రాజుల బిడ్డలకు దక్షిణులబిడ్డలకు సమానములైన వస్త్రములును, అన్న పానములును, ఆసనములు నీయవలయును. అంతఃకులసమ్యులుగా నుండవలయును. తాళివలె దిండాకహితులై కేవలము విద్యయందే ద్యానముండువలయును. బిడ్డలు తల్లి దండ్రులనుగాని, తల్లిదండ్రులు బిడ్డలనుగాని కదియగూడదు. పరస్పరము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు గూడ జరుపరాదు; వారిలో సోమరసము, అజాగ్రత దుశ్చేష్టలు కలుగకుండు విమిత్రము విద్యార్థులు వెలుపలియగువారు బోయినపుడు ఆర్యాపక్షులు వెండినుండవలయును.

సత్యనాం సంప్రదానం తే జమానానాం త రక్షణమ్: మను-ల-౨-౨-శ్లో. ౧౫-౨॥

అయిదు లేక యెనిమిదేండ్లు వచ్చినపెనుక నెవ్వరైనను దన కొమారునిగాని కొమార్తెనుగాని యింట నుండునొక గూడవని రాజనియచుమును. తానినియచుమును గావలయును. వారి నస్పృహవశ్యముగ పాపకాలకుఁ బంపవలెననియు, ఆట్లు పంపనివారిని దండింప వలెననియు, ఈశ్లోకాదిప్రాయము. గాఢరకు యక్షోపవీరము ఇండును, బిమ్మడు పాపకాలలో గురుకులమందును పేయవలయును. (బిడ్డలకు తల్లిదండ్రులుగాని, ఆర్యాపక్షులుగాని. గాయత్రీ మంత్రము నర్చనహితముగ నుపదేశింప వలయును.)

గా య త్రీ మం త్ర ము

ఓం దాద్యవ: స్య: తత్వ విభువ్యరేణ్యం తస్మై నమః పరమహి:.

ఓమో యో వ: ప్రచోదయాత్: యజ్ఞ ౪. ౩౬. మం. ౩॥

ఈ మంత్రమున మొదటి(ఓమ్)వందు. దాని కర్తము ప్రథమ సముల్లాసమునందు. వ్రాయఁబడి యున్నది. అక్కడినుండి గ్రహింపుఁడు. ఇక్కడ మూడు మహావ్యాహులు యర్థము సంపేదముగ వ్రాయఁబడును. ('దూరిరినై ప్రాణః', 'యః ప్రాణయతి చరాచరం జగత్ స హః స్వయఃసూర్యకః') సమస్తజగత్తునకు జీవనదారుడై, ప్రాణమునకంటె, ద్వియుడై స్వయంభువగుచితే, ప్రాణవాచకమగు 'దూః' పరమేశ్వరుని నాచుము. ('భువశిర్వహః') యః సర్వం దుఃఖమపానయతి సోఽపానః) తాను సమస్త దుఃఖరహితుఁడయి, తన సంగతిచే జీవులను సమస్త దుఃఖములనుండి విడివడఁ జేయును గనుక పరమేశ్వరునకు 'భువః' అని పేరు. ('స్వశిర్ వ్యాసః' యో వివిధం జగత్ వ్యాసయతి వ్యాప్నోతి స వ్యాసః) నానా విధముగు జగత్తునందంతట వ్యాపించి యున్నట్టిది దరించియున్నాఁడు కాఁబట్టి పరమేశ్వరునకు 'స్వః' అని పేరు. ఈ మూడు వచనములను తైత్తిరీయ ఆరణ్యకపు ఁవ ప్రపాఠములోని అయిదవ అనువాదమునంద రివి. (సవితుః - 'యః సుగౌత్యుత్పాదయతి సర్వం జగత్ స సవితా తస్య') సర్వజగ దుత్పాదకుఁడును సమస్తైశ్వర్యము నిచ్చువాఁడును, (దేవస్యః - 'యో దీవ్యతి దీవ్యతే వా స దేవః') సమస్త సుఖముల నిచ్చువాఁడును, అందఱచితేఁ గామింపఁ బడువాఁడునగు ఆ పరమేశ్వరుని యొక్క(వరేణ్యమః - వర్తమర్హమ్) స్వీకరించుటకు యోగ్యమును, అతి శ్రేష్ఠమును(తర్గః - శుద్ధస్వరూపమ్) శుద్ధము, బహిత్రతకమునగు(తత్) ఆ పరమాత్ముని చేసిన బ్రహ్మస్వరూపమును పేము(దీనుహి - భరేమహి) రరింతుముగాక. ఎందులకనఁగా(యః - జగదీశ్వరః) సవితయు, దేవుడునగు ఆ పరమాత్మ (సః - అస్మాకమ్) మా (ద్రియః - బుద్ధిః) బుద్ధులను(ప్రచోదయాత్ - ప్రేరయేత్) ప్రేరేపించును గాక. అనఁగా దుష్టకార్యములనుండి వదలించి సత్కార్యములయందు బ్రవర్తిల్లఁ జేయును గాకః (పరమేశ్వరః సచ్చిదానంద స్వరూపః నిత్యశుద్ధబుద్ధ ముత్తస్వరావః అజ నిరంజన నిర్వికారః సర్వాంతర్యామిన్ః సర్వాదాః జగత్పతే. నకం జగదుత్పాదకః అనాదే విశ్వంతరః సర్వవ్యాపిః కరుణామృత వారిదే సవితుర్దేవస్య తవ యదోం యాద్యువః స్వర్వరేణ్యం తర్లోపీ తద్వయం దీనుహి రరేమహి ర్గాయేమ వా. కన్యై ప్రయోజనాయేత్య్రాహః హే తగవః యః సవితాదేవః పరమేశ్వరో దవానస్మాకం ద్రియః ప్రచోదయాత్ స

ఏవాస్మాకం పూజ్య ఉపాసనీయ ఇష్టదేవో దవతు నాతోన్యం దవత్తున్యం దవతోఽరికం చ తందిత్ కదాచిన్మన్యామహే') మనుష్యులారా! మన ఆత్మ లకు బుద్ధులకు సారస్వామి యగుటచే మనలను దుష్టాచారముల నుండి ఆధర్మ మార్గమునుండి తొలగించి శ్రేష్టాచారముందు, సత్యమార్గముందు (బ్రహ్మర్షింహ జేయుటకు సమర్థులలో సమర్థుడును, సచ్చిదానంద స్వరూపుఁడును, విత్తశుద్ధ బుద్ధ ముత్తస్యరూపుఁడును, గృహ సాగరుఁడును, చర్మగ న్యాయము చేయు వాఁడును, జన్మమరణాది క్లేశరహితుఁడును, ఆకార రహితుఁడును, సమ స్తముఁ డెరియువాఁడును, అన్నిటినుత్పన్నము చేసి ధరించు తండ్రియు, అన్నా దులచే విశ్వమును బోషించు వాఁడును, సకలై శ్వర్య యుక్తుఁడును, జగన్నిర్వారము, శుద్ధస్వరూపుఁడును, పొందఁగా మించుటకు యోగ్యుఁడును, శుద్ధచైతన్య స్వరూపుఁడునగు ఆ పరమాత్మును మనము ధరింతుముగాక! ఆతనితో సమా నుఁడుకాని ఆతనికంటె నధికఁడుగాని లేదు కాఁబట్టి ఆతఁడే తండ్రి, ఆతఁడే రాజు, ఆతఁడే న్యాయాధీశుఁడు, సమస్త సుఖముల నిచ్చువాఁడు, ఆతనిని వదలి యితర వస్తువును త్యాగింప కుందురు గాక!

ఈ కీర్తి గాయత్రీ మంత్రము సువదేకించి సంయోగాసనలకు సంబంధించిన స్నాన ఆచమన ప్రాణాయామాది క్రియలను నేర్వవలయును. శరీర రాహ్యవయవముల శుద్ధిచేత నారోగ్యదులు గడుగుచున్నవి కాఁబట్టి మొదట స్నానము చెప్పఁబడినది.

అద్విర్గాత్రాఽఽ శుద్ధ్యంతి మనః సర్వేన శుద్ధ్యతి ।

విద్యారచోత్యాం భూతాత్మా బుద్ధిర్ జ్ఞానేన శుద్ధ్యతిః మను ౮.౫.11-౧౦౫

నీటిచే శరీర రాహ్యవయవములు, సత్యచరణముచే మనస్సు, అన్ని విధముల కష్టములకోర్చి దర్శమునే యనుష్ఠించుటచేత జీవాత్మ, జ్ఞానముచేత-పుష్టిని మొదలుకొని పరిమేశ్వర పర్యంతముగల పదార్థముల వివేకముచే దృఢనిశ్చయము- బుద్ధియు పవిత్రములగు చున్నవి. కాఁబట్టి స్నానము బోజనమునకుఁ బూర్వపవశ్యముగా జేయవలయును.

యోగాంగమస్థానాదశుద్ధిషమే జ్ఞానదీప్తిర వివేకద్యుతేః ।

(యోగ. సారసపాదము, పూ. ౨౨)

మనుష్యుడు ప్రాణాయామము చేయఁ దొడఁగగానే ప్రతిక్షణము ౨ త్ర రోత్తర కాలమున- ఆకుద్ధి నశించుచు జ్ఞానము బ్రహ్మింపసాగును. ముక్తిని దొందువఱకు నరనిజ్ఞానము నిరావశ్యముగ వర్తిల్లుచుండును.

దహ్యంతే శ్వాదుహానానాం తాతూవాం హి యతా మరాః ।

తలేంద్రియాదాం దహ్యంతే దోహః ప్రాణస్య విగ్రహాత్ ॥ మనుః ౬-౨౧॥

అగ్నియందు గాఢుడచే సువర్ణాది తాతువుల యొక్క మలము నష్టమై పరిశుద్ధమగుచున్నట్లు ప్రాణాయామ మొనరించుటచే మనస్సు మొదలగు ఇంద్రియమల దోషములు క్షీణించి నిర్మలమగుచున్నవి.

ప్రాణాయామ విధి

ప్రవృత్తనవివరణార్థంబా వా ప్రాణస్యయోగసమాపితదము. సూ. ౨౪॥

వచనముం దత్వంతరేగముగ నన్నజలములఁ గ్రహ్యునట్లు ప్రాణవాయు ప్పను మిక్కిలి జలముతో పెలుపరికి వదలి శక్తికొలఁది పెలుపలనే అపవలయును. పెలుపరికి వాయువును వదలునపుడు మాతేంద్రియమును పై రాకర్షింప వలయును. అట్లుండువఱకుఁ బ్రాణవాయుపు పెలుపలనే యుండును. ఇవిద్వయము గనే ప్రాణవాయుపు పెలుపల నెక్కువసేపు నిలువఁగలదు. తప్తముగాఁ దోఁది నపుడు మెల్ల మెల్ల గా రోపరికి వాయువును దీల్చుకొని మరలనట్లే శక్తికొలఁది యవ్వకొంది చేయుచుండవలయును. అప్పుడు మనస్సునందు (ఓమ్) అని • జపించు చుండవలయును. ఈ ప్రకారము చేయుటచే నాత్మయు మనస్సును జపి త్రములై స్థైర్యమునుదొందును.

ప్రాణాయామము నాల్గు విధములు :- మొదటిది 'తాహ్యవిషయము' అనఁగా వాయువును పెలుపల నధికముగా నాపుట. రెండవది 'అత్యంతరము' అనఁగా రోపల ఆపజాలినంత ప్రాణవాయుపు నాపుట. మూడవది 'స్తంభ వృత్తి' అనఁగా ఉన్నదున్నట్లు నెక్కడివాయువు నక్కడ శక్తికొలఁది నాపుట. నాల్గవది 'తాహ్యత్యంతరాక్షేపి' అనఁగాఁ బ్రాణవాయుపు పెలుపరికి రాఁదొడఁగి నపుడు దాని నాపుటకుఁ దద్విరుద్ధముగ పెలుపలనుండి వాయువును రోపరికిఁ దీర్చవలయును; పెలుపలనుండి రోపరికి రాదొడగినపుడు రోపలనుండి పెలుప

రికి బ్రాహ్మణ్యమును ద్రోసియాపవలయును. ఇట్లు అన్యోన్య విరుద్ధక్రియలు చేయుటచే లెండియొక్కగతి ఆగి ప్రాణము నశిచుచున్నది. దీనివలన మన స్సును, ఇంద్రియములును స్వాధీనములై బలమును బరుషార్థమును వర్తిల్లి, బుద్ధి తీవ్రమును సూక్ష్మమునయి మిక్కిలి రతినమును సూక్ష్మమునగు విషయ మునుగూడ త్వరతో గ్రహింపఁ గలుగును. దీనివలన శరీరమందు పీడ్యము వర్తిల్లును. స్థిరమైన బలపరాక్రమములు, జీవేంద్రియత్వముగలిగి నమస్త కాస్త్రముల స్వల్ప కాలములోనే నేర్చి మనువడుండునట్లు చేసికొనఁగలఁడు. స్త్రీయు నిదేరి తిని యోగాద్యానము చేయవలయును. పిమ్మట భోజనము, వస్త్రధారణము, లేచుట, కూర్చుండుట; మాటలాడుట, చరించుట, పెద్దలతోఁ జిన్నలతోఁ దగి నట్లు వర్తించుట అను పీనిఁగూర్చి యుపదేశింప వలయును.

సంకోచాననః—దీనిని బ్రహ్మయజ్ఞ మనియు నందురు. ఆచమనము:- కంఠమునుండి హృదయమువఱకుఁ దరువునంత మాత్రమే నీటిని ఆలచేతిలోఁ ద్రోసికొని, ఆలచేతి మొదటను నడుమనుబెనవులనుండి పీల్చవలయు. దీనివలనఁ గంఠమునందరి కఫమును, బిల్లమును గొంత నివర్తించును. పిమ్మట 'మార్గ నము' అనగా నడిమివ్రేలు అనామిక (ఉంగరపు వ్రేలు) కొనలతో నీటిని గన్నులు మొదలగు నంగములమీఁద జల్లుకొనుట. దీనివలన బద్ధకము రూర మగును. బద్ధకముగాని, పీడుగాని లేనపుడు దీనిఁజేయ నవసరములేదు. పిమ్మట మంత్రపూర్వకముగఁ బ్రాణాయామమును, మనసా సరిక్రమమును, ఉపస్తాన మును దరువాతఁ జరపేళ్ళరుని స్తుతి ప్రార్థనోపాసనలకీరియు నేర్పవలయును. ఆచమర్చణము - పాప మొనరించు విచర్యయే కూడదు. ఈ సంకోచానన పేకాంతమందేకాగ్ర చిత్తముతోఁ జేయవలయును.

అపాం సమిపే నియతో నై త్యశం నిరీమాస్థితః ।

సావిత్రిమవ్యరీయార గత్యారణ్యం సమాహుతిః ॥ మమ..౨-౧౦౪॥

అదివియం దేకాంతదేశమందు సావరానులై జలసమీపమునఁగూర్చుండి విత్యభర్త మొనర్చుచు సావిత్రి-గాయత్రీ మంత్రము నుచ్చరించుచు ఆర్ధమును గుర్రెఱుంగుచు దాని ననుసరించి నడువ వలయును. ఈ జపము మనసుతో చేయుట యుత్తమము.

రికి ప్రాణవాయువును ద్రోపియావలయును. ఇట్లు అన్యోన్య విరుద్ధక్రియలు చేయుటచే తెంటియొక్కగతి అగ్ని ప్రాణము వశమగుచున్నది. దీనివలన మన స్పృశు, ఇంద్రియములును స్వాదీనములై బలమును బురుషార్థమును వర్తిల్లి, బుద్ధి తీవ్రమును సూక్ష్మమునయి మిక్కిలి కఠినమును సూక్ష్మమునగు విషయమునుగూడ త్వరతో గ్రహించఁ గలుగును. దీనివలన శరీరమందు పీఠ్యము వర్తిల్లును. స్థిరమైన బలవత్కర్మములు, చిత్తేంద్రియత్వముగలిగి నమ స్త కాప్రమంస్వస్య కాలములోనే గేర్చి మరువకుండునట్లు చేసికొనఁగలండు. స్త్రీయు నిదేరితిని యోగాభ్యాసము చేయవలయును. పిమ్మట భోజనము, వస్త్రధారణము, లేచుట, కూర్చుండుట; మాటలాడుట, కఠించుట, పెద్దలతో, బిడ్డలతో; దగి నట్లు వర్తించుట అను వీనిఁగూర్చి యుపదేశింప వలయును.

సంరోహాననః—దీనిని బ్రహ్మయజ్ఞ మనియు నందురు. ఆచమనముః—కంఠమునుండి హృదయమువఱకుఁ దడుపునంత మాత్రమే వీటిని ఆచరేతిలోఁ దోపికొని, ఆచరేతి మొదటను నడుమనుమెవపులనుంచి పీల్చవలయు, దీనివలనఁ గంఠమునందలి కఫమును, దిర్తమును గొంత నివర్తించును. పిమ్మట 'మార్దనము' అనగా సడిమివ్రేలు అనామిక (ఉంగరపు వ్రేలు) కొనలతో నీటిని గన్నులు మొదలగు నంగములమీఁది జల్లుకొనుట. దీనివలన బద్ధకము దూరమగును. బద్ధకముగాని, నీరుగాని లేనపుడు దీనిఁజేయ నవసరములేదు. పిమ్మట మంత్రపూజ్యకముగఁ బ్రాణాయామమును, మనసా సరిక్రమమును, ఉపస్థానమును దరువాతఁ బరమేశ్వరుని స్తుతి ప్రార్థనోపాసనసంకీర్తియు గేర్చవలయును. అచమర్షణము - పాప మొనరించు నిచ్చయే కూడదు. ఈ సంరోహానన మేకాంఠమందేకాగ్ర చిత్తముతోఁ జేయవలయును.

అపాం శమిపే నియతో నైత్యకం విధిమాప్తిరః ।

సావిత్రిమహర్షియోః గత్యరణ్యం శమాహితి ॥ మను. ౨-౧౦౪ ॥

అధివియం దేకాంఠదేశమందు సావరాసులై జలసమీపమునఁగూర్చుండి నిత్యకర్మ మొనర్చుచు సావిత్రి-గాయత్రీ మంత్రము నుచ్చరించుచు ఆర్ధమును గుర్తెఱుంగుచు దాని ననుసరించి నడువ వలయును. ఈ జపము మనసుతో చేయుట యుత్తమము.

ఏమృదు నాకాదీన నేతిని దాగుగఁ జూచి ఈ మంత్రములతో హోమము చేయవలయును.

ఓం దూరగ్నయే ప్రాణాయ స్వాహా = చుర్యాయనేఽపానాయ స్వాహా =
 స్వరాదిత్యాయ వ్యానాయ స్వాహా = జాత్యుపః స్వరగ్ని ర్వాయాదిత్యేభ్యః =
 ప్రాణాపానవ్యానేభ్యః స్వాహా॥

మున్నగు ఓక్తావ్య అగ్నిహోత్ర మంత్రము సువ్యవస్థయ నొక్తావ్య ఆహుతి వీయవలయును. ఏమిష్కవగ నాహుతు వీయవలయునేని :-

విశ్వాదిత్య వనిత్యుపాని వరాసువయ్యవ్యవ్రం శన్న లనుపయోజాః॥౩౦౩॥

ఈమంత్రము చేతను, బూర్వోత్తమైన గాయత్రీ మంత్రము చేతను ఆహుతు వీయవలయును. 'ఓం' 'హః' 'ప్రాణః' ఈ మొదలగు నామము లన్నియుఁ జరమేశ్వరునివే. వీని అర్థమునుఁ చెప్పఁబడినది. స్వాహాయనఁగా ఆత్మయందరి జ్ఞానము నున్నదున్నట్లు తెలుపుట. నమస్త ప్రాణుల సుఖము కొఱకు జగత్తునందరి నమస్త పదార్థములను జరమేశ్వరుఁడు రచించినట్లు మనుష్యులను జరోపకార మొనర్చవలయును.

ప్రశ్న:- హోమమువలన నేమి లాభము ?

ఉత్తరము:- దుర్గంధ యుక్తమగు జలవాయువుల వలన రోగమును, రోగములవలన ప్రాణులకు దుఃఖము కలుగుచున్న దనియు, సుగంధయుక్త మైన జలవాయువులవలన ఆరోగ్యమును, ఆరోగ్యమువలన సుఖముగలుగు చున్నదనియు నందఱుఁ దెలియునుగద.

ప్రశ్న:- గంధమణుగఁదీసి యతరులకుఁ బూజించితేతను, పృథివి లను దుజింప నిచ్చుటచేతను మిక్కిలి ఉపకార మగును; నిప్పుతోఁజేసి వృథాగా పాడుచేయుట బద్ధిమంతుల పనిరాదు.

ఉత్తరము:- పదార్థ విజ్ఞానము దెలిసియుండిన మీరిట్లు చెప్పియుండరు. ఏయనఁగా నే ద్రవ్యమును అలావము గాఁజాలదు. హోమము చేయుచుండు నపుడు చూరుదు; దూరముగా నుండు పుడుమలు తమ ముక్కులతో సుగంధ మును పిల్చుచుందురు. కాఁబట్టి అగ్నియందు వేయఁబడిన పదార్థము సూక్ష్మమై, వాయువుతోఁ గలసి, దూరము వ్యాపించి దుర్గంధమును నివర్తింపఁ జేయు చున్నదని తెలియుదు.

ప్రశ్న:— అలాగేని కుంకుమపూవు, కస్తూరి. పరిమళ యుక్తములగు పుష్పములు, ఆత్మవు మొదలగు వానిని ఇంద్రియం దుంచుటచే వాయువు సుగంధ యుక్తమై సుఖకారక మగుచున్నదిగదా.

ఉత్తరము:— ఇట్టి సుగంధమునకు గృహము నందుంచు వాయువును వెలివఱచి, కుర్చవాయువును రోనఁ బ్రవేశింపఁజేయు సామర్థ్యము లేదు. ఏల యనఁగా ఈ సుగంధమందు భేదకళక్తి లేదు. వాయువును, దుర్గంధపదార్థములను వేరుచేసి తేరికపఱచి వెలుపలికి వెదలఁగొట్టి పవిత్రమైన వాయువును ప్రవేశింపఁజేయు సామర్థ్య మగ్నియందే యున్నది.

ప్రశ్న:— సరియే కాని మంత్రములను జదువుచు హోమము చేయుటచే నేమి ప్రయోజనము ?

ఉత్తరము:— ఆ మంత్రములలో హోమలాభములను విశదపఱచు వ్యాఖ్యానమున్నది. మంత్రములను వర్ణించుటచే నవి గంకణమగు చున్నవి. వేదముల పతనపాతవములును, రక్షణము నగుచున్నవి.

ప్రశ్న:— హోమముచేయుటన్నఁ దాపము కలుగునా ?

ఉత్తరము :— కలుగును. ఏలయనఁగా— ఏ మనుష్యుని శరీరమునుండి యంత దుర్గంధ ముత్పన్నమయి వాయు జలములను జెఱచి రోగోత్పత్తికి నిమిత్తమై ప్రాణుల కెంత దుఃఖమును గలిగించునో అంత పాపమా మనుష్యునకుఁ గలుగుచున్నది. కాఁబట్టి ఆ పాపనివారణార్థమై అంత కాని, అంతకంటె సత్కరముగా గాని సుగంధమును వాయు జలములందు వ్యాపింపఁ జేయవలయును. కాని ఒకఁడు తినఁగలిగిన నేతిని, సుగంధ పదార్థములను హోమము చేయుటచే లక్షలకొంఁది మనుష్యుల కుపకారమగుచున్నది. అవి యొక్కఁడనుద విందినచో నా యొక్కనికే సుఖము కలుగును. (పుత్రము మొదలగు ఉత్తమ పదార్థములను దినకున్న మనుష్యుల యొక్క శరీరాత్మల జలము వృద్ధిఁ కొందరు, కాఁబట్టి మంచిపదార్థములను దివిపింప వలయును; ద్రావింప వలయును.) కాచి, అంతకంటె నెక్కువగ హోమ మొనర్చుట యుచితము. కాన హోమ మొనర్చుట యుచితము. కాన హోమము చేయుట యథావశ్యకము.

ప్రశ్న:— ప్రతి మనుష్యుఁడు ఎన్ని ఆహార రీయ వలయును ?

ఉత్తరము:- ప్రతి మనుష్యుడు పదునాకాహుతు రీయవలయును. నేయి మొదలయిన వానితోఁ గూడిన ప్రతి ఆహుతి వసినమాత్ర మాషల (అరతులము) యెత్తుండవలయును. ఇంతకంటె నధికముగాఁ జేసిన మఱింత మందిరి. కాఁబట్టియే ఆర్యవరశిరోమణులగు మహాశయులును, ఋషులును, మహర్షులును, రాజులును, మహారాజులును, విశేషముగ హోమములను జేయుచును, జేయించుచుండిరి. ఈ హోమముల జేయు ప్రచారముండువఱకు ఆర్యావర్తదేశము రోగరహితమై, సుఖపూరితమై యుండెను. ఇప్పుడును హోమప్రచారము కలిగెనేని యట్లే కాఁగలదు.

ఈ రెండిలో నొకటి “ బ్రహ్మ యజ్ఞము ” అనఁగా చదువుట, చదివించుట, ఈశ్వరస్తుతి ప్రార్థనోపాసనా రూపముగు సంక్షోభాసన జేయుట. రెండవది “ దేవయజ్ఞము ” అనఁగా అగ్ని హోత్రము మొదలుకొని ఆర్యసేవ సర్వంతరములగు యజ్ఞము లొనర్చుట; విద్యాంశులను నేవించుట; చారిత్రో సంగతి నేయుట. కాని బ్రహ్మచర్యముతోఁ గేవలము బ్రహ్మయజ్ఞమును, అగ్ని హోత్రమును జేయనగును.

బ్రాహ్మణప్రయాణం వర్తనా ముపవేయనం వర్తమర్హతి : రాహస్యో
ద్యయశ్చ : వైశ్యో వైశ్యస్యేపేతి : కూద్రమపి కులగుణ సంపన్నం
మంత్రవర్త మనువసిత మధ్యావయే దిత్యేకే॥

ఇది సుశ్రుత మాత్రస్థాన మందలి ద్వితీయాధ్యాయపు పదనము. బ్రాహ్మణులు మూడువర్ణముల కన్నఁగా బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యలకును, క్షత్రియులు క్షత్రియ వైశ్యలకును, వైశ్యులు వైశ్యవర్ణమునకును యజ్ఞోపవీత మొసంగి చదివించవలెను. కూద్రులు కులీనులను కులక్షణ యుక్తుఁడయ్యెనేని అతనిని మంత్ర సంహితను వదలి తక్కిన సమస్త శాస్త్రములను జదివింప వచ్చును. కూద్రులు చదువనువచ్చును. కాని అతని కుపవేయనము చేయఁగూడదని అనేకాదార్థుల మతము. ఈ ఉపవేయనవిధి విష్ణుని ఆయిదవ లేక యెనిమిదవ యోగ మగదిర్బలు తమతమ పాతకాలంకును ఆదునిర్బలు తమతమ పాతకాలంకును జోయి యా క్రిందిరీతిని నియమ పూర్వకముగ నధ్యయనము చేయుట కారంభింప వలయును:-

వల్లింగోదామికం తర్యం గురౌ త్రైవేదికం వ్రతమ్ ।

తదర్థికం పాథికం వా గ్రహణాంతిక మేవ వాః శుభః ౧-౧౫

ఎనిమిదేండ్ల వయస్సునుండి ముప్పది యాతేండ్లు- ఒక్కొక్క వేదమును సాంగోపాంగముగఁ జదువుటకు పడ్రెండేండ్ల చొప్పున మూడు వేదములకు- ఎనిమిదేండ్లును గలసి నలుది నాల్గేండ్ల వఱకుఁ గాని, వయసెనిమిదేండ్ల బ్రహ్మచర్యమును మొదటి ఎనిమిదేండ్లును గలసి యరువదియాతేండ్ల వఱకుఁగాని, తొమ్మిదేండ్లుకాని, విద్యహస్తీగా గ్రహించువఱకు గాని బ్రహ్మచర్య ముండవలయును.

పురుషో వాచ యజ్ఞస్తవ్య యాది చతుర్విగ్గోళద్వర్షాణి తత్రాత్మాశః సవనం, చతుర్విగ్గోళత్యక్షరా గాయత్రీ గాయత్రం ప్రాతఃసవనం, తదవ్యక్త వసవోఽన్వాయత్రాః, ప్రాణా వాచ వసవ ఏతే హీదగ్ం సర్వం వాచయంతి ౧౧౦

తంచేదేతస్మిన్ పయసి కిందితువతపేత్స బ్రూయాత్ప్రాణా వసవ ఇదం మే మార్యందివగ్ం సవనం, త్వరీయసవన మమనంతసుతేతి మాహం ప్రాణానాం వమానాం మర్త్యే యజ్ఞో విరోప్రియేత్యుదైవ తత ఏత్యగదో హ తవతి ౧౧౧

అత యాది చతుర్విగ్గోళద్వర్షాణి తన్నార్యందివగ్ం సవనం చతుర్విగ్గోళదక్షరా త్రిష్టవిస్త్రైష్టతం మార్యందివగ్ం సవనం తదవ్యక్త రుద్రా అన్వాయత్రాః, ప్రాణా వాచ రుద్రా ఏతే హీదగ్ం సర్వం రోదయంతి ౧౧౨

తంచేదేతస్మిన్ పయసి కిందితువతపేత్స బ్రూయాత్ప్రాణా రుద్రా ఇదం మే మార్యందివగ్ం సవనం, త్వరీయసవన మమనంతసుతేతి మాహం ప్రాణానాం రుద్రాణాం మర్త్యే యజ్ఞో విరోప్రియేత్యుదైవ తత ఏత్యగదో హ తవతి ౧౧౩

అత యవ్యష్టాచర్యాదిగ్గోళద్వర్షాణి తత్త్వరీయసవన మష్టాచర్యాదిగ్గోళదక్షరా జగతి జాగతం త్వరీయసవనం తదస్యాఽదిత్యాఽన్వాయత్రాః, ప్రాణా వాచాదిత్యా ఏతే హీదగ్ం సర్వమాదదతే ౧౧౪

తంచేదేతస్మిన్ పయసి కిందితువతపేత్స బ్రూయాత్ప్రాణా ఆదిత్యా ఇదం మే త్వరీయసవన మాయు రమనంతసుతేతి మాహం ప్రాణానా మాదిత్యానాం మర్త్యే యజ్ఞో విరోప్రియేత్యుదైవ తత ఏత్యగదో హైవ తవతి ౧౧౫

ఇవి లాంఛోగ్యపదిషత్తు ౩ వ ప్రపాతకమునందలి ౧౬ వ ఖండము లోని వచనములు. బ్రహ్మచర్యము:- తవిష్కము మర్యమము ఉత్తమము నని

మూడువిధములు. అందుఁ గనిష్ఠము— పురుషుఁడు. అన్నరసమయ మైన పురి
 ఆను దేహమునందు కయనించు జీవాత్మ. ఈజీవాత్మయజ్ఞుఁడు. అనఁగా ఆత్మంత
 కురగుణములతో. సత్కర్తవ్యములతో యుక్తుఁడు కాఁదగును. ఇతడు ౨౪
 ఏంద్ల పర్యంతము జితేంద్రియుఁడు. బ్రహ్మచారిగా— నుండి వేదాది విద్యను,
 సుఖమును గ్రహించి వివాహము చేసి కొన్నను లంపటుఁడు గాకుండిన ఇతని
 శరీరమందుఁ బ్రాణములు బలము కలవై సమస్త కురగుణములను వసంపఁ
 జేయును. ॥౧౧॥ ఈ ప్రథమవయస్సున నతనిని విద్యాభ్యాసమందు సంతప్తపఱచు
 నాచార్యుఁడు నిర్దేశపడేశంపవలయును. బ్రహ్మచారియు తాను ప్రథమవయస్సు
 నందు సరియైన బ్రహ్మచారిగా నుండిన తన శరీరాత్మలు బలాశోగ్యములఁబొంది
 ప్రాణములు కురగుణములను వసంపఁజేయును. అని నిశ్చయించుకొన వలెను.
 మనుష్యులారా! మీరును ఇట్లే సుఖమును విస్తరింపఁ జేసికొనుఁడు. ౨౪ ఏంద్ల
 వఱకు బ్రహ్మచర్యమును రోపముచేయక విమృద్ధి గృహశ్రమము స్వీకరించిరి
 రేని రోగరహితులరై ౭౦, ౮౦ ఏంద్ల ప్రాయమువఱకు జీవించి యుండగల
 రని యితరుల రుపదేశంపవలయును. ॥౨॥

మధ్యమ బ్రహ్మచర్యము:—౪౪ ఏంద్ల పర్యంతము బ్రహ్మచారిగా
 నుండి వేదాభ్యాసము చేయునతని ప్రాణేంద్రియాంతః కరణముయను, ఆత్మయు
 బలయు క్తములై ఆతఁడు దుష్టులందఱి నేడ్పించుచు శిష్టులను బారించు వాడఁ
 గునని ఆచార్యుఁడుపడేశంపవలయును. ॥౩॥ “నేను ఈ ప్రథమవయస్సునందుఁ
 గొంత తపశ్చర్యచేయుదునేని నాదుద్రూప ప్రాణయు క్తమగు మధ్యమ బ్రహ్మ
 చర్యము సిద్ధించునని బ్రహ్మచారి నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మచారులారా! మీరు
 ఈబ్రహ్మచర్యమును వృద్ధిచేయుఁడు. నేనెట్లు బ్రహ్మచర్యమును రోపముచేయక
 యజ్ఞరూపుడనై గురుకులమునుండి వచ్చి రోగరహితుఁడనయి సత్కార్యము
 రొనర్తునో అట్లుమీరును జేయు.”దని తోడిబ్రహ్మచారుల రుపదేశంపవలయును.
 ఇది మధ్యమ బ్రహ్మచర్యము. ॥౪॥

౩ త్రమ బ్రహ్మచర్యము :—౪౮ ఆశ్రమముల జగతి చందస్సువలె ౪౮
 ఏంద్ల పర్యంతము సరియైన బ్రహ్మచర్య మొనర్చునతనికి ప్రాణ మనుకూ
 మయి యతఁడు సమస్త విద్యలను గ్రహించును. ॥౫॥ ఆచార్యుఁడును దర్శియు

దండ్రియు దమ విద్వంతు ప్రథమ వయస్సునందు విద్యాసుగుణము లలవడు నట్లువరేశము చేయవలయును. వారుకూడ మూఁదవదగు నీయుత్తమ బ్రహ్మ చర్యమును నేవింది పూర్ణాయువును, అనఁగా నాయగువందల సంవత్సరముల యాయువు నెట్లు వృద్ధిపఱువఁ గలుగుదురో మీయకూడ నట్లే వృద్ధి పఱుచు కొనుదు. బ్రహ్మచర్యమును లోపము చేయనినవారు రోగము నెఱుఁగక రక్కాశ్మ కామమోక్షములను లొందుదురు. ॥౬॥

దశస్రోఽవస్థా శరీరస్య వృద్ధిర్వాసనం సంపూర్ణతా కించిత్పురి హాడిశ్చేతి.

ఆ విదాః ద్వ్యద్ధిః । ఆ వందవింశతే ర్వాసనం ।

ఆ చర్మారంశతః సంపూర్ణతా తతః కించిత్పురిహాడిశ్చేతి ॥

పందవింశే ర్శతో చర్మే షుమా నానీ తు విదేశే ।

సమత్వాగతవిశ్వా తో జానీయాత్కుశలో వివక్ ॥

ఇది సుశ్రుత సూత్రస్థానపు ౩౫ వ అధ్యాయమందలి వచనము. శరీరమునకు నాలుగవస్తలుః— మొదటిది:— (వృద్ధి) ఇది పదునాఱవ యేడు పౌదలుకొని ఇరువది యైదవ యేటి వర్షంతము. ఇందు రాతువులన్నియు వృద్ధి పొందును. రెండవది:— (యౌవనము) ఇది ఇరువదియైదవ యేటి అంతమున ఇరువదియాఱవయేటి మొదట ప్రారంభమగును. మూఁదవది:— (సంపూర్ణతా) ఇది ౨౫ ఇరువది యైదవయేడు మొదలుకొని నలువది యేండ్లవఱకు నుండును. ఇందు రాతువు లన్నియుఁ బుష్టినొందును. నాల్గవది:— (కించిత్పురిహాడిః) సాంగో పాంగముగ శరీరమందలి సమస్త రాతువులఁబుష్టియు పూర్ణత్వమును గలిగిసమీప వృద్ధియగు రాతువు శరీరమందుండదు. స్వప్నమందో చెమట మొదలగువాని మూలముననో వెలుపలికి వచ్చితిరును. ఈ నలువదియవ సంవత్సరమే వివాహమునకు సుత్తమ సమయము. అనఁగా నలువది యెనిమిదవయేట వివాహము చేసికొనుట యుత్తమోత్తమము.

ప్రశ్న:— ఈ బ్రహ్మచర్య నియమము శ్రీ పురుష రిద్దఱకు సమానమా.

ఉత్తరము:— కాదు; పురుషుడు ౨౫ ఏండ్లవఱకు బ్రహ్మచర్యము పొందిన శ్రీ ౧౬ సంవత్సరముల వఱకు బ్రహ్మచారిణిగా నుండ వలయును. పురుషుడు ౩౦ ఏండ్లవఱకుండిన శ్రీ ౧౭ ఏండ్లవఱకును, పురుషుడు ౩౬

ఏండ్లవఱకుండిన శ్రీ ౧౮ ఏండ్లవఱకును, పురుషుడు ౪౦ ఏండ్లవఱకు నుండిన శ్రీ ౨౦ ఏండ్లవఱకును, పురుషుడు ౪౪ ఏండ్లవఱకు బ్రహ్మచారిగా నుండిన శ్రీ ౨౨ ఏండ్లును, పురుషుడు ౪౮ ఏండ్ల బ్రహ్మ చర్యము చేసిన శ్రీ ౨౪ ఏండ్ల పర్యంతమును బ్రహ్మచర్య సేవన చేయవలయును. అనగా ౪౮ ఏండ్లమీదఁ బురుషుడును ౨౪ ఏండ్లమీద శ్రీయును బ్రహ్మచర్యము పాలింపరాదు; కాని; ఈ నియమము వివాహము చేసికొను శ్రీపురుషులకే. వివాహము కోరనివారు పురణ పర్యంతము బ్రహ్మచారులుగా నుండగలిగి రేని సంతోషముగా నుండవచ్చును. కాని యీపని పూర్ణ విద్వాంసులును, జితేంద్రి యులును, నిర్దోషులు, యోగులునగు శ్రీ పురుషులు చేయవలసినది. కామవేగము నాపి యింద్రియముంను దమవశమునందుంచుకొనుట మిక్కిలి కఠినము.

ఋతం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । సత్యం చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ ।
తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । శమశ్చ
స్వాధ్యాయ ప్రవచనే చ । ఆగ్నేయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । ఆగ్ని
వోక్రంబ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । ఆతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ ।
ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ । ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనే చ॥

ఇది శ్రై శ్రీ యోగవిషత్తు[౬-వ ప్రసా ౯-వ అను]నందలివచనము.

ఇవి విద్యార్థుల-గురువుల నియమములు:—

(ఋతం...) యథార్థమైన ఆచరణతో, జదువుచు, జదివించుచు నుండ వలయును.

(సత్యం...) సత్యార్థముతో సత్యవిద్యలను జదువుచు, జదివించుచు నుండవలయును.

(శమ...) రవస్వి-దర్శానుష్ఠాన మొనర్చుచు వేదాది శాస్త్రములను జదువుచు, జదివించుచు నుండవలయును.

(దమ...) బాహ్యేంద్రియముంను దుష్టచారములనుండి తొలగించి చదువుచు, జదివించుచు నుండవలయును.

(శమ...) మనోవృత్తివి నమ స్తపోషములనుండి తొలగించి చదువుచు, జదివించుచు నుండవలయును.

(అగ్నియః...) అహవనీయా ద్యగ్నులను, విద్యక్ష మొదలగు నగ్నులను ఎఱుంగుచుఁ జదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

(అగ్ని హోత్రం...) అగ్నిహోత్రము చేయుచుఁ జదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

(అతిథయః...) అతిథుల సేవచేయుచుఁ జదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

(మానుషం ...) మనుష్య సంబంధముగ వ్యవహారములను యథా యోగ్యముగఁ జేయుచుఁ జదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

(ప్రజా...) సంతానమును, రాజ్యమును కాలించుచుఁ జదువుచు జదివించుచు సుందవలయును.

(ప్రజన...) వీర్యమును రక్షించుచు, వృద్ధిపఱుచు చదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

(ప్రజాతి...) తమ సంతానమును కిమ్మలను కాలించుచుఁ జదువుచుఁ జదివించుచు సుందవలయును.

యమాః సేవేత సతతం స వియమాః కేవలాః జరః ।

యమాః పతత్యత్వాహో వియమాః కేవలాః రజఃశుభ్రాః ఆ.౪.౨౦౪౧

యమములు ౫ విధములు.

కత్రాహంసా సత్యాస్తేయ బ్రహ్మచర్యాపరిగ్రహా యమాః యోగ-సార-౩౦౩

(అహంసా) వైరత్యాగము, (సత్యం) సత్యమే నమ్ముట, సత్యమే చెప్పుట సత్యమేచేయుట (ఆస్తేయం) మనోవాక్కాయములచే చొర్యము చేయకుండుట (బ్రహ్మచర్యం) ఉపస్థేంద్రియ సంయమము (అపరిగ్రహః) రోభము పూర్తిగ వదలి స్వత్వాలిమాన రహితుడగుట. ఈ యయిదు యమములను సర్వదా సేవింపవలయును,

ఇతర నియమములు-అనఁగా :—

కారసంకోపతవః స్వార్యాఽర్జ్యర క్రణితానాని వియమాః ॥

యోగ-సారపాఠము మా-౩౦౩

(శౌచః) స్నానాదులచేఁ బవిత్రత, (సంతోషం) ప్రసన్నుడై సోమరిగ నుండక శక్తికాలఁది పురుషార్థముచేయుచు హాని లాభములయందు శోక హర్షములు లేకుండుట, (తపః) కష్టములకోర్చియు భర్తానుకూలములగు కార్యముల సమర్థించుట, (స్వార్థాయః) చదువుట చదివించుట, (ఈశ్వర ప్రతిపాదం) ఈశ్వరునియందలి భక్తివిశేషముచే ఆత్మనర్పించి యుండుట. ఇది యయిదును నియమము లనఁబడును. యమములను వదలి కేవల మీనియమములగు మాత్రమే నేవింపఁగూడదు. ఈ రెంటిని నేవింప వలయును. యమములను వదలి నిదుమములను మాత్రమే నేవించువాఁడు ఉన్నతిని బొందక అతోగతిపాలయి సంసారమందు మీనుడై పడియుండును.

కామాత్మకా న ప్రహస్తా న చైవేహ స్త్యకాచకా.

కామోహి వేదాదిగమః సంయోగశ్చ వైదికాః పును. అ. ౨-౨౦॥

ఆత్మంతకామాదురతకాని; నిష్కామముకాని యెవరికిని శ్రేష్ఠముకాదు. కామమే లేకున్న వేదజ్ఞానమే కలుగక వేదవిహిత కర్మముల నెవఁడును జేయలేడు. కాఁబట్టి:—

స్వార్థాయేన వ్రతైర్హస్తై స్త్రివిధ్యై నేఙ్గయా సుతైః॥

మహాయజ్ఞైశ్చ యజ్ఞైశ్చ బ్రాహ్మయం క్రియతే తను॥ పును అ. ౨-౨౧॥

(స్వార్థాయేన) నకల విద్యలను జదువుటచేత, జదివించుటచేతను (వ్రతైః) బ్రహ్మచర్యము, సత్యరాషణము మొదలగు నియమములను బాలించుటచేతను (హస్తైః) అగ్నిహోత్రాదిహోమము, సత్యగ్రహణము, ఆసత్విత్త్యాగము, సత్యవిద్యల దానము వీనిచేతను (త్రివిధ్యై) వేదస్థమగు కర్మ, ఉపాసన, జ్ఞానవిద్యలను గ్రహించుటచేతను (నేఙ్గయా) పక్షేప్త్యాదులను జేయుట చేతను (సుతైః) సుసంతానోత్పత్తిచేతను (మహాయజ్ఞైః) బ్రహ్మ, దేవ, పితృ, వైశ్వ దేవతాదిసేవారూపమగు వందమహాయజ్ఞములచేతను (యజ్ఞైః) అగ్ని ఘోమాదులు, కల్పవిద్యా జ్ఞానాదు లను యజ్ఞములను నేవించుటచేతను ఈ శరీరము (బ్రాహ్మయం) వేదములయొ, పరమేశ్వరునియు భక్తికి నారాధనాపమగు బ్రాహ్మణుని శరీరముగా జేయఁబడును. ఇన్ని సారనములు లేక బ్రాహ్మణ శరీరము కాఁజాలదు.

ఇంద్రియాణాం విచరణాం విషయేష్వపహారిషుః |

సంయమే యత్నచూర్తిషే ద్విద్యాన్ యంతేవ వాఙ్మామోచనుః, ఆ. ౨౨౮౮ ||

తేలివిగల సారథి గుఱ్ఱములను నియమముతో నుంచునట్లు విద్యాంసుఁడు మనస్సును, ఆత్మను చెరువములకు లాగు విషయములందుఁ జరించు నింద్రియములను నిగ్రహించుటకు ఆన్ని విధములఁ బ్రయత్నింప వలయును. ఏల యనఁగాః—

ఇంద్రియాణాం ప్రసంగేన దోషమృచ్ఛ త్యనంశయమ్ |

సన్నియమ్య తు తాన్యేవ తతః సిద్ధిం నియచ్ఛతి || మను. ఆ. ౨౨౯౩ ||

జీవాత్మ ఇంద్రియములకు వశుఁడై నిశ్చయముగ గొప్పగొప్ప దోషములను పొందుచున్నాఁడు. ఇంద్రియములను దనవశము చేసికొన్నపుడే సిద్ధిని పొందుచున్నాఁడు.

వేదస్యాగళ్య యజ్ఞాగ్న నియమాగ్న తపాంసి చ |

ప విద్రుష్టతావస్య సిద్ధిం గచ్ఛంతి చర్మి చిత్ || మను. ఆ. ౨౨౯౪ ||

ద్రుష్టాదారుఁడు, అజితేంద్రియుఁడు నగు పురుషునకు వేదము, త్యాగము, యజ్ఞము, నియమములు, తపస్సు తక్కిన మంచిపనులు నేవియు సిద్ధింపనేరవు.

వేదోవకరణే చైవ స్వాధ్యాయే చైవ నై త్యకే |

నానురోఽన్త్యనన్యాయే హోమమంత్రేషు చైవ హి || ౧ ||

నై త్యకే నాన్త్యనన్యాయో బ్రహ్మనత్రం హి తత్ స్మృతమ్ ||

బ్రహ్మహాసీహారం పుణ్యమనన్యాయ వషట్కృతమ్ ౪౨ ||

మను. ఆ. ౨౨౧౦౨౨౧౦౬ ||

వేదములను జదువుటకు చదివించుటకు, సంరోహింపఁనాది పంచ మహాయజ్ఞములను జేయుటకు, హోమమంత్రములకు అనర్థాయము లేదు. || ౧ || నిత్య కర్మములందు అనర్థాయ ముండఁజాలదు; ఉద్భావన నిశ్చానములవలె నిత్య కర్మములు ప్రతిదినమును జేసి తీరవలయును. ఎప్పుడును మానఁగూడదు. అనర్థాయమందు చేయఁబడిన అగ్నిహోత్రాద్యుత్తమ కర్మలును పుణ్యరూపము లగుచున్నవి. ఆచార్యులు చెప్పుట ఎల్లప్పుడు నెట్లుపాపమో, సత్యము చెప్పుట ఎల్లప్పుడు నెట్లు పుణ్యమో అట్లే చెడుకర్మతోనర్పుట సర్వదా అనర్థాయమును, మంచితక్మ నొనర్పుట సర్వదా స్వాధ్యాయము నగును. || ౨ ||

అదివాదసంస్క విశ్వం వ్యక్తోపదేవిని ।

దత్తార్థి తస్య వర్తంత ఆయుర్విద్యా యతో ఐహిక మను-అ. ౨౧౦౨౦॥

సర్వదా సమ్రుద్రును, సుఖీలుడును, విద్వాంసులను, వృద్ధులను సేవించు వాడును సగునతనికి ఆయుస్సును, విద్యయు, గీర్తియు, ఐలమును వర్తిల్లును. అట్లు చేయనివానికి ఆయువు మొదలగు నీ నాలుగును వర్తిల్లింపు.

అహింసయైన భూతానాం కార్యం శ్రేయోనుకూలమే ।

చాక్రైవ మథరా క్షణే ప్రయోజ్యా రర్జునుచ్చరా॥

యస్య వాక్యససే శుద్ధి సమ్యగ్గుప్తే త సర్వదా ।

స వై సర్వ మవాప్నోతి వేదాంతోపగతం పరిహమను. అ. ౨౧౦౨౧-౧౬౦॥

వైరబుద్ధిని వదిలి అందఱకును గల్గొని మార్గము సువదేశించుట విద్వాంసులకును, విద్యాధులకును యోగ్యమయి యున్నయది. ఉపదేశ - ఉపదేశము చేయువాడు నిరంతరము మధురముగను, సౌఖ్యముతోరును మాటలాడ వలయును. ధర్మోన్నతిని గోరువారు సంతతము సత్యమందే వర్తిల్ల వలయును. సత్యమే యువదేశింపవలయును. ఎవని వాటియు, మనస్సును శుద్ధముగను, సురక్షితముగను నదా ఉండునో అతడే సమస్త వేదాంతము-వేదముల నిర్దాంత రూపవంతును జొందును

సమ్యాచార్యాహ్మతో నిత్యముద్వితేత విహిదివ ।

అమృతస్మేవ దాకాంక్షేదపమానస్య సర్వదా॥ మను అ. ౨౧౦౨౨॥

ప్రతిష్ఠకు సంతతము విషమువలె తయవడుడు, అపమానము సమృతమునువలె వాంఛించునట్టి బ్రాహ్మణుడే సమగ్రవేదమును, బరమేశ్వరుని తెలిసికొనువాడు.

అనేన క్రమయోగేవ సంస్కృతాత్మా ద్విజః శనై ।

గురౌ వసనా సంపిత యాద్రహ్మోరిగమితం తపః॥ మను. అ. ౨౧౦౨౩॥

ఇట్లే గృహోపసయనులు- బ్రహ్మదారులునగు ద్విజులమారీ కుమారులు మెల్ల మెల్లగా వేదార్థజ్ఞాన రూపమగు సుత్రమ తపస్సును వృద్ధిపఱచుకొనుచు, బోవలయును.

యోఽపరీత్య ద్వితో వేదమవ్యక్ర తుయతే క్రమమ్ ।

స తపన్నేవ తాద్రత్య మాత గయతి పాన్వయః॥ మను. అ. ౨౧౦౨౪॥

అధివాదనశీలస్య విత్కం వృద్ధోపసేవివ ।

చత్వారి తస్య వర్తంత ఆయుర్విద్యా యతో ఐహిక మను-అ. ౨౧౨౧

సర్వదా సమ్రుద్రును, సుశీలఃకును, విద్వాంసులను, వృద్ధులను సేవించు వాఁడును నగునతనికి ఆయుస్సును, విద్యయు, గీర్తియు, ఐహికును వర్తిల్లును. అట్లు చేయనివానికి ఆయువు మొదలగు నీ నాలుగును వర్తిల్లవు.

అహింసయైవ దుశానాం కార్యం శ్రేయోనుకూలమ్ ।

వాత్సైవ మరుతా క్షణే ప్రయోజ్యా రర్కటవృతా

యస్య వాక్యవసే శుద్ధే నమ్యగ్నుప్తే త సర్వదా ।

న సై సర్వ మవాప్నోతి వేదాంతోపగతం పరిమేషును. అ. ౨౧౨౨-౨౧౨౩

వైరబుద్ధిని వదిలి అందఱకును గల్యాణ మార్గము నుపదేశించు విద్వాంసులకును, విద్యాధ్యులకును యోగ్యమయి యున్నయది. ఉపదేశ - ఉపదేశము చేయువాఁడు నిరంతరము మధురముగను, సౌశీల్యముతోడును మాటలాడ వలయును. దుర్బోన్మతిని గోరువారు సంతతము సత్యమందే వర్తిల్లి నలయును. సత్యమే యుపదేశింపవలయును. ఎవని వాటియు, మనస్సును శుద్ధముగను, సుతపితముగను నదా ఉండునో అతఁడే నమస్త వేదాంతము-వేదముల సిద్ధాంత రూపవలయును బొందును

సమ్మానాప్ర్యాహ్నాతో నిత్యముద్విజేత విషాదివ ।

అమృత స్థేవ రాకాంక్షేదవమానస్య సర్వదా మను-అ. ౨౧౨౪

ప్రతిష్ఠకు సంతతము విషమువలె రయిపడుచు, అపమానము నమృతమునువలె వాంఛించునట్టి బ్రాహ్మణుఁడే నమగ్రవేదమును, ఐహికులని తెలిసికొనువాఁడు.

అనేన క్రమయోగేన సంస్కృతాత్మా ద్విజః శనైః ।

గురౌ వహా సంధిను యాద్రవహ్నోదిగమితం తపః మను. అ. ౨౧౨౫

ఇట్లే కృతోపనయనుచు- బ్రహ్మచారులునగు ద్విజకుమారీ కుమారులు మెల్లమెల్లగా వేదార్థజ్ఞుల రూపమగు సుత్రను తపస్సును వృద్ధిపఱచుకొనుచుఁ బోవలయును.

యోఽనరీత్య ద్వితో వేదమవ్యక్త కురుతే క్రమమ్ ।

న తేవన్నైవ తుద్రక్య మాత గచ్ఛతి పాస్వయోః మను. అ. ౨౧౨౬

నేపాం శక్యాయననేన ప్రశస్యనికవ్యం శ్రద్ధయా దేయం ఆశ్రద్ధయాదేయం.
శ్రయాదేయం, హియాదేయం, ధియాదేయం, సంవిదా దేయం.

అథ యది తే కర్మవిచిత్ర్యా వా పృథవిచిత్ర్యా వా స్థానం ౩౩ తే కత్ర
శ్రావణాః పశువర్మిణో యుక్తా ఆయుక్తా ఆదాశ్చ రర్మకామాః స్యుర్మతారే కత్ర
వరేరణః తతా కత్ర వరేతాః ఏష ఆదేశ ఏష ఉపదేశ ఏషో వేదోపవిషత్.
ఏతదనుశాసనమ్. ఏవముపాసితవ్యమ్. ఏవము చైతదుపాస్యమ్=౪౪

(తైత్తిరీయప్రశా. ౩. ఆను. ౧౧. క. ౧. ౨. ౩. ౪.)

అథార్కులు శిష్యునకు. [అథార్కుణి] శిష్యురాలికి "నవాసత్యము
తెప్పము. రర్మము నావరింపుము. ప్రమాద రహితుడవై చదివి, చదివించి
బ్రహ్మచర్యముచే నమస్త విద్యలు గ్రహించి యాథార్కులకుఁ బ్రయతనమొనగి
వివాహము చేసికొని సంశాసనముఁ గనుము. ప్రమాదముచే నెప్పుడును సత్య
మును వదలకుము. ప్రమాదముచే రర్మమును ద్యక్షింపకుము, ప్రమాదముచే
నారోగ్యమును రాశువ్యమును వదలకుము. ప్రమాదము చేసు తన్మైశ్వర్యస్పర్ధివి
వదలకుము. ప్రమాదముచేఁ జదువుచి జదివించుచి వదలకుము. దేవతల విద్యాం
సులయు, తరిదండ్రులయు సేవ యందుఁ బ్రమాద పడకుము. విద్యాంసులను
సత్కరించునట్లు మాళాపితలను, అథార్కుల సతిభులను సర్వదా సేవింపుము.
అనిందితములగు సత్యరాషడాది దర్మకృత్యము రొనర్చుము. వాని కంటె
రిన్నములగు నసత్యరాషడాది కృత్యము రొనర్చకుము. మా సువరీత్రమును-
రర్మయుక్త కర్మమును గ్రహింపుము. మా పాపాచరణముల నెన్నడును
గ్రహింపకుము. దర్మార్కులునగు బ్రాహ్మణుల సమీపమందుఁ గూర్చుండుము.
వారిసే విశ్వసింపుము. శ్రద్ధచే నీయవలయును; అశ్రద్ధచే నీయవలయును.
ప్రసన్నతతో నీయవలయును. లజ్జితో నీయవలయును; రయముతో నీయ
వలయును; ప్రతిజ్ఞతో నీయవలయును. నీ తెప్పచేని కర్మ విషయమునఁ
గావిః శిలవిషయమునఁగావి, ఉపాసనా విషయమునఁగావి, జ్ఞానవిషయమునఁ
గావి యెట్టి సంశయము కలిగినను, సమవర్త్యులును లక్షపాత రహితులును,
యోగులును, అయోగులును, (అనాసక్తులు) అర్థివిత్తులును, రర్మకాములగు
దర్మార్కు లేదర్మ మార్గమందు వర్తించుచున్నారో ఆ మార్గమున నీవును

వర్తింపుము. ఇదే ఆదేశము—అట్లు ఇదియే యువదేశము; ఇదియే వేదోపనిషత్తు. ఇదియే శివ. ఈ ప్రకారమే వర్తించి నీ నదతను నవరించుచొనవలయును.” అని దివదేశింప వలయును.

అకామస్య శ్రీయా కాదివృత్త్యతే నేహ కర్తృ దిత్.

యద్యద్ధి తురుతే శీందిత్ త తత్కామస్య చేష్టితమ్॥ మను. ఆ. ౨-౪॥

“నిష్కామ పురుషునియందు చేత్ర సంకోచ విశాసములు గలుగుటయు నర్వవిధముల యనంతవము. కావున నతడెయ్యది చేసినను నయ్యది కామచేష్టితము; కామములేక కలుగదు” అని సిద్ధించుచున్నట్లు మనుష్యులు నిశ్చయించవలెను.

అచారః పరమో రర్మః త్రుత్యక్తః స్ఫూర్త ఏవ చ.

తస్మాదస్మిన్ నదా యక్త్ విత్యం స్మారత్యవాన్ ద్విజః॥

అచారాద్విద్యుతో ఏద్రో న వేదవం మత్తుతే

అచారేణ తు సంయుక్తః సంపూర్ణవంశాగృహేత్॥మను.౧.౧౦౮-౧౦౯॥

వేదములందు, వేదానుకూల స్మృతులందుఁ బ్రతిపాదితమగు రర్మము నాచరించుచునే చెప్పుట వినుట వినుపించుట చదువుట చదివించుట పంము. కాఁబట్టి సర్వదా రర్మాచారపదులు గావలయును. ॥౧॥ రర్మాచరణ రహితుఁడు వేదప్రతిపాదిత రర్మజన్యమగు సుఖయావ పంమును దొందఁజాలఁడు. విద్యమ జదివి రర్మాచరణ మొనర్చువాఁడే సంపూర్ణ సుఖమును దొందగలఁడు ॥౨॥

యోఽవమన్యేక తే మారే హేతుఃప్రాయోద్విజః॥

న పాదుతి కృపిష్కార్యో నాస్తికో వేదనిందకః॥మను. ఆ ౨-౧౧॥

వేదములను, వేదానుకూలముగ నాప్తపురుషులు రచించిన శాస్త్రములను ఆవమానపఱచు వేదనిందకుఁడగు నాస్తికుని జాతి, పంక్తి, దేశములనుండి వెలిపేయవలయును.

త్రుతిః స్మృతిః నదాచారః స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః॥

ఏకచక్రత్విరం ప్రాహః పాశ్చత్యస్య లక్షణమ్॥ మను. ౨-౧౧॥

వేదము, స్మృతులు - వేదానుకూలములైన ఆప్తోక్తములగు మను స్మృత్యాది శాస్త్రములు. నత్పురుషుల ఆచారము - సనాతనమగు వేదము ద్వారా పరమేశ్వర ప్రతిపాదితమగుకర్మ, తనయాత్మకు ప్రియమయినది-ఆత్మ

కోరునట్టి - సత్యార్థము మొదలగునవి ఈనాడుగును దర్శనములు. వీని చేతనే దర్శనార్థముల నిశ్చయము కలుగును. పక్షపాతరహితన్యాయము, సత్యగ్రహణము, సర్వదా అసత్య వర్జిత్యాగము, అను నీ ఆచారమే దర్శనము. దీనికి విపరీతము-పక్షపాత పహితముగు అన్యాయచరణము, సత్యత్యాగము అసత్యగ్రహణము. అను నీ కర్మయే అదర్శ మనబడును.

అర్థకామేష్వనశ్చానం దర్శనానం విరీయతే।

దర్శనం తిజ్ఞానమానానాం ప్రమాణం పరమం శ్రుతిః॥మను.అ. ౨-౧౩॥

మనర్థాది దర్శనములయందును, స్త్రీ సేవనాదుల యందును దగులు కొనని వానికే దర్శనార్థము కలుగుచున్నది. దర్శనార్థమును గోరువారు వేదము ద్వారా దర్శనమును నిశ్చయించు కొనవలయును, దర్శనార్థముల నిశ్చయము వేదమువిన యధావీతిగఁ గలుగఁజాలదు. అని యాచార్యుఁడు తన కిష్టన కుపదేశించ వలయును. విశేషించి రాజా భిరరక్షత్రీ యులకును, వైశ్యులకును, ఉత్తమ కూట్రులకును విద్యారాన మవశ్యము చేయించ వలయును. బ్రాహ్మణులు మాత్రము విద్యనభ్యసించి రక్షిత శత్రుయాదులు విద్యావంతులు కాకుండు రేని విద్య, దర్శనము, రాజ్యము, దనము మొదలగునవి యెన్నటికిని వృద్ధిఁ దొందఁజాలవు. బ్రాహ్మణులు కేవలము పరనములచే శత్రుయాదులవలన జీవి తను సంపాదించుకొనుచు జీవించ గలుగుదురు. (వాడు)జీవిత కఠినులై యుండి శత్రుయాదులు అజ్ఞాదాతలు మరియు సరియైన పరీక్షకులును, దండదాతలును కావలసిరేని బ్రాహ్మణులది ననుస్తవ్యములు పాషండము లగును. శత్రు యాదులు విద్వాంసులయి రేని బ్రాహ్మణులును అధిక విద్యావంతులై దర్శ మార్గమందు నడువఁ గలుగుదురు. విద్వాంసులగు నాశత్రుయాదుల యొడుచి పాషండతను, అసత్య వ్యవహారమును జేయఁజాలరుండురు. శత్రుయా దులు విద్వాంసులు కారేని బ్రాహ్మణులు తమయిచ్చవచ్చినట్లు చేయు దురు. కాఁబట్టి బ్రాహ్మణులు తమకల్యాణము గోరుదురేని శత్రుయాదులకు వేరది సత్యకామమును అధిక ప్రయత్నముతో నేర్పవలయును. శత్రుయా దులే విద్య, దర్శనము, రాజ్యము, లక్ష్మి, వీనిని వృద్ధిపరువఁ దగినవారు. వారెప్పు టిది లక్ష్యవృద్ధి నవలంబింపదు, కాఁబట్టి విద్యా వ్యవహారములయందుఁ లక్ష

కోరునట్టి - సత్యభాషణము మొదలగునవి ఈనాడుగును రర్కరిక్షణములు. వీని చేతనే రత్నారమ్యముం నిశ్చయము కలుగును. పక్షపాతరహితసత్యాయము, సత్యగ్రహణము, సర్వరా అసత్య పరిత్యాగము, అను నీ ఆచారమే రత్నము. దీనిని వివరితము-సక్షిపాత సహితముగ అన్యాయచరణము, సత్యత్యాగము అసత్యగ్రహణము, అను నీ కర్మయే అరత్న మనఁబడును.

అర్థకామేష్వనక్తానాం రత్నజ్ఞానం విరీయతే;

రత్నం తిష్ఠాపమానానాం ప్రమాదం వరచుం త్రితి||మను.బ. ౨-౧౩||

నువర్తాది రత్నములయందును, శ్రీ సేవనాదుల యందును దగుల కొనవి వానికే రత్నజ్ఞానము కలుగుచున్నది. రత్నజ్ఞానమును గోరువారు వేదము ద్వారా రత్నమును నిశ్చయించు కొనవలయును. రత్నారమ్యముం నిశ్చయము వేదమువిని యతావీరిగఁ గలుగఁజాలదు. అని యారాధ్యుఁడు తన కెప్పుడ నుపదేశింప వలయును. విశేషించి రాజ భరతశ్రీ యులరును. వైశ్యులకును, డిత్తమ కూడ్రులకును విద్యార్థాన మవశ్యము చేయింప వలయును. బ్రాహ్మ ణులు మాత్రము విద్యనర్హునించి తత్త్వీన శ్రీయోదులు విద్యావంతులు కాకుండు రేని విద్య, రత్నము, రాజ్యము, దనము మొదలగునవి యొన్నటికిని వృద్ధిఁ బొందజాలవు. బ్రాహ్మణులు కేవలము పునఃపునః శ్రీయోదులవలన తీవి కను సంపాదించుకొనుచు తీవింప గలుగుదురు. (వారు)ఉపిక తరీసులై యుండి శ్రీయోదులు ఆజ్ఞాదాతలు మరియొ సరియైన పరీక్షకులును, దండదాతలును కాకపోయిరేని బ్రాహ్మణుల సమస్త వర్ణములు పాషండము లగును. శ్రీ యోదులు విద్వాంసులయి రేని బ్రాహ్మణులును అరిక విద్యావంతులై రత్న మార్గమందు నకువఁ గలుగుదురు. విద్వాంసులగు నాశ్రీయోదుల యెదుట పాషండతను, అసత్య వ్యవహారమును జేయఁజాలకుండురు. శ్రీయో దులు విద్వాంసులు కారేని బ్రాహ్మణులు తమయిచ్చవచ్చినట్లు చేయు దురు. కాఁబట్టి బ్రాహ్మణులు తమకల్యాణము గోరుదురేని శ్రీయోదులకు వేదాది సత్యకామ్యముం అరిక ప్రయత్నముతో సేర్పవలయును. శ్రీయో దులే విద్య, రత్నము, రాజ్యము, లక్ష్మి, వీనిని వృద్ధిపరువఁ దగినవారు. వారెప్పు డిదివి లిఖింపబడినవలంబింపదు. కాఁబట్టి విద్యా వ్యవహారములయందుఁ లక్ష

శబ్ద, స్వర్ణ, రూప, రస, గందముతో శ్రోత్ర, త్వష్ట, చక్షు, తిహ్య ప్రాణములకు అవ్యవహితము - అవరణరహితుగు సంబంధము కలిగి ఆ ఇంద్రియములతో మనస్సునకు, మనస్సుతో నాత్మకును సంయోగము కలుగుటచే నుత్పన్నమగు జ్ఞానము ప్రత్యక్షము. కాని అది వ్యవదేశము సంజ్ఞా సంజ్ఞా సంబంధమువలన నేర్పడు జ్ఞానముగ నుండఁగూడదు - అనగా జలము తెచ్చుని యొకఁడన్నపుడు వాడు తెచ్చి నమీవమందుంచిన జలనామముగల పదార్థమునే ప్రత్యక్షముగా నెంచవలయును; కాని, 'జ-ల' అను నీ రెండక్షరముల సంజ్ఞాను గాదు. శబ్దముచే నుత్పన్నమగు జ్ఞానము శబ్దప్రమాణవిషయము. మరియు అవ్యతిరారి అనగా వ్యతిరారిగా నుండఁగూడదు అనగా నెవదేని రాత్రి స్తంభమును జూచి పురుషుఁ డని విశ్వయించు కొనినెనేని పగటియందు దానిని జూచినపు డా రాత్రియందరి పురుషజ్ఞానము నవ్వమై, స్తంభజ్ఞానము కలుగునుగదా; అట్టి వినాశజ్ఞానమునకు 'వ్యతిరారి' అని పేరు. కాఁబట్టి అది ప్రత్యక్షముకాదు. ప్రత్యక్ష మిట్టి వినాశజ్ఞానముగా నుండఁగూడదు. మఱియు (వ్యవసాయాత్మకమ్) అనగా ఒకఁడు దూరముగానున్న యేటి యిసుకను జూచి 'అక్కడ వస్త్రము లెందు చున్నవా; జలమా; లేక మరియేదై ననా;' అనిగాని, 'అక్కడ నిలుచున్న వాడు యజ్ఞదత్తుఁడా; లేక దేవదత్తుఁడా;' అనిగాని సంశయముగా పరిసీసరి ప్రత్యక్షముకాదు. ప్రత్యక్ష మిట్టి సంశయ జ్ఞానముగా నుండఁగూడదు. కాఁబట్టి అవ్యవదేశమును, అవ్యతిరారియు, విశ్వయాత్మకమునగు జ్ఞానమే ప్రత్యక్షము.

(౨) అనుమానము :—

అత కత్పూర్వకం త్రివిధమనుమానం పూర్వవచ్చేషవత్పూర్వతో దృష్టంచః
(న్యాయ. అ. ౧. ఆ. ౧. మా-౫)

ప్రత్యక్షపూర్వకము అనగా వాక పదార్థముయొక్క రాగము (ఏక దేశము) కాని సంపూర్ణముగఁ గాని ఎక్కడనో, ఏకాంతమందో ప్రత్యక్షమై యుండి, ఏమ్యుతి ముతొక స్థలమందు ఆ పదార్థముయొక్క సహచారి యొక దేశము ప్రత్యక్షమైనపుడు ఆ కనఁదని (అవయవి) పదార్థజ్ఞానము కలుగుట అనుమానము. ఎద్దినఁగా:- పుత్రునిఁ జూచి తండ్రిని, పర్యతాదుం యందుఁ బొగనుజూచి అగ్నిని, జగత్తునందరి నుండుఁజూచునుజూచి పూర్వజన్మమును తెలిపకొనుట. ఈ అనుమానము మూడు విధములు.

(౧) 'పూర్వవత్' :- కారణమును జూచుట వలనఁ గారణజ్ఞానము కలుగుట :- పేరుమునుజూచి వర్షమును, వివాహమునుజూచి సంకానోత్పత్తిని, చదువుచుండు విద్యార్థినిజూచి విద్యకలుగునని నిశ్చయించుట.

(౨) 'శేషవత్' :- కార్యమును జూచుటవలనఁ గారణజ్ఞానము కలుగును :- నదీ ప్రవాహమును జూచి కురిసిన వర్షమును, కుమారునిఁ జూచి శంక్రిని, స్మష్టినిఁజూచి అనాదికారణమును, తత్కర్తయుఁగు శఃశ్వరుని, సుఖదుఃఖములనుజూచి సావపుణ్యారణ్యములను ఊహించుట.

(౩) 'సామాన్యతో దృష్టము' :- కొందొకటి కొందొకదానికి కార్యముకాని, కారణముకాని కాదు; కాని, ఒక దానితో మఱియొకదానికిఁ గల కొంతొక సమానదర్శము :- ఎల్లసఁగా :- ఎవఁడును నదివక యితర స్థానమునకు జేరఁజాలఁడు కద. దీనినిబట్టి యిట్లే యెవ్వఁడును బయలుదేరి పోక అన్యస్థానమును చేరఁజాలఁడని తెలియుట. (అను ఆర్థాత్ ప్రత్యక్షస్య పశ్యాన్వీయతే జ్ఞాయతే యేన తదనుమానమ్) ప్రత్యక్షమునకుఁ దిమ్మటఁ గలుగునదని 'అనుమాన' శబ్దమున కర్థము. ఏలయనఁగా పొగను ప్రత్యక్షముగాఁ జూడకున్నచో కానూని అగ్నిజ్ఞానము కలుగఁజాలదు. కాబట్టి కొంత ప్రత్యక్షమైన పిమ్మటనే అనుమానము కలుగుచున్నది.

(౪) ఉపమానము :-

ప్రసిద్ధసారస్యాత్ సార్యసారస ముపమానమన్యాయః. అ. గ. అ. గ. సూ. ౨౩

ప్రసిద్ధ ప్రత్యక్షసారస్యముచే సార్యమును-సిద్ధపఱపఱపరిచిన పదార్థము యొక్క జ్ఞానమును సిద్ధపఱచు సాధనము ఉపమానము. (ఉపమీయతే యేన తరువమానమ్) ఒకఁడు తన భృత్యునితో 'విష్టుమిత్రుని దిలుచుకొని రమ్ము' అవిన భృత్యుఁడు 'నేనతని నెన్నఁడును జూడలే' దనెనని యజమానుఁడు 'ఈ దేవత్తునివలె నా విష్టుమిత్రుఁడుండున'ని చెప్పును. అపుడతఁడు పోయి దేవ దత్తునివలెనుండు నతనిఁ జూచి యతఁడే విష్టుమిత్రుఁడని విలుచుకొనివచ్చును. అపువలెనే అడవియావు నుండునన్నప్పుడు అడవికిఁ బోయి అపువలెనుండు పశువునుజూచి యిదే యడవియావుని నిశ్చయించును. దీని కుపమానమని పేరు.

(౪) శబ్దప్రమాణము:—

అస్తవదేశః శబ్దః శబ్దాయాః అ. ౧ అ. ౧. సూ. ౧౧

పూర్వ విద్వాంసుఁడును, రత్నాత్ముఁడును, పరోపకారప్రియుఁడును, సత్య వాదియు, పురుషార్థియు, తీర్థేంద్రియుఁడును, రాసు దేనివలన సుఖమును లొందెనో దానిఁ జెప్పవలయునను కోరికచేఁ జేరిండుఁడై తనకు దెలిసినట్లు నమ స్త మనుష్యుల రత్నాదార్థము తోఁచిండువాఁడును, పృథివి మొదలుకొని వరమేశ్వర వర్యంశముగల పదార్థముల జ్ఞానము గలిగిన వాఁడును అగు ఉప దేవ్త ఆవుడు. ఇట్టిపురుషుని యుపదేశమును, పూర్ణాష్టాదశు జగదేశ్వరుని యుపదేశముగు పేదమును శబ్ద ప్రమాణమని యెఱుంగఁదగును.

(౫) ఐతిహ్యము:—

న చతుష్ట్య పైతిహ్యోర్ధాపత్తి సంభవారావప్రామాద్యర్థః

న్యాయః అ. ౨. ఆ ౨. సూ. ౧౧

ఇతిహా అనఁగా 'ఇట్లుండెను; అతడిట్లుచేసెను' అని చెప్పఁబడు కొందఱ పురుషుని ఉపనయర్చిత. దీనికి ఐతిహ్యమని పేరు.

(౬) అర్థాపత్తి:—

(అర్థాదావద్యతే సా అర్థాపత్తిః) 'తేనచిదుద్యతే నత్పు యనేషు వృష్టిః, సతి కారణే కార్యం రవతీతి కిమత్ర ప్రసజ్యతే, అనత్పు యనేషు వృష్టి రవతి కారణే చ కార్యం న రవతీ', మఱువేసిన వర్ణము వచ్చుననియు, కారణముండిన కార్యము కలుగుననియు చెప్పిన మఱువలేక వర్ణము కాని, కారణము లేక కార్యముకాని ఎప్పుడును గలుగఁ జాలదని యేర్పడును గదా! దీనికి 'అర్థాపత్తి' యని పేరు.

(౭) సంభవము:—

(సంభవతి శుష్కిన్ సనంభవః) ఎవఁడేని 'తల్లిదండ్రులులేక సంభావము కలిగెను; చచ్చినవాని బ్రతికించెను; పర్యతము నెత్తెను; సముద్రముపై జాంబు దేర్చెను; చంద్రుని యనుకలు చేసెను; పరమేశ్వరుఁడవతారమై నెను; మన పుట్టి కొమ్ములు చూచిరి; గొర్రెలికుమారునకును కొమారికుమారుని వాహ మయ్యెను, అని చెప్పినేని ఇవి యవ్వియునసంభవముంది తెలియవలయును.

ఏలయనగా నివి యన్నియు సృష్టిప్రమమునకు విరుద్ధములు. సృష్టి ప్రమముగ కనుకూలమైనది సంతవము.

(౮) అథాపము :-

'న తవ వ్రియస్మిన్ గోఽచాపః' ఎవడేని ఏనుగును దెమ్ము' అనినప్పుడు అక్కడ గజాభావమును గుర్తించి యెక్కడ నేనుగందునో అక్కడ నుండి తెచ్చును. ఇది ఎనిమిది ప్రమాణములు. వీనియందు శబ్దముతో నైతిహ్యమును, అనుమానములో నర్థావత్తి సంతవాదావములను గలిపి గణించితమని నాలుగే ప్రమాణములగును. ఈ యైదువిధములయిన పరీక్షలచే మనుష్యుడు సత్యాసత్యములను నిశ్చయింపఁగలఁడు. ఇది తప్ప వేరు మార్గము లేదు.

రర్మవిశేష ప్రమాణాద్వర్జ్యగుణాన్విసామాన్య విశేషసమవాయానాం
పదార్థానాం సాదర్మ్యే నైరర్మ్యత్వాం రత్నత్వానాన్నిశ్చేయనమ్॥

వై॥ అ. గ. ఆ. గ. సూ. ౨౭॥

మనుష్యుడు యథాయోగ్యముగ రర్మానుష్ఠాన మొనర్చుచితే ఇవి క్రూరై. పృథివీజలములలోని ఉత్తమము-వాని సాధర్మ్యము-అనగా సమాన రర్మము అన్నియు, పృథివీ జలములలోని కఠోరతయు, శోమలత్వమును వాని నైరర్మ్యములనియు, నిట్లు ద్రవ్య, గుణ, కర్మ, సామాన్య, విశేష సమవాయములను ఆటు పదార్థముల రత్నత్వానము-స్వరూప జ్ఞానముచే "నిశ్చేయనమ్" మోక్షమును పొందుచున్నాఁడు.

వృద్ధివ్యాపస్తేజోవాయుకాళం కాలోదిగాత్యా మన ఇతి ద్రవ్యతే॥

వై॥ అ. గ. ఆ. గ. సూ. ౨౮॥

పృథివి, జలము, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశము, కాలము, దిక్కు, ఆత్మ, మనస్సు ఇది తొమ్మిది ద్రవ్యములు.

క్రియాగుణవ త్వమవాయుకారణమితి ద్రవ్యలక్షణమ్ ॥ వై॥ అ. గ. ఆ. గ. సూ. ౨౯॥

(క్రియాశక్తి గుణాశక్తి విద్యంతే యస్మిన్ గ్రత్ క్రియా గుణవత్)
క్రియలు, గుణములు లేదా శేవలగుణములు కలది ద్రవ్యము. పృథివి, జలము, తేజస్సు, వాయువు, మనస్సు, ఆత్మ ఈ యాఱును క్రియాగుణములు గల ద్రవ్యములు. ఆకాశము, కాలము, దిక్కు ఈ మూడును క్రియారహితమైన

గుణములుగల ద్రవ్యములు. (నమవాఁ:-నమవేతుం శీలం యన్యతత్ నమ
వాయి, ప్రాగ్భృత్త్రిత్వం కారణం, నమవాయి చ తత్కారణం సమవాయి
లాదఁష్ఠి, లక్ష్యతే యేన తల్లిక్షణమ్) మరియు స్వభావము గలది సమవాయి. కార్య
మునకుఁ బూర్వమందుండునది కారణము. కార్యమునకు పూర్వముండి, కార్య
మునందు నమవేత మగు నది సమవాయి కారణము: అదియే ద్రవ్యము.
కంటితో రూపము గ్రహింపఁబడునట్లు దేనిచే లక్ష్యము గ్రహింపఁ బడునో అది
లక్షణము.

రూపరసగంధస్పర్శవశి వృత్తివి నైః అ. ౨. ఆ. ౧. మా. ౧౫

రూపరసగంధస్పర్శములు గలది వృత్తివి. అందలి రూప, రస, స్పర్శ
ములు అగ్నిజలవాయువుల కూడికచేఁ గలిగినవి.

వ్యవస్థితః వృత్తివ్యాం గంధః నైః అ. ౨. ఆ. ౨. మా. ౨౫

వృత్తివియందు గంధగుణము స్వాభావికము. అట్లే జలమందు రసమును,
అగ్నియందు రూపమును, వాయొవునందు స్పర్శమును, అకాశమునందు శబ్ద
మును స్వాభావికములు.

రూపరసస్పర్శవత్క అవోద్రవాః స్నిగ్ధాః నైః అ. ౨. ఆ. ౩. గ. మా. ౨౫

రూపరసస్పర్శవంతమును ద్రవీభూతమును శోమంము నయినదిజలము.
ఏదిరో రసము జలమునకు స్వాభావికగుణము. రూపస్పర్శములు అగ్నివాయు
వుల కూడికచేఁ గలిగినవి.

అప్య కింకరా నైః అ. ౨. ఆ. ౪. మా. ౩౫

జలమందు శీతలత్వమున్ను స్వాభావిక గుణము.

తేజో రూపస్పర్శవత్. నైః అ. ౨. ఆ. ౫. గ. మా. ౩౫

రూపస్పర్శములు గలది తేజము. తేజమునకు రూపము స్వాభావికము;
స్పర్శము వాయువు కూడికచేఁ గలిగినది.

స్పర్శవాః వాయుః నైః అ. ౨. ఆ. ౬. గ. మా. ౧౫

స్పర్శగుణముగలది వాయువు. దీనియందలి ఉష్ణశీతములు తేజో జల
ముల కూడికచేఁ గలిగినవి.

శ యాశే ప విర్యంతే నైః అ. ౨. ఆ. ౭. గ. మా. ౩౫

రూప, రస, గంధ, స్పర్శములు, ఆకాశమునందు లేవు. శబ్దము మాత్రమే ఆకాశగుణము.

నిష్కృమణం ప్రవేశన విశ్వాకాశస్య రింగమ్ ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౨౦

ప్రవేశించుచుకును వెలువడుచుకును అవకాశమిచ్చున దాకాశము. కాబట్టి ప్రవేశ నిష్కృమణము లాకాశరింగములు.

కార్యంతరాప్రాదుర్వావాప్త్య కర్తా స్పర్శవతామగుణః ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౨౫

శబ్దము, స్పృశివ్యాధి కార్యములచే బ్రకటిము కానందున స్పర్శ గుణములు గల భూమ్యాదుల గుణము కాదు. కేవలమాకాశగుణము. 10

అవరస్మిన్నవరం యుగవర్చిరం శీప్రమితి కాంరింగాని ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౨౬

దేనియందు ముందు, వెనుక, ఒకేపర్యాయము, విరించిము శీఘ్రము మొదలగు ప్రయోగములు గలుగునో అది కాలము. ౨౨

నిత్యేష్యతావదనిత్యేష తాత్కాలికే తాత్కాల్యే ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౨౭

నిత్యవదార్థములయందు లేక అనిత్యవదార్థములందు కలదు గనుక కారణమందే కాలసంజ్ఞ.

ఇత ఇదమితి యత స్తద్వికళం రింగమ్ ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౩౦

ఇక్కడనుండి యిదిపూర్వము, దక్షిణము, పశ్చిమము, ఉత్తరము, మీద, క్రింద, అను వ్యవహారములు దేనియందుఁ జెల్లునో అది దిశ యనఁబడును.

అదిత్యసంయోగాద్ భూకఫాత్వాద్ తవిష్యత్ భూతాన్య ప్రాచీ ॥

వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౩౫

ఏ వైపు ప్రభవమున మూర్ఖునితో, గూఢునో కూడగలదో అది పూర్వదిశ. ఏవైపున సూర్యుడ ప్రమించునో అది పశ్చిమము. పూర్వాభిముఖునకు, గుడివైపు దక్షిణము, ఎడమవైపు ఉత్తరము.

ఏతేన దిగంతలాని వ్యాభ్యాతాని ॥వై॥ అ. ౨. ఆ. ౨. సూ. ౩౮

పూర్వదక్షిణముల నదిమిదిశ ఆగ్నేయము, దక్షిణ పశ్చిమముల నదిమదిశ నైఋత్యము, పశ్చిమోత్తరముల నదిమిదిశ వాయవ్యము, పూర్వోత్తర

(ఇచ్చా) రాగము, (దేవ్య) వైరము, (ప్రయత్నమ్) పురుషార్థము. సుఖము, దుఃఖము (జ్ఞానమ్) తెలివి, యా గుణములు గలది జీవాత్మ.

ప్రాణాపాన నిమేషాన్మేష జీవనమనోగతిం ద్రియాంతర్వికారాః॥

సుఃఖః శేచా దేవ్య దేవ్యవ్రయత్నాత్పూర్వకో లింగాని ॥వై॥ అ. ౧. అ. ౨. సూ. ౪॥

వైశేషికమున నిది విశేషము. (ప్రాణా) వాయువును వెలుపలి నుండి లోపలికిఁ బీల్చుట (అపానా) వాయువును లోపలినుండి వెలుపలికి విడుచుట (ఉచ్ఛ్వాస నిష్క్వాసములు) (నిమేషః) కంటిజెప్పులు వాయువు (ఉన్నేషః) తెప్పలై తెత్తుట. (జీవనమ్) ప్రాణమును భరించుట, (మనః) మననమనఁగా ఆలోచించుట (జ్ఞానము) (గతి) యశ్చేష్టగమనము, (ఇంద్రియమ్) ఇంద్రియములను విషయములందుఁజేర్చి వానిని గ్రహించుట, (ఆంతర్వికారః) ఆఁకలి, దప్పి, జ్వరము, పీడ మొదలగు వికారములఁ జొందుట. సుఖము, దుఃఖము. ఇచ్చ, దేవ్యము, ప్రయత్నము, ఇవియన్నియు నాత్మలింగములు అనఁగా ఆత్మ గుణవర్తములు.

యోగపజ్ఞానావృత్తిర్మనసో లింగమన్యాయః అ. ౧. అ. ౧. సూ. ౧౫॥

దేవివంస నాత్మకు ఓకేశాలమందు తెందుపదార్థముల జ్ఞానము కలుగదో అది మనస్సు. ఇట్లు ద్రవ్యస్వరూపలక్షణములు చెప్పండినవి. ఇతర గుణములు చెప్పబడును.

హృదయ గంధస్పర్శాసంత్యాపరిమాణాని పృథక్త్వం సంయోగవిభాగౌ పరత్వా పరత్వబద్ధయః సుఃఖః శేచ ఇచ్చా దేవ్యా ప్రయత్నాత్పూర్వకౌ లింగాని ॥వై॥ అ. ౧. అ. ౧. సూ. ౧౬॥

హృదయ, రస, గంధ, స్పర్శములు సంత్యా పరిమాణములు, పృథక్త్వము, సంయోగ విభాగములు, పరత్వ ఆపరత్వములు, బద్ధులు. సుఖదుఃఖములు, ఇచ్చా దేవ్యములు, ప్రయత్నములు, గురుత్వ, ద్రవత్వ, స్నేహ, సంస్కార, దర్శన అదర్శ, శబ్దములను నియమింపరి నాలుగును గుణములు.

ద్రవ్యాక్రయ్యగుణచా సంయోగవిభాగేష్యకారణ మనపేక్ష ఇతి గుణంక్షణమ్॥

వై॥ అ. ౧. అ. ౨. సూ. ౧౭॥

ద్రవ్యము నాక్రయించి, (మఱియొక గుణమున కాక్రయము గాక) సంయోగ విభాగములకుఁ గారణముకాక యొకటి మఱియొక దాని నపేక్షింప కుండునది గుణము.

కర్మతో లక్షణమ్ కర్మలక్షణమ్) ద్రవ్యము నాశ్రయించిగుణరహితమైనయో
విచాగములకు అపేక్షరహిత కారణమైనది కర్మము.

ద్రవ్యగుణకర్మణాం ద్రవ్యం కారణం సామాన్యమైతి || అ. గ. ఆ. అ. సూ. ౧౧ ||

ఏది కార్యద్రవ్యములకు. గుణములకు. కర్మములకు కారణద్రవ్యమై
యది సామాన్యద్రవ్యము.

ద్రవ్యాణాం ద్రవ్యం కార్యం సామాన్యమైతి || అ. గ. ఆ. అ. సూ. ౧౨ ||

ద్రవ్యములకు కార్యద్రవ్యము కార్యభావముచే నన్నికార్యములో సామా
న్యము. (కారణద్రవ్యములకు కార్యద్రవ్యము సామాన్యకార్యము)

ద్రవ్యత్వం గుణత్వం చ సామాన్యవి విశేషమైతి || అ. గ. ఆ. అ. సూ. ౧౩ ||

ద్రవ్యములయందు ద్రవ్యత్వము, గుణములయందు గుణత్వము. కర్మ
ములయందు కర్మత్వము ఇదియన్నియును సామాన్యములనియు, విశేషమ
లనియు, తేప్పఁబడును. ఏలయనఁగా ద్రవ్యములలో ద్రవ్యత్వము సామాన్యము.
గుణత్వకర్మత్వములను బట్టి ద్రవ్యత్వము విశేషము. ఇట్లే అంతకు నూహిం
పఁయును.

సామాన్యం విశేష ఇతి బద్ధ్యపేక్షమైతి || అ. గ. ఆ. అ. సూ. ౧౪ ||

సామాన్య విశేషములు బుద్ధినిబట్టి యేర్పరుచున్నవి. ఎట్లనగా మన
మ్యంలో మనుష్యత్వము సామాన్యము; పశుత్వాదులనుబట్టి విశేషము. వ్రీళ్ళ
పురుషత్వములలో బ్రాహ్మణత్వ క్షత్రియత్వ వైశ్యత్వ కూద్రత్వములుగూడ
విశేషములు. బ్రాహ్మణులలో బ్రాహ్మణత్వము సామాన్యము క్షత్రియౌదులను
బట్టి విశేషము. ఇట్లే అంతకు నూహింపనగును.

ఇహికమితి యతః కార్యకారణయోః సమవాయోః || అ. గ. ఆ. అ. సూ. ౧౫ ||

కారణముల-అవయవములయందు అవయవి-కార్యము, క్రియ క్రియా
వంతము, గుణము గుణి, జాతి వ్యక్తి. కార్యము కారణము, అవయవము
అవయవి వీనికీ జరస్పరముగల నిత్యసంబంధము సమవాయము. వేరువేరు

విశ్లేషించుచు, ఏకమును, అనేకమునందుచునదియు. సామాన్యమవలయును, దివి
ద్రవ్యములందునునదియు, ఏకవ్యక్తియందునునదియు. ద్వావత్త కమునైనది విశేషమవలయును

Copyright © 2004 John Wiley & Sons, Inc.

[illegible]

1. 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 281

[illegible]

Downloaded At: 11:53 11 September 2009

[illegible]

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 111–118

[illegible]

[Box 2]

[illegible]

The authors are grateful to the Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) for the financial support of this work. We also thank Dr. H. J. Cantow for his helpful discussions.

സംസ്ഥാനത്തിലെ പല ഭാഗങ്ങളിലും ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു ഭക്ഷണ വിഭവമാണ് ഇത്. ഇത് പലപ്പോഴും പച്ചക്കറികളായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇത് പലപ്പോഴും പച്ചക്കറികളായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇത് പലപ്പോഴും പച്ചക്കറികളായി ഉപയോഗിക്കുന്നു.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

© 2008 Pearson Education, Inc. All rights reserved. Printed in the United States of America. This publication is protected by copyright. Permission is granted to reproduce this document for personal or internal use, on the condition that the copier pay the stated fee directly to Copyright Clearance Center, Inc., 222 Rosewood Drive, Danvers, MA 01923. For those organizations that have been granted a photocopy licence by CCC, a separate system of payment has been arranged. The fee code for users of the Transactional Reporting Service is 0890-4065/08 \$12.00. ISBN 0-205-42822-5.

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

1992/93 14/15 15/16

© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

Financial Accounting, 10th Edition, 2010

Model	Model
Model 1	Model 2

Copyright © 2004 John Wiley & Sons, Ltd.

(iii) \mathcal{A}_1 and \mathcal{A}_2 are \mathcal{A} -invariant subspaces of \mathcal{A} and $\mathcal{A} = \mathcal{A}_1 \oplus \mathcal{A}_2$. Then \mathcal{A}_1 and \mathcal{A}_2 are \mathcal{A} -invariant subspaces of \mathcal{A} and $\mathcal{A} = \mathcal{A}_1 \oplus \mathcal{A}_2$.

సదితి యితో ద్రవ్యగుణదర్శనము సా చిత్రా వళిః అ. శ. ల. గ. సూ. ౭౧

ద్రవ్య గుణదర్శనములయందు సతశబ్ద మన్నిరమయి యుండును. అనగా (సద్భివ్యక్తి సద్గుణః సద్వికల్ప) సద్భివ్యక్తము, సద్గుణము, సత్కల్ప మని వర్తమాన కాలవాచక సత శబ్దము అన్నిటితో ఏర్పడియుండును.

రావోఽమవ్యతేరేప హేతుత్వాత్సామాన్యమేవః ప్రై. అ. శ. ల. గ. సూ. ౪౭

అన్నిటితో అనువర్తమానమగు సే సత్కల్పానరావము మహా సాధు న్యము. ఈ ప్రమము రావరూప ద్రవ్యములనుమాత్ర ముండిను.

అధాప మయిసి విప్రములు: .

మొదటిది :-

క్రియాగుణవికారేణాత్మాగమి అప్రై. అ. శ. ల. గ. సూ. ౧౫

క్రియాగుణముల వికారనిమిత్తములు లేకుండునది (హింస) అనగా (నుశ్చత్తికి) బూర్వము (అనంత) లేవియుండెను. ఎల్లసఁగా పుడవస్తాము అశ్చత్తికి బూర్వముండవు. ఈ యరావము ప్రాగ రావము.

రెండవది:- అతనరే ప్రై. అ. శ. ల. గ. సూ. ౨౫

ఉండి లేకుండునది. ఎల్లసఁగా పుడుముచ్చన్నమయి నుండిన(నవనక) ప్రవ్యంసారానమందును.

మూడవది :- వచ్చానరే అప్రై. అ. శ. ల. గ. సూ. ౪౫

ఉడియు లేకుండునది. ఎల్లసఁగా 'లగారాస్తి అనంతో నా' ఊ గుట్టము అప్పురాదు. ఇది అప్పు. గుట్టము రాదు; అదిగా గుట్టమునందు అప్ప యొక్కయు అప్పునందు గుట్టముయొక్కయు, అరావమును, అప్పునందు అప్ప యొక్కయు గుట్టమునందు గుట్టముయొక్కయు రావమును దిన్నది రానది అనోన్యారావ మనఁబడును.

నల్గవది:-

యచ్చావ్య దవ దక వరనకః ప్రై. అ. శ. ల. గ. సూ. ౫౫

వైనఁ జెప్పిన మూడు అరావములను దిన్నమైనది అతంత రావము ఎల్లసఁగా (నరళ్యంగమ్) అనగా మనమ్యవి కొమ్ము(అభివృద్ధి) అతో పుష్పము (వంద్యాపుత్రః) గొర్రారి కొమారుడు ఇత్యాదులు.

పదితి యతో బ్రవ్యగుణవర్జ్యః సా పితృ ॥వై॥౮.౧.౮.౨.సూ.౭॥

బ్రవ్య గుణవర్జ్యములయందు పితృశబ్ద మన్వితమయి యుండును అనగా (సప్తర్షివ్యవేదపదగుణః సర్వశబ్ద) సప్తర్షివ్యము, సప్తగణము, సప్తశబ్ద మని వర్తమాన కాలపాదర పితృ శబ్దము అన్నిటితో సంస్యయిండును.

తతోఽనుప్యచైతేప హేతుత్వాత్పమాన్యమేవై॥వై॥౮.౧.౮.౩.సూ.౪॥

అన్నిటితో అనుప్యచైతేప హేతుత్వాదువారము నే సర్వాహుతావము మహా సాహ న్యము. ఈ బ్రతుము రావరూప బ్రవ్యములయచూత్ర ముండును.

అథాప మయిదు విప్రములు:-

మొదటిది :-

క్రియాగుణవ్యవధేకతావా త్ర్యాగుణత్ ॥వై॥౮.౧.౮.౪.సూ.౧॥

క్రియాగుణముల విభేదనిమిత్తములు లేకుండుటచే (హిర్ని) అనగా (సుప్తర్షికి) దూర్వము (అనత్) లేవియుండెను, ఎట్లనగా పుణవస్త్రాక్షుడ డిత్పర్షికి దూర్వముండవు. ఈ యథావము ప్రాగ భావము.

తెలపవది:-సుప్తర్షి ॥వై॥౮.౧.౮.౫.సూ.౨॥

ఉండి లేకుండునది. ఎట్లనగా పుణమువృన్నమయి పశుంబిస(పదసో) ప్రవ్యంసారావమందును.

మూడవది :-వచ్చానత్ ॥వై॥ ౮. ౧. ౮. ౬. సూ. ౪॥

ఉండియు లేకుండునది. ఎట్లనగా 'లగభిశ్చో' అనర్హ్య నా' ఇ గుట్టము అవు రాదు. ఇది అభ్య. గుట్టము కాదు; అనిగా గుట్టమునందు ఈ యొక్కయు అభ్యసలదు గుట్టముయొక్కయు, అథావమును, అభ్యసలదు ఈ యొక్కయు గుట్టమునందు గుట్టముయొక్కయు భావమును ఉన్నది రాస వి అనోన్యారావ మనఁబడును.

నల్గవది:-

యచ్చావ్య కవ కత వ్రదనత్ ॥వై॥ ౮. ౧. ౮. ౭. సూ. ౫॥

పైన జెప్పిన మూడు అథావములకును రిన్నమైనది అత్యంత భావః ఎట్లనగా (నరకశృంగమ్) అనగా మనమ్యవి కొమ్ము(అమృష్టమ్) అక పుష్పము (వంద్యావృతః) గొర్రారి కొమారుడు ఇత్యాదులు.

వ్యాప్తి:—

వియతరర్మసాహిత్య ముతయోలేకతరస్య వా వ్యాప్తిః। విజకత్తువృచ మిత్థా
దాత్థా॥ అరేయకైయోగ ఇతివత్సకః॥ సాంత్యః అ. ౫. మా. ౨౯. ౩౧. ౩౨॥

సార్థసాధనములు అనఁగా నిర్దవజునఁబడుచును యోగ్యమైనదియు, దేనిచే నిర్దితయఁబడునో అదియు నను నీరెంటి సాహచర్యముగాని, లేక సాధన మాత్రపు విశ్చితరర్మ సాహచర్యముగాని 'వ్యాప్తి' యనఁబడును. రూపము నకును అగ్నికిని సాహచర్యమున్నట్లు. ॥౨౯॥ అట్లే వ్యాప్తమైన రూపము, తన విజక క్రితే నుత్పన్నమగుచున్నది. అనఁగా ఈ రూపము దేశాంతరము నకు రూపముగాఁ జోయినపుడు అగ్నిసంయోగము లేకయే స్వయముగా నుండును; దీనికే వ్యాప్తి యనిపేరు. తేదన లేదనరూపమగు అగ్నిసామర్థ్య ముచే జలాదిపదార్థము రూపరూపముగాఁ బ్రకటిమగుచున్నది. ॥౩౧॥ మహత్తత్వాదులయందరి ప్రకృత్యాదుల వ్యాపకతా రర్థమునకు బుద్ధ్యాదుల యందరి వ్యాప్యకారర్యమునకుఁగల సంబంధమునకుఁ 'వ్యాప్తి' యందురు అరేయరూప మగు శక్తికిని, ఆధారరూపమగు శక్తిమంతునకును సంబంధమున్నట్లు. ॥౩౨॥ ఇత్యాది శాస్త్రప్రమాణాదులచేఁ బరీక్షించి చదువవలయును, చదివించవలయును. ఇట్లుగాక వేదవిధముగా విద్యాధులకు సత్యబోధ యొన్నటికినిగాఁజాలదు. ఏ గ్రంథమును జదివించినను ఘోర్వృత్తప్రకారము పరీక్షించి సత్యమని తేరి నప్పుడే చదివించవలయును. ఈ పరీక్షచే విరుద్ధమని తేరిన గ్రంథములను జది వించఁగూడదు, ఏయనఁగా:—

౦క్షంప్రమాదాత్థాం వస్తుసిద్ధిః॥

౦క్షణములేక — "గంధవతీ పృథివీ" [వ్యా. వా. లా. ౩ | ౧ | ౨౮] గంధముగంధి పృథివి, ఆనునిట్టి ౦క్షణములేతనను, ప్రత్యక్షిది ప్రమాణముల చేతను నమస్త సత్యా సత్యముల - పదార్థముల నిర్ణయమగును. ఇదిలేక యేమియుఁ గాఁజాలదు.

పతన-పాతన విధి

ఇకఁ జదువవలసినవిదియుఁ జదివించవలసిన విధానమును వ్రాయఁ బడును. మొదటి పాడిని మునికృత సూత్రరూపమగు శిష్యు అనఁగా ఈ యక్షర

మునకు నిది స్థానము. ఇది ప్రయత్నము. ఇది కరణము అని నేర్పవలయును. ఎల్ల సంగావ'దీనికి ఓష్ఠము స్థానము. స్పృష్టప్రయత్నము. నాటకకోశే జేయ వలసిన క్రియ కరణము. ఇట్లు యథాయోగ్యముగా నశరములన్నిటి యుద్ధా రణమును దర్శియుఁ దండ్రియు నాదార్యులు నేర్పవలయును. ఏమృత వ్యాకరణము; అనఁగా మొదటి ఆష్టాధ్యాయ సూత్రములను (వృద్ధిదైర్) ఇట్లు కంఠస్థము చేయింపవలయును. దీనిని సూత్రపాఠమందురు. ఏమృత 'వృద్ధిః' 'అక్ ఐచ్ వా అదైర్' ఇట్లు పదచ్ఛేదమును 'అచ్చ ఐచ్చ అదైర్' ఇట్లు నమానమును. 'అదైరాం వృద్ధి సంజ్ఞా క్రియతే'. అనఁగా ఆ. ఐ. ఔ. వీనికి వృద్ధినంజ్ఞ అని యిట్లర్థమును. ఏమృత 'తః పరో యస్మాత్ప తపర స్తాదపి పర స్తపరః.' తకారమునకుఁ బరమందేదియుండునో తకారము దేనికిఁ బర ముండుండునో ఆరెంటికిని తపరసంజ్ఞ యగును. కాఁబట్టి ఆకారమునకుఁ బర ముండుండు తకారమును, తకారమునకుఁ బరమండుండు ఐచ్ ఇవి రెండు తపర మునియు హ్రస్వస్వతములకు వృద్ధినంజ్ఞ లేదని తెలుపుటయే యీ తపర ప్రయోజనమనియుఁ జూపవలయును. తరువాత ఉదాహరణము అనఁగా (రాగః) 'రత్' రాతువునకు 'ఘజ్' ప్రత్యయము పరమై ఈ ప్రత్యయమున కిత్సంజ్ఞ కలిగి రోపముకాఁగా 'రత్ అ' అను రూపమేర్పడి, ఇందు జకారమునకుఁ బార్యమండుండు రకారోత్తర ఆకారమునకు వృద్ధిఅనఁగా ఆకారమయి 'రాత్' రూపమేర్పడి, దీని జకారమునకు గకార మాదేశమై అది అకారముతోఁ గూడు టచే 'రాగః' అను రూపమేర్పడును. (అధ్యాయః) అధిపూర్వక 'ఇజ్' రాతువు నకు 'ఘజ్' ప్రత్యయము పరమయినపుడు రాతువులోని 'ఇ'కారమునకు వృద్ధి యయి 'ఐ' అగును. అధి'అయ్' అయి ప్రత్యయ-ఆకారముతో 'జేరి'అయి' అయి ఏమృత (అధి + అయి) అధ్యాయః అగును. (నాయకః) 'ఙ్వర్' ప్రత్యయము పరమైనపుడు 'నీజ్' రాతు ఈకారమునకు వృద్ధియగు ఐకారమును దానికి 'అయ్' యునై నాయక, అని యేర్పడుచున్నది. (స్తావకః) 'స్తు' రాతు వునకు 'ఙ్వర్' ప్రత్యయము పరమయి రాతువులోని హ్రస్వ ఉకార స్థానమందు వృద్ధియయి దానికి ఆవ్ అదేశమయి ఆకారముతోఁ గంపి'స్తావకః' అనురూప మేర్పడుచున్నది. (కారకః) కృజ్ రాతువునకు 'ఙ్వర్' ప్రత్యయము పరమయి, రకారమునకు ఇత్సంజ్ఞ కలిగి రోపమయి, ఉకారస్థానమందు 'అక' అదేశమును,

యికారస్థానమందు 'అర్' వృద్ధియునయి 'కారకః' శబ్దమేర్పరుచున్నది. అది ఉదాహరణమంటే: దేలువవలయును. ప్రయోగమున ముందు ఔముకల నేయే సూత్రములు వాడఁబడునో వాని కార్యములన్నియుఁ జూపవలయును. తాతి పంక మీఁదఁగాని కద్దెపంకమీఁదఁగాని మొదట మూంఠూపము 'తక్' వ్రాసి పిమ్మట 'మజ్' 'ను' ప్రత్యయములు గలసిన 'తక్ + మజ్ + ను' రూపమును తరువాత మొదట యికారమును పిమ్మట ఇకారమును రోపము కాఁగా నేర్పడిన 'తక్ + అ + ను' రూపమును, ఆవం అకారమునకు వృద్ధియు, ఇకారమునకు గకారమునయి యేర్పడిన 'రాగ్' అ, ను, రూపమును తరువాత అకారముతోఁ గలసి యేర్పడిన 'రాగ్ + ను' రూపమును, పిమ్మట ఉకారమునకు ఇత్సంజ్ఞయు, సకారస్థానమందు యికారముకలిగి మరల ఉకారమునకు ఇత్సంజ్ఞచే రోపము కలిగి యేర్పడిన 'రాగర్' రూపమును, ఈ రూపముతో నుండు రేపమునకు (ః) విసర్గ పియమయి యేర్పడిన 'రాగః' రూపమును సిద్ధమయినట్లు వ్రాసి చూపవలయును. ఏయే సూత్రముచే నేయే కార్యమగుచున్నరో దానినిఁ జదివించుచు నాయా కార్యములు స్పష్టమగునట్లు వ్రాయించుచుఁ జదివించిరేని బహు శీఘ్రముగా దృఢ తోర కాఁగఁడు. ఒక పర్యాయ మీఠితిని ఆష్టాధ్యాయ చదివించి పిమ్మట సర్వ సహితముగ రాతుపాతమును, దశంకారముల రూపమును ప్రక్రియాసహితముగ సూత్రముం ఉత్పర్గము అనఁగా సామాన్య సూత్రమును, ఎట్లనఁగా 'కర్మణ్యత్' కర్మఉపపదముగా గూడియుండు రాతుమాత్రమునకు అత్యప్రత్యయమగుననియు, (ః కుంఠకారః) పిమ్మట అపవాదసూత్రము అనఁగా 'అతోనుపపర్గేకః' ఉప సర్గలిన్నమగు కర్మఉపపదముగా నున్నప్పుడు ఆకారాంతరాతువునకు 'క' ప్రత్యయ మగు ననియును; కర్మోపపదముతోఁ గూడియుండెడి రాతువు లన్నిటికి 'అత్' ప్రత్యయమగు ననుసూత్రము బహువ్యాపకమై యుండఁగా ఈ పూర్వ సూత్రపు విషయమునుండి-దానికంటె విశేషము ననఁగా నల్పవిషయమును-అకారాంతరాతువునకు 'క' ప్రత్యయమగు ననునది గ్రహించును. ఎట్లు చక్రవర్తి రాజ్యమందు మాండలికరాజులకును, భూమియందలి వారికందఱికిని బ్రవృత్తి గలిగి మాండలిక రాజ్యమందుఁ జక్రవర్తికి బ్రవృత్తి కలుగదో, అట్లు ఉత్పర్గ మందు అపవాద సూత్రమునకుఁ బ్రవృత్తి కలిగి, అపవాదసూత్ర విషయమందు ఉత్పర్గసూత్రమునకుఁ బ్రవృత్తి కలుగదు అనియును నేర్పవలయును. ఈఠితిని

పాడినిమహర్షి వేయి శ్లోకము (సూత్రము) లలో నఖిలకర్తార్థ సంబంధమైన విద్యను బ్రతిపాదించి యున్నవారు. రాతుపాతమునకుఁ దిమ్మది ఉదాదిగణమును జదివించుచు సర్వసంకతముల విషయమును జక్కఁగా నేర్పి చురం రెండవ పర్యాయము శంకానమారాసము వార్తిక, కారిక, పరిభాషలను లక్ష్య పూర్వకముగా నష్టార్యాయ ద్వితీయానువృత్తి చేయింపవలయును తరువాత మహారాష్ట్రమును జదివింప వలయును. అనఁగాఁ జదువువారును, జదివించు వారును బుద్ధిమంతులును, పురుషార్థులును, నిష్కవటులును, విద్యావృద్ధివి గోరు వారును నయి నిత్యము చదివించుచుచేసి పదునెనిమిది మాసములలో నష్టార్యాయము, పదునెనిమిది మాసములలో మహారాష్ట్రమును జదివి మూడేండ్లలోఁ బూర్ణమై య్యాకరణములై, లోకిక వైదికకర్తముల ప్రయోగములు గ్రహించి అన్యశాస్త్రములను సహజముగాఁ ద్వారలోఁజదువ-చదివింపఁ గలుగుదురు. కాని వ్యాకరణమందుఁ జేయవలసినంత విశేషశ్రమ తక్కిన శాస్త్రములందుండదు. అష్టార్యాయ మహారాష్ట్రములఁ జదువుచువలన మూడేండ్లలోఁ గలుగునంత బోధకుగ్రంథములు అనఁగా సారస్వతము, చంద్రిక, కౌముది, మనోరమాదు లను జదువుచునే నేఁది సంవత్సరములలోను గలుగఁజాలదు. పిరియనఁగా మహాశయులగు మహర్షులు సహజముగాను గొప్పగొప్ప విషయములను దమ గ్రంథములందుఁ బ్రకాశపఱచినట్లు శ్రీద్రాశయులగు నీ మనుష్యుల కర్చితగ్రంథములఁ దెల్లుండ గలుగును. మహర్షుల ఆశయము పిరియనంతవఱకు సుగమముగను, స్వల్పకాలములో గ్రహింపఁ దగినదిగను ఉండును. శ్రీద్రాశయులకు పిరియనంతవఱకుఁ గఠినముగా రచింపవలెనను ఆశయముండును. కాఁబట్టి వారి గ్రంథములను మిక్కిలి పరిశ్రమచేసి చదువుచువలసఁ గొందనుద్రవ్యి యెరుకను ధిట్టినట్లు అల్ప లాభమే కలుగును. అర్హగ్రంథములను జదువుచుయో ఒక్కమును కఠో ఆమూల్యమగు ముత్యములను దొందినట్లుండును. వ్యాకరణమును జదివిన పిమ్మది యాస్క-మునికృత నిఘంటు నిధి క్రమాలను, అఱుమాసములలోఁగాని, యెనిమిది మాసములలోఁగాని అర్థసహితముగ చదువవలయును; చదివింపవలయును. వాస్తవ్యకృతములగు అమరకోశాది-ఇతర గ్రంథములందుఁ గాంము ప్యర్థశ్చర్యకూడదు పిమ్మది, దింగలాదార్యకృతముగు చందోగ్రంథమును జదివి వైదిక లోకికవృందముల పరిజ్ఞానమును నపినరచనయు శ్లోకరచనాదీవిఁ జక్కగా

నేర్పవలయును. ఈ గ్రంథమును, క్లోకరచనయు, ప్రస్తారమును నాలుగు మాసములలో నేర్పి, చదివించఁగలుగుదురు. వృత్తరత్నాకరము మొదలగు అల్పబుద్ధి ప్రకర్తిత గ్రంథములందు అనేక పద్యములు వృథాదేయఁగూడదు. పిమ్మట దుష్టస్వభవములను దూరముచేసి యుత్తమ సర్వరస గరిగించునట్టి మనుస్మృతి, వాల్మీకియ రామాయణము, మహాభారతమందలి యుద్వ్యోగ పద్యాంతర్గత విదురసీతి మొదలగు మంచి ప్రవరణములను గావ్యకీర్తిని ఆనఁగా పదచ్ఛేద పదార్థోక్త్యన్వయ విశేష్య విశేషణ భావార్థములతో సర్వాపకలు నేర్పవలయును. విద్యార్థులు నేర్పవలయును. ఒక సంవత్సరములో వీనిఁ జదివి పిమ్మటఁ బాఠ్యమీ మాంసాపై శేషిక న్యాయ సాంఖ్య వేదాంతములను వీలయినంతవఱకు ఋషిశృత వ్యాఖ్యాన సహితముగఁ జదియెదల శత్రువు విద్వాంసుల సదళ వ్యాఖ్యాన యుక్తముగఁ జదువవలయును. కాని వేదాంతసూత్రములను జదువుచుకొనుచు ఈశ, కేన, కర, ప్రశ్న, ముండక, మాందూత్య, ఐతరేయ, తైత్తిరీయ, రాందోగ్య, బృహదారణ్యకములను పది యుపనిషత్తులను జదివి, పితృప్రముల భాష్యములను, పృథ్విసహిత సూత్రములను రెండుసంవత్సరములలోఁ జదువవలయును; చదివించవలయును. తరువాత నాఱు సంవత్సరములలో నాలుగు భాగ్యహృదయములు— ఐతరేయ, శతపథ, సామ, గోవథము లనెడి భాగ్యహృదయములతో నాలుగు వేదములను స్వర, శబ్ద, అర్థ, సంబంధ, క్రియాసహితముగఁ జదువవలయును. దీనికిఁ బరిమాణము:—

స్తావిరయం భరహరః కిలాహదరీత్య వేదం న విజానాతి యోఽర్థమ్ ।

యోఽర్థర్థజ్ఞ ఇత్సవం రద్రమత్తుతే నాకమేతి జ్ఞానవిహతపాప్యాపియః ౧-౧౮౫

వేదమును స్వరముతోఁ దాళముమార్తముఁ జేసి అర్థమెఱుంగని వాఁడు కొమ్మలతోను, అకుంతోను, బూలతోను, బండ్లతోను గూడు కొన్న వృక్షమువలెను, రాన్యాదులను మోయు పశువువలెను భారవాహుఁడు—బరువును మోయు వాఁడు. వేదమును జదివి యథాకీర్తిని ఆర్థముగూడ తెలిసినవాఁడే సంపూర్ణానందమును బొంది జ్ఞానముచేఁ దాపమునుండి విడివడి రత్నాచరణబలమువలన దేహాంత మైనపిమ్మట సర్వానందమును బొందుచున్నవాఁడు.

ఉత త్యః పశ్యన్మ రతర్య వారముత త్యః శృణ్వన్మ శృతోశ్శేనమ్ ।

ఉతో త్యప్తి తప్త్యం ౧ విసప్రే జాయేవ పత్య ఉతే సువాపః॥

విద్వాంసుడు కానివాడు వినుచుండియు వినడు; చూచుచుండియు చూడడు; తెప్పుచుండియు తెప్పడు. అనగా విద్వాంసులు కాని వారు ఈ విద్వావాటి రహస్యము తెలియజాలరు. కాని శబ్ద, ఆర్థ, సంబంధములను తెలియు విద్వాంసులకు విద్య, సుందర వస్తుభూషణములను దరించి తన వతిని, శరీరమును గామియనేటి ప్రీతి తన స్వరూపమును బ్రకాశపఱచు జరియెదరు నట్లు తన స్వరూపమును బ్రకాశపఱచును; అవిద్వాంసులకుఁ గాదు.

ఋచో ఆశ్రే పరమే వ్యోమన యస్మిన్ దేవా ఆది విశ్వేవిషేదః ।

యస్తస్మిన్దేవ కిమృదా కరిష్యతి య ఇతర్ద్యుర్దుస్త ఇవే సమానతేః ।

ఋ॥ మం॥౧॥మౌ॥౧౬౪॥మం॥౩౯౩॥

వ్యాపకుడు, అవినాశియు సర్వోత్కృష్టుడు నగు నేవరమేశ్వరుని యందు సమస్త విద్వాంసులును, వృద్ధిపీ సూర్యాది సమస్త లోకములునున్నవో, ఎవనియందు వేదముల ముఖ్యతాత్పర్యమున్నదో, అట్టిబ్రహ్మను తెలియని వాడు ఋగ్వేదాదులచేత నుభయమేమయినను బొందఁగలదా; బొందలేడు. కాని వేదములను జదివి ధర్మాత్ములును, యోగులునయి యాబ్రహ్మను తెలిసినవారే పరమేశ్వరునియందు స్థితులై ముక్తిరూప పరమానందమును బొందుదురు. కాఁబట్టిఅంశయు సర్వజ్ఞాన సహితముగఁ జరువవలయును, చదివించవలయును. ఈ ప్రకారము వేదముల సన్నటినిఁ జదివి ఆయుర్వేదము అనఁగా ఋషిముని ప్రణీతముంగు చరకసుక్రతాది వైద్యశాస్త్రమును, అర్థి, క్రియా, శస్త్రచేదన, లేపన, చికిత్సా, నిదాన, ఔషధ, పథ్య, శరీర, దేశ, కాల, వస్తువుల గుణజ్ఞాన పూర్వకముగ నాయగు సంవత్సరములలోఁ జరవవలయును, చదివించవలయును. ఏమృది రసాయనము— రాజ సంబంధమయిన విద్య, దీనియందు రెండు భేదము లున్నవి. ఒకటి: రాజ పురుష సంబంధ మయినది, రెండవది: చక్రీకా సంబంధమయినది. రాజకార్యమందు సమస్త సేనాధ్యక్షులు అనఁగా శత్రువులతో యుద్ధము చేయుట కవసరమగు శస్త్రాస్త్ర విద్యను — ఈ కాలమందు 'కవాయతు' అనఁబడు నానావిధములగు పూర్వపరనాశ్యానములను యథారీతిని నేర్చి, ప్రజలను బాలించు రీతిని వారు అభివృద్ధికి వచ్చు విధమును గుర్రేశింగి ప్రజలనందఱిని న్యాయ పూర్వకముగఁ బ్రసన్నతతో నుంచుటను, దుష్టులను యథాయోగ్యముగ దండించి శ్రేష్ఠులను

జారించు ప్రకారముల నన్నివిధముల నేర్వవలయును. ఈ రాజవిద్యను తెలుసు సంవత్సరములలో నేర్పి తరువాత గానవిద్య యగు(ఇదు గాంధర్వవేదమునను)గా స్వర, రాగ, రాగిణి, సమయ, తాల, గ్రామ, తాన, వాదిత్ర, స్వర్య, గీతాదులను నేర్వవలయును. దాని ముఖ్యముగ సామవేద గానమును వాదిత్రవాదన పూర్వకముగ నేర్వవలయును. ఈ విషయమందు నారదసంహిత మొదలగు అర్ష గ్రంథములను జదువవలయునేకాని విషయాసక్తి కారకములగు వేళలయు, దైరాగులయు గార్భర స్వరమువంటి వ్యర్థాలాపనల నెప్పుడును జేయఁగూడదు. తరువాత క్వివిద్యయన(ఇదు అర్థవేదమునను)గా పదార్థ, గుణ, విద్వాన, క్రియా కౌశలములను, నానావిధ పదార్థముల నిర్మాణమును, పృథివి మొదలుకొని ఆకాశ పర్యంతపువిద్యను యథావీరిని జదివి అర్థమును - ఐశ్వర్యమును వృద్ధిపఱచు విద్యను నేర్వవలయును. ఏమ్యుట తెందేంద్లలో నూర్వనిర్దంతాది జ్యోతిష శాస్త్రమునందలి టీసగణిత, అంశగణిత, భూగోళ, ఖగోళ, భూగర్భ విద్యలను నేర్వవలయును. తదింతరత మన్నివిధముల చేరిననుట, యంత్రపరిశ్రమాదులను నేర్వవలయును. కాని గ్రహ, నక్షత్ర, జాతక, రాశి, ముహూర్తాదులవలములను విధించు గ్రంథములన్నియు నసత్యములని తెలియవలయును. వీనినెన్నఁచి తిని జదువఁగూడదు; చదివించనుగూడదు. ఇటువదిలేత ఇటువదియొక్క సంవత్సరములలో నమగ్ర విద్యను, ఉత్తమ శిక్షను చాంచి ద్వితత్వయ్యలై సదా యాసంఘమునొండఁ గలుగునట్టి ప్రయత్నమును జరుపువారలును జదివించు వారలును జేయవలయును. ఈ రీతి ఇటువది, ఇరువదియొక్క సంవత్సరములలోఁ గలుగునంత విద్య ఆన్వవిధముగా నూఁజుసంవత్సరములలోను గలుగఁ జాలదు. ఋషులు విద్వాంసులును, శాస్త్రవేత్తలును, ధర్మార్థులు నయియుండిరి: కాఁబట్టి ఋషిప్రణేత గ్రంథములనే చదువవలయును. ఋషులు కాలిచారు పక్షపాత సహితముగ నాత్మ, గరిగి అన్యశాస్త్రములను జదివెయుందురు; కాఁబట్టి: వారు రచించిన గ్రంథములును అట్లులే యుండును; తమక వానినిఁ జదువఁ గూడదు.

ఋషిప్రణేత గ్రంథములు:— పూర్వమీమాంస: దీనిపై వ్యాసముని వ్యాఖ్య: నైశిథము. దీనిపై గౌరమముని లాష్యము: వ్యాసుఁడూత్రములు: దీనిపై వాల్మీయనముని లాష్యము: పరంజరిముని యోగసూత్రములు:

వీనిపై వ్యాసముని రాష్యము; కపిలముని సాంఖ్యసూత్రములు; వీనిపై బాగురి
ముని రాష్యము; వ్యాసముని వేదాంతసూత్రములు; వీనిపై వాత్సాయనముని
రాష్యము లేక బోధాయనముని రాష్యము పృథ్వి నహితముగ చదువవలయును;
చదివింపవలయును. పూర్వ మీమాంసాది సూత్రములను కల్పాంగములందు
గణింపవలయును. ఋక్, యజుస్, సామ, ఆతర్వములను నాలుగు వేదములు
దీక్షరకృతము లయినట్లు ఇతరేయము, శతవతము, సామము, గోవతము
అను నాలుగు బ్రాహ్మణములును, క్షే కల్ప వ్యాకరణ నిరుక్త చందో జ్యోతి
షములను నాఱు వేదాంగములును; ఉపాంగములగు మీమాంసాది అఱు శాస్త్రము
లును; ఆయుర్వేదము, ధనుర్వేదము, గాంధర్వవేదము, అర్థవేదము. అను
నాలుగు ఉపవేదములును ఋషిమునికృత గ్రంథములు. వీనినిఁ జదువవలయును
చదివింపవలయును. వీనియందును వేదవిరుద్ధముని ప్రతీతమయిన వానినిఁ
ద్యక్షింపవలయును. ఏలయనఁగా వేద మీశ్వరకృత మగుటచే విద్రావితమును,
స్వతః ప్రమాణమును అనఁగా వేదమునకుఁ బ్రమాణము వేదమే. బ్రాహ్మ
జాతి తక్కిన గ్రంథములన్నియుఁ బరతః ప్రమాణములు. అనఁగా వీని ప్రమా
ణత వేదాదీనము. వేదవిషయమగు విశేషవ్యాఖ్య ఋగ్వేదాది రాష్యభూమిక
యందుఁ జూచుదు. ఈ గ్రంథమందును ముందువ్రాయఁబడును. ఇంకఁ బరిత్య
జిండుటకు యోగ్యమగు గ్రంథ పరిగణనము సంక్షేపముగ వ్రాయఁబడును:—
అనఁగా వీ క్రింద వివరింపఁబడు గ్రంథములు కల్పిత గ్రంథములని తెలియ
వలయును.

వాక్యకరణము :- కాంత్రత, సారస్వత, చంద్రిక, ముగ్ధతోర, కౌముది,
శేఖర, మనోరమాదులు.

నిఘంటువు:-అమరకోశాదులు.

చందస్సు:-వృత్తరత్నాకరాదులు.

క్షే:-'అథ క్షేం ప్రవక్ష్యామి పాణినీయమతం యథా' ఇత్యాదులు.

జ్యోతిషము:-ముహూర్త చింతామణి, శ్రీప్రభోరాదులు.

కావ్యము:-నాయికాలేద, కువలయానంద, రఘువంశ, మాఘ, కిరా
కాయనీయాదులు.

మీమాంస:-ధర్మసింధు, వ్యతర్కాదులు.

వైశేషికము:-శర్మసంగ్రహాదులు.

న్యాయము:-శాగదీశ్యాదులు.

యోగము:-హాశప్రదీపికాదులు.

సాంఖ్యము:-సాంఖ్యతత్త్వకౌముద్యాదులు.

వేదాంతము:-యోగవాసిష్ఠ, పంచదశ్యాదులు.

వైద్యము:-శార్దూలరాదులు.

స్మృతులు:-మనుస్మృతి యందలి ప్రక్షిప్తశ్లోకములు. తక్కిన యన్ని స్మృతులు.

సకల తంత్ర గ్రంథములు, పురాణములు, ఉపపురాణములు, కులీరాస రామాయణము, రుక్మిణీమంగలాది రాసాగ్రంథములు. ఇవి యన్నియు గణించకర్పిత మిత్యాగ్రంథములు.

ప్రశ్న:-ఈ గ్రంథములందు సత్యమేమియు లేదా?

ఉత్తరము:-కొంతెము సత్యమున్నది. కాని అసత్యము లనేకము లున్నవి కాఁబట్టి (విషసంపృక్తాన్న వర్త్యాద్యాః) అత్యుత్తమమయినను విషము గలిసిన యన్నమువలె వీనిని వదలఁచి యోగ్యము.

ప్రశ్న:-మీరు పురాణేతిహాసములను నమ్మరా?

ఉత్తరము:-సత్యమైనవానిని నమ్ముదుము; అసత్యమును నమ్మము.

ప్రశ్న:-సత్యమేది? మిత్యయేది?

ఉత్తరము:- (రాహుడానీతిహాసాః పురాణాని కల్పాః గాథా నరాశంసీరితి) ఇది గృహ్యసూత్రాదుల వచనము. పైఁ జెప్పఁబడిన ఐతరేయ శతపథాది బ్రాహ్మణములకే ఇతిహాస, పురాణ, కల్ప, గాథానారాశంసుని యయిదు పేర్లు. శ్రీ రాగవతాదులు పురాణములుగావు.

ప్రశ్న:-శ్వాబ్ధి గ్రంథములయందలి సత్యము నేల గ్రహింపరా?

ఉత్తరము:- దానియందలి సత్యము వేదాదిశాస్త్రముల యందలిది; మిత్యయంతయు కర్తరది. వేదాది సత్యశాస్త్రములను స్వీకరించుటచే సత్య మంతయు గ్రహింపఁ బడుచున్నది. ఎవఁడేని ఈ మిత్యా గ్రంథములనుండి

పత్యమును గ్రహింప నెంచెనేని మిత్యయు నతని కంఠమునఁ జాట్టుకొనును. కాఁబట్టి (అనత్యమిశ్రం నత్యం దూరతస్యాఽఽప్యమ్) విషయుత్తమగు నన్నము వలెనే అనత్యయుత్తమగు గ్రంథస్త నత్యమును గూడ వదలిపెట్టవలయును.

ప్రశ్న:—నీ మతమేది:

ఉత్తరము:—వేదము; అనఁగా వేదము విధించినవానిని యథావిధిగఁ జేయుటయు, నిషేధించినవానిని వదలుటయు నమ్ముచున్నాము; వేదము మాకు మాన్యము; కాఁబట్టి మా మతము వేదము. ఇట్లు నమ్మి మనుష్యులందఱు ముఖ్యముగ నార్యు లేకమరులై యుండఁదగును.

ప్రశ్న:—ఇతర గ్రంథములలో, సత్కానత్యములలో పరస్పర విరోధ మున్నట్లు అన్యకాప్తములలోను గలదు. ఎట్లనఁగా షట్సౌత్తములయందు సృష్టి విషయమునఁ బరస్పర విరోధమున్నది చూడుఁడు:—మీమాంసయందుఁ గర్మము చేత, వైశేషికమందుఁ గారముచేత, న్యాయమందుఁ బరమాచుప్తచేత, యోగ మందుఁ బరుషార్థముచేత, సాంఖ్యమందుఁ బ్రకృతిచేత, వేదాంతమందుఁ బ్రహ్మ చేత ప్రపంచచోక్తృత్రి వ్రాయఁబడి యున్నది. ఏమి? ఇది విరోధముకాదా?

ఉత్తరము:—సాంఖ్య వేదాంతములయందుఁ దప్ప తక్కిన నాదుగు గ్రంథములయందు ప్రపంచోక్తృత్రి ప్రసిద్ధముగా వ్రాయఁబడి యుండలేదు; ఉండినను విరోధములేదు, మీకు విరోధావిరోధజ్ఞానము లేదు. విరోధ మెట్టి స్థలమునఁ గలుగుచున్నదో తెలుపుఁడు. విరోధము ఏక విషయమందా లిన్న విషయమందా?

ప్రశ్న:—ఏకవిషయమం దనేకుల పరస్పర విరుద్ధ కథనము విరోధము. ఇక్కడను ఏకవిషయమగు సృష్టియందే విరోధము.

ఉత్తరము:—విద్య యొక్కటా రెండా; ఒకటే యయ్యెనేని వ్యాకరణము నైర్వము. తోకొరము మొదలగునవి ఏరియున్నవి. ఒకే విద్యయందుఁ ఆ విద్యయొక్క పరస్పర లిన్నములగు ననేకావయవములు ప్రతిపాదించఁబడు చున్నదే సృష్టి విద్యయొక్క లిన్నలిన్నములగు నావయవముల నాయా గ్రంథములు ప్రతిపాదించుటవలన వానియందు విరోధమేమియులేదు. కుండ చేయించుచు కర్మ, కారము, మమ్ము, ఆరోధన, సంయోగవియోగాది

ప్రయత్నము, ప్రకృతి గుణము, కుమ్మరియు కారణము లై నట్లే సృష్టికిఁ గారణమగు కర్మము మీమాంసయందును, సమయము వైశేషికమందును, ఉపాదానము న్యాయమందును, పురుషార్థము యోగమందును, తత్త్వముల క్రమానుసారియగు పరిగణనము సాంఖ్య మందును, నిమిత్తకారణమగు పరమేశ్వరుని వ్యాఖ్య వేదాంతమందును ఉన్నది. వీనియందు విరోధ సేమియు లేదు. వైద్యశాస్త్రమందు నిదానము, చికిత్స, దివ్యదము, పానము, వత్సము, వీని ప్రకరణములు లిన్నములుగాఁ జెప్పబడియున్నను అన్నిటియొక్క సిద్ధాంతము రోగవివృత్తి, అట్లే సృష్టికిని అటు కారణములున్నవి. వీనియందు ఒక్కొక్కదాని వ్యాఖ్య ఒక్కొక్క శాస్త్రకారుడు చేసియున్నాడు. కాబట్టి వీనియందు సేమియు విరోధములేదు. దీనిఁ గూర్చిన విశేషవివరణములు సృష్టి ప్రకరణమందుఁ జెప్పదుము.

విద్యఁ జదువుటయందును జదివించుటయందును గలుగు విఘ్నములను వదలిపెట్టవలయును. ఆ విఘ్నము లెవ్వియనఁగాఁ—

దుస్సహవాసము:—దుష్టంయు, కామకులయు స్నేహము, దుర్యవనము-మద్యాది సేవనము, వేష్యాగమనాదులు. దారివివాహము-పురుషుఁడు ఇంజు వదియైదవయేటికిఁ బూర్వమును, స్త్రీ పదునాఠవయేటికిఁ బూర్వమును వివాహ మాదుట; పూర్వ బ్రాహ్మవర్యము నదువకపోవుట; రాజు, తల్లి, శండ్రి విద్వాంసుల ప్రేమ, వేదాదిశాస్త్రముల ప్రచారమున లేకపోవుట; అతిశోభనము, అతిజాగరణము, పశనపాశనములందును ఋక్షం నిర్విపుచ్చుకొనుటలో అంశ్య కపటములు చేయుట, విద్యాలారము సర్వోత్తమమని గ్రహింపకుండుట; బ్రహ్మచర్యముచేలంము, బుద్ధి, పరాక్రమము, అరోగ్యము, రాజ్యము, ధనము, వృద్ధియగునని నమ్మకుండుట; ఈశ్వరుని ద్యానమును వదలి పాపాజాది జడ మూర్ఖుల దర్శన పూజలయందు వ్యర్థముగాఁ గాలముఁ బుచ్చుట; తల్లి, శండ్రి, అతిథి, గురువు, విద్వాంసులను నత్యమూర్ఖులుగా రావించి సేవింపకుండుట. ఉపదేశము గ్రహింప కుండుట. వర్ణాశ్రమ ధర్మములను విడిచి ఊర్ధ్వపుండ్రము త్రిపుండ్రము మాలయ తిలకము, ధరించుట, ఏకాదశీ క్రయోద్యాది ప్రతము లొనర్చుట; కాశ్యాదితీర్థములదేశము, రామ, కృష్ణ, నారాయణ, కప, భగవతి, గణేశుని వామస్మరణచేశము లవములు దూరమగునని నమ్ముట; పాపండుల

యవరేశముచేత విద్య చదువుచుండు అశ్రద్ధ వహించుచు, విద్య, దర్శము, యోగము, పరమేశ్వరోపాసనమును వానిచేతఁగాక మిథ్యాపురాణములగు లాగవ తాదుల కథాదులచే ముక్తికలుగునని నమ్ముట; రోభముచే దనాదుండు, బ్రవృత్తులై విద్యయందు, శ్రీతి యుంచకపోవుట; ఇక్కడ నక్కడ వ్యర్థముగాఁ దిరుగుచుండు; ఇత్యాది మిథ్యా వ్యవహారములందు, దగులువడి విద్య, బ్రహ్మచర్యముల లాభము వొందక రోగులును, మూర్ఖులునై బోవుచున్నారు. ఇప్పటి సాంప్రదాయకులు స్వాత్మయనగు బ్రాహ్మణాదులు ఇతరులను విద్య నశ్యంగముండుండి తొలఁగించి తమ పరియందుఁ జిక్కించుకొని, వారి శరీరమును మనస్సులను దనమును నష్టపఱచుచున్నారు. కత్రియాది వర్ణస్థులును జరివి విద్యాంసులై తేని తమపాఠందమను పరియందు విడివడి తమ హేసమును దెలిపికొని తమ కవమాసమును గలిగింతురని తలంచుచున్నారు. కాబట్టి పై సుదహరించిన విఘ్నములను రాజును, ప్రజలును దూరముచేసి తమ పుత్రులను, బుత్రికలను విద్యావంతులుగాఁ జేయుటకు నన్ని విధములఁ బ్రయత్నము చేయవలయును.

ప్రశ్న:—ప్రీతును తూద్రులునుగూడ వేదమును జదువవచ్చునా? వీరును జరివిరేని పేము చేయవలసిన దేమి? ఇంతియకాదు; వీరు చదువ వచ్చుననుటకుఁ బ్రమాణమును లేదు.

(ప్రీతూద్రా నారీయాతా మితి శ్రుతిః) ప్రీతును తూద్రులును జదువ కుండురు గాక, అని నిషేధించునట్టి శ్రుతికూడ నున్నది.

ఉత్తరము:—ప్రీపురుషులందఱకు అనఁగా మనుష్యమాత్రునకుఁ జదువుట కధికారమున్నది. మీరుపోయి దావిలోఁబడుఁడు. ఈశ్రుతి మీ కపోలకర్చి తమ, ఏ ప్రామాణిక గ్రంథములందునులేదు. మనుష్యులందఱకు వేదాది శాస్త్రములను జదువుటకును, వినుటకును బ్రమాణము యజుర్వేదము ఇలువది యాజవల్క్యాయమునందలి రెండివ మంత్రమందున్నది చూడుడు:—

యదేమాం వాచం కల్యాణీ మావదాని జనేత్యః । బ్రహ్మరాజన్యాధ్యాగం

తూద్రాయ దాగ్ధాయ చ స్వాయ దారదాయ ॥యజుః ౪. ౨౬. మం. ౨౩

(యతా) ఎట్లునేను (జనేత్యః) మనుష్యు లందఱనాజకు, (ఇమామ్) ఈ, (కల్యాణీమ్) కల్యాణము ననఁగా సంసారసుఖమును, ముక్తి సుఖమును

ఇచ్చునట్టి (వాచన) ముగ్యేదాది చతుర్వేదవాణిని, (అవదాని) ఉపదేశించుచున్నానో అట్లు మీరును జేయవలయును. స్మృత్యాది గ్రంథములందు బ్రాహ్మణశ్రీయ వైశ్యులకే వేదపఠనాధికారము వ్రాయఁబడి యున్నదనియు, శ్రీ కూర్మదుంకు లేవనియు, ఇక్కడ ఇన శబ్దముచే ద్విజులను మాత్రము గ్రహింపవలెననియు, కొందఱు ప్రక్క చేసిరేని ఉత్తరము పఠమేశ్వరుఁడే యిచ్చియున్నాఁడు, చూడుఁడు:-

“బ్రాహ్మణాజన్యార్థమ్” నేను బ్రాహ్మణ శ్రీయుల కొఱకును, (అత్యాయ) వైశ్యుల కొఱకును, (కూద్రాయ) కూద్రుల కొఱకును (స్వాయ) వారి భృత్యుల కొఱకును, శ్రీల కొఱకును (అరణాయ) అరికూద్రుల కొఱకును వేదములను బ్రకాశపఱచిరిని. అనఁగా మనుష్యులంబును వేదములను జదివియుఁ జదివిరియుఁ వినియు వినిపించియు, విశ్వానమును వృద్ధిపఱచుకొని, మంచి వానిని గ్రహించి, చెడవానిని వదలి దుఃఖములనుండి దూరులై ఆనందమును బొందుదుడుగాక, అవి రగవానుఁ డుపదేశించియున్నాఁడు. మీ మాట నమ్మవలయునా; పఠమేశ్వరునిదా; అవశ్యముగ మానసియమయినది పఠమేశ్వరుని మాటయేకద! ఇతనిట్లుండు దానిఁగూడ నమ్మనివాఁడు నా స్థితుఁడగును. ఏలయనఁగా (నా స్థికో వేదనిందకః) వేదములను నిందించువాఁడును, నమ్మనివాఁడును నా స్థితుఁడు. ఈశ్వరుఁ డేమి కూద్రుల మేలు గోరఁదా; వేదములఁ జదువుటను వినుటను కూద్రులకు నిషేధించి ద్విజులకు విధించుటకు ఈశ్వరుఁడు పక్షపాతియా; కూద్రాదులకుఁ జదివింపను వినిపించను గూడదని పఠమేశ్వరుని యర్థిప్రాయమేని వారి శరీరములందు వాక్కును, శ్రోత్రేంద్రియమును, ఏల రచించెనా వృథివి, జం, అగ్ని, వాయు, చంద్ర, సూర్య అన్నాది పదార్థములను పఠమేశ్వరుఁడు అందఱి కొఱకు సృజించి యుండునట్లు వేదమును అందఱి కొఱకే ప్రకాశపఱచి యున్నవాఁడు. ఎక్కడనేని నిషేధింపఁబడి యుండునేని దాని అర్థిప్రాయ మేమనఁగా :- చదివియుఁ జదివింపఁ బడియు నేమియు నెఱుంగఁ జాలని బుద్ధిహీనుఁడగు మూర్ఖునకు కూద్రుఁడని పేరు. వాఁడు చదువుటయు, వానిఁ జదివించుటయు వ్యర్థమన్నమాట.

శ్రీల చదువఁ గూడదని మీరు నిషేధించుట మీమూర్ఖతా స్వార్థతా బుద్ధి హీనతల ప్రధానము కప్ప నేఱుకాదు. కన్యలు చదువ వలయు ననుటకు వేద మంటఁ బ్రమాణమన్నది చూడుఁడు.

బ్రహ్మచర్యేణ కన్యా యువాచం విందతే పతిమ్॥

అవర్య కౌం, ౨౦. ప్ర. ౨౪ అ. ౩. మం. ౨౦౫

ఎట్లు కొమారులు బ్రహ్మచర్య సేవనచే బార్హ విద్యను, సుశిక్షనుబొంది యువకులును, విద్యాంను రాంధ్రును, దమ కనుకూలులును, ప్రియులును, సదృకులునగు స్త్రీలను వివాహము చేసికొందురో యక్షే (కన్య)కొమార్తెయు (బ్రహ్మచర్యేణ)బ్రహ్మచర్య సేవనచే వేదాది శాస్త్రములను జదివి పూర్ణ విద్యను, ఉత్తమశిక్షనుబొంది పూర్ణ యువావస్థయందుఁ దనతో సదృకుఁడును, ప్రియుఁ డును, విద్యాంనుఁడునునగు (యువానమ్) పూర్ణ యువావస్థాయుత్త ఘృషుని (విందతే)పొందును గాక, అని యర్థము. కాఁబట్టి స్త్రీయను అవశ్యముగ విద్యా బ్రహ్మచర్యములను గ్రహింపవలయును.

వక్ష్య:- స్త్రీలు వేదమునుగూడఁ జదువవచ్చునా ?

ఉత్తరము:- అవశ్యముగఁ జదువవచ్చును. చూడుఁడు శ్రౌత సూత్రా దులు. ('ఇమం మంత్రం పఠ్నీ పఠేత్') అనఁగా స్త్రీ యట్టి మందు ఈ మంత్ర మును జెప్పవలయునని యున్నది. వేదాది శాస్త్రములను జదువకయే యుండి రేని యట్టిమందు స్వరసహితముగ మంత్రముల యుచ్చారణను, సంస్కృత రాషణమును ఎట్లుచేయఁగలుగుదురు? దారత వర్షపు స్త్రీలకు భూషణములగు గాగ్గి మొదలగువారు వేదాదిశాస్త్రములను జదివి పూర్ణ విద్యాంను రాంధ్రయి యుండిరి. ఈ విషయము శతపథ బ్రాహ్మణమందు స్పష్టముగా వ్రాయఁబడి యున్నది. పురుషుఁడు విద్యాంనుఁడుగాను, స్త్రీ మూర్ధురాలుగాను లేదా స్త్రీ విద్యాంనురాలు గాను, పురుషుడు మూర్ధుఁడుగాను నుండి రేని ప్రతిదినమును ఇండియందు దేవానురసంగ్రాహములప్పు మఱేమియు నుండఁజాలదు. అట్టి గృహమందునుఁ ముక్కరిది, ఇదిగాక స్త్రీ చదువకపోయెనేని కన్యా పాఠశాలయందు అధ్యాపిక యుఁగాఁజాలదు. రాజాచార్యములు, న్యాయాధీశత్వాదులు, పఠిని స్త్రీయు, స్త్రీనిఁ లఠియుఁ బ్రసన్నులుగానుంచు గృహచార్యములు, స్త్రీ యీదినమైయుండ వంసిన నమస్తగృహాకార్యములు మున్నగునవి విద్యలేక యిప్పటికిని దాగుగా నదువఁజాలవు.

అర్హావర్తపు క్షత్రియవనితలు రనుర్వేదమందు-యద్వవిద్యయందు విశాదరై యుండిరి. అట్లు గాకుండి రేని కై కేయ మొదలగువారు దశరథ

దుంవెంచి యుద్ధమునకెట్లు పోగలిగి యుండుదు; ఎట్లు యుద్ధము చేయగలిగి యుండుదు; కాబట్టి బ్రాహ్మణ క్షత్రియ స్త్రీలు సమస్త విద్యలను, వైశ్య స్త్రీలు వ్యవహార విద్యను, శూద్ర స్త్రీలు పాకాది సేవావిద్యను అవశ్యముగ చదువవలయును. పురుషు లెట్లు కపీనము వ్యావరణ, ధర్మ, స్వవ్యవహారాదివిద్యలను అవశ్యముగ చదువవలయునో అట్లే స్త్రీలును వ్యావరణ, ధర్మ, వైద్య, గణిత శిల్ప విద్యల సవశ్యముగ నేర్వవలయును. ఏం యనుగా వీనినిఁ జదువక సత్యాసత్యముల నిర్ణయము, పతి మేదలగుహరితో ననుకూలమైన వర్తనము, యథాయోగ్యమైన సంకానోత్పత్తి, ఆ సంకానపాలన వర్తన శిక్షణములు, గృహ కృత్యములను చక్కగ చేయుట చేయుచుట, గృహమందు రోగము లెప్పుడి రాక అందఱు నానందముగ నుండఁగల్గునట్లు వైద్యవిద్యచే నొపదప్రప్రాయముగ నన్నపానాదులు చేయుట చేయుచుట అనునవి జరుగఁజాలవు. శిల్పవిద్య తెలియ లేని ఇల్లు కట్టించుట, వస్త్రావరణములు చేయుచుట, చేయింపఁజేయుట అను వివి సరివదలు. గణితవిద్య రాకున్న లెక్కపెట్టలేరు, లెక్కఁజూపలేరు. వేదాది శాస్త్రముల నెఱుఁగక కామ ఈశ్వరుని, ధర్మమును తెలియఁజాలనివారై అధర్మము నుండి కప్పించుకొనలేరు. కాబట్టి బ్రహ్మచర్యసుఖవిది విద్యలంధ్వరా తమనంతరివి కారితక ఆశ్రితజలములఁ బూర్ణముగ వృద్ధిఁబొందఁ జేయువారే ధన్యవాదమున కర్హులు. వారే భృతకృత్యలు, దీనిచే నిర్దలు, తల్లి, తండ్రి, భార్య, రత్న, అత్త, మామ, రాజ, న్రజలు, ఇరుగు పొరుగువారు, ఇష్టులు మిత్రులు మున్నగువారితో యథాయోగ్యముగ వర్తిల్లఁగలుగుదురు. ఈ విద్యయే అక్షయమగు విధి. ఇది వ్యయము చేసినకొలది వృద్ధియగుచుండును; తక్కిన విధులన్నియు వ్యయపఱచుటచేఁదగ్గును. దాయకగులును దమకమ భాగములను గొందురు; కాని విద్యారణమును చోరులుగాని దాయ భాగులుకాని పొందఁజాలరు. ఈ ధనమును రక్షించి వృద్ధి చేయవలసినవారు విశేషించి రాజును బ్రజలునై యున్నారు.

కవ్యాం సంప్రదానం చ కుమారాణాం చ రక్షణమేషును, ౧-౧౫-౨౧

కుమారీ కుమారుల నందఱును నియమిత సమయమువఱకు బ్రహ్మచర్యమును పాలింపఁజేసి విద్యాంసులనుగాఁ జేయుట రాజధర్మము. ఎనిమిది దేర్ఘకుఁ నిమ్మరి ఆరుభేదంబుగాని మగభిదంబుగాని యింటనాంచక గురు

కులమునకుఁ బంపవలయునని రాజు నియమింపవలయును. ఈ నియమమును, దారింపని తలిదండ్రులను రాజు దండింపవలయును. సమావర్తన సమయము వచ్చు వఱకు వివాహము కాఁగూడదు.

సర్వేషా మేవ దానానాం బ్రహ్మదానం విశిష్టతే।

చార్యన్నగోమహీ వాన స్తీలదాన సర్విషామ్॥మను.౪.౨౭౩॥

ప్రపంచమందరి జలము, అన్నము, గోవు, పృథివి, వృక్షము, తిరియ సువర్ణము, ఘృతము మొదలగు సమస్త దానములలో వేదవిద్యా దానము అతిశ్రేష్ఠము. కాబట్టి శక్తికొలది శరీరము చేతను, మనస్సు చేతను ధనము చేతను- అన్ని విధములచేత విద్యను అభివృద్ధిపఱుపవలయును. ఏదేశమందు బ్రహ్మచర్యము, విద్య, వేదోత్తధర్మము తగినట్లు ప్రచారమునందుండునో అదే శ్రేష్ఠ సౌభాగ్యవంతము. ఇంతవఱకు బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును గూర్చిన శిక్షణము సంక్షేపముగ వ్రాయఁబడినది. ఇత నార్గవ సముల్లాసమందు సమావర్తన, గృహశ్రమ శిక్షణములు వ్రాయఁబడును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీస్వామి కృతమును;

సుఖాషావిభూషితమునగు సత్యార్థ ప్రకాశమునందు

శిక్షావిషయముగల కృతీయ సముల్లాసము

సంపూర్ణము

చతుర్థ సముల్లాసము

సమావర్తన వివాహ గృహశ్రమవిధులు

వేదానరీత్య వేదా నా వేదం వాసి యతాశ్రమమ్:

అవిష్కతబ్రహ్మచర్యో గృహస్థాశ్రమమాచారే || మను. ౩. ౨ ||

యతారీతీని బ్రహ్మచర్యమందు నాదాద్యున కనుకూలముగ వర్తించి రర్థముతో నాల్గు వేదములనుగాని, మాడింటిదిగాని, రెంటిని గాని, ఒకటిని గాని సాంగోపాంగముగఁ జదివి, బ్రహ్మచర్యము అందీతము కానట్టి పురుషుడు లేక త్రీ గృహశ్రమయందుఁ ప్రవేశింపనగును.

తం ప్రతీతం స్వరత్నైః బ్రహ్మదాయహరం ఏతః |

ప్రసీదం తం అపీన మర్హయే శ్రృతమం గవా || మను. ౩. ౩ ||

స్వదర్శముతో - విద్యుక్తమగు గురుశిష్యదర్శముతో కూడిన జనకునినుండి కాసి, అధ్యాపకుని నుండికాసి, బ్రహ్మదాయము - విద్యారూపదాయ తాగము గ్రహించి యేతెంచిన బ్రహ్మచారి పుష్పమాలికను దరించి మంచము మీదఁ గూర్చిండి యున్నట్టి అదాద్యుని మొదట గోదానముచే సత్కరింప వలయును. అట్టి లక్షణ యుక్తుడగు విద్యార్థిని గూడ కన్యాజనకుడు గోదానముచే సత్కరింపవలయును.

గురుదామత స్పృశ్యా సమాప్యతో యతాచిరి:

ఉద్యహత ద్వితో బాధ్యం సవర్ణాః లక్షదాద్వికామ్ || మను. ౩. ౪ ||

గురువునాజ్ఞనుబొంది స్నానముచేసి అనుక్రమపూర్వకముగ గురుకులము నుండి వచ్చిన బ్రాహ్మణుడు, క్షత్రియుడు లేదా వైశ్యుడు దమ వర్ణమున కనుకూలమగు నుందరలక్షణయుక్తు రాలయిన కన్యను వివాహమాదవలయును.

అనపిండా త యా మాత రసగోత్రా త యా ఏతః |

సా ప్రకస్తా ద్వికాశీవాం చారకర్మణి పైతునే || మను. ౩. ౫ ||

తల్లి కులమౌ దాఱుతరములలోనిదియుఁ దండ్రి గోత్రమునందలిదియు కాని కన్యను వివాహమాడుట యుచితము; దీని ప్రయోజనము.

సరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ప్రత్యక్షద్వివః || శతపథః ||

సరోక్ష పదార్థమునందుఁ బ్రీతియుండునట్లు ప్రత్యక్షపదార్థమందుండ దనుట విశ్వయము. పంచదార గుణమునుమాత్రము విని తినకయుండు సతవి

మనస్సు దానియందే తగిలియుండును. కాబట్టి పరోక్ష వస్తు ప్రకాశము వినియోగింపబడెను. కోరిక విశేషముగ నుండునట్లే దూరస్థ వివాహమునందు నుండును. కావున తన గోత్రమునకుఁ జేరక తల్లి కులమునకు నమీవనంబంధము లేని కన్యను వరుడు వివాహమాదవలయును.

సమీపదూర సంబంధముల వివాహమందుఁ గలుగు

గుణ దోషములు:—

౧. సమీపమందుండు అడు మగవీర్షలు బాల్యావస్థయందుఁ గలిసి యాడుకొనియు, జగదమాదీయుఁ, భ్రేమించియు, ఐరస్పర గుణ దోష స్వరావళి గుర్తెఱింగియు, బాల్యావస్థయందలి వివరీకాచరణములఁ దెలిసియు, వాకలోకరిని నగ్నముగాఁ జూచియు నుండురు గనుక వారిల కన్యోన్య ప్రేమ మిష్టాదీకిని గలుగఁజాలదు.

౨. నీటితో నీడుచేరిన వింతజల గలుగనట్లే ఏకగోత్రమందు- వితృకులమందుఁగానీ మాతృకులమందుఁగానీ, వివాహమగుదచే రాకుమరులకు మార్పు లేదు గనుక ఉన్నతి కలుగఁజాలదు.

౩. ప్రాయందుఁ బంచదార కానీ, కొంత మున్నగు ద్రవములు కానీ చేర్చుటవలన నుత్తమగుణము కలుగునట్లే మాతృపితృ కులములకంటె ఖిన్న గోత్రములలో ప్రి పురుషులు వివాహమాడుటవలన నుత్తమ సంతానము కలుగును.

౪. ఒక దేశమందలి రోగి మఱొక దేశమునకు బోవుటచే అన్న, జల, వాయువులు మారుటవలన విరోగి యగును. కాబట్టి దూరదేశ వివాహము యుక్తము.

౫. సమీపసంబంధమునందు-సామీప్యమువలన-వరస్పర ముఖదుఃఖము రెండువరులయు, విరోధము గలుగుటయు సంభవము. దూరసంబంధమునందు దుఃఖము, దూరసంబంధమందుఁ భ్రేమలత పెంపొందును. సమీప సంబంధ మందుఁ పెంపు కాజాలదు.

౬. దూర సంబంధముచే దూరదేశము నందుండువారును, పరార్థము యమ సులభముగ సంప్రాప్తమగును. నికటి వివాహమువలన నట్లు కాదు.

దుహితా దుహితా దూరే హితా తవతీతి ||నిరు ౩.౪||

కన్యకు వివాహము దూరదేశముం దయినచో హితకారిణియగుచున్నది; సమీపముం దట్లుకాదు; గాన కన్యకు దుహితయని పేరు.

౬. సమీపముం దగుచివలనఁ గన్యయొక్క పితృకులమునందు దారి ద్రవ్యము కలుగుటయు సుంధవమే. ఏలయనఁగా కన్య పుట్టినంతటి వచ్చినపుడెల్ల యేమైన నీయవలసి యుండును.

౭. సమీపముగదు వివాహమగుటవలన స్త్రీఁ బుట్టినంతసహాయ ముచ్చు సమ సతిహానము(గర్వము)కలుగును. పురుషునితో గొంతెమేని వై మనస్యము కలిగిన తత్ఫలమే పుట్టినంతటి వెళ్ళి కూర్చుండును. తఱుచుగా స్త్రీం స్వరావము తీక్షణముగను, మృదువుగను ఉండును. గనుక పరస్పర నిందయు, విరోధము నతిక మగును.

ఇత్యాది కారణములచేఁ దండ్రి గోత్రమందుఁగాని, తల్లి కులమున అటు తరములందుఁగాని, సమీపదేశమందుఁగాని వివాహమగుచి మంచికాదు.

మహాస్వపి సమృద్ధాని గోఽపావితన రాన్యతః ।

ప్రసంబంధే దత్తై కాని కులాని పరిపర్జయేత్ ||మను. ౩.౬౧||

రసము, రాన్యము, గోవులు, మేకలు, ఏనుగులు, గుఱ్ఱములు, రాజ్యము, మొదలగువానిచే నెంత సమృద్ధముగా నుండినను వివాహ సంబంధ మందు నీ క్రింద వ్రాయఁబడిన పదికులములు త్యాజ్యములు.

హీనక్రియం విప్రుడుగం విశ్వతో రోమకార్యసమ్ ।

క్షయ్యామయాన్యపస్పృరి క్షృత్రకుష్ఠకులాని చ ||మను. ౩.౬౧||

సక్రియా హీనము, సత్పురుష రహితము, వేదార్థయన విముఁము, శరీరమందుఁ బెద్ద పెండ్రుకలు కలదియు, మూలవ్యాధి, క్షయ, ఉబ్బినము, దగ్గు, ఆమాశయము, సామ్యరోగము, శ్వేతకుష్ఠపు, గరితకుష్ఠపు, గలిగిన కుంఠములందరి కన్యలతోఁ గాని పరులతోఁ గాని వివాహసంబంధ మొన్నటికినిఁ గూడదు. ఏలయనఁగా ఈ రోగములు వివాహము చేసికొన్న వారి యిందిను బ్రవేశింపును. కాఁబట్టి ఉత్తమకులమందరి కన్యపరులతో వివాహము కావలయు.

నోద్యహేత్కపిలాం కన్యం వారికాంగిం న రోగిణిం ।

నారోఘికాం నాతిరోహం న వాచాల్పాన్ పింగలామ్ ||మను ౩. ౮౩||

కపిలవన్నె గలదానిని, అరితాంగిని - పురుషునికంటె నెక్కువలాపును, బోరపును, బంమును గలదానిని, రోగవతిని, పెండ్రుకలు లేని దానిని, మిక్కిలి పెండ్రుకలు గలదానిని, అతిర ప్రసంగము చేయుదానిని పిల్లకప్పుల దానిని,

నక్షత్రవృక్షనదీనామ్నిం సంత్యవర్తనామికాం ।

స వక్ష్యహప్రేష్యనామ్నిం స చ వీక్షణవామికాం మను. ౩౫॥

[నక్షత్రము నామములు-అర్చిని, తరటి, రోహిణి, రేనతి, చిత్ర మొదలగు నక్షత్రనామములు గల దానిని; తులసి, తేమంతి, గులారి, చంపక, మొల్ల మొదలగు చెట్ల పేరులు గలదానిని; గంగ, యమున మొదలగునదుల పేరులు గలదానిని, చండాలి మొదలగు సంత్యనామములు గలదానిని; వింధ్య, హిమాలయ, పార్వతి మున్నగు పర్వతనామములు గలదానిని; రోహిణి, శారద మొదలగు నక్షత్రనామములు గలదానిని; నాగి, కుజంగి, శేషి మొదలగు సర్పనామములు గలదానిని; భీమకుమారి, చండీక, కాళి మొదలగు తయంకిర నామములు కలదానిని; మాధవదాసి, మీరాదాసి మొదలగు దీదనామములు గలదానిని; అనంగ నీపేరుగల కన్యలను వివాహ మాదిగ్రూదిదు.) ఏలయనగా వీనిలో గొన్ని కత్తిరములును, గొన్ని యితరపదార్థ నామములునై యున్నవి.

అవ్యంగాంగిం హిమ్యనామ్నిం హంసవారణామినిం ।

తనురోమకేశదళనాం మృద్వంగీమువ్యహేత్ ప్రియం మను. ౩౬-౧౦॥

యోగ్య ప్రమాణము గలిగి వంకరటింకిరలులేని అంగములుకలదియు, యోద, సుఖద మొదలగు సుందర నామములు కలదియు, హంస, ఏనుగుల సమ కలదియు, సూక్ష్మములగు పెండ్రుకలు, మంచి దంతములు రోమలమయిన శరీరము కలదియునగు స్త్రీని వివాహమాడవలయును.

ప్రశ్న:-వివాహమునకు మంచి సమయమెది? మంచి ప్రకారమేమి?

ఉత్తరము:- పదియొకవ వర్షము మొదలుకొని యిరువది నాల్గేర్ల వరకు కన్యకున్ను, ఇరువదియైదవయేడు మొదలుకొని నలువది యెనిమిదవ యేటివరకు బయలుపనకును వివాహమునకును సుత్తమ సమయము. పదునారవ యేది కన్యయు నిరువది యైదవయేటి పురుషుడును వివాహమాడిన నది నిక్క వృత్తు; పదునెనిమిది లేక యిరువది యవయేటి స్త్రీయు, ముప్పది, ముప్పది

యైదు, నలువదియవయేట పురుషుడు వివాహమాడిన నది మర్యమము; ఇరు వదినాలుగవయేట ప్రియు, నలువది యెనిమిదవ యేట పురుషుడును వివాహ మాడిన నది యుత్తమము. ఏ దేశమం దీరిదమగు శ్రేష్ఠవివాహములును, బ్రహ్మచర్యమును, విద్యార్జాసము నరికముగా వర్తిల్లునో ఆ దేశమునందే సుఖమును వర్తిల్లును. ఏ దేశమునందు బ్రహ్మచర్య విద్యాగ్రహణములు లేక తాల్పావస్థయందే వివాహము చేసికొనెవరో ఆ దేశము దుఃఖములో ముడిగి పోవును. బ్రహ్మచర్యము నరికి విద్యను గ్రహించి యిట్లు వివాహమాడుదు రేది నను స్తమును చక్కవడును. లేకున్న సమస్తమును తెరును.

ప్రశ్న:-అష్టవర్ష రుద్రేర్గౌరీ సవచ్చా చ రోహిణి |

దశవర్ష రుద్రేర్కన్యా తతః ఊర్ధ్వం రణస్వలాః ||

మాతా వై వ ఏతా తస్య తేష్టే రాతా తత్రైవ చ |

త్రయస్తే సరకం యాంతి దృష్ట్వా కన్యాం రణస్వలామ్ ||

ఈ శ్లోకములు పరాశరమందును, కేఘభోధయందును వ్రాయఁబడి యున్నవి. ఏని యర్థము:-కన్యకు నెదిమిదవయేట గొరియనియు, తొమ్మిదవ యేట రోహిణి యనియు, పదియవయేట రణస్వలయియు అంతకు మీద రణ స్వల యనియు సంజ్ఞలు కలుగును ||౧|| పదియవ యేటనఱకు వివాహము చేయక రణస్వలసంజ్ఞ గల కన్యకను తాచిన తల్లి యుఁ దండ్రీయు నన్నయు వరకమందుఁ బయచున్నారని వ్రాసియున్నదే ?

ఉత్తరము:-ప్రవోష్మీవార:-

ఏకక్షణ రుద్రేర్గౌరీ ద్విక్షణే యాంతు రోహిణి

త్రిక్షణా పౌ రుద్రేర్కన్యా హ్యేత ఊర్ధ్వం రణస్వలాః ||౧||

మాతా ఏతా తతా త్రాతా మాతృలో లగిరీ స్వతా |

సర్వే తే సరకం యాంతి దృష్ట్వా కన్యాం రణస్వలామ్ ||

ఇది సర్వోదిరిక బ్రహ్మపురాణ పరమము:-

అర్థము:- పరమాణువు ఒక పర్యాయము వరివ ర్తనమగు సమయము నకు ఓణమని పేరు. కన్య పుట్టిన ఓణమందు గొరియు, రెండవక్షణ మందీ రోహిణియు, మూడవక్షణమందుఁ గన్యయు, సార్గవక్షణమందు రణస్వలయు

నగును॥౧॥ ఆ రక్షస్వలముజూచిన తల్లియు, దండ్రీయు, నన్నయు, మామయు, అక్కయు నందఱును నరకమునకుఁ బోవుచున్నారు ॥౨॥

ప్రశ్న:— ఈ క్లోకములు ప్రమాణములు కావు.

ఉత్తరము:— ఏల ప్రమాణములు కావు; బ్రహ్మ క్లోకములే ప్రమాణములుకాకున్న మీవియును ప్రమాణములు కాఁజాలవు.

ప్రశ్న:— పరాశర కాశీనాథుల వచనములంగూడ ప్రమాణములుగా నెంచరా.

ఉత్తరము:—వహ్య! మీరు బ్రహ్మవచనములనుగూడ ప్రమాణములుగా నెంచరా; పరాశర కాశీనాథులకంటె బ్రహ్మ గొప్పవాఁడుకాదా; మీరు బ్రహ్మ క్లోకములే నమ్మలేని మేము పరాశర కాశీనాథుల క్లోకములను నమ్ముము.

ప్రశ్న:—మీక్లోకములు అసంభవములగుచితఁ బ్రమాణార్థములు కావు. ఏయనఁగా జన్మసమయమందే సహస్రక్షణములుగడిచిపోవుచున్నవి. ఆ సమయమునందెట్లు వివాహము కాగఁడు; ఇదికాక ఆ సమయమందు వివాహము చేయఁబడే బ్రయోజనమేమియుఁగానరాదు.

ఉత్తరము:—మా క్లోకములు అసంభవములేని మీవియును అసంభవములే. ఏలయనఁగా ఎనిమిదవ యేదిఁగాని, తొమ్మిదవ యేదిఁగాని పదియవ యేదిఁగాని వివాహముచేయుటయు నిష్ఫలమే ఏమన ప్రీతి పదియాఱవయేటికిఁ బిమ్మటను, బురుషునకు విజువదినాల్గవ యేటికిఁ బిమ్మటను వివాహముగునేని పురుషుని వీర్యము పరివక్యముగను, శరీరము లిర్భషముగను, ప్రీతి గర్భాశయము పూర్ణముగను, శరీరము లిలయు క్రముగను ఉండును గనుక ఉత్తమసంతానము కలుగును. *

ఎనిమిదేండ్ల కన్యయందు సంతానోత్పత్తి యెట్లు అసంభవమో యట్లే గౌరి, రోహిణీనామము లిచ్చుటయు నయుక్తము. కన్య తెల్లఁగానుండక నల్లఁగానుండెనేని గౌరియని పేరిదుని వ్యర్థము, ఇదిగాక గౌరి మహాదేవుని లార్య. రోహిణి వాసుదేవుని లార్య. పౌరాణికులగు మీరు ఆ ప్రీతిని తల్లరి

* యుక్త కాంచువకుఁ గావడవలె వయస్సుగం స్త్రీ పురుషుల గల్పాదానమిటు ముదివకుఁ డగు ద్యవ్యంకరి ముఖ్యమును వివరించి యున్నాఁడు చూడుఁడు.

వలె నెంచుచున్నారు. కన్యామాత్రులయందు మీకు గౌర్యముల రావముకెనేని వారిని వివాహమారుట సంభవముగాదు; దర్శముగాదు. కాఁబట్టి మీ తెలు ళ్లోకములును మాలెందు ళ్లోకములును వివక్షలే. విందునఁగా 'బ్రహ్మోవాచ' అని మేమెట్లు ళ్లోకములను జేసిరియో అట్లే మీళ్లోకములును జవాళరాదులపేర నెవ్వరోచేసినారు. కాఁబట్టి వీనినన్నిఁటిని వదలిపెట్టి వేదవిధి సమనరించినపు న్న రాల్గములను జేయఁదగును. ఈ విషయమై మనుస్మృతి యందేమియున్నదో చూచుదుఁ:-

కానషోడశ వర్ణాయా మహ్నిస్తః పంచవింశతిమ్ |
యద్యదస్తే షుమా గర్భం కుక్షిష్ఠః ప వివక్షతే |
తాతో వా న విరంశితీ క్షేపేవ్యా దుక్మలేంద్రియః ||
తస్మా దర్భంకదాలాయాం గర్భారాపం న కారయేత్ ౩౨ ||

మిత్రతమ-శరీరస్థానము ౩. ౧౦. శ్లో. ౪౩-౪౪ ||

అర్థము:- పరీయా లేంద్లకుఁ గొఱవడిన స్త్రీయందు విజవదెట్టి లేంద్లకుఁ గొఱ వడిన పురుషుఁడు గర్భస్థాపనఁజేసినేని అకుక్షిష్ఠుడు గర్భము వివక్షను జొందును. అసఁగా షుభ్రవపుడును వెఱకు గర్భాశయ ముండు ది యుత్పన్నముకాదు. ఒక పేర మత్పన్నమైనను దివకాలము జీవించదు. జీవించినను దుక్మలేంద్రియములు గరిగియుం దును. కాఁబట్టి కుక్షిరి జాల్యావస్తయంచరి స్త్రీయందు గర్భస్థాపనము చేయఁదగదు.

ఇట్టి శ్లోకోక్త వియమములను, పృష్ఠి కశ్చిమమును జారుటవలనను బుద్ధిచే విరా రింబుటవలనను జదియఁజేంద్లకుఁ గొఱవడిన స్త్రీయు, విరుచది యుబింద్లకుఁ గొఱ వడిన పురుషుఁడును విషేషకర్మ కర్తృలుకారని యేర్పడుచున్నది. ఈ వియమమునకు వివరీతముగాఁ జేయవారలు దుఃఖ భాగు లగుచున్నారు.

శ్రీదే వర్ణ య్యదీక్షిత కుమార్యుకుమరీ వరీ |

దిగ్భ్యం తు కాలాదేతస్మా ద్విందేత సర్వశం పతిమ్ ౩ మను.౯.౯౦ ||

కన్య రజస్వరియయిన పిమ్మట మూడు సంవత్సరముల వఱకుఁబతిని వేదకుమరుండి తనతో సమానుఁడగు పతిని జొందఁదగును. ప్రతి మాసము రతోదర్శనమగుచు మూడుసంవత్సరములందు ముప్పదియఱు పర్యాయములు రజస్వం యుబివపిమ్మట వివాహమగుట యోగ్యము. అంతకుముందు వివాహ మగుట కూడదు.

కామ మామరణాత్తిష్ఠే ద్ధృహ కన్యార్తుమత్కవి ।

వరైవైశాం వశ్యయచ్చేత్తు గుణహీనాయ కర్తీ యిత్ కమను. ౩. ౮౨౫

ప్రీ పురుషులు మరణ వర్యంతము బ్రహ్మదారులుగా నుండినను నుండ వచ్చునుగాని అనదృశులకు-పరస్పర విరుద్ధ గుణకర్మ స్వరూపములుగలవారికి- వివాహ మెన్నటికిని కాఁగూడదు. పైఁజెప్పినసమయమునకుఁ బూర్వముకాని, అనదృశులకుఁగాని వివాహమగుట యోగ్యముకాదని దీనిచే నీర్థమైనది.

ప్రశ్న:- వివాహము తదిదండ్రుల యదీనమం దుండవలయునా? లేక కన్యావరుం యదీనమందా?

ఉత్తరము:- వివాహము కన్యావరుం యదీనమై యుండుటయు తమము. తల్లిదండ్రు లెన్నఁదేని వివాహము చేయఁ బ్రయత్నించినను కన్యావరుం ప్రసన్నత లేక చేయఁగూడదు. ఏలయనఁగా పరస్పర ప్రసన్నతచే వివాహ మగుట వలన ప్రీ పురుషులలో సామాన్యముగ విరోధము కలుగదు. ఉత్తమ సంతాన మునుగలుగును. అప్రసన్నతచే వివాహ మగుటవలన నిత్యము శ్లేశమే కలుగును. వివాహమందు ముఖ్యప్రయోజనము కన్యావరులదిగాని తల్లిదండ్రులది కాదు. ఏలయనఁగా కన్యావరులు పరస్పరము ప్రసన్నులై యుండిరేని వారికే నుజుమును, విరోధము కల్గియుండిరేని వారికే దుఃఖమును గలుగును.

సంతుష్టో తాత్యయా తరా తర్కా తర్కా తత్తైవ చ ।

యస్మిన్నేవ తులే విశ్యం కల్యాణం తత్ర నైద్రువమి కమను. ౩. ౮౦౩

ఏ కులమందు ప్రీచే బురుషుఁడును. పురుషునిచే ప్రీయు సదా ప్రసన్నులుగా నుందురో ఆకులమం దానందమును, లక్ష్మీయుఁ గీర్తియు, నివ పించుచుండును. విరోధమును, గంహము నున్నచోట దుఃఖమును, దారిద్ర్యమును, విందయు సంభవించును. కాఁబట్టి ఆర్యావర్తమందు న్యయంవరవద్దతి పరంవరగా వచ్చుచున్నయది. అదియే యుత్తమ వివాహము. ప్రీ పురుషులు వివాహమాడఁ దలచినపురు ఇరువురకును విద్య, వినయము, కీంము, యావము, ఆయువు, బలము, కులము, శరీర పరిమాణాదులు యథాయోగ్యముగ నుండవలయును. లేకున్నచో నా వివాహమువలన నుజమీమియుఁ గలుగఁజాలదు. అట్లే తార్యావస్థయందు వివాహమాడుటవలనను నుజము కలుగనేరదు.

యవా సువాసాః పరివీత ఆగాత్ప ఉ శ్రేయాన్యపరి జాయమానః॥
తం రీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వార్థోః మనసా దేవయన్తః॥౧

బు॥ మం. ౩ మా. ౮ మం. ౪౩

అదేవతో దునయన్తానుశ్చిత్వః శబ్దమూః శశయా అప్రద్యుగ్తాః ।
నవ్యావవ్యా యాతయో రవంతిర్మహాదేవానామసురత్వమేకమే॥

బు॥ మం. ౩ మా. ౨౨ మం ౧౬౩

పూర్వీకహం శరదః శశ్రమావా రోహివస్తోరుషసా జరయంతిః॥
దునాతి శ్రియం జరిమాతనూనామభ్యాను పర్వీర్వ్యపయో జగముః॥౩౩

బు॥ మం. ౧ మా. ౧౬౯. మం. ౧౩

ఏ పురుషుడు (పరివీతః) అన్నివిధముల యజ్ఞోపవీతము, బ్రహ్మ
చర్య వేదనము, ఉత్తమశిక్ష, విద్యలు గ్రహించి (సువాసాః) సుందర వస్తు
ములు ధరించిన వాడును, (యవా) పూర్ణయోవన వంతుడునై విద్యను
గ్రహించి (ఆగాత్) గృహశ్రమమునకు వచ్చునో (స, ఉ) ఆతఁడా శెండవ
విద్యా జన్మమందు (జాయమానః) ప్రసిద్ధి, దై (శ్రేయా) అతిశయ కోరా
య్యుత్త మంగళకారి (భవతి) అగుచున్నాడు, (స్వార్థోః) చక్కగ ర్యాన
య్యుక్తులును, (మనసా) విజ్ఞానముచే (దేవయన్తః) విద్యా వృద్ధియందరి
కోరికగంవారును, (రీరాసః) దైర్యయుక్తులును, (కవయః) విద్యాంసులు
నగువారు (తప్) ఆ పురుషుని, (ఉన్నయన్తి) ఉన్నత కీలునిగా గౌరవించు
చున్నారు, ఎవరు బ్రహ్మచర్య పూర్వకముగా విద్యను, ఉత్తమశిక్షను, గ్రహిం
పక బాల్యావస్థయందే వివాహము చేసికొందురో, వారు నష్టభగ్నిప్తులై విద్యాం
సులలో, బ్రతిష్ఠను బొందజాలరు.

(అప్రద్యుగ్తాః) పారీయని(దేవతః) గోవులవలె నుండువారును (అశ్వికీః)
బిల్వాలపస్తా రహితులును (శబ్దమూః) అన్నివిధముల సుత్తమ వ్యవహార
ములను బూర్తిచేయువారును (శశయాః) కుమారావస్థ నుల్లంఘించినవారును
(నవ్యావవ్యా) నవీన సవీనమగు శిక్షచేతను, అవస్థచేతను, బూర్ణముగ
(భవంతిః) వర్తించుచుండు (యవతయః) పూర్ణయువావస్థ గల ప్రియ
(దేవానామ్) చక్కని బ్రహ్మచర్య నియమములచేత పూర్ణవిద్యాంసుల (ఏకమ్)
అద్వితీయమైన (మహత్) గొప్ప, (అనురత్వమ్) ప్రజ్ఞాశ్రమమునందును,

శిశువును ప్రజ్ఞయందునుగల రతిభావార్థములం గ్రహింపగలవారలై తరుణ పతులను బొంది, (ఆరుసయంతామ్) గర్భమును రతింపవలయును. మరచి యుచు ఎన్నఁడును బాల్యావస్థయందు పురుషుని మనస్సునందై నను బ్యాపింపఁ గూడదు. ఏలయనఁగా నీతర్కమే ఈ లోకమందును బరలోకమందును సుఖము నకు సారసమైయున్నది. బాల్యావస్థయందలి వివాహముచే పురుషులకుఁ గలుగు నష్టమునకంటె ప్రీతికృత నష్టము కలుగుచున్నది.

(సు) కీశ్రుముగ (కశ్రమాణాః) అత్యంతశ్రమఁ జేయునట్టియు, (వృషణః) వీర్యనేచనమందు నమర్దులునగు పూర్ణయవస్థగల పురుషులు (వత్సః) యువక హృదయములకుఁ బ్రియంగు ప్రీతిను (జగమ్మః) బొంది పూర్ణముగ నూలు సంవత్సరములుగాని అంతకంటె సతీతమగు నాయువును గాని అసందముతో ననుభవించుచు, పుత్రపౌత్రాదులతోఁ గూడియుండఁ గలుగునట్లు ప్రీతి పురుషులు వర్తింపవలయును. (పూర్వీః) కడదిన (కరదః) కరవృక్షపుంకు, (జరయంతీః) వృద్ధావస్థను గల్పించు (ఉవసః) ప్రాతః కాలమును (దోషా) రాత్రియు, (వస్త్రోః) వగలును (జరిమాన) మిక్కిలి వృద్ధావస్థ (తసానాం) శరీరముల (క్రియం) బలమును, శోభను (మినాతి) దూరము చేయునట్లు (అహమ్)నేను—ప్రీతియును బురుషుఁడును (ఉ)బాగుగ (అపి) విశ్రయచేసికొని బ్రహ్మచర్యముతో విద్యను, శిక్షను, శరీర-ఆత్మల బలమును, యౌవనమును బొందియే వివాహముచేసికొందును, దీనికి విరుద్ధముగ చేయుట నేర విరుద్ధమగుటచే వివాహము సుఖదాయక మెన్నటికిని గాఁజాలదు.

ఈరీతిని బుధులు, మునులు; రాజులు, మహారాజులునగు నాద్యులందఱు బ్రహ్మచర్యముచే విద్యనుజదివి, స్వయంవరవివాహమును చేసికొనుచున్నంతవఱకు నీ దేశ మున్నతియందే యుండెను. బ్రహ్మచర్యముతోఁ గూడిన విద్యార్థయన మరుగంటి, బాల్యావస్థలో వరాధీనమున-తలిదండ్రుల ఆదీనమున వివాహము చేసికొనుచున్నప్పటినుండి క్రమముగ ఆర్యావర్తదేశ మనకు హాని కలుగసాగినది. కాఁబట్టి యీ దుష్టకార్యమును వదలి సజ్జనులు పూర్వోక్తవ్రతారము స్వయంవర వివాహ మొనర్తురుగాక. ఈ వివాహము వర్ణాను క్రమముగాఁ గావలయును. వర్ణ వ్యవస్థయు గుణకర్మ స్వభావముం కనుసారముగా మండలయును.

ప్రశ్న :- ఏమీ? ఎవనిరల్లి బ్రాహ్మణియు, దండ్రీ బ్రాహ్మణుడో అతడు మాత్రమే బ్రాహ్మణుడని మీకునమ్మరా? తల్లిదండ్రులు అన్యవర్ణ స్తులుగా నుండిరేని వారికి బుట్టినవారు ఎన్నడేని బ్రాహ్మణులు కాగలరా?

ఉత్తరము :- రాండోగోపనిషత్తులోని అజ్ఞాతకులముగల జాబారియు, దారతమందరి వత్రియుడగు విశ్వామిత్రుడును, చండాలకుం మందరి మాతంగ బుద్ధియు బ్రాహ్మణులయినట్లు అనేకులయినారు. అగుచున్నాడు. కాగలరు. ఇప్పటికిని ఉత్తమ విద్యా స్వధానమును కలవాడే బ్రాహ్మణుడు. మూర్ఖులు కూడ్రులగుదురు. ఇతముండు నట్లే కాగలరు.

ప్రశ్న :- రజోవీర్యముంచేసయిన శరీరము మారి అన్యవర్ణమునకుఁ దగినదెట్లు కాగలదు?

ఉత్తరము :- బ్రాహ్మణ శరీరము రజోవీర్యముంచేఁగాదు. చూడుడు.

స్వాధ్యాయేన జన్మైష్టైః పైవిద్యే నేజ్యయా సుతైః।

మహాయజ్ఞైశ్చ బ్రాహ్మయం త్రియతే తనుః॥మఘ. ౨.౨౮॥

దీనియర్థము ఇంతకుముందు వ్రాయఁబడినది. అయిన నిక్కడను సంతే పముగఁజెప్పఁబడును. (స్వాధ్యాయేన) చదువుటచేతను. జదివించుటచేతను. (జన్మై) ఆలోచించుటచేతను ఆలోచింపఁజేయుటచేతను (హోమై) నానావిధ హోమముల ననుష్ఠించుటచేతను. అనుష్ఠింపఁజేయుటచేతను. (త్రైవిద్యేన) సంపూర్ణ వేదములను శబ్ద, ఆర్థ, సంబంధ, స్వరోచ్చారణ సహితముగఁ జదు వుటచేతను జదివించుటచేతను. (ఇజ్యయా) పార్థమనేష్టి మొదలగునవి చేయుటచేతను. ఇంతకుముందుఁ జెప్పినట్లు విధిపూర్వకముగ. (సుతైః) దర్శన ముచే సంకానోత్పత్తిని జేయుటచేతను. (మహాయజ్ఞైశ్చ) పూర్వోక్త బ్రాహ్మ యజ్ఞము. దేవయజ్ఞము. పితృయజ్ఞము. వైశ్వాదేవయజ్ఞము. అతిథియజ్ఞము అను ఏవి వొనర్చుటచేతను. (యజ్జైశ్చ) అగ్నిష్టోమది యజ్ఞములు. విద్యాం మం సంకతి. నశ్కారము. సత్యధావజము. పరోపకారము మొదలగు సత్కర్మ లను జేయుచు సంపూర్ణ శిల్ప విద్యాదులను జదివి దుష్టారాదములను వదలి, శ్రేష్ఠారాదమందు వర్ధిల్లుటచేతను (ఇయమ్) ఈ(తను) శరీరము (బ్రాహ్మి) బ్రాహ్మణుడిగా (క్రియతే) చేయఁబడును. ఏమీ మీరీ శ్లోకమును నమ్మురా?

ప్రశ్న:- నమ్ముచున్నాము.

ఉత్తరము:-మఱి యేల రక్షోపీర్యములచే వర్త వ్యవస్థను నమ్ముచున్నారు.

ప్రశ్న:- నేనొకడనే యిట్లు నమ్ముటలేదు. అనేకులు వరంపరగా నిష్టే నమ్ముచున్నారు. ఏమి? మీరు పరంపరగా వచ్చుదానిని గూత ఖండించెదరా?

ఉత్తరము:- లేదు; కాని మీ యీ విపరీతజ్ఞానమును మన్నింపక ఖండించుచున్నాము.

ప్రశ్న:- మాతెలివికప్పు. మీతెలివియొప్పు అనుచును బ్రమాణమేమి?

ఉత్తరము:- మీరు అయిదాని తరములనుండి వచ్చుదానిని సనాతనమని నమ్ముచున్నారు. మేము వేదము మొదలు-స్మృత్యైతరము మొదలు-నేటివఱకుండు దానిని పరంపరయని నమ్ముచున్నాము. తండ్రి శ్రేష్ఠఁడయినను గొడుగు దుష్టఁడగుటయు, గొడుగు శ్రేష్ఠఁడయిన, దండ్రి దుష్టఁడగుటయు, విద్యఱును శిష్యులగుటయు, లేదా ఇద్దఱును దుష్టులగుటయు మనము చూచుచున్నాము గదా! కాబట్టి మీరు భ్రమలోఁ బడియున్నారు. మను మహాలాభ ఏమి వ్రాసియున్నాడో చూడండి.

యేనాస్య ఏతకో యాకా యేన యాకా ఏతామహాః॥

తేన యాయాశ్చకాం మార్గం తేన గచ్ఛన్త తివ్యతేహను.౪. ౧౭౧౧

అర్థము:- ఏ మార్గమును దండ్రియు, చాతయు నవలంబించినారో ఆ మార్గమునే సంతానముకూడ నవలంబింపవలయును. కాని (నతామ్) అది సత్పురుషుంగు తాత తండ్రు అవలంబించినదిగా నుండవలయును. అట్టి నన్నార్గము నవలంబింపవలయునే కాని దుష్టుంగు తండ్రి తాతం మార్గము నవలంబింపగూడదు. ఏలయునఁగా నుత్తములను దర్మాత్ములనగు పురుషుల మార్గము నవలంబించుటచే నెన్నఁటికిని దుఃఖమురలుగదు. దీనిని మీరు నమ్ముదురా? లేదా?

ప్రశ్న:-నమ్ముచుము.

ఉత్తరము:-ఇంచుకాదు. పరమేశ్వరునిచే బ్రతాపింపఁబడిన వేదమందు, తేప్పరితినదే సంతానమనియు, దానికి విరుద్ధమగునది యెన్నిటికిని సంతానము కాఁజాలదనియు సంక్షిప్త నమ్మవలయునా? లేదా? అవశ్యము నప్తువలయును. అట్లు నమ్ముకున్న నొకనితండ్రి దరిద్రుఁడుగా నుండి పుత్రుఁడు రనాదుకఁ

దయినేని, అతని కథవికండ్రి దరిద్రత్వాధిమానముచేత దనమును బాటవేయు మని చెప్పవలెను. ఒకని తండ్రి అందుడుగా నుండిన నతని పుత్రుడును తన కన్నులను రోగొట్టుకొనవలయునా? ఒకని తండ్రి కుకర్మియయ్యెనేని యతని పుత్రుడును గుమ్మరి కావలయునా? అట్లుకాగూడదనుట స్పష్టము. కాబట్టి పురుషుల యే యుత్తమ కర్మలు కలవో వానిని సేవించుచు, దుష్టకర్మలు వదలి పెట్టుట అందఱకు సభావశ్యకము. గుణకర్మ యోగముచేతగాక రజోవీర్య యోగముచేత వర్ణవ్యవస్థను నమ్మిరివారిని 'ఒకఁడు తన వర్ణమును వదలి నీచుఁడగు సంశ్యతాఁడు, తై స్తుప్తు, కురక, యయ్యెనేని, అతనిఁగూడ బ్రాహ్మణుఁడని యేం నమ్ముదు?' అని అడిగితిమేని, బ్రాహ్మణకర్మమును వదలినాఁడు కాబట్టి అతఁడు బ్రాహ్మణుఁడు కాఁడని చెప్పదురు. దీనివలన ఉత్తమకర్మము లను జేయువారే బ్రాహ్మణులు అనియు, నీచుఁడు (నీచవర్ణ స్థుడు) ఉత్తమ గుణ కర్మ స్వరూపవంతుఁడయ్యెనేని యతని సుత్తమ వర్ణమందును, ఉత్తమ వర్ణ స్థుఁడునీచకర్మ మొనర్చెనేని అతనిని నీచవర్ణమందు గణింపవలయునని నిర్ణయమగుచున్నది.

పశ్చాత్తప్త—బ్రాహ్మణోఽవ్య ముహూనీ ద్విహా కాశస్యః కృతః॥

ఓహుతదవ్య యద్యైశ్యః పర్యాగం కూద్రో అజాయత॥

ఇది యజుర్వేదము ౩౧వ అధ్యాయమందలి ౧౧వ మంత్రము. ఈశ్వరుని ముఖమునుండి బ్రాహ్మణులు, హువులనుండి శక్రియులు, ఓరువులనుండి నైశ్యులు, పాదములనుండి కూద్రులు ఉత్పన్నమయినారని దీని యర్థము. కాబట్టి యెట్లు ముఖము బాహ్యదులుగాని, బాహ్యదులు ముఖముగాని, కాఁజాలవో అట్లే బ్రాహ్మణులు శక్రియాదులురాని, శక్రియాదులు బ్రాహ్మణులు కాని, కాఁజాలరు

ఉత్తరము:—ఈ మంత్రమునకు మీరుచేసిన యర్థము సరికాదు, ఇక్కడ యరున శబ్దముచేత విరాకారుఁడును అగు పరమాత్ముకు అనువృత్తి కలుగుచున్నది. అతఁడు విరాకారుఁడగుటచే నతనికి ముఖాది యంగములు కలుగఁజొంపు. ముఖాది యంగలు కలవాఁడు పురుషుఁడు - వ్యాపకుఁడు కాఁజాలఁడు. వ్యాపకుఁడుకానివాఁడు సర్వశక్తిమంతుడును, రోకసప్తయు, రత్తయు, బ్రంబయకర్తయు, జీవం పుణ్యపాప వ్యవస్థచేయువాఁడును, సర్వజ్ఞ, అజన్మ, మృత్యు

రహితాది విశేషణవంతుడును కాఁజాలడు; కాఁబట్టి (అన్య) పూర్ణుడును వ్యాపకుడునగు పరమాత్మ సృష్టియందు ముఖమువలె నందఱ యందును ముఖ్యుడు ఉత్తమఁడగు నఁబడు (బ్రాహ్మణః) బ్రాహ్మణుడు. (బాహు) "బాహుర్వై బలమ్" [౫.౪.౧.౧] "బాహుర్వై పీఠమ్" [౬.౩.౨. ౩.౫] శతపథబ్రాహ్మణము: బలపీఠములకు బాహువని పేరు. అవి యెవని యందు నదితముగానుండునో అతఁడు (రాజన్యః) క్షత్రియుడు. (కిరీ) కిరీ యనో రాగమునకును దొడయొక్క పైరాగమునకును కిరీవని పేరు. కిరీ పుల బలముచే నమస్త దేశములకు వచ్చు; దోపుడు నమస్త పదార్థములందుఁ బ్రసేవము కలవాడు(వైశ్యః) వైశ్యుడు. (పద్మాగ్రం) పాదములతో-ననగాఁ క్రింది అంగమువలె మూర్ధత్వాది గుణములతోఁ గూడినవాడు కూర్మఁడు. తక్కిన శతపథాది బ్రాహ్మణాదులయందును ఈ మంత్రమునకిట్లే యర్థము చేయబడి యున్నది—

'యస్మాదేతే ముఖ్యస్త స్మిన్మూలః' హ్యన్యన్యంకః' ఇత్యాది

ముఖ్యమగుటచే ముఖమునుండి యుత్పన్నముయ్యెనని చెప్పుట సంగ తము. అనఁగా ముఖము అంగములన్నిటిలో శ్రేష్ఠమయినట్లు పూర్ణ విద్యచేతను. ఉత్తమ గుణకర్మస్వభావముచేతను యుక్తుఁడగుటవలన మనుష్యజాతియందు నుత్తమఁడగువాడు బ్రాహ్మణఁడనఁబడును. పరమేశ్వరుడు నిరాకరుఁడగుటచే ముఖాదియంగములే లేనప్పుడు ముఖమునుండి యుత్పన్నమగుట గొఱ్రాలి ప్పుకులి వివాహమువలె ననంతవము. ఇదియుఁగాక ముఖాది యంగముల నుండియే బ్రాహ్మణాదులు పుట్టియుండిరని. ఉపాదానకారణమువలె బ్రాహ్మణాదుల ఆకృతియుఁ గావలయును; అనఁగా ముఖాకారము గుండ్రముగా నుండు నట్లు వారి శరీరమును గుండ్రముగా నుండవలయును. క్షత్రియుల శరీరము కుఱములవలె, వైశ్యం శరీరము కిరీపులవలె, కూర్మం శరీరము పాదముల వలె నాకారము కలిగియుండవలయును. అట్లుండుటలేదు. ఎవరేని ముఖాదుల నుండి యుత్పన్నమగుటచేతనే బ్రాహ్మణాది సంజ్ఞయని చెప్పిరేని వారినిఁగూర్చి. ముఖాదులనుండి యుత్పన్నమైన వారికి బ్రాహ్మణాదిసంజ్ఞ యుండిన నుండ వచ్చునుగాని మీకుఁ గాదు; మీరును అందఱవలె గర్వాశయమునుండియే యుత్పన్నమగుచున్నారు. ముఖాదులనుండి యుత్పన్నముగాక, మీరు బ్రాహ్మ

దాదినంజలి రయం దరిమాన పడుచున్నారు, కాబట్టి మీ యర్థము వ్యర్థము. మేము చేసిన యర్థమే సరియైనదని చెప్పవలయును, ఈ విషయమై చున్నాడట నిశ్చే చెప్పియున్నారు—

కూడో బ్రాహ్మణకామేతి బ్రాహ్మణశ్రేయీతి కూడోకామః

క్షత్రియజ్ఞానిమేవం తు విద్యాభ్యైక్యాత్తతైవ తః కుసు. ౧౦.౬౨౧

కూద్రకులమం దుత్పన్నులై నను బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్యులవంటి గుణ కర్మ స్వభావములు గనవలె చేసి వారు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులగుదురు. అట్లే బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యకులములం దుత్పన్నులై నను కూద్రునివంటి గుణకర్మ స్వభావములు కలవలె చేసి కూద్రులగుదురు. అట్లే క్షత్రియకుల మందుఁగాని వైశ్యకులమందుఁగాని యుత్పన్నులై బ్రాహ్మణనితోఁగాని కూద్రనితోఁగాని నమానుకయ్యెనేని బ్రాహ్మణుఁడో కూద్రుఁడో కాఁగలదు; అనఁగా నాలుగు వర్ణములలోను ఏయేవర్ణమునకు నమానులకు స్త్రీ పురుషులు నుండురో వారు ఆయా వర్ణములందే గణింపఁబడుదురు.

ధర్మచర్యయా జనున్యో వర్ణః పూర్వం వర్ణమావర్తతే జాతిపరివృత్తో౧౧

అర్యచర్యయా పూర్వోవర్ణోజనున్యం జనున్యంవర్ణమావర్తతే జాతిపరివృత్తో౨౨

ఇవి అపస్తంబ సూత్రములు. ధర్మాచరణముచేత వికృష్టవర్ణములు తిత్తమోత్తమ వర్ణములగును. ఏవర్ణమున కెవఁడు యోగ్యుఁడో వాని నా వర్ణ ముందు గణింపవలయును. ॥ ౧ ॥ అట్లే అధర్మాచరణముచేత పూర్వ అనఁగా తిత్తమోత్తమ వర్ణముల వారు తమకంటెఁ దక్కునైన నీచవర్ణములనుబొందుదురు. వారి నా నీచవర్ణులందే గణింపవలయును ॥ ౨ ॥

పురుషులకు వర్ణవ్యవస్థయుండినట్లే స్త్రీలకునది తెలియవలయును. ఇట్టి గుణచే నమ స్తవర్ణములును దమకమ గుణకర్మ స్వభావముతోఁగూడి పరిశుద్ధములుగా నుండును. బ్రాహ్మణకులమందు క్షత్రియ వైశ్యకూద్ర సదృశులుండరు. క్షత్రియ వైశ్య కూద్రులును శుద్ధులుగానుండురు. వర్ణసంకరము ప్రాప్తింపదు. దీనిచే నేవర్ణమునకును నిందకాని, ఆయోగ్యతగాని కలుగఁజాలదు.

ప్రశ్నః—ఒకనికొక్క కుమారుఁడో, కొమార్తె యోయుండి జీవవర్ణము నందుఁ జేరెనేని అతల్లిదండ్రులకు నేవదేయువారెవరు? పంచ్యేదనము కూడ కలుగునుగదా! దీని కేమి మోపుట చేయవలయును?

తేసి శుద్ధముగా నుండుటచే వివేకనాహుర్వక్తముగ సత్యమును గ్రహించి అసత్యమును దృఢించుటచే నిశ్చయముగ, బద్ధిశ్రుతగురున్నాఁడు. ఇదియే శాచము. (ఇతి) నిందాస్తుతి, సుఖదుఃఖ, శీతోష్ణ, తీరాత్మష, హానిహర, మానసమానాదులయందు హర్షశోకములను వదలి, దర్శమందు దృఢనిశ్చయఁదై యుండుట. (అర్థనము.) కోమలత-నిరతిమానము, సరలత-సరళస్వరావము కలిగియుండుట, కుచీలరాది దోషములను వదలివేయుట. (జ్ఞానము) సమస్త వేదాది శాస్త్రములను సాంగోపాంగముగాఁ జదివి చదివించు పాపర్థ్యము, వివేకము, సత్యనిర్ణయము, నీవస్తువెట్లున్నదో దానినట్లే-జరమును జరముగాను, చేతనమును చేతనముగాను తెలియుట. నమ్ముట. (విజ్ఞానము) పృథివి మొదలుకొని పరమేశ్వర సర్వంతము వదార్థములను విశేషముగాఁ తెలిసికొని వానినుండి యథాయోగ్యమగు సుపయోగముఁగొనుట. (అస్తిత్వము) వేదము, ఈశ్వరుఁడు, ముక్తి, పూర్వాపరజన్మములు, దర్శము, విద్య, సత్సంగము, మార, పిత, గురువు, అతిథి సేవ, నెప్పుడు వదలక వీరి నెన్నఁడును నిందింపకుండుట ॥౨॥ ఈ పదునైదు గుణసర్వములు బ్రాహ్మణ వర్తన్తుం తవశ్యముగా నుండవలయును.

క్షత్రియులరు :-

వృతానాం రక్షణం దాన విశ్వాద్యయవశేవ చ।

విషయేష్యవృన్ తీక్ష్ణ శీఘ్రియస్య సమానతః ॥౧॥ మను.౧.౧౨॥

న్యాయముగాఁ బ్రజలను రక్షించుట, పక్షపాతమునువదలి శ్రేష్ఠులను-సత్కరించుట, దుష్టులను దిరస్కరించుట నన్నివిధముల నుండఁజూచుట. (దానము) విద్య, దర్శము అను వీని ప్రచారమందును, సుపాత్రుల సేవయందును, దనాది వదార్థములను వ్యయపఱచుట. (ఇజ్య) అగ్నిహోత్రాది యజ్ఞములను జేయుట చేయుచుట. (అధ్యయనము) వేదాదిశాస్త్రములను జరుపుట చదివించుట (విషయే...శ్చ) విషయములయందుఁ దగులుకొనక తీరం ద్రియుడయి నదా శరీరమును, అత్మను బరిష్కముగా నుంచుట ॥౧॥

కర్మం శేతో ర్మతిర్దాక్షిణం యుద్ధే రావ్యపరాయణం।

రాసమిశ్వరరావశ్య శిరస్థిం కర్మ స్వరావశ్యః ॥౨॥ శిఖా.౧౮.౧౧.౪౩॥

(కౌర్యము) పంపంకొంది శత్రువులతోనొంటిగా యుద్ధముచేయుట యందు రయవదకుండుట (తేజము) సదా తేజస్వి-దైన్యమునువదలి, ప్రగల్భుడై, దృఢుడై యుండుట, (దృతి) దైర్యవంతుడై యుండుట, (దాక్షిణ్యము) రాజప్రజాసంబంధమగు వ్యవహారములందును, సమస్త శాస్త్రములందును ఆతి చతురుడై యుండుట, (యుద్ధే...) యుద్ధముందు దృఢుడై నిశ్శంకుడై యుండి యెన్నటికిని వెనుదీయకుండుట బరుతె త్తరయునుండుట - తన్ను బ్రతికి కింపుకొని నిశ్చయముగా విజయము కలుగురీతిని యుద్ధము చేయవలయు ననుట, తాను బరుగెత్తిపోవుటచేతఁగాని, శత్రువులను మోసపుచ్చుట చేతఁగాని జదుము గలుగనుండునని అర్థమై యుండుట, (దానము) దానశీలము కలిగి యుండుట, (ఈశ్వరదానము) సజ్జీవాతరహితుడై అందఱతో యథాయోగ్యముగ వర్తించుట, విచారింపి యుచ్చుట, ప్రతిజ్ఞను బూర్తిచేయుట, దానికెన్నటిని భంగము కలిగింపకుండుట, అను నీ పదునొకండును శత్రుయవర్ణము గుణకర్మములు. ॥౨॥

వైశ్యులు:-

పశునాం రక్షణం దానవిజ్ఞాన్యాయసమేవ చ।

వశిక్పతం జుషీవం చ వైశ్యస్య కృషి మేవ చ॥ మను. ౧౨౦౫

(పశురక్షణమ్) గోవులు మొదలగు పశువులను జాలించుచు వృద్ధిపఱచుట, (దానమ్) విద్యారర్హములను వర్తిల్లజేయుటకు రనాదులను వ్యయపఱచుట, (ఇజ్జ) అగ్ని హోత్రాది యజ్ఞములను జేయుట, (ఆర్యయనమ్) వేదాది శాస్త్రములను జదువుట, (వశిక్పతమ్) అన్ని విధముల వ్యాపారముచేయుట, (కుసీరమ్) నూటికి నాలుగు, అఱు, సినియిది, పండ్రిండు, బదియాఱు, ఇఱువది, అజ్ఞాంకంబై నదిరముగ వడ్డి రీసితొనక అప్పిచ్చుట, మూలమునకు రెండింతలు అనఁగా నొకరూపాయి ఇచ్చిన నూతేంద్రలో రెండురూపాయలకంటె నదిరముగ బచ్చికొనకుండుట, ఈయకుండుట, (కృషి) పొండుచేయుట, ఇవి వైశ్యుని గుణకర్మములు.

శూద్రునకు:-

ఏకమేవ తు శూద్రస్య పృథుః కర్మ సమాదిశత్।

ఏకేపామేవ పర్జానాం తశ్శూపామసమాయయా ॥ మను. ౧౨౧౫

నింద, ఈర్ష్య, అరిమానాది దోషములను వదలి బ్రాహ్మణ శక్తియైత్యం నేవ యథాకీరిని జేయుచు నందువలన కాను జీవింపట యొకటియే కూర్చుని గుణకర్మము, ఇట్లు సంజేమముగ నాయా వర్ణముం గుణకర్మముల వ్రాయఁబడినవి. ఎవరువరియందు నేయే వర్ణముల గుణకర్మము లందువో వారివారికి నాయా వర్ణముల యధికార మీయవలయును. ఇద్దివ్యవస్థచే మనుష్యులందఱు మన్నతశీలులగుదురు. ఏలయనఁగా శమ సంతానము మూర్ఖత్వాది దోషయుక్త మయ్యెనేని కూర్చులయి పోదురను రయము ది త్తమ వర్ణ స్థులకుఁ గలుగును. అట్లే విద్వజుకూడ దాము పైరీతి నదతగిలిగి విద్యాయుక్తులు కాదే కూర్చులు కావలసి వచ్చునని రయపరుదురు. ఇదియును గాక సేవవర్ణస్థులకు సుత్తమవర్ణస్థులగుట కుత్సాహము వర్తిల్లును. విద్యారంభములను ప్రచారము చేయు సరికారము బ్రాహ్మణుల కీయవలయును. ఏలయనఁగా వారు పూర్వ విద్యా వంతులును, దార్పికులు నయియుందురు గనుక నాకార్యమును యథా యోగ్యముగఁ జేయఁగలుగుదురు. శక్తియులకు రాజ్యాధికార మిచ్చుటచే నెన్నటికిని రాజ్యమునకు హానిగాని, విప్పుముగాని కలుగదు. పశుపాలనాదుల యధికారము వైత్యులకిచ్చుట యోగ్యము. ఏలయనఁగా వారి కార్యమును బాగుగఁజేయఁగలరు, కూర్చునకు సేవారికారమీయవలయును. ఏలయనఁగా వారు విద్యారహితుఁడును మూర్ఖుఁడు నగుటచే విజ్ఞానసంబంధముగు కార్య మేదియుఁ జేయఁజాలఁదు. కాని శరీరసంబంధముగు కార్యములన్నియుఁ జేయఁగలఁదు. ఈరీతిని వర్ణములను దమరమ యధికారములయందుఁ బ్రవర్తింపఁజేయుట రాజు మొదలగు సర్వజనుల కర్తవ్యము.

వివాహ లక్షణములు

బ్రాహ్మణైవ వైవ్రతైవార్షః పౌణ్యవశ్యస్తతాసురః॥

గాంధర్వో రాక్షసస్త్రివ పైశాచ్యాష్టమోఽరమణమశుకః॥౨౧॥

అష్టవిధ వివాహములు:-

మొదటిది బ్రాహ్మము, రెండవది దైవము, మూడవది లర్హము, నాల్గవది ప్రాణావశ్యము, అయిదవది ఆసురము, ఆఱవది గాంధర్వము, ఏడవది రాక్షసము, ఎనిమిదవది పైశాచము.

ఈ వివాహముల పశ్చిమస్థ:-

కన్యావరు దిద్దలు యథారీతిని బ్రాహ్మచర్యముచేఁ బూర్ణవిద్యాంనుజను, తార్కికులును. సుకీలురు నయి పరిష్కర ప్రశస్తులచే వివాహమాడుటబ్రాహ్మము. విస్తృతమయిన యజ్ఞకార్యమందు బుద్ధిక్కుర్క చేయుచుండు నల్లునికి నలం కారయు కువాలగు కన్య నొసంగుట దై వము. పరువినుండియేమైనను గొంతెము పుచ్చుకొని వివాహముచేయుట ఆర్థము. దర్బారివృద్ధికొరకు విద్వజు వివాహ మాడుట 'ప్రాణాపత్యము'. కన్యావరులకు నేమేనిగొంత యొసఁగుటచే వివాహ మగుట 'అసురము'. వియమ సమయములులేక యేదియో యొకకారణముచేతఁ గన్యావరులు ఇద్రాహ్మచర్యకముగఁ బరస్పరమేర మగుట 'గాందర్వము'. జగద మాదీ లంకారముగఁ నీడుకొనిపోయి ఆకస్మాత్తుగఁగాని, మోసముచేఁగాని కన్యను గ్రహించుట రాక్షసము. విడుదలచునట్టియో, త్రాగి మైదురచినట్టియో, పిచ్చివట్టినట్టియో కన్యతో లంకారముగ నెంతయోగము చేయుట 'వైశాచము'. ఈ వివాహము లన్నిటిలో బ్రాహ్మ వివాహము సర్వోత్కృష్టము. దైవప్రాణా పత్యములు మర్యమములు. అర్థ, అసుర, గాందర్వములు నిత్యవృత్తములు. రాక్ష సము అధమము. వైశాచము మహాద్రష్టము. కన్యావరులను వివాహమునకుఁ బూర్వము ఏకాంతమందుఁ జేర్చఁగూడదు. పిలయనఁగాయువావస్థయందు ప్రీతిపరు యల లేకాంపవాసము దూష్యము. కన్యకుఁగాని వరునకుఁగాని వివాహసమయము నపిపించినప్పుడు-బ్రాహ్మచర్యాశ్రమమును విద్యయును బూర్తియగుటకు నొక సంవత్సరము కాని, ఆఱు నెలలుకాని యున్నపుడు, ఆ కన్యావరుల ప్రతిబింబ ములు (ఇప్పుడు'పోటోగ్రాఫ్') అను ప్రతికృతులు తీసి కన్యల అర్ధావికల యొద్దకుఁ గుమారులవియు, కుమారుల అర్ధావళల యొద్దకుఁ గన్యలవియుఁ బంపవలయును. ఎవరేని రూపము కలిగియున్నచో వారివారి చరిత్రము జన్మము మొదలు నాటివఱకు జరిగిన జన్మచరిత్రయను పు న్నక ముందెనేని దాని సర్వావ శులు తెప్పించి చూడ వలయును. ఇద్దఱు గుణకర్మస్వరూపములు సమాసము లగ నుండెనేని ఎవరితో నెవరికి వివాహమగుట యోగ్యమని తోచునో ఆ యువతీయువకుల ప్రతిబింబములను, ఇతిహాసములను గన్యావరుల చేతికిచ్చి యీ విషయమై పీఠిప్రాయము దెలుపవలయునని అడుగవలయును. వారిద్దఱును పరస్పరము వివాహము చేసికొనుటకు నిర్వయించుకొనిరేని వారిద్దఱును

సమావర్తనము లరపే సమయమున జరుగవలయును. వారిరువురును దమ వివాహము తమయధ్యాపకులయొదులు (గావలయుననికోరిరేని అర్కదను, లేకున్నకన్య యొక్క తల్లిదండ్రుల గృహమందును వివాహ మగుట యుక్తము. వారిరువురు సమావేశమయినపుడు, అధ్యాపకులు కన్య తల్లిదండ్రులు మొదలగు సభ్యుల యొదులు వారిరువురికిని సంవాషణలు, శాస్త్రార్థమును జేయింపవలయును. గుప్త వ్యవహారము తెచ్చియేని తెలుసుకొనవలసి యుండిన సరయందుఁ జరస్పరము వ్రాతమూలముగఁబ్రాశ్నోత్తరములుచేసికొనవచ్చును ఇద్దరికిని వివాహమందు దృఢప్రేమ కలిగినప్పుడు పూర్వపు బ్రహ్మచర్యవిద్యార్థ్యయనరూపమగు తపశ్శ్రమ చేతను, కష్టముచేతను దుర్బలమైన వారి శరీరములు చంద్రకళవలె సరివృద్ధి చెందుచు కొన్నిదినములలో పుష్టి యగునట్లు వారి అన్నపానములకు సుత్తమమగు నేర్పాట్లు చేయవలయును పిమ్మటఁ గన్య రజస్వలయయి శుద్ధి లాలయినపుడు మందఃపము, వేదికను నిర్మించి అనేకమగంధాద్రితవ్యముల చేతను, పుష్కరాదులచేతను హోమ మొనర్చి, విద్వాంసులగు ననేక స్త్రీపురుషులను సత్కరింపవలయును. పిమ్మట ఋతుభాగమున కర్హమగు దినమందు 'సంస్కార విధి' యందలి విధి ననుసరించి సమస్తయత్నము లొనర్చి యందఱయొదులు పాణ్యగ్రహణ పూర్వమగు వివాహవిధిని, జరిపూర్తి చేసికొని మర్యరాత్రి యందుఁగాని, వదిగంటలప్పుడుగాని అతి ప్రసన్నతతో నేలాంచనవన చేయవలయును. విధి ననుసరించి పురుషుడు వీర్యస్థాపనను, స్త్రీ వీర్యాకర్షణమును జేయవలయును. వీరియనంతవఱకు బ్రహ్మచర్యరహితమగు వీర్యమును వ్యర్థ పరుపరాదు ఏలయనఁగా ఆ వీర్యరజస్సులచే నుత్పన్నమగు శరీరము అపూర్వము సుత్తమము నగుచున్నది.

వీర్యము గర్భాశయ మందుఁబడునపుడు స్త్రీ పురుషు రిరువురును స్థిరులై నాసిక తెరుచి నాసికయు, నేత్రముల తెరుచి నేత్రములనుంచి-శరీరమును సరిగానుంచి-ప్రసన్నచిత్తులై యుండవలయును. చరింపరాదు. పురుషుడు దన శరీరమును సదరింపవలయును. స్త్రీ వీర్యస్థాప్తి సమయమున అపానమును లైకిఁ బిల్చికొనవలయును. యోనిని లైస సంకోచపఱచి వీర్యమును లైకి నాకరించి గర్భాశయమందుండుకొనవలయును. * పిమ్మట నిర్ద

* ఈ విషయము రహస్యమయినది కాన వింతరితోనే యంతయు నూహించి గ్రహింపవలయును. విశేషించి వ్రాయుట యుచితముకాదు.

యును భక్తి జలముతో స్నానముచేయవలయును. గర్భమేర్పడినట్లు విద్వాంసు
రాలగు శ్రీశ్రీ అప్పుడే తెలియును. కాని దీని విశ్వయ మొక మానమునకుఁ
దిమ్మడి-రజస్వల కాకపోయినపుడు-అందఱిని తెలియును. సొంటి, భుంకుమ
పూపు (అశ్వగంధి) పెన్నేరుగద్ద, పిలకులు, పంచదార వేసి కాచి చల్లార్చిన
పాలు రుచికారిని నిర్దలును ద్రాగి వేయవేయగాఁ దమ తమ పదకంఠీదఁ
బరుండవలయును. గర్భారానము చేసినపుడెల్ల నీ విధముగనే నడచుకొనుట
యుచితము. మాసాంతమునకు రజస్వలకార గర్భస్థితి తలిగెనని విశ్వయ
మయినది మొదలుకొని మొక సంవత్సరవర్యంతము శ్రీపురుషు రెప్పుడును
సమాగమముఁ జేయఁగూడదు. అట్లు సమాగమముఁ జేయకుండుటచే నానంతాన
ముత్తమమయి రెండవ సంకానముకూడ నట్టిదియేయగును. గర్భస్థితిలో సమా
గమము చేయుటవలన వీర్యము వ్యర్థముగాఁ బోవును. ఆయువును తగ్గిపోవును.
అనేకరోగములునుగలుగును. కాని సంవాషణాదిప్రేమ వ్యవహారము మాత్రము
అపశ్యముగా నుండవలయును. పురుషుఁడు, తన వీర్య స్తైర్యమును, శ్రీ గర్భ
సంరక్షణమును జేసికొనుచు పురుషుఁడు తన వీర్యము స్వప్నమందైన సప్తము
గాకుండునట్లును, శ్రీ తన గర్భమందలి శిశువు శరీర మత్యుత్తమ రూప,
లావణ్య, పుష్టి, బలవసాక్రమ యుక్తమయి పరియవమానమందు జనియించు
నట్లును భోజనాద్యాదనములను జేయవలయును. కాని గర్భసంరక్షణము విశేష
ముగ నాల్గవమానమునుండియు, సంతకంఠె నెక్కువగ నెనిమిదవమానము
నుండియుఁ జేయవలయును.

(గర్భవతియగు శ్రీ (లేవక) విరేచనకారి, (రూక్ష) రసములేనిది,
(మాదక) మత్తు గలిగించునదియు, బుద్ధి, బలనాశకములునగు వదార్థములను
భుజింపఁగూడదు. నెయ్యి, పాలు, దియ్యము, గోదుమలు, పెసలు, మిను
ములు మొదలగు నాహారములను కాలమును గురైఱింగి నముచితముగ
సేవింపవలయును.) గర్భావస్థయందు జరుపవలసిన సంస్కారములు రెండు.
నాల్గవ నెలయందు జరుపవలసిన పుంపవన మొకటి; ఎనిమిదవ నెలయందు
జరుపవలసిన నీచుంతోన్నయనము రెండు. దీనిని విద్యుక్తముగాఁ జేయవం
యును. శిశువుజనింపఁగానే మాతాశిశువుల శరీరక్షణము మిక్కిలిగా గరూతతతోఁ

జేయవలయును. చాలెంత నేపింపవలసిన. సొంటిపాకముకాని 'సౌరాగ్య
 కుంఠిపాకము' కాని మొదటనే చేసియుంచుకొనివలయును. ప్రసవమయిన
 పిమ్మట శ్రీ సుగంధయుక్తమగు సుష్ణజలమందు అనేగా గోరు వెల్చవి
 జలమున-స్నానము చేయవలయును. దిద్దనుగూడ స్నానము చేయింపవల
 యును. పిమ్మట బొడ్డు గోయవలయును. శరీరమునుండి యొక్క రక్తపు
 బొట్టకూడ పోరుండునట్లు బొడ్డు మూలమందు పెత్తని దారముతో(గట్టి,
 నాలుగు వ్రేళ్ళు వదలి-కోయవలయును. పిమ్మట పులిటిల్లు కుద్దివలచి వాటిది
 లోపం సుగంధాదులతో, గూడిన మృతాదులతో భోమ మొనర్చవలయును.
 తరువాత(దండిదిద్దచెవియందు, 'వేదోఽసి' [శ.బ్రాం. v. c. x. ౨౫] అనేగా
 ఏమేరు వేదమనివినిపించి, నేయియు, దేనెయు, దీసికొని యొకబంగారునలాకతో
 నాయక మీ(ద'ఓమ్' అని వ్రాసి యా తేనెను, నేరిని(అనలాకతోనే)చప్పరింపఁ
 జేయవలయును. పిమ్మట దిద్దను దల్లి కీయవలయును. తల్లి దిద్దకుఁ బాలు
 త్రావింపవలయును. తల్లికిపాలు లేవేని పరీక్షించి దాదిచేఁ జారిప్పింపవల
 యును. తరువాత కుద్దవాయువుగల మఱియొక గదిలో నాతల్లిదిద్దం నుంచ
 వలయును. అందు సాయంప్రాతఃకాలములందు సుగంధముతో, గూడిన నేరితో
 భోమము చేయించవలయును. తల్లి అజుదినములవఱకే దిద్దకుఁ జారియ
 వలయును. తల్లి తన శరీరము పుష్టియగు నిమిత్తము అనేక ప్రదారముంగు
 సుత్తమతోజనములు చేయవలయును. యోనిసంకోచాదులను గూడ జేసికొను
 చుండవలయును. అజుదినము శ్రీ వెలుపలికిరావచ్చును. దిద్దకుఁ జారిచ్చు
 చుట దాది నుంచవలయును. దానికి సన్నపానములు తాగుగ నీయవలయును.
 అది దిద్దను జారిచ్చి పెంచవలయును. దిద్ద పాంసమందు నే యనుచిత
 వ్యవహారమును గలుగగూండునట్లు తల్లి పూర్ణరృద్ధి యుంచవలయును. శ్రీ
 ప్రవించి పాంనాపురికు స్తనములమీద దగిన లేపమును జేయవలయును.
 అట్లే తగిన యన్నపాన వ్యవహారముంగుగూడఁ జేయవలయును. పిమ్మట
 నామకరణాది సంస్కారములు 'సంస్కారవిధి' ననుసరించి ఆయా కాలముల
 యందుఁ జేయవలయును. శ్రీ మరణ రజస్వలమయి కుద్దయయిన పిమ్మట
 నదే రీతివి ఋతుదాన మొసంగవలయును.

ఋతు కాలాదిగమి పాత్యత్వదాకవిరత వృధా.

బ్రహ్మరాశేవ తపతి యత్ర తత్కాక్రమే వసన్ ||మను.౩.౫౦||

తన ప్రీతితోనే ప్రసన్నుడై నిషిర్ధ రాత్రులయందు ప్రీతుండి దూరముగా నుండి ఋతుగామియగు నతఁడు గృహస్థుఁ డయివను బ్రహ్మదానికి నమానుఁడు.

సంకుష్టో భార్యయా రత్న రత్నా రిభ్యా తతైవ తః.

యస్మి న్నేవకులే నిత్యం కల్యాణం తత్ర నై ద్రువమమను ||౧.౬౦||

ఏ కులమందు భార్యచే రత్తయు, రత్తచే భార్యయు తాగుగా ప్రసన్నులయి యుందురో ఆ కులమందు సమస్త సౌభాగ్యములు, ఐశ్వర్యమును నివసించునట్లంపించుచో ఆ దౌర్భాగ్యమును, దారిద్ర్యమును స్థిరముగానుండును.

యది హి ప్రీ న రోచేత ఇహంస స్మ ప్రమోదయేత్ |

అప్రమోదాత్ ఇహః ఇహః ప్రజనం న పశ్యవర్తతే ||మను.౩.౬౧||

ఏ ప్రీ తన పతిని ప్రేమించి యతనిఁ బ్రసన్నునిగాఁజేయచో ఆ ప్రీ పతి అప్రసన్నుఁడుగా నుండును గనుక నతనికిఁ గామ ముత్పన్నముకాదు.

ప్రియాం తు రోచమానాయాం సర్వం తదోచితే కులం |

తస్యాం త్వరోచమానాయాం సర్వమేవ స రోచతే ||మను.౩.౬౨||

ప్రి ప్రసన్నతచే కులమంతయు బ్రసన్నమగును. ప్రీ అప్రసన్నతచే కులమంతయు సప్రసన్నమగును. అనఁగా దుఃఖముఁ బొందును.)

ఏక్యరిత్యాకృర్నిత్యైతాః పరిరీక్షేవై సతః |

ఘట్టా రూషయితవ్యాకృ బహుకల్యాణ మిష్టురీ ||మను.౩.౫౫||

ప్రీతు సత్కారభార్యకముగ బూషణాదులచేఁ బ్రసన్నులుగా నుంచుట తండ్రికి, అన్నకు, బెదిమిటికి, మఱుదికి ధర్మము. మిక్కిలి కల్యాణమును గోరువాడందఱు నిట్లు చేయవలయును.

యత్ర వార్యస్తు ఘట్టంతే రమంతే తత్ర దేవతాః ||

యత్రైతాస్తు సఘట్టంతే సర్వాస్తత్రావలా క్రియాః ||మను.౩.౫౬||

ప్రీంకు సత్కారముగల గృహమందుఁ బురుషులు విద్యాయుక్తులయి దేవసంక్షునులొంది యానందముతోఁ గ్రీడింతురు. ప్రీంకు సత్కారములేది గృహమందుఁ గ్రియలన్నియు నిష్ఫలములగును.

కోరంతి జామయో యత్ర విసశ్యత్యాశు రత్నమ్ ।

స కోరంతి తు యత్రైశా పర్యతే తద్ధి సర్వదా॥ మను.౩.౨౭॥

ప్రీతి కోరామరలై దుఃఖించుచుండు కులముకాని, యిట్లుదాని శీఘ్రముగా నశించును. అనందముతోను, ఉత్సాహముతోను నుప్పొంగుచుండు ప్రీతిగల కులము సర్వదా వర్ధిల్లును.

తస్మాదేతాః సదా పూజ్యా భాషణాద్భావశతైః ।

భూతికామైర్నైర్నిత్యం సత్కారేమాత్మవేమ రే॥ మను. ౩.౨౮॥

కాఁబట్టి ఐశ్వర్యమును కామించువారు సత్కారసమయమందును, ఉత్సవ సమయమందును ప్రీతిను భూషణ వస్త్ర లోకనాదులచే సవశ్యముగా సత్కరించుట యోగ్యము.

'పూజ' అను శబ్దముసత్యార్థము సత్కారమని సదా తరింపవలయును. దీనమందుఁగాని, రాత్రియందుఁగాని, వ్రతమదర్శనమందును, వేఱగునవి దును, ప్రీతిపరులు పరస్పరము ప్రీతిపూర్వకముగ 'నమస్తే' అని చెప్పి సత్కరింపవలెను.

సదా ప్రహృష్టయా తిష్యం గృహకార్యేషు దక్షయా ।

మనస్కృతోచస్కరయా వ్యయే వాముక్తహస్తయా॥ మను ౫.౧౨౦॥

అతి ప్రసన్నతతో గృహకార్యములందుఁ జరుచురాలయి, పదార్థము లన్నిటిని ఉత్తమవిధితో సంస్కారము చేయుచు నింటిని శుద్ధముగా నుంచి మితవ్యముగా నుండుట ప్రీతి యోగ్యము. అవసరము ననుసరించి వెచ్చపెట్టి వలయును; దూఱర చేయఁగూడదు. అన్నివస్తువులను ఐవిశ్రముగా నుంచ వలయును. దొషభూష మయి, శరీరమందు అత్యయందును రోగమును రానీయకుండునట్టి పాకము చేయవలయును. వ్యయమునకు తగిన లెక్క యుంచి పతి మొదలగువారికి వినిపింపవలయును. ఇంటి పనివాండ్రచే యథా యోగ్యముగఁ జనిచేయింపవలయును. ఇంటి పనిని దేనిని బెడనీయఁగూడదు.

ప్రీయో రత్నాన్యతో విద్యా సత్యం శౌచం సురాశితప్తిః ।

వినియోచి చ శిల్పాని సమాదేయాని పర్యతాః॥ మను. ౫.౧౨౧॥

ఉత్తమప్రీతి, నానావిధములగు రత్నములను, విద్యను, సత్యమును ఐవిశ్రతను, శ్రేష్ఠతాషణమును, నానావ్రకారములగు శిల్పవిద్యను, -అన్ని విధ

మం కళాకౌశలములను-అన్ని దేశములనుండియు, మనుష్యులందఱనుండియు గ్రహించవలయును.

సత్యం బ్రాయాత్ ప్రియం బ్రాయా న్నబ్ధియాత్సత్య మప్రియం।

ప్రియం చ వాస్యతం బ్రాయా దేష దర్శస్యవాతనః॥ మను, ౪.౧౩౮౭

సర్వదా ప్రియసత్యమును-ఇతరులకు హితకారకమగు సత్యమును-తెప్పవలయును. అప్రియసత్యమును-గ్రుడ్డివానిని(గూర్చి 'గ్రుడ్డివాడా' అని పిలుచుటచే వాని మనస్సు నొప్పించుట తప్ప మఱియేమియు లాభము గలుగదు. తమకు నిట్టి అప్రియసత్యమును పలుకగూడదు. ఇతరుల ప్రసన్నత కొలుకును అబద్ధ మాద(గూడదు.

రద్రం రద్రమితి బ్రాయాత్ రద్రమిత్వేన వా వరేత్ ।

ఉష్మనైరం వివాదం చ న దుర్యాత్మేనచిత్సహ॥ మను, ౪.౧౩౯౧

సర్వదా రద్రమైన - అందరికిని హితకరమైన - వచనమే చెప్పవలయును. ఉష్మనైరము-అపరాధ మొనర్చువారితో విరోధము-కాని, వివాదముకాని కూడదు. ఇతరులకు హితకరమగుదానిని-వారు చెడ్డదని యెంచినను-చెప్పియే తీరవలయును.

పురుషో బహుత్ తాతా నరతం ప్రియవాదినః ।

అప్రియస్య తు వత్సస్య వక్త్ర శ్రోత చ దుర్గతః॥మ.తా.౬౬౪౧-విరుదసిః॥

ఓ దృకరాష్ట్రాః : ఈ ప్రపంచమందు నిరంతరము ఇతరులను బ్రసన్న పఱచు నిమిత్తము ప్రియమును తెప్ప ప్రశంసకులు విస్తారముగినున్నారు. కాని కల్యాణకరమగు వచనమును అప్రియమని తెలిసినను-చెప్పియేతీరువారు కాని, వినువాడుకాని దుర్గతము. ఇతరుల దోషములను వారి యెదుట చెప్పుటయు, దమ దోషములను వారినుండి వినుటయుఁ బరోక్షమందు నితరుల గుణములను సర్వదా పొగడుటయు సత్పురుషుల స్వభావము. దుష్టులు సమ్మోహమున గుణమును తెప్పరుఁ బరోక్షమందు దోషములను బ్రకాశపఱురు. మనుష్యుఁడు తన దోషములను నితరులతోఁ జెప్పకుండువఱకు నాదోషములను వదలి గుణవంతుడు కాఁజాలఁడు. ఎన్నఁడును, ఎవరిని నిందింపఁగూడదు. (గుణేషు దోషారోపణమసూయా-అర్థాత్ దోషేషు గుణారోపణమవ్యసూయా, గుణేషు గుణారోపణందోషేషు దోషారోపణం చ స్తుతిః)గుణములందు దోషము

లను దోషములందు గుణములను ఆరోపించుట - 'వింద'. గుణములందు గుణములను దోషములందు దోషములను జెప్పుట స్తుతి. మిత్యాభిషేకమునకు వింద యనియు; సత్యభిషేకమునకు స్తుతి యనియుఁ జేరు.

బుద్ధి వృద్ధి కలాశాఢు కన్యాని క హితాని క ।

నిత్యం శాస్త్రాధ్యవేక్షిత విగమాంతైనైవైవైదికాః శును-౪-౧౯॥

శ్రుముగా బుద్ధిని, రసమును, హితమును వృద్ధిపఱచునట్టి శాస్త్రములను, వేదములను నిత్యమును వినవలయును. వినిపింపవలయును. బ్రహ్మచర్యాశ్రమమందుఁ జదివిన వానిని శ్రీపురుషులు నిత్యమును విచారించుచుఁ జదువుచు సుందరయును.

యథా యథా హి వుతపః శాస్త్రం పమరిగచ్ఛతి;

తతా తథా విజానతి విజ్ఞానం దాస్య రోచతేః శును-౪-౨౦॥

మనుష్యులు శాస్త్రముల యాధార్థ్యమును దెలిసినకొలఁది నతని విద్య యందలి విజ్ఞాన మలివృద్ధియగును. దానియందే రుచియును వర్ధిల్లును.

బుషియజ్ఞం దేవయజ్ఞం భూతయజ్ఞం క వర్షదా;

వృయజ్ఞం పితృయజ్ఞం క యథాశ్రీ న హవయేహి-శును-౪-౨౧॥

ఆర్యావసం బ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞశ్చ తర్పణమ్;

హోమో రై వో ఐరిహృతోస్సయజ్ఞోఽతిపిహాజనమః-శును-౪-౨౨॥

స్వార్యావేవాంయదృషీన్ హోమైరేవాన్ యాచిరి;

పితౄన్ శాగ్ధైశ్చ నృసన్తై ర్హృతాని ఐరికర్మదాః-శును-౪-౨౩॥

బ్రహ్మచర్యమందు వ్రాయఁబడిన రెండు యజ్ఞములను జేయవలయును. మొదటిది బ్రహ్మయజ్ఞము-అనఁగా వేదాది శాస్త్రములను జదివి చదివించుట, సంయోగానన. యోగాభ్యాసముచేయుట; రెండవది దేవయజ్ఞము అనఁగా విద్వాంసుల వేద, సాంగత్యము, పవిత్రత, మొదలగు దివ్యగుణములు వహించుట. దాతృత్వము విద్య సున్నతివఱచుట. ఈ రెండు యజ్ఞములను సాయంప్రాతఃకాలములందుఁ జేయవలయును.

పాయం పాయం గృహపతి ర్హి లగ్నః ।

పౌత్రః పౌత్రః సౌమనస్య దాతాః-అథ-కాం-౧౯-౨౪-శును-౪-౨౪॥

పాయంకాలమందు హోమముజరుగును. అందు హవయేన హోమ ప్రవక్ష్యమప్రాతఃకాలమువఱకు వాయువును కుద్దివఱచుచు సుఖకారియగుచున్నది.

పాశ్చిక పాశ్చర్యపాపతి ర్నో అగ్నిః ।

సాయం సాయం సాయంసంక దాతా అశ.కాం.౧౮, అను.ఃసూ.౫౫.౪౫

అగ్నియందుఁ బ్రాతఃకాలము హోమము చేయఁబడిన ద్రవ్యము సాయంకాలవర్యంతము పోయివును కుర్దపఱచుచు బలం, బుద్ధి, ఆరోగ్యములను గలిగించును.

తస్మాదహోరాత్రస్య సంయోగే బ్రాహ్మణః సంఖ్యా మపాసితా

ఉద్యంత మస్తాయాంత మాదిర్య మదిర్యావృత్తావద్యంత బ్రాహ్మణే.

[ప్ర.౪.౫౦.౫౫]

కాఁబట్టి దినరాత్రుల సంధియందు - సూర్యోదయాస్త సమయముల యందుఁ-బరమేశ్వరుని ర్వాసమును, అగ్ని హోత్రమును ఆవశ్యము చేయ వలయును.

స తిష్ఠతి తు యః పూర్వాం నోపాస్తే యస్తే వక్యమామః ।

స తుద్యోవద్యహిష్కార్యః సర్వస్మాద్విజ్జకర్మణః ॥౪॥యను.౨.౧౦౫॥

ఈ రెండు కార్యములను సాయంప్రాతః కాలములయందుఁ జేయటంబు వానిని నజ్ఞులందఱును సమస్త ద్విజకర్మములనుండి వెలిపేయవలయును - వానిని తూద్రునిగ నెంచవలయును.

[వక్ష :- మూఁడు కాలములయందు సంర్య యేలఁ జేయఁగూడదు :

ఉత్తరము :- సంధి మూఁడుసమయములందుఁగాదు. ప్రకాశ - ఆంధ కారములసంధి సాయంప్రాతః కాలములను రెండు వేళలయందే యగుచున్నది. దీనిని గణింపక మర్యాహ్న కాలమందు మూఁడవసంర్య నెన్ను వాఁడు మర్య రాత్రియందును ఏలచేయఁగూడదు ; మర్యరాత్రియందును జేయవలయు నేని ప్రహర ప్రహరమునకును, గడియ గడియకును, వల వంమునకును, కణ కణ మునకును సంధి యగుచున్నది. కనుక అప్పుడును సంర్యోపాసన చేయవలసి వచ్చును. అట్లు చేయుట ఎన్నిటికిని జరగదు. ఇదిగాక యే శాస్త్రమునందును మర్యాహ్న సంర్యకుఁ బ్రమాణము లేదు. కాఁబట్టి రెండుకాలముల యందే సంర్యాగ్నిహోత్రములను జేయుట యుచితము; కాని, మూఁడవకాలమందుఁ జేయుట యుచితముకాదు. మూఁడుకాలములు తూత రవిష్యర్వర్తమాన లేద ముచేఁగాని సంర్యోపాసన లేదముచేతఁ గాదు.

మూఠవది పితృయజ్ఞము :- దేనియందు దేవులు అనగా విద్యాంశులును, చదివించువారగు ఋషులును, పితరులును అనగా తల్లి దండ్రీ మొదలగు వృద్ధులును, జ్ఞానులును, వరమ యొగులును సేవింపఁబడుదురో అది పితృయజ్ఞము.

పితృయజ్ఞమందు రెండు భేదములు: ఓకటి శ్రాద్ధము; రెండవది తర్పణము. శ్రీ అనగా సత్యము (శ్రీతర్పణం దధాతి యయా శ్రియయా సా శ్రద్ధా, శ్రద్ధయా యత్ శ్రియతే తచ్చాద్ధమ్.) పితృయజ్ఞే సత్యము గ్రహింపఁబడునో అది శ్రద్ధ. ఆ శ్రద్ధచే నేతర్పణము చేయఁబడునో దానికి శ్రాద్ధమని పేరు. (తృప్యంతి తర్పయంతి యేన పితౄణా తత్తర్పణమ్.) పితర్పణముచేత బ్రతియుండు మాతా పిత్రావి పితరులు ప్రసన్నులగుదురో లేక ప్రసన్నులు చేయఁబడుదురో దానికి తర్పణమని పేరు. ఈ తర్పణము జీవింది యుండు వారికొకటే చేయవలయును కాని మృతులయినవారి కొకటూ గాదు.)

దేవతర్పణము :-

ఓమ్ బ్రహ్మరయో దేవాస్త్యవ్యంతామ్ ।

బ్రహ్మది దేవపత్న్యస్త్యవ్యంతామ్ ।

బ్రహ్మది దేవసుతాస్త్యవ్యంతామ్ ।

బ్రహ్మది దేవగదాస్త్యవ్యంతామ్ ॥ ఇతి దేవతర్పణమ్ ॥

('విద్యాగం సో హి దేవా') ఇది శతపథ [౩:౩:౬:౧౦] బ్రాహ్మణ వచనము. విద్యాంశులకు దేవులని పేరు. నాలుగు భేదములను సాంగోపాంగముగ వెలిగిన దానికి బ్రహ్మయని పేరు. ఆతనివంతుఁడగుచు ప్రేతలోని విద్యాంశులు దేవశర్మదాప్యలు; అట్టిబ్రహ్మతో సమానమగు విద్యావంతులారయి యతని తాత్పర్యము నామె బ్రాహ్మణి. దేవశర్మార్థుఁడగు విద్యాంశుని తాత్పర్యమే. వీరిని సేవించుటయు, వీరితో సమానులగు వీరి పుత్రులను, శిష్యులను వీరి గణమును - సేవకులను - సేవించుటయు శ్రాద్ధము; తర్పణము.

ఋషీ తర్పణము :-

ఓమ్ మరీచ్యారయః ఋషయస్త్యవ్యంతామ్

మరీచ్యార్యుని వత్స్యస్త్యవ్యంతామ్ ।

మరీద్యావ్విషమశా స్త్రవ్యంశామ్.

మరీద్యావ్విష గతా స్త్రవ్యంశామ్ ॥ ఇతి ఋషితర్పణమ్ ॥

బ్రహ్మకు మునిమనుమఁడుగు మరీచివలె విద్యావంతుఁడయి చదివించు నతనిని, అతనితో సమానముగ విద్యావంతుఁడాయె తస్యంకు విద్యా దానము చేయు నతని తర్పణు. అతనితో సమానులగు నతని పుత్రులను, శిష్యులను, నేవకులను సత్కరించుచి ఋషి తర్పణము.

పితృ తర్పణము :-

ఓమ్, సోమనదః పితర స్త్రవ్యంశామ్, అగ్నిష్వాత్తా, పితర స్త్రవ్యంశామ్.

ఋర్తిషదః పితర స్త్రవ్యంశామ్, సోమపా, పితర స్త్రవ్యంశామ్.

హవిర్దుభః పితర స్త్రవ్యంశామ్, అబ్యపా, పితర స్త్రవ్యంశామ్.

సుకారినః పితర స్త్రవ్యంశామ్, యమాదిర్భో నమః, యమాదీం స్తర్పయామి.

ఏత్రే స్వరా నమః, పితరం తర్పయామి, విశామహాయ స్వరా నమః, విశామహం

తర్పయామి, ప్రవిశామహాయ స్వరా నమః, ప్రవిశామహం తర్పయామి.

మాతేర్భి స్వరా నమో మాతరం తర్పయామి.

విశామహ్యై స్వరా నమః, విశామహీం తర్పయామి.

ప్రవిశామహ్యై స్వరా నమః, ప్రవిశామహీం తర్పయామి.

స్వవత్సైర్భి స్వరా నమః, స్వవత్సీం తర్పయామి.

సంబంధిర్భి స్వరా నమః, సంబంధిన స్తర్పయామి.

సగోత్రీర్భి స్వరా నమః, సగోత్రాం స్తర్పయామి ॥ ఇతి పితృతర్పణమ్.

(యే సోమే జగదీశ్వరే పదార్థ విద్యాయాం చ సీదంతి తే సోమనదః.)

పరమాత్మ (సంబంధమగు విద్య) యందును, పదార్థవిద్యయందును విపులముగు వారు సోమనదులు.

(యైరగ్నేర్విద్యుతో విద్యా గృహీతా తే అగ్నిష్వాత్తా.)

అగ్ని అనఁగా విద్యుదాది పదార్థములు. వీనిని గు రైఱిగిన వారు అగ్నిష్వాత్తులు.

(యే ఋర్తిషి ఉ త్రమ వ్యవహారే సీదంతి తే ఋర్తిషదః) ఉ త్రమ విద్యా

వృద్ధి యు క్త వ్యవహారములయందుండువారు ఋర్తిషదులు.

(యే సోమమైశ్వర్య మోషరీరసం వా పాంతి విబంతి వా తే సోమసా.)

విశ్వర్యమును రక్షించు వారును, మహోషరీరసమును దానము చేయువారును, రోగరహితులును, ఇత

రుల మైశ్వర్యముం రక్షించువారును, ఔషధములన్ని రోగములను రోగొట్టు వారును, సోమపులు.

(యే హవిర్భోతు మత్త మర్హం భుంజతే భోజయంతి వా తే

హవిర్యుజః.) మాదక ద్రవ్యములను, హింసాకారక ద్రవ్యములను వదలి లోజనము చేయువారు హవిర్యుజులు. (య ఆజ్యం జ్ఞాతం ప్రాప్తం వా యోగ్యం రక్షంతి వా పిండి తే ఆజ్యపాః.) తెలియుటకు యోగ్యమగు వస్తువును రక్షించు వారును, పుత్రదుగ్ధులు ద్రాగువారును ఆజ్యవులు. ('కోటనః కాలో విద్యతే యేషా నై సుకాలినః.) భర్తృము చేయుటకు సుఖరూపమగు సమయము కలవారు సుకాలినులు. ('యే దుష్టాన్ యధ్యంతి నిగృహ్ణంతి తే యమా న్యాయారీః.) దుష్టులను దండించి శ్రేష్టులను చాలించు న్యాయకారులు యములు. ('యః పాతి న పితా') సంఠానమును ఆన్నముచేతను సత్కారముచేతను రక్షించువాడు జనకుడు-పిత. (పితుః పితా పితామహః, పితామహస్య పితా ప్రపితామహః.) శండ్రికి శండ్రి పితామహుడు; తాత శండ్రి ప్రపితామహుడు.) (యా మానయతి సా మాతా) ఆన్నముచేతను, సత్కారముచేతను సంఠానమును మాన్యము చేయునది మాత. ('యా పితృ ర్మాతా సా పితామహీ, పితామహస్య మాతా ప్రపితామహీ') (శండ్రితల్లి పితామహీ, పితామహాని తల్లి ప్రపితామహీ, వీరిని, తన తాత్యను, అత్తలను, బంధువులను తన గోత్రము వారిని, ఇతరమహాపురుషులను, వృద్ధులను అత్యంతశ్రద్ధతో నుత్తమాన్నవత్తనుండరయానము రిచ్చి దాగుగఁద్రుప్తివలచుట-అనఁగా నేయే కర్మముంచే వారి అత్యుత్పత్తి, లొంది శరీరము స్వస్థమగుచున్నదో ఆయా కర్మములచే, బ్రతిపూర్వకముగ వారిసేవ చేయుట శ్రద్ధ తర్పణము లనఁబడును.)

నాల్గవది వైశ్వదేవము. అనఁగా లోజనము సిద్ధముకాఁగానే లోజనము కొఱకుఁ జేయఁబడిన పదార్థములలోఁ బలుకు, ఉప్పు, తారము తరిసిన యన్నమును వదలి చక్కెర, నెయ్యి వీనితోఁగలిపిన యన్నమును పొయ్యిలో నుండి కొంత విప్పు పేలుగఁదీపి యందులో నీక్రింద వ్రాయఁబడిన మంత్రములచే హోమము చేయవలయును.

వైశ్వదేవస్య సిద్ధస్య గృహైః గ్నై విరిపూర్వకమ్ ।

అథః కుర్యాదేవతాల్కౌ త్రాహ్వాణో హోమ మన్వహుః॥ మను. ౩.౮౪॥

పాకకాలయందు లోజనార్థము సిద్ధమయినది. దానిని దివ్యగుణములు కలుగుటకు ఆ పాకాన్నిలో విరిపూర్వకముగ విమ్మరితిర మంత్రములతో విశ్వము హోమము చేయవలయును.

హోమమంత్రములు:—

ఓమ్ అగ్న యే స్వాహా॥ సోమాయ స్వాహా॥ అగ్నిదోమాభ్యాం స్వాహా॥

విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో స్వాహా॥ భవంతరయే స్వాహా॥

కుష్మాగ్రే స్వాహా॥ అనుమత్యై స్వాహా॥ ప్రణావతయే స్వాహా॥

సహ ద్యావా వృధీద్యాం స్వాహా॥ నివృత్యై స్వాహా॥

ఈ ప్రత్యేక మంత్రము చేత నొక్కొక్క పర్యాయము ప్రజ్వరితమగు నగ్నియం దాహుతుండు వదలవలయును. ఏమృత వశ్యేమథోఽగాని తూమి మీద ఆకు వేసి కాని, పూర్వదికాది క్రమానుసారము ఈ క్రింది మంత్రములచే యతాక్రమముగ భాగములు పెట్టివలయును.

ఓమ్ సానుగాయేంద్రాయ నమః । సానుగాయ యోమాయ నమః । సానుగాయ

వరుణాయ నమః । సానుగాయ సోమాయ నమః । మరుద్యో నమః॥ వనస్ప

తిభ్యో నమః॥ క్రిష్ణే నమః॥ ద్రక్షకార్యై నమః॥ బ్రహ్మవతయే నమః॥ వాస్తు

వతయే నమః॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నమః॥ దివాచరేభ్యో భూరేభ్యో నమః॥

స క్తందారిభ్యో భూరేభ్యో నమః । సర్వార్థే భూతయే నమః॥

ఈ భాగములను నెవరేని ఆతిథి యుండిన ఆతనికి దుఃఖంపఁ జెట్టివలయును. లేకున్న నగ్నియందు వదలిపెట్టివలయును. ఏమృత రువడాన్నమును అనఁగా పప్పు అన్నము, కాశము, కొద్దై మొదలగువాని నాఱు రొగములుగ నొనర్చి తూమిపైఁ జెట్టివలయును. దీనికిఁ బ్రమాణము:—

ఉనాం చ పతికానాం చ శ్వపదాం పావరోగిదామ్ ।

వాయుసానాం క్రిమీదాం చ శనై ర్నిర్వపేద్యువి॥ మను.౩.౧౨॥

ఈ రీతిని(శ్వభ్యో నమః, పతిభ్యో నమః, శ్వపగ్న్యో నమః, పావ రోగిభ్యో నమః వాయుభ్యో నమః, క్రిమిభ్యో నమః,) అని పెట్టి దుఃఖితు నకు ఆకలిగొన్న వానికి, తుక్క, కాకి, మొదలగు వానికి పెట్టివలయును. ఇక్కడ నమః అను శబ్దమున కన్నమని యర్థము. అనఁగా తుక్క, పాపి, రంధాలురు, పావరోగి, కాకి, క్రిమి అనఁగా చీమ మొదలగు పురుగులు వీని కన్నిటికి నాహారము పెట్టివలయునని మనుస్మృత్యాయలయందు విరింపబడి యున్నది. పాతకాలయందలి వాయువును కుర్తవలయుటయు, జూదక తెలియక జరిగిన తీవ్రహత్యకు మారుగ నుపకార మొనర్చుటయు నీ హోమమువలని ప్రయోజనము.

ఇంత నయిదపది అతిథినేవ:-ఎవనికి తిథి నిశ్చయము లేదో అతడు అతిథియనఁబడును. దార్మికుఁడును, సత్కీపదేశకుఁడును దోరోపకారార్థమంతటఁ జరించువాఁడును, పూర్వ విద్వాంసుఁడును బరమయోగియునగు నెన్బాసి (అత స్సాత్తుగా) గృహస్థుని యొద్దకు వచ్చెనేమీ మొదటఁ బాద్యము, అర్ఘ్యము, అచ మనమును మూడువిధముల జరిమొనంగి, పిమ్మట అననముమీద సత్కార పూర్వకముగాఁ గూర్చుండఁ జెట్టి, అన్నసానాది యుత్తమోత్తమ వదార్థముల చేత సేవాకుశ్రావణ చేసి యతనిని బ్రసన్నునిగాఁ జేయవలయును. పిమ్మట సత్సంగ మొనర్చి దర్శార్థ కామమోక్షములనొనంగు జ్ఞాన విజ్ఞానము మున్నగు సువదేశములను అతనినుండి గ్రహించి తనవదత నాతని సదుపదేశానుసారముగ నవరించుకొనవలయును.

సమయమును బట్టి గృహస్థుఁడు రాజ మొదలగువారు గూడ అతిథివరి సత్కరింపఁ బడుటకు యోగ్యు లగుదురు. కాని—

పాషండినో వికర్మస్థాన్ బైదాంవృత్తికాః శకాన్ .

హైతుకాన్ ఒకవృత్తిశ్చ వాక్యత్రేదాని నార్యయేకఃశును. ౪.౩౦ .

(పాషండినః) వేద విందకులు. వేద విరుద్ధముగ నాదరించువారు (వికర్మ స్థాన్) వేదవిరుద్ధమగు మిత్థాశాషణాది దుష్కర్మ యుక్తులు. (బైదాంవృత్తి కాః) విల్లి పొంచియుండి తటాయన నెలుక మొదలగు ప్రాణులను జంపి పొత్తివించుకొనునట్లు సమయము కనిపెట్టి యితరుల సొత్తు నవహరించువారు. (శకాన్) హలము. దురాగ్రహము, దురభిమానము గలిగి తనకు తెలియక, ఇతరులచెప్పినను విసర యుండువారు, (హైతుకాన్) కుతర్కము చేయువారు. 'నేను బ్రహ్మను, జగత్తు మిథ్య, వేదాది శాస్త్రములు, ఈశ్వరుఁడు కల్పితములు' అని గప్పాలు కొట్టచు నిప్పటి వేదాంతాలు వాగునట్లు వాగువారు. (ఒకవృత్తికా) కొంగ ఒంటికారిమీద ర్యానివరి నుండి తటాయనఁ జేపప్రాణమును హరించి తన స్వార్థమును సిద్ధపఱచు కొనునట్లు స్వార్థమును నెఱవేర్చుకొనుచుండు హతులు. దురాగ్రహాలు, వేదవిరుద్ధులు నగు బైరాగులు, దేహము నింగబూదిద పూచికొవితిరుగుచుండు సారు నామకులు మొదలగువారి నెవరిని వాక్కుచేతఁ గూడ సత్కరింపఁగూడదు. ఏలయనఁగా వీరిని సత్కరించితిమేని వీరు వృద్ధినిఁ బొంది ప్రపంచము సర్వ యుక్తముగాఁ జేయుదురు. కాము అరోగితిఁబోవు

కార్యముల నొనర్చుటయే గాక తోడ్పాటువలయునుగూడ నవిద్యారూప మహా పాగరమందు ముంచివేయుదురు.

పంచమహాయజ్ఞముల ఫలము:-

బ్రహ్మయజ్ఞము చేయుటచే విద్య. శిక్ష. ధర్మము. సర్వత మొదలగునగుట గుణములు వర్తిల్లును. అగ్నిహోత్రముచే వాయు. వృష్టి. జంతులు శుద్ధమలయి వృష్టివలన వ్రంశనమునకు సుఖము కలుగును. అనఁగా శుద్ధవాయు శ్వాసస్పర్శ ములచేతను, దానితోఁ గూడిన అన్నపానములచేతను ఆరోగ్య మలవడి బుద్ధిబల పరాక్రమములు వర్ధిల్లి, రహ్యార్థ కామమోక్షములు పూర్ణముగ ననుష్ఠింపవగును. కనుక దీనిని దేవయజ్ఞ మందురు. పితృయజ్ఞముచేత తల్లి, తండ్రి, జ్ఞాని, మహాత్ముల, నేవ సమకూలును గనుక జ్ఞానము వర్ధిల్లును. దానిచే సత్కానత్యముల విర్ణయము చేసి సత్యమును గ్రహించి యనత్యములు విరివ్యడించి సుఖ కాగలందు. ఇదిగాక పృథక్పృథక్-తల్లి, తండ్రి, ఆచార్యులు తమ పంచానమునకును, శిష్యులకును జేపిన సేవకు మారుగ మరల చారి సేవచేయుట యుచితమే కదా! దీనిచే నదియును కలుగును. ఇది పై శ్వదేవముల వ్రయోజనమింతకుఁ బూర్వమే చెప్పఁబడినది. అతిథియజ్ఞముచే నతిథి సత్కారము కలుగును. ఉత్తమాతిథి జగత్తునందు లేనంతవఱకు సున్నతి కలుగదు. అతఁడు నమస్త దేవ ముందును సంకరించుటచేతను, సత్కీర్తనదేవము చేయుటచేతను పాపందము-అరర్మము-వృద్ధి కాఁజాలదు. అంతకును గృహస్థులకు సత్య విజ్ఞానప్రాప్తి సులభముగ కలుగుచుండును. ఇదిగాక మనుష్య మాత్రులయం దొకేధర్మము స్థిరమయి నిలుచును. అతిథులు లేరేని సందేహవివృత్తి కాదేని దృఢనిశ్చయము కలుగజాలదు. విశ్వయము కలుగకుండెనేని సుఖమెక్కడిది :

బ్రాహ్మ మహూర్తే బుధ్యేత రత్నాత్థా చానుచితయేత్ :

కాయశ్లేశంశ్చ తస్మాలాన్ వేదతత్కార్యమేవ త కమను. ౪.౧౨౩

(బ్రాహ్మి నాగ్గవ జామునందుఁ బొలుగు గడియల బ్రాహ్మియుండగాఁ లేచి కాలశృత్యముల నొనర్చి, ధర్మార్థములను, శరీర సంబంధమగు రోగ విదాన మును, బరమేశ్వరుని ర్కానము చేయవలయును. ఎన్నఁడును అరర్మము నాచరింపఁ గూడదు.)

నారక్కర్పరితో రోకే సర్వః పరితి గౌరివ ।

శనై రావర్తమానస్తు కర్తు ర్మూలాని కృంఠతి ॥ మను. ౪.౧౬౨॥

దేయః(బడిన యదర్క మెప్పటికిని నిష్ఫలముకాదు. కాని అదర్కము చేసినప్పుడే దాని ఫలము గలుగదు. కాఁబట్టి అట్లాను లభ్యమునకు దమ పదరు. అయిన నా యధర్మాచరణము మెల్లి మెల్లిగా నీ నుఖమూలమునే కోపి వేయునని విశ్వయముగాఁ దెలిసికొనుము.

అదర్శేచైరతే రావర్తతో భద్రాదీ సకళః ।

తతః సవత్సాన్ జయ సమూంస్తు వినశ్యతిః మను. ౪.౧౬౪॥

అధర్మాత్ముఁడు ధర్మ మర్కాదను వదలి (రెబువుకట్టి తెలి నీరు నాచు నై పులి వ్యాపించునట్లు) మిత్తాదాషణము. కపటము. పాపందము. - రక్షించ వేదముల విందనము-విశ్వాసమౌతము మొదలగు కర్మములచే నితరుల పదార్థ ముల నపహరించుచు మొదట పృథ్విని-దనాది దిశ్యర్థముతో. అన్నము. పానము. వస్త్రము. ఆటోషణము. యానము. మానము. ప్రతిష్ఠలను-దొందును. అన్యాయముచేత శత్రువులను గూడ జయించునుకాని తరువాత ఆధర్మ మొదల నజితిన వృక్షమువలె కీచ్రముగ నవ్వదర్శిష్టుఁడగును.

సత్యధర్మార్క వృత్తేషు శాచే చైవారహేష్వరా ।

ఃస్యంశ్య శిష్యాధర్మైః వాగ్వాహూదరసంయతః॥ మను. ౪.౧౬౫॥

విద్యాంసుఁడు వేదోక్త సత్య ధర్మము నాచరించుచు-పక్షపాత రహి తుఁడై. సత్యమును గ్రహించి యసత్యమును వదలి న్యాయరూపముగ వేదోక్త ధర్మాదులను ఆర్యులవలె-ధర్మము నాచరించు వారివలె-ధర్మ పూర్వకముగ కిష్కులకు నేర్పవలయును.

ఋత్విక్సురోహితావర్తై ర్మాతృదాశీసంశ్రితైః ।

దాంపృథ్వాతురై ర్వైద్యైర్దాశీ సంజంఠి దాంధ్రైః॥

మతా విశ్వత్కాం యామితిప్రాకృ శ్చైత్రేం తిర్కయా ।

కుహితా రాసవర్గే వివాదం స సమాచరేత్ మను. ౪.౧౬౬॥

(ఋత్విక్) యజ్ఞము చేయువాఁడు (పురోహితః) సర్వదాయత్వ ము ప్రవర్తనము నేర్చువాఁడు (అధార్యః) విద్య నేర్చువాఁడు, (మాతృం) మేన మామ, (అతిథిః) రాకపోకలకు విశ్వయమైన తిథి చేసినవాఁడు. (సంశ్రితః)

తన యాశ్రమము, (దారి) బాలము, (వృద్ధి) మునలిచారు, (అతుర) పీడితుడు, (వైద్య) ఆయుర్వేదము దెలిసినవాడు, (జ్ఞాతి) స్వగోత్రము లేక స్వవర్త స్థుడు, (సంబంధి) మామ అత్త మొదలగువారు, (దాంధవ) మిత్రుడు, (మాతా) తల్లి, (పితా) తండ్రి, (యామి) అక్క, (దాతా) అన్న, తమ్ముడు (దాతా) తాత, (దుహితా) పుత్రి (దానవర్ధ) నేపథులు అను వీరితో వివాదము-విరుద్ధముగా తగవులు-చేయుదు.

అతపా స్త్యనదీయానః ప్రతిగ్రహదుది స్త్యజః ।

అంతస్కృష్ట వేస్తైవ సహ శేస్తైవ మజ్జతిః మమ, ౪. ౧౯౦౩

ఒకటి (అతపా) బ్రహ్మచర్య సత్యధావణాది తపస్సు లేనివారు, రెండవది (అనదీయానః) చదువనివారు, మూడవది (ప్రతిగ్రహదుది) రక్తము నెవముతో మిక్కిలిగ నితరులనుండి పుచ్చుకొనువారు. ఈ ముగ్గురు జాతినివలె సమద్రమును దరించువారివలె దుష్టకర్మలచే దుఃఖసాగరమెందు ములుగుచున్నారు. ఈము ములుగుటయేగాక తమతో దారలను గూడ ముంచిపేయుచున్నారు.

త్రిష్యశ్శేతేషు దత్తం హి విధివాన్యస్థికం దనన్

దాతుర్ తవత్యనర్థాయ పరత్రదాతులేవ తః పు.౪.౧౯౦౩.

దర్శములేఁ బ్రాప్తించిన తనమును లైఁదెప్పిన ముగ్గురికి నిచ్చుదాతలు వివాళ మీజన్మమందును, దానము దీసికొన్నవానికి వివాళము పరజన్మమందును గలుగును. దాతయు ప్రతిగ్రహీతయు నట్లలగుచో :-

యావత్తే వావలేన విమజ్జత్యురతే తరణః ।

తథా విమజ్జతోఽరస్తా రజ్జో దాత్య పృథివ్యభోచును.౪.౧౯౦౪

జాతినివలెఁ గూర్చుండి ఏటియందుఁ బోవువాఁ దెల్లు ములుగుచో, అట్లే అట్లావియగు దాతయు, గ్రహీతయు విజువుచును అభోగతని-దుఃఖమును-బొందుదురు.

పాషండుల లక్షణములు :-

తర్మవ్యతీ సదా ద్ధృ గృహ్నితో రోకదంతకః ।

తైదాయోకో త్తేయో హింద్రః సర్వామిందకః ॥

ఆరోద్యస్తైశ్చైష్ఠ్యతికః స్వార్థసారసతత్పరః।

శతో మిత్యావివీతశ్చ జీవశ్రీతతరో ద్విజః॥మను.౪. ౧౩౬॥

(ధర్మధ్వజీ)ధర్మమేమియుఁ జేయక ధర్మముపేర లోకులనుదోచుకొను వాడు. (సదాబద్ధః) సర్వదా లోభముతోఁ గూడినవాడు (రాద్ధికః) కపటి (లోకదండకః) సంసారులయెదుట బదాయి గొట్టుచు నుండువాడు(హింసః) ప్రాణులను హింసించువాడు, ఇతరులను ద్వేషించువాడు (సర్వాభినందకః) అందఱతో - మంచివారితోను జెడ్డవారితోను - గలసి స్నేహించుచుండువాడు; ఇతఁడే బైరాంప్రతికుడు - అనగా నతఁడు గోడమీదిపిల్లివలె ధూర్జుడు. నీచుడు, (ఆరోద్యస్తః) కీర్తికొఱకుఁ గ్రీజాపు కలవాడు (నైష్ఠ్యతికః) ఈర్ష్యాకుపు. ఎవఁడేని గొంచె మవరార మొనర్చెనేని దానికిమారుగ వాని ప్రాణముఁగూడఁ దీయుటకుఁ దత్పరుండగువాడు(స్వార్థ...తత్పరః)కపటిము చేతఁగాని, ఆధర్మముచేతఁగాని, విశ్వాసమాశ్రముచేఁ గాని, మఱి దేనిచేఁ గాని, తన ప్రయోజనమును సాదించుకొనుటయందుఁ జరుగుడు. (శతః) తనమాట అబద్ధమయినను సరే తన హితమును మాత్రము వదలనివాడు, (మిత్యావివీతః) దోషంఁ గపటిము నుంచుకొని బైకి కీలమును, సంతోషమును, సాధుత్వమును జూపువాడు, వీరిని ఒక ప్రాణుఁడనియు నందురు. అనగా నతఁడు కొంగ వంటి నీచుఁ డన్నమాట. ఈ లక్షణములు కలవారందఱు పాషండులు; వీరిని నమ్మరాదు; ఎన్నటికిని వీరిని నేవింపఁ గూడదు.

ధర్మం శనైః సంవిషయా ద్యర్థీకమివ శ్చత్తికాః।

పరలోక సహాయార్థం సర్వదాశాన్యవీడయన్॥ మను.౪.౧౩౭॥

శ్రీ పురుషులు ఏ ప్రాణికినిఁ దీర గలిగింపక పరలోకమందు-బరణిన్మ మందు-నుండు కలుగుకొఱకు జెదలు పుట్టను బెట్టునట్లు మెల్లి మెల్లిగా ధర్మ మును సంపాదించవలయును.

పామశ్రీ హి సహాయార్థం ఏక మాతా త తిష్ఠతః।

స శ్చత్రదారం స శ్చాతి ధర్మ స్తిష్ఠతి కేవలం॥ మను.౪.౧౩౮॥

క్రొల్లిగాని తండ్రిగాని, పుత్రుఁడుగాని, దార్యగాని, శ్వాతిగాని పరలోకమున సహాయము చేయఁజాలరు. ఒక్క ధర్మముమాత్రమే సహాయముగ నుండున్మ

ఏకః ప్రజాయతే జంతు రేవ ఏవ ప్రతీయతే।

ఏకోఽనుభుత్వే సుకృత మేవ ఏవ చ దుష్కృతమౌచను. v. ౨౪౦౩

(చూడుడు; జీవుడు ఒంటిగా వుట్టుచున్నాడు. ఒంటిగా మరణము నొందుచున్నాడు. ఒంటిగానే దర్శనపరిమగు సుఖమును, ఆదర్శనపరిమగు దుఃఖమును అనుభవించుచున్నాడు.)

ఏకః సాపాని కురుతే తం భుత్వే చ హాజనః।

కోస్తాకో వివశిమచ్ఛంలే కర్తా కోషేతి రిష్యతేచ. భా. ఉద్యోగవిప్రజాగరః ౩౩

కుటుంబముం దొరిపుడుమఃకుసాపముచేసి పదార్థమును దెచ్చును. దానిని చూచుటయు - కుటుంబమువారందఱు - ననుభవించుదురు; అట్లు అనుభవించువారు కోషధాగులు కారు; కాని, ఆ యదర్శనము నొనర్చిన వాడే కోషధాగి యగు చున్నాడు.

మృతం శరీరముర్ముఖ్య కాన్దరోష్ఠసమంశితః।

విముఖా దాంధవా యాంతి రర్మ సమమగద్యుతిఃమను. v. ౨౪౦౪

ఎవరి చుట్టమయినను మరణము నొందెనేని వానిని మంటిముద్ద వలె చూచుమీఁద వదలి బంధువర్గము వెనుకకుఁ దిరిగి వెళ్ళిపోవును. వానితో నెవరును జోరు. ఒక దర్శనముమాత్రము వానిని వెంటదించును.

శస్మాద్దర్శనం సహాయార్థం విశ్వం సంధిమయా ర్చనైః।

రత్నైః హి సహాయేన తమ స్తరతి దుస్తరమైః మను. v. ౨౪౦౫

కాఁబట్టి పరలోకము - పరజన్మసుఖము - కొఁబడును. జన్మ సహాయము కొఱకును మెల్లి మెల్లిగా నిత్యము దర్శనమును సంపాదించుచు నుండవలయును. ఏయనఁగా జీవుడు దర్శనసహాయముచేత దుస్తరమగు గొప్ప దుఃఖ సాగరమును దాటఁగలుగును.

దర్శనప్రదానం పురుషం తపసా హతకిర్విషం।

పరలోకం నయత్యాత రాస్యంకం శరీరీణమౌచను. v. ౨౪౦౬

ఎవఁడు దర్శనమునే ప్రధానముగా నెంచుచున్నాఁడో ఎవని దర్శనస్థానముచేతఁ జేసిన పాపము లన్నియు నశించినవో, అతనిని దర్శనమే శీఘ్రముగా ప్రకాశ స్వరూపుఁడును, అకాశమే శరీరముగ గంవాఁడును, పరలోకమును - పరమ దర్శనీయుఁడగు పరమాత్మను - దొందించును.

దృఢతాః పృథుర్ధాంకః క్రూరాదాత్మై రపంచనః.

అహింసో దమదానాభ్యాం ఆయేర్వ్యర్థం తథావ్రతః॥౨౪౩॥

దృఢచారియుఁ గోమల స్వరూపుఁడును, తీశేంద్రియుఁడును, హింసకల నుండియుఁ గ్రూరుల నుండియు దుష్టాచారుల నుండియుఁ దూరముగా నుండు వాఁడును నగు ధర్మాత్ముఁడుచునప్పుడు జయించుచు చేరను, విద్యాదులను దానము చేయుచుచేరను సుఖమును బొందును.

వాద్యార్థా నియతాః సర్వే వాణ్యారా వాగ్వినివృత్తాః॥

తాం తు యః శ్రేణయేచ్ఛానం త సర్వ శ్రేయఃకృన్మన్మ॥౨౪౪॥

ఏ వాణియుండు సకలార్థములు-వ్యవహారములు-నిశ్చితము లగుచున్నచో ఆ వాణియే వానికి మూలము. వాణిచేతనే నమస్త వ్యవహారములు నెఱవేఱుచున్నవి. ఆ వాణిని దొంగిరించువాడు-అసత్యమూడువాడు - చొచ్చాకి నమస్త పాపములను జేయువాఁడగును.

అథాల్లరతే హ్యేయం తాదా తీప్తితాః ప్రజాః॥

అథా ర్థసమక్షయ్య మాదాత్ హ స్త్యలక్షణమోచును॥౨౪౫॥

మిత్యాలాపణాది రూపముగు అధర్మమును వదలి ధర్మార్థముచే బ్రహ్మచర్య ఉతేంద్రియత్యములచేఁ-బాధాయువును, ధర్మార్థముచే నుత్తమ సంకాపమును, అశయ ధనమును బొందును. ధర్మముండు వత్తించి దుష్టలక్షణములన్నిటిని బోగొట్టుకొన్నవారి యాచరణమే సంకత మనునరణీయము. ఏల యనఁగా :-

దురాచారో హి పుష్టభో రోశే తపః విందితః॥

దుఃఖాగ్ని త పతతం వ్యాధితోఽల్పాయురేవ చ॥౨౪౬॥

దుష్టాచారియగు పుష్టమఁడు ప్రపంచమున సజ్జనుల నడుమ నిందను బొంది దుఃఖాగ్నియు, నిరంతర వ్యాధియు క్కుఁడు నయి అల్పాయువును గూడ ననుభవించును. కాఁబట్టి యీ క్రిందఁ జెప్పఁబోవు ప్రయత్నము చేయవలయును. యద్యత్పరవశం కర్మ తత్తద్యత్నేవ పజ్జాషేత్.

యద్యదాత్మవశం తు స్వాత్మతత్సేవేత యత్పరః॥౨౪౭॥

ఏ యే పర్యయ పరాధీనములో వానిని ప్రయత్నముచే వదలి యే యే కర్మల స్వాధీనములో వానిని ప్రయత్నముచే నేవింపవలయును.

సర్వం పరవశం దుఃఖం సర్వమార్థవశం సుఖమ్

ఏక ద్విర్యా త్వమానేన లక్షణం సుఖదుఃఖయోఃమను. ౪-౧౬-౦౩

పరాధీనమయిన దంతయు దుఃఖము; స్వాధీనమయిన దంతయు, సుఖము. ఇదియే సంక్షేపముగ సుఖదుఃఖముల లక్షణము.

పరస్పరాధీనమైయున్న యా యా కార్యములు వారివారి యధీనము ననే చేయవలయున్న ప్రీతి పురుషుల వ్యవహారము పరస్పరాధీనమై యుండవలయును. అనఁగా ప్రీతి పురుషునతో, పురుషుడు ప్రీతితో యాదరణముతో ననుకూలముగా యుండవలయును. వ్యతిరేకము కాని, విరోధము కాని ఎన్నటికిని గూడదు. పురుషుని యాత్మానుకూలముగ నింటికార్యములు ప్రీతిని, వెలుపలి కార్యములు పురుషునికిని నధీనములయి యుండవలయును. దుష్ట వ్యవసముల యందు జిక్కికొనక యుండునట్లు పరస్పర మద్దగించుచుండవలయును. ఇట్టి విషయములయందు బంధపరమధీనులయి యుండవలయును. వివాహముకాగానే ప్రీతి బురుషుడును, బురుషునకు ప్రీతియు నమ్ముదుతోయినారని తెలియవలయును. ప్రీతి పురుషుల యందలి హావ దావములు, నభిలాషగ్రహర్యంతమున్న పిర్యాదులన్నియు పరస్పరాధీనము లయిపోవుచున్నవి. ప్రీతిగాని పురుషుడుగాని మొగము ముడుకుకొని యే వ్యవహారమును జేయఁగూడదు. అందునను మిక్కిలి అప్రియ కారకమగు వ్యతిరేకమును-వేర్కాగమనము, పరపురుషగుణము-పదలిప్రసక్తి పక్షులు ఒకరితో నొకరు సదా వ్రసన్నులై యుండవలయును. భాష్యాణులయి లేని బురుషుడు మగబిడ్డలను, సుశిశురాలగు ప్రీతి ఆడుబిడ్డలను జదివించి నానావిరోహదేశముల చేతను వర్త్యత్వముచేతను వారిని విద్వాంసులుగాఁ జేయవలయును. ప్రీతి దేవుడు- సత్కారాత్ముడు-పతి; పురుషునకు దేవి - సత్కారాత్మరాల-కార్య, గురుకులమం దుండువజ్రము కిమ్మలు అర్థాపకులను దమ తదిదండ్రులుగ నెంచవలయును.

చదివించునట్టి అధ్యాపిత-అధ్యాపకుల లక్షణములు :-

లత్యక్షానం సమాచార నిర్వికార్యనిర్వృతః ।

యమర్థా నావగర్హతి త నై పండిత ఉచ్యతే-మహా-విదుర్-ప్రజాగర. ఆ. ౩౦౧

అత్యక్షాని సమ్యగారంభుడు-నిష్కర్మక, సోమతికనము లేనివాడు- సుఖదుఃఖములయందు, హానికారములందు, మానావమానములయందు వింత

స్తుతులయందును హర్ష కోకముల నెన్నఁదును బొందనివాఁడు. దర్శనందే ద్యురముగా నుండువాఁడు, విషయసంబంధములగు వస్తువులచే, నాకర్షింపబడిని వాఁడు పండితుఁడు.

విశేషరే ప్రళస్తాని నిండిరాని న చేవరే ।

అనా స్తీకః శ్రద్ధవాన ఏతత్సంపివంశజః ॥ ..

సర్వదా దర్శయిత్తములగు కర్మములను నేవించుటయు, ఆదర్శ యుక్త కర్మములను వదలుటయు, ఈశ్వరుని, వేదమును, సత్యాచారమును నిందింపకుండుటయు, ఈశ్వరాదులయందు మిక్కిలి క్రద్ధాశునై యుండు టయుఁ బండితులకు రత్నవ్యములు.

శీఘ్రం విజానాం దీపం శృణోతి, విజ్ఞాయ త్తాం రజతే న కామాత్ ।

నాసంవృష్టో హ్యవయం త్రే పతారే తత్సద్భావం ప్రభుం పండితస్య ॥ ..

తమనిషయమును గూడ శీఘ్రముగాఁ జెరియఁగలుగుట, లాలకాల పర్యంతము శాస్త్రములను జదివి, విని, విచారించి యుండుటయు, తెలిసివదానిని బరోపకారమందుఁ బ్రయోగించుటయు, స్వాధ్యయమునై యే కార్యమును నేయ కుండుటయు, అరుగనవుదును, సమయము కానవుదును ఇతరుల కార్యమందు సమ్మతి నీయకుండుటయు నను నీ ప్రత్యక్షము మొదటనే పండితున కుండ వలయును.

నాప్రావృతహింసంఠి వక్షం నేర్పంఠి కోపితుమ్ ॥

అపత్నృ చ న ముహ్యంఠి నరాః పండితబద్ధయః ॥

పొందుటకు ఆయోగ్యమగువాని నెన్నఁదును గౌరవివాఁడును, నష్టమైన పదార్థమును గూర్చి కోరింపనివాఁడును, అపక్కంఠమందు మోహమును తెంది వ్యాపారత నొందని వాఁడును అగు బుద్ధిమంతుఁడే పండితుఁడు.

ప్రవృత్తవాఁ ద్రికకథ ఉపావాన్ ప్రతిధానవాన్ ।

అథ గ్రంథస్య పర్వా చ యః పండిత ఉచ్యతే ॥

సమస్త విద్యంలోను ప్రశ్నోత్తరములలోను అరినిషణమును వాడిగం వాఁడును, చక్కగా శాస్త్రప్రకరణములను తెప్పుటలో నై చిత్రి గలవాఁడును, యథా యోగ్యముగాఁ దర్కించువాఁడును, స్మృతిమంతుఁడును, గ్రంథముల యత్యర్థమును శీఘ్రముగాఁ తెప్పువాఁడు నే పండితుఁడు.

శ్రుతం ప్రజ్ఞానుగం యన్య ప్రజ్ఞా నైవ శ్రుతానుగా ।

అనంతిద్వార్యమర్థాదః పండితాభ్యాం చరేత సః॥

మహాభార. ఉద్యోగ. విమర. ఆ. ౩౩॥

వినఁబడిన సత్యార్థమున కనుకూలమగు ప్రజ్ఞయు, బుద్ధితనుకూలమగు విచికియ, అర్థుల - శ్రేష్ఠతార్థిక పురుషుల - మర్వాదకు భంగము గరిగింపని వారును పండిత సంజ్ఞను బొందదగును.

ఎక్కడ నిట్టి ప్రేమపురుషులు చదివినతురో అక్కడ విద్య, ధర్మము, ఉత్తమాచారము వృద్ధి బొంది ప్రతిదినము వానందమే వర్ధిల్లిసాగును.

చదువుట కనర్హులగు మూర్ఖులక్షణములు :-

అశ్రుత్య సమున్నతో తరిత్రక్య మహామనః ।

అర్థాంశ్యానిర్వృణా ప్రేష్య ద్భూత ఇత్యున్యతే బురైః॥మ.తా.ఉ.వి.ప్ర.ఆ.౩౩॥

అర్థముః:- ఏ కామ్రమును జనుచనివాడు, విననివాడు, దుక్కిలి హతము కలవాడు, తరిత్రులై గొప్పగొప్ప కోరికలను కోరువాడు, పని చేయకయే పదార్థములను బొందుటకు నిర్వయించువాడును మూరుదని బుద్ధిమంతులందురు.

అనాహారః ప్రవిశతి హ్యన్యథో బహు తాపతే ।

అవిశ్యస్తే విశ్వసితి మూఠతేతా నరాధమః॥ ...—

పిలువనిదే నరయందుఁగాని యొకరి గృహమందుఁగాని ప్రవేశించి యుద్వాసనమందుఁ గూర్చుండఁ గోరువాడును, అనుగతయే దుక్కిలి వాగు వాడును, విశ్వాసమునకు యోగ్యముగాని వస్తువును, మనుష్యుని విశ్వసించు వాడును అగు మూరుడు మనుష్యులందఱలో నీరుడు.

ఎక్కడ నిట్టిపురుషులు అర్థాపకులుగను, ఉపదేశకులుగను, గురువులు గను మానసియులుగను నుండురో, అచ్చట నవిద్యయు నధర్మము నసర్వతయు, కలహమును, విరోధమును, పై మనస్కమును వృద్ధిలెంది దుఃఖము వర్ధిల్లి కొడఁగును.

విద్యార్థుల లక్షణములు:-

అంశ్యం మదమోహో చ రావంశ్యం గోష్ఠిరేవ చ ।

ప్రతితా రాటమానిత్యం తథాఽశ్యాగిత్య సేవ చ ।

ఏతే నై సత్ర తోషాః స్యుః నచ విద్యార్థినాం మతాః॥ విమరపరిభాగర. ౪౦. అర్థః॥

అలస్యము-శరీరమందును, బుద్ధియందును జతత్వము-సోమరితనము, మత్తు, మోహమున ఏ దేని ఒక విషయమునందుఁ జిక్కుపడి యుండుట. చపలత-దాందల్యము, అక్కడక్కడకుఁ జోయి వ్యర్థలాభములారుచు వినుచు నుండుట, చదువుచు మానుట, అభిమానియగుట, పినివిగొట్టుతనము అను నీ యేడును విద్యార్థుల యందుఁ గలుగు దోషములు. ఈ దోషములు గలవారికి విద్య లభింపదు.

సుదాస్తితః కుశో విద్యా కుశో విద్యాస్తితః సుఖమ్ |

సుదాస్తి వా శ్యజే ద్విద్యాం విద్యాస్తి వా శ్యజే త్సుఖమ్ ||

సుఖమును గోరువానికి విద్య యెక్కడిది? విద్యను గోరువానికి సుఖ మెక్కడిది? కాఁబట్టి విషయ సుఖార్థులు విద్యను, విద్యార్థులు విషయసుఖమును వదలవలయును. అట్లు వదలరేని విద్య యెన్నటికి లభింపదు.

విద్య లభించువారు:-

సత్యే రతానాం సతతం దాంతా మార్హ్యరేతసామ్ |

బ్రహ్మచర్యం దహేద్రాణాం సర్వసాపా న్యసాసితమ్ ||

సంతత సత్యాధార ప్రవృత్తులు, జితేంద్రియులు, అస్థితిపీఠ్యులు నగు వారిదే సత్యమగు బ్రహ్మచర్యము. వారే విద్వాంసులగుదురు. కాఁబట్టి అర్హా పకులును విద్యార్థులును కుదలక్షణయుక్తులు కావలయును, విద్యార్థులు సత్య వాదులును, సత్యమానులును, సత్యకారులును, సభ్యులును, జితేంద్రియులును, సుశీలతాది కుదగుణయుక్తులును సయి శరీరాత్మల పూర్ణ బలమును వృద్ధిపఱచు కొని సమగ్ర వేదాది శాస్త్రములందు విద్వాంసు లగునట్లుగ అర్హాపకులు ప్రయత్నింపవలయును. వారి కుచేష్టలను సర్వదా మాన్యుచు వారికి విద్య నేర్ప వలయును. విద్యార్థులును రాము జితేంద్రియులు, దాంతులు, చదివించు వారి యందుఁ బ్రేమగలవారు, విచారకీలురు, జరిక్రమ చేయువారు నయి పూర్ణ విద్య, పూర్ణాయువు, పరిపూర్ణ రత్నము, పురుషార్థ నిర్వహణాభ్యాసము కలుగునట్లు పాటుపడవలయును. ఈ విద్యార్థ్యాపన సంబంధమగు పనులు ద్రావ్యమింది, క్షత్రియుల కర్మములు రాజకర్మమందుఁ జెప్పఁబడును. బ్రహ్మచర్యాదులందే వేదాదులను జదివి వివాహము చేసికొని దేశలాషలను, నానావిధవ్యాపారముల రీతిని, వాని లాభములను తెలిసికొని అమ్ముటయు, గొనుటయు, ద్వీపద్వీపాంత

రములకుఁ జోవుటయు వచ్చుటయు, లాలార్థము వ్యాపారముల నారంభించుటయు, వశవులను దొరించుటయు, పొలమును జాతుర్యముతో నున్నదిఁ జేయుటయు, జేయించుటయు, రసమును వృద్ధిపఱచుటయు, దానిని విద్యాదర్శముల యున్నదికి వ్యయపఱచుటయు, సత్యవాదియు నిష్ఠపటియు నయి సర్వముతో నమస్త వ్యాపారములను జేయుటయు, పిట్టి సప్తము కలుగకుండునట్లు ఆన్ని వస్తువులను రక్షించుటయు జైత్యుల దర్శమై యున్నది. శూద్రుఁడు సమస్త సేవలయందుఁ జతురుఁడయి, పాఠవిద్యయందు నిపుణుఁడయి అతిప్రేమచే ద్విజాలను నేవించి వారివలన తాను జీవించవలయును. ద్విజాలు వానికి ఆస్న, పాన, వస్త్ర, స్థానములను, వాని వివాహాదుల వ్యయములన్నిటి నీయవలయును; లేక మాసికజేతన మేర్పరుపవలయును. నాలుగు వర్ణములవారును బరస్పరము ప్రేమించుచు, సజ్జనులయి నుండుఁబముల యందును హాని లాభములయందును బశమత్యముకలిగి ప్రజలయు రాజ్యము నున్నదియందుఁ దమ తమవును, మనస్సును, ధనమును వ్యయపఱచుచుండవలయును. శ్రీపురుషుల రెవ్వరును వియోగము కూడదు:-

పానం దుర్లభనంసర్గః పశ్యాద వికహోఽటనమ్ ।

స్వప్నోఽన్యగేహవాసశ్చ నాకీదంధూషణాని షట్ ॥మమ,౯,౧౩౩॥

సారాయి, గంజాయి మొదలగు మూదకద్రవ్యములను నేదించుట, చువ్చ పురుషులతో సహవాసము చేయుట, పతిని వదలియుండుట, పాషండులు మొదలుగాఁగల వేషదారుల దర్శనార్థము ఇక్కడనక్కడ నొంటరిగఁ దిరుగులాడుట, పరగృహమందుఁ బరుండుట, వాసముచేయుట, యీ యాఱును శ్రీని దూషితు లాటగాఁజేయు దుర్గుణములు. ఇవి పురుషునకును గూడవు.)

శ్రీపురుషులకు వియోగము రెండు ప్రకారములఁ గలుగుచున్నది. ఒకటి:- ఏదేనిఁ గార్యార్థము దేశాంతరము పోవుటవలన, రెండవది:-మృత్యువు వలన, ఇందులో మొదటిది, దూరదేశము యాత్రార్థము పోయినపుడు, శ్రీనిఁ గూడ వెంటఁబెట్టుకొని పోవుటయే యుపాయము. ఏల యనఁగా దాంకొం మెదలెట యోగ్యము కాదు.

ప్రశ్న:-శ్రీపురుషులనేక వివాహములుచేసికొనుట యోగ్యమా?కాదా?

ఉత్తరము :- ఏకకాలమునఁ గూడదు.

ప్రశ్న :- కాలాంతరమందు ననేక వివాహములు కూడునా ?

ఉత్తరము :- కూడును.

యాత్ర వ్యవధివలన, స్వాగత్యవ్యవధి వా ?

పానర్యవేన తర్వాత పా పునః సంస్కారమర్హతి॥ మను. ౧.౧౩౬॥

శ్రీకీ॥ గాని పురుషునకు (గాని పాడిగ్రహణ సంస్కారము మాత్రము జరిగి సంయోగము గాకుండెనేని అనగా శ్రీ అవతరయోనియు, పురుషుడవతర వీర్యుడు నయియుండిరేని వారికిఁ బునర్వివాహము కావచ్చును; కాని, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య వర్ణములయందు వతయోని శ్రీకిని వతవీర్య పురుషునకును పునర్వివాహము కూడదు.

ప్రశ్న :- పునర్వివాహమందుండు దోషము రెవ్వి :

ఉత్తరము :- మొదటిది :- శ్రీ పురుషులయందుఁ బ్రేమ న్యూనమగును.

ఏంయనఁగా కాపంసినపుడెల్ల పురుషుఁడుశ్రీని, శ్రీ పురుషునివదలి యిరురులతో సంబంధము చేయుదురు. రెండవది :- శ్రీగాని పురుషుఁడుగాని మరణము నొంది నచో రెండవ వివాహము చేసికొన గోరునపుడు ప్రథమ శ్రీ పూర్వపతి - పదార్థ ముంను గొనిపోవును. దానిచే గుటుంబము వారితోఁ గలహము సంభవించును. మూడవది :- గొప్పవంశము లనేకములు జాతిగాఁ జేయలేక నశించి పోవును. వారి పదార్థములును చిన్న చిన్నములయిపోవును. నాల్గవది :- పరివ్రతము, పత్ని వ్రతము నష్టమగుచు మున్నగు దోషములు గలుగును గనుక ద్విజాలయందుఁ బునర్వివాహములైన, అనేక వివాహములు కాని యెన్నఁటికినిఁ గూడవు

ప్రశ్న :- వంశచేదనమయినపుడును వారి కులము నశించును. మఱియు శ్రీపురుషులు వ్యరిచారాదులయందుఁ బ్రవృత్తులై గర్వపాతనాది పెళ్లు దుష్కర్మముల నొనర్తురు గనుక పునర్వివాహ ముండుట మంచిది.

ఉత్తరము :- అట్లుకాదు. శ్రీ పురుషులు బ్రహ్మచర్యమందు స్థిరముగా నుండగోరిరేని, ఏ యుపద్రవమును గలుగదు. కులపరంపర స్థిరపఱచుకొను చిట్టఁ దమ స్వజాతి బాలు నెవనినేని దత్తు దీసికొనవచ్చును. వానివలన కులము విలపఁగండు. వ్యరిచారమును గలుగదు. బ్రహ్మచర్యమం దుండఁజాలలేక ఏయోగము చేసికొని సంకాపము గరిగించుకొనవచ్చును.

ప్రశ్న :- పునర్వివాహమునకును, నియోగమునకును లేదమేమి :

ఉత్తరము:- మొదటిది:- వివాహమందుఁ గన్య తన తండ్రియంటిని వదలి పతిగృహమును చేరుదున్నది. తండ్రితో విశేషసంబంధముండదు నియోగమందు విరవాప్తి తన వివాహిత పతిగృహమందే యుండును. రెండవది:- ఆ వివాహిత స్త్రీ కుమారులు ఆ వివాహిత పతి దాయతాగు లగుచున్నారు. అనఁగా నియోగ మందు విరవాప్తి కుమారులు పితృ దాతకుఁ బుత్రులనఁబడరు. అతని గోత్రముతోఁ జేరదు. అతని పితృన కలితారులు గారు. కాని మృతపతిష్టత్రు అనఁబడుదురు. అతని గోత్రమందుండురు. అతని పదార్థములకు దాయతాగు లగుదురు. అతని గృహమందే యుండురు. మూడవది :- వివాహిత స్త్రీ పురుషులకుఁ బరస్పర సేవ సాంసము నావశ్యకము. నియుక్త స్త్రీ పురుషుల రక్షణార్థత లేదు. నల్ల వది:- వివాహిత స్త్రీ పురుషుల సంబంధము మరణపర్యంత ముండును. నియుక్త స్త్రీ పురుషులకుఁ గాత్యానంతరము సంబంధము వదలిపోవును. ఆఱవది:- వివా హిత స్త్రీ పురుషులు తమ గృహకృత్యముల నెఱవేర్చుకొనుట యందుఁ బరస్పరము రోడుపరుదురు. నియుక్త స్త్రీ పురుషులు తమ తమ గృహకార్యములను జేసికొందురు.

ప్రశ్న :- వివాహ, నియోగ నియమములు సమానములఁ బిన్నములఁ

ఉత్తరము:- ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లును ఇతఁ జెప్పబోవునట్లును గొంతకొంత లేదమున్నది. వివాహిత స్త్రీ పురుషులు దశసంతానము నుత్పన్నము చేయఁగలరు. నియుక్త స్త్రీ పురుషులు రెండు లేక నానింటికంటె నెక్కువ సంతానమును గలిగింపఁగూడదు. అనఁగా కుమారీకుమారులకు వివాహమగు నట్లు. స్త్రీగాని పురుషుడుగాని మరణము నొందిన వారిరువురకు (విరవా-విధులు లకు) నియోగమగును. కుమారీకుమారులకు నియోగములేదు. వివాహిత స్త్రీ పురుషులు సర్వదా కలిసియుండురు. నియుక్త స్త్రీ పురుషులు ఋతుదాన సమయ మందుఁదప్ప కూడియుండదగదు. స్త్రీ తనకొఱకు నియోగము చేసికొనెనేని రెండవ గర్భము దరించిన దినము మొదలుకొని పురుష సంబంధము వదలి పోవును. పురుషుడు తనకొఱకు జేసికొనెనేనియు రెండవ గర్భముతోనే సంబంధము దూరమగును; కాని ఆ నియుక్త స్త్రీయే రెండుమూడేండ్లవఱకు నాదిద్దము జెంచి నియుక్త పురుషున కిచ్చివేయవలయును. ఇట్లు ఓక విరవా

ప్రేతసకౌఠ కిద్దలను, నలుగురు పురుషులకిద్దటిద్దట చొప్పున నెనమందుగురను-
యెత్తము పదుగురను-కనవచ్చును. విదురుడు తనకౌఠ కిద్దలను నలుగురు
విదవాప్రేతుల ఇద్దటిద్దటవంతున నెనమందుగురనుకరిగింపవచ్చును. చూడుడు

ఇమాం త్వమింద్రో మీర్యః సుషేత్యం సుతగాం కృణుః ।

దశాస్యాం ష్టత్యానా రేహి పరిమేతాదకం కృణి॥

ము॥ మం. ౧౦. సూ. ౮౫. మం. ౪౫౯

ఓ (మీర్యఇంద్ర) మీర్యనేవనమందు సమర్థుడవును, ఐశ్వర్యయుక్తుఁ
డవు నగు పురుషుడా : ఈ వివాహిత స్త్రీకిఁగాని, విదవా స్త్రీంకుఁగాని శ్రేష్ఠ
పుత్రులను, సౌభాగ్యమును గరిగింపుము. వివాహిత స్త్రీ యందు దశపుత్రుల
సుతృన్నము చేయుము; పదునొకండవది స్త్రీయనుకొనుము. ఓ స్త్రీ! నీవును
వివాహిత పురుషుని వలనఁ గాని నియుక్త పురుషుని వలనఁ గాని దశసంతా
నము సుతృత్తి చేయుము; పదునొకండవది పరియనుకొనుము ఈ వేదాజ్ఞ
వలన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యవర్ణ స్త్రీ పురుషులు దశసంతానముకంటె
నెక్కువగ సుతృన్నము చేయఁగూడదు. ఏలయనఁగా అధికముగాఁ గరిగింతుట
చేత సంతానము నిర్బలమును, నిర్బుద్ధియు, అల్పాయుషుఁ గలవగును. స్త్రీ
పురుషులు నిర్బలమును, అల్పాయుషులును, రోగులు నగుదురు. చాలాకాలము
జీవించినను వృద్ధావస్థయందు మిక్కిలి దుఃఖమును బొందుదురు.

ప్రశ్న :- ఈ నియోగము వ్యధిచారమువలె గనఁబడుచున్నది.

ఉత్తరము :- వివాహితులు కానివారి సమాగమము వ్యధిచారమైనట్లే
నియుక్తులు కానివారి సమాగమమును వ్యధిచార మనఁబడును. నియమ పూర్వ
కముగా వివాహము జరిగినమీఁదట ఆ సంబంధము వ్యధిచార మనఁబడనట్లు
నియమ పూర్వకముగ నియోగ మగుటవలన నదియును వ్యధిచార మనఁబడ
జాలదు. ఒక కన్య ఒక కుమారుని-బ్రాహ్మచారిని-శాస్త్రోక్త విధిపూర్వకముగ
వివాహ మాడెనేని వారి సమాగమమందు వ్యధిచారముగాని, పాపముగాని,
లజ్జగాని కలుగదు. అట్లే వేదశాస్త్రోక్తనియోగమును వ్యధిచారమని గాని,
పాపమని గాని, లజ్జయని కాని యెంచఁగూడదు.

ప్రశ్న :- దాగుగనే యున్నది; కాని యిది వేద్య చార్యమువలె
గనఁబడుచున్నది.

ఉత్తరము:- కాదు కాదు, ఏలయనఁగా వేళ్ళా సమాగమ మందెవఁ
దేని నిశ్చిత ఫలములు కాని, యేదేని నియమము కాని లేదు. నియోగమందు
వివాహమునలే నియమమున్నది. ఇతరులకుఁ గన్య నిచ్చుటకుఁగాని ఇతరు
లతో సమాగమమునకుఁగాని, అది వివాహాభ్యుక్తమయ్యేనేని లక్ష కలుగదు.
అట్లే నియోగ మందునని తెలియవలయును. స్త్రీ పురుషులు వ్యధికారులే
యయిదేని వివాహ సుయసమాశ్రమన దుష్కర్మములను వదిలుదిరా :

ప్రశ్న:- నియోగము పాపమని మాకు తోచుచున్నది.

ఉత్తరము:- నియోగము పాపమయ్యేనేని వివాహమును పాపమేయని
యేం తలంచుదు: నియోగము నాపుటలే పాపము గలుగుచున్నది. ఏలయనఁగా
వైరాగ్యవంతులను, బ్రాహ్మ విద్వాంసులను, యోగులు సగువారి యందుఁ
నప్పు నీశ్వరుని సృష్టికృమనుకూల మగు స్త్రీ పురుషుల స్వాధావిక వ్యవహార
మాఁగఁజాలి, గర్భపాతరూపమగు భూతహత్య, విధవాస్త్రీలయు, పెండ్లము
కర్చినవారలయు మహా సంతాపములను కానిమని గణించరా: రాజకాసనము
లున్నను, జాతినీయమము లున్నను, మనస్సునందు సంతాపోత్పత్తిని, విషయ
ములను గోరు స్త్రీ పురుషులు యువావస్థయందుఁ గుర్రులనులేయక మానరు.
ఈ వ్యధికారమును, గుర్రులు ఆపుటకు శ్రేష్ఠమును సుపాయము జీతేంద్రి
యశక్యము. వివాహము కాని నియోగముకాని చేసికొనక జీతేంద్రియులుగా
నుండఁగలిగిదేని మంచిలే. కాని అట్లుండఁజాలని చాలికి వివాహమును, అప
త్కాలమందు నియోగమును అవశ్యము రావలయును. దీనివలన వ్యధికారము
కగుటకును, ఉత్తమసంతాపము కలిగి మనుష్యులు వృద్ధినిొందుటకును అవ
కాశమున్నది. భూతహత్య నకించును. నీచపురుషులతో సుత్తమస్త్రీలయు.
వేళ్ళాదినివస్త్రీలతో సుత్తమపురుషులయు వ్యధికారరూపమగు దుశ్కర్మములును,
ఉత్తమకులములందు కళంకములును, పంజోచ్చేదనమును, స్త్రీ పురుషుల సంతా
పములును, గర్భహత్యాదికుర్రులును వివాహ నియోగములలే నివృత్తియగును.
కాబట్టి నియోగము శావలయును.

ప్రశ్న:- నియోగమం దుండవలసిన నియమము లెవ్వి:

ఉత్తరము:- వివాహము ప్రసిద్ధముగా నగునట్లే నియోగమును బ్రసి
ద్ధముగాఁ గావలయును. వివాహమందు భద్రపురుషుల యనుమతియుఁ గన్యా

వరుల ప్రసన్నతయు నుండునట్లే నియోగమందు నుండవలయును. అనగా ప్రీతి పురుషులు నియోగము చేసికొను నపుడు తమ కుటుంబ ప్రీతిపూరితములు 'మేమిరువురమును సంఠానోత్పత్తి' లొనగలు నియోగముచేసి కొనుచున్నాము. నియోగ నియమము ముగిసిన పిమ్మట మేము సంయోగము చేయము. దీనికి వివరీతముగ నడచితిమేనిఁ బాపమును, రాజు, భారీ దండనల తర్జున మగుదుము మానమునం బొకపర్యాయము గర్భారాన భార్యను చేసెదము. గర్భము కలిగినపిమ్మట నొకసంవత్సర పర్యంతము పేలుపేలుగా నుందుము, అని ప్రతిజ్ఞ చేయవలయును.

ప్రశ్న:-నియోగము తమ వర్ణములోనే కావలయునా? అన్య వర్ణస్థులతోడను గావచ్చునా?

ఉత్తరము:- తమ వర్ణమందుఁగాని, తమకంటె సుత్రమవర్ణ పురుషునితోఁగాని కావలయును. అనగా వైశ్యప్రీతి వైశ్యునితోఁగాని, క్షత్రియునితోఁగాని, బ్రాహ్మణునితోఁగాని; క్షత్రియ ప్రీతి క్షత్రియునితోఁగాని, బ్రాహ్మణునితోఁగాని; బ్రాహ్మణప్రీతి బ్రాహ్మణునితోఁగాని మాత్రమే నియోగము చేసికొనవలయును. వీర్యము సమానవర్ణస్థునిది కాని, యుత్తమ వర్ణస్థునిది కాని కావలయును. తనకంటె నీరవర్ణస్థునిది కాఁగూడదు. అని దీని అభిప్రాయము. రమ్యముచేత- వేదోత్తరీతిచే-వివాహమువలనఁ గాని నియోగము వలనఁ గాని సంఠానోత్పత్తి చేయుటయే ప్రీతి పురుషుల స్పృష్టి ప్రయోజనము.

ప్రశ్న:-పురుషునకు నియోగావశ్యక మేమి యున్నది? రెండవ వివాహము చేసికొనును గదా?

ఉత్తరము:-ద్విజాలయందు ప్రీతి పురుషులు ఒకేపర్యాయము వివాహము చేసికొనవలయునని వేదాది శాస్త్రములందు వ్రాయఁబడియున్నది. రెండవ పర్యాయము కూడదు, అని యింతకుఁబూర్వమే వ్రాసియున్నాము. బ్రహ్మచారికి బ్రహ్మచారిడలకు వివాహముగలది న్యాయము. విదవతో బ్రహ్మచారికిగాని, బ్రహ్మచారికితో విదురునకుఁగాని, వివాహముగలది అన్యాయము-అనగా అదర్శము. విదవతో వివాహమాదుటకు బ్రహ్మచారి యెట్లు గోరఁగో ఆక్లే వివాహము నితో-ప్రీతో సమాగమము చేసిన పురుషునితో-వివాహమాదుటకు బ్రహ్మచారి

దయు నిర్వహించడు. వివాహితుడైన పురుషుని ప్రహృదారిజేయు, విధవను ప్రహృదారియు గ్రహించకపోయినపుడే శ్రీ పురుషులకు నియోగము లేనట్లొగు నవశ్యకత కలుగును ఎట్టివారివట్టివారితో సంబంధము కలుగుటయే ధర్మము.

ప్రశ్న:-వివాహముందు వేదాదికాశ్రమాల ప్రమాణ ముందున్న నియోగముందును ప్రమాణమున్నదా?

ఉత్తరము:- ఈవిషయము దనేక ప్రమాణము లున్నవి, చూడుము:-

కుహ స్విద్యోషా కుహ వస్తోపవ్వనా కుహరివర్తం చిరతః కుహోషయః॥

కోవాం శయిత్రా విరచేవ దేవరం మర్త్యం స యోహ శ్చతే సర్వత్ర ఆ॥

ఋ. పం. ౧౦. ౧౩౮. ౧౦౧. పం. ౧౩౯

ఉచ్ఛ్వా నాన్వర్తితే లోకం గతానుమేకమువ శేష ఏహి॥

హస్తాగ్రావస్య తిరిహోస్త మేకం వత్స్యనివృత్త చరి సం జహుతః॥

ఋ. పం. ౧౦. ౧౩౮. ౧౩౯. పం. ౧౪౦

ఓ (అశ్వినా) శ్రీ పురుషులారా! (దేవరం విరచేవ) విరచ, దేవరుని (యోషామర్కస్య) వివాహిత శ్రీ తన వరిని (సర్వస్మి) సమావస్థాన శయ్యల మీదఁ గలిసి సంతానమును (ఆకృణుతే) అన్నివిధముల నుత్పన్నము చేయు చున్నట్లు శ్రీ పురుషులు మీరుపురుషు (కుహస్విద్యోషా) రాత్రియం దెక్కడఁ (కుహవస్తో) వగటియం దెక్కడ వసించితిరిఁ(కుహరివర్తమ్) ఎక్కడఁ బాల్తము లనుప్రాప్తము(చిరతః)చేసితిరిఁమఱియు(కుహోషయః)ఏ సమయ మందె క్కడ వసించుచుంటిరిఁ(కోవాం శయిత్రా)మీ శయనస్థానమెక్కడఁ మీరెవరుఁ ఏదేశమం దుండువారుఁ అని అర్థము. దీనివలననే దేశవిదేశమందయందును శ్రీ పురుషులు కూడియుండవలయునియు దేవతపురుషుని. వివాహిత వరిని వలెనే నియు వ్రతవరిని గ్రహించి విరచయ సంరానోర్తిని చేయవచ్చును.

ప్రశ్న:-దేవరుఁడనగా పతి రమ్మూడు, అతఁడుచెనేని నియోగము లేనట్లొనగును. లేదేని విరచ నియోగ మేవనితో లేనట్లొనవలయును:

ఉత్తరము:-దేవరునితో లేనట్లొనవలయును. కాని దేవరార్థమునకు మీరనుకొన్న యర్థముకాదు. నిరుత్తము చూడుదు.

దేవరః కస్మాద్విరీయో వర ఉచ్యతే॥ నిరు. అ. ౩. ౪౦. ౧౫౦

విరవయొక్క రెండవపరికి దేవరుడని పేరు. (అతడు మృత పరికి) తమ్ముడు కాని, అన్న కాని, తన వర్ణస్థుడు కాని, తనవలెనుత్తమ వర్ణ స్థుడే కాని, ఎవనితో నియోగము చేసికొనునో అతనికి దేవరుడని పేరు. ౬ (నారీ) విరవా: సీవు (సితం గతానుం) ఈ మృతిబొందిన పరి ఆశనువదలి (శేషే) తప్పిన పురుషులలోనుండి (అరిజీవకోరం) బ్రతికియుండు మణియొక పరిని (ఉపైహి) పొందుము మణియును (ఉదీర్వ్య) దీనిని విచారించి నిశ్చయించుకొనుము. దేనిననగా (హస్తగ్రాభస్యదితిషోః) విదవయగు నిన్ను మరల పాణిగ్రహణము చేసికొని నియుక్త పరి సంబంధము కొఱుకు నియోగ మయ్యేనేని (ఇదమ్) ఈ (జనిత్వం) పుట్టిన చాలకుడు అనియుక్త (పశ్యుః) పరికగును. సీవు సీకొఱుకు నియోగముచేసికొంటేనేని యీసంతానము (తవ) నీది యగును. ఇట్లు నిశ్చయముతోఁ గూడుకొన్నది (అభినందితాభ) కావలయును. నియుక్త పురుషుడును, ఈ నియమమును చాలించవలయును.

అదేవ్యస్యై పరిష్క్వి హారి వా పశుర్భ్యః సుయమా సువర్పాః

పశుకాపరి వీరమాదేవ్యతామా స్తోనేచునుగ్నిం గార్హవత్యం సవర్భ్యః

అదర్భ్యః ౧౪. అను. ౨, హ. ౨, మం. ౧౮౫

(అపరిష్క్విదేవ్యస్మి) పరికిని దేవరనును దుఃఖము నీయని (ఇహ) ఈ గృహశ్రమమందు (పశుర్భ్యః) పశువుల కొఱుకు (శివా) కర్మాణము చేసెడు (సుయమాః) చాగుగి రర్థనియమములందుఁ జరించెడు (సువర్పాః) రూప యుక్తులగు, సర్వశాస్త్ర విద్యాయుక్తులగు (ప్రజాపతీ) ఉత్తమ పుత్రపౌత్రులు లతోఁ గూడిన (వీరమాః) శూర వీరభక్తులను గనఁ గలిగిన (దేవ్యతామా) దేవరను గావించెడు (స్తోనా) సుఖ మిచ్చెడు సీవు పరినిగాని దేవరునిగాని (పతి) పొంది (ఇయమ్) ఈ (గార్హవత్యం) గృహస్థ సంబంధమగు (అగ్నిమ్) అగ్నిహోత్రమును (సవర్భ్యః) సేవింపుచుండుము.

రా మనేన విరానేన నితో విందేత దేవరః || మను, ౬. ౬౯౫

అక్షతయొని వ్రీ విరవ యయ్యేనేని. పరియొక్క తమ్ముడు కూడ అయెను వివాహము చేసికొనవచ్చును.

ప్రశ్న :- ౬౪ వ్రీ కాని పురుషుడుకాని యెన్ని నియోగములు చేసికొన వచ్చును. వివాహిత నియుక్త పతుల కేయే పేరులు కలుగును ,

ఉ త్త రము:-

సోమః ప్రభవో వివిధే గంధర్వో వివిధ ఉత్తరః |
త్యగేయో అగ్నిస్తే పతి స్తురీయ స్తే మనుష్యతాః ||

ము. మం. ౧౦ పా. ౧౫. మం. V. ౧౧

ఉత్తీ (తే) నీ ప్రథమ వివాహీత. (పతిః) పతియయి నిన్ను. (వివిధే) పొందువాని నామము. (సోమః) సుమహాచారి గుణయు ద్విదగుచిదే సోమఁడు. రెండవతూరి నియోగముచే. (వివిధే) పొందువాడు. (గంధర్వః) బు ధ్మతో నంతోగించుచుచే గంధర్వఁడు. (త్యగేయ ఉత్తరః) విముక్త మూలవపరియగు వాడు. (అగ్నిః) అత్యుష్ణతాయు క్తఃచగుచిదే సగ్ని సంజ్ఞకుఁడు (తే) నీ (మరీయః) నాచగు మొదలుకొని పదునాల్గు వరకు నియోగముచేసగు పతులు. (మనుష్యతాః) మనుష్య నామముచే. విలువఁ జదురురు. (ఇమాం వ్యమింద్ర) ఈ మంత్రముచే వదునొకొకవ వృదువుని వదిలి స్త్రీ నియోగమును చేసికొన వచ్చును. అదై వృదువును చదునొకొకవ స్త్రీ వరకు నియోగము చేసికొన వచ్చును.

ప్రశ్న:- ఏకాదశ శబ్దముచేత దశపుత్రులు పదునొకొకవ పతి అని యేల గణింపఁగూడదు.

ఉత్తరము:- అట్లు అట్లము చేసిరిలేని 'విదవేన దేవరమ్' 'దేవరః కస్యాత్స్విరీయో వర ఉచ్చతే' అదేవృచ్చి 'గంధర్వో వివిధ ఉత్తరః' ఇత్యాది వేదప్రమాణములచే విరుద్ధార్థమగును. ఏలయనఁగా మీ యర్థముచేత రెండవ పతిగూడఁ గ్రాప్తింపఁజాలదు

దేవరాద్యా సంపిందాద్యా త్రియా పమ్యట్నీయై వ్రయా |

ప్రజేప్సి కాదిగంఢాన్ సంరాసన్వి పరిక్షయే || ౧ ||

త్యేష్టో యవీయసో రాక్షాం యవీయాన్యాగ్రణప్రియమ్ |

పతిరా ధవతో గర్వా నియుద్ధావవ్యనావతి || ౨ ||

దలపః శేత్రజన్యైః || మను. ౪. ౬౫౯. ౫౮. ౧౫౯ ||

సపిందః-పతిః సోమంధింధిం యాజుతరిములయందు. పతియొక్క-కమ్ము నితో. లేక అన్నతోఁగాని, లేక భృణాతయ వృదువునితోఁగాని, కనకంఠె సుర్తమతారి వృదువునితోఁగాని, విదవాస్త్రీకి నియోగము రావలయును; కాని విదుమఁడును, విదవయు సంతానోత్పత్తి నిచ్చగించు వారేని నియోగము

చేసికొనుట యుచితము. సంతానము సర్వదా క్షయమయినపుడును నియోగము కావలయును. అపత్కాలముందు-సంతానము కావలయునను నిచ్చలేనప్పుడు- అన్నభార్యతోఁ దమ్మునీకిని, దమ్ముని భార్యతో నన్నుడును నియోగమై సంతానము కలిగిన పిమ్మడిను, ఆ నియమములగుచారు మరలఁ దమలోఁదాము సమాగమముఁ చేసిలేని * పతియై లగుదురు. ఒక నియోగముందు రెండవగర్భము రలించువఱకు నియోగావధి, అటుపిమ్మటి సమాగమము చేయఁగూడదు. ఇట్లయితోఁట నియోగమయ్యెనేని నాల్గవ గర్భమువఱకు నియోగము పరిమితి; అనఁగా బూర్వోక్త కీతిని చః సంతానమువఱకుఁ గావచ్చును. పిమ్మటి విషయాపత్తియని యెంచఁదగును; కాఁబట్టి వారు పతియై లనఁబడుదురు. వివాహిత స్త్రీ పురుషులును పదియవ గర్భమునకంటె పతికముగ సమాగమ మొనర్చిలేని గాములయను, విందితులు నగుదురు. అనఁగా వివాహముకాని, నియోగముకాని సంతానము కొంతలే చేయఁజన వలెను గాని పశువులవలెఁ గామక్రియ లొనఁగూడు.

ప్రశ్న:- నియోగము పరి గఠించిన పిమ్మడినా; లేక బ్రతికి యుండు నపుడు గూడఁ గావచ్చునా ?

ఉత్తరము:- బ్రతికి యుండునపుడును గావచ్చును.

శ్రీనాథాచార్య సుతగే పరిఁ మఱియఁ. చం. ౧౦. పా. ౧౦. పం. ౧౦॥

పతి సంతానోత్పత్తియం దనమధ్యఁ దయినపుడు తన స్త్రీనిగూర్చి ఓ సుతగాఁ సౌభాగ్యవశి నీవు (మత) నాకంటె (అన్యథా.) వేఱగు పతిని (ఇద్యన్త) ఇదగింపుము; పిల యనఁగా నిరసావలన సంతానము గలుగదు. అని ఆజ్ఞ పీయవలయును. అప్పుడు స్త్రీ యికడువితో నియోగము చేసి కొని సంతానముఁ బొందవలయును కాని మహాశయఁడైన వివాహిత పతి నేవయందుఁ దత్సమచాలై యుంగవలయును, అట్లే స్త్రీయును రోగాది దోషములు గలిగి సంతానోత్పత్తియం దనమధ్యవారయినపుడు తనపతికి స్వామి; నాయందు సంతానోత్పత్తి పదరి మజ్జిత విరవాస్త్రీతో నియోగము చేసికొని సంతానమును గాంచుదు; అని ఆజ్ఞ పీయవలయును. పాండురాజు స్త్రీలగు

* ఇట్టి పరిచయము స్త్రీ పురుషులు, నియోగమువలన కళ్యాణమును ముగియును చేసికొని వియమముచేయుదు.

కుంతియు, మాద్రియు నిట్లే నియోగము చేసికొని సంతానమును గాంచిరి. ఇదియుఁగాక వ్యాసుఁడు తన తమ్ములగు చిత్రాంగద విచిత్రవీర్యులు మృతి నొందిన పిమ్మట వారి స్త్రీలతో నియోగము చేసికొని అందికయందు ధృవ రాష్ట్రాని అంతారిక యందుఁ బాండుని, దాని యందు విడుదుని సుశ్పతి చేసెను. ఇట్టి యితిహాసములు గూడ నిందు ప్రమాణములుగ నున్నవి.)

(పోషితో రర్హరాష్ట్రం ప్రతిష్ఠాంతో నః సమా॥

విద్యార్థం పద్యోర్థం వా రామాంతం శ్రీంస్తు వర్హరాన్ మను ౯.౧౬॥

వివాహితపతి ధర్మము కొఱుకుఁ పరదేశము పోయియుండిన నెనిమిదేండ్లును, విద్యాశీర్షులకొఱుకుఁ బోయియుండిన నాతేండ్లును, ధనదుల కొఱుకుఁ బోయియుండిన మూడేండ్ల వఱకును నిరీక్షించి, పిమ్మట వివాహితస్త్రీ నియోగము చేసికొని సంతానమును గాంచవచ్చును. తాని వివాహితపతి రాగానే నియుక్తపతి వదలి పోవలయును.

పంధ్యాష్టమేఽపిదేద్యాశ్చ దామే త్త మృతప్రజా॥

నివాసతే స్త్రీజననీ పద్యస్త్య క్రియవాదినీమను. ౯.౧౭॥

అట్లే పురుషునికీ నియమము బున్నవి:- గొర్భులయ్యెనేని ఎనిమిదేండ్ల కను, (వివాహ మయినది మొదలు ఎనిమిదేండ్ల వఱకు గర్భిణిగాకుండిన నని యర్థము) పుట్టిన దిద్దలు వచ్చుచు నుండిలేని పదేండ్ల కను, పుట్టినపుడెల్ల వాఁడు దిద్దలే పుట్టుచు పుగదిద్దలు కలుగకుండినఁ బదునొకరవ యేదను, అప్రియము పలుకునదిగా నుండేనేని రక్షణమును వివాహిత స్త్రీని వదలి రెండవ స్త్రీతో నియోగముఁ చేసికొని సంతానము గాంచసగును.

పురుషుఁడత్యంత దుఃఖదాయకుఁ డయ్యెనేని అతనిని వదలి రెండవ పురుషునితో నియోగముఁ చేసికొని సంతానము జొంది ఆ సంతానమును ఆ వివాహిత పతికే దాయకాగిగాఁ జేయుట స్త్రీకి ఉచితము. ఇట్టి ప్రమాణముంచేతను, యుక్తుం చేతను ఏర్పడిన స్వయంచరవివాహ నియోగములచేఁ దమతమకులముంనున్నతి పఱచుకొనవలయును 'చారసుఁడు'—వివాహితపతికే సుశ్పన్నుఁడగు పుత్రుఁడు—తండ్రి పదార్థములకు స్వామియగుచున్నట్లు, 'క్షేత్రజులు'—నియోగముచే సుశ్పన్నులగు పుత్రులును—మృతు డగుతండ్రికి దాయకగులగుచున్నారు ఏకవ్యమును, రజమును అమూల్యములు. ఈ యమూల్యపదార్థములను పురుషులుపరస్పరీక్ష్యా

దులయందుఁగాని, స్త్రీలు దుష్టపురుషులయందుఁగాని దోఁగొట్టుకొనువారు మహా మూర్ఖులు. ఏల యనఁగా పౌంఘుఁ డేయువఁడు కాని, తోబఁదఁడుగాని మూర్ఖుఁ డయినను గూడ తన పౌంఘుండును, తనతోఁడు యందునుఁ దప్ప వేఱుతోడి దీక్షము నాటఁడు. సారథణములగు గింజలవిషయమై మూర్ఖుడే యట్లు వర్తిల్లు చుండగా సర్వోత్తమముగు మనుష్య శరీరరూప వృక్షపు దీక్షమును అల్పక్షేత్ర ముందుఁ బాడుకేయువఁడు మహా మూర్ఖుఁడనఁడును. ఏలయనఁగా దానిఫలము వానికిఁ జిక్కదు. 'అత్మావైతాయతే పుత్రః' (శత.బ్రా.౧౪.౬౪.౨౬) ఇది బ్రాహ్మణగ్రంథములొని వచనము.

అంగ దంగా ప్పదంచపి హృదయా దవివాహుః |

అత్మాపి పుత్ర మా మృతాః న జీవ శరదః శరవః ||

పామ.బ్రా.ప్రపా.౧, ౭౦.౫, ౨౦.౧౦-౧౦౫

ఇది సామనేపద్రాస్త్రవచనము. 'ఓ పుత్రుఁడా! నీవు అంగములన్నిటి యం దుత్పన్నమయిన వీర్యమునుండియు, హృదయము నుండియు నుత్పన్న మగుచున్నావు. కాఁబట్టి నీవు నా యాత్మపు. నాకంటె ముందు నీవు మృతినొంద దుము. సూతేంద్ర వజ్రకును బ్రతుకుము' అనియర్థము. ఈ వీర్యమునుండి గొప్ప గొప్పమహాత్ములయు, మహాశయులయు శరీరములుత్పన్నము లగుచున్నయని, కాఁబట్టి దానిని వేళ్ళాది దుష్టక్షేత్రములయందు విత్తుటకాని, దుష్టదీక్షమును నుక్షేత్రమందు విత్తింతుట కాని మహా పాపకృత్యమని తెలియవలయును.

ప్రశ్న :- వివాహ మేలజేసికొనవలయును : దీనినుండి స్త్రీపురుషుల బంధవసుండుఁ జిక్కి మిక్కిలి సంకుచితులై రుఁఖముననుభవించవలసివచ్చును. కాఁబట్టి యెవరి కెవరి యందుఁ బ్రీతియుండునో వారు వారితోఁ గలసియుండి ప్రీతి తొంగగగానే వదలిపెట్టి వలయును.

ఉత్తరము :- ఇదిపథవజ్రులవ్యవహారములొని మనుష్యవ్యవహారముకాదు. మనుష్యులయందు వివాహవియమము లేకపోయినేని గృహశ్రమపు మంచి వ్యవ హారములన్నియుఁజెడి నశించిపోవును. ఒకని నొకఁడు నేవించును నేవించఁడు. ఇంతియకాక వ్యధిదారము ప్రబలి యందఱు రోగులును, నిర్బలులును, అల్ప యువులు నై శీఘ్రముగ మృత్యువునారఁ జరుగుదు. ఒకనితో నొకనికి భయము కాని, లజ్జికాని కలుగదుండును. వృద్ధాప్యమం చొకఁడొకని నేవకూడఁ జేయక పోవును. ఇక వ్యధిదారమధికముగా ప్రబలి యందఱు రోగులును, నిర్బలులును,

అల్పాయువులనై కులములకు కులములే నిర్మాణములై పోవును. ఒకని పదార్థమునకు మఱియొకఁడు స్వామికాని, దాదాగికాని కాఁజాలకుండును. ఒకని కొక పదార్థముపై దీర్ఘకాల పర్యంతము స్వతము-అధిభారము-హక్కు ఉండక పోవును. ఇట్టి దోష నివారణార్థము వివాహమే యన్ని విధముల యోగ్యము.

ప్రశ్న :- ఒక్కటే వివాహ ముండునేని ఒక పురుషున కొక స్త్రీయుఁ ఒక స్త్రీకినొకఁడే పురుషుఁడును ఉండురు. స్త్రీ గర్భవతియో, దీర్ఘరోగిణియో, లేదా పురుషుఁడు దీర్ఘరోగియో యయి, యిద్దరును యువావస్త యందుండి, యాగ జాలని వారుగా నుండిలేని, ఏమి చేయవలయును ?

ఉత్తరము:-దీని యుత్తరము నియోగమం దీయఁ బడినది. గర్భవతి యయిన స్త్రీతో నొక సంవత్సర పర్యంతము సమాగమము చేయఁగూడని సమయమందు పురుషుఁడును, దీర్ఘరోగియగు పురుషుని స్త్రీయుఁ దాము బ్రహ్మచర్య ముండుండఁ జాలలేని, ఎవరితో నేని నియోగముఁ జేసికొని వారికిఁ సంఠ తిని గలిగింప నగును. కాని వేళ్ళాగమన వ్యతిరేకము లెప్పటికినిఁ గూడవు.

చేతనై సంతపఱకు సప్రాప్తవస్తువులను సంపాదించుచు, ప్రాప్తించిన దనమును రక్షించుచు, రక్షించిన దనమును వృద్ధిపఱచుచు, వృద్ధిపఱచిన దనమును దేశోపశాంతమందు తెచ్చ పెట్టుచు నుండవలయును. అన్ని విధముల - బూర్హ్వోక్త రీతిని-దనుతమ వర్ణాశ్రమ వ్యవహారములయం దత్యుత్సాహ పూర్వకముగఁ బ్రయత్నించుచు, శరీరము చేతను మనస్సుచేతను దనముచేతను సర్వదా పరమార్థ మొనర్చుచుండ వలయును. తల్లి, తండ్రి, అత్త, మామ పీఠంకు లెస్సగ తుఘ్రాప చేయవలయును. మిత్రులయందును, ఇయగు పొరుగు వారియందును, రాజుగందును, విద్వాంసులయందును, వైద్యులయందును, సత్పురుషుల యందును గౌరవ ముండవలయును. అదర్శులగు దుష్టులయెడ ఉపేక్ష - దోహము - వదలి వారిని సవరించుటకుఁ బ్రయత్నింప వలయును. శక్తికొండి ప్రేమచేఁ దమసంతానమును విద్వాంసులుగ నుశీలితులుగ జేయుటకు దవాది పదార్థములను వ్యయపఱచి వారిని పూర్ణ విద్వాంసులుగ నుశీలి యుత్తుఁ ఁగఁ జేయ వలయును. ఇట్లు దర్మయుక్త వ్యవహారము లొనర్చుచు పరమాపంద కందముగు మోక్షమును సాధించుటకును బ్రయత్నింప వలయును.

ఈ క్రింద వ్రాయఁబోవు శ్లోకములవంటి వానిని నమ్మఁగూడదు:-

పరితోప ద్విజః శ్రేష్ఠో స చ కూద్రో తితేంద్రియః।

విద్వద్ధా దాపి గౌః పూజ్యా న చ దుగ్ధవరీ తరీః॥

దుష్టకర్మకారియగు ద్విజుని శ్రేష్ఠఁడనియు, శ్రేష్ఠకర్మకారియగు కూద్రుని నీచుఁడనియు నెన్నుటకంటె సతికమగు పక్షపాతము, అన్యాయము, అధర్మము వేఱేమి యందును; ఏమిఁ పొలిచు గోవు కానీ, పొరియని గోవు కానీ గొల్లఁడు పెంచదగినట్లు తుమ్మరి ముప్పగువారికి గాడిదెయే పాంసీయము కాదా; ఇదియునుగాక యీ దృష్టాంతమే విషమము. ఏంయనఁగా ద్విజులు, కూద్రులు మనుష్యకౌతి, అవు గాడిదె లిన్నకౌతి. తొంచవలదు పశుజాతిచే దృష్టాంతము నందలి యేకరేఖము దాహ్లాంతమందుఁ గరిసినను దీని ఆశయ మయుక్త మగుచితే నీశ్లోకము లెన్నటికిని విద్వాంసులకు మానసియములు కాఁజాలవు.

అశ్వాలంఠం గవాలంఠం సన్న్యాసం పఠపైత్రికమ్।

దేవరాచ్య సుతోర్పత్రిం కలౌ పంచ విపర్లబ్ధేః॥

అశ్వాలంఠము-గుఱ్ఱమును జంపియు, గవాలంఠము-అవునుజంపియు హోమము చేయుటయే వేదవిహితము కానపుడు, దానిని గరియుగములో నిషే రించుట వేదవిరుద్ధ మేలకాదు; ఈ నివరకర్మమునకు నిషేధము కరియుగమని యంగీకరింపఁజరు నేని త్రేతాదులందు విరియైయున్నట్లు తోఁచును కదా । ఇట్టి దుష్టకర్మ మా శ్రేష్ఠయుగముల యందుండుట సర్వదా యనంతవము. (దీనికి విరి యేయుగమందునులేదు.) సన్న్యాసమునకు విరి వేదాది శాస్త్రముల యందున్నది గనుక దాని నిషేరించుట నిర్మూలము. మాంసాహారమే విష ద్ధమై యున్నప్పుడు అది సర్వదా నిషిద్ధమే యనుట స్పష్టము. అట్లే దేవరచేఁ బుత్రోర్పత్తికి విరాసము వేదమందు స్పష్టముగా నుండఁగా నీశ్లోకమును వ్రాసినవాఁ డేల మొఱుగుచున్నాఁడో తెలియదు.

నష్టే చ్యుతే ప్రవ్రజితే క్లితే చ పరితే కలౌ।

పంచ ప్యాపత్యు నాకీదాం పరికన్యో విరీయతే॥

ఇవి కదోం కర్పిరములగు పారాశరీ (౮-౨౩॥౪.౩౦) శ్లోకములు

(సప్తే) పరి దేశాంతరము పోయినపుడు ఇంటి స్త్రీ నియోగము చేసి కొనెనేని అప్పుడే వివాహిత పరియు నేతెంచినచో నామె యెవరి స్త్రీ కాగలదు; ఎవరేని వివాహితపరితే స్త్రీ కావలయునని చెప్పెదరేని మాకు నమ్మకము. కాని యిట్టి వ్యవస్థ పాపాశరముందు వ్రాయఁబడలేదు, (కాఁబట్టి యాశ్లోకము ప్రమాదార్థముకాదు) ఇదియుగాక స్త్రీకి ఆపత్కాలము రీతయిదింటికంటి పేము లేదా యేమి : రోగియగుట, కలహించుట మొదలుగాఁ గల యాపత్కాలము లయిదింటికంటి చెప్పుచుగా నున్నవి. కాఁబట్టి యిట్టి శ్లోకముల నెన్నఁటికిని నమ్మ గూడదు.

ప్రశ్న :- మీరు పరాశరముని వచనమును కూడ నమ్మురా ?

ఉత్తరము :- ఎవరి వచనమే కాని, వేదవిరుద్ధమయ్యేనేని నమ్మము. ఇది యునుఁగాక యిది పరాశరుల వచనమునుగాదు. ఇది స్కాంధుల వచనము (బ్రహ్మోవాచ. వశిష్ఠావాచ, రామకవాచ, శివకవాచ, విష్ణురువాచ, దేవ్యువాచ) ఇత్యాది శ్రేష్ఠులపేర గ్రంథములను రచించుటఁగారణ మేమనఁగా నందఱు మన్నించునట్టి వారిపేరనుండుటచే రమగ్రంథములను ప్రపంచమున నందఱు నమ్ముదురు. తమ జీవితయుఁ బుష్కలముగా నడచును. కాఁబట్టి యిట్టి యవర్తకాథయుక్త గ్రంథములను రచించుచున్నారు. కొన్ని ప్రక్షిప్తశ్లోకములను వదలినచో మనుస్మృతియే వేదానుకూలమగు స్మృతి. తక్కినవి కావు అన్య మాయా గ్రంథముల వ్యవస్థయు నిశ్లేయని తెలియ వలయును.

ప్రశ్న :- గృహశ్రమ మన్నిటిలోఁ గొప్పదా, చిన్నదా ?

ఉత్తరము :- ఆన్నియుఁ దమతమ కర్తవ్యకర్మములందు గొప్పవే కాని :-

యథా సరీసదాః సర్వే పాగరే యాంతి సంస్థితిమ్ |

తత్రైవాగ్నిమిదః సర్వే గృహస్థే యాంతి సంస్థితిమ్ | మను. ౨. ౯౦ ||

యథా వాయుం సమాశ్రిత్య వర్తంతే సర్వజంతకః |

తథా గృహస్థమాశ్రిత్య వర్తంతే సర్వ అశ్రిమాః | మను. ౨. ౯౧ ||

యస్మాత్త్రయోఽప్యశ్రిమిణో దాసేనన్నేన దాన్యహమ్ |

గృహస్థేనైవ దార్యంతే తస్మాత్త్రైష్టాశ్రిమో గృహాః " - ౯౨ ||

స సంచార్యః ప్రయత్నేన స్వర్గమక్షయ మిచ్ఛతా |

సుఖం చేహీచ్ఛతా విక్యం యోఽదార్యో ముక్యరేంద్రియైః " - ౯౩ ||

నదులును నదములును సముద్రము నాక్రమింపనంతవరకు పోతునట్లు, గృహస్థాశ్రమమువలననే సమస్తాశ్రమములును స్థిరముగా నుండును. ఈ యాశ్రమము లేక యే యాశ్రమ వ్యవహారమును సిద్ధింపఁజాలదు. సర్వ జంతువులు వాయువు నాక్రమించి యుండునట్లు అశ్రమములన్నియు గృహస్థము నంటి పెట్టుకొని యుండును. బ్రహ్మచర్య, వానప్రస్థ, సన్న్యాసములనెడి యీ మూఁడాశ్రమముల వారికిని దానము అన్నాదులనిచ్చి ప్రతిదినమును గృహస్థే దరించుచున్నారు. కాబట్టి గృహస్థాశ్రమమే జ్యేష్ఠాశ్రమము, అనగా నన్ని వ్యవహారములందును దురంధరము కాబట్టి మోక్షమును, ప్రపంచ సుఖమును గోరువారు సయత్నముతో గృహాశ్రమమును దరింపవలయును. దుర్బలెంద్రియులు-పిఠికివారు, -నిర్బలులు-అగువారిచే దరింపఁబడుటకు యోగ్యము కాని, యీ గృహస్థాశ్రమమును బాగుగ దరింపవలయును. కాబట్టి ప్రపంచ వ్యవహారము కంతటికి ఆదారము గృహాశ్రమము. గృహాశ్రమమే లేదేని సంతానోత్పత్తియే కలుగదు. కనుక బ్రహ్మచర్య, వానప్రస్థ, సన్న్యాసాశ్రమములు, ఏకగ్రంథమంటి కలుగును; గృహాశ్రమమును నిండించు వాడేనిందనియుడు, ప్రళంసించువాడే ప్రళంసనియుడు. కాని ప్రివృత్తు లిరువురును బరస్పరము ప్రసన్నులును, విద్వాంసులును, పురుషార్థులును, అన్ని విధముల వ్యవహారములను తెలిసిన వాడును అయినప్పుడే గృహాశ్రమమందు సుఖము కలుగును. కాబట్టి గృహాశ్రమ సుఖమునకు ముఖ్యకారణములు బ్రహ్మచర్యమును, పూర్వోక్త స్వయంపర వివాహము నై యున్నవి.

సంక్షేపముగ సమాపర్తన, వివాహ, గృహాశ్రమముల విషయమై వ్రాయఁబడినది. ఇంకముందు వానప్రస్థ సన్న్యాసాశ్రమముల విషయములు వ్రాయఁబడును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీ స్వామికృతమును
 సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థ ప్రకాశమునందు
 సమాపర్తన, వివాహ, గృహాశ్రమ విషయములు గల
 చతుర్థ సముల్లాసము సంపూర్ణము.

పంచమ సముల్లాసము

వానప్రస్థ - సన్న్యాస విధులు

బ్రహ్మచర్యాశ్రమం సమాప్త్య గృహీ రవేత్॥

గృహీ తూర్వా వసీ రవేక్షసి తూర్వా ప్రవ్రతేత్॥శత.బ్రా.౧౩౦౧౪॥

బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును ముగించి గృహస్థులును, పిమ్మట వానప్రస్థులును, రతువాత సన్న్యాసులును, అగుట మనుష్యుల కుచితము. ఆశ్రమముల కమదిది.

ఏవం గృహశ్రమే పితౄ నిరీవత్సన్నతకో ద్విజః॥

వనే వసేత్తు నియతో యథావ ద్విజితేంద్రియః॥మను.౬.౧౦॥

ఈరీతిని స్పృశకుఁడు-బ్రహ్మచర్య పూర్వముగ గృహశ్రమమొనర్చు వ్యతఁడు-బ్రాహ్మణ శక్రియ వైశ్యులు-గృహశ్రమమందుండి విశ్చిరాత్ముఁడై శుభారీతి నింద్రియములను జయించి వనమందు వసింపవలయును.

గృహస్థస్థు యథా వశేర్చరీ పరిత మాత్మనః॥

అవత్యస్థైవ దావత్యంశదారణ్యం సమాశ్రయేత్॥ "—॥

గృహస్థుడు తన తల వెండ్రుకలు తెల్లఁబడి చర్మము మురుతలుపడి కుమారునకుఁ గుమారుఁడు కలుగఁగానే వనమందు వసింపవలయును.

సంత్య గ్రామ్య మాహారం సర్వం చైవ పరిచ్ఛదమ్॥

పుత్రేషు తాత్కాలం విశిష్య వనంగచ్ఛేత్సహైవ వా॥"—॥

గ్రామసంబంధమగు సమస్తాహారములను, వస్త్రాదులను, సమస్తోత్తమోత్తమ పదార్థములను వదలి తాత్కాలపు పుత్రునియొద్దలెట్టి కొవి, వెంటఁబడి గొని గాని వనమందు వసింపవలయును.

అగ్నిహోత్రం సమాదాయ గృహ్యం చాగ్ని పరిచ్ఛదమ్॥

గ్రామా దరణ్యం విశ్వత్య నివసే నియతేంద్రియః॥ మను.౬.౪॥

సాంగోపాంగముగ నగ్నిహోత్రమును దీసికొని గ్రామమునుండి వెదలి దృఢేంద్రియుఁడయి అరణ్యమందు వసింపవలయును.

ముష్కన్నిర్విరిదై శ్మేద్యైః కాశమాం పరేన వా॥

ఏతానేవ మహాయజ్ఞా నిర్వరసే ద్విరిపూర్వకమ్॥మను.౬.౫॥

నానావిధములగు దామలు మొదలగు నన్నములు, సుందర భాగములు, మూలములు, ఫలములు, పుష్పములు, కందములు మొదలగు వానితో పూర్వోత్త పంచమహాయజ్ఞములను అతిథినేవను జేయుదుఁ దానును నిర్వహించు కొనవలయును.

స్వాధ్యాయే నిర్వయిస్తః స్వాధ్యాయో మైత్రః సమాహరః॥

దాతా నిర్వయనాదాతా పర్వదూతానుకంపకః॥మను.౬.౮౩॥

స్వాధ్యాయము-చదువుట, జదివించుట యందు నిర్వయము క్తుఁడు, జితాత్మఁడు, అందఱకు మిత్రుఁడు, ఇంద్రియ దమన శీలుఁడు, విద్యాదులను దానము చేయువాఁడు, అందఱయందును దయాళువు నయి యెవరినుండియు నేమియుఁ జుచ్చుకొనక సర్వదా వర్తింపవలయును.

అప్రయత్నః సుఖలేషు బ్రహ్మచారి రంభయః॥

శరణే ప్రియమపైస్తవ పృథక్మూంధిరేవ॥మను.౬.౮౪॥

శరీర సుఖముకొఱకు మిక్కిలి ప్రయత్నము చేయఁగూడదు. బ్రహ్మచారియయి-తనచార్య తనతోనుండినను, అమెతో విషయచేష్ట లేమియుఁ జేయక-యుండవలయును. భూమిమీద శయనింపవలయును. అశ్రితులందు, తనపదార్థములయందు మమత నుంచఁగూడదు. పృథక్మూలమందు వసంపవలయును.

తపఃశ్రద్ధే యే హ్యుపవసంత్యురజ్ఞే కాంతా విద్వాంసో బ్రైక్షణ్యాం దరంతః॥

సూర్యద్వారేణ తే విరదాః ప్రయాంతి యత్రాత్మతః స పురుషో హ్యవ్యయాత్మాః॥
ముందర౧.౧౦౨.మ.౧౧॥

కాంతులును, విద్వాంసులు నగువారు వసమందుఁ దపస్సును, భక్త్యా సుష్టానమును నత్యమందు శ్రద్ధయుఁ గలిగి తిథివరణ మొనర్చుచు సరణ్యమందు వసించుదు. నాశరహితుఁడును, పూర్ణ పురుషుఁడును, హానిలాత రహితుఁడునగు పరమార్థయందు నిర్మలయి ప్రాబద్ధానమున వారా పరమాత్మను తొంది యానందింతురు.

అత్యధరామి వమిదమగ్నే ప్రతపతే త్వయి॥

ప్రతం త త్ర త్థాం హోస్తేఽహింరే త్వా దీక్షితో అహః॥యజు.౮.౨౦.మం.౨౪॥

నేను అగ్నియందు హోమముఁజేసి దీక్షితుఁడనై ప్రతమును నత్యాచరణమును, శ్రద్ధను తొందుదునుగాఁక! యని నిశ్చయించి వానప్రస్థుఁడై నా

విదముల తపశ్శుక్ల-సర్వంగ యోగాభ్యాస సువిచారములచే జ్ఞానమును బివ్రల
తను జొందుట వానప్రస్థున కుచితము. ఏమృతి సన్న్యాసము గ్రహింప నిచ్చ
వోదమనవుడు, తనస్త్రివిః బుక్రునియొద్దకుఁ బంపి సన్న్యాసమును గ్రహింప
వలయును. ఇది సంక్షేపముగ వానప్రస్థవిధి.

సన్న్యాసవిధి:—

వనేషు చ విహ్యత్యైవం శృరీయం రాగమాయః॥

చతుర్థ మాయవీ రాగం త్యక్త్వా సంగాః పరిప్రజేత్॥మను॥౧౧.౩౩॥

ఈ రీతిని వనమందు ఆయువులో మూడవ రాగపర్యంతము. -ఏఁబది
నుండి తెల్పుదీయైదవ యేటి వరకు. -వానప్రస్థుడుగానుండి ఆయుస్సులో నల్గివ
రాగమందు సంగములను వదలి (పరివ్రాట్) సన్న్యాసి కావలయును.

ప్రశ్న:—గృహస్థ వానప్రస్థాశ్రమములను పాలింపక సన్న్యాసాశ్రమ
మును స్వీరించువారికిఁ దావము కలుగునా? లేదా?

ఉత్తరము:—కలుగను వచ్చును; కలుగవయు పోవచ్చును

ప్రశ్న:—ఈ రెండు విదముల మాటయేం జెప్పచున్నారు:

ఉత్తరము:—రెండు విదముల మాటకారు; ఏలయనఁగా జాత్యావస్థ
యందు విరక్తఃత్వై ఏమృతి విషయములయందుఁ దగులుకొనువారు మహా
పాపియు, దగులు కొననివారు మహాపుణ్యాత్ములు-సర్వురును-నగును.

యదహారేవ విశేషతదహారేవ ప్రప్రజేత్సనాభ్యా గృహాభ్యా బ్రహ్మ

చర్యాదేవ ప్రప్రజేత్॥ బ్రాహ్మణము[అథ.జాణాయక.౩౦.v]

వైరాగ్యము కలిగిన దినమందే, యింటనుండివాని-వనమునుండికాని-
సన్న్యాసము గ్రహింపవలయును. మొదట సన్న్యాసపు పక్షశ్రమము [మను.
౬-౩౩] తెప్పఁబడినది. ఇకనిందు వికల్పము. అనఁగా వానప్రస్థము నాచ
రింపవలసిన పనిలేదు. గృహశ్రమము నుండియే సన్న్యాసము పుచ్చుకొన
వచ్చును. మూడవ పక్షమేమన-ఘోర్త విద్యాంసురును. జితేంద్రియురును,
విషయలోగముల కోరిక లేనివారును, పరోపకారము చేయు నిచ్చగలవారును,
అగు పురుషుడు బ్రహ్మచర్యాశ్రమమునుండియే సన్న్యాసము గ్రహింపవచ్చును.
వేదమునందును 'యతయః బ్రాహ్మణస్య విజానతః' ఈమొదలగు పదములచే
సన్న్యాసమునకు విరాసమున్నది. కాని:—

నానిరతో దుశ్శరీరాన్నికాంతో నానమాహితం॥

నాకాంత మానసో వాపి ప్రజ్ఞానేనై నమాప్నుయాత్కంతర. పర్ల.౨.చం.౨౨॥

దురాచారము నుండి దూరముగా నుండునివారు, కాంతి రహితుడు, యోగి కానివారు, మనస్సు కాంతముకానివారు, సన్న్యాసము పుచ్చుకొన్నను బ్రజ్ఞానముచేత పరమాత్మను దొందఁజాలరు. కాఁబట్టి:-

యచ్చేద్యాఽపి ప్రాప్తస్తర్కచ్చేత్ జ్ఞాన ఆత్మని॥

జ్ఞానమాత్మని మహతి నియచ్చేత్తర్కచ్చేద్వాంత ఆత్మనిఃకర్త. పర్ల.౩.చం.౧౨॥

బుద్ధిమంతుడగు సన్న్యాసి వాటిని, మనస్సును అవర్తము నుండి మర రించి వానిని జ్ఞానమునందును, ఆత్మయందును చేర్చవలయును. ఆ జ్ఞానస్వాత్మ లను ఐరమాత్మయందుఁ జేర్చవలయును. ఆ విజ్ఞానమును కాంత స్వరూపమగు నాత్మయందు స్థిర పఱువవలయును.

పరిష్కర్తాకా కర్మచిరాఽ బ్రాహ్మణో విశ్వేవ మాయాన్నా స్త్యక్తతః కృతేషః॥

రద్యిజ్ఞానార్థం స గురు మేవాదిగచ్ఛేత్ సమిత్పాదః శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠః॥

ముంద.కోవ.మందగ.౧౦.౨.చం.౧౨॥

లోకక లోగములన్నియు కర్మముచే సంచితము లయినవని కనుఁగొని బ్రాహ్మణుడు-సన్న్యాసి-వైరాగ్యమును దొందవలయును (అవ్యత)చేయఁబడని ఆ పరమాత్మ (కృత) కేవల కర్మముచేఁ బ్రాప్తింపఁజాలరు. కాఁబట్టి అర్పిం చుచి కెద్దియేని బుచ్చుకొని, వేదవిదుడయి ఐరమేశ్వరుని గుఱైఁజిగిన గురువు నొద్దకు విజ్ఞానముకొఱకుఁ దోవలయును. పోయినమ వై సందేహములను నివృత్తి చేసికొనవలయును. చెప్పఁబోవు వారి సాంగత్యము మాత్రము సదా వర్తింప వలయును.

అవిద్యాయామంతరే వర్తమానాఃస్వయం రీరాః పరివర్తన్మన్మమానాః॥

అంతున్మమానాః పరియంతి మూరా అంతేనైవ నీయమానా యదాంతాః॥౧॥

కాము అవిద్యలోఁ గ్రీడించుచుఁ దమకుఁ దామే రీతులమనియు బండి తుల మనియు ననుకొనుచు నీవ గతినిఁ దొందు నా మూఁడులు, గ్రుద్దివానిచే నడువబడిన గ్రుద్దివారు దుర్లభనువలె దుఃఖమునుబొందుదురు.

అవిద్యాయాం లహంకా వర్తమానా వయం కృతార్థా ఇత్యధిమన్మంతి చిరాః॥

యత్కర్మిణో వ ప్రవేదయంతి రాగాత్రేనాతురాః షీలలోకాశ్చ్యవంతే॥౨॥

ముం ౧.౨౦.౨.చం.౨.౯౯

ప్రాయశఃముగా నవిద్యయందు రమించు బాంబుద్దులు తాము కృతార్థుల మని యనుకొనుచున్నారు; కేవలము కర్మకాండలగువారు రాగముచే మోహింపఁ బడి దాని నెఱుంగ లేరు; ఎఱిగింపఁజాలరు. వారు ఆతుచుటై జన్మమరణయాప దుఃఖమునఁ బడియుందురు.

వేదాంతవిజ్ఞాన సువిశృతార్థాః సన్యాసయోగద్యతయః శుద్ధపత్వాః॥

తే బ్రహ్మలోకేషు పరాంతకారే పరామృతాః పరిమృచ్ఛంతి సర్వే॥

ముందకోప.౩. అం.౨.మం.౬౩

వేదాంతము-పరమేశ్వర ప్రతిపాదకములగు వేద మంత్రముల ఆర్థజ్ఞాన మందు అచారమందు-దాగుగ విశ్చయింపఁబడిన సన్న్యాసయోగముచే శుద్ధాంతః కరణులై సన్న్యాసులగువారు పరమేశ్వరుని యందు ముక్తి సుఖమును పొంది ముక్తిసుఖపుటపటి పూర్తి కాఁగానే అర్క-సూరి విడి సంసారమునకు వత్తురు. ముక్తిలేకున్న దుఃఖమునకు వినాశము గలుగఁజాలదు-

స తై సకరీరవ్య సతః ప్రియాప్రియయో రపహరి రప్తిః

అశరీరం వాప సంతం న ప్రియాప్రియే స్పృశతః॥బందో.౮.౧౨.౧౩

దేహదారి సుఖదుఃఖ ప్రాప్తినుండి దూరము గాఁజాలదు. శరీర రహితుఁ డగు తీహర్మ ముక్తియందు సర్వవ్యాపకుండగు పరమేశ్వరునితోఁగూడి కరుణలై యుండును. అప్పుడు వానికి సాంసారిక సుఖదుఃఖములుకలుగఁజాలవు. కాఁబట్టి:-

లోకై పదాయాశ్చ విత్తై పదాయాశ్చ పుత్రై పదాయా

మృత్యాత రైశ్చర్యం దరంతి॥త.కాం.౧౪ప్ర.౫.బ్రా.౨.కం.౧౪

లోకమందరి ప్రతిష్ఠా లాభములు, ధనముచే గలుగు లోగ గౌరవములు, పుత్రాదుల మోహము వీనినుండి దూరముగానుండి సన్న్యాసులు తిఢితులయి రేయింబగట్ల మోక్షసాధనమందుఁ తత్పరులై యుండురు.

ప్రాణాపత్యం విరూపేష్టిం తస్యాం సర్వవేదసం హత్యా బ్రాహ్మణః

ప్రవ్రజేత్॥యజుర్వేదబ్రాహ్మణే ॥ (తన్వాయ.సూ.వా.రా.౪.౦.౬)

ప్రాణాపత్యం విరూపేష్టిం సర్వవేదపఠకదాప్తిః

అత్మస్యగ్ని స్సహలోప్యే బ్రాహ్మణః ప్రవ్రజేద్ద్యహోమమ.౬.౩.౮

ప్రణాపతి-పరమేశ్వరుని-ప్రాప్తికొఱకు, ఇష్టి, -యజ్ఞ-మొనర్చి దాని యందు యజ్ఞోపవీతకళాది విహ్నములను వదలి అహపనీయము మున్నగు నయి

దగ్గులను 'ప్రాణ, అపాన, బ్యాన, ఉదాన, సమానములను' పంచప్రాణముం
యందు నారోపించి బ్రాహ్మణుడు-బ్రహ్మవిదుడు,-ఇంటినుండి వెడలి సన్న్యాసి
కావలయును.

యో దత్వా సర్వవిశేష్యః ప్రప్రణత్యరయం గృహీత్.

సత్య తేజోమయా తోకా దపంచిబ్రహ్మవాసిన్॥—౨౯॥

సమస్తభూత ప్రాణి మాత్రమున కతయదాన మొసంగి ఇంటినుండి
వెలుపడి సన్న్యాసియగు నాబ్రహ్మవాసికి-పరమేశ్వర ప్రకాశమగు పేదోత్త
రబ్రాహ్మి విద్యలను ఉపదేశించు సన్న్యాసికి-ప్రకాశమయమగు తోకము-మోక
నంద స్వరూపమగునది-ప్రాప్తించును.

ప్రశ్న :- సన్న్యాసుల దర్శములెవ్వ :

ఉత్తరము:- పక్షిపాతరహితమైన న్యాయాచరణము, సత్యగ్రహణము,
అసత్య పరిత్యాగము, పేదోత్తమగు వీశ్వరాజ్ఞా పాలనము, పరోపకారము, సత్య
రాషణము మొదలగు లక్షణములతో, గూడిన యీ దర్శము, 'అన్నియాశ్రమ
ములవారికి-మనుష్యమాత్రులకు,-నొక్కటియే. కాని సన్న్యాసులకు విశేష దర్శము
లెవ్వ యనఁగా :-

దృష్టిఘాతం న్యసేత్పాదం వస్త్రఘాతం జలం వీజేత్.

సత్యఘాతం వరే ద్వాచం మనఃఘాతం సమావరేత్॥మను.౬.౪౬॥

సన్న్యాసి, మార్గమందు నడచునపుడెల్ల అటునిటు జూడక క్రిందకూమిపై
దృష్టినుంచి నడువవలయును. గుర్తతో నీటిని పదపోసికొని త్రాగవలయును.
నిరంతరము సత్యమునే చెప్పవలయును. మనస్సున విచారించి సత్యమును
గ్రహించి యసత్యమును వదిలవలయును.

ఘోర్యంతం న ప్రతి ఘోర్యే దఘోష్ఠః కుళం వరేత్.

సప్తద్వారాపకీర్ణం చ స వాచమనృతం వరేత్॥—౪౮॥

ఉపదేశ సమయమందుఁగాని, సంవాదమందుఁగాని ఎవఁడేని సన్న్యా
సిపై కోపించినను, నిందించినను వానిపై మరల దాను గ్రోదించక వాని
కళ్యాణార్థము, ఉపదేశించుట సన్న్యాసి దురీతము. ఇతర ముఖవాసికా నేత్ర
కర్ణాది చిద్రములందు విస్తరించి యున్నవాటికి విరోధముగ నసత్య మెన్నటి
కిని చెప్పఁగూడదు.

అత్యాశ్మరతిరాసిన్ విరపేజ్ నిరామిషః॥

అత్యనైవ సహాయేన సుభార్తి విరరే తిహః॥ "—౪౯॥

తన ఆత్మయందును బలమార్జయందును స్థిరుఁడును, అపేక్షారహితుఁడును, మద్యమాంసాది వర్జితుఁడును, ఆర్థ సహాయములేతనే సుభార్తియు నయి ఈ ప్రపంచమందు ధర్మమును, విద్యయు వృద్ధిచొందునట్లుపరేశము చేయుచుకు సంచరించుచుండవలయును.

శ్చుప్తకేశనశ్శక్రః పాత్రి దంఢీ కుసుంధవాః॥

విరరేన్నియతో నిత్యం సర్వభూతా న్యపీదయః॥ "—౫౦॥

తలవెండ్రుకలను, గోళ్లను, గర్దమును, మీసములను గొఱిగించుకొని సుందరమగు పాత్రను, దండమును కుసుమ పువ్వు మొదలగు రంగులతో నద్దిన వస్త్రమును గ్రహించి నిశ్చుకాత్ముఁడై యేటాతమునకు-విప్రాణికిని-బీద గలిగింపక సంతతి సంచరించుచుండవలయును.

ఇంద్రియాణాం నిరోధేన రాగద్వేష క్షయేతి యః॥

అహంసయా వ భూతానా మచ్యుతత్వాదు కల్పితే॥ "—౫౧॥

ఇంద్రియముల నధర్మావరణమునుండి నిరోధించి రాగద్వేషములను వదిలిసమ స్తప్రాణులయందును నిర్వైరుద్రయి వర్తించుచు, మోక్షముకొను సామర్థ్యమును వృద్ధిపఱచుకొనవలయును.

దూషితోపి చరేద్ధర్మం యత్ర తత్రాశ్రమే రతః॥

సమః సర్వేషు భూతేషు స రింగం ధర్మకారణమ్ "—౫౨॥

ఈ యా యాశ్రమ మనక సందఱతో వర్తించువాఁడు కాబట్టి సన్న్యాసి తన్నైవరు దూషించినను, భూషించినను, లక్ష్యపెట్టిక సమస్త ప్రాణులయందుఁ బక్షపాతరహితుఁడై యుండి, స్వయముగ ధర్మాత్ముఁడగుచు వికరులను ధర్మాత్ములనుగాఁ జేయఁ బ్రయత్నింప వలయును. దండము, కమండలము, కాషాయవస్త్రము మొదలగు చిహ్నములను ధరించుచు ధర్మ కారణములు రావనియును, మనుష్యులందఱకు సత్కౌపదేశ విద్యాదానములచే నున్నతిని గలిగించుటయే సన్న్యాసి ముఖ్యధర్మ మనియును, దనమనస్సువందు నిశ్చయముగాఁ దెలియవలయును.

వలం కతర వృక్షస్య యద్యవ్యంబు ప్రపాదకమ్.

స నామగ్రహణాదేవ తస్య వారి ప్రసీదతిఃశుభః. ౬౬౭

ఏం యనఁగా చిల్లగింజనలుగఁదీసి వందరిదీసి నీటిలోఁ గలిపితిమేని అది జలమును కోడింపఁగదగును. అట్లు చేయక చిల్లగింజనేరు చెప్పిన మాత్రముచేతఁగాని విన్నమాత్రముచేతఁగాని జలము తుద్యము కాఁజాలదు.)

ప్రాణాయామా బ్రాహ్మణస్య త్రయోపి విధివత్కృతాః

వ్యాహృతి ప్రత్యైక్యత్రా విశ్లేయం వరమం తవః. ౬౬౮

కాఁబట్టి ఓంకార పూర్వక సప్త వ్యాహృతులచే విధిపూర్వకముగఁ బ్రాణాయామము శక్తికొఁది చేయుట బ్రాహ్మణునకుఁ బ్రహ్మవిదుఁడగు సన్న్యాసికిఁనుచిరము. కాని ప్రాణాయామము మూఁడింటికిఁ దక్కువగఁ జేయఁ గూడదు. ఇదియే సన్న్యాసికిఁ చిరమతపము.

దహ్యంతే ర్మాయమానానాం రాతూనాం హి యథా మలాః.

తతేంద్రియాణాం దహ్యంతే కోపాః ప్రాణస్య విగ్రహాత్. ౬౬౯

ఏలయనఁగా అగ్నియందుఁ గాయుటచేతను, గజగింజుటచేతను రాతు వలం మలము నష్టమైకోపునట్లు ప్రాణముం నిగ్రహము చేత మనస్సు మొదలగు ఇంద్రియముల దోషము తప్పిటూతమగుచున్నది.

ప్రాణాయామైర్దహేకోపాః రాజాభిర్వికల్పిషమః.

ప్రత్యాహారేణ సంసర్గా ర్థానే నావీశ్వరాః గుణాః. ౬౭౦

కాఁబట్టి సన్న్యాసులు ప్రతిదినము ప్రాణాయామముచే ఆత్మాంతఃకరణ, ఇంద్రియముల దోషములను, రాజముచేఁ బాపములను, ప్రత్యాహారముచే నంగ (విషయానక్తి) దోషములను, ర్థానముచే అవీశ్వరగుణములను అనఁగా హర్ష కోపాదిద్యాది తీపుని దోషములను తప్పిటూతము చేయవలయును.

ఉద్వాపతేప తూతేప దుర్జేయా మర్మతాత్మనిః.

ర్థానయోగేన సంవశ్యేర్గతీ మస్యాంతరాత్మనః. ౬౭౧

ఈ ర్థానయోగముచేతనే యోగ విద్యా విముఖులును, అవిద్వాంసులును నగు వారు తెలిసికొనలేని ఉత్తమాదమపదార్థములం దంతట పరమేశ్వరునిఁ వ్యాప్తి గనఁదగును. అట్లే తన ఆత్మగతిని, అంతర్యామియగు పరమాత్ముని గతిని చూడఁదగును.

అహింస యేంద్రియాసంగై రైవదితై శ్చైవ కర్మభిః ।

తవన శ్చరణై శ్చౌగై స్సౌరయంతిహ తత్పదమ్ ॥ —౧౦౦

నమస్తా తమలయందును నిర్వైయఁగయి, ఇంద్రియ విషయములను ద్యజించి, వేదోక్త కర్మముల చేతను, అతుల్య తపశ్చరణచేతను ఈ ప్రపంచ మందు మోక్షపదమును బురోక్త సన్న్యాసియే సాధింపఁగలఁడు. సాధింపఁ జేయఁగలఁడు. ఇతఁడు కాదు.

యదా తావేన తవతి సర్వరావేష విస్ఫుర్పహః ।

తదా ముచువాహ్నీతి ప్రేత్య చేహ చ శాశ్వతమ్ ॥ —౧౦౧॥

సన్న్యాసి నమస్తా తావములయందు - పదార్థములయందు - నిస్ఫుర్పహఁ ఁను. కాంక్ష రహితుఁడును, బోవరి, వెలుపరి వ్యవహారము లన్నిటియందుఁ బరిత్యజుఁడును అయినపుడే యీ దేహమందును, మరణానంతరమునను నిరంతర సుఖము బొందగలఁడు.

దదుర్విరవి రైవై రైర్విత్కమాశ్రమిర్విత్కైః ॥

దశంక్షణో రర్మః నేవితప్యః ప్రయత్నతః ॥ —౧౦౨॥

కాఁబట్టి బ్రహ్మచారి, గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్న్యాసులు ఈ క్రింది దశ ంక్షణయుక్త రర్మమును బ్రయత్నముచే నేవింపకు యోగ్యము.

ర్యుః క్షమా దమోఽస్తేయం శౌచ మింద్రియ విగ్రహః ॥

రీర్విత్కా సత్య మక్రోధో దశకం రర్మలక్షణమ్ ॥ —౧౦౩॥

అనేన విరిణా సర్వాం స్త్యజ్త్వి సంగం, శన్తైః శన్తైః ।

సర్వద్యుర్వ వివిత్కై బ్రహ్మజ్యే వాచతీష్ఠతే ॥ —౧౦౪॥

౧ [ర్యుః] సదా రైర్మము గలిగియుండును. ౨ (క్షమా) నిందాస్తుతి, మానావమాన, హాని తాతాది దుఃఖములందును సహనశీలుఁడయి యుండును. ౩ (దమః) మనస్సును సదా రర్మమందే ప్రవర్తపఱచి యదర్మమునుండి నిరోధించుట అనగా అదర్మమొనర్చు నిర్భూత పుట్టటందచేయును. ౪ (అస్తేయమ్) చౌర్యత్యాగము అనగా అల్లరేత కాని, రంకపటముంచేఁగాని, విశ్వాస మాతముచేఁ గాని, కొండొక వ్యవహారముచే కాని, వేదవిరుద్ధమును మపదేశ ముచేఁగాని, పర పదార్థములను గ్రహించుట చౌర్యము. దీనిని వదలిపెట్టుట అస్తేయము. ౫ (శౌచమ్) తాగద్రవ వక్షపాతములను వదలి బోవంను. ౬

మృత్తిక మార్గనాదులచే తెలుపఁబడుచున్నది. ౬ (ఇంద్రియ నిగ్రహః) ఇంద్రియములను అధ్యాయరణము నుండి నిరోధించి రక్తమందే సదా నడుపుచు. ౭ (దీపి) మార్గ ద్రవ్యములు, బుద్ధిని నాశపఱచు తక్కిన పదార్థములు, దుష్టుల సాంగత్యము, సోమరితనము, ప్రమాదము మొదలగు నానివి వదలి శ్రేష్ఠ పదార్థములను నేపించుచు చేతను, సత్పురుషుల స్నేహము చేతను, యోగాధ్యానము చేతను బుద్ధిని వృద్ధిపఱచుచు. ౮ (విద్యా) వృత్తివి మొదలుకొని పరమేశ్వర వర్ణంతము యథార్థ జ్ఞానమును, వానినుండి యథా యోగ్యమగు నుపకారమును జొందుటయు, ఆత్మయందున్నట్లు మనస్సునందును, మనస్సు నందున్నట్లు వాణియందును, వాణియందున్నట్లు రక్తమునందును వర్తించుటయు విద్య. దీనికి విపరీత మయినది అవిద్య. ౯ (సత్యమ్) ఏ పదార్థమైయున్నదో దానినట్లే తెలియుటయు, తెప్పరుటయు, జేయుటయు. ౧౦ (అక్రోధము) క్రోధాది దోషములను వదలి కాంత్యాది గుణములను గ్రహించుట, అనునివి రక్తరంజనములు. ఈ దశలక్షణయుక్త, వక్షిపాత రహిత న్యాయాచరణమును, రక్తమును నాలుగాశ్రమముల వారును నేపింపవలయును. ఈవేదోక్త రక్తమందుఁబాము నడుచుటయు, దోరించి యితరులను నడిపించుటయు సన్న్యాసులకు విశేషరక్త మైయున్నయది.

ఈప్రకారముగా ద్రవ్యముగ నమ వైసంగదోషములను వదలి హర్షకో కాది సమ వై ద్వంద్వములనుండి విముక్తుఁడయి సన్యాసి బ్రహ్మమునందే యవస్థితుఁడగుచున్నాఁడు. సమ వై గృహస్థాది ఆశ్రమముల వారికి అన్నివిధములగు వ్యవహారముల సత్యమును నిశ్చయింపఁజేసి అధర్మ వ్యవహారములనుండి తొలగించి సమ వై సంశయములు నివారించి, వారిని సద్దర్శయుక్త వ్యవహారముల యందుఁ బ్రవర్తింపఁ జేయుటయే సన్న్యాసులకు ముఖ్య తత్వము.

ప్రశ్న:-సన్న్యాసమును బ్రాహ్మణుఁడే గ్రహింప వలెనా?

ఉత్తరము:- బ్రాహ్మణుఁడే గ్రహింపవలెను. పరియనఁగా అన్ని వర్ణములలోను ఘృత విద్యాంశుఁడును, దాక్షికుఁడును, పరోపకార ప్రియుఁడు నగు మనుష్యునకే బ్రాహ్మణుఁడని పేరు. ఘృతవిద్యయు, రక్తమందును, పరమేశ్వరునియందును విష్ణయు, వైరాగ్యమును లేక సన్న్యాసమును గ్రహించుటచే దోషమునకు విశేషోపకారము కలుగఁజాలదు. కాఁబట్టి బ్రాహ్మణునికే సన్న్యాస

మృత్తిక మార్జనాదులచే వెలుపలను బవిశ్రముగా నుండుట. ౬ (ఇంద్రియ నిగ్రహః) ఇంద్రియములను అరహ్యచరణము నుండి నిరోధించి ధర్మమందే సదా నడుపుట. ౭ (దీ) మాదక ద్రవ్యములు, బుద్ధిని నాశపఱచు కక్కిన పదార్థములు, దుష్టుల సాంగత్యము, పోమరితనము, ప్రమాదము మొదలగు నానిని వదలి శ్రేష్ఠ పదార్థములను సేవించుట చేతను, సత్పురుషుల స్నేహము చేతను, యోగాభ్యాసము చేతను బుద్ధిని నృద్ధిపఱచుట. ౮ (విద్యా) పృథివి మొదలుకొని పరమేశ్వర పర్యంతము యథార్థ జ్ఞానమును, వానినుండి యథా యోగ్యమగు సుపకారమును తొందుటయొకటి, అత్యయందున్నట్లు మనస్సునందును, మనస్సు నందున్నట్లు వాణియందును, వాణియందున్నట్లు ధర్మమునందును వర్తించుటయు విద్య. దీనికి విపరీత మయినది అవిద్య. ౯ (సత్యమ) ఏ పదార్థమెట్లున్నదో దానినట్లే తెలియుటయు, తెప్పరుయు, జేయుటయు. ౧౦ (అక్రోధము) క్రోధాది దోషములను వదలి కాంత్యాది గుణములను గ్రహించుట, అనునది ధర్మరక్షణములు. ఈ ధర్మరక్షణయొక్క, సజ్జీవిత రహిత న్యాయాచరణమను, ధర్మమును నాలుగాశ్రమముల వాడును సేవించవలయును. ఈవేదోక్త ధర్మమందుఁ దాము నడుచుటయు, దోఠించి యితరులను సడిపించుటయు సన్న్యాసులకు విశేషధర్మమైయున్నయది.

ఈప్రకారముగా ప్రమముగ సమస్తసంగదోషములను వదలి హర్షకోపాది సమస్త ద్వంద్వములనుండి విముక్తుఁడయి సన్న్యాసి బ్రాహ్మమునందే యవస్థితుఁడగుచున్నాఁడు. సమస్త గృహస్థాది ఆశ్రమముల వారికి అన్నివిధములగు వ్యవహారముల సత్యమును విశ్చయింపఁచేసి అధర్మ వ్యవహారములనుండి తొలగించి సమస్త సంగతయములు నివారించి, వారిని సద్ధర్మయొక్క వ్యవహారములందుఁ బ్రవృత్తింపఁ జేయుటయే సన్న్యాసులకు ముఖ్య ధర్మము.

ప్రశ్న:-సన్న్యాసమును బ్రాహ్మణుఁడే గ్రహింప వలెనా?

ఉత్తరము:- బ్రాహ్మణుఁడే గ్రహింపవలెను. ఏలయనఁగా అన్ని వర్ణములలోను పూర్ణ విద్వాంసుఁడును, దార్మికుఁడును, పరోపకార ప్రియుఁడు నగు మనుష్యునకే బ్రాహ్మణుఁడని పేరు. పూర్ణవిద్యయు, ధర్మమందును, పరమేశ్వరునియందును నిష్ఠయు, వైరాగ్యమును లేక సన్న్యాసమును గ్రహించుటచే రోకమునకు విశేషప్రకారము కలుగఁజొందు. కాఁబట్టి బ్రాహ్మణునికే సన్న్యాస

సన్న్యాసాశ్రమమే ముఖ్యమని మనుష్యులందఱు దానినే గ్రహించిరేని మనుష్యుల మూలచ్చేదన మయి పోవును.

ఉత్తరము:- మంచిది. వివాహము చేసికొనినను అనేకులకు సంతానము గలుగదు. కలిగియుఁ గొందఱికి శీఘ్రముగా నశించిపోవును. వారును ఈశ్వరాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగానే చేసిన వారగుదురు. 'యత్నే కృతే యది న సిద్ధ్యతి కోఽత్ర దోషః' (పంచతంత్రము, మిత్రలేదము) యత్నము చేసియుఁ గార్యము సిద్ధింపదేని యందేమిదోషము; ఏమియు లేదందు లేమొదాదికీమముచెప్పునది వినుఁడు! గృహశ్రమముచేపి శేష సంతానము కలిగితమఁదాము విరుద్ధాచరణ మొనర్చి కొట్టకొని చచ్చిరేని, ఎంత హానికలుగుచున్నదో విచారించుదు. విరోధాభిప్రాయములచేతనేకదాకలహములుచేసేవారును చున్నది. అప్పుడొక పన్నాసి యుండెనేని వేదోక్త దర్శము నుపదేశించి పరస్పర ప్రీతిగలిగించి లక్షలకొంది మనుష్యులను రక్షించునుగదా! దీనివలన ననేక గృహస్థుల వలె సన్న్యాసి వేలకొలది మనుష్యులను వృద్ధి పఱచిన వాఁడగును. ఇదియుఁగాక అందఱును సన్న్యాసమును గ్రహింపఁజాలరు. ఏయనఁగా అందఱకు విషయానక్తి యెన్నఁటికిని దూరము గాఁజారు. సన్న్యాసి యుపదేశముచే రార్చికులగు వారందఱును సన్న్యాసికిఁ బ్రత్రకులులని తెలియవలయును.

ప్రశ్న:- సన్న్యాసులందఱు "మే మేమియుఁ జేయవలసినది లేదు. అన్న వస్త్రములను గ్రహించి యానందముగా నుండవలయును. అవిద్యా రూప సంసారములో మే మేం మా మెదకు పాదుదేనికి వలయును. కాను బ్రహ్మాయని తెలిసి సంతుష్టుఁడుగా నున్న చాలును. నీవును బ్రహ్మవే. నీకుఁ దాపవృణ్యము లుంటివు. శీరోష్ఠములు శరీరదర్శములు. ఖిరాశ్మషలు ప్రాణ దర్శములు. సుఖదుఃఖములు మనోదర్శములు. అగత్తు మిత్య, జగద్వ్యవహారమున్నియుఁగిర్వికములు, అనత్యములు; కాఁబట్టి దీనియందుఁ దగులుకొనుట బుద్ధిమంతుల పని కాదు. పాపవృణ్యములు దేహేంద్రియముల దర్శము కాని. ఆత్మదీ కాదు." అని ఇట్లుపదేశించుచున్నారు. మీ రేదో దీనికి వింతజన్మైన సన్న్యాస దర్శమును దెల్పియున్నారు. మేము దేనిని పర్యమని నమ్మవలయును; దేని వనత్యమని యించవలయును.

ఉత్తరము :— ఏమి : వారికి ఉత్తమ కర్మములు గూడ శ్రద్ధవ్యములు కావా; చూడుడు: (వైదికైత్తైన కర్మధి:) వైదికకర్మములు-ధర్మయుక్తమగు సత్కర్మలు-సన్న్యాసులు కూడ సవశ్యముగ చేయ వలయునని మనువు వ్రాసి యున్నాడు. భోజనాద్యాదనాది కర్మములను వారు వదలఁగలరా? ఈ కర్మములను వదలజాలరేని ఉత్తమకర్మములను వదలుచువలన వారు పతితులును, దాప భాగులును గారా; గృహస్థులనుండి అన్న వస్త్రాదులను తొందినపుడు వారికిఁ బ్రత్యవచారము జేయరేని వారు మహాపాపిలు కారా; కంటితోఁ జూచుచుయుఁ జెలితోచినుటయు లేకుండేనేని ఆ కన్నును తెవియు ఉండియు నెట్లువ్యర్థములో, అట్లే సత్యోపదేశమును, వేదాది సర్వశాస్త్రముల అలోచనా ప్రచారములను జేయరేని ఆ సన్న్యాసియు ఆగత్తురందు వ్యర్థుడును, దారరూపుడు నగును. అవిద్యారూప సంసారముతో మనఃమేల మెడగు పాదులేసేకాన పతెనను నిత్యాదుల వ్రాయువాడును, చెప్పవాడును, ఉపదేశించువాడును మిథ్యా రూపులును, జాపమును వృద్ధి పఱచువాడునయు యున్నవాడు. శరీరాదులచేఁ జేయఁబడు కర్మములన్నియు నాత్మవేఁ దాని ఫలమును తొందుచుదియు నాత్మయే. జీవుని బ్రహ్మమని దెలుపు వారు అవిద్యయందు నిద్రించుచున్నారు. ఏలయనఁగా జీవుడు, అచ్చుల్లాడు. బ్రహ్మము సర్వ వ్యాప్తము, సర్వజ్ఞము, నిర్వశ్యదుర్బుధము క్రస్వరావయు త్తము. జీవుడు ఒకప్పుడు బుద్ధుఁడుగను, ఒకప్పుడు ముత్తుఁడుగను ఉండును. బ్రహ్మము సర్వవ్యాప్తము, సర్వజ్ఞము నగుచిత నేతనికిఁ బ్రేమకాన. అవిద్యకాని యెన్నఁటికిని గలుగఁ జాలదు. జీవునికి నొకప్పుడు విద్యయు నొకప్పుడవిద్యయుఁ గలుగును. బ్రహ్మమునకు ఆస్మయరణ దుఃఖములులేవు. జీవునికి గలవు. కాఁటటి వారియుపదేశము మిత్య.

(ప్రశ్న :— 'సన్న్యాసి సర్వకర్మవిహికి, అగ్నిని మరియు దాతువులను ముట్టెడుఁ అందురు; ఇది సత్యమా :

ఉత్తరము :— కాదు. (సమ్మత్నిత్యమాప్తే యస్మిన్ యద్యా సమ్యక్స్మ్య స్యంతి దుఃఖాని కర్మాణి యేన స సన్న్యాసః, స పరికర్షో విద్యతే యస్య స సన్న్యాసీ) బ్రహ్మమునందు, అతని యాజ్ఞలందు స్థితి కలుగుటచే దుష్కర్మలు వదులుట సన్న్యాసమగును. ఆ యుక్తమ స్వరావము కలవాడు సన్న్యాసి యన

బడును. కాఁబట్టి సుకర్మ మొనర్చుచు, దుష్కర్మములను నాశనము చేయుదా వికే సన్న్యాసి యని పేరు.

ప్రశ్న :- అధ్యాపనమును, ఉపదేశమును గృహస్థులు చేయుదురుగదా! సన్న్యాసి వలన ప్రయోజనమేమి:

ఉత్తరము :- సత్కేవలేశము అన్ని ఆశ్రమముల వారును జేయవలసినదే; వినవలసినదే; కాని సన్న్యాసి కీపక్షపాతములేక మెలఁగఁగలుగునంత అవకాశము గృహస్థునికిఁ కలుగఁజాలదు. పురుషుఁడు పురుషులకును, స్త్రీ స్త్రీలకును, సత్కేవలేశము చేయుటయుఁ జదివించుటయు బ్రాహ్మణులపనియేకాని సంఘాతము చేయుటకు సన్న్యాసికీఁజక్కునంత అవకాశము గృహస్థ బ్రాహ్మణుల కెన్నఁటికిని చిక్కఁజాలదు. బ్రాహ్మణులు వేదవిరుద్ధముగా నాచరించిరేని వారిని సన్న్యాసియే నియమించును, కాఁబట్టి సన్న్యాసియందుచి యుచితము.

ప్రశ్న :- 'ఏకరాత్రిం వసేద్దామే' [నారదపరి. ఉప ౪.౧౪] ఇత్యాది వచనములచే సన్న్యాసి యొక చోట నొకరాత్రి మాత్రమే యుంచవలయును; అధికముగా నివాసము చేయఁ గూడదు కదా?

ఉత్తరము :- ఇది కొన్నియంశములయందు భాగుగనే యున్నయది. ఏలయనఁగా ఒకచోటనే యుండుటచే జగత్తున నకువకార మధికముగాఁ గలుగఁజాలదు. స్థానాభిమానమునుగలుగును. రాగద్వేషములును అతిశయించును. కాని యొకచోటనే యుండుటచే విశేషోపకారము కలుగనుండెనేని, జనకమహారాజు నొద్ద నాలుగుమాసములవఱకు పంచశిఖారులును, సంవత్సరములకొలఁది యితర సన్న్యాసులును నివసించుచుండినట్లు లుండవచ్చును. సన్న్యాసి యొకచోటనుండఁగూడ దనుమాట ఈ కాలపు పాషండులు - స్వార్థులును సంప్రదాయులు నగు వారు-గర్హించినది. ఏయనఁగా సన్న్యాసి యొకచోట నధికముగా నుండెనేని, వారి పాషండము లిండింపఁబడి యధికముగా పెంపొందదు.

యథానాం కాంచనం దద్యాత్తాంబూలం బ్రహ్మచారిదామి.

చోరాదామరయం దద్యాత్స సరో నరకం ప్రజేత్ [రా.పాదాశరీ.అ.౧౪౩.౬౦]

ప్రశ్న :- సన్న్యాసులకు సువర్ణదాన మిచ్చుదాత నరకమును బొందు నని దీని యభిప్రాయము. ఇది సత్యమా?

ఉత్తరము:- ఇదియును వర్ణాశ్రమవిరోధులును, సాంప్రదాయులును, స్వాధ్యులు నగు పౌరాణికులు కల్పించినదే. ఏలయనఁగా సన్న్యాసులకు దనమబ్బె నేని వారు దీరి పాషండమును విశేషముగ బంధన చేయఁగలుగుదురు. ఏరికి నష్టము కలుగును. ఈ పౌరాణికుల యదీనమందుండవలదు సన్న్యాసుల భిక్షుడి వ్యవహారములు తమ యదీనమందుంచునని వారు చమకు భయపడుచుండురను సుద్దేశముతోఁ బౌరాణికు ర్భిక్షమును గల్పించియున్నారు. మూర్ఖులకు స్వాధ్యు లకుఁగూడ దానమిచ్చుట మంచివని యెంచుచున్నపుడు విద్వాంసులును బరోహ కాదులు నగు సన్న్యాసులకు దానమిచ్చుటచేత నాదోషము కలుగును: ఎన్నఁటిని గలుగఁజాలదు. చూడుడు:-

వివిధాని చ రత్నాని వివి క్రేమావపావయేహి మను. ౧౧.౬౩

నానా ప్రకారములగు రత్నమువార్తాది దనములు(వివి క్తులకు)సన్న్యాసుల కీయఁబడవలయునని మనువు వ్రాసియున్నాఁడు. కాఁబట్టి పౌరాణికులు గల్పించిన భిక్షము అనర్హము. ఏలయనఁగా సన్న్యాసికి సువర్ణ దానము చేయుటచే యజమానుఁడు నరకమునకుఁ బోవునని పెండి, ముత్యములు, వజ్రములు మొద లగునవి దానము చేసినెని స్వర్గమునకుఁ బోఁగలుగునుగదా :

ప్రశ్న:- పై భిక్షముతో యతిహస్తే దనం చద్యాత్ అని చెప్పవలసి యుండెను. అనఁగా సన్న్యాసి చేయుండు దనముఁ బెట్టువారు నరకమునకుఁ బోవుదురు.

ఉత్తరము:- పామరుల కపోంకర్మలనుగూ నీ వచనమును అనర్థకమే. ఏలయనఁగా చేరియందు దనము పెట్టుటచే దాత నరకమునకుఁ బోవునని, కాళ్ళ మీదఁ బెట్టినను, మూటగట్టి యిచ్చినను స్వర్గమునకుఁ బోవును. కాఁబట్టి యట్టి శల్పనలు విశ్వాస్వార్థములుకావు. కాని సన్న్యాసి తన యోగక్షేమముకంటె నధికముగా నుండుకొనెనేని పోరాదులచేఁ దీరితుఁడును. మోహితుఁడునగుట కొంత నిజము. కాని విద్వాంసుఁ డగువాఁడు ఎన్నఁటిని ఆయుక్త వ్యవహారమును జేయఁడు. మోహము నందును దగులువడఁడు. ఏలయనఁగా అతఁడు మొదట గృహశ్రమమందుఁ గాని, బ్రహ్మచర్యమందు గాని, అన్నిటి ననుభవించి యుండును; లేదా చూచియుండును. బ్రహ్మచర్యమునుండి సన్న్యాసియయినవాఁడు పూర్ణవైరాగ్యయుక్తుఁ డగుటచే నెన్నఁటిని దేనియందును దగులువడఁడు.

ప్రశ్న :- బ్రాహ్మమందు నన్నాస్థిని వచ్చినను, భుజించినను, ఆ గృహస్థుని పితరులు పడుగెత్తుకొని పోదురనియు సరకమునందు, బదురురనియు లోకులు చెప్పుచున్నారు; ఇది సత్యమా?

ఉత్తరము :- మొదట వచ్చిన పితరులు వచ్చుటయు, చేసిన బ్రాహ్మచర్యపు పితరులకు తెందుటయు నసంభవమును, వేదమునకును యుక్తికిని విరుద్ధము నగుటచే నసత్యము. కాకయే పోయినపుడు పడుగెత్తుకొనిపోవువారెవరు? మరణముగొందినపిమ్మట జీవులు తమ పాపపుణ్యానుపారముగ ఈశ్వర వ్యవస్థచే ఆస్థము నొందుచున్నారు. వా రెట్లు రాగలుగుదురు? కాబట్టి యిదియును గుడిందరులగు పౌరాణికులయు, జైరాగులయు మిథ్యాకల్పన. వేదాది శాస్త్రములకు విరుద్ధమగు మృతక బ్రాహ్మము, జేయనపుడు అక్కడికి నన్నాస్థి పోదటస్థించెనేని యా పాపందర యంతయు దూరముగాఁ బడుగెత్తుకొనిపోవు ననుట నిశ్చయమే.

ప్రశ్న :- బ్రహ్మచర్యమునుండి నన్నాస్థినమును గ్రహించునతఁడు నిర్వహించుట కతినము. అట్లే కామవేగము నాపుట అంతకంటె పిరినము. కాబట్టి గృహశ్రమ వానప్రస్థములకు, దిమ్మట వృద్ధుఁడయినపుడు నన్నాస్థినము గ్రహించుట యుచితము.

ఉత్తరము :- నిర్వహింపఁజాలనివారును, ఇంద్రియవేగము నాపఁజాలనివారును బ్రహ్మచర్యమునుండి నన్నాస్థి గానక్కఱలేదు. కాని ఆపఁజాలినవారే సన్నాస్థిని గాఁగూడదు; విషయముల దోషములను పీర్యగుణమును తెలిసియున్న యతఁడు విషయానక్షుఁడెన్నఁటికినిగాజాలదు. అతని పీర్యము అలోచనాన్ని కించనమునలై నుండును. అసఁగా దానియందే వ్యయమగును. వైద్య-దోషరముల యావశ్యకత రోగి కున్నట్లు నీ రోగికుండదు. ఏ ప్రీతులనుం ప్రయోజనము విద్యారణములు వృద్ధిపఱచుటయు, లోకమున కంతటికి నుపకార మొనర్చుటయు నగునో, వారు పంచకాది పురుషుంపరె. గాగ్గి మొదలగు ప్రీతపర వివాహము జేపికొనక యుండవచ్చును; కాబట్టి నన్నాస్థినమును గ్రహించుట అధికారుల కుచితము. అనధికారులు నన్నాస్థినమును గ్రహించిరేని, కామ ముణుగుటయే కాక యితరులను గూడ ముంది వేయదురు. చక్రవర్తియగు రాజు, (సమ్రాట్) అయినట్లు నన్నాస్థిని (మరి

(వాద) అగుచున్నాడు. రాజు తన దేశమందును లేదా తనవారిలోను సత్కారమును బొందును. కాని నన్నాస్థిని సర్వత్ర పూజింపఁదగును. ¹

విద్యుత్త్యం చ వ్యవర్త్యం చ సైవ తుల్యం భద్రతః.

సైదేశే పూజ్యతే రాజా విద్యానాం వ్యక్తిం పూజ్యతేః పూజ్యతేః సాచ. శ్లో. ౧౭

విద్యాంనునితో రాజైష్ట్యుః పరిని సమానుఁడు కాఁడనియు, ఏల యనఁగా రాజు తన రాజ్యమందే మున్నున, సత్కారములను బొందును. విద్యాంనుఁడు సర్వత్ర గౌరవమును బ్రీతిష్ఠను బొందును.

కాఁబట్టి విద్యను బదువుట, నుజ్జను బొందుట, నిలవంతుఁడగుట అను నీ మొదలగువాని కొఱతే బ్రహ్మచర్యము. అన్నివిధములగు నుత్తమ వ్యవహారములను సాధించుకొనుటకు గృహస్థము, ఆశ్రమమును, ర్యాసమును, విత్తాసమును వృద్ధిపఱచు కొనుటకును దవశ్యర్య జేయుటకును వాన ప్రస్థము, వేదాది శత్యశాస్త్రముల ప్రచారము, ధర్మవ్యవహార గ్రహణము, దుష్టవ్యవహారత్యాగము, సత్కౌపదేశము, అందఱు సంభేషములు తీర్పుట మొదలగువానికొఱకు సన్న్యాసాశ్రమము. కాని ఈ సన్న్యాసమునకు ముఖ్య ధ్యమగు సత్కౌపదేశాదులను జేయనిచ్చుట పరితుఁడును, సరళగామియు నగుచున్నాడు. కాఁబట్టి సత్కౌపదేశముచే శంకా సమాధానములను, వేదాది శత్యశాస్త్రముల అర్థాపనమును, అనఁగా చదివించుచుండును. వేదోక్త ధర్మ వృద్ధియును, బ్రయత్నపూర్వకముగఁ జేయుచు తోరమున కున్నతిఁ గలిగించుట సన్న్యాసుల కుచితము.

ప్రశ్న :- సన్న్యాసికంటె సన్యులగు సోదవులు, తైరాగులు, రన్న రాదులు మొదలగువారు కూడ సన్న్యాసాశ్రమమందు లెక్కింపఁబడుదురా లేదా ,

ఉత్తరము :- లేదు. ఏలయనఁగా వారీయందు సన్న్యాసలక్షణ మేదియుఁ గనఁబడదు. వారు వేదవిరుద్ధమార్గమందుఁ బ్రవృత్తులై వేదమునకంటె నైక్యముగాఁ దమ సంప్రదాయమును, దమ యాచార్యుల వచనములను నమ్ముచున్నారు. తమ మతమునే ప్రకంపించుచు మిథ్యా ప్రపంచమందుఁ దగులుకొని తమ స్వార్థముకొఱతే యితరులనుగూడఁ దమతమ మతమందుఁ దగులుపడఁ జేయుచున్నారు. సవరించుమాట యటుండఁగా సంసారమును త్రమింపఁ జేసి యదోగతిని బొందించుచు దమ ప్రయోజనసిద్ధి మార్గము జేసికొను

చున్నారు. కాబట్టి వీరిని సన్న్యాసాశ్రమమందు లెక్కింపఁగూడదు. వీరిని కేవలము స్వాధ్యాశ్రమములో గణింపవలెను. దీనికి సందేహము లేదు.

తాము స్వయముగ ధర్మమందు నడచుచు లోకమును ధర్మమందు నడపుచు, రామును సమస్తలోకమును ఈ జన్మమందును, రాజోపు జన్మమందును, స్వర్గమును-నుభమును-అనుభవించుచు ననుభవింపఁ జేయుచు నుండు ధర్మాత్ములే సన్న్యాసులును, మహాత్ములు నయి యున్నారు.

సంక్షేపముగ నీ సన్న్యాసాశ్రమ విధి వ్రాయబడినది. ఇకముందు రాజ ప్రజాధర్మ విషయము వ్రాయబడును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీస్వామి కృతమును
 నుభాపావిభూషితము నగు సత్యార్థప్రకాశమున
 వానప్రస్థ, సన్న్యాసాశ్రమ విషయము గల
 పంచమ సముల్లాసము సంపూర్ణము

షష్ఠ సముల్లాసము

రాజధర్మములు

రాజధర్మాన్ ప్రవక్ష్యేమి యథావృత్తో రవేన్నైవః ।

సంతవక్ష్య యథా తస్య నిష్ఠిక్యపరమా యథాఃమను. ౭. ౧॥

మహారాజగు మనువు ఋషులతో చెప్పుచున్నాఁడు :- ఋషులారా : నాలుగువర్ణములయు, నాలుగు ఆశ్రమములయు వ్యవహారమును తెప్పినవివృత్తి, నిరత రాజధర్మమును తెప్పరున్నాను. రాజు నిట్టివాఁడు గావలయును : పట్లు కాఁగల్గును; అతని తెట్లు సరమసిద్ధిప్రాప్తించును; వీని నన్నివిధములఁ జెప్పెదను.

బ్రాహ్మం ప్రాప్తేన సంస్కారం శ్మశ్రియేణ యథాచిది ।

సర్వస్యాస్య యథావ్యాయం త ద్రవ్యం పరిరక్షణమ్॥ మను. ౭. ౨॥

పరమ విద్వాంసుఁడు బ్రాహ్మణుఁ డగునట్లే విద్వాంసుఁడును సుశిక్షితుఁ డును అయి శ్మశ్రియుఁడు సమస్తరాజ్యరక్షణమును న్యాయముగా-యథాశీతివి-శేయఁడగును.

రాజ్యపరిపాలనా క్రమము :-

శ్రీశీ రాజానా వివతే పుటాణి పరి విశ్యాని రూపతః సదాన్వి ॥

ఋ॥ మం. ౭. సూ. ౩౮. మం. ౬॥

ఈశ్వరుఁడిట్లుపరేశించుచున్నాఁడు :- (రాజానా) రాజును, ప్రజలును, గరిసి (విదతే) సుఖప్రాప్తిచారకమును, విశ్వానవృద్ధిచారకము నగు రాజప్రకాశంబందయాపవ్యవహారమందు (శ్రీశీసదాన్వి) మూఁడు సతలను (విద్యార్యసత, రద్యార్యసత, రాజార్యసతలను) వియమించుకొని (పుటాణి) నానాప్రకారములగు (విశ్యాని) నమగ్ర ప్రకారాపులగు మనుష్యాదిప్రాణులను (పరిరూపతః) అన్ని విధములవిదగ్ధ, స్వాశంక్రమము, రర్మము, సుశిక్ష, దనము మున్నగు వానిచే నలంకరింపవలయును.

తం సదా త ముచిక్ష్వ సేనా చ॥ అతర్హః తం. ౧౩. అను. ౨ చ ౩. మం ౨॥

(తమ్) ఆ రాజధర్మమును (సదా చ) మూఁడు సతలను (సమిచిక్ష్వ) సంగ్రామాదుల వ్యవస్థయు (సేనా చ) సేనయుఁ గరిసి పాలింపవలయును.

సత్య సతం మే పాహి యే చ సత్యః సతానరః ।

అథర్వణం శాం. ౧౯. ఆను. ౩. ప. ౫౫. మం. ౬౪

రాజసరాసదులతో (సత్య) సతకు యోగ్యుడవగు ముఖ్య సరాసదులఁ దా నీవు (మే) నా (సరాస) దర్శయింతు సరాస్యవస్త్ర (పాహి) పొరింపుము, అది అజ్ఞాపింపవలయును. (యే చ) ఎవరు (సత్యః) సతకు యోగ్యులగు (సరాసరః) సరాసదులలో వారు సరాస్యవస్త్రను దారింపవలయును. ఇట్లు చేయుచు సరాసదు లకును రాజసకును యోగ్యము, రాజ్యమున స్వరంజ్రాధికార మొనరి తెచ్చుదు నీయఁగూడదు. కాని సరాసతియగు రాజాదీనమందు సతయు, సరాదీనమందు రాజును, రాజును సతయు వ్రజలు యదీనమందును, వ్రజలు రాజసతకు అదీన మందు నుండవలయును.

అట్లు చేయక పోయిరేని :-

రాష్ట్రమేవ విశ్వాహంతి తస్మా రాష్ట్రీ విశం మాతుకః ।

విశమేవ రాష్ట్రాయాద్యాం కరోతి తస్మా రాష్ట్రీ విశమత్రి స

స్వస్థం పశుం పవ్యత ఇతి శత. శాం. ౧౭. ప్ర. ౫. బ్రా. ౩. కం. ౯. రా

రాజవర్గము వ్రజలకు లోబడక స్వరంజ్రముగా-స్వాదీనముగా-ఉండె నేని (రాష్ట్రమేవ విశ్వాహంతి) రాజ్యమందుఁ బ్రవేశించి వ్రజలను నాశము చేయును. కాబట్టి కేవలము ఒక్కఁడే-స్వరంజ్రుడు-రాజయ్యెనేని అతఁడు స్వాదీనుఁడుగాని, ఉన్నతఁడుగాని అయి (రాష్ట్రీవిశం మాతుకః) వ్రజలకు నాశకుడగుచున్నాఁడు. ఆ రాజు (విశమేవ రాష్ట్రాయాద్యాం కరోతి) వ్రజలను దివివేయును. (మిక్కిలి వీరించుననుచు) కాబట్టి రాజ్యమందొక్కనికే సర్వధి కార ముండఁగూడదు. సింహము కాని హ్రూరమృగము మాంసాహారియైకాని చర్మగా లరిసియున్న పశువును జంపి తినివేయునట్లే (రాష్ట్రీ విశమత్రి) స్వరంజ్రరాజు వ్రజలను నాశముఁజేయును. ఎవనిని గాని తనవలె నరికుని గానీయఁడు, శ్రీమంతుని రోచుకొనియు సన్న్యాసముచే దందుగఁకొనియుఁ దన ప్రయోజనమును బూర్తిచేసికొనును.

ఇంద్రో జయాతి స మా జయతా ఆదిరాజో రాజు రాజయతై ।

రక్కోత్య హిద్యో వంద్యోపవద్యో నమస్యో భవేహ

అథర్వణం శాం. ౬ ఆను. ౧౦. ప. ౯౮. మం. ౧౩

ఓ మనుష్యులారా: ఎవరూ (ఇహ) ఈ మనుష్యసముదాయమందు (ఇంద్రుఁ) పరమైశ్వర్యవంతులు, శత్రువులను (జయితి) జయింపఁగలిగారును (స సరాజయాయై) శత్రువులచేఁ బరాజితుఁడు కానివారును (రాజును) రాజులలో (అధిరాజుఁ) సర్వోపధి విరాజమానుఁడును (రాజయాయై) సరాజమానుఁడును (చర్మకర్మః) సరావతియగుచు శత్రువంత యోగ్యుఁడును (ఈద్యః) ప్రశంసనీయ గుణవర్మస్వధావ యుక్తుఁడును (వంద్యః) సర్వరణీయుఁడును (చోపసద్యః) సమీపించుటకును, శరణు వొచ్చుటకును యోగ్యుఁడును (సమస్యః) అందఱకు మాననీయుఁడును (ధవ) అగునో అతనినే సరావతిగా రాజుగాఁ జేసికొనవలయును.

ఇమం దేవా అనవత్సగం సువర్వం మహతే క్షత్రాయ మహతే

తైష్ఠిస్థాయ మహతే జాన రాద్భ్యామేస్త్రోన్మేంద్రియాయః యజ్ఞ.౯.౧౦||

(దేవా:) విద్వాంసులగు జనులారా: మీరు (ఇమం) ఇట్టి పురుషుని (మహతే క్షత్రాయ) గొప్ప చక్రవర్తి రాజ్యముకొఱచును (మహతే తైష్ఠిస్థాయ) అందఱకంటె గొప్పవాఁడగుచు కొఱచును (మహతే జానరాజ్ఞాయ) గొప్ప గొప్ప విద్వాంసులతోఁ గూడిన రాజ్యమును బారించుచు కొఱచును (ఇంద్రస్య ఇంద్రియాయ) పరమైశ్వర్యవంతమగు రాజ్యమును, ధనమును బారించుట కొఱచు, (అనవత్సగం సువర్వం) సర్వత్ర వజ్రపాతరహితుఁడును, పూర్ణ విద్యావినయవంతుఁడును, అందఱకును మిత్రుఁడును నగు సరావతి రాజును సమ్మతిపూర్వకముగా నర్వాచీతునిగా నెంచి సమస్తరూగోళమును శత్రురహితముగాఁ జేయుఁడు.

స్త్రీరా వః సన్త్రాయులా పరాణుదే వీహా ఉర ప్రతిష్కరేః

యష్కాకనుస్తు తవిషి వనీయనీ మా వర్తన్య మాయనః

యః మం. ౧. సూ. ౩౯. పం. ౨౭

ఈశ్వరుఁ డిట్లు ఉపదేశించుచున్నాఁడు:-

రాజపురుషులారా: మీరు సదా విజయమును బొందునట్లు (వః) మీ (అయురాః) అగ్నేయాద్యవ్రతములు, శతస్త్రి అనఁగా పిరంగి, కుపాకి, రనున్ము, బాణము, కత్తి మొదలగు శస్త్రములు శత్రువులను (పరాణుదే)

ఓడించుచును (తిర ప్రతిష్ఠ-లే) అర్థగించుచును (వీట) ప్రళంసిరములును (స్థిరా) దృఢములును (సంతు) అగుఁగాక. (యుష్మాకం) మీయొక్క (తవిషీ) నేనయు (వనీయసీ) ప్రళంసనీయమైనది (అస్తు) అగునుగాక. కాని (మా మర్త్యన్యమాయినః) నిందితమగు అన్యాయరూప కార్యముల నొనర్చు వారికొఱకు (పూర్వోక్త వస్తువులట్లు గాకుండునుగాక) అనఁగా మనుష్యుఁడు రాత్రికుఁడుగా నుండునఱకు రాజ్యము వృద్ధియగుచు నుండును. దుష్టారాఢి యయ్యెనేని నష్టము భ్రష్టము నయిపోవును. మహావిద్యాంసులను విద్యా సభారి కారులుగను, రాత్రికవిద్యాంసులను దర్శ్య సభాధికారులుగను, ప్రళంసనీయములైన రాత్రిక పురుషులను రాజసభకు సభాసదులుగను, వీ రందఱుండును సర్వోత్తమ గుణకర్మ స్వభావములుగల మహాపురుషుని రాజసభకుఁ బరిరూపుఁడుగను, ఎంచి అన్నివిధముల నున్నతిని బొందవలయును. మూఁడు సభల సమ్మతిచే రాజనీతికి తెంచిన యుత్తమనియనుము లేర్పఱువఁ బడవలయును. ప్రజ లానియమముల కధీనులై వర్తిల్లవలయును. అందఱకును హితకారకములగు కార్యములు సమ్మతింపవలయును. సర్వహితమొనర్చుటకుఁ బరశంతుఁలయి, దర్శయుక్త కార్యములందు - తమ తమ కార్యములందు - స్వశంతులయి యుండవలయును.

సభాపతి గుణములు :-

ఇంద్రాధినియమాస్కాదామగ్నేశ్వ వరుణస్యఃః ।

చంద్రవిభ్రేతయోశ్చైవ మాత్రా నిర్వృత్య కాశ్యపీః॥ మను. ౩-౪ ॥

ఆ సభేశుఁడగు రాజు, ఇంద్రునివలె-విద్యుత్తువలె-శీఘ్రముగా నైశ్వర్యమును కూర్చువాఁడును, వాయువువలె సందఱునును బ్రాణప్రియుఁడును హృదయమును దెలియువాఁడును, యమునివలెఁ బశుపాతరహితుఁడై న్యాయాధీశునివలె వర్తించువాఁడును, సూర్యునివలె న్యాయమును, దర్శమును, విద్యను బ్రకాశపఱచువాఁడును, అందకారమును అనఁగా అవిద్య, అన్యాయములను నిరోధించు వాఁడును, అగ్నివలె దుష్టులను భస్మముచేయువాఁడును, వరుణుని వలె-కట్టినీయువాచివలె-దుష్టులను ఆనేక ప్రకారములఁ గట్టువాఁడును, చంద్రుని వలె శ్రేష్ఠులను అనందపఱచువాఁడును, దనార్ధక్షినివలె బొక్కసమును నింపు వాఁడును గావలయును.

తప ర్యాదిత్యవర్తైష తతోంపి త మనాంపి త ।

స రైషం దువి శక్తోరి కర్పిద వ్యధిపీఠితుమ్॥ పును ౦. ౬॥

సూర్యునివంటి ప్రకాశియు, అందఱయొక్క లోపరివెలుసరి మనస్సును దన శేజముచేదవంపఁజేయువాఁడు, పృథివియందు, అన్యులచే కన్నెత్తిచూడ శక్యము కానివాఁడు.

సోఽగ్నిర్భవతి వాయుశ్చ సోఽర్కః సోమః స రర్మరాత్ ।

స దుదేవః స వరుణః స మహేంద్రః ప్రతాపతః॥ పును ౦౭॥

తనంతటి సగ్నియు, వాయువును, సూర్యుఁడును, సోమఁడును రర్మఁడును, బ్రహ్మశక్తుఁడును, దనవర్తకుఁడును, దుష్టులను బంధించువాఁడును, గొప్ప ధైర్యవంతుఁడును అగు నతఁడే సభారక్షణిఁడును, నభేకుఁడు నగుటకు యోగ్యుఁడు.

నిజమైన రాజెవఁడు :

స రాజా ష్టదుషో దండః స నేరా శాసితా త సః ।

తతుర్థా మాశ్రమాదాం త రర్మస్య ప్రతిభాః స్మృతాః॥ పును ౧౦॥

దండమే ష్టదుషుఁడు; రాజా; అదియే న్యాయమును బ్రధారము చేయు నది, అదియే అందఱను శాసించునది, అదియే నాలుగువర్ణములయు, నాలుగు అశ్రమములయు దర్మమునకు (ప్రతిభువు) పూరితమగునది.

దండః శాన్తి ప్రజాః సర్వా దండ వివారిషత్రి ।

దండః సుప్తేషు జాగర్తి దండం దర్శం విదు క్షురాః॥౧౧॥

అదియే ప్రజలను శాసించునది, ప్రజల నందఱను రక్షించునది, అదియే నిదురించుప్రజలలో మేలుకొని యుండునది. రాజుట్టియే బుద్ధిమంతులు దండ మునే దర్శమందురు.

సమీశ్యే స దృతః సమ్యక్ సర్వా లంఘయతి ప్రజాః ।

అసమీశ్యే ప్రతేత మై వినాశయతి సర్వతః॥ ౧౨॥

దండము జాగుగా వివారించి దరింపబడెనేని ప్రజల నందఱను అనంద పఱును. అది విరొధింపక నరుపబడెనేని అన్ని విధముం నది యా రాజునే వినాశపఱును.

దుష్ట్యయః సర్వపద్ధాన్ తిర్జ్యేతన్ సర్వసేతవః ।

సర్వలోక ప్రకోపస్య భవేద్దండస్య విశ్రమాత్ ॥ ...౨౪॥

దండము లేదేని పద్ధములన్నియు దూషితములయి, మహాదలన్నియు చిన్నచిన్నము లయిపోవును. యథారీతిని దండము లేకపోవుటచే నందఱు ప్రకోపుండుదురు.

యత్ర క్షామో లోహితాబ్దో దండగృరతి పాపహః ।

వృణోస్తత్ర సముహ్లాంతి నేతా దేహ్యాదు పక్ష్యతిః ॥ ...౨౫॥

నల్లని వన్నెయు నెట్టిని నేత్రములు గల భయంకరపురుషునివలె పాపమును నాశనముచేయుదండము విచరించుకావున ప్రజలు మోహముఁజెందక, అనందితు లగుదురు. కాని ఆ దండమును బ్రయోగించువాఁడు పక్షపాతరహితుఁడగు విద్వాంసుఁడుగా నుండవలయును.

కప్యాహః సంవ్రతేశారం రాజానం సత్యవాదినః ।

సమీక్ష్య కారిణం హస్తం రర్క కామార్దకోవిదమః ॥ ...౨౬॥

సత్యవాదియు, విచారించి చేయువాఁడును, బుద్ధిమంతుఁడును, ధర్మార్థకామములను సాధించుటయందుఁ బండితుఁడును. అగు రాజే ఆ దండమును బ్రయోగించుటకు యోగ్యుఁడని విద్వాంసులందురు.

తం రాజా పృథియన్యమ్య శ్రీవర్గేణాఢివర్తతే ।

కామాత్మా విషమః శిరోశ్చ దంతేనైవ విహస్యతే ॥ ...౨౭॥

దండమును తాగుగా ప్రయోగించు రాజు ధర్మార్థకామముల సిద్ధిని చర్చిల్లఁజేయును. విషయలంపలుఁడును, కుటిలుఁడును, ఈర్ష్యగలవాఁడును. శీఘ్రుఁడును, పిచబుద్ధియు నగురాజు న్యాయరీతుఁ డయ్యెనేని అతఁడు దండముచేతనే కొట్టిండును.

దంధో హి సుమహా శ్రేతో దుర్ధరక్వాక్కుతాత్మకః ।

ధర్మాద్విపరీతం హంతి నృపమేవ పరాంధవచః ॥ ...౨౮॥

దండము మిక్కిలి శ్రేతోమయ మయినపుడు దానిని అవిద్వాంసులును, అధర్మాత్ములును ధరింపఁజాలరు. అప్పుడా దండమే ధర్మరహితుఁడగు రాజును కుటుంబయుక్తముగా నాశనము చేసినేయును.

సోఽనవశయేన మూలేన బుద్ధేనాకృతబుద్ధివా ।

వ శక్యో న్యాయతో నేతుం న క్రేన విషయేషు చ ॥ ...౨౯॥

ఏయనగా అష్టపురుషుల సహాయము, విద్యానుకూలు లేక విషయములయొక్క దాన క్తుదగు మూరుడు న్యాయముచే దండమును బ్రయోగింప ననమర్తుడగును.

తదనా సత్యసంబేన యవా కాస్మానుసారివా.

ప్రభేతుం కర్మణే దండః సువహాయేన తీమతాః "—౧౧౧

పవిత్రాత్ముడును, సత్కారాదుడును, సత్పురుషులతో సాంగత్యముచేయువాడును, నీతిశాస్త్రము నిర్దిష్టార్వకముగ ననుసరించి నడుచు వాడును, శ్రేష్ఠపురుషుల సహాయము గలవాడును, బుద్ధిమంతుడును నగు న్యాయాచీరుడే దండమును బ్రయోగింప నమర్తుడు.

నై నావత్యం చ రాజ్యం చ దండ సేత్యత్యమేవ చ ।

సత్యశోధాతివత్యం చ వేదశాస్త్ర విదర్శితామను—౧౧౨, ౧౦౦॥

సమస్త సేవలమీదను సేనాధిపతులమీదను అధికారము, రాజ్యాధికారము, సమస్తచార్యములందు దండన వ్యవస్థాధిపత్యము, అన్నిటికి మీదపర్తియగు సర్వాధీశరాజ్యాధికారము, ఈ నాలుగధికారములయందు సంపూర్ణముగ వేదశాస్త్రములందుఁ బ్రవీణులును, పూర్ణవిద్యావంతులును, ధర్మాత్ములును, జితేంద్రియులును, సుకీలుమను సగుణులని వియమింపవలయును. అనగా ముఖ్య సేనాధిపతి, ముఖ్య న్యాయాచీరుడు, ముఖ్యరాజ్యాధికారియగు ప్రభావి, రాజు ఈ నలుగురు సమస్త విద్యలయందుఁ బూర్ణవిద్వాంసులుగ నుండవలయును.

దశావరా వా పరిషత్త్యం దత్తం పరిచ్ఛయేత్ ।

త్ర్యవరా వాపి పృథస్థాతం దత్తం న విదాంయేత్—౧౧౩॥

అరచము పదుగురు విద్వాంసులయొక్క లేదా అంతకంటె కనీస పక్షమున ముగ్గురు విద్వాంసుల సేవ చేసిన వ్యవస్థను—అ రిద్విమును—ఎవరు సుల్లంఘింపఁ గూడదు.

త్రైవిద్యోహేతుక స్తక్కినైరుక్తో రచ్చసావరః ।

శక్రియశ్శక్రిమితిః పూర్వే పరిషద్వ్యాక్తశావరాః "—౧౧౪॥

ఈ సభయందు నాలుగువేదములు, న్యాయశాస్త్రము, నిరుక్తము, ధర్మశాస్త్రము మొదలగువానిని తెలిసిన విద్వాంసులు సలాసదులుగ నుండవలయును.

కాని, వారు బ్రహ్మచారులు. గృహస్థులు, వాసప్రస్థులుగా నుండిలేని అప్పుడు కనిసమక్షమున పదుగురు విద్వాంసులు గల సత తావలయును.

ఋగ్వేదవిద్యజుర్విశ్వ సామవేదవిశేష చ ।

త్ర్యంబదా పరిశిష్టా రర్కసంకయ ద్విగ్రహే ॥ —౧౧౫॥

ఋగ్వేదమును, యజుర్వేదమును, సామవేదమును దెలిసిన ముగ్గురు సతానులుగల సదచేయు వ్యవస్థ నెవరు నుల్లంఘింపఁగూడదు.

ఏలోఽపి వేదవిద్యర్థం యం వ్యవస్థేద్విత్ తత్తుమ్ ।

స విశ్లేయః పరో రల్పా నాజ్ఞానముచిలోఽ యుతైః ॥ సుమ ౧౨-౧౧౬॥

వేదములనన్నిటినిఁ దెలిసినవాఁడును, ద్విజాలలో నుత్తమసన్న్యాసీయు సగు నకఁదొక్కఁడైనను చేసిన రర్కవ్యవస్థ శ్రేష్ఠరర్కము. అజ్ఞానులు వేల కొలఁదియు, అశీలకొలఁదియుఁ గోట్లకొలఁదియుఁ గలిపిచేసినను ఆ వ్యవస్థ విద్యాసార్వమైనది కాదు

అపశితా మమఃప్రాదాం చాతిమాశోపశీనిమ్ ।

సహస్రకః సపేతానాం పరిషత్త్వం న విద్యతే ॥ —౧౧౭॥

బ్రహ్మచర్యముగాని, సత్వభాషడాది పశితములుగాని, వేదవిద్యగాని, అశోచనముగాని, లేక కూడులవలె వర్తించు ద్విజాత్యధిమానులు వేలకొలఁది గఁ తేరినను అది సత యనఁబడదు

యం పదంతి తహేతూకా మూర్ధా రర్కమకర్షిత్ ।

తత్త్వం శతదా బూత్వా తద్వత్త్వవశగచ్ఛతి ॥ సుమ ౧౨-౧౧౮॥

అవిద్యావంతులును, మూర్ఖులును, వేదములను దెలియనివారును తెప్ప రర్కము నెన్నటికిని నమ్మఁగూడదు. ఏలయనఁగా మూర్ఖులు చెప్పిన రర్కము ననుసరించువారు అనేకములగు పాపములకు లోనగుదురు.

కాఁబట్టి మూఁడు సతలయందు “అనఁగా విద్యాసత, రర్కసత, రాజ సతలయందు” మూర్ఖుల నెన్నఁడును జేర్చఁగూడదు. సర్వదా విద్వాంసులను రాష్ట్రక పురుషులను మాత్రమే నియమింపవలయును.

త్రైవిద్యేత్యప్తయాం విద్యాం దండనీతం చ కాళ్యణిమ్ ।

అన్యక్షిరీం చాశ్చవిద్యాం వార్తారంభాంశ్చ లోకతః ॥ సుమ ౧౨-౧౧౯॥

నాలుగు వేదములందలి కల్పోపాసనాజ్ఞానవిద్యలను దెలిసినవారి నుండి ఈ మూఁడు విధమును, సవారసదండనీతిని, న్యాయవిద్యను, అత్మ విద్యను-

అనఁగా పరమాత్మగుణరహస్యతావముల సున్నదున్నట్లు తెలిసికొనగల బ్రహ్మ విద్యను. శోకవార్తల యారంభమును (జనులతో వ్యవహరించుట) నేర్చుకొనినవాఁడు సభాసదుఁడుకాని సభాపతికాని కాఁగలఁడు.

ఇంద్రియాణాం బయే యోగం సమాప్తిష్ఠేద్దివానిశమ్.

శతేంద్రియో హి శక్నోతి పశ్యే స్థావరముం పశ్యతః॥ "౪౪౩

సభాసదులందఱును. సభాపతియు ఇంద్రియములను జయించి తమ వశమందుంచుకొని సర్వదా దర్శనమందే వర్తిల్లుదు సదర్శనమునుండి తొలఁగియుఁ దొలఁగింపఁబడియు నుండవలయును. కాఁబట్టి రేయింబగళ్లు నియతసమయము లయందు యోగాభ్యాసమును జేయుచుండవలయును. ఏలయనఁగా శతేంద్రియము తన యింద్రియములను (మనఃప్రాణశరీరరూప) ప్రజలను జయింపఁ దేని వెలువరి ప్రజలను దనవశమందుఁ బెట్టుకొనుట కెన్నఁటికిని సమర్థుఁడు కాఁజాలడు.

దశ కామసముత్థాని తథాగ్న్యో క్రోధశాని చ.

వ్యసనాని దుశంకాని పశ్యేత్సేన వివర్తయేత్॥ "౪౪౪॥

మనుష్యుఁడు దగులువదెసేని మరల విడివరుటకు కఠినమగు కామ సంబంధమగు పది దుర్వ్యసనములను. క్రోధసంబంధమగు నెనిమిది వ్యసనములను దృఢోత్సాహియై ప్రయత్న పూర్వకముగా వదలవలయును; వదలింపవలయును.

కామశేష ప్రసక్తో హి వ్యసనేషు మహిపతిః॥

వియజ్యశేఽర్థరత్నాశాం క్రోధశేషస్త్వనైవ తు॥ "౪౪౫॥

ఏలయనఁగా కామముచే సురపన్నమగు దుర్వ్యసనములందుఁ జిక్కువదు రాజు ఆర్థము-రాజ్యరసాదులు-దర్శనములేనివాఁ డగును క్రోధమునుండి యుత్పన్నములగు దుర్వ్యసనములందుఁ జిక్కువదెసేని. శరీరమునుకూడ దోఁగొట్టుకొనును.

మృగయాఙ్ దివాన్యన్నః పరివారః ప్రియో మదః॥

కొరకొరికం మృతాట్యం చ కామశో దఃకో గణః॥ "౪౪౬॥

కామమునుండి యుత్పన్నములగు వ్యసనములు:— వేటారుడు, పాచిక లాడుట, జూరమారుట మొదలగునవి; పగలు విడిచిండుట, కామకథ. యితరు

లను నిందించుట, స్త్రీలతో సతిసంగమము, మాదక ద్రవ్యవేషనము-మద్యము, నల్లమంచు, తంగు, గండాలు, మొదలగునవి సేవించుట; పాదుట, వాయించుట, నాట్యమాడుట, నాట్యమాడించుట; దీనిని వినుట, చూచుట, వృథాగా నిక్కరనక్కర- దీరుగుట- యీ పదియుఁ గాఁబెత్తున్నములగు వ్యసనములు.

పైఠన్యం పాపానం ద్రోహ తర్హ్యైశ్చాయార్థదాషణిః।

వాగ్దండణం చ పాదుష్యం క్రోధితోఽపి గణోఽష్టకః॥ -౪౮॥

క్రోధముచే గుప్తస్వములగు వ్యసనములు:- పైఠన్యము (చాటి చెప్పుట,) అలోచనలేక చలాత్కారముగ పరస్పరతోఁ జెరుపని యొనర్చుట, ద్రోహముంచుట, తర్హ్య (ఇతరుల కాగును జూచి మండిపడుట,) అనూయ (దోషములందు గుణములను గుణములందు దోషములను లోపించుట,) అర్థదాషణము (అభర్థయుర్తమగు చెడుననుయందు ధనాదులను వ్యయపఱచుట) కఠినపు మాటలాడుట, నిరసవారులయొక పరుషవచనము యవయోగించుట, వారిని విశేషముగా దండించుట యను నీ యెనిమిది వ్యసనములు క్రోధముచే సుత్పన్నము లగుచున్నవి.

వ్యయో రిష్టేరయో ద్భూతం యం నర్త్యే కపియో విమః।

తం యత్సేవ జయేత్లోకం చక్షానేతాపుటో గణోః॥ -౪౯॥

ఈ కామజక్రోధజ వ్యసనములకు మూలమయి మనుష్యులను నమస్త దుర్గుణములలోఁ జిక్కువనఁజేయునది లోభమని విద్వాంసులందఱు నెఱిగి దురు కాఁబట్టి లోభమును బ్రయత్నముచే వనలవలయును.

పానమపిప్రాయశ్చైవ మృగయా చ యతాశ్రమః।

విశత్కష్టతపం విద్యా చృతస్కం కామజే గణే॥ -౫౦॥

కామ సంబంధమగు వ్యసనములందు మాదకద్రవ్యములను సేవించుట, పాదరలు మొదలయినవానితో జూదమాడుట, విశేష స్త్రీసంగమము, వేటాడుట ఆను నీ నాలుగు మహా దుష్టవ్యసనములు.

దండస్య పాతనం తైవ చాక్రూరహ్యర్థదాషణిః।

క్రోధితోఽపి గణే విద్యాత్కష్ట మేతత్త్రికం నరః॥ -౫౧॥

క్రోధసంబంధ మగువానియందు నిరసవారులను దండించుట, పరుష వచనములాడుట, ధనాదుల నన్యాయమునందు వెద్పించుట, ఈమూఁడును మహా దుఃఖదాయక దోషములు.

సప్తకస్యాన్య వర్గస్య సర్వత్రైవానువంగిణః॥

పూర్వం పూర్వం గురుతరం విశ్వాద్యననమాత్మకాః ॥ ౧౫౫ ॥

కామజక్రోధజములను నీ రెండు దోషములనుండి యీ యేడు దుర్వ్యసనములును గణింపఁబడినవి. వీనియందుఁ బూర్వ పూర్వము అనఁగా వ్యర్థ వ్యయమునకంటెఁ గఠోరవచనము, కఠోరవచనమునకంటె సన్ధాయముగ దంటించుట, దానికంటె వేటాడుట, దానికంటె నతి ప్రీత్యంగమము, దానికంటె జారము, దానికంటె మద్యాదినేవనము గొప్ప వ్యసన మైయున్నది.

వ్యసనస్య చ మృత్యోశ్చ వ్యసనం కష్ట ముచ్యతే॥

వ్యసస్యతోఽరో ప్రిణతి స్వద్యాత్యవ్యసనీ మృతః॥ మను.౬-౫౩౭॥

దుష్టవ్యసనములందుఁ దగులుపడుటకంటెఁ జచ్చుట మేలు. ఏలయనఁగా దురాచారియగు పురుషుఁడు బ్రతికినకొలఁది పాపములేయొనరించి నీచగతినిఁ జరిగెను. అందును-చొందును. ఏ వ్యసనమందును జిక్కువదనివాఁడు మృతి నొందినను సుఖమునే అనుభవించును. కాఁబట్టి మద్యపానాది దుష్టవ్యసనములందు నెన్నఁడును జిక్కువదక వ్రానినుండి తొలఁగి ధర్మయుక్తగుణ కర్మ స్వలాపములతో సర్వదా వర్తిల్లుట మనుష్యులందఱకును, ముఖ్యముగా రాజ సకుసు ఉచితము.

రాజసథానదులును ముంత్రీయు సుందీపలయు విధము

మౌలాఽ కాత్మవిదః పూర్వా యంత్రేణ కురోదకాః॥

సరివా సప్త బద్ధా వా ప్రహర్యేతన్వ చరీషిత్వా ॥ మను.౬-౫౪౦ ॥

స్వరాజ్యమందు, స్వదేశమందు సుతస్సమయినవారు, వేదాది కాత్మముం దెలిసినవారు, కూరవీరులు, లక్ష్యము అనఁగా వ్యర్థమగునాలోచన చేయని వారు, కుట్రలు నగువారిని, ఏడుగురనుగాని యెనమందుగురనుగాని, యుక్తమ రాష్ట్రక చతురులను సరిపులు-మంత్రులుగాఁ జేసికొనవలయును.

అపి యత్పురం కర్మ కదప్యేకేవ దుష్కరమ్॥

ఏకేషతోఽసహయేన కింతు రాజ్యం మహోదయమ్॥ ౧౫౬ ॥

ఈన సహాయములేక సుగమకార్యమును గూడ నొక్కఁడే చేయుట కఠినము. ఇట్లుండగా గొప్ప రాజ్యకార్యము లొక్కనిచే నెట్లుకాఁగలవు? కాఁబట్టి

యొక్కనినే రాజును జేయుట కాని, యొక్కని బుద్ధిమీదనే రాజ్యకార్యము నిర్వహింపఁ జేయుట కాని యుచితము కాదు

సైః సార్థం చింతయేన్నిత్యం సామాన్యం పండితైః గృహిణిః॥

సాసం సమదయం గుప్తిం లబ్ధప్రళమనాని చ॥ "౫౬॥

సదాసతి-రాజ-ప్రతిదినమును ఆయా రాజ్యకార్యములయందుఁ గుళలులును, విద్వాంసులు నగు మంత్రులతోఁగూడి (సంది) ఎవరితో మైత్రి చేయవలయును, (విగ్రహము) ఎవరితో విరోధము చేయవలయును, (స్థానము) స్థితి, సమయము గుర్తెరిగి యూహించవలయును, ఎవరియొకల తటస్థముగ నుండి స్వరాజ్యమును రక్షించుకొనవలయును, (సమదయమ్) అతివృద్ధి కలిగినపుడు ఏ శత్రువు మీద చంచె వ్రవలయును, (గుప్తిమ్) మూల సైన్యమును, కోశము నెట్లు రక్షింపవలయును (లబ్ధప్రళమనాని) పశమయిన దేశములందెట్లు శాంతిని స్థాపించి నిరుపద్రవముగఁ జేయనగును; అను నీ యాటవిషయములను జక్కఁగా విచారింపవలయును.

శేషం స్వం స్వమతిప్రాయ మవద్య పృథక్ పృథక్॥

సమస్తానాం చ వాక్యేషు విదర్శ్యతీత మార్కిషః॥ "౫౭॥

ఆయా సదాసదులనుండి జేటువేటుగ వారి యతిప్రాయములను తెలిసికొని బహువజ్రనుపారము, తనకును ఇతరులకును హితకరములగు వానిని జేయఁబూనవలయును.

అన్యస్మి ప్రయర్థిత కరీః పృజ్ఞా నవస్థితాన్॥

సమ్యగర్థమాహార్త్య నమాత్మాన్ సుపరీక్షితాన్॥ "౫౮॥

పవిత్రాత్ములు, బుద్ధిమంతులు, దృఢచిత్తులు, పదార్థములను పంగ హిందుకుయం దరిచతురులు, సుపరీక్షితులు నగువారినిగూడ మంత్రులుగ నేర్పఁజూచొనవచ్చును.

నివ శ్రేతాన్య యావద్ధిరితి త ద్రవ్యతా నృతిః॥

తావత్ ౬ తండ్రితాన్ దశన్ పృథుర్వీత విపక్షదాన్॥ "౫౯॥

సోమరితనము లేనివారు, బలవంతులు, మిక్కిలి చతురులునగు ప్రధాన పురుషులను సదికారులను కార్యసిద్ధి కౌపకళనమయినంత మందిని నియమింపవలయును.

తేహ మర్తే నియుంతీత తూరాన్ దజన్ కురోద్ధరాన్.

ఉరీ నాకంకర్మాంతే రీయా సంకర్పితేనేః ౧౭౩౩

ఏరీ యరీనమంతుండు తూరపీరులును, బహుధ్యమైన కులమండు బుట్టిన వారును, వివిక్రతులునగు తృత్యులను గొప్పగొప్ప కార్యములందును, భయపడు ఏటివారిని లోఁబనులయందును బెట్టవలయును.

దూతం చైవ ప్రతుక్తిక సర్వశాస్త్ర వికారదమ్.

ఇంగితకారచేష్టాం కుచిం దక్షం కురోద్ధరామ్ ౧౭౩౪

ప్రాంసనీయకులమండుబుట్టి చతురుడు, వవిక్రతుడు హావరావ చేష్ట లచే లోపరి హృదయమును, ముందు రాఁబోవువానినిగూడఁ బెరియువారు, అన్ని శాస్త్రములయందును వికారదుడు, చతురుడునగు నొక్క దూతనుగూడ రాతేర్పఱచి యుంచుకొనవలయును.

అనురక్తః కుచిర్దక్షః స్మృతిహాన్ దేశకాలవిత్.

సప్తహ్ని ద్వికరీ ర్వాగ్మీ దూతో రాజః పృథస్యతేఃమను ౧౭౩౫

రాజ్యకార్యములయందక్షంతోర్వాహము కలవాడును, ప్రీతియుక్తుఁ డును, నిష్కృపచీయు, వివిక్రాత్ముఁడును, చతురుఁడును, మజ్జపులేనివాఁడును, దేశకాలములను గుర్రెఱిగి వర్తించువాఁడును, సుందర ధూపయుక్తుఁడును, నిర్వయుఁడును, గొప్పవక్తయు నగువాఁడే రాజునకు దూతయగుటకు బ్రశస్తఁడు.

అధికారార్హులు:—

అమాశ్మే దండ ఆయశో దండే నై నయతీ క్రియా.

స్వసౌ కోశరాష్ట్రే చ దూతే సంధివిసంధ్యాయోమను. ౧౭౩౬

అమాశ్మనకు-మండ్రతి-దందాధికార మీయవలయును. దండమండు వినయక్రియ యుండవలయును. అన్యాయరూపమగు దండిము కలుగఁగూడదు. రాజ నరీనమందు గోళమును, రాజ కార్యమును, సభారీన మందు నమస్త కార్యములు సుందవలయును. ఎవరితోనేని మైత్రి విరోధములఁ జేయు సరి కారము దూత కీయవలయును.

దూత ఏవ హి పంద్రతే వివశ్యేవ చ సంహతాన్.

దూతస్తత్కురుతే కర్మ దిక్యంతే యేన వా న కా ౧౭౩౭

విరోధులలో నంది గూర్చుగరిగినట్టియు, గరిసెయుండు దుష్టంకుఁ
బరస్పరవిరోధమును గర్చింపఁగరిగినట్టియు నేర్పుగలవాఁడేదూత. కాఁబట్టి
యతఁడు శత్రువులయందుఁ బరస్పరము వైమనస్యమును బట్టించవలయును.

బట్టా వ సర్వం తత్త్వేన పరరాజదిక్షీతమ్.

తతా ప్రయత్న ముత్థే వ్యధాత్మానం స పీతయేత్॥ -౨౮॥

ఇత నా సర్వాపత్వాది సమస్త సదానదులుగాని, దూత మొదలుగాగం
వారలుగాని, విరోధము బానియున్న యితర రాజా రాజ్యాధిప్రాయమును యధార్థ
ముగ దెలిసికొని తమ తపాయము కలుగఁడుండు ప్రయత్నము చేయఁదగును.

యన్మద్యం మహీదుర్గ మ్మద్యం వార్తమేవ వా.

స్వదుర్గం గిరిదుర్గం వా సమాశ్రిత్య వసేత్సురమ్॥ -౨౯॥

రాజా నుండరమగు నదవులు, రసదాన్యములు గం దేశముండు (యన్
మద్యం) ధనుర్దారులచే గహన మైనదియు (మహీదుర్గం) మంటిచేఁ గట్టబడి
నదియు (గిరిదుర్గం) పీఠిచేఁ జట్టఁబడినదియు (వార్తమ్) నాలుగువైపుల వసము
గలదియును (స్వదుర్గమ్) నాలుగువైపుల వేస గలదియు (గిరిదుర్గం) అన్ని
వైపులఁ గొండలుగరిగి నరుచునుండు నదియుఁగాఁ గోదనుగట్టి దాని నరుచు
నగరమును నిర్మించవలయును.

ఏకః శతం యోధయతి పౌరభారస్థో ధనుర్ధరః॥

శతం దశనహస్యాతి తస్మాద్దుర్గం నిరీయతే॥ -౩౦॥

సగరమునకు నాలుగువైపులఁ బ్రాకారముగూడఁ గట్టవలయును. ఏం
యనఁగా దానిమీదనుండి ధనుర్దారియు, శస్త్ర యుక్తుఁడునగు నొక్కొక పిరుఁడు
నూలుగురతోను, నూలుగురు పదిపేలతోను యుద్ధము చేయఁగలుగుదుడు.
కాఁబట్టి యవశ్యముగా దుర్గము గట్టుట యుచితము.

శత్యాచారయరసంపన్నం ధనదాన్యేన వాహనైః॥

బ్రాహ్మణైః శిష్టిం చ్యంత్వైశ్వవసేనోదరేన చ॥ -౩౧॥

ఆ దుర్గము శస్త్రాస్త్రములు, ధనదాన్యములు, వాహనములు, చదివించు
వారును ఉపదేశము చేయువారునగు బ్రాహ్మణులు, చేరివనివాండ్రు. నానా
ప్రకారములగు కళాయంత్రములు, తిండి, గడ్డి, నీరు మొదలగువానిచే సంప
న్నముగా-పరిపూర్ణముగా నుండవలయును.

అయో రాజ్యకార్యముల యందలి వివిధయాష్టలగు నవ్యక్తిలను సర నియమింపవలయును. పీరు అయో అధిపతుల వియమానుసారము వర్తిల్లి యథావిధిగఁ దమతమ కర్తవ్యములను నెఱవేర్చుచున్నారా, లేదా యని విచారింపి సక్రమముగ ప్రవర్తిల్లువారిని నత్యుచించుచు, విరుద్ధముగాఁ బ్రవర్తిల్లు వారిని యథాన్యాయముగ దండించుచునుండవలయును ఇదియే పీఠిక కర్తవ్యము.

అవ్యక్తానాం గురుభిరాద్విప్రజ్ఞానం పూజకో రుచేత్.

స్వపాదానుజయో హ్యేష విచిత్రాహ్లాదో విచిత్రతేః ...౧౯౧

సర్వదా రాజుల వేదప్రచారరూపముగు నక్షయకోశమును బ్రచారపఱచు విమిత్రము ఎవరేని యథావిధిగ బ్రహ్మచర్యముచే వేదాది శాస్త్రముంనుజదివి గురుకులమునుండి వచ్చిరేని వారిని, వారి గురువులను, రాజును సరయు యథా యోగ్యముగ నత్యుచింపవలయును. ఇట్లుచేయుటచే రాజ్యమందు విద్యాభివృద్ధి యుండు రాజ్య మత్యున్నదిని బొందును.

సమోత్తమాదప్తై రాజా ర్హాహూతః పాలయన్ ప్రజాః.

స విపక్షేత సంగ్రామాత్ జితశ్చ కర్మ మనుష్ఠురన్ ...౧౯౨

ఎప్పుడేని బ్రజలను జాలించునట్టి రాజును అతనికంటె హీనుఁడుగాని, సమానుఁడుగాని, అధికుఁడుగాని యుద్ధమునకుఁ బిలిచెనేని శత్రుయ కర్మమును న్కరించి యుద్ధముచేయుట తెన్నఁబడినది తెనుదీయఁగూడదు. తనకు విజయము కలుగురీతిని చిక్కిరి నేర్చుతో యుద్ధము చేయవలయును.

అహవేచ మితోఽన్యోన్యం జహంసంతో మహీషితః.

యోధ్యమానాః పరం కత్త్యా న్వర్గం యాంత్యవరాజ్ఞుభాః ...౧౯౩

సంగ్రామమందొకరిని మఱియొకరు చంపవలెనని కోరుచు భయపఠ కయు వెనుఁజూపకయు తమకర్తవ్యంబి యుద్ధముచేయు రాజులే సుఖము నే బొందుదురు. కాబట్టి యెన్నఁడును నిముఁజురు కాఁగూడదు కాని యెప్పుడేని శత్రువును జయించు విమిత్రము అతని నుండి దాఁగవలసినవచ్చినప్పుడనే చేయవలయును. ఏలయనగా శత్రువును జయించుటకై యట్లుచేయుటదోషమ కాదు. సింహము కోవముచే నెడుటఁబడి శస్త్రాగ్నియందు, శత్రుముగా తప్ప మయిపోవునట్లు రాజు మూర్ఖతచేఁ జెరిపోఁగూడదు.

స త హన్యాత్ స్థలారూఢం న స్త్రీణం న కృతాంజలిమ్.

స ముక్తతేజం నాపీపం స తవాన్వితీ వారివమ్ ...౧౯౪

యద్దనమయమందు యద్దముతో సంబంధము లేక అక్కడవిక్కడ
యచుచువారిని, నపుంసకులను, చేతులు జోడించువారిని, తం విరియఁబోసి
న్నవారిని, కూర్చుండియున్నవారిని, శరణుచొచ్చినవారిని.

న సుప్తం న వినన్మాహం న నగ్నం న విరాయురహః।

నాయర్యమానం పశ్యంతం న వరేణ సమాగతమ్॥ ౧౨౨॥

నిద్రపోవువారిని, మూర్ఛనొందినవారిని, నగ్నముగా నున్నవారిని, అయు
ములేరివారిని, యద్దమునఁ జూచుచుచువారిని శత్రువులెఱిగి నూరక
నిద్రినవారిని.

న యరవ్యననం పౌప్తం నార్తం నాతిపరిశ్రమః।

న రీతం న పరావృత్తం నతాం రర్క మనున్మరణ॥ ౧౨౩॥

అయరవు తెల్లచేఁ బీడఁ జెందినవారిని, దుఃఖులను, మిక్కిలిగాయము
గలిగినవారిని, రయపడినవారిని, పరుగెత్తుకొనిపోవువారిని, నత్తురుమల రర్క
మును న్యరించుచు యోధులెన్నఁటికిని గొట్టఁగూడదు. కాని వారిని బట్టుకొని
కారాగృహమందుంచి యథారీరిని వారికి లోబనాదుల నియవలయును. గాయ
పడినవారికి నోషరాదుల నిప్పించవలయును. వారిని దుఃఖిపెట్టఁగూడదు. పరి
హాసము చేయఁగూడదు. వారిచే యోగ్యముగు పనులను చేయింపవలయును.
ప్రీతి, విద్వేద, వృద్ధులు, అతురులు, శోకయుక్తులు నగువారిపై శత్రుమును
ప్రయోగింపఁగూడదు. ఈ విషయమున విశేష ర్యాన ముంచవలయును. వారి
విద్వంసు దమ సంజానమువలెఁ జాలింపవలయును. ప్రీతినుగూడఁ జాలింపవల
యును. వారిని దమయక్కచెల్లెండ్రవలెను, కుమార్తెలవలెను జూడవలయును.
ఎన్నఁడును వారిని విషయాన క్రమగుద్దప్పితోఁ జూడఁగూడదు. రాజ్యము కుదురు
పడినపుడు మరల యద్దమున కెత్తెదరను శంత గలిగింపనివారిని సత్కారపూర్వక
ముగ వదలి వారిదేశమునకుఁగాని, ఇంటికిఁగాని పంపివేయవలయును. ముందు
విష్ణుము గలుగఁగలదని తోచువారిని సర్వదా కారాగారమందుంచవలయును

యస్తు రీతః పరావృత్తః సంగ్రామే హస్యతే చరైః।

రద్దుర్యద్ధివృత్తం కించిత్తర్కర్వం ప్రతిపద్యతే॥ ౧౨౪॥

పరుగెత్తుకొనికాని, రయపడికాని పోయిన భృత్యులు శత్రువుచేఁ
గొట్టఁబడెనేని, యశఁడు తన రాజునెడఁజేసిన యపరాధమునకు దండిసియుఁడు
కావలయును.

యద్వాన్య సుకృతం కింది దమత్రావముపార్థితమ్.

రతా తర్కర్య మాదతే పరావృత్తహతస్య తుః ..౧౯౨౩

ఈ రోకమునందును బరరోకమునందును సుఖముఁ గలుగజేయు ర్మత్తుని ప్రతిష్ఠ వాని స్వామికిఁజేయును. పాటిపోవువాఁడు గొట్టిఁబడెనేని వాని తేమియు సుఖము కలుగఁజాలదు. వాని పుణ్యపరిమలయు నష్టమయిపోవును. రర్కముగాఁ—యథాశీతిని యుద్ధము చేయునవఁడే ప్రతిష్ఠపొందును.

రథాశ్వం హస్తం చక్రిం దశం రాన్యం పహన్ ప్రియః॥

సర్వద్రవ్యాణి కుప్యం త మో యజ్ఞయతి తస్య తత్ ॥ ...౧౯౨౪

రథము, గుఱ్ఱము, ఏనుఁగు, చక్రము, దశము, రాన్యము, అపుమొదలగు పశువులు, ప్రియ, తక్కిన వానావిరములగు నమస్త ద్రవ్యములు, నేయి, నూనె మొదలగు వానిని జయించిన ఆయా ర్మత్తులుకాని, అర్హజీవు కాని వానిని గ్రహింపవలయును. ఈ వ్యవస్థ నెన్ను టికిని జెఱుపఁగూడదు.

రాజ్యే దద్యు దధారమిశ్యేషా వైదికీ శృతిః॥

రాజ్నా త సర్వయోగేభ్యో రాకవ్య మవ్యవగ్నితమ్మను. ౧౯౨౫

కాని నై నిరులుగూడఁ దాము జయించిన సదార్థములలోఁ బదియాజవ రాగమును రాజున కీయవలయును. రాజును అందఱుఁ గలసి జయించిన దశములోఁ బదియాజవ రాగము నైనిపల కీయవలయును. యుద్ధమందెవఁడేని చనిపోయెనేని వాని స్త్రీకిని, సంతానమునకును వాని రాగమీయవలయును. వాని స్త్రీని, అనమధ్యులగు దిద్దలను దగినట్లు పాలింపవలయును. వాని కుమారులు సమధ్యులయినపుడు వారికిఁ దగిన యధికారములీయవలయును. తన రాజ్యవృద్ధియుఁ, బ్రతిష్ఠయు, విజయమును ఆనందావివృద్ధియుఁ గోరువాడెవ్వఁడును ఈ మర్యాద నెన్నఁడు సుల్లంపింపఁగూడదు.

అంఠం చైవ లిప్యేత ల్లం రక్షత్రపురుక్షతః॥

రక్షితం పర్వయేచైవ వృద్ధం పాత్రేను నిఃక్షిపేత్. మను-౧౯౨౬

రాజును, రాజసభయు తమకు లేనిదానిని దొందుటకు నిచ్చగింపవలయును. కలిగినదానిని బ్రయత్నముచే రక్షింపవలయును. రక్షించిన దానిని వృద్ధిపఱుపవలయును. వృద్ధిపఱచిన దశమును వేదవిద్యయందును, రర్క ప్రధా

strongly suggest that the model is not a good fit for the data. The model is not a good fit for the data.

• **Prüfungsausschuss** entscheidet darüber, welche Punkte
 in der Prüfung zu berücksichtigen sind. Er entscheidet
 auch über die Reihenfolge der Aufgaben und die
 Reihenfolge der Themen. Er entscheidet auch über
 die Reihenfolge der Aufgaben und die Reihenfolge
 der Themen.

1. The first step is to identify the problem. In this case, the problem is that the company is not meeting its sales targets.

1988. *Regen, Schnee, Sonne, Wind, Wolken, Wälder*
mit Regen, 2. Aufl. erweiterte und geänd. Aufl., 1988.
Die Natur mit einem von Regen, Wolken, Wind
und Schnee. 1. Aufl. 1988, 11. Auflage 1988.

1. *What is the purpose of the study?*
 2. *What are the research objectives?*
 3. *What is the research methodology?*

[illegible]

under the 1994 act (1994:100) during the
calendar year 2000, a total of 10 000 000 SEK was

well, outside the North Texas region and, indeed, perhaps elsewhere, that all Americans should take the time, on the

Abstracts, by topic, in alphabetical order, are listed
in the following table.

[the *explanans* must satisfy all the
 explanatory conditions, and the *explanandum*
 may satisfy some of them;
 it has to be the case that if the *explanans* ... then

As shown in Table 1, the α -methylbenzylidene- β -D-glucopyranoside was not hydrolyzed by the α -methylbenzylidene- β -D-glucopyranoside hydrolase (P-1) at 37°C. However, it was hydrolyzed by the α -methylbenzylidene- β -D-glucopyranoside hydrolase (P-2) at 37°C, giving β -D-glucose and α -methylbenzylidene- β -D-glucopyranoside.

1. *Explain the importance of the following factors in the design of a control system:*
 a. *Stability*
 b. *Transient response*
 c. *Steady-state error*
 d. *Bandwidth*
 e. *Robustness*
 f. *Cost*
 g. *Reliability*
 h. *Maintainability*
 i. *Flexibility*
 j. *Scalability*
 k. *Interference rejection*
 l. *Disturbance rejection*
 m. *Parameter variation*
 n. *Nonlinearities*
 o. *Time delay*
 p. *Quantization*
 q. *Sampling rate*
 r. *Resolution*
 s. *Accuracy*
 t. *Precision*
 u. *Repeatability*
 v. *Consistency*
 w. *Reliability*
 x. *Maintainability*
 y. *Flexibility*
 z. *Scalability*
 aa. *Interference rejection*
 ab. *Disturbance rejection*
 ac. *Parameter variation*
 ad. *Nonlinearities*
 ae. *Time delay*
 af. *Quantization*
 ag. *Sampling rate*
 ah. *Resolution*
 ai. *Accuracy*
 aj. *Precision*
 ak. *Repeatability*
 al. *Consistency*
 am. *Reliability*
 an. *Maintainability*
 ao. *Flexibility*
 ap. *Scalability*
 aq. *Interference rejection*
 ar. *Disturbance rejection*
 as. *Parameter variation*
 at. *Nonlinearities*
 au. *Time delay*
 av. *Quantization*
 aw. *Sampling rate*
 ax. *Resolution*
 ay. *Accuracy*
 az. *Precision*
 ba. *Repeatability*
 bb. *Consistency*
 bc. *Reliability*
 bd. *Maintainability*
 be. *Flexibility*
 bf. *Scalability*
 bg. *Interference rejection*
 bh. *Disturbance rejection*
 bi. *Parameter variation*
 bj. *Nonlinearities*
 bk. *Time delay*
 bl. *Quantization*
 bm. *Sampling rate*
 bn. *Resolution*
 bo. *Accuracy*
 bp. *Precision*
 bq. *Repeatability*
 br. *Consistency*
 bs. *Reliability*
 bt. *Maintainability*
 bu. *Flexibility*
 bv. *Scalability*
 bw. *Interference rejection*
 bx. *Disturbance rejection*
 by. *Parameter variation*
 bz. *Nonlinearities*
 ca. *Time delay*
 cb. *Quantization*
 cc. *Sampling rate*
 cd. *Resolution*
 ce. *Accuracy*
 cf. *Precision*
 cg. *Repeatability*
 ch. *Consistency*
 ci. *Reliability*
 cj. *Maintainability*
 ck. *Flexibility*
 cl. *Scalability*
 cm. *Interference rejection*
 cn. *Disturbance rejection*
 co. *Parameter variation*
 cp. *Nonlinearities*
 cq. *Time delay*
 cr. *Quantization*
 cs. *Sampling rate*
 ct. *Resolution*
 cu. *Accuracy*
 cv. *Precision*
 cw. *Repeatability*
 cx. *Consistency*
 cy. *Reliability*
 cz. *Maintainability*
 da. *Flexibility*
 db. *Scalability*
 dc. *Interference rejection*
 dd. *Disturbance rejection*
 de. *Parameter variation*
 df. *Nonlinearities*
 dg. *Time delay*
 dh. *Quantization*
 di. *Sampling rate*
 dj. *Resolution*
 dk. *Accuracy*
 dl. *Precision*
 dm. *Repeatability*
 dn. *Consistency*
 do. *Reliability*
 dp. *Maintainability*
 dq. *Flexibility*
 dr. *Scalability*
 ds. *Interference rejection*
 dt. *Disturbance rejection*
 du. *Parameter variation*
 dv. *Nonlinearities*
 dw. *Time delay*
 dx. *Quantization*
 dy. *Sampling rate*
 dz. *Resolution*
 ea. *Accuracy*
 eb. *Precision*
 ec. *Repeatability*
 ed. *Consistency*
 ee. *Reliability*
 ef. *Maintainability*
 eg. *Flexibility*
 eh. *Scalability*
 ei. *Interference rejection*
 ej. *Disturbance rejection*
 ek. *Parameter variation*
 el. *Nonlinearities*
 em. *Time delay*
 en. *Quantization*
 eo. *Sampling rate*
 ep. *Resolution*
 eq. *Accuracy*
 er. *Precision*
 es. *Repeatability*
 et. *Consistency*
 eu. *Reliability*
 ev. *Maintainability*
 ew. *Flexibility*
 ex. *Scalability*
 ey. *Interference rejection*
 ez. *Disturbance rejection*
 fa. *Parameter variation*
 fb. *Nonlinearities*
 fc. *Time delay*
 fd. *Quantization*
 fe. *Sampling rate*
 ff. *Resolution*
 fg. *Accuracy*
 fh. *Precision*
 fi. *Repeatability*
 fj. *Consistency*
 fk. *Reliability*
 fl. *Maintainability*
 fm. *Flexibility*
 fn. *Scalability*
 fo. *Interference rejection*
 fp. *Disturbance rejection*
 fq. *Parameter variation*
 fr. *Nonlinearities*
 fs. *Time delay*
 ft. *Quantization*
 fu. *Sampling rate*
 fv. *Resolution*
 fw. *Accuracy*
 fx. *Precision*
 fy. *Repeatability*
 fz. *Consistency*
 ga. *Reliability*
 gb. *Maintainability*
 gc. *Flexibility*
 gd. *Scalability*
 ge. *Interference rejection*
 gf. *Disturbance rejection*
 gg. *Parameter variation*
 gh. *Nonlinearities*
 gi. *Time delay*
 gj. *Quantization*
 gk. *Sampling rate*
 gl. *Resolution*
 gm. *Accuracy*
 gn. *Precision*
 go. *Repeatability*
 gp. *Consistency*
 gq. *Reliability*
 gr. *Maintainability*
 gs. *Flexibility*
 gt. *Scalability*
 gu. *Interference rejection*
 gv. *Disturbance rejection*
 gw. *Parameter variation*
 gx. *Nonlinearities*
 gy. *Time delay*
 gz. *Quantization*
 ha. *Sampling rate*
 hb. *Resolution*
 hc. *Accuracy*
 hd. *Precision*
 he. *Repeatability*
 hf. *Consistency*
 hg. *Reliability*
 hh. *Maintainability*
 hi. *Flexibility*
 hj. *Scalability*
 hk. *Interference rejection*
 hl. *Disturbance rejection*
 hm. *Parameter variation*
 hn. *Nonlinearities*
 ho. *Time delay*
 hp. *Quantization*
 hq. *Sampling rate*
 hr. *Resolution*
 hs. *Accuracy*
 ht. *Precision*
 hu. *Repeatability*
 hv. *Consistency*
 hw. *Reliability*
 hx. *Maintainability*
 hy. *Flexibility*
 hz. *Scalability*
 ia. *Interference rejection*
 ib. *Disturbance rejection*
 ic. *Parameter variation*
 id. *Nonlinearities*
 ie. *Time delay*
 if. *Quantization*
 ig. *Sampling rate*
 ih. *Resolution*
 ii. *Accuracy*
 ij. *Precision*
 ik. *Repeatability*
 il. *Consistency*
 im. *Reliability*
 in. *Maintainability*
 io. *Flexibility*
 ip. *Scalability*
 iq. *Interference rejection*
 ir. *Disturbance rejection*
 is. *Parameter variation*
 it. *Nonlinearities*
 iu. *Time delay*
 iv. *Quantization*
 iw. *Sampling rate*
 ix. *Resolution*
 iy. *Accuracy*
 iz. *Precision*
 ja. *Repeatability*
 jb. *Consistency*
 jc. *Reliability*
 jd. *Maintainability*
 je. *Flexibility*
 jf. *Scalability*
 jg. *Interference rejection*
 jh. *Disturbance rejection*
 ji. *Parameter variation*
 jj. *Nonlinearities*
 jk. *Time delay*
 jl. *Quantization*
 jm. *Sampling rate*
 jn. *Resolution*
 jo. *Accuracy*
 jp. *Precision*
 jq. *Repeatability*
 jr. *Consistency*
 js. *Reliability*
 jt. *Maintainability*
 ju. *Flexibility*
 jv. *Scalability*
 jw. *Interference rejection*

Aspirin tablets contain a certain amount of aspirin dissolved in alcohol. In the dry state, aspirin reacts with water to form a compound called acetylsalicylic acid.

[illegible]

Die \mathbb{Q} -Modulstruktur von \mathbb{Q}^n über \mathbb{Q} ist durch die Abbildung $\varphi: \mathbb{Q}^n \rightarrow \mathbb{Q}^n$ gegeben, die durch $\varphi(x) = Ax$ definiert ist, wobei A die Matrix $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ ist. Die Abbildung φ ist ein Isomorphismus von \mathbb{Q}^n über \mathbb{Q} zu \mathbb{Q}^n über \mathbb{Q} .

...and the

For comparison, during the 1990s, the total number of publications on the topic of child sexual abuse increased from 10 to 120.

చిహితవలె దాగి శత్రువులను బట్టవలయును. సమీపించిన బలముగం శత్రువు నుండి కుండేటివలె దూరముగఁ బరుగెత్తుకొనిపోయి ఏమృత వాని నుపాయముతోఁ బట్టవలయును.

ఏనం విజయమానస్య యేఽస్య స్మః పరిపఠిసః ।

తానాచేద్యః సర్వాన్ సామాదితి రుపకృతిః ॥.....౧౦౦॥

చెట్లు విజయమునొందు సభాపతి రాజ్యమందు పరిపఠి-బండిపోటు వేయు దొంగలు-కుండిరేని వారిని (సామ) సామముతో దగ్గరఁ జేర్చుకొనవలయును. (దాన) కొంత మేదేని యొసంగి వారిని వశపఱచుకొనవలయును. రేక (లేద) వారిలో నై రమును బుట్టింది వశపఱచుకొనవలయును. వీనిచే వశముకారేని (దండ) అతి కఠినదండముచే వశపఱచుకొనవలయును.

యదోద్ధరతి నిర్దాతా కషం రాన్యం చ రక్షతి ।

తదా రక్షేన్నపి రాన్యం హన్యాచ్చ పరిపఠిసః ॥.....౧౦౧॥

దియ్యము చేయువాఁడు పొట్టును దూరముచేసి దియ్యము విడుగకుండ రక్షించునట్లు బండిపోటు దొంగలు మొదలగువారిని గొట్టి రాజ్యమును రక్షింపవలయును.

మోహద్రాణా వ్యరాష్ట్రం యః కర్షయత్సవేక్షయా ।

సోఽచిరాద్ర్యశ్చతే రాజ్యాక్షీనితాచ్చ సదాంరవః ॥.....౧౦౨॥

మోహముచేతను, అవిచారముచేతను రాజ్యమును దుర్బలపఱచు రాజుకాను బంధువులతోపాటు క్షీణింపమునుండియు, రాజ్యమునుండియు ద్రష్టఁదగిన

శరీరకర్షణాశ్రాదాః క్షీయంతే ప్రాణివాం యథా ।

తతా రాజానుపి ప్రాణాః క్షీయంతే రాష్ట్రకర్షణాత్ ॥.....౧౦౩॥

శరీరమును గృహింపఁజేయుటచేఁ బ్రాణుల ప్రాణము నశించునట్లు ప్రజలను దుర్బలపఱచు రాజు ప్రాణము-బలాదులు బంధుసహితముగ నశించును.

రాష్ట్రస్య సంగ్రహే నిత్యం విచాన మిదమాచరేత్ ।

సుసంగృహీతరాష్ట్రే హి పార్జివః సుఃపేరతే ॥.....౧౦౪॥

కాఁబట్టి రాజును, రాజనందయు రాజశాస్త్రము పఠించుటకుఁ దగిన ప్రయత్నము చేయవలయును రాజ్యశాస్త్రములయం దన్నివిధములఁ దత్పరుఁడుగ నుండు రాజునుభము సర్వదా వర్ధిల్లును.

ద్యయోప్తయాహం వందానం మత్స్యే గుర్జుమరిషితమ్ |

తథా గ్రామశకానాం చ కుర్మాద్రాప్తస్య సంగ్రహమ్ |.....౧౧౪||

కాఁబట్టి రెండు, మూడు, అయిదు లేక నూలు గ్రామముల నడుమ నొక్కొక్క రాజ్యస్థానముంచి యందు భృత్యులను-పనిచేయు రాజపురుషులను-బెట్టి సమస్త రాజకార్యములను పూర్తిచేయవలయును.

గ్రామస్యాదిపతిం కుర్మాద్భగ్రామపతిం తథా |

వింశతీశం శతేశం చ సహస్రపతిమేవ చ |.....౧౧౫||

ఒక్కొక్క గ్రామమందు నొక్కొక్క ప్రధానపురుషును సుంచవలయును. పది గ్రామములమీఁద మఱియొక్కని, ఇరువది గ్రామముల మీఁద మూడవవానిని, నూలుగ్రామములమీఁద నల్లవవానిని, వేయి గ్రామముల మీఁద నయిదవవానిని నియమింపవలయును. అనఁగా విష్ణుకున్ద్రుట్లు ఒక్కొక్క గ్రామమం దొక్కొక్క పట్టారిని, (కరణమును) అట్టి పదిగ్రామములమీఁద నొక తాతాను, రెండు తాతాంపైన నొక పెద్దతాతాను, అయిదు తాతాంమీఁద నొక తహశీయను, పది తహశీయంపైన నొక జిల్లాను నియమింపవలయును. ఇప్పటివారు విదేరితి మనువాది ధర్మశాస్త్రములనుండి గ్రహించియున్నారు.

గ్రామదోషాన్ సముత్పన్నాన్ గ్రామికః శనక్తైః స్వయమ్ |

శంసేర్ధ్రామకశేణయ రశేణో వింశతీశమ్ |.....౧౧౬||

వింశతీశస్త్ర తత్పర్యం శతేణయ నివేదయేత్ |

శంసేర్ధ్రామకశేణస్త్ర సహస్రపతియే స్వయమ్ |.....౧౧౭||

ఈ రీతిని దగిన యేర్పాటుజేసి ప్రతిగ్రామాధిపతియు నిత్యముఁ దన గ్రామదోషములు గుఱ్ఱరీతిని దళగ్రామాధిపతికిని, అతఁడు తన పదిగ్రామముల వర్తమానమును ఇరువదిగ్రామముల యధిపతికిని, అతఁడు తన యిరువది గ్రామముల విషయమును శతగ్రామాధిపతికిని, అతఁడు తన నూలుగ్రామముల సంగతిని వేయి గ్రామముల యధిపతికిని అతఁడు తన వేయి గ్రామముల విశేషమును పదివేల గ్రామముల యధిపతికిని, అతఁడు తన పదివేలగ్రామముల వృత్తాంతమును లక్షగ్రామాధిపతికిని, అతఁడు తన వార్తలను రాజనరకును బ్రతిదినము దెలుపవలయును. ఆ రాజనరవారందఱు మహారాజనరకు-
“సార్వభౌమ చక్రవర్తి మహారాజ నర”కు సమస్తదూగోళ వర్తమానమును దెలుపవలయును.

తేహం గ్రామ్యాణి కార్యాణి పృథక్కార్యాణి చైవ హి ।

రాజ్ఞోఽన్యః పదీపః స్విగ్ధస్థాని వశ్యేరథంధ్రితః॥.....౧౩౦ ।

ప్రతి పదివేల గ్రామములకు నిరువురు సభాపతులుండవలయును. వారి యందొక్కఁడు రాజసభయందుండవలయును. మఱియొక్కఁడు సమస్తస్వా యారీశాది రాజపురుషుల కార్యములను సర్వదా సోమరితనము విడిచి తిరిగి చూచుచుండ వలయును.

సగరే సగరే చైకం కుర్యాత్పర్యార్థం చింతకమ్ ।

ఉచ్యైః స్థానం హిరహవం సతతాదౌఽపి గృహమ్॥.....౧౩౧ ।

గొప్పగొప్ప సగరములందు జండ్రునివలె సుందరమును, ఉచ్చమును, విళంబము నగు విచారణసభామండప ముండవలయును. అందు విద్యావృద్ధులు, విద్యుదే నన్ని జీనన్నివిధములఁ జరిపించినవారు-గురువుండి విచారణ చేయవల యును, రాజును బ్రజలును ఉన్నతిఁబొందు విధానములను, విద్యను సర్వదా ప్రకాశపఱచుచుండవలయును.

స తానసుమత్రామే త్వర్యానేవ సదా వ్యయమ్ ।

తేహం పృత్రం పరిణయేత్పమ్య గ్రాష్ట్రీపు తచ్చరైః॥.....౧౩౨ ।

సందారముచేయు సభాపతి యదీనమందు గుప్తపరులు-దూతలు-ఉండు వలయును. రాజపురుషులవలనను దక్కినవారివలననురాజ-ప్రజల-సమస్తదోష ములను, గుణములను గుప్తరీతిని దెలిసికొనవలయును. అసహాయులను దండించు గుణవంతులను సన్మానించుచు నుండవలయును.

రాజ్ఞో హి రథాదిత్యతాః పరస్యాదాయినః శకాః ।

భృత్యాః రవంతి ప్రాయేణ తేభ్యో రక్షేదీమాః ప్రజాః॥.....౧౩౩ ।

ప్రజలనురక్షించు నధికారమును రాజు దార్పితులు, విద్వాంసులు, గురీనులు నగువారి కీయవలయును. శతులను, బరపదార్థముల హరించుకొంగలనువారియదీన ముందుంచి చక్కగా పని చేయించవలయును. ఆశకులు మొదలగువారిని దుష్ట కర్మములనుండి మరలించుటకు వారిని రాజ భృత్యులుగా నొనర్చి విద్వాంసుల యదీనమందుంచి వారిమూలమున ప్రజలను యథారీతిని రక్షింపవలయును.

యే కాశ్మిరే ట్యేఽర్థమేవ గృహ్తాయుః పాపచేతనః ।

తేహి సర్వవ్యమాదాయ రాజా కుర్యాత్ప్రవాసనమ్॥ మమ.౧౩౪ ।

అన్యాయముగా వాటి ప్రతివాదులనుండి గుప్తముగా రసముఁ బుచ్చు కొని పక్షపాతముచేయు ఉద్యోగుల సర్వస్వమును హరించి తగినట్లు దండిచి, మరల వారు రాజానికి దేశమందు వాని సుంకవలయును, వానిని శిక్షింప నిరోధింప రాజభ్యుత్థులను దుష్టకర్మములను జేయఁబోత గుడురు, వారు దండించఁబడెనేని దక్కినవారును అట్టి చెరువనుల నుండి తొలఁగియుందురు. తమ యోగక్షేమము కాగుగా జరుగఁగలిగి నంతగాని, తాము ధనార్థులగు నంతగాని, రసమునో, భూమినో రాజునుండి రాజపురుషులు మాసికముగ, లేక వార్షికముగ లేక ఒకే పర్యాయము తీసికొనవలయును, వృద్ధులు తమ జీవితములో సగము ఉపకారవేతనము పొందవలయును, ఆ వృద్ధుఁడు బ్రతీతియుండువఱకు నతని జీవనము జరుపుటయందు ర్యానముంచవలయును. పిమ్మది నవనరములేదు. కాని వాని సంకాసమున కతని గుణానుసారము సత్కారముకాని, యుద్యోగముకాని యవశ్యమీయవలయును. ఇదియుఁగాక ఆ వృద్ధుడు గలిగినినవాని వాని బాలురు సమర్థులగువఱకు వారికిని, వాని లార్య బ్రతీతియుండునేని ఆపెరును, నిర్వాహార్థము తగినంత ధనమీయవలయును. ఆ ప్తీయును బాలురును దుశ్చరితులై న ఏమియునీయనక్కఱియుండదు. ఇట్టి నీతిని రాజు యథావిధి నడుపవలయును.

యథా పలేన యుజ్యేత రాజా కర్తా త కర్మణాః |

తథాఽపేక్ష్య స్మిదో రాష్ట్రే కల్పయేత్పతతం కరాన్ || మనుః ౨౨౧౨ ||

రాజును, కార్యరత్నలగు రాజపురుషులును, జనులును సుఖదోషభరితమును గొందునట్లు రాజును, రాజనీతవారును రాజ్యమునందుఁ బన్ను విరింపవలయును.

యథాల్పాల్యమదన్యాద్యం వాద్యోకోవత్పచ్చుదాః |

తథాల్పాల్పౌ గ్రహితవ్యో రాష్ట్రాద్రాక్షాతికః కరః || ...౧౨౩ ||

లోగ్య పదార్థమును తెలిగయు, దూడయు, దు ప్పే ద యు, కొంచెము కొంచెముగా గ్రహించునట్లు రాజును బ్రజలనుండి వార్షికపు పన్నును గొంచెము గొంచెముగా గ్రహింపవలయును.

నోఽపింద్యాదాత్మనో 'మూం పలేషాం రాశివృక్షయా |

ఉపిస్తస్యాత్మనో మూం మాత్మానం కాంశ్చ నీతయేత్ || ...౧౨౪ ||

మిక్కిలిలోతమచేదన-యరయల సుఖమూలమునుతిచ్చిన్నము-నష్టము ఎన్న టికిని జేయఁగూడదు. సుఖముమూలమునే రేడించు వ్యవహారము తనకును, ఇతరులకును దీదనే కరిగించును.

శిక్షతైన మృదువు స్వాత్మా-ర్యం విషయ మహిమః॥

శిక్షతైన మృదువైన రాజా భవతి సమృథః॥ మను-సమృ-౧౧౦౫

భార్యము ననుసరించి శిష్టాదు, గోమదాదు నగునట్టి మహిమతి దుష్టంకుఁ దీష్టాదు, శ్రేష్ఠులకుఁ గోమదాదునయి అతి మాననీయుఁ దగును.

ఏవం సర్వం విచారేదమితి కర్తవ్య మాత్మనః॥

యత్తతైవావశ్యమ త్తత్ప పరివర్తేదమా॥ పృథాః॥ ...౧౧౦౬

ఈ రీతిని రాజ్యపురైర్పాటుల నన్నిటిని జేసి సర్వదా వాని ననుసరించుచు ప్రమాదరహితుఁడు నయి తన ప్రజలను నిరంతరముఁ జాలింపవలయును.

విక్రొళంతో యవ్య రాష్ట్రాద్వితీయంలే దన్ముఖిః పృథాః॥

సంవత్సరః సర్వశ్యన్య మృతిః స న తు జీవతి॥ ...౧౧౦౭

ర్యశ్యసహితుఁడై యే రాజు చూచుచుండఁగా నేర్చుచున్న ప్రజల పరార్థములను, బ్రాణములను కొంగ లపహరింతులో. ఆ రాజు తన ర్యశ్య మాత్య సహితముగఁ బ్రరికియుండియుఁ జచ్చినవాడే యని తెలియవలయును. ఆ రాజు మహాదుఃఖమును బొందును.

శక్తియవ్య పరో దర్శః ప్రజానా మేవ పానమ్॥

విరిష్ణ పరితౌక్తా హి రాజా రక్షేణ యజ్ఞతే॥ ...౧౧౦౮

రాజుట్టి రాజునకు ప్రజలను జాలించుటయే పరమదర్శము. మనుస్మృతి యేదవ యర్థాయమందు వ్రాయబడియుండు నట్లును, సత నియమించునట్లును లిప్పు బుచ్చుకొను రాజు దర్మాత్ముఁడై సుఖము బొందును. దీనికి వివరీతముగ నొనర్చు రాజు దుఃఖమునే పొందును.

శక్తాయ పశ్యతే యామే కృతిగోదః సమాహితః॥

హత్యాగ్ని బ్రాహ్మణాంబ్రాహ్మ్య పృథివీత్వ తథా సదామ్॥ మను-౨౨౧౪౩

జామరాత్రి యుండఁగా లేచి గోదకృత్యము దీర్చుకొని సావధానుఁడై పరమేశ్వర భ్యానమును, అగ్ని హోత్రమును, దార్మిక విధానముల సత్కారమును, ఏదవ తోజనమును జేసి సత యందుఁ బ్రవేశింపవలయును

మిక్కిలిరోదముచేదన-యతరుల సుఖమూలమునుడిచ్చిన్నము-నష్టము
నిన్ను టికిని జేయఁగూడదు. సుఖముమూలమునే లేదించు వ్యవహారము తన
కును, ఇతరులకును వీడనే కలిగించును.

శిష్టతైవ మృదువు స్వాత్కార్యం వీక్ష్య మహిపతి॥

శిష్టతైవ మృదుతైవ రాజా తపతి సమ్యక్॥ మను.స్మృతి-౧౪౦౩

కార్యము ననుసరించి శిష్టీ(రు), గోమరు(రు)నగునట్టి మహిపతి దుష్ట
లకుఁ దీష్ట(రు), శ్రేష్ఠులకుఁ గోమరు(రు)నయి అతి మానసియుఁ డగును.

ఏవం సర్వం విచారేదమితి కర్తవ్య మాత్మనః॥

యత్తైవవర్జిత తత్కృతపరితక్షేడితః॥ పృథ్వా॥ ...౧౪౦౪॥

ఈరీతిని రాజ్యపురేచ్ఛాటల నన్నిటిని జేసి సర్వదా వాని ననుసరించుచు
ప్రమాదరహితు(రు) నయి తన ప్రజలను నిరంతరముఁ దారించవలయును.

విక్రోశంతో యస్య రాష్ట్రాద్వియంతే దస్మకః॥ పృథ్వా॥

సంవత్సరః పర్యవశ్య మృతిః వ స తు తీవతి॥ ...౧౪౦౫॥

భృత్యసహితు(డై) యే రాజా చూడుచుండఁగా నేర్పుచున్న ప్రజల
పదార్థములను, బ్రాణములను దొంగ లపహరించురో, ఆ రాజు తన భృత్య
మాత్య సహితముగఁ బ్రతికియుండియుఁ జచ్చినవాడే యని తెలియవలయును.
ఆ రాజు మహాదుఃఖమును బొందును.

శత్రుయస్య వరో ధర్మః ప్రజానా మేవ పాంసమ్॥

నిర్దిష్ట పంతోక్తా హి రాజా రక్షేతి యజ్ఞసే॥ ...౧౪౦౬॥

కొఁబట్టి రాజునకు ప్రజలను తారించుటయే పరమధర్మము. మనుస్మృతి
యేదన యధ్యాయమందు వ్రాయబడియుండు నట్లును, సత నియమించునట్లును
బిన్ను బుచ్చుకొను రాజు ధర్మాయు(డై) సుఖము బొందును. దీనికి విపరీత
ముగ నొనర్చు రాజు దుఃఖమునే బొందును.

ఉక్తాయ హృషే యామే కృతిగదః సమాహతః॥

హతాగ్ని త్రాహ్మదాంశ్చక్య పృథివీత్య తథాం సతామ్॥ మను-౧౪౦౭॥

బామురాత్రి యుండఁగా లేచి కొవకృత్యము దీర్చుకొని సాపదాను(డై)
పరమేశ్వర ద్యానమును, అగ్ని హోత్రమును, రాత్రిక విధ్యాంసుల సత్కా-
మును, ఏదన భోజనమును జేసి సత యందుఁ బ్రవేశింపవలయును.

సంది, విగ్రహము, యానము, ఆసనము, ద్వైతరీతావము, సంక్రమము, అను నీ ద్వివిధములగువానిని రాజా యతావీరిని దెలియవలయును. నమానయానకర్మా చ వివరీతస్తదైవ చ.

తదా త్యాగి సంయుక్తః సంతిర్జ్ఞేయో ద్వివిధః॥ ...౧౬౩॥

(సంది) శత్రువుతో స్నేహము చేయుట లేక వివరీతముగ నక్షయమందీయు వర్తమానమందును, తవిష్యత్తునందును జేయవలసిన కార్యములను యథావిధిగఁ జేయుట అని యిది రెండువిధముల సంది.

స్వయంకృతకృత్యాగ మతాతే కాం ఏవ వా.

మిత్రవ్యైరైవచకృతే ద్వివిధో విగ్రహః స్మృతః॥ ...౧౬౪॥

(విగ్రహము) కార్యనిర్వహణకుచితముయ మందేవి అనుచిత సజ్జ మందేవి కానుగాని తన మిత్రుని మూలమునఁ గాని అపరాధము చేసిన శత్రువుతో విరోధించుట ఇది రెండువిధములు.

ఏకానన్యాయితే తాత్యే ప్రాప్తే యవృన్యాయా.

సంహతస్య చ మిత్రేణ ద్వివిధం యానముచ్యతే॥ ...౧౬౫॥

(యానము) తలాదన ఏదేని కార్యము సంభవించినపుడు ఒంటిగా గాని, మిత్రునితోఁ గలసి కాని, శత్రువుపై దండెత్తిపోవుట, ఇది రెండు విధములు.

క్షీణస్య చైవ శ్రమతో దైవాత్పూర్వకృతేన వా.

మిత్రవ్యైరానురోధేన ద్వివిధం వ్యూతమాననమే॥ ...౧౬౬॥

ఏదేని కారణముచేఁ దాను శ్రమముగ క్షీణించి నిర్బలఁడయినపుడు గాని, లేదా మిత్రుఁ డర్థగించునపుడుగాని దన స్థానమందుండుట, ఇది రెండు విధములు.

అంశ్యోస్థామినశ్చైవ ప్రితిః కార్యార్థవిధయే.

ద్వివిధం కీర్త్యతే ద్వైతం పాదుల్యగుణవేదినిః॥ ...౧౬౭॥

(ద్వైతము) కార్యనిర్వహణకు నేనాపకులను, నేనలను రెండువిధములొనర్చి విజయముఁ దొందుట, ఇది రెండు విధములు.

అర్థసంపాదనార్థం చ పీడ్యమానస్య శత్రుత్విః॥

పాదుషు వ్యవధేకార్థం ద్వివిధః సంక్రయః స్మృతః॥ ...౧౬౮॥

(అశ్రయము) తన ప్రయోజన మేదేని సారించునిమిత్రము శత్రువుడే దీకింపఁబడకుండునట్లు బలవంతుఁడగు నొక రాజునో లేక యొక మహాత్మునో శరణము వొచ్చుట. ఇది తెండు విధములు.

యదాపగచ్చేదాయశ్శా మాదిర్యం దృవమాత్మనః॥

తదాత్మే దార్పికాం పీదాం తదా సంధిం పమాశ్రయేత్॥ మను-౧౮౭॥

అప్పుడు యుద్ధ మొనర్చుటచే దీడగలుగుననియు, దిమ్మటఁ జేయుటచే వృద్ధియు, విజయము గలుగుననియుఁ దెలిసెనేని, శత్రువుతో నప్పటికి గలిసి యుచితసమయమువఱకు దైర్యముతో నుండవలయును.

యదా ప్రహృష్టా మన్యేత సర్వాస్తు ద్రవ్యశీర్ష్యకమ్॥

అత్యుద్రితం తదాత్మానం తదా దుర్వీర విగ్రహమ్॥ ...౧౮౮॥

తానును, దన ప్రజలును, దనసేనయు సత్యంత ప్రసన్నులనియు, సున్నత ధీరులనియు, శ్రేష్ఠులనియుఁ దెలిసినపుడే శత్రువుతో విగ్రహించి యుద్ధము చేయనగును.

యదా మన్యేత తావేన హృష్టం ఘ్నం బలం స్వకమ్॥

మరన్య విపరీతం చ తదా యాయాద్రిఘం శ్రతిః॥ ...౧౮౯॥

తన సేన హర్షముతోఁగూడి, పుష్టిగలిగి, ప్రసన్నులవముతో, నున్నదనియు, వైరిసేన దీనికి విపరీతముగ దుర్బలమయి యున్నదనియుఁ దెలిసినపుడు శత్రువుమీదికి యుద్ధమునకై పెడరంపలయును.

యదా తు స్యార్ధరిషీడో వాహనేన బలేవ చ॥

తదానీత ప్రయత్నైవ శనకైః సాంత్వయన్నరీశా॥ ...౧౯౦॥

తన సేన బలములో, వాహనములోఁ గొఱవడియుండునేని శత్రువులను మెల్లమెల్లఁగాఁ బ్రయత్నముతో శాంతపఱచుచు, దనస్థానమును వదలక యుద్ధవలయును.

మన్యేతారిం యదా రాజా సర్వదా బలవత్తరమ్॥

తదా ద్విదా బలం కృత్వా సారమేశ్కాశ్కమాత్మనః॥ ...౧౯౧॥

శత్రువు అత్యంత బలవంతుఁడని యెఱిగినపుడు సేనను ద్విగుణముగ గాని, ద్వివిధములుగ తానీ చేసి పైఁబడి తన కార్యమును సారించవలయును.

యథా వరవిలాసం తు గమనీయమౌ భవేత్.

తదా తు సంక్రమేత్ క్షిప్రం చార్మికం జలినం నృపమౌ ...౧౭౪౫

శత్రువులు త్వరలోనే తనమీదికి దండెత్తి వచ్చుచున్నారని తెలిసి నప్పుడు తక్షణమే యొక చార్మికమును, జలవంతుడు నగు రాజా నాశ్రయమును దీసికొనవలయును.

నిగ్రహం పశ్యంతీనాం చ కుర్యాత్కౌటిరింస్య చ।

ఉపసేనేక తం విశ్వం సర్వయత్నైర్నరుం యథా ...౧౭౪౬

శత్రువుల జలమును నిగ్రహించిన - అర్థగించిన - తన ప్రజలను, నేనలను గురువులవలె నిత్యము నేవింపవలయును.

యది తత్రాపి సంవశ్యే ద్దోషం సంశ్రియతారిశం।

సుయద్వేష తత్రాపి నిర్విశంకః సమాచరేత్ చను ...౧౭౪౭

అగ్రయించిన పురుషునితో దోషము కనబడెనేని అతనితోడను నిశ్వంకుడై బాగుగ యుద్ధము చేయవలయును.

చార్మికుడగు రాజుతో నెప్పుడును విరోధింపఁగూడదు. అతనితో సర్వదా కలిసిమెలిసి యుండవలయును. దుష్టుడు బ్రజలుఁడుగా నుండిన నతని జయించుకొనుటకై తెచ్చిన యుపాయములఁ బ్రయోగించుట యుచితము:-

సర్వోపాయైస్తథా కుర్యాద్విత్తిః పృథివీపతిః।

యథాస్యాభ్యుదయో న స్యుర్మితోదాసీవ శత్రవః చను ...౧౭౪౮

ఏది గుర్రెఱిగిన పృథివీపతి తన మీఠు యదాసీనులును (మర్యాస్తులును) అనగా (తదృష్టులును) శత్రువులు ప్రజలులు గాకుండునట్టి నమస్త విరోపాయములచే వర్తిల్లవలయును.

అయశిం సర్వకార్యాణాం తదాత్వం చ విచారయేత్.

అశికాం చ సర్వేషాం గుణదోషా చ తత్వతః ...౧౭౪౯

చరమానకాలమందుఁ జేయుచున్న, రవిష్యత్తునందుఁ జేయవలసిన, భూతకాలమందుఁ జేసిన నమస్త కార్యములను వాని యధార్థమగు గుణదోషముల విచారణ చేయవలయును.

అయత్నాం గుణదోషైః సదాత్వే క్షిప్రవిశ్వయః।

అతే కార్యేషుః శత్రుర్హృదిభూయతే ...౧౭౫౦

ఏమృతి దోషములను నివారించుటకును, గుణములను స్థిరపరచుకొనుటకు బ్రయత్నింపవలయును. ఏరాజు భవిష్యత్తునందుఁ జేయఁదగిన పనులయందలి గుణదోషములను గుర్రెఱిగి, వర్తమానమందుఁ జేయఁదగిన వానిని తక్షణమే నిశ్చయించుచు, చేయఁబడిన కార్యములందలి కొఱుఁతలను సవరించుకొనుచు నుండునో అతఁడు శత్రువులచే నెప్పటికిని ఐరాజితుఁడు కాఁడు.

యత్రైవం వాటిజంబట్టు ర్విరోధానీనకశ్రవః॥

తతా సర్వం సంవిదవాః దేవ సామాసికో నయః॥ మను-౬-౧౮౦॥

మిత్రులను, ఉదాసీనులను, శత్రువులను వశమయకొను ప్రయత్నమును అన్ని విధములచే రాజపురుషులును, విశేషించి రాజును జేయవలయును. దీనికి విరోధముగ మోహముం దెన్నఁడును దగులువడఁగూడదు. ఇదియే సంక్షేపముగ విషయము-రాజనీతి :-

కృత్వా విరాసం మూలే తు యాత్రికం చ యాచిది॥

ఉపగృహ్యోస్పృహం దైవ దారాణానమ్యగ్నిరాదు రః మను-౬-౧౮౧॥

రాజు శత్రువులపై యుద్ధమునకుఁ బోవునపుడు తన రాజ్య రక్షణకుఁ దగిన యేర్పాటుచేసి యాత్రకుఁ దగిన సమస్త సామగ్రిని పేకరించుకొని సమస్త వేనలను, యానములను, వాహనములను, శస్త్రాస్త్రాదులను సంపూర్ణముగఁదీసికొని, అన్ని వైపుల దూతలను-నలువైపుల సమాచారములను తెలుపుటకు గుప్తముగా నియమించి యుద్ధమునకు పోవలయును.

సంశోధ్య త్రివిధం మార్గం షడ్విధం చ ఐలం స్వకమ్॥

సాంవరాయక కచ్చేన యాథావరీషధరం శస్త్రైః॥ ...౧౮౨॥

మార్గములు మూఁడువిధములు; ఒకటి స్థలము (భూమి) రెండవది జలము (నది, సముద్రము) మూఁదవది ఆకాశము. ఈ మార్గములను శుద్ధముచేసికొని భూమిపై రథ, గజ, తురగముల మీఁదను, నీటియందు నావల మీఁదను, ఆకాశమునందు విమానాది యానములమీఁదను పోవలయును. రథ, గజ, తురగ, వరాతులు, అస్త్ర శస్త్రములు, అన్న సానములు మొదలగు సామగ్రులను వెంబడి దీసికొని పూర్ణలంఘ్యులఁ గూడుకొని యేదే నొక విమిత్తమును బ్రసిద్ధపఱచిశత్రువుల నగరనమీపమునకు పెల్లె-పెల్లెఁగా పోవలయును.

శత్రుసేవిని మిత్రేణ గూఢే యుక్తకరో రనేకః,

గతవృత్త్యాగతే చైవ స హి కష్టకరో రిషుః॥ ...౧౮౮౬॥

రోపం శత్రువుతోఁ గలిసి, పైకిఁ దనతోఁ గంపియుండునట్లు నటించు శత్రువునకుఁ దన లేదము పిత, వాని రావపోవలయుండును, వానితో మాటలాడుట యందును మిక్కిలి జాగ్రత్త కలిగి యుండవలయును. రోపం శత్రువై పైకి మిత్రునిగా నటించువానిని గొప్ప శత్రువని యెంచవలయును.

దండఘ్నాహేన కన్యార్థం యాయాతు శశిరేన వా,

చరాహ చకరాశ్చాం వా సూర్యా వా గరుడేన వా॥ ...౧౮౮౭॥

సమస్త రాజపురుషులకును యుద్ధవిద్యను నేర్పి రానును నేర్పియుండ వలసినదియేగాక ప్రజలకును నేర్పియుంచవలయును. శివనర్మసిందిన యోధులే రాగుగా యుద్ధముఁ జేయుటకును, జేయించుటకును దెలిసియుందురు. శివ నేర్పునవ్వుడు(దండఘ్నాహము)దండమువలెను, (శరకు)బండివలెను, (చరాహ) వందులు ఒకటి పెంబడి మఱియొకటి పరుగెత్తుచుఁ దటాకన నన్నియు గుంపుగా గూడునట్లును, (మరక) పిళ్ళయందు మొనలి చరించు విదమునను, (సూచిఘ్నాహ) సూచి మొన సూక్ష్మముగా నుండి వెనుక జోయినకొండి స్థూలముగా నుండునట్లును, నేనను శివతేఁ దీర్చవలయును. (పీలకంఠ) నెమలి అటు నిటు దటకునఁ గొట్టునట్లు నేనలను దీర్చి యుద్ధముచేయు విదమును నేర్చవలయును.

యశశ్చ భయామాశంకేత్తతో విస్తారయేత్సంఘః ।

వర్షేన చైవ ఘ్నాహేన వివికేత చరా న్వయమ్॥ ...౧౮౮౮॥

ఏ వై ఘ్నన భయము రోఁదునో ఆ వై ఘ్నన సేనను వ్యాపింపఁ జేయవలయును.. సేనాపతులను నాలుగు వైపులను బెట్టవలయును. (చద్రఘ్నాహము) అనఁగా రామరవలె నాలుగు వైపులను సేనలనుంచి చుద్యఁదానుండవలయును.

సేనాపతి చలార్యశ్చ నన్వదిత్తి వివేకయోగః ।

యశశ్చ భయామాశంకేత్ ప్రాచీం శాం కల్పయేద్దిగమ్॥ ...౧౮౮౯॥

సేనాపతులను, చలార్యులను-సేనలను ఆజ్ఞాపించుచు, సేనలతోగూడి యుద్ధముఁ జేయుచు, యుద్ధముఁ జేయించుచు నుండుపీఠులను-ఎనిమిది దిక్కుల యందు నుంచవలయును. యుద్ధము జరుగుచుండు వై ఘ్నననే సేనలముఖము

నుంచవలయును. కాని అన్యధిక్కులఁగూడ దగిన యేర్పాటు చేసియుంచవలయును. అట్లు చేయలేని వెనుకనుండియు, ప్రక్కలనుండియు శత్రువులచే దయము కలుగవచ్చును.

గుల్మార్గ స్థాపయేదస్తాః కృతసంజ్ఞాన్ వమంతరః॥

స్థానే యద్దే ర తశ్చలాన రీరూపవికారః॥ ...౧౯౦౧॥

గుల్మములు—దృఢ స్తంభములు—నలె యుద్ధ విద్యయందు సుశిక్షితులు. రాత్రితులును, నిరిచి యుద్ధముచేయుటయందుఁ జతురులు, భయరహితులు వికార పితృగని మనస్సుగలవారునుగువారిని నాలుగు వైపులయందునుంచవలయును.

సంహతాన్ యోధయేదల్పాన్ కామం విస్తారయేద్బలహన్॥

సూర్యా వశేనై చైవైతాన్ ఘ్నాహేన ఘ్నాఘ్నా యోధయేత్॥ ...౧౯౦౨॥

అనేకులతోఁ గొందఱే యుద్ధముచేయఁ దలస్థించినపుడు గుంపుగాఁ గరిసి యుద్ధము చేయవలయును. వీలయినపుడు వారిని తక్షణమే వ్యాపింప జేయవలయును. నగరమందుఁగాని, కోటయందుఁగాని శత్రువుల సేనయందుఁగాని ప్రవేశించి యుద్ధము చేయవలసి వచ్చినపుడు (సూరిఘ్నాహము) లేదా (వజ్రఘ్నాహము) ఇరువైపులఁ బరుగుగం బర్గము రెండు వైపులఁ జీల్చు నట్లు యుద్ధముచేయుచు ప్రవేశించుచుఁ జోరవలయును. ఇట్లు అనేకప్రకారముల ఘ్నాహములను—సేనలనుదీర్చి—యుద్ధముఁ జేయింపవలయును. ఏడుట (కశమ్పి) అనఁగా పిరంగి, తుపాకి వీనిని బ్రయోగించుచుండురేని (సర్పఘ్నాహము) సర్పమువలెఁ బరుగుకొని ప్రాకుచు పిరంగుల యొద్దకుఁజేరి వారినిఁగొట్టి వానిని బట్టకొనవలయును. లేక ఆ పిరంగులను వారి వైపునకే త్రిప్పి యా పిరంగులచేతను, తుపాకుల చేతను వారిని గొట్టవలయును. లేదా ఈ పిరంగుల రెడురుగ వృద్ధులను గుఱ్ఱముల మీఁద సంపుచు శత్రువులను గొట్టవలయును. నదుమనడుమ మంచిమంచి గుఱ్ఱపురొతుల నుంచవలయును. ఒకపేటూరి వరు గెత్తి మీఁదబడి శత్రువుల సేనను చిన్నతన్నముఁజేసి పట్టకొనవలయును లేక తఱిమి చేయవలయును.

న్యందనాన్వై నమే యధ్యేదనూసే నాద్వివై ప్రతా॥

వృక్షగుల్మావృతే దాపై రసవర్షాయురైః స్వరేణ...౧౯౦౩॥

సమతూమియందు రథాశ్వ పదాతులతోను, సముద్రమందు నావల మీదను, జలము కొద్దిగానున్న ఏనుగులమీదను, చెల్లయందును, బోదలలో

రాజముంచేతను, ఇసుక కూములయందుఁ గర్తి బాలులతోను యుద్ధము చేయవలయును చేయింపవలయును.

చక్రహస్త యేర్పణం ఘోషాః శాంశ్చ సమ్యక్సంజీవయేత్.

చక్రశ్చైవ వివాహీయా వరీన్ యోధయశామహి || ...౧౯౪౫||

యుద్ధచమయమందు యుద్ధము చేయువారికి హస్తోత్సాహములను గరిగింపవలయును. యుద్ధము నిలువఁగానే శౌర్యమును. యుద్ధమందుత్సాహమును గరిగించి, వక్త్రవ్యముచేతను, అన్నపానవత్సృశ్చ సహాయములచేతను, దౌషదాదులచేతను, అందఱి మనస్సులను బ్రసన్నపఱుపవలయును. ఘోషామదీర్ఘర యెన్నఁదను యుద్ధము చేయఁగూడదు, చేయింపను గూడదు. చక్కగా యుద్ధము చేయుచున్నారా, లేక రచకముతో వర్తిల్లుచున్నారా అని తెలిసికొనుటకు యుద్ధము చేయుచుండు తన నేన చేష్టను గవిసెట్టి యుండవలయును.

ఉదయోద్ధాదిమాహీర తాష్టంజి రాసోఽవజీవయేత్.

దూషయేన్యాశ్చ సతతం యదపాహ్నోరశేందనమ్ || ...౧౯౪౬||

ఉదితమని తోచినపుడు శత్రుసేనలను నాలుగు వైపుల ముట్టడించి యాటంచుటచే యుంచవలయును. శత్రువుల యాహారవదార్థములను, నీటిని, ఇందనములను నాశనము జేయవలయును.

లింగాశ్చైవ తదాగాని ప్రాతావపరిధా వ్రతా.

సహవస్కంఠయేచ్ఛైవం రాత్రౌ విరావయేత్తరా || ...౧౯౪౭||

శత్రువుల చెఱుపు, సగరము, తోట, అగర్త వీధిని దగుల గొట్టి తమ పెట్టుచు జయించు సుపాయము చేయవలయును.

చక్రమాదాని ర కర్వీర లేహం రక్త్యాన్యోఽపితాన్.

రత్నైశ్చ పూజయేదేనం చరానభుజ్యైః సహ || ...౧౯౪౮||

జయించి వారినుండి ప్రమాణమును-బ్రతిజ్ఞను-వ్రాయించి పుచ్చుకొనవలయును. ఉదితమని తోచినపుడు అతని వంశస్తుఁడగు మఱి యేదార్మిక పురుషునేని రాజుగాఁ జేయనగును. నీవు మా యాజ్ఞానుసారము నచరి న్యాయముతో బ్రతిఱును కాలింపవలయునని యుపదేశించి యట్లే వానినుండి వ్రాయించి పుచ్చుకొనవలయును. మరల మప్రవము కలుగకుండులాగున నతని యొద్ద నొకపురుషునుఁజవలయును. ఓడిపోయిన వానిని, బ్రధాన పురుషులతోఁ గలిసి

రత్నాదీ ఉత్తమ వదార్థముల నొసంగి సత్కరింపవలయును. వానియొక్కేమ మునకు భంగము కరిగింపఁగూడదు. చారాగృహమందుంచినను గూడ నోరు కరేఁగరిగిన కోరమునుమాని యానందముగా నుండునట్లు అతని నుచితరీతిని సత్కరింపవలయును.

అదాన మప్రియకరం దానం చ ప్రియకారకమ్.

అట్టిప్రకారా మర్తవాం కాలే యుక్తం ప్రశస్యతే ॥ ౨౦౪ ॥

ప్రపంచమందితరుల వదార్థమును గ్రహించుట వారియెడల నప్రీతికిని, తిరుట వారియెడ ప్రీతికిని గారణమగును. విశేషించి సమయోచితకార్యముల నెఱవేర్చవలయును; ఓడిన వానికి మనోవాంఛిత వదార్థముల నిచ్చుటయుత్తమము. అతని నెన్నఁడును ఎత్తిపొదువరాదు. ఎగతాళి చేయరాదు. అతని మొదట 'చూడు నిన్ను జయించితిమి' అని కూడ ననరాదు. మీరు 'మాసోద ఊవంబీవారు' ఈ మొదలగు మాటలచే నదా గౌరవింపవలయును.

మిత్రుని లక్షణము:—

హిరణ్య తూమినంప్రాప్త్యా పార్థివో న కత్తెరతే.

యథా మిత్రం ద్రువం లక్ష్మ్యా ధృవమప్యాయతీశ్చమమ్ ॥ మను..౩..౨౦౫ ॥

నిప్పులమైన ప్రేమయుట్టుదును. భవిష్యద్విషయములను గూర్చి యోచించువాడును కార్యమును సాధించుటయందు సమర్థుడు నగుమిత్రునిగాని. లేక దుర్బలుఁడగు మిత్రునిగాని పొందుటవలన వర్తిల్లునట్లు నువర్తమును-తూమిని-పొంది రాజు వర్తిల్లనేరడు.

దర్శణం చ కృతజ్ఞం చ కుష్టప్రకృతి మేవ చ.

అనుకృతం స్థిరాచరణం లఘుమిత్రం ప్రశస్యతే ॥ ౨౦౬ ॥

దర్శమును గుర్తెఱిగినవాడు, కృతజ్ఞుఁడు-చేసినమేలును మఱవని వాడు-ప్రసన్న స్వభావుఁడు, అనురాగియు, స్థిరాచరుఁడు నగు సామాన్య మిత్రునిఁ బొందియు రాజు ప్రళంఘితుఁ డగుచున్నాడు.

ప్రాజ్ఞం కురీనం కూరం చ దక్షం దాతావ మేవ చ.

కృతజ్ఞం ధృతిమంతం చ కష్టమాహు రరిం బదాః ॥ ౨౦౭ ॥

బుద్ధిమంతుఁడు, కురీనుఁడు, కూరుఁడు, పీరుఁడు, చతురుఁడు, దాత. చేసిన యుపకారము నెన్నువాడు, కైర్యవంతుడు నగు పురుషుని నెన్నఁడును

శత్రువుగాఁ జేసికొనఁగూడదు. దీనిని దృఢముగా నమ్మవలయును. అట్టివానిని శత్రువుగాఁ జేసికొన్నవాఁడు తప్పక దుఃఖముఁ బొందును.

ఉదాసేనుని లక్షణము:—

అర్యతా పుష్పవజ్రానం శౌర్యం కరుణవేదితా

స్థానిలక్ష్మ్యం చ సతత ముపాసనగుహోదయః॥ మను.౬.౨౧౧౩

ప్రశంసిత గుణయుక్తుఁడు సజ్జన దుర్జన వివేక జ్ఞానముగలవాఁడు, తూరపీఠుఁడు, కరుణగలవాఁడు, స్థూలలక్ష్మిఁడు—పై పైమాటలను నిరంతరము వినువాఁడు నగు సతత దుదాసేనుఁడు.

ఏవం పర్యవసరం రాజా సహ సంతుల్య మంత్రికః॥

వ్యాయాహ్యస్థైర్య మర్హాహ్నా తోట్రహంతఃపురం విశేతో॥ మను.౬.౨౧౧౪

పూర్వము చెప్పినట్లు ప్రాచీనాలమందు లేచి కొంచెములను సంఖ్య పాసనను సలిపి అగ్ని హోత్రమును జేసి లేక చేయుచి. మంత్రులతో నాలోచించి, సేవలోనికిఁబోయి తృప్త్యులందఱతోను, సేవాభ్యక్షింతులతోను గలిసి వారిని సంతోషపజచి నానా ప్రకారములగు వ్యూహాశిష - రవాయతు - చేసి చేయుచి, యేనుగులు గుఱ్ఱములు అప్తలు మొదలగు వాని కాలలను, శస్త్రాస్త్రముల కోశములను, పై ద్యాలయమును, రసకోశములను బరిశీలించి, వానిలోఁ బొలఁగింప వలసినవానిని చొలఁగించి, వ్యాయామకాలకు తోయి వ్యాయామముజేసి, మర్యాహ్మనమయమందు తోజనయుకొఱకు అంతఃపురమును—బర్హి మొదలగువారు నివసించు స్థానమును—బ్రవేశింపవలయును. ఏమృత సువరీక్షితమును, బుద్ధి బల పరాక్రమవర్ధకమును, రోగనివారకమును, సుగంధిత మిష్టాద్యనేక రసయుక్తమును ఉత్తమమును అగు నన్నమును వ్యంజనపానాదికములను సుఖముగ సుందరగునట్లు భుజింపవలయును. ఈరీతిని మొలఁగుచు నమ న్ని రాజ్యకార్యముల నున్నతి పఱుపవలెను.

పంచాభ్యాగ ఆకేయో రాజా తథ హిరణ్యయో॥

రాజానా మష్టమో రాగః షడ్ధో ద్వాదశ ఏవ వా॥ మను.౬.౧౩౦౮

వ్యూహారము చేయువారినుండి, కిచ్చకాదులనుండి వారికి బంగారు వెల మొదలగువానితో గణగు లాభములో నేఁబడియవ రాగమును, దియ్యము మొదలగు నాహారవస్తువులమీఁద నాజవరాగమునో, యెనిమిదవ రాగమునో

తేదా పండ్రింకవల్లిగమునో పుచ్చుకొనవలయును. పొంతు కాపులు మొదలగువారినుండి వారు తోజన సానములు, దనములేక దుఃఖముఁ బొందకుండు నట్లు పుచ్చు పుచ్చుకొనవలయును. ప్రజలు రవాణ్యులు, ఆరోగ్యవంతులు, అన్న పాన సంపన్నులునై యుండిరేని ఆ రాజకూడ మిక్కిలి యున్నదినిబొందును. రాజ తన సంశాసమునకు వలెఁ బ్రజలకు సుఖ మొసంగవలయును. ప్రజలు రాజును, రాజపురుషులను దమ తండ్రులవలె నెంచవలయును. కాపులు మొదలగు పారిశ్రామికులు రాజులకు రాజులు. ప్రజలులేరేని రాజుండఁదు. రాజు లేరేని ప్రజలు నుండరు. రాజు ప్రజలు వీరువుడును దమతమ కార్యముం యందు స్వతంత్రులుగను, సామాజిక కార్యములయందు పరస్పరము పర తంత్రులై ప్రీతితో మొలఁగవలయును. ప్రజల సమ్మతి విరుద్ధముగా రాజు కాని, రాజపురుషులుగాని నరువఁగూడదు. రాజ నాజ్ఞకు విరోధముగా రాజ పురుషులుకాని, ప్రజలుకాని నరవఁ దగదు. ఇది రాజనీతి. ('పారిశీక్య') సంక్షేపముగ నిట్లు వ్రాయఁబడినది. విశేషించి చూడఁగోరువారు నాలుగువేదములు, మనుస్మృతి, శుక్రనీతి, మహాభారతము మొదలగు వానియందుఁబొంది వీక్షయించుకొన నగును. ప్రజల వివాద పరిష్కార వ్యవహారములు మను స్మృతి అష్టమ సప్తమాధ్యాయాదుల ననుసరించి చేయవలయును. ఇచ్చటి సంక్షేపముగ వ్రాయఁబయిను :-

ప్రశ్నాం దేశదృష్ట్యా కాత్మదృష్ట్యా హేతుః॥

అష్టాదశమ మార్గేషు నిర్దిష్ఠాని వ్యతీర్ణ వ్యవహారాను. ౮.౩ *

సతయు, రాజును, రాజపురుషు లందఱును తేదాచారకాత్మ వ్యవహార హేతువులచే నీ క్రింద వ్రాయఁబడు పదునెనిమిది వివాదాస్పదములగు మార్గములయందలి వివాదవిషయములను ప్రతిదినము నిర్ణయింపవలయును. కాత్మములందుఁ జెప్పఁబడని యేదేని నియమములు ఆవశ్యకములని తోచినపుడు రాజును, ప్రజలును ఉన్నతిని గలిగించునట్టి యుత్తమోత్తమ నియమముం నేర్పలువలయును.

తేషామధ్యమృదాదానం విశేషోఽప్యమిదిక్రయః॥

సంఘాయ చ సముద్ధానం దత్తస్థానపరకృ దః. ...౮.౪*

వివాదాస్పదములగు పదునెనిమిదివిషయములు:- ౧. (ఋదాదానమ్) ఎవరి నుండియేని ఋణమిచ్చిపుచ్చుకొనుచు ౨. (విశేషమ్) కురువనిచ్చిన వకార్యమును

ఏక ఏవ సుహృద్భక్త్యో నేరనేష్యనుయాతి యః॥

శరీరేణ నమం నాగం నవ్యమవ్యధీ గర్భతి॥ ...౨౮౧౦౬

ఈ ప్రపంచమందు మృత్యువునకుఁ దిమ్మతిఁగూడ వెంటదించివచ్చు నది ఈ భర్తమును స్నేహితుఁడొక్కఁడే. శరీరము నడిచినతోడనే తక్కిన పదార్థములన్నియు నాశము పొందును. అనఁగా సంగము వదలిపోవును. భర్తము వదలదు.

పాదోఽభర్తవ్య కర్తారం పాదః సాక్షిః సమ్యక్॥

పాదః సతానదః సర్వాన్ పాదో రాజానమ్యకృతి॥ ౨౮౧౦౭॥

రాజసభయందుఁ బక్షపాతములే సన్న్యాసము జరిగెనేని అక్కడి యభర్తము నాలుగు భాగములగుచున్నదిః- దానితో నొకభాగము చేసినవానిని. రెండవభాగము సాక్షిని, మూడవ భాగము సతానదులను, నాలుగవ భాగము ఆయభర్తల సభ కలివతియగు రాజును బొందును.

రాజా తవత్యనేవాస్త్ర ముద్యంతే క సతానదః॥

ఏన్ గర్భతి కర్తారం నింతార్హో యత్ర నింద్యతే॥ మను-౨౮౧౦౮॥

ఏ సభయందు నిందకు తగిన వారికి నింద, స్తుతికి యోగులగువారికి స్తుతియు, దండనకర్తలగు వారికి దండన, మన్ననకు యోగులగు వారికి మన్నన గలుగుచున్నచో యక్కడ రాజును, సతానదులను, రాజరహితులై పవిత్రులగుచున్నాడు. పాపము చేసినవారికే పాపముకలుగును.

సాక్షులు:-

అపాః పర్యేషు వర్షేషు కార్యాః పార్యేషు సాక్షిః॥

సర్వ భర్తవిదోఽటర్థా విపరీతాంస్తు వర్ణయేత్॥ మను-౨౮౧౦౯॥

అన్ని వర్షములయందును, దార్పికులును, విద్వాంసులును, నిష్కపటులును, సర్వ భర్తములు గు రైఱింగినవారును, బోధరహితులును, సత్యవాదులును అగువారినే న్న్యాయవ్యవస్థయందు సాక్షులుగాఁ దీనికొన వలయును. దీనికి విపరీతముగ నుండివారి సాక్ష్యము గ్రహింపఁగూడదు.

ప్రీదాం సాక్ష్యం ప్రీయః కుర్యాద్వీణానాం పర్వకా ద్విదాః॥

కూర్వాన్య సంతః కూర్వాతా మంత్ర్యవామంత్ర్యయోనయః॥ ...౨౮౧౧॥

ప్రీతుకు ప్రీతును, ద్వీజులకు ద్వీజులును, కూద్రులకు కూద్రులును, అంత్యజులకు అంత్యజులును సాక్షులుగా మందవలయును.

పాదాపేను చ సర్వేషు స్తేయవంగ్రహణేషు చ।

వాగ్దండయోశ్చ పాదాపేన పరిక్షేత సాక్షిణః ॥౨౩౨॥

బలాత్కార తర్కములగు దొంగతనము, వ్యతిచారము, కళోర వదనము, కొట్టుట, ఇట్టి యనరాదములయందు సాక్షిని బలిషీంపరాదు. సాక్షియవశ్యతమని యెంచనురాదు. ఈ సనులన్నియు గుప్తముగా జరుగునుగదా.

బహుత్వం పరిగృహీయాత్పాక్షిత్వైరే నరాదివః ।

సమేషు తు గుణోత్కృష్టాన్ గుణత్వైరే ద్వికోత్తమాన్ ॥ ౨౩౩ ॥

రెండు వైపులను సాక్షిలుండిరేని బహు సంఖ్యానుసారమును, రెండు వైపులను సమానముగ సాక్షిలుండిరేని ఉత్తమ పురుషుల సాక్ష్యమున కనుకూలముగను, రెండు వైపుల సాక్షులును ఉత్తమ పురుషులుగ నుండిరేని ద్వికోత్తముల - ఋషి, మహర్షి, యనుల సాక్ష్యమున కనుసారముగను న్యాయము చేయవలయును.

సమక్షదర్శనాత్పాక్ష్యం ప్రవచాన్తైవ నివృత్తిః।

తత్ర సత్తం బ్రువన్ సాక్షి రత్కారాణాం న హియతే॥ మను-౩౪॥

సాక్ష్యము రెండు విధములు. సాక్షిత్వగః జూచిన సాక్ష్యము. విన్న సాక్ష్యము. సత్యమందగినపుడు సత్యము చెప్పిన సాక్షులు దర్శనీయులుగాని, దండనీయులుగాని గాజాలరు. అసత్యము చెప్పిన సాక్షులను యథాయోగ్యముగ దండింపవలయును.

సాక్షి దృష్టశృతారస్య ద్విబింశవర్ణాన్య సంవది।

అవాక్కురకచక్షేరి ప్రేక్ష్య స్వరాశ్చ హియతే ॥౨౩౪॥

రాజసత్యమందుఁగాని, యే యుత్తమ పురుషుల సత్యమందుఁగాని సాక్షి యగుసతఁడు చూచిన దానిని, వినినదానిని విరుద్ధముగఁ జెప్పెనేనియతని (జిహ్వచ్ఛేదనము) నాలుర కోయవలయును. వాడింతియకాక మృతినొందిన ఏమృదుఁడూడ నుభయునుండి దూరమగును.

స్వధావేనైవ యద్రూయైస్తద్గ్రాహ్యం వ్యావహారికమ్।

అతో యదస్యద్విబ్రాహ్యుర్వ్యాప్తం తదపార్థకమ్ ॥౨౩౫॥

సాక్షి, స్వధావముచేఁ జెప్పు వ్యవహార సంబంధపు మాటలను నమ్మవలయునే కాని, వ్యతిరీక్తముగ నేర్పబడి చెప్పినమాటలను నమ్మఁగూడదు. న్యాయాధికుఁడు వానిని వ్యర్థమని తెలియవలయును.

సతాంతః సాక్షిః। ప్రాప్తా సర్వవ్యర్థస్థి సన్నిహిః।

ప్రాప్తివారోఽనుయంతీత విధివానేన సాంత్యయన్॥ ...౨౦౩॥

సతలో వాది ప్రతివాదుల యెదుట సాక్షులు ప్రవేశించినప్పుడు—వ్యాయా దీకుదు. ప్రాప్తివాదులు (వకీలు, దొంగలు) వారిలో కాంతి పూర్వికముగ నిట్లు చెప్పవలయును:-

యద్వయోనసయోర్యేత్య కార్యేస్థివే దేష్టితం దిశః।

తద్బ్రూత సర్వం సత్యేన యుష్మాకం హ్యత్ర సాక్షితా॥ ...౨౦౪॥

ఓ సాక్షులారా : ఈ కార్యమందీ యరువుర విషయములను మీకుఁ దెలిసిన దానిని సత్యముగాఁ జెప్పుదు. ఏలయన గా నీ విషయమున మీరు సాక్షి యయియున్నారు.

సత్యం సాక్ష్యే బ్రవన్వాపి లోకానాహ్నిరి ఘృష్ణాన్॥

ఇహ దానుత్తమాం కీర్తిం వాగేహి బ్రహ్మభూతా॥ ...౨౦౫॥

సత్యమును జెప్పుసాక్షి జన్మాంతరమందు త్రమ జన్మమును, ఉత్తమ లోకాంతరము లందరి జన్మమును దొంది నుభవించును. ఈ జన్మమందును బర జన్మమందును గీర్తిని బొందును. వేదములందీ వాణియే సత్యార్థమునకును, దిరస్కారమునకును గారజమని వ్రాయఁబడియున్నది. సత్యము చెప్పువాఁడు గౌరవింపఁబడును. అసత్యము చెప్పువాఁడు నిందింపఁబడును.

సత్యేన పూయతే సాక్షి రర్థః సత్యేన చర్తతే।

తస్మాత్సత్యం హి చ త్రప్యం సర్వవర్జేమ సాక్షిః॥ ...౨౦౬॥

సత్యము చెప్పుటచే సాక్షి పవిత్రుఁడగుచున్నాఁడు. సత్యము జెప్పుట చేతనే రర్థము వర్తిల్లును. కాఁబట్టి అన్నివర్జముల సాక్షులు సత్యమునే చెప్పుట యోగ్యము.

అత్యైవ హ్యత్యనః సాక్షి గతిరాత్మా తతాత్మనః।

మావచంస్థాః స్వమాత్మానం సృజాం సాక్షిజముతమమ్॥ ...౨౦౭॥

అత్యకు సాక్షి అత్య. అత్యకు గతియు నాత్యయే. దీనిని దెలిసి ఓ మనుష్యుడా మనుష్యులందఱికిని ఉత్తమ సాక్షియగు నీయాత్మను అవమాన పఱువకుము. నీయాత్మయందును, మనస్సునందును, వాణియందును ఉండు సత్యలావణమే సత్యము. దీనికి వివరీకమయినది అసత్యము.

యస్య విద్యానహి వదతః క్షేత్రాంతో వాఙ్మతః |

కస్మాన్మ దేవాః శ్రేయాంసం రోకేఽన్యం పురుషం విదుః || ౧౧౭ ||

సాక్ష్యము చెప్పుచుందు నేపురుషుని యాత్మ (విద్యాకాక్షేత్రజ్ఞుడు) "కరీరమును గుర్తెఱుగునది" రోపం శంకను బొందదో అట్టిపురుషుని కంటె నత్తముందని విద్వాంసులు మజెననిని గ్రహింపరు

ఏకోఽహమస్మి త్యాశానం యత్త్వం కల్యాణ మన్యసే |

నిత్యం స్థితస్తే హ్యుత్కృష పుణ్యపాపేక్షిత ముచిః || ౧౧౮ ||

కల్యాణమును గోరు ఓ పురుషాడా! నీ వొంటిగా నున్నావని నీయాత్మ యందుఁ దెలిసి నీవనత్యమాదరాదు. నీహృదయమందు సంకర్మామి రూపముచే పుణ్యపాపములను జూచు ముచి, -వరమేశ్వరుడు-మఱియొకఁడున్నాడు. ఆ పరమాత్మకు భయపడుచు సర్వదా సత్యమునే చెప్పుము.

రోలాన్మోహార్పయాన్మై త్యాశామాత్మోభాతతైవ చ |

అజ్ఞానా ద్వాంలానాచ్చ సాక్ష్యం వితత ముచ్యతే | మను-౧౧౯ ||

రోలము, మోహము, స్నేహము, కామము, క్రోధము, అజ్ఞానము, పుతనములచేత ఇచ్చిన సాక్ష్యములు ప్రమాదార్థములు కావు.

ఏషా మన్యతమే స్థానే యః సాక్ష్యమన్యతం వదేత్ |

తస్యదండవిశేషాంస్త్ర వశవజ్ఞమ్యనుభూత్వః | ౧౨౦ ||

ఏనిలో నేష్టానమందై నను సాక్షి అనిద్యమాదె నేని ఈ క్రిందఁ జెప్పఁ జూరీతిని దండింపఁబడ వలయును:-

రోభాత్పహస్రం దండ్యస్తు మోహాత్పూర్వం కు సాహసమ్ |

రయాద్ద్వై మర్యమో దంభో మైత్ర్యాత్పూర్వం దతుర్గుణమ్ | .. ౧౨౧ ||

రోధముచే ననిద్యపు సాక్ష్యమిచ్చెనేని వానినుండి వదునేను రూపాయల పదియదానిను, మోహముతో నట్టిసాక్ష్యమిచ్చెనేని మూడు రూపాయల రెండ దానిను, భయముచే నట్టిసాక్ష్య మిచ్చెనేని ఆఱు రూపాయల పావులాయు, స్నేహముచే నిచ్చెనేని పంద్రెండు రూపాయల నఅయు దండుగఁ బుచ్చుకొన వలయును.

కామాద్దగగుణం పూర్వం క్రోధాత్తు త్రిగుణం పున్ |

అజ్ఞానాద్వై కతే పూర్వే చరిత్యార్పక మేవ తుః || ౧౨౨ ||

కామముచే నబద్ధపు సాక్ష్యమిచ్చిన వాని కిటువదియైదు రూపాయలును, గ్రోదముచే నిచ్చిన వానినుండి నలువదియూ ఐదు రూపాయల వదునాటగజాలును, అజ్ఞానముచే నిచ్చెనేని ఆఱు రూపాయలును, పనితనముచే సట్టి సాక్ష్యమిచ్చెనేని వానినుండి ఒక రూపాయ తొమ్మిదియజాలును దండుగ విధింపవలయును.

ఉవ్వ ముదరం తిహో హస్తా పాదౌ చ వందయన్ ।

దక్షిణాపాద తత్రైవ దశం దేహస్తతైవ చ॥ ...౧౨౩॥

దండించటకు నుపసౌంద్రియము, కడుపు, నాలుక, చేతులు, కాళ్లు, కన్నులు, ముక్కు, చెవులు, భ్రూము, దేహము ఈ పదియును స్థావరములు, అనగా పీనియందే శిషింపవలయును.

అనుబంధం పరిశ్రావ దేశికాదౌ చ భర్తృకః ।

పారాపరాదౌ చాలోక్య దండం దంభ్యేషు పాతయేత్ ॥ ...౧౨౪॥

వ్రాయఁబడిన దండనకంటె నెక్కువగూడ విధింపవచ్చును. ఎట్లనగా గ్రోదముచే దప్పుసాక్ష్యమిచ్చువానికి వదునేను రూపాయల పదియజాలు దండుగ వ్రాయఁబడియున్నది కాని అత్యంత నిర్లనుఁదయ్యెనేని వానినుండి తత్తువ గను, ధనాద్యుఁదయ్యెనేని తెండింతలు మూడింతలు నాలుగింతల వజరును గూడ విధింప వచ్చును. దేశమును, గాంమును, అవరాధముఁ జేసినవాని పరిస్థితిని బట్టి దండింపవలయును.

ఆరక్కదండనం రోశే యశోఘ్నం కీర్తినాశనమ్ ।

అస్వర్గంఛ పరశాపి తస్మాత్తత్పరివర్జయేత్ ॥ మను-౧౨౫॥

అరక్కయు క్తమైన దండనపూర్వప్రతిష్ఠను, వర్తమాన తవిష్యత్తులయు పరజన్మయు కీకాని నశింపఁజేసి పరజన్మమందును దుఃఖమును గలిగించును. కాఁబట్టి యరక్క పూర్వముగా నెన్నఁడును దండింపఁగూడదు.

అదంధ్యాన్దండయన్ రాజా దంధ్యాన్త్రైవాప్యదండయన్ ।

అయశో మహాదాహ్నితి వరకం చైవ గవ్యతి॥ ...౧౨౬॥

దండనీయులను దండింపక ఆదండినీయులను దండించు రాజు బ్రతికి యుండునపుడు గొప్పనిందను, జర్చిన పిమ్మట మహాదుఃఖమును జొందును. కాఁబట్టి యవరాధము చేసినవానినే దండింపవలయును, అనపరాధిని నెన్నటికిని దండింపఁగూడదు.

వాగ్దండం ప్రవచనం కుర్వాద్ధిగ్దండం తదవంతరమ్.

శృతియం దనదండం తు వదదంత మతః పరమ్. ...౧౧౫౫

దండము నాల్గువిధములు:- మొదటిది వాగ్దండము- నిందించుట. రెండవది రిగ్దండము-నీవేరి యిట్టివని చేసితివి అని దిక్కరించుట. మూడవది దనదండము-జరిమానా. నాల్గవది వదదండము-కొరదాతోఁగాని దైత్రముతోఁగాని గొట్టుట లేదా కిరచ్చేదనము చేయుట.

యేవ యేన యథాంగేన స్తేనో నృపు విచేష్టతే.

తత్తదేవ హరేదస్య ప్రత్యాదేవాయ పార్తివః. ...౧౧౫౬

దొంగ ఏయేయంగముచే నెట్లు మనుష్యులయందు విరుద్ధచేష్టను జేయుచున్నాఁడో ఆయా యంగమును (మనుష్యులందరికి శిక్ష నేర్పుటకు) రాజు చేరింపవలయును.

ఏతాదర్శః సుహృద్భాతా తాద్యా ఫుత్యః ఫురోహితః.

నాదంద్యో నామ రాక్షోఽస్తి యః స్వదర్శే న తిష్ఠతి. .. ౧౧౫౭

స్వదర్శ మూచరింపనివారు తండ్రియైనను, ఆదాద్యుఁడైనను, మిత్రుఁడైనను, ప్రేమియైనను, పుత్రుఁడైనను, పురోహితుఁడైనను, రాజునకు దండుగ, అనఁగా రాజు న్యాయాననమందుఁ గూర్చుండి న్యాయముజేయునపుడు ఎవరికిని ఒకపాతము చేయక యథోచితముగ దండింపవలయును.

కర్ణావణం తవేష్టంద్యో యతాస్యః పాశ్చాత్యో జనః.

తత్ర రాజా దవేష్టంద్యః సహస్రమితి దారదాః. ...మను-౬౩౬

ఏ యవరాద మొనర్చి సారాఠణ మనుష్యున కొకకాని దండుగ విధింప, బదునో యా యవరాద మొనర్చిన రాజునకు వేయి కానుబుదండుగ విధింప, బడవలయును. అనఁగా సారాఠణ మనుష్యునకంటె రాజునకు వేయిరెట్లును, మంత్రికి నెనిమిదివందలరెట్లును, అశవికంటె దక్కువగువానికి నేఁడువందల రెట్లును, అశనికంటెఁ గ్రిందివానికి నాఱువందల రెట్లును దండుగ విధింప, బడవలెను. ఈ రీతిని ఉత్తరోత్తరము-నర్పార్యుఁడగు భృత్యునకు-ఎనిమిది రెట్లకంటె, దక్కువగా శిక్ష కలుగఁగూడదు. (అనఁగాఁ బ్రజల కంటె ఉద్యోగుల తెక్కువ శిక్ష విధింపఁబడవలయును.) అట్లు లేకుండిన సుద్యోగులు ప్రజలను నాశనము చేయుదురు. పింహమధికదండనచేతను, మేక అల్పదండన

చేతను వశమగును. కాబట్టి రాజు మొదలుకొని కట్టకడపటి భృత్యునివఱకు నుండు ఉద్యోగులకు అవసాధమందుఁ సామాన్య ప్రజలకంటె సరికకె విరింపవలయును.

అష్టపాద్యం తు శూద్రస్య ప్రేయే తపతి కిర్విషమ్.

పోదలై వ తు వైశ్యస్య ద్వాత్రింశత్ శ్రీయస్య చ॥ ...౩౩౩౩॥

అక్షే కొంత వివేకముగల శూద్రుఁడు కొంగిరించినచో నెదిమిది రెట్లును, అట్టి వైశ్యునకుఁ బరియాచిరెట్లును, శ్రీయునకు ముప్పదిరెండు రెట్లును.

బ్రాహ్మణస్య చతుఃషష్ఠిః పూర్ణం వాఽపి శతం భవేత్.

ద్విగుణా వా చతుఃషష్ఠి స్తద్దోషగుణవిధి సః॥ ...౩౩౪౪॥

బ్రాహ్మణునకు అఱువదినాల్గురెట్లుకాని, నూఱురెట్లుకాని, నూటయఱువ దెదిమిదిరెట్లుకాని శత పలుగవలయును. అనఁగా జ్ఞానమును, బ్రతిష్ఠయు నెవనికెంత యధికముగా నుండునో-వానికి దండనము నట్లే యధికముగా విరింపఁబడవలయును.

ఐంద్రం స్థానమర్చిషేష్యుర్యశ శ్చాక్షయ మవ్యయమ్.

సోపేక్షేత శ్చైవమపి రాజా సాహసికం నరమ్॥ మను-౩౩౪౪॥

రాజ్యాధికారులును, రత్నమును బిశ్వరత్నమును ఇచ్చగించు రాజును, బలాత్కారముగ దోచుకొను బందిపోటు మొదలగు దొంగలను శక్షించుట యందు ఒక్క శబ్దమేని ఆరిస్య మొనర్పఁగూడదు.

సాహసపురుషుని లక్షణము:—

వాగ్మస్తాత్రస్కరాచైవ దండేనై వ త హింసకః ।

సాహసస్య సరః కర్తా విశ్లేయః సావకృత్రమః॥...౩౩౪౫॥

దుష్టచరనములను తిప్పువానికంటె, దొంగతనముఁ జేయువానికంటె, దండముచే హింసించువానికంటె, సాహసించి బలాత్కారపు పనులు చేయు వాఁడు మహాసాహి-దుష్టుఁడు అని తెలియవలయును.

సాహసే వర్తమానం తు యో మరయతి పారికః ।

ప వివాకం ప్రతిత్యాజ్య విద్యేషం దారిగచ్ఛతి॥...౩౩౪౬॥

ఏ రాజు (దుష్టకార్యమందు) సాహసించి వర్తిండు పురుషుని దండింపక నహసముతో నుండునో యతఁడు క్షీణుమే వినాశమును బొందును. రాజ్యమందు ద్వేషమును బుట్టును.

స మిత్రకావద్రాజా విపులాభ్యా రసగమౌ ।

సమత్సృ శీత్యాహసికా సర్వభూకరయావహన్ ॥...౩౪౦॥

సమస్త ప్రాణులకు దుఃఖమిచ్చు సాహసకపురుషుడు తనమిత్రుడై నను, తనచతుడై నను లక్ష్యమునేయక (అతనిని బండింపకయు, చేడింపకయు) ఎన్నటిని విడువఁగూడదు.

గురుం వా బాలవృద్ధౌ వా బ్రాహ్మణం వా బహుశ్రవణమ్ ।

అతఃతాయినమాయాంఠం హన్యారేవాఽవిచారయన్ ॥...౩౪౧॥

రక్కమును వదలి యధవ్యమునందు వర్తిండుచు నపరాధముఁజేయుని యితరులను బంపువానిని తన గురువై నను, పుత్రుడై నను, చంద్రియైనను, బ్రాహ్మణుడై నను, మరి యనేక కావ్యముల వినినవాడై నను విచారించక చంపివేయ వలయును-చంపిన విమృశ విచారించవలయును.

నాతఃతాయినరే దోఘో హంతుర్యవతి కశ్యప ।

వ్రకాం వాఽవకాం వా మన్యుస్తన్మన్యుశ్చుర్యుతి ॥...౩౪౨॥

దుష్టపురుషులను బ్రకటముగాఁ బంపినను, రహస్యముగాఁ బంపినను బంపినవానికిఁ బాపముకలుగదు. ఏరియనఁగా క్రోధినిఁ గ్రోధముతోఁ బంపుట క్రోధముతోఁ గ్రోధమునకు యుద్ధమని తెలియవలయును.

యన్య స్తేనః పురే నాన్తి నాన్యత్త్రగో స దుష్టవాక్ ।

స సాహకదండహ్నా స రాజా శత్రుకోశిక్ ॥...౩౪౩॥

ఏ రాజు రాజ్యమందు బొంగలు కాని, పరప్రీతిగములు కాని, దుష్ట వచనములను జెప్పువాడు కాని, సాహసికులుగాని, బందిపోటు బొంగలు కాని, రాజులను తంగవజులు వారుకాని లేరో ఆరాజు మిక్కిలి శ్రేష్ఠుఁడు.

తర్హరం లంఘయేద్ధ్యా త్త స్వల్లాగిగుణదర్పితాః ।

తం శ్వరిః బాధయేద్ద్రాజా సంహ్లానే బహుసంస్థితః మను.౮.౩౪౪

ఏ ప్రీతనజాతి, గుణముల గర్వముచేఁ బరిచి వదలి వ్యతిరేకులనో దానిని అనేక ప్రీతపురుషుల యొడుట బ్రతికి యుండఁగాఁ గుర్వలచేఁ గఱి పించి రాజు చంపివేయవలయును.

ఇహంసం బాహుభ్యావం శయనే వస్త్ర ఆయనే |

అర్హదర్శ్యకృత్యాని తత్త్ర కహ్యేత పావ్యుర్థః ...౩౦౨

అదేరిరిని దన ప్రీతిని వదలి వరప్రీతి గమనముఁగాని, వేళ్యగమనము గాని చేసిన పాపులను ఎఱ్ఱఁగాఁ గాచిన యనుప మంచములమీఁదఁ జరుండఁ బెట్టి యనేక పురుషుల యొడుట తస్యముఁజేసి వేయవలయును.

ప్రశ్న :- రాజుగాని, రాణిగాని లేక న్యాయాధీశుఁడుగాని, వాని భార్యగాని, వ్యతిరేకరాది పాపము లొనర్చి లేని వారిని దండించు వారెవరు ?

ఉత్తరము :- సతవారు దండింపవలయును. వారికి శిక్షయుఁ బ్రజల కంటె సత్తికముగ నుండవలయును.

ప్రశ్న :- రాజు మొదలగు వారు సతవలన శిక్ష నేల గ్రహించురు ?

ఉత్తరము :- రాజు ఒక పుణ్యాత్ముఁడు, తాగ్య శాలియగు పురుషుఁడు-అతనికి శిక్ష విధింపవలయు సతఁడే శిక్షను గ్రహింపవలయు నుండెనేని ఇతరులు శిక్షనేల యంగీకరింతురు ప్రజలును ప్రధానియు, అధికారులును, సతయు న్యాయముగా దండింపఁ గోరిలేని ఒంటిరాజేమి జేయగలఁడు? ఇట్టి వ్యవస్థ లేకుండునేని రాజును, బ్రధానియు, సమర్థ పురుషులందఱును అన్యాయ మందు ముడిఁగి న్యాయభర్తములను ముంచి ప్రజల నందఱును నాశముచేసి తామును నష్టమైపోదురు. న్యాయయుక్తమగు దండమునకే రాజు అనియు, రర్హమనియుఁజేడు. దానిని నష్టపఱచు వానికంటె సీతపురుషుఁడు మతెవ్వఁ డును లేఁడు అను నీ శ్లోభార్థమును రాజు స్మరింపవలయును.

ప్రశ్న :- మీరు వర్ణించినట్లు కఠినముగా దండించుట యుచితము కాదు. ఏయనఁగా మనుష్యుఁడు, ఏయంగమునేని నృప్తించువాఁడుకాని బ్రదికించువాఁడుకాని కాదు, కాబట్టి యట్లు దండింపఁగూడదు.

ఉత్తరము :- దీనిని కఠినమని యెంచువారు రాజునీరిని గుర్తెఱుఁగరు; ఏయనఁగా ఇట్లు ఒకనిని దండించుటచేత రోగు లందఱు చెరువమల నుండి

దూరమగుదురు. దర్శమాగ్గమందుదురు. యథార్థముగఁ జూచితిమేని ఆవ
గించునయేని పరుల లాగమునకు రానిది యీదండనయే. సుగమమైన దండన
కలిగెనేని దుష్టకార్యములు విశేషముగ వృద్ధిచెందును. మీరు సుగమదండమని
యెంచునది కోటిరెట్లు కఠినమగుచున్నది. పిరియనఁగా ననేడులు దుష్టకార్యము
లానర్పిలేని గొంచెము కొంచెముగానే దండించవలసివచ్చును. అనఁగా నొకని
కొక మఱుగు దండనయు, మఱియొకనికి పాపుదండనయు నిచ్చితిమేని
రెండునుగలిసి యొక మఱుగుండాపు దండన యగును. దీనిని వారిరువురుడ
నమలాగము చేసితిమేని ప్రతివానికిని ఇటువది నేరుల యజపాపు దండన
యగును. దుష్టులు ఇట్టి సుగమ దండననేమి లక్ష్యముచేయుదురు; ఒకని కొక
మఱుగు దండనయు, వేపురకు ఒక్కొక్కని కొక్కొక్క పాపు దండనయుఁ
గలిగెననుకొందము. వేపుర దండన గలిసి మనుష్యజాతి మీఁద నాఱుమఱుగుల
పాపుదండన పదును గనుక అధికమగుచున్నది. ఇదియే కఠినము. ఒక మను
ష్యునకు నొక మఱుగుదండన యిచ్చుటయే రక్కునయు, సుగమము నగు
చున్నది. కాఁబట్టి మేము వర్ణించిన దండమే సుగమము.

దీర్ఘార్థని యథా దేశం యథా కాలం తకో రివేతే ।

సదీతిరేసు తద్విద్యాత్పముద్రే నాస్తి లక్షణమ్ ॥ మను...౪౦౬౫

మిక్కిలి నిమగ్దయగు మార్గమందు. సముద్ర తీరములందును, నదుల
యందును-ఆ యా ప్రదేశముల నైకార్యమునుబట్టి పన్ను విధింపవలయును.
మహాసముద్రములందుఁ బన్ను నియమింప వలను పడదు. కాఁబట్టి అను
భూమిగునట్టి-రాజనకును గొప్పగొప్ప నావికులకును లాభము కలుగునట్టి
వ్యవస్థఁ జేయవలయును. పూర్వము ఈ దేశస్థులు నావలు నడుపుండలేదను
మాట సర్వదా అద్భుతమని యెంచవలయును. దేశ దేశాంతరములందును,
దీప్త దీప్తపాంతరములందును నావలపైఁబోయి వచ్చు కన ప్రజలకు దుఃఖ
మేమాత్రమును గలుగకుండు నట్లు రాజు రక్షింపవలయును.

అహన్యహన్యవేక్షేత కర్మా వ్రాణా వాహనాని చ ।

అయవ్యయౌ చ నియతా వాకరాన్ కోశ మేవ చ ॥ ...౪౦౬౫

రాజు ప్రతిదినమును దిన కార్యములు ముగించిన పిమ్మట నేనుఁగులు
గుఱ్ఱములు మొదలగు వాహనములను, అయవ్యయములను, రథాదుల అకర
ములను, గోళమును విరీక్షింపవలయును.

ఏవం సర్వానిమాత్రాణా వ్యవహారాన్సమాచయత్ ।

వ్యవహారేర్నివృత్తం సర్వం ప్రాప్నోతి వరమాం గతిమ్ ॥ ...౪౨౦౧

రా. ౨౨ ఈ ప్రకారము సమస్త వ్యవహారములను యథార్థిని ముగించి, ముగించఁ జేయుటచే నమస్త పాపములనుండి విముక్తుఁడయి వరమగతి యను మోక్షనందమును పొందును.

ప్రశ్న :- సంస్కృత విద్యయందు రాజనీతి సంపూర్ణము గనున్నదా అసంపూర్ణముగనా ?

ఉత్తరము :- పూర్తిగా నున్నది. భాగోళమందు నడుచుచుండు- నడువగలయట్టి రాజనీతియంతయు సంస్కృతవిద్యనుండియే గ్రహింపబడినది. ప్రత్యక్షముగా వ్రాయబడని విషయములకొను-

ప్రత్యహం లోకదృష్టేశ్చ కాత్మదృష్టేశ్చ హేతుభిః మమ ॥ ౨౨౧ ॥

రాజనకును ప్రజలకును సుఖకారకము లనియు, దర్శయంత్రము లనియు నెంచఁబడు ఆయా నియమములను బూర్ణ విద్వాంసులతోడి రాజసభ ఏర్పఱపవలయును. కాని చేతనయినంతవఱకు చాల్యావస్థయందు వివాహములు జరుగనియగూడదు. సర్వదా శరీరమును ఆత్మయుఁబూర్ణ బలముతోఁ గూడియుండునట్లు యథార్థిని బ్రహ్మదర్శము నేవించి నేదింపజేయవలయును. వ్యధిచారమును, బహువివాహములను అవినీయవలయును. శేవరిము ఆత్మబలమును-విద్యాజ్ఞానములను-అభివృద్ధి చేసికొని శరీరబలమును వృద్ధి పఱపరేని బలవంతుఁడగు నొక్కఁడే వందలకొలది విద్వాంసులను, జ్ఞానులను జయింపఁగలుగును. ఇదిగాక శేవరి శరీరబలమునే వృద్ధిపఱచుకొని ఆత్మార్థివృద్ధి చేయకుండురేని ఉత్తమ రాజ్యపాలనావ్యవస్థ విద్యలేక యెన్నఁదును గలుగఁజాలదు. వ్యవస్థ లేకుండునేని అందఱును దమలో దాము విరోధించి కలహించుచు, జగదమారుచు నష్టలు, శ్రష్టలు నయిపోదురు. కాఁబట్టి సర్వదా శరీర, ఆత్మబలము వృద్ధిపఱచుకొనుచుండవలయును. వ్యధిచారము, ఆతి విషయాసక్తి యను పీనివలె బలమును, బుద్ధిని నాశనముఁ జేయు వ్యవహారములు నుతేవియులేవు. ఏశేషించి క్షత్రియులు దృఢాంగులుగ, బలయుక్తులుగ నుండవలయును. వారే విషయాసక్తు లయిరేని రాజదర్శమే

శష్టమయిపోవును. 'యథా రాజా తథా ప్రజా' (రాజత్యనీద ౧౩వ) రాజు వలెనే ప్రజలునగుదురు. దీనిని ధ్యానమందుంచుకొని రాజును, అధికారులను ఎన్నఁడును దుష్టాచారముల నాచరింపక నిరంతరము ధర్మ న్యాయములందే వర్తించి యందఱు సంస్కరణమునకు దృష్టాంతమై యుండవలయును.

సంక్షేపముగ రాజధర్మ మిచ్చట వర్ణింపబడినది. విశేషించి వేదము నందును, మనుస్మృతి సప్తమ, అష్టమ, నవమ అధ్యాయముల యందును, ఈశ్వరీ, విదుర ప్రజాగరము, మహాభారతమందలి శాంతిపర్వపు రాజధర్మము, అపద్ధర్మము మొదలగువానియందును గల పూర్ణ రాజనీతి వహించి మాందరి కుదును, సార్వభౌములును, జర్రవర్తులును అగుదురుగాక. 'వయం ప్రజావతేః ప్రజా అభూమ' (యజు ఆ. ౧౨ మం. ౨౯) ఇది యజుర్వేద వచనము. మనము ప్రజావతి-జరమేశ్వరుని-ప్రజలము. పరమాత్మ మన రాజు. మనము అతని కింకరులము-భృత్యులవంటి వారము అని తెలియవలయును. అతఁడు తన యపారకృపచే నతని సృష్టియందు మనలను రాజ్యాధికారులుగాఁ జేయును గాక. మన చేతులద్వారా అతని సత్య న్యాయములను బ్రవర్తింపఁ జేయునుగాక.

ముందు ఈశ్వర వేద విషయములు వ్రాయబడును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీ స్వామికృతమును
సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థ ప్రకాశమున
రాజధర్మ విషయము గల షష్ఠ సముల్లాసము
సంపూర్ణము.

సప్తమ సముల్లాసము

ఈశ్వర వేద విషయము

ఋచో అక్షరే పరమే చోమనస్కస్మిన్ దేవా ఆరి విశ్వే నిషేధుః ।

యస్తస్మి వేద విమృదా కరిష్యతి య ఇతర్దిదృశస్త ఇమే సమావతేః

ఋగ్ మం ౧. సూక్ ౧౬౪. మం. ౩౯౩

(ఋచో అక్షరే) ఈ మంత్రమునకర్తము బ్రహ్మచర్యాశ్రమ శిష్యులందు వ్రాయఁబడినది. (ఇవృణ సంక్షేపముగ వ్రాయఁబడును) ఎవఁడు దివ్యగుణ కర్మస్వరూప విద్యాయుక్తుఁడో, యెవనియందుఁ బృథివీ సూర్యాది లోకములు స్థితములై యున్నవో, ఎవఁడు ఆకాశమువలె వ్యాపకుఁడును, సమస్త దేవ తలకు దేవుఁడు నయియున్నాఁడో యతని నెవఁడు తెలియఁగో-నమ్మఁగో- ర్యానింపఁగో అట్టి నా స్థితుఁడును, మందమరియు సర్వదా దుఃఖసాగరమందే మునిగియుండును. కాఁబట్టి అతనిఁ దేరినీయే మనుష్యు లందఱును నుఱులు కాఁగలరు.

ప్రశ్న :- వేదమందు నీశ్వరు లనేకులు చెప్పఁబడి యున్నట్లు మీరొ వ్వదురా లేదా,

ఉత్తరము:- ఓవృకొనము. ఏలయనఁగా నాలుగు వేదములందెచ్చు టను ఈశ్వరులనేకులుగా చెప్పఁబడకపోఁగా నీశ్వరుఁ దొక్కఁడున్నాఁడని మాత్రము స్పష్టముగ వ్రాయఁబడియున్నది.

ప్రశ్న :- వేదమందు అనేక దేవతలను గూర్చి చెప్పఁబడియున్నదే । దాని యరిప్రాయమేమిది,

ఉత్తరము:- దివ్యగుణ యుక్తము లగుటవలనఁ బృథివి మొదలగు నవి దేవత లనఁబడును గాని వీనిని ఈశ్వరుఁడనికాని, ఉపాసనీయములని కాని యెచ్చుటను, అంగీకరింపలేదు. పై మంత్రమందుఁ జూడుదు. ఎవని యందు సమస్త దేవతలు స్థితములై యున్నవో ఆతఁడే తెలియుటకును, ఉపాసనకును యోగ్యుఁడని యున్నది. దేవతాకర్తమందేక నీశ్వరుని గ్రహించు వారు పోరపాటు పడుచున్నారు. అతఁడే సమస్త జగదుత్పత్తి స్థితి ప్రలయ

ముంసు జేయుచుందును, న్యాయాధీశుడును, అధిష్ఠాతయునగుటచేఁ జర
మేశ్వరుడు దేవుల కందఱుని దేవుఁడయి మహాదేవుఁడనఁబడును. (తెలియ
ప్రకాశ. (యజుః ౧౪. ౩౧) మొదలగు ప్రమాణములు వేదమందున్నవి. దీని
వ్యాఖ్యయు శతపథముందు (కాం. ౧౪. ప్రపా. ౫. బ్రా. ౩ వం. ౪) గలదు.
చూడుడు:- ముప్పది మూడు దేవత లనఁగా:- వృషిని, జలము, అగ్ని,
వాయువు, ఆరాశము, చంద్రుడు, సూర్యుడు, నక్షత్రములు ఇవి సమస్త
సృష్టికి నివాస స్థానములగుటచే నష్టవస్తువులు. ప్రాణ, అపాన, వ్యాన, ఉదాన,
సమాన, నాగ, కూర్మ, కృకరి, దేవదత్త, దనంజయులును, జీవాత్మయు
ని చరీరమును వదలు నపుడు ఏర్పించును గనుక సమనొకండు రుద్రులు.
సంవత్సరముతోని పండ్లెందు మానములు, ఇవి యందఱ యాయుస్సును
దీసుకొని పోవుచున్నవి. కనుక వన్నిద్దఱు ఆదిత్యులు. పరమేశ్వర్యమునకు
హేతువగుటచే మొఱుపునకు నింద్రుఁడని పేరు. వాయువు, వృష్టిజలము, బాష
యము కుద్రియును, విద్వాంసుల సత్కారములు, నానా ప్రకారములగు కిం
చిద్యులును గలిగింది యజ్ఞము ప్రజలను పాలించుచుచున్నది. కాఁచెట్టి యజ్ఞ
మునకుఁ బ్రణావతి యని పేరు. ఈ ముప్పదిమూడును, బూర్వోక్తగుణము
లచేఁ గూడియుండుటవలన దేవత లనఁబడును. దీని కన్నిటిని పామియు,
సన్నిటికంటె గొప్పవాడు నగుటచేఁ ముప్పది నాలుగవ పరమాత్మయే
యిహాస్య దేవుఁడని శతపథము పడునట్లవ చందమందు స్పష్టముగా వ్రాయఁ
బడియున్నది: ఇక్ష్లే తక్ష్మినఁచోక్షుఁ వ్రాయఁబడియున్నది. ఈ శాస్త్రములను
జూడదు. చూతురేని వేదమం దనేతేశ్వరులు కలరని యేల ద్రమింతురు ?

ఈ శాస్త్రము మిదగం నర్వం యత్కిం చ జగత్కిం జగత్ .

దేవ త్యక్తేన తుంతేతా మా గృథః కస్య స్విద్యనన్తే యజుః' అ. ౪౦. మం. ౧౫

౬. మనుష్యుఁడా: ఈ ప్రపంచమందుండు జగత్తునందు (గమనకీం
పదార్థము లన్నింటియందు) వ్యాపించి నియమించువాడు ఈశ్వరుఁ దనఁ
బడును. ఆతనికి భయపడుము. అన్యాయముగ దిశరులధనమును గాంక్షింప
కుము. అన్యాయమును వదలి న్యాయరూప దర్శముచే నీయాత్మవ్యాసా ఆనం
దము ననుభవింపుము.

అహం భవం వసునః పూర్వస్వస్వరూపం దనాని సంజయామి కశ్యపః ।
మాం హవేత్తే వితరం జంతవోఽహం చాతుషే విభవామి తోజనమ్ ॥

ఋ॥ మం. ౧౦. మా. ౪౮. మం. ౧౫

వేదమందీగ్వరుః దేమి యువదేశించు చున్నాఁడో వినుఁడు. ఓ మను
మృలారా! ఈశ్వరుఁడనగు నేను అన్నిటికినిఁ బూర్వము చిద్యమానుఁడనయి
నను ప్ర జగత్తునకుఁ బుత్రునై యున్నాఁడను. జగత్తునకు సనాతన కారణమును,
సమస్త దనములను విజయము చేయువాఁడను, దాతయు నయియున్నాఁడను.
సంతానము తండ్రిని లిలుచు నట్లు జీవులందఱును నన్నే పిలువ వలయును.
అందఱకు నుటమునిచ్చు నేను పాలన కొఱకు జగత్తునందు నానా ప్రకారము
లగు తోజనములను విధాగించుచున్నాఁడను.

అహమ్బుద్ధో స పరావిగ్య ఇదనం న మృత్యుపేదపత్యే కదాచన ।

సోమమిహ్నా మన్వంతో యాచౌ వసు న మే పూరవః సత్యే రిషాతనః ॥

ఋ॥ మం. ౧౦. మా. ౪౮. మం. ౨౫

నేను బరమైశ్వర్యవంతుఁడను, సూర్యునివలె సమస్త జగత్తును బ్రకాశ
పఱచుచాఁడను. ఎన్నఁడును జరాజయమునుగాని మృత్యువునుగాని పొందను.
నేనే జగద్రూపమగు దనమును నిర్మించినవాఁడను. జగత్తు నుత్పత్తి చేయు
వాఁడను నెనేయని తెలియుఁడు. ఉపదేశాఁడ! ఐశ్వర్యప్రాప్తికొఱకు యత్నము
చేయుచు మీరు విజ్ఞానాది దనములను నా నుండి కోరుఁడు. మీరు నా మైత్రి
నుండి దూరముగాకుఁడు.

అహం దాం గృతాతే పూర్వం వన్వహం బ్రహ్మ కృతవం మహ్యంవర్తనం ।

అహంభవం యజమానస్య దోషితాయజ్ఞసః సాక్షి విశ్వస్మిన్ తరే ॥

ఋ॥ మం. ౧౦. మా. ౪౮. మం. ౧౫

ఓ మనుమృలారా! నేను సత్యబ్రాహ్మణ రూపమగు స్థుతిజేయు మను
మృలకు సనాతన జ్ఞానాది దనముం నొసంగు చున్నాఁడను. నేను బ్రహ్మమను.
అసంగ వేదమును బ్రకాశపఱచుచాఁడను. నన్ను గూర్చి ఆవేదము ఉన్న
దున్నట్లు చెప్పుచున్నది. దాని ద్వారా నేను అందఱ జ్ఞానమును వర్ధిల్లఁచేయు
చున్నాఁడను. సత్పురుషులకుఁ బ్రేరకుఁడను, యజ్ఞము చేయువారికి వంతుఁడను
వాఁడను. ఈ విశ్వమందుఁగల కార్యములను జేయువాఁడను, ధరించు
వాఁడను నేను. కాబట్టి మీరు నన్ను వదలి మఱి యెవరిని నా స్థలమందుఁ
బాళింపకుడు; నమ్ముకుడు; తెలిసికొనకుడు.

హిరణ్యగర్భాః సమవర్తతాగ్రే జాతస్య జాతః పరితేజ ఆనన్ .

స దాచార్య వ్యతిహీం ద్యా ముతేహంభస్తైదేవాయ హవిషా విదేమః॥ ౧౭.౪౧

ఇది యుటార్హేద మంత్రము ఇందు మన మితరుల కుపదేశింపవలసిన విధానమును తెల్పియున్నాడు:-

ఓ మనుష్యులారా! ఎవడు సృష్టికి, చార్యము సూర్యాది తేజోవంత ముగిసోకముల కుత్సర్తి స్థానమును, ఆరావమును, ఉత్పన్నమయిన, అగు ఉన్న, తాగల వానికి స్వామియైనై యుండెనో, యగుచున్నాఁడో కాగలదో యతఁడే పృథీవి మొదలుకొని సూర్యులొక పర్యంతము గల సృష్టినిజేసి ధరించుచున్నాఁడు. ఆ సుఖస్వరూపుఁడగు పరమాత్మనుగూర్చి ఔము రక్తి నర్చి నట్ల మీరును నల్పుఁడు.

ప్రశ్న:-మీరు ఈశ్వరుఁడీశ్వరుఁడని చెప్పుచున్నారే, అతఁడున్నాఁడని యెట్లు సాధింపగలరు :

ఉత్తరము:-ప్రత్యక్షిది ప్రమాణము లన్నిటిచేతను.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరునియందుఁ బ్రత్యక్షిది ప్రమాణము లెన్నటికిని కుటంపఁజాలవు.

ఉత్తరము:-

'ఇంద్రియార్థ సన్నికరోత్పన్నం జ్ఞాన మవ్యవదేశ్యమవ్యతివారి

వ్యవసాయాత్మకం ప్రత్యక్షమ్॥ న్యాయ. ఆ. ౧. సూ. ౪॥

ఇది గౌతమమహర్షి రచించిన న్యాయదర్శనమందలి సూత్రము:-
క్రోత్ర, త్వక్, చక్షి, ఉహ్వ, మూఱ, మనస్సులకు శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధ, సుఖదుఃఖ సత్యాసత్యాది విషయములతో సంబంధము కలుగుటవలన సుత్పన్నమగుజ్ఞానము ప్రత్యక్షము. కాని యది ద్రవమరహితమై యుండవలయును. మనము దాగుగ విచారించితిమేని ఇంద్రియముల చేతను, మనస్సు చేతను గుణములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవేకాని గుణికాదు. త్వదాది నాలుగింద్రియములచే స్పర్శ, రూప, రస, గంధముల జ్ఞానము కలుగుటవలన గుణియగు పృథివి అత్యుత్తమగూడిన మనస్సునకుఁ బ్రత్యక్షమగుచున్నది. అట్లే యీ ప్రత్యక్షస్వప్తి యందలి రచనావిశేషాదులు జ్ఞానాది గుణములు ప్రత్యక్షమగుట వలనఁ బరమేశ్వరుఁడు ప్రత్యక్షమగుచున్నాఁడు. అత్య మనస్సును, మనస్సు ఇంద్రియములను ఏ దేని విషయమందుఁ లగ్నముచేసినపుడు. దొంగతనము మొదలగు చెడ్డపనులనుగాని, చేయఁదొడగిన క్షణమందును, తీపుని యిచ్చా

జ్ఞానాదులు అపొందిత విషయములందు వాలును. అప్పుడు ఆత్మలోఁ జెట్ట పనులు చేయుచును భయమును, శంకయు, లజ్జయు, మంచి పనులు చేయు చును నిర్భయతయు, నిశ్చింతతయు, ఆనందోత్సాహములును జుట్టుచున్నవి. అవి జీవాత్మ నుండి కల్గుచునవి కావు. పరమాత్మనుండి వచ్చును. జీవాత్మ కుట్టఁదై పరమాత్మ విచారమునఁదత్పరుఁడయినపుడతని కానమయమందీ యిద్దఱును బ్రార్థక్షమగుచున్నారు. పరమేశ్వరుఁడు ప్రత్యక్షమేయగునపుడు అనుమానాదులచేఁ జరమేశ్వరునిజ్ఞానముకలుగుటయందేమి సందేహము? కార్య మును జూచి కారణ మనుమానింపఁబడును గద.

ప్రశ్న:-రక్షకుఁడువ్యాపకుఁడాలేక యేదేని దేశవిశేషమందుండునా?

ఉత్తరము:-వ్యాపకుఁడు. ఏలయనఁగా నేదేశమందుండువాడయ్యెనేని సర్వాంతర్యామియు సర్వజ్ఞుఁడును, సర్వ నియంతుఁడును అన్నిటిని సృష్టించు వాఁడును భరించువాఁడును, బ్రళయము చేయువాఁడును గాఁజాలఁడు. కర్తలేని కావున క్రియగలుగుట యసంభవము.

ప్రశ్న:-పరమేశ్వరుఁడు దయాళువును, న్యాయకారియునా? కాదా?

ఉత్తరము:-అవును.

ప్రశ్న:-ఈ రెండు గుణములు పరస్పర విరుద్ధములు. న్యాయము చేసె నేని దయయు. దయఁజూపెనేని న్యాయమును దప్పిపోవును. ఏలయనఁగాఁ గర్మముల కనుకూలముగ నెక్కువ దక్కువలు లేక, నుచుదుఃఖముల నిచ్చుచి న్యాయము. అపరాధిని చండింపక వదలిపెట్టుట దయయనఁబడును.

ఉత్తరము:-న్యాయమునకును, దయకును నాచుమాత్రమే లేదము. ఏలయనఁగా న్యాయముచే నిర్దమగు ప్రయోజనమే దయచేతను నిర్దమగు చున్నది. మనుష్యుఁడు అపరాధము చేయుచుమాని దుఃఖమును బొందకుండ పరియోననుటయే తదః చండించుటవలని ప్రయోజనము. కాఁబట్టి యిరువులను దుఃఖమునుండి వదలించుటయే దయ; న్యాయమునకు మీరు చేసిన యర్థము సరియే కాని అపరాధిని చండింపక వదలిపెట్టుట దయ యని మీరు చేసిన యర్థము సరియైనది కాదు. ఏలయనఁగా అపరాధిని చండింపకుండిన దయ నాశనమయిపోవును. ఒక అపరాధియగు బందిపోటుదొంగను వదలిపెట్టుట యనఁగా నేంకొరిది రద్దాత్ములకు దుఃఖ మిచ్చుటయగును. ఒకని వదలుట

వలన వేలకొండి జనులకు దుఃఖమును గలిగించునది దయయెట్లు కాగలదు. ఆ కొంగను జంపుటవలన వేలకొండి మనుష్యులపై దయచూపుట యగుచున్నది. అదియే దయ.

ప్రశ్న:-అట్లేని దయ యనియు న్యాయ మనియు రెండు శబ్దములేల యున్నయది: వాని రెంటిని అర్థమొక్కటియేని రెండు శబ్దములుండుట వ్యర్థము. కాబట్టి యొకటే శబ్దముండుట కాగు. దయాన్యాయములని రెండు శబ్దములుండుటయే వాని ప్రయోజన మొకటి కాదని చూపుచున్నది.

ఉత్తరము:-ఏమి! ఒక యర్థమున కనేక నామములును, అనేకార్థముల కొక్క నామమును ఉండవా?

ప్రశ్న:-ఉండును.

ఉత్తరము:-అట్లుండేనేని మీకు శంకయేల?

ప్రశ్న:-రోకమందు వినుచున్నాము కాబట్టి.

ఉత్తరము:- రోకమందు నత్యమును, అనత్యమును వివేకమగుచున్నది. కాని వానిని విచారించి నిశ్చయించుట మన పని. ఈశ్వరుని సంపూర్ణ మగు దయను జూచుచు నను న్నత్యము ప్రయోజనము నపల మగుటకు ఆగ్రహించు పల పదార్థములను న్యవించి దానము చేసియున్నాడు. దీనికంటె గొప్పదయ మజీమేష్టి యుండును! ఇత న్న్యాయము ఫలమో ప్రత్యక్షముగా జూచుచు న్నాము. ఎక్కువ తక్కువలగు నుండుఃఖముల వ్యవస్థయే న్న్యాయవలమును చూపుచున్నది. దయాన్యాయముల లేదము:-మనస్సులో నందఱకును నుండు కలుగవలయుననియు, దుఃఖము దూరము కావలయుననియు, గోరి పని చేయుట దయ. కాహ్యచేష్టలచేత-బందన చేదనాదులచేత-దగినట్లు దండించుట న్న్యాయము. అందఱను దానముల నుండియు దుఃఖముల నుండియు దూరము చేయవలయుననుటయే యీ రెంటి ప్రయోజనము.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరుడు సాకారుఁడా? నిరాకారుఁడా?

ఉత్తరము:-నిరాకారుడు. సాకారుఁడేని వ్యావకుఁడు కాదు. వ్యావకుడు కాఁడేని నర్వణాదిగుణము లీశ్వరునియందు ఘటించఁజాలవు. ఏలయ నఁగాఁ బరిమితవస్తువునందు గుణకర్మవ్యవహారములు పరిమితముగానుండును. అదిగాక శీతోష్ణ, విదా, శృష్టా, రోగ, రోష, లేదన, లేదనాదులు లేనివాఁ

దును గాఢాంధు. కాఞ్చి నీకృతముగా నీశ్వరుడు నివాశాదుడే. సాకారుడేని అతనిముక్కు, చెవి, కన్ను, మొదలగు సవయవములను జేసినవాడు మఱియొకడుండ వలయును. ఏలయనఁగా సంయోగముచే నుత్పన్నములగు వానిని సంయోజనము చేసిన నివాహర చేతన మొదటి యుండితీరవలయును. ఈశ్వరుడు స్వేచ్ఛగాఁ దనంతట తనశరీరమును చేసికొనెనని యనుకొన్నను ఆశరీరము కలుగుటకుఁబూర్వము అతఁడు నివాకారుడుగ నుండెననియే యేర్పడుచున్నది. కాఞ్చి పరమాత్మ ఎన్నఁడును శరీరమును దరింపఁడు. నివాకారుడగుటచే నమస్తజగత్తును సూక్ష్మికారణములనుండి స్థూలాకారముచేసివేయును.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరుడు సర్వకర్తమందుఁ దప్పనా కాదా?

ఉత్తరము:-అవును. కాని సర్వకర్తమందుఁడను శబ్దమున కర్థము మీరు తలఁచునట్లువాదు. ఈశ్వరుడు తన పనులలో-ఉత్పత్తి, పాలనము, ప్రళయము మొదలగు వానియందు, సమస్త జీవుల వృద్ధిపాపములకు దగిన వ్యవస్థ చేయుటయందుఁ గొంచెమైన నితరుల సహాయము దీసికొనఁడు. అనఁగాఁ దన యనంతసామర్థ్యముచేతనే తన సమస్త కార్యములను సంపూర్ణముగఁ జేసికొనుచున్నాఁడు. ఇదియే సర్వకర్తమందుఁడను శబ్దమున కర్థము.

ప్రశ్న:-అతని మీఁతన వారెవరును లేరు గనుక ఈశ్వరుడు తానిను కొట్ల చేయును అని మేము నమ్ముచున్నాము.

ఉత్తరము:-అతఁడేమి కోరును? అతఁడన్నిటిని తలఁచి యన్నిటిని జేయఁగలఁడేని ఐరమేశ్వరుడు తన్నుఁదాను జంపుకొని, అనేకేశ్వరులను జేసికొని తానవిద్యాంనుఁడయి దొంగతనము-వ్యధిచారము మొదలగు పాపములను జేసి దుఃఖియుఁగా గలరాఁ ఇవి యన్నియు నీశ్వరుని గుణకర్మ స్వరావమునకు విరుద్ధములు. కాఞ్చి యతఁడేని యన్నియుఁ జేయఁగలఁడని మీరు చెప్పిననవి యీశ్వరునియందు మఱింపఁజాలవు. కాఞ్చి సర్వకర్తమందుఁడను శబ్దమునకు మేము చేసిన అర్థమే సరి.

ప్రశ్న:-పరమేశ్వరుడు సాదియా అనాదియా?

ఉత్తరము:-అనాది అనఁగా అది-కారణము గానీ, సమయము కానీ లేనివా. ఈ యర్థములన్నియుఁ ప్రశమనముల్లాసమందుఁ చెప్పఁబడినవి.

ప్రశ్న:-పరమేశ్వరుఁ డేదికోరుచున్నాఁడు?

ఉత్తరము:-అందఱు మేలును, సుఖమును గోరుచున్నాఁడు.

పాపము చేయనివాని నెవనిని దాను స్వతంత్రుని పరాధీనునిగాఁ జేయఁడు.

ప్రశ్న:-పరమేశ్వరునిగూర్చి స్తుతి ప్రార్థన ఉపాసనలను జేయవలయునా? లేదా?

ఉత్తరము:-చేయవలయును.

ప్రశ్న:-ఏమిఁ స్తుతి మొదలగునవి చేయుటవలన ఈశ్వరుఁడు తన నియమమును వీడి తత్తుల పాపములను విడిపించునా?

ఉత్తరము:-లేదు.

ప్రశ్న:-మఱి స్తుతి ప్రార్థనల నేల చేయవలయును.

ఉత్తరము:-వానిని చేయుటవలన తేజ పంపింపఁ గలదు.

ప్రశ్న:-ఏమి గలదు?

ఉత్తరము:-స్తుతిచే నీశ్వరునియందుఁ బ్రీతియు, అతని గుణకర్మ స్వభావముందే తన గుణకర్మ స్వభావముల సవరణయు, ప్రార్థనచే నిరతిమానము ఉత్సాహము సహాయమును కలుగుటయు, సుపాసనచేఁ బరబ్రహ్మతోడి సంబంధము నతని సాక్షాత్కారమును గలుగును.

ప్రశ్న:-వీనిని స్పష్టపఱచి తెలుపుఁడు.

ఉత్తరము:-వినుఁడు:-

స సర్వగా యుక్తి మశాయ మవర్తిత మస్మాదిరగంతుత మపాదితమ్ ।

కవిరూపీషి తరితాః స్వయంతాత్మాభావభ్యతోఽర్థాన్ వ్యకరాద్యా

కర్తరీర్త్యా సమార్థ్యాః యదాః ॥ ౪౦. మం. ౮౭

(ఈశ్వరుని స్తుతి) ఆ పరమాత్మ సమస్తమందు వ్యాపకుఁడు. సేగవంతుఁడు అనంత బలవంతుఁడు, ఉద్ధుఁడు, సర్వజ్ఞుఁడు, అన్నిటికంతర్వాసి, అన్నిటిని మీఱి విరాజిల్లువాఁడు, సనాతనులునై నతీతరూపులగు తన ప్రజలకు సనాతన విద్యయును వేదము ద్వారా యథాశీలిని అర్థభోగ చేయుచున్నాఁడు; అనునిది సగుణ స్తుతి. అన'గా గుణములతో గూడినట్లు పరమేశ్వరుని స్తుతియని సగుణము-(అకాయ) అతఁడెన్నఁడును కరీరమును దరింపఁడు, అష్టమేత్తఁడు, అతనికి ప్రణమలు గలుగవు, అతఁడు నాది మొదలగు ఐహము

అందు జిక్కఁడు, పాపము నెన్నఁడును జేయఁడు. అతనియందుఁగ్లేకముకాని, దుఃఖముగాని, అజ్ఞానముకాని యెన్నఁడును గలుగదు. ఇట్లు రాగద్వేషాది గుణములచే దూఁడుని నమ్మి పరమేశ్వరుని స్తుతించుచు నిర్గుణ స్తుతి. ఈ స్తుతి ప్రయోజనము:-పరమేశ్వరుని గుణములవలె మన గుణార్థ స్వభావములను జేసికొనుట. ఆనఁగాఁ బరమేశ్వరుఁడు న్యాయకారి. మనమును న్యాయకారులము కావలయుననుట. ఇంక రేచలము బట్టల వలె, బరమేశ్వరి గుణకీర్తన మాత్రము చేయుచు, దన చరిత్రను నవరించుకొననివాఁడు చేయు స్తుతివ్యర్థము. |ప్రార్థన:-

యాం మేలాం దేవగణాః పితరశ్చోపాసతే।

రయా మాచర్య మేరయాగ్నే మేవావినం తురు స్వాహా॥

యజుః. ఆ. ౩౨. మం. ౧౪॥

ఓ అగ్ని! ప్రతాప స్వరూపుఁడవగు పరమాత్మా! నీ కృపచేత విద్యాం నులును, జ్ఞానులును, యోగులు నేమేర (బుద్ధి) సుసాసించుచున్నారో మమ్మును అట్టి మేధావంతులుగ-విద్యాంనులుగఁ నిపుడే జేయుము.

తేజోఽసి తేజో మయి రేహి ।వీర్యమసి వీర్యం మయి రేహి।

బలమసి బలం రేహి। ఓజోఽప్యోజో మయి రేహి।

మన్యోరసి మన్యం మయి రేహి ।సహోఽసి సహో మయి రేహి॥

యజుః. ఆ. ౧౯. మం. ౯॥

నీవు ప్రతాపస్వరూపుఁడవు. దయచేసి నాయందును ప్రతాపమును నింపుము. నీవు అనంత పరాక్రమ యుక్తుఁడవు. నీ కృపాకటాక్షముచే నాయందును బూర్ణపరాక్రమ ముండుము నీవు అనంత బలయుక్తుఁడవు. నాయందును బలముజేపుము. నీవు అనంత సామర్థ్యయుక్తుఁడవు. నాడును బూర్ణ సామర్థ్యమును బ్రసాదించుము. నీవు దుష్టచార్యమలయందును, దుష్టులమీఁదను గ్రోధకారివి. నన్నును అట్లే కావించుము. నీవు నిందాస్తుతులయందును, నీకపరాధుల యెదలను సహనముకలవాఁడవు. నేనును నీకృపచే నట్లే యగుదునుగాక.

యాజ్ఞాగ్రతో దూరము రైతి రైవం తదును వ్రస్య కత్తైవైరి ।

దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతిరేకం శస్త్రే మనః శవసంకల్పమస్తు ॥

యజుః. ఆ. ౩౪. మం. ౧౩

ఓ దయానిధీ! నీ కృపచేత నామనస్సు తాగ్రదివస్తలో కడువచ్చు ప్రసరించుచు దివ్యగుణయు క్తమైయుండును. నిద్రించునపుడా నా మనస్సు నునుప్తినితోందును. స్వప్నమందు దూరముగాఁ బోయినట్లు వ్యవహరించుచుఁ బ్రకాశకములకుఁ బ్రకాశకమైయున్నది. అట్టి నా మనస్సు శివసంకల్పము - రసకొఱకును ఇతరుల కొఱకును కల్పాణమును సంపదించునది-యగునుగాక. అనగా నెవరికినిఎన్నఁదను హాని చేయుట కిచ్చగించుండును గాక.

యేన కర్మాణ్యవసో చుసిషిణో యజ్ఞే కృద్వంతి వికలేష కిరాః ।

యదభార్యం యశమంః ప్రజానాం తస్యే మనః శివసంకల్పమస్తు" - మం. ౨౭

ఓ సర్వాంతర్యామీ! కర్మమొనర్చు భర్తయుక్తులగు విద్వాంసులు యజ్ఞమునందును, యుద్ధాదులయందును దేనిమూలమున పనిచేయుచున్నారో, ఏని యభార్య సామర్థ్యముతోఁ గూడి పూజనీయుమై ప్రజలలోపల నుండునో, అట్టి నా మనస్సు భర్తముచేయు నిచ్చతోఁ గూడి యభర్తమును సర్వదా వహరిపెట్లను గాక.

యశ్రుజ్ఞానమతః చేతో ర్మతిశ్చ యజ్ఞోర్విరంతరీశ్వరం ప్రజానః ।

యస్మాన్న ఋతే కించన కర్మ క్రియతే తస్యే మనః శివసంకల్పమస్తు" - మం. ౨౮

ఏది యుత్కృష్టజ్ఞానమో, ఏది యితరులకుఁ జైతన్యమునిచ్చు నిశ్చయాత్మకవృత్తియో, ఏది ప్రజలయందుఁ బ్రకాశయు క్తముగను, నాకలహితముగను ఉండునో, ఏది లేత యెవ్వఁడు నేకార్థమును జేయఁజాలఁగా ఆ నా మనస్సు శుద్ధగుణములను గోరి దుష్టగుణములనుండి దూరముగా నుండునుగాక.

యేనేవం భూతం తువసం భవిష్యత్సరిగృహీత మమృతేష సర్వమ్

యేన యజ్ఞస్థాయతే న ప్ర హోరా తస్యే మనః శివసంకల్పమస్తు" - మం. ౨౯

ఓ జగదీశ్వరా! యోగులందఱును దేనిమూలమున నీ భూత భవిష్యద్వర్తమాన వ్యవహారముల నన్నింటిని దెలియుచున్నారో, యేది నాశరహితమై శివార్థము లరమాత్మతోఁ గూర్చి యన్నివిధముల త్రికాలక్షానిగ జేయచున్నదో, దేనియందు జ్ఞానక్రియ యున్నదో, దేనియందుఁ బంపజ్ఞానేంద్రియములును, బుద్ధియు నాత్మతోఁ గూడి యుండునో, యోగరూపయజ్ఞము దేనిచే పర్థిల్లునో ఆ నా మనస్సు యోగవిజ్ఞానయు క్తమై అవిద్యాది క్లేశములనుండి దూరమగును గాక.

యస్మిన్నరః సామ యజాగంపి యస్మిన్ప్రతిష్ఠితా రతనానివారాః ।

యస్మిన్ప్రతిష్ఠితగం పర్యహౌతం ప్రజానాం తస్మే మనఃఽవసంకల్పమస్తుః ॥

ఓ పరమవిద్యాంనుఁడవగు పరమేశ్వరా! చక్రమధ్యమందు నర్జనకులు కూడియుండునట్లు ఏ నా మనస్సునందు యుగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామ వేదము, అథర్వణవేదమును జగ్గితిష్ఠితములగుచుండునో, దేనియందు సర్వజ్ఞుఁ డును, సర్వవాగ్దాతఁడును, బ్రజలకు సాక్షియు నగు చిత్తతైతన్యుఁడు విడితుఁ డగునో ఆ నా మనస్సు అవిద్యను తోఁగొట్టుకొని నదా విద్యాప్రియమగునుగాక.

సుపారథిరక్వానివ యస్మనుష్యాన్నేనీయశేఽరీకురిత్యాదన ఇవ ।

హృత్ప్రతిష్ఠం యదజితం జవిష్ఠం తస్మే మనఃఽవసంకల్పమస్తుః ॥

యజః అ. ౩౪. మం. ౬౬

ఓ సర్వ నియంతవగు నీశ్వరా! గుఱ్ఱములను పగ్గములచేత సారథి త్రిప్పనట్లు ఏది మనుష్యుల నటునిటు మిక్కిలి త్రిప్పచున్నదో, ఏది హృదయ ముందుండి గతి అత్యంతవేగములు గల్గియుండునో, ఆ నామనస్సు సమస్తేం ద్రియములను అథర్వాచరణమునుండి నిరోధించి రత్యవథమందు సర్వదా నడిపించునట్లు కృప చేయుము.

అగ్నే సయ సుపతా రాయ అస్మాక విత్వాని దేవ పయనాని విత్వాః ।

యయోర్యన్యజ్ఞహారాణమేనో భూయిష్ఠాం శే సమ ఉక్తిః విదేతుః ॥

యజః అ. ౪౦. మం. ౧౬౬

సుఖము నిచ్చువాఁడవై స్వప్రకాశ స్వరూపుఁడవై సర్వజ్ఞుఁడవగు నో పరమాత్మా! నీవు మమ్ములను శ్రేష్ఠమార్గమునందు నడిపి సంపూర్ణ ప్రజ్ఞా నము నందజేయుము. దుటలి పాపాచరణ రూపమగు మార్గమునుండి మమ్ము రూరము చేయుము. మేము నమ్రతాపూర్వకముగ నిన్ను మిక్కిలి స్తుతించు చున్నారము. మమ్ముఁ జివిత్తులను జేయుము.

మానో మహాంతముత మా నో అర్చకంచా న ఉత్తంతముత మా న ఉత్తరం

మా నో పతీః పితరం హత మాతరంచా నః ప్రియాస్తనోస్త దుదగ్ధి రీతిషః ॥

యజః అ. ౧౬. మం. ౧౨౫

ఓ దుష్టరా! దుఃఖరూపమగు పాపపంథులిచ్చి దుష్టుల నేర్పించు పరమేశ్వరా! నీవు మాయందలి చిన్న పెద్దలను, గర్భమును, తరిదండుగ్రిను, ప్రి

యొంప, బంధువర్గమును, శరీరములను జంపుటకు మమ్ములను బేర్చిరేపింపకుము. నిదండిమునకు పాత్రుఁము గావించునట్టి మార్గమందు మమ్ములను నడుపుము.

అనఁ తో మానవర్గము, లేచునో మా జ్యోతిర్గమయి:

మృత్యోత్పాదమృతం గమయేతి॥ శరవర, తా. ౧౪. ౩. ౧. ౩౦॥

పరమగురూ: పరమాత్మా: నీవు మమ్ములను అపస్మార్గమునుండి దూరముజేసి సస్మార్గమందుఁబెట్టుము. అపిద్యాందకారమునుండి తొలగించి విద్యారూపసూర్యుని తొందజేయుము మృత్యురోగమునుండి వదలించి మోక్షనందామ్మకమును గూర్చుము. అనగా: నేయే దోషముల నుండియు, దుష్కణములనుండియు: బరమాత్మను దూరవిగా నెంచి కానునట్లగుటకు వీశ్వరుని బ్రార్థించునోయది విధిపూర్వకము నిషేధపూర్వకమునగుటచే పార్థివన నగుణము, నిర్గుణము నగుచున్నది, ఎవఁడు దేనినిగూర్చి పార్థింతునో వారఁడై చర్చిల్లవలయును. సర్వోత్తమ బుద్ధిబొజుట: బరమేశ్వరుని బార్థింతువాఁడు, దాని కొఱకు: దన క్షత్రికొంది ప్రయత్నింప వలయును, అనగా కాను పురుషదారము చేయుచు బార్థింతుట యోగ్యము. "ఓ పరమేశ్వరా: నీవు నా శత్రువులను నాశనము చేయుము. నన్నందఱుఁ గొప్పవానిఁగ జేయుము. నాకే పరితిష్ఠ కలుగవలయును. అందఱు నాయదీనమం దుండివలయును." ఈ మొదలగు పార్థివనల నెన్నఁడును జేయగూడదు. వీనిని బరమేశ్వరుఁడు నంగీకరింపఁడు. ఏలయనఁగా విద్యలు శత్రువులు దమశత్రువు నాశనము కావలెనని పార్థింపిరేని, ఏమి పరమేశ్వరుఁడా యిద్దఱిని నాశనము చేయవలయునా: కొందఱి విషయ మందెవని ప్రేమ యధికమో యతని పార్థివన వలలమగునందు లేని, ఎవని ప్రేమ సూక్ష్మమో యతని శత్రు నాశనమును సూక్ష్మము కావలసివచ్చును. కాఁబట్టి యిట్లు మూర్ఖముగ బార్థింతుచు నొక్కనాఁడు 'ఓ పరమేశ్వరా: మాకు రొడ్డి చేసి పెట్టుము, నాయింటి నూర్చిపెట్టుము. నాబట్టలుడుదుము. నాదోఁబను సాగు చేయుము. అనిగూడఁ బార్థింపఁగలరు. ఈ రీతిగ: బరమేశ్వరునిపై భారము వైచి సోమరులై కూర్చుండువారు మహామూర్ఖులు ఏలయనఁగా పరమేశ్వరుఁడు పుంపార్థము చేయుటకాజ్ఞాపించి యున్నవాఁడు. ఎవఁడుదాని నుల్లమించునో యతఁడెన్నఁడును నులముఁబొందఁడు.

కుర్యన్నేనేహ కర్మాది జితవిషేషకగం సమా॥ యజ. ౮. ౪౦. మం. ౨॥

పరమేశ్వరుడు ఆజ్ఞాపించునది :-

మనమ్యుడు నూజేంద్ర పర్యంకము-బ్రహ్మచర్యము నంతరము-
గర్భముచేయుచు ద్వితుల్యుని కిచ్చగించవలయును. కాని యెన్నఁడును సోమ
రిగా నుండఁగూడదు. చూడుము: సృష్టియందుఁ బ్రాణులును, అప్రాణులును-
అన్నియును, దమతమ కర్మమును, యత్నమును జేయుచునే యున్నవి. చీమ
మొదలగునవి సర్వదా ప్రియత్నముచేయుచునేయున్నవి. పృథివి మొదలగునవి
సర్వదా తిరుగుచునే యున్నవి. వృక్షములు మొదలగునవి పెరుగుచు విలుగు
చునున్నవి. ఈ దృష్టాంతములను మనమ్యులందఱు గ్రహించుచు యోగ్యము.
ప్రయత్నముఁ జేయునట్టి పురుషున కిరదురు సహాయముఁ జేయునట్లే, ధర్మ
ముతో బదుపార్థ మొనర్చువానికి ఈశ్వరుడును సహాయముఁజేయుచున్నాఁడు.
పని చేయునట్టి పురుషునే ధృత్యునిగాఁ జేసికొనుచున్నాము. సోమరినిగాదు.
చూడవలెనని కోరు వానికిని, గన్నులు గలవానికిని చూపుదుమే కాని గుర్తి
వానికిఁ గాదు. ఇది గాక పరోపకార మొనర్చు పార్శ్వనయందు పరమేశ్వరుడు
సహాయుఁడగుచున్నాఁడు. కాని హానికారక కర్మములయందుఁ గాదు.
బెల్లము తియ్యగా నున్నదని మాటలు మార్కము చెప్పువానికి బెల్లము కాని,
దాని దుది కానియెన్నఁడును గలుగదు. ఎవఁడు ప్రియత్నము చేయునో వానికి
శ్రీమృగానో, విలంబముగానో బెల్లము దొరకనే దొరకును.

ఉపాసన:-

సమాదిర్ధాతమవస్య చేతనో వివేకసాక్షాత్తుని యత్కులం భవేత్.

స శక్యే వర్తయితుం ఏదా తదా స్వయం తదంతఃకరణేన గృహ్యతే॥

పైత్రాయణ్యపనిషత్తు. ౪.౩.౯౦

ఇదియుపనిషద్వచనము:-ఎవనికి సమాదియోగము వలన నవిద్యాది
మలములు నష్టమయినచో, యెవఁడు ఆత్మస్థుఁడై పరిమార్చయందు ఉత్తముఁ
జేర్చియున్నాఁడో, అతనికిఁ బరమార్థ యోగముచే నే సుఖము కలుగు
చున్నచో యది వాటికోఁ జెప్పుటకందికానిది. 'పరియసఃగా నా యానందమును
జీవత్మ తన యంతఃకరణముచే గ్రహించును. ఉపాసన శబ్దమునకు సమీపస్థుఁ
డగుట యని యర్థము. అష్టాంగ యోగముచేఁ బరమార్థుని చేరువయగుట

కును. ఆ వరమాత్మను సర్వవ్యాపి. సర్వాంతర్యామి రూపముచేఁ ప్రత్యక్షము చేసి కొనుటకును ఏయే పనులవసరములో యవియన్నియును జేయవలయును. అనఁగా:-

తత్కారహింసానర్తకస్తేషు ల్లిహ్యవర్త్యాఽచరిగ్గోహ యమాః॥యోగ.౩౦౩

ఇత్యాది సూత్రములు పాతంజలి యోగదర్శన మందలి:-ఉపాసన చేయఁగోరువాఁడు ఎవరియందును వైరముండఁ గూడదు. అందఱి యందును, నిరంతరము ద్రీతి నుంచవలయును, సత్యమే చెప్పవలయును. అసత్య మెన్నఁ దును పఠకగూడదు, తొంగిరింపఁ గూడదు. సత్య వ్యవహారమే చేయవలయును. తీతేంద్రియఁడై యుంచవలయును. లంపటుఁడు కాఁ గూడదు. నిరలి మాని కొవలయును, అభిమానమెన్నఁదును గూడదు. ఈ యయిదువిధముల యమము నుపాసన యోగమున ఈ ప్రథమాంగము.

శోచనంతోషతపఃస్వార్థాత్కేవలసర్వదానాని నియమాః॥యోగ.సాధ.౩౨౧

రాగ ద్వేషములను వదలి రోషలను, తాలాదుంచే తెలువలను విచిత్రఁ దుగా నుండ వలయును. దర్శముచేఁ బుడుపార్థ మొనర్చుట వలనఁ గఠగు లాదముచే సంతోషమును, హానిచే దుఃఖమును తొందర సర్వదా ప్రసన్నుడై యాలస్యమును వదలి పురుషప్రయత్నము చేయుచుండ వలయును. సదా సుఖ దుఃఖములను సహించిరర్థముగే యనుష్ఠింప వలయును. ఎన్నఁదును అదర్శము నాచరింపఁ గూడదు, ఎల్లప్పుడు సత్య శాస్త్రములను జతువ వలయును. చది వింప వలయును. సత్పురుషుల సాంగర్యము చేయ వలయును. వరమాత్మ- టింతార నామార్థమును విచారించుచుఁ బ్రతినిత్యము జపము చేయవలయును. తన యాత్మను నిరమేశ్యుని యాజ్ఞానుకూలముగా నమర్చింపవలయును. ఈయిదు వియమములు గలసి యుపాసన యోగమున రెండవ యంగము. దీనికిఁ దిమ్మిట యాఁజంగములను యోగశాస్త్ర మందుఁగానిఁబుగ్వేదాది తాష్య భూమిక యందుఁ గాని చూచి తెలిసికొనవలయును.

ఉపాసన చేయవలసినపుడు ఏదాంత మగు పరిశుద్ధదేశమందు ఆసనము వేసికొని ప్రాణాయామముఁ జేసి బాహ్యవిషయముల నుండి యింద్రియముల నాకర్షించి మనస్సును నాతిప్రదేశ మందుఁగాని. హృదయ మందుఁగాని. కంఠ

•బుగ్వేదాది తాష్యభూమికలో మహావన విషయమందు దీని వర్ణన యున్నది.

మందుగాని, నేత్రములయందుగాని, శివయందుగాని వెన్నెముక-బ్రహ్మ దండి యందుగాని స్థిరపడిన స్వాత్మపరమాత్మల వివేచనచేయుచు, జరమాత్మ యందు మగ్నుడయినందుచు కావలయును ఈ సాధనములను జేసినపుడు అతని యాత్మయు, సంరః కరణమును జవిత్రములయి సత్యపూర్ణము లగు చున్నవి. ప్రతిదినము జ్ఞానమును, నిజ్ఞానమును వర్తిల్లి ముక్తిని గూడఁబొందును ఎనిమిది జాతులలో నొక్కగడియ యేని ఇట్లు ర్యానించెనేని అతఁడు సర్వదా యున్నతినే పొందఁకొరఁగును.

సర్వజ్ఞాదిగుణములతోఁ జరమేశ్వరుని ఉపాసించుట నగుతోపానన, ద్వేష, రూప, రుచి, గంధ, గుర్పాది గుణములచే వేఱని యేంచి యతిమాత్మ మగు నాత్మలోపలను వెలుపలను వ్యాపించియుండు పరమేశ్వరుని యందు దృఢస్థితుడగుట నిరుతోపానన, దీని పంతు:—శీతలమునై చాదితుడగు పురుషుడు అగ్నిని సమీపించుటచే శీతలము నివృత్తి యగునట్లు, పరమేశ్వరుని సమీపించుటచే నమస్త దోషములును, దుఃఖములునుబోయి పరమేశ్వరుని గుణ కర్మ స్వరూపములవలె జీవాత్మ గుణకర్మ స్వరూపములును జవిత్రములగును. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుని పురి ప్రార్థనోపాసనల నవశ్యము చేయవలయును, దీనికి తక్కిన పరములకుండఁగాఁ బరవ్రతమంతటి దుఃఖము ప్రాప్తించినను భయపడక సహింపగలుగును అర్చార్చితకలము వర్తిల్లును. ఇదియేమి సారా రణమా: ఇదిగాక పరమేశ్వరుని పురి ప్రార్థనోపాసనలు చేయనివారు మహా మూర్ఖులను, గృతఘ్నులను నగును. ఏలయనఁగా ఏ పరమా యాజగత్తున నమస్త పరార్థములను జీవుల సుఖముకొఱకు బ్రసాదించినయున్నారో యతని గుణములను మఱచుటయు, నా యాశ్వరునే నమ్ముటందుటయు, గృతఘ్ను తయు, మహా మూర్ఖతయుఁగాక మఱేమియగును.

ప్రశ్న:— పరమేశ్వరునకు శ్రోత్ర నేత్రాదిందిరియములే లేన ప్పుడు అతఁడిందిరియముల పని నెట్లు చేయగలడు?

ఉత్తరము:—

అపాదపాదో జపనో గ్రహితా పశ్యంత్యపజీః స శ్చతోవ్యవర్థ్తః ।

స వేత్తి విశ్వం న చ తస్మాన్తి వేత్తా తమాహురగ్ర్యం పురుషం మహాంతమః ।
శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు. ౩. మ. ౧౯

పరమేశ్వరునకుఁ జేతులు లేవు. కాని తనకర్తృ రూపములగు చేతులచే నమస్తమును కదించుచు గ్రహించుచు నున్నాఁడు. కాళ్లీ లేవు కాని వ్యాపకుఁడగుటచే నన్నిటికంటెనధిక వేగవంతుడు. కన్నులులేవు, కాని అన్నిటిని ఉన్నదున్నట్లు కనుఁగొనుచున్నాఁడు. చెవులులేకున్నను అందఱుమాటలను వినుచున్నాఁడు. అంతఃకరణములేదు కాని సమస్త జగత్తును దెలిసికొనుచున్నాఁడు. అతనిని సంఘాత్తముగ (అవధిసహితముగ) దెలియు వాఁడెవ్వఁడును లేడు. సజాతినుఁడును అందఱుకంటె శ్రేష్ఠుఁడును, అన్నిటియందుఁ బార్థుఁడు నగుటచే నతనిఁబురుషుఁడందురు. అంతఃకరణము, ఇంద్రియములు వీనిచేనగు కార్యములను తన సామర్థ్యముచే చేయును.

ప్రశ్న:- అతని ననేకులు నిష్క్రియుఁ డనియు, నిర్గుణుఁ డనియు తెప్పుచున్నారే యిది సత్యమా?

ఉత్తరము:-

న తస్య కార్యం కరణం చ విద్యతే న తత్సమత్పర్యధికశ్చ ర్భశ్యతే.

‘తదాస్య శక్తిర్వివిధైః ప్రాయతే స్వారావిశీ జ్ఞానబంధియాం॥

శ్వేతాశ్వశరౌపనిషత్తు. ౬. మం. ౮॥

పరమార్థముండి యేర్పడు తద్రూప కార్యము లేదు. అతనికిఁ గరణము అనఁగా బనిచేయుటకు వేఱు సాధనాపేక్షయును లేదు. అతనితో సమానుఁడు కాని, అతనికికంటె నధికుఁడుకాని యివ్వఁడును లేడు. సర్వోత్తమ శక్తి, అనఁగా నతనియందు ననంతజ్ఞానమును, అనంతబలమును, అనంత క్రియయు నున్నది. ఇది స్వారావికము-సహజము. పరమేశ్వరుఁడు నిష్క్రియుఁడేని జగదుత్పత్తి స్థితి ప్రలయములను జేయఁజూఁడు. కాబట్టి యతఁడు విభుఁడును, చైతన్యుఁడు నగుటచే నతనియందుఁ గ్రియము నవశ్యముగ నున్నది.

ప్రశ్న :- అతఁడు క్రియ చేయునేని ఆ క్రియ అవధితోఁ గూడి యుండునా లేదా?

ఉత్తరము:- ఎంతటి దేశకాలములయందుఁ గ్రియఁజేయుట యుచితమని తోచునో యంతటి దేశకాలములయందే క్రియఁజేయును. అంతకంటె నధికముగాని, న్యూనముగాని చేయఁడు. ఏయనఁగా నతఁడు విద్వాంసుఁడు.

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరునకు తన యంతము దెలియునా తెలియదా?

ఉత్తరము:- పరమాత్మ పూర్ణిజ్ఞాని. దేనిచే నున్నదియున్నట్లు తెలియ నగునో యది జ్ఞానము. అనగా నే పదార్థమెట్లున్నదో దాని నట్లే తెలియుట యన్నమాట. పరమేశ్వరుడు అనంతఃదేని దన్ను అనంతఃదని తెలియు టయే జ్ఞానము. దానికి విరుద్ధమైనది అజ్ఞానము. అన'గా అనంతమును సాంత ముగాఁగాని సాంతము ననంతముగాఁగానితెలియుట త్రమయగును. 'యతార్థ 'దర్శనం జ్ఞానమితి' (తగ.గీ. ౧౭ ౧౧)దేని గుణకర్మ స్వభావము లెట్టివో దాని కట్లే తెలియుటయు నమ్ముటయు జ్ఞానము: విజ్ఞానము, దీనికి విచరీత మజ్ఞానము. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుడు దన్ను అనంతఃదని తెలియుచున్నాఁడు.

శ్రీకర్మవిపాకాశయై రవదాచ్యుప్తః పురుషవిశేష ఈశ్వరః॥

యోగ సమాధి సూ. ౨౪.

అవిద్యాది క్లేశములచేతను, కుశలం, అకుశలం, ఇష్ట, అనిష్ట, మిత్ర పంచాయతములగు కర్మముల వాతసలచేతను రహితుఁడగును, జీవులందఱకుండు విశిష్టఁడు నగువాఁడు ఈశ్వరుఁ డనఁబడును.

ప్రశ్న:-

ఈశ్వరానిర్దేశః సాంఖ్య. అ. ౧. సూ. ౯౨౭

ప్రమాదాలివాన్న కర్మిన్ది. సాం. అ. ౫. సూ. ౧౦౭

సంబంధాలివాన్నానుమానమిహిసాం. అ. ౫. సూ. ౧౦౭

ఈశ్వరుని సిద్ధి ప్రత్యక్షముచే ఘటించునది కాదు. అతని సిద్ధి ప్రత్యక్షమేకానవుడు అనుమానాది ప్రమాణము లుండఁజాలవు. వ్యాప్తి సంబంధము లేకుండఁచి ననుమానమును గణగఁజాలదు ప్రత్యక్షము మానములు లేకపోవు టచే కల్గప్రమాణాదులును ఘటించఁజాలవు. కాఁబట్టి యీశ్వరుని సిద్ధికఁజాలదు.

ఉత్తరము:-ఇక్కడ ఈశ్వరుని సిద్ధియందుఁ బ్రత్యక్షము ప్రమాణము కాదు. మరి ఈశ్వరుడు జగత్తున కుపాదాన కారణము గాదు. పురుషునికంటె, జీవునికంటె విలక్షణుఁడగును. సర్వప్రపూర్ణుఁడు నగుటచేఁ బరమాత్మకుఁ బురుషుఁడని పేరు. శరీరమందు శయనించుటచే జీవునకునుఁ బురుషుఁడని పేరు. ఏలన-పరమేశ్వరుడు జగత్తున కుపాదాన కారణము కాదనుటకు నిదే ప్రకరణమందిల్లు చెప్పఁబడియున్నది:-

ప్రదానశక్తియోగాచ్చేర్పంగావర్తిః గణాం. ఆ. ౫. సూ. ౮౩
 సత్తామాత్రాచ్చేర్పర్యైశ్వర్యమే॥ " " " ౮౩
 పృథివీ ప్రదానకార్యత్వస్య॥ " " " ౮౩

పురుషులతో ప్రదాన శక్తి యోగము కలుగునేని జురుమనియందు సంగావర్తి కలుగును. అనగా బ్రహ్మరి మూర్తిముతోగలని కార్యరూప మగు నట్లు పరమేశ్వరుడును స్థూలము కావనినచ్చును. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుడు జగత్తున కుపాదాన కారణము కాదు, కాని నిమిత్తకారణము. చేతనము నుండి జగదుత్పత్తియయ్యెనేని జరమేశ్వరుడునమగ్నేశ్వర్యము క్షుద్రగునట్లేప్రపంచమునకును సర్వైశ్వర్య యోగము కలుగవలయును; అట్లులేదు. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుడు జగత్తున కుపాదాన కారణము కాదు, కాని నిమిత్తకారణము. ఏలయనగా నుపనిషత్తు కూడ ప్రదానమునే జగత్తుకుపాదానకారణమని చెప్పుచున్నది.

అలాపికాం రోహిత్యక్షకృష్ణాం ఐహీయః ప్రజాః పృథమాం స్వరూపా॥
 శ్వేతాశ్వకరోపిషత్॥ ఆ. ౪. మం. ౫

జన్మరహితమగు సర్వరజ సమోగుణరూపమునగు ప్రకృతియే స్వరూపాకారముచే ననే ప్రజారూప మగుచున్నది. అనగా పృథి పరిణామిని. కాఁబట్టి యవస్థాంతరమును దొందుచున్నది. పురుషుడు అపరిణామియగుటచే నతఁడు అవస్థాంతరుడయి వేఱు రూపము నెన్నఁడును దొందరు. సర్వదా కూటస్థుడై నిర్వికారుడుగ నుండును. కాఁబట్టి ఎవఁడేని గపిలాచార్యుని అని శ్వర వాది యన్నచో అతఁడే అనిశ్వరవాది; కాని కపిలాచార్యుడు కాదు. దర్శము ద్వారా దర్శి యాశ్వరుడని మీమాంస శాస్త్రాగ్రిప్రాయము. అట్లే ఆత్మశబ్దముచే న్యాయ వైశేషికవారులు గూడ అనిశ్వరవాదులు కారు. ఏలయనగా సర్వజ్ఞుని దర్శయుక్తుడయి (అతరి సర్వత్ర న్యాప్తోక్తిశ్చాత్మా) సర్వత్ర వ్యాపించి నమస్త తీక్షణత నాశ్చయగువానిని మీమాంస, వై శేషిక, న్యాయములందు ఈశ్వరుడని నమ్ముచున్నారు.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరుడు అవకారమెత్తునా? ఎత్తరా?

ఉత్తరము:-ఎత్తఁడు. ఏలయనగా (అజ ఏకపాత్-౩౪.౫౭. సవర్య గాయత్ర మకాయం-౪౦-౮) ఇవి యుజ్యేదపు వచనములు. ఇట్టి ప్రమాణములచే జరమేశ్వరుడు జన్మమైత్తిడని సిద్ధమగుచున్నది.

ప్రశ్న:-

యదా యదా హి ధర్మస్య స్థానిర్భవతి తారత .

అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం నృణామ్యహమ్ || భ. గీ. ఆ. ౪. ౧౧ ||

ఎప్పుడెప్పుడు ధర్మమునకు లోపము కలుగునో అప్పుడప్పుడు నేను శరీరమును ధరించుచున్నాడనని శ్రీకృష్ణుడు చెప్పియున్నాడే దీనికి మీరేమి చెప్పగలరు?

ఉత్తరము:- ఇది పేదనిదుద్ధ మగుటచేఁ బ్రమాణముకాదు. శ్రీకృష్ణుడు ధర్మాత్ముడు. ధర్మమును రక్షింపఁగోరుచుండెను. కాబట్టి యుగయుగమందును నేను జన్మమెత్తి శ్రేష్ఠులను రక్షించి దుష్టులను నాశనముచేసెదను అని చెప్పుట వలన దోషమేమియు లేదు. ఏలయనఁగా (పరోపకారాయ సత్యాం విధూతయః) స్వేచ్ఛయను సర్వస్వము పరోపకారము కొఱచే వినియోగమగు చున్నది. అయినను దీనిచే శ్రీకృష్ణుడు ఈశ్వరుడు కాఁబోడు.)

ప్రశ్న:- అట్లయ్యేసేని ప్రపంచమందు ఈశ్వరున కిటువదినాలు గవ తారములని యేం నమ్ముచున్నారు?

ఉత్తరము:- పేదార్థమును దెలియకుండుటచేదను, సాంప్రదాయాలు భ్రమింపఁజేయుటచేదను, రాము అవిద్యాంసులగుటచేదను భ్రమకాలమందుఁ జిక్కికొని యిట్టియప్రామాణికములగు వానిని జెప్పుచును, నమ్ముచునున్నారు.

ప్రశ్న:- ఈశ్వరుడు అవతారమెత్తునని సంసారవాదాది దుష్టులు నాశనమగుటయొట్లు.

ఉత్తరము:- జన్మమెత్తిన వాడు మృతినొందియే తీరవలయును. శరీరమును ధరింపకయే జగదుత్పత్తిస్థితి ప్రాయముండునశేయు నీశ్వరుని యెదుటఁ గంసరావదాడులు, ఒక్క పురుగుతోఁ గూడ నమానులు కాదు. అతఁడు సర్వ వ్యాపకుఁడగుటచేఁ గంసరావదాదుల శరీరమందును జరిపూర్ణుఁడగుచున్నాడు. అనుకొన్నప్పుడు తక్షణమే మర్కచేదనఁజేసి నాశనముఁ జేయఁగలడు. ఇట్టి అనంత గుణకర్మస్వరూపయుక్తుఁడగు పరమాత్మను, ఒక పుడవీపుని జంపుట కొఱకు జన్మమరణయుక్తు ధయ్యేనని చెప్పువారిని మూర్ఖులనక యేమనవలయును? ధర్మము ఉద్ధరించుట కొఱకు జన్మమెత్తెనని యందులేని అదియును అనశ్శయే. ఏలయనఁగా ఈశ్వరుని యాజ్ఞానుకూలముగ వర్తించు ధర్మము

నుద్దరించు సామర్థ్య మీశ్వరునియందున్నది. ఏమిఁ పృథివిని, సూర్యచంద్రాది జగత్తులను సృజించి, రలింపిపాలించునట్టిపనికంటె శంసరావదాదులనువదించు నట్టియు, గోవర్తనవర్తకము నెత్తునట్టియుఁ జనులు ఈశ్వరునకు గొప్పవాఁ ఎవ్వఁడేని ఈశ్వరస్థియందలి పరమేశ్వరుని కార్యములనుగూర్చి విచారించెనేని (స భూలో న తవిష్యతి) ఈశ్వరునితో సమానుఁడెవ్వఁడును లేడు. కాబోదు. అని లేచవచ్చునున్నది. యొక్కిచేతను ఈశ్వరునిచే జన్మము సిద్ధింపఁజాలదు; అనంతకాలము గర్భములోనికి వచ్చెననుట కాని, యొక ఏదికిరిలోనికి వచ్చె ననుటకాని సర్వము కాఁజాలదు. ఏంయనఁగా ఆచారమనంతమై యన్నిటి యందు వ్యాపించియున్నది కాఁబట్టి ఆకాలము వెలుపలికిరాదు; లోపలికిఁబోదు. అట్లే పరమాత్మయు అనంతఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడు నగుటచే నతఁడువచ్చుట కాని పోవుటకాని యెన్నఁటికిని దుఃస్థింపదు. ఈ రాకపోకలు వస్తువులేనిదోఁ గలుగును. పరమేశ్వరుఁ డెక్కడనుండియో వచ్చుటకు గర్భమందు వ్యాపకుఁ డయి యుండలేదా; లోపలి నుండి వెలుపరుటకు వెలుపల నుండలేదా; ఈశ్వ రుని విషయమందు విద్యావిహీనులుదప్ప మఱివ్వరును ఇట్లు చెప్పలేదు. కాఁబట్టి ఈశ్వరునకు రాకపోకలు కాని, జన్మమరణములు కాని ఎన్నఁటికిని సిద్ధింప జాలవు. కాన ఏను, మొదలగు వారు ఈశ్వరుని అవతారములు బారు. వారు రాగము, ద్వేషము, దప్పి, ఆశరి, రయము, శోకము, దుఃఖము, సుఖము, జన్మము, మరణము మొదలగు గుణములతోఁ గూడియుండిరి గనుకమనుష్యులు.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరుఁడు తన భక్తుల పాపములను క్షమించువా, లేదా?

ఉత్తరము:-లేదు. ఏంయనఁగా పాపమును క్షమించెనేని ఆకరిన్యాయము నష్టమైపోవును. మనుష్యులందఱును మహాపాపులై పోదురు. క్షమించునను మాట వినఁగానేవారికి పాపము చేయుటయందు నిర్భయమును, ఉత్సాహమును గలుగును. రాజు అపరాధులను క్షమించునేని వాడుత్సాహభార్యకముగ మీఁదు దుక్కిరి గొప్పగొప్ప పాపములను జేయఁ బోదఁగుదురు. రాజు తమ యవ తారములను క్షమించునని తెలిసి రాజునుగూర్చి మనము వందనాలు చేసితి మేని మన యవతారములను క్షమించునను సమ్యక్ము గూడ వారికిఁగలిగి యవతారముచేయనివాడుగూడచేయుటకుఁబయపడకప్రవర్తించురు(కాఁబట్టిఅన్ని రర్థములకుఁ దగినట్లు పలము రిచ్చుటయే ఈశ్వరునిపనిగానిక్షమించుటకాదు.

ప్రశ్న:- జీవుడు స్వతంత్రుడా? పరతంత్రుడా?

ఉత్తరము:- తన కర్మవ్యవస్థామలయందు స్వతంత్రుడు. ఈశ్వరుని వ్యవస్థయందుఁ బరతంత్రుడు. (స్వతంత్రః కర్త) ఇది పాఠనీయ వ్యాకరణ సూత్రము. స్వతంత్రుడు-సాక్షాత్తుడే-కర్త.

ప్రశ్న:- ఎవనిని స్వతంత్రుఁడందురు?

ఉత్తరము:- ఎవని యవీనముందు శరీరము, ప్రాణము, ఇంద్రియములు అంతఃకరణాదులున్నచో యతఁడు స్వతంత్రుడు. జీవుడు స్వతంత్రుడు కాదేని యతఁడు పాపపుణ్య ఫలముల నెన్నుచును బొందఁగూడదు. ఏల యనఁగా కృత్యులు యజమానునియు, నైస్యము నేనాద్యజ్ఞవియు నాజ్ఞచేతనో, ప్రేరణచేతనో యుద్ధమందనేకులను జంపి యపరాధులు కానట్లే పరమేశ్వరుని ప్రేరణచేతనో, అతీనతచేతనో జీవుడు పనిచేయుట సిద్ధించెనేని జీవునిఁ బాపపుణ్యము లంబిఁ గూడదు. ఆ ఫలమును ప్రేరకుఁడగు పరమేశ్వరుడే బొందవలసివచ్చును. అనఁగా స్వర్గనరకములను-సుఖదుఃఖములను ఆ పరమేశ్వరుడే బొందవలయును. ఒకదొక శత్రు విశేషముతో నొకనిఁ జంపిన, ఆ చంపినవాడే పట్టుకొనఁబడి దండింపఁబడును గాని శత్రుము కాదు. అట్లే జీవుడు పరాధినుఁడయ్యెనేని పాప పుణ్యఫలములకుఁ బాత్రుఁడు కాదు. కాఁబట్టి తన సామర్థ్యానుకూలము కర్మమొనర్చుటయందు జీవుడు స్వతంత్రుఁడు. కాని పాపము చేసిన ఏమ్యుట ఈశ్వరవ్యవస్థయందుఁ బరాధినుఁడై పాపఫలమును రవించును. కాఁబట్టి కర్మముచేయుట యందు జీవుడు స్వతంత్రుఁడును, దుఃఖ రూపమగు పాపఫలమును రవించుట యందుఁ బరతంత్రుఁడు నయియున్నాఁడు.

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరుడు జీవుని జేసి సామర్థ్య మీయకుండిన జీవుఁడేమియుఁ జేయఁజాలడు. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుని ప్రేరణచేతనే జీవుడు కర్మమును చేయుచున్నాఁడు.

ఉత్తరము:- జీవునకుత్పత్తి యెన్నుచును లేదు. ఈశ్వరునివరి. జగత్తున కుపారానకారణము వరి, జీవుడును అనాదిః నిత్యము. జీవుని శరీరమును, ఇంద్రియ గోళకములను పరమేశ్వరుడు రవించినను అవియన్నియు జీవుని అతీనములయి యున్నవి. మనోవాక్కర్మములచే నెవ్వఁడేని పాపపుణ్యముల జేసెనేని వాని ఫలముల నతఁడే యనుభవించును. ఎట్లనఁగా:- ఎవ్వడో

(ఇచ్చా) పదార్థములను కొందుటకు ఆధిలాప (దేవ) దుఃఖములందు అనివృత్తి, వైరము (స్వయంత్వ) వైరుషార్థము, బలము (గుణ) అసంరము (దుఃఖ) నిరాసము, అప్రసన్నత (జ్ఞాన) విచేతము అను నివి స్యాదు నై శేషిరములందును సమాసములు; కాని వై శేషిరముండు (ప్రాణ) ప్రాణ వాయువును దీర్చుట (ఆపాన) ప్రాణవాయువును వదలుట-ఓపిరి విరుదుట (నిమేష) కన్నులు మూయుట, (ఓశ్మేష) కన్నులు తెలుపుట (శేవన) వృద్ధి తర త్రోహదాదులు. (మనః) నిశ్చయించుట, స్మరించుట, అహంకరించుట (గతి)చంపము (ఇంద్రియ, సమస్తేంద్రియములను గురువుల అంతరవికారాః) ఆకలిగొనుట, దప్పిగొనుట, సంకోపించుట, కోపించుట, అను నివి శీవాత్మకుఁ జరమాత్మకంటె తిన్నమగు గుణములు, వీనిచేతనే అత్యప్రసీధికలుగుచున్నది. ఏలయనఁగా ఆత్మస్థూలము కాదు, దేహాత్మకుండు ఆత్మయుండు వలెకేయీ గుణములు ప్రకాశించుచుండును. శరీరము వదలి పోగానే యీ గుణములుండువు. ఏదీ యుండగా నేని యుండునో, ఏదీ లేకున్న నేని యుండనో యీ గుణములు కానిదే యగును. దీపమును సూర్యాదులును లేక పోవుటచేఁ బ్రకాశాదులు లేకపోవుటయు, అవి ఉండుటచేఁ బ్రకాశాదులుండుటయు (దీప సూర్యబోధకములగు నట్లు) జరమాత్మ, జీవుల విజ్ఞానము వాని గుణముల మూలమున గలుగు చున్నది.

ప్రశ్న :- పరమేశ్వరులు త్రికాలదర్శి కాఁబట్టి భవిష్యత్తును దెలియును. అతఁడెట్లు నిశ్చయించుచున్నాఁడో జీవులు నట్లే చేయుచున్నాఁడు కాఁబట్టి జీవులు స్వతంత్రులు కాదు. జీవుని ఈశ్వరులు వందీంపఁజాలఁడు. ఏలయనఁగా నిశ్వరుడెటు తన జ్ఞానముచే నిశ్చయించెనో అట్లే జీవులు చేయుచున్నాఁడు.

ఉత్తరము:- ఈశ్వరుని త్రికాలదర్శియనుట మౌర్యము. ఏలయనఁగా గతిందినది భూతకాలము. కాఁబోవునది భవిష్యత్తు. ఏమి ఈశ్వరునికేదేని జ్ఞానము గలిగినదా? ఏదేని జ్ఞానమిప్పుడు లేక ముందు కలుగునా? అట్లు కాఁజాలదు. కాఁబట్టి పరమేశ్వరుని జ్ఞానము సదా యేతరసముగను, అఖండితముగ వర్తమానమై యుండును. మూతభవిష్యత్తులు జీవులచే, జీవుల కర్మములను బట్టి త్రికాలజ్ఞానము ఈశ్వరునియందు చుటించుచున్నదే కాని స్వతః.

కాదు. స్వాతంత్ర్యముచే జీవులు చేయుచున్నట్లే సర్వజ్ఞత్వముచే నీశ్వరుఁ
డెఱు గుచున్నాడు. ఈశ్వరుడు తెలియునట్లేజీవుడుచేయుచున్నాడు. అసంగ
భూత భవిష్యద్వ్యర్థమాన జ్ఞానమందును, పరిమిచ్చుటయందును ఈశ్వరుడు
స్వతంత్రుడు జీవుడు కిందివ్యర్థమానుడై కర్మముచేయుటయందు స్వతం
త్రుడు ఈశ్వరుని జ్ఞాన మనాదియగుటవలన కర్మ జ్ఞానమువలనే దండించు
జ్ఞానముగూడ ననాది. అతని యీ రెండు జ్ఞానములును సత్యములే. ఏమీ
కర్మజ్ఞానము సత్యమును, దండనజ్ఞాన మసత్యమును ఎన్నఁదేని కాఁగలదా:
కాఁబట్టి దీనివలన నేదోషమును రాదు

ప్రశ్న :- జీవుడు శరీరమందు నిన్నుఁదగునుగాని విభుఁడా? పరి
చ్ఛిన్నుఁడా?

ఉత్తరము :- పరిచ్ఛిన్నుడు. విభుడై నజాగ్రత్త, స్వప్నము, సుషుప్తి,
మరణము, ఆన్మము, సంయోగము, వియోగము, వచ్చుట పోవుట ఎన్నఁడును
గలుగనేరవు. కా ఁబట్టి జీవుని స్వరూప మర్చిత్రత. అర్చమనగా సూక్ష్మము పర
మేశ్వరుడు మిక్కిలి సూక్ష్మముకంటె సూక్ష్ముడు, అనంతుడు, సర్వజ్ఞుడు,
సర్వవ్యాపక స్వరూపుడు. కాఁబట్టి జీవ పరమేశ్వరులకు వ్యావ్యవ్యాపక
సంబంధము కలదు.

ప్రశ్న :- ఏ స్థలమం దొక వస్తు పున్నదో అదే స్థలమందు మఱి
యొక వస్తువుండఁజాలదు. జీవేశ్వరులకు సంయోగ సంబంధ ముండఁగల
గునే కాని వ్యాప్యవ్యాపకము కాదు.

ఉత్తరము :- ఈ నియమము సమానకారము గల కదార్థములయందు
పట్టిల్లునే కాని అసమానకృతుల యందుఁగారు. ఏలయనఁగా ఇసుము స్థూలము,
అగ్ని సూక్ష్మము. ఈ కారణముచే విద్యుదగ్ని యనుమునందు వ్యాపించి
యొకటే అవకాశ మందు రెండు నుండును. జీవుడు పరమేశ్వరుని కంటె
స్థూలుఁడును, పరమేశ్వరుడు జీవునికంటె సూక్ష్ముడు సగటుచేఁ బరమేశ్వ
రుడు వ్యాపకుడు జీవుడు వ్యాప్యుడు. జీవేశ్వరుల కీవ్యాప్యవ్యాపక సంబంధ
ముందు నట్లే నేవ్యనేవక, ఆరాదాయ, స్వామిభక్త్య, రాజా వ్రజా, ఏక
ప్రభాది సంబంధములు గూడ నున్నవి.

ప్రశ్న :- జీవేశ్వరులు వేరుగ నుండురేని :-

ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ ॥౧॥ విరచేయ ఉప.౩.౫.౩॥ అహం బ్రహ్మస్మి ॥౨॥

బృహ. ఉప. ౧. ౪. ౧౮౫

తత్త్వమసి ॥౩॥ దాండ్. ఉప.౬.౮.౦॥ అయమాత్మా బ్రహ్మ ॥౪॥ మాంధ్యాక్క. ౨॥

వేదములందరి యీ మహావాక్యముల కర్తవేమి :

ఉత్తరము :- ఇవి వేదవాక్యములే కావు. కాని బ్రాహ్మణ గ్రంథముల వచనములు, వీనికి మహావాక్యములను పేరు సత్యవాక్యము లంటెందును వ్రాయఁ బడలేదు. వీనియర్థము:- (అహమ్) నేను (బ్రహ్మ) బ్రహ్మస్తుఁడుగ (అసి) ఉన్నాను. ఇక్కడ తాత్పర్యపారి. ఏలయనగా (మందః కోశం) మందె లును చున్నవి. మందె జిదిము; దానియందలిను సామర్థ్యములేదు. కాబట్టి మందెయం దుండు మనుష్యుఁ డఅచుచున్నాఁడని తెలియునట్లే యిక్కడను దెలియవలయును. అన్ని పదార్థములు బ్రహ్మస్థము లయియుండగా జీవుని బ్రహ్మస్తుఁడనుకటే నేమి విశేషమని కొందఱుండురేని, అన్ని పదార్థములును బ్రహ్మమందుండినను జీవునివలె దక్కినవి సాధర్మ్య యుక్తములును, నికటి స్థములును గావు. జీవునకు బ్రహ్మ జ్ఞానమును, ముక్తి యందా బ్రహ్మముతో సాక్షాత్సంబంధమును గలుగును. కాబట్టి జీవునకు బ్రహ్మముతో తాత్పర్యము. లేక తత్సహచరితోపారి యున్నది. అనఁగా జీవుఁడు బ్రహ్మమునకు సహ చారి. కాబట్టి జీవుఁడును బ్రహ్మము నొక్కటి కాదు. ఒకఁడు మఱి యొకని గూర్చి "నేనును ఇతఁడును ఒకటి" అనఁగా నవిరోధము అన్నమాట. సమాధిస్థుఁడగు జీవుఁడు ప్రేమబద్ధుఁడై పరమేశ్వరునియందు నిమగ్నుఁడై న పుడు "నేనును బ్రహ్మయు నొకటి" అనఁగా నవి రోధము అనుట. ఒక్క యవకాశస్థులమని చెప్పఁగలదు. ఏ జీవుఁడు, పరమాత్మ గుణకర్మ స్వభావ ముల కనుకూలముగ దనగుణకర్మ స్వభావముల జేసికొన్నాఁడో యతఁడే సాధర్మ్యముచే బ్రహ్మముతో నేకత్వమును అనఁగా "బ్రహ్మము నేనును ఒకటి" యని చెప్పగలడు.

ప్రశ్న:- మందిది. తత్త్వమసి" దీని తెట్లు అర్థము; జేయుదురు; (తత్) ఆ బ్రహ్మము (త్వం) (జీవుఁడు) నీవు (అసి) అయితివి. ఒకవా; (త్వం) నీవు (తత్) ఆ బ్రహ్మవయి (అసి) ఉన్నావు అనికదా.

ఉత్తరము:- మీరు తత్ శబ్దముచే నేమి గ్రహించుదురు "బ్రహ్మ" అందు లేని బ్రహ్మమును గ్రహించుచును బ్రహ్మశబ్దము ననువృత్తి నెక్కడ నుండి తేగదిగిరి.

ప్రశ్న:-

సదేవ సోమ్యేదమగ్ర అనీదేక మేవాద్వితీయం బ్రహ్మ

ఈ పూర్వవాక్యము నుండి.

ఉత్తరము:- మీరు ఈ లాంఛోగ్యోపనిషత్తు దర్శనము కూడ చేయలేదని తోచుచున్నది. ఏలయనఁగా మీరు చూచి యుందులేని, అక్కడ బ్రహ్మశబ్ద పాఠము లేనిదే (యిట్లు బ్రహ్మశబ్దమును జేర్చి) యదర్థమేం చెప్పుదురు; లాంఛోగ్యమందు:-

సదేవ సోమ్యేదమగ్ర అనీదేక మేవాద్వితీయమ్ || లాం. ప్ర. ౬. ౪౦. ౨. చం. ౧

అని యిట్లు పాఠమున్నదే కాని బ్రహ్మశబ్దమక్కడ లేదు.

ప్రశ్న:- తమరు తత్ శబ్దముచే నేమి గ్రహించుదురు?

ఉత్తరము:-

న య ఏదో ఒకమా ఏతదా త్యక్తివిదగ్గం చర్యం తత్కర్మగ్ం న అత్త

తత్త్వచసత్వేతతో ఇతి || లాంఛోగ్యం || ప్ర. ౬. ౪౦. ౮. చం. ౨౩

ఆ పరమాత్మ తెలియుచును యోగ్యుడు. ఎవడు అత్యంత సూక్ష్ముడును. ఈ సమస్త జగత్తునకును జీవునకు నాత్మయో యతఃదే, సత్యస్వరూపుడు. తన అత్మ తానే యయియున్నాడు. ఓ శ్వేతశేతుః ప్రియపుత్రః 'తత్త్వమసి' అనఁగా :

తదాత్మక స్తదంతర్వామి త్వమసి ||

అంతర్వామి యగు నాపరమాత్మచే నీవు యుక్తుడవు. ఇదే యర్థము ఉపనిషత్తులయం దవిరుద్ధమయి యున్నది. ఏలయనఁగా:-

య అత్మని తిష్ఠన్నాత్మనోంతరో యమాత్మా న మేద యస్మాత్మా శరీరమ్ |

అత్మనోంతరో యమయతి స త ఆత్మాంతర్యామ్యమ్యుతః || బృ. ఆ. ౩. ౨. ౨౨ ||

ఇది బృహదారణ్యకపు పదనము:- మహర్షి యాజ్ఞవల్క్యుడు తన ప్రియగు మైత్రేయితో 'ఓ మైత్రేయి! ఏ పరమేశ్వరుడు అత్యయందు-జీవుని యందు ప్రితుడై జీవాత్మకంబై లిన్నుడై యున్నాడో, మూడుడగు జీవాత్మ

తనయందు వ్యాపకుడయియున్న యా పరమేశ్వరుని దెలియఁగా, ఏ పరమేశ్వరునకుఁ జేపాత్మ శరీరమో అనఁగా శరీరమందు జీవుడున్నట్లు జీవుని యందుఁ బరమేశ్వరుడు వ్యాపకుడయియున్నాఁడు. ఏ పరమేశ్వరుడు జీవుని కంటె తిన్నుడుగా నుండి జీవుని పాపపుణ్యములకు సాక్షియై వానికి పలమిచ్చి నియమమం దుంచుచున్నాఁడు, అయదినాశ స్వరూపుఁడే నీకు నం రత్యామియగు నాత్మ. అనఁగా నీలోపలను వ్యాపకుడయి యున్నాఁడు; అతని నీవు తెలిసికొనుము' అని చెప్పును. ఏమిఁ ఇత్యాది పదనముల కెప్పుడేని వేఱుగ అర్థము చేయఁగలరా? (అయమాత్మా బ్రహ్మ) సమాధి దశయందు యోగికిఁ బరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమయినపుడు "ఈ నాయందు వ్యాపకుడగు బ్రహ్మమే సర్వత్ర వ్యాపకుడై యున్నాడు" అని చెప్పును. కాఁబట్టి జీవ బ్రహ్మలోక్కంటెయని తెప్పనిప్పటి వేదాంతలు వేదాంత శాస్త్రమును దెలియఁ ప్రశ్న:-

అనేక అత్మ నా జీవనానుప్రవిక్ష్య నామరూపే వ్యాకరవాచిః

రాం వృ. ౩. ౪౦. ౩. మం. ౨౩

శతస్పిష్టా శరేవానుప్రవిక్ష్యః తైత్తిరీయః బృహ్మనం, అను. ౩౩

పరమేశ్వరుడు చెప్పుచున్నాఁడు:- నేను జగత్తును, శరీరమందును కంచి జగత్తునందు వ్యాపకుడను, జీవరూపుడనయి శరీరమందు బ్రవిష్టుడనగుచు నామరూపముల వ్యాఖ్యచేయుదునుగాక. పరమేశ్వరుడు జగత్తును శరీరమును జేసి దానియందతఁడే ప్రవిష్టుడయ్యెను. ఇత్యాది శ్రుతుల యర్థమును వేఱుగ నెట్లు చేయఁగలరు?

ఉత్తరము:- మీరు పదమును, విద్యార్థమును, వాత్యార్థమును దెలిసి యుండుచేసి ఇట్టి యనర్థముల నెన్నఁడును జేసియుండరు. ఏలయనఁగా నిక్కడ యొకటి ప్రవేశము, రెండవది అనుప్రవేశము-ఏమిట్టి ప్రవేశము అనఁబడును. పరమేశ్వరుడు శరీరములందుఁ బ్రవిష్టులయిన జీవుల వెంట ననుప్రవిష్టుని వలెనయి వేదము ద్వారా నమస్తనామ రూపాదుల విద్యను బ్రకటపఱచుచు న్నాఁడు. శరీరమందు జీవుని ప్రవేశింపట్టి, కాను జీవునిలో అనుప్రవిష్టుడగు చున్నాడు. ఇది యర్థము. మీరు అను శబ్దార్థము తెలిసియున్న నిట్టి విపరీతార్థ మెత్తుఁడును జేసియుండరు.

ప్రశ్న:-

“సోఽయం దేవదత్తో య ఉష్ణరారే కాశ్యాం దృష్టః స ఇదానిం ప్రావృత్ సమయే మతురాయాం దృశ్యతే” నే సుష్టకాలమందు కాశ్యోఽజ్ఞానియుండిన దేవదత్తనే వర్తకాలమందు మతురతోఁ జూచుచున్నారను. ఇక్కడ కాశీ దేవుడును, ఉష్ణకాలమును వదలి శరీరమాత్రమందే లక్ష్యముంచితిమేని దేవదత్తుడు లక్షితుఁడగుచున్నాడు అట్లే భాగత్యాగలక్షణముచే నీశ్వరుని పరోక్ష దేవతాలమాయొపాదిసి, తీవుని వర్తమాన దేవతాల, అవిద్యా, అబ్బిష్టతో పాదిసి వదలి చేతన మాత్రమందు లక్ష్యముంచుటచే నొక్కతే బ్రాహ్మవస్తువు రెంటియందును లక్షిరమగుచున్నది. కొంత గ్రహించుట, కొంత వదలిపెట్టుట యనునీ భాగత్యాగ లక్షణమును ఇట్టి ఈశ్వరుని సర్వజ్ఞత్వాది వాద్యార్థమగు చేతనమును మాత్రము గ్రహించుటచే నద్వైతము సిద్ధమగుచున్నది. దీనికి మీరేమి చెప్పగలరు.

ఉత్తరము:-మీరు తీవుని, ఈశ్వరుని నిత్యుని నమ్ముచున్నారా; అని పృథునియో, మొదటఁజెప్పుడు.

ప్రశ్న:-వీరిద్దఱును, ఉపాధి జన్ములును, గల్పితులు నగుటచే, అనిత్యుని నమ్ముచున్నాము.

ఉత్తరము:- అ ఉపాధిని నిత్యమని నమ్ముచున్నారా; అనిత్యమనియో;

ప్రశ్న:-చూ మఠమందు:-

తీవేకా వ ఏకదాచిద్విలేదస్తు శయోర్వయో॥

అవిద్యా తర్పితోక్యోగః పదస్మాక మనాదయః॥

కార్యోపాధిరయం తీవః కావచోపాధి రీశ్వరః॥

కార్యకారణకాం హిత్యా పూర్వబోధోఽవశ్యతే॥

ఇవి సంజేన శారీరకము, శారీరక కాష్యములలోని కారణాలు:-ఒకటి తీవుడు రెండవది ఈశ్వరుడు, మూడవది బ్రహ్మము. నాల్గవది తీవేశ్వరుల విశేషలేదము, ఐదవది అవిద్య-అజ్ఞానము, ఆఱవది అవిద్యా చేతనముం యోగము అను నీయాఱు పదార్థములు ననాది యని వేదాంతులమగు మేము నమ్ముచున్నారము. కాని బ్రహ్మముమాత్ర మనాది, అనంతము. తక్కిన యైదును ప్రాగధావము వలె, అనాది సాంతములు. అజ్ఞానముందువలె కీయైదు

నుందును. ఈ యైదింటికి ఆది విదితముకానందున అనాది సంఖ్య, జ్ఞానము కలిగిన పిమ్మది వివినష్టమయిపోవునుగనుక సాంతములు, అనఁగా నశించున వనియనఁబడును.

ఉత్తరము:—మీ యీ రెండు క్లౌకములును ఆకుర్తములే. ఏం యనఁగా మీమతమందు అవిద్యతోఁ గూడక జీవుఁడును, మాయతోఁ గూడక యీశ్వరుఁడును సిద్ధింపఁజాలరు. కాఁబట్టి "రచ్చిరోక్యోగ" అని మీరెంచిన యాజ్ఞ పదార్థముండనే యుండదు. ఏంయనఁగా నది—యవిద్యామాయలు. జీవేశ్వరులయందుఁ బరిపూర్ణమైపోయినది. మఱి బ్రహ్మము మాయావిద్యల సంబంధములేక జీవేశ్వరులు కాఁజాలనిచో, అవిద్యాబ్రహ్మముల కంటె ఈశ్వరుని పేరుగ నెన్నుట వ్యర్థము. కాఁబట్టి మీ మత మందు బ్రహ్మము, అవిద్య అను నీ రెండు పదార్థములే సిద్ధమగు చున్నవి; కాని ఈ కావు మఱి మొదటి అనంత, నిత్య, కుర్త, బుర్త, ముక్త స్వరూపుఁ డును, సర్వవ్యాపకుఁడు నగు బ్రహ్మమునం దజ్ఞానమును మీరు సిద్ధపఱచినఁ గాని, బాఠ్యోపాధిచేత జీవుని, బాధ్యోపాధిచే నీశ్వరుని సిద్ధి చేయఁజాలరు. బ్రహ్మము నేకదేశమందు స్వాశ్రయమును, స్వవిషయకమునగు అజ్ఞానమును సర్వత్ర అనాదియని నమ్మితిరేని బ్రహ్మ మంతయు కుర్తముగా నుండఁ జాలదు. ఒక్క దేశమందజ్ఞానమును నమ్మితి రేని, అది పరిచ్ఛిన్నము కాఁబట్టి ఇక్కడికక్కడికి వచ్చుచుఁ బోవుచు నుండును. ఎచ్చటికిఁ బోవునో అచ్చటి బ్రహ్మమజ్ఞానియును, ఏ దేశమును వదలనో యీ దేశపు బ్రహ్మము జ్ఞానియు నగుచుండును. కాఁబట్టి యేదేశపు బ్రహ్మమునైనను అనాది, కుర్తము, జ్ఞాన యుక్తమనని మీరు చెప్పఁజాలరు. అజ్ఞానసమయందుండు బ్రహ్మము అజ్ఞానియు, తెలుపటి బ్రహ్మము జ్ఞానియు నయ్యెనేని బ్రహ్మము ఁదమైపోవును. దీనివలన బ్రహ్మమునకేమి. హానియందురేని బ్రహ్మమందముగాదు. అంద మేని అజ్ఞానిబాదు. మఱియు జ్ఞానాభావమును, విపరీతజ్ఞానమును గుణములగుటఁ జేసి దాని కొక ద్రవ్యముతో నిత్యసంబంధ ముండును. అట్లయ్యెనేని సమ వాయ సంబంధము కలిగి యుండుటచే అనిత్య మెన్నఁటికిని గాఁజాలదు. మఱియు నెట్లు శరీరమున నొక ప్రదేశమందు పుండు గలిగిన నంతట దుఃఖము వ్యాపించునో యట్లే బ్రహ్మము నేక దేశమందు అజ్ఞాన నులదు. అ క్లేశ

ములు కలిగిన బ్రహ్మమంతయు దుఃఖదుల ననుభవించవలసి వచ్చును. కార్యోపాధి- అంతఃకరణమును ఉపాధి-తోఁ గూడి బ్రహ్మము జీవుఁడగుచున్నాఁడని మీరు నమ్ముదురేని, బ్రహ్మము వ్యాపకమా? పరిచ్ఛిన్నమా? బ్రహ్మము వ్యాపకమే కాని ఉపాధి పరిచ్ఛిన్నము- ఏక దేశీయమును, విన్నవిన్నమును అందు లేని, అంతఃకరణము చరించుచుండునా? లేదా?

ఉత్తరము:-చరించుచుండును.

ప్రశ్న:-అంతఃకరణముతోఁ గూడ బ్రహ్మము చరించుచుండునా? స్థిరముగా నుండునా?

ఉత్తరము:-స్థిరముగా నుండును.

ప్రశ్న:-అంతఃకరణమే యే దేశమును వదలునో అయా దేశపుబ్రహ్మ పక్షాన రహితమును, ఏయేదేశమును జొందునో అయా దేశపు కర్థబ్రహ్మ పక్షానియు నగుచుండవచ్చును. అట్లే బ్రహ్మము క్షణమందు జ్ఞానియును, క్షణమందు అజ్ఞానియును కావలసి వచ్చును. దీనిచే మోక్షమును, బంధమును క్షణభంగురమై యుండును, చిరఁదు చూచిన దానిని మఱొకఁడు స్మరింప లేనట్లు విన్నఁజూచిన పదార్థమో, విచిన మాటయో నేఁదుజ్ఞాపకము లేక పోవును, ఏల యనఁగా చూచిన దేశకాలములు వేరు, స్మరించు దేశకాలములు వేరు. కాఁబట్టి బ్రహ్మము సర్వజ్ఞము కాఁజాలదు. బ్రహ్మమొక్కఁడు, అతఁడు సర్వజ్ఞఁడేరి కాఁడు! అంతఃకరణము విన్నవిన్నము కాఁబట్టి అతఁడును విన్నవిన్న మగుచు నుండవచ్చు నందులేని, అంతఃకరణము జడము కాఁబట్టి దానికి జ్ఞానము కలుగఁజాలదు, కేవలము బ్రహ్మమునకుఁగాని, కేవల మంతఃకరణమునకుఁ గాని జ్ఞానము కలుగదు. కాని అంతఃకరణస్థిరదాతానమునకు జ్ఞానము కలుగు నన్నును చేతనమునకే అంతఃకరణము ద్వారా జ్ఞానము కలిగెను; అట్లయ్యెనేని అతఁడు నేత్రమరి ద్వారా అర్చుము అర్చుజ్ఞము నేరి కావలయును! కాఁబట్టి బ్రహ్మము కారణోపాధి చేత నీశ్వరుఁడును, గార్యోపాధిచేత జీవుఁడును గాదు. వాస్తవముగ బ్రహ్మమునకే శిశ్వరుఁడని పేరు. బ్రహ్మమునకంటె విన్నుఁడును, అనాదియు, అనుర్యన్నుఁడును, అమృత స్వరూపుఁడు నగు జీవునకు జీవుఁడని పేరు, చిదాతానునికే జీవుఁడని పేరందులేని అది క్షణభంగురము కాఁబట్టి నష్టమైపోవును.

ఇదే మోక్షమును మెన్వరనుభవించుట: కాన బ్రహ్మము జీవుడు కాని, జీవుడు బ్రహ్మము కాని యెన్నయును కాలేదు, కారు, కాఁజోరు.

ప్రశ్న:- సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీదేవ మేవాద్వితీయః పంచోద్యోగః ౧.౨.౧౫

మఱి అద్వైతర మెట్లు సిద్ధింప గలదు? మా మఠముందు బ్రహ్మమున కంటె దిన్నముగా ఏ సజాతీయ, విజాతీయ స్వగణాభయవ భేదము లేనందున, ఒక్క- బ్రహ్మమే సిద్ధమగుచున్నది. జీవుడు చేతనే అద్వైతర మెట్లు సిద్ధింపఁ గలదు?

ఉత్తరము :- ఈ ప్రశ్న యందుఁ జిక్కి యేల రయపడుచున్నాడు: విశేషవిశేషణముల విద్యను, కాని ఫలమును తెలిసికొనుడు. ('వాగ్నర్తకం విశేషణం తవతీతి) విశేషణము భేదకారక మగునందు రేని, దానితో కూడ (ప్ర)వర్తకం ప్రకాశమపి విశేషణం తవతీతి) విశేషణము ప్రవర్తమును బ్రకాశకమును నగుచున్న దనియు యొప్పుకొనుడు. ఇక్కడి అద్వైతర శబ్దము బ్రహ్మమునకు విశేషణమని గ్రహింపుడు అద్వైతమనున దిహననేకములగు జీవులనుండి బ్రహ్మమును వేరు చేయుచున్నది; ఇది వ్యావర్తక ధర్మము. మఱి బ్రహ్మమొక్కఁడే యనుటను బ్రవృత్తి చేయుచున్నది గనుక నీ విశేషణము ప్రకాశక ధర్మము నగుచున్నది.

'అస్మిన్నగర్తేద్వితీయో రనాద్యో దేవతత్వః

అస్యాం సేవాయాచక్షిత్వం: తులనీయో విక్రమసింహః'

ఒకఁడు మఱి యొకనితో: ఈ నగరమందు అద్వితీయ రూపములు దేవతత్వులును, ఈ సేవయందు అద్వితీయతూర వీరులు విశ్రమ సింహులును గలఁ దనగా నీ నగరమందు దేవతత్తువి వంటి ఇతర రూపములును ఈ సేవ యందు విశ్రమసింహుని వంటి ఇతర తూరవీరులును లేరు. కాని రక్కువ వారున్నారని మాత్రము సిద్ధమగుచున్నది. ఇదే పృథి వ్యాధి జడపదార్థములును, వ్యాధి ప్రాణులును, వృక్షదులును గూడ నున్నవి. వాని విషేషము గలుగదు. అద్వైతమును జీవుడు కాని ప్రకృతికాని బ్రహ్మకు దుర్లభములుగాక న్యూనము లనుచి స్పష్టము. కాన బ్రహ్మము సదా యొక్కఁడే. జీవులును ప్రకృతిస్థ తత్త్వములు ననేకము లని దీనిచే సిద్ధమైనది. అద్వైతర విశేషణము కాని అద్వితీయ విశేషణము కాని, బ్రహ్మమును జీవప్రకృతుల నుండి వేరుపఱచి బ్రహ్మము

ఏకత్వమును నిర్దవజయ చున్నది. కాబట్టి యీ విశేషణముల నుండి తీవ్ర ప్రకృతులకును, గార్యరూప జగత్తునకును అభావని పేరములు కలుగఁజాలవు. ఇవన్నియు సున్నవి; కాని బ్రహ్మముతోఁ దుల్యమైనవి కావు. కావున దీనివలన అద్వైత సద్ధితీకానీ, ద్వైతసద్ధితీకాని హానిగలుగదు. భయపడకుఁడు విచారించి తెలిసికొనుఁడు.

ప్రశ్న :- బ్రహ్మము నత్. చిత్. ఆనంద గుణములును, తీవుని అన్తికాతి. ఏయ రూపములు నొక్కటియే యగుచున్నవి. మఱియేం బండించెదరు :

ఉత్తరము: - కొంత సాధర్యముండుటచే నేకత్వమనఁబడఁజాలదు. ఎల్లినఁగా:- పృథివి జడమును, దృశ్యము నై యున్నది. అట్లే అగ్నిజలాదులును జడములును దృశ్యములునై యున్నవి. ఇంతమాత్రము చేత నొక్కటికాఁజాలవు. దీనియందరినై దర్శ్యము-విరుద్ధ దర్శ్యము-జేద కారకము. ఎల్లినఁగా-గంధము, రూక్షత, కాలిన్యము మొదలగునవి పృథివికిని, రసత్వము, ద్రవత్వము, కోమలత్వము మొదలగు దర్శ్యములు జలమునకును, రూపదాహతత్వదర్శ్యములు అగ్నికిని, ఉండుటఁ బట్టి యొక్కటి కావు. కీలకమును, మనుష్యుఁడును గంటితోఁ జూచుచు, నోటితోఁ దినుచు, కాళ్ళతో నడుచుచు నున్నారు. ఇట్లుండినను మనుష్యుని ఆకృతి, రెండు కాళ్ళ మున్నగునవియు, కీటకాకృతి అనేక సాదములు మొదలగు నవియు లిన్నము లగుచితే నొక్కటి కానట్లే పరమేశ్వరుని అనంతత్వానమును, అనందబలక్రియలును, నిద్రాంతత్వమును, వ్యాపకత్వమును తీవుని రంటె లిన్నముగను, తీవుని అల్పత్వానము, అల్పబలము, అల్పస్వరూపము, త్రాంతిత్వము. పరిచ్ఛిన్నత మొదలగు గుణములు బ్రహ్మకంటె లిన్నముగను ఉండుటచే తీవుఁడును పరమేశ్వరుఁడును ఒక్కటి గాదు. వీరి స్వరూపముగూడ లిన్నము. [పరమేశ్వరస్వరూపము సూక్ష్మతమము, తీవస్వరూప మతనికంటెఁ గొంత స్థూలము.]

ప్రశ్న:-

అతొదరమంతరంబుదురే; అత రస్య భయం భవతి; ద్విశియాద్వైత భయం భవతిః
బృ. ఆ. ఉ. ౧. ౪. ౧. ౩

ఇది బృహదారణ్యక పరసము:- తీవ బ్రహ్మముల యందుఁ గొంతె మేని లేదము చేయువానికి భయము కలుగును. ఇతరునివంసనే గదా భయము కలుగును.

ఉత్తరము:- దీని కర్తమది కాదు. పరమేశ్వరుని నిషేధించువానికి. లేక పరమేశ్వరుని ఒకదేశమందో యొకభాగమందో పరిచ్ఛిన్నుడని నమ్ము వానికి. అతని యాజ్ఞకుఁ గాని గుణవర్మ స్వభావములకుఁగాని విరుద్ధముగా నడుచువానికి. ఇతర మనుష్యునితో వైరము నుంచు వానికి భయము కలుగు నని యర్థము. పరియవఁగా ద్వితీయ బుద్ధి అనఁగా నీశ్వరునకును తనకు నేమియు సంబంధము లేదను వానికి భయము కలుగును. అట్లే యొకఁడు మఱి యొకనితో 'నీవు నాకు లక్ష్యము లేదు. నీవు నన్నేమియుఁ జేయఁజాల' వనువానికిని, ఇతరులకు హాని కలిగించుచు దుఃఖము కల్గించుచుండు వానికిని ఇతరుల వలన భయము కలుగును మఱి వారన్ని విరమించి నివిరోధులయి లేని ఒక్కటి యనఁబడుదురు. ఎట్లనఁగా దేవ దత్తుఁడును, యజ్ఞ దత్తుఁడును, విష్ణుమిత్రుఁడును ఒకటి యని రోకమందుఁ జెప్పఁబడుదు లేని వారీయందు విరోధము లేరని యర్థము. విరోధము లేకపోవుటచే సుఖమును, విరోధముచే దుఃఖమును గలుగును.

ప్రశ్న:- జీవబ్రహ్మములకు ఏకతానేకతలు వర్వరా యుండునా లేక యొన్నఁదేని రెండును గలసి యొక్కటగునా :

ఉత్తరము:- ఇంతకుఁ బూర్వ మీ విషయమందుఁ గొంత యుత్తర మీఁబడినది. 'మఱియు విన్నఁడు. సారకార్యస్వయంభావములచే నొక్కటి యగును. ఎట్లనఁగా:- మూర్తద్రవివ్యము జరమగుటచే ఆకాశమును వదలి యొన్నఁడును. వేణుఁగానుండదు గనుక రెండు నొక్కటి. ఇక విభుత్వము, సూక్ష్మత్వము, అరూపత్వము, అనంతత్వాది ఆకాశ గుణములకును. పరిచ్ఛిన్నత్వ దృశ్యత్వాది మూర్తద్రవివ్యముల విరుద్ధ భర్తములకును భేదము కలదు. అనఁగా వృత్తివ్యాధి ద్రవ్యములు ఆకాశమున కంతె విన్నముగా నుండవు. అన్యయ భావముతో అవకాశములేక మూర్తద్రవివ్య మెన్నడు నుండ నేరదు. మఱి వ్యతిరేక భావముతో స్వరూపమునందు రిన్నమగుటఁ బట్టి వేణుగ నుండును. అట్లే బ్రహ్మము వ్యాపకమగుటచే జీవుఁడును, బృత్తివ్యాధి ద్రవ్య ములును అతని నుండి వేణుగా నుండఁజాలవు. స్వరూపముచే నొక్కటియుఁ గాఁజాలవు. ఎట్లనఁగా:- ఇట్లు కట్టిర మునుపు వేణు వేణు ప్రదేశములందు మన్ను. కట్టుట, బినుము మొదలగు పదార్థము భావాశమందే యుండును.

ఇట్లు కట్టినపుడును ఆకాశమందే ఉండును. ఆ యిట్లు నత్తమయి నవుడు ఆ యింటి యవయవములన్నియు లిన్నలిన్న దేశములఁ బొందినపుడుగూడ నాకాశమందే యుండును. మూడు కాలములందును ఆకాశమున కంటె లిన్నము కాఁజాలవు. కాని స్వరూపముచే లిన్నమగుట బట్టి యెన్నఁడు నొక్కతై యుండలేదు. రేవు, ఉండఁజోవు, అట్లే జీవుఁడును, జగత్పదార్థము లన్నియు ఒకమేళ్ళరుని యందు వ్యాప్యములగుటచేఁ జరమాత్మనుండి మూడు కాలము లందును పేలు కాఁజాలవు. స్వరూపమునందు లిన్నమగుటచే నొక్కటియు కాఁజాలవు. ప్రస్తుత పేదాంతుల దృష్టి మెల్లరంటి వానివలె అన్వయము వైపున మాత్రము పడి వ్యతిరేకభావమునుండి జాజీ విరుద్ధమై పోయినది. సగుణ నిర్గుణముయను అన్వయ వ్యతిరేకముయను, సారర్థ్యముయను, విశేషణభావమును లేని ద్రవ్యమే లేదు.

ప్రశ్న :- పరమేశ్వరుడు సగుణుఁడా నిర్గుణుఁడా ?

ఉత్తరము :- రెండు ప్రకారముల నున్నాడు.

ప్రశ్న :- ఒక యొజ్జలో రెండు కత్తు లెన్నఁలేని యుండఁగలుగునా ? ఒకదే పదార్థమందు సగుణత్వము లెట్లుండఁగలుగును ?

ఉత్తరము :- జడమందు రూపాది గుణములుండి జ్ఞానాది చేతన గుణము లుండవు. చేతనమందు ఇర్వాది గుణములుండి రూపాది జడ గుణములుండవు. (యద్గుణైస్సహ వర్తమానం తత్సగుణమ్' 'గుణైర్లో యన్నిర్గుణం పృథ గ్భూతం తన్నిర్గుణమ్) గుణములతోఁ గూడినది సగుణమనియు గుణము లచే రహితమనినది నిర్గుణ మనియు ననఁబడును. తమ తమ స్వాభావిక గుణములతోఁ గూడి జడర విరోధిపదార్థముల గుణముల నుండి రహితమగు విచేఁ బదార్థములన్నిటి యందును సగుణత్వనిర్గుణత్వములుండును. కేవల సగుణత్వమును, కేవల నిర్గుణత్వమును గల పదార్థమే లేదు. కాని యొకే పదార్థ మందు సగుణత్వమును, నిర్గుణత్వము నుండును. అట్లే పరమేశ్వరుడు తన యనంత జ్ఞానబలాది గుణ సహితుఁడగుట వలన సగుణుఁడును, రూపాది జడ గుణములు, ద్వేషాది జీవుని గుణములు లేకుండుట వలన నిర్గుణుఁడు ననఁబడును.

ఉత్తరము:—అగ్నిర్ ఋగ్వేదో వాయోఽర్కః సూర్యాశ్చాచక్షుః॥

శ్లో. ౧౧. ౪. ౨. ౩॥

సృష్ట్యాది యందు పరమాత్మ అగ్ని, వాయు, అదిత్య, అంగిరసులను ఋసుల యాత్మలంబొక్కొక్క వేదమును బ్రకాశ పఱచెను.

ప్రశ్న :-

యో వై జగిష్యణం విచరాతి పూర్వం యో వై వేదాంఽప్రహితోఽతస్యైశ్వరః. ఆ. ౬. మం. ౧౫

ఈ వచనముందు బ్రహ్మ హృదయ మందు వేదములను ఉపదేశించి నట్లు చెప్పఁచి యందఁగా మరల నగ్నాది ఋసుల యాత్మ లందని యేలఁ జెప్పఁచెను.

ఉత్తరము :- బ్రహ్మయాత్మయందు ఆగ్నాదుల ద్వారా స్థాపితఁ జేసెనని తెలియ పలయును. మనుస్మృతి యాచుఁడు:-

ఆగ్ని వాయురదిత్యస్త త్రయం జగిష్యా సవారణమ్॥

ఉకోహ యజ్ఞ నిర్వర్తమ్యగ్నాసామ లక్షణమ్॥ మను. ౧. ౨౩॥

పరమాత్మ సృష్ట్యాదియందు మనుస్మృతి సుత్పాదింది అగ్ని మొదలగు నజువు మహద్భుల ద్వారా నలుగు వేదములను బ్రహ్మకు ప్రాప్తించఁ జేసెను. ఆ బ్రహ్మ అగ్ని, వాయు, అదిత్య, అంగిరసులనుండి ఋగ్గోలాసా మాత్రములను గ్రహించెను.

ప్రశ్న:- ఆ నలుగుర యందే వేదమును బ్రకాశ పఱచెను. అన్యుల యందుఁ గాదు. కాఁబట్టి దీనిచే నీళ్ళరుఁడు పక్షపాతి యగు చున్నాఁడు గదా.

ఉత్తరము:- జీవులందఱు కంటె నా నలుగురే మిక్కిలి పవిత్రాత్ములగు నుండిరి. తక్కినవారు వారితో నమానులు కాకుండిరి. కాఁబట్టి యీ ప్రవిశ్చ విద్యను వారి యందే ప్రకాశ పఱచెను.

ప్రశ్న:- ఏదేశలాష యందేని వేదములను బ్రకాశ పఱువర సంస్థితము నందే యేలఁజేసెను.

ఉత్తరము:- ఏదేని దేశలాష యందుఁ బ్రకాశపఱచి యుండిన ఈళ్ళరుఁడు పక్షపాతి యగును. ఏయనఁగా వేదపఠనపాఠన మా దేశస్థులకు సుమమును, విదేశీయులకుఁ గరినము నగును. కాఁబట్టి యే దేశ లాషయు కాన్దీ

సంస్కృత మందుఁ బ్రకాశపఱచెను ఇక పేదబాష తక్కిన సమస్త కావలకు, గారణము కాన న్నందే ప్రకాశపఱచెను. పృథివ్యాది సృష్టి సమస్త దేశముల కును, దేశస్థులకును వికృతమై, సమస్త శిల్ప విద్యలకుఁ గారణమై యున్నట్లే పరమేశ్వరుని విద్యకు సంబంధించిన కావయు నొక్కటేవిధముగా నుండవలయును. ఏల యనఁగా సర్వ దేశస్థులకును జదువుట యందును జదివించుటయందును సమానముగ పరిశ్రమ చేయవలయును. కాఁబట్టి ఈశ్వరుఁడు పక్షపాతి కాఁడు.

ప్రశ్న:- పేదము ఈశ్వర కృతమే కాని, అన్యకృతము వాదముకు లేమి ప్రమాణము ?

ఉత్తరము:- ఎట్లు ఈశ్వరుఁడు పవిత్రుఁడు సర్వవిద్యావిదుఁడు, శుద్ధ గుణభూస్వదాతుఁడై, వ్యాయము, దయ మొదలగు గుణములతోఁ గూడి యున్నాఁడో అట్లు ఏ పుస్తకమందు ఈశ్వరగుణభర్త స్యరావముల కనుకూల మయిన కథన ముందురో యది ఈశ్వరకృతమే. అన్యకృతముకాదు, ఇంక దేనియందు సృష్టి శ్రమమునకును, ప్రత్యక్షాది ప్రమాణములకు ఆప్తులయఁ జిత్తములయు వ్యవహారమునకు విరుద్ధమగు కథన ముండదో యది ఈశ్వరోక్తము. ఈశ్వరుని జ్ఞానము నిర్మాంశమయినట్లు ఏ పుస్తకమందు త్రాంతి రహిత జ్ఞానము ప్రతిపాదించఁ బడినదో అది ఈశ్వరోక్తము. పరమేశ్వరుని యట్లు, సృష్టికర్త మట్లు, ఈశ్వరునియు సృష్టికార్యకారణములయుజీవులయుఁ బ్రతిపాదనము దేని యందున్నదో యది పరమేశ్వరోక్త పుస్తకము. మఱియు నది ప్రత్యక్షాది ప్రమాణముల కవిరుద్ధముగను, శుద్ధాత్మ స్యరావమునకు విరుద్ధము కానిదిగ నుండవలయును. ఈ ప్రకారము పేదమున్నదే కానితక్కిన తైలియ, కురాసు మొదలగు పుస్తకములు లేవు. దీనిక సృష్ట వ్యాఖ్యానము తైలియ, కురాసుల ప్రకరణములగు పదు మూడవ పదునాల్గవ సముల్లాసముల యందుఁ జేయఁబడును.

ప్రశ్న :- పేద మీశ్వరుని నుండి రావలసిన యావశ్యక మేమియు లేదు. ఏలయనఁగా మనుష్యులే శ్రమకఁ జ్ఞానమును వృద్ధి పఱచుకొని పిమ్మట పు సతములను వాయఁ గలుగుదురు.

ఉత్తరము:- ఎన్నటికిని వ్రాయజాలదు. ఏలయునగా కారణము లేక కార్యోత్పత్తి యగుట యసంభవము. ఎట్లనగా అదవి మనుష్యులు సృష్టిని జూచినను విద్వాంసులు కాజాలరు. వారితెవరేని శిక్షలు గరిగిలేని విద్వాంసు లయిపోదురు. ఇప్పుడును ఎవని యొద్దనేని ఆదువక మోవ్వఁ దును విద్వాంసుడు కాదు. వైఁతెప్పినట్లు పరమాత్మ సృష్ట్యాది యందా ఋపులకు వేదవిద్యను ఆదివించుచున్నను, వారు దాని నితరులకుఁ జదివించక పోయినను యిప్పటివఱకుందఱు నవిద్వాంసులుగానే యుండును. ఎట్లనగా ఎవ్వనినేని యొక్క దానిని పుట్టిగానే ఏకాంత దేశమందో, మూరుల సాంగత్య ముననో, వశవుల సాహచర్యముననో యుండిరి పేని వాడట్టి వాడేయయి పోవును. అదవిలోని లిట్లలు మొదలగు వారు దీనికి దృష్టాంతము. ఆర్యావర్త దేశమునుండి శిక్షను బొందనంతవఱకు నీజిప్టు, గ్రీసు, యారోపు మొదలు గాఁగల దేశములందరి జనులు విద్యావిహీనులై యుండిరి. యూరపునుండికొలం బను మొదలగు పురుషులు అమెరికాకుఁ బోవుచు వఱకు నక్కడి వారు పేరి కొలఁది, లక్షలకొలఁది బోట్లకొలఁది వర్షములనుండి మూర్ఖులు-విద్యావిహీను లయి యుండిరి. పిమ్మట శిక్షను బొంది విద్వాంసులయిరి. అట్లే సృష్ట్యాది యందుఁ బరమేశ్వరు నుండి విద్యాశిక్షల బొందుట చేతనే యుత్తరోత్తరకాల మందు విద్వాంసులగుచు వచ్చిరి.

స పూర్వేషామపి గురుః కాలేనానవర్చిరాత్ యోగః సమాదిపాదే నూ. ౩॥

ప్రస్తుత సమయ మందు మన మధ్యాపకుల నుండి చదివియే విద్వాం సుల నుగుచున్నట్లు సృష్ట్యాదంత మందుత్పన్నులయిన అగ్న్యాది ఋపులు పర మేశ్వరునుండి విద్వాంసు లయిరి. కాబట్టి పరమేశ్వరుడే గురువు-చదివించు వాడు. శిష్యులు సుమచ్చి యందును బ్రలియమందును జ్ఞానరహితుడై పోవు చున్నట్లు పరమేశ్వరుడు కాదు. అతని జ్ఞానమునిత్యము కాబట్టి నిమిత్తము లేక యెన్నఁడును నైమిత్తిక ప్రయోజనము సిద్ధింప దని నిశ్చయముగాఁ దెలియ వలయును.

ప్రశ్న:- వేదము సంస్కృతభాష యందుఁ బ్రకాశింపఁబడెను. అయగ్ని మొదలగు ఋషలు సంస్కృతభాషను తెలిసి యుండలేదు కద. మఱి వేదార్థ మును వారెట్లు తెలిసి కొన గలిగిరి?

ఉత్తరము:- పరమేశ్వరుడు నేర్పెను. దర్శాత్ములును, మోగులును, మహాక్షులును ఎప్పుడెప్పు డేమే యర్థమును తెలిసి కొనుట కిచ్చగించి భాగ్య వస్థితులై పరమేశ్వరస్వరూప మందు సమాధిస్థు లగుచుంటిరో, అప్పుడప్పుడు అలీప్తచుండుము యర్థమును పరమార్థులు తెలిపెను. ఇచ్చినేకుల అశ్వల యందు వేదార్థము ప్రకాశమయి నపుడు ఋషిమునులు ఆ యర్థములను యతి హాసపూర్వక గ్రంథములను వ్రాసిరి. వానికే తాత్పర్యము లని పేరు. బ్రహ్మ యనగా వేదము, దాని వ్యాఖ్యాన గ్రంథమగుటచే తాత్పర్యమును నామము కలిగెను. మఱియు:-

ఋషయో మంత్రరత్నస్తయః మంత్రాన్వంప్రాదుః విదుః ౧.౨౦॥

ఏయే మంత్రార్థదర్శన పేయే ఋషిరీగరిగెనో, అంతకు మున్నెవరును ప్రకాశవంతుల మంత్రార్థము మొదలై నే ఋషి లాను ప్రకాశవంతుల యితరులకును బోధించెనో, ఆ మంత్రముతో, గూడ నా ఋషి పేరు స్మరణార్థ ముప్పది నుండి వ్రాయఁ బడుచు వచ్చుచున్నది. ఋషులనే మంత్రకర్తల నెడి వారు దుష్కావాదులని తెలియవలయును. ఋషులు మంత్రార్థ ప్రకాశకులు.

ప్రశ్న:- ఏ గ్రంథములకు వేదమని పేరు?

ఉత్తరము:-ఋక్, యజుః, సామ, అథర్వణములను మంత్ర సంహిత లకు మాత్రమే.

ప్రశ్న:-

మంత్రబ్రాహ్మణయో ర్వేదనామరేయదుః ॥

కార్యాయనాదులు చేసిన యీ ప్రతిష్ఠా సూత్రాదుల కర్తమేమి చేయుదురు?

ఉత్తరము:- చూడుడు: సంహితా పుస్తకారంభ మందును, ఆర్యాయ సమాప్తి యందును వేద మను శబ్దము సనాతముగ వ్రాయఁ బడుచు వచ్చుచున్నది. బ్రాహ్మణ పుస్తకముల యారంభ మందు'గాని ఆర్యాయ సమాప్తి యందు'గాని వేదశబ్ద మెచ్చటను వాఁడ్రుందరేదు. మఱియు విరుద్ధమందు:-

ఇర్వపి నిగమో దవతిః ఇతి (౪)బ్రాహ్మణం విదుః ౨. ౧౦. ౩. ౪॥

ఋగ్వేదబ్రాహ్మణాని ద కర్వీషయాదేః అష్టాధ్యాయ. ౪. ౨.౬౫

ఏని వలన'గూడ మంత్రభాగము వేదమనియు, వ్యాఖ్యానభాగము తాత్పర్యమునియు స్పష్ట మగుచున్నది. ఈ విషయమై విశేషించి యాదః

గోరువారు నా రచించిన 'ఋగ్వేదాది ఛాన్ద్యరూమిక' యందుఁ జారుదు. అచ్చట నిది యనేక ప్రమాణములను విరుద్ధ మగుచితే గాత్యాయనుల వచనము కాఁజాలదని సిద్ధాంతము చేయ బడినది. బ్రాహ్మణములను గూడ వేదముని నమ్మితిమేని వేదము సనాతనము కాఁజాలదు. ఏయనఁగా బ్రాహ్మణ గ్రంథముల యందనేక ఋషిమహర్షి రాజాదుల ఇతిహాసములు వ్రాయఁబడి యున్నవి. ఎవని ఇతిహాసమేకాని, వానిజన్మమునకుఁ బిమ్మట వ్రాయఁబడును ఆ గ్రంథమును వాని జన్మమునకుఁ బిమ్మటనే కలుగును. వేదముల యందె వని యితిహాసమును లేదు. కాని విశేషించి యేయే శబ్దముచే విద్య తోరపరునో ఆయా శబ్దము ప్రయోగింపఁబడియున్నది. వేదమందే మహాపురుషుని పేరు (నంజ్ఞ) కాని, రథా ప్రసంగము తాని లేదు.

ప్రశ్న:- వేదముల తెన్ని కాలున్నవి.

ఉత్తరము:- పడునొకండు వందల యిలువది యేడు.

ప్రశ్న:- వేదిని కాది లందురు.

ఉత్తరము:- వ్యాఖ్యానములను కాది లందురు.

ప్రశ్న:- విద్వాంసులు వేదావయవభూతము లగు విరాగములను కాదిని నమ్ముచున్నారు గద.

ఉత్తరము:- కొంతెము విచారించి చూడుదు. ఎన్ని కాలున్నవో అవి యన్నియు సాక్ష్యలాయనాది ఋషుల నామములచేఁ బ్రసిద్ధములయి యున్నవి. మంత్రసంహిత పరమేశ్వరుని నామముచేఁ బ్రసిద్ధమయియున్నది. నాలుగు వేదములు పరమేశ్వరకృతములని నమ్ముచున్నట్లు ఆక్ష్యలాయనాది కాళం నాయా ఋషికృతములని నమ్ముచున్నాము. కాళలయందంతటను వేదమంత్ర ములు (ప్రతికర నిధి) వ్యాఖ్యానములు చేసి యున్నారు. ఎట్లనఁగా తైత్తి రీయ కాళయందు 'ఇషేత్వోర్దేత్యేతి' ఈ మొదలగు మంత్రముల మొదటిచ్చి వ్యాఖ్యానము చేయఁబడియున్నది. వేదసంహిత యందల్లెవ్వరిను మంత్రమును ప్రతికముగ మందుకొని వ్యాఖ్యానము చేయఁబడలేదు. కాఁబట్టి పరమేశ్వర కృతములగు నాలుగు వేదములు మూలవృక్షము. ఆక్ష్యలాయనాది కాళంన్నియు ఋషిముని కృతములు. పరమేశ్వర కృతములుకావు. ఈ విషయమై విశేష వ్యాఖ్యను జూడఁగోరువారు 'ఋగ్వేదాది ఛాన్ద్యరూమిక' యందుఁ జూడఁదగును.

రల్లిదండ్రులు తమ సంతానముపై గృహదృష్టి యుంచి వారి యున్నతినే కోరునట్లు పరమాత్మయు, మనుష్యులందఱు సవిద్యాంతరకార త్రమణాము నుండి తొలగి విద్యావిజ్ఞానరూపమగు సూర్యునిబొంది యాసందింపఁగలిగి విద్యను, మఱియును వృద్ధిపఱుపఁగలుగునట్లు చేయఁజేదములను ప్రకాశ పఱచెను.

ప్రశ్న:- వేదము నిత్యమా, అనిత్యమా?

ఉత్తరము:- నిత్యము, ఏలయనఁగా పరమేశ్వరుఁడు నిత్యుఁడు, కాఁబట్టి యతని జ్ఞానాది గుణములును నిత్యములు. నిత్యసదాత్మముల గుణకర్మస్వరూప ములు నిత్యములును. అనిత్యద్రవ్యముల గుణకర్మస్వరూపము లనిత్యములు నగుచున్నవి.

ప్రశ్న:- ఈశ్వరుఁడా ఋషులకు జ్ఞానము నిచ్చి యుంనవచ్చును. వారా జ్ఞానముచే వేదములను చేసియుందురు.

ఉత్తరము:- జ్ఞేయములేక జ్ఞానము కలుగఁజాలదు. గాయత్రాది చంద ములతోదను, షడ్జాది, ఉదాత్తానుదాత్తాది స్వరములతోదను జ్ఞాన పూర్వతముగ గాయత్రాది చందములను నిర్మించుటకు సర్వజ్ఞాన యుక్తికాత్మమును రచిం చుటకు సర్వజ్ఞాదగు పరమేశ్వరునివలెనే మఱి యెవ్వఁడునర్దుఁడుగానేరదు. వేదములను జదివినపిమ్మటనే విద్యలను ప్రకాశపఱుచుటకు ఋషులును, మునులును, వ్యాకరణము, నిరుక్తము చందాదులనెడి గ్రంథములుచేసిరి. పర మాత్మ వేదములను ప్రకాశపఱుపకుండిన నెవ్వరు నేమియును జేయజాలకుం దురు. కాఁబట్టి వేదము పరమేశ్వరోక్తము. వీనిననుసరించియేయందఱు నదు పవలయును. ఎవ్వఁడేని మీ మతమేమి యని యడిగెనేని, మా మతము వేదము అనఁగా వేదమందేమి చెప్పఁబడియున్నతో దానినే నమ్ముచున్నామని ప్రత్యుత్తర మీయవలయును. ఇతఁముందు సృష్టి విషయమై వ్రాయఁబడును. సంక్షేపముగ ఈశ్వరవేద విషయముంగూర్చి వ్యాఖ్యానింపఁబడినది.

శ్రీమద్వయానంద సరస్వతీ స్వామికృతమగు

సుఖాషావిభూషిత సత్యార్థప్రకాశమున

ఈశ్వరవేద విషయము గల న త్తమ నముల్లాసము

సంపూర్ణము

అష్టమ సముల్లాసము

సృష్ట్యర్చత్తి స్థితి ప్రళయ విషయములు

ఇయం విసృష్టిర్వృత్త ఆ బహున యది వా రథే యది వా నః
యో అస్యావ్యక్తః పరమేష్వరస్తో అంగ వేద యది వా న వేదః

ఋ. మం. ౧౦. సూ. ౧౨౯. మం. ౩౧

(అంగ) ఓ మనుష్యుడా! ఎవనిచే నీ వివిధసృష్టి ప్రకాశమయి యున్నదో, ఎవడు జగత్తును దరించి ప్రలయము చేయుచున్నాడో, ఎవడు జగత్తునకు స్వామియో, ఏ వ్యాపకునియందీ జగత్తంతయు ఉత్పత్తిస్థితి ప్రలయములను బొందుచున్నదో, అతడే పరమాత్మ. అతని నీవు తెరిసికొనుము. ఇతనిని సృష్టికర్తయని నమ్ముదుము.

తమ అసీతమసా గూరమగ్రే ప్రతేతం సరింం సర్వమా ఇవమ్
తుర్వేనా ర్వవిహితం యదాసీత వస స్తస్మహివా జాయతైకమ్

ఋ. మం. ౧౦. సూ. ౧౩౯. మం. ౩౧

ఈ జగత్తంతయు సృష్టికీ, బూర్వ మందకారముచే నావృతమై, రాత్రి రూపమున తెరియుటకయోగ్యమై, ఆకాశరూపమున జగత్తంతయు తుచ్ఛమై అనంత పరమేశ్వరునియెదుట నొక ప్రదేశమందాచ్ఛాదితమై యుండెను. ఏమృత పరమేశ్వరుడు తన సామర్థ్యముచే గూఢరూపము నుండి కార్య రూపము చేసెను.)

హిరణ్యగర్భః సమవర్తతాగ్రే తూతస్య జాతః పరిరేత అసీత్
స దాదా పృథివీం ద్యామతేమాం కన్త్యై దేవాయ హవిషా విదేమ్

ఋ. మం. ౧౦. సూ. ౧౩౦. మం. ౩౧

ఓ మనుష్యులారా! నమస్తనూర్వాది తేజః పదార్థములకు నాధారము. అయిన, ఉన్న. కాగల జగత్తునకు అద్వితీయ పతి. యీ జగదుత్పత్తికీ, బూర్వము విద్యమానుడు, పృథివి మొదలుకొని సూర్యవర్యంత జగత్తు నుత్పన్నము చేసినవాడునగు. ఆదేవుడైన పరమాత్మను, బ్రేమతో నేవింపుడు.

పురుష ఏవేదగం పర్వం యశ్చూతం యచ్చ రావ్యమ్

ఉతామృతత్వస్యేకానో యదన్నేనాకిరోహః యః. ఆ. ౩౧. మం. ౨౩

ఓ మమమృతారా । అన్నిటియందు నిండియున్న పూర్ణ పురుషుడు. నాశరహితకారణమునకును, జీవునకును స్వామి, పృథివ్యాది జడములకంటెను, జీవునికంటెను అతిరిక్తుడునగు ఆ పురుషుడే యీ సమస్తభూత భవిష్యత్వ ర్తమానస్థ జగత్తులఁ జేయువాడు.

యతో వా ఇమాని భూతాని జాయంతే యేన జాతాని జీవంతి;

యశ్రప్రయంత్యులిసంవికంతి తద్విజ్ఞానస్య తద్రూపః

తైత్తిరీ.బృ.చ.ఆను. ౧౩

ఏ పరమాత్మ రచనచేత ఈ సమస్తపృథివ్యాది భూతములు తత్పన్నము లగుచున్నవో. ఏవనిచే జీవనమును, ఎవనియందుఁ బ్రణయమును బొందు చున్నవో అతఁడే బ్రహ్మము. అతనిని తెలియుటకు నిచ్చగింపుము.

జ్ఞాద్యవ్యయతః॥ ౯౦రక మ్. ఆ.౧.పా. ౧.మం. ౨౩

ఏవనిచే నీ జగదుత్పత్తిస్థితి ప్రణయములగుచున్నవో. ఆ బ్రహ్మయే తెలియుటకు యోగ్యుడు.

ప్రశ్న :- ఈ జగత్తుత్పన్నమయినది పరమేశ్వరునుండియూ; ఇతరము నుండియూ ;

ఉత్తరము:- నిమిత్తకారణమగు పరమాత్మనుండి యుత్పన్నమయినది కాని దీని రూపాదాన కారణము ప్రకృతి.

ప్రశ్న:- ఏమిఁ ప్రకృతిని బరమేశ్వరుడు చేయలేదా?

ఉత్తరము:- లేదు. అది అనాది.

ప్రశ్న:- దేనిని అనాదియందురూఁ అనాది పదార్థములెన్ని ;

ఉత్తరము:- దేని కాది లేదో యది అనాది. ఈశ్వరుడు, జీవుడు.

జగత్కారణమగు ప్రకృతి, ఈ మూడును అనాదులు.

ప్రశ్న:- ఇందుల కేమి ప్రమాణము ;

ఉత్తరము:-

ద్యా సువర్ణా నయుజా పణయా నమానం వృక్షం పరివవ్యజాతే.

తయోరవ్యః ఏవం సంస్కార్యత్వనశ్చన్నవోఽతిదాకః

ఐ. మం. ౧. మ్. ౧౬౪. మం. ౨౦౩

(ద్వా) బ్రహ్మము, తీవుడును వీరిద్దఱు (సుపర్ణ) చేరనర్హము, పానము మొదలగు గుణములతో సమానులును (సయువా) వ్యాప్యవ్యాపక రాజములచే సంయుక్తులును (సఖయా) పరస్పరమైత్రితో యుక్తులు, సనాతనము, అనాదులును (సమానమ్) అట్లే (వృక్షమ్) అనాది మూలరూప కారణమున, కాఖరూప కార్యమునగు వృక్షము "అనఁగా స్థూలమై ప్రరియమందు యుద్ధిన్నమై పోవునట్టి ప్రకృతి మూఁదన అనాది పదార్థము ఈ మూఁటి గుణకర్మ స్వరూపములును అనాదియే. ఈ తీవ్రబ్రహ్మములతో తీవుఁడొకఁడీ వృక్షరూప సంసారమందలి పాప పుణ్య రూప ఫలములను (స్వాత్మత్తి) కాగన భుజించుచున్నాఁడు. రెంపవచాఁడిగు పరమార్థ (అనక్షణ) భుజింపక (అవిదాకకీతి) నాలుగువైపులందు లోపల వెలుపల-నర్వరతో, ప్రకాశమానుడగు చున్నాఁడు. తీవునికంటె ఈశ్వరుఁడును, ఈశ్వరుని కంటె తీవుఁడును, వీక్ష్యరంటె బ్రహ్మతీయు ధిన్న స్వరూపములుగల యీ మూఁడును అనాదులు.

కావ్యతీర్థః సమాధ్యః యజ్ఞః. ఆ. ౪౦. మ. ౮౩

(కావ్యతీర్థః) అనాది, సనాతన, తీవ్రదూపులగు ప్రజలకొఱకు పీఠము ద్వారా పరమార్థ సమస్త విద్యలను బోధించెను.

అజామేకాం లోహతత్త్వం దృష్టాం బహీః పర్వతాః నృజమానాం స్వరూపాః॥

అజో హ్యేకో అచమాజోఽనుశేతే జహత్యేనాం భుక్తిలోగామజోఽన్యః॥

శ్వేతాశ్వరరోపవిషరో. ఆ. ౪. మం. ౫

పరమార్థ, తీవ్ర, ప్రకృతు లీ మూఁడును అజములు, అనఁగా వీరి తెన్నుఁడును జన్మము కలుగదు. ఈ మూఁడును సమస్త జగత్తునకు గారణములు. వీనికిఁ గారణ మేదియులేదు. ఈ యనాదియగు ప్రకృతిని అనాది యగు తీవుఁడనుభవించుచు నందుఁ దగులుపడు చున్నాఁడు. పరమార్థ దాని యందుఁ జిక్కదు, దానిని లోగింపదు. తీవేశ్వరుల లక్షణము లీశ్వర విషయ ముందుఁ జెప్పఁబడినవి. ఇతఁ బ్రకృతి లక్షణము వ్రాయఁబడును.

పత్వరజస్తమసాం సామ్యాపస్తా పర్వతిః॥ పర్వతేర్విహాః॥

మహతోఽహంచారోఽహంచారాత్ పంచ తస్మాత్ప్రాణ్యుభయమింద్రియైః॥

పంచ తస్మాత్కీర్ణః స్థూంథూతాని పుటప జతి పంచవింశతీర్గదాః॥

పాంథ్య.మ. ఆ. ౧. మ. ౬౧౩

(సర్వ) కుద్దము (రజః) మర్దమము (శమః) క్షాత్యము అనగా ఇదర యా మూడు వస్తువులు కలసి న సముదాయమున్నది. దానికి బ్రహ్మరి యని పేరు. దానినుండి మహాత్తత్వమును బుద్ధి, దానినుండి అహంకారము, దానినుండి పంచతన్మాత్రాలను సూక్ష్మభూతములు, పది యింద్రియములు, పదు నొకందవ మనస్సు, ఆ పంచతన్మాత్రాలనుండి పృథివ్యాది పంచదూతములు ఏర్పడి యుపవదినాల్గను, యిటువది యయదవది పురుషుడు—జీవుడును ఇర మేళ్ళరుడు నయియున్నారు. దీనియందు బ్రహ్మరి అనికానికి. మహాత్తత్వా హంకార పంచసూక్ష్మ భూతములు ప్రకృతి కార్యములయి ఇంద్రియములను, మనస్సునను, స్థూలభూతములను గారణములై యున్నవి. పురుషుడు దేని కిని బ్రహ్మరి అనగా సుపాదాన కారణముకాని, దేనికిని గార్యముకాని కాదు.

ప్రశ్న:—

పదే సోమ్యేదమగ్ర ఆపీత్ ॥౧॥దాంధో. పృ.౬.౭౦. ౨॥

అనన్త ఇదమగ్ర ఆపీత్ ॥౨॥తైత్తిరీయోప. బ్రహ్మసంపర్ది. అను. ౩॥

ఆత్మా వా ఇదమగ్ర ఆపీత్ ॥౩॥ బృహ. ఆ. ౧. ౬౫. ౪. మం. ౧॥

బృహ వా ఇదమగ్ర ఆపీత్ ॥౪॥ శత. ౧౧. ౧. ౧౧. ౧.౨

ఓ శ్వేతరేయోః తా జగత్తు సృష్టికే బార్హము సత్ ॥౧॥ ఆపీత్ ॥౨॥

ఆత్మ ॥౩॥ బ్రహ్మస్వరూపముగా నుండెను ॥౪॥

విమృశ :—

ఓదైశ్చర బహుః స్వాం పృథామేయేతి॥దాంధోగ్య. ప్ర.౬.౭౦. ౨మం. ౩॥

సోఽకామయత బహుఃస్వాం ప్రణామేయేతి॥ శై. బ్రహ్మసంపర్ది. అను. ౬॥

ఆ పరమాత్మయే తన యదృచే సనేత రూపములాయెను.

సంస్థం అర్విదం బ్రహ్మ నేహ నాన్తి కింతనం

ఇదియు సుపనిష్త్తు వచనము. ఈ జగత్తరయు విశ్వయముగా

బ్రహ్మయే. దీనియందు వేరుగ నానాప్రకారముగ పదార్థమేటుయును లేదు.

కాని అంతయు బ్రహ్మరూపమైయున్నది.

ఉత్తరము:— ఏల యీ వచనముల కపార్థములు చేయుచున్నారు :

ఆ యుపనిష్త్తులందే. (ఏవమేవ భా)

సోహ్యన్నేన కంగేనాపి మూంమన్విర్యన్విసోహ్య

కంగేన తేజో మూంమన్విర్య తేజసా సోహ్య కంగేన సహ్యూంపన్విర్య

సహృదాః సోష్యమాః సర్వాః పృథ్వాః సదాయకాః సత్సృజిన్యాః॥

రాం. ౨. పృ. ౬. ౩౦.౮ మం. vi

ఓ శ్వేతతేజాః! అన్నరూప పృథివీకార్యమునుండి జలరూప మూం
కారణమును నీవుగుర్తెఱుగుము. కార్యరూప జలమునుండి తేజోరూప మూం
మును, తేజోరూపకార్యమునుండి సద్రోపకారణమగు నిత్య ప్రకృతిని నీవు
తెలిసికొనుము. ఈ సత్యస్వరూప పృథ్వితీయే సమస్త జగత్తునకు బుట్టినిల్లును,
స్థితి స్థానము నయియున్నది. ఈ జగత్తంతయు సృష్టికీ, బాధ్యమైన ఆసత్తు
వలె తీవ్రాత్మ బ్రహ్మ పృథ్వీతలయందు లీనమై యుండెను. కాని అరావము
కారేడు (సర్వం ఐదు...కించన) ఈ మీ వచనము “ఒకచోటి యిటిక ఒక
చోటి మమ్ముతీసి (దానుమతి) యొక యంటిని జేసి” నన్నట్లున్నది.

సర్వం బద్ధిదం బ్రహ్మ తజ్జలానితి శాంత శిపాసితః॥

రాం. ప్ర. ౩. ౩౦. ౧౪. మం. ౧౩

నేహ నానా స్తి కించనః కదోపవిషత్. ఆ. ౨. పర్లి. ౪. మం. ౧౧౩

శరీరావయవములు శరీరముతో, గూడియుండువఱకు, జనికివచ్చి శరీర
మునుండి నేఱుదాఁగానే వనికిమాలినపై నట్లు ప్రకరణస్థమగు వాక్యము సార్థక
మగును. పృథ్వీరణమునుండి నేఱునవఱకు చేతను. ఇతర వాక్యముతో, గూర్చు
చలనను అనర్థకమగును. నీని యర్థము విను‘దు-ఓటివాఁ ఏబ్రహ్మ నుండి ఈ
జగదుత్పత్తిస్థితి ప్రళయములు వలుగుచున్నవో, యెవ‘రు రరించి దరించుట
చేతనే ఈ సమస్త జగత్తు విద్యమానమైయున్నదో, సహచరితమైయున్నదో,
ఆ బ్రహ్మనువదలి నీవికరము నుపాసించకుము. ఈ చేరనమాత్ర-ఆఖండైకరస
బ్రహ్మరూపమందు నానావస్తువులు కలసి యుండలేదు. కానియవియన్నియు
దమతమ స్వరూపముచే జరమేల్వరుని యారాధమందు నిలచియున్నవి.

ప్రశ్న:- జగత్తునకు, గారణము తెన్ని :

ఉత్తరము:- మూ‘దు. ఒకటి నిమిత్తము, రెండవది యుపాదానము,
మూడవది సాధారణము. తానుచేయుటచే నేదేనియగుటయు, దాను జేయకున్న
గాకుండుటయు, దాను స్వయము మారక మఱియొక దానిని మఱియొక విక
రముగ చేయుటయు నిమిత్తకారణ లక్షణములు. రెండవది యుపాదాన కార
ణము:- తాను లేదేని ఏదియు, గాకుండుటయు, దానే ఆవస్థాంతరముగా మఱు

సదీయ నుసాదాన కారణమునఁబడును. మూఁదవది సారారణ కారణము: చేయుటయందు సాదనభూత మయి సారారణ నిమిత్తమయినది సారారణ కారణము. నిమిత్తకారణము రెండు విధములు:- ఒకటి:- దారణముచేత సమస్త సృష్టిని రచించుచు, రరించుచు. ఇరియము చేయుచు నన్నిటిని వ్యవస్థ యండుంచునది ముఖ్య నిమిత్తకారణము; అది పరమాత్మ. రెండవది:- పర మాత్ముని సృష్టియందరి పదార్థములను దీసికొని అనేకవిధ కార్యాంతరములను జేయునది సారారణ నిమిత్తకారణము. అది జీవులు సమస్త జగత్తునుజేయు టకు సామగ్రియగు ప్రకృతి-పరమాణువులు ఉపాదాన కారణము. అది జడ మగుట వలనఁ దనంతటఁ దానే మూలజాలదు. కాని యితరులు మార్చిన మాటును-అనఁగా అవస్థాంతరమును బొందును. ఒక్కొక్కచోట జడము నిమిత్తముచే జడముగ మాటును. ఎట్లనఁగా ఐరమేశ్వరునిచే రచితమగు ఓజము, పృథివియందుఁబడి నీళ్లను బొందుచుచే వృక్షమగు చున్నది. అగ్ని సంయోగముచేఁ జెడిపోవుచున్నది. కాని వీనిని నియమపూర్వకముగఁ జేర్చుట కాని, వేఱుచేయుట కాని జీవఁ ఐరమేశ్వరుల యదీనము. ఏదేని వస్తువు చేయఁ బడునపుఁ దుపయోగించుఁబడు సారసములు జ్ఞానము, దర్శనము, సంయమము, చేతులు మొదలగు నానా ప్రకారములు, దిశ, కాలము, ఆకాశము అను నివి సారారణకారణములు. ఎట్లనఁగా తుండచేయుట యందు, గుమ్మరి వాడు నిమిత్తము, మన్ను ఉపాదానము, దండచద్రాదులు సామాన్య నిమి త్తము, దిశ, కాలము, ఆకాశము, ప్రకాశము, కన్ను, చేయి, జ్ఞానము, శ్రీయ మొదలగు నవిసారారణకారణమును, నిమిత్త కారణమునగుచున్నవి. ఈ మూఁడు కారణములచేత యే వస్తువును గాఁజొందు; ఏ వస్తువునుజేయఁజొందు.

ప్రశ్న :- నవీన వేదాంతులు తేవల పరమేశ్వరునే జగత్తున కలిపి నిమిత్తపాదానకారణమని నమ్ముచున్నారు :-

యశోభాగి: స్వజలే గృహ్లాతే చ॥ మండకోప.మం.౧.౬౦ ౧.మం.౭౭

ఇది యుపనిషద్వచనము. సాలెపురుగు వెలుపలి పదార్థము నేదియను దీసికొనక తనలోపలి నుండి దారమును దీసి గూఁడు కట్టుకొని తానే దాని యందుఁ గ్రీడించునట్లు బ్రహ్మము తనలోనుండి జగత్తును రచించి తానే గ్రీడించుచున్నాడు. ఆ బ్రహ్మము 'నేను బహురూపముగ -'

నగుదును గాక' అని సంకల్పము చేసినంత మాత్రమున జగద్రూపమైపోయెను.)

అదాంతే చ యిష్టాస్తి వర్తమాననేలసి తత్తవాగౌడపాదీయకారిణః ॥౩౦॥

ఇది మాందూక్యోపనిషత్తు మీది కానిక. ఏది ప్రథమ మందు, అంత మందు నుండటో అది వర్తమాన మందును లేదు. అదియందు జగత్తులేదు. బ్రహ్మముందెను. ప్రలయాంతమందును ప్రపంచముందను; బ్రహ్మముందును. కాన వర్తమాన మందరి జగత్తంతయు నేల బ్రహ్మమురాదు.

ఉత్తరము:—మీరు చెప్పినట్లు జగత్తున కుపాదానకారణము బ్రహ్మమేని అతడునరిచామియు, అవస్థాంతరముల్లు యను, వికారియు నయిపోవును. అది యునుగాక యుపాదానకారణ గుణవర్మస్వభావములు కార్యమునందునువచ్చును.

కారణగుణవర్మక: కార్యగుణో దృష్టాం ప్రతీపికము. అ. ౨. ౮. ౧. నూ. ౨౪॥

ఉపాదానకారణ (గుణ)మునకు సదృశమయిన గుణము కార్యము నందును; గలుగుననుచు, బ్రహ్మము సచ్చిదానంద స్వరూపము. ఈ కార్య రూప జగత్తు అనత్తు, జడము, అసంద రహితము, బ్రహ్మము అజము; జగత్తు ఉత్పన్నమయినది. బ్రహ్మమదృశ్యము; జగత్తు దృశ్యము. బ్రహ్మమ బంధము; జగత్తు బంధరూపము. బ్రహ్మమునుండియే పృథివ్యాది కార్యముల్పన్నమగునేని పృథివ్యాది కార్యమందుగల జడాదిగుణములు బ్రహ్మమందు నుండవలయును. అన'గా పృథివ్యాదులాజవమయినట్లే బ్రహ్మమును జడమయి పోవలసివచ్చును. లేదా పరమేశ్వరుడు చేతనమయినట్లు పృథివ్యాది కార్య ములును చేతనములు గావలయును. మీరిచ్చిన సాలెపురుగు దృష్టాంతము మీ మతమునకు సారకమురాదు; కారకము, ఏల యన'గా ఆ ఇదిరూపమగు శరీరము దారమున కుపాదానకారణము. జీవాత్మ నిమి త్తకారణము. ఇదిగూడ' జరమాత్మ యద్యుత రసనా ప్రభావము, ఏలయన'గా; దర్శింప జంతువుల శరీరమునుండి జీవుల దారమును దీయఁబాంపు. అట్లే వ్యాపకమగు బ్రహ్మము తనయందు వ్యాప్యమగు ప్రకృతి పరమాణువులను కారణముచే స్థూల జగత్తును జేసి, వెలుపల స్థూల రూప మొనర్చి, తాను దానియందు వ్యాపకమయి, సాక్షిభూతమైయానందమయమునగుచున్నది పరమార్థ 'నేనునను స్త జగత్తును జేసి ప్రసిద్ధు'డ నగుదును గాక, యనియొడించి నపుడు, అన'గాజగత్తుత్పన్న మయి నపుడే జీవులయారోచన మందును, జ్ఞానమందును, ర్యానమందునుఉప

దేశమందును, క్రవణమందును, బ్రసిద్ధుడై మిక్కిలి స్థూం సదార్థమందుకో, గరిసి వర్తించుచున్నాడు. ప్రలయ మయినపుడు పరమేశ్వరుడును, ముక్త జీవులును దప్ప జగత్తు నెవరును తెలియజాలదు. మికారితయు క్రమమూలము. ఏయినగా సృష్టికి, బూర్వము ప్రలయమందు జగత్తు ప్రసిద్ధముగానుండదు. కాని సృష్ట్యంత మందు-ప్రలయారంభము మొదలుకొని మరల సృష్టియగు పక్షకు-జగత్కారణము సూక్ష్మమై యప్రసిద్ధముగా నుండును. ఏలయనగా:-

తమ అసి త్తమసా గూఢమగ్నైః ఋ. మం. ౧౦. సూ. ౧౨౬. చం. ౩౩

అసిద్ధిం త మోహం మనశ్చిత్తావమంశః

అపరితరక్యచవిశ్లేయం పశు ప్రమివ సర్వతః॥ సును. ౧. ౫ ॥

ఈ సమస్త జగత్తు సృష్టికి బూర్వము అంతరాయముచే నాస్యతమును ఆధ్యాదితమునై యుండెను. ప్రలయారంభమునకు దిమ్మడుగూడ నశ్లే యుండును. ఆ సమయ ముండెనరికిని తెలియుటకు, తర్కించుటకు, ప్రసిద్ధ దిహ్వాములచే నిఃక్రియముల ద్వారా తెలియుటకు యోగ్యముగలేదు, ఉండదు. కాని వర్తమాన సమయమందు, తెలియ నగును. ప్రసిద్ధ దిహ్వాములతో సహా తెలియుటకు యోగ్యమై - ఉన్నదున్నట్లు గోచరమగును. కాబట్టి ఆ కాలికా కారుడు వర్తమాన సమయమందును జగదరావమను వ్రాసియుండునది సర్వతా ఆప్రమాణము. ఏయినగా ప్రమాద ప్రమాదములచే తెలిసి పొందు నది యెన్నటికి నభావమనబడదు

ప్రశ్న:- జగత్తును లేయుచుండుఁబరమేశ్వరుని కేమిప్రయోజనము?

ఉత్తరము:- చేయకుండుట యందేమి ప్రయోజనము.

ప్రశ్న:- చేయకుండు నేని ఆగంధముతో నుండును. జీవులకును సుఖదుఃఖములు ప్రాప్తించుటందును.

ఉత్తరము:- పురుషార్థులుకాని సోమమును చరిత్రలు నిష్టించుట. ప్రలయమందరి జీవుల సుఖదుఃఖములను సృష్టియందరి సుఖదుఃఖములతో, దూరిన సృష్టియందరి సుఖమెన్నియో మదుగుంధింతుగా నున్నది. ఇది గాక యనేకపరిత్రాప్యంగు జీవులు ముక్తి సారసములద్వారా మోక్షనందము, గూడ ననుభవించఁ గలుగుదురు సుమ ప్రయందు పనికిమారి పడియుండు నట్లు ప్రలయమందును బడియుండును. సృష్టి చేయకుండె నేని ప్రలయమునకు

బూర్వము గదచిన నృప్తియందు జీవులొనర్చిన పాపపుణ్య కర్మముండు సం
మీశ్వరులెట్లీయఁ గలుగును? జీవులెట్లనురవింపఁ గలుగుదురు? దుష్కర్మ
లేని కన్ను ఉండుట వలనఁ బ్రయోజనమేమని యడిగిలేని, బాడుటవని
చెప్పుదురు కద. అట్లే ఈశ్వరునియందు జగత్తు, జేయఁగల జ్ఞానంబు క్రియ
లుండుట వలని ప్రయోజనము జగత్తును జేయుట తప్ప మజిమేముండును;
ఏమియు నుంచదు కద; జగత్తునుజేసినపుడే పరమేశ్వరుని న్యాయము, రాజ్యం,
దయ, మొదలగు గుణములు కూడ సార్వత్రికములు కాఁగలవు. అతని యనుక
సామర్థ్యము జగత్తునుత్పత్తిస్థితి ప్రలయములను, దాని వ్యవస్థలను జేయుట
చేతనే నవంపగుచున్నది. కంటికి జూచుట స్వార్థాధిప గుణమైనట్లే పరమేశ్వ
రునకును జగత్తునుత్పత్తిలేని జీవుల కసంఖ్య పదార్థముంచిచ్చి పరోపకాయము
చేయుటయే స్వార్థాధిపగుణ మయియున్నయది.

ప్రశ్న:- విత్తు మొదలఁ చెట్టు మొదలఁ

ఉత్తరము:- విత్త, ఏలయనఁగా విత్తు, దీక్షము, హేతువు, నివాసము,
విమిత్తము, కారణము ఈ మొదలగు శబ్దములు ఏకార్థవాచకములు; కారణ
మునకు విత్తు అను నామముగలదు గాన నది వ్యక్తమును కార్యమునకు మొద
టనే యుండును. /

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరుడు సర్వశక్తి మంతుడు. గనుక కారణమును,
జీవులను గూడ నుత్పన్నము చేయఁగలడు. చేయలేదేని సర్వశక్తిమంతుడు
కాఁజాలదు గదా.

ఉత్తరము:- సర్వశక్తిమచ్చుటమున కర్థము ఇంతట! బూర్వమే
వ్రాయఁబడినది. ఏమి! అసంకల్పమును దావిగూడఁ జేయఁగలవాడే సర్వశక్తి
మంతుడనఁబడునా; అసంకల్పమును-కారణములేకయే కార్యమునుజేయగలిగె
నేని కారణములేక మజియొక్క- ఈశ్వరునుత్పన్నముచేసి తాను మృత్యువును
దొంది, జయఁడు. దుఃఖ, అన్యాయకారి, అపవిత్రుఁడు, కుకర్మి మొదలగు
వాడు కాగలుగునా, లేదా? స్వార్థాధిప నియమములను-ఉష్ణ త్వముగఁబెట్టిన,
శీతలత్వము గల జలమును, పృథివ్యాది సమస్త జడములను, విపరీత
గుణములు గలవిగా-పరమేశ్వరు డును జేయఁజాలడు. ఈశ్వర నియమములు
సత్యమును, బూర్వములు నైయున్నవి. కాఁబట్టి పరివర్తనము కాజాలదు.

కాన సర్వశక్తిమంతుడనగా నర్థము పరమాత్మ యితరుల సహాయములేకయే తన సమస్త కార్యములను జగత్తును జేయగలుగుననుట.

ప్రశ్న:- ఈశ్వరుడు సాకారుడా: నిరాకారుడా: నిరాకారుడేని చేయి మొదలగు సాధనములు లేక జగత్తును జేయఁజాలడు. సాకారుడేని దోష మేమియు రా జాలదు.

ఉత్తరము:- ఈశ్వరుడు నిరాకారుడు "సాకారు:" ధన'గా శరీర మతో: గూడినవాడు ఈశ్వరుడు రాజాలడు విలయన'గా వాద పరిమిత శక్తియుక్తుఁడును, దేశకాల వస్తువులచే లరిచ్చిన్ను'డును, ఆచరి దప్పిత, లేదనము, లేదసము, శీతము, ఉష్ణము, జ్వరము, పీడ మొదలగువానితో: గూడినవాడు నయిపోవును. వానియందు జీవుని గుణములు తప్ప ఈశ్వరుని గుణములు చుటినపఁజాలవు. మీరును మేమును సాకారుంము-శరీరారుంము కాన! ద్రవరేణు, అణు, పరమాణు ప్రకృతులను మనవశమునకుఁదేఁజొంము అట్లే స్థూం దేహదారియగు పరమేశ్వరు'రును నా సూక్ష్మపదార్థములచే స్థూం జగత్తును జేయఁజాలక పోవును. పరమేశ్వరు'డు తొలికేంద్రియములచేతను, హస్త పాదాది యవయవముల చేతను రహితు'దయును అనంతశక్తి లం పరావ్రమములు గలవాడు. కాన వాని చేతనే సమస్త కార్యములను జేయు చున్నా'డు. ఇది జీవుని చేతను, బ్రకృతిచేత నెన్ను'డును గాదు. అతఁడు ప్రకృతి జీవులకంటె సూక్ష్మ'ఁడును, వాని యందు వ్యాపకు'డునగుటచే వానిని జగదాకారముగఁజేయుచున్నాడు.

ప్రశ్న:- మనుష్యాదుల కల్లిదండ్రులు సాకారులగుచిచే వారి విద్వలు సాకారులును, నిరాకారులయిరేని వారి విద్వలు నిరాకారులునగుదురు. అట్లే పరమేశ్వరు'డునిరాకారుడేని అతఁడుచేసిన జగత్తును నిరాకారముకావంయును.

ఉత్తరము:- ఈ మీప్రశ్న పసివిద్వం ప్రశ్నంవంటిది. ఏంయన'గా పరమేశ్వరు'డు జగత్తునకు పాదాన కారణము కాదు. కాని విమిత్రకారణమని యింతకు మునుపే చెప్పి చిదీనది. జగత్తున కుపాదానకారణమగు స్థూం ప్రకృతి పరమాణువులును సర్వలా నిరాకారములు కావు. కాని పరమేశ్వరుని కంటె గొంత స్థూలమై, అన్యకార్యములకంటె సూక్ష్మకారము కలిగియున్నది.

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరుడు కారణము లేక కార్యమును జేయలే దా

ఉత్తరము:- చేయలేదు. ఏలయినాగా అభావమునకు భావము (అనగా లేకుండునది ఉండగలుగుచు) నర్వతా అసంతవము. ఎట్లనగా:- ఒకడు, నేను గొర్రారి, ఈమారీకుమారుల వినాహము జూచితిని. ఆ ఈమారుడు నరకభంగముతో చేసిన భాణమును దరింది యుండెను. చారిరువురు అకాశ పుష్ప మారితలను చేసికొని యుండిరి. ఎండమావుల నీళ్లలో స్నానముచేసి గండర్వ నగరమందు వసించుచుండిరి. అక్కడ మేఘములు లేకయే వర్షమును, వృషి లేకయే సమస్తాన్నాదులు సుత్పత్తి యగుచుండెను. అని గప్పాలు కొద్దెనేని అవి యెట్లు అసంతవములో అట్లే భారణములేక భార్యమగుటయునసంతవము. ఎవ్వరేని:-

“మమ మాతాపితరా నస్తోఽహమేవమేవ భారః॥

మమ ముఖే కిష్కావాస్తి చ దామి చ”

నాకుఁ దరితంద్రులు లేకయే నేను బుట్టినాను. నా నోటిలో నాయకలేదు. కాని మాటారుచున్నాడను. పుట్టిలో భాములేదు కాని పుట్టిలోనుండి తెలుపరికి వచ్చెను. నేనెక్కడను లేను. మీరును ఎక్కడనులేరు కాని మేమండఱమును వచ్చితిమి. అని చెప్పెనేని ఇవి యన్నియు నసంతవములగుట నంనఁ బ్రతుక్త గీతములు-విద్వివాని మాటలగును.

ప్రశ్న:- భారణము లేక భార్యము కాదేని భారణము నటఁగారణమేమి?

ఉత్తరము:- లేవలభారణమావముగానే యుండునది దేనివీనిఁ గార్యము కాదు. ఒక దానికిఁ గారణమయి మఱి యొక దానికిఁ గార్యమగునది లేవల భారణముకాదు. కాని యదిలేదు. ఎట్లనగా చిత్తితివి యనునది ఇట్లు మొదలగు దానికి గారణమును, జలము మొదలగుదానికి గార్యమునై యున్నది; కాని అదిభారణమగు ప్రకృతి అనాది.

మూలే మూలాభావమూలం మూలమ్ సాంఖ్యిక. ఆంధ్ర. ౨. ౧. ౩౫. ౩౬. ౩౭

మూలమునకు మూలము (లేవల) భారణమునకుఁ గారణముండదు. కాబట్టి ఆ భారణమే సమస్త భార్యములకును గారణమగుచున్నది. ఏలయినాగా నేదేనికార్యారంభ సమయమునకుఁ బూర్వము మూడు భారణములవశ్యముండి తీరవలయును. ఎట్లనగా వత్స మగుటకుఁ బూర్వము సాలెవాడు, వ్రత్తి, నాది (మొదలగునవి) పూర్వమందుండెనేని వత్సమగుచున్నది. అట్లే జగదుత్పత్తికి

బూర్వము పరమేశ్వరుడు, ప్రవృత్తి, కాలము, అకాలము, కీవులు అనాదిగా నుండిన, జగదుత్పత్తి కాలగలదు. దీనిలో నేదేని జన్మజ్మయ లేకుండిన జగత్తత్వస్వము కానేరదు, నా నీకు లందురుగదా !

మొదటివాడు:-

కూన్యం తత్త్వం దావో వినశ్యతి వస్తురర్కత్వాద్విశాళశ్యః

సాంఖ్యర. అ. గ. సూ. ౪౫॥

సృష్టిలో బూర్వము కూన్యముందెను, అంత మందును కూన్యమైపోవును.

వీలయినగాదాన మను వర్తమాన పదార్థముల కథావము కలిగి కూన్యమై పోవును గాన కూన్యమే యొక పదార్థమని నా నీకు లనుచున్నారు.

ఉత్తరము:- అకాలము, అదృశ్యము, అనకాలము, దిందువు దీనినన్నిటిని కూన్యమందురు; కూన్యము జడపదార్థము, నమస్త పదార్థములు నీ కూన్యమందు అదృశ్యములై యుందును. దిందువు నుండి రేఖ, రేఖ నుండివర్తులాకార మగునట్లు తూమీ, పర్వతాదులు (కూన్యము-జడపదార్థము నుండి) ఈశ్వరుని రచనచేగలుగును. మఱి కూన్యమును దెలియువాడు కూన్యద్రుతాబాలడు. రెంగవ నా నీకుడు:-

అథావాద్యావోత్పత్తిర్వాసుపమ్యుష్యి సోదుర్వానాత్॥ వ్యా. భ. ౪.౧.౧౪॥

అథావము నుండి దావోత్పత్తి యగుచున్నది. గింజ నశంపర దాని యందంతురము కలుగదు. దానినిబగులగొట్టి యాచితిమేని యందురముండదు. ప్రథమమున నందురము లేదు కాబట్టి అథావమునుండి యుత్పత్తి కలిగినది.

ఉత్తరము:- గింజను సమర్థించునది (నశంపరతేయునది) మొదట నా గింజయందుందెను, లేకున్నచది యెన్నడు నుత్పన్నమై యుండదు. మూడవ నా నీకుడు:-

ఈశ్వరః కాలం పురుషకర్మావ్యవర్తనాత్॥ వ్యా. భ. ౪.౧.౧౫॥

(కర్మఫలము పురుషుడు కర్మము చేయుచుచే ద్రావింపదు. ఎన్నియో కర్మములు నిష్ఫలములగుచుండుట మనము చూచుచున్నాము. దీనివలన కర్మ ఫలమబ్బుట ఈశ్వరాదీన మని యనుకొనవచ్చును. ఏ కర్మఫలము ఈశ్వరుఁ దీయఁగోరునో దాని నిచ్చును; దేని ఫలము నీయఁగోరఁగో దానినియడు. కాబట్టి కర్మఫల మీశ్వరాదీనము.)

ఉత్తరము:- కర్మఫల మీశ్వరాదీన మేని కర్మము చేయకయే యాశ్వ రు(దేం పలమీయఁడు) కాఁబట్టి మనుష్యుఁడెట్టికర్మ చేయనో ఈశ్వరుఁడట్టి పలమునే యిచ్చును.

నాల్గవ నా స్తికుఁడు:-

అనిమిత్తతో కావోత్పత్తిః కంఠక త్తైష్ఠ్యేతి దర్శనావశ్యాద. వ.౧.౧.౨౨॥

నిమిత్తము లేకయే పదార్థ ముత్పత్తి యగుచున్నది. ఎట్లనఁగా తుమ్మ మొదలగు వృక్షముల ముండగ్లఁగి దీక్ష్యములగు మొస లగుపడుచున్నవి. దీని వలన సృష్ట్యారంభ మగునపుడు శరీరాది పదార్థములు నిమిత్తము లేకయే కలుగుచున్నవని తేలుచున్నది.

ఉత్తరము:- దేనిచేఁ బదార్థ ముత్పన్న మగుచున్నదో, అదే దానికి నిమిత్తము. ముండగ్లఁగెట్లు కానివానికి ముండగ్లేల కలుగవు.

అయిదవ నా స్తికుఁడు:-

సర్వమనిత్యముత్పత్తివివాదస్యకల్పావశ్యాద.వ.౧.౧.౨౩॥

సమస్తపులన్నియు సుత్పత్తి వివాదము కంచి. కాఁబట్టి అన్నియు సనిత్యములే.

శోకార్థేన వ్యవజ్ఞేమి యదుక్తం గ్రంథకోదరిః.

అభిప్రాయ సత్యం జగన్విద్యా తేహో బ్రహ్మైవ వాచకః॥

ఇది యేదియో యొక గ్రంథవచనము:- ననీనవేదాంతు రీయైదవ నా స్తిక కోటిరోనివారు. వీరు బ్రహ్మముసత్యము, జగత్తుమిథ్యఃజీవులుబ్రహ్మ మునకంటె లిన్నుఁడు కాఁడు. ఇది కోటిగ్రంథముల సిద్ధాంత మనుచున్నారు.

ఉత్తరము:-అన్నిటి యనిత్యత నిత్యమయ్యెనేని, సర్వము సనిత్యము గాఁజాలదు.

ప్రశ్న:- అన్నిటి యనిత్యతయు సనిత్యమే. ఎట్లనఁగా అగ్ని కద్దె లను నవ్వముచేసి తానును నవ్వమైరోపుచున్నది.

ఉత్తరము:- యతారీతిగ సుపలబ్ధమగుచున్న దానికి వర్తమానమం దనిత్యత్వమును గాని, పరమమాత్మ కారణమును అనిత్య మనిగాని చెప్పుట యెప్పుటికిని సరికాదు. వేదాంతులు బ్రహ్మమునుండి జగదుత్పత్తిని నమ్ముదు రేని బ్రహ్మము సత్యమగుటచే నతని కార్య మెన్నటికిని అసత్యము కాఁజా

యదు. స్వప్నరజ్జు సర్పదులవలె కల్పిత మందులేని అధియును గాదు. ఏం
యనగా కల్పన యనునది గుణము. గుణమునుండి ద్రవ్యమును, ద్రవ్యము
నుండి గుణమును పేజుగ నుండఁజాలవు. కల్పన చేయు కర్త నిత్యమయ్యె
నేని యతని కల్పనయు నిత్యమే యనఁదగ వలయును. లేనిచో నకనివిగూడ
సనిత్యమని యొప్పుకొనుదు. విసకయుఁ జూడకయు స్వప్న మెన్నటికిని
రాదు. జాగ్రదవస్థ యందు వర్తమాన సమయమందు ఏ సత్యపదార్థ
ములు కలవా? వాని సాక్షాత్సంబంధముచేఁ బ్రత్యక్షి జ్ఞానము కలిగి, ఏమ్యది
సంస్కారము-వాని వాసనారూప జ్ఞానము-అత్మ యందు స్థితమగు చున్నచో,
స్వప్నమందడియే ప్రత్యక్ష మగుచున్నది. సుమ ప్రియందు బాహ్య పదార్థముల
జ్ఞానము కలుగకపోయినను బాహ్య పదార్థములు విద్యమానము లయియే
యందును. అట్లే ప్రళయమందును గారణద్రవ్యము వర్తమానమైయుండును.
సంస్కారము లేకయే స్వప్నము కలుగునేని జన్మాంధునకుఁ గూడ రూప
స్వప్నము కలుగవలయును గద. (అట్లు కలుగుట లేదు.) గాన నది జ్ఞానము
మాత్రముండి వెలుపల పదార్థములన్నియు విద్యమానములై యుండు ననుచు.

ప్రశ్న:- జాగ్రదవస్థయందలి పదార్థములు స్వప్నమందును, ఇవి
సుమ ప్రియందును అనిత్యము లగుచున్నవి. కాబట్టి జాగ్రదవస్థ యందలి పదార్థ
ములను గూడ స్వప్నముతోఁ దుల్యముగ నెంచవలయును.

ఉత్తరము:- అట్లు నమ్మఁగూడదు. ఏయనగా స్వప్న సుమ ప్తరి
యందు బాహ్య పదార్థముల యజ్ఞానముమాత్ర ముండునేరాని వాని అభావము
కాదు. ఎట్లనగా నొకని వీపుపైనుక ననేక పదార్థములు కనబడ తుండినను ఆ
పదార్థముల కభావము కలుగదు గద. అట్లే స్వప్నసుమ ప్తరియందును తెలియ
వలయును. కాబట్టి పూర్వము చెప్పఁబడి నట్లు బ్రహ్మము, కీర్తుడు, జగత్కా
రణము-ప్రకృతి యీ మూఁడును అనాది నిత్యము లనుచుయే సత్యము.

అతవ నా స్థితుఁడు:-

సర్వం నిత్యం పంచదూతనిత్యత్వాత్: వ్యా. ద. వ. ౧. ౨౨౫

పంచదూతములు నిత్యము లగుటఁబట్టి జగత్తును నిత్యమే.

ఉత్తరము:- ఇది సత్యము కాదు. ఏయనగా:- ఏ పదార్థములకు
ఉత్పత్తి వినాకారణములను జూచు చున్నామో అవి నిత్యములు కాఁజాలవు.

నమస్తస్థూరిగత్తుకీరమిదపటాదులు ఉత్పత్తి వినాశముల బొందుచున్నవై
కనులారాటాదుచున్నారము. కాబట్టి కార్యము నిత్యము కాఁజూడు.

ఏదవ నా స్థితుడు:-

సర్వం వృత్తే రావలమివృత్త్యాన్వేష్యాద-౪-౧-౩౪౩

పదార్థములన్నియు వేఱు వేఱుగానున్నవి, వీనియన్నిటిలోనుండు ఒక్క
పదార్థ మేదియు లేదు.

ఉత్తరము:- అవయవముల యందు అవయవి, వర్తమానకారము,
ఆకాశము, పరమార్థ, జాతి, ఇవి యాయా పదార్థ సమూహముల యందొక్క
కటియే యున్నది, దాని నుండి వేఱుయి యే పదార్థము నుండ జూడు. కాబట్టి
అన్నియు వేఱు వేఱు పదార్థములు కావు. దాని స్వరూపముచే వేఱు వేఱు
వేఱు వేఱు పదార్థములతో నొక్కటియు గూడఁ గలదు.

ఎనిమిదవ నా స్థితుడు:-

సర్వమరావో రాష్ట్రీక రేతరాదాపిదే:॥ న్యాయ మా. ఆ. ౪. ఆ. ౧. ౩౭౩

పదార్థము లన్నిటియందును ఇతరేతరాదావము సిద్ధమగుచున్నది. కాబట్టి
అన్నియు నభావరూపములే ఎట్లనఁగా:- (అనర్థోగో, అగోరక్యః) అపు గుఱ్ఱము
కాదు; గుఱ్ఱము అపుకాదు. కాబట్టి లన్నిటి నభావరూపములని నమ్మవలయును.

ఉత్తరము:- అన్ని పదార్థముల యందును ఇతరేతరాదావయోగముయే
గాత: కాని (గవి గౌరీశ్వరశ్వో రావరూపో వర్తత ఏవ) అపు నందు అపు
భావమును, గుఱ్ఱము నందు గుఱ్ఱపు భావమునున్నది. అభావ మెన్నఁడును
గాఁజూడు. పదార్థమందు భావమే లేదని ఇతరేతరాదావము దేని యందుఁ
తెప్పఁబడును.

కొమ్మిదవ నా స్థితుడు:- స్వభావముచే జగత్తు ఉత్పత్తియగుచున్నది.
ఎట్లనఁగా:- వీళ్ళు అన్నము కలసి తుళ్ళిపోవుటచే దానియందుఁ బురుగులును,
విత్తు, టూట, పీరు గలసి గఱిర, పృథ్వీములు మున్నగునవియు, అట్లే పాపా
జారులును, సముద్రము వాయువు వివి కూడుచుచే నలలును, తరంగముల
కాఁడుచుచే నురుగును, (వసువు, సున్నము, నిమ్మరసము) కలసి యొక
వన్నెయు' గలుగునట్లు నమస్త జగత్తు వర్త్యముల స్వాభావిక గుణముచే
సుత్యన్నమైనదే కాని దీనిని తేసిన వాఁడెవఁడును లేడు.

ఉత్తరము:— స్వభావముచే జగత్తు ఉత్పన్నమగునేని వినాశమెన్నఁ గును గాఁజొందు వినాశము కూడ స్వభావముచేఁ గలుగు నని నమ్మితి మేని ఉత్పత్తి కా జాలదు. ద్రవ్యముం దీ రెండు స్వభావముల నొకటి సమయమున నమ్మితిమేని ఉత్పత్తి వినాశముల వ్యవస్థ యెన్నఁచిని గాఁజాలదు. నిమిత్తముచే సుత్యక్తివినాశములను నమ్మితిరేని, ఆ నిమిత్తము ఉత్పన్నమును వినష్టమునగు దృష్ట్యములకు వేరుగా నున్నదని నమ్మి వలయును. స్వభావము చేతనే యుత్పత్తి వినాశములగు నేని, అయో సమయము లందే యుత్పత్తివినాశములగుట సంభవింపదు. స్వభావముచే సుత్యక్త మగు చుండు నేని, ఈ భూగోళమునకు సమీపమందు మణియొక భూగోళమును, క్రొత్తక్రొత్త సూర్యవంధ్రులు నేం యుత్పన్న మగు చుండుట లేదు; దేని కూడికచే నేదేని యుత్పన్నము కావలయునో అదియే యగుచున్నది. ఈశ్వరునిచే సుత్యక్తములయిన విత్తనము, రాన్యము జలము మొదలగు వాని సంయోగము చేరను గడ్డి, వృక్షములు, పుడుగులు మొదలగునవి యుత్పన్న ములగుచున్నవే కాని అవిలేక కాపు, మణి పసుపు, సున్నము నిమ్మరసము ఇవి కామే దూరదూరదేశమునుండి వచ్చి కలియపు, ఎవ్వరేని గలిపిలేని గలియును. అప్పుడును దగినట్లు కలుపుట చేతనే ఆవన్నె యేర్పడును. ఎక్కవగాఁ గాని తక్కువగాఁగాని విపరీతముగాఁగాని కలుపుటచే నేర్పడదు. అట్లే పృథ్వీ పరమాణువులను జ్ఞాన పూర్వకముగను, యుక్తి పూర్వకము గను జలమేశ్వరుఁడు కలుపఁదేని జడపదార్థము తనంతఁదాను ఒక కార్యనిధి యగునట్లు ఒకేష పదార్థ మెంత మాత్రము గాఁజాలదు కాఁబట్టి స్పష్టి స్వభావముచేతఁ గలుగదు కాని పరమేశ్వరుఁడు రచించుచుచేఁ గలుగు చున్నది.

ప్రశ్న:— ఈ జగత్తునకుఁ గర్తయుండలేదు. లేదు. ఉండఁబోదు. అనాది కాలమునుండి యున్నదున్నచే యున్నది. దీని కెన్నఁడు సుత్యక్తిగణగ లేదు. వినాశమును గలుగదు.

ఉత్తరము:—కర్త లేకయే క్రియకాని, క్రియాజన్య పదార్థము కాని కలుగఁ జాలదు. పృథివ్యాది పదార్థములయందు సంయోగనిశేషముచేఁ గలిగిన రచన గోచరమగు చున్నది; కాన నవి అనాది రెప్పటికిని గాఁజాలవు. సంయోగముచేఁ గలుగు నది సంయోగము నకుఁ జూర్య ముండదు. వియోగమువ

కంతమందు నుండదు. దీనిని సమ్యక్కుండు లేని మిక్కిలి కఠినములగు జాయి. వజ్రము, ఉక్కు మొదలగు వానిని ముక్కలు ముక్కలుగాఁ జగులఁగొట్టి కఱుగియో తస్మము చేసియో చూడుదు. వీని యందుఁ బరమాణువులు పేలు పేలుగాఁ జేరి యున్నవాఁ లేవా? చేయున్న వేని సమయాంతరమందవశ్య ముగ పేలుగును.

ప్రశ్న:- అనాది యగు నీశ్వరుఁడెవ్వ రును లేదు. కాని యోగార్థాన ముచే సతిమాది జగత్సములను తొంది సర్వజ్ఞుని గుణముత్పత్తి శేవల జ్ఞాని యయిన జీవుఁడే పరమేశ్వరుఁ డనబడును.

ఉత్తరము:- అనాది యగు నీశ్వరుఁడు జగత్సృష్ట కాదేని జీవుండు జీవనారంభి సారసములచే నిర్మములగు నీజగత్తు. శరీరములు, ఇంద్రియ గోళకములు మున్నగున వెల్లు కలుగును. ఇవిలేక జీవుఁడున్న సజన నేరఁడు. సారసములే లేనప్పుడు నిద్దుఁడెట్లగును? జీవుఁడెట్టి సారసములచే నిద్రించి తొందినను, అనంత నిద్రులు గిం సనాతన. అనాది నిద్రుఁడునగు ఈశ్వరుని వంటివాఁడెన్నఁడును గాఁజాలఁడు. ఏయనఁగా జీవుని జ్ఞానము పరమావధి వఱకు వృద్ధి తొందినను నతఁడు పరిమిత జ్ఞానసామర్థ్యములు కలవాడే యగును. అనంత జ్ఞానసామర్థ్యములు కలవాడెన్నఁడును గాఁజాలఁడు. చూడుదు. నేటి వఱకు నే యోగియు నీశ్వరకృత సృష్టి క్రమమును ముప్పునాడు కాలేదు. కాలోఁడు. అనాది నిద్రుఁడగు పరమేశ్వరుఁడు నేత్రములతోఁ జూచునట్టియు, తెవులతో వినునట్టియు నియమ మేర్పఱచి యున్నాఁడు. దీని నేయోగియు మార్చఁజాలఁడు. కాన జీవుఁడు ఈశ్వరుఁ డెన్నఁటికి గాఁజాలఁడు.

ప్రశ్న:- ఈశ్వరుఁడు కల్ప కల్పాంతరములందు సృష్టిని వింతల ముగాఁజేయువాఁ లేక యొకేవిధముగనా?

ఉత్తరము:- ఇప్పుడెట్లో అట్లే మొదటను, ఇకముందును జేయును. తిన్నముగాఁ జేయుదు:-

మార్కండేయమనో రాక యా పూర్వమకల్యాయః.

దివం క పృథివీం చాంతరిక్షమహో న్యః॥ ఋ. ౧౦. మౌ. ౧౩౦. మం. ౩

(రాక) పరమేశ్వరు డెట్లు పూర్వకల్పమందు మార్క, చంద్ర, విద్యుత్, పృథివీ, అంతరిక్షదులను జేసెనో యట్లే ఇప్పుడును జేసి యున్నాఁడు

ఇట్లే ఇ'శముందును జేయును. పరమేశ్వరుని కార్యము ప్రమాదరహితమై యుండును గనుక సర్వదా యొకే విధముగా నుండును. ఎవని జ్ఞానము వృద్ధి పడదును; బొందుచుండునో యట్టి అల్పజ్ఞుని కార్యమందు పొరపాటు తటస్థమనే కాని పరమేశ్వరుని పని యందు' గాదు.

ప్రశ్న:- సృష్టివిషయ మందు వేదాది శాస్త్రములు అవిరుద్ధములా ; విరుద్ధములా ?

ఉత్తరము:- అవిరుద్ధములు.

ప్రశ్న:- అవిరుద్ధము లేని,

తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మన ఆరాః సంభావః॥

అకాశాద్వాయః॥ వాయోరగ్నిః॥ అగ్నేరాపః॥

అదృశః పృథివీః పృథివ్యాః ఓషధయః॥ ఓషధీర్లోకస్తపః॥

అన్నాద్యేతః॥ తేతసః పురుషః॥ స వా ఏష పురుషోఽన్నరసమయః॥

తైత్తిరీయోపని. బ్రహ్మసంహ. అను గ్రంథము.

ఆ పరమేశ్వరు నుండియుఁ బ్రకృతి నుండియు ఆరాకము అవకాశమును-అంతటి వ్యాపించి యుండిన కారణ ద్రవ్యమును-ఓక్కొంటిజేర్చుటచే నవకాశ ముత్పన్నమయి నట్లగుచున్నది. వాస్తవమున నాకాశమున భుక్పత్తి కలుగదు. ఏలయనఁగా నాకాశము లేకున్న ప్రకృతి పరమాణువు తెక్కడ నుండఁ గలుగును; ఆరాకమునకుఁ దిమ్మక వాయువు, తరువాత వాయువు నుండి యగ్ని, దానినుండి జలము, జలమునుండి పృథివి పృథివినుండి యోష యలు, ఓషధుల నుండి యన్నము, అన్నము నుండి వీర్యము, వీర్యము నుండి పురుషుఁడు, అనఁగా శరీరము సుత్పన్నమగున్నది. ఇక్కడ నాకాశాది క్రమము చేతను, చాందోగ్య మందు అగ్నాది క్రమము చేతను, ఐతరేయమందు జలాది క్రమము చేతను సృష్టి యయినట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది. వేదము లందుఁ గొన్నిచోట్ల పురుషుని చేతను, కొన్నిచోట్ల హిరణ్యగర్భాయం చేతను, పిమాంస యందుఁ గర్మము చేతను, వైశేషిక మందుఁ గాంము చేతను, న్యాయమందుఁ బరమాణువుల చేతను, యోగమందుఁ జతుష్కాగ్ధము చేతను, సాంఖ్య మందుఁ బ్రకృతి చేతను, వేదాంత మందుఁ బ్రహ్మము చేతను సృష్ట్యుత్పత్తి యంగీకరింపఁబడి యున్నది. ఏవియందేది సత్యము ; ఏది యనత్యము?

ఉత్తరము:- ఇవి యన్నియు సత్యములే ఏదియు నసత్యము కాదు. వీనిని విపరీతముగ భావించు వారే యసత్యవంతులు. ఏలయునగాఁ ఇరవేళ్లు రుద్రులు జగత్తునకు నిమిత్తకారణము. ప్రకృతి యుపాదానకారణము. మహా ప్రలయము నకుఁ దిమ్మది నాకాళాది ప్రభుము చేతను, ఆకాళ వాయువులకుఁ బ్రళయము కాక అగ్నియందు కయి నపుడు అగ్నియిది క్రమముచేతను, విద్యుదగ్నియు నకింప నపుడు జలప్రభుము చేతను, సృష్టి యగుచున్నది. అనగా నేయే ప్రలయమందు నెక్కడెక్కడి నతికుఁ బ్రలయ మగు చున్నదో అక్కడక్కడి నుండి సృష్టి యగుచున్నది. పురుషహరణ్య గర్వాది నామములు పశు మేక్యదునివే యని ప్రథమ సముల్లాస మందు వ్రాయఁబడినది. ఒక కార్య మందొకరు విషయము మీఁద విరుద్ధవాదము కలిగెనేని అది విరుద్ధ మనఁ బడును. అటు కాస్తములం దీవిధముగ నవిరోధము గలదు యాదుఁడు. ష్టిమాంస యందుఁ గర్మ లేక జగత్తునం దేకార్యముఁ గాఁజాల దనియు, నైశ్విక మందుఁ గారము వట్టక యేకార్యమును గాదనియు, న్యాయమందు ఉపాదాన కారణము లేక యే కార్యము గాఁజాల దనియు, యోగమందు విద్యాజ్ఞాన విచారములు లేక యేదియుఁ గాదనియు, సాంఖ్యమందుఁ దత్త్వముల కూడికలే యొద్దియుఁ గాఁజాల దనియు, వేదాంత మందుఁ గర్త-చేయువారు-చేతు కున్న నే పదార్థము సుశృన్నము లాదనియు వ్రాయఁబడి యున్నది. సృష్టి యాయాటు కారణములచే నగుచున్నది. ఆ యాటు కారణము లందరియొక్కోక దానివ్యాఖ్యయొక్కొకకాస్తమందున్నది. కాఁబట్టివానియందువిరోధమేమియులేదు. అటుగూరు కలసి యొక పందిరిని ఒక గోదనైఁ బెట్టినట్లు సృష్టిరూపకార్య వ్యాఖ్య ఈ యాటుగూరు కాస్తకారులు కలసి పూర్తిచేసి యున్నారు. అయిత గూరు గ్రుడ్డి వాండ్రకును, ఒక మందదృష్టికి నేనుగూ నవయవములతో నొక్కొక దానిని జూచి యేనుఁ గెల్లున్నదని యడిగిన నొకఁడు స్తంభము వలె సున్నదనియు, రెండవ వాడు చేతివలె సున్న దనియు, మూడవ వాడు రోకలి వలె సున్నదనియు, నాల్గవ వాడు చీపురువలె సున్నదనియు, ఐదవవాడు అటుగూరువలె సున్నదనియు, ఆఱవవాడు నల్లగ నాడుగు స్తంభ ముం మీద నేదో యెనుదోరు వంటి యాకారము కలదిగా సున్నదనియు, తెప్పినట్లు, అనార్దములగు నవీన గ్రంథముల ఇరువురుండు వర్తమానకాంక్ష

ప్రాకృతలాపం నెఱుగువారు బుద్ధిప్రజీత గ్రంథములను జదువక శివ్రబుద్ధి కల నవీన పురుషులచే గల్గింపఁబడిన సంస్కృత ప్రాకృత గ్రంథములను జదివి యొకరి నొకరు నిందించుచి యందుఁ దత్పురుషై యనత్య కంహము లను బెంచియున్నారు. ఏరి మాచలు బుద్ధిమంతులందుఁ గాని తక్కిన వారికిఁ గాని మాననీయములు కావు. గ్రుద్ధివారిని వెంబడించిన గ్రుద్ధివారు దుఃఖము నేరి పొందకుండురు; అవశ్యముగఁ జొందుదురు. ఇప్పటి అర్చవిద్యాయుక్తు లను, స్వాత్మలను, ఇంద్రియాలములు గను పురుషుల రీతిని ప్రపంచమును నశింపఁజేయునట్లే యున్నవి.

ప్రశ్న:- కారణములేక కార్యము కాదేని కారణమునకుఁ గారణమెందు లకు లేదు?

ఉత్తరము:- ఓ అమాయకులగు సోదరులారా! మీ బుద్ధి నేం యువ యోగింపరు; చూడుడు ప్రపంచమందు రెండే పదార్థములు గలవు. ఒకటి కారణము, రెండవది కార్యము. ఏది కారణమో యది కార్యము కాదు. కార్య మైయున్నప్పుడది కారణము కాదు. మనుష్యుడు సృష్టిని కన్నడున్నట్లు తెలిసి కొననంత వఱకు నతనికి నరిమైనజ్ఞానము కలుగఁజాలదు.

విశ్వాయా: సత్వరజస్తమసాం సామ్యావస్థాయాః పశ్యతేఽపిచ్ఛావాం

పరమనూజ్ఞానం, సృతత్ పృథగ్వత్తమానానాం

చిత్త్యమచావానాం పశ్యతమః సంయోగారంభః

సంయోగవిశేషాదస్థావరవ్య మ్మాలాకాలాహ్లాదిః సృష్టిచక్రతః

అనాదియు నిత్యమును సత్వరజస్తమో గుణముల యేకావస్థా రూప మునగు ప్రకృతిచే సుత్పన్నములయిన వేఱువేఱు చిత్త్యముల పరమ నూజ్ఞా వయవములు లిలపు. వానికే మొదట సంయోగారంభమగును. ఆ సంయోగ విశేషముచే గలుగు నవస్థాంతరములు స్థూల సూక్ష్మములయి మఱియొక యవ స్థను గలిగించుచు విచిత్ర రూపములఁబాల్చును. ఈ సంస్కరమునకే సృష్టి యనిపేరు. ప్రథమ, సంయోగము నందుఁ గలియునట్టియుఁగఁబాల్చునట్టియు పదార్థము-సంయోగమునకాదియు వియోగమున కంతమునగునది-విరహింపఁ బడ విది-కారణ మనఁబడును. సంయోగానంతర మేర్పడునదియు, వియోగానంతర మట్లుండ నిదియుఁ గార్యమనఁబడును. అట్టి కారణమునకుఁ గారణమును.

కార్యమునకుఁ గార్యమును, గర్తకుఁగర్తయు, సాధనమునకు సాధనమును, సార్థమునకు సార్థము నుండుననిఁ జెప్పవారు చూచుచు స్రుద్ధి వారును, వినుచుఁ జెవిటి వారును, తెలియుచు మూఁరుఁడు నగుచున్నాఁడు ఏమి కంటికిఁ గన్నును, దీపమునకు దీపమును, సూర్యునకు సూర్యుఁడును ఉండునా; దేనినుండి యుత్పన్నమగునోయది కారణము. ఉత్పన్నమగునది కార్యము. ఇంక నాకారణమును గార్యరూపమున మార్చువాఁడు తర్తయనఁబడును.

నానకో విద్యతే రావో నారావో విద్యతే సత॥

ఉభయోఽపి దృష్టోఽంతః స్తస్యయో స్తత్వదర్శిణః భగవద్గీ. ౮. ౨. ౧౬౩

నిన్నఁడును అసత్తునకు లావముండదు. అట్లే నత్తునకు అదావముండదు. ఈ రెంటి నిర్ణయమును తత్త్వదర్శులు తెలిసియున్నారు. పక్షపాతులును అగ్రహాలును, మఠినాత్ములును, ఆవిద్వాంసులునగు నితరులు వీని నెట్లు మఱియునుఁ దెలియఁ గలుగుదురు? పూర్ణవిచారములే విద్వాంసుఁడును సత్సంగియుఁ గాని వాఁడు సర్వదా శ్రమణాలమండుఁబడియుండును. పదునైవిద్యల సిద్ధాంతములను తెలిసిన వాడును, తెలియుటకుఁ బరిశ్రమ చేయువాడును, తెలిసికొని యుచుండు నిష్ఠావస్థముతోఁ దెలుపువాడునగు పురుషులే భక్తులు. కాఁబట్టి కారణము లేక సృష్టికలిగినదని నమ్ము నతఁడు ఏమియు తెలియఁడు.

సృష్టి కలుగ వలసి నప్పుడా పంచమాత్మై పంచాత్ములను దరమాత్ముఁ డొక వైపునఁ జేర్చును. ప్రధమావస్థయందు దాపరమాత్మైమగు ప్రకృతిరూప కారణము నుండి కొంచెము స్థూలమగు దానికి పేరు మహాత్తత్వము. దాని కంటఁ గొంచెము స్థూలమగు దాని పేరు అహంకారము. అయహంకారము నుండి రిన్నరిన్నమగు పంచమాత్మై భూతములును, శ్రోత్రత్వకృక్షణిహృప్రమాణములను పంచజ్ఞానేంద్రియములును, వాక్ హస్త పాదోపస్థగుడములను పంచ కర్మేంద్రియములును, పదునొకందవదియగు మనస్సు గొంచెము స్థూలముగ నుత్పన్నమగుచున్నవి. ఆ పంచమాత్మై భూతములను తన్మాత్రల నుండియనేక స్థూరావస్థలను కొందుచు పంచస్థూల భూతములు మనము ప్రత్యక్షముగా జూచునవి శ్రమముగా నుత్పన్నములగుచున్నవి. వాని నుండి నానా విధములగు నొషధములు, వృక్షములు మొదలగునవియు, వానినుండి యన్నమును, అన్నము నుండి వీర్యమును, వీర్యమునుండి శరీరమును గలుగు చున్నవి. అది

సృష్టి మైతన సృష్టికారు. ఎందువలన ననగా పరమార్థ స్త్రీ పురుషుల కరీరములను జేసి వానియందు జీవులను సంయోగ పఱచిన ఏమృది మైతన సృష్టికాదొడగును.

కరీరమం దెట్టి జ్ఞానపూర్వక మగు సృష్టి రచింపఁ జదివెదో చూడుడు. దానివిఁజూచి విద్వాంసులు ఆశ్చర్య మగును ఎగుచున్నారు లోపలి యెముకల కూర్పు. నరములకట్టు. మాంసపు పూత చర్మము రప్పు శ్వాసకోశము. విత్తకోశము. ప్లేహోదులు. హృదయ యంత్రస్థావన. జీవుని సంయోజనము. కరోరూప మూలరచన. పెండ్రుకలు. గోళ్ళు మొదలగు వాని స్థావన. కంటి యందలి యతి సూక్ష్మమగు నరముల రంతులఁ జేరిన దిగింపు. ఇంద్రియ రాగముల ప్రకాశము. జీవుడు చాగ్రశ్చ్యవ్న సుషుప్త్యవస్థలను బోగించుటకుఁ దగిన స్థానవిశేషముల నిర్మాణము. సమస్త రాతువుల విరాగకరణము. కళాకోళం స్థావనాదులతోఁ గూడిన అద్భుత సృష్టినిఁ జరమేశ్వరుడుగాక మజైవ్యుడు చేయ గలడు. ఇదియుఁగాక నానాప్రకారములగు రత్నరాతువులచే నలంకృతమగు తూమిని. నానా విరములగు పది వృక్షులుఁ బీజములందలి యతి సూక్ష్మ రచనను. అరంభ్యములగు హరిత. శ్వేత. పీత. కృష్ణ. చిత్ర మర్యరూపములతోఁ గూడిన పత్ర. పుష్ప. పరి. మూల నిర్మాణమును. మధుక. శెర. లవణ. కషాయ. తిక్త. అమ్లాది వివిధరసములను. సుగంధాది యుక్తములగు పత్ర. పుష్ప. పం. అన్న. కందమూలాదుల రచనను. అనేకానేకములగు-కోట్ల కొలది భూగోళ సూర్య చంద్రాది లోకముల నిర్మాణమును. వానిని రారణ రంస నియమము లలో సుండుట మొదలగువానిని పరమేశ్వరుడు దక్క అన్యుడెవ్వఁడు చేయఁ గలడు. ఎవ్వఁడేని ఒక పదార్థము జూచి నపుడు అతని కావదార్థమెట్లున్నదియు. రెండవది దానియందలి రచనఁజూచి దాని జేసిన వాని తెలివియునును ఏ రెండు విరముల జ్ఞానము గలుగుచున్నది. ఎవ్వఁడేని ఒక సుందరమగు నారరణమును అదవియందుండగఁ జూచెనేని అది సువర్ణముతోఁ జేయఁబడిన దనియు. దాని నెవ్వఁడో బుద్ధిమంతుఁడగు శిల్పి చేసినాఁడనియు గ్రహించును. అదే రీతిని ఈ నానావిరమగు సృష్టి యందలి రచనా విశేషము దానిని చేసిన పరమేశ్వరుని సిద్ధింపఁజేయుచున్నది.

ప్రశ్న:- మొదట మనుష్యుడు సృష్టింపఁ బడెనా ? పృథివ్యాదులా ?

ఉత్తరము:— పృథివ్యాదులు, విలయనగా బృథివ్యాదులు లేక మనుష్యుని స్థితియుఁ జాలనాదులును తటస్థింపవు.

ప్రశ్న:—సృష్ట్యాదియందు సృష్టింపఁ బడినది యొక్కదా, అనేకుదా.

ఉత్తరము:—అనేకులు. ఈశ్వరీయసృష్టియందుత్పన్నులగుటకుఁ దగిన కర్మముగల జీవులనే ఈశ్వరుఁడు సృష్ట్యాది యందు బుట్టించు చున్నాడు.

మనుష్యా బువ్వయ్య యేతతో మనుష్యా ఆకాయంతయేతాః ౧౦. ౩౦. మం. ౧౧.

ఇది యజుర్వేద వచనము. ఈ ప్రమాణముచే నాది యందనేకులు. వందల కొలది పేలకొలది మనుష్యులు-ఉత్పన్ను లయినని నిశ్చయ మగుచున్నది. సృష్టియందుఁ జూచినను మనుష్యులు పెక్కురు తలిదండ్రుల నఱ నమని లేటపడు చున్నది.

ప్రశ్న:— సృష్ట్యాదియందు మనుష్యాదులు జాల్యావస్థయందు సృష్టింపఁ బడిరా, యువావస్థ యందా, పృద్ధావస్థయందా, లేక మూఁదవస్థలయందునా.

ఉత్తరము:— యువావస్థ యందు. విలయనగా:— జాలుకనుగా నుత్పన్నము చేసియున్న వారిని జాలించుటకు నితర మనుష్యుల యవసరములే యందును. పృథ్వీలనుగా నుత్పన్నము చేసిన మైదున సృష్టి కలుగ గుండెడి కాఁబట్టి యువావస్థ యందే సృష్టింపఁ బడిరి.

ప్రశ్న:— సృష్టికిఁ జారంత మెన్నఁదేని యున్నదా, లేదా.

ఉత్తరము:— లేదు. ఎట్లు దినమునకు ముందు రాత్రియు, రాత్రిముంద దినమును, దినమునకుఁ దిమ్మది రాత్రియు, రాత్రికిఁ దిమ్మది దినమును గ్రహముగా వచ్చుచున్నచో ఆదేరీతిని సృష్టికిఁ బూర్వము ప్రలయమును, ప్రలయమునకుఁ బూర్వము సృష్టియు, సృష్టికిఁ దిమ్మదిఁ ప్రలయమును, ప్రలయమునకుఁ దిమ్మది సృష్టియు ననాది శాంతమునుండి చక్రముగఁ దిరుగుచున్నవి. దీని కాది కాని, అంతము కాని లేదు. ఇతర దినమునకుఁగాని రాత్రికిఁ గాని ఆరంభమును, అంతమును గోచరమగుచున్నట్లు సృష్టిప్రలయములకు నాదియు నంతమును గలుగుచుందును. పరమేశ్వరుఁడు, జీవుఁడు, జగత్కారణము ఈ మూఱును స్వరూపముచే ననాది యయి నట్లే జగదుత్పత్తిపిత్తి-వర్తమానములును ప్రవాహముచే ననాదీయములు. ఒకప్పుడు నదిప్రవాహరూప ముండుండును, ఒకప్పుడు సామాన్యముగ నగవడును. ఒకప్పుడు ఎండిపోయి తనఁబడ గుండును. మరల

వానకాంతులోఁ గనఁబడును. ఎందకాంతులోఁ గనఁబడదు. ఇట్లు ఒకప్పుడు కనఁబడుచు నొకప్పుడు కన్పింపకయు నుండు వ్యవిహారములను ప్రవాహహాపము లని తెలియవలయును. వరమేశ్వరుని గుణకర్మ స్వధావము లనాదీ యయినట్లు అతనిచేఁ గలుగు జగదుత్పత్తి స్థితి రయములను అనాదీయములు. ఈశ్వరుని గుణకర్మ స్వధావముల తెన్నులు నాశంతమును, అంతమును లేనియట్లు అతని కర్తవ్యము లగు కర్మముల కారంతమును, అంతమును లేదు.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరుడు ఎన్నియో జీవులకు మనుష్యజన్మమును, ఎన్నియో జీవులకు సింహాది క్రూర మృగముల జన్మమును, ఎన్నియో జీవులకు జింక, ఆవు మొదలగు పశువులజన్మమును, ఎన్నియో జీవులకు వృక్షజలయ్యుఁ గ్రామి కీటకతంగాదులయు జన్మమును ఇచ్చియున్నాఁడు. దీనిచేఁ జరమాత్మయందు ఐశపాతము సంభవించు చున్నది.

ఉత్తరము:- పూర్వసృష్టియందు జీవులు చేసిన కర్మానుసారము వ్యవస్థ చేసి యున్నందున పశుపాతము సంభవించదు; ఏలయుఁ గర్మము లేకయే జన్మ మిచ్చియున్న ఐశపాత మగును.

ప్రశ్న:-ఈ సృష్ట్యాది యందు మనుష్యులే స్థలమందు సృష్టించఁబడిరి;

ఉత్తరము:- త్రివిష్టప మందు-ఇప్పుడు తీరెట్లని చెప్పఁబడు లేక మందు.

ప్రశ్న:- సృష్ట్యాది యందుండినది యొక జాతియూ; అనేక జాతులూ.

ఉత్తరము:- మనుష్యజాతి యొక్క-తే; కాని, పిదపఁ విజానీహ్యత్యాగ్యై రదస్యవః. అను యుగ్మేద వదనముచే శ్రేష్ఠులకు ఆర్యులు, విద్వాంసులు, దేవులు అనియు; దుష్టులకు దన్యులు లొంగలు. మూర్ఖులు-అనియు నామము కలిగి ఆర్యులు. దన్యులు అను రెండు లేకము లయ్యెను. 'ఉత కూదే ఉతార్యే' ఇది అతర్వ వేద వచనము. ఆర్యుల యందుఁ బూర్వము చెప్పఁబడి నట్లు జాగ్రహ్మణ శరీరము వైకృత కూడ్రు లని నాలుగు లేకము లేర్పడెను. ద్విజాలగు విద్వాంసులకు ఆర్యులనియు, మూర్ఖులకు కూడ్రులు. అనార్యులు- తెలివి లేని వారు-అని పేరులు.

ప్రశ్న:- మఱి వారెట్లరిక్కడికి వచ్చిరి?

ఉత్తరము:- వారియందు ఆర్యులకును దన్యులకును - విద్వాంసుల నేడు దేవతలకును అవిద్వాంసులనెరు అనురులకును - సదా కంహములు కాఁదొ

రఁగెను. మిక్కిలి యుపద్రవము కాసాగినపుడు, ఆర్యులు నమస్త టాగో మంది టూలాగ ముత్తమమని తెలిసి యిక్కడికి వచ్చి వసించిరి. కాఁబట్టి ఈ దేశమునకు ఆర్యావర్తమను పేరు కలిగెను.

ప్రశ్న:- ఆర్యావర్తపుటవతి యెంతవఱకు:

ఉత్తరము:-

అనముద్రాత్తు వై పూర్వాదానముద్రాత్తు పశ్చిమాత్.

కయోరేనాంధరం గిర్మోరార్యావర్తం విదుష్యుతా॥

సరస్వతీ ద్యుషద్యక్షోర్దేవనద్యోర్యదంతరమ్.

తం దేవవిర్మితం దేశమార్యావర్తం ప్రవక్షేమః॥ ౨. ౨౨. ౧౦.॥

ఉత్తరమందు హిమాలయము, దక్షిణమందు వింద్యాలము, పూర్వ పర్వతముల యందు నమద్రము, పశ్చిమమందు సరస్వతి-ఆదిక నది, - (ఇది యుత్తర పర్వతమందుబుట్టి దక్షిణ సముద్రాన్ని ఆవృతముడు గలియుచున్నది.) తూర్పు దిక్కున బ్రహ్మపుత్ర యని పిలువఁబడు దృషద్యక్షీనది, (ఇది నేపాళపు పూర్వ భాగ మందలి కొంచలనుండి వెళులి ఒంగాళ అసామునకు) బార్యమునను, బర్హూ దేశమునకు; బర్హుమమునను బర్హుహింది దక్షిణముగా కాశీ నముద్రామందు జేరును.) ఈ రెంటికి నరుమనుండు నదియు, హిమాలయపు మధ్యలేఖ నుండి దక్షిణమునఁ బర్వతముల నదిమి ప్రదేశమును, వింద్యరామేశ్వరముల నదిమి ప్రదేశమును, ఇవన్నియును గలిసిన దేశమునకు ఆర్యావర్తమని పేరు. ఇక్కడ దేవతలు-విద్వాంసులను ఆర్యులు- వసించిరి. కాఁబట్టి దీనికి ఆర్యావర్తమని పేరు కలిగెను.

ప్రశ్న:- అంతకు మునుపు ఈ దేశమునకుఁ జేరేమి; ఇక్కడ నెవరు వసించుచుండిరి:

ఉత్తరము:-అంతకుమునుపు ఈ దేశమున జేపేరును లేదు. ఆర్యులకుఁ బూర్వమిదేశమం దెవరును లేదు. ఏల యనఁగా ఆర్యులు అది సృష్టియందు గొంతకాలమునకుఁ దిక్కుచి తిలెట్టనుండి నేరుగ నీదేశమందు వచ్చివసింది.

ప్రశ్న:- వీరు ఇరాను దేశమునుండి వచ్చుటచే నార్యు లనఁబడినారనియు నీకికిఁ బూర్వ మిక్కడ అరవి మనుష్యులు వసించుచుండి రనియు, ఆర్యులు వారిని అనురులు, రాక్షసులు అనుచుండి రనియు, తమ్ము దేవతలని

చెప్పకొను చుండిరనియు, వారిరువురకుఁగలిగిన సంగ్రామములకు దేవాసుర సంగ్రామములను కథలు కల్పించబడి ననియుఁ జెప్పుచున్నారు; ఇది నిజమా?

ఉత్తరము:- ఇది సర్వతా యనర్థము, ఏలయన గా:-

విశాఖాక్షాన్యే చ దశ్యతో ఋత్విష్కతే రంధయా కాపదవృకాః.

ఋ. మం. ౧ మా. ౨౧. మం. ౮౩

ఉత కూడ్రే ఉతర్యే ఆశర్వ. కాం. ౧౧. మా. ౨౧. మం. ౧౩

రాక్షసులు, విద్వాంసులు, ఆప్తవృతులునగు వారికి ఆర్యులనియు వీరినించి తిన్నులగు వారికి దన్యులు అనఁగా దొంగలు, దుష్టులు, అరాక్షికులు, అవిద్వాంసులనియు, బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్యులను ద్విజులకు ఆర్యులనియు, కూద్రులకు ఆనార్యులనియుఁ దేళ్ళని యింకకు మునుపే వ్రాయఁబడినది. వేదమిట్లు చెప్పనపుడు ఇతర విదేశీయుల కపోల కల్పనలను బద్ధి మంతు లెన్నఁడును నమ్మజాలరు. ఆర్యావర్తీయులగు ఆర్యుఁడు, దళితుఁడు మొదలగు వారు, హిమాలయ పర్వత ప్రాంతములం దార్యులకును, దన్యులను అనురక్షియించుకును జరిగిన యుద్ధములందు [దేవాసుర సంగ్రామములందు] దేవత లను ఆర్యులను రక్షించుటకును, అనురుల నోడించుటకును సహాయకు లయి యుండిరి. దీనివలన ఆర్యావర్తమునకు వెలువల నాయగు వైపులందు అనఁగా హిమాలయమునకుఁ బూర్వ, ఆగ్నేయ, దక్షిణ, నైఋత్య, పశ్చిమ, వాయవ్య, ఉత్తర, ఈశాన్య దేశములందు, వనించు మనుష్యులే అనురులనుచి సిద్ధము ఏలయనఁగా హిమాలయ ప్రదేశ ముందును నార్యులమీద మ్లేచ్చులు దండెత్తి వచ్చి నపుడెల్ల, ఇక్కడి సహారాజలంధము నా యుత్తరదేశ మందలి యార్యులకు సహాయకు లగుచుండిరి. దక్షిణదేశ మందు శ్రీరామచంద్రునితో జరిగిన యుద్ధము దేవాసుర సంగ్రామముకాదు. కాని రామరాజు సంగ్రామము-ఆర్యరాజన సంగ్రామమని చెప్ప నొప్పును. ఆర్యులు ఇరాన్ దేశము నుండి వచ్చి యిక్కడి యధని మనుష్యులతోఁ గలహించి జయమును బొంది వారిని దళితు లా దేశమునకు రాజరియిరని యే పంస్కృత గ్రంథ ముందును లేర తరిత్రమందును లేదు. ఇట్లు దఁగా విదేశీయుల వ్రాతలెట్లా మానసియములు కాఁగలవు? ఇదియును గాక:-

స్తేవనాచక్రవర్తనాః సర్వే తే దశ్యవః స్మృతాః మమ. ౧౦. ౪౫

స్తేవనదేశ స్తవః పరః మమ. ౨. ౨౩

అర్థావర్త దేశమున కంటె తిన్న దేశములు దన్యు దేశమునియు, మైవృ దేశములనియు ననబడును. దీనివలన అర్థావర్తమునకంటె తిన్న మగు పూర్వదేశము మొదలుకొని ఈశాన్య, ఉత్తర, వాయవ్య, పశ్చిమ దేశములం దుండువారికి దన్యు, మైవృ, అనుబలనియు, నైఋత్య, దక్షిణ అగ్నేయ దిశల యందలి (అర్థావర్తమున కంటె తిన్నమగు) వారికి రాక్షసు లనియు, బేతృనిపిల్లమగుచున్నది. ఇప్పటికినిఁ జూడుదురు; హబీశీ, సిగ్రా మొదలగు వారి స్వరూపము అనుబల వలె భయంకరముగాఁ గనఁబడు చున్నది. అర్థావర్తమునకు సరిగా కాళ్ళ నైపునుండు దేశమునకుఁ జాతా మని పేరు. ఆ దేశస్థులు నాగు లనఁబడుదురు. ఏలయునఁగా ఆ దేశ మార్థా వర్తములకు దేవుఁగఁ జాతముల క్రిందనున్నది. అర్చుచి నాగ వంశపు రాజులు రాజ్యమేలు చుండిరి. ఆ దేశపు రాజు కన్య యగు ఉరూపిని అర్జునుఁడు వివాహమాఁడెను. ఇష్టైకుపు మొదలు తొరవ పాండవుల వఱకు నమస్త థూగోళమందార్కుల రాజ్యమును. అర్థా వర్తమునకంటె తిన్న దేశముల యందుఁ గొంత కొంత వేద ప్రచారమును సుందెననుచి స్పష్టము. బ్రహ్మకుఁ బుత్రుఁడు విరాట్టు, విరాట్టునకుఁ మనువు మనువునకు మరీచి మొదలగు వరుగురు పుత్రులు కలిగిరి. వీరికి స్వయంభువు మొదలగు నేడుగురు రాజులుపుట్టి రాజ్యమేలిరి. వారి సంతానమే ఇష్టైకుపుమున్నగు రాజులు. వీరే అర్థావర్తముం దాద్యులను వనింపఁ జేసి రాజ్య మేలిన మొదటి రాజులు. ఇప్పుడు దౌర్భాగ్యోదయము చేతను ఆద్యుల అలస్య ప్రమాద వరస్పర విరోధముల చేతను అన్యదేశముల మీఁద రాజ్యము చేయు మాట యటుంగగా అర్థావర్తముందైన నాద్యుల యభింద, స్వరంత్ర, స్వాతీననిర్భయ రాజ్య మీశాంమునలేదు. ఉన్నదియును విదేశీయుల పాదాకాంత మయినది. కొందఱు రాజులు మాత్రము స్వతంత్రులుగ నున్నారు. దుర్జినములు సంత విందు నపుడు దేశవాసులచేత దుఃఖము లనుభవించ వలసి వచ్చును. కాని ఎవరెంత చేసినను స్వదేశీయ రాజ్యమే సర్వాంశము లందు త్తమ మనుచి స్పష్టము. ఇత మత మతాంతరముల మూర్ఖపుత్రువల గాని, స్వవశ పరపశీ పశపాతము గాని లేక, ప్రజల యందుఁ దలి దండ్రుల వంటి కృప గలిగి, దయాన్యాయములతోఁ గూడి యున్నను విదేశీయుల రాజ్యము సంపూర్ణ నుం

వాయువును పొనేరారు. ఈ దేశపుంవరి రిన్న రిన్న బాషలు, చేతు చేతు కడులు, పరస్పర విరుద్ధ వ్యవహారములు దూరమగుట యతి రుష్కులము. దీనివంటి విధివదక యొందరుండుఁ బూర్తిగ సుపకారమును, పరస్పర లాభిప్రాయ నిద్రియుఁ గలుగుట కతిసము. కాబట్టి వేదాది కాష్టములందు వ్రాయఁ బడిన వ్యవస్థలను, ఇతిహాసమును గౌరవించుట తద్రీప్తులనుండుఁ గర్తవ్యము.

ప్రశ్న:- జగత్తు ఉత్పత్తియయి యెంత కాలమయినది?

ఉత్తరము:- జగదుత్పత్తి, వేదప్రకారము జరిగి నూటకొలది యాఁబ కొట్లదిల్లర సంవత్సరము లయినవి, దీనికి విషయ వ్యాఖ్యానముగాదే వ్రాయబడిన ఋగ్వేదాదిబాష్యభూమికయందు చూడుడు. సృష్టి విరమెట్లనఁగా:- అన్నిటి కంటె సూక్ష్మమైన దానికి-విలక్షింపఁ జడనేరని దానికి పరమాణువని పేరు. అట్టి అరువది పరమాణువులు కలసిన అణు వగును. రెండణువులు కలసి ద్వ్యణుకము-స్థూలవాయువు--అగును. మూడు ద్వ్యణుకములు కలసి అగ్ని, నాలుగు ద్వ్యణుకములు కలసి జలము, అయిదు ద్వ్యణుకములు కలసి పృథివి. అనఁగా మూడు ద్వ్యణుకము లొక తగినదేణువు; అది రెండింత లయ్యెనేని పృథివి మొదలగు దృక్క్య పదార్థము లేర్పడును. ఈ ప్రకారమే ప్రమప్రమముగ భూగోళాదులను బరమేశ్వరుడు రచించినాడు.

ప్రశ్న:- దీని నెవఁడు రచించి యున్నాఁడు? కొందఱు సహస్రవణములు కల శేషుఁడగు సర్వభక్తుపై నున్న దనియు; కొందఱు ఎద్దుకొమ్మరి మీద నున్నదనియు, మఱి కొందఱు దేని మీఁదను లేదనియు, మఱి కొందఱు వాయువు నారారమున నున్నదనియు, కొందఱు సూర్యుని అర్ధబలచే పీడ్వఁబడి తన స్థలమందు నిలఁబడియున్నదనియు, కొందఱు భూమి చార మగుటచే నాకాశమందుఁ గ్రించి క్రిందికి జోవుచున్నదనియుఁ జెప్పుచున్నారు; దీనియందేది సత్యము?

ఉత్తరము:- శేషుఁడను సర్వముమీదను, ఎద్దుకొమ్మరి మీదను పృథివి రలింపఁబడి నిలిచి యున్నదని చెప్పువారిని గూర్చి ఈ సర్వవృక్షరముల తలిదండ్రులు పుట్టినపుడు దేనిపై నుండెను; మఱియు నీ సర్వమును, ఎద్దును దేనిపై నున్నది; అని యడిగితిమేని ఎదుమీద నున్నదని చెప్పు ముసల్మానులేమో మాటలాడలేక యూరకుండురు. సర్వము మీద నున్నదను

వారో సర్వము కూర్మము మీదను, కూర్మము నీటిమీదను నీరు అగ్ని మీదను, అగ్ని వాయువుమీదను, వాయువు ఆకాశమందునున్నదని తెప్పుదురు. ఇవన్నియు దేవిమీద నున్నవని యడిగితమేని పరమేశ్వరుని మీద నున్నవని తప్పక చెప్పుదురు. శేషవృషభములెవరి విద్ధులని యడిగితమేని వృషభమును గోపృషభముల విద్ధులందు రేమో కాని శేషుడు తద్రూపశ్య పుల విద్ధులనియు, తశ్యపుడు మరీచి పుత్రుఁడనియు, మరీచి మనుష్యపుత్రుఁడనియు, మనుష్య విరాట్టు పుత్రుఁడనియు, విరాట్టు బ్రహ్మ పుత్రుఁడనియు, బ్రహ్మ అది సృష్టియందరి వాఁడనియుఁజెప్పుదురు. శేషుడు జన్మించకముందు అయిదు తరములు గడచినవే యప్పుడీ పృథివి నెవడు రరించి యుండిరి? అప్పుడు దేవి ప్రైనుండెను; అని అడిగితమేని ముందు మాటాచఁగోచరకణగద మాదఁ దొడఁగుదురు. దీని సత్యారిప్రాయ మేమనఁగా:- మిగతకు శేషమని పేరు. ఎవఁడేని కవి పరమేశ్వరుఁడు ఉత్పత్తి ప్రాయముం నుండి మిగిలి యుండును. అనఁగా దూరమై యుండును గనుక యతనిని శేషుఁడని తలంచి (శేషాచార వృత్తి.) శేషుని యాచార మందుఁ పృథివి యున్నదని చెప్పి యుండును. అతని యరిప్రాయమును దెలిసికొనక సర్వమును మిత్యార్థమును గల్పించుకొని యుండురు.

పెద్దనోత్తర భూమి: ఐక్ ౧౦.౮౫.౧౫

ఎన్నటికిని నాశనము లేని త్రికాలాచార్యుఁడగు (సత్య) పరమేశ్వరుఁడు భూమిని, ఆదిత్యుని, సమస్త లోకములను రరించియున్నాడు.

ఉత్తర భూమి: ఐక్ ౧౦.౮౬.౧౫

దీని యందరి (ఉత్తర) కర్ణమును అని యెవ్వఁడో యెద్దని గ్రహించి యుండును. ఏయెన్నఁగా ఎత్తునకును ఉత్తయని పేరు. కాని యాచార్యునకు వింత పెద్ద భూగోళమును రరించు సామర్థ్యము ఎట్లైనందెట్లుండఁ గలుగునని తోచలేదు. వర్షము ద్వారా భూగోళమును దడుపును గనుక సూర్యునకు ఉత్తయని పేరు. ఆ సూర్యుడు తన యాకరణచేఁ బృథివి రరించియున్నాడు. కాని సూర్యుడయ రరించువాడు పరమేశ్వరుఁడు దప్ప మఱియేవరకాదు.

ప్రశ్న:- ఇంత పెద్దపెద్ద భూగోళములను పరమేశ్వరుఁడెట్లు రరించఁ గలుగును.

ఉత్తరము:— అనంతరాశాము నెదుట గొప్ప గొప్ప భూగోళములొక లెక్కలోనివి గావు. అనఁగా సముద్రమున నెదుట నీటి చొట్టతో సమానములును గావు. అట్లే అనంత పరమేశ్వరుని యెదుట నసంఖ్యాక లోకములొక పరమాణువుతోఁ గూడ సమానములు కాఁజాలవు. ఆతఁడు లోపం, వెలుపల నంతవివ్యాపకుఁడు, “ఏమః ప్రజాను” [యజుః. ౩౨ ౮] ఇదియజుర్యేవవచనము. ఆ పరమాత్మ నమస్త ప్రణయందు వ్యాపకుఁడై యన్నిటినిధరించుచున్నాడు. త్రిస్తవులు, ముసల్మానులు, పోరాడకులు అతని విభుఁడని చెప్పుదు. ఆతఁడు విరుఁడు కాఁడని, ఈ సమస్త సృష్టిని ఎన్నటికిని ధరింపఁజాండు. ఏలయనఁగా వస్తువును ప్రావింపని వాడెన్నఁడును దానిని ధరింపఁజాండు. ఈ సమస్త లోకములు పరస్పరాకర్షణముచే ధరింపఁబడును, పరమేశ్వరునిచే ధరింపఁబడవలసిన యవసరమేమని కొందఱుచునుదురేసి, వారిని గూర్చి సృష్టి యనంతమా, సాంతమా; అని యడుగవలయు. అనంతమందువా, అతారము గల వస్తువు అనంతమెన్నటికి కాఁజాండు సాంతమందువా; దానికావలనేలోకము నుండదు గద. అక్కడ నెవరియాకర్షణముచే ధరింపఁబడి యుండును. సమప్తి వ్యప్తిః— అనఁగా సముదాయమునకు వసమని పేరు పెట్టితిమేని అది సమప్తి. వృక్షదులను వేలువేలుగ నెంచితిమేని అది వ్యప్తి. అట్లే సమస్త భూగోళములను సమప్తియని యెంచి దానిని జగత్తందుమేని సమస్త జగత్తునుచరించి యాకర్షించు కర్త పరమేశ్వరుఁడు దప్ప మఱివ్వఁడును గాఁడు. కాఁబట్టి సమస్త జగత్తును రచించువాడే ధరించుచున్నాడు.

విదారా పృథివీం ద్యామనెహాయజా. ఆ. ౧౩. మం. ౪౩

ఏ పరమాత్మ పృథివ్యాది ప్రకాశ రహిత లోకలోకాంతర పదార్థములను, మార్కాది ప్రకాశసహిత లోకములను, పదార్థములను రచించి ధరించుచున్నాఁడో, ఎవఁడన్నిటియందును వ్యాపకుఁడగుచున్నాఁడో, ఆతడే సమస్త జగత్కర్తయు, కర్తయు నయియున్నాడు.

ప్రశ్న:— పృథివ్యాది లోకములు తిరుగుచున్నవా, లేక స్థిరముగా నున్నవా?

ఉత్తరము:— తిరుగుచున్నవి.

ప్రశ్న:-కొందరు సూర్యుడు తిరుగుచున్నాడు, పృథివి తిరుగదనియు, మఱికొందఱు పృథివి తిరుగుచున్నది సూర్యుడు తిరుగదనియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఇందులోనేది సత్యము?

ఉత్తరము:- వీరిద్దఱు మాటయు సగమబద్ధమయ్యున్నది.

అయం గౌః పృథ్విరశ్రీమి తనదన్మాతరం పురః॥

వికరం చ పృథుస్తస్య॥

యజుః. అ. ౩. మం. ౬౩

అనఁగా నీ దూర్గోళము జలముతో సహా సూర్యుని నాలుగు నెళ్లులను తిరుగుచుఁ జోవుచున్నది; అని యున్నది కనుక భూమి తిరుగుచుండును.

అ కృష్ణేన రజసా వర్తమానో విచేయస్సమృతః పుర్వం చ॥

హిరణ్యజేన సమితా రజేనా దేవో యాతి భువనాని వ్యక్తాః॥

యజుః అ. ౩౭. మం. ౪౩.౩

వర్ణదుంను జేయువాఁడును, ప్రకాశ స్వరూపుఁడును, తెటోమయుఁడును రమణీయ స్వరూపవంతుఁడు నగు సమితయును సూర్యుడు సమస్త ప్రాణి ఆ ప్రాణులయందు సమృతరూప వృష్టిని గావించి తేద్రా కిరణముల ద్వారా ఆమృతమును ప్రవేశింపఁజేసి సమస్త మూర్తిమంత ద్రవ్యములను జూపుచు, సమస్త లోకముల గొని, అకర్షణ గుణముతో రూడియుండి తన పరిధియందుఁ దిరుగుచుండును. కాని యేలోకమునకు చుట్టును తిరుగఁడు, అట్లే యొక్కొక్క బ్రహ్మాండమందొక్కొక్క సూర్యుడు ప్రకాశకుఁడును, దక్కిన లోకలోకాంతరములు ప్రకాశ్యములు నైయుండును:-

దివి సోమో అధి శ్రీతః॥ఆథర్వ.శాం. ౧౪. ఆను. ౧. మం. ౧౩

ఈ చంద్రలోకము సూర్యునిచేఁ బ్రకాశిత మగునట్లే పృథివ్యాది లోకములును సూర్యుని ప్రకాశ మందే ప్రకాశితమగు చున్నవి. రేయింబిగళ్ళు ఎల్లప్పుడు నుండును. ఏయనఁగాఁ బృథివ్యాది లోకములు తిరుగుట వలన నెంతదాగము సూర్యునెదుటికి వచ్చునో అంత ప్రదేశమందు దిసమును, ఎంత వెనుక నుండునో-మరుగుపడి యుండునో అంత ప్రదేశ మందు రాత్రియు నుండును, అనఁగా ఉదయము, అస్తమయము, సంధ్య, మధ్యాహ్నము, మధ్య రాత్రీయు మొదలగు కాలావయవము లన్నియు నాయాదేశ దేశాంతరములందు సంరతము లైయుండును. ఆర్యావర్తమందు సూర్యోదయ మయినపుడు పాతాళ

మనెడి అమెరికా దేశమందు అస్తమయమును, ఆర్యావర్తమందు అస్తమయ మయినపుడు పాతాళమందు ఉదయమును, ఆర్యావర్తమందు మరగి దినమును, మరగిరాత్రియునయినపుడు పాతాళమందు మరగిరాత్రియు మరగి దినమునగును. సూర్యుడు తిరుగుచున్నాడు; పృథివి తిరుగదనువారందరు అజ్ఞానులు, అటులయిన నెన్నియోవేలెం ద్దడు రాత్రిందినములుకావలసి వచ్చును. సూర్యునిచంద్రుడని పేరు, పృథివికంటె లక్షం రెట్లు పెద్దవాడై కోట్లకొలది క్రోసుల దూర మున నున్నాడు. ఆవగించు చుట్టి కొండ తిరుగుచు చాలకాలము పట్టును. ఆవగించ తిరుగుచు తంతకాలము పట్టుదు. కాబట్టి పృథివి తిరుగుచునేత యథా యోగ్యముగ దినమును, రాత్రియునగును. సూర్యుడు తిరుగుచునేత గాదు. సూర్యుడు స్థిరముగా నున్నాడను వారు గూడ జ్యోతిర్విద్యావిదులు కాదు. ఏలయనగా సూర్యుడు తిరుగలేని యొక రాశినుండి మఱియొక రాశిని కొండకుండును. ఇదియుగాక గురువదార్థ మాతాళమందు, దిరుగకుండ నియతస్థానమున నెన్నడునుండజాలదు. పృథివి తిరుగక క్రింది క్రిందికి జోవుచున్నదనియు, కేవలము జంబూద్వీపమం దిద్దరు సూర్యులు, నిద్దరు చంద్రులు నున్నారనియు చెప్పు తైనులు గంటాయి మైకమందు; బుద్ధముగ మునిగి యున్నారని తెలియవలయును. ఏలయనగా క్రింది క్రిందికి జోవు చుండు నేని నాలుగు వైపులను వాయువు మండల మేర్పడక పృథివి చిన్న చిన్నముయిపోవును. ఇక లోతగు ప్రదేశములం దుండువారికి వాయు స్పర్శయే లేకపోవును. క్రిందనుండు వారికి గారి యధికమగును. వాయు గతియు నొక్కటే విధముగ నుండును. ఇద్దరు సూర్యచంద్రులుండులేని రాత్రియును, గృష్ట పక్షమును గలుగక యంతయు నవ్యవస్థితమై పోవును. కాబట్టి మొక రూపి యొద్ద నొక చంద్రుండును, అనేక రూపముండు మరగి నొక సూర్యుండునుండును.

ప్రశ్న :- సూర్యుడు, చంద్రుడు నక్షత్రము లివి యేమివస్తువులు? ఏనియందు మనుష్యాది సృష్టియున్నదా? లేదా?

ఉత్తరము:- ఈ గోళములన్నియు లోకములే. ఏనియందు మనుష్యాది జీవులున్నారు, ఏలయనగా:-

ఏతేషు హిరగం సర్వం వసు హితమేతే హిరగం సర్వం వాసయంతే॥

తద్యదిరగం సర్వం వాసయంతే తస్మాద్వసవ ఇతి॥

కతి. కాం. ౧౪. ప్ర. ౬. బ్ర. ౭. కం. ౪౩

పృథివి, జల, అగ్ని, వాయు, ఆకాశ, సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రములకు వసువులు అని పేరు. వీనియందు సమస్త పదార్థములును, ప్రజలును వసించుదురు. ఇవి యన్నిటిని వసంపఁజేయును. వివసించుటకు గృహములుగా నున్నందున వీనిని వసువులని పేరు. పృథివివలెనే సూర్యచంద్ర నక్షత్రములు వసువులయినపుడు వానియం దీ ప్రకారమే ప్రజలుండునుటకు సందేహమేమి; పరమేశ్వరుని యీ చిన్న లోకమే మనుష్యాది సృష్టిచే నిండియుండునపుడు తక్కిన సమస్త లోకములు కూడ్యములై యుండునా; పరమేశ్వరుని యే కార్యమును నిష్ప్రయోజనము కాదు గదా; ఇట్టియసంధ్యార్థ లోకముండు మనుష్యాదిసృష్టి లేకున్న నెన్నఁదేని సార్థకములగునా; కాఁబట్టి యన్నిటియందును మనుష్యాది సృష్టి యున్నదనుట సుప్రకమ.

ప్రశ్న:- ఎట్లు ఈ లోకముండు మనుష్యాదుల యాకృతి, ఆవయవములున్నవో, అట్లే అన్యలోకముం యందు ఉండునా; లేక విపరీతముగనా.

ఉత్తరము:- ఆకృతియందుఁ గొంతకొంత భేదముండవచ్చును. ఈ లోకముండును, దీనా యవన ఆచారవర్తములయందును, యూరోప్షనందును ఆవయవభేదము, రంగు, రూపు, ఆకృతులభేదము కాంత కొంత యుండునట్లే లోక లోకాంతరములందును భేదముండును. కాని ఈ లోకముందేయే జాతి సృష్టి యెట్లున్నదో అట్లే ఆయా జాతి సృష్టియు అన్యలోకముం యందు నుండును. శరీరమున నేయే ప్రదేశములయందు నేత్రాది అంగములున్నవో ఆయా ప్రదేశములయందే లోకలోకాంతరములందలి ఆయా జాతుల యవయవములు నట్లే యుండును. ఏలయనఁగా:-

సూర్యచంద్రమగౌ రాతా యథాహార్యమకల్పయన్.

దివం చ పృథివీం చాంతరిక్షమతోన్యః॥ యు. నుం. ౧౦. సూ. ౧౨౦. మం. ౩౩

(రాతా) పరమాత్మ యే ప్రకారము సూర్య, చంద్ర, క్యౌ, పృథివి అంతరిక్షములను, వాని యందలి నుని విశేష పదార్థములను బూర్వకల్పమందు రచించియుండునో, అట్లే యీ కల్పమందు అనఁగా నీ సృష్టియందును

రచించి యున్నాడు. అట్లే సమస్త లోకలోకాంతరములను జేసియున్నాడు. కించిన్నాశ్రమము లేదము కలుగదు.

ప్రశ్న:—ఈ లోకముం దేవేదములు ప్రకాశింపఁబడియున్నవో యే ఆ లోకములయందును ప్రకాశింపఁబడి యుండెనా?

ఉత్తరము:—అవే ప్రకాశింపఁబడియున్నవి. ఒకరాజు రాజ్యవ్యవస్థయు, నీతియు నన్నిదేశముల యందును సమానముగా నుండునట్లే రాజరాజ్యేయఁ దగు పరమాత్ముని వేదోక్తనీతిగూడ సతని సృష్టిలోని సమస్త రాజ్యములందు నొకటేవిధముగ నుండును.

ప్రశ్న:— ఈ జీవులును, బ్రహ్మతీర్థతత్వములును ఈశ్వరుని చేతఁజేయ బడక అనాది యయ్యెనేని వానిమీఁద ఈశ్వరుని యధికారము నుండఁగూడదు. అందఱు స్వతంత్రులేకదా?

ఉత్తరము:— రాజును ప్రజలును సమకాలినులైనను ప్రజలు రాజున కతీనులైయుండునట్లే పరమేశ్వరుని యతీనమందు జీవులును జడపదార్థములు నున్నవి. పరమేశ్వరుడు సమస్త సృష్టిని జేయువాఁడును, జీవుల కర్మఫలముల నిచ్చువాఁడును, అన్నిటిని దగినట్లు రక్షించువాఁడును, అనంత సామర్థ్యవంతుఁడు నైయుండగా అర్చిసామర్థ్యవంతులును, జడపదార్థములును అతని యతీనములేకావు. కావున జీవులు కర్మము చేయుటయందు స్వతంత్రుఁడు. కర్మఫలమునుభవించుటయందు ఈశ్వరుని వ్యవస్థచేఁబరతంత్రుఁడు. అట్లే సృష్టిసంహార పాంసములఁగావించు సకల విశ్వోత్త సర్వకర్తమంతుఁడు.

ఇతఁడును విద్య, అవిద్య, బంధ, మోక్షవిషయములనుగూర్చివ్రాయ, బడును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీస్వామి కృతమును
సుభాషావిభూషితమునగు నత్యార్థ ప్రకాశమున
సృష్ట్యుత్పత్తిస్థితి ప్రలయవిషయములుగల
అష్టమ సముల్లాసము సంపూర్ణము.

నవమ సముల్లాసము

విద్యాఽవిద్య బంధ మోక్ష విషయములు.

విద్యాం చావిద్యాం చ యస్తద్వేదోభయగం నహః |

అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయాఽమృతమశ్నుతే ||

యజ్ఞః. అ. ౪౦. మం. ౧౪ ||

ఎవఁడు విద్య అవిద్యలస్వరూపమునొకేసమయమున తెలియుచున్నాఁడో
యతఁడు అవిద్యయనెడు కర్మోపాసనలచే మృత్యువును దరించి, విద్యయను
యథార్థజ్ఞానముచే మోక్షమును బొందును.

అ వి ద్యా ల ఙ్గణ ము.

అవిశ్వాసుడు, అనాత్మను నిత్యకుని భావ్యభ్యంతరవిద్యా ||

యో. ౪. సాదసపాద. సూ. ౫ ||

అనిత్యసంసారమును, దేహోదులను నిత్యములనియు, కనఁబడు, వినఁబడు
కార్యరూపజగత్తు సర్వదాయుండగలదు-అనియు, అట్లే యుండననియు, యోగ
బలముచే దేవతలకర్మరము శాశ్వతముగ నుండుననియు నిట్టి విపరీతబుద్ధి కలుగు
దియే అవిద్యప్రథమాంగము. అట్లే ఆకుచి-ననఁగా మలమయలగు శ్రీలుమున్న
గువారిని, అబద్ధము, దొంగతనము మొదలగు అపవిత్రములను పవిత్రములనిలావిం
చుట రెండవయంగము. అత్యంత విషయ సేవనరూపమగు దుఃఖమును సుఖమని
తలంచుట మూడవయంగము అనాత్మయందు ఆత్మబుద్ధికలిగియుండుట నాల్గవ
యంగము. ఈ నాలుగువిధముల విపరీతజ్ఞానమే అవిద్యయనఁబడును. దీనికి
విపరీతముగ ననఁగా అనిత్యమును అనిత్యమనియు, నిత్యమును నిత్యమనియు,
అపవిత్రమును అపవిత్రమనియు, పవిత్రమును పవిత్రమనియు, దుఃఖమును
దుఃఖమనియు, సుఖమును సుఖమనియు, అనాత్మను అనాత్మయనియు, ఆత్మను
ఆత్మయనియు, నెఱుఁగుటయే విద్య. 'వేత్తి యథావత్తత్త్వంపదార్థస్వరూపం
యయా సా విద్యా. యయా తత్త్వస్వరూపం న జానాతి భ్రమాదన్యస్మిన్నన్య
స్మిక్చి నోతి యయా సా అవిద్యా, దేనిచేఁ బదార్థ యథార్థస్వరూపముతోఁదవడునో

అది విద్య. దేనిచే న త్రవ్యరూపము తోరవదతో అనఁగా నొకదానియందు మఱి యొకదాని బుద్ధిపాతముతో యది అవిద్య యనఁబడును. ఇతర కర్మోపాసనలు, రాహ్యంతర క్రియావిశేషములేకాని, జ్ఞానవిశేషములు కావు కాఁబట్టి అవిద్య యందు గణింపఁబడినవి. ఇందువలననే మంత్రమందు శుద్ధకర్మములను, సర మేశ్వరోపాసనను లేయకున్న మృత్యువను దుఃఖమునుండి యెవఁడును దూరము గఁజాలదని చెప్పఁబడియున్నది. అనఁగాఁ బవిత్రకర్మము, పవిత్రోపాసన, పవిత్రజ్ఞానము అను వీనిచేతనే ముక్తియు, అపవిత్రమగు మిథ్యాభాషణాది కర్మ ములచేతను, పాపాదు మూర్ఖత్వదుల యుపాసనచేతను, మిథ్యాజ్ఞానముచేతను, బంధమును గలుగును. ఏమనుమ్యుఁడేని ఒక కలమైనకర్మము, దిపాసన, జ్ఞానము అనువానిని వీడియుండఁజాలఁడు. కాఁబట్టి కర్మయుక్తములగు సత్యభాషణాది కర్మములొనర్చుచు మిథ్యాభాషణాది అకర్మయుక్తకర్మములఁ ద్యజింపబడు ముక్తినిసాధనము.

ప్రశ్న:—ముక్తి యెవని కల్పదు ?

ఉత్తరము:—బద్ధునికి.

ప్రశ్న:—బద్ధుఁ డెవఁడు ?

ఉత్తరము:— అకర్మమందును, అజ్ఞానమందును జిక్కువడియున్న జీవుడు.

ప్రశ్న:—బంధమోక్షములు స్వభావములే గలుగునా? నిమిత్తముచేతనా?

ఉత్తరము:—నిమిత్తముచేత. స్వభావములే గలిగిన బంధమోక్షములకు నివృత్తి యొప్పుదును కలుగకుండెడిది.

ప్రశ్న:— న నిరోధో న రోశ్చ త్త్వి ర్జ్ఞో న ప సారకః.

న ముముక్షు ర్న వైముక్తి రిత్థేహ పరమార్థకః

గౌరపాదీయకారిక. పర్వ. ౨. కాం ౩౨.

ఈ కారిక మాందూక్యోపనిషత్తు విషయమును వివరింపవ్రాయబడినది. జీవుడు బ్రహ్మ మగుటచే నహిముగ జీవునకు నిరోధముకలుగదు. అనఁగా నెన్నఁడు నావరణముతోనికిరాదు. జన్మమేర్తఁడు. బంధమందుఁ జిక్కుఁడు. సాధనము చేయువాఁడును గాదు. విడివడుటకు నిచ్చుగింపఁడు, వాని కెన్నఁడును ముక్తిలేదు, పరమార్థమునుబట్టి బంధమేలేవచ్చు ముక్తినిల్లు.

ఉత్తరము:-సవినసేదాయల యామాది సత్యముకాదు. ఏయనగా జీవులు అన్యస్వరూపము కలవాదు కాబట్టి అవరణమందుఁ జిక్కును. శరీరముతోఁ బ్రకటమగును-జన్మమే త్తును. పాపకర్మముల ఫలమగు తోగరూపంబందుఁ జిక్కును. దానినుండి విడివడుటకు ప్రయత్నముచేయును. దుఃఖమునుండి విడివడఁగోరును. అట్లు విడివడి పరమానంద పరమేశ్వరునిబొందిము క్తిని గూడ ననుభవించును.

ప్రశ్న:-ఇవన్నియు దేహంతఃకరణముల కర్మములేకాని జీవునివిశిష్ట ఏయనగా జీవుడేమో పాపపుణ్యరహితుడు - సాక్షి మాత్రుడు; కోకోష్ఠాదులు శరీరాదుల కర్మములు. అర్థ నిర్లిప్తము.

ఉత్తరము:-దేహంతఃకరణములు జడములు.వానికి శోభ ముందవు. తోగమును గలుగదు. వానిని స్పృశించు చేతనములగు మనుష్యాది ప్రాణులకే శోభ ములు తోచును. వారే యనుభవించును. అట్లే ప్రాణములును జడములే. వానికి జిక్కిపాసలు లేవు. కాని ప్రాణముకల జీవులకే అశ్రుయము కప్పి కలుగ నగును. అట్లే మనస్సుకూడ జడమే. దానికి హర్షకోకములు కలుగఁ జాలవు. కాని మనస్సుచేత జీవులు హర్షకోకములను, సుఖదుఃఖములను అనుభవించును. జీవుడెట్లు జహిష్కరణములనెడి శ్రోత్రాదీంద్రియములచే మంచి వియుఁ, జెడ్డవియునగు శబ్దాదివిషయములను గ్రహించి సుఖియు, దుఃఖియు నగునో. అట్లే అంతఃకరణములనెడి మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములచే సంకల్ప, వికల్పములను, నిశ్చయమును, స్మరణను, అలిమానమునుబొంది దంషనకును, మున్ననకును తాత్రుఁడగును. కత్తితోఁగొట్టించివాడు దండనీయుడుగాని కత్తి కాదు. అట్లే దేహేంద్రియాశఃకరణ ప్రాణములనెడి సాధనములచే మంచి చెడు కర్మములకుఁ గర్తయగుజీవుడు సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచున్నాడు. జీవులు కర్మములకు సాక్షి కాదు. కాని, కర్తయు తోక్తయు నయి యున్నాడు. అర్హి తీయుఁడగు పరమాత్మయే కర్మములకు సాక్షి. కర్మము నొనర్చుజీవుడు కర్మ యందు రిప్తఁడగుచున్నాడే కాని యా సాక్షియగు పరమేశ్వరుడు కాదు.

ప్రశ్న:-బ్రహ్మప్రశసించుమే జీవుడు. అర్థము పగులుటవలన దివి మునకేమియు హానికలుగనట్లు అంతఃకరణోపారి యుండువలకే అంతఃకరణ

మందు బ్రహ్మప్రతిబింబమనెడి జీవుఁడును, అంతఃకరణము నష్టముకాఁగానే జీవుడు ముక్తుఁడగును.

ఉత్తరము:- ఇది పవిత్రవస్తుమాట. సాకారము ప్రతిబింబము సాకారమునందే యేర్పడును. అవి వేఱుగనుండువలయును. అకారము గల ముఖము, అన్తము ఇవి వేఱువేఱుగ నుండుటవలననే ప్రతిబింబమేర్పడుచున్నది. బ్రహ్మనితాయఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడునగుటచే నతని ప్రతిబింబమే నీర్తింపదు.

ప్రశ్న:- చూడుడు. తోడుగల స్వర్చమైనజలమందు నితాకారము వ్యవకమునగు అకాశముయొక్క యాదాన కలుగుచున్నట్లే స్వర్చమైనఅంతఃకరణమందు బరమాత్మలాన కలుగుచున్నది. దీనినే నితాదానమని పేరు.

ఉత్తరము:- ఇది బాలబుద్ధిగల మిథ్యాప్రలాపము. అకాశము దృశ్యమేననవుడు దానినెవఁడేనియుఁ గంటితో నెట్లుచూడఁగలదు?

ప్రశ్న:- పై నసంఘముగను, భూమియుగనుగనెడునదియకాశముకాదా?

ఉత్తరము:- కాదు.

ప్రశ్న:- మరి యదేమి?

ఉత్తరము:- వేఱు వేఱుగఁ బృథివీజలాగ్నుల శ్రవణేణువులగవరుచున్నవి. అందు సీంఘగఁగనఁబడునది వర్తింపునట్టి యధికజలద్రాగము. అకనఁడు భూమియు వాయువునందుఁబిరుగుచుండుభూమి యుమ్మ. దాని ప్రతిబింబమే నీళ్లయందుఁగాని అద్దమందుఁగాని కనఁబడునది. అకాశప్రతిబింబమెన్నఁటినిఁగాదు.

ప్రశ్న:- మఱికాశము. మేఘకాశము మహాకాశము, అనులేదములు వ్యవహారమందున్నట్లే బ్రహ్మాండము. అంతఃకరణమునను ఉపాదులభేదముచే బ్రహ్మమునకు జీవుడు, ఈశ్వరుడు అనునామములు గలుగును. మఱాదులు శ్వమైనవవురు మహాకాశమే యనఁబడును.

ఉత్తరము:- ఇదియు నవిద్యాంశుల మాటయే. ఏంయనఁగా అకాశమిన్నఁడును చిన్నదిన్నముగాదు. వ్యవహారమందుగూడ 'మఱమును దెమ్ము, మొదలగువాక్యములు ప్రయోగింపఁబడునేకాని మఱికాశమును దెమ్మనియెవ్వరు నెరుఁకాఁబట్టి యీ మాటయు నిరీకారు.

ప్రశ్న:-సముద్ర మధ్యమందు జీవములు జరుగుచును, అకాశ మధ్య మందు, జలము మొదలగునవియు, దిరుగునట్లు చిదాకాశ బ్రహ్మమందు అంతఃకరణములన్నియు, దిరుగుచుండును. అవి స్వయముగా జడములే కాని సర్వవ్యాపకుడగు పరమాత్ముని పరాచేత సగ్నితో, గూడిన రోహములవలె చేరినములగుచున్నవి. అవి చలించుచు, దిరుగుచున్నను అకాశమును, బ్రహ్మము నిశ్చలములై యున్నట్లే జీవుని బ్రహ్మమని నమ్ముచితే తోషమే మియ్యగలుగదుగదా?

ఉత్తరము: ఈ దృష్టాంతమును సరికాదు. ఏలయనఁగా సర్వవ్యాపి యగు బ్రహ్మ మంతఃకరణములందు, బ్రహ్మమానుడయి జీవుడగునని సర్వ జ్ఞాది గుణములు జీవునియందేలగులుగవు; ఆవరణముండుట, చిట్టి సర్వజ్ఞత్వ ముండదందులేని, బ్రహ్మ మావృతము-జిందీకమా; లేక యజిందీకమా; అజిందీకమందులేని నడుచు తెజయుండఁజాలదు, తెజలేనప్పుడు సర్వజ్ఞుడెలా గాకుండును; తన స్వరూపమును మఱచి అంతఃకరణముతో, గదలుచుండునటు లుండునెకాని స్వరూపముచేతఁగాదనిన స్వయముగా, రాను జరుగకుండునపుడు అంతఃకరణము పూర్వప్రాప్తదేశమునువదలి మున్ముందు ఏత్కైదెక్కడికి ఎంతెంత జరుగునో అక్కడక్కడి బ్రహ్మముప్రాంతమును అజ్ఞానమునయిపోవును. విరువఁబడిన ఆయా ప్రదేశపు బ్రహ్మము జ్ఞానియు, పవిత్రుఁడును ముక్తుఁడు నగుచుండును. ఈ ప్రకారమే సర్వత్ర సృష్టియందలి బ్రహ్మమును అంతఃకరణములు చెరువులుండును. ఇంక బంధమోక్షములును జీవజీవమునఁ గలుగు చుండును. మీమాటయే నిజమైన నేజీవునకును బాధ్యము చూచినది. వినినది జ్ఞాపకముండ తుండెడిది. ఏలయనఁగా ఏ బ్రహ్మము చూచెనో అతఁడులేడు. కాఁచిట్టి బ్రహ్మము జీవుఁడుకాని జీవుడు బ్రహ్మముకాని యెన్నటికి నొక్కటి కారు. సర్వదా వేఱువేఱుగనుండురు. /

ప్రశ్న:- ఇదంతయు సర్వారోపమే. అర్థారోపమనఁగా నొక వస్తువు నందు మఱియొక వస్తువు నారోపించుట. అట్లే బ్రహ్మమను వస్తువునందు జగత్తును కాని వ్యవహారమును అర్థారోపము చేసి జిజ్ఞాసువునకు తోరింప నగును. వాస్తవము దంతయు బ్రహ్మమే.

(సిద్ధాంతి) అర్థారోపము చేయువాడెవడు;

(నవీన వేదాంతి) జీవుడు.

(సిద్ధాంతి) ఎవనిని జీవుడందుడు.

(నవీన వేదాంతి) అంతఃకరణావచ్చిన్న చేతనమును.

(సి.) అంతఃకరణావచ్చిన్న చేతనము వేదా. అదియే బ్రహ్మమా;

(న. వే.) అదియే బ్రహ్మము.

(సి.) ఏమి బ్రహ్మమేతనయందుజగత్తునుమిత్యగాకల్పననుజేసికొనెనా;

(న. వే.) అవును. బ్రహ్మమునకు దీనిచే నేమిహాని;

(సి.) మిత్యాకల్పనలు చేయువాడు అనత్యవాదికాదా;

(న. వే.) కాదు. మనస్సుచేతను, వాక్కుచేతను కల్పింపఁబడినదిచెప్పఁబడినది. అంతయు ననత్యమే.

(సి.) అట్లేని మనస్సు చేతను, వాక్కు చేతను మిత్యా కల్పనలు చేసి మిత్యలను జెప్పు బ్రహ్మము కల్పింతుఁడును. మిత్యావాదియు నయ్యెనా, లేదా;

(న. వే.) అవును. అదిమాకు నిష్టాపత్తియే.

(సి.) రోజు అనత్య వేదాంతులారా; మీరు సత్యస్వరూపుఁడును, సత్య కాముఁడును, సత్యసంకల్పుఁడునగు పరమాత్మను మిత్యావాదిగాఁ జేసివేసితిరే; ఏమి, ఇది మీ దుర్గతికిఁగారణముకాదా; పరమేశ్వరుడు మిత్యావాది, మిత్యా సంకల్పుఁడని యేయుపనిషత్తునందు, ఏనూత్రమందు, ఏవేదమునందువ్రాయఁబడి యున్నది; మీమాట “దొంగ కొఱ్ఱలును దండించెను” అన్నట్లున్నది. కొఱ్ఱలు దొంగను దండించుట యుచితము కాని, దొంగ కొఱ్ఱలును దండించుట విపరీతము. అట్లే మీరును మిత్యాసంకల్పులును, మిత్యావాదులు నయి, అ మీదోషమును బ్రహ్మమందు వ్యర్థముగా నారోపించుచున్నారు. బ్రహ్మమిత్యా జ్ఞానియు, మిత్యావాదియు, మిత్యాకారియు నయ్యెనేని అనంతబ్రహ్మమంతయు నట్లే యయిపోవును. ఏయనఁగా సతఁడు ఏకరసుఁడు, సత్యస్వరూపుఁడు, సత్య మాని, సత్యవాది, సత్యకారి; కాన నీ దోషముంన్నియు మీవేదాని బ్రహ్మవి కావు. మీరు దేనినివిద్యయందురో యదియే అవిద్య. మీ యర్థారోపముకూడ మిత్యయే. ఏయనఁగా; దాముబ్రహ్మకానిది తమ్ము బ్రహ్మయనియు, బ్రహ్మను జీవుఁడనియు నమ్ముట; ఇది మిత్యాజ్ఞానముకాక మఱి యేమగును; సర్వవ్యాప

కుఁడగువాఁడు పరిచ్ఛిన్నుఁడై యజ్ఞానమందును బంధమందునెన్నఁడునుండఁడు పరిచ్ఛిన్నుఁడును, ఏకదేశియు అద్భుఁడును, అల్పజ్ఞఁడు నగు జీవుఁడు అజ్ఞాని యగునేకాని సర్వజ్ఞఁడును సర్వవ్యాపియునగు బ్రహ్మ అజ్ఞానికాఁడు.

ముక్తి బంధములు:—

ప్రశ్న:—దేవిని ముక్తి యందురు;

ఉత్తరము:—“మండలి పృథగ్వచంఽపి యా యస్యాం సా ముక్తిః”

దేవియందు విడుదల కలుగునో దానికి ముక్తియనిపేరు.

ప్రశ్న:—దేవినుండి విడుదల;

ఉత్తరము:—దేవినుండి విడివడుటకు జీవులందరు నిచ్చగించుచున్నారో దానినుండి.

ప్రశ్న:—దేవినుండి విడివడుట కిచ్చగించుచున్నారు;

ఉత్తరము:—దేవినుండి తొలఁగఁగోరుదురో దానినుండి.

ప్రశ్న:—దేవినుండి తొలఁగఁగోరుదురు;

ఉత్తరము:—దుఃఖము నుండి.

ప్రశ్న:—తొలఁగి దేనిని తొందుదురు; ఎక్కడనుందురు;

ఉత్తరము:—నుభవమునల్పిందీ బ్రహ్మయందుందురు.

ప్రశ్న:—ముక్తికాని, బంధము కాని దేనిచే గలుగును;

ఉత్తరము:—పరమేశ్వరుని ఆజ్ఞను పాలించుట. అధర్మా విద్యారుస్సంగ కునంస్కార దుష్టవ్యసనములనుండి దూరముగనుండుట, సత్యబ్రాహ్మణము, పరోపకారము, విద్య, పక్షపాతరహిత న్యాయచరణము, దర్శము వీనిని వృద్ధిపఱచుట, ఘోరోత్తప్రప్రకారము పరమేశ్వరునిస్తుతి, ప్రార్థనోపాసనలను అనఁగా యోగాధ్యానముచేయుట, విద్యను జరుపుట చదివించుట, దర్శనార్థకముగ పురుషార్థముచేయుచు జ్ఞానము సున్నతి పఱచుకొనుట, అన్నిటికింబై ఉత్తమసార సమలను జేయుట; చేయునదంతయుఁ బక్షపాతములేకుండ న్యాయధర్మానుసారముగఁ జేయుట యీ మొదలగుసారసమలచే ముక్తియు, దీనికి విపరీతముగా అనఁగా ఈశ్వరాజ్ఞ తంగముచేయుట మొదలగు వానిచే బంధమునుగలుగును.

ప్రశ్న:—ముక్తియందు జీవుఁడు రియమై పోవునా; లేక విద్యమానుఁడై యుండునా;

ఉ తరము:-విద్యమానుఁడయ్యుండును.

ప్రశ్న:- ఎవ్వరి సుందును;

ఉ తరము:-బ్రహ్మయందు.

ప్రశ్న:-బ్రహ్మ యొక్క-ద సున్నాఁడు; ఆ ము క్తజ్ఞుఁ డొక స్థలమం దుండునా; లేక స్వేచ్ఛాదారియయి సర్వత్ర సంచరించునా;

ఉ తరము:- బ్రహ్మయందట; బ్రాహ్మఁడయి యున్నాడు. అతని యందే ము క్తజ్ఞుఁ డవ్యాహతగతితో సంచరించును. అనఁగా ఎక్కడ నాటకములేక విజ్ఞానానంద పూర్వకముగ స్వతంత్రుడై సంచరించును.

ప్రశ్న:-ము క్తజ్ఞునకు స్థూల శరీరముండునా; ఉండదా;

ఉ తరము:-ఉండదు.

ప్రశ్న:-మఱి యతఁడెట్లు సుఖము, ఆనందము ననుభవించును;

ఉ తరము:-అతనికి సత్యసంకల్పము మొదలగు స్వాధిపతి గుణము లనెడి సామర్థ్యములన్నియు నుండును. అతఁడ సంబంధ ముండదు.

కృత్వికా కోశ్యం దవతి. పృథ్వీకా త్వగృవతి. వక్కా చక్షిరృవతి.

రసయా రసా రవతి. జిహ్వా హ్రిణం దవతి.

మన్వానో మనో రవతి. బోధయా బుద్ధిరృవతి.

తేజయంక్వి తం దవత్కహం బుద్ధ్యాతోఽహం కారోత్తరతి ఇతవత. కాం. ౧౪.

మోక్షమందు లోకశరీరముకాని, ఇంద్రియముల గోళకములుకాని దీని త్కతో నుండవు, తన స్వాధిపతికక్షుద్ధగుణములే యుండును. తన స్వక క్తిచే విన వలసినపుడు శ్రోతరూపుఁడును, స్పృశింపవలసినపుడు త్వగ్రూపుఁడును, చూడ వలసినపుడు చక్షురూపుఁడును, రుచిచూడవలసినపుడు రసనరూపుఁడును, వాసన చూడవలసినపుడు మోక్షరూపుఁడును, సంకల్ప వికల్ప సమయమందు మనో రూపుఁడును, విశ్రయింపవలసినపుడు బుద్ధిరూపుఁడును, స్మరింపవలసినపుడు చిత్తరూపుఁడును, ఆహంకారము చేయవలసినపుడు ఆహంకారరూపుఁడును నగు చున్నాఁడు ము క్తియందు సంకల్పమనెడు శరీరమే యుండును. శరీరాధార ముండుండి యింద్రియగోళములద్వారా జ్ఞుఁడు స్వకార్యములను జేయునట్లే ము క్తియందు; తన క క్తిచే సమస్తానందముల ననుభవించును.

ప్రశ్న:-అతని శక్తియెంత? అది యెన్నివిధములు:

ఉత్తరము:-ముఖ్యముగా నొకేవిధమైన శక్తి కలదు. దాని బల. పరాక్రమ. అకర్షణ. ప్రేరణ. గతి. భేషణ. వివేచన, క్రియా, ఉత్సాహ. స్మరణ. విశ్మయ. ఇచ్ఛా. ప్రేమ, ద్వేష. సంయోగ, విరాగ. సంయోగక, విరాగక. శ్రవణ. స్పర్శన దర్శనస్వాదనగంధగ్రహణజ్ఞానములను యివ్వవలెననిర్ధమం సామర్థ్యముతో జీవుడు కూడియుండును. దీనిచే ముక్తియం దానందమునుదరించును. ముక్తియందు జీవుడు లయమగునన్న ముక్తిసుఖము నెవఁడనుభవించును? జీవుని నాశమునే ముక్తియని నమ్మువారు మహామూఢులు. దుఃఖము నుండి విడిచివడి యానంద స్వరూపుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడు అనంతఁడునగు పరమేశ్వరునియందు జీవుఁడానందముతో నుండుటయే ముక్తి. ఈ విషయమై వేదాంతమందలి శాశ్వతసూక్తిములందుఁ జూడుదుఁ:-

అలావం దాదరితాహ హ్యేవహి వేదాంత ర. వ. వ. గం॥

వ్యాసుల తండ్రియగు దాదరి ముక్తియందు జీవునకును, వానితోమనస్సునకును తాపముండునని నమ్ముచున్నారు. అనఁగా జీవుఁడును, మనస్సును లయము కావని పరాశరలు నమ్ముచున్నారు. అట్లే:-

దావం తై జ్ఞానీ ర్వికల్పాచననాత్ వేదాంత ర. వ. వ. గం॥

తై దిన్యాద్యాద్యుడు ముక్తభవుమనకు మనస్సువలెనే మాత్రు శరీరమును, ఇంద్రియములును, ప్రాణాదులును కూడ విద్యమానములై యుండునని నమ్ముచున్నారు, అలావము నొప్పుడు.

ద్యాదకాహవ దురయవిదం దాదరాయజోఽరః వేదాంత ర. వ. వ. గం॥

వ్యాసముని ముక్తియందు తాదాతాపములను రెండిని నమ్ముచున్నారు. అనఁగా జీవుడు ముక్తియందు శుద్ధసామర్థ్యముతోఁ గూడియుండుననియు, అపచిత్రత, సాపా చరణము, దుఃఖము, అజ్ఞానము మున్నగునవి యుండవనియు నమ్ముచున్నారు.

యదా వందావంతిష్ఠంతే జ్ఞానాని మనసా వహా ।

బుద్ధివృత్తి వివేచితే తాపాహః పరమాంగతిమ్ శతౌప. అ. ౨. ప. ౬. మం. గం॥

శుద్ధ మనస్సుతోఁగూడి పంచజ్ఞానేంద్రియములుజీవునితోనుండివిశ్రుయ బుద్ధి స్థిరమయినప్పుడు దానిని పరమగతి-మోక్షము అందురు.

య ఆత్మా అవహతపాప్యా విఃరో విమృత్యుర్వికోకోఽవిజిహ్నుర్నృపపితాః
సత్యకామః సత్యసంకల్పః సోఽన్యేష్టస్యః స విజిజ్ఞాపితస్యః సర్వాంశ్చ
రోకానాద్వీతి సర్వాంశ్చ కామాన్ యస్తమాత్మానమనువిద్య విజానాతీతి
రాండో. ప్ర. ౮. ౪౦. ౧. మం. ౧౩

స చ ఏష ఏతేన దైవేన చక్షుషా మన సైతాన్ కామాన్ వశ్యన్ రమతే
య ఏతే బ్రహ్మరోక్తే తం చా ఏతం దేవా ఆత్మాన ముపాపతే తస్మా త్రేహిగం
సర్వే చ రోకా ఆత్మా సర్వే చ కామాః స సర్వాగంశ్చ రోకానాద్వీతి
సర్వాగంశ్చ కామాన్యస్తమాత్మాన మనువిద్య విజానాతీతి
రాండో. ప్ర. ౮. ౪౦. ౧౨. మం. ౨. ౬౩

మమచన్మర్త్యం వా ఇదగ్ం శరీర మార్తం మృత్యునా తరస్యాఽమృతస్యా
శరీరస్యాశ్చనోర్విష్టానమాత్మో వై. సశరీరః ప్రియాప్రియార్థాం స వై
సశరీరస్య సతః ప్రియాప్రియయీరవహతిర స్త్యశరీరం వాచ సంతం స
ప్రియాప్రియే స్పృశతః రాండో. ప్ర. ౮. ౪౦. ౧౩. మం. ౧౩

అవహతపాప్యుదగు నే పరమాత్ముఁడు సమస్త పాపజరామృత్యు కోక
జీరా ఏపానలచే రహితుడో, సత్యకాముఁడో, సత్య సంకల్పుఁడో. యథావిధికి
తెరిసికొనుటకు విచ్చగింపవలయును. ఎవఁడా పరమాత్మును తెరిసి మోక్షపాదన
మును దన్ను కుద్దపములు కొనుటను తెలియునో ఆ పరమాత్మ సంబంధముచే
వా ము క్తజీవుఁడు సమస్త రోకములను, సమస్త కామములనుబొందును.

ఎవడు పరమాత్మ నెరింగి మోక్షపాదనములను తనను కుద్దము చేసి
కొన నెరుంగునో యట్టి ము క్తజీవుఁడు కుద్దదివ్య నేత్రములచేతను, కుద్దమనస్సు
చేతను గామములను జూచుచును, బొందుచును రమించును. ఎవరు బ్రహ్మరోకము
దర్శనీయ పరమాత్మయందు స్థితులై మోక్ష సుఖముననుభవించుటకో సర్వాంత
ర్యామిదుగు నా పరమాత్మను ముక్తిని బొందు నేవిధ్యాంనులందఱు ముపాసిం
తురో వారికి సమస్త రోకములును, సమస్త కామములును బ్రాప్తించును. అనఁగా
నేయే సంకల్పములఁ జేయుచున్నారో ఆయా రోకములను ఆయా కామములను
బొందుదురు. ఆ ము క్తజీవులు స్థూలశరీరమునుపదరి నయచ్చునునెరు శరీరముచే
నాకాళమురోఁ బరమేశ్వరునియందు సంచరింతురు. పౌతికశరీరము గంపారు
పాంసారికనులందుఁ బములనుండి రహితులుకాఁజారు.

దీనిని గూర్చి ప్రజాపతి ఇంద్రునికిఁజెప్పిన దేమనఁగా:- ఓ పరమ హితరుఁడవు దనయుక్తుఁడవునగు పురుషుఁడా! ఈస్థల శరీరము మరణరహితుఁడగుచి నీ సహజములందు మేఁకయుండువానిన నీ శరీరముమృత్యుములమందెన్నడును. ఈ శరీరము, మరణమును, శరీరమునులేని జీవాత్మకు నివాసస్థానము. కాబట్టి యీజీవుఁడు సర్వదా సుఖదుఃఖములచే నావరింపబడి యుండును. ఏలయనఁగా శరీరనిహితఁడగు జీవుని సాంసారికప్రసన్నతకు నివృత్తిమేయగును. కాని శరీరరహితఁడగు ముక్తజీవుఁడు బ్రహ్మాయందుండునుగాన నతనికి సాంసారికసుఖదుఃఖములంబివే యుంబివ్వు. సర్వదా ఆనందమందే యుండును.

ప్రశ్న:- జీవుడు ముక్తినిబొంది మరల జన్మమరణరూప దుఃఖమున కెన్నఁదేని పచ్చునా దాదా ఏలయనఁగా:-

న చ భవనరావ ర్తతే న చ భవనరావ ర్తత ఇతి ||రాంధో.ప్ర.౮.౧౦.౧౫||

అనావృత్తిః కర్తానావృత్తిః కర్తాన్ ||వేదాంత ద.అ.౪.పా.౪.౪.మా. ౨౨||

యద గత్యా న నివ ర్తంతే తద్ధామ మమం మమ ||భగవద్గీత.౧౫.౨||

ఇత్యాది పదనములవలన. దేని నుండి నివృత్తులై మరల సంసారమందెన్నటికిని రాలో యదేముక్తియని విదితమగుచున్నది.

ఉత్తరము:- ఇది సరి కాదు. వేదమందిది నివేదించఁ బడియున్నది. చూడుఁడు:-

విన్యో మనం కథమస్మాన్మృతానాం మనామహే చాదు దేవస్య వాచుః ।

కో నో మహ్యో అదితయే భవన్తాన్ పితరం చ దృశేయం మాతరం చ ॥

ఋ. మం. ౧. మా. ౨౪. మం. ౧. ॥

ప్రశ్న:-మన మెవనినామమును పవిత్రమని తెలియవలయునుసర్వదా నాశరహిత పదార్థములందు వర్తమానుఁడైయుండు ప్రకాశ స్వరూపుఁడగు దేవుఁడును. ముక్తి సుఖముననుభవించఁజేసి మరల నీ సంసారమందు జన్మమిచ్చి మాకు తరిదండ్రుల దర్శనము చేయించువాఁడనెవ్వఁడు? అగ్నిర్యయం ప్రళయస్మాన్మృతానాం మనామహే చాదు దేవస్య వాచుః ।

స నో మహ్యో అదితయే భవన్తాన్ పితరం చ దృశేయం మాతరం చ ॥ఋ.౧.౨౪.౨॥

ఉత్తరము:- మనలను ముక్తియందానంద మనుభవించఁజేసి పృథివి మీఁద మరల తరిదండ్రుల సంభందముగల జన్మమిచ్చి తరిదండ్రుల దర్శన

ముఁజేయించునో ఆ పరమాత్మయే ముక్తివ్యవస్థను చేయుచునందఁజూపింపి యయియున్నాఁడు మన మా స్వప్రకాశస్వరూపుఁడును, ఆనాదియు, సర్వదా ముక్తుఁడునగు పరమాత్మనామమునే పవిత్రమని తెలియవలయును.

ఇలాటివివ సర్వత్ర సాత్వంతోచ్ఛేదః ॥సాంఖ్య. ఆ. ౧. సూ. ౧౫౫॥

ఈ సమయమందెట్లు బందము క్త జీవులున్నారో యట్లే సర్వదా యుం దురు, బందమోక్షములకెన్నడు సత్యంతవిచ్ఛేదము కలుగదు, కానబందమోక్ష ములు కాశ్వరములు కావు.

ప్రశ్న:- తదత్వంతటమోక్షోపపత్తిః ॥న్యాయ ద. ఆ. ౧. ఆ. ౧. సూ. ౨౨॥

దుఃఖాన్య ప్రవృత్తిదోషవివక్షానానామర్థో తలాపాయే ।

తదనంతలాపాయాదపవర్గః ॥న్యాయ ద. ఆ. ౧. ఆ. సూ. ౨౩॥

దుఃఖాత్వంత విచ్ఛేదమే ముక్తి యనఁబడును, ఏలయనఁగా మిథ్యా జ్ఞానమనెరు అవిద్య రోలాది దోషములు విషయమందెరు దుష్ట వ్యసనముం యందుఁ బ్రవృత్తి, జన్మము, దుఃఖము, అనుగిది యొకటియైనచ నొకటి-ఉత్త రోత్తరము-నకింది పూర్వపూర్వములు నివృత్తియగుట వలననే కాశ్వర మోక్ష ముమరును.

ఉత్తరము:- ఆత్మంతమును శబ్దముచే నర్థంతాలాపమేయనిగ్రహించుట యనవశ్యకము. ఎత్తినగా:-“ఆత్మంతం దుఃఖమత్వంతం సుఖంతాన్యవర్తతే” ఈ మనుష్యునకు నర్థంత దుఃఖమును నర్థంత సుఖమునున్నదనిన, ఇతనికి మిక్కిలినులముకాని మిక్కిలి దుఃఖము కాని యున్నదనియే విదితమగు చున్నది. అట్లే యిక్కడను ఆత్మంతశబ్దార్థమును తెలిసికొనవలయును

ప్రశ్న:- ముక్తినుండి జీవుఁడు మరలవచ్చెనేని ఆతఁడెంతసమయము వఱకు ముక్తియం దుండును?

ఉత్తరము:-

తే బ్రహ్మలోకే హ పరాంతకాలే పరామృతా వసముత్యంతి వర్త్యే ॥

ముంతక. ౭౦. ౨. మం ౬॥

ఆ ముక్తజీవులు ముక్తినిబొంది బ్రహ్మయం దానందమును బరాంత కాంక్షమునకు కనుగొనింది మహాకల్పమునకుఁ దిమ్మది ముక్తిసుఖమును వదిలి మరల సంపారమునకు వచ్చుచున్నారు. పరాంతకాం మనఁగా:-నలువదిమూడు లక్షల యిరువదివేల వర్షములొక చతుర్యుగము; తెందువేల చతుర్యుగము లొక

యహోరాత్రము; అట్టి ముప్పదియహోరాత్రము లొక మాసము, అట్టి పందెండు మాసము లొక వర్షము, అట్టి నూలువర్షము లొకవరాంతకాలము. దీనిని గణిత రీతిని చక్కగా దెలిసికొనుదు. ఇంతసమయము ముక్తియందు నుండు మనుభవింప నగును.

ప్రశ్న:-మరల జన్మమరణము లెన్నఁడు పొందరని సమస్త ప్రపంచమును, గంధభావమును నర్విప్రాయ పడుచున్నాడుగదా.

ఉత్తరము:-ఇది యెన్నటికి నరిగదు. ఏంయనఁగా జీవుని సామర్థ్యమును, శరీరాది పదార్థములును, సాధనములును, పరిమితములు. కాన వానిచల మనంత మెట్లుకాఁగలదు? అనంతానంద మనుభవింపుచు కనంత సామర్థ్యమును, గర్భమును, సాధనములును జీవులయందులేవు కాఁబట్టి యనంతసుఖ మనుభవింపజాలరు. వేని సాధనము లవిత్వములో వానిచల మెన్నటికిని నిత్యము కానేరదు. ఇక ముక్తినుండి యెవ్వఁడును దిరిగి యీ సంసారమునకు రాఁదేని సంసారము ఉచ్చేద మయిపోవును అనఁగా జీవులు నిశ్శేషులైపోవలసి వచ్చును.

ప్రశ్న:-ఏండుజీవులు ముక్తులగుదురో? క్రాంతజీవులనందఱను ఈశ్వరుఁడు సంసారమం దుత్పన్నముచేసేయించును. కాఁబట్టి నిశ్శేషులు కాదు.

ఉత్తరము:-అట్లుగునేని జీవుఁడు అనిత్యుఁడై పోవును. ఏంయనఁగా సుత్పన్నమగునది యవశ్యము నశించును. ఇక మీమతానుసారము ముక్తినిబొంది యు నశించును. మఱి ముక్తి యనిత్యమయ్యెను. ముక్తి స్థానమునందు గొప్ప బొమ్మియు జనుగును. ఆదాయమకు నధికమయి వ్యయములేకపోవుటచే వృద్ధికి మేరలేకపోవును. ఇదియుఁగాక దుఃఖానుభవములేకున్న సుఖమేమియుఁగలుగఁ జాలరు. కాలములేదేని రీతిమీఁదీ విలేదేని కారమని దేని ననవలయును! ఒక రుచిగల పదార్థమునకు విరుద్ధముగ మఱియొకటి యుండుటచేతనే రెంటిని పరీక్షింపగలుగుచున్నాము. అన్నిరసములను రుజించు వానికిఁ గలుగునట్టి సుఖము శేవల మరురపదార్థములనే నేవించు వానికిఁ గలుగదు. ఈశ్వరుఁడు అంతము గల కర్మముల కనంతపరిమిచ్చునేని యతని న్యాయము నష్టమైపోవును. ఎవఁడెంతకాలమును వహింపగలఁడో వానిపై నంతకాలమును దెట్లుచుట్టే బుద్ధి మంతులపని. ఒక మణుగుబడువును మోయఁగల వాని తలమీదఁ బదిమణుగుల బడువును మోపువాఁడు నిందితుఁడగునట్లే అల్పజ్ఞుఁడును, అల్పసామర్థ్యము గల

వాడునగు తీర్థనిమీద ననంత సుఖభారమును మోపుట యీశ్వరునకు యుక్తముకాదు. పరమేశ్వరుడు త్రోవతీర్థం నుత్పన్నము చేయునేని వాని నేతారణముతో నుత్పన్నము చేయునో యదియునుముగిసిపోవును. ఏలయనఁగానెంత గొప్పరసకోశమున్నను ఆయములేకవ్యయమేయుండునేని, ఒకవాడు గాఢస్థునికానాడు దివాళా తీయనేతీయును. కాబట్టిముక్తినిబొంది తీర్థుడు మరల నవృత్తి నుండి వచ్చుననుటయే సమంజసము. కొద్దిరోజుల కాలాగారమునకంటె జన్మకాలగారమును, మరణదండనను మించిదని యెవ్వరేని నమ్మగలఁదా? అక్కడి నుండి వచ్చుచుయేలేదేని జన్మకాలాగారము నకును, మోక్షమునకును భేదమేముండును; అనగా నక్కడ కూరి చేయవలసిన యవసరముండదనుచు, ఇతర బ్రహ్మయందు లయమగుననుట నముద్రమందుబడి చచ్చుచుయే యుండగలను.

ప్రశ్న:-పరమేశ్వరుడెట్లు నిత్యముత్తుడును బార్హనుభియో అప్లేతీర్థుడును నిత్యముత్తుడును నుభియు నగునేని దోషమేమియు నుండదుగదా?

ఉత్తరము:-పరమేశ్వరుడు, అనంత సామర్థ్య యుక్తుడు. అనంత సంతోష స్వభావములుగలవాడు. కాబట్టి యరఁదెన్నఁడును అవిద్యయందును దుఃఖించినముందును బడఁజాలఁడు. తీర్థుడు ముక్తినిబొంది భర్తస్వరూపుఁడైనను అల్పజ్ఞఁడును. పరిమిత గుణకర్మస్వభావములు కలవాడు నయియుండును. పరమేశ్వరునివంటివాఁడెన్నఁడును గాఁడు.

ప్రశ్న:-ఇట్టి ముక్తియు జన్మమరణముల వంటిదే. కాబట్టి ముక్తికొలుపు శ్రమపడుట వ్యర్థము.

ఉత్తరము:-ముక్తి జన్మమరణములవంటిదికాదు. ఏలయనఁగా ముప్పది యాఱువేల పంచాయముల స్పష్టరయముల కెంతసమయమువట్టునో యంత సమయము వఱకు దుఃఖమునుండి విడిపడి ముక్తిని బొందిన తీర్థలానంద మనుభవించుట సామాన్యమా? నేఁడు తిరుచంద్రాగుడునున్నాడు. మరల రేపు తీర వలుగనున్నదికద. ఇతర దానికొక కేయలపాయము జేయుచున్నాడు; అతరి, దప్పిక, చనము, రాజ్యము, ప్రతిష్ఠ, ప్రి, సంకానము మొదలగువాని కొక కుపాయముచేయుట యావశ్యకమయినపుడు ముక్తికొలుపు యావశ్యక మేలగాదు; మృతినొందుట నిశ్చయమైయున్నను

యము చేయునట్లే ముక్తినుండి మరల జన్మమునకు రావలసియున్నప్పటికిని తత్ప్రయత్న మావశ్యకమనుచు స్పష్టము

ప్రశ్న:-ముక్తికి సాధనములెవ్వ?

ఉత్తరము:-కొన్నిసాధనములు మొదటనే వ్రాయఁబడినవి. కాని విశేషోపాయము లెవ్వియనఁగా:-ముక్తినిగోరువారు, దుఃఖవలమునిచ్చు మిథ్యా రాషడాది పాపవర్తములనువదలి సుఖవలమునిచ్చు సత్యరాషడాది ధర్మారణములొనర్చి జీవన్ముక్తులు కాదగును. దుఃఖమునుండి విడివడి సుఖమును జొందఁగోరువారు అధర్మమును వదలి, ధర్మమునవశ్యము చేయవలయును. ఏందునఁగా దుఃఖమునకుఁ బాపారణము, సుఖమునకు ధర్మారణము మూలకారణములు. సత్పురుషుల సంగతిచే సత్యాసత్య, ధర్మాధర్మ, తత్తవ్యాకర్తవ్యములను వేరు వేరుగ నిశ్చయింపఁజేయు వివేకమును జొందవలయును. శరీరము-జీవుడు పంచకోశములు - వీని వివేచన చేయవలయును. అవి యెన్నియనఁగా:-

ఒకటి "అన్నమయకోశము" ఇది త్వక్కు మొదలుకొని యస్థి పర్వం శరముగల దేహలాగము, పృష్ఠీమయము. రెండవది: "ప్రాణమయ కోశము", అనఁగా బయటినుండి రోనికీఁబోవు ప్రాణము, రోపలినుండి వెలికిబోవు 'అహనము', నాభిస్థలమందుండి శరీరమందంతట రసమును వ్యాపింపఁజేయు సహనము, కంఠమందలి అన్నపానముల నాకర్షించుచు బంధరాక్రమములను గలిగించు ఉదాసము, శరీరమందంతట చేష్టాది కర్మములొనర్చుచు జీవునకుపయోగించు వ్యాసము అను నీ పంచప్రాణములతోఁగూడినది. మూడవది: 'మనోమయ కోశము' దీనియందు మనస్సుతోడి అహంకారమును, వాక్పాదపాదపాయాపస్థలను పంచకర్మేంద్రియములును గలవు న్నాగనది: 'చిత్తానమయ కోశము,' దీనియందు జీవుని జ్ఞానాది వ్యవహారముల కుపయోగించు బుద్ధియు, చిత్తమును, క్రోధ త్వక్ చక్షుశ్రోత్రహృదయములను పంచజ్ఞానేంద్రియములును గలవు. అయిదవది: 'అనందమయకోశము' దీనియందు బ్రీతి, ప్రసన్నత మ్యావానంద, అధికానందములును, అరాధమగు కారణరూపప్రకృతియుగలవు. ఇవి పంచకోశములనఁబయు. వీనిచేతనే జీవుఁడు సమస్త విధములగు కర్మోపాసన జ్ఞానాది వ్యవహారములను జేయును.

అవస్థలు మూఁడు:-ఒకటి జాగ్రదవస్థ, రెండవది స్వప్నావస్థ, మూడవది సుషుప్త్యవస్థ.

శరీరములు మూఁడు:-ఒకటి కనఁబడుస్థూలశరీరము, రెండవది పంచప్రాణములు, పంచజ్ఞానేంద్రియములు, పంచసూక్ష్మ భూతములు, మనస్సు, బుద్ధి యను నీ పదునేడుతత్వములతోఁగూడిన సూక్ష్మశరీరము ఈ సూక్ష్మశరీరము; జన్మమరణాదులయందును జీవునితోనుండును. ఇది ద్వివిధము, ఒకటి తౌతికము-సూక్ష్మ భూతముల యంశములచేఁ జేయఁబడినది. రెండవది స్వాతావిక గుణరూపమైనది. ఈ రెండవ యతౌతికశరీరము ముక్తియందునుండును. దీనితోడనే జీవుఁడు ముక్తియందు సుఖమనుభవించును. మూడవది కారణశరీరము, దీనియందు జీవుఁడు సుమప్తిని-గాఢనిద్రను-బొందును. ఇది ప్రకృతి రూపమగుచిచ్చే సర్వత్ర విడువై జీవులందఱకు నొక్కటిగానున్నది. నల్లవది తురీయశరీర మనఁబడును. దీనియందు సమాధిచేఁ (ఐరమాత్మని) యానందస్వరూపమున జీవులు మగ్ను లగుదురు. ఈ సమాధివలన సంస్కారజన్యమగు తద్దశరీర ప్రభావమే ముక్తియందును దగిన సహాయబాలియై యుండును. ఈ సమస్త కోశముల నుండియు, అవస్థలనుండియు జీవుఁడు వేఱఁబయియున్నాడు.

అవస్థలనుఁది జీవుఁడు వేఱఁగానున్నాఁడనుచు యందఱకు విచిత్రమే. ఏలయనఁగా:- మృత్యువును బొందినపుడు జీవుఁడు వెడలితోయెనని అందఱును చెప్పుదురు. కాన నీ జీవుఁడే అన్నిటికిఁద్రేరకుడు, అన్నిటిని దరించు వాఁడు, సాక్షి, కర్త, లోక్తయు ననఁబడును. ఎవ్వడేని, జీవుఁడు కర్తయు, లోక్తయు గాదనెనేని వాఁడు అట్లాని, వివేకములేనివాఁడని తెలియవలయును. ఏలయనఁగా జీవుఁడు లేనిచో ఈ సమస్త జడపదార్థములకు సుఖదుఃఖముల అనుభవము కాని, పాపపుణ్య కర్మఫలము కాని కలుగఁజాలదు. కాని నీని సంబంధముచే జీవుఁడు పాపపుణ్యముల కర్తయు, సుఖదుఃఖముల లోక్తయు నగుచున్నాఁడు ఇంద్రియములను వానివాని విషయములతోను, మనస్సునింద్రియములతోను, ఆ మనస్సుతో తాను సంయుక్తమై యాత్మ పాఞ్డములను బ్రేరేపించి మంచి చెడు కర్మములయందు లగ్నమయినపుడే బహిష్కరింపగలుగును. అప్పుడే లోపరినుండి మంచి కార్యములందానందమును, ఉత్సాహమును, విర్యయత్నమును, చెడుకార్యములయందు భయమును, శంకయు, లజ్జయు, మత్సరము

ములగును. అది యంతర్యామియగు సుమాత్మునిచేగదగు శివః ఈ శివశను కూలముగ వర్తించువాడే ముక్తిజన్యగుఱమును చొందును. దీనికి విచరీతముగ వర్తించువాడు జంధజన్య దుఃఖముననుభవించును.

రెండవ సాధనము ప్రైరాగ్యము:- వివేకముచే సర్వాసత్యములను దెలిసి, సత్యాదరణము గ్రహించి అసత్యాదరణము వదలుట యోగ్యము. పృథివి మొదలుకొని పరమేశ్వరిపర్యంతమగు పదార్థముల గుణ కర్మస్వరూపములను దెలిసి పరమేశ్వరుని అర్థాపాలనమందును, ఉపాసనయందును దత్తురులై, అతనికి విధువైతముగా వర్తింపవలెననిపరచారముగాను వివేకమున బడును.

మూడవ సాధనము: 'షడ్కనంపత్తి':- అణ ప్రకారముల కర్మము జేయుట, ఒకటి:- "శమము" తన ఆత్మాంతఃకరణములను అధర్మాదరణము నుండి తొలగించి చిత్తాదరణమందు సక్వదా ప్రవర్తింపజేయుట. రెండవది: "దమము" గ్రోత్రాది ఇంద్రియములను, శరీరమును, చ్యుతిదారాది చెడుకార్యముల నుండి తొలగించి చిత్తేంద్రియత్వాది శుభ కర్మములందుఁబ్రవర్తింపజేయుట. మూడవది:- "ఉపరతి" దుష్టకర్మలనొనర్చు ష్టరుమల నుండి నిరంతరము దూరమందుట. నాల్గవది:- "తిరిక్షి" నిండాస్త్రుతి హాని తారములెన్ని కలిగినను హర్షభోగములను వదలి ముక్తిసాధనములందుఁదగిలి యుండుట. అయిదవది:- "శ్రద్ధ" వేదాది సర్వశాస్త్రములందును, వానినిజిగిన ఘోర ఆపత్తులు, విద్వాంసులు, సర్వోపదేశ్యులగు మహాశయుల వచనములందును విశ్వాసముంచుట. ఆఱవది:- "సమాధాన" చిత్తైర్వాగ్రహ, ఈ యాఱునుగలసి మూడవ సాధనమనఁబడును.

నాల్గవ సాధనము:- "ముముక్షుత్వము" అనఁగా ఆకలి దప్పికగొన్న వారికి అన్న జలములుదప్ప మఱియేదియు దాగుగఁదోచనట్లు ముక్తిసాధనములందుఁదప్ప మఱి దేనియందును ద్రితిలేకుండుట. ఇది నాడుగుసాధనములు.

ఈ సాధనములను విమృదిఁ జేయవలసిన కర్మములు అనుబంధములనఁబడును. అవి నాలుగు. వైః జెప్పబడిన నాలుగు సాధనములచే యుక్తుఁడగు ష్టరుఁడే మోక్షమునదికారి యగుచున్నాఁడనునది యొ:టి. రెండవది 'సంఖంధము' ప్రతిపాద్యమైన బ్రహ్మప్రాప్తి రూపమగు ముక్తిని వేదాది

కావు ప్రతిపాదకములను యథావిధిఁ దెలిసి యన్వితముఁజేయుట. మూ దవది 'విషయ' సమస్త కావ్యముల ప్రతిపాదన విషయమగు బ్రహ్మమును తొండు ఐయను విషయముతోఁ గూడియుండుట. నాల్గవది 'ప్రయోజనము' సమస్త దుఃఖముల నివృత్తియుఁబరమానంద ప్రాప్తియుఁగలిగి ముక్తి సుఖమును కొందుట. ఈ నాలుగును ఆనుబంధములు.

పీఠ్యుట 'శ్రవణచతుష్టయము':- ఓరటి 'శ్రవణము' విద్వాంసులెవ రేని ఉపదేశము చేయునపుడు శాంతముగా ర్థానముతో వినవలయును. విశేషించి బ్రహ్మవిద్యను వినుటయందత్యంత ర్థానమునుంచవలయును. ఏలయ నఁగానిది యన్ని విద్యలలోను సూక్ష్మమయినది. రెండవది, "మననము" ఏకాంత దేశమందుఁ గూర్చుండి విన్నవానిని గూర్చి విచారించవలయును. ఏ దేని విషయమందు శంకకలిగిన మరల నడుగవలయును. వినునప్పుడు గూడ వత్తయు, శ్రోతయు నుచితమని యెంచిరేని, అడుగవలయును, సమాధానము చెప్పవలయును. మూడవది 'నిర్విర్యాననము':- వినుటచేతను మననముచేయు చేతను సందేహరహితుఁడయినపుడు, అది యెట్లువిసెనో, విచారించెనో అట్లే యున్నదా లేదాయని నమోదిస్తూ, తై ర్థానయోగముచేఁ బాఠవలయును. నాల్గవది 'సాక్షికార్థము' పదార్థముల స్వరూపములను, గుణములను, స్వరూపములను ఉన్నదియున్నట్లు తెలిసికొనుట. ఇది శ్రవణచతుష్టయ మనఁబడును. తమోగుణముల నుండి ఆనఁగా క్రోధము, మాత్సర్యము, ఆంశ్యము, ప్రమాదము, మొదలగువాని నుండియు, రజోగుణములనుండి ఆనఁగా శుద్ధ్య, ద్వేష, కామ, అభిమాన, విషేషాదులనుండియుఁ బొంగి సత్వరూపములగు శాంత ప్రకృతి, పవిత్రత, విద్య, ఆశోచన మొదలుగాఁగల గుణములు వహించవలయును. (మైత్రి) సుఖముగానున్నవారియందు మిత్రత్వము. (కరుణ) దుఃఖితులగువారిమీఁద దయ. (ముచిత) పుణ్యాత్ములఁజూచి నంతోపించుట. (ఉపేక్ష) దుష్టాత్ములయందుఁ బ్రితికాని వైరముకానియుంచడుండుట.

ముముక్షువు ప్రతినిత్యము కనీసము రెండుగంటలయినను మనస్సు మొదలగు పదార్థముల సాక్షికార్థమగుటకు, అవశ్యముగ ర్థానము చేయవలయును. చూడుఁడు: మనము చేతనస్వరూపులము కాఁటి జ్ఞానరూపులమై మనస్సునకు సాక్షిగానున్నాము. మనస్సు శాంతముగను. చంచలముగను.

అనందయు క్షమగను లేక విషాదమయముగ నున్నపుడే దానిని యధావీరిని బాచుచున్నాము. అట్లే ఇంద్రియమును, బ్రాణము మొదలగువానిని దెలియు వాడును, పూర్వము చూచిన దానిని స్మరించువాడును, ఒక్క కాలమువరకే పర్యాయమును దెలియువాడు. పాకర్షణలను జేయువాడునగు క్షిప్రుడి యన్నిటి నుండి వేళయియున్నాడు. వేణుగాలేతున్న స్వతంత్రకర్తయు, వీని కిందేగిరకుడును, అదిష్ఠాశయు నెన్నిటికిని గాఢాంకుండెడివాడు.

అవిద్యావృత్తాదాగత్యపాలివేణః పంచ శ్లోకః యోగశాస్త్ర. పాద. ౨ సూ. ౩. ౩

వీనియందరి అవిద్య స్వరూపము ముందేచెప్పబడినది. వేణుగానుండు బుద్ధిని ఆత్మకంటె రిన్నముగాఁ దెలియకుండుట అన్వితః సుఖమందుఁ బ్రితి- రాగము, దుఃఖమందు ఆస్రీతి-ద్యేషము, 'సర్వదా నేను శరీరస్తు'దనై యుంగ వలయును రావ-గూడదు' అను నివృప్తాజిమాత్రమున కుండునుగదా! ఈ మృత్యుదుఃఖమువలనప్రాపితే అరినివేశము. యోగాశ్యాన విజ్ఞానముంచే నీ పంచశ్లోకములనుండి విడివడి బ్రహ్మమును బొంది సర్వమమగు మోక్షనందము ననుభవించవలయును

ప్రశ్న:-మీరునమ్ము ముక్తివలె నికరులెవ్వరు నమ్మరు. చూడుడు! తై నులు కనఁపుకొఁబోయి అందు మోక్షించె నూహక రూపుండుటయు; తై నైష్ఠవులు వార్గవ యాశాశమునుజేరి యచ్చట వివాహము, జగదము, ఆది, పాది, వస్త్రాదుల రాజము మొదలగువానిచే నానందము నొందుటయు; ముసల్మానులు ఏకనయాశాశమును, వాసు మాధులు క్షిప్రురమును, తై నైష్ఠవులు తై లానమును, తై నైష్ఠవులు వై తుంభమును, గోకుంభ గోసాయులు గో లోమునుజేరి యచ్చట సుత్రమస్త్రీంసు, అన్నపానవస్త్ర స్నానాదులనుబొంది యానందమునొందుచును ముక్తియని నమ్ముచున్నారు. బౌరాణీకులు (సాలోక్యము) ఈశ్వరుని లోకము నందువనిండుట, (సానుజ్ఞము) తమ్మునివలె వీశ్వరునితోఁ గూడియుండుట. (సాహస్యము) ఉపాసనయ దేవునియ్యాతివలెనగుట, (సామీప్యము) సేవకుని వలె వీశ్వరుని సమీపమందుండుట, (సాయుజ్యము) ఈశ్వరునితో సంయుక్తుడై యుండుట అను వీయియవిధముల ముక్తిని నమ్ముచున్నారు.

ఉత్తరము:-(పంచైంద్రవ నమల్లానమందు తై నులయు, పంచమూఁదన నమల్లానమందుస్తై నైష్ఠలయు, పదునాల్గవ నమల్లానమందుముసల్మానులయు

ముక్తి మొదలుగా గల మతవిషయములు వ్రాయఁబడును.) వామమార్గులు శ్రీపురమునకుఁ బోయి మర్యామఁ బ్రార్థించును. మాంసమును దీనును లక్ష్మీవంటి-నుండ రమైన స్త్రీను-బాంది క్రీడాదులు సలుపుటను ముక్తియనుచున్నారు. ఇక్కడి కంటె నక్కడి విశేష మేమియుగానరాదు. అట్లేనుహదేవునివంటియు, విష్ణువు వంటియు నాత్మరీతివారై సౌర్యలివంటియు లక్ష్మీవంటియు స్త్రీలతోఁ గూడి యానందమనుభవించుటనన్ని విక్కడి దనార్జునంబును, రాజుల కంటెను అది ఖలు గాకాలరు. ఇకనక్కడ రోగగ్రహితులై సంతతము యువావస్తయందుండు రని వ్రాయుచున్నారు. కాని వారియీ మాట సత్యముకాదు. ఏలయనఁగా నెక్కడ రోగమో అక్కడ రోగమును, ఎక్కడ రోగమో అక్కడ వార్యము నవశ్యముగా సంతపించును.

ఇక బొలాదేవుల నిష్ఠిరుగవలయును. "మీరు నమ్ముచున్న నాల్గవకారముల ముక్తి క్రిమికీటి పతంగ పశ్యాదులకుఁ గూడ స్వతః సిద్ధముగఁ బ్రాపించి యున్నదని" చెప్పవలయును. ఏలయనఁగా నెన్ని రోకములున్నవో యవన్నియు ఏక్యరూపివే కదఁ నమస్త జీవులును వానియందే వసించుచున్నారు. కాఁబట్టి సాలోక్యముక్తి అనాయాసముగ నందఱకును ప్రాపించియే యున్నది. ఈశ్వరుడు సర్వత్ర వ్యాప్తుఁడగుటచే నందఱు నెవని నమీచముననే యున్నారు. కాఁబట్టి సామీప్యముక్తియు స్వతః సిద్ధమయ్యేయున్నది. జీవులు ఈశ్వరునికంటె నన్నివిధముల చిన్నవాఁడయి, చేతనుఁదగుటచే స్వతః సిద్ధముగనే బంధువువలె నున్నారు. కాఁబట్టి సానుజ్యముక్తియుఁ బ్రయత్నము లేకయే సిద్ధించియున్నది. నమస్తజీవులు సర్వవాసకుఁడగు పరమార్థయందు వ్యాప్తులగుటచే సంయుక్తులై యున్నారు. కాఁబట్టి సాయుజ్యముక్తియు స్వతః సిద్ధమయియున్నది." మరలము నొందుటవలనఁ దత్త్వములు తత్త్వములతోఁ గలసి పరమముక్తి కలుగుచున్నదని అన్యసాధారణనా నిత్యులచెప్పుముక్తి తుక్క. గాదిదె మొదలగు వానికిఁ గూడ లభించుననుట. ఇవి ముఖిలుకాక మొకవిధమయిన బంధనములు. ఏలయనఁగా వీరు శివపురము, మోక్షశిల, నాల్గవయాతాళము, ఏడవయాతాళము, శ్రీపురి, తైలానము, వైకుంఠము, గోలోకము అను నేదోమొక దేశమందలి స్థానవిశేషములను ముక్తియని నమ్ముచున్నారు. ఆ స్థలములనుండి దూరమయి లేచి ముక్తి పదలిపోవును. ఇక పంఠెందు జాంపర్య దృష్టిబంధము

విశాఖవాస భారతార మందును వాసివలి వారు అంతరిమందులును. కాని విశాఖంశమున నివసించువారలను చరితము వందరియందును ముక్తి అనబోవుదు. అందు కలిమిమోకారి, కంకారి, చుండమోకారి కలుగదు. అన్నియన ముక్తి క్తి, మరలమరి ప్రసాదము, సమయము వచ్చినపుడు అప్పమిత్తుచునుండు న్నట్లును.

ప్రశ్న :- అప్పమిత్తుట అనేకమలా?

ఉత్తరము :- అనేకములు.

ప్రశ్న :- అనేకములైన పూర్వపు అప్పమరణముల విషయము నీ తెలియదు.

ఉత్తరము :- తప్పదు అప్పుట్టాదు. ప్రకారమిచ్చి కాదు కాబట్టి పుణ్యములందును, పిమ్మిచ్చుతో వెలుగుచున్నానో అదియును వెలుగు చెందునును వానినై నడుచుచుందు; తెలివోనులందు పూర్వజన్మపు మూలముల నందు ఈ అప్పమనీ గర్భములను జీవులందరిప్పుడును. కలిగివచ్చున అప్పమనవిచ్చున నలువనబోవకనున అసంగ సంకతులేన క్షుద్రలమోకామో కాగ్రహో నివర్తనా వర్తనలందును అనేక వర్తనలొకమందు ప్రకృతిమూలా. తెలుసు గదా. ముఖ పి అనుగా నాకర్మలందుం దావర్తనలొకమందు కేలప్పుడెట్లు వాడు. మిమ్మిచ్చుతో అంశ్రులేనెట్లునును అందుమూలకముల నై దావర్తనపు లొమ్మిదివలెనును నగున నదిగలను మొదలెనునందును మిగిమిలేనెక. మిమ్మలందు, చేయలు, చేరి, కచ్చు, కలిగము పెచ్చులును వెల్లువెనది అదిగల మేది తెచ్చుగలరా మిగియ మిమ్మిచ్చులం చేయియోలోదనలంబెను. ఈ అప్పమనలే అప్పులందునును పూర్వజన్మపు స్మరణను గూర్చి కంకమేయన వదిలదప్పదును. పూర్వ జీవితోదకలెనే తప్పదు నుకర్మయొక్కాదు. లేకప్పు నచ్చుఅప్పుల చుండమలను వారి దొరికి చుండకునై ముక్తితోకనును. పప్పులేని అప్పులప్పుడు అంతకు మునునది అప్పమల వత్తుదానందులను తెలివోన తలారదను తెలివోనులందు. వెలుపునుగా తప్పి త్తావర్తనలు, పుచ్చులందును అప్పుడు. నీది విశ్వమందు తెలియల కత్తు'దు వారి తప్పవెలుగునెను.

ప్రశ్న :- తప్పదు. మిమ్మిచ్చునందునెప్పుడు వారి విశ్వమందు చుండిన పను తప్పదు కచ్చు నెదిరింపుతోకలందు వెలుపునుగా చేసి చూడ కావ్యము

దేసి యున్నందులకు నాకీ వలము కలిగినదని తెలిసినపుడే కీవులు పాపకర్మ ములనుండి తొలగియుండఁ గలుగును.

౩ త్తరము:- మీరెన్నివిధముల జ్ఞానమును సమ్యకున్నారు?

ప్రశ్న:-ప్రత్యక్షేదిప్రమాణములచే నెనిమిది విధముల జ్ఞానమును.

౪ త్తరము:- మీరు జన్మముమొదలు ప్రతిక్షణమున రాజ్యము, దానము, బుద్ధి, విద్య, దారిద్ర్యము, బుద్ధిలేనితనము, మూర్ఖత్వము మొదలగు నుభయదుఃఖములను పరిపంచమందుఁజూచుచున్నప్పుడు, మీకుఁ జూర్యజన్మజ్ఞాన మేలఁగదగదు; ఒక వైద్యునకును, అవైద్యునకును ఏదేని రోగము సంభవించెనేని దాని కారణమును వైద్యులు తెలిసికొనును. మూర్ఖులు తెలిసికొనఁజాలదు వైద్యుఁడు వైద్య శాస్త్రము జదివినాడు; ఇతరులు చదువలేదు. కాని జ్వరాదిరోగములు వరిగెనేని అవైద్యుఁడు గూడ నేనేమో అపత్యముజేసితిని రాజుట్టి నా కీరోగము కలిగినదని మాత్రము తెలిసికొనగలఁడు. అట్లే జగత్తు నందు విచిత్రములగు నుభయదుఃఖముల వృద్ధిక్షయములను జూచి పూర్వ జన్మమును అనుమానముచే నేలఁతెలిసికొనదు; పూర్వజన్మమును సమ్యకుందులేని ఐరమేశ్వరుఁడు పక్షపాతియైపోవును. ఏలయనఁగా దానములేకయే దారిద్ర్యాది దుఃఖములను, పూర్వసంకుచితఫణ్యము లేకయే రాజ్యమును, దనార్హత్వము విచ్చినవాఁడగును అది అన్యాయము. పూర్వజన్మమే పాపఫల్యానుసారమే నుభయదుఃఖముల విచ్చినందులకా పరమేశ్వరుఁడు సరియైన న్యాయకారి యన నొప్పును.

ప్రశ్న:- ఒకరే జన్మమును సమ్యకులేరిను గూడ పరమేశ్వరుఁడు న్యాయకారి కావచ్చును. ఎట్లనఁగ్ ఆందఱులచే ప్రేమందు రాజు దానేమిచేసి నను న్యాయమే. తోఁబడమాలి తనతోఁబయందుఁ జిన్నచెట్లను వేయును; కొన్నిటిని గత్తిరించును. కొన్నిటిని దీసిపారవేయును. కొన్నిటిని గాపాడించును. ఏవస్తువెవనితో దానిని వాఁడు తన యిచ్చవచ్చినట్లు చేయవచ్చును. అట్లే పరమేశ్వరుఁడు దాను గోకినట్లు చేయవచ్చును. అతనిని దండించుటఁగాని, యతని భయపెట్టుటఁగాని, యతనిమీఁద న్యాయము చేయువాఁడుగాని మతెవ్వఁడును లేడుగదా.

ఉత్తరము:- పరమాత్మ న్యాయమే చేయుచున్నాడు. అన్యాయమెన్నడును జేయడు. కావుననే యతడు పూజనీయుడును గొప్పవాడునయ్యున్నాడు. న్యాయమునకు విరుద్ధముగా జేయువాడు ఈశ్వరుడేకాడు. అతడనభేతుండ నొకానొక మార్గమందో, తగనికావుననో చెల్లిన పేయబడతను, సజరదగనివాని నుబురుబడతను, పనికిరాని వానిని బెంచుచు యోగ్యమగు వానిని బెంచకపోవుటచేతను, తోచుచు దూషితుడగునట్లే కారణము లేక పరిమిచ్చుటచే నీశ్వరునియందును దోషముకలుగును. పరమేశ్వరుడవశ్యముగ న్యాయము క్తమైన కార్యమే చేయును ఏలయనఁగా నతడు స్వభావముచేఁ బ్రతిక్షుడును, న్యాయభారీయు నయ్యున్నాడు. పిచ్చివానివలెఁ బనిచేసేనేని ప్రపంచమందరి శ్రేష్ఠ న్యాయారీకులకంటెను దక్కువయు. సప్రతిష్ఠుడు నగును. ఏమిఁ ఈ జగత్తునందు యోగ్యమగు నుత్తమకార్యము చేయనివానిని బ్రతిష్ఠావంతునిగాఁ జేయువాడును, దుష్టకార్యము చేయనివానిని దండించు వాడును నిందనీయుడును, అప్రతిష్ఠుడును గాదాఁ లాఁబట్టి ఈశ్వరుడు అన్యాయముజేయుడుగనుక నెవరికిని భయపదిరు.

ప్రశ్న:- పరమాత్మ మొదటనే యెవరికెంత యాయవలయునని విచారించియున్నాడో యంతయే యిచ్చును. ఎంత పనిచేయవలయునో యంతయే చేయును.

ఉత్తరము:- అతని యారోచనము డీవుల కల్మాసుసారముగ నుండునే కాని విపరీతముగనుండదు. విపరీతముగానున్న చరణే అపరాధియు నన్యాయ కారియు నగును.

ప్రశ్న:- నుజుడుఁబము లందఱుల నొక్కచేవిధముగ నున్నది. గొప్ప వారికి గొప్పచింత; చిన్నలకుఁ జిన్నచింత. ఎల్లసఁగాఁ:- కొద్దులో లక్ష రూపాయల తగవుకొడు నొకసాహుకారు పల్లకిలోఁగూర్చుండి తన యింటనుండి యుష్టకాలమందు గట్టిరికిఁ బోవుచుండునపుడు యతనిఁబొది యెత్తానుదా "పుణ్యపాపముల వలము చూడుదు: ఒకరేమో పాలకియందానంద పూర్వముగ గూర్చుండియున్నాడు. తక్కినవారు కాళ్ళపముచ్చెలుకూడ లేక, పైనఁ దంయు శ్రిందఁగాళ్లను మంపుల మారుచుండఁ బొలికిని మోసుకొని పోవుచున్నారు" అనుకొందురు. కాని కోర్టు పమిపించుకొంటి సాహుకారునకు

మిక్కిలి కోకము, సంధేహము వృద్ధికాటోదగును. మోయువారి కానంద మగుచువచ్చును. కోర్టు చేరఁగానే సాహుకారు (ప్రాధ్వీవాక్) పకీలునొద్దకుఁ బోదునా; శిరస్తాదకునొద్దకుఁబోదునా; నేడు గెలుతునో ఓరుదునో; ఏమగునో అని యిటుకలు దిరుగుచు విచారగొన్నవై యుండును. ఆ మోయువారు చుట్టగాల్పుచు జరస్పరము మాదిలాడుకొనుచుఁ బ్రసన్నులై యానందముతో నిద్రింతురు. ఆ సాహుకారు జయించెనేని సుఖమును బొందును. ఓకెనేని దుఃఖసాగరమందు మునిగిపోవును. ఆ మోయులెవ్వరో యెప్పటివలెనే యుండురు, అట్లే రాజు మృదువై సుందరమగు పెత్తనైఁబరుండినను అతనికి కీప్రముగ నిదురపట్టదు. కూరిజేయువారు తాతిమీదగాని, మిట్టపల్లముల మీదగాని పరుండిననుగూడ వారికిఁ దత్తఱమే నిదురపట్టును. ఇట్లే సర్వశ్రీ తెలియ వలయునని బుద్ధిమంతులు గ్రహింతురు.

ఉత్తరము :- ఈ తెలివి యజ్ఞానులది. ఏయనఁగా:-మన మొక సాహుకారుని పాలకిమోయు బోయిని కమ్మనియు, పాలకి మోయుబోయిని సాహుకారుడు గమ్మనిచెప్పితిమేని సాహుకారు పల్లకి మోయుబోయాయగుట తెన్నఁడునునమ్మకంపఁడు. కానిపాలకిమోయువాఁడు మాత్రముసాహుకారుకాక యునును. అములు సమానము లేనిచమతమయవస్థలనువదలి మోచుకర్గలను బొందుచికిర్దలునుగోరకుండురు చూడుఁడు: ఒక జీవుఁడు విద్వాంసుడు, బుద్ధ్యా ర్ముఁడు, శ్రీమంతుఁడునగురాజాభార్య గర్భమందుబుట్టును మఱియొకఁడు మహా దరిద్రుడాలైన కూలిదాని గర్భమందుఁబుట్టును ఒకనికి గర్భమునుండియన్నివిధ ముంసుఁమును, మరియొకనికిన్ని విధముండుఁమును గలుగుచుండును. ఒకఁడు పుట్టిగానే మంచి సుగంధయుక్తమగు జంముచే స్నానమును, ఉపాయముగ నాదీర్చేదనమును, దుగ్ధపానాదులును యథాయోగ్యముగఁ బొందును. మఱి వాఁడు పాలుత్రాగఁగోరినపుడు పంచదార మొదలగునవి చేర్చిన పాలు యదేష్టముగ వానికి కొరకును. అతనిని బ్రసన్నుని చేయుటకుఁ బనివారు. ఆరుకొనునస్తువులు, వాహనములు సుండును. అతఁడుత్తమస్థానమందుఁ దేగ్గించే నానందమునొందును. మఱియొకఁడదవియందుఁ బుట్టి స్నానమునకు పట్లగూడఁ గానక. పాలుత్రాగఁ గోరినపుడెల్ల పాలకుమాటుగ దెబ్బలుదివి యత్యంతార్థ స్వరముతో నేర్పును, ఎవఁడును విచారించువాఁడే యుండదు.

జీవులకు పుణ్యపాపములు లేక యేయట్టి సుఖదుఃఖములు కలుగునన్న (ఐదవ మేళ్యరుని యందు దోషము సంభవించును. దర్శములు లేక యే సుఖదుఃఖములు కలుగునన్న పాపపుణ్యఫలములుగ నరకస్వర్గములు కూడ నుండఁగూడదు. ఏల యనఁగాఁ ఐదవ మేళ్యరుఁడప్పు రెట్లు కర్మములు లేక యే సుఖదుఃఖముల నిచ్చునో యట్లే మృతినొందిన ఏమృదుఁగూడ నిష్టమైనవారిని స్వర్గమునకు, నన్యులను నరకమునకును వింపి వేయును. అట్లయ్యెనేని అందఱు నదర్శయుక్తులై పోదురు. ఇంక దర్శములే యుండెందులకు? పరమేశ్వరుఁడు తన యిష్టమున ద్వి సట్లు చేయునని తలంచి దర్శఫలము నందఱును నందేహింపఁజొత్తుడు. అప్పుడు జనులకుఁ బాపకర్మములందు భయము తగ్గును. ప్రపంచమందుఁ బాప మధికమై దర్శమడుగంటిపోవును. కాఁబట్టి పూర్వజన్మ పుణ్యపాపములను బట్టి వర్తమాన జన్మమును, వర్తిమాన పూర్వజన్మముల కర్మానుసారము భవిష్య జన్మమును గఱగుచుండు ననుట యుక్తము.

ప్రశ్న :- మనుష్యుని యందును, అన్యపశ్వాది శరీరముల యందును ఒకే జాతి జీవులందురా? లిన్న లిన్న జాతి జీవురా?

ఉత్తరము :- ఒక జాతి జీవులే; కాని పాపపుణ్యముల యోగముచేత వివిక్రమము నవనివృత్తి నగుచున్నారు.

ప్రశ్న :- మనుష్యశరీరమందలి జీవులు పశ్వాదులలోనికిని, పశ్వాదులందలి జీవులు మనుష్యశరీరములోనికిని, ప్రిశరీరమునుండి పురుషశరీరము నకును, మురుషశరీరమునుండి ప్రిశరీరమునకును వచ్చుచు, పోవుచుండునా? లేదా?

ఉత్తరము :- వచ్చును. పోవును. ఏలయనఁగాఁ బాప మెక్కువ యయి పుణ్యము తక్కువ యయినపుడు మనుష్యశరీరస్థ జీవుఁడు పశ్వాది ఏద శరీరములను, దర్శ మధికమయి యదర్శము తక్కువ యయినపుడు దేవతల- విద్యాంశుల - శరీరములను, పుణ్యపాపములు నమానము లయినపుడు సార- రణ మనుష్యశరీరములను, కొందును. ఇందుకు బుణ్యపాపముల పరిమితులను బట్టి మనుష్యాదుల యందును, ఉత్తమ మద్యమ శరీరాది సామగ్రిలతోఁ గూడుదురు. అది పాపఫలమును పశ్వాది శరీరములందనుభవించిన ఏమృదుఁ

పాపపుణ్యములను నమానములగుటచే మఱల మనుష్యశరీరమును కొందును. 'స్వపంచ ననుభవించి మఱల మద్యమ మనుష్యశరీరమును కొందును. శరీర

(వియోగమునకు మృత్యువనియు, శరీరస్థయోగమునకు జన్మమనియుజేరులు. శరీరమును వదలిసపుడు జీవుడు యమాయమందు అనగా ఆకాశస్థవాయువు నందుండును. ఏలయన(గా) 'యమేన వాయునా' [ఋ.౧౦ ౧౪.౮:అథర్వ. ౨౦ ౧౪౧.౨] జేదమందు వాయువునకు యముడని వ్రాయఁబడి యున్నది. గరుడపురాలోక్తమగు శర్పిత యముడుకాదు. దీనిగూర్చిన విశేష బంధన మందనము పదునొకందన సముద్ధానమునందు వ్రాయఁబడును. ఏమృతి రర్థ రాజును పరమేశ్వరుడు జీవుని పాపపుణ్యానుసారము పుట్టించును. ఆ జీవుడు జరమేశ్వరుని ప్రేరణచే వాయు జలాన్నములద్వారా, లేదా శరీర రంధ్రముల ద్వారా యితర శరీరమందుఁ బ్రవేశించి క్రమక్రమముగా ఏకమందుజేరి గర్భ మందు స్థిరపడి శరీరమునుధరించి వెలుపరికివచ్చును స్త్రీ శరీరమును ధరించు టకుఁ దగినకర్మము చేసియుండెనేని స్త్రీయు. పురుషశరీరమును ధరించుటకుఁ దగినకర్మము చేసియుండెనేని బుధుమరునగును. అట్లే గర్భస్థితి కాలమున ప్రియమయిల రజోవీర్యములు సమానమునగుటవలన సప్తంశకుడు నగును. అనగా సుత్రము కర్మోపాసనా జ్ఞానములచే ముక్తిని దొందకుండువఱకు నీ విదముగ నానావ్రతారముల జన్మమరణములఁ దొందుచుండును. ఏలయన(గా) సుత్రము కర్మాదులను జేయుటచే మనుష్యులకు సుత్రమజన్మమును. ముక్తి యందు మహాకల్పపర్యంతము జన్మమరణదుఃఖ రహితమైన యానందమును గలుగును.

ప్రశ్న:-ముక్తి ఒక్క జన్మమందుఁ గలుగునా? అనేక జన్మములందా?

ఉత్తరము:- అనేక జన్మములయందు. ఏలయన(గా):-

ఉద్యతే హృదయగ్రంథిశ్చర్మంతే సర్వవంశయాః

జీయంతే దాస్య కర్మాణి తస్మిన్దృష్టే వరాఽవశేః

మండక.౨.౨౦.౨౨,మం.౨

ఈ జీవుని హృదయములోని యవిద్యాజ్ఞాన రూపమగు ముడితెగినమై స్ర సంతకములు చిన్న చిన్నములై దుష్టకర్మములన్నియు క్షేణించినపుడే తన యాత్మలోపలను, వెలుపలను వ్యాపించియుండు ఆ పరమాత్మ గోచరమగును.

ప్రశ్న:- ముక్తియందు జీవుడు పరమేశ్వరునియందు రిసమైపోవునా? వేఱుగా నుండునా?

ఉత్తరము:— పేజుగానుండును. రీనమైపోవునేని ముక్తిమునుననుర విందు వాడెవ్వరు; ముక్తిసారసములన్నియు నిష్కలము లయిపోవును. ఇంత నదియు ముక్తిదారు దానిని జీవుని ప్రయమనవలయును. ఈశ్వరాజ్ఞాపాలనము, ఉత్తమకర్మములు, సర్వంగతి, యోగాద్యానము అను పూర్వోక్తసమస్త సారసముల నొనర్చు జీవుడే ముక్తిని బొందును.

పశ్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ యో చేత విహితం గుహయాం పరమేష్వరేణా సోఽక్షుతే సర్వాణా కామానాం బ్రహ్మజా వివర్తితే ||

తైత్తిరీ. బ్ర.వ. అను. ౧౩

ఏ జీవాత్మ తన బుద్ధియందును, లక్ష్యయందును స్థిరుడయి సర్వజ్ఞానుడై, ఆనంతానంద స్వరూపుడునగు పరమాత్మను దెలియునో యతఃకా వ్యాపకమాప బ్రహ్మమందు శ్రీహృదై (విచక్రితా) ఆనంతవిద్యాయు క్షుద్రగు బ్రహ్మతో, గూడి సమస్త భావములను బొందుచున్నాడు. అనగా నేయే యానందమును గామించునో ఆ యానందమునుబొందును. ఇదియేముక్తి యనఁబడును.

ప్రశ్న:— జీవుడు శరీరములేక సాంసారికములనుబ్రవించునట్లొందు కదా; ముక్తియందు శరీరములేక ఆనందము నెల్లనుభవించు గలుగును.

ఉత్తరము:— దీనిని సమారాసము పూర్వము చెప్పఁబడినది. ఇంతనది కమగఃకెప్పుడగును వినుడు:—జీవుడు సాంసారికములములను శరీరావారముచే ననుభవించునట్లే పరమేశ్వరుని యారామముచే మోక్షానందము ననుభవించును. ఆ ముక్తజీవుడు అంతవ్యాపక బ్రహ్మమందు స్వచ్ఛందముగా నంచరించును. ఉద్దత్తానముచే నమస్త సృష్టిని బాచును. ఇతర ముక్త పురుషులతోగలియును. సృష్టివిద్యను గ్రమముగా బాచుచు నమస్త లోక లోకాంతరములయందు అనగా ఏ కనఁబడు నట్టియు, గనఁబడకుండునట్టియు లోకములం దంతటను నంచరించును. తన జ్ఞానమున కలిముఖమైయున్న నమస్త పదార్థములను బాచును. జ్ఞాన మురికమున కొందియు నానంద మరనికరికమగును. ముక్తి యందు జీవాత్మ విరూపాదగుహిబద్ధి పూర్వజ్ఞాని యగును. అతనికి నమస్త పన్నిహిత పదార్థముల జ్ఞానము యథార్థముగఁ గలుగును. ఈ సుఖవిశేషమే స్వర్గము, విషయ తృప్త్యయందుఁ దగులుచది చుఁబవిశేష మనుభవించుచు

సరకము, స్వఃఅనఁగా సుఖము 'స్వః సుఖం గచ్ఛతి యన్మీన్' త స్వర్గః
అతో విపరీతో దుఃఖః' అతో నరకః ఇతి' సాంసారికసుఖము సామాన్య స్వర్గము
వరమేక్యరుని ప్రాప్తిచే గలుగు నానందమే విశేషస్వర్గము. నమస్త ఊహ
యను స్వభావముచే సుఖప్రాప్తిని, దుఃఖమునుండి వియోగమునుగోరుచున్నారు.
కాని యెంతవఱకు దర్శమునుజేయుదుః భావములను వదలరో యంతవఱకు
సుఖమవలదు; దుఃఖమును దూరము కాదు. ఏలయునఁగా దేనికెది వారణమో
అనగా మూలమో యది యెన్నఁడును నష్టముకాజాలదు. ఎట్లనగా:-

రిన్నేమాచే వృక్షో న్యూతి తతా పాపే కీలే దుఃఖం నశ్యతి.

మూలమును ఖండించుచుచే వృక్షము నష్టమగునట్లు పాపములను వద
యిచే దుఃఖమునష్టమగును మనుస్మృతియందు 'భావవృణాముల గతి అనేక
ప్రకారములుగ నెట్లు వ్రాయఁబడియున్నవి' యాదు దు:-

మానసం మనసైవాయమావధం తే కులాకులమ్.

వాదా వాచా కృతం కర్మ కాయే నైవ త కాఱికిమ్ : మను.అ.౧౨.౧౧.౧౧

మనుస్మృతిప్రకారముగ శ్రేష్ఠ మధ్యమ నికృష్టస్వభావములను దెలిసి
కొని యు త్తమస్వభావములను గ్రహించి మధ్యమ నికృష్టములను వదలిపెట్టి
నలయును ఊహుడు కులాకులకర్మములను మనస్సుతో జేసెనేని మనస్సును,
వాక్కుతో జేసెనేని వాక్కును, శరీరముతో జేసెనేని శరీరమును సుఖదుః
ములను పొందును. అని నిశ్చయముగ తెలియవలెను.

శరీర జైః కర్మభోగైర్మాతీ స్థావరతాం నరః ।

వాచి జైః వశిశ్చుగతాం మనసైవైవంశ్యకాతికామ్ : ౧౨౫

ఎవఁడు శరీరముతో పొంగతనము, పరస్త్రిగమనము, శ్రేష్ఠులను
గొట్టుట, చంపుట మొదలగు దుష్కర్మములనుజేయునో వానికి వృక్షాది స్థావర
జన్యమును, వాక్కుతో జేసిన పాపకర్మములచే బడి మొదలగు మృగాదుంశరీర
మును, మనుస్సుతో జేసిన దుష్కర్మములచేః బాండాలాది శరీరమునుగలుగును.

యో యదైషాం గుణో దేహే సాశ్చర్యవాతికర్యతే

న తదా తద్గుణప్రాయం తం కరోరీ శరీరకామ్ : ౧౨౬

ఏ గుణ మీ ఊహించేహమం దధికముగానుండునో యది ఊహలను దన
వలె జేసివేయును.

సత్త్వం జ్ఞానం తమోఽజ్ఞానం రాగద్వేషా రజః స్పృహః।

ఏతద్వాక్యప్రచారేణాం సర్వయాత్రాం వపుః॥ "౨౨౬

అత్యయందు జ్ఞానముకలిగినపుడు సత్త్వగుణ మనియు, అజ్ఞానముందు నపుడు తమోగుణమనియు, రాగద్వేషము బుండునపుడు రజోగుణమనియు తెలియవలయును. ప్రకృతి గుణము రీమూడును ప్రపంచమందలి సమస్త ప్రదార్థములందును వ్యాప్తమై యుండును.

శత్రు శూద్రీకీ నలయుక్తం కిందితాత్మని లక్షయేత్।

ప్రణాంతమివ శుద్రాశం సత్త్వం తదుపరావయేత్॥ "౨౨౭

దాని నెట్లు తెలిసికొనవలె ననఁగా:-అత్యయందు, ప్రసన్నత యుండి మనస్సు ప్రణాంతమగు కుద్ధసాత్త్వికవర్తన కలిగియుండునేని సత్త్వ గుణము ప్రధానముగా నున్నదనియు, రజోగుణ తమోగుణముల ప్రధానములై యున్నవనియు, తెలియవలయును.

యత్తు దుఃఖనమాయుక్త చుక్రితకరమాత్మనః।

తద్రజోఽప్రతిఘం విద్యాత్పరతం హరి దేహినామ్॥ "౨౨౮

అత్యయ మనస్సును దుఃఖనయుక్తములు, ప్రసన్న భారహితములు నై విషయములం దిక్క-దక్క-గ మూగమనములందు, దగులుపడియుండిన రజోగుణము ప్రధానమనియు, సత్త్వగుణ తమోగుణము లప్రధానము లనియు, తెలియవలయును.

యత్తు స్యాన్మోహసంయుక్తమవ్యక్తం విషయాశృకమ్।

అప్రతర్క్యచవిశ్లేయం తమ స్తదుపరావయేత్॥ "౨౨౯

అత్యయ మనస్సును మోహమందు అనఁగా ప్రాసందిత పదార్థముల యందు, దగులుపడియుండునపుడును, మనస్సునందు వివేక మేమియులేకుండు నపుడును, విషయములం దాసక్తిమై తర్కవితర్క రహితమై తెలియుటకు యోగ్యము గాకుండునపుడును తమోగుణము ప్రధానమనియు, సర్వరజోగుణములు అప్రధానము లనియు, తెలియవలయును.

శ్రయాదామని చై తేహం గుణానాం యః పరోపయః।

అగ్ర్యో మర్త్యో జఘన్యశ్చ తం ప్రవక్ష్యే మ్యతేషః॥ "౨౩౦

ఇక నీమూడుగుణములచే గలుగు సత్త్వ మర్థమ వికృష్ట ఫలములు పూర్ణ భావముతో జెప్పెదను.

వేదాధ్యాన సహో జ్ఞానం శోచమింద్రియవిగ్రహః ।

దర్శక్రియాత్మహింసా చ సాత్త్వికం గుణలక్షణమ్ ॥ "౨౦౦

వేదాధ్యానము, దర్శానుష్ఠానము, జ్ఞానాభివృద్ధి, పవిత్రతేజస్సు, ఇంద్రియ విగ్రహము, దర్శక్రియ, ఆత్మహింసను వివిధ తత్త్వగుణముచే గలుగు లక్షణములు.

అవంతరుచితాదై ర్మమపత్కార్య పరిగ్రహః ।

విషయోపసేవా రాజప్రసం రాజసం గుణలక్షణమ్ ॥ "౨౦౧

రజోగుణ ముదయమై సత్వతమోగుణములు అంతర్భావ మయినపు డా రంతమందు రుచి, దై ర్మత్యాగము, అసత్కార్యముల గ్రహణము, విషయసేవ సమం దెడతెగనిప్రీతి యనునవి కలుగును. అప్పుడు తన యందు రజోగుణము ప్రధానముగ నున్నదని తెలియవలయును.

రోఠః స్వహ్ని ర్మతిః క్రౌర్మం వా స్తిక్యం టిన్న వృత్తితా ।

యాదిప్లుతా ప్రమాదశ్చ తామసం గుణలక్షణమ్ ॥ "౨౦౨

తమోగుణ ముదయమై తక్కిన రెండు సంతర్భావ మయినపుడు సమస్త సాసములకు మూలమగు రోఠ మమితముగా వర్తిల్లి ఆవ్యంతాంశ్యము, నిద్ర, అదై ర్మము, క్రౌర్మము, వా స్తిక్యము-అనగా వేదమందును ఈశ్వరునియందును అశ్రద్ధ-అంతఃకరణముల లిన్న టిన్న వృత్తులు ఏకాగ్రతలేమి, అనేక వ్యసనములయందు, దగులుపడుటయను వివికలుగును. అప్పుడివి తమోగుణ లక్షణములని విద్యాంసురెఱుగఁదగును.

యత్కర్మ కృత్వా కుర్వంశ్చ కరిష్యంత్యైవ ంజ్ఞతిః ।

తత్క్షేయం విరుషా సర్వం తామసం గుణలక్షణమ్ ॥ "౨౦౩

ఏ కర్మము చేసినపుడు, చేయునపుడు, చేయుట కిచ్చగించి నపుడును తన యాత్మయందు లజ్జయు, శంకయు, భయమును గలుగునో యప్పుడు తనయందు, తమోగుణ మమితమైయున్నదని తెలియవలయును.

యేషస్మిన్కర్మతా రోశే భృతిమిచ్ఛతి షష్ఠ్యతామ్ ।

స త శోచత్యనంతక్తే తద్విక్షేయం తు రాజవమ్ ॥ "౨౦౪

ఏ కర్మముచే నీకోకమందు తీవాత్మ యధికప్రసాది గోరునో, దరిద్రుడయినప్పుడుగూడ చావణులు, బట్టలు మొదలగువారికి దానమిచ్చుటమానంద ఆప్పుడు రకోగుణ మవనియందు ప్రబలముగా నున్నదని తెలియవలయును

యస్మిన్వేదేష్పురి త్తాతం యస్మిన్ బ్రహ్మిణి చావణి

యేన తుష్కతి చాత్మాన్య తత్సత్త్వగుణశతతామ్॥

—౩౩॥

మనుష్యుని ఆత్మయెప్పుడన్నీటిని తెలియగోరునో, ఎప్పుడు గుణముల గ్రహింపనుద్యమించునో, ఎప్పుడు మందిషగులయందు లబ్ధినుటొందనో, అనఁగా నేచిత్తమొనర్చునపుడు ప్రపన్నత కలదై దర్శాచరణమందు రుచికలదై యుందునో యప్పుడు సత్త్వగుణము ప్రబలముగా నున్నదని తెలియవలయును.

తమనో లక్షణం తామో రజన స్వర్గ తవ్యతే ।

స త్వస్య చక్షణం తస్యః శ్రోత్యమేషాం యతో త్వరమ్॥

మను. అ. ౧౨. శ్లో. ౩౪

తమోగుణలక్షణముతామము; రజతోగుణలక్షణముఅర్థమునునంగ్రహించు విచ్ఛ; సత్త్వగుణలక్షణము దర్శమునునేపించుట యని తెలియవలయును. తమోగుణముకంటె రజతోగుణమును, రజతోగుణముకంటె సత్త్వగుణమును శ్రేష్ఠములు.

ఇంక నేయేగుణములచే నేయే గతిని జీవులు పొందునో యది వ్రాయబడును:—

దేవత్వం సాత్త్వికా యంతి మనుష్యత్వం త రాజసాః ।

తస్యత్వం తామసా విశ్వజిత్వేషా త్రివిధా గతిః॥ మను. అ. ౧౨ శ్లో. ౪౦॥

సాత్త్వికులగువారు దేవతలు అనఁగా విద్వాంసులును, రజతోగుణము కలవారు మర్దమమనుష్యు లగుదురు. ఇంక తమోగుణము కలవారు నీచగతిని పొందుదురు.

స్తావరాః పృథురీద్యాః చత్వాన్యః పర్వాన్యవిచ్ఛసాః॥

చకచక్ర మృగాశ్చైవ జరున్యా తామసీ గతిః॥

—౪౨॥

మిక్కిలి తమోగుణము కలవారు స్థావర వృక్షది జన్మములను, క్రిమి, కీట, మర్షణ, సర్ప, రచ్చప, పక్షి, మృగముల జన్మములను పొందుదురు.

హస్తినకు తురంగాగ్ర తూర్పు పైవ్యాగ్ర గర్భిణిః ।

పంచ వ్యాధౌ పరాహ్యే మర్యమా రాజసి గతిః ॥ -౪౩॥

మర్యమ రోగోగుణము కలవారు పిమ్మిగు, గుట్టుము, తూర్పులు, పైచ్చులు, నింద్యవర్మలారులు, పంచామ, వ్యాధౌము, పరాహము, అను నీ జన్మములను బొందుదురు.

చారణ్య సువర్ణాభి పురుషాస్త్రైవ రాజితాః ।

ఃజ్వలన్త పపితాద్య రాజసిమా త్తమా గతిః ॥ -౪౪॥

ఉత్తమ రోగోగుణము కలవారు చారణులు-గవిత్వముచే నితరులను బొగడువారును, సుందరమైన వజ్రాలును, దాంబీకులు-తన సుజన్మకొలుకు (వన్నురానే బొగడుకొనువారును, రాక్షసులు-హింసకులును, పితాదులు-మద్యాదులు నేవించుచు మరినముగా సుండువారు నగుదురు. ఇది యుత్తమ రోగోగుణఫలము.

దుల్లా మల్లా నటాస్త్రైవ పురుషాః శ్రవ్యత్తయః ।

ద్యూరిపాన ప్రసక్తాభి జ్వలన్త రాజసి గతిః ॥ -౪౫॥

మిక్కిలి రోగోగుణము కలవారు (దుల్ల)-తత్తరే జీవించువారు గుద్ద రికే, ద్రవ్యువారు, (మల్లా) వల్లె వాంతురీ నటులు-దొమ్మరులు-శ్రవరాదులగు ర్యతులు, జూదదులు, మద్యపానగా జన్మింతురు. ఇది నీచరోగోగుణఫలము.

రాజానః క్షత్రియాస్త్రైవ రాజ్ఞాం చైవ పురోహితాః ।

వారణ్యుష్యధిరానాభి మర్యమా రాజసి గతిః ॥ -౪౬॥

మర్యమ రోగోగుణము కలవారు రాజులు, క్షత్రియవర్ణస్థులగు రాజ పురోహితులు, వాదవివాదము చేయువారు, పార్శ్వీవాసులు-న్యాయవాదులు, యద్ధవివాగ ర్యశీలను నేనాపతులుగా జన్మింతురు.

గంధిర్యా గుహ్యకా యన్త విజరామచరాగ్ర యే ।

తరైవామృతః సర్వా రాజసిమా త్తమా గతిః ॥ -౪౭॥

ఉత్తమ రోగోగుణము కలవారు గంధర్వులు (గాయకులు) గుహ్యకులు (వాదిత్రీములను వాయింతువారు) యక్షులు (దనాదులు) విద్యాంసుల నేవకులు, అస్పరిసలు-ఉత్తమ రూపవంతులగు ప్రియగా జన్మింతురు.

గాఁగోమూత గుణాశీతస్థై అవదా పమస్త గుణస్థైరావమణునిః కర్షి-
కాదక మహామోగు తయ ముక్తికాశు సోదమమ వేదవంశాయన

యోగస్య తత్త్వ తివరోహిణ యో. ప. ౧. ౧. ౧

ఇతి పవంశరి తపిత యోగకాష్టహాశ్రయే. మమస్యూతు తతోగుణ
తపోగుణయుక్త కర్మమణునిశీయ. పవస్యగుణయుక్త కర్మమణునిశీయ
మనస్సున విరోధించి ఈర్ష్య పత్త గుణయుక్తుఁడై పిమ్మగు వారి విరోధించి
యోగగ్రీవపహించి అనుగా వొక్కి పరమాత్మయొ. పవస్య కర్మమణునిశీయ
వెగ్రోదాగమందుఁ జిత్తమును విరిచియించవలయును. అప్పునై పుంశులచే
మనోబృత్తుల పత్తగుంచి విరోధించుచును.

తదా వ్యర్థః పురాహిత్యవస్తావహః యో. మహాశివో. ౧. ౧

చిత్తమేవాగ్రస్తై విరోధించి యుప్పుపునే శీఘ్రము పవస్యపత్తయగు
పిశ్చయచి పురావహుచు స్థియించును.

అత ర్భవతయోజాత్మకవివృత్తి తత్త్వతత్త్వవివర్ణః పాంశు హా. అ. ౧. ౧

అర్థాత్మకమును శరీరపంశులయగు పీతః అరితోశివము అతర
సోగీణులయందీ శతగుణులయొ. అరినై పితమను అరివృష్టి, అరితాపము, అరి
శీతము, అరిశ్రీయ మనస్సుల లాంతర్యము మున్నగువారినే. గుణగు
ణులయొ. ఈ శ్రీసీత దుఃఖములయందీ తొలగి ముక్తివికొందుననే అర్థాత
త్వవివర్ణము.

అవయవంశి అవారాణావార తత్త్వతత్త్వవివర్ణముఁడ ప్రాయశఃసను.

శ్రీ మధ్వయోగంబ సరస్వతీస్సోమ కృతమును

మరాషోవిమూషితమునగు సత్కార్య ప్రకాశమున

విద్యాఽవిద్యాజంభయోశ్చ విషయములుంగళ

సపమ సముల్లాసము పంపుార్థము.

గాఁగోరువారు గుణాతీతులై అనఁగా నమస్త గుణస్వరూపములందుఁ జిక్కి-
కొనక మహాయోగు లయి ముక్తికొఱకు సాధనము జేయవలయును.

యోగశ్చిత్తవృత్తినిరోధః॥ యో. వ. ౧. ౧॥

ఇది పతంజలి రచిత యోగశాస్త్రసూత్రము. మనుష్యుడు రతోగుణ
రమోగుణయు త్త కర్మములనుండియు, సత్త్వగుణయు త్త కర్మములనుండియు
మనస్సును నిరోధించి శుద్ధ సత్త్వ గుణయుక్తులై పిమ్మట దాని నిరోధించి
యేకాగ్రతవహించి అనఁగా నొక్కపరమాత్మయు, రర్థ కర్మములయొక్కయు
సగృహీతమందుఁ జిత్తమును నిలిపియుంచవలయును. అన్నివై పులనుండి
మనోవృత్తుల నద్దగించి నిరోధింపఁదగును.

తదా దృష్టః స్వరూపేనస్థానమ్॥ యో. సమూహపాదే. ౩. ౩

చిత్తమేకాగ్రమై నిరోధించి యున్నపుడే జీవుడు సర్వద్రష్టయగు
వీశ్వరుని స్వరూపమందు స్థితుఁడగును.

ఆథ త్రివిధదుఃఖాత్యంతనివృత్తి రత్యంతపురుషార్థః॥ సాంఖ్య మ. అ. ౧. ౧

అధ్యాత్మికమను శరీరసంబంధమగు వీధ; ఆతిభౌతికమను ఇతర
పాఞ్ణులనుండి కలుగుదుఃఖము; ఆదిదై వికమను అతివృష్టి, అతిభావము; అతి
శీతము. ఇంద్రియ మనస్సుల చాంచల్యము మున్నగువానిచేఁ గలుగు
దుఃఖము; ఈ త్రివిధ దుఃఖములనుండి తొలఁగి ముక్తినిబొందుటయే అత్యంత
పురుషార్థము.

ఇతముందు ఆచారానాచార రక్ష్యులతత్వవిషయములు వ్రాయఁబడును.

శ్రీ మద్దయానంద సరస్వతీస్వామి కృతమును
సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థ ప్రకాశమున

విద్యాఽవిద్యాబంధమోక్షవిషయములుగల

నవమ సముల్లాసము సంపూర్ణము.

దశమ సముల్లాసము

అచారానాచార భజ్యైః భక్త్య విషయములు

దర్శయత్ క కార్యచరణము, సుకీలక, సత్పురుషం సహవాసము, వద్విద్యాగ్రహణమందు దుచి మొదలగునవి ఆచారములు. వీనికి వివరీతమైనవి యనాచారములు.

విద్యద్వి, సేవితః సద్విద్విత్తమ ద్వేషరాగిణిః ।

హృదయేనాభ్యనుజ్ఞాతో యో దర్శన్తన్నిబోధతః॥మను.౨.౨.౧౧॥

రాగద్వేషాది రహితులు, విద్యాంసులు సగువారు దేనిని నిత్యము సేవింతురో, హృదయమును నాత్మ కేదిసర్వతర్తవ్యమని తెలియునో, యా దర్శమే మాననీయమును, గరణీయముననిచునుష్ఠులు సదాద్యానముంచవలెను.

భామర్మికా స ప్రకస్తా స తై వేహా ప్యకామతా ।

కామ్యో హి వేదాదిగమః కర్మయోగ్యే వై దితః॥ "—౨॥

ఈ ప్రసంపదమందత్యంతకామాత్మకకాని, నిష్కామకకాని శ్రేష్ఠము కాదు. ఏలయన వేదార్థజ్ఞానము, వేదోక్తకర్మములు—అన్నియుఁ గామము చేతనే సిద్ధించుచున్నవి.

సంకల్పమూంః కామో దై యజ్ఞః సంకల్పసంపదవాః ।

వశికాని యవరత్నాన్య సర్వే సంకల్పజాః పృథ్వికాః ॥ "—౩॥

ఎవ్వఁడేని సేను ఇచ్చారహితుఁడను, నిష్కాముఁడను అని కాని, అట్లు కాఁగలననిరాని చెప్పెనేని, వాఁడెన్నఁడును అట్లు కాఁజాలఁడు, ఏలయనఁగా యజ్ఞము, సర్వరాషడాది వశికములు, యమనియమములను ధర్మాదులన్నియు సంకల్పము చేతనే సిద్ధమగును.

అకామస్య క్రియా కాదిద్యుక్యతే సేహ కర్తి చిత్ ।

యద్యద్ధి కురుతే కీంచిత్ త త్కామస్య చేష్టితమ్ ॥ మను —౪॥

చేతులు, కాల్గి, కన్నులు, మనస్సు మొదలగువాని చలనములన్నియుఁ గామముచేతనే కలుగుచున్నవి. ఇచ్చరేకుండెనేని గన్ను తెలుచుటయు మూయుటయుఁ గూడ జ గదు.

వేదోఽఖిలో దర్శమూంః పృథ్వికీరే త తద్విదామ్ ।

ఆచారత్వైవ పారూనమాత్మనస్తుష్టి రేవ త॥ "—౫॥

కాబట్టి సంపూర్ణ వేదములను, మనుస్మృత్యాది ఋషిప్రణీత శాస్త్రములను, సత్పురుషుల యాచారమును, తన యాత్మప్రసన్నమగు తత్వములు- రయముకాని, శంకకాని, సిగ్గుకాని కలుగనివి - సేవించుట యుచితము. చూడుడు; అర్హముచెప్పుటకును, దొంగతనము మొదలగుపరిచేయుటకును, ఇచ్చగించినపుడేవానియాత్మయందు రయము, శంక, లజ్జ అనునవి యుత్పన్నమగును. కాబట్టి యా తత్వములను చేయఁగూడదు

సర్వం తు సమవేష్యేదం నిలిలం జ్ఞానతత్త్వమ్ ।

తక్రిపాగ్రహణ్యతో విద్యానా స్వరత్నే నివిశేత వై ॥ "౨౪॥

మనుష్యుఁడు సంపూర్ణ శాస్త్రములను, వేదమును, సత్పురుషుల ఆచారమును తనయాత్మ కవిరుద్ధమగువానిని తాగుగ జ్ఞానసేగ్రముద్వారా విచారించి తక్రితప్రమాణములచే శాస్త్రానుకూల తత్వమందుఁ బ్రవేశింపవలయును.

శ్రుతిస్మృత్యుద్భవం తత్త్వమనుశిష్యకా హి మానవః ।

ఆహా కీర్తితవాప్నోతి సేగ్ర్యే చానుత్తమం సుఖమ్ ॥ "౨౫॥

వేదోక్తతత్వమును, వేదమున కవిరుద్ధమగు స్మృత్యుక్తతత్వమును అనుష్ఠించునరఁదీలోకమందుఁగీర్తిని, మృతించినరవ్యోత్తమసుఖమునుబొందును.

శ్రుతిసు వేదోవిశేషో దర్శనశాస్త్రంతు వై స్మృతిః ।

తే సర్వార్థహీనామిహంస్యే తాన్యం తర్కో హి నిర్బలః ॥ "౨౬॥

యోఽవమ స్మృత తే మూలే హేతుశాస్త్రాఃప్రయోర్ధ్వకః ।

ని పాదుర్నిహిష్కార్యో నా నికో వేదవిందకః ॥ "౨౭॥

తక్రితియని వేదమును, స్మృతియని దర్శనశాస్త్రమును అందురు. ఏనిచే సమస్త తత్తవ్యాక తత్వములను నిశ్చయించుకొనవలయును॥ వేదమునుగాని, వేదానుకూలములగు నా వ్రగగ్రంథములనుగానియవమానముచేయువానిని శ్రేష్ఠులు తాదితాహ్యునిగాఁ జేయవలయును. ఏయనఁగా వేదమును నిందించువాఁడు నా స్థితుఁడు.

వేదః స్మృతిః సదాచారః స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః ।

ఏతద్భతుర్ధరం ప్రాహః సాక్షాద్భక్త్యస్యంజేతమ్ ॥ "౨౮॥

కాబట్టి వేదము, స్మృతి, సత్పురుషుల యాచారము, తనయాత్మ జ్ఞానమున కవిరుద్ధమగు ప్రియాచరణము అను ఏ నాలుగు దర్శనములు; అనఁగా వీనిచేతనే దర్శనము లక్షితమగుచున్నది.

అర్థకామీవ్యసనానాం తర్కజ్ఞానం విరీయతే ।

తర్కం తిజ్ఞానమావానాం ప్రమాణం పరమం శ్చుతిః ॥ ౧౩౩ ॥

ద్రవ్యరోధమందును, కామమను విషయవాసనలయందును తిక్కుపడని యతనికే తర్కజ్ఞానము కలుగును. తర్కమును తెలిసికొనగోరువారికి వేదమే పరమప్రమాణము.

వైదికైః కర్షణిః పుణ్యైర్విషే కాదిర్విజన్మనాన్ ।

కార్యః శరీర సంస్కారః సావనః ప్రేత్య దేహ చ ॥ ౧౩౪ ॥

కాఁబట్టి వేదోక్త పుణ్యరూపకములచే కార్యహృద, శరీరము, వైశ్యులు తమ సంకాపమున కీజన్మమందును, విరజన్మమందును విచిత్రతను గలుగ జేయు నిషేధాది సంస్కారములనుజేయుట యుచితము.

కేఁకంశః దోషశే వత్తే ద్రాహ్మజన్మ విరీయతే ।

రాజన్యంబో ద్వాపింశే వైశ్యన్య ద్వ్యధికే తతః ॥ మను. అ. ౨.౧౧. ౬౨ ॥

కార్యహృదనకుఁ బరియోజవయేకు, శరీరమునకు నిజువదిరెండవ యేకు, వైశ్యునకు నిజువది నాల్గవయేకు కేఁకంశతర్కము అనఁగా నీ విరికిఁ దిమ్మది కలునుమాత్రమే యుంచి గర్థమును మీనమును దలపెండుకలను గొఱిగించుకొనుచుంపవలయును. అనఁగా మఱల నెన్నఁదును తెట్టుకొన గూడదు. శీత పౌరానదేశమయ్యేనేని వారియిష్టానుసార మెన్ని పెండుతలేని యుంచుకొనవచ్చును. అత్యుష్ణ దేశమయ్యేనేని కౌశసహితముగ నంచయును గొఱిగించుకొనవచ్చును. ఏలయునఁగాఁ దలయందు పెండుతలుండుటచే నుష్ణ మతిరచుగుంటయేగాక బుద్ధియు తగ్గును. గర్థము మీనము లుండుటచే రోజన ములం దాకింతమును గలుగును. ఇత నెంగిలియుపెండుతల నంటియుండును.

ఇంద్రియాణాం విచరణాం విషయేష్వపహరిషు ।

సంయమే యత్కృతాశ్చిష్యద్విద్యాన్యంతేవ వాణీనాన్ ॥ మను. అ. ౨.౧౧. ౬౩ ॥

మనుష్యుని ముఖ్యపారముఁ-చిత్తమును హరించు విషయము లందుఁ బ్రవర్తించు నింద్రియములను నిరోధింపజ్రియత్నింపవలయును. సారథిగుఱ్ఱము లనులాగి శుద్ధమార్గమందు నడుపునట్లు ఈ ఇంద్రియములను దన వశమందు తెట్టుకొని యతర్కమునుండి తొలగించి, తర్కమార్గమందు నడిపింపవలయును.

ఇంద్రియాణాం ప్రసంగేన దోషమృత్యుత్యనంశయన్ ।

పన్నియన్య తు తావ్యేవ తతః పిన్ధిం వియచ్ఛతి ॥ ౧౩౫ ॥

ఇంద్రియములను విషయాన క్రితోనధర్మమందునదువుటచే మనుష్యుడు నిశ్చయముగ దోషి యగుచున్నాడు. మఱి వాని జయించి ధర్మమందునదువు నపుడే యరీష్టసిద్ధులఁ బొందుచున్నాడు.

✓ స జాతు కామః కామానామవతోగేన కామ్యుని ।

హవిషా కృష్ణవర్తేన తాయ ఏవాదవర్తతే॥ "౨౯౪॥

ఇంద్రసములను, నేరిని వేయుటచేత నగ్ని వర్తిల్లునట్లే కామములను లోగించుటచేతఁ గామము వర్తిల్లునే కాని కాంతింపదు. కాన మనుష్యుడెన్నఁ దును విషయాన దుఁడు కాఁగూడదు.

వేదస్యాగళ్య యజ్ఞాగళ్య నియమాగళ్య తపాంసి ద ।

స వివ్రతుష్టరావస్య నిద్రిం గవ్యంతి కర్షింతి ॥ "౨౯౫॥

తిలేంద్రియుఁడు వాని పురుషునకు విప్రదుష్టుఁడని పేరు. వాని వేద జ్ఞానము కాని, త్యాగముకాని, యజ్ఞముకాని, నియమముకాని, ధర్మాచరణము కాని, నిద్రినిబొందదు. ఇవి యన్నియు తిలేంద్రియులగు ధర్మాత్ములనేసిద్ధించును.

వశ్యేకృతేంద్రియగ్రామం సంయమ్య ర మవ న్తవా ।

సర్వాన్సంసారమేదర్తా నక్షిణ్యన్మోగత న్తమహిః॥ "౨౯౬॥

కాఁబట్టి పంచకర్మేంద్రియములను, పంచజ్ఞానేంద్రియములను, వదు నొకందవ మనస్సును దన వశపఱచుకొని, యుక్తాహార విహార యోగముచే శరీరమునురక్షించుకొనుచు, నమస్తార్థములను సాధించుకొనవలయును.

కృత్వా స్పృష్ట్యా చ కృష్ట్యా దుక్త్యా హృత్వా చ యో నరః ।

స హృష్యతి గ్లాయతి చ స విత్తేయో తిలేంద్రియః॥ "౨౯౭॥

స్తుతిని విని హర్షమును, నిందను విని శోకమును, ఉత్తమ స్పృహచే సుఖమును, దుష్టస్పృహచే దుఃఖమును, సుందరరూపమును జూచి ప్రసన్నతను, దుష్టరూపమును జూచి యప్రసన్నతను, ఉత్తమ లోజనముచేసి యానంద మును, నికృష్ట లోజనముచేసి దుఃఖమును, సుగంధమందు రుచిని, దుర్గంధ మంద రుచిని, తిందనివాఁడే తిలేంద్రియుఁడు.

నవ్యవ్యః కస్యచిద్బ్రూయాన్నదాన్యామేవ వృద్ధతః ।

కానస్త్విది హి పేదావీ జకవల్లోక ఆచరేత్ ॥ "౨౯౮॥

అయ్యుని వారికిని, అన్యాయముతో, కపటముతో, నడుగువారికిని ఉత్తర మీయ' గూడదు. బుద్ధిమంతు'డు వారియొడుకు జడునివలె నుండవలయును. నిష్కలపటులకు. జిక్ష్వాసులకు నడుగకుండిన నుపదేశింపవలయును.

చిత్తం బందు ర్వయః కర్మ విద్యా భవతి పంచమః ।

ఏకాని మాన్యస్థానాని గరియో యన్యజత్తరమ్ః ॥ -౧౭౬-

రసము, బందుత్వము (కుటుంబము, కులము,) వయస్సు, ఉత్తమ కర్మము, శ్రేష్ఠవిద్య అనునవి గౌరవ స్థానములు. కాని రసకుని కంటె మాన్యుడు బందువు. బందువుకంటె నధిక వయస్సుగలవాడు తమ్ముడు, వయస్సుకంటె నుత్తమకార్యములు చేయువాడధికు'డు. అతనికంటె పవిత్ర విద్యావంతు'డు గొప్ప, ఇట్లు తరో తరులు అధికమాననీయులు.

అట్లో భవతి సై బంః ఏకా భవతి మంత్రదః ।

అజ్ఞం హి బంధుశ్చాహం ఏతేత్యేవ తు మంత్రదమ్ః ॥ -౧౭౭-

ఏలయన'గా నూజేంద్ర వయస్సు కలవాడైనను విద్యా విజ్ఞానరహితు'డేని బాలు'డనియు, బాలు'డైనను విద్యా విజ్ఞానముల నిచ్చువా'డేని వృద్ధు'డనియు నెవవలయు'డను. అప్తులు, విద్వాంసులు అజ్ఞానిని బాలకు'డనియు, జ్ఞానిని ఏలయనియు నందుకు అట్లే కావ్రములందఱకును గలదు.

స హాయ నైర్మ పరితైర్మచిత్రేన స బంధుః ।

ఋషయశ్శ్రోతే రర్కం యోఽనూదానః స నో మహాన్ ॥ -౧౭౮-

మిక్కిలి వయస్సుచెల్లదిచేత'గాని, వెండ్రుకలుతెల్ల బడుచిచేత'గాని, మిక్కిలి రసముకలిగియుండుచిచేత'గాని, గొప్పకుటుంబపు వా'డగుచిచేత'గాని వృద్ధు'డువా'డు; కాని మనలో విద్యావిజ్ఞానములయందు నధికు'డైనవా'డే వృద్ధు'డు అని ఋషులును, మహాత్ములును నిశ్చయించియున్నారు.

ఏప్రాణం జ్ఞానతో న్నిష్ఠ్యం క్షత్రియాణాం హి వీర్యతః ।

సైశ్యాణాం రాన్య రసరః శూద్రాణామేవ జన్మతః ॥ -౧౭౯-

బ్రాహ్మణు'డు జ్ఞానముచేత, క్షత్రియు'డు బలముచేత, సైన్యకు'డు ధన రాన్యములచేత, శూద్రు'డు జన్మముచేత, అతిపవయస్సుచేత వృద్ధు'డనగుదును.

స తేన వృద్ధో భవతి యేవాన్య పరితం కరః ।

యో సై యవాన్యరీయానస్తం దేవాః పృథికం విదుః ॥ -౧౮౦-

విద్యాంసులు తంజెండ్రుకలు నెఱపిన ముసలివానిని గొప్పవాడనరు.
యవరు దై నను విద్యనేర్పినవానిని గొప్పవాడని లావించురు.

యథా కాష్ఠమయో హస్తీ యథా చక్రమయో మృగః ।

యశ్చ విప్రోఽన దీయన శ్చ తుష్టే నాచ విద్రుతిః ॥-౧౫౭॥

విద్యుదదువని మూడు'దు కొయ్యయేనుగువలె, తోలుతో జేయఁబడిన
మృగమువలె జగత్తునందు నామమాత్రము మనుష్యుడు.

అహంసత్త్వేన తూతానాం కాశ్యం శ్రేయోఽనుశాసనమ్ ।

వాక్త్రైవ మథరా క్షణే ప్రయోజ్యా రమ్యమిదృశా ॥ -౧౫౮॥

కాఁబట్టి విద్యదడివి విద్యాంసు'దుదత్తాత్మ్యదునై నిర్లెక్కముతో నమస్త
ప్రాణులి తర్వాణముకొఱ భవదేశింపవలయును. ఉపదేశము చేయునపుడు వాడి
మతులముగను, కోమలముగ నుండవలయును. ఇట్లు నత్యోపదేశముచేత దర్బారి
వృద్ధివి, అవర్జనాశమును జేయువారే రమ్యులు.

నిత్యము స్నానముచేయుచు వస్త్రములను, అన్నపానములను, స్నాన
మును శుద్ధముగా నుంచుకొనవలయును. పిరియనఁగా వివి శుద్ధముగా నుండు
టచే తి త్తశుద్ధియు, నాలోగ్యమును గలిగి పురుషార్థ మతిరమగును. మలమును,
దుర్గంధమును దూరమగునట్లు శుద్ధి చేయవలయును.

అచారః పరమో రర్ఘః శ్రుత్యుక్తః స్మార్త ఏవ చ ॥ మను.అ.౧.౧.౦౮॥

సత్యరాషణాదికర్మముల నాచరించుటయేవేదమందును, స్మృతియందును
జెప్పఁబడిన యాచారము.

మా నో పరీ వితరం మోశ మాతంపి ॥యజుః. అ.౧౨.మం.౧౫॥

అలాంక ఉపనయమానో బ్రహ్మదారిణమిచ్ఛతే ॥

అవర్జకాం. ౧౧ మా.౫.మం.౧౭॥

మాకృదేవో భవః విశ్వదేవో భవః । అచార్యదేవో దవః । అతిథిదేవో దవః ॥

తైత్తిరీయారణ్యకే ప్ర. ౭. ఆను. ౧౧॥

(తల్లిదండ్రులకు, అచార్యాదికులకు సేవచేయుచి దేవహాజ యనఁబడును)
ఏయేకర్కముచే జగత్తున కుపకారిమునలుగునో ఆయాకర్కములనుజేయుచు హాని
కాకకర్కములను పదలివేయుచుయే మనుష్యుని ముఖ్యకర్తవ్యము. ఎన్న'దును
నాస్తీపరు, లంపటులు, విశ్వాసమాకుకులు మిత్వావాదులు, స్వాధ్యులు, కపటులు
మొదలగు దుష్టుల సహవాసము చేయఁగూడదు. సత్యవాదులు, రహ్యాత్ములు.

పరోపకార ప్రియులు నగు నా పులతో సహవాసము చేయవలయును. ఇదియే శ్రేష్ఠాచారము.

ప్రశ్న:-ఆర్యావర్త దేశవాసులు తమ దేశమునకుంటె తిన్నవగు దేశములకుఁ బోవుటవలన నాచారము నష్టమయిపోవునా? లేదా?

ఉత్తరము:-నష్టమేమియు వాడు. ఏన రోపల, తెలుపల పవిత్రముగ నుండి సత్యబ్రాహ్మణి రర్థము లెఱిసొనర్చినను ఆచారమే, పర దేశమునకుఁ బోయినంతమాత్రమున ఆచారత్రస్టుడు, ధర్మలోప్టుడు నెన్నఁబడిని గాదు. ఆర్యా వర్తమందుండియు దుష్టాచార మొనర్చువాడే ధర్మత్రస్టుడు. వాడే ఆచారత్రస్టుడు. ఇతర దేశములకుఁ బోవుటచే త్రస్టుడగునేని:-

మోక్షరేఖ ద్వేషశ్చ వర్షం హైమవశం తతః ।

క్రమేక్షిత వ్యతిక్రమ్య చారతం వర్షమావరతః ॥

స దేశాఽ వివిధాః పశ్యంత్యస హృదవిషేవిశాః ॥

మహాభారత శాంతి. మోక్షరర్క, అ. ౨౨౦, శ్లో. ౧౪. ౧౫

ఈ శ్లోకములు మహాభారతమందు శాంతిపర్వమున మోక్షరర్కమందలి వ్యాసకుకనందమందున్నవి. ఒకప్పుడు వ్యాసులు తన పుత్రుఁడగు కుకుని తోడను. శిష్యులతోడను (ఇప్పుడు అమెరికాయనఁబడు పారాశముందు) నివసించుచుండిరి. అప్పుడు కుకాచార్యులు తమ తండ్రితో ఆత్మవివక్ష యింతయేనా? ఇంతనున్నదా? అని అడిగిరి. వ్యాసు లెఱిగియుండియు దానికిఁ బ్రత్యుత్తర మియ్యలేదు. ఏం యనఁగా నావిషయమై యంతకుమునుపే యుపదేశించియుండిరి. మఱియొక పాక్ష్యముకొఱకుఁ దనపుత్రుఁడగు కుకునితో వ్యాసులు ఓపుత్రాఁ నీవు మిఠిలా పులికిఁబోయి యీ ప్రశ్నను అనవరాత నడుగుము. దానివరకు యథాయోగ్యముగ నుత్తరమిచ్చుననెను. తండ్రిమ్మాట విని కుకాచార్యులు పారాశమునుండి మిఠిలాపులికి యెలుదేరి మొదట ప్రేమపునఃసహాయమునకు-శాశ్వతోత్తరమునను) వాయవ్యకోణముననుగల హరివర్షమును దేశమునకువచ్చిరి. హరియనఁగా గోతి, ఇప్పుటిదాదేశస్థులకు రత్నములము, గోతివంట్ల నీలపుకండ్లు నుండును. ఇప్పుడా దేశమును "యూరోప్" అందురు. దీనినే సంస్కృతమందు 'హరివర్ష' మనుచున్నారు. దీనిని జూచుచు నక్కడినుండి యహూదిదేశమును చూచి చై నా దేశమునకువచ్చి యక్కడినుండి హిమాయమునకును, అక్కడి

నుండిమిడిలాపురికిని వచ్చిరి. (అశ్వశరీ) అగ్ని యానమును నావయందు క్రిష్టింపుడును, అర్జునుడును బాతాళమునకు బోయి యుద్ధిష్ఠిరమహారాజు యజ్ఞమునకు నుద్ధారముపిని గొనివచ్చిరి. దృతరాష్ట్రుని వివాహము గాంధారదేశము- 'కందహార' దేశపు రాజపుత్రితో జరిగెను పాండురాజు బార్య మాద్రి 'ఈరా' దేశపు రాజకన్య. అర్జునునికి అమెరికాదేశపు రాజపుత్రియగు సుబాపితో వివాహమయ్యెను. దేశదేశాంతరములకు, ద్వీపద్వీపాంతరములకును, బోతుండిన నివి యన్నియు నెట్లు జరిగినవి, అర్థావర్తమునుండి ద్వీపాంతరములకు పోవుచుండిన కారణము చేరనే మనుస్మృతియందు సముద్రమార్గమునబోవు నానందై, బమ్మి విరింపఁబడియున్నది. యుద్ధిష్ఠిరమహారాజు రాజసూయయజ్ఞముచేసినపుడు దాని యందు సమస్త భూగోళరాజులను వియచుచు రీముడును, అర్జునుడును, నకులుడును, సహదేవుడును నాదగుచిక్కులకును బోయియుండిరి. బోషమని శల్య చినరో, బోయియుండురు. కాఁబట్టి మొదట నార్థావర్త దేశీయులు వ్యాపారము, రాజకార్యము, సంచారము అను వీనికొకట సమస్త భూగోళమునందును సంచరించుచుండిరి.

ఈకారపు అంజుముట్టులును, రర్యము నష్టమగునను శంకయు, గేవలము మార్పులు భ్రమింపఁజేయుచుచేతను, అజ్ఞానమగుచుచేతను గరిగియున్నవి. దేశదేశాంతరములకును, ద్వీపద్వీపాంతరములకును బోయి వచ్చుచు శంకింపనివారు అచటి యనేకవిధములగు మనుష్యులతీతి వర్తనలనుజూచి తమరాజ్యమును, వ్యవహారములను పృథ్విపటచుకొనుచు నిర్భయులు, భూరులు నగుదురు. మంచి వ్యవహారములను గ్రహించుచుండు. తెగ్గవానిని వదులుచు యందు నానతులై మిక్కిలి యైశ్వర్యమును కొందుదురు. మహాద్రష్టులును, మేల్గుట బోళ్ళున్నులునగు వేళ్యాదుల సమాగమముచే అచారద్రష్టులును రర్యహీనులును గారట! దేశదేశాంతరపు బుత్తమపురుషుల సహవాసముచే బోషుంగుదురట. ఇది పరమమూర్ఖతగాక మఱి యేమయియుండును. మాంసరక్షణము, మద్యపానము చేయువారి శరీరములును, ఏర్పాది రాకుపుయను దుర్గంధాదులచే దూషితము లగుచున్నవి. కాఁబట్టి వారి సహవాసముచే నార్యులందీ దుర్గతములు సంభవింపఁగలవనుట నిజమేకాని వారి మద్యపానాది బోషములనువదలి గుణములనుగ్రహించిరేని హాని యేమియు గలుగదు. వారితో వ్యవహారము చేయుచు

చేతను, వారి సద్గుణములను గ్రహించుచుచేతను దోషముగాని, పాపము కాని
 కలుగదు. విదేశీయులనంటుచుయు, వారినిఁ జూచుచుయుఁగూడ పాప మని
 మూర్ఖులు దలచుచున్నారు. కాఁబట్టి వారితో యుద్ధముఁగూడ నెన్నటికిఁజేయఁ
 జాలరు. పరియనఁగా యుద్ధమందు వారి నంటుచుయు, జూచుచుయనవశ్యక
 మగును. రాగము, ద్వేషము, అన్యాయము, మిత్యాచారము మొదలగు దోష
 ములను వదిలి, నిర్వైరము, ప్రీతి, పరోపకారము సౌజన్యము మొదలగు వానిని
 ధరించుచునే సజ్జనులకు నుత్తమాచారము, తత్త్వము మనయాత్మితోదను, తత్త
 వ్యముతోదను సంబంధించి యున్నదని తెలియవలయును. మనము మంచి
 మనులను జేయుచుందుమేని దేశదేశాంతరములను, ద్వీపద్వీపాంతరములను
 దోపుటచే మన దోషమును గలుగజాలదు. దోషము పాపతత్త్వములు చేయ
 దచే గలుగును. మనతెవ్వరును మిథ్యావిశ్వాసము కలిగింపకుండునట్లు మనము
 వేదోక్తతత్త్వమును సత్యమని నమ్మి పాషండిమర అంధసవిదానము సవశ్య
 ముగా తేర్చి యుండవలయును. దేశదేశాంతరముందును, ద్వీపద్వీపాంతర
 మందును రాజ్యమును, వ్యాపారమును జేయుచున్న స్వదేశ మెన్నదేని ఉన్నది
 తాంబఁగలదాఁ స్వదేశీయులు స్వదేశమందే వ్యవహారము చేయుచున్నపుడు
 పందేశీయులుగూడ వచ్చి వ్యవహారమును, రాజ్యమును జేయఁదొడఁగి రేచి
 స్వదేశీయులకు దారిద్ర్యమును, దుఃఖమును దప్ప మరేమియుఁ గలుగఁజాలదు.
 వీరికి నిద్రనునేర్చి దేశదేశాంతరములు పోవుటకు నాజ్ఞయొసంగఁజేసి వీరు
 బుద్ధిమంతులై, తమ పాషండజాలముందుఁ జిక్కరపోవుటచే దమ ప్రతిష్ఠకును,
 జీవనమునకును రంగముకలుగునని చెరిసి స్వార్థపరులు వీరి నితరదేశములకుఁ
 దోఁజాలకుండునట్లు దోషనాచారములందాతంతమును గల్పించుచున్నారు. మఱచి
 యైనను మద్యమాంసములను మాత్రమెన్నఁదును గ్రహింపఁగూడదు. రాజపుత్ర
 పులు యుద్ధమునందు చౌకా యేర్పఱచుకొని, మడితోపంచిచేసుకొని, దోషము
 చేయుట వారి పరాజయమునకు హేతువయ్యెనని బుద్ధిమంతులుచెప్పలేదాఁ(ఉత్తర
 దేశస్థులు వంచిచేసికొనుటకుఁబూర్వము కొంతస్థలమును చుట్టచేసుకొనియుం
 దురు. దానిదాటి వెలుపలికివచ్చుట యనాచారమని యెఱుఁగు. దీనికి 'చౌకా'
 యని పేరు.) యుద్ధమం దొకచేతితో కొద్దెరినుట, నీక్కిత్రాగురు మఱిమొక
 చేతితో రథగజాశ్వములపై నెక్కిచాని, సాదచారులై కాని శత్రువులను నశింపురు

తోయిజయముఁబొందుటయే శ్రీశ్రీయుల యాచారము. పరాకరులగుటయే యనాచారము ఈ దేశస్థుల మూఁపులై 'చాకా' యేర్పడుచుకొనుచును, ముడికట్టుకొనుచును తోయిపోయి విరోధమును జెందిపెంచి తుదకు నమస్తాకంఠ్ర్యమునకును, ఆనందమునకును, దనమునకును, రాజ్యమునకును విద్యకు పురుషార్థమునకు ముగ్గు పెట్టి, పూజ్యముచేసి చేతులనలుపుకొనుచు చరికింఁబడి యున్నారు. ఏమేయిన నింతబోదురునా : వండి తిందుమా : అని గుటకలు ద్రుంగుచు నుందురు. కాఁబట్టి ఈ చాకా, ఈ లేనిపోని ముడి మొదలగునవియే అపారవర్త దేశమునంత నాశనముచేసినవని యెఱుంగఁదగును. భోజనముచేయు స్థానమును దెల్ల మొదలగునవిలేకుండునట్లు ఈ ద్వి యలికి కుట్రముగానుండుట మాత్రమావశ్యకము. ముసల్యాసులయు, క్రైస్తవులయు పాశ్చాత్యులవలె నకుట్రముగా నుండఁగూడదు.

ప్రశ్న:-సఖరీ నిఖరీ యనఁగానేమి?

ఉత్తరము:-జల ప్రక్షాన్తములను సఖరీయనియు, పురుషులగృహములను నిఖరీయనియు నందురు ఇదియును చూపులేర్పడుచిన పాపంకమే. ఏలన విశేషపురుషుల రాదులచే పర్వముచేయఁబడిన స్మిగ్ధపదార్థములు రుచిగ నుండి యుదరములోని కఠికముగాఁ జోపుననుటకే వారిట్లు కల్పించి యున్నారు. అగ్ని చేతఁగాని, కాలముచేతగాని సిద్ధమైనది పర్వము అట్లు సిద్ధముకానిది అపర్వము. ఇక పర్వమునే తినవలయును. అపర్వమును తినరాదందులేని. అదియును సర్వత్ర సరిగాదు. ఏలయనఁగా నెనగలు మొదలగునవి అపర్వమైనవి కూడ తినవగునుగదా!

ప్రశ్న:-ద్విజులు తమచేతితోనే వంటజేసికొని తుడివవలయునా, లేక కూడ్రునిచే వండించి తినవలయునా?

ఉత్తరము:-కూడ్రునిచే వండించి తినవలయును. ఏలయనఁగా శ్రాప్తజ, శ్రీయ, వైశ్యవర్ణస్త్రీ పురుషులు విద్య నేర్చుకొందును, రాజ్య పాలన ముదును, వకుపాలనకృషివాణిజ్యము లందును దత్తురులై యుంక వలయును. కూడ్రుని పాత్రలయందును, వాని యింటను వండిన యన్నమును ఆపత్కాల ముదుఁ దప్ప మతెప్పదును తినఁ గూడదు. ప్రమాణమును చూడుఁడు.

అర్కాద్విక వా కూట్రా సంస్కారాః స్యుః॥

అవ స్తంబి దర్శనాశ్రమః ప్రశ్న. ౨. పరి. ౨. అం. ౩. సూ. ౪౩

అర్కలగృహములందు కూట్రులు-మూర్త్యు ప్రభువులు-పాతపరిచారిక త్యాగి కార్యములు చేయవలయునుకాని వారు శరీరపస్త్రాదులచేఁ జివిత్రులుగా నుండవలయును. అర్కల గృహములందు వంటచేయునపుడు వారి నోటినుండి యుద్విష్టముగాని, క్వాసముగాని వెదలి అన్నము నంజుకుండునట్లు నోరుమూసి కొని చేయవలయును. వారు ఎనిమిది దినముల కొకతూరి ఖోరము చేయుదు కొని గోళ్ళు తీయించుకొనుచుండవలయును. స్నానముచేసియే వంటచేయవలయును, అర్కలను భుజింపజేసి పిమ్మటఁ దాము భుజింపవలయును.

ప్రశ్న:-కూట్రుఁడంటిన పల్నాస్థమును దినుటయే దోషమగునని, వాని చేతులతోవండిన దెట్లు తినవగును?

ఉత్తరము:-ఇది మీ మిత్యాకపోలకర్మము. దెల్లము, చక్కెర, నెయ్యి, పాలు, పిండి. కాకరములారదులను దిన్నవారు జగత్తులో నున్న జనులందఱు చేతినుండియు, నందఱయెంగిరియుఁ దిన్నవారేయని యెఱుఁగఁదగును. ఏల యనఁగా పాంశులతోని వెఱుకుండునగాని గానుగులతోవేసి రసము దీయునపుడు కూడ్రులు, మాంసాదిగలు, తురకలు, త్రైస్థవులు, మలమూత్రములుదిరి కడుగుచేతితో వానినంటుదురు, ఎత్తుదురు, చాచుదురు. సగముపిర్చి తిని దానియందే వేయుదురు; రసమును వండునపుడు తమ కొద్దెలను గూడ నదే ప్రోయ్యిమీద వండుకొందురు, చక్కెర జేయునపుడు మలము, మూత్రము, పేదడుమ్ము రగిలియున్న పాదరక్షల అరుగుదిళ్ళలతో జాతురు. పాలయందు రమ యింటియెంగిరి పాత్రలతో పిళ్ళను గలుపుదురు. వానియందే నెయ్యి మొదలగు వాని చాచుదురు. పిండి విసరునపుడును, ఎంగిరిచేతులతో నెత్తుదురు. కిమటయు పిండితో జారుచుండును. ఈ మొదలగునవియన్నియు జరుగుచుండును. పరిమాలకందములందు నిట్లే జరుగుచుండును. ఈ పదార్థములను దివినప్పుడు అందఱుచేతినుండి తివినవారేయనుట స్పష్టము.

ప్రశ్న :- కందమాలఫలరసా ద్యద్యష్టములందు దోషములేదు.

ఉత్తరము :- రోగిఁగి ఇట్టి యుత్తరమీకుండు లేని మీ రేమి బాదిద, మమ్మిది చిత్తుకుదురా : చక్కెర, దెల్లము తియ్యనివిగనుక పాలు నేయి

శ్రవణములుగనుక వీనిని వదలుట శిష్టములేక యీమాటను గర్హించితిమి. ఇంక నదృష్టవదార్థమునందు దోషములేదని పాఠేవారును, దురభిమానము దమ చేతులతో ముఖాతస్తానమందు వంటచేసి మీకిచ్చిదని మేలెల తనదు బాబుల్ల అభ్యుష్టమందును దోషమున్నది. ఇవియున్నయు మద్యమాంసాహారముల ముసల్పానులయుఁ గైర్గి స్తవ్థులయుఁ జేతులనుండి తినుచుకేర నాద్యులకుఁ గూడ మద్యమాంసాచులనుచిను—త్రాగు—దోషము సంభవించునని వర్హించినవల్లవలే కాని పరస్పరమార్థుల సహభాషనమున నెమియు దోషము కనఁబడదు. ఒకే మతస్తులై పరస్పరహానిలాదములగు సుఖదుఃఖముల మోక్షబోగ్గ దానింప నంతవఱకు నున్నతేజుగుబుమిక్కిలి కఠినము. శేవరము దోషనపానములొక్కటగుటవలననే సంస్కరణ కాఁతాలదు. చెరువిషయములను వదలి మంచి వానిని చేయుకుండువఱకు వృద్ధికి మాయుగ హానియే కలుగుచుండును.

విదేశీయుల దాల్చాన రత్నములు రాజ్యమేర్పడుటకుఁ గారణము చెప్పి యనఁగా:- స్వదేశీయుల పరస్పరవిరోధము, మతభేదము, బ్రహ్మభక్తి దోషము, నిద్య చదువకుండుటయు జరివింపకుండుటయు, దాల్చానరత్నయందు అన్యాయంవర వివాహములు, విషయాగ్రీతి, మిథ్యాతాషణాదిదుర్గతములు, వేదవిద్య ప్రచారము లేకపోవుట ఈ మొదలగు దుష్కర్మములే కారణములు. అన్యదమ్ములు తమలోఁదాము కంహింసకొడఁగినపుడే మూఁదవవాఁడు మధ్యస్థుడై వచ్చి యింటిని ఆక్రమించుకొని భూస్థుండును, అయిదు వేలండ్ల గ్రీంథుట జరిగిన మహాభారతపు సమాచారమును మీరు వినియున్నారగుద. చూడుఁడు: అప్పుడు యుద్ధములో వాహనముల మీఁదనే తినుచును, త్రాగు చును యుద్ధముచేసిరి. అట్లే చేయవలయునురాని, పరస్పర విరోధముచేకనే సాంధ్యవులును, గౌరవులును, యాదవులును నాశనమయి పోయిరి. వారు పోయిరి కాని ఆ పరస్పర విరోధమును రోగమింపను చెన్నంటియేయున్నది. ఈ రయంతరరాక్షస మెన్నఁదేని విధివరున లేదా: ఆర్యుల సంకటను సుఖముల నుండి దూరముచేసి దుఃఖసాగరమందే ముంచివేయునా: తెలియుటలేదు. దుష్టుఁడును, గోఢ్రహతుఁడును, స్వదేశవివాళకుఁడును, నీరుఁడునగు నాదుర్యోధనుని దుష్టమార్గమందే ఆర్యులెప్పుటిసఱును నడచుచు దుఃఖములఁ

తెంచుకొనుచున్నారు. ఆద్యులనుండి యీ రాజరోగము దూరమగుటకు పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాక :

రష్యోఽథశ్యముచు రెండువిధములు. ఒకటి ధర్మశాస్త్రోక్తము; రెండవది నైర్ద్యశాస్త్రోక్తము. ధర్మశాస్త్రమందు:-

అరష్యతో ద్వికాశీనామపేద్యవృథవాటి రు. మను. ౨.౨॥

ద్వికాశి-ద్రాహ్మణ. కీర్తియ, వైకుంఠ-భూద్రులు మలమూత్రాది సంసర్గముచే నుత్పన్నమగు శాశవలమూలాదులను దినగూడదు.

వర్తయేన్నరు మాంసం చ. మను. ౨.౧౭౩॥

నానావిధములగు మద్యములను గంజాయి, తంగు, నల్లమందుమున్నగు వానిని, మాంసమును వర్తింపవలయును.

బుద్ధిం యంశో యద్భివ్యం మదకారీ పదువ్యతే॥ శార్దూల. అ. ౪. ౧. ౨౧॥

బుద్ధిని నాశనముచేయు పదార్థముల నెన్నఁడును నేవింపఁగూడదు. అట్లే పానన, చెదిన, దుర్గంధాదులచే దూషితమయిన, తాగుగ వక్యముకాని-యన్నమును-నాహారమును-దినగూడదు. మద్యమాంసాహారంగు మ్లేచ్ఛాదులశరీరము మద్యమాంస పరమాణువులచేఁ బూరితమైయుండును గాన వారి చేతి యన్నమును దినగూడదు ఒక యావునుండి పాలు, నేయి, యెద్దు, అవు, అనునివి కలుగుచు దానివిక్క జీవికమున నాయగుంజల రెబ్బదియైదు వేల యాణువందల మనుష్యులకు నుపయిచ్చును. ఇట్లు ఉపకారముచేయు ప్రాణులను ఆంపఁగూడదు. ఒకదినమునకు మంచియావు ఇటువదినేర్ల పారిచ్చును. కనిష్ఠమైన యావు రెండుసేర్ల పారిచ్చును. వీని రెంటిని గలిపి నరాసరి చేసితిమేని మొత్తముమీదఁబ్రతిదినము ప్రతిఆవునుండి పదునొకండు సేర్ల పాలువచ్చును. కొన్ని పదునెనిమిది నెంల వఱకును గొన్ని యాణు నెలల వఱకును పారిచ్చును దీనిని సగటు చేసితిమేని పంరెండు నెలలగును. ఇట్లొక్కొక్క అవు జీవికమున దానిపాంచే విలువదినాదుగ న్నేల కొమ్మిది వందల యులువదుగురు మనుష్యు లొక పర్యాయము శృష్టలు కాఁగలరు. దాని కాలు పెయ్యదూడలును, ఆణు కోదేదూడలును బుట్టునను కొందము. వానిలో రెండు గలించినను పది జీవించియుండును. వానియందు నైదు పెయ్యదూడలు తమ జీవికమున లక్ష యులువది నాల్గువేల యెనిమిది

వందల మనుష్యులను భమపాలచేద్య ప్రివణుచును. ఇత నా యాచెడ్డలు తన కీవికమున నొందువేల మడుగుల యన్నము నుత్పన్నము చేయఁగలుగును. ఆ యన్నముతో ప్రతి మనుష్యుఁడు చూడుచున్నట్లు తిన్నను, రెండు లక్షల యేఁబది వేల మనుష్యులు తృప్తులగుదురు. పాలను అన్నమును గరిపిరిమేసి చూడు లక్షల తెచ్చిడినాలుగువేల యెనిమిదివందల మనుష్యులు తృప్తులగుదురు. రెంటినిగరిపిరిమేసి ఒక ఆవు తన జీవికమందు నాలుగులక్షల తెచ్చిడియలుచువేల అణువందల మనుష్యుల నొక పర్యాయము తృప్తి పఱుచును. తరతరములు చెక్కించుకొని లెక్కలేని మనుష్యులు పాలింసఁబడుదురు ఇదిగాక యెద్దు ఇంద్రులగుట, జరుపుట మోయుట మొదలగు వనులచే మనుష్యులకు మిక్కిలి యుపకారముచేయును. పాలవిషయమున ఆవు లంతిశముగా నుపకారకములగును. మరియు నెద్దులవలె దున్నలు నుపకారములగును అట్లే గేదెలును గలవుతాని ఆవుపాలచేతను, నెయ్యి చేతను, బుద్ధి వృద్ధియయి లాభముకలుగునంత గేదెపాలచేఁగఁబడు. కాఁబట్టియే ఆద్యులు ఆవును ముఖ్యోపకారకముగ నెంచెరి. ప్రతి విద్వాంసుఁడు నీ ప్రకారమే యెంచును. మేఁతపాలచే నిజువదియయిదు వేల తొమ్మిదివందల యిజువది మంది మనుష్యులు పాలింసఁబడుదురు. అట్లే యేనుఁగు ఒంటె, గుఱ్ఱము, గొట్టి, గాడిత మొదలగు నానిచేతను మిక్కిలి యుపకారము కలుగును. (నీని విశేష వ్యాఖ్య "గోకరుణానది" యందు వ్రాయఁబడి యున్నది. ఆశ్కరఁబడుదురు) కాఁబట్టి యీ పశువులను జంతువారు మనుష్యులనిందజనుజంతు వారని తెలిసికొనవలయును. చూడుఁడు! ఆద్యుల రాజ్యముండినపుడు మహోపకారము చేయు ఈ యావుమొదలగు పశువులు చంపఁబడు చుండరేదు. అప్పుడే ఆర్యావర్త మందును, అన్యదేశముల యందును, మనుష్యాధిప్రాలు లానందముతో నుండిరి. ఏలయునఁగా పాలు నేయి, ఎద్దు, మొదలగు పశువులు మిక్కిలిగా నుండుటచే నన్నరసములును పుష్కలముగాలించుచుండెను. విదేశీయులగు మాంసాహారులదేశమునకువచ్చి గవారిపశువుల చంపువారును, మద్యపానము చేయువారును రాజ్యాధికారులయిననాటనుండి క్రమముగ ఆద్యులకు దుఃఖమే వృద్ధియగుచు వచ్చుచున్నది. ఏలయునఁగా:-

పక్షి మాలే నైవ తుం న పుష్పమి పృథ్వరాజ్యము. అ. ౧౦. ౧౩ *

వృక్షమూలమునే కొట్టివేసినపుడు పరిపుష్పము లెక్కడినుండివచ్చును.

ప్రశ్న:- అంచలు నహింసకులై లేని పులి మొదలగు మృగములు ప్రబలములు, అపు మొదలగు వశువులన్నిటిని ఇంపి తినివేయును కద. ఇత మీపురుషార్థమే వ్యర్థమయిపోవును.

ఉత్తరము:- హానిలుగలేయు మృగములనేకాదు. ఆట్టి మనుష్యులను గూడ దండించుటయు, ప్రాణములు తీయుటకూడ శ్రీశ్రీయోధి రాజుల కర్తవ్యమైయున్నది.

ప్రశ్న:- అట్లుచంపఁబడిన మృగముల మాంసము పాఠవేయవలయునా?

ఉత్తరము:- పాఠవేసినను వేయవచ్చును. లేదా తుక్కమొదలగు మాంసముదిన మృగములకు పెట్టవచ్చును. లేక కార్చి వేయవచ్చును. ఎవఁడేని మాంసాహారి ఆమాంసమునుదినను ప్రపంచమునకేమియు హానికాదు. కాని యా మనుష్యుఁడు మాంసాహారస్వభావము కలవాఁడయి హింసకుఁడౌన నుచి మాత్రము నిశ్చయము.

హింస, చౌర్యము, విశ్వాసహీనము, మోసము, కపటము అను వీనిచేఁ బదార్థములను సంపాదించి తోగించుటయే అభిక్షయము. అహింసాది ధర్మ పూర్వకముగ నార్జించిన పదార్థములను సేవించుట భిక్షయము. స్వాస్థ్యము, రోగని వారణము, బుద్ధిబలసరాశ్రమవృద్ధి, ఆయుర్వృద్ధినిచ్చునట్టి వియ్యము, గోధు మలు, వంట్లు, కందమూలములు, నేయి, పాలు, చక్కెర మొదలగు పదార్థములను దగినట్లు పరచనముచేసి, తగిన సమయ మందు, మితముగా భుజించుట భిక్షమనఁబడును. వికారములను గలుగఁ జేయు-దమదమ ప్రకృతికి విరుద్ధములైన పదార్థములను - సర్వథా వదలి విహితములగువానిని గ్రహించుటయు భిక్షమే.

ప్రశ్న:- (ఒకవల్లెములో) కలిసి వ్రోజనము చేయుటయందు రోషమున్నదా? లేదా?

ఉత్తరము:- రోషమున్నది. పరస్పరస్వభావమునుఁ బ్రకృతియుఁ గలియకుండును. భుష్టులగుట మొదలగు వారితోఁ గలిసి భుజించుటచే మంచి వారి రక్తముఁగూడ తెరిపోవును. కాన నితరులతోఁ గలిసి తినుటచేఁ గొంత చెఱుపు గలుగవచ్చునుగాని మేలు కలుగదు. కాఁబట్టి:-

సోచిష్టం కన్యదిద్దరాన్నా బ్యాచైవ తదాంతరా ।

నచై వాత్యశనం కుర్యాన్నరోచిష్టా క్షుద్రైవతేకో మను. అ. ౨. ౧. ౧. ౨౬

తనయెంగిరి యితరుల కీయఁగూడదు. ఎవ్వరితోఁజనమునకుమను దాను తుడిపఁ గూడదు. అధికముగా భుజింపఁగూడదు. రోజనము చేసిన పిమ్మట చేతులు గడిగికొనక యిక్కడి కక్కడికిఁ జోఁగూడదు.

ప్రశ్న:- 'గురోరుచ్చిన్నరోజనమ్' ఈవాక్యమున కర్థమేమిది ?

ఉత్తరము:- గురువు రోజనము చేసిన పిమ్మట పేరుగా మిగిలియున్న కుర్యాన్నమును శిష్యులు రోజనముచేయవలయునని దీని యర్థము. ముందుగా గురువునకు రోజనముచేయించి తరువాత శిష్యుడుతుడిపవలెనని లాభ్యర్యము.

ప్రశ్న:- ఉచ్చిష్టమంతయు నిషిద్ధమేని, ఈ(గలయుచ్చిష్టమగు తేనె, దూదయుచ్చిష్టమగు పాలు, ఒకముద్దఁ దిన్నపిమ్మట మిగిలినయున్నము నుచ్చిష్టములేయగును. వానినిగూడ మనము తినఁగూడదు గదా ?

ఉత్తరము:- తేనెను ఉచ్చిష్టమందుము కాని అదియనేకొవరముం పార మగుటవలన గ్రాహ్యము. దూద తనతల్లిపొడుగులోని వెలుపలి పాలుద్రాగునే కాని లోఁపంనుత్రాగదు. కాఁబట్టి యుచ్చిష్టముకాదు. దూదత్రాగి పిమ్మట తల్లి పొడుగును నీళ్ళతోఁగడిగి పతిశుద్ధమగు పాత్రయందుఁ బిండవలయును ఇతరనయుచ్చిష్టము తనకు వికారకారకమును గాదు. ఒకరి యెంగిరి మఱియొకరు తినగూడదనుట న్యాయము. ఏలన తన ముఖము, ముక్కు తెని, తన్ను, గుహ్యేంద్రియముల, మల మూత్రాదులనంటుట యసహ్యముకాదు. కానియితరుల మంమూత్రముల నంటుటయం దసహ్యము కలుగును. కాఁబట్టి తనయెంగిరి తనకు వికారము కాదనుట విపరీతముకాదు. కాఁబట్టి యితరులయుచ్చిష్టమును-ఎంగిరిని తినకుండుట మనుష్యులందఱు తుదితము

ప్రశ్న:- స్త్రీపురుషులుగూడ పరస్పరము ఉచ్చిష్టము తినఁగూడదా ?

ఉత్తరము:- తినఁగూడదు. వారిశరీరస్వరావములును తిన్నరిన్నములే.

ప్రశ్న:- మనుష్యమాత్రులు వందినదానిని తినుటచే నేమిరోషము, బ్రాహ్మణశరీరము రక్తము, ఎముకలు, మాంసము, తోలు, పినితోఁ గూడి యున్నట్లే చందాలాదులశరీరములు నక్షేర క్తముమున్నగువానిచే గూడియున్నవి కాఁబట్టి మనుష్యమాత్రునిచే వందఁబడిన దానిని తినుటయం దేమి రోషము ?

ఉత్తరము:- దోషమున్నది; ఏయనగా నుత్తమపరార్థమును దివి
 త్రాగుచిత్రాహృదీత్రాహృయం శరీరములందు దుర్గందాదిదోషరహితములగు
 రతోపిర్యములుత్పన్నములగునట్లు చందాలురశరీరములందుగావు. దాండాలుర
 శరీరము దుర్గందమైన ఒకమాటువుంటే నిండియుండును. త్రాహృతాదుల
 వట్లుండవు. కాబట్టి త్రాహృతాది ఉత్తమవర్ణములవారితేతః దిన పరిసినదే
 కాని, దాండాలాదిపిరులగు మాంసాదిగలచేతః దినగూడదు. తల్లి, ఆత్మ,
 వదినె, కూతురు, కోడలు, మున్నగువారి శరీరమువలెనే మీ ప్రీతశరీరమును
 గలదు. తల్లి మొదలగు ప్రీతితో, స్వప్రీతితో వర్తించునట్లే వర్తించరని
 మిమ్మెవ్వరేని అడిగిన మీరు సంకోచపడి యూరకుండవలసి వచ్చునుగదా.
 చేతితోను, నోటితోను, ఉత్తమాన్నములు తిననగునట్లు దుర్గందములును దిన
 నగునా. మజేల చులాడులను దినరని అడిగిన తాగుగ నుండునా.

ప్రశ్న:- ఆవు పేదచే నలుకునట్లు తమ పేదచే నేయలుకదు.
 చాకా రోనికిః జేదరెచ్చుచువలన నాస్థలము మరినమైపోరా.

ఉత్తరము:- ఆవుపేదయందు మనుష్యుని మలమువంటి దుర్గందము
 లేదు. ఉగటః గరిగియుండును. కాబట్టి కీప్రముగా పేదైతరు. వస్త్రములు
 రెడవు. మరినముగాదు. మన్నునుండి దుమ్ములేచునట్లు పేదనుండి లేవదు.
 మన్నును గలిపి యలుకుటచే జూచుటకు నందముగానుండును. ఇతఃలోత
 నాదులు చేయుటచేతను, నేయి, చక్కెర, ఎంగిరి వదుటచేతను పాకకాం
 మరినమై పోవును. దానిచే నీగలు, పుడుగులు, విశేషముగా నటలేరును.
 ఇతఃనాస్థలమును బ్రతిదిసమును ఊర్చి పేద మన్ను వీనితో నలికి యన్ని విర
 ముల క్షత్రముగా నుంచుకొనవలయును. గచ్చుటిల్లయ్యె నేని పీటితో తాగుగః
 గడుగః దగును. దానిచే బాక్సొత్తదోషములన్నియు నివృత్తియగును. తుర
 లల వంటియింద్లయందొవైపున బొగ్గులు, ఒకవైపున బూడిద, ఒకవైపున
 కడైలు, అక్కడః లగిరిన కుండలు, ఇక్కడ నెంగిరి గిన్నెలు, అక్కడ
 నెముకలు, ఇక్కడి మన్నుపడి తఱగింటే నిండి అనహృముగా నుండును.
 ఎవః దేనిశ్రేష్ఠపుడును అక్కడకుఁబోదకున్దెనేని పనునము చేసికొనును.
 మఱియు తురకలు పేదచే వంటియిల్లులుకుటయందు దోషము గందందురు.
 వారు దమప్రాయోగో నిరుకటకార్చి యానిప్పుతోఁ జాట్టలుగాయచి చేతను

దమయంతిగోదంకు పేదబూయించుచితేతను ద్రష్టుంగుటయే గాక వారి చౌరా కూడ లోష్టమైపోవుననుటకు సందేహముండుగద.

ప్రశ్న:- చౌకారోగూర్పుండి లోజనము చేయుచు మంచిదా? వెలుపల దుపించుచు మంచిదా?

ఉత్తరము :- సుందరరమణీయస్థానమని దోచినచోట గూర్పుండి లోజనము చేయవలయును. కాని, అవసర యుద్ధాదులయందుమాత్రము గుఱ్ఱము మొదలగు యానములమీద గూర్పుండియో, నిలుచుండియో తినుటయు, ద్రాగుటయు నత్యావశ్యకము.

ప్రశ్న:- తనచేతిలోజనమే చేయవలయునా? ఇరటలచేతిది తినగూడదా?

ఉత్తరము :- ఆత్యులు పరిశుద్రముగ వంట చేయుదురేని అత్యులందఱతో సరిగకూర్పుండి లోజనముచేయుటయందేమియు హానిలేదు. కాస్తూడాదివర్తవృత్తి పురుషులే వంటచేయుచు ఆచుకును. ఓర్పును, పాత్రలను లోముచునుండురేని విద్యాదిగుణములెన్నటికిని వృద్ధిపొందజాలవు. చూడుడు: యధిష్ఠిరమహారాజు చేసిన రాజసూయయజ్ఞమందు భూగోళమందలి రాజులును, ఋషులును, మహర్షులును వచ్చియుండిరి. అందఱు నొకటే పాకకాలయందు లోజనము చేయుచుండిరి. క్రైస్తవ మహమ్మదీయాది మతమతాంతరములు ప్రజలమై తమలోదమకు విరోధములు కలిగి మద్యపానము, గోమాంసాదిలోజనము చేయఁదగిన వాటినుండి లోజనాదుల యందుఁ గక్షలు కలిగెను. చూడుడు: కాబూలు, కందహారు, ఈరాన్, అమెరికా, యూరోపు మొదలగు దేశముల రాజకన్యలగు గాంధారి, మాద్రీ, కిరూని మొదలగు వారిని అర్యావర్తీయులగు రాజులు వివాహమాడిరి. ఇతని మొదలగువారు క్రౌరవ పాండవులతో గలిసి లోజనాదులు చేయుచుండిరి. విరోధించుచుండలేదు. ఏలయునగా నప్పుడు భూగోళమందంతట నొక్కవేదోక్త రక్కమే యుండెను. అందర నిష్టయు దానియందేయుండెను ఒకరి సుఖదుఃఖ హానిలారముల నితరులు తమవని తలంచుచుండిరి. అప్పుడే భూగోళమందు సుఖముండెను. ఇప్పుడనేక మతస్థులగుటచే మిక్కిలి దుఃఖము, విరోధము వర్ధిల్లినది. దీనిని దూరపఱచుటయే బుద్ధిమంతుల కుచితము. మిత్థామతములు క్రమముగానశించుట కా పరమాత్ముకందజమనస్సులందు సత్యమతాంకు

మును నాడునుగాని. ఈ విషయమునందు విద్వాంసులందఱును విచారించి విరోధము వదలి యానందమును చృద్ధిపఱుచునగాక.

ఇది సంక్షేపముగ ఆచారానాచార భిన్నైకత్యముల విషయము. ఈ గ్రంథపూర్వార్థ మివటియన నముల్లాసముతో ముగిసినది. ఈ సముల్లాసములయందు విశేషించి అందనములు వ్రాయఁబడలేదు. ఏలయనఁగా మనుష్యులు సత్యానందవిచారముందు నిచుకేని సామర్థ్యమును వృద్ధిపఱుచుకొన నంతవఱకు స్థూల సూక్ష్మ అందనల యధిప్రాయమును దెలిసికొనఁజాలరు. కాఁబట్టి మొదట సత్యజ్ఞయే యెల్లర కవదేశింపఁబడినది ఇత నాలుగు సముల్లాసములుగల యుత్తరార్థముందు అందనమందనములు వ్రాయఁబడును. ఈ నాదిగింటిలో మొదటిసముల్లాసమందు నార్యాపరీయ మతమతాంతరములయు, రెండవదనియందు తైసులయు, మూడవ దనియందు (గై)స్తవులయు, నాల్గవదనియందు ముసల్యసులయు మతభంగన విషయములు వ్రాయఁబడును. విష్ణులిఁ బడునాల్గవ సముల్లాసాంతమందు స్వమతమును జూపింప బడును. విశేషించి అందనమందనము జూడఁగోరువారీనాలుగు సముల్లాసములందుఁ జూపనగును. అక్కడక్కడ పది సముల్లాసములలోనే కొంత భంకరమును మందనమును చేయఁబడినది. ఈ పదునాలుగు సముల్లాసములను ఒక పాఠము వదలి న్యాయవృత్తితోఁ జూచువారికి నార్థయందు సత్యార్థప్రకాశము వదిలి యానందమందులరును. హలము. యరాగ్రహము. ఈర్ష్య వీనితోఁ జూచువారికిఁగాని, వినువారికిఁగాని ఈ గ్రంథాధిప్రాయము యథార్థముగ విచితమగుట మిక్కిలి లలితము. కాఁబట్టి యథాతీతిని విచారించనివాఁడు దీనియతి ప్రాయమును దెలిసికొనలేక ముఱిగిపోఁగలడు. సత్యానందవిద్వైయముచేసి బుద్ధ్యమును గ్రహించి యసత్యమునువదలి పరమానందమునొందు గుణగ్రాహుడే విద్వాంసులై, రక్కారకానుమోక్షములను పలములనుకొంది ప్రసన్నులై యుండురు. ఇదయే విద్వాంసుల కర్తవ్యము.

ప్రేమద్వయానంద సుసంపత్తిస్వామి కృతమును
 సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థప్రకాశమున
 ఆచారానాచార భిన్నైకత్య విషయములుగల
 దశమ సముల్లాసము సంపూర్ణము

సత్యార్థ ప్రకాశము

ఉత్తరార్థము

అనుభూమిక

వేదోక్త సమస్తవిషయములను విద్యకు విరోధించిగవి కావు. ఏలన బదువేరసంవత్సరములకుఁ బూర్వము వేదమతము తప్ప మఱొక మతము లేకుండెననుటయే నిర్వివాదాంశము. మఱి వేదప్రచారము రోపించుటకు మహా చారతయుద్ధమే కారణము. ఆరోపమువలన నవిద్యాంధకారము భూగోళ మంతట నావరింపఁగా మనుష్యులబుద్ధి త్రమచెంది, యెవనికిఁ రోచినమత మును వారు ప్రవేశపెట్టుచు వచ్చెను. వానియన్నిటిలోను వేదవిరుద్ధములైన పౌరాణిక జై నత్తై స్తవ మహామృతీయములను నాచుగుమతములే యన్ని మతములకును మూలములు. ఇవి యొకదానివెనుక నొకటి క్రమక్రమముగాఁ బ్రచరితమైనవి. ఈ వారిగింటి కాటలు వేయింటికంటెఁ దక్కువలేవు. సమస్త మతవాదులకును, వారికిఁబుట్టకును, దక్కిన యందఱుకును ఐరస్పరము సత్యా సత్య విచారణ చేయుటలో నధిక పరిశ్రమగాకుండుటకొఱకే ఈ గ్రంథమును రచించితిని. అందఱుఁ దెలియుటయే ప్రయోజనమనిపించి, దీనియందు సత్యమతమందనమును, అసత్య మతమందనమును వ్రాసితిని. నా బుద్ధికొలఁది నావిద్యానుసారము ఈ నాల్గుమతముల మూలగ్రంథముల నవరోకించుచువలన నాకురోధనదీనంతసందఱయొనుటనివేదించుటయేయు త్తమమయూహించితిని. ఏలయనఁగా, గుప్తమైనవిజ్ఞానము మరలలభించుటసహజముకాదు. పక్షసాతము వదలి యీ గ్రంథమునుఁ జదువుచువలన సత్యాసత్యమతము లెల్ల రకుఁ దెలియఁ గంపు. పిమ్మట వారివారి తెలివికొలఁది సత్యమతమున గ్రహించుటయును. అసత్యమతములను ద్యజించుటయును వారికి సులభమగును. ఏనిలోఁ బరాకాడి గ్రంథములనుబట్టి కాని కాథాంతర రూపములనుబోంది. యాచార్యవర్త రేఖ

మునందుఁ బ్రదర్శితమైయున్న మతముల గుణబోధములను సంక్షిప్తముగా నిపదునొకందవ శముల్లాసమునఁ గనబఱచుచున్నాఁడను. ఒకరికి హానిగలుగఁ జేయుటగాని, యొకరితో విరోధముఁబూనుటగాని నా యధిప్రాయముకాదు. కాని సత్యాసత్యనిర్ణయముఁ జేయుటయుఁ జేయించుటయు నాపని. కావున నాయీతాత్యమునకారమని యెన్నకపోయినను, విరోధము మాత్రముచేయకుఁడు. ఈ రీతినే మనుష్యులందఱును న్యాయవిచక్షణగల్గి వర్తించుట యత్యుచితము. మనుష్యుఁడై పుట్టినది సత్యాసత్యనిర్ణయము చేయుటకును జేయించుటకునే కాని, వాదవివాదములొనర్చుచు విరోధము బూనుటకుఁగాని. కలిగించుటకుఁగాని కాదు. ఈమతమతాంతరముల వివాదములవలన జగత్తునందు నింత వఱకుఁ బుట్టినట్టియు, నిప్పుడు పుట్టుచున్నట్టియు, నికముందుఁబుట్టఁబోవు సత్తియు ననర్థములను ఒకపారరహితులైన విద్వాంసు లెఱుగనవచ్చును. ఈ మనుష్యజాతిలో మిథ్యామతమతాంతరముల పరస్పర విరుద్ధవాదములు దూరము గానంతవఱకు నన్యోన్యసందము కలుగఁజాలదు కావున మనుష్యులమగు మన మందఱమును, అందులో ముద్యముగా విద్యజ్ఞులును ఈర్ష్యాద్వేషములను పడరి. సత్యాసత్యనిర్ణయముచేసి సత్యగ్రహణమును ఆసత్యపరిత్యాగమును జేయఁ జేయింప గోరుట యసాధ్యముకాదు. ఈ విద్వాంసుల విరోధమును బట్టియే యందఱును విరోధమును వలతోడగులువడియున్నారనుటకు సందేహములేదు. కాని స్వార్థసకత్వమునకు లోబడక యందఱుప్రయోజన సిద్ధి కొఱకుఁ బాటుపడదలచిన నై కమత్యమిప్పుడుగూడఁ గలుగవచ్చును. దీనికి గావలసిన యుపాయముల సిగ్రంథముచివర వ్రాయఁగలవాఁడను. సర్వశక్తి మంతుఁడగు పరమార్థ మనుష్యులందఱు నొక్కమతమునే యవలంబించునట్టి యుక్తాహమును వారి యర్థులందుఁ బ్రకాశింపఁజేయునుగత.

విద్యర్థుల కిరోమఱులకు చివరముతోఁ బనిలేదు.

ఏకాదశ సముల్లాసము

ఆర్యావర్తీయ మత ఛందస మండనములు

ఇప్పుడు ఆర్యావర్తదేశమునందు నివసించు నార్యజనుల మతముల ఛందసమండనములు లేయఁబోవుచున్నాను. భూగోళమునం దార్యావర్త దేశమువంటి దేశము మఱొకఁబడియునులేదు. కావుననే యీ భూమికి సువర్ణ భూమి యని పేరువచ్చినది. ఏలయునఁగా నిది సువర్ణరత్నాదుల సుతృప్తముచేయును. ఇందువలననే సృష్ట్యాదియందు దార్యజను రీదేశమునకువచ్చి నివసించిరి. కాఁబట్టి సృష్ట్యత్పత్తి ప్రకరణమున ఉత్తమపురుషులను ఆర్యులనియు, వారికంటె ననుష్ఠై నవారిని దస్యులనియు వ్రాసి యున్నాఁడను. భూగోళమునఁగల దేశముల వారందఱును ఈ దేశమునే ప్రశంసించుచున్నారు. ఇతఁ ఁరుగవేదియను తాయి యున్నదనుమాది యబద్ధముకాని యీ దేశ మే యర్ధార్థమైన పరుగవేదియనియు, రోహదూప దరిద్రావస్తతోనున్న విదేశీయులు దీనిఁ దాకినమాత్రాన సువర్ణముగా - రహద్యులుగా - మాఱుచున్నారనియు నిశ్చయముగాఁ జెప్పవచ్చును. ఏల దేశప్రమాదస్య సకాశా దగ్గజన్మనః ।

స్యం స్యం చరిత్రం శిక్షేరః పృథివ్యాం సంప్రమాదవాః ॥మను. ౨. ౨౦॥

సృష్టి మొదలుకొని ఇంకం నంవత్సరములకుఁ బూర్వమువఱకు ఆర్యులు సామ్రాజ్య చక్రవర్తులుగా ననఁగా భూగోళమంతట నేకచక్రముగా రాజ్య మేలుచుండిరి. ఆన్యదేశములందు మాందలి రాజులు ఆనఁగా సామంత రాజులుండిరి. ఏలయునఁగాఁ గౌరవపాండవులవఱకు నిచ్చటి రాజ్యమునకును, రాజకాసరమునకును భూగోళమందలి రాజులందఱును, సమస్త ప్రజలును రోఁబడి వర్తింతుచుండిరి, చూడుఁడుః సృష్ట్యాదియందు రచియింపఁబడిన మనుస్మృతిలోఁ దానికి బ్రమాణముగా నిట్లున్నది. "ఈ ఆర్యావర్తదేశమునందుఁ బుట్టిన బ్రాహ్మణుల (విద్వాంసుల) చలన భూగోళమందలి మనుష్యులు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య కూట్ర దస్యుష్టేచ్ఛాచులందఱును - తమతమ యర్హ విధ్యలను, జరిత్రాదులను నేర్చుకొందురుగాక" యుద్ధిష్ఠిరమహారాజ రాజనూయయజ్ఞము జరిపినపు డును, మహాచారకయుద్ధము జరుగువఱకును సమస్తరాజ్యములు నిచ్చటి రాజ్యా

దికాంమునకు రోచియుండెను. వినుడు: దీనాదేశపు రగదత్తుడు, ఆమెరికా దేశపు బ్రహ్మచారుడు, యారపుదేశపు దీదారాక్షిడు (పిల్లి కండ్లు గలవాడు), ఈరానుదేశపు కయ్యడు, మొదలగు రాజులందఱు నాజ్ఞాపరులయి రాజసూయయాగమునకు, మహాభారత యుద్ధము పరుసుపర్వయుండిరి. మువ్వయిం రాజ్యపరిపాలనకాలమందు రావణుడును అజితులో (బడియుండెను. రామ చంద్రనికాలమున నాతడు విరోధికగా, రామచంద్రుఁ డారావణుని శిక్షించి, రాజ్యమునుండి తొలగించి, యాతనిసోదరుఁడగు విభీషణునకా పదవిమోసంగెను. స్వాయంతువరాజు మొదలుకొని పాంచవులవఱకు ఆర్యుల చక్రవర్తి రాజ్యము సాగుచుండెను. సరమాత్ముని సృష్టియందు అలిమానులు, అన్యాయకారులు, అవిద్యాంసులు నై నవారిరాజ్యము బహదీనములు వెల్లడు. కాపుననే పిమ్మల నొకరితో నొకరు విరోధముని, పోట్లాడి నశించిరి. ప్రయోజనమునకన్న నరికముగా దనము హెచ్చినపుడు ఆలస్యము, పురుషార్థరాహిత్యము, ఈర్ష్య, ద్వేషము, విషయాసక్తి, ప్రమాదము హెచ్చుననుట ప్రపంచమున సహజమే. ఇందు వలన విద్యాశిక్షలు నశించి దేశమందు మద్యమాంససేవనము, కాంబవివాహము, ప్లేట్రాచారాది దుర్వ్యసనములు, దుష్టగుణము లభివృద్ధిగను. ఇత యుద్ధవిధాగమునందు, యుద్ధవిద్యాకళలము, తన్నెదిరించువాడు కూలోకమందు మహాయోధుడునులేదన్నంత గొప్ప నైస్యము: దిగినపుడు జనులలోఁ బాపము నరిమానము (జెరిగి, అన్యాయమువృద్ధిచెందును. అప్పుడు పరస్పరము వైర భావమానఁగా ఒరికంటె నరికనమద్దుడు అప్రసిద్ధకులమువాఁడొకఁడు మహామృదీయవాఁల నిదరించి వారిరాజ్యము చిన్నచిన్నము చేసిగ శివాజీ గోవింద సింహుంవలె-వారి నెదిరించుచును.

అత మేరై ర్వా వరేఽన్యే మహాధనుర్ధరాః చక్రవర్తిసః కేచిత్
సుదృఢ్మనో దూరిత్యుష్ణేంద్రదృఢ్మనో భువంయాశ్వ యౌవనశ్వ
వర్ధ్యశ్శ్వాశ్వవతి కళిండు హరిశ్చంద్రాఽం బరిష వనత్తు వర్తాది
యాయోగ్యదేశద్యావ సేవదయా: అత మత్రుత్త రతత వ్రత్యతయో
రాజసః: పైత్ర్యువని. (చ గ. ౪౦ vs

సృష్టి మొదలుకొని మహాభారతయుద్ధపర్యంతము ఆర్యులలో శృన్నురే చక్రవర్తులు (సామ్రాజ్యరాజులు) గా గుండరిని యీ ప్రమాణమువలన నిర్ణ

మగుచున్నది. అట్టివారికిఁబుట్టిన సంతానము, తమ యదాగోచరమువలన ఇప్పుడు రాజ్యపదవిచ్చ్యుతులై విదేశీయులకుఁ బాదాక్రాంతులై యున్నారు. సుద్యుమ్నుఁడు, భూరిద్యుమ్నుఁడు, ఇంద్రద్యుమ్నుఁడు, కువలయాశ్వఁడు, యౌవనాశ్వఁడు, వర్ధిర్యాశ్వఁడు. ఆశ్వవతి, శశదిందువు, హరిశ్చంద్రుఁడు, అంబరీషుఁడు, నగక్షుఁడు, సర్వాతి, యయాతి, అనరణ్యుఁడు, అక్షసేనుఁడు. మరుత్తు, తరతుఁడు అను నీ జగత్ప్రసిద్ధ సావ్యభౌమచక్రవర్తుల నాచుమురిపి వ్రాయఁబడియున్నట్లే, మనుస్మృతి మహాభారతాది గ్రంథములందును స్వాయంభువాది చక్రవర్తుల నాచుములు స్పష్టముగా వ్రాయఁబడియున్నవి. దీని సజ్జనువా రట్లానులు. పక్షపాతబుద్ధి గలవారు.

(ప్రశ్న:-గ్రంథములందు వ్రాసియుండు నాగ్నేయాస్త్రిదివిద్యలు సత్యమగునాదాదా; తుపాకులును, గుండ్లునాసమయమునందుండెనా లేదా:

(ఉత్తరము:-అ మాకు సత్యము; అవి పదార్థవిద్యవలన గలుగును. కావున నా శస్త్రములు గూడ నుండెను.

(ప్రశ్న:-అవి దేవతరమంత్రములవలన సిద్ధించుచుండెనా యేమి:

ఉత్తరము:-కారు. ఆత్మశస్త్రములు మంత్రములవలన సిద్ధించుచుండెనవగా ఆలోచనమువలన వానిపొందించుచు ప్రయోగించుచుండి రన్నమాట) శబ్దమయమైన మంత్రమువలన నేత్రవ్యమును బుట్టిదు. మంత్రమువలన నగ్ని పుట్టునది యెవరై ననుబెప్పిన నది జపించువారిహృదయమును, వారినాతను, మొదల తస్యముచేసివేయును, శత్రువులను జంపఁజోయి వారేదత్తురు. రాజకార్యములను విచారించువాఁడు "రాజమంత్ర" యనఁబడునుకదా; అట్లే ఆలోచనమునకు మంత్రమనిపేరు. మంత్రము (యోచన) వలన సమస్తజగత్పదార్థముల జ్ఞానము మొదలఁ గలుగును. విష్ణుకుఁడ్రయశ్శముచే ననేకవిధములగు పదార్థములును, క్రియాకౌశలములు నుత్పన్నమగును. రోహముతో నొకణమునుకొని, గుండునుగాని చేసి(నిప్పుముట్టించిన వాయువునందుఁజొగవ్యాపించి మార్కరత్తి సోకుటవలననో, వాయు స్పర్శవలననో ప్రజ్వలితమై పై తెగయు నట్టి) ఒకపదార్థమును దానియందుంచిన నది యాగ్నేయాత్మమగును. మఱి యొకఁడు దానిని నివారించదలచిన దానిమీదనే వాడుకాత్మమునుపదలపరయుచు, అనఁగా నొకశత్రువు నేరొకశత్రు సేనమీద నాగ్నేయాత్మమునుపదలరిచంప

దలచినపుడు, ఏమిటి సేనాధిపతి తన సేనను రక్షించుకొనుటకు వాడుకాస్త్ర ప్రయోగమువలన నాగ్నేయతాత్రమును నివారించును. ఆ వాడుకాస్త్రమును కొందఱ క్రవ్యయోగమువలనఁ గలుగునట్టిదే. ఆ క్రవ్యయోగమువలనఁబుట్టుపొగకు వాయుస్పర్శ కలుగగానే మేఘముల్పన్నమై యప్పుడే వాన కురిసి అగ్నిని జల్లార్చును అటువంటిదే “నాగపాశము”. అనఁగా దాని ప్రయోగమువలన శత్రువుల యంగము బయలలోఁబడుటవడును. మోహనాస్త్రమును అట్టిదే అనఁగా దానిలో మత్తువదార్తములుండుటవలన దానిపొగ తాటి శత్రుసేన నిద్రచెందును. అనఁగా మూర్ఛతోపును ఈ విధముననే సమస్త శస్త్రాస్త్రములు గలుగుచుండెను మఱియు నొకవంటినో, అర్ధమునో, ఒక పదార్తమునో కొని విద్యుత్తునుగలుగఁజేసి శత్రునాశమును జేయుచుండిరి. దానినిగూడ నాగ్నేయత్రమనియు, రాశివశత్రమనియుఁ జెప్పుదురు. “ఐందాళు” (తుపాకి) “తోపు” (పిరంగి) అనునవి అత్య దేశదాషలతోని పేరులు గాని సంస్కృతమునకు. అర్ధావస్థీయవాషలకు నెందినవిలావు. (‘పిరంగి’కి సంస్కృతార్థ దాషలందు “శత్రుహ్ని” యనియు, ‘తుపాకి’ కి సంస్కృతార్థదాషలందు “తుకుందీ” యనియు నామములు.) సంస్కృతవిద్య చదువనివారు త్రమచెంది యొకదానికొంటి వ్రాయుచు నొకదానికొంటి తెచ్చుచు నున్నారు. బుద్ధిమంతులగు వారు దానిని బ్రమాణముగా సంగీరింపరు టాగోళమునందు వ్యాపించి యుండు వివ్యంస్నియు నార్ధావస్థ దేశమునుండి, మిశ్రదేశములవారు గ్రహించిరి. వారివలన యూనానులును, వారివలన రోమనులును గ్రహించిరి. వారి వలన యూరపు అమెరికాది దేశములం దలరచనువ్యాపించెను. ఇప్పటికిని సంస్కృతవిద్యా ప్రచారము ఆర్ధావస్థ దేశమునందున్నంత మఱి యే యన్య దేశమునందునులేదు. జర్మనీదేశమున సంస్కృతవిద్యాప్రచారమత్యధికముగా నున్నదనియు, మోక్షమూలముగాను చదివినంత సంస్కృతము మఱియెవ్వరు చదువలేదనియు సమట వట్టిమాట. ఏలయనఁగా “నిరస్త పాదపే దేశే ఏరందోపి ద్రుమాయతే” ‘యస్మిన్ దేశే ద్రుమో నాస్తి తత్తై రంతోఽపి ద్రుమాయతే’ చెట్టులేనీసుయందాముదపుచెట్టేమహావృక్షమగు నన్నట్లు యూరోపుదేశమున సంస్కృతవిద్యాప్రచారము లేకపోవుటవలన జర్మనీదేశమువారును, మోక్షమూలముగాను, చదివిన కొంది చదువే ఆ దేశ

మునకు గొప్పయైనది. కాని యార్యావర్త దేశము లోనిపండితులను బట్టి చూచిన వారు లెక్కబడిరారు. ఏలయునగా జర్మనీదేశవాసియగు నొకయోదా ప్యుగెన(ప్రిన్సిపల్) వ్రాసిన యొకకాటునుజూచుటవలననింట్లకమునవ్రాసిన కాటులవర్తముచేయువారుకూడజర్మనీదేశమునఁదట్కువఁగానున్నారనినాటఁ దెలి సినది. మఱియు మోక్షమూలరు దొరగారి సంస్కృతసాహిత్యమునాయనవ్రాసిన పేదవ్యాఖ్యను గొలఁదిగా జూచితిని. దానివలన మోక్షమూలరుగారు ఆర్యావర్త ములోని యాయాపండితులువ్రాసిన తీతలననుసరించి యేదోయొక విధముగా వ్రాసినారని గుఱైరిగితిని. దానిలోనొకదోట :-

యంజుర్తి బ్రహ్మచరుషం చరంతం పరిశుషుషః॥దంతే రవా దివిజుః॥౧.౧.౧॥

అను నీ మంత్రమున బ్రహ్మశక్తమునకు గుఱ్ఱముపరమున శర్థముచేసి వాడు. ఇంతవఱకు సూర్యునివరమున సాయదాచార్యులచేసిన యర్థము బాగుగా నున్నది. దీనికి వరమాత్యవరమునలేనువ్రాసిన సరియైనయర్థము నాచేరదినఁ బడిన, 'ఋగ్వేదాది దాష్టకూమిక' యందు మీరు చూడవచ్చును. దీనిలో జర్మనీ దేశమువారికి, మోక్షమూలరుగారికి సంస్కృత విద్యయం దెంత పాం డిత్యమున్నది మీరే గ్రహింపవచ్చును. (భాగోళమం దంతటను వ్యాపించి యుండు సమస్త విద్యలును, మతములును ఆర్యావర్త దేశమునుండియే ప్రచారమునకు వచ్చినవన్నమాట యచార్యము ప్రాంసుదేశపు (ఫ్రాన్సిస్) వాసియగు "లై కాలయట్" అను విద్వాంసుఁడు ననుస్తవిద్యంతును, తుల ములకును నిదియైయున్న ఈ యార్యావర్తదేశమునుండియే సమస్తవిద్య లును, సతలమతములును ప్రచారమునకువచ్చినవని తన "లైవిర్ ఇన్ ఇండియా" అను గ్రంథమున వ్రాయుచుఁ బరమాత్మనుగూర్చి, "ఓ వర మేశ్వరా! పూర్వకాలమున నార్యావర్తదేశ మెట్టియున్నతస్థితియందుండెనో, యట్టి మున్నుతస్థితిని మా దేశమునకుఁ బ్రసాదించుము" అన్న ప్రార్థన, మీరా గ్రంథమునఁ జూడవచ్చును. అటులే "చరాకోహ" అను తుదస్కూ రాజకూడ సంస్కృతమునఁగల న పూర్ణవిద్య యేదాపయందును లేదనియే నిశ్చయించినాఁడు అతఁడురచించిన యువనిషత్తుం దాషాంతరమున, "నే నరద్వి మొదలగు ననేకభాషం నర్థసిందిరిని. కాని నా మనస్సందేహములు దూరమై యానందముకలుగలేదు. ఏమిట సంస్కృతమునర్థసిందిరిని; ఏం

టిని. అప్పుడు నా సందేహములు దూరమై నా కమితానందము కలిగెను. "అని వ్రాసియున్నాడు. కాళిలోనున్న 'మానమందిరమున' "శంభుమార చక్రమును" జూరారు. అనినిఁ జూర్తిగాఁ గాపాడువాని లేకున్నను, ఇప్పటికి ఐగోళమునుగుఱించిన యనేకసమాచారములను మనకుఁ దెలియఁజేయుచుంకటి యుత్తమస్థితిలో నున్నది. "సదా యా జయపుష్పాశ్చతుః" విజిగ్రహదీయమున్న దానిని దాగుఁజేయించిన దాగుగనుంచును. దాని యటువంటి శిరోమణియైన యీ దేశమునకు మహాభారతయుద్ధము కలుగఁజేసిన హానివలన వింతవఱకు నది మఱలఁ జూర్వదశకు రాకున్నది. అప్పుడమ్ములలో నొకరినొకరు చంపుకొనఁబొందినపుడు సాకనమగుచి కేమినందేహము :

వివాళకాలే విపరీతఙ్గిః పృథ్వదాశ్చయః. సిరివ. అ. ౧౬. ౫౦

వివాళకాలము సమీపించినపుడు, విపరీతఙ్గిత్వలిగి విపరీతకర్మల చేయఁదొడఁగుదురు. ఎవరు ఙ్గిరెప్పినను వారిపాలిటి కడియపుడు విషముగాఁ దోచును. విపరీతమును జేరించిన నది యమృతప్రాయముగా నుండును. గొప్పగొప్ప విద్యాఁదులు, రాజులు, మహారాజులు, ఋషులు, మహర్షులనేకులు మహాభారత యుద్ధమున బలిగా నర్పింపఁబడిరి. మఱియుననేకులు మృత్యువు వాతఁబడిరి. అనంతరము విద్యయుఁ నేదో క్షరర్కప్రచారమును నష్టముకాసాగెను. ఒవరియం దొకరికి కర్షణయు, ద్వేషమును, అభిమానము కలిగెను. బలవంతులైనవారు తన చేతిఁబట్కిన దేశమును లోబఱచుకొని, తానొక రాజయిహుచ్చుండెను. ఇట్లు ఆర్యావర్తదేశమం చంపఁటను రాజ్యము తునకలు తునక లైపోయెను. ఇత ద్వీపద్వీపాంతరములందు రాజ్య వ్యవస్థ చేయు వారెవరుఁ బ్రాహ్మణులే విద్యావిహీనులై నపుడు క్షత్రియులును వైశ్యులును, శూద్రులును, విద్యాగంధ రహితులగుటకు సందేహమేమి : పరంపరగా వేదాది శాస్త్రముల నర్థనహితముగ నర్థనిండు ప్రచారము లోపించెను. బ్రహ్మణులు కేవలము తమ పొత్తికొఱకుఁ బఠవలెఁ బఠించుచుండిరి. వారా గ్రుద్ధిపాకము గూడ క్షత్రియాదులకుఁ జెప్పలేదు. విద్యావిహీనులై నవారు గురువులు కాన రంపించినపుడు, రంపపటాధర్మములు వారిలో నధికమగుచువచ్చెను. తమ దీవిశార్థము బ్రాహ్మణులందఱునుజేరి, కుట్రలుపన్ని క్షత్రియాదుల కీర్తిఁను నుపదేశింప నిశ్చయించుకొనిరి. "మేమే మీరుఁ బాఠనియ దేవతలము, మా

నేవచేయక ముక్తిగాని స్వర్గముగాని మీకులభింపదు. మా నేవచేయకపోయిన మీరు హిరణ్యకశిపునఁబడుదురు" అని చెప్పసాగిరి. పూర్వవిద్యావంతులైన రక్షాత్ములను బ్రాహ్మణులని పూజనీయులని వేదములందు. ఋషి ముని ప్రోక్త శాస్త్రములందు వ్రాసియుండఁగా నా గౌరవమును మూఢులు విషయంపటులు, కపటులు, దర్శవిహీనులు నగువారు తమయం దన్వయింపఁజేసి కొనిరి. కాని యింతటితో నా యాప్తులగు విద్యాంసులంశము రిమాఢ్యుల యం దెట్లునంఘటిల్లి గలఁపునంస్కృత విద్యావిముఖులై యున్న యజమానులు (క్షత్రియులు) వీరుచెప్పెడు శం. తోఁదరక మాచరింపనిఁజేసి నమ్ముదు వచ్చిరి. ఆప్పుడీ నామమాత్రబ్రాహ్మణులు మరింతతెలఁచేగి వారిని తమ వాగ్దాంమునఁ జిక్కించుకొని—బ్రహ్మవాక్యం జనార్దనః "పాంచవగీత"

"బ్రాహ్మణుని నోడినుండి వచ్చిన మాచరిన్నియు సాక్షాద్యగవంతుని ముంముసుండి వెదలివచ్చినవనియే నమ్మవలయును." అని చెప్ప నారంభించిరి. ఇట్లు తెలిపిలో నందులును, దనములో బాహ్మణుల ననఁగా విద్యాశ్రేణములేని దనాఢ్యులైన క్షత్రియులు ఈ వ్యర్థబ్రాహ్మణనామమాత్రులకు శిష్యులుగాలించుట వీరి విషయానందమునకు సుపచనము లభించినట్లయ్యెను. అప్పుడు వీరు పృథ్వియందున్న యుత్తమ పదార్థములన్నియు బ్రాహ్మణుల కొఱకే సృజింపఁబడినవనియుఁ బ్రకటింపసాగిరి. అట్లే గుణరక్తస్వభావము లచే గలుగుచుండిన బ్రాహ్మణుల వర్ణవ్యవస్థను రద్దువరిచి జన్మమునుండియే వర్ణమును స్థిరపఱచిరి. మరణకాలముందును యజమానులవలన దానములని దనములాగుచి కారంభించిరి. తమ యిష్టమువచ్చినట్లెల్ల చేయుట కారంభించి, "మేము తూదేవతలము, మా నేవచేయక యెవరికిని దేవలోకములంప" దని చెప్పసాగిరి. ఇట్టివారితో "తమ దేవలోకమునకు దయచేయుదురు మీ వసులు మీమ్ము హిరణ్యకశిపు మనుభవించఁజేయును. మీరు కృమికించవకంగాదులగుదురు" అనినచో వారు మహామతితులై, "మేము శాపమిచ్చిన మీరు నశించి పోదురు; "బ్రహ్మ క్రోహి చినశ్యతి" బ్రాహ్మణులకు క్రోహము చేయువాడు నశించును" అని వ్రాసియున్నదందురు. దెను, పూర్వవేదమును, రిమాఢ్యును దెలిసిన రక్షాత్ములు, నమస్తజగత్తున కుపకారము చేయువారునగు పురుషుల

యెడ ద్వేషము, బాగువారు ఆవశ్యము నశించును; బ్రాహ్మణులు కానివారికి బ్రాహ్మణులను పేరుకాని, నేవచేయించుకొను యోగ్యతకాని లేదు.

ప్రశ్న:-అట్లైన మేమెవ్వరము :

ఉత్తరము:-మీరు 'పోషులు'.

ప్రశ్న:-పోషులని ఎవ్వరినందురు :

ఉత్తరము:-(రోమకా లాషలో గొప్పవానికిని, దండ్రీకిని తోవని పేరు.) కాని యిప్పుడు మోసము కనబడుచుండేవ నితరులను మోసపుచ్చి, తమ ప్రయోజనముల నెరవేర్చుకొనువారిని తోషులనుచున్నారు.

ప్రశ్న:-అట్లన్న మేము బ్రాహ్మణులము; సాదువులము. ఏలయన మాతండ్రి బ్రాహ్మణులు, మాతల్లి బ్రాహ్మణి. మేము చలానా సాదువు శిష్యులముగా:

ఉత్తరము:-ఆమాట సత్యమే, కాని నాయనలారా! వినుడు. తల్లి దండ్రులు బ్రాహ్మణి బ్రాహ్మణులగుటవలననే బ్రాహ్మణులు గాఁజాలరు. ఒక సాదువునకు శిష్యులగుటచేతనే సాదువులు కాఁజాలరు. కాని తమరమ యుత్తమ గుణకర్మస్వరూపములను బట్టియు, బరోపచారమును బట్టియు బ్రాహ్మణులు, సాదువులు నగుచున్నారు.

రోమనుల 'పోష' తన శిష్యులతో "మీరు మీపాపములను మామొదలు జెప్పిన మేము వానినిక్షమింతుము. మా నేవచేయత, మా యాజ్ఞనుబొందక, యెవ్వరును స్వర్గమునకేగలేదు. మీరు స్వర్గమునకుఁ బో'దలచిన నెన్నిరూపాయలు మాయొద్ద జమయితురో, వానికిఁదగినన్ని నస్తువులే మీకు స్వర్గలోకమున దొరకును" అని వచించును. అది విన్న జ్ఞానహీనుఁడయిన రవికుఁ డొకఁడు స్వర్గమునకుఁబోవఁగోరి 'పోష' గారికి యభేష్టముగా రూపాయలిచ్చుచుండును ఆ 'పోష' గా రవుకు యేసు మరియమ్మల విగ్రహములయెడలి (నిలిచి) "యో దీనజందూ! యేసుకతకా" చలానా మనుజుఁడు మీపేరిలి లక రూపాయలు రాసు స్వర్గములోనికి వచ్చుటకు. మాయొద్ద జమయిచ్చియుంటి నాడు. అతడు స్వర్గమునకు వచ్చినపుడు నీవు నీతండ్రి స్వర్గరాజ్యమునందలి నిలువది యైదువేల రూపాయల విలువగలతోటయు, నిర్లును, వాకిళ్లును, ఇలువదియైదువేల రూపాయలకు గుఱ్ఱములును, వేఁటకుక్కలును, బండ్లును,

నేవతులును, ఇటువదియైదువేలరూపాయలకు అన్నపాన వస్త్రోపవస్త్రములును; నిలువదియైదువేల రూపాయలకు ద్రవ్యమును నితని యిష్టమిత్రసోదర బంధు వర్గముల టోజన ప్రతిఠోజన పాంశాదులకొఱకు నిప్పంపవలయును " అని యొక హుందీప్రాసి దానిక్రిందఁ దన చేవ్రాయనుంచి, వాని చేరికిచ్చి, " నీవు దచ్చునపుడు ఈ హుందీని గోరిలో నీ కలక్రిందఁ జెట్టునట్లు నీకుటుంబము వారికిఁ జెప్పియుండుము. మరల నిన్నుదీసికొని పోవుటకు చేవమాతలువచ్చి నిన్ను నీ హుందీతో స్వర్గమునకుఁ గొనిపోయి, దానితో వ్రాసినప్రకార మన్ని వస్తువులను నీకిప్పించు " రని చెప్పుదురఁబడి చూచుదురు. పోవుగారు స్వర్గమును గుత్తగొన్నారనియు యనుకొనవలెను. యూరోపుదేశమునందు మూర్ఖత రాజ్యముచేయుచుండి నంతవఱకుఁ బోవుగారియొకలన్నియు సాగుచుండెను; కాని విద్యా ప్రదావమునుబట్టి, ఇప్పుడు పోవుగారి మోసములవంతగా నాన్ని దములేదు కాని అది నిర్మూలమును గాలేదు. అటువలెనే యాద్యానర్తదేశము నందును పోవులు లక్షవరారములనుబొంది క్రీడించుచున్నారు. అనఁగా రాజులను, బ్రాజులను విద్యాభ్యాసమునుండి దూరపఱచుచు, సత్పురుషుల సాంగత్యమును బొందకుండునట్లుచేయుట, రాత్రింబవళ్ల నితరులను మోసపుచ్చుటరపు రక్కినపని చేయకుండుట, మున్నగునాటలాచుచున్నారనుట. చలము, కపటము, దుత్తికవ్యవహారములు చేయువారేపోవు లనఁబడుదురు; కాని వారిలోను దార్మికులును, విద్యాంసులును పరోపచారియు నెవఁడైననుండిన నతఁడు యదార్థ మైనబ్రాహ్మణుఁడు. సాధువు నగునన్నమాట మీరు ద్యానమునందుంచుకొనవలెను ఇత నిప్పుడును చలకపటములచే నితరమనుష్యులను మోసపుచ్చి, తమప్రయోజనముల నెఱవేర్చుకొను మనుష్యులేపోవులని గ్రహింపఁబడుదురు. బ్రాహ్మణ. సాధురామములుగల ఉత్తమపురుషులనుమాత్రము బ్రాహ్మణులనియు, సాధువులనియు నంగీకరించుటయోగ్యము. ఉత్తమ బ్రాహ్మణుఁడు కాని సాధువుకాని లేకుండిన తైన మహమ్మదీయ త్రైస్తవాదులనుండి వేదాది సత్యశాస్త్రముల స్వరసహిత పఠనమునురక్షించి, ఆద్యులను వేదాదిసత్యశాస్త్రములందును, వజ్రాశ్రమములందును బ్రీతియుక్తులుగా నిలుపుటకు బ్రాహ్మణ సాధువులు తప్పఁ దక్కినవా రెవ్వరునమద్దలగుదురు. 'విషాదపద్మమృతం గ్రాహ్యమ్' [మను.౨.౨౪౯]విషమునుండికూడ నమృతమునుగ్రహింపఁ

దగునన్నుటలే పోవుల క్రితలనలనను, క్రమ వలనను తై నమతాదులనుండి యాత్మకము గాపాడియుండుట విషములోని యమృతనమాన గుణమువంటిదని గుర్తెఱుంగవలయును యజమానులు విద్యావిహీనులుకాగా నప్పుడు బోవులు కాము కొంతపూజాపాఠములను జడువుకొని యలిమానముఁజెంది, యందఱు వారిలోపాదుగంపి నిశ్చయించుకొని రాజులతో 'చూడుడు! (బ్రాహ్మణో న హంతవ్యః, సాధుర్న హంతవ్యః)' బ్రాహ్మణుడును, సాధువులను దండార్జునులారు' అని చెప్పఁబొడగిరి. యథార్థబ్రాహ్మణసాధువులవిషయమున వ్రాసియున్నవానిని బోవులు తమ కన్వయించుకొనిరి. మిథ్యావచనముతో కూడిన గ్రంథములనుకరించి, వానియందు ఋషిమునుల నామములనుతేర్చి వారిపేరచే వినిపించుచువచ్చిరి. అట్టి సుప్రతిష్ఠిత ఋషిమహర్షులపేరులు చెప్పి, కాము దండనీయులుకారని, మనస్సునందైన తమ్ము దండింపఁదలంపరాదని యథేష్టాచారమునం బ్రవర్తింపఁజొచ్చిరి. అనఁగా బోవులయాజ్ఞచేసిరి యెవరును నిద్రించుట, లేచుట, కూర్చుండుట, నడచుట, దుడచుట, త్రాగుట మొదలగునవి యేమియుఁజేయరాదని కఠినములయిన కట్టుబట్టియు లేర్పఱచిరి. పోవులను బ్రాహ్మణ సాధునామచారు లేమిచేసినను వారినెన్నఁటికిని దండింప గూడదు. అనగా వారిని దండింపవలెనను తలంపు కలుగఁగూడనంత నిశ్చయమును, రాజరి యెవరి గలుగఁజేసిరి. ఇట్టిమూర్ఖత ప్రబలమగుచురాగా నీ బోవులు దమయివ్వకువచ్చినట్లు చేయుటకుఁ జేయించుటకు నారంభించిరి. అనఁగా నీ దురవస్థకుమూలము మహాచారతయుద్ధమునకుబూత్సము వేయి సంవత్సరములనుండియే ప్రారంభమైయుండెను. ఆకాలమున ఋషిమునులు గూడ నుండిరి. రాని యప్పటికే కొంతయాలస్యము, ప్రమాదము, ఈర్ష్య, ద్వేషము సంకురించియుండెను. రాగా రాగ నలివృద్ధిచెందెను. ఎప్పుడు సత్యోపదేశమే ఈస్యమయ్యెనో యప్పుడే అర్యావర్తమునం దవిద్య వ్యాపించెను. జనులు పరస్పరము విరోధమునుబూని కలహించుట కారంభించిరి. ఏయనఁగా:-

ఉపదేశోపదేశ్యత్వాత్ తత్పత్తిః, ఇతరతాండవకంపరా ||

సాంఖ్య. అ. ౨. మా. ౨౯. ౮౧ ||

అనగా సుత్రములయిన యుపదేశకులున్నప్పుడే ధర్మార్థ కామ మోక్ష ములు చక్కగా సిద్ధించును. ఉత్తములగు సుపదేశకులును, శ్రోతలును లేకున్నప్పుడు గ్రుడ్డియాదారములు-గొత్తైదాటులు-వ్యాపించును. మఱి సత్పురుషులు పుట్టి యుపదేశముచేసినప్పుడే పీఠటీకలులు నష్టమై ప్రకాశపరంపరలు వృద్ధికి వచ్చును పోవులు దమపూజను, దమసాదపూజను జేయించుకొనుట కారంబించి, లోకులకు వారి కుదములు నీనియందేయున్నవని చెప్పఁబొందిరి. ప్రమాద విషయానకులలో నిమగ్నులై, గొత్తైలకాపుంపఁజేసున్న యజ్ఞధిష్ఠగురువులును, వారి శిష్యులును గూలఁబడిరి. విద్య, బంధు, బుద్ధి, పరాక్రమము, తూరత పీఠత మొదలగు కుదగుణము లన్నియు నశించుచువచ్చెను. ఏమృది విషయాన క్రిసుండి దిగి మద్యమాంసములను గోవ్యముగా నేయించుట కొరంబించిరి. తరువాత వారిలోనే యొకరు వాచుమార్గమును నిలువఁజెట్టి "శవ ఉవాచ" "పార్వత్యువాచ" తైరవ ఉవాచ" ఇత్యాదినామములతో గ్రంథములువ్రాసి వానికిఁ దంత్రములని పేరిడెను. వానిలో వ్రాసియుంచిన మహావిచిత్రములైన కొన్ని రింలు చూడుఁడు.

మద్యం మాంసం చ ఖీనం చ ముద్రా మైథునమేవ చ ।

ఏతే మంచ మలకాః స్యుర్మోక్షదా హి యుగే యుగే ॥ కారీతంత్రాదుండు ॥

ప్రవృత్తై రైకపీఠత్రై సర్వే చర్మ ద్విజాతయః ।

విప్రుతై రైకపీఠత్రై సర్వే చర్మః పృథక్పృథక్ ॥ కులార్జున తంత్రము ॥

పీఠ్యా పీఠ్యా పునః పీఠ్యా యావత్పృథక్ తూతలే ।

పునరుత్థాయ వై పీఠ్యా పునర్జన్మ న విద్యతే ॥ మహానిర్వాణతంత్రము ॥

మాతృయోనిం పరిత్యజ్య విహరేత్సర్వయోనిషు ।

[యోన్యాం లింగం సంసౌమ్య జపేన్నస్త్రీ మతంత్రతః] ॥

నేకకాత్మభూతాని సామాన్యగణితా ఇవ ॥

ఏతేవ లింగం ముద్రా గుప్తా కుంభరూపః శ్వానసంహరినీతంత్రము ॥

ఈ యజ్ఞానులగు పోవులీల రెట్టివోచూడుఁడు. నేరవిరుద్ధమును మహా అధర్మమును నగువానినే వాచుమార్గము శ్రేష్ఠమని యెన్నిరి. మద్యము, మాంసము, ఖీనము-చేపలు, ముద్ర, గారెలు, బూరెలు మున్నగు ఏండి పంటలు, యోని పాత్రారార ముద్రలు, నైరదపది (మైథునము-అనగా పురుషులందరును శివులుగాను, స్త్రీలందఱును తార్వతులుగాను ఎంచి:-)

అహం తైరవ స్త్రియంతైరపీ హ్యవయోరస్తు శంగమః ॥

అను నీ యసంగతవచనములు చదువుచు సమాగమముచేయుట-వాచ మాధుర్యులకు రోషముగదు. అంటదాని సీతప్రీతితోఁ బోవుట మహా పవిత్రమని యించియున్నాడు శాస్త్రములలో రజస్వలాది ప్రీతిలకు దాఁటటఁగూడ నిషేధించి యుండగా వాచమాధుర్యులు దానిని మహాపవిత్రమని నమ్ముచున్నారు వీరి క్లోక ముం వృద్ధాలాపముల జూడుదు:-

రజస్వలా షష్కలం తీరం దాంతాతీతుస్వయంతాశః చర్మతాతీతయాగః
స్పృశజకీ మథరా మతాః అయోర్యా షష్కసి ప్రోక్తాః
రుద్రయామంతంత్రముః

రజస్వలయైన ప్రీతోఁజేరినఁ బుష్కరస్నానము చేసినట్లును, మాం దానితోఁజోయిన గాఢయాత్రఁజేసినట్లును, మాదిగదానితో వ్యతిరేకించిన బ్రయాగస్నానము చేసినట్లును, దాఁకలిదానితోఁగూడిన మథురాదర్శనము చేసినట్లును, బోగముదానితోఁగలసిన సయోధ్యను దర్శించి వచ్చినట్లును, భావింప వలసినదట. మద్యమునకు "శీర్ఘ"ము, మాంసమునకు "శుద్ధి", "షష్క" ములు, మద్యమునకుఁ "శ్మశీయ", 'జలతుండిక'లు, ముద్రకుఁ 'చతుర్థి', మైతునమునకుఁ 'పంచమి'యని నామములిడియున్నారు. ఈ నామములుండు తటఁ గారణము వాని వితరులు దెలిసికొనరాదనుటయే. ఇతఁ దాము తొల, అర్హివీర, కాంతన, గణ ఆధినాపములు పెట్టుకొనిరి. వాచమార్గమతము నవలంబింపనివారికి 'కంటకులు' 'విములులు' 'కుష్మపత్రపులు' అను నిట్టి నామము లిడియున్నారు గాఁతై రవీచక్రమునందున్నపుడుబ్రాహ్మణుఁడుమొదలు కొని చందాలుం పట పంథులును ద్వితీయగురువరనియు నా యై రవీచక్రమును వదిలిగోడిదేమటఁదమతమవర్తన్మలగురురనియువారుతెప్పుదురు యై రవీచక్ర మునవాచమాధుర్యులు దూదిమీదనో లేకపలకమీదఁనో యొకనిండువునుద్రుక్కొక, చతుష్కోణ, వర్తులాకారముగాఁబ్రాసి దానిమీద నొకసారాకతవనుంచి,దానికిఁ బాఠదేసి, (బ్రహ్మశాపం విమోచనం)'ఓ మద్యమా! నీవు బ్రహ్మశాపము నుండి విముక్తిఁజెందుము,' అను నీమంత్రమును బఠించుచున్నారు. వాచ మార్గము లేకుచోటి కిరారులను రాసీయరు. అట్టి రహస్య స్థలమున ప్రీ పురుషుం ఁదరును జేరుచురు. విమ్మట సచ్చది నొకస్థిని దిగఁబరనుజేసి పురుషులును, ఒకపురుషుని వస్త్రహీనునిఁజేసి ప్రీతును బాటించురు. అచ్చటికి ప్రీంనేకులు-

అయా పురుషుల దార్యులు. కుమార్తెలు, తల్లులు, అక్కసెల్లెండ్రు, కోడండ్రు మన్నగు వారందఱువత్తురు. తరువాత నొకపాత్రనిండ మద్యమునింపి, యొక పశ్యమున మాంసము, వడలు మొదలగుపదార్థములనుండుతురు. వారలో నార్యుడైనవాడు ఒకగిన్నెలో సారాబోసి, చేతనుంచుకొని 'తైరవోఽహం' 'వోఽహం' అనగా నేను తైరవుడను, తైరును అని చెప్పి, దానిని ద్రాగును. మఱి నాయెంగిరి గిన్నెతోనే తక్కినవారును ద్రాగుదురు ఏమృతి నొక మగవాయనో, వేళ్యవో లేదా పురుషునో వస్త్రహీనులుగాజేసి చేతికొక కత్తినిచ్చి, ఆ ప్త్రీని దేవియనియుఁ బురుషుని మహాదేవుడనియుఁ బిలుతురు. వారి యుపస్థేంద్రియములనుఁ బూజింతురు. ఏమృతి నా దేవికో తైరవో యొకగిన్నెఁడు సారద్రాగించి, ఆయెంగిరి గిన్నెతోనే యందఱు నొక్కొక గిన్నెదుసారాయిపుచ్చుకొందురు. మఱి సదేరీతిని గ్రమక్రమముగా నందఱును ద్రాగి ద్రాగి మైముఱచి, ఎవరితెవరియం దిష్టముండునో యట్టివారిలో 'తో' బుట్టపు' 'కూతురు' తల్లియని కూడఁ జూడక, కుకర్మ నొనర్తురు. అప్పుడప్పుడు రాం మత్తెక్కుట వలన, 'నొకరునొకరు కొట్టుకొని, అట్టుపట్టుకొని జగద హడఁజొత్తురు. కొందరువాంఠిచేసుకొందురు. వారిలో హిరీ-సిద్దు'రు. ఆ వసున పదార్థముగూడఁ దినివేయును, వీరిలో నందఱుకంటె సిద్ధుడైనవానిలక్షణమిది:-

హారాం ఏజిరి దీక్షితస్య మందిరే సుప్తో విశాయాం గడేశాగృహేషు ।
విశాఖే శౌంప చక్రవర్తీ ॥

దీక్షితుని-సారాయి నమ్మువాని- యింటికిఁబోయి బుద్ధిమీద బుద్ధి త్రాగుట, ముందలయింటికిఁ బోయి రాత్రులు వారంతో వ్యవహరించుట ఈ మొదలగుపనులు సిగ్గు, సంరేహము లేక చేయువాడే వామహర్షులలో ముఖ్యుఁడు, చక్రవర్తి-రాజుతో సమాను'డు నగును. అనఁగా వారిలో గొప్ప దుష్టార్గుఁడు శ్రేష్ఠుడనియు మంచికార్యములను జేయుచు దుష్కర్మములు చేయుటకు జంతువాడు హీనుడనియు ననఁబడును. ఏలయనఁగా:-

పాశంక్ష్మో లవేక్షీచః పాశముక్తః పదాశః॥ జ్ఞానసంకంపీ తంత్రముక్తో ॥౩॥

రోకంజ్ఞ, కాష్ఠంజ్ఞ, కులంజ్ఞ, దేశంజ్ఞ మొదలగు పాశముంచేత బంధింపఁబడినవారు జీవులు. లోహహీనుడై కుకర్మంజేయువాడు నదా తైరుడని యీ తంత్రాదిప్రాయము. ౨॥

ఉద్దిస తంత్రమున నొక ప్రయోగముగలదు. అదియేమనగా ఒక యింటిలో నాచగుప్రక్కలను గూరులుండవలయునట; వానియందు సారా సీసాలు నింపిపెట్టవలసివడట. ఆ గూరులలో నొకదానియందలి యొకసారా బుద్ధిత్రాగి, రెండవగూటికిఁ బోవలయునట. అందులోనిది యొకటిత్రాగి మూడవగూటికిఁ బోవలయునట. అచ్చటి సీసా స్వీకరించి నాల్గవగూటికిఁ బోవలయునట. ఇట్లు నిలిచి నిలిచి క్లుప్తవలె కూమి మీదఁ వదలుండునంతవఱకు సారాయి ద్రాగవలయునట. మఱల మర్త దిగినప్పు డదేప్రకారము త్రాగి త్రాగి నేలమీదఁ బడవలయునట మఱల మూడవవర్షాయము విడేరికిని ద్రాగి క్రిందఁబడి లేచినవానికిఁ బునర్జన్మ ముందడట. అనఁగా వాస్తవమున నట్టి మనుష్యులకు మఱల మనుష్యజన్మము లరించుట కలినమే కాక నీవ యోగులందుఁబడి బహుకాలవర్యంతము ములుగుచుందురు. ౩॥ వామమార్గుల తంత్రగ్రంథములం దొక్క తల్లినిఁదప్పఁ దక్కిన యే స్త్రీనిగూడ వదలిపెట్టి గూడదు. అనఁగా నామి కూతురుగాని. తోఁబట్టువుకాని మఱెవ్వరైన గాని వారితో వ్యభిచరించవలయునని వారిలో నిదియొక నియమము. ఈ వామమార్గు లందు దళమహావిద్యలనునవి ప్రసిద్ధములు. అందులో మాతంగీ విద్యా పంతుఁడుమాతరమపి న త్సజీవోత్పత్తినిగూడనమాగమముచేయవడం గూడదని చెప్పుచున్నాఁడు. మఱియు స్త్రీ పురుష సమాగమ సమయమునందు 'మాకు సిద్ధి ప్రాప్తమగునుగాత' అను మంత్రమును జపించుచున్నారు. ఇట్టి బుద్ధివైకల్యము చెందినవారును, మహా మూర్ఖులును నీ ప్రపంచమున లెక్కఁ జూడకున యుండవచ్చును: ౪॥ అనల్యమును బురస్కరించుకొని సంప రించువాఁ దవశ్యము సత్యమును దూషించును. చూచుఁడు. 'వేద శాస్త్ర పురాణములన్నియు సామాన్య వేద్యలవంటివఁట ఇక శాంతవీముద్ర గుప్తకుల స్త్రీవంటి' దని వామమార్గులు చెప్పుదురు. ౫॥ ఇందువలననే వీరు కేవలము వేద విరుద్ధమైన మతమును స్థాపించిరి. వీరి మతము మిక్కిలివిద్యాప్రియెందినప్పుడు వీరు మహాదూర్జులై, వేదములపేరఁగూడఁ గొన్ని యాటలనాడిరి. అనఁగా:-

బొగ్రాచుడాం సురాం విలేర్, ప్రోక్షితం భక్షయేన్నాంసమ్, మమ ౫.౨౦౦
వైదికీ హింసా హింసా న భవతి .

న మాంసరక్షణే దోషో న చ ర్థే న చ మైతునే ॥

ప్రవృత్తిరేషా దాతావాం నివృత్తిస్తు మహాపరా ॥ మను. అ. ౫.౫౬॥

సౌత్రామణి యజ్ఞమునందు సురాపానము చేయవలయునన్న సోమ రసము- సోమవర్షి రసము బ్రాగవలయునని దాని యర్థము. యజ్ఞమునందు ప్రోక్షరమాంసము తినుట దోషములాదని యీ తెలివి మారినమాట వామ మాధ్వయ తెచ్చిపెట్టినదే. 'వైదికీ హింస హింస కావపోయిన నిన్నును ఏ కుటుంబమునుజంపి హోమముచేసినను దింతలేదుకద' యని వీరిని అడుగ వలయును. మాంసరక్షణముచేయుట. మద్యముత్రాగుట. పరస్మిత్ వ్యతిర రించుట మొదలగునవి దోషములు కావు' అనిచెప్పుట విధితనము. ఏం యనగాః బ్రాణులకు తాదరణ్య గణేయక మాంసములరింపదు. నేరములేకయే తాద గలుగఁజేయుట ధర్మవిరుద్ధము. మద్యపానము సర్వతా నిషిద్ధమే ఇది మంచిదనియొక వామమార్గగ్రంథములందుఁదప్పదక్కిన గ్రంథములం దంతట దింతవఱకు నిషిద్ధమనియే వ్రాయఁబడియున్నది. వివాహములేనిది మైతునము చేయుటకూడ గొప్ప దోషమే. దీనిని నిర్దోషమని చెప్పువారు దుష్టులు. ఇటు వంటివచనముల నెందఱో ఋషులగ్రంథములందులేర్పి, ఋషిమునుల నామము రిద్దిగ్రంథములువ్రాసి గోమేదాశ్వమేధము లనఁబడుయజ్ఞములనుగూడఁజేయించు చుండిరి. అనఁగా ఏ పశువులఁ జంపి హోమముజేయుటవలన యజమానికిని, బతువునకును స్వర్గప్రాప్తి కలుగునను వ్యవహారమునకు స్వర్గప్రాప్తి కలుగు నను వ్యవహారమునకు మూలము బ్రాహ్మణగ్రంథములందరి అశ్వమేద, గోమేద నగోమేదాది శర్ధముల సరియైన యర్థములను తెలిసికొనవలెపుటయే. ఏంయన అట్లు తెలిసియున్న నిట్లనర్థము లేరచేసియుండుదుఁ

ప్రశ్న :- అశ్వమేద, గోమేద, నగోమేదాది శర్ధముల కర్థమేమిఁ

ది త్తరము :- వీనియర్థ మిది :-

రాష్ట్రం వా అశ్వమేదః ॥

శత. ౧౩.౧.౬-౭॥

అన్నగం హి గోః ॥

శత. ౪.౩.౧.౨౫॥

అగ్నిర్యా అశ్వః ॥ శత.౩.౩.౧.౨॥ అజ్యం మేదః ॥ శత. ౧౩.౨.౧౧-౧౨॥

గుఱ్ఱము. అపు మొదలగు పశువులను మనుష్యులను జంపి హోమము చేయవలయునని యెచ్చటను వ్రాయలేదు. వామమార్గల గ్రంథములందు

మాత్రమే యుట్టి యనర్థములు వ్రాసియున్నవి. కాని యిదియు వాచుమాధురే నదీపిరి. ఇతర గ్రంథములందు అచ్చటచ్చట నీ వాచుమాధురే ప్రకేపములు చేసియున్నారు. చూడుడు: రాజా న్యాయముగ రహస్యకూలముగ వ్రాసా పాఠము చేయుటయు, విద్యాదురౌఠస'గు యజమాను' దగ్గియుండు నాల్కా దులను హోమము చేయుటయు నశ్వమేర మనఁబడును. అన్నము, ఇంద్రియములు, దీరణములు పృథివిమున్నగువానిని జరిగిద్రముగానుండుటయే గోమేరము. మనుష్యులు మృతిచెందినతరువాత వాని శరీరమును విరివూర్వకముగా భూమునచేయుటయే సరమేర మనఁబడును. ౪

ప్రశ్న :- యజ్ఞము చేయుటవలన యజమాను'రును, పశువును స్వర్గ గాములగుదురనియు, హోమముచేసిన పశువునుమఱల బ్రతికింతురుందీరనియు యజ్ఞముచేయువారు చెప్పుమాట నిజమా? అబద్ధమా?

ఉత్తరము :- అబద్ధము. వారు స్వర్గమునకే పోవుదురేని యట్లు చెప్పువానిఁ జంపి, హోమముచేసి స్వర్గమునకుఁ జంపవలయును. లేక వాని నియమై నతల్లి నో, తండ్రి నో, చాత్త నో, పుత్రాదుల నో చంపి, హోమముచేసి స్వర్గమున కేలంపఁగూడదు. లేక వేదిలోనుండి మఱల నేలబ్రతికింతురొనరు.

ప్రశ్న :- వారు యజ్ఞముచేయునపుడు వేదమంత్రములను జదువుచున్నాడుకద. అట్లు వేదమునందే రేనుండిన నేల పకింతురు?

ఉత్తరము :- మంత్రము ఎక్కడఁజదివినను ఎవరిని వందని చెప్పుదు. ఏలయనఁగా సదియొక శక్తియు. కాని దానియర్థము పశువునుజంపి హోమము చేయుమని తాడు. ఎట్లనఁగా 'అగ్నియే స్వాహా' మొదలగు మంత్రముం దర్థము అగ్నిలో హవిస్సు, పుష్టాదులను గలుగఁజేయు నేయి మొదలగు పదార్థములను హోమముచేయుటవలన వాయు, వృద్ధి, జలములు పరిశుద్ధి జెంది జగత్తునకు సులభతరములగును. కాని యీసత్యార్థము నా మూఁటిజులఁగదు. ఏలయనఁగా స్వాధ్యయ కేవలము శమ ప్రయోజనము నొనఁపేరుటకు దేనినిలక్ష్య పెట్టరు; నమ్మరు. ఈపోషణ చేయునిట్టియనాదారములను, జచ్చినవారివేదఁ దర్పణక్రాద్ధాది కర్మములనుజూచి చూచి మహా భయంకరమును, వేదాది కాత్త నిందకమును నగు బౌద్ధము, జైనము కల్పింపఁబడెను. ఈ రేకమునందే గోరంఘరునకు రాజౌదఁగుండెననియు, దోషలు అతనిచేత నొక

[illegible]

మార్గస్పృహ-తః స్వర్గం : తస్మాత్సర్వేషాం గమ్యంతః
 స్వర్గానాం యాదయాదేవ : తస్య తస్మాత్స్వ హి తస్మాత్సర్వేషాం
 స్మృతానామేవ జగదానాం : గ్రాహం వేత్త్యైవ తావతః :
 నరేంద్రుః సా జగదానాం : స్వర్గం హి శీఘ్రం గమ్యతే || ౧౭ ||

doi:10.1371/journal.pone.0142105.g002

[illegible]

దున్నవారును, బట్టిను దక్షిణ దేశములందున్న వారును మాత్రము తై నమతా వలంబులు కాలెదు. తై నులు వేదార్థజ్ఞానము లేనివారుకాన బహిర్గతములైన పోషకీలను వేదములోనివేయని నమ్మి, వానినిగూడ నిందించుచు, వాని పతనపాతకములు మాన్చి, యజ్ఞోపవీతాదులు ద్రెంచి, బ్రహ్మచర్యనియమము లను నిర్మూలమొనర్చుకొనిరి. వేదాదివృత్తము తెన్నికొఱచిన వానినన్ని యేని నిర్మూలముచేసిరి. ఆర్యులమీద జాలవఱుకురాజ్యారివారముఁ జెల్లించుచు వారి ననేకవిధముల దుఃఖపెట్టిరి. తయశంకారహీనులగుచు ప్రమత్రమముగఁ దమ మతస్థులగు గృహస్థులకును సాదువులకును సత్కారముచేయుచు, వేద మార్గావలంబుల కవమాన మొనర్చుటయేవార, మక్షపాకబుద్ధితో వారికి దండ నలుగూడ విరింపసాగిరి. కాము సుఖమును, విశ్రాంతియు ననుభవించుచు, గర్వముచే బరిసి, మమ్ము మిన్నుఁగానక ప్రవర్తించుచుండిరి. ఋషరదేవుఁడు మొదలుకొని మహావీరుని పర్యంతము గల శీర్ఘవరుల గొప్పగొప్ప ప్రతి ములనుజేసి పూజింపవారలించిరి. అనఁగాఁ బాపాణాది మూర్తిపూజకు నీ తై నులే మూలము. పరమేశ్వరునందు విశ్వాసము న్మూలమై పాపాణాది మూర్తిపూజయందుఁ దివిరి నిలిచెను ఇట్లు మూఁడువంశలయేంద్ల వరకు వాఱ్య వర్తనమున తై నమతము రాజ్యమేలెను. తఱుదుగా జనులు వేదార్థజ్ఞానము లేనివారై సుమారు రెండువేల అయిదువందల సంవత్సరము లయియుండ వచ్చును.

రెండువేల రెండువందల సంవత్సరములకుఁబూర్వము శంకరాచార్యు లను ద్రవిడదేశోత్పన్న బ్రాహ్మణుడు బ్రహ్మచర్యమాని, వ్యాకరణాది సమస్తశాస్త్రములను జదివి, తనలోఁ దాను 'అహహః సత్య సత్య వేదమత ముకుగంటి తై ననా సత్య మతములుప్రబలి గొప్ప కీడు గలుగఁజేసినవిగాఁ బిది నేవిధమునఁ బాఠదోషవలయునో' యని విచారించిరి. శంకరాచార్యులు శాస్త్ర ములనర్థనింది, తై నమతగ్రంథములనుగూడ జదివియుండిరి. వారియుక్తు లను మిక్కిలి బలవత్తరములై యుండెను. వారుపదేశముచేతను, శాస్త్రార్థ ములచేతను తై నులనోడించి పాఠదోష వచ్చునని నిశ్చయించుకొని, శిల్ల యిననగరమునకు వచ్చిచేరిరి. ఆ కాలమున నర్చుట సుధమ్నదనురాజ రాజ్యముచేయుచుండెను. అతఁడు తై నగ్రంథములను గొంత సంస్కృతమును

జరివియుండెను. శంకరాచార్యులవటికిఁబోయి, వేదోపదేశముచేయవారంబించి, యొకనాడు రాజును సంవర్ణించి మీరు సంస్కృతమును, తై నగ్రంథములును గూడ జరివియున్నారు; తై నమతమున విశ్వాసమును మీరుఁగలదు. కావున, నేతెప్పునది యేమనఁగా:- ఓదినవారు గెలిచినవారి మతమును స్వీకరింపఁ దగునను ప్రతిజ్ఞపై మీరు తై నపండితులకు నాడు కాస్త్రార్థము చేయువుదు. గెలిచిన వారి మతమునే మీరును స్వీకరింపుదు"నుదన్వరాజు తై నమతావలంబి యయ్యెను సంస్కృత గ్రంథావలోకనమువలన నాతనిబుద్ధి కొంత విద్యా ప్రకాశమును బొందియుండెను. దీనివలన సతనిలో మిక్కిలి పశుత్వములేదు. ఏయనఁగా విద్వాంసు"డు సత్యాసత్యముంను బరిశీలించి, సత్యమును గ్రహించి యసత్యమును వదిలిపెట్టును. నుదన్వ రాజునకు గొప్ప విద్వాంసుడగు నుప దేశకు"డు లభింపనంతవఱకు వీనిలోనేది సత్యము, ఏది యసత్యమును సందే హముజనించి యతనిని తాదించుచుండెను. శంకరాచార్యులచెప్పిన యామాట ను విని యతఁడు మహాసంతోషముతో"నేను కాస్త్రార్థము చేయించి సత్యాసత్య నిర్ణయము చేయింతునని చెప్పెను. దూరదేశముం నుండి తై నపండితుంను రప్పించి సభచేయించెను. దానిలో శంకరాచార్యుండి వేదమతము; తై నుండి వేదవిరుద్ధమతము. అనఁగా శంకరాచార్యులవక్షము వేదమతస్థాపనమును, తై నమత బందనమును తై నులపక్షము స్వమతస్థాపనమును, వేదమత బంధ నము నై యుండెను. కాస్త్రార్థము జహూదినములవరకు జరిగెను. స్పృష్టిచేసిన యనాదియైన యీశ్వరుడెవడును లేదనియు నీ జగత్తును, జీవుఁడును అనా దులనియు నీ తెంటికి నున్న త్తి విసాములు లేవనియు తై నులమతము. దీనికి విరుద్ధముగా ననాదినిర్ద పరమాత్మయే యీ జగత్తునకు స్పృష్టి ర్త. ఈ జగ త్తును జీవుఁడు సబద్ధము. ఏలయనగా ఈ పరమాత్మ తన మాయచేతనే జగ త్తునుసృజించి, రరించి, నశింపజేయుచున్నాడు. ఈ జీవుఁడును బ్రపంచ మును సృష్టమువంటివి. పరమేశ్వరుఁడు కానే జగద్రూపమును వహించి కీర్తించుచున్నాడనునది శంకరాచార్యుల మతము. బ్రహూదినముం పర్యంత మీ కాస్త్రార్థము జరిగి, కదవది యుక్తిప్రమాణముంచేత తై నమతము బండింప బడి శంకరాచార్యుల మతము స్థిరపడెను. అప్పుడు తై నపండితులును నుదన్వ రాజు నా మతమును స్వీకరించి తై నమతమును పరిత్యజించిరి దీనివలన దేశ

మంతరి గొప్ప యర్థకర్తలము కాదొరగెను. సురస్వరాజ తన యిష్టవిశ్రు
ంకు, దక్కినరాజులను వ్రాసి శంకరాచార్యులతో శాస్త్రార్థమును జేయ
తెను. కాని శైవమతమునకుఁ దగినవరకుఁ జరచుట కలుగుచువచ్చెను. సురస్వర
మొదలగురాజులు ఆచార్యవర్త దేశమునందంతరి శంకరాచార్యులు సందారము
చేయుటకుఁ దగినయేర్పాటులు చేసిరి. మఱి సంతకచార్యము చరిచారకులను
గూడ నియమించి వారిలోఁ జంపిరి. అప్పటినుండియే యజ్ఞోపవీతరారణమును
వేదముల పఠనపాఠనమును త్రారంభమయ్యెను. వారు పదియేండ్లలో నార్యా
వర్త దేశమునందంతరి తిరిగి, శైవమతమును అందించి, వేదమతమును
స్థాపించిరి. కాని శంకరాచార్యుల రాజముననే శైవమత విర్యంబు మయ్యె
ననఁగా నితరవఱకు నక్కడక్కడ భూమిలోపలకొరకి విరిగిన శైవవిగ్ర
హములన్నియు శంకరాచార్యులకాలమున విడిగినవియే. అట్లు విజృంభించిపది
విడిగిపోవునను నీరీతి శైవులు భూమియందు బారయించినవని యెఱుగఁ
దగును. అది యిప్పటికిని సర్కడక్కడభూమిలోనుండి వెదలుచున్నవి. ఇక
శంకరాచార్యులకుఁ బూర్వమే కొంత వ్యాపించియుండిన శైవమతమును,
వామశార్గమతమును వారు అందించి వెలసిరి. ఆకాలమున నీదేశమునఁ గావ
లసినంత ధనముండుటయేతాళ, జనులలో దేశభక్తి విశేషించి యుండెను.
శంకరాచార్యులును, సురస్వరాయును శైవమతవిరమంబుఁ జరగొట్టినవలెదు. ఏం
యనఁగా వానిలోనే వేదపాఠశాలలనుఁ జెట్టినవలెనని వాదవిప్రాయపరులం
దిరి. వేదమతమును స్థాపించి విద్యాప్రచారము చేయుటకొఱ కాలోచించుకొను
యందు సంతలోనె ఇరువురు కపటశైవమునులు జయితికి వేదమతస్వీకారము
చేసినట్లు నటించుదుఁ దమ కపటభక్తివిశ్వాసములచే శంకరాచార్యుల ప్రేమను
చూఱగొని, సమయమునుజూచి, వారి విషయ క్రవస్తువు చెట్టిరి. దానిభక్తి
వలన నాకలి చుందమయి, ఏమృతి శరీరమునందెల్ల ప్రణములుపుట్టి, అరు
మానములలో వారు శరీరమును ద్యజించిరి. అప్పు డందఱును నిరుత్సాహులై
పోయిరి. కాబోవు విద్యాప్రచారమును నిలిచిపోయెను. వారు రచించిన శరీ
రక లాపాదుల ప్రచారము వారిశిష్యులు చేయఁదొడఁగిరి. అనఁగా (శైవమత
లందనకొఱకు బ్రహ్మ సత్యమనియు, జగత్తు మిశ్యమనియు, జీవప్రహ్మ
లోక్కచేయనియు శంకరాచార్యులు చెప్పియుండినదానినే) వారువదేశము

చేయుట కారంభించిరి. దక్షిణమున శృంగేరిమఠమును, తూర్పున భూగోవర్ధన మఠమును ఉత్తరమున జోశీమఠమును, ద్వారకా పద్మిణిమున శారదా మఠమును గట్టించి, శంకరాచార్యుల శిష్యులు మహాంతుపదవినిబొంది, శ్రీమంతులై యానందింపబోదగిరి, ఏరియనగ్రా, శంకరాచార్యులకుఁ దరువాత వారి శిష్యులకు మిక్కిలి గౌరవము కలుగుచు వచ్చెను.

ఇప్పుడు విచారించవలసినది యేమనఁగా తీర్థప్రహృ లొక్కఁడే. జగత్తు మిథ్యయనునది శంకరాచార్యుల నిర్మిత మతమైయుండిన నది మంచిమఠము కాదు, కాని తై మలను బండించుటకొకటి పక్షముఁ బూనియుండిరేని కొంత మందిదే.

నవీన వేదాంతాల మఠము:-

ప్రశ్న:- జగత్తు స్వప్నమువంటిది. రజ్జువునందు సర్పము, ముక్కవు దిప్పయందు పెండియు, నెండమావులందు నీరును, గంధర్వనగరము ఇంద్ర జాలమువలె నీ సంసారము నబద్ధము ఒక బ్రహ్మమాత్రమే సత్యము.

సిద్ధాంతి:- అబద్ధమని మీరు దేని ననుచున్నారు :

నవీనుడు:- వస్తువులేకుండియు నున్నట్లు కనపడుదానిది.

సిద్ధాంతి:- వస్తువే లేకపోయిన నది యున్నదైట్లు భాసఁబడును :

నవీనుడు:- అర్థార్థోపము వలన.

సిద్ధాంతి:- దేని నర్థార్థోప మనుచున్నారు :

నవీనుడు:- వస్తుస్వప్నస్వార్థోపవివర్తనః, ౨ [వేదాంతసారము ౬౦.౬]

'అర్థార్థోపాపవాదార్థ్యాం నిష్ప్రపంచం ప్రచంద్యతే'

[అనుబాది ప్రకాశ. ఆ. ౧. భా. ౧౮]

పదార్థ మొకటియై దానియం దన్యపదార్థము వారోపణచేయుట అర్థా సార్థార్థోపములు. ఇక నట్టి యార్థోపణింపు నిరాకరించుట కపవాదమని పేరు. ఈ రెంటివలనను, బ్రహ్మచరహితుడైన బ్రహ్మచందుఁ బ్రహ్మచరూప జగము విస్తరింపజేయుచున్నారు.

సిద్ధాంతి:- మీరు రజ్జువును వస్తువుగాను, సర్పము నవస్తువుగానులాపించుచు ద్రుమదోఁబడియున్నారు. సర్పము వస్తువుకాదా యేమి ; రజ్జువునందు

వేదవల్లభుడగు నీతి పునఃసంకల్పము వల్లభుడై నీ వున్నారానో : నాని నింట్లా
కాదు వల్లభాననుమదంబు వల్లభానో : అట్లున్నదిగానఁ బ్రవృత్తులన్నియు నానీతి
అనుభవే ప్రాబల్యము' కాననుమదము, నీతి ప్రవృత్తులందును పొందెనను నీతి
కాననాని వల్లభుడని తెలియవలయును వల్లభుడనుచునానో వేదవల్లభుడగు నీతి
నినో నుచు నుచునో విడిచి వేదమును నానింట్లాన మోక్షమునును
బడియున్నదికావున వల్లభుడనును వల్లభుడని నీతిప్రవృత్తులందును నీతి

வினாக்கள்: எத்தனை பேர் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்டனர். எந்த சட்டப்பகுதியிலிருந்து தேர்ந்தெடுக்கப்பட்டனர். அவர் வேதாளம் அல்லவோ, இவரின் சாதாரண மனிதன் என்று நினைக்கிறீர்கள் (தொழிலாளர்) என்னவோ, அப்படி, அவர் பற்றியும் சொல்லுங்கள்.

పట్టాభిషేకము— ఈ పట్టాభిషేకములోక పాదపీఠమును నిర్మించినది, దాని
మధ్యను, పరిమార్చినది నేపాథ్యులనే యుపసంహరించుచును నుపాధ్యులనే
చేసియు స్వీకరించెను. పట్టాభిషేకమునకు పాదపీఠమునకును అంతరము
పలానాదాని కల నుండుననియు నిరదేశ్యమగును, లేక కాని అది బాధించు
దును, అట్లే యుద్ధమునకు, పరిమార్చువాని గుంపు వారి కచ్చటియో, కచ్చు అ
మొదలగువానికి ప్రత్యేకముగా చేయబడుచును, నొక్కముఠాకుందే ఏమ
మై కెనుచున్నదిగా కాదు అదియో ఏదియో యుద్ధమునకు యుద్ధాంశాధ్యక్ష
మననయొక్కయందు అయిన అగ్రాధిపత్యమునందు విభాగములగునది నేమ
యనియింపును దానియగుచున్నది కాని నేకము అనియున్నది, ఏమియున్న
విభాగములనీ వన యొక్కయందు అనియున్నది, తనలోనే కాదు కాని
యొక్కమును, తనవలెనే అనియుండియున్నది, అది యొక్కయగుచున్నది, ఏమిదా
మై కెనుచున్నదియు అనియను నిరదేశ్య మర్థమగును అపస్త్రాధ్యక్షము
నందలి నడు పట్టాభిషేకము కాదు ముండుమయో నిమిత్తా చేసియో యుద్ధ
అనినే కనబడుచునందు మీ కంగీకరమునకు ప్రాముఖ్యమును ప్రతిబం
ధమును దీరగవారిని నిండుచునది, అనియున్నది వన యొక్కయందు
కొన వచ్చునదికే ప్రాముఖ్యమును, అగ్రాధ్యక్షమును నొకరు వన
యొక్కనందు నాదియగుచున్న స్వర్ణమునకు కాదు దానివచ్చును నుచియ
నొకగ్రాధ్యక్షమును అనియును నీం దగు దానియో ఏదియో చేసియో

యిది గడచినదానిని మరల స్వప్నమునందుఁ జూచుచున్నాడు. కాని తాగ్ర
తలోఁ దాను జూచిన, వినిన, చేసిన దానినే తానప్పుడుఁ జూచుచున్నట్లుకాని,
వినుచున్నట్లుకాని, చేయుచున్నట్లుకాని, వానిస్మరణకురాదు. తాగ్రదవస్థయందు
స్వప్నచేయునట్లు స్వప్నమునందు నియమపూర్వకముగ సంభవించదు.
చూడుఁ : జన్మాదునకు రూపస్వప్నమే తలుగడుకదా ! కావున మీ యర్థా
సాక్ష్యలోపణ లక్షణము అబద్ధము. బ్రహ్మమందు జగద్యాసము కలుగునను
టన వేదాంతయ వివర్తనాదము అనగా రజ్జువునందు నర్పాదులలాపము కలుగు
నని యుద్బుద్ధప్రాంతముకూడ నరిమైనది కాదు.

నవీనుఁడు:- అర్థిష్ఠానము లేక యర్థ సము ప్రశీతము కాదు. రజ్జువే
తేపోయిన సర్పప్రాంతికుడో గజుగఁజాలదు. రజ్జువునందు సర్పము త్రికా
యమందు నుండదు. కాని యందకారమందును గొంత వెలుగు కరిసియుండు
వపుడు నకస్పాత్తుగా వ్రాటినిజూచినందున సర్పమను ప్రాంతికిని భయముచే
కంటిండును. దానిని దీపాదుంచేఁ జూచినపుడే భ్రమయు. భయమును నివారణ
మగును. దీపముచే సర్పప్రాంతినివారణమై రజ్జువని గోచరమగునట్లే, బ్రహ్మము
సాక్షిత్వానము చేసికొనినచో బ్రహ్మమందు కరిగిన జగద్రాంతి నివారణమై
బ్రహ్మము గోచరమగును.

సిద్ధాంతి:- బ్రహ్మమందు జగద్యాసము ఎవరికిఁ గరిగినది ?

నవీనుఁడు:- జీవునకు.

సిద్ధాంతి:- జీవుఁ డెక్కడినుండి కరిగినాఁడు ?

నవీనుఁడు:- అజ్ఞానమునుండి.

సిద్ధాంతి:- అజ్ఞాన మెక్కడినుండి కరిగినది? అది యెచ్చటనుండును?

నవీనుఁడు:- అజ్ఞాన మనది. అదిబ్రహ్మములో నుండును :

సిద్ధాంతి:- బ్రహ్మమునందు బ్రహ్మమున కజ్ఞానము కరిగెనా ? అన్య
సకా ? అన్యసకగుచో నెవనికి :

నవీనుఁడు:- చిదాకాసునకు.

సిద్ధాంతి:- చిదాకాసుని స్వరూప మేమి ?

నవీనుఁడు:- బ్రహ్మము. బ్రహ్మమునకు అజ్ఞానమనఁగా బ్రహ్మము
తనరూపమును తాను మఱచిపోవుట.

సిద్ధాంతి:- అతఁడు మఱియొకఁడు గాఁడనుమీఁది :

సదీసుఁడు:- అవిద్య.

సిద్ధాంతి:- అవిద్య సర్వవ్యాపనఁడగు సర్వజ్ఞఁడని గుఱవూలేక అల్పజ్ఞునివా :

సదీసుఁడు:- అల్పజ్ఞునిది.

సిద్ధాంతి:- అద్వైత మీ మతమునఁబోక యనంత సర్వజ్ఞ చేతనుఁడే గాక మఱియొక చేతనుఁడున్నాఁడా లేదా : మఱి యల్పజ్ఞుఁ డెక్కడినుండి వచ్చెను : బ్రహ్మమే కాక వేరొక చేతనుడైన యల్పజ్ఞుఁడున్నాఁడని యొప్పించిన సతే. ఇంక వొకచోట బ్రహ్మము తన స్వరూపమునే ఇాను మఱియొక నా యజ్ఞాన మంతటను వ్యాపించునుగద. ఎట్లనఁగా శరీరములో నొక పుంపువృత్తి న దాని కారవంస శరీరావయవములన్నియు నిరర్థకము లగును. అట్లే బ్రహ్మము నొకచోట నజ్ఞాని క్షేకయుక్తుఁడునైన బ్రహ్మమంతయు నజ్ఞానియు, నీదాను రవయుక్తుఁడునగును.

సదీసుఁడు:- ఇదియంతయు సుపాదిరర్థమే కాని బ్రహ్మది కాదు.

సిద్ధాంతి:- పాపి ఆదమా : లేక చేతనమా : ఇతఁ నది సత్యమా అసత్యమా :

సదీసుఁడు:- అది యనిర్వచనీయము; అనఁగా దానిని జడమనికాని, చేతనమనికాని, సత్యమనికాని, అసత్యమనికాని చెప్పుటకు వీలువదదు.

సిద్ధాంతి:- మీరు చెప్పినది (వచనో వ్యామోహః) అను దోషమును తొల యున్నది. ఏయనఁగా మీరొప్పుకొను వదిద్యను జడమనికాని చేతనమనికాని, సత్యమనికాని యసత్యమనికాని చెప్పఁజాలరేని యీ మీ మాట యిత్తడితోఁ గలిసిన అంగారమును బరిశీలించి తొక కమసాలి యొద్దకుఁ గొనిపోయిన సకఁడు దానిఁజూచి ఇది ఇత్తడియనికాని, అంగారమనికాని చెప్పుటకు వీలు వదదు, కాని దీనిలో నీ రెండురూపులును గలిసియున్నవని చెప్పినట్లున్నది.

సదీసుఁడు:- మహారాకాశమే యది మత మేమనునను సుపారూఢియై యటారాకమనియు, మహారాకమనియు, మేఘరాకమనియు, వేఱువేఱుగాఁ గోదరమగును; కాని వాస్తవముగా నదంతయు నొక్కమహారాకమే. అటులే బ్రహ్మము మాయ, అవిద్య, సమష్టి, వ్యష్టి అంతఃకరణములను సుపా రుంసుబట్టి యజ్ఞానులకు వేఱువేఱుగాఁ గనఁబడుచున్నారే కాని వాస్తవ

ముగా బ్రహ్మయొక్కదే. ఈ ముందుకెప్పుడోవు ప్రమాదమునం దేమిచెప్పి యున్నదో చూడుడు:-

అగ్ని చ్యవైకో దువనం ప్రవిష్టో రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహవః ।

ఏకస్తతా పర్వతూతాంతరాత్మా రూపం రూపం ప్రతిరూపో బహిర్యః ॥

౪౪౦. వర్ణ. ౫. మం. ౯ ॥

అగ్ని పొరుగును, వెడల్పును గుండ్రమును చిన్న పెద్ద యాకృతులును గల పదార్థములలోనెల్ల వ్యాపించి, వాని యాకారములను తొంది తనబడినను, ఆ పదార్థములకంటె నది వేఱయియున్నది అటువలెనే సర్వవ్యాపకుడైన పరమాత్మ వివిధాంతఃకరణములలోనెల్ల వ్యాపించి, వాని యాకారములను తొందుచున్నను అంతఃకరణములకంటె నాబ్రహ్మము లిన్నమే.

సిద్ధాంతి:- అట్లు మీరు చెప్పుచుకూడ వ్యర్థమే. ఏయనగా మీరు మఱి మఱ, మేళములను, ఆకాశముకంటె లిన్నపదార్థముని యంగీకరించునట్లే, కారణకార్యరూపములగు జగత్తును, జీవుని బ్రహ్మముకంటె వేఱనియు, బ్రహ్మ మా రెంటికంటె లిన్నమనియు సంగీకరింపవలయును.

సవేనుఁడు :- అగ్ని నమ స్తపదార్థములలోఁ బ్రవేశించి, చూరుచికాయా యాకారములు కలదిగా నగపడుచున్నటులే పరమాత్మ జడములలో జీవులలోను వ్యాపించి సాకారుడై యజ్ఞానులకు నాకారయుక్తుఁడుగాఁ గనఁబడుచున్నాఁడు. యథార్థముగా బ్రహ్మము జడముకాని, జీవుడుకాని కాఁడు. ఎట్లనగా వేయి కుంబిలలో నీరు నింపిపెట్టిన, వానిలో మూర్కుని వేయిప్రతిబింబములు కానఁ బడును. కాని వా న్నవముగా మూర్కుఁడొక్కదే. ఆ కుండలపగిలి, నీటికిఁ జం నముకలిగి ప్రసించునపుడుదానితోమూర్కునకునష్టముకాని, చంసముకాని, ప్రవాహకత్వముకానికలుగదు. అటులే అంతఃకరణములయందు బ్రహ్మయొక్క ఆధానము కలుగును. దానిని చిదాభాసమందురు. అంతఃకరణ ముండువరకు జీవుఁడుండును. జ్ఞానము వలన సంతఃకరణము నశించునపుడే జీవుఁడు బ్రహ్మస్వరూపి యగును. ఈ చిదాభాసమునకుఁ దన బ్రహ్మస్వరూపము మఱచుచి వలన కర్తృత్వ, తోర్తృత్వ, సుఖ, దుఃఖ, పాప, పుణ్య, జన్మమరణముల నెంత వఱుకుఁ దనలో నారోపించుకొనునో యంతవఱుకు సాంసారిక బంధనముల నుండి విడుదల కలుగదు.

నిర్దాంతి :- మీరిచ్చిన యీ దృష్టాంతమును చర్చిమే. ఏలయనగా, సూర్యుఁ డాకారముకలవాఁడు. నీటికుండలు నాకారము కలవే. సూర్యుఁడు నీటికుండలకంటె చిన్నుడు; నీటికుండలు సూర్యునికంటెను చిన్నములు. కావుననే సూర్యునకుఁ బ్రతిబింబములు కలుగుచున్నవి. కాని అది నిరాకారవస్తువే యయియుండిన దానికిఁ బ్రతిబింబమేకలుగదు. అట్లే సరసేశ్వరుఁడు నిరాకారుఁడగుటవలనను, ఆరాశమువలె సర్వవ్రహ్మవత్తుఁడగుటవలనను బ్రహ్మము కంటె యేనవార్తముకాని, సవార్తముకంటె బ్రహ్మముకాని చేజి యుండుట యసంభవము. ఇక వ్యాప్యవ్యాపక సంబంధమునుజుట్టియు లేండు నొకటి గాఁజాలవు. అనగా నన్వయస్యతీతే భావములనుజుట్టిచూచిన, వ్యాపకాప్యక సవార్తములు పరస్పరము కలిసియుండియు నెల్లప్పుడు వేరువేలుగ నుండును. చిక్కఁజేయిన వ్యాప్యవ్యాపక భావసంబంధ మెప్పుటికిని గలుగనేరదని బృహదారణ్యభాంకర్యామి బ్రాహ్మణమునందు [బృ. ౩. ౨. ౩. బ్రా. ౬. ౩-౬౩] స్పష్టముగా వ్రాసియున్నది. ఆకారము లేనిదానికిఁ అలాన మేర్పడుట యసంభవము, కాన బ్రహ్మమువత్తుఁ అదానము నేర్పదదు. అంతఃకరణోపాధినిజుట్టి బ్రహ్మమును జీవుఁడని నమ్ముచున్నామను మీమాట వట్టి పసిపిల్ల మాటయే. అంతఃకరణము చలనముగలది. బంధితమును; (పరిచ్ఛిన్నము). బ్రహ్మము బంధము నచలమును. బ్రహ్మము, జీవులు వేరు వేరుని యంగీకరింపలేని అంతఃకరణము పోవుచోటులనెల్ల బ్రహ్మమజ్ఞానియును, అది వదలిపోవు చోట్ల నెల్ల జ్ఞానియు నగుచుండునా లేదాదీనికి మీప్రత్యుత్తరమేమి? ఎందరో గొరుగుపట్టినచోట్ల నెల్ల నది ఎందను మఱుగుపఱుచును. దానిని స్థలాంతరమునకు మార్పునపు డది వదలిపోవుచోట్ల నెల్ల నెందమఱుగు లేకుండును. అటులే యంతఃకరణము బ్రహ్మమును జేకకణము జ్ఞానిగాను, అజ్ఞానిగాను, బద్ధముగాను, ముక్తముగాను జేయుచుండును. బ్రహ్మము చేతనముకావున నబంధబ్రహ్మమున కొక్కచోటఁగలుగు నావరణ ప్రభావ మన్నిచోట్లను వ్యాపించును. చనువ బ్రహ్మమంతయు నజ్ఞానియగును ఇత మథురలోనున్న యంతఃకరణవృత్తుగు బ్రహ్మ మొకవస్తువును జూచిన, దాని స్మరణ కాలోనున్న యంతఃకరణవృత్తుగు బ్రహ్మమునకుఁ గలుగదు. ఏలయనగా 'అన్య దృష్టమన్యోనన్యంతిన్యాయాత్' [యోగ విభా. ౩. ౨౭. సూ. ౧౪. వ్యాసబ్రహ్మ]

ఒక దొర వస్తువునుజూచిన, దాని స్వరణ ముచేయొకనికిగదాగదు. మతురదోఁ జూచిన చిదారాసుడు కాశిలో లేడుకనుక మతురదోనున్న యంతఃరణప్రకాశకుడు కాశిలోని బ్రహ్మము కాదు. బ్రహ్మమే జీవుడు; అన్యఁదెవఁడును లేకన్న జీవులు సర్వజ్ఞులుగావలయును. బ్రహ్మ ప్రతిబింబము వేచిని తెచ్చుదురేని యెవరికిని దాము ముందుఁ జూచినదికాని చిన్నదికాని స్వరణకు రాకుండును. బ్రహ్మ మొక్కఁడేలాన స్వరణ రలుగుచున్నదందురేని యొకదోఁచి గలుగు నజ్ఞానమువలనకాని, దుఃఖము వలనకాని బ్రహ్మమంతయు దుఃఖము జ్ఞానయుక్తము గాదగును. ఇట్టివృష్టాంతమువలన నిత్య శుద్ధ జర్థ ము కన్పదావప్తైన బ్రహ్మమును మీరు అనిత్య, అశుద్ధ, అజ్ఞాని, అద్వాది దోషయుక్తముగాను, అఖండ బ్రహ్మమును బంధఖండముగాను జేసితిరికద!

నవీనుఁడు :- నిరాకార వస్తువునకు నాధానకలుగును. అద్వమునను; నీటి యందును నాకాళాననీలముగనో, లేక మరియొకవిరముగనో గాఢముగనగుపడుచున్నట్లే సమస్తాంతఃకరణములందును బ్రహ్మమున కాలాన రలుగుచున్నది.

సిద్ధాంతి :- ఆకాశమునకు రూపమేలేదు; దానిని గంటికో నెవఁడును జూడజాలదు. కంటికిఁగానరాని పదార్థము అద్వమందుగాని నీటియందుఁగాని యెట్లు కానవచ్చును; మనీరవింశినల్లో, పలుకనై నల్లో సాకారమైన వస్తువగ పడునే కాని నిరాకారవస్తువు కానరాదు.

నవీనుఁడు :- అట్టైన, మీద నీలముగా నగుపడుచు అద్వము మున్నగు పదార్థములందుఁ దానించుచున్నదే, అది యేమిపదార్థము?

సిద్ధాంతి :- భూమినుండి పై లేగనిపోయినట్టి వృథివీజలాగ్నుం త్రన రేణువులు, అవృటినుండియే వర్షముకురియును. అవృథి జలరేణువులే లేక పోయిన వర్ష మేవృటినుండివరును; కావున దూరమున గుఢారమువలెఁ గాన వచ్చుచు చక్రాకారముగా నుండునది నీటియావిరి. పొగ దూరమునుండి దక్కి ముగాఁగనఁబడుచు దగ్గఱకు రానురాను బయవనగా-గుఢారమువలె నగునట్లే యాకాశమున నీటిబిందువులు కానవచ్చుచున్నవి.

నవీనుఁడు :- మేమిచ్చియున్న రజ్జు, నరపు, స్వప్నాదులవృష్టాంతము లసత్యములా యేమి?

సిద్ధాంతి :- కాదు; మీజ్ఞానము మిథ్యయని యింతకుమునుపే వ్రాసి యున్నాము. అదట్లుందినియ; కాని మొదట నజ్ఞాన మెవరికిగలుగునో చెప్పుడు.

నవీనుడు :- బ్రహ్మమునకు.

సిద్ధాంతి :- బ్రహ్మమర్పణమా? సర్వజ్ఞమా?

నవీనుడు :- సర్వజ్ఞుడును గాదు, అర్పణుడును గాదు. ఏయనగా సర్వజ్ఞత్వాల్పజ్ఞత్వములు ఉపాధితో గూడియున్నప్పుడే సంఘటించును.

సిద్ధాంతి :- ఉపాధితోగూరువా? చెప్పుడు :

నవీనుడు :- బ్రహ్మ

సిద్ధాంతి :- అదైన బ్రహ్మయే యర్పణుడును సర్వజ్ఞుడు నయ్యెను. మఱి మీరు అర్పణుడుగాదు, సర్వజ్ఞుడుగాదని యేల నిషేధించితిరి? ఉపాధి కల్పితము అనగా మిథ్యయని మీరన్నను కానిగల్గించువా? చెప్పుడు :

నవీనుడు :- జీవుడు బ్రహ్మయా లేక వేదా :

సిద్ధాంతి :- అన్యోరు. ఏయనగా, నతడు బ్రహ్మస్వరూపియే యైసతో మిథ్యాకల్పనయే చేయడు. మిథ్యాకల్పన చేయువాడు సత్య నందు' దెట్లు కాగలుగును :

నవీనుడు :- మేము సత్యాగ్రహముననే అబద్ధమందుము నోటితో మాచిరాదుకు కూడ మిథ్యయే.

సిద్ధాంతి :- అబద్ధమే నుడువుచు సబద్ధమే నమ్ముచునున్న మీరసత్య వాదు లేరాదు :

నవీనుడు :- ఉండు; సత్యాగ్రహములు మఱోనే కల్పితములు. మేమా రెంటిని సాక్షి అర్పిస్తాన భూతులము.

సిద్ధాంతి :- సత్యాగ్రహములకు నారాకటాకులైన మీరే దొంగలును, మీరే దొరలు నగుచున్నాడు. కాన మీరు ప్రామాణికులును కారు. ఏయనగా నెప్పుడు సత్యము నేనమ్ముచు, సత్యమునే నుడువుచు, సత్యమే యాచరించుచు నసత్యము నెన్నటికిని నమ్మనివారును, చెప్పనివారును జేయనివారును మాత్రమే ప్రామాణికు లనబడుదురు. మీ మాచిలను మీరే యబద్ధ మన్నవచ్చును, మీరు స్వయముగా మిథ్యావాదు లగుచున్నాడు.

నవీనుడు:- బ్రహ్మ నాశ్రయించుచు నా బ్రహ్మకు ఆరవణముగా మన్నుట్టి యనాదిమాయను మీరు నమ్ముచున్నారా లేదా:

సిద్ధాంతి:-లేదు. ఏయనగా లేనివస్తు వున్నట్లగుపడునదియే మాయయని మీరు నమ్ముచున్నారు. జ్ఞానహీనుడగుచాలే దీని నంగీకరించును. ఏయనగా గొర్రారి చిద్దకు బ్రతికించి మెన్నడు గలుగజాలదన్నట్లు. వస్తువే లేకున్న నది యున్నట్లగుపడుచు సర్వతా యనందవము. ఇక 'వన్నూలా: సోమ్యేమా: ప్రతా:' [రాం. ౬. ప్ర. ౬. ౪౦. ౮. ప్రవా.౪] ఇత్యాది రాంకో గోపవిషద్యవనములకు మీరు చెప్పునది విరుద్ధముగా నున్నది.

నవీనుడు:-మీకంటె సరికపండితులై యుండిన వసిష్ఠశంకరాచార్యులు మొదలుకొని విశ్వరూపాను పర్యంతము వ్రాసినదానిని మీరు అందించుచున్నామగా: 'మే మా వసిష్ఠ శంకరాచార్య విశ్వరూపాను గొప్పవారనియే రచించుచున్నాము.

సిద్ధాంతి:-మీరు విద్వాంసులా లేక అవిద్వాంసులా:

నవీనుడు:-మేమును గొంతవఱకు విద్వాంసులమే.

సిద్ధాంతి:-మంచిది. అట్లైన వసిష్ఠశంకరాచార్య విశ్వరూపాను పక్షమును నాయెడుచు స్థాపనచేయుదు. నేను దానిని అందనచేసెదను. ఎవరిపక్షము నిలిచిన, వారే గొప్పవారు. వారి మాటలును మీమాటలును అందింపరానివిగానున్న. మీరాయుక్తులనే కొని నామాటల నేరిఅందింపకుండుదు. ఆప్పుడే మీ మాటలును, వారిమాటలును మానసియములై యుండెదేవి. శంకరాచార్యులు తై సమకమును అందించుటకొఱకే యీ మతమును స్వీకరించియుండవచ్చునని యనుమానింపఁ దగియున్నది. ఏయనగా దేశకాలములనుబట్టి తమపక్షమును స్థాపించుటకొఱకు స్వాభుతై నవిద్వాంసులు తమ యాత్మజ్ఞానమునకు విరుద్ధముగాగూడ నటించుదు. జీవేశ్వరు లొక్కటి, జగన్నిర్మల్య అను నిత్యాదిమాటలను వారు నిజమని నమ్మియుండిన, సత్యము కాజాలవు. ఇక విశ్వరూపాను పాండిత్య మెట్లున్నదో చూడుదు. "జీవో బ్రహ్మాఽబిన్న శ్రేయత్యాత్" -

అని యతడు తన 'వృత్తిప్రదాకర' [ద్వితీయ ప్రకాశవృత్తి.౯]. మన జీవబ్రహ్మం యేకతను గుఱించి యనుమాన ప్రమాణము వ్రాసియున్నాడు. అనగా: జేతనుడగుటవలన జీవులు బ్రహ్మకంటె పేలుకాదట. ఇది

మిక్కిలి తెలివితక్కువవాని మాటవంటిదే. ఏలయనగా నొక సారర్థ్యమాత్రముననే యొకదానితో మరియొకదాని కేతత్వము కలుగదు; వానిలోనివైదర్భ్యము తిన్నత్యమును గలుగజేయును. ఎట్లనఁగా:- "పృథ్వీ లలాటస్మా జతత్వాత్"

పృథ్వీ జలమగుటవలన జలముకంటె వేఱుకాదనిచెప్పిన నా మాట యెన్నటికిని సత్యము కానట్లే విశ్వంధాను చూపిన లక్షణమును వ్యర్థమే. ఏలయనగా అల్పత, అల్పజ్ఞత్య త్రాంతమత్వాది దర్భములు బ్రహ్మకంటె తిన్నముగ జీవునియందును, సర్వగతత్వ, సర్వజ్ఞత్వ, నిద్రాంతిత్వాది దర్భములు జీవునకంటె తిన్నముగా బ్రహ్మయందును గలవు. దీని వలన జీవబ్రహ్మలు వేఱువేఱును నప్పదు. గంధవత్వ కఠినత్వాది పృథివీ దర్భములు, రసవత్వ ద్రవత్వాది జల దర్భములకు విరుద్ధ మగుటవలన బృథివి యుజలమునొక్కటి కాఁజాలవు. జీవబ్రహ్మం వైదర్భ్యము లట్టివే. కావున, జీవబ్రహ్మలు త్రికాలము నందు వొక్కటికాఁజాలరు. ఇంతటితోనే విశ్వంధాసాదు లెంతగొప్ప పండితులై యుండిరో కనుఁగొనుఁడు. యోగవాసిష్ఠమును రచించినవాఁడు ఎవరో యాదునికవేదాంతి కావచ్చును. చాట్కి ప్రాసినదికాదు. అట్లే వసిష్ఠుఁడు చెప్పినదికాని, రామచంద్రుఁడు వివరించినది యదికాదు. ఏలయనగా వారందఱు వేదానుయాయులు. కావున వేదవిరుద్ధముంగు వానిని వ్రాయను వ్రాయరు, చెప్పను చెప్పరు, వివరిను వివరిను.

ప్రశ్న:- వ్యాసుఁడు రచించిన కారీక సూత్రములందును జీవబ్రహ్మ లొక్కటి యని విదితమగుచున్నది చూడుఁడు:-

సంఖ్యాఽఽవిద్యాపః స్వేన కర్తాత్ ౧౧. వేదాంతదర్శనము. అ. ౪ పా. ౪, సూ. ౧౧

పూర్వము బ్రహ్మస్వరూపముగల జీవుడు తన స్వరూపమును కొంది ప్రకటి మగుచున్నాఁడు. ఏలయనగా స్వకర్తమువలన దన బ్రహ్మస్వరూపము గ్రహణమగుచున్నది.

బ్రాహ్మణ తైమిరి దువన్యాసాదిర్భృత్ ౧౨. "౨౫"

'అయ మాత్యా. ఆపహతపాస్యా' [రాం. ౬. ౮. ౨. ౧] ఇత్యాది యవన్యాసముల (వచనముల) చేతను, ఐక్యర్థప్రాప్తి పర్యంత హేతువులనుబట్టి జీవుడు బ్రహ్మస్వరూపముతో నిలుచుచున్నారనునది తై మిన్యాదాద్యం మతము.

౦౦౩శస్య(తేజ తదాత్మకత్వాదికృదురోదు: ౩౩౩ "౨౩

తదాత్మక స్వరూపనిరూపణాది బృహదారణ్య కోపనిషత్తురోవి హేతు
రూపకములగు వచనములవలన, తైత్తిర్యమాత్ర స్వరూపముతోజీవుడు ముక్తి
యందుండు ననునది యోగురోహ్యదార్ఢ్యం మతము.

ఏవమప్యవన్యాసాత్పుర్యరూపవిరోధం దావరాయణ: ౩౪౩ "౨౪

వ్యాసులు పై తెప్పిన యువన్యాసాదులనుబట్టి, ఐశ్వర్యప్రాప్తి రూప
హేతువులనుబట్టి, జీవుడు బ్రహ్మస్వరూపము, తొందునను విషయమున నవి
రోధరావము, గనవరచి యున్నారు.

౪౪ ఏవ దావన్యాసేతి: ౩౪౪

యోగియైనవాడు ఐశ్వర్యనహితుడై తన బ్రహ్మస్వరూపమును
దొంది, యితరుల యాదివర్తములేక-దనంతట తానే-తనకును నమ న్నమునకు
నరిపరిరూపమైనట్టి బ్రహ్మరూపముతో ముక్తియం దుండును.

౩ త్రురము:-ఈ సూత్రముం కీరీతి నర్థముచేయుట తప్పు, ఏనికి నరియైన
యర్థము, తెప్పెదను వినుడు; జీవుడు పాపమునుండి విముక్తితెంది పవిత్రుడై
తన స్వకీయ కుద్ధస్వరూపమును తొందనంతవజుకు, యోగము ద్వారా ఐశ్వర్య
యుక్తుడై తనయంతర్యామియై యున్న బ్రహ్మనుదొంది యానందము నను
భవించుతొంద. ॥౧॥

ఈ ప్రకారమే యోగి పాపాదులనుండి రహితుడు నైశ్వర్యయుక్తుడు
నగునప్పుడే బ్రహ్మతోగూడి మోక్షనందము ననుభవించుచున్నాడనునది తైత్తి
ర్యదార్ఢ్యం మతము. ॥౨॥

అవిద్యుది దోషములనుండి తొలగి కుద్ధచై తన్యమాత్ర స్వరూపముతో
జీవుడున్నప్పుడే "తదాత్మకత్వ"మనగా బ్రహ్మస్వరూపముతో నంబందమును
దొందుచున్నాడు. ॥౩॥

బ్రహ్మతోగూడ (బ్రహ్మసాక్షాత్కారముతోబాటు)నైశ్వర్యమును కుద్ధ
విజ్ఞానమును దనజీవితకాలముననే గడించి జీవన్ముక్తుడగునపుడే తన నిర్మల
మైన పూర్వస్వరూపమునుదొంది యానందము ననుభవించుననునది వ్యాసుల
మతము. ॥౪॥

యోగి సత్యసంరద్ధుడై నపుడే స్వయముగా పరమేశ్వరునిబొంది ముక్తి
సుఖము ననుభవించును. అచ్చటి స్వాధీనుడై స్వతంత్రుడుగా నుండును.
ప్రపంచమందొకడు ప్రధానుడుగాను మఱియొక వప్రధానుడుగా నున్నట్లు
ముక్తియుం దుండదు. కాని యది ముక్తజీవులందఱును సమానులుగా
నుండును. ||౫||

ఆట్లుకాదుండిన:-

నేరకొలను పవతే.	౩౧. ౧. ౧౬.౩
భేదవ్యవధేకాచ్య	౩౧. ౧. ౧౭.౩
విశేషణభేదవ్యవధేకాత్వాం చ నేరకా	౩౧. ౧. ౨౩.౩
అస్మిన్నస్య ర కణ్యోగం కాన్తి	౩౧. ౧. ౧౯.౩
అంత స్తద్భక్త్యవధేకాత్	౩౧. ౧. ౨౦.౩
భేదవ్యవధేకాచ్యస్యః	౩౧. ౧. ౨౧.౩
గుహం ప్రవిష్టావాత్మానా హి తద్భక్త్యానాత్	౩౧. ౨. ౧౧.౩
అనుప చ శ్రేష్ఠ స కాటరః	౩౧. ౨. ౩.౩
అంతర్యామ్యుద్భిదై వాదిను తద్భక్త్య వ్యవధేకాత్	౩౧. ౨. ౧౮.౩
కాటర్యోరయోఽపి హి శరణై నమరీయతే	౩౧. ౨. ౨౦.౩

(వ్యావమునికృత సేవాంతమాశ్రమయ)

అర్థము:- బ్రహ్మతత్వ మజీ యేజీవుఁడును సృష్టికర్తకానేరఁడు. ఏం
యఁనగా నీయల్పసామర్థ్యముగలవాఁడును, అల్పజ్ఞఁడునగు జీవునియందు సృష్టి
కర్తత్వము నుండువల్లదు కాన జీవుఁడు బ్రహ్మకాఁడు. ||౧.||

“విపంహ్యేవాయం లభ్యానందీ రవతి” [తై. ౨. బ్ర. చర్చి. అను. ౭]

ఇది ఉపనిషత్తులోని పదనము. జీవుఁడును బ్రహ్మయు వేఱు. ఏం
యనఁగా విశిష్టతయిందరి భేదము ప్రతిపాదించఁబడినది. ఆట్లుకాకపోయిన
రసమను అనందస్వరూపుడైన బ్రహ్మనుబొంది జీవుఁడానంద స్వరూపుఁడగు
చున్నాఁడనిననేగాని ఈ పాండఁడగిన బ్రహ్మము, సతవిఁ బొందు జీవుఁడును
వేర్వేరులుగ నిరూపించఁబడ జాలకుండురు. కావున జీవుఁడును బ్రహ్మము నొక్కటి
కాదు. ||౨.||

దివ్యో హ్యమాత్తః శుభః స జాహ్యోర్యంగరో హ్యజః।

అప్రాణో హ్యమవాః శుక్రోహ్యక్షరాత్పరతః పరః॥

మందకోపనిషత్తు. మం ౨. ౧౦. ౧. పం. ౨॥

దివ్యుడు, శుద్ధుడు, మూర్తిమత్వరహితుడు, అన్ని ఐను నిండియుండువాడు, నిరంతర మంతర్వహిత్వావధుడు, అజుడు, జన్మమరణ శరీరదారణాది రహితుడు, శ్వాస ప్రశ్వాసములు, శరీరము, మనస్సు అను వీనితో సంబంధములేనివాడు, ప్రకాశస్వరూపుడు, ఈ మొదలగునవన్నియు' ఐరమాత్మకు విశేషణములు. ఇత నజరమును, నాశరహితమునగు ప్రకృతికంటె తిన్ను'దగు సూక్ష్మజీవునికంటెనుగూడ' ఐరమేశ్వరుడు సూక్ష్మ'డు, అన'గా బ్రహ్మ సూక్ష్మతినూత్ని'డు.) ప్రకృతిజీవుల కంటె బ్రహ్మ వేఱు అను ప్రతిపాదన రూపకారణములఁ బట్టి ప్రకృతి జీవులకంటె బ్రహ్మ తిన్ను'దనుట స్పష్టము. ||౩||

ఈ సర్వవ్యాపకుడైన బ్రహ్మతో జీవునిదీని జీవునితో బ్రహ్మాకును సంబంధము ప్రతిపాదించఁబడుటవలన జీవు'డును బ్రహ్మయు తిన్నులు. ఏం యన'గా సంబంధము తిన్నపదార్థములకీ వీలుగును. ||౪||

ఈ బ్రహ్మ కంతర్యామి మొదలగు రర్థములు చెప్పఁబడియున్నవి. జీవునితో వ్యాపించియుండుటవలన వ్యాప్య'దగు జీవు'డు వ్యాపకు'దగు బ్రహ్మ కంటె తిన్ను'డు. ఏలయన, వ్యాప్యవ్యాపక సంబంధముకూడ తిన్నత్వమునే నిరూపించుచున్నది. ||౫||

పరమాత్మ జీవునికంటె తిన్నస్వరూపు దగునట్లే, ఇంద్రియంతఃకరణ ముంకంటెను, పృథివ్యాదిభూతములకంటెను, దీక్షావాయుసూర్యాదులకంటెను, దివ్యగుణానుభవయుక్తులగు విద్వాంసులకంటెను గూడఁ ఐరమాత్మ తిన్ను'డుగా నున్నాడు. ||౬||

"గుహం ప్రవిష్టా సుకృతస్య తోశే" [తతోప. ఆ. ౧. వర్షి. ౩. మం. ౧]

ఈ మొదలగు సుపనిషద్వచనముల'బట్టి జీవు'డును ఐరమాత్మయు వేఱు వేఱుగాగలరు. అదేరీతి సుపనిషత్తులందనేతస్థలముల వ్రాయఁబడియున్నది. ||౭||

"శరీరే ధవః శాలీరః" శరీరరాతియగు జీవు'డు బ్రహ్మకా'డు. ఏం యన'గా బ్రహ్మకున్న గుణశర్మస్వలావములు జీవునియందు సంచుటంపవు. ||౮||

(అరిదైవ) మనస్సు, ఇంద్రియములు మొదలగు దివ్య పదార్థము లందును (అదిహిత) పృథివ్యాది భూతములందును, (అర్థాత్మ) సమస్త జీవు లందును, అంతర్యామిరూపముచే విద్యమానుడై యున్నాడు. ఆ పరమాత్మ

యొక్క వ్యాపకత్వాది తత్త్వములే యుపనిషత్తులం దంతటను వ్యాఖ్యానింపఁ బడియున్నవి. ||౯౫||

శరీరదారియగు జీవుఁడు బ్రహ్మకారుఁడు. స్వరూపమున బ్రహ్మము జీవుడు నిన్నులనుట సిద్ధము. ||౯౬||

ఈ మొదలగు శరీరకసూత్రములచేతను స్వరూపముండే బ్రహ్మకును, జీవునకును లేదముకలదని సిద్ధమగుచున్నది. అటులే వేదాంతం యుపక్రమింపనంహారముచూడ సంఘటించఁజాలవు ఏలయనఁగా 'ఉపద్రమము' అనఁగా బ్రహ్మనుండియే ఆరంభమును "ఉపనంహారము" అనఁగా బ్రహ్మయందే ప్రాయమును నమ్ముచున్నారు. పేజొక వస్తువునే నమ్మలేని యుత్పత్తి ప్రళయములు బ్రహ్మాదర్శములగును. ఉత్పత్తి వివాళరహితుఁడని బ్రహ్మ పేదాది సత్య శాస్త్రములందు ప్రతిపాదించఁబడియున్నాఁడు. ఆయన యీ సవినవేదాంతం మీదఁ గోపపడవచ్చును విర్వికార, అపరిణామి, కర్త, సహకర, నిర్మాణాది విశేషాలయ్యుడగు బ్రహ్మయందు వికారము, ఉత్పత్తి, అజ్ఞానము మున్నగునవి యొన్నఁటివి నంతవించవు. ఇత సుపనంహారమును ప్రళయమైనపుడు చూడ బ్రహ్మయుఁ, గారణాకృతమగు 'ప్రకృతి'-జడమును, జీవులను విద్యమానులై యుండురు. కావున సుపక్రమింపనంహారమును (సవిన) వేదాంతం కల్పనయు మిథ్యమే. ఇట్టివింతను శాస్త్రములకును, బ్రహ్మజిది ప్రమాణములకును విరుద్ధములైన వెన్నెయి యనంగకవుమాటలు వీరిలో నున్నయవి.

దీనికి తరువాత శైలులయు, శంకరానుయాయులయు సుపదేశరూప సంస్కారము లాశ్వాస వర్తించువాఁడనిచెను. ఇత నా యురయ మరవాడు రొరినొకడు ఁడించుకొనుచుండిరి. శంకరాచార్యుండుఁ నిమ్మట కూడు వందల సంవత్సరములకుఁ గొంత పరాక్రమవంతుఁడగు విక్రమాదిత్యుఁడను సతఁడు ఉజ్జయినిగరమునకు రాజయ్యెను. అతఁడు రాజులలోని పరస్పర శంపాములనుమాన్చి, కాంతివిస్తాపించెను. తదనంతరము తర్జుహారిరాజు కావ్యాది శాస్త్రములందును, తదితరములందును కొంత విద్యుత్తునుగడించెను. అతఁడు నైరాగ్యమును తెంది రాజ్యమును వదిలిపోయెను. విక్రమాదిత్యుని దరువాత నైడువందల సంవత్సరములకు రోజరాజు రాజ్యమునకువచ్చెను. అతఁడు కొంత వ్యాధిరణమునుఁ గావ్యాలంకారాదులను మిక్కిలి యభివృద్ధికిఁ దెచ్చెను.

[illegible]

the value of β is

[illegible][illegible][illegible]

కాశ్త్రయులుగూడ నిటులే నమ్ముచున్నారు. ఏమృత ని వామహర్షి యను, శైవులును గలిసి దగరింగములను స్థాపించిరి. వానినే జలాధారియనియు, రింగమనియు ననుచున్నారు ఈ విగ్గులేనివారి కి బుద్ధిలేని పని నేంచేయ చున్నామనులక్షికొంచెమైననులేకపోయినదిగదా! స్వాస్థ్యదోషం న పశ్యతి[రా. పి. ద. అ. ౬. శ్లో. ౮] స్వాస్థ్యులు రమ స్వాస్థ్యసిద్ధికొఱు దుష్టకర్మముంనుగూడ శ్రేష్ఠముని తలంచుచు వానిలోని దోషములను గణించరని యొక తపివ్రాసి నది విశ్వయమేకద. ఆ పాపాణాది మూర్తులను, దగరింగములను పూజించుటతనే నమస్త రక్షార్థ కామమోక్షయలు సిద్ధించునని నమ్మనారంభించిరి. భోజరాజనకుఁ దిమ్మతి తైనులు మందిరములట్టి విగ్రహములు స్థాపించి, వాని దర్శించుటకును, బూజించుటకును సచ్చటికి వచ్చుచుఁ బోవుచునుండగా నీ పోషణ శిష్యులును, తై నమందిరములకు పోవనారంభించిరి. ఆ నమయ ముననే పర్వమదేశమునుండి యవనులును, సవ్యమతస్థులును నార్యావర్తము నకు వచ్చుచుఁ బోవుచునుండిరి. అప్పుడు పోషణి క్రిందిశ్లోకమును రచించిరి:

న పదేవ్యావహిం భాషాం పాప్తితైః కంఠగతైరపి ।

హస్తైవా కాశ్యమాభో ౬౦౦ న గర్భేజైవమందిమ్ ॥

ఉచిష్యే పురాణము. పర్వ. ౩. అం. ౩. అ. ౨౮. శ్లో. ౫౩ ॥

ఎన్ని కష్టములువచ్చినను. ప్రాణము కంఠగతమైయున్నప్పుడును— బ్రాహ్మతనమయము వచ్చినప్పుడును—గూడ నోటితో యవనులభాషనుద్రవించు గూడదు. అట్లే మదిందిన యేసుఁగు భంపఁ దఱుముకొనివచ్చినప్పుడును తై న మందిరమునఁ బ్రవేశించుటవలనఁ దన పాపము దక్కునట్లున్నను అతై న మందిరమున నరుగిరఁగూడదు అట్లా మందిరమును తొచ్చి ప్రాణమును గాపాడుకొనుటకంటె సేసుఁగుకాదుక్రిందఁబడి చచ్చుటయే మేలు' అను నిట్టి యుపదేశములను దమశిష్యులకుఁ జేయకొరఁగిరి అప్పుడు ఎవరేని దీనికిఁ బ్రమాణము మీమతగ్రంథములలో నెచ్చటనై నున్నదా యని యడిగిన, దిన్న దని చెప్పుచుండిరి. వారి వాప్రమాణమును జూపునున్న మార్కండేయాది పురాణముఁ పద్యములను జదివి వినిపించుచుండిరి. అది దుర్గాపాఠమున దేవి వర్ణనఁ జేసినట్లుండును. భోజరాజ రాజ్యమున వ్యాసులపేరు పెట్టి మార్కం దేయ శివపురాణముం నెవరోరచించియుండగా నానమారము భోజరాజుఁడు

దెలిసెను. అప్పుడాయన యాపండితులనుబట్టి తెప్పించి వారికి హస్తచ్చేదనాది
 క్షేపణవిధించి, “ఇకమీదట నెవరై నను గావ్యాది గ్రంథములను రచించిన,
 వారు తమపేర సంకీర్తము చేయవలయునెకాని, ఋషిమునుల పేరజేయఁ
 గూడదు” అని శాసించెను. ఈ సంగతి లోకరాజకృత “సంతీవిధి” యనెడి
 ఋషిహస్తగ్రంథమున వ్రాసియున్నది. ఈ గ్రంథము గ్వాలియర్ రాజ్యములోని
 “లిండ్” పట్టణనివాసులగు తివాడీ బ్రాహ్మణుల యింటనున్నది. దీనిని ‘ఋషున’
 యొక్క రావుసాహెబుగారును, వారి లేకరియగు రామదయాలు తొలే
 గారును(దమకన్నులతో) దాము చూచియున్నారు. దానిలో నిట్లు వ్రాయఁబడి
 యున్నది. వ్యాసులు నాలుగువేల నాలుగువందల శ్లోకములును, వారి కిష్యులు
 అయిదువేల యాఱువందల శ్లోకములును అనఁగా మొత్తము పదివేల శ్లోక
 ములు వల మహాభారతమును రచించిరియ్యుండిరి. అది మహాభారతగు విక్రమా
 దిత్కుల కాలమున నిజువదివేల శ్లోకములు వలదయ్యెను. “మాతండ్రిగారి
 కాలమున నిజువదివేల శ్లోకములు వలదయ్యెను. ఇప్పుడు నాకు నగము వయస్సు
 యనది. ముప్పదివేల శ్లోకములుగల మహాభారతగ్రంథము దొఱకును. ఇటులే
 పృథ్వీయగుచుఁబోయిన మహాభారతగ్రంథమొక యొంటెమోయనంతయగును.
 ఇక నిద్రై ఋషి మునుల నామము లిడి పురాణాది గ్రంథములు రచించుచుఁ
 బోయిన నార్యావస్త్రీయజనులు భ్రమజాలమున’బడి వై దికధర్మరహితు లగురు
 ర్రప్తులై పోదురు” ఇది లోకరాజ కథనము. దీనివలన నాతనికి వేదజ్ఞానమును
 గొంత యుండినట్లు విశదమగుచున్నది ఈయన లోకప్రపంచమున:-

ఉత్కృతయా శ్లోకదత్తైకమశ్వః సుకృతిమో గచ్ఛతి రాధగళ్యా :

వాయుం దరాతి పృథ్వణం సుష్ణష్కలం వివా చునుష్కలం చంకృజప్రపంచమ్ :

లోకరాజ రాజ్యమునను(దత్తపీఠమునను కల్పవిద్యా ప్రవీణులనేకు
 ఁండిరి. వారిలో నొకఁడు గుఱ్ఱమునుబోలియుండిన యొక యంత్రయానమును
 రచించియుండెను. అది యొకగడియలో పదునొకండు క్రోసు లనఁగా నొక
 గంటలో నిజువదియేడున్నజక్రొసుల దూరము పోవుచుండెను. అది యంత
 రిక్షమందే కాక భూమిమీదను నడుచుచుండెను. మఱియొకఁడు యంత్ర
 యుక్తమగు నొక దీవన చేసియుండెను. అది మనుష్యుని సహాయములేక

తనంతటఁదానే విసదకు' గావలసినంత గారి నిచ్చుచుండెను. ఈ రెండు పదార్థములైన నింతవఱకు విద్యమానములై యుండిన నై రోపాబంధస్థు రింత యరిమానపూర్ణులై యుండకుండురు.

పోవులు తమ కిష్కలంబులై నచంద్రికములకుఁ బోఁగూఁదదని యెంత యాటంకపఱచినను వారు దానినిరిష్కపెట్టిక జై నుల కితాశ్రవణమునకుఁ గూడఁ బోఁకొడఁగిరి. జై నపోవులు పౌరాణికపోవుల కిష్కలంబులై నయి జేయుచుండిరి. అప్పుడు పౌరాణికపోవులు తాము తగిన యుపాయములఁ జీంతింపఁబిన్నఁ దమకిష్కలంబులను జై నులయిపోదురని యోచించి, జై నులవలెనే తమలోను ఆవతారములను, దేవాలయములను విగ్రహములను కథాపుస్తకములను జేయ విశ్వయించుకొనిరి. అనంతరము జై నుల యిలువదినలుగురు తీర్థంకరులకు మారుగా నిలువదినలుగువతారములను, గురులను విగ్రహములను జేసిపెట్టిరి. ఇక జై నుల అది పురాణ, కత్తరపురాణాదులవలెఁ బదునెనిమిది పురాణములను వ్రాయ నారంభించిరి. భోజరాజునకుఁ దరువాత నూటయేఁబది సంవత్సరములకు వైష్ణవమత మారంభమయ్యెను శతకోష్ఠఁదనువాఁడు "కంజర" (పిచ్చుఁగుంటు, దొమ్మిర) కులమునఁ బుట్టినవాఁడు, అతఁడు దీనిని గొంతవఱకుఁ బ్రచారమునకుఁ దెచ్చెను. తరువాత శ్రంగి (పాకీ) కులవాఁడగు మునివాహనుఁడును, తిమ్మట యవనకులమునఁబుట్టిన యావనాచార్యుఁడును, ఆచార్యులైరి. తదనంతరము బ్రాహ్మణకులమునఁబుట్టిన రామానుజాచార్యుఁడు నర్గవవాఁడు. ఇతఁడు తన మతమును వ్యాపింపజేసెను. శైవులు కవపురాణాదులను, శాస్త్రేయులు దేవీలాగవతములను, వైష్ణవులు విష్ణుపురాణాదులను వ్రాసిరి. తమపేర వ్రాసినవాని నెవ్వరును బ్రమాదముగా సంగీతరింపరనియే తమ నామములనుదాచి వ్యాసాది ఋషిమునుల పేరఁ బురాణములు రచించిరి.) వాస్తవముగా ఏవిక నవీనములని పేరికవలసియుండెను. కాని దరిద్రుఁడు తన కొడుకునకు "మహారాజారిరాజు" అని గాని యాధునిక పదార్థమునకు ననా తనమని గాని పేరుపెట్టిన నేమియాశ్చర్యము! ఇక వీరిలోఁగల వరస్పర కలహములవంటివే పురాణములందంతట నిండియున్నవి.

యూరుఁడు దేవీలాగవతమున "శ్రీః" అను దేవి శ్రీపురమునకు స్వామి విగా నుండెననియు, నామెయే యీ జగత్తునంతటిని రచించెననియు, బ్రహ్మ

ఏష్టమహాదేవులను గూడ నామెయే సృజించెననియు వ్రాయఁబడియున్నది. అరెల్లినఁగా:- అమెకు నొక కోరికపుట్టి, తనచేతులను రాయఁగా దాన నొక బొబ్బకరిగి, యా బొబ్బరొనుండి బ్రహ్మవెదలెనఁట. అతనిఁజూచి యా దేవి. "నీవు నన్ను వివాహమాదు" మని కోరఁగా నా బ్రహ్మ 'నీవు నా తల్లివి. నీమ్మ నేను వివాహమాదఁజాలను" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెనట. ఆ మాట వినిఁగానే తల్లి కోపానేకముకందై తన యాకుమారుని తస్మయై నరించెనఁట. మరల నదేవిధముగ దనచేతులను రాచి మఱియొక కుమారుని బుట్టించి, యతనికి ఏష్టమని పేరు పెట్టెనఁట. అతనిఁగూడ నదేరిరిని దమ్ముఁ బెండ్లారు మని యాజ్ఞావింపఁగా నాతఁడు విననందున నతనిఁగూడఁ బూడిదచేసివేసె నట. తరువాత మునుపటిరీతిని మూఁదవకుమారుని సృజించి, యాతనికి "మహాదేవు"డను పేరిడి. యాతనిఁ దమ్ము వివాహమాద నాజ్ఞావింపఁగా నతఁడు. 'నీవు వేణురూపమును ధరించువఱకు నీమ్మ నేను పెండ్లదఁ జాలనని చెప్పెనఁట. అమె యటులే మాణురూపమును ధరించెనఁట. మహాదేవుఁ డప్పుడా రెండుకుప్పల బూడిదను జూచి యిదేమి యని యడుగఁగా నా దేవి 'వీరిరువురును నీ యన్న'ద. నా యాజ్ఞ సరిక్రమించిరికావున వారిని తస్మయై చేసితి'నని చెప్పగా మహాదేవుఁడు నేనొక్కఁడ నేమిచేయుదును! వీరిని మరల బ్రతికించి, యిరువుర ప్రీతిను గూడ సృజించిన, ముగ్గురము మువ్వరను వివాహమాదవచ్చునని యామెతో నుడివెనఁట. అమె యటులేచేయఁగా ముగ్గురు మువ్వరను వివాహమాడిరట. "అహః! తల్లిని వివాహమాదలేదు. కాని పెల్లెండ్రను పెండ్లియాడిరట. ఇది యుచితయా!" పాతకు బాహింపఁదగును. ఏమ్మకి నిండ్రాడులను సృజించెననియు బ్రహ్మ ఏష్ట దుద్ర ఇండ్రులను. దన పల్లకిమోయుట కాదేవి వియమించెననియు నిట్టి రేనిపోని మాటలు వ్రాసి యున్నారు. "ఆ దేవిశరీరమును, ఆ శ్రీపురమును రచించిన వారెవ్వరు! దేవికిఁ తల్లిదండ్రు లెవ్వరు!" అని వారి నడుగవలెను. దేవి "అనాది"యని చెప్పి రేని, సంయోగజన్యవదార్థ మెన్నఁటికి ననాది కాఁజాలదు తల్లికొడుకులు మాత్రము వివాహము చేసికొనుటకు వెఱచిరికాని యన్నపెల్లెండ్ర వివాహము లోని మేలేమి ;

ఈ దేవీరాగవరమున బ్రహ్మ విష్ణు మహాదేవులను నీరుని తెగడియ, దేవిని గొప్పదని పొగడియు వ్రానియున్నట్లులే శివపురాణమున దేవి మొదలగువారిని కడుపానులని అందఱు మహాదేవునకు దాసులనియు, నా మహాదేవుఁ డందఱికి స్వామియనియు-వ్రాసినది. దుద్రాక్షుని (ఇవి యొక చెట్టు శంములలోని గింజలు) బూడిదను దరించుటవలన ముక్తికలుగునని చెప్పుదురేని బూడిదలోఁ బొరలారు గాడిద మున్నగు పశువులను, గురిగింజలు మొదలగువానిఁ దరించు తిట్లులను, పిచ్చుకుంటు (శంజర) మున్నగువారును ముక్తిని పొందవలెను. బూడిదలోఁబడి పొరలారు పంది, కుక్క, గాడిద మొదలగు పశువులకు ముక్తియేల కలుగదు :

ప్రశ్న:- కాలాగ్ని రుద్రోపనిషత్తునందు తస్యము దరించు విరానము వ్రాయఁబడియున్నదే; అది యెద్దమగునా; అట్లే యజుర్వేదమునఁగల 'త్రాయుషం జమదగ్నేః' [యజుః. ౩. ౬౨] అనునిత్యాదివేదపదనములందును తస్మదారణ విరానము కలదు. ఇది బురాణములలో ఈ చెట్టు రుద్రుని కన్నీటి నందున దీనికి దుద్రాక్షయను నామము కలిగెననియు నట్టి దుద్రాక్షలు దరించుట నుండి పుట్టివలనఁ జాణ్యము లభించుననియు వ్రాయఁబడియున్నది. ఒక దుద్రాక్షనై నను దరించిన సమస్త పాపములను రాసి, యచనరక వీరులు లేక, తిన్నగా స్వర్గమునకుఁ బోనగును.

ఉత్తరము:- "యాగ్య ప్రథమా రేఖ సా భూర్లోకః" ఈ మొదలగు పదనములనుబట్టి, కాలాగ్నిరుద్రోపనిషత్తు నెవఁడో తస్మదారణ వ్రానినఁ దనుకు స్పష్టము. దానిలో నిట్టియనర్థకములైన పదనములేకలవు ఏలనప్రతిదిశమును జేరికొవ్రాయు లేక భూలోకము కాని, తద్వారకము కాని యెట్లు కాగలదు: "త్రాయుషం జమదగ్నేః" [యజుః. ౩. ౬౨] మొదలగు మంత్రములు తస్మదారణమును గాని, త్రిపుండ్రారణమును గాని బోధించునవికావు. కాని "చక్షరైః జమదగ్నేః" [శతపథము ౮. ౧. ౨. ౩] హి పరమేశ్వరః; నానేత్రకోటి (త్రాయుషం) ద్రిగుణమై అనఁగా మూడువందల సంవత్సరములపర్యంతముండున ద్విసుగ్రహింపుము. దృష్టిని నశింపఁజేయని తత్కార్యములనే నేను జేయుచుండును గాకయని రావము. అదట్లుండనిండు, కన్నీటినుండికూడ మృత ముత్పన్నమగుననుకు యెంత మౌర్ఖ్యమనవలెను; ఎవఁడైనను పరమేశ్వరుని

సృష్టిప్రచుమునే తృప్తివేయఁగలదా; పరమాత్ముఁడు ఏ వృక్షవీజము నెట్లు
రచించెనో దానినుండి యావృక్షమే యుత్పన్నముకాఁగలదు. కాని వేఱకాదు.
రుద్రాక్షలు, భస్మము, తులసిపూసలు, కమలాక్షులు, గడ్డి, చందనము మొద
లగు వానిని గంపాదుల ధరించుకొనుట పశుప్రాయులైన యవనిమనుష్యులు
చేయుపనులే యనఁగొప్పును. ఇట్టి వామచూర్ణులు, శైవులు సగువారు మిక్కిలి
మిథ్యాచారులు, వేదవిరోధులు, గర్తవ్య కర్మలు ద్యక్షించువాచునై యున్నారు.
ఏకిలో నొకానొక శ్రేష్ఠపురుషుఁడు ఈ చూటలు విశ్వనింపక సత్కర్మములనే
చేయును. భగ్గు రుద్రాక్షల ధరించుటవలన యమదూతలు భయపడుచున్నారన్న
రోహిణువారు కూడ భయపడుచుండవచ్చును రుద్రాక్షలను భస్మమును ధరించు
వారిని జూచి సింహము, తుక్క, సర్పము, తేలు, ఈఁగ, రోమ మున్నగునవి
కూడభయపడుటలేదే; న్యాయాపీఠుఁడైన యాయమునిదూతలేం భయపడుదురు.

ప్రశ్న:-వామచూర్ణులు, శైవులును మందివారుగారు దాని వైష్ణవులు
మందివారే కద ?

ఉత్తరము:-వీరును వేదవిరోధులగుటవలన వారికంటెను తెగ్గవారే.

ప్రశ్న:-'వచ ప్రేతుప్రచుస్యనే' [యజ్ఞా. ౧౬. ౧] 'కవాయ చ కవతరాదు త'

[యజ్ఞా. ౧౬. ౪౧] 'వైష్ణవమసి' [యజ్ఞా. ౫. ౨౧] 'వామనాయ త'

[యజ్ఞా. ౧౬. ౩౦] 'గణానాం త్వ గణపతిగం చవామహే'

[యజ్ఞా. ౨౩. ౧౮] 'భగవతీహయా' [అపర్వ. ౯. ౧౦. ౨౦]

'మూర్త్యు ఆత్మా జగత స్తస్మిష్యన్' [యజ్ఞా. ౧. ౩. ౪౬.]

ఈ మొదలగు వేదప్రమాణములను ఇట్టి శైవాదిమతములు సిద్ధమగు
చున్నవికద, మఱి మీరు దానిని లండించుచున్నారేం?

ఉత్తరము:-ఈ వచనములవలన శైవాది సంప్రదాయములు స్థిరపడవు.
ఏంయఁగన గ్రుడ్ర" అనునామము పరమేశ్వరునకును బ్రాణాది వాయువుల
కును, జీవునకును, అగ్ని మొదలగు దానికిని గంధు, క్రోరక ర్తయగు రుద్ర
నకు-రుప్తుల నేర్పించు పరమాత్ముకు-నమస్కారముచేయుట, ప్రాణమునకును,
జకరాగ్నికి నన్నమొనంగుట. (నమ ఇతి అన్ననామ, నిఘంటు-౨-౭) మంగళ
కార్యము, నమస్త ప్రపంచమున కర్థంత కల్యాణ దాయకుఁడునగు పరమా
త్ముకు నమస్కారము చేయుటయు దీని లాభము.)

'ఇవన్న పరమేశ్వరస్వామ్యం రక్తః శైవః. 'విష్ణోః పరమాత్మ-
నోఽయం రక్తో వైష్ణవః.' 'గణపతేః. సకలజగత్స్వామినోఽయం
'సేవకో గణపతః'. 'భగవత్యా వాద్యా ఆయం సేవకః భగవతః.'
'సూర్యస్య చరాచరాత్మనోఽయం సేవకః సూరః.'

ఈ దుద్ర. శివ, విష్ణు, గణపతి, సూర్య మున్నగునవన్ని పరమేశ్వరుని
పేరులు. సత్యభాషణ యుక్తమగువాడికి, భగవతియని పేరు. ఏని యర్థము
దెలిసికొనకయే కలహములు చేయుచున్నారు. అదెల్లవగాః)

ఒక బైరాగి కిద్దఱుశిష్యులుండిరి. వారు ప్రవరిదినమునుదమగురువు కార్తీ
పట్టుచుండిరి. ఒకఁడు తుడికారిన మఱియొకఁ డెడమకారిన బంచుకొని సేవ
చేయుచుండిరి. ఒకదినమాశిష్యులలో నొకఁడు బజారునకు దోఁదబట్టించెను.
మఱియొకఁడు తనభాగమునకువచ్చిన కాలబట్టుచుండెను. గురువువరుండి
పొరలినపుడాశిష్యుఁడు పట్టుచుండినకాలుమీఁద రెండవపాదమువదెను అప్పుడా
శిష్యుఁడర్చుటనున్న యొక దండమును బుచ్చుకొని యీడ్చి యొకరెప్ప
కొట్టెను. అప్పుడా గురువు, 'ఓరి దుర్మార్గుఁడా! ఏమిపని చేసితివిరా?' అని
యా శిష్యునితో ననఁగా వాఁడు 'నేను బట్టుచున్న కాలిమీఁద ఈ పాదమేం
పడవదెను.' అని యనెను. అంతలో బజారునకు వెళ్ళియుండిన శిష్యుఁడువచ్చి
తన వాడుకప్రకారము పట్టుచున్న పాదమునుబట్టుట కారంభించి, చూడఁగా
నా పాదము వారియుండెను. అదట్లు వారియున్నందునకుఁ గారణము నడు
గఁగా గురువుగారు జరిగిన వృత్తాంతమును నవి స్తరముగాఁ జెప్పిరి. అప్పుడా
మూర్ఖశిష్యుఁడు, చెప్పక, వేతొకదండమును బుచ్చుకొని రెండవ శిష్యురొత్తు
పాదముమీఁద వీడ్చి యొక రెప్పవేసెను. అప్పుడు గురువు దిగ్గరగా గేకలు
వేయ నారంభించెను. కాని శిష్యులిరువురును చేతులఁ గట్టుచుపట్టుకొని గురువు
రెండుపాదములను దండ నారంభించిరి. ఆ యేర్పు. ఆ అఱుపులు విని జను
బచ్చటికి గుంపులుగూడివచ్చి జరిగిన వృత్తాంత మేమని బైరాగి నడిగిరి. ఆ
గుంపులో బుద్ధిమంతుఁ డొకఁడు ఆ పాదపును విడిపించి, యా మూర్ఖశిష్యు
ఁడు జూచి నాయనకాదా! ఈ రెండుపాదములును మీ గురువుగారివేకద మీరి
రెంటివి వేవచేయుట వంస సుఖము మీ గురువుగారికే కలుగుచున్నది. వానిని
నుంపెద్యననదు. యమునుమీగురువుగారికే కలుగుచున్నది. అనివారికువదేశించెను

అక్కగురువు వేవరోనున్న ఈ శిష్యులు వర్తించినట్లే, సచ్చిదానందా
 ఐంద స్వరూపుడగు నా పరమాత్మకుఁ బేరులుగానున్న నీ విష్ణు రుద్రాది అనేక
 నామములకుఁ బ్రథమ సముల్లాసమున వివరించినట్లు సత్యార్థమును గుర్తెఱుఁ
 గక **తై వా గ్రవైష్ణవాది** సాంప్రదాయముంబారు పరస్పర మొకరిపేరు నొకరు
 విందించుచున్నారు. ఈ బుద్ధిహీనులు తమబుద్ధిని గొంచెమైన నుపయోగించుట
 లేదుగద. అనేక గుణకర్మ స్వరావముంబట్టి యీ విష్ణురుద్ర వాది నామ
 ములా యద్వితీయుఁడు. సర్వనియంతయు. సర్వాంశర్యామియునగు నొక్క
 జగదీశ్వరునకే లిలవని యేల యోచింపరు; మఱి ఇట్టిమూర్ఖులమీద నీశ్వ
 రుఁడు కోపవడకపోవునా;

ఇక చక్రాంతిక వైష్ణవుల యద్భుతమాయ యెట్టిదో చూడుఁడు :

తా: పుండ్రం తథా నాను మాలా మంత్రవత్తైవ చ;

అమి హి మంతసంస్కారాః పరమైకాంత హేతవః॥

అత ప్రతమార్ప తదామో అక్తుతే. ఇతిశ్రుతే:॥ (రామానుజమంలపద్ధతి)

(తా:!) శంఖచక్ర గదా పద్మాకారములుగల ముద్రలను నిప్పునఁ
 గార్చి. తుల్యగ్రముమీద వాతలువేసి, మరల వానిఁ బొంగిన్నెలోఁముంచి
 చల్లార్చుదురు. ఆ పాఠము కొందఱు పానముచేయుదురు. కాపున వారికిప్రత్యక్ష
 ముగా మనుష్యమాంసరుచికూడఁ దెలియవచ్చును. ఇట్టి కర్మంశలనఁ ఐర
 మేశ్వరునిబొందుట కపేక్షించుచున్నారు శంఖచక్రాది చిహ్నముల వాతలు
 శరీరముమీద లేకున్న జీవుఁడు పరమాత్మను బొందఁజాలఁదట! ఏలయనఁగా
 వాఁడు (ఆమ:) సరివత్సుఁడు కాఁదట! రాజసేవకాదులకుండు చిహ్నములనుఁ
 బట్టి రాజపురుషుని తెలిసి, ప్రజలు తయనరునట్లే, పిష్టపుయొక్క శంఖ,
 చక్రాది ఆయుధవిహ్నం భారజలించి యముఁడును, అతని దూతలును తయ
 వరుచున్నారట! ఇదియునుగాక:-

రోహః॥ తా ॥ తదాయం కా, తిలక రావ దిర మాం ।

యమ దశై కాదా రహే, తయ మానే రూపాం ॥ తక్రమాం. విష్ణ. ౬. ౩

తగవంతుని వేషమైన తిలకముద్రా మాంల రరించుకొనుట మిక్కిలి
 గొప్పయట! దీనివలన యమరాజేగాక రాజకూడ తయనరుచున్నాఁడట!
 ఎట్లనఁగా (పుండ్రం) లంకామునంద్రిశాంమువంటి రేఖలు దిద్దుకొనుట

(నామ) నారాయణుడాను. విష్ణుదాసను దాస కర్తాంతములగు నామముల బెట్టి కొనుట. (మాం) తామరఫలంబునపేరు మెదను దొరుగుట, మంత్రము.

ఓం నమో నారాయణాయ ॥౧॥ వద్య పురా. తా. ౬. ఆ. ౩౩. శ్లో. ౧౧౩॥

ఇది సాధారణ మనుష్యులకొఱకుఁ జేసియుండినమంత్రము. అటువలెన

శ్రీమన్నారాయణ చరణం శరణం పశ్యద్యే ॥ ౨॥

శ్రీమతే నారాయణాయ నమః ॥ ౩॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ॥ ౪॥ భక్తమాలా

ఈ మొదలగు మంత్రములను భవాభ్యుదయము, బాహ్యుదయము నగువారి కొఱకు రచించియున్నారు చూడుడు : ఎటువంటి ముఖమున కటువంటి తిలక మన్నట్టిదియు నొకవర్తకమే యయ్యెనుగదా : ఈ పంచ సంస్కారములు ముక్తిదాయకములని చక్రాంతికులు నమ్ముచున్నారు. ఈ మంత్రముల కర్తము:- నేను నారాయణుడు నమస్కారము చేయుచున్నాఁడను ॥౧॥ నేను లక్ష్మీనమే తుఁడగు నారాయణుని చరణారవిందముల శరణమును బొందుచున్నాఁడను. ॥౨॥ శ్రీయుత నారాయణునకు నమస్కారము చేయుచున్నాఁడను. ॥౩॥ కోరియుక్తుఁడగు రామానుజునకు నా నమస్కారములు బొందునుగాక ॥౪॥ వామ మాధ్వలు పంచ మతారములను నమ్మునట్లే చక్రాంతికులు ఈ మైదు సంస్కారములను నమ్ముచున్నారు తమ శంఖచక్రాది రిహ్నముల కాల్చుకొనుటకుఁ బ్రమాణముగా నేర్పఱచియుండు వేదమంత్రమును, దానియర్థము సిక్రింద వ్రాయఁబడును. గమనింపుడు:-

పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుత్వాబ్రాహ్మణ పర్యేషి విశ్వతః॥

ఆత ప్రతమార్ష తదాహి అత్తుతే శృతాన ఇద్యహ స్త స్రవమాశత ॥

ఋ. మం. ౯. సూ. ౮౩. మం ౧౩

బ్రహ్మాండములను, వేదములను దారించు సర్వసామర్థ్య యుక్తుఁడవు, సర్వకర్తమంతుఁడవునునగు ప్రభూః సిఘ్రబ్రహ్మాంశలాగములందంతటవ్యాపించి యున్నావు. ఆ సిఘ్రపక్షమైయున్న పవిత్ర స్వరూపమును బ్రహ్మచర్య, సత్య రాషణ, శమ, దమ, యోగాభ్యాస, జితేంద్రియత్వ, సత్సహవాసాది తప శ్చర్యలు లేని యపరివశ్యాత్మాంతఃకరణ యుక్తులగువారు పొందఁజాలరు.

వైసుదీవియున్న తపశ్చర్యలవలనఁబరిశుద్ధులైనవారే తపములాచరించునుఁదని వితర నీ కుద్ధన్వరూపమును తొందుచున్నారు.

తపోఽప్యవిక్రం వితరం దివస్పదే॥ ఋ. మం. ౯. సూ. ౮౩. మం. ౨॥

ప్రకాశస్వరూఃపుడైన పరమేశ్వరుని స్పృష్టియందు విస్తృతములైన సవిత్రాచరణరూప తపముల నాచరించు వారే పరమాత్మను దొందుట కర్హులగుచున్నారు.

రామానుజాయాదు నీ మంత్రము చక్రాంకితమును స్థాపించునని యెట్లు దలంచుచున్నారో తెలియదు. వారు విద్వాంసులగుదురా; విద్యా విహీనులగుదురా; మీరే చెప్పుదు. విద్వాంసులందురేని, యీ మంత్రమున కిట్టి యసం రావిభాగము నేలచేసియుండును. ఏలయనఁగా నీ మంత్రమున (అత ప్రతనూ.) అను పదములున్నవి: కాని (అత ప్రతుజై క దేశః) అనిలేవు. (అత ప్రతనూ.) అనునది నఱకితాగ్రపర్యంత సముదాయమున కర్థము ఈ ప్రమాణమిట్టి యగ్నిచేతనే కాల్యవలసినదని చక్రాంకితులంగీకరించినయెడల; దమ శరీరములను గొరిమిలోఁబెట్టి కార్చి తస్యముచేసినప్పటికి నీ మంత్రార్థ మన్వయించుటలేదు. ఏలయనఁగా నీ మంత్రమందు సత్యభావవాది పవిత్రకర్మ లాచరించుటయే, తపమని విరించబడినది.

“ఋతం తపః సత్యం తపః శ్రుతం తపః శాంతం తపోదమస్తపః స్వాధ్యాయస్తపః
తైత్తిరీ. ప్ర. ౧౦. అను. ౧౦॥

ఈ మొదలగునవి తపస్సనఁబడును. (ఋతం తపః) యత్యర్థశుద్ధరావములో సత్యమునే నమ్ముదు సత్యమునే చెప్పుదు, సత్యమునే యాచరించుచునన్ను నదర్శమునఁ జూచునియ్యకుండుట, కాహ్యంధ్రియముల నన్యాయాచరణలోఁ బడకుండ నిరోధించియుండుట:- అనఁగా శరీరేంద్రియమనములను కుళకర్మములయందే వినియోగపఱచుట. వేదాది సత్యవిధ్యులచదువుట. దది విందుట, వేదానుకూలముగాఁ బ్రవర్తించుట. అను నీ యుత్తమకర్మములకుఁ చేరు తపము. రోహము వేడిచేసికోలునుగాల్చుట తపమనఁబడదు. చూడుడు: చక్రాంకితులు రామే గొప్పవైష్ణవులమని చెప్పుకొనుచున్నారు. తమ గురువరంపరను గాన, తాము చేయు కుళకర్మలనుగాని యంతమాత్రము విచారించుట లేదు గదా. ఈ వైష్ణవమునకు మూంపురుషుఁడగు శరకోపుని గుఱించి చక్రాంకిత

గ్రంథములలో నొక్కటియగు తత్త్వమాలయను కావ్యమున తద్గ్రంథకర్తయైన నారాయణుఁ డేమిప్రాసమున్నాఁడో చూడుఁడు:

‘ఏశ్రీయః కుర్వం విభవార యోగీ’ [దీప్యమానీ కరిత కావ్యము. సర్గము...]

ఇత్యాదీవచనములు చక్రాంకితుల గ్రంథములందు వ్రాయఁబడియున్నవి. శరకోవయోగి చేతులుచేసి యులునిటు నమ్ముకొనుచు, దిరుగుచుండిన ‘కంజర’ (ఏచ్చుఁగుంటు లేర దొమ్మర) కులమునఁబుట్టినవారు. ఇతఁడు బ్రాహ్మణుల యొద్ద విద్యాభిక్షలు పొందగోరినపుడు వారితని తిరస్కరించి యుంచవచ్చును. కావున నీతఁడు కావ్యవిరుద్ధమైన తిలక చక్రాంకితాది స్వేచ్ఛాచారయుక్తమగు నీ సంప్రదాయమును బ్రాహ్మణులకు విరుద్ధముగఁ బరికొల్పియుండవచ్చును. ఇతఁ నీతని శిష్యుఁడు ‘మునివాహను’దనువాఁడు బాంచాలకులమునఁబుట్టినవాఁడు. యవనకులమునఁ బుట్టిన ‘యామునాచార్యు’దనుపేర నియవఁబడు’ యావనాచార్యు’దను వాఁడతనికి శిష్యుఁడయ్యెను. వీరికిఁ దిమ్మతి బ్రాహ్మణకులమునఁ బుట్టిన రామానుజుఁడు చంక్రాంకితుఁడయ్యెను. ఇతనికి ముందున్న చారందఱును తమతమ గ్రంథములు దేశరాష్రోనే వ్రాసియుండిరి. రామానుజుఁడు సంస్కృతమునఁ గొంత పాండిత్యము గడించి శ్లోకబద్ధ గ్రంథములను, కారీరక సూత్రములను, తిలకితములకు శంకరాచార్యులకు విరుద్ధముగా రాష్ట్రమును రచించెను. ఈయన శంకరాచార్యులను జాలవఱకు నిందించుచున్నాఁడు. ‘జీవబ్రహ్మము లొక్కటిఁబా న్నవముగ జేతొకవస్తువేలేదు. జగత్తు(వ్రవంచము) మిథ్యామాయారూపముఅనిత్యము’అనిశంకరాచార్యులుప్రతిపాదించినయద్వైత సుతమునకు విరుద్ధముగా రామానుజుఁడు జీవబ్రహ్మమాయలు మూఁడును నిత్యములని స్థాపించియున్నాఁడు. శంకరులు బ్రహ్మముకంటె వేఱుగ జీవుఁడుదని, కారణవస్తువుకాని లేదనిచెప్పుట తప్పు రామానుజు లీవిషయమున అనఁగా విశిష్టాద్వైతమున జీవమాయా పరమేశ్వరులుమువ్వురు అనుత్రిత్యమునునమ్ముచు నుజుల జీవమాయా పరమేశ్వరులొక్కఁడేయనియద్వైతమును చెప్పుట సంపూర్ణముగ వ్యర్థము. అట్లే జీవుఁడు పరమేశ్వరునకు సర్వకా అభీనుఁడనియు, పరతంత్రుఁడనియు నమ్ముట, హార తిలక జనమాల మూర్తిపూజ మొదలగు పాషండసుతముల వ్రవర్తింపఁజేయుట అను నీ దోషములు చక్రాంకితులందుఁ గలవు. చక్రాంకితులయినంత వేదవిరోధులు శంకర సాంప్రదాయులు కారు.

ప్రశ్న:-మూర్తిపూజ యొక్కదినుండి వచ్చినది?

ఉత్తరము:-తై నులనుండి.

ప్రశ్న:-తై నులెక్కడనుండి ప్రవర్తింపజేసిరి?

ఉత్తరము:-తమ మూర్త్యర్చనమునుండి.

ప్రశ్న:-కాంతముగ ద్యానవస్త్రలో గూర్చుండియున్న విగ్రహమును సందర్శించినచో జీవుడునట్టి కుటపరిణామముతో గూడినవాడగునని తై నులు చెప్పుచున్నారు తదా:

ఉత్తరము:-జీవుడు చేతనుడు; మూర్తి జడము; మూర్తివలెనే జీవుడును జడమైపోవునా యేమి? చేవలసాషండమతమైయున్న యీ మూర్తిపూజను తై నులే ప్రవర్తింపజేసిరి. కావున దీనిజండన పంధ్రెండవ సముల్లాసమున చేయబడును.

ప్రశ్న:-వైష్ణవాదుల విగ్రహములు తై నుల విగ్రహములవంటివి కావు; కావున కాత్రేయాదు రీవిషయమున తై నుల ననుసరించినవారు కాదు.

ఉత్తరము:-దొను కాని, తై నుల విగ్రహములవంటివే చేసియుండినచో తై నమతములోనే గలిసినవారై యుందురు. కావుననే తై నులకు విరుద్ధముగా రిష్టరూపముగం విగ్రహములను జేసియున్నారు. ఏలయునా?గా తై నులతో ఏరోధముఁబాసుట ఏరివని.ఏరికి విరుద్ధముగా నాచరించుటయే వీరిముఖ్యకర్తవ్యమై యుండెను. ఎట్లినా?గా తై నులు తమ విగ్రహములను నగ్నముగాను, ద్యాన వస్త్రలోనున్న విరక్త మనుష్యునివలెను జేసిరి. తద్విరుద్ధముగా వైష్ణవాదులు శృంగారయుక్తములు, ప్రియహితములు నగు రాగభోగ విషయానక్తులతో గూడియున్నట్టి విగ్రహములను నిలుపున్నట్లుగాను, గూర్చున్నట్లుగాను రచియించిరి.తై నులుసాధారణముగా శంఖము,గంధ మొదలగువానిని వాయించరు. ఏరో మిక్కిలి కోలాహలముతో; బాజలు చేయుచున్నారు. ఇట్టి రీతిలను గల్పించియుండుటవలననే వైష్ణవాది సాంప్రదాయులగు శోభుంజ్యులు తై న మతముతోఁజేరక వీరి వలలోనే తగులువడియున్నారు. ఇంతియకాదు. ఏకు వ్యాసాదిమహర్షులచే రచింపబడినట్లు తలతోఁజలు లేని కథలుగల గ్రంథములను ధామేవ్రాసి పురాణము లనుపేరుపెట్టి, వానిని ధనుజ్యులకు వినిపింపజేసిరి. ఇంక నెన్నియో విచిత్రములను చేయఁబోదఁగిరి. ఒకఁడు తాళిలో విగ్రహము

చేసి రహస్యముగా దాని నొక కొండమీదఁగాని, యొక యడవిమార్గమునఁగాని వదలేనియో బూమిలోఁబాతించివేయి వచ్చును. ఏమిట. 'నాకు రాత్రి స్వప్నమున పలానా దేవుఁడు అనఁగానది యేదేవుని విగ్రహమోయాదేవుఁడు(అనఁగా మహాదేవుఁడో, పార్వతియో, రాధాకృష్ణుఁడో, సీతారాముఁడో, లక్ష్మీనారాయణుఁడో, లైరవుఁడో, హనుమంతుఁడో లేక మఱియెవ్వరో) నేను పలానా స్థలమున నున్నాను; నన్నుచూచినుండి తీసికొనిరమ్ము. ఒక మందిరమును గట్టిందిదానిలో స్థాపనచేయుము; నీవే నాకు బాతారివిరమ్ము. నేను ఎవ్వరేమికోరన నా పంతునిచెప్పద'నని చెప్పినారు' అని తన కేమ్యలందఱుతోను చెప్పి ప్రకటించును. వివేకభాస్యులు, ఐశ్వర్య సంపన్నులునగు నా కేమ్యలు పోషగారి దక్కరిమాటలను విని విశ్వయమని నమ్మి యావిగ్రహ మెచ్చటఁగలదని యడుగఁగా నేడోమొక కొండమీదనో, ఆదవియందో కలదు; నాతో రండు నేను జూపెదననును; అప్పుడా తెలివిమోరిన వారా యాదుని వెంటబించిపోయి, యాస్థలమును జేరి, యా విగ్రహమునుజూచి యాశ్చర్యమగునై పోషగారి పాదములమీదఁబడి, "ఈ దేవతకు మీమీద నెంత గొప్పదయ గలదు; దీనిని మీరు తీసికొనిరండు; మేమాలయము గట్టించెదము. ఈ దేవతనందు స్థాపించి మీరే పూజచేయువలయును. మేముకూడ నీ మహిమగల దేవుని దర్శన స్పృశనములు జేయుచు మా మనోవాంఛిత ఫలమును బొందుచుండుము" అని చెప్పుదురు. ఒకఁడివిద్వదముగ తంత్రము జేయఁగా దానిఁజూచిన పోషలందఱు కమతీవికారము మామోహయములఁబన్ని విగ్రహములను స్థాపించిరి.

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరుఁడు నిరాకారుఁడు గదా! అతడు ర్యాసములోనికి రానేరడు. కాన విగ్రహ మవశ్యముగా నుండవలయును. ఏమియుఁ జేయలేని వారైనను దానిసమీపమునకుఁబోయి మ్రొక్కి పరమేశ్వరుని నామస్మరణారిష్టోత్తములు చేయఁగలుగుదురు. దీనివలన నష్టమేమి ?

ఉత్తరము:- పరమేశ్వరుఁడు నిరాకారుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడు నగుచి పంప నతనికి విగ్రహమే విర్మింపఁబడనేరదు. విగ్రహమును జూచిన మాత్రమున పరమేశ్వరుఁడు స్మరణకువచ్చునన్న నాపరమేశ్వరుఁడు పృథివి, జలము, అగ్ని, వాయువు, వనస్పతి మొదలుగాగల పదార్థములు విర్మించి తన యశ్వత్ రచనా విశేషమును గనఁబఱచి యున్నాఁడుగద, ఏమి మనుష్యులే పర్య

రాజులనుండి విగ్రహములు మున్నగువానిని జేయఁగలుగుదురో యట్టి పృథివీ పర్యటాది పరమేశ్వరదత్త మహామూర్తులను జూచినపుడు వారికి పరమేశ్వరుఁడు స్మరణకు రానేరఁదా; మూర్తిని జూచినమాత్రమునఁ బరమేశ్వరుఁడు స్మరణకు వచ్చుననెడు మీ మాట సర్వతా యబద్ధము. విగ్రహ మెదుట లేకున్నపుడు పరమేశ్వరస్మరణ కలుగకపోవుటవలన చనుమ్యుఁ డొంటరిగా దొంగతనము, వ్యతిరేకము మొదలగు దుష్కర్మములు చేయుటయందుఁ బ్రవృత్తుఁడగును. ఏరియనఁగా నీ నమయమునకన్నెవ్వరు జూడరనియే వాఁడు తలఁచుచున్నాడు. కావున వాఁ డనర్థకములను జేయకమానఁడు. ఇట్టి వనేక దోషము లీ విగ్రహారాధనమువలన కలుగుచున్నవి. ఇత పాపాణాదిమూర్తులను నమ్మక, యెల్లప్పుడు సర్వవ్యాపకుఁడును, సర్వాంతర్యామియు, న్యాయకారియునగు నా పరమాత్ముఁ డంతటనున్నాడని గుర్తెఱుఁగుచు, నమ్ముచు నున్న పురుషుఁడు, అందఱ మంచి చెడు కర్మములను సర్వజ్ఞుడగు పరమేశ్వరుఁడు జూచుచున్నాడనియు, ఉపమాత్రము గూడ నతఁడు దన్ను వదలి యుండఁడనియు భావించిన దుష్కర్మములఁ జేయుమాట యటండనియు, మనస్సుసందై నను దుష్టాలోచన తెడమీయఁడు. ఏరియనఁగా దానుమనోవాక్కాయములతో నేదుష్కర్మములు చేసినను సంతర్యామియైయున్న న్యాయకారియగు పరమేశ్వరునిచేఁ దప్పక శిక్షింపఁబడుదునని యతఁడు గట్టిగా నెఱిఁగియుండును. మఱి చక్కెర చక్కెర యన్నంతమాత్రమున తీపియు, వేఁపాకువేఁపాకన్నంతమాత్రమున చేరును గలుగక నాలుకతో రుచిరూచనపురుతీపి, చేరుతెలియును. కాన నామస్మరణ మాత్రమున లాభమేమియుఁగలుగదు.)

(ప్రశ్న:—పురాణములందంతటను నామస్మరణము మాహాత్మ్యముగొప్పగా వ్రాయబడియున్నది కదా; అట్టి నామస్మరణము సర్వతా వ్యర్థమేనా యేమి)

ఉత్తరము:—నామస్మరణ చేయవలసిన రీతి యది కాదు. మీరుచేయు నామస్మరణము విరర్థకమే.

(ప్రశ్న:—మారీతి యెట్టిది)

ఉత్తరము:—అరియు వేదవిరుద్ధమే.

(ప్రశ్న:—పోవించు ఇప్పుడు మాకు విద్యుత్తముగ నామస్మరణ చేయు రీతిని తెలియఁజేయుఁడు.

ఉత్తరము :—“న్యాయకారి” ఇది పరమేశ్వరుని యొక నామము. ‘విష్పక్షపాతముగ నందఱ విషయమున సరియైన న్యాయము చేయువాఁడు ఆ పరమాత్ముఁడుగఁడ’ని ఈనామార్థమునుగ్రహించి, యన్యాయమెప్పుడునుజేయక న్యాయపూర్వకముగనే వ్యవహరింపఁదగును. ఇదియే నామస్మరణచేయవలసిన విధము ఈ ప్రకారమొక నామమువలననే మమమ్యనతంతో కుఠమునలుగవచ్చును.

ప్రశ్న :—పరమేశ్వరుఁడు నిరాకారుఁడనుమాట మేమునునిఱుఁగుదుము; కాని, యతఁడు దేవీ శివ విష్ణు గణేశ సూర్యులఁ శరీరములను ధరించి, రామ కృష్ణాద్యవతారము లెత్తియున్నందున సరని విగ్రహములను చేయవచ్చును గదా! ఇదికూడ నబద్ధమేనా యేమి?

ఉత్తరము :—ఓను అవద్దమే. ఏరియనఁగా “అతి ఏకపాత్” [యి. ౭. ౩౫. ౧౩] “అకాయం” [యజు. ౧. ౧౦. ౮] అను నీ మొదలగు విశేషణములనవలఁచి పరమేశ్వరునకు జన్మమరణములు లేవనియు, శరీరమును ధరింపఁదనియు వేదములు నుడువుచున్నవి. యుక్తిచేత నయితముఁ బరమేశ్వరుఁ డవతార మెత్తుననుట యెన్నటికిని సంతవింపదు. ఏరియనఁగా పరమాత్ముఁడతాళము వలె నంతట వ్యాపకుఁడు, అనంతుఁడు, సుఖదుఃఖ దృశ్యాది గుణరహితుఁడు నయియున్నవాఁడు. అతఁడొక చిన్న వీర్యములోనికి, గర్భాశయములోనికి శరీరములోనికి నెట్లువాఁగలుగును. ఏకదేశీయుడైన వాడేవచ్చుచుఁబోవును నుండును. అచటఁదై ఆదృత్యుడై ఒక పరమాణువునుగూడ వదలక యంతట విండియుండువాఁడు అవతారమెత్తుననిచెప్పుట గొఱాలు తనకొడుకునకు బెండ్లి చేసి తనమనుమనిఁ జూచునన్నట్లు యన్నదీ.]

ప్రశ్న :—పరమేశ్వరుఁడు వ్యాపకుఁడని యతఁడు విగ్రహములందును గలఁడు గదా! ఇతఁ నేవదార్థమందైనను పరమాత్ముఁడుగఁడని భావించి పూజ చేయుట యేల చుంచితి కాదు; చూడుడు :—

న కాస్మే విద్యతే దేవో న పాపాతే వ మృత్యుయే ।

రావే హి విద్యతే దేవ స్తస్మాద్భావో హి కారణమః ॥ వా. సీ. ద. ౮. ౧౧ ॥

పరమేశ్వరుఁడు కజ్జలోఁగాని, తాళిలోఁగాని, మంటిలోఁగాని. చేయఁబడిన వదార్థములలో లేడు; కాని యాయన భావమందుమాత్రము కలఁడు. ఎచ్చట భావించిన నచ్చటఁ బరమేశ్వరుఁడు సిద్ధమగును.

ఉత్తరము:— పరమేశ్వరుఁ డంతట వ్యాపించియుండగా నతని నొక వస్తువున నున్నాఁడనియు, అన్యత్ర లేఁడనియు లావించుట యొక చక్రవర్తి రాజును సర్వరాజ్యాధిపతియని నమ్ముటకు మాఱుగా నతనినొక రిన్నగుడిపెకు యజమానుఁడని లావించునట్లున్నది. అట్లు చేయుటవలన నా చక్రవర్తికెంతటి యనమానముకలుగునో యోచింపుడు. ఆ ప్రకారమే మీరు పరమేశ్వ నిగూఢ సవమాన పఱచుచున్నారు. మీరు పరమేశ్వరుని సర్వవ్యాపకుఁడని నమ్ము వారై నచోఁ దోఁలిలోనుండి వృత్రపుష్పములను గోసి తెచ్చి విగ్రహములమీఁద నేరి వేయుచున్నారు. గంధము నఱుగఁదీసి యేల పూయుచున్నారు; సాంఘాటి ధూపముల నేరి గాలుచున్నారు; గంఠ, దోలు మొదలగువానినేరి వాయించు చున్నారు; పరమార్థ మీచేతులందున్నారు; వానిని తోడింపనేరి. శిరస్సున నున్నారు. దానిని వంచనేరి; అన్నజలాదులందున్నారు. నై వేద్యము పెట్టి నేరి జంముననున్నారు; స్నానము చేయింప నేరి; పరమార్థ వానియందం తకును వ్యాపించియున్నారు గదా మీరా సర్వవ్యాపకునిఁబూజించుచున్నారా లేక వ్యాప్య పదార్థమునా; వ్యాపకుని బూజించుచున్నామన్న. కాని అప్పుల మీఁదఁ జందనపుష్పాదుల నేరి వేయుచున్నారు; వ్యాప్యవస్తువును బూజించుచు మేము పరమేశ్వరునిఁబూజించుచున్నామని యబద్ధమేరి చెప్పుచున్నారు; మేము పాషాణాదులఁ బూజించువారమని నిజమేరి చెప్పురు.

ఇప్పుడు లావము నిజమా అబద్ధమా మీరే చెప్పురు; నిజమని చెప్పిన మీ లావన కదీనుఁడై పరమేశ్వరుడు బద్ధుఁడగును. ఇంకను మీ లావనా ప్రలాపమువలన మంటిని బంగారము, వెండి మొదలగునవిగాను, తాంబూల వక్రము సచ్చ మొదలగునవిగాను, నముద్రపుసురుగును ముత్యములుగాను, నీటిని తాళ పెరుగు నెయ్యి మొదలగునవిగాను, దుమ్మును, విండి చక్కెర మొదలగునవిగాను, ఏరి చేయరు; దుఃఖము నెన్నటికిని మీరు లావనచేయరే; యది యేరి కలుగుచున్నది. ఎల్లప్పుడును నుండునే లావించుచున్నారు; అది యేరి లభించుటలేదు; కన్నులు లావనలేసి గ్రుడ్డివాఁడేరి చూడరు; మృత్యు లావన చేయరే, ఏరి మృత్యువు పొంగుచున్నాడు; కావున మీ లావన సత్యము కాదు. (ఉన్నదున్నట్లు నమ్ముటకే “లావన”యనిపేర్కొని నఁగానీటిని నీరనియు. నిప్పును నిప్పునియు నమ్ముటయే లావన. కాని, నిప్పును నీరనియు, నీటిని

నివృద్ధియు నమ్ముట అరావనయే. ఏలయనఁగానున్నదియున్నట్లు తెలిసికొనుట జ్ఞానమును, తద్విరోధముగా నెఱుఁగుట యజ్ఞానమునగును. కావున మీరు అరావనను రావనయనియు రావన సత్యావనయనియుఁ జెప్పుచున్నారు.

ప్రశ్న :- అయ్యో! వేదమంత్రములద్వారా యావాహన చేయవలసినదిగాని దేవతలదు. కాని యావాహన చేయుఁగానే వచ్చుచున్నది. మఱి వివర్ణన చేసినతోడనే వెదలిపోవుచున్నది కదా!

ఉత్తరము:- మంత్రమును జదివి యావాహన చేయుటవలననే దేవత వచ్చుచున్న దేని యావిగ్రహము చేతన మేలగాదు; మఱి విసర్జన చేయుఁగానే వెదలిపోయెందులకు; అది వచ్చునదిక్కడినుండి; పోవునదిక్కడికి; అరింపుఁ దండులారా! అంతట నిండియుండు పరమాత్మకు రాకపోకలులేవు. మీరు మీ మంత్రబలమువలన, ఐరమాత్మనే రప్పించుచో నదే మంత్రమహిమ వలన మృతించెడిన మీ పుత్రుని కళీబరమున జీవుని మరల రప్పించలేరేం; విసర్జనచేసి క్రతు శరీరమునుండి జీవుని వెదలఁగొట్టి దంపలే రేం; అమాయకులగు పోదరులారా! వినుఁడు; ఈ పోషణ మిమ్ముల మోసపుచ్చి తమ ప్రయోజనమును సిద్ధింప జేసికొనుచున్నారు. పాపాణాది మూర్తిపూజ చేయవలెనని గాని, పరమేశ్వరుని యావాహన విసర్జనంనుగురించి కాని వేదములందొక్కయక్షరమైనను లేదు.

ప్రశ్న :- పోతా ఇహగచ్ఛంతు సుఖం చిరం తిష్ఠంతు స్వాహా ।

అత్యేహగచ్ఛంతు సుఖం చిరం తిష్ఠంతు స్వాహా ।

ఇంద్రియాణామగచ్ఛంతు సుఖంచిరం తిష్ఠంతు స్వాహా॥

ప్రతిష్ఠాపయ్యాం గ్రంథము తంత్రగ్రంథము॥

ఈ మొదలగు వేదమంత్రము లున్నవే. లేవని యేల చెప్పుచున్నారు.

ఉత్తరము:- నాయనలారా! మీ బుద్ధిని గొంచెము ఉపయోగించి చూడుఁడు. ఇవి అన్నియు నామమార్గల కపోంకర్పిత వేదవిమర్శములైన గ్రంథములందలి పోషకదిక వచనములేకావి. వేదవచనములు గావు.

ప్రశ్న:- తంత్రము లింద్రమురా,

ఉత్తరము:- స్పర్శకా ఆంధ్రములే. పాపాణాదిమూర్తి విషయకములగు నావాహన పూజప్రతిష్ఠాదులనుగూర్చి వేదమున నొక మంత్రమును

లేనట్లే "స్నానం సమర్పయామి" మొదలగు వచనములు గూడ లేవు. మఱియు "పాపాచారి మూర్తిః రచయిత్వా. మంది లేమ సంస్థాప్య. గంధాదిభిరర్చయేత్" యని మొదలగువానిచే విగ్రహములను తేసి, మందిరములందు స్థాపించి గంధాక్షతలచేఁ బూజింపవలయునను మాట రెంతమాత్రమును వ్యాయఁబడి యుండలేదు.

(ప్రశ్న:- పేదములలో విరిలేనప్పుడు లంపనకూడ నుండదు, లంపన గందనిన:- "ప్రాప్తా సత్యాం నిషేధః" ప్రాప్తియున్నప్పుడే కద లంపన యుండగలుగును.

ఉత్తరము:- విరిలేదు. కాని పరిమేశ్యదునకు మాటుగ మఱి యే వదార్థము నైనను బూజనీయముగా రావించఁగూడదని మాత్రము సర్వతా నిషేధించి యున్నది. ఏమిఁ బూజార్యులిది యుండనేరదా? ఇది గమనింపుడు:-

అంతఃపః పృథివీం యేఽపంతాశుపాపతే ।

కరో మాయ ఇవతే త మో య ఉ పంతాశ్యాగ్ం కతాః యజ్ఞ. ఆ. ౧౦. మం ౯౩

అంతఃకారి ససఁగా అనుభవస్థము, అనాది, కారణభూతమునగు ప్రకృతిని బ్రహ్మకు మాటుగా నుపాసించువారు, అంతరకారమందు అనఁగా నజ్ఞానమనేరుదు. అసాగరమందు మునుగుచుండుట, సంతాతి ససఁగా గారణము నుండి యుత్పన్నమైన కార్యరూపములగు పృథివ్యాది భూతములను, పాపాణములను, పృథ్వీద్యవయవములను, మనుష్యాదుల శరీరములను బ్రహ్మమునకు మాటుగా నుపాసించువారు, ఆ యంతరకారమునఁబడుదురు. అనఁగా మహామూర్ఖులై చిరకాలము మోర యుండునా సరసిమృత్యుఁబడి మహాశ్లేశము ననురవింతురు.

స తస్య ప్రతిమా ఆ ప్తిః యజ్ఞ. ఆ. ౨౨. మం. ౩.౩

(జగత్తున-దంతకును వ్యాపించియుండు నిరాకారుఁడగు పరమాత్ముని ప్రతిమ-పరిమాణము-సాచ్యశక్యము-మూర్తి-లేదు.)

యద్యదానధ్యుద్భవం యేన వగధ్యుక్యతే ।

కదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి నేవం యదిదముపాపతేః కేవోప. ౧౦.౧.మం. ౧౩

వాటియొక్క "ఇదంతా" అనఁగా "ఇదిజలము, దీనిని బుచ్చుకొనుడు"

అని యొక వదార్థమును తెప్పనట్లు వాక్కుతోఁ జెప్పరాని వాడు. ఎవని కారణ పంప-సామర్థ్యమువలన-నాలుకకుఁబల్కుఁబడి కలుగుచున్నదో, యశనినే ఏమి

బ్రహ్మయని యెఱిగి యుపాసించుము. అతనికంటె చిన్నమైనదని నుపాసించకుము.

యన్యవసా న మనుజే యేనాహుక్యతో మరన్ .

శరేవ బ్రహ్మ త్వం చిద్ధి నేదం యదివముపాసతేః శేనోప. ౪౦. ౧. మం. ౫ .

ఎవఁడు మనస్సుతో(ఇయత్తా) ఇంతవాడని విచారించఁ జూచును. ఏయ కానివాడో మనస్సునకు విషయమునుగాఁగో. ఎవఁడు మనస్సును గురైఱుఁగు చున్నాడో యతనిని నీవు బ్రహ్మయని తెలిసి యతనినే యుపాసించుము. తది తరమైన డేవునిఁగాని, యంతఃతరణమునుగాని బ్రహ్మకు మాఱుగా నుపాసించకుము.

యచ్చక్షిపా న చక్రోతి యేన రక్షాంపి హ్యంఠి .

శరేవ బ్రహ్మ త్వం చిద్ధి నేదం యదివముపాసతేః శేనోప. ౪౦. ౧. మం. ౬ .

కన్నులకుఁ గానరాఁడు కానియందఱు కన్నులెవనివలనఁ జూచుచున్నచో అతనిని నీవు బ్రహ్మయని తెలిసికొని యతనినే యుపాసించుము. కాని యతని కంటె నన్యమగు సూర్య చిద్రు దగ్గి మొదలగు జడపదార్థముల నుపాసించకుము.

యద్రోత్రేణ న శృతోతి యేన శ్రోత్రవిదగ్ధంక్రతన్ .

శరేవ బ్రహ్మ త్వం చిద్ధి నేదం యదివముపాసతేః శేనోప. ౪౦. ౧. మం. ౭ .

తెవులకు విసరాఁడు, కాని యెవనివలనఁ జెవులు వినుచున్నచో, అతనిని నీవు బ్రహ్మమని గురైరింగి యతనినే యుపాసించుము; అతనికి మాఱుగ నన్య శబ్దాదుల నుపాసించకుము.

యత్రాతేన న ప్రాణితి యేన ప్రాణః ప్రణయతే .

శరేవ బ్రహ్మ త్వం చిద్ధి నేదం యదివముపాసతేః శేనోప. ౪౦. ౧. మం. ౮ .

ప్రాణమంమూలమున చలింపఁడు కాని యెవనివలనఁ ప్రాణములకు గతి కల్గెరున్నచో, అతనిని నీవు బ్రహ్మయని ఎఱిగి యతనినే యుపాసించుము. అతనికంటె వేఱగు వాయువు నుపాసించకుము.

జల్ల విషేధించునని యనేకములున్నవి. ప్రాస్తమునకు. సప్రాస్తము నకుఁగూడ విషేధములున్నవి. ఎల్లసనొకచోఁబఁ గూర్చుండియుండినదని నచ్చ

అనుండి లేవఁదీయుట ప్రాప్తిని పేదము. అట్లే తండ్రి తన కుమారునితో "నాయనా! నీ తెన్నటికిని దొంగతనము చేయుటము. బావిలోఁ జడకుము. దుష్టుల సహవాసము చేయకుము. విద్యావిహీనుఁడవై యుండుటము" అను నీ మొదలగు నవి చెప్పుట అప్రాప్త నిషేధము. కాన సప్రాప్తవిషయముకూడ నిషేధింపఁబడవచ్చును. మనుష్యుల జ్ఞానమున లేనివి పరమేశ్వరుని జ్ఞానమున నుండినందున నిషేధింపబడినవి. కావున బాపాజాది మూర్తిపూజ సర్వతా నిషిద్ధము.

ప్రశ్న:-విగ్రహారాధనమున పుణ్యము లేనపుడు పాపమును లేదు కదా!

ఉత్తరము:-కర్మములు రెండే విధములు. (౧) విహితములు- వేదమందుఁ గర్తవ్యములని ప్రతిపాదింపఁబడిన సర్వకావ్యాదములు. (౨) నిషిద్ధములు- వేదమందు నతర్తవ్యములని నిషేధింపఁ బడిన మిథ్యా వాషణాదులు. విహితకర్మముల నొనర్చుట ధర్మము. వానిని చేయకుండుట యధర్మము. అటులే నిషిద్ధ కార్యములను జేయుట యధర్మము. వానిని చేయకుండుట ధర్మము. కావున వేదమందు నిషేధింపబడిన మూర్తిపూజాది కర్మములనొనర్తురేని మీరు పాపురేల గారు.

ప్రశ్న:-వేద మనాది కద. ఆ సమయమున విగ్రహదులతో కేమి పని? ఏలయనఁగా సప్సరు దేవతలు ప్రత్యక్షమగుచుండిరి తరువాతఁ బంక్తపురాణముల కాలమున నీ మూర్తిపూజ సాగినది. మనుష్యులతోఁ దెలివియు, సామర్థ్యమును దక్కువైనపుడు వారు పరమేశ్వరుని ర్యానించుకొనుట కశక్తులైరి. ఆజ్ఞితటి విగ్రహములను ర్యానింపవచ్చును గాన సజ్ఞానులతోఁజే యీ విగ్రహారాధనము. ఏలయనఁగా గ్రమముగ నొక్కొక్కమెట్టు నెక్కుచు మిదైన జేరవచ్చును. మొదటి మెట్టును వదిలి మీఁదికిఁ బోవలెనన్న సార్యముగారు. కాన మూర్తి మొదటిమెట్టు. దానిని బాకింపఁగా బాకింపఁగా జ్ఞానముకలిగి అంతఃపరణము కూడ బవిశ్రమగును. అప్పుడు పరమేశ్వరుని ర్యానించు శక్తి కలుగును. గుణిపెట్టికొట్టువాఁడు మొదటఁ దాను బెద్ద నురుకును జూచి తాము చేతనో, గుండుచేతనో గుణిపెట్టి కొట్టుచుఁ గొట్టుచు దరువాత నా గులు తెంత సూక్ష్మమైనను, గుణిచూచి కొట్టఁగలుగును. అటులే స్థూలవిగ్రహమును బాకించుచు, బాకించుచు దరువాత సూక్ష్మ బ్రహ్మమునుగూడఁ దొందగలు

గును. కన్యలు నిజముగా తర్లం బొందకుండునంత వఱకే కద! బొమ్మలతో నాడుచుందురు, కాన ఏ కారణములబట్టి మూర్తిపూజచేయుటదుష్టకర్మముకాదు.

తర్లరము:- వేదవిహితావరణము రర్మము; వేద విరుద్ధావరణము ఆరర్మము. ఇప్పుడు మీరు చెప్పినదాని వలనను మూర్తిపూజ యరర్మమనియే స్థిరపడును. వేదములకు విరుద్ధములగు గ్రంథములను బ్రమాణముగా నంగీరించుటచే మనుష్యులు నాస్తికుడగును. చూడుడు:-

నాస్తికో వేదనిందకః || మను. ౨. ౧౧ ||

వేదముల నింద (అవమానము, త్యాగము, తద్విరుద్ధావరణము) చేయు వాడు నాస్తికుడని మనుస్మృతియందుఁ గలదు

యా వేదావశ్యః స్మృతయో యోఽపి కాశ్చ కుర్వవ్యయః ।

సత్యస్తా నిష్కలాః ప్రేత్య రిమోనిష్ఠా హితాన్యతాః || మను. ౮. ౧౦౯ ||

వేదావశ్యములు, కుర్చుకులునగు పురుషులచే రచింపఁబడిన గ్రంథములు జనులను దుఃఖసాగరమున ముంచివేయును. అవి యన్నియు నిష్కల అనశ్య అంధకారరూపములు కాన నిహమునను బరమునను దుఃఖమునే యొనంగును.

తత్సర్వంలే ద్యవంతే ౮ యాన్యతోఽన్యం తనిచిత్ ।

తాన్యర్థాన్యారికతయా నిష్కలాన్యస్యతాని చ || మను. ౧౨. ౧౨ ||

వేదవిరుద్ధముగ రచింపఁబడిన గ్రంథములు సవినములగుటవలన తిప్పికొందుననే నఱుచును. కావున వానిని విశ్వసించుట నిష్కలము. అది సరి కాదు, తప్పు.

బ్రహ్మ మొదలుకొని జైమిన్యదార్యం కొంము వఱకున్న మఱ మిదే రీతి నుండినది, వాడు వేదవిరుద్ధమైన దానిని నమ్మక వేదాను కూలముగ బ్రవర్తించుటయే రర్మమని సమ్మియున్నాడు. ఏలయనఁగా వేదము సత్యార్థమునే నిరూపించుచున్నది. దీనిని విరుద్ధములగు తంత్రపురాణ గ్రంథము లన్నియు వేదమునకుఁ బ్రతికూలములగుఁ వలన ససత్యములు ఇఁక నట్టి వేద విరుద్ధములగు పుస్తకములందు విరింపఁబడిన ఏగ్రహారాధనము కూడఁ కాన కృత్యమే. మనుష్యుల జ్ఞానము జడపదార్థములను బూజించుటవలన వృద్ధి చెందదుకాని యున్నదికూడ మందిగలియును. కావున జ్ఞానం వేదా పాంగత్యములవలన జ్ఞాన మదికమగునే కాని పాపాఞాదులను బూజించుట వలనఁగాదు.

మనుష్యులు సాషాడాది మూర్తిపూజవలనఁ జరమేశ్వరు నెన్నఁదేని ద్యానింపఁ గలుగునా? లేదు. మూర్తిపూజ వానికి మెట్టుకాదు; కాని యదియొక పెద్దకందకము. మనుష్యులు దానితోఁబడి తునాతునుక రైబోవుదున్నాఁడు; మరల నా కందకమునుండి వైకిరాఁజాలఁడు. అందుతోనే ఎరి కచ్చును ధర్మాత్ములైన సారాఁజవిద్వాంసులయు, పరమవిద్వాంసులగు యోగులయు నహవానమువలన కలుగు సద్విద్య. సత్యలాషదాదులే “దుర్దేమీఁదికిఁ జోవుటకు నిచ్చెనవలె” పరమేశ్వరుని బొందుటకు సోపానములు. మఱి విగ్రహపూజఁ జేసికేసి జ్ఞానులైన వారెవ్వరును లేరు. మూర్తిపూజకు లండఱును వివేకభూష్యులైన తమ మనుష్యజన్మమును వ్యర్థముగ నష్టపఱచుకొని గఠించిరి. ఇప్పుడు మూర్తిపూజఁ జేయుచున్నవారును, ఇఁకముందు చేయఁజోవు వారుగూడ మనుష్యజన్మ ఫలములగు ధర్మార్థ కామమోక్షములఁ బొందఁజాలక ఏముఱులైన నిర్లభకముగా నశించిపోదురు. ధర్మాత్ములైన విద్వాంసులును, సృష్టి విద్యయు ననునవియే బ్రహ్మమును బొందుటకు స్థూలరిక్ష్యము వంటివి. కాని మూర్తిపూజ మ్థూలరిక్ష్యము వంటిది కాఁజాలదు. కాన సృష్టివిద్యదుల జ్ఞానమును వృద్ధిపఱచుకొనుచు, రాఁగ రాఁగ మనుష్యులు బ్రహ్మనుగూడఁ బొందగలరు. మూర్తిపూజ బొమ్మలాట వంటిదియుఁగాదు. కాని యా బ్రహ్మమును బొందుటకు ఆక్షరాల్పాన సుశిక్షితులే బొమ్మలాటవంటి సాధనమువలన నొప్పును. వినుఁడు; మంచి శిష్యు, మంచి విద్యను బొందినప్పుడే సత్యస్వామియగు నా పరమాత్మను గూడఁ బొందఁగలుగుదురు.

ప్రశ్న:- సాకార వస్తువున మనస్సు నిలుచునేకాని నిరాకార వస్తువున నిలుచుట శక్తినము. కావున మూర్తిపూజ యుండియే తీరవలయును.

ఉత్తరము:- (౧) సాకారవస్తువున మనస్సెన్నటికి విలువఁజాలదు. ఏయనఁగా దానిని మనస్సు తత్వణమే గ్రహించి, దాని ప్రత్యేకవయవమునఁ దిరుగుచు నొకదానినుండి మఱియొక దానికిఁ బంపిగిడును. ఇఁక నిరాకారుడగు పరమాత్మను గ్రహించుటకు మనస్సు తననత్తువకొలఁది వెంతవరుగై తి నను దాని కంతుదొరకదు. పరమాత్ముఁడు అపయవరహితుఁడైనందున మనస్సునకుఁ జాంచల్యము గూడఁ గలుగదు. కాని యా పరమాత్ముని గుఱకర్చు న్వలాపముంను గుఱించి విచారణము చేయుచుఁ జేయుచు నానందమున

మగ్గుమై నిరిరిపోవుదున్నది. సాకార వస్తువుననే మనస్సు నిలువఁగరిగినచో బ్రపంచమందరి మనుషు స్త్రీ పుత్ర ధన మిత్రాది సాకారములందుఁ దగులువడి యుండుట స్పష్టము. కాఁబట్టి నిరాకారవస్తువున మనస్సును నిలువనంతవఱకు నెవరి మనస్సునకును వైఖ్యము కలుగదు. నిరవయవమగుచివలన దానియందే మనస్సు నిలువఁగలుగును. కావున మూర్తిభావ చేయుచి యరభ్యము.

(౨) కోట్ల కొలఁది ధనమును దేవాలయములఁ గట్టుటయందు వ్యయపఱచుచివలన దరిద్రులగుచునే గాక ప్రమాదము వాటిల్లుచున్నది.

(౩) దేవాలయములలో స్త్రీపురుషులు చేరుచివలన వ్యధిచారము కల హములు, అంటుకోగడులు కలుగుచున్నవి.

(౪) దీనినే రిక్కార్డ రామమోక్షములకు సాధనమని కలఁచి పురుషార్థంహతులై జనులు తమ మనుష్యజన్మమును వ్యర్థముగాఁ బోగొట్టుకొను చున్నారు.

(౫) నానావిధములగు దిన్నెరిన్న వ్యర్థావములు, నామములు, చరిత్రాదుఁగల మూర్తులను బాఁబెంచువారు, విశమత్వమును మఁటఁగరిచి విరుద్ధ మతప్రవర్తకులగుచు నొకరితో నొకరు లేదభావములఁ జెందుకొని దేశమును నరింపఁజేయు చున్నారు.)

(౬) విగ్రహములమీది విద్యాసమున శత్రువులకుఁ బరాజయమును, దమకు విజయమును గలుగుచుచి నమ్మి కూర్చుందురు. దానివలన తమకుఁ బరాజయము గరిగి రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును, ధనసౌఖ్యములను శత్రువులపొందును. అప్పుడు వారు పరాదీనులై తాడుగకుమోయు గుఱ్ఱములవలెనుఁ దాఁచరి వారి గాదిదలవలెనుఁ శత్రువుల చేతఁబిక్కి పహవిధ దుఃఖముల ననుభవించు చున్నారు.

(౭) ఒకఁడొకనితో విష కూర్చుందుచోటనో, నీవేర నోజూయిరాకుడు నన్న వాడు క్రోధవేకుఁడై వానిఁగొట్టను, దిట్టను దోవునుగద. అటువలె పరమేశ్వరోపాసనకు స్థానమైన హృదయమునందును, నామమునకు పదులుగాను పాపాశాదిమూర్తులను స్థాపించు దుష్టుల నాపరమేశ్వరుఁడేని నాశనము చేయ కుండును.

(౮) ఏర్పిపట్టి గుడి గోపురములఁజూర దేశదేశాలంతయులకుఁ బోవుచు దిరిగి చూచుచుండును. ఇతఁ యర్జునును, వహిరామప్పకార్యములను నష్టపఱచుకొందును. మఱియు చోరులచేతఁ జిక్కి పడింపఁ జూచును. అట్లే మోసగాఢ వంలఁబడి నష్టము నొందుదురు.

(౯) దుష్టులగు పూజారులకు యనము నిచ్చుచున్నారు. వార యనమును వేశ్యాది పరస్త్రిగమనచుండును, మద్యమాంసహారములందును, కలహ త్రోహములందును వినియోగపఱచుటవలన నిచ్చిన దానకు సుఖమాంము నష్టమై దుఃఖము నాటిల్లును.

(౧౦) తల్లి తండ్రి మొదలుగాఁగల పూజ్యులఁ దిరస్కరించుచు, తాపాదాది మూర్ఖులను సత్కరించుటవనఁ గృతఘ్నులగుచున్నారు.

(౧౧) విగ్రహముల నెత్తలైన నిఱుగఁగొట్టినను, దొంగిరించినను మహావ్యసనముతో నేర్పుచున్నారు.

(౧౨) పూజారులు పరస్త్రితోను, పూజారిణులు పరపురుషులతోను గూడుటవలన చూషితులై పేర్లను సంజంఘమైన ప్రీపురుషుల యానందమును కదముట్టిజేయుచున్నారు.

(౧౩) స్వామియాజ్ఞను నేవకుఁడు సత్కృమముగా కఠింపకపోవలనఁ బరస్పర విరోధభావ ముండుటచే యొందారులు నష్టరౌప్యలగుచున్నారు.

(౧౪) నిర్దీనముగు జడమును క్యాదించువాని బుద్ధియు జడపైపోవుచున్నది. ఏం యనఁగా దేయపు జడత్వరర్జము, అంతఃకరణముద్వారా అవశ్యము ఆత్మను బొందును.

(౧౫) పరమేశ్వరుఁడు సుగంధయుక్తమగు పుష్పాదులను వాయుజలములతోని దుర్గంధమును నివారించుట కొఱును. అర్చ్యమును గణగఁజేయుటకొరఱుకును రచించినారు. అపుష్పములనుగంధ మాకాశమునవ్యాపించి వాయుజలములను కుద్దిపఱచుచు నవి యంతకాలము నఱ కట్లు పూర్ణ సుగంధముతోఁ గూడియుండఁగలుగునో తెలియదు గద : ఈ పూజారులట్టి పుష్పములను చుర్రనే తుగించి పాడుచేయుచున్నారు. ఇత నాపుష్పములుబురదతోఁ గలిసి ముడిగి, సుగంధమునకుమాఱుగా దుర్గంధము గణగఁజేయుచున్నవి.

ఏమి పరమాత్ముడు తాల సంకరించుచుకొ, పుష్పములను సుగంధయు క్రమగ రచియించినది:

౧౬) తాలకు నమర్చించిన చందనాక్షర పుష్పారులు మంటితో, గూర నలిపేకపుటితో, గొట్టుకొనిపోయి, కుండులో, బడి ముటిగి మనుష్యమల ముతో సమానమగు దుర్గంధము నాకాశమున వ్యాపింపజేయును. దానికిఁ బోదెన్నియో ఉపజంతువులు దానిలో, బడి వచ్చిముఱుగుచుండును. ఇట్టిదోషము లనేకములు మూర్తిపూజవలనఁ గల్గుచున్నవి. కావున నీ పాపాదాడులతో, జేయఁబడిన విగ్రహములను బూజించుచు నిజమైన తెంతమాత్రము తగదు. పాపాకారి మూర్తులఁ బూజించువారు పూర్వోక్తదోషములనుండి దూరమయి యుండురనుచు త్రికాలములందును సంతరింపదు.

(ప్రశ్న:- మఱి యేవిధమైన మూర్తిపూజ చేయును-జేయింపను-రాదు. కాని మన యార్యావర్తమునఁ బూజమునుండి పరంపరగావచ్చుచున్న పంచ దేవ పూజను పంచాయతన పూజయని ఉపవిష్టవ్యంబికా గణేశ సూర్యుల విగ్రహములను నిర్మించి వానిఁ బూజించుచున్నారు. ఇది పంచాయతన పూజ యవునా కాదా :

ఉత్తరము:- ఏవిధమైన మూర్తిపూజను జేయరాదు. కాని, దిగువ వర్గాయ బదు మూర్తిమంతులైన నవారికి పూజ-సత్కారముచేయవలయును. పంచదేవ పూజ, పంచాయతనపూజ యను శబ్దములకు మిక్కిలి మంచియర్థము కలదు. కాని విద్యావిహీనులైన మూఱులా యుత్తమార్థమును వదలి యిప్పుడు నికృష్టార్థమునే సట్టుకొని కూరుచున్నారు. ఇవాది పంచవిగ్రహముల జేసి పూజించు వారివిప్పుడే బండించుచున్నారము. ఇతర యథార్థమగు పంచాయతనమనుజేదో క్రమ-వేదానుకూలోక్తము-నగుదేవపూజను మూర్తిపూజను గమనింపుడు:-

మానో పరీః పితరం మోత మాతరమ్ ॥యతః. ఆ. ౧౬. మం. ౧౫॥

అథార్య ఉపదేశమానో బ్రహ్మదారిణిచ్యుతే॥అథర్వ. కా. ౧౧. ప. ౫. మం. ౧౬॥

అతివిస్మహానగచ్ఛేత్ ॥ అథర్వ. కాం. ౧౫. ప. ౧౩ మం. ౧౬॥

అర్చక ప్రియత ప్రియమేరానో అర్చక ॥య. మం. ౮. సూ. ౬౯. మం. ౨౫॥

త్వమేవ ప్రకృత్యం బ్రహ్మసి త్వమేవ ప్రకృత్యక్షం బ్రహ్మ పరిపాకమి॥

తై త్తిరీయోపని. పర్. ౧. అను. ౧౧॥

కతవ ఏకో దేవ ఇతి వ బ్రహ్మ త్యక్తిత్యాదృశే॥ కతవత కాం. ౧౪.

వ్యసాత. ౬. బాగ్మ. ౭. కండిక ౧౦॥

మాత్యదేవో దవ ఏత్యదేవో దవ అత్యదేవో దవ అతితీదేవో దవ॥

తైత్తిరీయోపని. ప. ౧. ఆహ. ౧౧॥

ఏత్యర్థిత్వాత్యర్థిత్వైతాః పరిధిర్దేవతై స్తథా

పూజ్యాతూషయితవ్యాశ్చ బహుకల్యాణమీష్పురి॥ మను. ఆ. ౩. ౫౫॥

ఉపదర్శ్యః ప్రియా సాధ్యస్య నిరతం దేవవత్సరితః॥ మను. ౫.౧౫౪॥

(మొదట, మూర్తిమతియైయున్న తల్లి పూజనీయురాలు. అనగా బతుకొలు మనస్సుచేతను, శరీరముచేతను, దనముచేతను, తల్లి సేవ చేయుచు నామెను సంతోషపడువలయును. కాని హింసించి యామె తెన్నటికి దుఃఖము తలుగఁజేయఁగూడదు. (రెండవది) సత్కారార్థుఁడైన తండ్రిగూడఁ దల్లికివలెనే సేవచేయవలయును ॥౧॥ (మూడవది) విద్యారాతయుగు నాద్యుని సేవమనస్సుచేతను, దనముచేతనుజేయఁదగును॥౨॥ (నల్లవది) విద్యాంనుఁడును, దర్శాత్ముఁడును, నిష్క-పటియు అందఱయున్నతిని గోరువాఁడును, దేశసం దారము సేయుచు సర్వోపదేశమువలన సందఱికిని సుఖము గూర్చువాఁడునగు నతిథికిని సేవచేయవలయును. ॥౩॥ (అయిదవది) స్త్రీ తనపతిని, పురుషుఁడు తన పత్నిని ఆదరింపవలయును ॥౪॥ ౫ యైదుగురుమూర్తిమంతులైన దేవతలు. వీరి మూలముననే మనుష్యదేవోత్పత్తి. పాలనము, సుఖము, విద్య, సర్వోపదేశము అను వివి కలుగును. ఇవియే పరమేశ్వరప్రాప్తికి సోపానములు. వీరిసేవ జేయక జ్ఞానము బూతించు పాపములు సరళగాముండుట న్నష్టము.)

ప్రశ్న:- తల్లిదండ్రులను సేవించుచు మూర్తిపూజ గూడ జేయు చుండిన దోషమేమియు లేదుగదా ?

ఉత్తరము:- పాపాణాది మూర్తిపూజను పూర్ణముగఁ ద్యజించి మూర్తి మంతులయిన తల్లి మున్నగువారిసేవచేయుటయే మేలు. యథార్థముగ సుఖ మొసంగు తల్లి మొదలుగాఁగల సర్వశక్త దేవతలను వదలి, జడముంగు పాపాణాది విగ్రహములయెదుటఁ దలగొట్టుకొనుట గొప్ప యన్యథామే కాక పాపకర్మకమనుట నిర్ద్యము. ఈ పన్నుగదకుఁ గారణమేమన తల్లి తండ్రి మున్నగు వారియెదుట నైవేద్యదుంనుంచినచో వారిని వారు తీసింది రక్షి

దాడులు పుచ్చుకొందురేని దమచేతిలో నేమియుండకుండును. కావున బల తోను అవ్వంతోను విగ్రహములను చేసి వానిమీదుట నై వేద్యముంచి, యెలా నాదమును వింటి, శబ్దనాదమును వేంటి వేంటి ధ్వనులచేత గొప్పకోలాహలము చేసి, తమ ప్రేరిని మూర్తిఁ జూపుదురు. "త్వమంగుష్ఠం గృహణ రోజనం పదార్థం వాతహం గృహీష్యామి" నీవు ప్రేరినిదీసికొనుము. రోజనపదార్థము నేను బుచ్చుకొనెదను. అని హెచ్చరింయరే. ఒక దొంగనియెదుట రోజన పదార్థముల ముంచి, వాడతని మోటుపుచ్చుచో అవమానించుటకో గంజును నీవు తీసికొమ్మని ప్రేరియూపి వానిముందున్న పదార్థములన్నిటిని లాగుకొని తానే దురించినట్లు ఈ పూజారుల (పూజయను సత్కార్యములకు శత్రువులగు వారల) చర్యలు కంటికి పడుచున్నవి. ఏమి విగ్రహములకు, రతిభుజెరుగులుచేసి తామును దొంగచేయులను చేసికొని మూఁడులు, అమానుషులునగువారిని వండించి, వారిదనము నవహరించి, యానంద మనుభవించుచున్నారు. రత్నాత్మ్యరైన రాజేంద్రురైన నుండిన నీ పాపాణవిప్రియులను చాలు పగులగొట్టుట, వారిఁ జక్క-పఱచుట, గృహములు నిర్మించుట మున్నగుపనులు చేయించుచు వారి కీవసమున కన్నవత్తముల నొసగుచుండెడివారు.

ప్రశ్న:- ప్రీతూపాది ప్రతిమల దర్శనమాత్రమునఁ గానుముత్సవమునున్నే, వీరరాగ శాంతరూపాది విగ్రహములను జూచుటవలన వైరాగ్యమును శాంతియు నేల గలుగకుండును?

ఉత్తరము:- ఏలుగనేరదు. ఏలయనఁగా నా విగ్రహ దర్శనము ఆచర్య మార్తకుఁగలుగుఁగానే మనుష్యుని ఆరోచనాశక్తి తగ్గిపోవును. మఱి వివేక మివ్వవచ్చునన్న వైరాగ్యము కలుగదు. వైరాగ్యము కలుగకున్న విజ్ఞానము లలింపదు. విజ్ఞానము లలింపకున్న శాంతియుఁ గలుగఁ జాలదు. సహవానిమువలనను, ఉపదేశమువలనను, వాని యితిహాసాలు రదుష్టవివరము గొంత లారము వారికేమైన గలిగినఁ గలుగవచ్చును. ఏలయనఁగా గుణరోపములు విదిరమువానట్టి పురుషుని విగ్రహమును జూచినమాత్రమున సంతుఁ ద్రితరలుగదు. గుణజ్ఞునమే వీరికిఁ గారణపుగును. ఇట్టి విగ్రహారాధనాది దుష్కారణములవలననే యాత్మావర్తమునఁ బనికీమరిన పూజారులు, దివ్య గాంధర్వి, పోమములు, పురుషార్థరహితులు కోట్లకొలదిగందు. వ్రవంచ

మందంతట సమూహులే మౌర్యమును వ్యాపింపజేసినవారు. వీరివలననే కపటమును, అనత్యమును పొందినది.

ప్రశ్న:-బౌద్ధగణేలు అనురాజు కాలఁ జొయినపు నవని రచ్చుటనున్ని “లాటలైలవాడులు” గొప్పగొప్ప చమత్కారములు చూపిరి. తురుష్కలంబానినిఁ బగులగొట్టుటకు వెడలి, వానిమీద దుపాటలను, సుంద్రను గాల్వఁగా పెద్దపెద్ద కణదురీగలు జయలువెనలి యాసై న్యమును తెల్లారెడుటచేసి పాలుఁ బోలెను కద.

ఉత్తరము:-అందులో దాటచేసిన చమత్కారము లేమియులేదు. కాని యప్పుడు గణదురీగల గూళ్లండి యుండవచ్చును. వాని స్వలావమే మహా కూర్మమైనది. ఎవరై నను వానిని లేచిన, యని కలుచుటకు తఱముకొని వచ్చును విగ్రహమునుండి పాలు దారగా వెడలుచుండిన చమత్కారము పూజారులుచేసిన యుక్తి యేకాది వేదేమియుఁగాదు.

ప్రశ్న:- మైచ్చులకు దర్శనమీయరాదని మహాదేవుఁడు బలిలోను, వేడమారపుఁబోక బ్రాహ్మణు నింటిలోను లాఁగియుండిరి కద. ఇవి కూడఁ జమత్కారములు గానా యేమి:

ఉత్తరము:-అహా! కోటపాల కాలరై రవ, బాటలైలవాది కూడ ప్రేతములును, గరుడాది గణములును దురుష్కులతో యుద్ధముచేసి. యేల యోధిని వలెకపోయిరి; షరాణములందుఁ దిరిపురానురాద్యనేక హైరతయంతరులైన దుష్టులను వేచివెట్టువులు భస్మముచేసినట్లు పతల వ్రాయఁబడి యున్నవి కద. అమాట నిశ్చయమేని వారు దురుష్కుల నేల భస్మము చేయలేకపోయిరి; సావనా జాలేమి యుద్ధముచేయఁజేయింప గలుగును; ఇందువలననేమహర్షియులు గుళ్ల గోపురములు పడఁగొట్టెను. విగ్రహములను విఱుగఁగొట్టెను; గాఢి నమీవింపఁబూజారు లాకారింగము నొకనూరిలోఁ బడచేసి, వేడమారపు నొక బ్రాహ్మణునింట దాచిరి. కాంతరైరవునికి తయవడి కాశీపురమున. యమ దూక లదుగిన రమణయుఁ బ్రలయకాలమునందును గాశీపట్టణమును నశింపచేక గాపారు ననుచయు నిజమేని, మైచ్చుదూతల నేలతయపెట్టలేదు; తనరాజ్యమందరిమును బడఁగొట్టినప్పు డేల యూరకయుండెను; ఇవన్నియుఁ బోవుం పన్యుగదల

ప్రశ్న:-గయలో శ్రాద్ధము చేయుటవలన, దీతరులు పాపవిముక్తులై యవ్వటి శ్రాద్ధఫల్యా ప్రదాపమువలన వారు స్వర్గమునకుఁ బోవుచున్నారనియు, నా దీతరులు తమదేవులుదారి పిందముల నందుకొనుచున్నారనియు ననుమాని కూడ నబద్ధమేనా మేమి:

ఉత్తరము:-నర్వవా యబద్ధము. అప్పుట పిందవృద్ధానము యొక్క పృథావమట్టిదేమైనదో, దీతరుల సౌఖ్యమువలనను పంథాం కొనంగు లకిం కొలది రస మా గయావాసులు వేశ్యగమనాది పాపకర్మలందు వెచ్చ పెట్టు చున్నారని గదా! వారా పాపములనుండి యేల విముక్తులగుచితము: పంథాం తప్ప వచ్చినవారు చేతులు దాచుదురనుచు యిప్పుడెక్కడను గానరాదు. ఎవరో మోసగాడు మునుపెప్పుడో గుంతదొంగి దానిలో నొకమనుష్యుని గూర్చుండ బెట్టి వానిచేతులు మాత్రము వైరగవరునట్లును, తం యగవదనట్లును దర్శన గప్పిపెట్టి వానిచేతిఁ దిందము నిర్నియుండవచ్చును ఆ మోసగాడు తీసి కొనియుండవచ్చును. మూడుఁదైన రనితుఁడెవఁడో యా మోసకృత్యమును జూచి నిజమని నమ్మి మోసపోయియుండిన నది యాశ్చర్యము కాదు. రావ యాడు వైద్యనాథ లింగమును దెచ్చినదికూడ నిట్టికంత్రమే, కావున నదియు నబద్ధమే.

ప్రశ్న:-చూడుడు! కలకత్తాలోని బాళి, రామాక్షి మొదలగు దేవతలను లక్షపలక్షలు నమ్ముచున్నారు. ఇది చమత్కారము కాదా ఏమి:

ఉత్తరము:-చమత్కారమేమియుఁగారు. గొట్టెలెట్లు యొకదాని వెనుక నొకటిపోయి నూతిలోఁబడి తప్పించుకొనఁజాలవో, యటులే ఈ గుర్తి వాండు! ఒక మూర్త్యునివెనుక నొకఁడుపోయి మూర్తి పూజయను గుంతలోఁబడి, దుఃఖ మనుభవించుచున్నాడు.

ప్రశ్న:- సరే, దానిని వదలిపెట్టుడు! కాని జగన్నాథములోఁ బ్రత్యక్షమైన చమత్కారములున్నవి. చూడుడు! జగన్నాథుడు శరీరమును మాత్రు నవుడు గంధపుత్రుల సముద్రములోనుండి తనంతలాదానే యొద్దునకుఁ గొట్టి కొని వచ్చుటయు, బ్రొయ్యిమీద నొకదానిపై నొక్కటిగ నేరుతుండఁడు బెట్టి వందగా వైనున్నకుండలలోనివి మొదల! లక్ష్మణుగదియు, నవ్వుది స్వామిప్రసాదము దినని! వారు కుప్పలోగి యగుటయు, స్వామిచరణము తనంత

బిఁదానే నడుచుటయు, పాపులకు స్వామి తనదర్శనమీకపోవుటయు, నింద్ర ద్యుమ్ముని రాజ్యసరిపాలనమున దేవత లాగుడి గట్టియుండుటయు, స్వామి కళేరిరమును మార్చునపుడొక రాజు, ఒకపూజారి ఒక వద్రంగి ఈ మువ్వురు వచ్చుచుండుటయు ఏ మొదలుగాగళ్ళ చమత్కారముల మీ రబద్ధము చేయ లేరు కద !

ఉత్తరము:— జగన్నాథములో సంధ్రెండేండ్లు అప్పుడుడుగానుండిన ఒకడు విరక్తిఁబొంది మథురకు వచ్చియుండెను. అతఁడు నన్నుఁజూచినపుడు వీని వివరము నడుగగా నతఁడవస్థయు నబద్ధములనియేచెప్పెను. విచారింతుని వలన నిశ్చయమని తేలినయంత మిది:—కళేరిరమును మార్చునమయము వచ్చు నపుడొకవడవలో గంధపు కఱ్ఱలను దీసికొని వెడలి సముద్రమునఁ బడన్మై చుచున్నారు. సముద్ర తరంగములు కొట్టుకొనివచ్చి వానినొడ్డునకుఁదెచ్చిపడ వేయుచున్నవి. వద్రంగులుదానినిదెచ్చివిగ్రహములుచేయుచున్నారు. వంటచేయు సమయమునఁ దలుపులు మూసికొని వంటచేయుదురు. దాని నితరుల కెవ్వ రికిఁ దెలియనియ్యదు. ఎవరిని చూడనీయరు. చక్రాచారముగాఁబట్టు నాఱు ప్రోయ్యిలను, మధ్య నొకదానిని జేపియుంచివారు. ఇతఁ నాఱుకుండలం యరు గున నేయి, మస్సు. బాడిద కరిసిన లేపనముచేసి వానిలోగడిగిన దియ్యము వీరుగలిపి, యెనరుపెట్టి యన్నము వందుదురు. అన్నము వచనమైనపుడు మనసి తుడిచి యాకుండలుకుత్రపఱుతుచు పిమ్మటజేతొకకుండలోపలఁగడిగినదియ్యము వీరుఁబోసినదిమిప్రోయ్యిఁమీదఁబెట్టి, దానిమీదనన్నమైయున్న యాయాఱుకుండ లనుదొంగిలెవలె పెట్టుదురు. చుట్టునున్న ప్రోయ్యిల చూఁతంకు నిమవమాకుక్కు పెట్టి మూసియుంతురు. దనవంతులెవ్వరైన జాడవచ్చిన వానిని దిలుచుకొని పోయి చూపించురు. మీదికుండలలోని యుడికిన యన్నమును, అన్నిటికంటె నదుగున నుదుకని దియ్యమును జూపి యేమైన దక్షిణఁ బెట్టుచుండురు. మూడు రై న రనార్యులుకొండలప్పుడేటూరిదక్షిణలిత్తురు మఱికొండలు మాసిక వేకన మేర్పఱుతురు. అచ్చటి స్వామికి నైవేద్యముఁ దెచ్చిపెట్టువారు సీతకూద్రతాతి వారు. నైవేద్యము తాఁగానే యీ సీతకూద్రులు దాని నెంగిరిచేయుదురు. పిమ్మట రూపాయలిచ్చి ప్రసాదము గొన్నచో వారి జనంకుఁ గొలిపోయి ముట్టఁజెప్పుదురు. వీరలగు గృహస్థులు, పాదువులు కూద్రులు మొదలుకొని

అంత్యజాలపర్యంత మందఱు నొకేపంక్తిలో గూర్చుండి యొకరి యెంబి నొకరు తిందురు. ప్రథమపంక్తివారు విస్తృతవదలి లేచిపోయిన నా యెంబి విస్తృతలోనే యిటరులకుఁ జెట్టుదురు. ఇది మహా అనాధారము. అచ్చటి వెళ్ళినవాఁడేకు తెంగిళ్ళుతినక స్వయముగఁ దామే వంటతేసికొని తినివచ్చుచుండురు. వారికిఁ గుష్ఠాదిరోగములు కూడ సందర్భించుచులేదు. ఆ జగన్నాథమున నుండువాడే యెందఱో యా ప్రసాదమును దినుడు. మఱి వారికిఁ గుష్ఠాదిరోగములు గలుగుటలేదు. అదే జగన్నాథమున నెందఱో భుక్తురోగులవఁకు. వారు ప్రతిదినము జెంగిలిప్రసాదము దినుచునేయున్నారు. కాని వారి నాళ్ళ రోగము వదలలేదు. జగన్నాథమున వామమార్గులు దైరవీరక్రమము జేయుచున్నారు. ఏలయనఁగా నుద్రద్ర, శ్రీకృష్ణ జలరద్రులకుఁ జెల్లెలు. ఆపె నాయుడుపురస్కృతముల నడుమ దాఱుగాను, దల్లిగాను జేసియుంచినారు. దైరవీరక్రమే లేకపోయిన నిట్టి వెన్నటికిని గలుగకూండెడిది. రథము తనం తటఁ దానే నడుచుటకు దాని చక్రమునం దెద్దియో యొకటిలు పెట్టియున్నాడు. దానిని ద్రిప్పినపు నిదినడుచును. జనులు గుమిగూడి యుండుచోటనా రథము రాఁగానే యా కీలు వెనుకకుఁదిప్పుదురు. అప్పుడది నిలిచిపోవును. “సం దక్షిణ లోనఁగువారొనఁగురు. పుణ్యము చేయువారు చేయుదురు. జగన్నాథ స్వామిని బ్రసన్నుని జేసికొనుదు, స్వామి తన రథమును గడువనిండు. దర్శమును నిలువనిండు” అని పూజారులు పరిపుష్పదక్షిణాదులు దెచ్చియచ్చు వారందఱు ముగియువఱకుఁ గూతలు పెట్టుచుండురు. ఇచ్చినదంతయు ముగిసిన తరువాత నొక వ్రజవ్రాసి మంచి వస్తువులను దుస్సాలుపును రఠించుకొని రథమునెడుట ముకుళిత కరకములుఁదై నిలిచి, “హే జగన్నాథస్వామీ మీరు దయచేసి రథము నడుపుదు. మా దర్శమును నిలుపుదు” అని యనేక విధముం స్తోత్రముచేసి, సాష్టాంగ దండ ప్రణామము లొనరించి రథము మీది తెక్కును తత్క్షణమే చక్రములోనికిలు ద్రిప్పివేయుదురు. జయజయ ధ్వనులతో ననేక నహస్రజనులు రథమునకుఁ గట్టియున్న త్రాళ్ళను లట్టి లాగఁగా రథము వదలి నడువసాగును ఇత ననేకులా స్వామిదర్శనము కొఱకుఁ జోవుచుండురు. అచ్చటి గుడి చాలపెద్దది. దానఁబగదే ఏకట్లుగ్రమ్మి యుండును. వెలుతురుకొఱకు దీపముల యవసరముండును. విగ్రహములకు

మందుగ తెండుప్రక్కలను బాగుటకు చీలగునట్లు తెరగట్టి యుండును. ఆ తెరచాటున పూజారులు నిలిచియుండురు. ఆ తెఱ నొక ప్రక్కకు లాగి యా విగ్రహముల మఱుగుపఱచి యుండురు. అప్పుడు (పాంథ) పూజారులు "దక్షిణదిండు, మీ పాపములు పోవును. స్వామిదర్శనమగును, త్వరవదుడు" అని లేలువేయ నారంభింతురు. పాపమా యమాయకులగు యాత్రికు లానందకుండేరులలో తిక్కి. యున్న నాలుగుదబ్బులను వారిచేతఁ దెట్టుదురు. ఆ తర్వాతయే యాతెను వేణుప్రక్కకు లాగుదురు. అప్పు డా విగ్రహముల దర్శన మగును అంత ఆయజయ శబ్దములు చేయుదు మహాప్రసన్నులయి మఱి త్రోవుళ్ళలోఁబడి నరిగివచ్చి యెట్లుచేయుదు.

ఇంద్రదమనుఁడను రాజౌతఁడుండెను. అతని సంతతి వారిప్పటికిఁ గం కల్తాలో నున్నారు. ఆ రాజు మిక్కిలి భవవంతుఁడు. దేవీ ఉపాసకుఁడునై యుండెను. ఆతఁడార్యావర్త దేశములోని బోజన ప్రతిబోజనముల నిర్వంశ ముల నిష్విరముగ దొంగిలించెనెందున యతఁడు లక్షల కొంఁది యనమును వ్యయపఱచి యా గుడి కట్టించెను. తాని యీ మూర్తులు దాని వెక్కడ వవలు దురుఁ దేవతలు-అనఁగా నా గుడినిగట్టిన తిరులనే దేవతలని కాచింపుడు. రాజా. పూజారి వద్రంగి యిప్పుడు వచ్చుటలేదు. తాని యీ మువ్వలే యచ్చట ముఱ్ఱులు కళేవరమును మార్పు సమయమున నీమువ్వరును నీమీఁదముననే యుండురు. కాన నేకాలముందో వీరు దమ చేతిక్రిందివారిని దుఃఖపెట్టి యుండ వచ్చును. వారంద రాలోచించి, ఆ విగ్రహ హృదయదాగమును బోలుగాఁ దేసి, దానియందొక లంగారు సంపుటమున పొం సారిగ్రామముంచి, దానిని ప్రతిదినమును గడిగి, దారణామృతమని యానీటిని ద్రాగు నాచారమున్నందున నాతాత్రి శయనోపచారము చేయునపుడే యా సారిగ్రామమునకు విషము రాని పెట్టి మఱునారు దానినే కడిగి ద్రాగింపఁగా నామువ్వరును కర్పియుండ వచ్చును. వారు కర్పిన దిట్లుకాని దానినే బోజనబద్ధివఁదో జగన్నాథస్వామి కన శరీరమును మార్పునపుడు ముగ్గురురక్తులను గూడఁ లనతోఁ దీసికొని బోవుదున్నాఁడని ప్రకటన చేసినారు. ఇవన్నియు కరుణవనము సవహరింతు ఁడుఁ బన్నిన సస్నుగనలు.

ప్రశ్న:-రామేశ్వరమున గంగోత్రీ జలము నలిపేరముగఁ జేయునపుడు రింగము పెద్దదగుచున్నదను మాటకూడ నబద్ధమేనా యేమి?

ఉత్తరము:- అబద్ధము. ఆ గుడిలోఁగూడఁ బగలే చీరట్లు గ్రమ్మి యుండును. రాత్రింబగళ్ళును దీపములు పెట్టియేయుచుండు. జలరాశి వదలినపుడు దానియందు దీపముల ప్రతిఫలము విద్యుత్తువలె తళతళ మెఱయుచుండును ఇంతియ దాని యా శలపెఱుగదు, తఱుగదు. ఉన్న దున్నట్లుండును. ఇటువంటి బాటకములను జేసి, తెలివిమూరిన వారిని మోసపుచ్చుచున్నాడు.

ప్రశ్న:- రామచంద్రుఁడు రామేశ్వరుని స్థాపించినాఁడు గదా! విగ్రహారాధనము వేదవిరుద్ధమే యయిన, రామచంద్రుఁ డామూర్తిని స్థాపించినట్లు వార్తాకులు రామాయణమున నేల వ్రాసిరి :

ఉత్తరము:- రామచంద్రుని కాలమున నా రింగదేవాలయముం పేకు గాని, వాని గుర్తుగాని లేదు. దక్షిణదేశపు రామరాజు, ఆ దేవాలయమును గట్టింది. రామేశ్వరుడను పేర నా రింగమును ప్రతిష్ఠించిన మాట నిజము ఇది రామచంద్రుఁడు సీతను దిలుచుకొని హనుమదాయుతో విమానారూఢుడై అయోధ్యామార్గమునుజట్టి వచ్చునపుడు సీతతోఁ జెప్పిన దేవున :-

అశ్రవార్యం మహాదేవ! ప్రసాదమకరరీర్తిభుః |

సేతుంధ ఇతి వ్యాకర్మః వార్షికీరా, యద్విధాం. సర్గ. ౧౨౨. శ్లో. ౨౦. ౨౧.

ఓ సీతా! నీ వియోగమువలన మేము కడు వ్యసనముతో సంచరించుచు నీ నైలముననే రాత్రుకానమును సలిపితిమి. పరమేశ్వరోపాసనార్యానము లనుగూడ విచ్చిటనే చేసితిమి. సర్వకలివితుఁ (వ్యాపకు)డు, దేవదేవుడైన మహాదేవుఁడునగు నా పరమాత్ముని దయవలననే మాకు నమస్త సామగ్రియ విచ్చిటనే సమకూడినది. చూడుము! మేమీవంతెనగట్టి, లంకను మెట్టి రావణుని గొట్టి విన్నుఁదెచ్చితిమి! అనుటకంటె వార్షికీ మఱేమియు వ్రాయలేదు.

ప్రశ్న:-

"రంగ హై కాలియాకంఠ కో, జననే హక్కా ఏలాయా సంకకో"

దక్షిణమునఁ గాలియాకంఠుని విగ్రహ మొకటియున్నది. అది యిప్పుడే నటకు హక్కాబొగ చీల్చుచున్నది. విగ్రహారాధన ముదిర్చిన నీ రమక్కారముకూడ నబద్ధమే యైయుండెడిది కద.

ఉత్తరము:- ముమ్మాటికి నదిర్దమే. ఇవన్నియు బోధుల చమత్కారములు. ఆ విగ్రహము నోటిని బోలుచేసి, దానితో గలిసి పిఘవజను వచ్చి యుండున ద్లోకరంధ్రముచేసి యుండవచ్చును. ఇత నా రంధ్రమునుండి యొకగొట్టమును విగ్రహమునకు పెన్చుంటియున్న గోడలోని రిద్రముద్వారా వెనుకటి గదిలోనికి దెచ్చి పెట్టియుండవచ్చును. పూజారి గుఠాకునింపిన హక్కా నాళమును విగ్రహమునోటనిజికించి, తెలుదీసివేయును. వేణు మనుష్యుడొకఁడు వెనుకటి గదిలో గూర్చుండి యా గొట్టముద్వారా పొగ పీల్చునపుడు విగ్రహము పీల్చునట్లే గుఠగుఠ కట్టము పుట్టును. ఆ విగ్రహము నోటిని, ముక్కునకును సంబంధముగల వేజొక రంధ్రము చేసియుండుదు. వెనుకటి గదిలోనివారు పొగను దీర్చి యూ రినపు డా పొగ ఆ విగ్రహము నోటను, ముక్కునను రావచ్చును. ఈ వింతను-జూపున దు మూఁతుల నెందఱు మోసపుట్టి, వారి భనాది పదార్థములను దోచుకొని, వారి చేతుంకుఁ జిప్పం నిచ్చుచుండురో తెలియదు.

ప్రశ్న:- 'దాకోట్' విగ్రహము ద్వారకునుండి రక్తునిపెంట నడిచి వచ్చినదికదా? ఎన్నియో మఱుగుల బరువుగల యా విగ్రహము ఒకచింతాపు గురిగింజ యెత్తు బంగారము తూనినకు నరిపోయినదే! ఇవికూడఁ జమత్కారములు కానా యేమి :

ఉత్తరము:- కావు. ఆ రక్తుఁడావిగ్రహమును దొంగిలించి తెచ్చి యుండవచ్చును. అది యొకచింతాపు గురిగింజకు సరిగాఁదాఁగినదనియెవఁడో లంగు లాగినవాఁడు నుడివిన బాటవపుమాటయే యగును.

ప్రశ్న:- సోమనాథలింగము పూమికి సంకరితమునకు నెరుమ వ్రేలాడుదుఁ గదా చమత్కారము కలదై యుండెను గదా! ఇది కూడ నదిర్దమేనా యేమి :

ఉత్తరము:- యో నదిర్దమే వినుఁడు. మీఁదను గ్రొందనుగూడ సూరంబు జాల నుంచియుండిరి. వాని యాకర్షణచే నది యంతరితమున నిలిచియుండెను. మహమ్మదు గజసియను తురుష్కుఁడొకఁడు దండెత్తివచ్చినపు డా గుడివి బడఁ గొట్టెను. అప్పుడచ్చటనుండిగ రక్తంఱును, బాజారుంకును మహాదుర్దిక వాటి లై ను. ంషంకొంది భటులు పదివేం బై న్యము నెదిరించి విలువఁజూత. భయ

పది, పరాయనసూత్రమును విలించిరి. ఇది జరిగిన చమత్కారము. పోష
యను బాణాయను. ఓ మహాదేవా! ఈ మేల్మయను నీవు చంపి, మమ్మ
రక్షింపుమని, యా విగ్రహమునకుఁ బూజలు, పురస్కరణలు, స్తోత్రములు,
పార్శ్వన లెన్నిటివో చేసిరి. ఇంకను దమ కిష్కలగు రాజులకు “మీరు విక్రం
తగా నుండుడు, మహాదేవుడు వీరద్రుద్రులై రక్షలలో నొకని జంపును. అందు
మేల్మయను జంపివేయును- లేదా వారి నందులుగా నై నగు తేసివేయును మా
దేవుని మహిమ ప్రకటమగుట కిదియే సమయము రాత్రి మా స్వప్నము
లలో హనుమంతుడు, వీరద్రుద్రుడు దుగ్గాదేవి ప్రత్యక్షమై మేము లేయ
చలసింహ దంతయుఁ జేయుదుమని చెప్పినారని, విశ్వసింపఁజేసిరి. పాప
మమాయకులగు ప్రియరాజులు పోషలమాటలు నమ్మిరి. ఇక నెంతో
జ్యోతిష్కులగు పోష లుండిరి. వారిలో నొకడింకను మంచిముహూర్తము
రాలేదనియు మఱియొకఁడు చంద్రుఁ గన్పడుమున నున్నారనియు, వేదోక్తు
యొగిన తార యెదురుగా గున్నదనియుఁ గల్పించి చెప్పిరి. రాజులువీరిమాటలు
గూడ విజయి సమ్మి యుద్ధమునకుఁ గున్నట్లులుగాన యూరకుండిరి. అంతట
మేల్మయ నై న్యము గుడిని ముట్టడించెను. వారప్పుడు తయనడిమూలకొక్కఁ
డుగాఁ జరుగెత్తిరి. ఎందరో పోషలగు ఘోణాయు, వారి కిష్కలు వారిచేత
క్రిక్కిరి. అప్పుడు ఘోణాయు కరములు ముఱిగించి, “మూఁడుకోట్ల రూపా
యల నైన నిచ్చెదమురాని మా మండిరమును విగ్రహమును జగులగొట్టి
వలదు” అని యెంతెంతయో వారిని బ్రార్థించిరి. కాని తురుష్కులు, మేము
“బుద్ధరస్తులము (విగ్రహారధరుండు) కాము రాని “బుద్ధకనులము” (మూర్తి
రంజకుల) మని. యాగుడిని జడఁగొట్టిరి. అప్పుడు టిల్లెరో మీదనున్న
మాదంటునాయులు నేలఁగొలెను. తోడనే విగ్రహమును బాతిమీదఁబడి రక్త
మవి పగిలెను” అప్పుడు దానితోఁబడిన సుమారు పదునెనిమిదికోట్ల రూపాయం
విలువగల రత్నములు జల్లున నేలఁగొలెను. పోషలను; బాణాయను లట్టి
దండఁగా, వాడేడువసాగిరి. “మీదొక్కన మెక్కడనని వారి తోఁకలు విలు
గఁదన్నఁగా వారు తత్తలమే యామేల్మయంకు దానిఁజూపిరి. అంతట నా తురు
ష్కులున్నంతయు నూర్చికొని, పోషలగు ఘోణాయను, వారి కిష్కలను
కను “గులాములుగా” అనుఁగావెట్టివారుగాఁజేసిరాని. వారికిఁ దననిదగలనిచ్చివారి

చేరఁబడినవరించిపించిరి. గడ్డి గోయించిరి. మలమూత్రాదుల నెత్తించిరి. అయ్యో విగ్రహములను బూజించినారే. ఈ నాశనము నొందనేల: పరిమేళ్యునియందు రేం భక్తినుంచలేదు: అట్లు చేసియుండిన మేల్గుల సంక్షాతఁడన్ని యుండునుగదా. మఱితాము విజయమునొంది యుండునుగదా: ఈ మూర్తులకుమాటు తూపింతులను బూజించియున్న దను శృంగో మేలుకరిగి యుండెడిదే: పూజాదు రీతాంబుఁడ నెంతయో భక్తి గలిగియుండిరి: కాని యొక విగ్రహమైన నా శత్రుని కున్నుమీఁది! దుముకలేదోయివే: విగ్రహముగను నేవచేసినట్లొక తూరదీపని నేవయే చేసియుండిన. వాడు దన్ను నమ్మిన వారిని: ఎన శక్తి కొంది కాపాడియుండును. ఆ శత్రువుండుగూడఁ జంపియుండును.

ప్రశ్న:- ద్వారకలో నున్న రణతోడను విగ్రహము నర్పిమహాకాయోద్ధగ హుండి పంపి యువనిని బుజవిముక్తునిగాఁ జేసెనను విశ్వామయను నబద్ధము లేనా యేమి:

ఉత్తరము:- సాహసా రెవఁడో రూపాయలిచ్చి యుండవచ్చును. దానిని శ్రీకృష్ణుఁడు పంపినఁడని యెవఁడో విప్రించియుండును. ౧౯౧౪ (వి శ.) సంవత్సరమున నాంగ్లేయులు, సుంగ్ల చేత గుడిని, విగ్రహమునెగురఁ గొట్టినపుడా విగ్రహ మెచ్చటికిఁదోయిను: యథార్థముగా బాధులు తమ కొర్యముచేత యుద్ధముచేసి శత్రువులను జంపిరి: కాని విగ్రహ మొక యీగ కారినిగూడఁ ద్రుంపలేకపోయెను శ్రీకృష్ణునివంటి వాఁడెవ నై ననుండియుండిన వానినోడించి పాటుఁద్రోరియుండును. లక్షకుఁడైనవాఁడే తన్నులుదన్ను పుడు ఆవని: రణుడొచ్చినవారే లన్నులు దినకుండురు:

ప్రశ్న:- త్వాలాముని యను ప్రకృతదేవి యన్నిటిని భజించుచున్నది కద. ఎవరై నను నై వేద్యముంచిన సగముమాత్రము తిని తక్కినసగ మట్లే యుండును. మహామృదీయరాజు లా త్వాలమీఁద నీటిదాక ప్రహింపజేసి దాని మూరికొక యిరువతవ్వనుబెట్టి కొట్టిన నాద్యం యానులేడు. అతిఁగనులేడు. అటువలె హింఁగఁజాలాదేవియు యర్థరాత్ర సమయమున పర్యవసానై సంభరములేయురు పర్యవసాన గర్భిహజేయుచున్నది. పూరవచ్చును. చంద్ర కూపము మాటలాడును. యోనియంత్రముద్వారా యొకసారి దూజవచ్చినచో పునర్జన్మము కలుగదు. బూచర్లను గట్టకొనుచువలనఁ బార్థ మహాపురుషుఁ

దనఁబడును. ఇక హింగూజను దర్శించి దానంతరజర్యమహాపురుషునిన బడును. అను నీ మాటలన్నియు విశ్వాసార్థములుకావా యేమి :

ఉత్తరము:- కావు. ఏలయనగా త్వాలాముని యనునది కొందఱో నుండి వెడలు నొకవిధమైన యగ్ని. అది బాజారులు విచిత్రములగు తంత్రములు వన్నియున్నారని ఇత నొక గరితెలో నేయిపోసి మంటమీదఁ బెట్టి, నేతికి నివ్వంటి బగ్గని మందునుగద. గరితెను మంటమీది నుండి జరిపినను ఆ మంట నూ దినను యదివల్లాటిపోవును. కాలిన నేయి పోగా మిగిలినవగ మట్లేయుండును. మఱి పోయ్యిమంటలో నేమివడవేసినను రస్మమైపోవును. అదవిరీగాని యంటికిగాని నివ్వంటివపుడామంట వానితో నున్నవానినెల్ల రస్మముచేయును గదఁబడియే యచ్చది జరుగు చమత్కారములు. ఇంతకంటె విశేష మచ్చది నేమికంటె : ఒక గుడి ఒక చిన్నకోనేరు. ఇక్కడక్కడ నీటిగొట్టములు మాత్రము కానవచ్చును. గాని హింగూజదేవి సవారివెడలుచి మొదలగునవేదియుఁ గనఁబడవు. అచ్చది జరుగునవన్నియుఁ బాజారుల కృత్రిమ చమత్కారములే. వేతేమియులేదు. ఇత నది బురదకొల నొకటి యున్నది. దానితో నుండి నీటిబగ్గలు వెడలుచుండును. దానిజూచి యాత్ర నవలమైనదని చూడలు విశ్వసించురు. యోనియంత్రమును దబ్బు దోచు కొనుటలేపోవుగారో చేయించి యుంచినారు. టుమరీలనునవియు నా పోవుం తంత్రములే. వానిని ధరించుటచేత మనుష్యుడు మహాపురుషుడగు నన్న నొక పశువును టుమరీలు మోయించిన నదికూడ మహాపురుషుడై పోవునా యేమి : దర్శయి క్తమగు గొప్ప పురుషార్థమువలననే మహా పురుషుడగును.

ప్రశ్న :- అమృతసరమునఁగల సరోవర మమృతకుల్యమైయున్నది. అచ్చది కుండుడుకాయ నెగమురియ్యగా నుండును. ఒక గోడగలదు. అది వంగును; కాని నేలఁగూలదు; రేపల్లారమున కాయ నీటిదేయను అమరనాత క్షేత్రమున లింగములు తమంతటిదామే యుత్పన్నమగును. హిమవత్పర్వతము నుండి పావురములు జతలాగావచ్చి దర్శనమిచ్చి. మరల దమ యునికిపట్టు లును; పోవుచున్నది అను నీ వార్తలుకూడ నమ్మఁదగినవి కావా యేమి :

ఉత్తరము:- కావు. అరణ్యముగా నున్నప్పుడెప్పుడో యందలి నీరు స్వర్ణముగా నుండుటచే దాని కమృతసరమని పేరిడి యుండవచ్చును. ఆ

నీరామృతమే యయియున్నఁ బోరాణీకులు నమ్మన ద్లిచ్చుట నెవ్వరునుజావఁ గూడదు గదా! గోద వంగుచుఁ గూలకపోవుట దానిఁ గట్టినదానిదమత్కారమై యుండును. తుండుదుకాయ నగముతియ్యగా నుండుటఁ గారణ మిది యంటు రట్లుగా నుండిన నుండవచ్చును; లేదా వట్టివా ర్తయేయైయుండవచ్చును. లేవాని రమున బాట తేలునన్న నట యంధ్రజలమేదియో యుండినయుండవచ్చును. అమరనాథక్షేత్రమున మంచుగురిసి పవ్వరములే యేర్పడు చున్నప్పుడు, నీరుగడ్డ తట్టి చిన్న చిన్న లింగములగుట యొక యాశ్చర్యమా! పాపురములజలంబ్నియు బెంచినవిగా నుండవచ్చును. కొండబాటునుండి పోవుట దానినివదలుచుండ వచ్చును. మఱి దానిఁజూచి కబ్బరూద లాగుచుండవచ్చును.

ప్రశ్న:-హరిద్వారమునునది స్వర్గమునకు ద్వారము. ఆ హరసోపాన మున స్నానముచేసినఁ బాపవిమోచన మగును. తపోవనమున నుండుటవలనఁ దపస్సుంగుదురు. ఇకదేవప్రయాగ, గంగోత్తరియందలి గోములము, శివర కాశియందలి గుప్తకాశి, త్రియుగీనారాయణుఁడు అనుపీడిచిదర్శనములించును. కేదారనాథుని, బదరీనారాయణునిపూజ నునుమృత లాఱుమానములును, దేవర లాఱుమానములును, జేయుచున్నాడు. మహాదేవునిముఖము పశువరి యనుపేరి నేపాళమునను, అతని పిఱుడులు కేదార తుంగనాథక్షేత్రములందును, తొడలును పాదములును అమరనాథ క్షేత్రముననుగలవు. దాని దర్శన స్మర్యణల వలనను, అచ్చటి జలస్నానాదుల వలనను, ముక్తిలించును. కేదారము నుండియు, బదరినుండియు, స్వర్గమునకుఁ బోఁదలచినఁ బోవచ్చునను నిత్యాది మాట రెట్లున్నవి?

శివరము:- హరిద్వారము శ్రవమున హిమవత్పర్వతము లోవంకుఁ బోవు శ్రోవకారంబును. (హరశీతైరీ) హరసోపాన మనుటకది కోనేటిలో దిగి స్నానముచేయుట కనుహించుగా పెట్టుచేయఁబడి యున్నవి. కాని యథార్థ ముగా దానిని (హరశీతైరీ) ఎముకల పెట్టు అనఁదగును. ఏలయనఁగా దేవ దేశాంతరముండుఁ జచ్చినవారి యెముకలన్నియు నరచటవచ్చి పడుచుండును. ఎచ్చటికిఁ బోయినను దాపమునుభవించకవచ్చుడు శగ్గుడు ఎప్పుడో తపోవనమై యున్ననుండవచ్చును. కాని యిప్పుడది భిక్షివనమై యున్నదనుట నిక్కము. తపోవనమునకుఁ బోయి యుటనున్న శ్రమాశ్రమమున నది తపస్సు కాఁజొందు.

కాని తపస్సుచేయుటవలననే ఫలము గలుగును. ఏలయునగా సనేకులు దుశా
ణములు పెట్టుకొని యవిర్భవములను జెప్పువారు కూడనకు నుందురు. 'హిమవ
తః పశ్చిదవతి గంగా' పర్యవము మీదినుండి జలము క్రిందికిఁ బడుచున్నది.
మహిందరులకు గోమూకాకాలము చేసియుండవచ్చును. అత్యంత మేరోపుల పారి
టికి న్వర్గము. ఉత్తరకాశి మొదలగు స్థలములు ర్యాసులకొరకు మంచివే కాని
యవి వేరగాఁబర్హియఁగూడ ననుకూలముగా నున్నవి. దేవప్రయాగయనునది
ష్ఠరాణములలోని కట్టతఱయే. అక్కఱగా అంతనంద, గంగయను నీ రెండునదు
లచ్చుచి నంగమించును. కావున పచ్చటి దేవతలు వానిము చేయుచున్నారని
కల్పింపవలసియైన నవృత్తి రెవఁడువచ్చును? మఱి వారికి దశ్యైష్వర్యఁబచ్చును.
అది గుప్తకాశి కాదు. కాని ప్రసిద్ధమైన కాశియే. మూడు యుగములనుండి
నెగిడి యున్నట్లుగవచ్చదు. కాని పోపుల పది యిటువది తరములనుండి పారసీ
కుయు, బూడిద పూతఁగాఁజ్రయు అగ్నికుండములవలె నెప్పుడు సంపన్న
రగులు చుండవచ్చును. తత్తపఃసమనునదియుఁ బర్యవములోని యుష్ణము
వలన వేడిమియెంచి వచ్చిన నీరు. కానికి నహిపమున నుండు మహాక కుండము
లోని నీరునైనుండి వేడిమిలేని ప్రదేశమునుండి దచ్చుచున్నందున నదిచల్లగా
నుండును. కేదార క్షేత్రమనునదికూడ మహారమణీయమైన స్థలమే. కాని
యచ్చుచి నొక ద్వారమైన కొతిహిందఁ బోషితో లేదా వారి కిష్కలో యొక
మందిలమునుఁ గట్టియుంచిన్నాడు. అటునుండు మహాంతులు, పూజారులు,
పంచాలు మూత భవవంతులగు యాత్రికులను దోచుకొని విషయానందము
ననుభవించుచున్నారు అటులనే బదరీనారాయణమునను ఇట్టి దోషుడుగాఁద్ర
నేకులు గుమిగూడియున్నారు. రావల్ల అనునతఁడు వారిలో ముఖ్యుఁడు. అతఁ
డొక ప్రియిగాదు; అనేక ప్రియ నుండుకొని యున్నాడు. పశుసతియను దేవా
లయ మొకటికలదు. అందరి విగ్రహమునకుఁ బంచముఖియని పేరిడి
యున్నారు. విచారించువారు లేనప్పుడేకద యిట్టి పోపుల తంత్రములు సాగు
చుండును. కీర్తనలందుండుండు రూపులైన రసావహారుల వంటివారా పర్యవ
ప్రదేశములందుండువారు మాత్రముకారు ఇతర నా ప్రదేశము మాత్రము
మిగుల రమణీయమై విహు పరితృప్తముగా నున్నది.

ప్రశ్న:- వింతావలమునగల వింతేశ్వరీ. ఈ అష్టభుజాయను
దేవి సాక్షాత్పర్యము మూడు రాలములందును మూడు వేలువేలు రూపముల
నాచి రరించును. ఆమె చుట్టునున్న ప్రాచారముతోని కొంత యాగగూడ
వ్రాలుటలేదు. తీర్థరాజమును ప్రయాగలో చరిత్రతోడి చేయుచుకొన్న నీర్తి
కలుగును. గంగా యమునా నంగమమున స్నానముచేసిన వానికినిర్దికలు
గును. అమోఘాగరము, బిజారులతో గూడ నన్నియో పర్యాయములు స్వర్గ
మున వెగిసిపోయినది. తీర్థములలో గొప్పదగు పురుషయాత్ర, రీతిస్థానమును
బృందావనయాత్ర, గోవర్ధన ప్రజయాత్రలు గొప్ప దాగ్యవంతులకేరించును.
సూర్యగ్రహణ సమయమున గురుక్షేత్రమున లక్షలకొలదిజనులు గుమిగూడు
చున్నారు. ఇవన్నియు నభిధములా యేమి ?

ఉత్తరము:- మూడు కారిచిగ్రహములు మాత్రము ప్రత్యక్షముగా
గంటికిగానవచ్చును. మూడురాలములందును మూడువిధముల రూపములు
రరించుననుటకు గారణ మా పూజారులు వానిని వస్త్రాభరణములతో నలం
కరించు వస్తుకారమే. ఇతర నది వేలకొలది, లక్షలకొలది ఈగలుండు
నది నేను నావన్నులతోఁబాదియున్నాడను. ప్రయాగ ముందన మాహాత్మ్య
మును శ్లోకములు రచియింపఁగల యచ్చటి వైరకుఁడెవ్వఁడో వ్రాసియుండ
వచ్చును. లేదా వాడు కొంత దబ్బునిచ్చి పోషగాఠిచే వ్రాయించియుండిన
నుండవచ్చును. ప్రయాగలో స్నానము చేసినవారు స్వర్గమున కేగుదురన్న
మరల వారింట్ల కే రావయిందురు, కాని యది స్నానముచేసిన వారందరు మఱల
నిండ్లకు వచ్చుచుండుటను మనము చూచుచున్నాము. ఇతర నచ్చట
నెవఁడైనను మునిగి పచ్చిన, నా జీవుఁడాకాశమందలి గాలిలో నెఱచించి
మరల జన్మమెత్తును. తీర్థరాజమును పేరుకూడఁ తోపులు పెట్టినదే. జడపదా
ర్థమందు రాజప్రజారాజ మెన్నటికిని సంభవించదు. అయోధ్యపక్షిణముకుక్కలు
గాడిదలు, పాకీవాండుర్లు, మాలలు, మాడిగలు మున్నగువారితోఁగూడ మూడు
సార్లు స్వర్గమునకుఁ దోయివచ్చిన దనుమాట పూర్తిగా నసంభవము ; అది
స్వర్గమునకుఁబోక యున్నచోటనే యున్నది అయోధ్య స్వర్గమునకెఱిగిపోయి
నదనుట గేవలము పోషల మిత్యాలాపమే. ఈ మిత్యాలాపమే శత్రువులమున
నెగురుచున్నది. ఇటువలెనే నైమిశారణ్యాదుల విషయమందును గల్పించి

నారని యెఱుగఁ దగును. మఱువ తిక్కతోకా తీతముకాదుకాని, దానిలో మూడు విచిత్రములైన జంతువులున్నవి. వానివలన జలమునను, స్థలమునను, అంతరిక్షమును నెవ్వరు నుజముగ నుండకొందు. ఒకటి చొదే ఎవ్వరుస్నానము చేయఁజోయిన నీరఁడు పురస్కరించుకొనివచ్చి, “ఓ యజమానుఁడా! రంగుఁ దొంగుచితు, లక్షలను దినుచితు కట్టునిమ్ము; యజమానుని మేలు కోరెదను” అని వారు సన్నునిచ్చుచుఁజూచి ఐట్టి పీడించును. రెండవది:- నీటిలోనికాదేళ్ళు; అవి కొఱవనే కొలుచును; వానివలన గట్టున నిలిచి స్నానముచేయుచున్న కప్ప మగును. మూడవది:- అంతరిక్షమున (చెట్టుగుట్టలందు) చరించు నెఱుపు మూరి కోఁగులు. ఇవి రుమాళ్ళు, దోపీలు, సొమ్ములు, పాదరక్షలునయితము వదలక తీసికొని పాఠిపోవును వాని నెవరైన బెదరించినఁ గొఱుకును, త్రోపులు దొగిన పదనైచును. ఒక్కొక్కప్పుడు చంపసుగూడ జంపును. ఈ మూడును పోవుండును వారి కిష్టంబును పూజనీయములే. మఱుగులకొంది వెనగలు మొదలగునవి కాదేళ్ళును, నెనగలు బెల్లముమున్నగునవి గోఁతులకును, దక్షిణలను, లద్దులను, చొబేలకును అర్పణచేసి, వారి సేవకులు సేవచేయు చుండురు. బృందావన మెప్పుడై యుండెనో కాని యిప్పుడుమాత్రమిది వేళా వనమై యున్నది. అచ్చది లల్లాలల్లిలయు, గురు కిష్టవాంఛయు లీలలు విస్తరించుచున్నవి. ఇక నట్లే దీనమాలికోర్కవ సందర్శమున గోవర్ధన వ్రజ యాత్రలు గూడఁ జోవులకు బంతుగై యుండును. నురుజేత్రమం దిట్టివెన్నియో పొట్టినింపుకొను విచిత్రములు కలవు. దర్బాఝూడు పరోపకారియనగు వాడి పోవుల లీలలలోఁ జేరఁడు.

ప్రశ్న:- మూర్తిపూజయు, దీర్ఘయాత్రలును సనాతన కాలము నుండియే జరుగుచున్నవి కదా; అవి యిదివఱము లెట్లుకాగలవు?

ఉత్తరము:- మీరు సనాతనమని దేనిననుచున్నారు? అనాదినుండి వచ్చు చున్న దానినే కదా; ఇవి అనాదీయములే యైయున్న వేదము లందును, బ్రాహ్మ యములు మొదలగు ఋషిముని పుత్ర గ్రంథములందును వీనిపేళ్లేలయుండక పోవును; ఈ మూర్తిపూజ నుమారు మూడువేల సంవత్సరముల కీతీవం వాచుమాడ్గులును, లైసులును వ్యాపింపఁజేసిరే కాని మొదట నార్యావర్తమున విదిలేదు ఈ తీర్థములుగూడ లేవు. లైసులు మొట్టిమొదట గిరనార, పారిటానా,

శిరః, శత్రుంజయ, అబూ మొదలగు తీర్థములను గల్పించిరి. వారినిజూచి వీరును దమకొఱ తేర్చుచుకొనిరి. వీనియారంతకాలమును దెలిసికొన గోరు వారు పంచాలయొద్దనున్న స్థలపురాణములను, చామకాసనములను జూచిన తెలియును. ఈ తీర్థములన్నియు నైదునూటేండ్ల కిటీవరివనియో, లేక వేయి సంవత్సరములకు లోనివనియో నిశ్చయమగును. వేయి సంవత్సరములకు మించిన కాసనము లెవ్వరియొద్దను ఉట్కుటలేదు. కాన నివి యాదునికములే.

ప్రశ్న:- తీర్థములయొ నామములయొ మాహాత్మ్యములు కలవను "అన్యక్షేత్రే కృతం పాపం కాశీ క్షేత్రే వినశ్యతి" మొదలు గానిని మాటలు సత్యములా కావా?

ఉత్తరము:- కావు. ఏలయనగా కావములే విడిపోవు ననునది నిజమైన దరిద్రులకు దనమును రాజ్యమును, గ్రుద్దివాండ్రకుఁ గన్నులును లభించుచుండును. అట్లే కుష్ఠరోగుల కుష్ఠాది రోగములుకూడ నశించుచుండును. ఇట్టి గుటలేదు. ఒకఁడుచేసిన పాపముకాని, ఘణ్యముకాని నశించిపోదు.

ప్రశ్న:-

గంగ గంగేతి యో బ్రాహ్మణో ద్యోజనానాం శతైరపి

మన్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి॥ బ్రహ్మపు. ఆ. ౧౩. ౮౨॥

ఇత్యాది శ్లోకములు పురాణములందున్నవి. అనగా పంచద్రోసుల-వేంకొసుల దూరమునుండి గంగ గంగయని స్మరించువతఁడు పాపములనుండి విముక్తుడై విష్ణులోకమును వైకుంఠమునకుఁబోవును.

హరిత్తరతి పాపాని హరితిత్యక్షరద్వయమ్॥ వక్తృపు. ఆ. ౩౨. ౧౨॥

"హరి" యను నీ రెండక్షరముల నామోచ్చారణ సమస్త పాపములను దొలగించును. రామ, కృష్ణ, శివ, భగవతి మొదలగు నామముల మాహాత్మ్యము నట్టిదే.

ప్రాతః కాశీ శివం దృష్ట్వా విశిషాపం వినశ్యతి ।

అన్యత్యంతం చుర్యాహ్నో సాయాహ్నో సప్తజన్మనామ్॥ తీర్థదర్శణ. చరిత్రే. ౨॥

ఇత మనుష్యుఁడు ప్రాంతఃకాలమున శివలింగమును-రాజాణమూర్తిని-దర్శించిన రాత్రిచేసిన పాపములన్నియును, చుర్యాహ్నమునదర్శించిన అన్యరోతేసిన పాపమును, సాయంకాలమునదర్శించిన నేరు అన్యముల పాపములును

నశించిపోవును. ఇది దర్శన మాహర్థ్యము, ఇది యజ్ఞధర్మము లగునా యేమి?

ఉత్తరము:- అజ్ఞధర్మములనుది శేమిసందేహము: ఏలయనగా గంగ గంగయని దాని, లేదా హరి, కృష్ణ, రామ, నారాయణ, శివ, భగవత్కాది నామములను పృథివిదురువలనఁ గాని పాపము లెన్నఁటిటిని తొలఁగింపు అట్లు తొలఁగుచుండిన దుఃఖమునునదియే లేకుండును. ఇతర దాపముచేయుట లెవ రును వెలువరబోవును వర్తమానదాంతులందు పోవుట లీలంవలనఁ దాపము హెచ్చుచున్నది పాపముచేసి మఱు నామస్మరణతో లేదా తీర్థయాత్రతో చేసినఁ దాపవిమోచనము కలుగునని మూఱులు నమ్ముచున్నారు. ఇట్టి విశ్వా సముతోడనే కద జనులు పాపముచేసి యిహపరములను లెంటిని వారుచేసి కొనుచున్నారు. దాని చేసినపాప మునుకవించక తీలుదు.

(ప్రశ్న:- ఏదేని తీర్థమో లేదా నామస్మరణమో సర్వమైన దున్నదారేదా?

ఉత్తరము:- ఉన్నది. వేదాదిసత్యశాస్త్రములపరనపాతనములు, దర్మాద్యులైన విద్యాంశులసాంగత్యము, పరోసకారము, దర్మానుష్ఠానము, యోగా శాస్త్రము, నిర్వైరము, నిష్కామత్వము, సర్వరాషణము, సత్యమును నమ్ముట సత్యార్పణము, బ్రహ్మచర్యము, ఆదర్శాతిథి మాహాపర్యం సేవ, సరమేశ్వ రస్తుతి ప్రార్థనోపాసనములు, కాంతి, జితేంద్రియత, సుశీలత, దర్శయంత్ర పురుషార్థము జ్ఞానమువిజ్ఞానముమొదలగునీశుభగుణకర్మములేదు; అమునుండి క తింపఁజేయును గానఁదీర్థములనఁజదును జలస్థలములతోఁగూడియున్నవిత్తీర్థము లెన్నటిటిని గాఁజాలవు. ఏలయనగా 'జనా యై న్తరంతి తాని తీర్థాని' అనఁగా మనుష్యులు వేనిచే దుఃఖమునుండి కరింటుతో వానికిఁ దీర్థములనిపేరు. జల స్థలములు కరింపఁజేయునవి కావు. దాని ముందిరంపును నావలు మొదలగు వానికిఁ దీర్థములను సేరికవచ్చును. ఏలయనగా వానివలన మనుష్యులు నముద్రాదులను దాటిపోవుచున్నారు.

సమాన తీర్థే వాసీః అష్టా. ౪. పా. ౪. ౧౦౦॥

సమ ప్రీత్యాదు ర్హ యజ్ఞ. ఆ. ౧౬. మం. ౪౨౩

ఒక యాదాద్యనియొద్ద నొకేశాస్త్రమును గుమిగూడి కడుపు బ్రహ్మ దారు లందఱు నతీర్థులు. అనఁగా సమానమైన తీర్థమును సేవింతువారు. వేదాదిశాస్త్రము లభ్యసించి, సర్వరాషణాది దర్శనజ్ఞములతో, సాధువులైన

వారికి నన్నాది పదార్థము లొనగి, వారినుండి విద్యను సంగ్రహించుట మొదలగునవియు దీర్ఘముంగఁబడును. ఇత నామస్మరణమున్న :-

యథా నామ మహిష్యః కయతా. అ. ౩౨ మం. ౩౩

పరమేశ్వరునిపేరు మహాద్యకము-అనఁగా చర్యయు వ్రమలగు ననులనేయుట. ఎట్లన-బ్రహ్మ పరమేశ్వరుడు, ఈశ్వరుడు, న్యాయకారి, దయాకుడు, సర్వకర్తమంతుడను నిత్యాదులూ పరమాత్ముని గణకర్మ స్వరూపములను బోదించు నామములు. గమనింపుడు : బ్రహ్మయనగా సందటికంటె గొప్పవాడు; పరమేశ్వరుడనఁగా పేశ్వరుం కీశ్వరుడు; ఈశ్వరుడనఁగా సామర్థ్యయుక్తుడు; న్యాయకారి యనఁగా నెన్నటికి నన్యాయము చేయనివాడు; దయాకు ననగా సంచలముడను గృహభృష్టి నుంచువాడు; సర్వకర్తమంతుడనఁగా నొకని సహాయము గొనక తన సామర్థ్యముచేతనే నరల జగదుత్పత్తి స్థితి ప్రళయములు గావించువాడు; బ్రహ్మ వివిధజగత్పదార్థములను రచించువాడు; విష్ణు వన్నిటను వ్యాపించి రక్షించువాడు; మహాదేవుడు దేవతలకు దేవుడు; రుద్రుడు ప్రళయము చేయువాడు; ఇత్యాది నామార్థములను తాను తానెఱేయవలయును అనఁగా గొప్ప చార్యములనుచేసి గొప్పవాడు గావగును. సమర్థులందెల్ల సమర్థులు గావలెను. అట్లే సామర్థ్యమును దెంచునొనుచుండవలయును అథర్వ మెన్నటికిని జేయఁగూడదు అంచలయందును దయగరిగి యుండవలయును. సమస్త విదములై న సాధనములను సమర్థింపవలయును. శిల్పవిద్యనుజట్టి వివిధపదార్థములను జేయవలయును. ప్రపంచమునందనవలెనే యంచల సుఖదుఃఖముల నెంచి, యందలను రక్షింపవలయును. విద్వాంసులలో విద్వాంసులు గావగును. దుష్టకర్మములను ద్యజింపవలయును. దుష్టకర్మములను జేయువారిని బ్రయత్నముచేసి చండింపవలయును. సుఖములను రక్షింపవలయును. ఈ ప్రకారముగ పరమేశ్వరుని నామముల యర్థమును గ్రహించి, పరమేశ్వరుని గణకర్మస్వరూపముల పనునొందుటఁజోవలయును. ఇదియే పరమేశ్వరుని నామస్మరణ.

ప్రశ్న:- గురుప్రసాద్య గురువ్యప్త ద్గురుత్వేనో మహేశ్వరః ।

గురురేవ పరఃప్రహ్మ తస్మై శ్రీగురువే నమః॥ గురుగీత. శ్లో. ౧౯౩

ఇత్యాది గురుమాహాత్మ్యమైన సత్యమా : గురువు పాపములను గడిగి యానీటిని ద్రాగుట, అతఃకాణ్డపించినట్లు వర్తించుట, అట్లే గురువులోనియైన వామనుడని, క్రోధియైన సరసింహుడని, మోహియైన రాముడని, కామియైనఁ గృష్ణుడని తలచుట, గురువెంతటి పాపకృత్యమును జేసిన సతని యెంత క్రద్ధకవృత్త యుండుట, గురువర్చనము చేయఁబోవునపుఁ దడుగడుగున నశ్వమేదవలము లరించుననుట ఈ మాటలు సత్యములా. కావా :

శిక్షరము:- రావు, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులనునవి పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరుని పేరులు. అతనితో సమానుఁడు గురువెన్నటికిఁ గాఁజాలఁడు. ఈ గురుమాహాత్మ్యము, గురుగీతలు అనునవియుఁ బోవుల తంత్రములే. తల్లి తండ్రి, ఆచార్యుఁడుఅతిథి వీరేగురువులు. వీరి నేవచేసివీరివలనవిద్యాభిలంబుబొందుటశిష్యులకుఁ గర్తవ్యము. అట్లే శిష్యులకు విద్యాభిలంబొనఁగుటగురువునకుఁ గర్తవ్యము. కాని గురువు లోలి, క్రోధి, మోహి, కామియైన సతనిని క్షింపి వదలిపెట్టవలయును. సామాన్యమైనశిష్యు లొంగదపోయిన సర్వప్రాధ్యములు అనఁగా హస్తతాదనము, పాదతాదనములుచేసి మరణవంశనను విడిచిదనను గూడఁజాపములేదు. విద్యాది సుగుణములు గలిగియున్నమాత్రమున గురువు గాఁడు. బాటకములైన క్షుద్రాక్షమాలాతిలకములను తరించి వేదవిద్యములైన మంత్రముల నుపదేశించువారు గురువులుకారు; వారు గొఱ్ఱెలరావరులు, గొఱ్ఱెల కావరులు గొఱ్ఱెలవలనను, మేతలవలనను పాలు మున్నగు న్యవప్రయోజనముల నెఱవేర్చుకొనునట్లే యీ గురువులు శిష్యులనుండియు, శిష్యులొంద్రనుండియు దనములాగి తమప్రయోజనములు నెఱవేర్చుకొనుచున్నారు.

కోహం గురు లోలి రేలా లాంటి. కోనో, తేరే, చావో.

తపసాగతమే దూతతే, దైర్ఘ్యవత్తంతి వాచి :

శిష్యులను, శిష్యులొంద్రును దనకేమైన నిక్తురని గురువను కొనును. ఇత సత్లే గురువు మమ్ముల మీద్యాకపదములను చేయుట మున్నగు పాపముల నుండి విముక్తులఁజేయునని శిష్యులనుకొనెదరు ఇట్లు లోభముతోఁగూడిన యీ కపట గురుశిష్యులిరువురు జాతినివరో, గూర్చుండి బోవువారు కముద్ర మున మునుగునట్లే, దుఃఖసాగరమునఁబడి మునుగుదురు. అట్టి గురుశిష్యుల ములముల మీద మన్నుపోయవలయును. వారి సమీపమునగూడ నెవరును

నిలువఁగూడదు. లేనిచో వారును దుఃఖసాగరమునఁబడి మునుఁగుదురు. పౌరాణికులైన పూజారులు తంత్రములు పన్నినట్లే యీ గొఱ్ఱైలకాపరులవంటి గురువులును బన్నియున్నారు. ఈ కార్యములన్నియు స్వాధ్యైలచేఁ గల్గింపఁబడినవి. పరమాద్వలగువారు కాముదుఃఖముఁబొందినను లోలోపకారము చేయక మానరు. కుర్రులు చేయు సేవాబ్ధులైనగురువులే యీ గురుమాహాత్మ్యములను, గురుగీతాదులను కల్పించిరి.

ప్రశ్న:- అష్టాదశ పురాణానాం కర్తా సత్యవతీసుతః॥ మహారా. ఆదిప. ౧. ౨౬౦
ఇతిహాసపురాణార్థం వేదార్థ ముచ్యంహయేత్ ॥ "

పదు నెనిమిది పురాణములను రచించినవారు వ్యాసులు వ్యాసుల వచనమును ప్రమాణముగా నవశ్య మంగీకరింపవలయును. ఇతిహాసము, మహారాశము, అష్టాదశపురాణములు వీనితోడ వేదముల యర్థమును గ్రహింపవలయును; గ్రహింపఁ జేయవలయును. ఏలయునఁగా నితిహాసపురాణములు వేదార్థమున కనుకూలములై యున్నవి.

పురాణాని తిలాపి ర ॥ మను. ఆ. ౩. ౧౧. ౨౩౨ ॥

పితృరర్థములందు పురాణమును, హరివంశీయుల కథను (తిలము) వినవలయును.

ఇతిహాసపురాణః పంచమో వేదానాంవేదః॥ రాందో. ప్ర. ౨. ౧౦. ౧. ప్రా. ౪॥

ఇతిహాస పురాణములు పంచమవేద మనఁబడును.

దశమేఽహని కించిత్పురాణ మారషీరి॥

కథ. కాం. ౧౩. ప్ర. ౩. బ్రా. ౧. ౧౦. ౧౩॥

అశ్వమేధ యాగాంతమునఁ బదియవ దినమునఁ గొంత పురాణమును వినఁదగును.

పురాణవిద్యా వేదః॥ మాత్ర. కథ. ౧. ౩. ౪ ౩. ౧౩. ॥

వేదార్థమునెఱుఁగుటవలసినేరద పురాణమందలి విద్య వేదమనఁబడును.

ఇత్యాది ప్రమాణములను బట్టి పురాణములు ప్రామాణికము లనియు, వానియందలి మూర్తి పూజలు తీర్థములుగూడఁ బ్రామాణ్యములనియు గ్రహింపఁ దగును. ఏలయునఁగా బురాణములలో 'మూర్తిపూజ' తీర్థయాత్రాదులు విధింపఁ బడి యున్నవి.

పర్యవసానము:- పదునెనిమిది పురాణములను వ్రాసినది వ్యాసులే యయిన వానియని నిర్ణయింపవలయును. ఏలయునగా శారీరక మూత్రము లును, మోసకాత్మ దాన్యము మొదలగు వ్యాసోత్త గ్రంథముల సవరణించుట నీ వ్యాసుడే గొప్పవిద్యాంశులనియు, సత్యవాదులనియు, తర్కాత్ము లనియు, మోసాలనియు తెలియవచ్చుచున్నది. వారిట్టియశక్తియుల నెన్నటికిని గ్రహించు చీనినందులకు మతవిరోధులగు భాగవతాది సవినములైన కపోత శ్రీకృష్ణాదులు రసించిన పురుషులందు వ్యాసులయందున్న గుణములు లేవిమాత్రము నుపలేవిని నివృత్తుగలుగుచున్నది. మరియు వేదకాశ్య విరుద్ధముల నీవ్యాసగ్రంథములు వ్రాయుట వ్యాసులవంటి విద్యాంశుల పని కాదు. కాని యది కపోతము, స్వాత్మమును, విద్యావిహీనులైన పాపముల పని. ఇతిహాస పురాణములను వ్రాసిన శివపురాణాదుల వేదవిరుద్ధతాని:-

కాశ్యకాపిహాసానాం పురాణాని కల్పాన్ గతా నరాశంసీతి ||

అష్టలాభనగృహ్యహ. 3.3.౧.

చిట్ట ప్రాహ్లాదములయు, సూత్రములయు, వచనము, ఐతరేయ, శత స. ౧. ౧. ౧. గోవిందములను ప్రాహ్లాదగ్రంథములనే ఇతిహాసము, పురాణము, కల్పము, గాత, నారాశంసీయను నైదుపేరులు (ఇతిహాసము) జనక యాజ్ఞ ముల నుపలేవలయు వంటిది. (పురాణము) జగదుత్పత్తి మొదలగువర్ణన, కల్పము) వేదశాస్త్రముల సామర్థ్యవర్ణన, అర్చనరూపణము. (గాత) దృష్టాంత భాషానాటకముగా వాచక కథాప్రబంధము. (నారాశంస) మనుష్యుల ప్రాకృతిక ప్రవర్తనలను వివరించుట. వీనివలననే వేదార్థము తోలినదను నీవ్యాసగ్రంథములు భాషల ప్రకారం గాత వినుట, అశ్వపేరాంతమున గూడ విధి కల్పము ప్రబంధ వివరణలనీయే వ్రాసియున్నది.

అందువలనగా వ్యాసీరిక గ్రంథములను వివరణించియు, వివిధింపవలె ననియు వ్యాసుడు పుట్టినవరువార నంతవించును. కాని కల్పాద్వయము కాదుగదా. వ్యాసము, పుట్టముననే వేదార్థమును జదువుచు జదివించుచును, వినుచు, విని పించుచునుండిరి. కావుననిన్నిటినిరచెను ప్రాచీనములగు ప్రాహ్లాదగ్రంథములనే యీనాడుము లెన్నయించును. ఈ గ్రంథములలో కల్పవర్ణనములైన క్రీమద్భాగవత శివపురాణాది మిత్యా దూషిత గ్రంథముల కన్యయింపవు. వ్యాసులు వేదమును

వదిలి వదిలింది, వేదమును వ్యాపింపజేసిరి. కావుననే యాయనకు “వేద వ్యాసు”లను పేరు కలిగినది. వలయ మధ్యరేఖను వ్యాసమనుచున్నారు. కాన వారు ఋగ్వేదము మొదలుకొని యథర్వవేద పర్వరము నాలుగువేదములను జరివిరినియు సప్తే వానిని కురచేవ. తైమిని మొదలు ఆమృతమును జరివిరిని యుండిరినియు తెలియుచున్నది లేనిచో, వారి జన్మనామము క్షిప్తతైషా యనుట. కొంచులు వ్యాసులే వేదముల నొకచోట చేర్చిరినుచున్నారు; కాని యా మాట సత్యముగాదు. ఏల యగుగా వారి కందఱి తాత ముత్తారలగు పరా శరా, శక్తి, వసిష్ఠ, బ్రహ్మదులు కూడ నాలుగువేదములను జరివియుండిరి కదా : ఇక ఏమాట నొకగడపెట్టగును.

ప్రశ్న :- పురాణములలోని మాటలన్నియు సరియములేనా నిజమేదైన సున్నదా :

ఉత్తరము :- దక్షిణపలుకు లనేములున్నవి. ఘటాక్షరవ్యాయానుసార మేదోయోవలీ నిజమైనదియుఁ గలదు. సత్యమైనవన్నియు వేదాది సత్యకావ్య ములలోని వనియు, నరిధ్యములన్నియుఁ బోషణ యింటఁబట్టిన పురాణముల లోనివనియు చెఱుంగదగును. చూడుడు : తైపులు శివపురాణమున శివుని పరమేశ్వరుఁడని నమ్మి విష్ణు, బ్రహ్మ, ఇంద్ర, గణేశ, సూర్యులుం నతనికి దాసులుగాఁజేసిరి. అట్లే వైష్ణవులు విష్ణు పురాణాదులలో విష్ణువును ఐర మాత్ముఁడని నమ్మి శివాదుం నతనికి దాసులుగాను, (కాపులు) దేవీదాగవత మున దేవిని ఐరమేశ్వరియని నమ్మి, శివ విష్ణులుం నామెకుఁ గింకరులు గాను వ్రాసిపెట్టిరి. గణేశఖండమున గణేశుని ఐరమాత్ముఁడనియు, రక్తిస వారందఱున దాసులనియు వ్రాసిరి ఇవన్నియు సాంప్రదాయకులగు పోషణవి కాత మజీయెవ్వరిని. ఒకే మనుష్యులు రచించినవానిలో నిట్టి పరస్పర విరుద్ధ ములగు మాటలుండునపుడు, విద్వాంసులు వ్రాసినవానిలో నిట్లెన్నడునుండఁ జాలవు. దీనిలో నొకమాట నిజమనినమ్మిన రెండవది యరిధ్యమగును. రెండవ దానిని నిజమన్న మూఁదవది యరిధ్యమగును మూఁదవదానిని సత్యమని నమ్మినఁ దక్కినవన్నియు నరిధ్యము లగును. శివపురాణము వారు శివుని వంశ, విష్ణుపురాణమువారు విష్ణువువలన దేవీపురాణమువారు దేవివంశ, గణేశఖండమువారు గణేశునివంశ సూర్యపురాణమువారు సూర్యునివంశ,

వాయుపురాణమువాడు వాయుపువలసను సృష్ట్యర్థప్రతి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని వేర్వేరు కారణములు చూపినాడు. ఇంతియవార ప్రతి గ్రంథకర్తయుఁ దన గ్రంథమున వర్ణించిన దేవతయే సృష్టికర్తయనియు నితర గ్రంథములలో సృష్టికర్తయగా వ్రాయఁబడినవారినిగెల్ల సృష్టించినాఁడనియు గూడ వ్రాసియున్నాడు. 'జగదుత్పత్తి స్థితిలయములను జేయువాడు పుట్టునా, పుట్టినవాడు సృష్టికి' గారణమెన్నటికైనను గా'గలఁదా:' అని యెవ్వలైన నడిగిన, నీ పౌరాణికలు నోరుమూసికొని యాజుకుండులే వారి యేదియుఁ జెప్పఁజాలరు. ఈ సృష్టికర్తలందఱు శరీరములు నిట్టలే కలిగినవి సృష్టి పదార్థములై న్యయముగా దామె పరిచ్ఛిన్నులై నందున నీ ప్రపంచమునకు సృష్టికర్త రెట్లుకాఁగలుగుదురు? చిత్రవిచిత్రముగా వ్రాయఁబడిన యుత్పత్తివిధము కూడ సంపూర్ణముగ నసంభవమే యనఁదగును. ఎట్లన'గా:- శివ పురాణమున శివుడు సృష్టిచేయవలెనని తలచి నారాయణ-జితాశయమును సృష్టించఁగా దాని నానియందొక కమల ముచ్ఛన్నమయి, యా కమలములోనుండి బ్రహ్మ వెదలెనట. ఆతఁడంతను జలమయమైయుండుటఁజూచి తనపుడిసిరితోఁ గొంత జంమును బుచ్చుకొని, చూచి, మరలదానిని నీట! బాటవైచ నానీట నొక బుగ్గపుట్టి దాన నొకపురుషుడు వెదలెనట. ఆతఁడు బ్రహ్మనుజూచి, "ఓ షుకరా! నీవు సృష్టిచేయుము, అని చెప్పఁగా "బ్రహ్మ యతనితో, నేను నీ కుమారుడనుగాను, నీవే నాకు బుత్రుడవు" అని యనెనట. దాన వారిలో వివారిము పుట్టి, వేయి దివ్యవర్ణముల సర్వంశము నీటిమీఁదనే యుద్ధము చేయుచుండినట. అప్పుడు మహాదేవుడు "నేను సృష్టి చేయుచుకొఱుట లంపిన వారిమధ్య నొకరితో నొకరు యుద్ధము చేయుచున్నారని యొందించి వారిమధ్య మధ్యమున నొక శేతోమయమైన లింగమును గదాగఁజేయనది తత్క్షణమే యాకాశమునకు పెరిగిపోయెనట. దానిని జూచి యా యిరువురు నాశ్చర్యమగుపై, దాని యాద్యంతములను దెలిసికొనవలెనను నశ్రిప్రాయము కల వారై రకు. ఇతఁ దానిదెలిసికొని ముందు వచ్చువాడు తండ్రియనియుఁ తరు హిత వచ్చువాడుగాని, తెలిసికొనిరానివాడుగాని పుత్రుఁడనియు నొకరి నొకరు దానింపవలసినదని, విశ్వయిండుకొని విష్ణుపుత్రాఁడేయ రూపమును ధరించి క్రిందికిని, బ్రహ్మ హంసరూపముతో నాకసమునకు మనోవేగముగా

వెళ్ళిపోయి, వారట్లు దివ్య సహస్రవర్ణముల సర్వంతము పోయినను, వారికిదాని యందు దొరకనందున క్రిందనుండి మీదికి విష్ణువును, మీదినుండి క్రిందికి బ్రహ్మయును దమతో రాము "అతఃచంతమును తెలిసికొనియే వచ్చియుండిన నేనతనికిఁ జుట్టుదును కావలసివచ్చునే" యని యింతిల్లుచు రాగా మీదినుండి యొక యావును, ఒక కేతకీ వృక్షమును క్రిందికి దిగివచ్చుచుండుటను బ్రహ్మ చూచి, "మీదెచ్చడినుండి వచ్చుచున్నా"రని వానిగడుగ నవి బ్రహ్మతో, "మీమీ లింగమునుసరించి వేయి సంవత్సరములనుండి వచ్చుచున్నాము." అనిబెప్పినది. బ్రహ్మ మరల, "ఈ లింగమునంతమున్నదాలేదా" యనివాని నడుగ నవి లేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెనట. అంతట బ్రహ్మ వానితో "నాతో గూడవచ్చి, అప్పుఁ నీవు ఈ లింగము కిరస్సుమీద ఓరరాఁ గురిపించు చుండినట్లును, కేతకీ వృక్షమాఁ నీవు పుష్పలను వర్షించుచుండినట్లును సాక్ష్య మియ్యవలసినది. అట్లు మీరు చేసిన మీ గమ్యస్థానమునకు మిమ్ముజేర్పఁగం" నని చెప్పఁగా నవి, "మేము కూటసాక్ష్యమీ. జాల"మని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెనది. అప్పుడు బ్రహ్మ తపితుడై "మీరు నేను తెప్పినట్లు సాక్ష్యమియకపోయిన మిమ్ములనిప్పుడే తస్యముగావించెద"నని, వానిని బెడరింపఁగా నవి జడిసి, "మీరు చెప్పినట్లు సాక్ష్యమియఁగంవార"మని బ్రహ్మను సమారాపణచెనట. అప్పుడా ముప్పుటను గలసి క్రిందికి దిగివచ్చి వీరికంత ముందుగ నవృటికి నర్చియున్న విష్ణువునుజూచి, బ్రహ్మ "నీవు దీని యంతమును తెలిసికొనివచ్చి తివా లేదా" అని యతని నడిగెనట. అందులకు విష్ణువు, "నాకు దీనియందు చిక్కలేదు" అని బ్రహ్మతో, బెప్పఁగా నతఁడు "నేను తెలిసికొనివచ్చినా"నని చూడ చెప్పినట. అంత విష్ణువు సాక్ష్యమెవ్వరని బ్రహ్మనడుగ నా. యావును, వృక్షమును, మేమిరువురమును లింగము కిరస్సు మీదనుంటిమి" అని సాక్ష్య మిచ్చెనట. తోడనే యా లింగమున నొక శబ్దముత్పన్నమయి, వృక్షము నుద్దేశించి, "నీవజ్జిత్తుము చెప్పితివి కాబట్టి, నీ పుష్పములకు నా మీదగాని యరక దేవతలమీదగాని యిరక మీదకు నుంచునర్హతలేకుండాఁబోవునుగాకః ఆత్మవత్తైన వానిని దరింపఁజేసిన, వారు నిర్మూలముగనుగాక" యనియును, గోవు నుద్దేశించి "నీవు నీ నోట నజర్తమాడితివి కావున ఆ నోటితోనే నీవకు దిము లిందువుగాక. కాని, నీములమును పూజింపక నీతోఁకనుమాత్ర మంద

యును చూచింతురుగాక" యనియును, తిమ్మరు ప్రహ్లాదుడైంది. "నీ పండ్ల చూచింది రావున నీ ప్రపంచమునందెవ్వరిను నీపూజ చేసినోవునుగాక" అని యును శాపమొసంగినట్లును, అందిది విష్ణువు సుదేవుని "నీవు నరకమూడితివి రావున నిష్కంఠుడు బాపింతురుగాక" అనియు వరమిచ్చినట్లును వినిపించెను. అందిది ప్రహ్లాది విష్ణువు రియపురును లింగమును స్తోత్రముచేయఁగా ప్రీతికెంది యాదింగములోనుండి యొక జటాబాధిమూర్తి బయలుదేరి, యా యిదు వురిమలాది, మిమ్ములను నేను స్మరింపఁబడితి; మీలో మీకు కలహము చేపట్టుకొంటిరి; అని యరుగఁగా ప్రహ్లాది విష్ణువులు "సానుగ్రహించి స్పృష్టి నెట్లుచేయుదుము" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అప్పుడు మహాదేవులు తన జటాధారమునుండి యొక బూడిదమును తీసి వారిచేతికిచ్చి, "పొందు, దీనితోఁ బ్రపంచమునందలిని రచింపుడు" అని యాజ్ఞాపించెను. ఈ మొదలగు కథలు వానిలో నున్నవి. జటా: స్పృష్టితత్వమును బంచమహాభూతములునుగూడ రేనపుడు ప్రహ్లాది విష్ణుమహాదేవుల శరీరములు, జలము, వాయుము, లింగము, ఆపు, శేవకీ వృక్షము, భృశులులవ, ఇవన్నియు వెక్కడినుండివచ్చెను: మీ యిన్ని యుజినుండి యూకివదెనా: అని యా పూజకములు వ్రాసి: వారి నదేగో వలయును

అటులే రాగవరమున, విష్ణువువారినుండి పంచుమును, ఆకముము నుండి ప్రహ్లాయు, నా ప్రహ్లాది పడితారి వాచిని ప్రేరినుండి స్వయంబువును, ఎరచువారి తొడన ప్రేరినుండి నత్యరూపాచార్యులు, లంకాము నుండి దుర్రులును, మరీది మొదలగు పదిమందిరుమారులును, వారివలన దశప్రభావతులును గలిగినయు, నా ప్రభావతుల పదుముప్పైరు పమా రైలను గత్యపురు వివాహ మారెననియు, వారిలో చితికి రైతులును, చనువునకు దానవులును, అదితికి నాదితులును, విసతకుఁ బతిలును, కద్రువునకు సర్పములును, సరమకుఁ గుక్కలును, స్వాలాది ఇతర యువతులకు నేనుగూలు, గుఱుములు, ఒంటెలు, గాడిదలు, బజ్జెలు, గడ్డి, పచ్చిక, వనింత మొదలగుచెట్లు ముంగ్లతో: గూడఁ బుచ్చెననియు వ్రాయ బడియున్నది. ఇతే: ఇతే: రాగవరమును రచించిన మాయ గా: యా: ఏమిచెప్పవలెను : ఇట్టి యబద్ధపుగూఁతలు వ్రాయుటకు నీకుఁ గొంచెమైనను సిగ్గులేదాయెగా: నీ కన్నులు పోయియుండెనా యేమి :

స్త్రీ పురుషుల రాజోదీర్ఘముల సంయోగమువలన మనుష్యుడు పుట్టుట నహా జమే కాని పరమేశ్వరుని సృష్టి క్రమమువలన విరుద్ధముగాఁ బరమేశ్వరుని సృష్టిని బట్టి జాలవు. మఱి ఏమగు. ఓంటియ, సింహము, కుక్క, గాడిద, వృక్షములు మున్నగునవి స్త్రీయుడవలనను సుందనవకాశమెట్లుండగలదు. సింహాదులుపుట్టి తమ తల్లిదండ్రుల నేల బ్రుంగలేదు. మనుజుని శరీరము నుండి వరుపక్షి వృక్షదుల యుక్తుతి యెట్లుసంభవమగును. ప్రపంచము నింత నజుట ప్రాంతికావమునఁ బదనైది. తలమెత్త నీకయుంచిన యాయసంగతపు ప్రాతలకును, వానిఁ బ్రాసినపోపులకును దిక్కారము. బ్రాసెరిపో, ఈ రీత జల్పములను నందులగు పోపులను, తెలివిమరిన వారికప్పులును విని నమ్ము చున్నారే. వీరలు మనుష్యులేనా మఱేమైనవాఁ ఇది మహాశ్వర్కకరముగా మన్నది. ఈ లాగవలది గ్రంథములను రచించినవారు గర్భములో నున్నప్పుడే యే సప్తము కాలిపోయిలో పుట్టినతోరనే యేల రావకపోయిలో. సింహనఁగా నీ పోపులు లేకుండిన నీయూర్వావర్తదేశ మిట్టి దుఃఖములపొంద్యోదది కాదు.

ప్రశ్న:- ఈ మాదిరిలో విరోధము కలుగజాలదు. సింహనఁగా నెవని వివాహమున వానిపాపి పాడుచున్నదే. విష్ణువును శ్రోత్రము తేయు నపుడు అతనిని పరమేశ్వరునిగాను, అస్కం నతనికి దానులుగాను, శివుని గుణములను బాడునపుడు శివునిఁ బరమాత్మగాను, దక్కిన వారి నతనికిఁ గింక దులుగాను జేసియున్నారు. పరమేశ్వరుని మాయ కన్నియు లోఁబడినవే. పరమేశ్వరుడు మనుష్యులనుండి పరువులను, వరువుల నుండి మనుష్యులను పుట్టింపఁగలడు. చూడుడు. కారణములేకయే తన మాయవలన నీశ్వరుడు ననునై సృష్టిని నిలువఁజెట్టినాడు అతని కనంతవమైన దొక్కటియు లేదు. అతడు జేయుఁదలచిన నన్నియుఁ జేయఁగలడు.

ఉత్తరము:- ఓ యమాకులారా! వివాహమున నెవని గుఱించి పాపపాడులో వాని నందఱకంటె గొప్పయని గాని. ఇతరులను చిన్నయని గాని ఇతరులను దిరస్కరించి బాఁదే యందఱకుఁ దండ్రియని కాని చెప్పుట లేదు. పోవులారా! ముఖశ్రోత్రములను జేయు బట్టలకంటె మీరు మించిపోయి తిరా లేదా. మీరే చెప్పుడు. ఎవనివెంటఁ బరుదురో వాని నందఱకంటె గొప్పవానిగాను. ఎవనిలో వైరము బానుగురో వాని నందఱకంటె హీనుని

గాను జేయుచున్నారగుదఁ. మీకు సత్యముతో నేమివని, దర్శముతో నేమి ప్రయోజనమున్నది, మీకు స్వార్థముతోనే పని. మనుష్యులయందు మాయ, చలము, కపటములుండుట సహజమే కాన నట్టిమనుష్యులు మాయకాండ్రునఁ బడుదురు. కాని పరమేశ్వరుని యందు చలకపటాది దోషములు లేనందున ఆయన మాయగాఁడు కాదు. అదిసృష్టిని గళ్యపుని శ్రీలతే పశువులు, పక్షిలు, సర్పములు, వృక్షములు పుట్టియుండిన విప్రులు నక్షే పుట్టుటలే దెందుట, వెనుక వ్రాయఁబడిన సృష్టికృమమే నిర్మితమని యొగఁదగును. పోషించారు ఈ క్రిందఁగనఁబఱచిన వచనముంనుబట్టి మోసపోయి, లేనిపోని మాటలు వ్రానియున్నట్లు అనుమానము కలుగుచున్నది.

శిష్యాశ్చ కళ్యణః శ్రమః ప్రణాః శతవతః. ౨.౪.౧.౫

ఈ సృష్టియంతయుఁ గళ్యపుని రచనయని శతపత్రమున వ్రాని యున్నది.

కళ్యపః శిష్యాశ్చ హ్యకో రపరీతిః నిరుక్తః. ౨.౫.౨౦౧.౫

“పళ్యప” యనఁగా ‘పళ్యరీతి పళ్యః పళ్య ఏవ పళ్యకః’ ద్రమ రహితుఁడై చరాచరజగత్తును, నమస్తజీవులను, చారి కర్మములను, సకల విద్యలను శిష్యుడున్నట్లు చూచుచున్నాడు. కాన నా సృష్టికర్తయైన పరమేశ్వరునికే కళ్యపుని పేరు. ఇతఁ ‘అవ్యంత విపర్యయశ్చ’ అను మహారాష్ట్ర వచనమునుబట్టి మొదటివర్ణము తుదిని, తుదివర్ణమొదిని పఱచుటవలన “పళ్యక” శబ్దము “కళ్యప” శబ్దమయినది. ఇట్లు దీనియర్థము దెలియక లంగు వ్రాని యున్నత్తులై సృష్టికర్తమునకు విరుద్ధమైన మాటలు వ్రాయుచుఁ దమజన్మమును వర్ణముచేసికొనిరి.

మాత్స్యేంద్రేయపురాణములోని దుష్కపాతమున దేవతల దేహముల నుండి తేజస్సువెదరి యొకదేవి పుట్టిననియు, నామె మహిషాసురునిఁ జంపిననియు, రక్తబీజాని శరీరములోని రక్తనియపులు తూమిమీదఁ బడుటవలన రిందువున కొక్కొక్క రక్తపీజాదు పుట్టుటలే నీ జగత్తంతయు రక్తబీజలతో నిండిపోయెననియు, రక్తము కాలవలు కట్టి ప్రవహించుచుండెననియు వింక ఎన్నెన్నియో అంధములను వ్రాసిపెట్టిరి. రక్తబీజలతో జగమంతయు నిండియుండినపుడు దేవియు, దేవి సింహమును, అమె నై న్యము నెక్కడ

నుండెను : రక్తపీఠాలు లేవిని దూర దూరముగ నుండిరని చెప్పిన జగత్తం
తయు రక్తపీఠాలలో నిండియుండ లేదుగదా : అట్లు నిండియే యుండిన ఐత్య,
పక్షి, మనుజులది ప్రాయమును, జలస్థ మరల మత్స్య కద్యపానులును, వనస్ప
త్యాది వృక్షములును, ఇవన్నియు నెక్కొన నుండఁ గలిగెను. దుర్గా పాతమును
వ్రాసిన పోవుగారి యింటిలోనికిఁ బడుగిడిపోవచ్చును. చూడుడు: రంగు
ద్రాగిన మైకమున నీ తలలోఁగ లేని యనంతవ కథను కల్పించి వ్రాసితి కద్య

శ్రీమద్భాగవత మన ఐదు గ్రంథమందలి లీలలను వినుడు. బ్రహ్మకు
నారాయణుడు తరుఁగ్లోక లాగనతము నుపదేశించెనట :-

జ్ఞానం పరమగుహ్యం మే యద్విజ్ఞాన మన్విరిష్టమ్ ।

సరహస్యం తదంగంఽగృహ్యణ గదితం మయా ॥

లాగవత, స్కంద, ౨, ఆ, కా, శ్లో, ౩౦౩

ఓ బ్రహ్మ! విజ్ఞాన రహస్యములలోఁ గూడి, రత్నావృత కామమోక్షముం
రంగముగా నున్న నా పరమగుహ్య మను జ్ఞానమును నీవు నానుండి గ్రహిం
పుము ఇది విజ్ఞానము లోఁగూడిన జ్ఞానమన్నపుడు పరమ అనుపదమును జ్ఞాన
మునకు విశేషణముగా నుంచుట వ్యర్థము అట్లే గుహ్యమను విశేషణ ముం
దఁగా రహస్యమను పదమును జేర్చుటకూడఁ బునరు క్తమే. ఇట్టి మూర్ఖాకమే
యనర్థకమైయున్న నా గ్రంథమేల యనర్థకము కాకపోదు :

ఇక బ్రహ్మకొనంగిన వరము,

రవా కల్పవికల్పేషు న విముహ్యతి కర్తృనిరౌఁ

లాగవత, స్కంద, ౨, ఆ, కా, శ్లో, ౩౦౪

‘నీవు సృష్టియందును, బ్రళయమందును మోహమునెన్నటికిని బొందకుం
దువుగాక! అనివ్రాయఁబడియున్నది. మరలదశమస్కందమున నాబ్రహ్మ మోహి
తుడయి సత్సహరణము చేసెననియుఁ గందు. ఈ రెంటిలో నొకమాట నత్య
మును, మఱియొకటి యనత్యమునైన రెండు నణర్థములేయని తేలును. వైకుం
తమున రాగము, ద్వేషము, క్రోధము, ఈర్ష్య, దుఃఖము ఇవి లేవనుమాట
విజమీయిన ససకాదులకు వైకుంఠద్వారమునఁ గ్రోధమేం కలిగెను! క్రోధము
కలిగినప్పుడది స్వర్గమే కాదు మఱి బయవిజయులు ద్వారపాలకులుగా నున్నం
దున స్వామియాజ్ఞను వారించుట వారి తర్తవ్యమై యుండెను. కాన వారు

సనకాదులను లోనికిఁ బోవనియలేదేని ఇందులో చారుడేవీన యపరాధమేమి, అపరాధములేనిది కావమే తగులనేరదు. వారు "మీరు భూమిపైఁ జరిపాం" దని కాపముపెచ్చుకన్న నవ్వుల భూమియేలేదని సిద్ధమగుచున్నది. మఱి యా కాళము, చాయపు, అగ్ని, జలము లనునిదియే యటనున్న నా ద్వారమందీర ములును, జలమును నిలిచియుండుట కారాధమేమి; ఇక జయ విజ యులు, మహానుభావులారా : మరల మేము వైకుంఠమున శిష్యుడు రాఁగలుగుదుము" అని సనకాదులను ప్రార్థించి యడుగఁగా వారు "ప్రేమతో నారాయణుని సేవచేసిన యేకవ జన్మమందును, విరోధమున సేవచేసిన మూఁ దవ జన్మమందును మరల మీకు వైకుంఠ ముడు" నని చెప్పిరఁది. ఇది విచారణ చేయవలసిన దేమనఁగా, - జయ విజయులు నారాయణుని సేవకులుగా నుండిరి. వారిని గాపాడుటయు, వారికి సహాయములేయుటయు నారాయణునకుఁ గర్తవ్య మైయుండెను. తన సేవకుల సనకాదులనులేదే దుఃఖపెట్టువారి నా యజమానుఁడు దండించుచుండిన నతని సేవకులనెవడైనను దుఃఖపెట్టును. కా వున జయ విజయుల గౌరవించి సనకాదులకుఁ దగిన దండనవిధించుట యే నారాయణున కుచితమై యుండెను. ఏలయనఁగా సనకాదులు లోనికిపోవుటకును హతమేల చేసిరి; సేవకులతో నెందులకు తలపించిరి; కాపమిచ్చినందులకా సనకాదులను భూమిని బడలై చుట నారాయణునకు న్యాయమేగదా; నారాయ ణునియొక నిట్టి కియన్యాయమున్న వైష్ణవులగు నతని సేవకు లెంతదుర్మత నొందినను గొడువయే యనవచ్చునుగద. ఏమృత నా జయవిజయులు హిర ణ్యక హిరణ్యక ష్కల పుట్టిరి. వారిలో హిరణ్యాక్షుని వరాహము చంపెను. ఎత్తిన వాఁడు భూమిని తావఁగాఁ జట్టి, తలగదగా నుంచుకొని నిద్రించు చుండఁగా విష్ణువు వరాహ రూపముదాల్చి వాని తలక్రిందనుండిన భూమిని దన కోటం నెత్తివట్టుకొనెను. అప్పుడా హిరణ్యాక్షిఁడు నిద్రనుండి మెలఁకువ చెంది లేవఁగా వారిరువురకును హిరణ్యుర్ధము జరిగెను. ఆయుర్ధమున వరా హుఁడు వానిని జంపివేసెను; అనివ్రాయఁబడి యున్నది. భూమిగుండర్థముగా నున్నదా లేక రాపనలెనున్నదా; అని వీరి నెవలైన నడిగిన నోరెత్త కూర కుండుదు. ఏలయనఁగా బొరాటికులు భుగోళవిద్యకు గర్భకత్రువులు. పోనీ, వాఁడట్లుచుట్టి తంకిందఁబెట్టుకొని దేనిమీదఁబరుండి నివ్రోపోయెను; మఱి వరా

హూడు దేనిమీద నడుగులపెట్టి పడుగెత్తికొనివచ్చెను. హూడుని వరాహూడు తన రాజరమీదఁ బెట్టుకొనెనన్న వాడవుడును దేనిమీద నిలిచి యుద్ధము చేసిరి; అక్కడఁ దిరుగుటకు మఱియేస్త్రము లేదు కాని భాగవతాదులను రచించిన పోవుల యెడలమీద నిలిచి యుద్ధము చేసియుండవచ్చునని తోచుచున్నది. ఇతఁ డీనివ్రాసిన పోవుగా రెచ్చటకునుండి యుండిరో తెలియకున్నది. ఇది ఒక వదరుఁడోను మఱియొక వదరుఁడోను నింటికివెళ్ళి వదరినట్లున్నది. ఒక వదరుఁడోను నింటికి మఱియొక యనకవ్రాది వచ్చి. కూర్చుండిన నిట్టివృథా రాసములకు నేమి కొడుక;

ఇక మిగిలిన హీరణ్యకశపువసువానికిఁ బ్రహ్లాదుఁడను నొక కొమారుఁ డుండెను. ఆ బాలకుఁడు తర్జునైయుండెను. చదువుకొనుటకు వానితండ్రి వానిని పాఠశాలకుఁ బంపుచుండెను. అప్పుడు వాడు తన పంక మీద 'రామ రామ: రామ రామ' యని వ్రాసియుమ్మని తన యర్థావళుల నడుగుచుండెను. ఈమాట వానితండ్రి విని నీవు నాశత్రువు నేరదశించుచున్నావని వాని నడిగెను. కాని తండ్రిమాటను వాఁడొప్పుకొనలేదు; కాన వానితండ్రి వానిని బంధించి కర్మకము మీదినుండి దొరలించెను. బావులలో ముండెను. కాని వానికేమియు కలుగలేదు. ఒక యినుప స్తంభమును లెప్పుఁగగాల్చి యతనితో "నీయిష్టదైవ మగు రాముఁడు కర్మమైనచో నీవు డీనిని పట్టుకొన్నచో కాలదు. ప్రహ్లాదుఁడు పట్టుకొనఁదలంచెను. కాని పట్టుకొన్నచో కాలనేమోయని మనస్సు కంటిందెను. నారాయణుఁడు ఆ స్తంభముమీద చిన్నచిన్న చీమలకాయలు నడిపించెను. అతనికి నమ్మకము కుదిరివెంటనే వెళ్ళి దానిని పట్టుకొనెను. అది పటాయన బ్రిడ్లయ్యెను. దానినుండి స్పృహంహుఁడు బయలుపెడరి యతనితండ్రిని పొడవి పట్టుకొని పొట్టి బ్రిడ్లంతుగునట్లు చీల్చెను. తరువాత ప్రహ్లాదునిపట్టుకొని 'పేర్ మతో' వాడుచు "నీకు కావలసిన పరము కోడుకొ"మ్మని పలికెను. అతఁడు తన తండ్రికి కట్గరి కలుగుఁగాక యని కోరెను. "నీయిటువదియొక్క- తరముం బాదు నట్లది నొందిర"ని స్పృహంహుఁడు వరమిచ్చెను.

హూడుఁడు, తక్కిన గప్పాలకిదియు డీసిపోదు. భాగవతమును చదువు వానినిగాని, అలకించువానినిగాని పైనుండి క్రిందికివదలై చిగింతుత్తునియంయి చచ్చునుగాని రక్షించువాఁడెవ్వఁడు నుండఁడు. హీరణ్యకశపుఁడు ప్రహ్లాదుని

చదువుకొనుచును బంపెను. ఇందుదోషమేమి? కాని ప్రహ్లాదుడు చదువు మాని తైరాగి భావించుచుండెను. బాదయన్న స్తంభముమీద దీమంధరు నడిచినదనియు, ప్రహ్లాదుడుపట్టుకొన్నను కాలలేదనియు నమ్మువానిని బట్టుకొని ఆ స్తంభమునకు కట్టివేయవలయును. వీరు కాలకున్నచో వారును కాలలేకన్నమాట! నృసింహుడు గూడ నేల కారియుండఁడు :

మూడవ జన్మమున తిరిగి వైకుంఠమునకు రావలయునని ననబడు లకు వరముందెనుగదా! దానిని మీ నారాయణుడు మఱచెనా యేమి? రాగ వరము ననునరించి బ్రహ్మ, బ్రహ్మత, తత్త్వజ్ఞుడు తరువాత హిరణ్యాక్ష, హిరణ్యకశిపులు గనుక వీరు నాదగవరములోని వారు గదా! మఱి యిటు నది యొక్క తరమాలవారు సద్గతివొందిరని నృసింహుఁగనుక మిక్కిలిపొర పాటు రదా!

ఈ హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపులే రావణ కుంభకర్ణులు గాను, కింకర బంధవత్సరీలుగాను సుదృఢించిరందురుగదా! అటులయిన నృసింహుని వర మెక్కడి లెగిరిపోయినది? ప్రమాదశీలు తిట్టి పాపపాటులు లేయుచుందురు. వినుచుందురు. నమ్ముచుందురు. కాని దిద్వాంసులు వారు. మఱియు:-

రథేన వాయువేగేన.....||రాగవ. ౧౦.౩౮.౩౮||

జగము గోడలం ప్రతి.....||రాగవ. ౧౦.౩౮.౧౪||

అక్రూరుడు రంసునిపంపున వాయువేగముతోబరుగిడు. తురగముల పూన్చిన రథముమీద నతిరోహించి సూర్యోదయచాలమున బయలు వెనిరి నాటుగుమైళ్ల దూరమునఁగల గోకులమునకు సూర్యాస్తమయమునకుఁ జేరె నట. ఈ గుఱ్ఱమును రాగవతకర్తృత్వము ప్రవక్షిణము చేయు చుండెనా? లేక త్రోవదప్పిన నక్రూరసౌరకు రిరువురు రాగవతకర్త యింటిలోఁజేరి గుఱ్ఱు పెట్టి యుండురా?

షాతన దేహము అఱుక్రోసుల వెడల్పు. పోరపు అపరిమితము. అట్టి దానిని చంపి శ్రీకృష్ణుడు మఱురా గోకులములనడును? ఇకవైదెను. అది విజయినచో నా రెండుగ్రామములు ఈ పోష గృహముతోఁ గూడ నణగి పోయియుండును.

అలామీకుని కథ విశ్వరముగ వ్రాయఁబడియున్నది. నారదుని ప్రేరణ వలన తనకూమారునికి నారాయణుఁడని పేరు పెట్టెను. ప్రాణములువిడుచు నపుడు తనకూమారుని విరిచెను. ఈనడుమ నారాయణుఁడువచ్చి దుమికెను. అలామీకుడు తన పుత్రునిఁ బిలుచున్నాఁడుగాని తన్ను గాదని నారాయణునికిఁ తెలియదా నాచుమాహాత్య మిట్టిదై నచో నిప్పుడుకూడ నారాయణునిస్మరించు వారి దుఃఖములు తొలఁగింప నేరిరాఁడు; ఈ మాట సత్యమైనచో 'నారాయణ' యని స్మరించు కారాగార బద్ధుల నేందిరిపింపఁడు.

జ్యోతిర్బాష్టవిరుద్ధముగా నుపేరుపర్వత పరిమాణ మిట్లులే లాగవత మన విపరీతముగ వ్రాయఁబడినది. ప్రియవ్రతమహారాజు రథవక్రముల గాడి వలన నముద్రములై నవఁట; భూమి నలువదితొమ్మిది కోట్ల యోజనముల పరిమాణము గలవఁట; ఇట్టియశత్యవిషయములు లాగవతముననిడియున్నవి. ఏది కంఠు పొంతు లేదు.

గీతగోవిందము రచియించిన జయదేవునిసోదరుఁడగు జోవదేవుఁడు ఈ లాగవతము రచించెను. తాను రచించిన "హిమాద్రి" అనుగ్రంథమునశ్రీమద్భాగవతపురాణమును తాను రచించినట్లు రెండు శ్లోకములు చెప్పుకొనెను. ఆగ్రంథమునందలి మూ దువక్రములు మా యొద్దనున్నవి. వానిలో నొకటి పోయినది. అందలి శ్లోకముల లావముతో రెండుశ్లోకములు వ్రాసి క్రింద నుదాహరించితిమి. చూడఁదలఁచినవారు "హిమాద్రి"ని చూడదగును.

శ్లో॥ హిమాద్యైః పదినస్యార్థే మాదనా క్రియతేఽదరునా

స్కంధాధ్యాయ కతానాం య యశ్రయమాదం పమాసతః ॥౧॥

శ్రీమద్భాగవతం నామ పురాణం య మయోరీతమ్ ।

విదుషా జోవదేవేన శ్రీకృష్ణస్య యశోఽన్విరిహః ॥ ౨॥

పోయిన పత్రమునందలి శ్లోకము రిట్టివి.

రాజమంత్రి-హిమాద్రియనువాఁడు - జోవదేవుఁడనితనతోఁ బరిచెను.

"నాకు శ్రీమద్భాగవతము సంపూర్ణముగా వినవలెననియున్నది కాని యవకాశములేదు; కావున సంక్షిప్తముగ-శ్లోకరూపముగ-విషయసూచితను రచింపుము. దానివిజూచి శ్రీమద్భాగవత కథను తెలిసికొందును" అనఁగా ఏ క్రింది సూచీపత్రమును జోవదేవుఁడురచియించెను. పోయిన పత్రమునుండి తొమ్మిది

శ్లోకములిందుఁ జేర్చనయితగాలేదు. పదునొకంవ శ్లోకమునుండి యాయఁబడి నవి. ఇవియన్నియు దోషదేవునివే—

శ్లో॥ దోరయంకి హి ప్రాహుః శ్రీమద్వాగవతం పునః
వంద ప్రహ్లాః శాసతిస్య సూత్రస్యాఽత్రోత్తరం శ్రీమః ॥ ౧౦॥
ప్రహ్లా సతావయోగైర్పః వ్యావస్య నిర్వృతిః కృతాత్ ।
వాందస్యాత్ర హేతుత్తిః ప్రతిత్వర్తం స్వజన్మ చ ॥ ౧౧॥
సువత్సం దౌర్జయిణివస్త వస్త్రాత్పాండవవనమ్ ।
రీమ్యస్య స్వవదపాత్రిపిః కృష్ణస్య ద్వాదశాగమః॥ ౧౨॥
శ్రోతుః పరీక్షితో జన్మ ర్మతలాష్ట్రస్య నిర్గమః ।
కృష్ణ మర్త్యకాగమోదా తతః పార్వమహావతః॥ ౧౩॥
దూతర్మయోః కతేరీరి ప్రతస్త్రిణం పరీక్షితా
పరీక్షితో బ్రహ్మకావః ప్రాదుత పుత్రసంగమః॥ ౧౪॥
ఇత్యస్తావతః పాతైః అచ్యయార్తః ప్రమాత్మకృతః
స్వపర వర్తిణంరోసం స్వీతం రాక్షం జహౌస్యమః॥ ౧౫॥
ఇతి వై రాక్షో దార్శ్వికో ప్రోక్తా దౌర్జయిణియః॥ ౧౬॥

ఇతి ప్రథమః స్కంధః ౧౦

ఇట్లు ద్వాదశస్కంధములకు దోషదేవుఁడు సూచీపత్రము రచియించి హిమాద్రి మంత్రి కంఠిరమిచ్చెను. నది స్తరముగాఁ జూడఁగోరుచో అగ్రంథ మును జూడవచ్చును. తక్కిన పురాణముం దీని విస్తృత యొకదాని నొకటి మీఱియున్నవి. చూడుడు—

శ్రీకృష్ణుని యితిహాసము మహారాకమున సత్యార్థమముగానున్నది. అతని గుణకర్మ స్వలాసముల చరిత్ర ల ప్రపుచ్చుచునివంటివి. శ్రీకృష్ణుడుపట్టి నదిమొదలు గిట్టుదాక నేయధర్మకార్యమును చేసినట్లు అందుఁ గానరాదు. ఈ లాగవతకారుఁ దనుదితముగ-ఇచ్చవచ్చినట్లు-దోషముల నారోపించినారు. పాలు పెరుగు, పెన్నమీగదల దొంగతనము చేసినాడనియు, కుట్ట దాసితో వ్యధిరతిరించినాడనియు, ఇరవీలతో రానమండలమునఁ గ్రీడించినాడనియు విటువంటి పెన్నియో లేనిపోని నిందలు శ్రీకృష్ణునియం దారోపింపఁబడినవి. దానిని జదివియు, జదిపిందియు, వినియు వినిపించియు సత్య మతములవారు శ్రీకృష్ణుని ననేక విధముల నిందించుచున్నారు. ఈ లాగవతమే వ్రాయఁబడక

౬. శిశువేదము: (శిశువేదము) యే. ౧౮. ౨౭
 ౭. శిశువేదము: (శిశువేదము) యే. ౧౮. ౨౭
 ౮. శిశువేదము: (శిశువేదము) యే. ౧౮. ౨౭
 ౯. శిశువేదము: (శిశువేదము) యే. ౧౮. ౨౭

(౧) (శిశువేదము) ఈ మంత్రము దానివిధమున యాచర్యమునను,
 (౨) దానిని గ్రహించును, (౩) అర్చించు, (౪) యజమానుని, (౫) విద్యు
 తుని, (౬) దివ్యమును అర్చించును, (౭) జానమును, ప్రాణమును, పరమేశ్వ
 రుని, (౮) విశ్వము, (౯) జ్ఞానగ్రహణ విధానమును బోధించు మంత్ర
 ములే కాని ఇవి గ్రహణావశ్యమును గ్రహణము బోధించునవికావు. వీరియల్ల
 మును, తెలియజేసిన ప్రధమమును అవసరముగాదు.

ప్రశ్న:-గ్రహణమునందు ఏమగుచు వుండును?

జ. ప్రశ్న:-గ్రహణమునందు ఏమగుచు వుండును? దానివిధము
 నుండియు దీక్షామునందును: ఇది మంత్రమునను, యజమానుని, విద్యు
 తుని, దివ్యమును అర్చించును, జ్ఞానగ్రహణమును, ప్రాణమును, పరమేశ్వ
 రుని, (౮) విశ్వము, (౯) జ్ఞానగ్రహణ విధానమును బోధించు మంత్ర
 ములే కాని ఇవి గ్రహణావశ్యమును గ్రహణము బోధించునవికావు. వీరియల్ల
 మును, తెలియజేసిన ప్రధమమును అవసరముగాదు.

గ్రహణము: గ్రహణమునందు ఏమగుచు వుండును?

జ. ప్రశ్న:-గ్రహణమునందు ఏమగుచు వుండును?

జ. ప్రశ్న:-గ్రహణమునందు ఏమగుచు వుండును? దానివిధము
 నుండియు దీక్షామునందును: ఇది మంత్రమునను, యజమానుని, విద్యు
 తుని, దివ్యమును అర్చించును, జ్ఞానగ్రహణమును, ప్రాణమును, పరమేశ్వ
 రుని, (౮) విశ్వము, (౯) జ్ఞానగ్రహణ విధానమును బోధించు మంత్ర
 ములే కాని ఇవి గ్రహణావశ్యమును గ్రహణము బోధించునవికావు. వీరియల్ల
 మును, తెలియజేసిన ప్రధమమును అవసరముగాదు.

కారము మాకుగలదు. మాయందు మంత్రశక్తియే లేకపోయిన మీవంటి నా స్తితులమమ్మల నీ ప్రసంగమున నుండవలెదు

సత్యవాది:- చోరులు ఇంటిపోతుకొంగట, దుక్కాళ్లు అనువాచుకొర మీ దేవతల రీతివైయుండవచ్చును. దేవతలే వారిచేత దుష్కార్యములను జేయించుచుండవచ్చును. అటులయిన మీ దేవతలను, రాక్షసులకును లేద మేమియు నుండదుగద. మంత్రములు మీ యతీనములేని వానివలన మీరు కోరినవన్నియు జేయఁజాలుదురేని, ఆ మంత్రములచేత దేవతలనువశముచు కొని, రాజుల దనాగారముల నెత్తించుకొనివెళ్ళి మీయింద్లలో నుంచుకొని హాయిగా నిండిఁగూర్చుండి యానందమునఁ జనుకొనింపరు. శస్త్రైశ్వరాదుల పేరుచెప్పి నూనెమొదలగు రాయదానములకొఱచింటింటికేం దిరుగుచున్నారు. తులేరుఁడని మీ రెవనిని నమ్ముచున్నారో వానిని వశముచేసికొని మీకుఁ గావలసినంతదనమును రాఁజేర్చుకొన వచ్చునే. పాపము: మీదం నేం రోయకొమరున్నాడు. మీకు దానమిచ్చుటవలన గ్రహములు ప్రసన్నమగుటయు నీయకున్న ప్రసన్నమగుటయు నిజమేని మాకు సూర్యాది గ్రహముల ప్రసన్నతా ప్రసన్నతలు ప్రత్యక్షము గాఁజూపుదు. ఒకనికీ సూర్యుఁడో చంద్రుఁడో యేని మిదవ యింబ, మఱియొకనికి మూండవయింబనున్న నా యిరువురను శ్వేష మానమునఁ బాదరక్షలు లేకుండగాలియున్న భూమిమీఁదనడిపింపురు. అగ్రహ మెవనిమీదఁ బ్రసన్నమైయుండునో వాని గాళ్లు పొడలును గాలతపోవలయును. ఇత నెవనిమీద గ్రూరమైయుండునో వానికి కాలిపోవలయును. అటులే యిరువుర దిగంబరులుజేసి పుష్పమాసముఁ బుష్పమనఁటి రాత్రియంతయు నియలుతోనుంచిన వారిలో నొకనికిజలుబులేని మఱియొకనికిఁ జేయరున్నగ్రహముల దృష్టి కూర్చుముగ, సౌమ్యముగ నున్నదనినప్పునప్పును గ్రహములు మీరుండు పులాయేమిమీఁజాలులు, తంటివార్తలువానియొద్దకుఁ బోవుచువచ్చుచుండునారేరా మీరు వానియొద్దకుఁగాని అవి మీ యొద్దకుఁగాని వచ్చురు. బోవుచునున్నవా మీరుండు మంత్రశక్తియే యుండిన మీరు స్వయముగా రాజులుగాని లేరనార్యులుగాని యేలకారు. మఱి శత్రువులనైనను మీ వశముచేసికొనియుండరేం. వేదేశ్వరుల యాజ్ఞల నతిక్రమించి, వేదవిరుద్ధములైన మిత్యాశ్రయములను విన్నవారే నా స్తితుఁడనఁబడుచున్నారు. మీకు గ్రహదాన మియ్యక,

గ్రహ మెవనిమీద నున్నదో వాడే యాగ్రహదాన మనుకవించినదోషమేమి
'అట్లుకాదు. మా కిచ్చిన గ్రహము పరిసన్నమగునేదాని ఇతరుకిచ్చిన ప్రసన్న
ముగాదందురేని. మీ రాగ్రహములను గుర్తీసికొని యున్నారాయేమి: అట్లయి
నచో సూర్యాదిగ్రహముల మీయంద్లను దిరువనంపుకొని తారివాప్తులు, యథా
ర్థమేమన, సూర్యాది లోకములు ఇతములు. అదియొకరికి నుపముకాని, దుఃఖ
ముకాని కలిగించనేరవు. గ్రహదానమువలన జీవించు మీరందఱును వాని విగ్ర
హము లయియున్నారు. విలయసంగ, 'యేగృహ్లాంతి తేగ్రహః' అనగా నెవడు
గ్రహణము చేయుదురో వాకే గ్రహము లనఁబడెవరు. కానగ్రహార్థముమీయం
దొప్పియున్నది. ఎంతవఱకు మీపాదములు గాఢలు, పర్లకులు, చనవంతులు,
దరిద్రులు మొదలగువారి యంద్లనుఁ బవిత్రమొనరింపవో యంతవఱకువారి
కెవ్వరికిని నవగ్రహములు స్మరణకురూప రావు. సాక్షాత్తుగా మూర్తిమంతులగు
మీరే రవి శన్యాది క్రూరరూపములు దరించి వారి నావహించి గ్రహణము
చేయక వారి నెన్నటికివదలరు. మీకు కొంగని వారిని, నస్తీరారి నామము
లతో నిండించుచు నందరించుచు నున్నారు.

పోషకము:- జ్యోతిష ప్రత్యక్షపలమునుఁ గనుఁడు: ఆరాశమే నందుండు
దిశకరేందులతో రాహు కేతువుల సంయోగమువలనఁ గలుగు గ్రహణములను
అవి రాశమునునే చెప్పుచున్నాము. ఇదియెట్లు ప్రత్యక్షమో యట్లే గ్రహపలము
గూడఁ బ్రత్యక్ష మగుచున్నది. రసార్కులు, చరిత్రులు రాజులు, నేవకులు,
సుఖులు, దుఃఖులు గ్రహముల చేతనే యగుచున్నారు.

సత్యవాది:- ఈ గ్రహణమును ప్రత్యక్షపలము గణితవిద్యకుఁ జేరినది
కాని పరితమునకుఁగాదు. గణితవిద్య సత్యమైనది. కాని, పరిత విద్య స్వారా
వికసంబరణస్యము తప్ప తక్కినదంతయు నసత్యమే. అనురోప ప్రతిరోప
ముగాఁ దిరుగు పృథ్వీ చంద్రుల గతుల గణితమును బట్టి పలానా పమయ
మున పలానా దేశమున పలానాయవయవమున సూర్య చంద్రుల గ్రహణము
కలుగుచునున్నది.

రాదయ్యిర్కమిందిర్వియం దూమిరాః॥ గ్రహాలామమము. బ. ౪. శ్లో. ౪ ॥

ఇది సిద్ధాంతశిరోమణిలోని పదనము. మఱియు నిదేరిరిని సూర్య
సిద్ధాంతమునగూడ నున్నది. అనఁగా సూర్యునకును భూమికిని మధ్యఁ

జంతువులు వచ్చినపుడు సూర్య గ్రహణమును, సూర్యునకు జంతునకును నడుమ భూమివచ్చినపుడు చంద్రగ్రహణమును చూచును. అనగా జంతుని నీడ భూమి మీదను భూమిని నీడ జంతుని మీదను ఇరును. సూర్యుడు ప్రకాశ స్వరూపుడు కావున నదినిమీద దేని నీడయుఁబడదు. ప్రకాశ మానమైన సూర్యునకుఁ గాని దీపమునకుఁగాని నెదురైన దేహదంపిద సూర్యదీపముల కర్థములముగాఁబడిఁ గ్రహణములు కలుగునని తెలియవల యును. రసాయనములు, దరిద్రులు, కాజులు, ప్రజలు, దీవలు మున్నగు వారు తమతమ కర్మములనుబట్టి యుద్ధిగుచున్నారు. కాని గ్రహప్రభా వమువలనఁ గాదు. అనేక జ్యోతిష్కులు తమ పుత్రులయఁ బుత్రికలయఁ వివాహములను గ్రహగణిత విద్యానుసారముగ చేయుచున్నారే! ఆ దంపతు లందు విరోధము పుట్టుటయు, పరిగఁగించి స్త్రీ విరవయగుటయు, పత్నిగఁగించి పురుషుడు మృత స్త్రీకుఁడగుటయుమనముచూచుచున్నాముకదా! అతలమేనికర్మయ మైన నిర్లెందుల కగుచున్నది? కావునఁ గర్మగతియే నత్యధికాని, గ్రహగతి నులదుఁబఱగములకుఁ గారణముకాదు. గ్రహములు, భూమియు నాకాశము ననే యొకటి కొకటి యొకొక దూరమున నున్నవి. ఆ గ్రహములకు భూమి మీదనున్న కర్తతోఁగాని వానికర్మముతో గాని సాక్షిత్వంబువలయులేదు. కర్మము చేయువాఁడును గర్మఫలము ననుభవించు వాఁడును జీవుడు. మఱి కర్మఫలము ననుభవించఁ జేయువాఁడు పరమ్యాతు డు. గ్రహముల ఫలమునే మీరు నిజ ముందురేని దీనికి బ్రత్యక్ష తరమిందు. ఒక మనుష్యుడు పుట్టిన కాలమున మీరు ద్రువకృషియని నమ్మి తుందరివేయకాలమున భూమిమీద మఱియొకఁడు పుట్టుచున్నాఁడ లేదా? లేవనిచెప్పితిరా యది యజర్థమగును. పుట్టుచున్నాఁడంటిరా, ప్రపంచమునందొక చక్రవర్తి-రాజువలె మఱియొక చక్రవర్తి-రాజు కలుగుటలే దెందులకు? నరే! మీరు మీ యవధానోపకారముతో యాచిలారు చున్నామనిన నెవఁడేని నమ్మింపవచ్చును.

ప్రశ్న:- గరుడపురాణము. భూమిపై నెక్కడ యేమి?

తరము:- అవును అనత్యమే.

ప్రశ్న:- అట్లైన మృతివొందిన పురుషునిగతి యెమగును?

తరము:- వానికర్మ మెట్లున్నదో యట్లగును.

ప్రశ్న:- యముడనువాడు రాజు. అతనిమంత్రి చిత్రగుప్తుడు. మహా
రాయకరముగ కాటుకవంటి పల్లకొండతో సమానమైన శరీరములు కల యశవి
కింకరగణము జీవులనుబట్టితేగా వారి పాప పుణ్యానుసారము వారిని పరకము
ననో వ్యర్థముననో వేయుదురు. అందులకే దాసము, పుణ్యము, శ్రాద్ధము,
తర్పణము, వైశరణీపదిని దాటుటకు గో దానులను తేయుదున్నారు ఈమోఽ
లన్నియు సబద్ధము లెట్లగును:

ఉత్తరము:- ఈ మాటలన్నియు పోవుల గప్పాయి. ఇతర స్థలముల
నుండి జీవులక్కడికిఁ జోవుచున్నారనియు యమరాజు చిత్రగుప్తుడు మొదలగు
వారు విమర్శించి తీర్పు చేయుచున్నారనియు సన్న నా యమలోకమందలి జీవులు
పాపమొనర్చిలేని న్యాయ వ్యవస్థచేయుట తీతర న్యాయాతీతలను, వేఱొక
యమలోకమునను సమ్మవలసివచ్చునుగదా! ఇత యమకింకరుల శరీరములు
కొండలతో సమానముగ నున్నవన్న నగపన పెండుండు; మఱి వారి వ్రేలయి
నను బట్టని యీ గృహములలో నివారిత వీధులలోను నందులలోను వారెందుల
కానిపోరు; ఒకవేళ వారుసూక్ష్మదేహములను రలించి వత్తురన్న; జర్వతసమాన
ములైన వారి గొప్పగొప్ప కళింకములను జోవులు తమ యింద్లలోఁ
గాక మఱేదోఁక నుంచగలరు; అవనికి నిప్పుంటుకొని యొకేసారి వివీరితాడి
తీసములు శరీరములు ఏకగా వానిఁ గొనిపోవుటకు లెక్కలేని యనుకోకదు
లేలెంచిన నా దోహతయు జీతటితోఁ గ్రమ్ముకొని పోవలసినదే; ఇత జీవు
లను బట్టుకొనిపోవుటకుఁ బయగులిడునప్పుడు వారి శరీరము లొకటితో నొకటి
దీకొనుటచే నున్నతమైన పర్యతశిలకములు నేలఁగూడనట్లు వారి గొప్ప శరీరా
వయవము లా గరువపురాణమును జరుపువారియు, వినువారియు సంగణము
లలో బడి వారందఱును నరిగి దావవలసినదే కద; ఇత నింద్ల ద్వారములం
దును, వీధులందునుగూడ నెగమే లేకపోవును. అట్లయిన వారెట్లు వెడలఁగలు
గుదురు. మఱి యెట్లు నడువఁగలరు; అట్లే చేయఁబడు శ్రాద్ధము, తర్పణము,
పిండప్రదానము ఆ చచ్చినజీవుల కందవుగాని. వారి పృథివిరులుగానున్న
పోవుల యింద్లలోను, బొట్టలలోను, లేతులలోను జోయిపడును. వైశరణీ తర
ణమునకై తీసికొన్న గోదాసము పోవుగారి యింటికో లేదా రణితవానియింటికో
చేరును. ఇత నా గోవే వైశరణీకేగదు గావున దేని లోఁబంట్టుకొని దాట

గంధుఁ దేతుల నిక్కవనే బొల్పియో లేదా పూర్వీయో పెట్టిరికదా; మరల నా జీవులు వేనితో దానిఁ బట్టుకొన గలదు; ఈ విషయమున నొకదృష్టాంతమిది మిగుల సువయము క్రమముగా నున్నది. అదెట్లనిన:-

ఒకచోట నొక కాపువాడుండెను. దాని యింట నిలువడినేర్లపాలిచ్చు మందియాచారిత్రయుండెను దాని పాలు మిక్కిలిమధురమయినది. అది పురోహితునినోచ నపుడపుడు వరుచుండెను. ఆ కాపువాని తండ్రి మృతినొందుకొండున నా యాపుడే సంతల్పముచేయించి తాదీసికొనవలెనని యా పురోహితుడు నిశ్చయించుకొని యుండెను. కొన్నిదినములలోనే దైవయోగమున నానితండ్రికి మరణకాల మాసన్నమై నోరు మూతబడెను. వానిని మంతము మీద నుండి తీసి భూమివయి వరుండఁదెట్టిరి. అనఁగా జీవాంతరక కలిగెను. ఆసమయమున నారని యిష్టమిత్తులు బంధువులు విచ్చేసియుండఁ బోవుగారు దిగ్గరగా “యజమానీ! ఇపు డీతనిదేర గోదాసము చేయింపుమా” యనెను. కాపు పదిరూప్యములు తండ్రిదేరఁదెట్టి. యా పురోహితునితో సంతల్పము తెప్ప మనెను. అప్పుడా పోవుగారు సరి; సరి; మీతండ్రి మాటిమాటికీ జచ్చునా; ఈ సమయమునఁ బాలిచ్చునది, వయసుది, అన్నివిధములను క్రమమయినదియు నగు గోవునే దాసము చేయవలసినిది. అని యా కాపుతో ననెను అందున కాకాపు మాయోధనున్నది యొకదేయాపు, అదికూడ లేతయిపోయిన మా పిల్లలను కుటుంబమును నిర్వహించుట కష్టము. గాన దాని నీయను. ఇదిగో; ఈ యిలువది రూపాయలు తీసికొని సంతల్పము వరుచుడు. ఈ రూపాయలతోఁ బాలిచ్చు నపుడు గొనవచ్చుననెను దానికి పోవుగారు, నెదాన! నెదాన! నీవు నీ జనకునికంటె నీగోవునే యొక్కవనుకొనుచున్నావు ఁదా! నీ తండ్రిని దైతరద గదిలోఁ బడవేసి దుఃఖ మొదలఁ జేయవలెననియా నీకలంపు; నీవు నుప్పుకు, దనీ యని బదులుకొన్నెను. అంత నా కాపువాని బంధువులందఱు నేర్పనయి పోవుగారి మాడును బలపబిదిరి. ఏలన, నాతండ్రింతకుముందే వారలంబులతోఁ జెప్పియుండెను. అప్పుడును నైగచేసెను. కాన వారందఱును బట్టు పట్టి యా యాపునే యాతనికీప్పించిరి. కాపున కాపేమనక యుండెను. అంతలో వాని తండ్రి గతించెను. పురోహితుడు దూదతోను, పాలునిండి పాత్రతోను నాపును దనయింటికి గొనిపోయి దాని నవిగట్టియుంచి, మరల యజమానికదమ

నిన్ను

వచ్చి, శవమువెంట శ్మశానమున కరిగి దహనకర్మమునుజేయించి, దక్షిణం పేరుపెట్టి కొంతదబ్బు బాతవేసికొనెను పిమ్మట దళగాత్రససిందీకరణాదులు చేయుచునుటో కూడ వానిని శివము చేసెను బాత నుహాత్రాహ్మయలును, విశేషులును నాతనితోఁజేరి యా కాపును బాగుగా దోచికొని పోవుగాడును దమ పొద్ది నింపుకొనితి ఈ యపరక్రియలు ముగియించినంతర పొడుగు వారి యిండ్లకుఁబోయి పాలుదెచ్చుకొనుచు గాపు దనయింటివని జరుపుకొను చుండెను, గాని పడునాల్గవనా, దువయముననే లేచి పోవుగారింటికి దోయి చూడ నప్పుడే పోవుగారు పాలుపిందుట ముగిసి లేచ సిద్ధముగా నుండిరి. కాపు వచ్చుటచూచి "యజమానులుగారు: దోనికి దయచేయుఁడు కూర్పుం దుఁడు" అని యపచారము చేసెను.

కాపు:- పురోహతులుగారూ: మీరే యిచ్చటికి రండు.

పోపు:- చుంచితి పాలు లోనఁబెట్టి వచ్చెదను.

కాపు:- వండు, పండు, పాంపాత్రగూడ నిచ్చటికి కొనిరండు.

పోపు:- (నిని యస్తే పోయి కూర్పుండి) యా పాంపాత్రను నతని యెదుటఁ బెట్టెను.

కాపు:- మీరు మహా వంశకులయ్యా!

పోపు:- నేను జేసిన వంశన యేమి !

కాపు:- అవును మీరేం తీసికొంటిరో చెప్పుదు.

పోపు:-మీ రండ్రిని వైతరణీనదిని దాటించుటకొఱలే కద!

కాపు:- అట్లయిన మీరాపును వైతరణీ వద్దన కేం చేర్చలేదు! మేము మీ మీద బారమువేసియుండ'గా మీరు దానిని దెచ్చి మీయింటఁ గట్టిపెట్టుకొంటిరో: మా రండ్రి వైతరణీ నదిలోనికి యెన్ని మునుకలు వేసి నాదో తెలియదు కద!

పోపు:- లేదు లేదవచ్చి నీ దాన పుణ్యప్రభావము వంశ నాక యాపువచ్చి యాయన వాడుఁడు, జేర్చియుండును.

కాపు:- వైతరణీనది యిచ్చటి కెంతదూరము! అది యే వైపున నున్నది?

పోవు:— రహారమి ముప్పదికోట్ల కోసుం దూరము. (ఏలయనగా నలువది తొమ్మిదికోట్ల యోజనములు భూమియే యున్నది) ఇక దక్షిణ నైఋత్యదిక్కున యా వైతరణీసది యున్నది.

కాపు:— అంతదూరము మీరు సంపినకాటో తంతివార్తయో పోయి, యన్నతి వృణ్యావలమువలన నావు వచ్చి ఫలానావాని తండ్రి నొద్దనకుఁ జేర్చి నదని ప్రత్యుత్తరము వచ్చియుండినఁ జూపుఁడు.

పోవు:— మాయొద్ద గరువపురాణములోని లేతవపుఁ దక్కిన ఉపాలు తంతివర్తమానము లేవియు లేవు.

కాపు:— మేమీ గరువపురాణమును నత్యమని యెట్లు నమ్మవలయును?

పోవు:— అందఱెట్లు నమ్ముచున్నారో యట్లే.

కాపు:— ఈ పుస్తకమును మీ పూర్వలే మీ డీవిచారము వచ్చిందినారు. ఏలయనగా దండ్రికిఁ దన కుమారుని తండ్రి నెక్కువ ప్రీతి పాత్రులు మఱి యొక్క యందరు. మా తండ్రి నాయొద్దకుఁ జాలునో తంతివార్తనో సంపిన తత్తణమే వైతరణీ నదియొద్దన కావునజేర్చి. యాయనను చాటించి, మజల నా యావును దెచ్చి మా యింటిలోఁజెట్టుకొని, నేనును పిల్లలును దానిపాద ద్రాగుచుందుము. ఇందుఁ అని పాలతో నిండియున్నపాత్రను, ఆవును దూదను దీసికొని తనయింటిలోవఁదెచ్చెను.

పోవు:— దానముచేసినదానిని మరలఁ దీసికొనుచున్నావే. నీవు నిర్యాంమయి పోదువు.

కాపు:— నోరుమూయుము. లేకున్నఁబదమూఁడు దినములవఱకు నీవు తీసికొన్నపాలదేకారు. ఈ మధ్యమేమువరస పాల్గికు బదులు గూడఁదీసెదను సుమా! ఆనగానే పోవుగారు నోరెత్తకూరకుండిరి. ఆ కాపు ఆవు దూదంను రోలుకొనివెళ్ళిపోన గృహమును శ్రేతెను.

ఆ పోవువంటి పురుషులేయొందిన నీ ప్రపంచమునఁబోవుం యాది లేవియు పొగకుండెడిది. దళగాత్రుల పిండములవలన దళాంగములుపుట్టి, పవిండీకరణమైనతోదనే యంగుష్ఠమాత్ర శరీరముతో నమృతము కలిగి జీవుఁడు యమలోకమునకుఁ బోవుచున్నాఁడని వీర చెప్పుచున్నారు. అట్లయిన మరణకాలమున యునుదూతలు వత్తురనుట వ్యర్థమగును. వారు త్రయోదశ

హములైన తరువాత రావలసియుండును. ఇతఁ జీవునకు శరీరమే కలుగునన్న సత్యపుత్ర మిత్రుల మీది మోహమువలన మరలఁ దిరిగివచ్చుటలే దెందులకు:

ప్రశ్న:—వానికి స్వర్గమున నేమియు దొరకదు. కాని దానము చేసినదే యట లభించును. దావున నమ స్తదానములను జేయవలసినదే.

ఉత్తరము:—అట్టి మీ స్వర్గమునకంటె నీ లోకమే మేలు. ఇచ్చరి రక్క కాలలు వలపు జనులు దానము లిచ్చుచున్నారు ఇష్ట మిత్ర ఇందువర్గములందు విందులో జనములు జరుగుచుండును. మంచి వస్తువులు దిద్దిచుండును మీరు చెప్పెడు ప్రమాణములనుబట్టి స్వర్గమున నేమియు దొరకదన్న నా దయా భూన్యమయిన—సృష్టణతూయిష్టమయిన—పనికిరాని స్వర్గమునకు లోపులగుమీరే పోయి పొరుగందు. అట్టికేగ సుజనుల కేమిపని?

ప్రశ్న:—సరి! ఇతఁ మీరు చెప్పినట్లే యముఁడును యవలోకమును లేకపోయినఁ జచ్చినతరువాత జీవులెక్కడికిఁ దోపుచున్నారనుట వారి న్యాయ వ్యవస్థ యెవరు జేయుచున్నారు?

ఉత్తరము:—మీ గరుడపురాణమునఁ జెప్పఁబడినది ప్రమాణముకాదు. వేదమున నేమిచెప్పియున్నదో చూడుఁడు:—

యమేన వాయునా సత్యరాజాః యతః. ౨. ౪౩

ఈ మొదలగు వేదవచనములనుబట్టి “యమ” అనుపేరు వాయువున కొప్పుచున్నది. శరీరమును వదిలి వాయువుతోఁ గూడ జీవుఁ దంతురికమున నుండును. సత్యార్థ, పక్షపాత రహితుఁడునగుపరమాత్ముడేరక్కరాజు. ఆయనే యందఱకు న్యాయకర్త.

ప్రశ్న:—మీరన్న మాజలవలన గో దానది దానముల నెవరికిని జేయఁ గూడదనియే స్థిరపడుచున్నది.

ఉత్తరము:—మీరిట్లు చెప్పుటసర్వథా వ్యర్థమే ఏలయనఁగా సుపాత్రు లకును, నిరోపకార మొనర్చుచారలకును, పరోపకారార్థము లింగారము, వెండి వజ్రములు, ముత్యములు, మాణిక్యములు, అన్నము, జలము, ఇండ్లు వస్త్రములు మొదలుగాఁగల దానము లవశ్యము జేయవలసినదే. కాని కుపాత్రులకు దాన మెన్నఁటికిని జేయఁగూడదు

ప్రశ్న:—దుపాత్రులయు సుపాత్రులయు లక్షణము లెవ్వి :

ఉత్తరము:—చలకపటముతోఁ గూడిన వారు, స్వాధ్యయ, విషయలంఘనములు, కామ, క్రోధ, రోధ మోహముల కలవారు, నరులకు హాని గరిగించువారు, మిత్రావధులు, విద్యాహీనులు దుస్సాంగతత్వము చేయువారు, సోమరి పోతులు, దాతనుమాటిమాటికిమ్మని పీడించువారు, గుమ్మముముందుఁగూర్చుండి బరాత్కారముగ దానమిచ్చునువారు, లేకనిచెప్పినను హతముచేసి యుడుగువారు, సంతోషపడనివారు, ఇయ్యనివారిని దూఱువారు, శపించువారు, బాతుల దీటువారు, అనేకపర్యాయములిచ్చి యొకపర్యాయ మీరున్నవారితో శత్రుత్వము జూనువారు, సాదువేషముతో నితరుల మోసపుచ్చువారు, తమయొద్దఁబదార్థములున్నను ఏమియులేదని చెప్పువారు, అందఱను తొగడి పొగడి తమ వ్రయోజనములు నెఱవేర్చుకొనువారు, రాత్రింబగళ్లు లిశమే త్రుటయందే ప్రవృత్తులై యుండువారు, తోజనమునకుఁ బిరిచిన ఇచ్చవచ్చినట్లు తంగుమొదలగుమాదకద్రవ్యములను బుచ్చుకొని మితిమీరిబరిపదార్థములను దీనువారు, మరల సున్నత్తులై తెలివికప్పి పోవువారు, స్వప్రయోజనముకొనుట కన్యార్థము సవరోంది యకన్యార్థమునఁబ్రవర్తించువారు, అటులే తమ కుటుంబకు గేవలము తమ కుట్రాషనేచేయునట్లుపదేశముచేయువారు, ఇతర యోగ్య పురుషుల వేవ చేయఁగూడదనిచెప్పువారు, సర్వీద్యదులప్రవారమున నాటంకము కలుగఁజేయువారు, ప్రాపంచిక వ్యవహారమును శ్రీ, శుభములు, తల్లి, దండ్రులు, దిగ్గలు, రాజు, ప్రజలు, ఇష్టమిత్రులు, వీణంబ రసత్యమని వారియం దప్రీతిని గలుగఁజేయువారు, జగత్తు మిత్యయను నిత్యాది దుష్టోపదేశములు చేయువారు, ఈ లక్షణములు గలవారందఱును గుపాత్రులని తెలియదగును.

ఇక నక్షే బ్రహ్మదారులు, శిశేంద్రియులు, వేదాది విద్యలు చదువువారును, జదివించువారు, సుశీలులు, సత్యవాదులు వరోపకార నియులు, పురుషార్థము చేయువారు, ఉదారులు, రద్యోన్నతికొనుట నిరంతరము పాటుచువారు, రత్నాత్ములు, శాంతస్వరావులు, వింబాస్తుతులందు హర్షకోపములు పొందనివారు, నిర్భయులు, తత్సాహసరులు, మోగులు, క్షానులు, సృష్టిప్రమమునకును, వేదాజ్ఞకును, శాస్త్రక గుణకర్మ స్వభావులకు అనుకూలముగావర్తించువారు, న్యాయానుసారముగ పక్షపాత కవారంబగు సత్యోపదేశమును, సత్య

కాస్తములు చదువు వారిని, జదివించువారిని జక్కగా గుర్తెఱుంగునట్లే సరిక
రులు, హిమోజనదవివాదు. ప్రకృతులనుసరియైన సమాధానము చెప్పువారు,
తమ కెట్లు సుఖములు చేసికొనెదములు కలుగునో యితరులకు నట్లే కలుగునని
జాచించువాడు. అవిద్యాది స్త్రీక హత దురాగ్రహాభిమానరహితులు. ఆన
మానము నమృతనమముగాను, సన్మానమును విషప్రాయముగా నెంచువారు.
సంతోషము కలవారు. ప్రీతితో చెవలెంత యిచ్చిన సంతతితోనే ప్రసన్నులగు
వారు, అపరాధముం దడిగినమీచట నీయకపోయినను, తిరస్కరించినను
దుఃఖపడకయు, తుచ్ఛేష్టల జేయకయు నుండువారు, అట్లే అచ్చటినుండి చివా
లున లేచిపోయి వానిని నిందింపకుండువాడు, సజ్జనులతో స్నేహమును, దుఃఖ
తులమీదఁ గనికరిమును గలవాడు. పుణ్యాత్ములయొడ నానందమును, బాషేల
యొడ నుపేక్షయును గలవారు, అనగా రాగద్వేష రహితులు, సత్యము నంగీ
కరించువారు, సత్యవాదులు, సత్యకారులు, నిష్కాపములు, ఈర్ష్యాద్వేషరహితులు,
గంభీరాఽయులు, సత్పురుషులు, భర్తృముతోఁ గూడియుండు వారు, దుష్టాచార
రహితులు, తమ మనస్సును, దనుష్టును, దనమును, బలోపకారమున వినియోగ
పఱచువారు, పరుల సుఖముకొఱకుఁ దన ప్రాణమును గూడ సమర్పించువారు
ఇత్యాదితరలక్షణములు కలవారు సుపాత్రులు. కాని దుర్బిజ్ఞుడి-అపరాధమున
నన్న జల వస్త్రోషద పద్మస్తంభములకుఁ బ్రాణిమాత్రులందఱు నధికారులగు
చున్నారు.

ప్రశ్న:-దాత లెన్నితెఱుగుల వాడుండురు?

ఉత్తరము:-ఉత్తమ మధ్యమ నికృష్టులని మూఁడు తెఱుగులవారు.
దేశకాల పాత్రములఁ గని సత్య విద్యాది దర్శ్యాదివృద్ధిరూపంబగు దానమును
పరోపకారముకొఱ కిచ్చుదాతయు తముఁదనఁబడును. కీర్తిఁబడయుటతో, లేదా
స్వార్థముకొఱకో దానముచేయువాఁడు మధ్యముఁడు తన మేమిఁకొఱకుఁగాని,
పరుల మేమిఁకొఱకుగాని దాన మేమియుఁజేయక వేళలకును ముఁస్త్రోత్రము
చేయువారలకును, విదూషకులకును దచ్చిచ్చువాఁడును, ఇచ్చునపుడును తిర
స్కారదానముతో నవమానాది పంచనఘోర్వృత్తిముగ నిచ్చువాఁడును, రాన్యముల
నన్నిటి నొకేదరకు విక్రయించు వానివలె దాత్ర దుపాత్రల నేమాత్రము విచ
రింపక యిచ్చువాఁడును, వాదించుచు గలహించుచు నిచ్చువాఁడును, ఇతర

దర్శాత్మకమునవారికి దుఃఖము! గలుగజేసి తన సుఖముకొఱచు దానమిచ్చు వారును నగు దాత యధము! తనకును అనగా:-పరీక్షించి నిర్ధాన్యముగ రక్షాత్మక సర్కరించునట్లు తత్తుము! పరీక్షించియో, లేదా పరీక్షింపకయో కాదు. కాని తన ప్రశంసకొఱచు అనగా తన్ను దొంగదవలె నని దానము చేయువారు మధ్యము! ఇత వివక్షలేక గ్రుడ్డివానివలె వ్యర్థముగ దానముజేయు దాత నిర్మథ! తనఁబడును.

ప్రశ్న:-దానఫల మిచ్చటనే లభించునా లేక పరలోకముననా?

ఉత్తరము:-అంతటను లభించును.

ప్రశ్న:-తనంతట దానే కలుగునా లేక పరిమిచ్చువాడెప్పుడైనను గలరా?

ఉత్తరము:-పరిమిచ్చువాడిశ్వరుడు. దొంగతనము! జేసినవారు తనంతట దానే చెరసాంతు! తోవఁగోరదు. కాని రాజు వాని నవశ్యముగాఁబిలిపి రత్నము ననుభవించఁజేయుచున్నాడు. అతఁడు దర్శాత్మకమైన పురుషుని సౌఖ్యమునకు తంగముకాకుండ దొంగలు మొదలగు వారినుండి కాపాడుచు వారిని సుఖముగా నుంచుచున్నాడు గద. అటువలెనే పరమాత్మయు నందఱును దమతమ పాపపుణ్యములకుఁ దగినట్లు సుఖదుఃఖ రూపరసముల ననుభవించఁజేయుచున్నాడు.

ప్రశ్న:-ఈ గరువపురాణాది గ్రంథములు వేదార్థముగాని. వేదములను గాని విలపించుచున్నవా లేవా?

ఉత్తరము:-విలపించునవికావు కాని వేదవిరుద్ధములై విపరీతములను బోధించుచున్నవి. మఱి తంత్రములుగూడ నట్టివే. ఒకనికి మిత్రుఁడయి ప్రపంచమున కంతటికి క్రతువుగానుండు మనుష్యునివలెనే ఈ పురాణములను, తంత్రములను నమ్మువాఁడు నుండును. ఏలయనఁగా నీ గ్రంథము దొకరితో నొకరికి విరోధమును గలుగఁజేయుచున్నవి. వీనిఁ బరస్పరాయుఁడయినవాఁడంగీకరింప వలసినదే కాని, మనుష్యుఁడయినవాఁడంగీకరింప వలసిన పని లేదు. చూడుడు! శివపురాణమున శ్రమోదశీ సోమవారములు, ఆదిత్యపురాణమున రవివారము, చంద్రలింగమున సౌమ్య గ్రహములనఁబడు మంగళ, బర, బృహస్పతి, కుక్ర, శనైశ్చర, రాహుకేతువుల గ్రహ దినములు, వైష్ణ

వైకారక, వాచునుని ద్వాదశ, స్పృశించుని (యనంతం) చతుర్థక, చంద్రుని పౌర్ణమి దివ్యాలకుండకమి, దుర్గానవమి, వసువులయష్టమి, మునులనస్తమి, కార్తికస్వామి షష్ఠి, నాగులపంచమి, గజేతునిచవితి, గౌరీశదియ, అట్టిసీ కుమాదుల విదియ, అద్యాదేవిపాద్యమి, పితరుల అమావాస్య, ఆను నీదినము లన్నియుఁ బురాణములందుఁ జెప్పఁబడిన ఓపవాసదినములు. ఇతఁ నీ వారము లందును, తిథులందును అన్నపానములను బుచ్చుకొనువారు సరళమునకుఁ జోవుననియే యన్నిఁటి వ్రాసియున్నది. కాని పోవుగారు, వారికిష్టులు నేయే వారముందేకాని, యేతిదియందే కాని తోజనము తేయఁగూడదు ఏయనఁగా నన్నపానములను గ్రహించురేని సరళమునకుఁ జోవుదురు. ప్రమాదముకం మనుష్యులు నిర్ణయసిండు, దర్శసిండు, ప్రతార్కము మొదలగు గ్రంథములు వ్రాసి యంతొక్కొక్క ప్రళమునకెంతయో దుర్లభ వాటిల్లఁజేసిరి. ఎట్లనఁగా తైవులు దళమివిద్యమగు నేకాదశీప్రళమును, మఱికొందఱు ద్వాదశీయం దేకాదశీ ప్రళమును నలుపుచున్నారు. ఓపవాస ముండుటకుఁ-తిదిలేక మారు టకు నయితము-వాదవివాదములనే కలుగఁజేయు నీ పోవుల పన్నుగదల నెంత విదిత్రములనవచ్చును. ఇట్లు కొంచెమైనను దయలేక కేవల స్వార్థము నకుఁలో బడినవాఁడే యాయేకాదశీప్రళమును ప్రచారము చేసియుండును గద.

ఇతరవాది 'ఏకాదశ్యాదున్నే పాపాని వసంతం పర్వపు.అ.౧౫. శ్లో.౧౧౫'

పాపము తెన్నియున్నచో యవన్నియు నేకాదశీ దినమున నన్న ముండుండునని చెప్పుచున్నారు 'ఏవరి పాపములం దుండును మీ పాపములా, లేక మీ శండ్రి తాతలవా' అని యీ పోవుగారి నడుగవలయును. అట్లందఱు పాపములన్నియు నేకాదశీయందుండున్న నేకాదశీనా దెవరికిని దుఃఖమే కలుగకుంజనలయునుగద. అట్లు తటస్థించుటలేదు కాని, దానికిఁ బదులుగా నాచరితార మొదలగు దుఃఖములు మాత్రము కలుగుచునేయున్నవి. దుఃఖము పాపవలమేకద. కాని దిండితిరచూరుట పాపము దీనికి గొప్ప మాహాత్మ్య మును గల్పించియున్నారు. దానిని వినియే యనేకులు మోసపోవుచున్నారు. అందొక కథ వ్రాయఁబడియున్నది. అదేమన, బ్రహ్మలోకమున నొక వేళ్ళ యుండెనఁట. ఏమియో యనరాదము చేయఁగా టూమిమీదఁబడునట్లుమెకు కాపము కలిగెనఁట. అపుడామె మరల నేనెట్లు స్వర్గమునకు రాగలుగుదునని

అప్పుడు ప్రాశస్త్యముచేసి పేరుకొనఁగా నతఁడెవ్వఁడైన నీకు నేకాదశీ వ్రత పంతు నిచ్చినతత్త్వము నే నీవు స్వర్గమునకు రాఁగలుగుదువని యామెకు నెఱ విచ్చెనఁట. అప్పుడామె విమానమునఁ గూర్చుండి యొకానొక పట్టణమునకు దిగి రాఁగరిగెనఁట. అక్కడి రాజు నీ వెవ్వతెవు; అని యామె నడుగఁగా నామె తన వృత్తాంతముసంతయు వినిపించి, యెవరేని నా కేకాదశీ పరము దానముచేసిన మరల నేను స్వర్గమునకుఁ బోఁగలుగుదువని యనఁగా నా రాజు పట్టణమున నెంతవెదకించినను ఏకాదశీవ్రతము జేయువా రొక్కరైనను తీర్కలేదు; కాని యొకనాఁడొక భూద్రష్ట పురుషునితోఁ గంహములాది కోపముచేత నామె రాత్రింబవళ్ళును బస్తుపదీయుండఁగా దైవయోగమువలన నానా దేకాదశి యయియుండెనఁట. ఆ ప్త్రీ ఏకాదశియని తెలిసి నేనుపవాస ముండలేదు. నా దత్తస్వామిగఁ బస్తుపదీయుంటినిని భృత్యులతోఁ జెప్పెనఁట. అప్పుడు వారు రాజుగారివద్ద కామెను బోధింపిపోవ రాజామెను జూచి, “నీవీ విమానమును దాఁడు”మని యాజ్ఞాపించెనఁట. ఆమె శాసితంబు నా విమాన మంతరిక్షమున తెగిరిపోయినఁట. ఇది తెలియక చేసిన యేకాదశీ వ్రతపరము.

ఇక తెలిసిచేసిన యేకాదశీ వ్రతపరమున కొక మేలుయందునా : ౬ తెలివితక్కువ వారలారా : ఈ మాట నిజమేయైనఁ జారుఁడు; స్వర్గమునఁ దమ్ములపుటాటచుట్టల దొరకవు. కావున నొకవిదెపురుట్టను బంపఁదలఁచు కొన్నాము. ఏకాదశీవ్రతము చేయువారగు మీరందఱును మీమీపరములను దయఁజేయుఁడు. ఆ మహిమచే నొక విదెము మీది తెగసిపోయిన మరల లక్షలకొలది కోట్లకొలది యచ్చటికిఁ బంపి దేరము చేయవచ్చును. అప్పుడు మేమును ఏకాదశీవ్రతమును జేయఁబానుదుము. అట్లుకావోయిన యెడల మీమ్ము నీ యుపవాసరూపమైన యాపదనుండి రక్షించినవారమగుదుము. ఇక నీ యిఱువదినాలు గేకాదశిదినములకును వేఱువేఱు పేరులుపెట్టి యుంచినారు. ఒక యేకాదశి రవదయనియు, నింకొకదానికిఁ గామదయనియు, మఱియొక దానికిఁ బుత్రదయనియు, నేతొకదానికి విర్బలయనియు విశ్లే తక్కినవాని కన్నిటికిని దేరులు గంపు. ఆనేక దర్శితులను, కాముకులను, పుత్రులు లేక నిర్వంశ మైపోవువారును ఏకాదశీ వ్రతమును జేసిచేసి ముసరివారైవారు;

దావను జచ్చినారుకాని, రసము కాని, కామిర వస్తువుగాని, పుత్రులుగాని వారెప్పురికిని గలుగలేదు. తేష్ఠ క్లుప్తపక్షమున నెందఱి తిత్తి మై యొక గడియ నేపు ఏళ్ళు కొరకకపోయిన మనుష్యులు వహారహాపకులుండురు. అందులో ప్రళము చేయువారికి మహాదుఃఖరముగా నుండును. విశేషించి ఇంగళా దేశమున విధవలగు స్త్రీలందఱు నేకాదశివారు పరు పొట్లు చెప్పనలవికాదు. వ్రాయునపుడు వారిగుండెగల ఈ వసాయివాండ్రకు గొంచెమైనను వయరాక పోయెనుగద. లేనిచో ఏ యేకాదశి నిర్జల యనుటకుమాటు సజలయనియు. పుష్క క్లుప్త ఏకాదశి నిర్జలయనియు జేరిడినఁ గొంతదాగుగనుండెడిది. కాని యీ పోపులకు దయకో నేమివని. ఎవరు బ్రతికిననేమి ; ఎవరు చచ్చిననేమి ; కను పొట్టనిండుటయే ముఖ్యము గర్విచేస్త్రీలును, నక్కోనివాహిక స్త్రీలును. ఇనితాలురును యువకులు నెన్నటికి నుపవాసముఁ జేయనేకూడదు. కాని చేయవలసియే యుండిన నాఁడరి లేక యతీర్థ మైయుండు దినమున (కర్క రావత్ కరణత్తు) పానకము, పాట్రాగి యుండవలసినది. ఆఁడరి యియ నప్పుడు తోజనము చేయనివాడును, ఆఁడరి లేనప్పుడు తోజనముఁ జేయు వాడును, ఈ యిరువురు రోగముల ముఱిగి దుఃఖముల ననుభవించు చుండురు. ఈ యివివేకులు చెప్పనది కాని, వ్రాయునది కాని ప్రమాణముగా నెవరు సంగీకరింపఁగూడదు.

ఇత గురుశిష్యుల మంత్రోపదేశములను గురించియు, మతమంతాంశ రముల చరిత్రలను గుఱించియు జెప్పుచున్నాము గమనింపుడు. వేదము లనంత ములనియు ఐగ్వేదమునకు ౨౧ శాఖలును, యజుర్వేదమునకు ౧౦౧ శాఖలును, సామవేదమునకు ౧౦౦౦ శాఖలును, అథర్వణమునకు ౯ శాఖలును గలవనియు, వానిలోఁ గొన్ని శాఖలు చిక్కుచు కక్కినవి తోపించినవనియు, ఆ తోపించినవానిలో మూర్తిపూజకును, దీర్ఘయాత్రలకును బ్రమాణ ముండ వచ్చును. లేకున్నఁ బరాణములలో నవి యొక్కడినుండి వచ్చెననియు. కార్యమునుజూచి కారణానుమానము కలుగుచున్నప్పుడు పురాణములఁజూచి మూర్తిపూజను గుఱించి సందేహింపవలసిన దేమున్నదనియు నీ మూర్తి పూజకులైన సాంప్రదాయకు లనుచున్నారు.

అక్షరములు. అది పుట్టిమొదటి కావచ్చును కొత్తపేరిమొక
మొదటిగాని వేరుగానున్న అది కొన్ని వస్తువుగా ముందవచ్చును కొన్ని
వెరువగా నుండువచ్చును. కాని వానిలో తిప్పుకొనుటయేలేదు. అయినచే
తప్పుల లక్షణములై యున్న కావలలో. అపొకానీ మూర్తిపూజనము, అండ్లం
విశేషములైన పక్షములనును గ్రహణముల విశ్వాసమును తోపించి కా
లలోగూడ నుండుకాంపు. మఱి వాయుపేరిమొక సంస్కారముగా వచ్చుచి
తన వానిలో విరుద్ధములైన కావచ్చునని ముందాకాంపు. పరిశ్రమగా మన్న
వానిని వాని కావలని తొనమును విచారించుచును కాంత్య పూజముల వేద
ములకు కావల గాదు. అది సాంప్రదాయముననే అర్హుల పరిశ్రమగా వ్రాయ
లన ప్రాంతములు. మీరు వేదములను పరిశీల్యమొకములను వెన్నువారేని
అక్షరాలయకావలమునునుండిన ప్రతిష్ఠములై యున్న గ్రంథములను వేద
ములని తొల పక్షమించుచున్నాడు కొప్పులను, ఇతలను వాడుకలనెన విరి
రానిచ్చు. అది పేరివెచ్చు. అది మూలపేరిచ్చు అది పేరియవచ్చునన్నే. అది
మొదలనే వ్రాయలనెన వ్రాపొలుములను, అంగములను, అపొలములను,
అపేరియలను అదిపేరియలనెన వేదమును పరిశ్రమమునునును విశ్రాంత
పిగ్రంథములను కావలని పేరువచ్చును. వేదములకు పరిశ్రమములై అది ప్రాచీ
అపూములను, అదితనకూరించుచు యద్రాచూరములను గాకాంపు. మీరు
అక్షరకాలంను మూర్తిపూజలను గ్రహణములయెనెన కల్పన చేయచిక్క
వేది, అక్షరకాలంను వస్తువస్తు కల్పనయగా ముందు అపొగా
అంతయవచ్చు తొలలనును వేదము వ్రాపొకానుచును, వ్రాపొకానులను
వేదము అంత్తము. అపొకానులను, అపొకానులను గుడియనుచును.
అక్షరవస్తుమును, గర్తవస్తుమును, విశ్రాంత్యకానులను విశ్రాంత్యమును, పక్ష
రావకానుల కల్పననును. పేరియలనెన వ్రాపొకానులను విశ్రాంత్యమును
మీలో వానియనుకూలవచ్చునుమీయను వేదమునునునును అపొగా
వేదములలోని వాని ప్రతిష్ఠకాలలలోని వ్రాపొకానులను వ్రాపొకానులను
తొలలనులను అపొకానులను. వ్రాపొకానులన్నే అపొ అక్షరకాలలోగూడ
నుంచెను వెన్నులనునును వేదపేరియ వస్తులనువస్తువస్తులనును వస్తు
వస్తులైన పరిశీల్యమనియేక అమలవెచ్చుగలుగును. తోపించు లై మీరు

వ్యాసవరంజయం కాంమువజకు కాలంబ్దియు నున్నవారేవా; లేకున్న మీరెన్నఁ
టికిని నిషేధింపలేదు. లేదనియెప్పినపుడు ఆ కాలంబ్దెననుచుకుఁ బ్రమాణమేమి
యీదును. ఇై మిని మీమాంసమునఁ గర్మభాండనంతయును, పరంజలిముని
యోగకాష్టము ననుపాసనా భాండనంతటిని, వ్యాసులు కాలీరదమాత్రములందు
జ్ఞానభాండనంతటిని వేదానుకూలముగా వ్రాసియున్నారు. వానిలోఁ బాషాణాది
మూర్తిపూజలని, ప్రయాగాది తీర్థములపేరులుగాని వ్రాయలేదు. ఎక్కడినుండి
వ్రాయుదురు: వేదములందెచ్చదినయిన వ్రాసియున్న నెన్నఁటికి వానిని వారు
వదలియుండరు. కావున ఆ వ్రతకాలలోఁ కూడ, మూర్తి పూజాదులకుఁ బ్రమా
ణములేదు. ఇక సీకాలంబ్దియు వేదములుగావు. ఏయనుఁగా వీనియం దీశ్వర
కృత వేదములోని మంత్రముల నారాధముగాఁ గొని వానిపై వ్యాఖ్యానము
లును, ప్రాపంచిక పనుల యితిహాసములును వ్రాసియున్నవి. కావున నవి వేదము
లెన్నఁటికిని గానేరవు. వేదములందుఁ గేవలము మనుష్యులకు విద్యోపదేశము
చేయఁబడియున్నది. ఓక మనుష్యుని పేరయినను వానిలోలేదు. కావున మూర్తి
పూజ నితారముగఁ జిందింపఁబడెను.

ఈ మూర్తిపూజవంస శ్రీరామచంద్ర. శ్రీకృష్ణ. నారాయణ, శివాదులు
గొప్ప నిందలపాలయి యొంతటి యవమానమును బొందుచున్నారోయీదురు.
వారు గొప్ప మహారాజాది రాజులుగాను, వారి పత్నులు సీతా, రుక్మిణి, పార్వతీ
మొదలగువారు మహారాజులుగాను ఉండిరని యందఱెఱుఁగుదురు. తాని వారి
మూర్తులనుమందిరములలో నుంచి పూజారులు వారిపేర దివ్యపెత్తుచున్నారు.
అనఁగా వారిని దిచ్చగాఁ ద్రను జేయుచున్నారు. ఎట్లనఁగా నచ్చటికివచ్చుచు
పురుషులనుజూచి, 'మహారాజా! మహారాజా! నేటుగాదు! స్వామి దర్శనము
చేయుదు; కూర్పుండు; చరణామృతమును నేవీంపురు; దక్షిణ నేమైనఁ
బెట్టుదు. మహారాజా! సీతారాములకు, రుక్మిణీకృష్ణులకు, లేక రాధాకృష్ణులకు,
లక్ష్మీనారాయణులకు, పార్వతీ మహాదేవులకు మూడు దినములనుండి దాం
లోగములాని రాజలోగములాని లేదు. అనఁగా జలపానములాని యన్నపానము
కాని వారు చేయలేదు నేడు వారికేమియు లేకున్నది. రాణిగారు పెటాని
గాదు! సీతాదులకు ముక్కుపోగులను చేయించి పెట్టుదు. అన్నాదులను బం
విన రామకృష్ణాదులకు నైవేద్యము చేయుదుము. వస్తువులన్నియుఁ తినిగి

పోయినది. దేవాలయములోని మూలనిన్నియుఁ కూరిపోయినవి. మీఁది నుండి
కారుచున్నది దుర్గాధ్వలగల దొంగలు ఉన్నవికూడ దోచుకొనిపోయినారు.
ఎలుకలు కొంత గొలిచి పొయినవని. బ్రహ్మ దేవత లెంతటియనర్థము చేసి
నవో చూడుదు. దాని కంటినిఁ బెట్టించి రీసికొని పారిపోయినది మరల
వెండిది చేయింప కత్తిలేక గవ్వతోఁ జేయించినామంటని యాచించుచున్నది.

రామరీలను. రాసమండలమునుగూడఁజేయించుచున్నాడు. వానిలో
సీతారాములు. రాధాకృష్ణలాడుచుండగాఁ నేవరులైన రాజులు మహాంతులు
మొదలగువారానందముగాఁ గూర్చుండియుండురు దేవాలయములందు సీతా
రామాదులు నిలిచియుండగాఁ బూజారులును, మహాంతులును అననములమీఁదనో,
పూవులమీఁదనో దిండ్ర నుంచుకొని హాయిగా కూర్చుండురు. ఉష్ణకాలమునఁ
గూడ వారిని లోపలఁబెట్టి తలుపులుమూసి రాళ్ళములు వేసియుండురు. తాము
మాత్రము మంచములమీఁద మంచి గారిలోఁ బరుండురురు. పూజారులనేకులు
దమ నారాయణుని దర్శింఁబెట్టి మూసి, పై నొక గుడ్డఁజెట్టి మెదలఁ దగి
రించుకొనుచున్నాడు. ఆరుకోరులు తమ దిద్దలను వ్రేలాడవేసికొనునట్లే
వారుకూడ వానిని మెదలో వ్రేలాడవైచికొందురు. ఎవరైనను దమ విగ్రహ
ములను బగులఁగొట్టినప్పుడు తొమ్ములు కాదుకొనురుఁ గడుపులుకొట్టుకొనురు
మా సీతారాములను, మా రాధాకృష్ణులను, మా పార్వతీఽపులను దుష్టులెవరో
పగులఁగొట్టినారే యని యెలుగెత్తి యేర్పుచున్నాడు ఏమ్మది బలపపుటాతితో
మంచి కల్పించిన వేతొకవిగ్రహమును దెప్పించి స్థాపన చేయవలెననియు,
నారాయణునకు నేయిలేనిది నై వేద్యము పెట్టిరావనియు. కాలపోయినను
గొంతెఱైన నవశ్యముగా పంపుదను నిత్యాది మాటలను గర్పించి చెప్పుచు
న్నాడు. రామరీల. రాసమండలము లను నాటలు ముగియునప్పుడు సీతారాముల
చేతను, రాధాకృష్ణులచేతను దిచ్చుపెట్టించుచున్నాడు. ఉత్పన్న ప్రదేశములో
నొక చిన్నవానికొక కిరీటమునుబెట్టి, కృష్ణనివేషమును వేయించి మార్గమునఁ
గూర్చుండఁబెట్టి వానిచే దిచ్చుపెట్టించుచున్నాడు. ఇవన్నియు నెంతో దీనియ
మైన విషయములో మీరే యొచింపురు. సీతారామాదు లిట్టిదరిద్రులుగాను, దిశి
కులుగాను ఉండిరా, మీరే చెప్పుదుఁ ఇవన్నియు వారి తిరస్కారవమానములు

గాక మఱి యేమగును, దీనివలన మన మాదరింపదగిన పురుషులు మిగుల నిందితులగుచున్నారు.

ఒకవేళ నీ పూజారులు సీతా రుక్మిణీ లక్ష్మీ పార్వతులను వారి తీవర కాంక్షను నొకమార్గమునదో లేక యొకయింటినో నిలువఁజెట్టి శ్రోవరులను 'జూచిరందు, దర్శనము చేయుఁడు దక్షిణులుపెట్టుఁడు' అనుచున్న సీతారామాదు లీ మూర్తులమాటలనువిని యెన్నఁటికి నిట్టి పనులు చేయవీయక యుండుచుగద. ఇట్లు వారి ననమాసపజుచువారిని దండింపకూరకుండురా? వారివలన దండన కలుగకపోయినను విగ్రహారాధనమునకు విరోధులగు వారిచే నీ పూజారులకు వారీకర్మములే యనేక పర్యాయములు ప్రసాదము గలుగఁజేసినవి. ఇప్పుడుకూడ గలుగఁజేయుచున్నది. ఈ కుకర్మలను వదలనంతపనికూడ గలుగఁజేయుచునే యుండును. ఆత్మావర్తమునకుఁ బ్రతిదినమును గలుగుచున్న మహాహానికని, రాపాదాది మూర్తిపూజకుం పరాజయమునకును మూల మీ దుష్కర్మములే యనుటకు సందేహమేమి? ఏలయనగాఁ బాపము-పరిమే దుఃఖము. పాపాదాది మూర్తులయందు విశ్వాసము కలిగియున్నందులకే కదా! అనేక నష్టములు కలిగినవి. ఇంతకు వదలకపోయినఁ బ్రతిదిన మతికాతిక నష్టములే కలుగు చుండును. ఏరిలో వామమార్గులు గొప్ప యపరాధులు. వీరు శిష్యులకు మొద్ది మొదలి సతలోఁ జేర్చుకొనునప్పుడు, సామాన్యులయిరేచి:-

దం దుగ్గయై నమః॥ తం శైరవాణ నమః॥ హం క్షీం దాముండాయై విచ్చే॥

ఈ మొదలగు మంత్రముల నువదేశింతురు. విశేషించి బంగారా దేశమున ఏకాక్షరి మంత్రోపదేశమును జేయుదురు. ఎట్లనఁగా:-

హ్రీం. శ్రీం. క్షీం॥ కామరతంత్రము. ౧౦. ప్రకీ. ప్ర. ౪౪॥

ఈ మొదలగు వానితో ధనార్థులైనవారికి పూర్ణారిషేకమును జేయుదురు. ఇట్లే దళమహావిద్యులకు మంత్రములు కలవు:-

హ్రం హ్రం హ్రం పగలామత్మై పరస్వాహా॥ కామరతం. ప్రకీ. ప్ర. ౪౧॥

అన్యులచ్చట:-

హ్రం పర స్వాహా॥ కామరత్న తంత్ర ఓజమంత్రము ౪॥

ఇంతకు మారణ, మోహన, ఉద్బాధన, విద్యేషణ పశికరణాది ప్రయోగములను జేయుదురు. ఆ మంత్రములవలన నేమియుఁగాదు కాని క్రియలవల

ననే యన్నికార్యములను జేయుదురు. ఒకనిని జంపుటకు ప్రయోగము చేయవలెనన్నపుడు జేయించువానియొద్ద రసమునుబుచ్చుకొని పిండితోనో, మట్టితోనో చంపదలచినవాని విగ్రహమును జేసి, దాని యెడయంచును, నానియందును, రంజమునను, గత్తులను గుచ్చి, తన్నులు, చేతులు, కాళ్లు అను పనియందు మేకులను దింపి, శైరవ దుర్గంలో నొకదాని విగ్రహమునుజేసి దాని చేతికొక త్రిశూలమునిచ్చి యా చంపదలచిన వాని కొమ్మయిదమీద నిలిపి, యొక వేదికచేసి, దానిపై మాంసాదులను హోమము చేయుచుండురు. ఇత నచ్చటికి దూతలు మొదలగు వారిదిబంపి విషము మున్నగువానివలన వాని జంపుటకుపాదుములనుజేయుదురు తమ పురస్కరింపఁబడెను నా మనుష్యుని దావు మూడినఁదాముదేవీదై రపులను వశపఱచుకొనియున్నట్లుచెప్పుకొనుదురు.

“శైరవో దూతనాథశ్చ” ఈ మొదలగువానిని విరిచుచుండురు.

మాయ మాయ, ఉద్బాటయ ఉద్బాటయ, విద్యేషయ విద్యేషయ.

రింధి రింధి, రింధి రింధి, పశీకురు పశీకురు, భావయ భావయ.

రషయ రషయ, శ్రోటయ శ్రోటయ, నాశయ నాశయ.

మమ శక్రతాః పశీకురు పశీకురు, హం నత్ స్వాహా

కామరత్న తంత్రము, ఉద్బాట ప్రచరణము, పం. ౫-౭౭

ఇత్యాది మంత్రములను జపించుచు, మద్యమాంసాదులను గావలసి నంతదని త్రాగుచు గనుటొమలనదుమ సింధూరలేఖ (కుంభమబొట్టు) దిద్దుకొనియుండురు. అప్పుడప్పుడు కాళి మొదలగువానిపేర నొక మనుష్యునిఁ బట్టి హోమముచేసి యా మాంసమును కొంత దినుటగూడ గలదు. శైరవి చక్రమునఁ బ్రవేశించి మాంసమును, మద్యమును నేవినవకున్న వారిఁబట్టి చంపి హోమముచేయుదురు. ఇత వారిలో నహరి యనఁబడువాఁడుచచ్చిన మనుష్యులను-పీనుగల-మాంసమును గూడ దినును. అజరి వజరిలను జేయు వారు మాత్రపురిషములను గూడ నేవించురు.

వారిలోఁ బోరీమార్గులు, బీజమార్గులు అని రెండుతెగలు కలవు. పోరీ మార్గులనువా రొకరహస్యస్థలమును భూమిక్రిందనో మఱియొక కావుననో యేర్పఱచుకొని యచ్చటి ప్రీ పురుషులు, శాండాలికలు, అక్కచెల్లెల్లు, తల్లులు, కోడిండ్లు మొదలగువారందఱునుజేరి, ఎంగిరిమంగలమును మఱి

లేక యందఱును మాంసమును దివి మద్యమును దానముచేయుదురు. ఒక యాచుదానిని దిగంజరజేసి, దానిపేరు 'దుర్గాదేవి' యని పెట్టి, దానిగుప్తేంద్రియమును బయలుపరిచుటను బూజించుదురు అట్లే ఒక పురుషుని వస్త్రహీనుజేసి వాని గుప్తేంద్రియమును స్త్రీలందఱును పూజించుదురు. సారాయి ద్రాగి త్రాగి యున్నట్లు త్రైవపుడు స్త్రీల యెదలఁగప్పియున్న తైరలన్నిటిని నొక్క మంటి పాత్రలోఁ బదపేసి యన్నియుఁ గలియజేసి, యొక్కొక పురుషుఁడును దానఁజేయివేయఁగా నెవరె తిజనము వానిచేతి కట్టునో దానితోఁ దల్లి, సోదరి, కూతురు, కోడలను వాచివరునం నెన్నక సంభోగించును. అనమయమున నాత్మీ దానికి దార్యయగును; మఱియు ముత్రేక్షి-నల్లెల్లి రెప్పులతోను గట్టులతోను ఒకరినొకరు గొట్టుకొందురు. ప్రాతఃకాలమునఁ గొంతజీతబి లేపించి యుండగనే యొక్కడివారక్కడఁ దమతమ యింద్రకుఁ బోవుదురు. అప్పుడు తల్లితల్లియే, కూతురు కూతురే, తోఁబట్టువు తోఁబట్టువే, కోడలు కోడలే యగును. బీజమార్గము స్త్రీ పురుషులు సమాగమ మొనర్చినవీరవ నా వీర్యమును నీటిలోఁ గలిపి త్రాగుదురు. ఈ మూరు బీరకర్మములను ముక్తికి సారనములని నమ్ముచున్నారు; వీరు విద్య, లలోచనము, సుజననము మున్నగు నవి లేకయుండుదురు.

ప్రశ్న:- త్రైవమతమువారైన మంచివారా?

ఉత్తరము:- మంచివారెట్లగుదురు? "ప్రేకనాథుని వంటివాఁడే భూతనాథుడు" వామమార్గము మంత్రోపదేశముఁ జేసి ధనాపహరణము జేయునట్లే, త్రైపుణును "ఓం నమశ్శివాయ"యను మొదంగు వంశాక్షరి మున్నగు మంత్రముల నుపదేశించుచున్నారు. దుద్రాక్షులను, భస్మమును దరించుకొనుచున్నారు మంటితోను, బాషాణములతోను లింగములను జేసి పూజించుచున్నారు. మఱియు హర హర యనియు, బంజమ్మనియు, పేకకూఁతవంటి బిడ బిడి కల్లమును నోటితో చేయుచున్నారు. దానిఁ గారణము "చప్పల్లి వంశము నోటితో చేయు బంబం నాదములవలనను, బాద్యతి ప్రసన్నురాయను, మహాదేవుఁ డప్రసన్నుఁడనగునని"చెప్పుచున్నారు. ఏలయనఁగా భస్మాసురుని యెదురి మహాదేవుడు వియవఁజాలక వెన్నిచ్చి పరుగెత్తినప్పుడు వంచన జేయుచును బంబం నాదములు, చప్పల్లు చేయఁబడినవని చెప్పుదురు. ఇతనట్లే

దవుడం శర్దమువలనఁ బాపవరియప్రసన్నురాలను, మహాదేవుడు ప్రసన్నుడు నగునని చెప్పుచున్నాడు. ఏలయనఁగాఁ బాపక శండ్రియైన దక్షప్రతాపతి తలను మహాదేవుడు ద్రుంచి నిప్పులోఁ జడవైచి యా మొందెముమీద నొక మేతతలను దెప్పించిపెట్టెనని చెప్పుచును. దానివలన దవుడంవలనఁ గలుగు శర్దము మేతకూతవంటిదని వారు నమ్ముచున్నారు. శివరాత్రిని బ్రోవ ప్రతముఁ జేయుచున్నాడు. ఇట్టివానిని జేయటవలన ముక్తి కలుగునని నమ్ము చున్నారు. కావున వామమార్గంబుఁ బట్టిన పిచ్చియే పీరినని బట్టియున్నది. పీరిలో జెవులకు దూట్లుబొడుచుచునువారును, నాథ, గిరి, పురి, వన, అరణ్య పర్వత, సాగరు లనువారును, గృహస్థులను శ్రైష్ఠలై యున్నారు. కొందఱు రెండశ్వములమీఁది స్వారి చేయుచున్నారు. అనఁగా వామశ్రైవ మతముల రెండి ననుసరించుచున్నాడు. మఱియు నెందఱో వైష్ణవు లిట్లుండుట కలదు. వారం లక్షణము :-

అంతకాల్తా బహిశ్చైవాః పరాపర్యే చ వైష్ణవాః ।

నానారూపములు కౌలా వివరంతిహ మహితలేః ।

(కౌలోపనిషత్తు. కులాశ్రవ శంక్రిము-౧౧. ఉల్లాసము చూడు)

ఇది శంక్రములోని శ్లోకము లోగ కాత్తులును-వామమార్గమును, బయటికి శ్రైష్ఠులును-దురాక్ష దగ్గురారణఁ జేయువారునునై నతలందు వైష్ణ వులమనియు, విష్ణువు నుపాసించువారమనియుఁ జెప్పుకొనుచున్నారు. ఇట్లు నానారూపములు దార్పి వామమార్గము ప్రపంచమున నందరించుచున్నాడు.

ప్రశ్న:- వైష్ణవులైన మంచివారా :

ఉత్తరము:- ఏమిమంచి : మన్నుమంచి : వారెంతో పేరు నంత. వైష్ణవుల చిత్రములను జూడుడు వారు విష్ణువునకు దాసులఁట. చక్రాంకితు లైన శ్రీ వైష్ణవులగు వారందఱుకంటె సుత్తములఁట ఇవన్నియు వ్యర్థ లాపములేదని మఱి యేమియులేదు.

ప్రశ్న:- అన్నియు వ్యర్థలాపము లేనాఁ కావు అన్నియు నిజములే. చూడుడు : లలాపమున నారాయణుని చరణారవిందమువంటి తిలకమును. దాని నడుమ నొక పచ్చని శ్రీయను రేఖయు నుండును. కావుననే మేము శ్రీవైష్ణవులమని పిలువఁబడుచున్నాము. ఒక నారాయణునిదగ్గ మఱి యెవ్వ

రిని మేము నమ్ముము. మహాదేవుని లింగమును జూడనుగొనఁ జూడము. ఏలయనఁగా. మా లలాటమున విరాజమానమైయున్న శ్రీ లక్ష్మీతుల్యులు చున్నది. అలమందాదాది స్తోత్రములు పఠించుచున్నాము. మంత్రపూర్వముగ నారాయణుని బాధించుచున్నాము. మేము మాంసముదినము. మన్యము ద్రాగము. మఱి మేము సుందీవార మెందులకుఁగాము :

ఉత్తరము:- ఈ మీ తిలకమును హరిహరదాశ్మతీయనియు, నీ బిచ్చుని రేణు శ్రీయనియు సమ్ముటగూడ వ్యర్థమే. ఏలయనఁగా నేను నీ లలాటమునఁ జీత్రవిచిత్రములు వ్రాయఁబడునట్లే యీ మీ లలాటమున వ్రాయఁబడి చిత్రమును మీ చేతననియే. మీ లలాటములందు బిష్టువు పొదరిపా మెక్కుడి నుండి వచ్చినది: ఎవఁడై నను వైకుంఠమునకుఁబోయి బిష్టుపాద చిహ్నము లను లలాటమునఁ జేయించుకొనినాఁడా యేమి:

నివేకీ:- మఱి యీ శ్రీయనునది జగమా చేతనమా :

వైష్ణవుఁడు:- చేతనము

నివేకీ:- మఱి యీ రేణు బిచ్చమైయున్నది రాన శ్రీ కాదు. ఈ శ్రీచేయఁబడినదా, చేయఁబడనిదా చెప్పుదు : చేయఁబడనిదంటిరా యిది శ్రీ కానేరదు ఏలయనఁగా దీనిని నిరకమును మీరు మీ చేతితోఁ జేయుచున్నాడు. మరల నది శ్రీ యెట్లుకాఁగలదు: మీలలాటమున శ్రీయే నివసించుచున్నదన్న నెందఁజో వైష్ణవులు కాంతిలేక వికారముఁబుంఁజో నేల గానవచ్చుచున్నారో తెలియదు. ముంమున శ్రీయంటి యింటింటి పెల్లిలికమెత్తుకొనుచు సదానర్తమనుచుననుదీగి, పిండి, వియ్యము మున్నగువానిఁ దెచ్చుకొని పొట్టఁబోసికొనుచు నేల తిరుగుచున్నాడు: నొసఁబడి శ్రీయన్నదనుచు మహాచరిత్రులవంటి పనులు చేయుట గడు హేయమును, అట్లాసదము నై యున్నది.

వీరిలోఁ బరికాయఁదనుపేరుగల వైష్ణవరక్తుఁడొక్కఁడందెను. ఆరఁడు దొంగతనముచేసియు, దాచుట గొట్టియు, మోసము చేసియు, బలంపొత్తు నుపహరించి వైష్ణవులకు దానము చేయుచుండెను. ఒకనాఁ డపహరించుటకు సొత్తుగాని, దోచుకొందుచున్న నొక మనుష్యుఁడుగాని దొంగతనండున మహా వ్యాకులతఁజెంది ఏర్పియై తినట్లు తిరుగుచుండుగా తనరక్తుఁడట్లు దుఃఖపడుచున్నాఁడని నారాయణుఁడుచూచి, కనిపరించి, యొక వైట్టివేషమాని, యంగ

రములు మొదలగు యాషణములు దరించుకొని, యొక బండినెక్కి.. యశని కలిములుఁదై వచ్చెనఁట. పరికాలుఁదా వచ్చుచున్న బండిని సమీపించి, “నీ వస్తువుల నన్నిటిని త్వరగాఁ గ్రించదించి పెట్టుము, లేనిచో నిన్నుఁ జంపెద” నని యా నెట్టి ననెనఁట. నెట్టి తనపైనున్న వస్తువులన్నిటి నొక్కచోక్కటిగాఁ గ్రించఁజెట్టుచుఁ జేతనున్న యుంగరమును దీయఁ గొంత యాలసించినందు లకు పరికాలుఁదా నెట్టి ప్రేలుగోసి యుంగరమును బుచ్చుకొనఁగా నా మాయా రూపియైన నారాయణుఁడు మహాప్రసన్నుఁడై యశనికిఁ జతుర్ముఖములతో దర్శనమిచ్చి నీవు నాప్రియదత్తుఁడవు ఏలయునఁగా నీవుకొంగరముఁజేసియు, బలవంతముగా నసహించియుఁ దెచ్చినదనమంతయు వైష్ణవులకువినియొగ వజరుచున్నావు. కావున నీవు దన్యుఁడవు అని యశని వర్ణించెనఁట. ఏమృత నా పరికాలుఁదావస్తులను దీసికొనివెదరి వైష్ణవులకు సమర్పించెనఁట.

మహాకప్పరాక వర్తకుఁడు పరికాలుని దనయొద్దఁ గొలుపుంచుకొని, పడవలోఁ దనలోఁ గూర్చుండఁజెట్టుకొని దేశాంతరమునకుఁబోయి మరల సర్ప దసుండి యాపడవలోఁ బోకఁగ నించుకొని వచ్చుచుండఁగా బ్రోవలోఁ బరి కాలుఁదొక గుండుపోతనుదీసి దానిని నగముగా రెండు బ్రద్దలు చేసి తన యజ మానునితో ‘విడిగ’; ఈ నా నగముపోతను బడవలో నుంచదెందు; మఱి నాకొక కాగితపుముక్కను, “ఈ పడవలో నగముపోత పరికాలునిది కందని వ్రాసియందనఁగా దానికావ ర్తకుఁడు “కావలసియుండిన వేయిపోతలను దీసి కొనుము. చింతలే” దని పరికాలునకుఁ బెప్పెనఁట. కాని యశఁడు, “వందు, వందు, అన్యాయముగ దీసికొనుటకు నేను ధర్మహీనుఁడనుగాను; నాకానగము పోతయే చాలు” అని తన యజమానునికి సమారాసము చెప్పఁగా నావ ర్తకు డమాయకుండగుటవలనఁ బరికాలుఁడు చెప్పినట్లే వ్రాసియిచ్చెనఁట.

ఏమృత నాపడవ తనదేశమునకు వచ్చిచేరఁగాఁ బోకఁగను దిందుటకుఁ బ్రయత్నము చేయఁజొచ్చెనఁట. అప్పుడు పరికాలుఁడు ‘నానగముపోతలిం’దని తనయజమాను నడుగఁగా నతఁడు (పరికాలుఁడు పెట్టియుండిన) యా నగము పోతలనే తీసి యియ్యబోయెనఁట. కాని పరికాలుఁడు, “ఈ పడవలోని నగము పోతలు నాయవి; నానగము నేను దీసికొనయేరరెద” నని యశనికిఁ బోల్లా దనారంభించ నాకలహము బంపై రాజపురుషులయొద్దకు బోవలసిరాఁగాఁ బరి

కాయుడు, వర్తకుడు దనకువానియిచ్చిన (పదపరోని సగముపోతలు తన పని వ్రాసియిచ్చిన) లేఖను వారికిఁ జూపెనట ఆ వర్తకుఁ డెన్నియొవిరముంఁ జెప్పిననుయతఁడు వినక సగముపోతలను దీసికొనిపోయి వైష్ణవులకు సమర్పింపఁగా వైష్ణవులు మిగులసంతసించిరట. ఇప్పుటికి నా దొంగయు, దోషకుకాయునగు పరికాలుని విగ్రహమును దేవాలయములలో నుంచుచున్నాడు. ఈ కథ రత్నమాలలో వ్రాయఁబడియున్నది. దీనివలన వైష్ణవులును, వారి నేవకుఁడును, నారాయణుఁడును అను నీ మువ్వరు దొంగలగుంపులోఁ జేరినవారగుదురో కారో బుద్ధిమంతులే యూహింపవచ్చును

ఈ మత మతాంతరముల వారిలో నొకానొకఁడు గొంత మంచివాడై యున్న సుందవచ్చునుకాని యా మతమందుండుటచే నవిఁడు బుద్ధముగ మంచివాఁ డెన్నఁటికినిగానేరఁడు. ఇతఁ జూడుడు. వైష్ణవులలోను లేదములు కలవు. వేఱు వేఱు విరములైన తిలకములను, హారములను ధరించుచున్నారు. రామానందు లిలుప్రక్కలను గోపీచందన రేఖలను, నరుమ ఎఱ్ఱని రేఖను, దీమావతమువాద్యు రెండు సూక్ష్మరేఖలను నరుమనొకనల్లనిరుక్కను, మారపులు నల్లనిరేఖను, గొరులను బంగాళీలు జాడువంటి రేఖలను, రామప్రసాద పాల్వరాయకులు రెండర్థచంద్రాకారరేఖలను నరుమ నొక శెల్లిని గుండ్రని బొట్టను డెట్టకొనుచున్నారు మఱి వీరిమాదిలు గడువింతలములుగానుండును. రామానంద సాంప్రదాయకులు నారాయణుని వక్షస్థలమున నెఱ్ఱనిరేఖ రక్షిచిహ్నుమనియు, గోసాయిలు శ్రీకృష్ణచంద్రుని హృదయస్థలమున రాద విరాజమానురాలై యున్నదనియు నిత్యాదులు వచింతురు.

రత్నమాలలో నొక కథకలదు. అదేమన, నొక మనుష్యుఁడొక తెట్టు క్రిందఁబరుండి నిద్రపోయి యా నిద్రలోనే మృతించెనట. ఆ తెట్టు మీద నొక కాకి కూర్చుండి మలము విరువఁగా నది వాని లంఠాటమునఁ దిరిగికారమై యుండెనట. యమదూతలు వానిని గొనిపోవుటకు రాగా నంతలో నిష్టుదూతలును విచ్చేసిరట యమదూతలు మా స్వామి యాజ్ఞానుసారము మే మీతనిని యమలోకమునకుఁ గొనిపోయెదమనియు అట్లే విష్టుదూతలు “మా స్వామి యాజ్ఞాపించినట్లే తనిని మేము వై కుంతమునకుఁ దీసికొనిపోవుదు” మనియు నిలువక్షముం దూతలు పరస్పరము జగదమాదఁ జొచ్చిరట కొనకు-

చూడును; ఏని ముఖమున వైష్ణవతీలక మున్నది కద; మీరెట్లు తినికొని పోగలుగుదురని విష్ణుదూతలు చెప్పగా యమదూతలు నిరుత్తరులై, పెదలి పోయినట్లు. అప్పుడు విష్ణుదూతలు సుఖముగా వానిని వైకుంఠమునకు గొని రాగా నారాయణుడు చూచి వానిని వైకుంఠముననే యుంచుకొనెనట. ఇట్ల కన్నాత్తుగా నేర్పడిన తీలకమునకే యంతటి మాహావ్యము కలదన్న, ప్రీతి పూర్వకముగా, దమ చేతితో, తీలకమును దరించుకొనువారు సరకమునుజూక నేరుగ వైకుంఠమునకే పోయెదరనుట కాశ్చర్యమేమిది:-

చిన్న తీలకమును తెట్టుకొనుటవలననే వైకుంఠమునకు బోవుదురన్న ముఖమునంతయు లేపనము; తేసికొన్నను లేక ముఖమునంతయు నలుపుచేసి కొన్నను, దేహముమీదలేపనము; తేసికొన్నను వైకుంఠమునుదాటి దానికంటె సుత్తమలోకమునకును బోవుదురా లేదా యని మే మరుగుదుము; ఇవన్నియు వ్యర్థాలాపములనుటయే నిక్కము. ఈ వైష్ణవులలో ననేకులు కొయ్యతో, తేసిన తొవినరాదురై. మంట వేయుచు, జడలు పెంచుచు, సిద్ధవేషముచూచి కొంగవలె ర్యానావస్థలోనుందురు. గంజాయి చదస్సుల పొగలుపీర్చియు, రంగు ద్రాగియు గన్నులెఱ్ఱతేసికొనియు నుందురు. పిడితేదన్నము, పిండి, గవ్వలు వైసం కొఱకు తిచ్చుచుత్తురు, గృహస్థుల పిల్లవాండ్రను మోసముచేత; దమ శిష్యులుగా, తేసికొనుచున్నారు. దాలవఱకు పీరిలో, తేరువారు కూలిపనిచేసి బ్రతుకు వారే. ఎవరై నను విద్య నత్యసించుచున్నవారిని జదువవలదని చెప్పుచున్నారు. ఏయనగా:-

పరితవ్యం తదపి మర్తవ్యం దంత కటాకఢేరి కింశ్చ మర్తవ్యమ్

సంతులకు విద్యతో నేమిపని, ఏయనగా విద్య నత్యసించువారు గూడ; జచ్చుచున్నారు మఱి దంతకటాకట మేలచేయవలెను; సాధువులు నర్తి కం దిరుగవలెను; సంతులకు నేవ చేయవలెను. అట్లే రాముని భజియింప వలెను మౌర్యము. అవిద్య-స్వరూపమునుజూడగోరువారిబాధిపూతగాండ్రను వారియొద్దికిఁబోయి వారిం జూచివచ్చినఁ జాలును. వారికి తల్లిదండ్రులంతటి వారై యున్నను వారిని "అర్థాయి" "అమ్మాయి" అనియే పిలుతురు. వీరివలెనే చూలండిలు, నూలండిలు, గోదడిలు, గుంపులుగుంపులుగానుండునుకరెసాయిలు.

అశారీలు, రాస్యతీలు, బోగీలు, బొమ్మలు మొదలయినవారును గలరు. వీరందఱు నొకే తరగతివారు.

ఒకప్పుడొక బాధిపూత శిష్యుడు నీరు దెచ్చుటకు నూతియొద్దకుఁ బోయి 'శ్రీగణేశాయ నమః' అను మంత్రమును "ప్రీగనే సాఽ నమే" అని జపించుచుండఁగా నది గూర్చుండియున్న వండితుఁ డొకఁడాయుడును పాతమును విని వానితో నతఁడు ఓసాధూ! నీవు పాతముచేయుచున్నది తప్ప: "శ్రీగణేశాయ నమః" అని జపించుచుని చెప్పెను. ఆ మాట వినిన తత్కణమే యా శిష్యుడు చెంబులో నీరు వింపుకొని పెక్కి తన గురువుతో, "ఒకఁడొకఁడేను పాతముచేయునది విని తప్పని చెప్పుచున్నాఁడు" అనెను. ఆ మాట చెవిని విడఁగానే యా బాధిపూతగురువు 'దావియొద్దకువచ్చి, వండితుని జూచి నీవు నా శిష్యుని మనస్సు చెదరఁగొట్టుచున్నావా: నీవు చదివినదేమి! నీకు తెలిసిన దొకపాతము. చూడు: నాకు "ప్రీగనేసాఽనమే" "ప్రీగనేసాయ నమే" అని మూడుపాతములు వచ్చుననెను

వండితుడు:—ఓ సాధుగారు! వినుఁడు: విద్య మహాకఠినమైనది, దది వరున్న నది లభింపదు.

బాధి:—పోరా పో. విద్యాంసులనందఱు నిరిదివేసినాను. తంగులో కలిపి గ్రాగివేసినాను. సంతకుం మహత్తు నేమనుకొన్నావు. కావదవు నీ నేమెఱుఁగుదువు:

వండితుడు:—మీరు విద్య చదివియుండినయెడల నిట్టి యపశబ్దముం నుచ్చరింపకు పోదురుగద: అన్ని విధములు మీరు తెలిసియుండునే:

బాధి:—ఒరే: నీవిప్పుడునాకుగురువయ్యెడవా: నీయుపదేశమునునేవినను.

వండితుడు:—బుద్ధితే వట్టికున్న వినుచెక్కడ. ఉపదేశము వినుటకు గాని, తెలిసికొనుటకుఁగాని విద్య కాపనియున్నది.

బాధి:—కాత్రముల వెంత చదివియున్నను సంతకుం నన్నాదించనివారు ఏమియు! జరుపనివాఁడవియే తెలియవలసినది.

వండితుడు:—దొను: మేము సంతకుం నేవ చేయుదుముగాని, మీ వంటి సోమతిపోతుల నేవచేయుము. ఏలయనఁగా నజ్ఞములు, విద్యాంసులు, రత్నాత్ములు పరోపకారము చేయువారు నగు వురుపులే సంతకుల బదురురు.

కాబీ:-చూడు! మేము రాత్రింబవళ్ళు గుడ్డలులేక దిగంబడులమై, మంటల నెగలో, గూపుండి, గంజాయి చరస్సుల పొగను మిరిమిల పీల్చుచుండుము. ఒక్కొక్క పర్యాయమునకు మూడేసి చెంబుల భంగును చులకనగ త్రాగు చుండుము. గంజాయి, భంగు, దత్తులము, ఆసు వీనియాకులను కాకమువలె వడుకొని తినుచుండుము. పాపాణమును, నల్లమగదును గూడ మ్రుంగివేయు దుము. మత్తులో, ఇదీ రేయింబగళ్ళు నిర్విచారముగా నుండుము. పశ్చిమంతు మనదియే లేదని మేము కలఁచెదము తిచ్చమై త్తి రొడ్దెలు చేసికొని తినుచుం డుము. ఎవరు మాయెద్దఁ బడుచినను వారికిగూడ నిద్రపట్టనట్లు రాత్రంతయు దగ్గుచుండుము. ఇత్యాది సిద్ధులను, సాధుత్వములను మాయండున్నవి మఱి నీవు మమ్మెందులకు దూషించుచున్నావు: ఒరే! తెలివిదెచ్చుకో; నీవు నన్ను దీరింతువేని నిన్నిచ్చుదే భస్మము చేసివేసెదను నుమా:

పండితుడు:-ఇవన్నియు ససాధువులయు, మూర్ఖులయు, విద్యావిహీ నులయు లక్షణములే కాని సాధువులవి కావు. వినుము! 'సార్వోధి పరాణి రర్మ రియాణి స సాధు:' రర్మయు క్తములైన పనులు చేయుచు, నెల్లప్పుడు ఐరో పకారముననే ప్రవర్తించుచు, దుర్గుణములు లేనివాడై విద్యావంతుడై సత్కృ తదేవమువలన నందఱు సుపకారమును జేయువాఁడు సాధువనఁబడును.

కాబీ:-పోరాపో! సాధువుల కర్మములు నీలేమి తెలియును! సంతకుల కి నేమవి యొందినావు: సంతకులతో వాదము వలదు. లేకపోయినఁ జూడు: "చిమటా పట్టకారుతో నొకరెల్లి వీడ్చి కొట్టిరినా, నీ జుట్టు ల్గొడ్డలగును నుమా.

పండితుడు:- సరి! కాబీగారు: మీ రోటికిఁ బొందు; నా మీద గోప మువలదు. రాజ్యమెట్టిదై యున్నది మీరెఱుంగదుకాఁజోయి. ఎవరినైనను గొట్టి రిరా వట్టవడుదురు. చెఱిసారి ననుభవించవలసి వచ్చును. లెత్తెప్పడెల్లలు దినవలసివచ్చును. లేదా మిమ్ములనే యెవరైనఁ గొట్టిన మీ కప్పు డేమిసేయు దురు; ఇది సాధుల లక్షణము కాదు.

కాబీ:-పోదము పదరా శిష్యుఁడ! ఎటువంటి రాక్షసుని ముఱమును జూపిరివిరా!

పండితుడు:-మీరెన్నఁడును మహాత్ముల సహవాసము చేయలేదు చేసి యుండిన మీయం దిట్టి మూర్ఖత్వముండెరిది కాదు.

బాబీ:-మా యంతర మేమే మహాత్ములము. మాకు మఱి యొకరికీ నవనరమే లేదు.

పండితుడు:-దౌర్భాగ్యులగు మీ బోటివారి కీలాటి బుద్ధియే కలిగి యీ మాన పెక్కుకై యుండును.

అంత బాబీ తన స్వస్థానమునకు బోయి కూర్చుండెను. పండితుడు తన యింటికి వెదలిపోయెను. ఇత సాయంత్రాలము భాగం హారయియ వీడ్చుట నా బాబీ పెద్దవాడని దానించి యతనియొద్దకు బాటలనేడలు వచ్చి “దంకోత దంకోత” అని సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసి కూర్చుండిరి. అప్పుడా బాబీ వారితో నొకని జూచి యిద్దనియొ ఒరే రామదాసీయా! నీవేమి చదివినావు? రామదాసు:-మహారాజా! నేను ‘వేన్నునహసరనామ’ చదివినాను.

మఱియొకని(జూచి:-ఒరే గోవిందాసీయే! నీవేమి చదివినావు?

గోవిందదాసు:-నేను “రామనతవరాజము”ను ఫలానా బాబీయొద్ద నేర్చినాను. అప్పుడు:-

రామదాసు:-మహారాజా, మీరేమి చదివినారు?

బాబీగారు:-నేను గీతను జదివినాను.

రామదాసు:-ఎవరియొద్ద?

బాబీగారు:-పోరా డుజ్జవా(డా! నే నెవ్వరినిగాని గురువుగా జేసికొన్నాను. చూడు నేను వరాగరాజమందుంగా నాకోత యచ్చరపు ముక్కకూడ రాకుండెను. పొదుగు రోవరిగల పండితుని జూచినపుడెల్లగీతలోని యొక్కొక యచ్చరమును “ఈ వంకర యచ్చరం పేరేమి” అని యడిగియడిగి పడునెవిమి యర్థాధములను నూరి చంపినాను. నేనొక్కనినై నను గురువునుజేసికొనరేడి నుమా.

అహా! ఇటువంటి విర్యాశక్తుడైతలం చదివెద్య ప్రితపడియుండరున్న మఱి యొక్కడ నుండనగును:

ఇత మాదకద్రవ్యములను సేవించుట, సోమరులై పడియుండుట, పోట్లాడుట, రోజనము చేయుట, నిద్రించుట, శంఠముల నూడుట, గండయ వాయించుట, నిప్పు రగులజేసియుండుట, స్నానము చేయుట, ఉడుకుట, వ్యర్థముగ నన్నిదిశలందు సంచరించుట మున్నగునవి తప్ప వీరొక మంచి

పని నెంతమాత్రముఁ జేయరు. తాంనై నను గజఁగించవచ్చును గాని యీ
 లాభం యాత్మలకు తోదపఱచుట మిక్కిలి యపార్థము. ఏలయనఁగాఁ జాం
 వజుకు పూద్రవర్ణముంలేనివారే కూర్చివేసి, నేందున్ని, నీరుమోపి జీవించువారే
 తమ తమ పనులు మానివేసి. కేవలము బాడిదఁ బూనికొని లాభ మొదలగు
 రిజితుంగుడున్నారు వారికి విద్యా నత్సంగముల మాహాత్మ్య పైతమాత్రము
 విశదము గానేరదు. వీరిలో 'నాకు'ం లోజుకు "నమఃశివాయ" అనుమం
 త్రమును లాభంకు "స్వనీంహాయ నమః" అనియు, రామావతులకు "శ్రీ
 రామచంద్రాయ నమః" లేక "సీతారామాభ్యాం నమః" అనియుఁ
 గృష్ణోపాసకులకు "శ్రీ రాధాకృష్ణాభ్యా న్నమః" "నమో భగవతే
 వాసుదేవాయ" అనియుఁ ఇంకొకరికు "గోవిందాయ నమః" అనియుఁ
 మంత్రములు కల్పించఁబడి యున్నవి. ఈ మంత్రములనే చెవిలోనూడి తత్వ
 బుడే శిష్యులుగాఁ జేసికొనుచున్నారు. మఱియు 'సర్వాయాః సారకాయ మం
 త్రమును బఠింపుము' అను నీలాటి మంత్రముల నుపదేశింతురు:-

జం పవితర సఖం పవితర దిర పవితర తులః ।

కం కహే మన పార్వతి తుంభా పవితర భూతః ॥

జలము పవిత్రము, స్థలము బవిత్రము. కావి పవిత్రము, సారకాయయు
 బవిత్రమని శిష్యుఁడు పార్వతి తుపదేశించెనట. లోకః ఇల్లి పాండిత్యముగం
 పాయులవలన జగత్తున జేమియుపకారము కలుగఁగందు । మఱి యీ లా
 టిలు రాత్రింబవళ్లును గర్జెలను, ఏఱుఁదిరుకలను గాల్పుచుండురు. ఒక నెలలో
 నెన్నియో రూపాయం కజ్జలను గాల్చి బాడిదజేయుచున్నారు. ఇట్లొక నెల
 కజ్జల మూల్యములో శతాంశధనమును వెచ్చపెట్టి కంబళి మున్నగు గుర్తల
 గొని యానందముగ కాలము గడుపవచ్చునే. వారికింకలేకెదివి మొదటినుండి
 కల్గును । ఇట్లా మంచిసెగఁ గాఁచుకొనుచున్నందుండే కద వారు తమంతట
 రాము తపస్కుల మని చెప్పుకొనుచున్నారు ఈ రీతినే తపస్కులయిన యెదల
 నదవిమనుష్యులు వీరికంటెను గొప్ప తపస్కులగుదురు. లేదా జరలు పెంచుట
 చేతను, బాడిదె పూనికొనుటచేతను తింకములు దిద్దుకొనుచుచేతను దపను,
 లగుదురన్న నట్లందఱును దపస్కులు గావచ్చును వీరు బైకి త్యాగులుగాను
 లోన గదు లోతస్యరావము కలవారై యున్నారు.

ప్రశ్న:- రవీరు మతానుయాయులు మందిరాలేనా :

ఉత్తరము:- కాదు.

ప్రశ్న:- ఎం మందిరారు కాదు : పాపాదాది మూర్తిపూజను నిరాకరింతురు రవీరుసాహెబులు పుష్కలలోపం బుట్టి, రదవతి, బువ్వయి పోయినారు. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులు పుట్టుచును బాహ్యమే రవీరుసాహెబులు విద్య మానుడై యుండెను. వేదాది పురాణములలో లేని విషయములను గూడ గవీరు సాహెబులు తెలిసికొనగలుగునంతటి సామర్థ్యములం సిద్ధులు సత్యమైన మార్గమును బాపినవారు రవీరులె మఱి వీరి మంత్రము “సత్యనామ రవీర” అను నిత్యములు.

ఉత్తరము:- పాపాదాదులను వదలి, మందమును, మెర్రలను, దిండ్రును, పాకోళ్ళను, దీపమును బాజించుచు పాపాదాదుల పూజకంటె దమ్మనయినది కాదు. రవీరుసాహెబులు పుష్కలలో బుట్టుచును బురుగుగా ఆంధ్రమున పుష్కల పోవుటకు మొగ్గయ్యెను. ఈతని గుఱించి యవతి నిన్నెల్లరు సమాచారము యథార్థమై యుంచవచ్చునని తోచుచున్నది. అదేమన (కాలలో నొక సారెలు యుండెను. వారు సంభాన రహితుడై యుండెను. ఒకనాటి రాత్రినమయమున వాడొక సంకునబడి పోవుచుచుగా నాశ్రయించున నొకపూం బుట్టిలో-ఆ రాత్రిమే జన్మించియున్న యొక శిశువు-వదియుంచుచు చూచి వాడొక పసికూనను దీసికొనివెళ్ళిన రాక్యచేతికిచ్చెను. అమె యా పిల్లవాని తెంచెను. అతడు యుక్తవయస్కుడై నేతవని చేసికొనుచు సంస్కృతము నేర్చుకొన వలెనను రంభతో నొక పండితునియొద్దకుఁ బోయి యడుగఁగా సరఁగు (మేము సారెవాండ్రకు నేర్చుచుని) యవమానపఱచెను ఇట్టి నేక పండితుల యొద్దకుఁ బోయి ప్రార్థించుచు వారిలో నొక్కఁడునునతనికిఁ జదువు చెప్పలేదు. అతడు కానే ప్రముఖులేక యత్యద్దమైన రాషను గల్పించి సారెలు మొదలగు నీవజాతివారికి బోధించుచు వారంభించెను. రంబూరఁ బుట్టుకొని పొదురు పొదిలు గల్పించుచు ముఖ్యముగాఁ బండితులను, కావ్యములను, వేదములను నిందించుచుండెను. శ్రాందము మూర్ఖులని బోరకు లోబడిరి. అతడు భావఁగానే జనులారని నొకసిద్ధునిగాఁ జేసికొనిరి. అతడు తన జీవితకాలమున రచించియున్న కృతులనే యతని శిష్యులు పాఠము చేయుచువచ్చిరి. చెవిని

వీరు మూర్తిపూజను జేయరుకాని, దాని కంటె నెక్కువగా దమగ్రంథములనుబాదించుచున్నారు ఇది మూర్తిపూజ కాదా యేమి: ఒక జననదార్శమునకుఁ దలవంచి సమస్కారము కాని, పూజకాని చేయుట మున్నగు ననన్వియము మూర్తిపూజలే. చిగ్రహారథకులు దేరగాండ్రవలె తమ తమ దురాజములను దెబ్బ పొట్టపోసికొనునట్లే వీరుగూడ చేయుచున్నారు. పూజారులు మూర్తిని దర్శింపఁ జేసి, దక్షిణలను దెబ్బించునట్లే యీ నానక సంఘము గ్రంథమునకుఁ బూజ చేయుచుఁ జేయుచుచు దక్షిణలనుగూడఁ దెబ్బించుచున్నారు. మూర్తిపూజకులు వేదములను గౌరవించునంతగా నీ గ్రంథసాహిబువారు గౌరవించరు. వీరు వేదములను చినలేదు, కనలేదు అనుటకంటె మఱి యేమనగలము: వేదములను వినియో కనియో యున్నప్పుడు హతులు దురాగ్రహాలు కానట్టి బుద్ధి మంతులందఱు 'వా రేనంప్రదాయము వారై యున్నను' వేదమతమును స్వీకరింతురు. అయినను వీరందఱుఁ బనికిమాలిన భోజన నిర్బంధములను మాత్రము చాలవఱకుఁ దొలగించియున్నారు. దీనిని దూరపఱచినట్లే విషయానర్థి. దురతిమానముగూడ వర్జించి వేదమతమును వర్జిల్ల జేయుదు రేని కరుమువయోగకరమై యుండును.

ప్రశ్న:- దాదూపంతురి మార్గమైనను మంచిదేనా .

ఉత్తరము:- వేదమార్గమే మంచిది దానిని బట్టిగల్గిరికా బట్టుకొనుదు. లేనిచో నెల్లప్పుడును మునుఁజలు వేయుచునేయుండురు. వీరి మతమున దాదూజీ యను నతఁడు గుజరాతునఁబుట్టి, కొంతకాలమునకుఁ దిమ్మట జయపురమునకు నటీపముననున్న 'అమేరు' పట్టణమునకువచ్చి యుచ్చట నివసించుచుండెననియు, నా స్థలమున గానుగాడి జీవించుచుండె ననియు జెప్పుచున్నారు. సృష్టిలోని విచిత్రతల నేమనవచ్చును ; అట్టి దాదూజీగూఁగఁ బూజింపఁబడ నారంభించెను. ఇప్పుడు వేదాది శాస్త్రోత్తముల నన్నిటిని మానివేసి కేవల "దాదూరామ దాదూరామ" అని జపించుటవలననే తమకు ముక్తిఁబొందునని యతని శిష్యులు నమ్ముచున్నారు సత్యమార్గోపదేశకులు లేకపోయినపుడేకదా! ఇట్టి విపరీతముల కవతాళము కలిగి యవి యాచారమునకు రాఁగలుగును.

కాహపురమున "రామన్నేహి" యను మత మొకటి యిటీవల బయలుదేరినది. ఆ మతమువారు వేదోక్తదర్శముల నన్నిటిని మాని వేసి "రామ

రామ" అని పిలుచుచున్న మందిదనియు, నందే జ్ఞానము, ద్యానము ముక్తి
ఇవన్నియు కలవనియు నమ్ముచున్నారు కాని యాతరియైనపుడు రామనామ
ములో నుండి కొద్దెకాని, కాకముకాని వచ్చుచులేదు. అట్టి తోజనపానాదులు
మాత్రము గృహస్థుల యిందగ్గలోనే లభించును. ఇది వారుగూడ మూర్తిపూజను
దిక్కురించుచున్నారు. కాని రామే స్వయం విగ్రహరూపుడై కూర్చున్నాడు.
మఱి రామంబానికి రామక్కలేనిది యానందమే కలుగ దన్నట్లు వారు విశే
షముగ ప్రేర సహవాసమందే యుండుచున్నారు.

ఇతర నీ రామన్నేహిలను వారి మతవిషయమున గొంత వ్రాయదుము:-

రామచరణు'దను సాధువొకరుండెను. ఆతనిమతము ముఖ్యముగా
కాహపురమున-మేవాద యను స్థానమున-వ్యాపించినది. ఆ మతస్థులు "రామ
రామ" అనుచునే పరమ మంత్రమనియు, ఇరవనిర్దాంతమనియు, నమ్ము
చున్నారు. వారి మతగ్రంథమొకటి కలదు అందు సంతదాసాదులు చెప్పిన
వచనములు వ్రాయఁబడినవి అందీవచనము వ్రాయఁబడియున్నది:-

భగవ రోగ తల హి చిట్కా, రట్కా, నికంజన రాతి :

తల జమ కా కాగజ పట్కా, కట్కా కరమ తల జాజాపాపీఁ సుమరణ. ౧౦౦

రామరామ యని చెప్పుటచలననే యజ్ఞానమను భ్రమకాని, పాపము
నకు, దగిన యమరాజు శాసనము కాని, చేసిన కర్మలు కాని యెన్నటికైన
దూరము కాఁగలవా : ఇట్లు దూరమగుననుచు సంభవమో; ఆసంభవమో; బుద్ధి
మంతు లాహించి కనుగొనఁదగును. ఇది శేవలము మనుష్యులను పాపకూప
ములో, బిడఁద్రోసి మనుష్యజన్మమును నష్టపఱచుటయే యననొప్పును. వీరికి
ముఖ్య గురువైన రామచరణు' దేమి చెప్పుచున్నారో గమనింపుడు:-

మహామా వాచ పృథావకీ, సుటో నవరణ రివ లాతి.

రామచరణ రసనా రటో, క్రమ నకం యద జాజా ౧౦

జీవ జీవ సుముఖ్యా నాచ కూఁ, పో నది తరక్కా పార.

రామచరణ జో వీరక్కా, పో హి జమకే ద్వారా ౨౦

రామ చినా నది యూరి విశాయో.

రామ రజక పూట్కా నది క్రమ్మా, రంద జరు మార దేజి వరకమ్మా.

రామ కహి తనకూ రై వాహి, తీవ రోకమే కీరరి గాహి. ౩౦

రామ రదిక జమ జోర వ లాగై

రామ నామ రిధి వతుర తరాహః దగతి హేతి దితార హీ రరహీః
 ఊంధనీర కుం లేద విదారైః సోతో జనమ ఆవతో హృతైః
 సంతాః తై కుల దీప్తి వాహీః రామ రామ కహ రామ సహాహీః
 ఐపో కుం తో కీరితి గావైః హరి హరి జన తౌ పారన హవైః
 రామనంతాః కా ఆం స ఆవైః ఆవ ఆవకీ దిద్ధిసమగావైః నామవ్రతావముః

వీని ఖండనము

మొదటి రామచరణాదుల గ్రంథముల నవరోకించుటవలన నతఃపూర్వ
 సరళస్వరూపముల గ్రామీణుఁడుగా నుండెననియు, నతఃదేమియుఁ జదివియుం
 దలేదనియు తెలియవచ్చుచున్నది. లేనిచో నట్టి వృథారూపముల నెందులకు
 వ్రాసియుండును; రామ రామ యని నుడువుటవలనఁ గర్మ విమోచనము కలు
 గుననుట వీరి భ్రమయేకాని మఱియేమియుఁ గాదు. దీనివలన వీరు తమ జన్మ
 ములనే కాక యితరుల జన్మములఁ గూడ నష్టపఱచుచున్నారు. యముని తయ
 మన్న రాం గొప్పది. కాని రాజతటలు, కొంగలు రోవుమగాండ్రు, పులులు,
 పాములు, లేళ్ళు, దోమలు మున్నగువాని తయమైన నెప్పుడును దూరమగుటలేదే.
 ఇష్టమైనట్లు రేయింజవళ్లు రామరామ యని మొఠ యజదిన నేమియుఁ గాదు
 గద. చక్కెర చక్కెర యనుటచే నోరుతీసి రానట్లు సర్వభాషణారి కర్మములు
 నేనింపక లేవల రామ రామ యనుటవలన నేమియుఁ గాదు. ఇత రామ
 రామ యనునపుడు వీరి రాముఁడు వినఁదేని బ్రతికిననాళ్లు అజదినను వినఁద
 నుటయే. విసురన్న రెండవతూరి రామ రామయనుట వ్యర్థము. వీరు తమ పొట్టి
 వింపుకొనుటకును, ఇతరులజన్మగూడ వ్యర్థము చేయుటకొఱకు నీ పాపంధమత
 మును స్థాపించియున్నారు వీరు తమపేరు 'రామ స్నేహి' లని పెట్టుకొని
 ముందంతోఁ గూడి 'రాందస్నేహి'ల పనులు చేయుచుండుట చూచియు, విని
 యుఁ గడు విచారఁ బొందుచున్నాము ఎచ్చటఁ జూచిన నచ్చట విధవలే యీ
 సంతుల నావరించుకొని యుండురు. ఇట్టి పాపంధము నదువకపోయిన నీ యా
 ర్యావర్తమున కీ దుర్దశ యేల వాటిర్లియుండును; వీరు తమ కిమ్యల రుప్పిష్ట
 మును దినిపించురు. వీరికి స్త్రీలును నలుపుఁగాండి రందప్రణామము చేయు
 దురు. ఏకాంశమునందు స్త్రీలును. ఈ సాధువులును జేరి రిధి లొనర్చు
 చుండురు.

ఇక వీరి మఱియొక కావ మర్వాదీదేశమునకుంగల "తేదాసా" గ్రామమున వెలువడినది. దానివర్తిత్ర యేమనఁగా:- రామదాసుదను మాండోకరుండెను. ఆతఁడు మహారాతరక్కముకలవాఁడు. అతనికియ్యరు చార్యులుండీరి. ఆతఁడు తొల్లనున్నట్లువై కుక్కలతోఁ గూడఁ దినుచుండెను. ఏమృత వామమార్గమునఁబడి బుండా పంతు రును, తదనంతరము రామదేవుని "రామదీయయు"గా జూడ్చెను. అట్లే తనయిరువురు చార్యులతోఁ గూడి గీతములఁ జారుచుండెను. ఇట్లు సంవారము చేయుచు [జోర్నూరు రాజ్యమునందున్న] సీతల్ అను గ్రామముఁజేరి అచ్చట మూలపు గురువుగా నుండిన రామదాసుతోగలసి యతనికి రామదేవపంథము నుపదేశించి తనకు శిష్యునిగాఁ జేసికొనెను. ఆ రామదాస నువాఁడు "తేదాసా" గ్రామమునఁ దన వనతిని గురువుకొనియెను ఇక నిచ్చట నీ మఠమును, నచ్చట కాహపురమున రామచరణుని మఠమునునరువసాగెను.

వాని చరిత్రకూడ నిట్లువినవచ్చినది:- ఆతఁడు జయపురములోని వైశ్యుఁడు. "రాంతరా" గ్రామమున నతఁడొక సాధువుతోఁ గలిసి వేషమును బూని యా సాధువును గురువుగాఁ జేసికొని కాహపురమునకు వచ్చి యచ్చట దన స్త్రీలము నేర్పఱచుకొనెను. మూడులం దా పాపంధ మతబీలము త్వరతోనే యంతులించి స్థిరముగా నాడుకొనెను. వీనియందంతటను పైఁజెప్పిన రామచరణుని వచన ప్రమాణమును బట్టియే శిష్యులను జేసికొనుచున్నారు. తిచ్చనీవమను లేదమేమియు లేకుండ దాగొహ్మణులు మొదలుకొని యంత్యజాలపర్యంతము వీరికి శిష్యులగుచున్నారు. ఇప్పటికిని వీరు "కూండా" పంతులుగానే యున్నారు. ఏలయనఁగా వీరు మంటికుంచలలోనే తిండి దినుచున్నారు. సాధువుల యెంగిరి కూడ తిందురు. ఈ సాధువులు వేదరక్కమునుండియు దర్శిదంధ్రుల నుండియు, సాంసారిక వ్యవహారములనుండియు జనులను మోసపుమాటలచేతఁ దొలగించి తమ శిష్యహాటముతోఁ జేర్చుకొనుచున్నారు. ఇక రామనామమును మహా మంత్రమని నమ్ముచు దానినే "రుచ్చమ" (అనఁగా సూక్ష్మ) వేదమని కూడఁ జెప్పుదురు. రామరామ యనుటచే ననంత అన్యపాపములు వదలిపోవు

*రామపురావలో చిర్యుచారులు కాసాయ పథమును రేరించి, రామదేవారుల శిష్యులను గొమలను రక్కచారులను, ఆశ్వకాకుల వారలను విడిపెంతురు, వారు కామదీయాంబేలను దుడు. (చంగోరలు)

మూసికొన్న వినుబడు శబ్దము ననుసరించి 'అనహతశబ్ద'మను నిర్ధారమును స్థాపించిరి. మనోవృత్తికి 'సురతి'యను పేరిడుచున్నారు. దానిని (అ మనో వృత్తిని) ఆ శబ్దమును (అనహత శబ్దమును) వినుటయందు వినియోగ పఱచు యే పరమేశ్వరశ్వాస మనుచున్నారు. అట్లు వినియోగపఱచువానినే సంతుః ధనుచున్నారు. తయవస్థలో నున్నవారికి మరణము లేదట. పీఠ బద్ధైమువంటి తిలకము దరించి చందనము మున్నగు తజ్జుహాసలను మెదల గట్టుకొనుచున్నారు. దీనివలన నాత్మోన్నతి కాని, జ్ఞానాభివృద్ధి కాని యెట్లు కానగునో యోచింపుడు. ఇది కేవలము పిల్లలందుకొను నటగా నున్నది.

ప్రశ్న:- పరిణామనందు 'నానకు' అను వాచిక మతమును నడిపించి యున్నారు. ఎట్లనగా అయనకూడ మూర్తిహామను బండించుచు లోకులను తురకలై పోకుండఁ గాపాదినవాఁడు. అతఁడు సాధువుగూడఁ గాదు. గృహస్థుడే. అతఁడుచేరించిన యాచుక్రమువలన నతని యరిప్రాయము మంచిరై యుండెనని విదితమగుచున్నది. చూడుడు:-

ఓం సత్యనామ కర్తా పురుష నిర్వో విద్యైశ్చ
ఆకాంక్షార్త అజ్ఞోని సహజం గురు ప్రసాద జన లభి
నత జాగది నత హై రి నత నానక హోసి రి నత జీవతీ హిది. ౧౩

(ఓం) ఎవఁడు సత్యనామముకలవాఁడో యతఁడేకర్త. పురుషుఁడును. రయనైర రహితుఁడు. ఆకాంక్షార్తి-కాలమునకు లోబడనివాఁడు. ఆయోని సంకూతుఁడు. ప్రకాశమానుఁడు నై యున్నాఁడు. గురువు ననుగ్రహముఁబడని యతని జపముచేయుము. ఆపరమాత్ముడే యాదియందును, యుగాదులందును సత్యస్వరూపుడై యుండెను. ఇపుడు నున్నాఁడు. ఇతఁడును స్థంధును.

ఉత్తరము:-నానకు నరిప్రాయము మంచిదే కాని. యతని యందు విద్య యేమాత్రము లేదు. ఐన నాప్రదేశపు గ్రామ్యరాషనుమాత్రమతఁడెఱిగి యుండెను. వేదాది శాస్త్రములను గాని, సంస్కృతమునుగాని చదివి యుండ లేదు. చదివియే యుండిన "నిర్యయ" శబ్దమును "నిర్వో"యని యేల్రవాని యుండును; మఱియు దీనికి దృష్టాంతముగా నాయన రచించిన "సంస్కృతీ ష్టోత్ర" మనునదియు నున్నది. అతనికి సంస్కృతమునం దరుగిడ వలయు నను నవేక్షకూడ నుండెను కాని, చదువకున్న సంస్కృత మెఱుంగ రాగలు

గును; అయినను సంస్కృతము నెప్పుడును వినియుండని గ్రామీణుల సమక్షమున “సంస్కృతీ” కృతిని రచించి సంస్కృతవండితుడై యుండవచ్చును తనకు గొప్పతనమును, ప్రతిష్ఠయు, గీర్తియు గలుగ వలెనను కోరిక లేకున్న నీకార్యము నెప్పుడును జేయవచ్చును. అతడు నిజముగానే ప్రతిష్ఠ తొందగోరుచుండెను. లేనిచో దానెఱిగియున్న లాషలోనే వెచ్చకొనుచు నేను సంస్కృతమును జరుపలేదని చెప్పవలసియుండెను. కొంతయరిమానముకరిగియున్నందులకే తదః మానప్రతిష్ఠలకై కొంత దండముకూడ చేసియుండును. కావుననే యతని గ్రంథములం దక్కదక్కద వేదాదుల నిందా స్తుతులు కూడ నున్నవి. ఏరియనగా నతఃదట్లు సేయకుండిన నతనితో వేదార్థ మధిగినప్పుడతడు వెచ్చలేకున్న నతని ప్రతిష్ఠకు లోపము కలుగును. కావున ముందే తన శిష్యుల యెదుట నతఃదచ్చుచిచ్చువేదములకు విరోధముగాఁజెప్పుచుండెను. ఒక్కోకచోరి వేదములను ముంచివనియు చెప్పియున్నాడు. ఏరియనగా నేమాత్రము వేదములను ముంచివనిచెప్పకపోయినచోకుంతనినా స్తికుఁడనియు నందురు. ఎట్లన:-

వేద పఠత బ్రహ్మ మరే దారో వేద శహసి ।

సప్త (సార) కి మహిమా వేద స జానీః సుఖమపి అవ్వపదీ. పదము. ౧౫

నానక బ్రహ్మజ్ఞానీ. అప పఠమేకవరః సు. అష్ట. ౮. ప. ౬౫

వేదములను జదివిన వారందఱును గతించిరన్న నానకజీ మొదలగు వారు తాము అమరులని తలంచుచుండిరా; వారు దావలేదా; వేదము సమస్త విద్యలకు నిరియము అట్టి నాల్గువేదములను గతలని పఱ్ఱవారి పఱ్ఱలన్నియుఁ గతలేయని తెలియవలయును. మఱి మూర్ఖులే సాక్షునంతు లయినపుడు, పాపము; వారా వేదముల మహిమ యెన్నఁటికిఁ దెలిసికొనలేరుకదా; ఇత నానకుగారు వేదమునే నమ్మియున్న నతని మతము ప్రచారమునకు రాక యుండెడిది. అట్లే యతఁడు గురు పదవినిగూడ తొందకుండెను. ఏరియన నతఁడు సంస్కృతవిద్య రచిచియే యుండనపుడు, ఇతరులకుఁ జరుపుచెప్పి శిష్యుల నెట్లు చేసికొన గలుగుచుండెను; నానకుగారు పంచాంగరేఖమునఁ బుట్టి పనిచేయునప్పుడా రేఖమున సంస్కృతవిద్య తొత్తిగా లేదు. మఱి మహమ్మదీయులచే నా రేఖవాసులు వీడింపఁబడుచుండిరి కావున నా సమయముననతఁడు కొందఱును గాపాదెననుట నిక్కము. నానకుగారి జీవితకాలమున నతని సంప్ర

దాయ మంతగా వృద్ధిపొందలేదు. అతనికి శిష్యులును చాలమంది కాలేదు. కాని యవివేకులో నాదారమేమన నొక మనుష్యుడు మృతినొందిన పిమ్మట, వాని నొక సిద్ధుని జేసిపెట్టుదురు. అట్లే వానినొక గొప్పమాహాత్మ్య మును గల్పించి వాని నొక దేవునితో సమానముగా దలచెదరు నానకు గారొక గొప్ప రూఢ్యుడుగాని, గొప్ప వంశస్థుడుగాని కాదు. కాని యతని శిష్యులు 'నానక చంద్రోదయము' 'జన్మశాఖ' మొదలగు గ్రంథములం దరచొక గొప్ప సిద్ధుఁడనియు, మహేశ్వర్య సంపన్నుఁడనియు [జనమ పాఠీ లాళి. బాలా. పేజీలు ౪౬-౪౮] సరఁదు బ్రహ్మ మొదలగు వారితోఁ గలిసి, బహు సంఖ్య పక్షాలు చేయుచుండెననియు, వారంద రీయనను గౌరవించుచుండిరనియు నతని వివాహకాలమున మితిమీరిన గుఱ్ఱములు, రథములు, ఏనుగులు, బంగారము, వెండి, మౌక్తికములు, వజ్రములు మొదలగు రత్నములు ఇవన్నియు దిండి యుండెననియు, నమూల్య రత్నములు గణనాతీతమై యుండెననియు వ్రాసి యున్నారు. బలా : ఇవన్నియు వట్టి కల్పనలుకాక మఱి యేమగును? ఇట్లు వ్రాయించి యాయన శిష్యులతోపాటు కాని యాయనది కాదు. ఆయన గతించిన పిమ్మట నాయన కుమారునివలన నుదాసీలయు, రామదాసాదుల వలన నిర్వలులయుఁ దెగలు బయలుదేఱెను. ఆయనకుఁ దరువాత గురుపీఠమునకు వచ్చినవారు తామెంతయో వ్రాసి యాతని గ్రంథమునఁ జేర్చుదు వచ్చిరి. వీరి గురుసంతతిలోఁ బదియవయతఁడు గురుగోవిందసింహుఁడు. అతనికిఁ దరువాత నా గ్రంథమున నెవ్వరును వ్రాసి చేర్చలేదు. కానియంతవఱకువ్రాయఁ బడిన చిన్నచిన్న పుస్తకముల నన్నిటిని జేర్చియట్లంతో నొక పుస్తకముగాఁ జేసియున్నారు. నానకుగారి యనంతరము వీరు సజీవరథములను కల్పించిరి. పురాణములలోని నానావిధ మిథ్యా కథలవంటి వెన్నిటితో వ్రాసిపెట్టిరి. వీరిని బ్రహ్మజ్ఞులని, వీరే పరమేశ్వరులని భావించియేకద వీరి శిష్యులు తర్కపాస నలు ద్యజించి వీరికే మోక్కినారంటిందిరి. ఇట్లు వీరు భావవఱకా మతమును తెలిపిపెట్టిరి. అట్లుకాక నానకుగారు అచ్చటచ్చట వ్రాసిన యాశ్చర్యరత్నవివర చరించుచు వచ్చినను గొంత మేలుగ నుండెడిది. వర్తమానకాలమందు తిదా పీఠము వారు, నిర్వలు లనువారు తామె యదికుల చునియు, దిశ ఆకారీయు లును సూరరహస్యాలును తామందఱుకంటె గొప్ప యనియుఁ దమలోఁదము

వాడులాడుచున్నారు. గురువేంకతి వారిలో గురుగోవిందసింహుడు కూరపిడు రయ్యను. అయిన తన పూర్వపురుషుల ననేకవిధముల గజ్జపెట్టినట్లుచున్నట్లు మీది కని తీర్చుకొనవలెనను నరిపాఠము కలవాడు కాని యాయనయొద్ద రగిన సామగ్రి యేమాత్రములేదు. మఱొకవైపున తురుష్కుల రాజ్యము లేదీ వ్యమానమై ప్రజ్వలిల్లుచుండెను అప్పుడాయన యొక పురశ్చరణః జేయించి తనకు "దేవి యొకవలము నొక జగ్గము నొసంగి నీవు మహమ్మదీయులతో యుద్ధము చేయుము; నీకు జయము లులుగునని" చెప్పినదని బ్రకటించెను. అప్పుడనేడు భవనితోఁ జేరిరి.

వామమార్గులు పంచమకారములను, దక్షిణాంశితులు పంచసంస్కారి ములను వారుకనేసినట్లులే ఈయన యుద్ధమున మహాయోగవరములయిన పంచ కళారములను వారుకలోనికి తెచ్చెను అవియిచ్చి అనగా, (ఒకటి) 'కేశములు- వెండ్రుకలు' వీని నుంచుకొనుచువలన యుద్ధమునఁ దగులు గజ్జలయు దెచ్చిం మండి కొంత కాపువలఁ గలుగనగును. (రెండవది) 'కంగణము' అన'గా దక్షము, దీని సకాశిలు తలపాగాలలో నుంచుకొనుచున్నారు మరియు 'కడ' అనగా నినుపకదెముమ ముంజేరిని రరింతురు. వీనివలన కిరస్సునకును, జేతు లకును గొంత కాపువల కలుగును (మూడవది) "కార" అన'గా గానె దీని వలన బరుగెత్తుచుకును దుముడుచుకును మిక్కిలి యనుకూలముగానుండును. చాలవఱకు గరదీంపై సాముచేయు మల్లులు, నటులుగూడ దీనిని రరించు చున్నారు. ఏరియన'గా దానివలన శరీర మర్బస్థానము రక్షింపఁబడును. ఇక నట్లే తొందరపాటున చేయఁబడు కార్యములందాంశములు కూడఁ గలుగ నుండును. (నాల్గవది) 'కంగా' అన'గా దువ్వెనః దీనివలన వెండ్రుకలందిప్పు విడదీయనగును. (ఐదవది) 'కర్క' లేక 'కాచూ' అనునొక కర్తివిశేషము. ఇది శత్రువుతో ముఠాముఠిగా యుద్ధము చేయునప్పుడు పనివీచుచ్చును. కావున గోవిందసింహుగారు తమ బుద్ధికౌశలము నుపయోగించి, యీ పద్ధతి నానమ యముకొని కేర్పఱచి యుండిరి. ఈనమయమున వాని నుంచుకొనుచువలన నేవిధమైన యుపయోగములేదు. కాని యుద్ధ ప్రయోజనముకొఱకు నియమింపఁ బడిన వాని నిప్పురు తమ మతమునకు సంబంధించినవని నమ్ముచున్నారు.

[illegible]

www.elsevier.com/locate/jmb

© 2003 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 253: 105–112

అంబేద్కర్ ప్రతిపాదించిన గోపాల్ కుంభ సంస్కారానికి ప్రతిఘటనగా
అనేకమంది ముస్లింలు అతని గోపాల్ కుంభ సమయంలో హాజరవుతూ,
ప్రత్యక్షంగా అంబేద్కర్ ను అణగారినట్లు చూపించేందుకు ప్రయత్నించినట్లు
అంటారు. అయితే అంబేద్కర్ ప్రతిఘటనకు గురైనా, అతని ప్రతిఘటన
ఫలపూర్వకం.

using the most up-to-date information.

Signature: _____ Date: _____

గోదావరికి ఇప్పుడు ఇంకా క్లుప్తంగా ఉంది. దాని తీరం ముంపులతో ముడిపోయింది. దాని నీటి సరిహద్దులపై పట్టణం, అక్షయం, అమలమలై పట్టణం వరుసగా కట్టబడినాయి. ముంపులకు మోగిస్తున్న వాటిని తగ్గించడంలో, వేయి కొడుకుల వల్ల దురుడు పట్టిన ముంపులకు అదుపుగా ఉండి గోదావరికి ఇప్పుడు అటు, ఇప్పుడొక్కటే పట్టణం కట్టబడినది, దాని తీరంనుండి వేయి వాటిని పట్టణం కట్టబడినది.

and \Rightarrow is the 3-dimensional identity

over 2000 citations.

2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004

1. What is the purpose of the study?

రెండవది:—ఏదేశకాలములందోదేయఁబడిననానావిధములైన సహపములు.

మూడవది:—లోకమునఁ జెప్పఁబడు తత్వైతవ్యక్తిములవలనఁ గలుగు నవియు. వేదములందు (దోషములుగా) చెప్పబడిన మిథ్యావాదజ్ఞాదులును.

నాల్గవది:—దుష్పంగము అనఁగా దొంగతనము, వ్యతిచారము, తల్లి, తోఁబట్టువు, కుమాత్రై, కోడలు, గురుపత్ని మొదలగువారితో సంయోగించుట వలనఁ గలుగు సంయోగజన్యములు.

ఐదవది:— స్వర్గుణములు—ముక్తిచానివారిని ముట్టుకువనఁగలుగునవి. ఈ సంచరిత దోషములను గోసాయుల మతానుయాయులెన్నటికినిసంగీతరింపఁ గూడదు. అనఁగా నిష్ఠానుసారము ప్రవర్తించవలయు ననుట.

అన్యథా సర్వదోషాదాం । న నివృత్తిః కథంచనః ।

అపమర్శిత వస్తువాం । తస్మాద్వర్తనమాదరేణ ॥ ౪౪ ॥

దోషములు తొలఁగిపోవుటకు గోసాయి మతము తప్ప వేరొక మత మేదియు లేదు. కావున గోసాయులకు సమర్పించఁబడవి పదార్థములను వారి శిష్యులెంతమాత్ర మనుభవించఁదగదు. ఇఁదులకే పీరి శిష్యులు తమ భార్య లను, బిడ్డలను, కోడల్రను, తనాది పదార్థములను గూడ పీరికి సమర్పించు చున్నారు. కాని సమర్పించవలసిన నియమమిది. గోసాయిగారి చరణసేవతో సమర్పించ బడవంతవఱకు రత్న తన భార్యను దాకను రాదట.

నివేదితిః సమర్పణః । సర్వం కుర్యాదిరి స్థితిః ।

న మఱిం దేవదేవ్యః । స్వాపీతుక్తినిమర్శణమ్ ॥ ౪౫ ॥

కాన నీ గోసాయుల శిష్యులు సమర్పణ చేసినతర్వాతనే తమ తమ పదార్థములను తోగించవలయును. ఏలయన దాము తోగించినవరువాత సమర్పణ చేయరాదు.

తస్మాదాదో సర్వకార్యే । వర్తవస్తు సమర్పణమ్ ।

ర త్రావహారవదనం । తదా త సర్వం హరేః ॥ ౪౬ ॥

కాఁబట్టి కార్యములందంతట నన్ని వస్తువులను మొదట సమర్పణ చేయు వలయును. మొదట గోసాయిగారికి భార్యదులను సమర్పించి పిమ్మటఁ దాము స్వీకరింపవలయును. అట్లే హరికి సంపూర్ణ పదార్థములను సమర్పించి పిదపఁ దాము పురుకొనవలయును.

న గాగ్రహామితి వాక్యం హి । తిన్నమాన్యవసం మతమ్ ।

సేవాకావం యథా తోశే । వ్యవహారః ప్రసిద్ధయి ॥ ౭ ॥

గోసాయుగాది మతములకంటె తిన్నమార్గమును భోదించు మాటలను గూడ నీ గోసాయుల శిష్యులును, శిష్యురాండ్రును వివరారు, గ్రహింపను గూడదు. ఇదియే వారి శిష్యుల ప్రసిద్ధిలోనున్న వ్యవహారీతి.

తథా కాక్యం సమత్వైశ్చ । సర్వేషాం బ్రహ్మణా తతః ।

గంగాత్యై గుణకోపాదాం । గుణకోపాది వర్తనమ్ ॥ ౮ ॥

గోసాయుల పితృంతర రహస్యము ॥

ఇత నటులే యన్ని వస్తువులను సమర్పించి వాని యన్నిటియందు బ్రహ్మను బాధింపవలయును. తదుపరి గంగరో నన్యజలముచేరి తద్రూపమును తొందునటులే స్వమతమున గుణములును, దక్కిన మతములందు దోషము లును గలవని నమ్మి స్వమతమంతరి గుణములనే వర్ణించుచుండవలయును.

ఇప్పుడు యాచితిరా : తన ప్రయోజనమును సిద్ధించుకొనుటయం దన్ని మతములకంటె నీ గోసాయుల మతము మించియున్న దనవచ్చును గద. ౭౯ : బ్రహ్మలక్షణమొక్కటిగూడ మీరెఱుంగరే : మఱి శిష్యులకును, శిష్యు రాండ్రకును బ్రహ్మ సంబంధము మీరెట్లు కలిగింపఁ గలుగుదురు : అని యీ గోసాయుల నెవరై న నడుగవలయును. మేమే బ్రహ్మలము, మాతో సంబంధ మగుటవలన బ్రహ్మ సంబంధము కలుగుచున్నదందులేని మీయందు బ్రహ్మ గుణవర్మ స్వరూపములలో నొక్కటియును లేదు. తేవల భోగవిలాసముల కొఱకు మీరు మీయంత బ్రహ్మలై యున్నారా : అని యడుగవలెను. సరే, మీరు శిష్యులను, శిష్యురాండ్రను సమర్పితము చేసికొని తుడ్డిచేయుచున్నారు. కాని మీరు, మీ తాత్వము, విద్వలు,కోదండ్రు మొదలగువారు సమర్పితులు కాలేదు గాన అశుద్ధములై యుండిరా, లేదా : మఱి మీరు సమర్పితము కాని వస్తువు లను అశుద్ధములని చెప్పుచున్నారు గదా : అట్టివారినుండియే యుత్పన్నమైన మీరు అశుద్ధులేం గారు : కాన మీరును మీ తాత్వ విద్వలు,కోదండ్రు మొదలగు వారి నన్యమతస్థులకు సమర్పించుచుండవలయును. అట్లు కూడదని చెప్పెద రేమి, మీరు నన్య శ్రీ పురుషదనాది పదార్థములనుగూడ సమర్పింపఁజేయుట, చేయుచుట మానుడు. ఇప్పటివఱకు జరిగినదేమో జరిగినది : కాని యితనైన నీ మిథ్యా పాషండాది దురాచారములను వదలుడు.మఱి చక్కని యీశ్వరోత్తం

౬.గు వేద విహిత మార్గము సవరించింది. ఈ మానవజన్మమును సాక్షాత్తము చేసికొని దర్శిత కామమోక్షములను వాడుగు వలములను బొంది, మీ రాను దము సమకరించుచు, ఇతను గమనింపుడు: ఈ గోసాయలు తమ సంత్ర దాయమును "భక్తిమార్గ" మనుచున్నారు. అనఁగా: దీపవి, త్రాగువి, విరియువి, స్త్రీలతో యశేష్ఠముగ తోగవిలాసములు చేయుట అను నివి యందుఁ గలవు కాని భక్తిమార్గముదురు. కాని మహా దుఃఖకరములై స ధనందరాది రోగములు వరిగి, చెప్పనలవికాని దురవస్థలోఁబడి చచ్చుచున్నారు. యత్యర్థ మేమన నది భక్తిమార్గము కాదు కాని భక్తిమార్గ మననొప్పును. భక్తు లోగి శరీరములోని రాకువంతయు నీకుసీరయి వెనరి పోవుచున్నట్లు వాడు విరివించుచు శరీరము వదలుచున్న యజ్జీయవగ్ధయే పీరియందును గానవచ్చుచున్నది. కావున దీనిని సరవమార్గమనుటయే సమంజసము. పరియనఁగా దుఃఖమునకుఁ బేరు సరవమును, సుఖమునకుఁ బేరు స్వర్గము నయియున్నది. ఈ విరమున మాయయను వలనుబట్టి యా వలలో సమాధికులయిన మూరులఁ జక్కించుకొని తమంతటఁ దాము శ్రీకృష్ణులమని చెప్పికొని యందఱకు స్వాములగుచున్నారు. గోలోకము నుండి యిచ్చటికి వచ్చియున్న దైవీ వీవుల సందఱ నుద్ధరించుటకొఱకు తాము లీలా పురుషోత్తములయి జన్మించిరనియు, తమ యుపదేశమును గ్రహింపనంతవఱకు నితరులకు గోలోకము లభింపదనియు, నచ్చటి శ్రీకృష్ణులొక్కఁడే పురుషుఁడును దక్కినవారందఱు స్త్రీలు గంరనియుఁ జెప్పుచున్నారు. దొరరా: మీ మత మెంత దాగుగానున్నది :: గోసాయుల శిష్యులెందఱు గంరో వారిందఱు గోపికా స్త్రీలగుదురు గద : ఇప్పుడొక పురుషుని కిరువురు భార్యలున్న వాడెఁలో దుర్దశ ననురవిచుచుండగా నొక పురుషుని గోట్లకొంది స్త్రీలొకరివెంచి నొకరు తగిలిన, వాని దుఃఖమునకు మేరయుండునా : చదువడలే యూహింపఁదగును. శ్రీకృష్ణునియందు గొప్ప సామర్థ్యముకలదు; ఆయన యందఱను సంకల్పంను జేయునందురేని, స్వామిని యగు నాయకార్య యథాంగి యగుటవలన నామెయందుఁ గూడ శ్రీకృష్ణునితో సమానమైన సామర్థ్య ముండవలెనుగద. పరియనఁగా నిచ్చటి స్త్రీపురుషుల కామదేవులు సమానములో లేక పురుషులకంటె స్త్రీల కధికముగనో యున్నప్పుడు గోలోకమునందీక్షల సంధింపకుండును : అక్షేయయియున్న దక్కినఁ

ననియు. నట్లునని వారికి ముక్తి లభ్యముకాదనియు. త్యాగప్రశ్నానంతో 'రామ రామ' యని యుచ్చరింపడుట నేర్పువలదే నట్లగు వనియు. తెప్పుదురు. అట్టి నట్లగువును పరమేశ్వరుని కంటె పతిభుగని కానిది అతని మూర్తిని త్యాగించుదు. సాధువుల సావములు గదిగి యా రదిగిన నీరు త్రాగుదురు. గురు వునువీడి శిష్యులు దూరము పోవలసివుండెల్ల గురువుగోళ్లను, నతనిగర్వము రోని వెండ్రుకలను దీసికొని తనయొద్దనుంచుకొని వాని చరితామృతమును బ్రతి దినమును ద్రాగుదురు రామనాన హారరామదాసుల వచనములుగల వృత్తము లను వేదములకంటె నధికములని నమ్ముదురు వానికిఁ బ్రదక్షిణమును నెనిమిది దండప్రదామములను జేయుదురు. గురువు నమిసమున నున్నపు పతనీ దలక ప్రదామములను జేయుదురు. శ్రీ పురుషు లందఱును నొకే రామమంజరము నుప దేశించుదు. నామస్మరణ వంశనే శుభము కలుగునని నమ్ముదురు. శమవుని వలనఁ జాపము తలుగునని తెప్పుదురు. వీరి మనఃక్రంతమునగల సాక్షి:-

నఁదతా ఇ సానే వక్తిః ఓ ఘోరం రో సాహ

రామ రామ సుమత్యాః దివా రక్షగ్గో ర్తో లపః ౧॥

వేదపురాణ వధే పత గీతా రామ రక్షణ దివ యో గయో రీతా॥

ఇట్టి వృత్తములను రచించియున్నారు. శ్రీలకుఁ జరిసేవలనఁజాపము కలుగుననియు. గురుసేవయు సాధువులసేవయుఁ జేయుట దర్శమనియు. తెప్పుదురు. వర్ణాశ్రమములు నమ్ముదు. రామస్నేహి కాని బ్రాహ్మణులు నీరు తనియు. జండాలుఁదనియు రామస్నేహి యయిన నరకుత్తము ననియు ననుచున్నారు. ఈశ్వరుఁడవతారమై త్తఁదని యందురు గాని పై సుదాహరించిన రామచరణుని వచనములలో వ్రాసినదేమన:-

౧౧౦ హేతి బెతార హీ రరిహీ

రత్తి నలుపుటకు నంతలు హితముకొఱకు మాత్రము అవతారమును గూడ నమ్ముచున్నారు. ఇత్యాది వీరి బాధకములన్నియు నార్యావర్తదేశమున కహితకరములయినవే. కాన నింతటితోనే బద్ధిమంతు లరికముగ నూహించి గ్రహింపగలరు.

ప్రశ్న:-గోకురీయ గోసాయాల మతము మాత్రము మిగులమందిరే రదః వారై శ్వరకృమ నెట్లునతనిండుచున్నారో చూడుదు. ఈ యైశ్వర్యము చూపాను దేనిదే యబ్బిగంధా:

ఉత్తరము:-ఈ యైశ్వర్యము గృహస్థులదేదాని గోసాయాలదేమియు కాదు.

ప్రశ్న:-సరిసరి: అది గోసాయాల ప్రభావమువలన: గరిగినదే:అట్లు గాకపోయిన: ఒక్కొక్కరికట్టి యైశ్వర్యములందించుటకే తెందులకు:

ఉత్తరము:-ఇతరులుగూడ నదేప్రభావముచూయోపాయములను అన్నిన ఐశ్వర్యములించుట కేమిసందేహము: వీరివంటే నధిపములైన ఉక్కుల: అన్నిన నరికై శ్వర్యవంతులుగూడ: గావచ్చును.

ప్రశ్న:-బోరా: ఇందేమిఉక్కులుకలవు: ఇదియంతయు -గోలోక మహిమ కాదా:

ఉత్తరము:-ఇది గోలోకమహిమగాదు:దాని గోసాయాల మహిమయే. ఇది గోలోకమహిమయేయన్న గోలోకముగూడనిట్టిదే కావచ్చును గదా. ఈ మతము త్రివింగదేశమున: ప్రచురికమైనది. అదెట్లు: అష్టవిధర్థము తెనుగు బ్రాహ్మణులొకరు పెండ్లిచేసికొని, యే కారణమువలననో తల్లిదండ్రులను తిరస్కరించుచు కాలి:బోయి, యచట:దనకు వివాహము కాలేదని యబద్ధమాడి నన్యసమును స్వీకరించియుండెను. దైవయోగమువలన సతని తల్లిదండ్రుల కును, కార్యకును పర:దు కాలో నన్యసియైయున్నాడను. వారైతెలియ:గా, వారు మగ్గుచును గాక:తేరి యతనికి నన్యసమిచ్చిన యతితో "ఈతని నన్య సగా చేరిచేసిరి. చూడు:దీ స్త్రీ ఈతని తిరస్కరించి చూపిరి. ఆతని పత్నికూడ "నానతిని నాతో:జేర్చుకున్న నాకును నన్యసము నొసంగుదు"అని యాయతితో ననియెను. అప్పుడాయతి యాతని:దిరిచి, "నీవు గొప్ప యనత్యవాదివి. నన్య సమును ద్యుతిలచి మరల గృహస్థ:ద్రవుతమ్ము. ఏలయన, నీవబద్ధమాడి నన్య సివై యి" అని చెప్పు:గా నర:దాకిరినే చేసెదనని నన్యసమును వదలి వార లతో:గలసిపోయెను. చూడు:దు: ఈ మతము మూలమే యబద్ధముతో, కపట ముతో: బూరితమైయున్నది. అనంతర మార:దు తెనుగుదేశమునకువెళ్లెను. అచ్చటి వారెవ్వరు నతనిని కులములో: జేర్చుకోలేదు. అప్పుడర:దాదేశమును వదలి సంవారముచేయుచు: గాక: నమీపముననున్న "కరదారగఢ" యందలి చంపకమును నరణ్యమునుజట్టిపోవుచుండగా నచ్చటకొక బాంకుని నెవరోవిడిచి పెట్టి "ఏ మృగమైన వానిని తర్జనమే చంపి తినుటంద"నయదిక్కుల: గొంత

యాదయాదమున గజ్జలము రగులబెట్టి వానిని విడిచిపోయి యుండుట లక్షణంబు నతని భార్యయుఁజూచి, యాశీశువును దీసికొని పుత్రునిగాఁ జేసికొనిరి. ఏమృతఁగాఁజేరితోయి యచ్చట నివసించిరి. ఆ ఏర్పడు పెద్దవాడయ్యెను. వాని తల్లిదండ్రులిరువును గడిచిరి. ఆతఁడు బాల్యమునుండియు యువకుఁడగు నంతవఱకుఁ గొంత చదువఁగరిగెను. తాని యనంతర మొకానొక విష్ణుస్వామి మందిరమునకుఁజేరి యచ్చట శిష్యుఁడై యుండెను. ఏవారణముననోవారితో పడనందున నాష్టలమును వదలి మరల గాఁజేవచ్చి సన్యాసముపుచ్చుకొనెను. ఇత నిటులే తొలిపిమ్మియుండె న బ్రాహ్మణుఁ డొకఁడాకాశిలో నుండెను. అతనికొక యవతియైన కొమార్తెయుండెను అతఁడీ సన్యాసితో 'నీవు సన్యాసమును వదలి నా కుమార్తెను వివాహము చేసికొమ్మనఁగా నతఁడంగీకరించి యట్లే చేసికొనెను. తండ్రి యెట్టిరీతిల చేసియుండెనో, వాని కొడుకట్లేల చేయ కుండును: ఇత నితఁడు తన భార్యను వెంటఁబెట్టుకొని, తానుముందుకుఁబుట్టె యుండిన విష్ణుస్వామి మందిరమునకుఁజేరియెను. వివాహము చేసికొనిన కారణమున వాని నదృటినుండి వెదల గొట్టిరి. మార్గ దుష్టకట్టుకొని వానముచేయుచుండిన ప్రజదేశమునకుఁజేరి, యచ్చటఁ జనప్రచండముననేకవిధ మాయోపాయముల వ్యాపింపఁజేయఁ దొడఁగెను. శ్రీకృష్ణుఁడు నాకుపర్యవహించినాఁడు, "గోలోకమునుండి దై వీణీవసులు ము ర్త్యలోకమునకు వచ్చియున్నవి. వానిని బ్రహ్మ సంబంధాదుల నందిఁ జవిశ్రముచేసి గోలోకమునకుఁ బంపుము" అని నాతోఁజెప్పి నాతఁడు నీ మొదలగు ప్రలోతనము గలుగఁజేయు మాటలు మూర్ఖులకు వినిపించి తొంతమందిని (ఎనుబది నలుగురను) వైష్ణవులుగా జేసెను. ఈ క్రిందఁ గనఁబఱచిన మంత్రములను గూడ గర్వించెను. వానిలోను లేదములను గనఁబఱచి యున్నాఁడు. ఎట్లనఁగాఁ:-

శ్రీకృష్ణః కరణం మమ ॥ క్షీం కృష్ణాయ గోపీ జనవర్ధనాయ స్వాహా ॥
గోపాల సహస్రనామము. పద్మపుట త్తరణంకము. అ. ౬. ౨. ౧౨౨॥

ఇది రెండును సారాంశ మంత్రములు తాని యీక్రింది మంత్రము బ్రహ్మ సంబంధమును, సమర్పణమును జేయించునదట:-

శ్రీకృష్ణః కరణం మమ సహస్ర పరిపశ్వరహితకాలాత కృష్ణవియోగవిర
తపశ్శేఖనంత ఏకోలోనోఽహం రగవతే కృష్ణాయ దేహేంద్రియ-

స్వాదాంతర్యకరణ తద్రూపిణి దాదాగచ్ఛత్యైవ వీక్షేత్ పరాధ్యాత్మనా
సహ సమన్వయోపి కాపోఽహం కృష్ణః రివాన్యః

ఈ మంత్రము నుపదేశించి శిష్యులచేతను శిష్యురాంశరచేతను సమ
ర్పణమును చేయించుచున్నాడు. “స్థం కృష్ణాయేతి” ఇందరి “స్థం” అనునది
తంత్ర గ్రంథములలోనిది. దీనివలన నీ వర్ణిత మతము కూడ వాచుమాడ్గం
లోని వేదమనియే వివిధ మగుచున్నది. ఇందుచేతనే గోసాయలు విశేషించి
స్త్రీ సంగమము చేయుచున్నాడు. “గోపీవల్లభేతి” కృష్ణుడు గోపికలనే
ప్రియుఁడయి యుండెనా; తక్కిన వారికిఁ బ్రియుఁడై యుండలేదా? స్త్రీయగు
స్త్రీలోకమునందు లోలుడుగా నుండువాడె స్త్రీలకుఁ బ్రియుఁడగుచున్నాడు.
ఏమి, కృష్ణుండు స్త్రీయఁ డెనా; ఇత “సహస్రవలసత్సరేతి” అని సహస్ర
వర్షములు గడచినవని వ్యర్థమే. ఏలయనఁగా వర్ణుడుగాని, అతని శిష్యులు
కాని సర్వజ్ఞులు కాదుగద. కృష్ణుని వియోగమై వేయినంతవర్షములే యైనవా
యేమి; సరి; ఈ వర్ణితమతమును, వర్ణుడును పుట్టియుండ నంతవఱకు
తన దై వీశ్వరం నుద్ధరించుట కేలాలేదు; కావము, స్త్రీశము అను నీ రెండును
బిర్యాదువాదక శబ్దములు, కాన నీరెంటి నుపయోగించక నీవీలో నొక్కటి
మాత్రమే గ్రహింపవలసియుండెను. అట్లే “అనంత” శబ్దమునుపఠించుటగూడ
వ్యర్థమే, ఏలయనఁగా సనంత శబ్దము నుపయోగించినపుడు “సహస్ర” శబ్దము
నుపయోగింపఁగూడదు. మఱి సహస్ర శబ్దమునే యుపయోగించిన సనంత
శబ్దపాఠము సర్వథా నిరర్థకమగును. అనంతకాలమువఱకు “తిరోహిడు”
దనఁగానాచ్ఛాదికుఁడయి యున్నట్టిపురుషునిముక్తికొలుపువల్ల యును ప్రాదుర్య
విండుటగూడ వ్యర్థమే. ఏలయనఁగా సనంతమున కంతముండదు ఇవన్నియు
నట్లుండగా దేహేంద్రియములను, బ్రాణాంతర్యకరణములను, వాని దృష్టుమును,
పక్షిని, స్థానమును, పురుషునిను, పార్శ్వదినమును గృష్ణున కేలయర్పణ చేయ
వలెను; ఏలయన గృష్ణుడు పూర్ణకాముఁడగుటవలన నొకరి దేహోదులను
కోరఁజాలఁడు. మఱి దేహోదుల యర్పణ చేయుటయును సంచుటంపదు. ఏమన
సలకేతాగ్ర పర్యంతము దేహమనఁబడును. కావున దానిలో మంచివస్తువులును,
తెల్లవస్తువులును గలవే మఱి మఱి మఱిమాత్రాదులు గూడ నెట్లు ఆర్పణ చేయఁ
బడఁగలవు; ఇక కావపుణ్యరూపములై యున్న కర్మములును కృష్ణునకర్పించఁ

శ్రీరమను స్వభార్యకును తొల రగవులు, కొట్లాటలు జరుగుచుండవచ్చును. ఏలయనగా సవతులపోరు మహోన్నతవరంమైయుండును. కావున నా గోలోక స్వర్గమనునది నరకమును బోలయుండవచ్చును. లేదా యనేక వ్యతిరేకములు పురుషులు భగవంతుని రోగముచేఁ బీడకులగునట్లు గోలోకముకూడఁ దీడిపో బడుచుండవచ్చును రీ : రీ : : రీ : : : అట్టి గోలోకముకంటె నీమర్త్య లోకమే మేలునద. చూడుడు : ఇచ్చటి గోసాయలు తమంతటిదామే శ్రీకృష్ణుండుని యనేక శ్రీంతోఁ గ్రీడించుటవలన భగవంతు ప్రమేహుడి రోగముచేతఁ దీడితులై మహాదుఃఖముల ననుభవించుచున్నారు. ఇప్పుడు తన స్వభావులయిన గోసాయలు పీడితులగుచుండఁగా నా గోలోక స్వామియైన శ్రీకృష్ణఁ దీరోగ ముంచే నేల పీడించ'బడ తుండునో చెప్పుడు. అట్లుచాడందులేని యతని స్వభావులైన గోసాయు లేల పీడితులగుచున్నారు :

ప్రశ్ని:-మర్త్యలోకమున బీటావళాఽ మెత్తినందున నీ రోగదోషములు కలుగుచున్నవే కాని గోలోకమునఁ గలుగక. అచ్చటి రోగదోషములులేనేరవు.

ఉత్తరము:-'తోనే రోగకలయమ్' [భర్తృహరి. వైరా. ౪. స్లో. ౩౩] ఎచ్చటి రోగముండునో యచ్చటి రోగము తప్పక సంభవించును. శ్రీకృష్ణున కా కొట్టికొంటి శ్రీంవలన సంతానము కలుగుచున్నదా లేదా? కలుగుచున్న దన్న నందఱు కొడుకులే పుట్టుచున్నారా. కూతుల్రా? లేదాకొడుకులునుకూతుల్రును గూడఁ బుట్టుచున్నారా. కూతుల్రే పుట్టుచున్నారంటిలేని వారి నెవరికిర్పి వివాహము చేయుచుండవచ్చును? అచ్చటి శ్రీకృష్ణుడు తప్ప మఱొక పురుషుఁడెవ్వఁడును లేడుగద. మఱియొక యున్నాడంటిరా మీరు చేసిన ప్రతిష్ఠ తంగమైపోవును. లేదా. అందఱు కొడుకులేపుట్టుచున్నారన్ననునీ దోషమే తటస్థించును. వారికి వివాహ మెవరితోడ నెక్కడఁ గావచ్చును? అతవా యింకనే తమలోఁ దాము సర్దుకొనుచున్నారా? లేదా యితర తాలాలికలుగూడ మున్నారంటిలేని "గోలోకమున శ్రీకృష్ణుఁ డొక్కఁడే పురుషుడున్నాడని మీరు చేసిన ప్రతిష్ఠ నష్టమైపోవును. ఒకవేళ సంతానమే లేదని చెప్పిరిరా శ్రీకృష్ణునియందు సంతానకల్యము. శ్రీరాయందు గొడ్డుతనము అను దోషములు వచ్చును. నరి. మీ గోలోకమా? థిల్లి దాడుషహా బీబీం వైస్యమనియే కద తెలియనగును. ఇ'క గోసాయలు తమకీమ్యంయు కీమ్యలాండ్రయు' తను మనో దనమును

దమకు నర్హుల చేయుచుకొనుచున్నారే అదియును నరిమైనది కాదు. తమ వినాసమునుచుండే లాభాదర్శనం కొందఱులకు నమర్పణమగుచున్నది మనస్సు ఇతరులకు నమర్పించఁదగినదనుట మనస్సుతోకనే కద, తనవ్యసాద నమర్పించఁబడుచున్నది. ఇట్లు మరల నమర్పించఁబడునేని యది వ్యతిరేక మనఁబడును. ఇంక విగిరినది ధనము కద: దీని లిలయు నిశ్లేషమందును. మనస్సుతోఁగక యే పదార్థమును నమర్పించఁబడనేరదు. సంపాదించునది కష్టము అనందించువారము మేము. అదియే ఈ గోసాయుల యరిప్రాయము. ఇంతవఱకీ వర్ణన సాంప్రదాయములగు గోసాయులలో నెవ్వరును పెనుగు జాతివారు లేరు. మరచియో. తెలియకయో వీరికి పిల్లనిచ్చినవారుకూడ కొ నుండి పెరివేయఁబడుచున్నారు. పిలయన పేరు జాతిజాహ్యులై న శ్రష్టులు. పిక విద్యావిహీనులై యున్నందున రేయింబగళ్ళు సోచుచులుగాఁ బడియుండును.

ఇంతను జూడుదు: ఒకావోతఁడు పాదపూజఁజేయు గోసాయుగారి దోడ్కొనిపోయినపుడు కొయ్యబొమ్మవలెకదలక మెదలక మౌనముగ వా యింటఁ గూర్చుండును. పాపము, నోరెత్తినపుడే మూర్ఖుడని తెలియుచోడు గద. 'మూర్ఖాణాం బలం మౌనమ్' మూర్ఖులకు మౌనమే బలమన్నట్లుహం లాదిన పరువు తగ్గననుకొనును. కాని శ్రీలనుమాత్రము తెప్పవారికై తాచు చుండును. ఎవతెమిఁద గోసాయుగారి దృష్టివచునో అమె లాగ్యము గొప్పది అమె పెనిమిటి, సోదరులు, ఇండువులు, తల్లిదండ్రులుమహాప్రసన్నులగుదురు. ఇతనప్పుట శ్రీలందఱును గోసాయుగారి పాదములను ముట్టుచుండురు. అప్పుడే శ్రీమీఁద గోసాయుగారికి మనస్సు పాదమునో, దయ కలుగునో యామెనైది దన కాలితో వొత్తివట్టును. అప్పుడా శ్రీయును, అమె పెనిమిటి మెదలగు వారందఱును దమ లాగ్యమని యెఱుఁగురు. ఇత నట్లే యామెపెనిమిటిమున్నగు వారు అమెతో, నీవు గోసాయుగారి చరణసేవలో నుండుమని చెప్పుదురు. ఒకావోతఁడు నా శ్రీ పెనిమిటి మొదలుగా'గం వారట్టి వని కిష్టపడక పోయితిమి' అనిచూడముననో, కుంఠనరత్నములముననోతన వనినినెఱవేర్చుకొనును. వారిమందిరములలో వారిసమీపమున నిట్టి కార్యములు చేయువార లనేకులుండు రమల వృష్టము.

ఇత పీరు దక్షిణలు లాగుచును బిన్నిన పన్నుగదలు గవనింపుడు. గోసాయిగారికిని, గోసాయమ్మగారికిని, బుత్తునికిని గూఁతుననకును ముఖ్య నేవకునికిని బరివారకులకును, గాయకునకును శ్రీకృష్ణ విగ్రహమునకును దక్షిణం నమర్పింపుఁడని యీ యేదంగళ్ళ పేర యదేశముగా బోధకొను చున్నారు. ఇత గోసాయిగారి శిష్యులలో నెవఁడేని మరణించునపుడు గోసాయి గారు వాని యెడమీ'ద' దన పాదము నుంచును. ఏమి బొటనినను గోసాయి గారు ఆవహించుకొందురు. ఇది మహా బ్రాహ్మణులును, కాటిపాసలు తేయు నట్టి వనిదాదా కొందఱు శిష్యులు వివాహమున గోసాయిగారిని బిరిచి యతని చేతనే వధూవతుం పాణిగ్రహణము చేయింతురు. కొందఱు నేవకు లాతనికిఁ గేసరి స్నానమును చేయింతురు. అన'గా గోసాయిగారి శరీరమునకు స్త్రీలు కేసరి లేవనముచేసి, యొకపెద్ద పాత్రయందొక పీటనుంచి, దానిపై గోసాయి గారిని గూర్చుండఁజెట్టి, స్త్రీ పురుషులందఱును జేరి స్నానము చేయింతురు. కాని వారిలోఁ దఱచుగ స్త్రీలే స్నానముచేయింతురు. తదనంతరము గోసాయి గారు పీఠాంబవము దరించి తదిదోవతి నా పాత్రయందే నీడిపాపుకోళ్ళుకొడిగి, యింటికి విచ్చేయుదురు. ఏదవ నా పీటిని శిష్యులందఱును ఆవహనము చేయు దురు. తరువాత మంచి మసాలావేసి కాంబూము గట్టి గోసాయిగారికిత్తురు. అతఁడు దానిని నమిరి కొంత మ్రుంగి తక్కినదానిని, దన శిష్యు'డు నోటియొద్ద నెత్తిపట్టుకొనియుండిన వెండిగిన్నెలో నుమ్మివేయును. అది ముఖ్యప్రసాద మ'ట, దానినిగూడ బంచుకొని నేవింతురు. ఇప్పుడు ఏరెట్టి మనుష్యులో? నను గొను'డు. ఇంతకుమించినమౌ'ర్వముగాని, అనాదారముగానిమఱియేముందును.

ఇత ననేక గోసాయులు సమర్పణలు పుచ్చుకొందురు వారిలో నెం దఱో వైష్ణవుల చేరివంటను దిందులేదని తక్కినవారిచేతఁ దినరు. కొందఱు వైష్ణవుల చేరివంటఁగూడ దినరు. వారు వంటవెఱుకుంను గూడఁ గడిగి వారు కొందురు; గాని పిండి, బెల్లము, చక్కెర, నెయ్యి మొదలగువానిని గడుగుచి వలన గృహభోషము నివారణమగును గదా! పాపము వారేమి చేయఁగలరు? కరు గుదు లేని యీ పద్ధతియుండె పోఁగట్టుకొనవలసివచ్చును. ఇత వారు "మేము శ్రీకృష్ణమూర్తిగారి యలంకార గానతోగములకొఱకుఁ బాండ్రద్యమును పెచ్చ పెట్టుచున్నా" మనిచెప్పుదురు. కాని యాయలంకారగానతోగములు దామే యను

రవి: కురు నిజముగఁజూచిన నీరు నొప్పుయిట్టిములకుఁ జేయుచున్నారు. అసంగ హాఠిపండుగలలోఁ జిమ్మనగొట్టములనించఁ దంగునునిలపి స్థిరరహస్యావయవములు- మర్మస్థానములఁ దీరఁ జిమ్ముదురు. మఱియు బ్రాహ్మణులయనిపిద్ధముయిన రసవిక్రయముగూడఁ జేయుదురు.

ప్రశ్న:- గోసాయిగారు రొడ్డలు, బప్పు, పాయసము, కూరలు, లడ్డువులు మొదలగువానిని బ్రత్యక్షముగా నందింఁ జెట్టి తామేకూర్పుండి యమ్ముట లేదు. కాని తమపరిచారకులకు విస్తృతలోఁజెల్లియిస్తురు. వారుకొనిపోయి ఆమ్ముకొనుచున్నారే కాని గోసాయిగారు ఇటు.

ఉత్తరము:- గోసాయిగారు వారికి మానిపి వేరనమురిచ్చుచుండిన వారా విస్తృత నెందులకుఁ దీసికొందురు? గోసాయిగారు తమ నేపథులకుఁ బప్పు అన్నము మొదలగువానిని నేవెరు మారుగ నమ్ముచున్నాడు వారు వానిని దెచ్చి బజారులో నమ్ముకొనుచున్నారు. గోసాయిగారు తామే బజారులో నమ్మిన నా రాహ్మణాది నేవకులు రసవిక్రయ దోషమునుండి రక్షింపఁబడి యొక గోసాయి గారు మాత్రమే యా రసవిక్రయరూపసాసము ననుభవించుచుగద. మొదటఁ దామి సాసమునఁబడి ముఱుగురు నితరులనుగూడ నందుఁబడవేయుచున్నారు నాథచ్చారము మొదలగు స్థలములందీ గోసాయిగాలుకూడ నన్నాదులు విలయించుచున్నారు. రసవిక్రయము చేయుట నీరుల పనియే కాని ఉత్తముల పని కాదు. ఇట్టివారే యాయార్యారత్తమున కిదోగతి గలుగఁ జేసినవారు.

ప్రశ్న:-స్వామి నారాయణ మత మెట్లున్నది?

ఉత్తరము:- 'యాదృశీ శీతలాదేవీ తాపికో వాహు: ౪౮:' ధనసహ రజాదు లందు గోసాయిగారి విచిత్రచరిత్రెట్టివో నారాయణస్వామిని సర్వజేయారురు: సహజానందుడను వాడు ఆయోధ్య నమీసముందున్న యోగ్రామమునఁ బుట్టినవాడు. అతఁడు బ్రహ్మరానియై గురువాత్, తాతయవాద్ కచ్చ, కుట్టి మొదలగు దేశములందు సంచారము చేయుచుండెను ఈ దేశములందరి జనులు మూర్ఖులును, అమాయకులు నయియున్నారు. తాను వీరిని దసయరిష్ట మతమునఁబడింపఁగలుగుదునని భావించి మువ్వల నలుపుడుఁ జెప్పెనుగాఁ జేసికొనెను వలన్గుర మండలాలోపించుకొని సహజానందుడు నారాయణుని

యవతాంసునియు, మహాసిక్తిఁగనియు, తక్కువఁ జతుర్ముఖములతో సాక
 న్నగ వర్చసమిచ్చు చున్నాఁడనియు నవ్వటి జనుల వాఙ్మూల ప్రవచించిరి.
 ఒకప్పుడు వారీయవాచతో దాదావచనుఁడను ఒక జమీందారుఁడుగెను.
 అతనితో నీశ్వరుల "వరుర్ముఖ వారాయణుని వర్చసము చేసికొన వలెనను
 రలంపు మీకున్నతో మీము సహజానందుల వారిని వేరుకొందు" మనియు,
 చెప్పిరి కుర్త అమాయకుఁడు రావున సరకు ముడిది కావించని వారితో ననెను.
 అప్పుడొక గదిలో సహజానందుఁడొక కీరీటమును పరచును తరించుకొని.
 రెండుచేతులతో కంఠ వస్త్రముల నుంచుకొని, యా చేతులను మీదికిఁజారి
 నిలుచుండెను. మఱియొకఁడు వానిచేతుల నిలిచి, గదాపచ్చములు నట్టుకొన్న
 తన రెండుచేతులను సహజానందుని కంఠంతో నుండి చూర్చి ముందుకుఁజూచి,
 వరుర్ముఖమూర్తి యారాత మగువడునట్లు చేసెను తక్కిన శిష్యులు దాదా
 వచునితో "మీరాకసారింస్తులు తెలుచి చూచి, మితల మూసికొని, తర్వాతమే
 యావంతు వెకిరి రావలయును. చాల చూచిన వారాయణుఁడు కోపగించు"
 చని చెప్పిరి. (తాము చేసిన కలకము సరకు వరీక చేయఁగూడదని వారి
 కలంపు) అప్పుడతని నవ్వటికిఁ నిలుచుకొనిపోయిరి సహజానందుఁడు తళతళ
 నెఱుఁచు జరినవ్రములను నట్లుపీఠించుచు కలియించి యొక దిలకి గదిలో
 నిలిచి యుండెను అతని శిష్యులున్నట్లుండి యొకసారి దీపకాంతిచేత నాగడియం
 ఁయు దేదీప్యమానమగునట్లు చేసిరి. దాదావచుని కంటిరెడును జతుర్ముఖ
 సూర్తినిలిచి యుండుట వానవచ్చెను పరీక్షణమే యాదీపములను మిరిపి
 చేసిరి. అందఱును నేలఁబడి నమస్కారములు చేసిరి. పద్మవస్త్రోపధుగాక వేలు
 వ్రోపమట్టి దాదావచునిఁ నిలుచుకొనివచ్చుచు, అతనితో, "మీరాక్యము
 నేఁడవరించితిని. మీరాక మహారాజుగారి శిష్యులు కం" వని చెప్పఁగానతఁడు
 ముని వక్షే వానిం గను యోశిష్యులతో ననెను. దాదావని వేజాకలోనికి దీసి
 కొని వచ్చునట్లుచేసి, నవ్వటి వేలునవ్రములు చిరించి పెత్తమీరాకగూర్చుండి
 యున్న సహజానందుఁడు చృష్టిగోపదూతయ్యెను. అప్పుడా శిష్యులు దాదా
 వచునితో, "చూడుఁడు వేలు స్వరూపము తరింది యచ్చుచిరాజమానుఁడై
 యున్నాడు" అని చెప్పిరి. అప్పుడు దాదావచుఁడు పూర్తిగా వారి వంతుఁ
 గిత్తెను. అప్పుటినుండి యీ చురము వేరు గట్టిగా నాటుకొనియెను దాదా

చరు: దనువాదొక గొప్పజమీందారుడుగా సున్నందున నచ్చటనే యీ మఠమును స్థాపరచుకొని. యా సహజానందుఁ దీక్కడక్కడ నుపదేశము చేయుచుఁ దిరుగుచుండెను. ఎందఱనో సాదువులనుగూడఁ జేసెను. అప్పుడప్పుడొక సాదువుయొక్క కంఠనాదీని నురిపి, మూర్ఖులుగఁజేసి వానిని సమాధిస్థునిగాఁ జేసితి నని జనులను మోసపుచ్చుచుండెను. వారియవాదోజను లమాయకులగుటఁ బట్టి యతని టట్కులనుఁ లోబడిరి. సహజానందుని మరణానంతర మతని శిష్యులు అనేకానర్థములు వ్యాపింపఁ జేసిరి.

ఈ విషయమున నొకదృష్టాంత ముదీరచుని తోచుచున్నది. ఒకఁడు దొంగతనము చేసినందులకు పట్టుకోఁబడెను. న్యాయాధీశుఁడు వాని ముక్కుచెప్పలు కోసివేయవలెనని దండనవిధించెను. ముక్కును గోయఁగానే యాచంచకుఁడు నాట్యమాడుటకు, గానముచేయుటకు, నవ్వుటకువారించెను. జనులు యాచి నీవేల నవ్వుచున్నావని వాని నడిగిరి. దానికి వాఁడు, “అది చెప్పరఁగి నదికాదు” అనెను. అదియేల చిత్రమని మరల వారడిగిరి. మహా అదృతమయిన చిత్రము, నేనెప్పుడును జూరలేదని వాఁడనెను అప్పుడు వారు “అది యేమిచిత్రమో చెప్పవలె”ననిరి; దానికి వాఁడు, “అహ! సాక్షాత్తుగ చతుర్ముఖ నారాయణుఁడు నాయెదుట నిలిచియున్నాఁడు; నేనాయననుజూచి కరుణతోన ముఠో నాట్యమాడుచుఁ బాటపాడుచు నరిట్లుసాక్షాత్తుగ నారాయణుని దర్శన మగుచున్నందులకు నేనెంతో గొప్ప లాభవంతుడనని మురియుచున్నా”ననెను. ‘మాత్రం దర్శనమగుటలేదు’ అని మరలవారడిగిరి. దానికి వాఁడు, ‘మీ ముక్కు దగ్గముగానున్నది. ముక్కుగోయించుకొందులేని నారాయణుఁడు మీకగవడును లేకపోయినలేదు’ అని బదులు చెప్పెను. వారిలో మూర్ఖుఁడొకఁడు, “ముక్కు తెగిపోయినను చింతలేదుకాని, నారాయణుని దర్శన మవశ్యము చేసికొనవలెనని” విశ్వయించుకొని, వానితో ‘నాముక్కుగోసి నారాయణుని జూపించు’ మనియనెను. అప్పుడతడు వానిముక్కుగోసి “నీవునావలెజేయుము. లేకపోయిన నీ బ్రతుకును నా బ్రతుకును నవ్వలంపొంగునునుమా” అని వానిచెవిలో మంత్ర మూడెను. పోయినముక్కుమరలరాదుగదా! ఇత నిట్లుచెప్పుటయేకగునని యూహించి వాఁడును, వారి యెదుట నాడుచుఁబాడుచు దుముకులాడుచు, నవ్వచు నాడును నారాయణుఁడు గానవచ్చుచున్నా”దని చెప్పనారంభించెను.

ఇట్లొకని వెనుక నొకడగుచు వేయిమంది ముక్కిఁడులు గుమిగూడిరి. ఈ వార్త అంతటను మారుమోగసాగెను.

వీరు తమసంప్రదాయమునకు “నారాయణదర్శి” యను నామమును బెట్టిరి. తెలివిలేని రాజొకఁడీ సమాచారమువిని వారిని రప్పించెను. రాజు వారిని జూడఁజేయనప్పుడు వారు అపరిమితముగా నాడుటకు, దుముకులాడుటకు, నవ్వుటకు నారంభించిరి. రాజుదిజూచి, ఇదేమిఁ అని వారినరుగఁగా వారు ప్రత్యక్షముగ మాటనారాయణుఁ డగుపడుచున్నాఁడని చెప్పిరి.

రాజుఁ—మా శేరి కానరాదు:

నారాయణదర్శిః—ముక్కుందునందనబడుఁ గనఁబడదు మీరు ముక్కు గోయించుకొందులేని మీకును నారాయణుఁడు ప్రత్యక్షముగ గోచరుఁడగు ననెను. మంచిదని రాజు జ్యోతిష్కుని విచారణపఱచి, ముహూర్తముఁ జూచు మనెను. అప్పుడాతఁడు, చి త్రము ఆన్వదాతాః దళమినా దు ప్రాతఃకాల మేని మిదిగంటలకు ముక్కుగోయించుకొనుటకు, నారాయణుని దర్శించుటకు మిక్కిలి మంచిముహూర్తము”అనిచెప్పెను ఇతే పోషగాదా, ఇతేః మీ వృత్త కములలో ముక్కులు కోయించుకొనుటకుఁ గూడ ముహూర్తములు వ్రాసి పెట్టితిరిగా:

అట్లా రాజు నిర్ణయించుకొని, యా వేయిమంది ముక్కిఁడుల టోజ నర్థము సామగ్రినిపంపెను. అప్పుడు, వారమితానందతరితులై యాడుటకు, దుముకులాడుటకు, జారుటకు నారంభించిరి. కాని ఆ రాజుగారి మంత్రికిని దక్కిన బుద్ధిమంతుడుగానున్న కొందఱికి నిది రుచింపలేదు. ఆ రాజుగారివంటె నాడుగు తరముంకు బూర్వము మంత్రిగానుండిన శౌంబదివర్షముం వృద్ధుఁ డొకఁడుండెను. ఆ సమయమున మంత్రిగానుండిన యతని మునిమనుమ రావృద్ధుఁడగు తన ముత్తాత కీ వృత్తాంతమంతయు వినిపించెను అప్పుడా మునలిమంత్రి విని, వారు వంచకులు. నన్ను రాజునొద్దకు దీసికొనివెళ్లెనునగా నతఁడట్లే చేసెను. రాజువృద్ధునకు మహా సంతోషముతో నాముక్కిఁడులవార్త యంతయు చెప్పెను ఆ వృద్ధ మంత్రి రాజుచెప్పినదంతయువిని, ‘వీనుఁడు మహారాజా! పరీక్షించుటకు’బూర్వము శ్రీఘ్రునదరాదు. ఏమృదుఁ బృశ్నాపము కలుగు’ననెను.

రాజు:-అ వేపుదు మనుష్యులు నందర్థము చెప్పుదురా ఏమి?
 మంత్రి:-అట్లొకము చెప్పుచున్నాలో. నిజమే చెప్పుచున్నాలో పరీక్ష
 జేయని దిది నిజ మిది యందర్థమని చెప్పురాదు
 రాజు:-ఏప్రకారముగ పరీక్ష చేయవలయును?
 మంత్రి:-ఏద్యా, స్పష్టిమము, ప్రత్యాజెది ప్రమాణముల నలం
 రాజు:- చదువనివాడెట్లు పరీక్ష చేయగలడు?
 మంత్రి:-ఏద్యాలనుల సాంగత్యము వలన జ్ఞానమును స్పృశి పఱచుకొని.
 రాజు:- ఏద్యాలనుడు దిక్కిపరీక్షపమం దెట్లు?
 మంత్రి:-పురుషార్థిశ్రేణియు దుర్లభముకాదు.
 రాజు:-ఎట్లు చేయవలయునో మీరే చెప్పుదురు.
 మంత్రి:-నేను ముతరివానను. ఇంటిలోనే కూలబడియుండును. ఇత
 గాన్ని దినములే వేసిండును. కావున మొదట నేను పరీక్షించెదను. ఏమృదరా
 ముదితమని తోచినట్లు చేయవచ్చును.

రాజు:-ఇది తగుగా నున్నది. సిద్ధాంతిగారు: మంత్రిగారి కొఱకు మహా
 ర్థము జూరుదు.
 తోడ్కొమ్మ:-(దు:-మహారాజగారి యాజ్ఞాప్రకారము ఈ తుర్లపంచమిగాదు పది
 గంటలకు నుముహూర్తము వలదు.

ఆ నియమింపఁబడిన సందమిరాగానే యా.వా.దెనిమిదిగంటల వాపుర్త
 మంత్రి రాజుగారియొద్దకు వచ్చి. మనమచ్చటికి రెండు మూడు వేల నైస్య
 మును గూడ మనతోఁగిసిరొని వెనలవలయుననెను.

రాజు:-అచ్చట నైస్యముతో నేమి సక్రియోజనము?

మంత్రి:- తమకు రాజ్యవ్యవస్థ తెలియదు నే.జెప్పినట్లుచేయుదు.

రాజు:-అంగీకరించి నైస్యమును సిద్ధపఱుపుమనియాజ్ఞాపించెను నైస్య
 ము సన్నద్ధముకాగానే తొమ్మిది గంటలన్నఱకు రాజు వాహనము నెక్కి యం
 దఱను వెంటఁజెట్టుకొని తోయెను. వీరనందఱనుజూచి యా ముక్కిరులు ఆరు
 దిక్కు జూరుచుకు నారంభించిరి. వీరందఱు సన్నటితోయి కూర్చుండిరి. వారిలో
 మొదట ముక్కిరీయై యా సాంప్రదాయమును నడిపించిన మహాంతునుదిరిచి,
 “నే.రు మంత్రిగారికి నారాయణుని చర్యనము చేయింపుము” అనఁగా, వారు

మరిచిదని చెప్పి. పదిగంటల సమయముకాగానే. ఒక మనుష్యుడొక వళ్ళి మును ముక్కుక్రిందఁ బట్టియుండ గా తీవ్రమైన కత్తితో మంత్రిగారి ముక్కు గోసి యా పల్లెమునఁ బడవై చెను

అప్పుడామంత్రి ముక్కునుండి నెత్తురువారసాగెను. ముఱము వెల్లెఁదో యెను. అయిన నా వంశకుఁ డా మంత్రిగారిచేవిలో "మీరు గూడ సవ్యయ నారాయణుఁడు కనఁబడుచున్నాడని చెప్పుదు; కోసిన ముక్కు మఱిందాదు; మీరట్లు చెప్పకపోయిన మీకుఁ దిలవంపు గలుగును. అందఱు మిమ్ములఁజూచి హాస్యము చేయుదురు." అను మంత్రముపఠేకించి, దూరముగాఁ దొంగిలిపోయెను.

పాపము మంత్రిగారు తనచేతిగుర్తతో గాయము నొత్తిపట్టుకొనెను. అప్పుడు రాజా మంత్రితో "నారాయణుఁ డగుపడుచున్నాఁడా లేదా" అని యడుగఁగా నతఁడు, "ఏమియు నగపడఁడు. వ్యర్థముగ నీరూర్తుఁడు మోసపుచ్చి వేం మందిని పొడుచేసినాఁడు" అని రాజుచేవిలో చెప్పెను. అంత రాజు ఇపుడేమి చేయవలయునని మంత్రినడుగ నతఁడు "వీరికి గణివంతుడన విధింపవలయును. టిలితకాలమంతయు వీరిని జైలుపాలలో నుంచవలయును. వీరి నందఱును తెఱవిన యీ దుర్మార్గుని గాడిదమీద నెక్కించి మహాహిరముగ చంపవలయు" నని రాజుతో చెప్పెను.

రాజును మంత్రియు గుసగుసలాడ నారంభించినపుడే యా ముక్కిరుంకు తయముపుట్టి పలాయన సూత్రమును విశింపదంఁచిరి. కాని నలుప్రక్కలను వారిని నైవ్యము ముట్టించి యున్నందున పాతపోవుటకు వీలు దొరుకక పోయెను. అప్పుడు 'వీరందఱునుబట్టి కాళ్ళకు నంతెళ్ళను వేయుదురు: ఈ దుర్మార్గుని మఱిమున మనిబూసి నల్లగాజేసి గాడిదమీద నెక్కించి, వీని మెడను తినిఁగిన చెప్పులపేరువేసి యంతటఁ బిల్లవాండ్రచేత మున్న బూరిద వీనిమీదఁ జల్లించుచు, నాడుగు బాటలు కలిపినచోటుం నెల్ల విరివి చెప్పులతోఁ గొట్టించుచు, కుక్కంచేత వీని రేహమును దునకునకగునట్లుచేసి, వీనిఁ జంపవలయును. అట్లు చేయకపోయిన వీరు మరల వితరులనుగూడ విగ్నే మోపవుచుదు'రని రాజు డన భటుం కాళ్ళావించెను. వారట్లే చేసిరి. ఆ ముక్కిరుం సంప్రదాయ మంతటితో నంతరించెను.

ఈ విషయముననే వేద విరోధులందఱు నితరుల ధనము నపహరించుట యందుఁ జతురులై యున్నారు. సాంప్రదాయకుల సమ్మతమునట్టివే. స్వామి నారాయణ మతస్థులు దబ్బు లాగుటకు నానావిధములైన కపట కృత్యములఁజేయుచున్నారు. మూలంబు నెందఱియో మోసపుచ్చుటకుగాను, వారు మృతినొందిన వృద్ధు, వారితో సహజానందులు తెల్లని గుఱ్ఱమునెక్కి మోక్షస్థానమును స్వర్గమునకుఁ గోనిపోవుటకు వచ్చినాఁడనియు, శ్రుతిధర్మము నీమందిరమున కొక పర్యాయము వచ్చి పోవుచుండుననియుఁ జెప్పుదురు.

ఇది సుత్యవసమయములందు మందిరములోపలఁ జూడబడుచుండును. వారు యందుస్థలమునకుఁ గ్రుందితాగముననే యొక యంగడిని జెల్పియుండును. ఆ యంగడి మందిరములమధ్య నొకరంధ్రము జేయఁబడి యుండును. నై వేద్యము కొఱకు తల్తులు నమర్పించిన పెంకాయలను మఱల నాయంగడిలోనికి రంధ్రముద్వారా దాంపేయుదురు. అనఁగా నిష్క్రియముగానే యొక కొత్తిరికాయ దీనమునకు వేయిసారులు విక్రియింపఁబడును. ఇటువలెనే యన్ని పరార్థముల నమ్ముచుండురు. ఏతాది సాదువు నాజాతివని చేయుటకు నియమించుచున్నట్లు. మంగురిచే తేరమును, కుమ్మరిచేతఁ గుండలు మొదలగువానిని, శిల్పిచే శిల్పములను, కోమటిచేత వాణిజ్యమును, తూద్రునిచేత నూడిగవు బనులను జేయించుచున్నారు. వీరు తమ శిష్యులమీఁద నొక శిస్తు వేసియుంచినారు వీరిట్లు మోసపుచ్చి లక్షంకొలది, ధనము సంగ్రహించిరి. సంగ్రహించుచునే యున్నారు గురు పీఠముపై గూర్చుండువారు గృహస్థులు. అనఁగా సతఁడు వివాహము చేసికొని ఆ తూషణము లలవరించుకొనుచున్నారు ఎవరైనఁ దాదఘాట కొఱకు రప్పించినవారితో గోతులీయ గోసాయులవలె గోసాయిగారికి, గోసాయమ్మగారికి, బిడ్డలకుదక్షిణలు నమర్పించుఁడని దబ్బులాగుదురు. కాము సత్సంగులనియు నితర మతములవారుకుంసగులనియుఁ జెప్పుదురు, తమ వారిని దప్ప తక్కినవా రెంతయుత్తములు, రెచ్చాత్ములు, విద్యాంసులునైనను వారి నాదరింపదు. వారి నేవ యెన్నఁటికిని జేయరు. ఏలయనఁగా నితర మతస్థులకు నేవ చేయుటవలనఁ దావము కలుగునని లావించుచున్నారు. ఈ సాదువులు ప్రీతి మూలములు చూడరని చెప్పుట కలదు. కానిలోలోపల నేమేమి చిత్రములు జరు

గురుండునో తెలియదు గద. వీరి ద్వారా యంతటను దగ్గిపోయినది. కాన్నిష్ఠులముందు దీ సాధువుల పరశ్రమ గమనాది చేష్టలుకూడ జయల్పదినవి.

ఇతర వీరిలో గొప్పవారనఁబడువారు చచ్చినప్పుడు, వారిని దీనికానిపోయి కహస్యస్థలము లందుందు కాపులలోఁబెనవైచివచ్చి “వహనా మహారాజా తాం దెతో వైకుంఠమునకుఁ బోయినాఁడనియు, వారిని సహజానందులవారే ఏలుచుకొని పోయిరనియు, అప్పుడు మేము మహారాజా! ఈయనను గొనిపోవందు. ఈ మహానీయుఁడీరు నుండుటవలన మాకు చాల మందిద”ని ఎంత ప్రార్థించినను, “లేదులేదు, వీరి యననరము వైకుంఠమున మెందుగాఁగలదు కాన దీహికాని పోవుచున్నా”నని సహజానందులు చెప్పిరనియు, మఱి “మేము సహజానందులవారిని, వారినిమానమును హృతరుని తన విమానమున గూర్చుండఁ జెట్టకొని పోవునపుడుపుష్పవర్షము గురియుటను మాకండ్లార జూచినా”మనియు ప్రసిద్ధపఱచుదు. ఇతర నొకసాధువు జబ్బుపడి బ్రతుకునాక లేనివాఁడై యున్నప్పుడు “నేను లేవురాత్రి వైకుంఠమునకు పోవుచును” అని చెప్పును. ఆ రాత్రి వారు చావక మూర్ఛించెంది యుండఁగానే వానిని గొనిపోయి కాచిలోఁ బెట్టెను రనుజయు వినుచున్నాము, ఏలయనఁగా నా రాత్రివానినట్లు పాఠజేయక పోయినఁ బాపపత్యవాదులనగుదుమకద! కనుకనట్టివని చేయుదురని ఓడితమగుచున్నది. మఱియులె గోకులీయ గోసాయలు మృతినొందినప్పుడును వారి కిష్టులు “గోసాయగారు తమలీలలను విస్తరించిపోయిరి” అని చెప్పుచురు. ఈ గోసాయలు స్వామినారాయణమతస్తులు నువదేశము చేయు శ్రీకృష్ణః కరణం మమ” అను మంత్రమొక్కచే-శ్రీకృష్ణుడు నాకుకరణ్యుడు అనఁగా నేను శ్రీకృష్ణునకు కరణాగతుఁడనని వారర్థము చేయుదురు. కాని శ్రీకృష్ణుడు నా కరణమును బొందునుగాక! అనఁగా నాకుకరణాగతు డగునుగాక, యనికూడదీవికర్తమగును. ఇట్టి మతస్థులందఱును విద్యావిహీనులగుట లేని శాస్త్ర విరుద్ధములయిన యనంగదవాక్యములు రచించుచున్నారు. వారు విద్యానియమముల నెంత మాత్రము గురైరిఁగి యుండదు.

ప్రశ్న:-మార్గమతమైన మంచిదేనా?

ఉత్తరము:-తక్కిన మతావలంబులవంటివారె మార్గలు. వీరునుజక్రాంతికు లగుచున్నారు అన్యవక్రాంతికులకంటె వీరియందుఁగల విశేషమేమన,

రామానుజీయు లోకపర్యాయమే చక్రాంకితు లగుదురు. కాని మార్వలు పలు మార్లునంపత్సరసంపరత్సరమును జ్ఞాతాంకితు లగుచుందురుచక్రాంకితులు ముం మునః జన్మనిరేఖను మార్వలు నల్లని రేఖను దిద్దుకొనుచున్నారు.

ఒక మార్వపండితునకును, నొక మహాత్మునకునిట్లుకాస్తార్థముజరిగెను.

మహాత్ముడు:- మీరు నల్లని రేఖను గుండ్లపొట్టు నెందులకుఁ దెచ్చి కొనుచున్నారు.

కావ్రీ:- ఇట్లు పెట్టుకొనుచివలన మేము వైకుంఠమునకుఁబోదుము. శ్రీకృష్ణుని దేహము క్యామం వర్ణముగలది. కాన మేము నల్లనిదిలకము దెచ్చి కొనుచున్నాము.

మహాత్ముడు:- నల్లని రేఖను, గుండుబొట్టు పెట్టుకొనుచివలన వైకుంఠమునకుఁ బోవుదురేని ముఖమునంత నల్లగాఁజేసికొన్న నెక్కడికిఁ బోగలుగుదురు. వైకుంఠమునుగూడ దాటి పోదురా ఏమీ శ్రీకృష్ణుని శరీరమంతయు నల్లనిదిగా నుండినట్లే మీరును మీశరీరమును నల్లగాఁజేసికొన్న శ్రీకృష్ణుని వంటివారు గావచ్చునుగదా దీనఁజేసి యీ మరముకూడ వైఁతెప్పినమతముం వంటిదే యననొప్పును.

ప్రశ్న:- లింగాంకితుల మర పెట్టున్నది :

ఉత్తరము:- అదియను చక్రాంకితుల వంటిదే. చక్రాంకితులు చక్రముచే మచ్చలునడునట్లు బాల్కబడి, యొక నారాయణుని(దప్ప మఱి యొవ్వరిని విశ్వ సింహస్థే లింగాంకితులును లింగాత్మతిగురుతింపఁబడినవారై మహాదేవుని దప్ప సమ్యం నెవ్వరి నుపాసించరు. ఇంక నీ లింగాంకితులలోఁ గల విశేషమేమన గా వీరు పాపాణముతోఁ జేయఁబడిన లింగమును బంగారుమూకుడు పెట్టెలోఁ గాని, వెండిమూకుడు పెట్టెలోఁగాని యుంచి పెదను రరించుకొందురు; నీరు త్రాగునపుడుకూడ దానికిఁ జూపి త్రాగుదురు. వీరిమంత్రమును శైవులవంటి దేయని తెలియవలెను.

బ్రహ్మసమాజ ప్రార్థనాసమాజముల గుణదోషములు.

ప్రశ్న:- బ్రహ్మసమాజ ప్రార్థనాసమాజము లై నను మంచివా కావా:

ఉత్తరము:- కొన్నివిషయములందు మంచివే; కాని పెక్కు విషయములు చెడ్డవి.

ప్రశ్న:-బ్రహ్మసమాజ ప్రార్థనాసమాజము లన్నిటి కంటె పేరు. ఏల యనగా వీని నియమములు కరుణాగ్రామము నున్నవి.

ఉత్తరము:-సర్వాంశములందా నియమములు దాగుగాలేవు. వేదవిద్యా విహీనులైనవారి కల్పనలు సర్వతా సర్వము లెట్లుకాగలవు? బ్రహ్మసమాజ ప్రార్థనాసమాజమువారు క్రైస్తవ మతాసంబంధమునుండి కొందఱును గాపా దిరి; కొంతకొంత పాపాదాది విగ్రహారాధనము గూడ దూరపఱచిరి; మఱి కొందఱిని, మిత్యాత్మిక గ్రంథోక్తులకు మోసపోతుండఁజేసిరి. అను నిత్యాది విషయములు మంచివే.

(౧) వీరియందు స్వదేశభక్తి మిక్కిలి తక్కువగానున్నది. వీరు క్రైస్తవపుం యారాధములనే విశేషించి యనుకరించుచున్నారు. తోజన పానములను, వివాహాది నియమములనుగూడ మార్చివేసియున్నారు.

(౨) తమ దేశప్రళంప యంతమాత్రము చేయరు. తమ పూర్వజుల గొప్పతనమును ప్రకటించుటకు మాటుగావరివివోటికొలది నిండించుచున్నారు. ఉపన్యాసములలో, క్రైస్తవవాది అంగ్లేయుల ప్రళంపము మనసారా, తేయుచుండురు. బ్రహ్మాదిమహర్షుల పేరుగూడ నెత్తరు. తద్విరుద్ధముగా నాంగ్లేయులు తప్ప నృప్తిలో నింతవరకెవ్వరును విద్వాంసులు కాలేదనియు, నార్థావర్తియు లెప్పుడును మూర్ఖులుగానే యుండిరి, ఇప్పుడు నల్ల యున్నారనియు వీరెప్పుడు మన్నుతిని కొందలేదనియు నుడువుదురు.

(౩) వేదాదులను గొరవించుచుమాట యటుండనిండు; కాని వానిని నింద జేయకమానరు. బ్రహ్మసమాజోద్దేశములు వ్రాయఁబడియున్న పుస్తకములో ఏను, మూసా, మోహమ్మదు, నాసరు, కైతన్యులను వీరినే స్థాపకులుగా గణించియున్నారు కాని యొకటుచి-మహర్షి పేరైన వ్రాయలేదు. దీనివలన వీరెవరి పేరులు వ్రానియున్నారో, వారిమతమున కనుకూలమతముకంవారియే విదితమగుచున్నది. అహా! వీ రార్థావర్తమునఁబట్టి, యందరి యన్న జంములనే నేవించియు నున్నారుగదా! తమతల్లి తండ్రి, తాతమొదలగువారి మార్గమునువదలి, తదితరవిదేశీయ మతముపై నింత విశ్వాసము కలిగియుండుటయు, ఏకదేశస్థ సంస్కృత విద్యను జరువక, తమకుఁదామే విద్వాంసులమని లెప్పుకొనుటయు, నాంగ్లేయభాష నభ్యసించి పండితాభిమానులై తటా

యన నొకత్రా తమతమును బ్రవేశపెట్టుచుండుఁడుఁ బ్రవృత్తులగుచుండు ఐదు
లకు వైర్యమును, వృద్ధిని గలుగఁజేయునను లెట్లు కాఁగలవు.

(౪) అంగేయ, యవన అంత్యజాతులతోడను అన్నపానభేదములేదు.
ఇట్లు తినుట త్రాగుటవలసను, జాతిదత్తమును నిరాకరించుటవలసను భేదము
జూపదునని వీరినుకొనుచున్నారు కాఁబోలు. కాని యిట్టి పనులవలన రాగు
పరులెట్లుఁ దానికీమాలుగాఁ జెలుపు కలుగును.

(౫) ప్రశ్న:-జాతి భేద మీశ్వరకృతమా లేక మనుష్యకృతమా :

ఉత్తరము:-జాతి భేదము ఈశ్వరకృతముమనుష్యకృతమునై యున్నది.

ప్రశ్న:-ఈశ్వరకృతమేది: మనుష్యకృతమేది:

ఉత్తరము:-మనుష్య, వశ, పక్షి, వృక్ష, జలజంత్వాది జాతులు మ
మీశ్వరకృతములు. వశపులలో నావు, గుఱ్ఱము, ఏనుగు మొదలగు జాతి
భేదములును; వృక్షములలో మేడి, చుట్టి, చింత మొదలగు జాతి భేదములును;
పక్షిలలో హంస, కాకి, కొంగ మొదలగు జాతిభేదములును; జలజంతువులలో
తేలపలు, మొసళ్లు మొదలగు జాతిభేదములును ఈశ్వరకృతములై నట్లే మను
ష్యులలోను బ్రాహ్మణ-క్షత్రియ-వైశ్య-కుల-అంత్యజజాతిభేదము మీశ్వర
కృతములు. ఐనను మనుష్యులలో బ్రాహ్మణులను సామాన్యజాతిగాఁ గాక
సామాన్య విశేషాత్మక జాతులందు గణించుచున్నాము. వర్ణాక్రమ వ్యవస్థ
యను విషయమున నింతకుఁబాఱ్యము వ్రాయఁదినట్లే గుణకర్మ స్వభావము
లను బట్టి వర్ణవ్యవస్థ నంగీకరించుట యావశ్యకము; ఇది మనుష్యకృతము.
అనఁగా వారి వారి గుణకర్మ స్వభావములనుబట్టి పూర్వము దెస్సఁబడినట్లు
బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య కులద్రావి వర్ణములను బరిశిషృఙ్కరముగా నియమిం
చుట రాజులకును, విద్వాంసులకును గర్తవ్యము. భోజన భేదముకూడ మీశ్వ
రకృతము, మనుష్యకృతము నయిదున్నది. ఎట్లనగా సింహము మాంసా
హార జంతువు. ఒడ్డమ్మగము గడ్డి మొదలగువానిం దినును. ఇది ఈశ్వర
కృతము. ఇంక భేదకార వస్తుభేదములనుబట్టి భోజనభేదముమనుష్యకృతము.

ప్రశ్న:-యూరోపియనులనుఁ జూడుఁడువారు బాట్లు, కోట్లు లాగుచు
కొరిగి, హోటలులలో నందఱుచేరి యన్నము తినుచున్నారు. కావుననే వారు
వృద్ధిపొందుచున్నారు.

ఉత్తరము:—ఇట్లు తలచుచు మీ పోతుకలు, ఏలయనగా 'దురకలు' మారులు మొదలగువారందఱిచేత, దినుచున్నారే. వారేల యున్నతిఁగనయుచు లేదు; యూరోపియనులు తాల్కావస్తయందు వివాహము చేసికొనదు. వారు పిల్లలకును, పిల్లవాండ్రకును విద్యాకిశీ లలవఱుదు. స్వయంచర వివాహములు గావించుదురు. దుర్బాధుల యువదేశముల గౌనక రాము విద్యావంతులయి యుండుటచే నొకరి వలలోఁ జిక్కుపడదు ఏపని చేసినను బరస్పరము వికర్షించి నరలలో నిశ్చయించుకొని చేయుచున్నారు. తమ జాత్యధివృద్ధికొఱకుఁ దనువును, మనసును దనమును రాకపోయుచున్నారు. సోమరితనము వదలి, యెప్పుడును బనిచేయుచుండురు.

చూడుడు: వారు తమ దేశపు బాట్లు గార్యాలయము [అఫీసు]ం లోనికిఁగఱేరిలోనికి రానిచ్చుచున్నారు. కాని యీ దేశపుఁ జాదరక్షలను దొడిగి రానియ్యదు. దీనితో మీరు గ్రహించవచ్చును. అనఁగా వారు తమ దేశపు పాదరక్షలను జూచునంతటి గౌరవమర్యాదలతోనయిన నన్యదేశ మను ప్యులనుగూడ జూచరు. చూడుడు: సుమారు వంద సంవత్సరముల నైనుండి యూరోపియను దేశమునకువచ్చి వసింపుచున్నారు. ఇంతవఱకును మొద్దు గుడ్డులు మొదలగునవి దమదేశమునఁ తొడుగుచుండిన విధముననే తొడుగు చున్నారు. వారు తమ దేశమర్యాదలను వదలలేదు. కాని మీయందనేకులు వారి ననుసరించుచున్నారు దీనివలననేకద మీరు బుద్ధిహినులనియు, వారు బుద్ధి మంతులనియు నెన్నఁబడుదురు. అనుసరించుట బుద్ధిమంతుల పనికాదు. ఇఁక వారిలో నెవ రేపనిలోనున్న దానిని యతోచితముగఁ జేయుచున్నారు. అజ్ఞాను కూలముగా వర్తించుచున్నారు. తమ దేశస్థులయవర్తకముమున్నగు పనులందు సహాయముచేయుచున్నారు. ఈ మందిగుఱములచేత, మంచి కర్మములచేతను వారున్నతిని తొందుచున్నారు కాని, బాట్లను కోట్లను, పట్లములనుదొడిగి, హోటలలలోఁదిని త్రాగుట మున్నగు సామాన్యములైన వర్తనంచేఁగాని, చెడు కార్యములచేఁగాని వారు వృద్ధికిరాలేదు.

ఇఁక ఏరిలోను జాతిలేదము కలదు. చూడుడు: ఒక యూరోపియనుఁ దెంత గొప్ప యధికారియుఁ బ్రతిష్ఠానంతుడు నై యున్నను, అతఁ దన్యదేశ కన్యనుగాని, అన్యమతస్థుల కన్యనుగాని వివాహమాదీనను, లేదా యొక

యూరోపియను వన్య యన్య దేశీయుని వివాహమాదినను, తక్కిన తేగవారిం దఱును వారి నాహ్వానించుచి కాని, వారితోఁగరిసి భోజనము చేయుటగాని, వారితో వివాహాది సంబంధము చేయుటగాని తత్క్షణమే మానివేయుచున్నాడు. ఇది జాతిభేదము కాక మరేమగును;

ఇక వారు “మారో జాతిభేదములే” యని మీతోఁటి తెలివి తక్కువ వారిని ప్రదించఁజేయుచున్నాడు. మీరును మీ మూర్ఖత్వమునలన నిజమని నమ్ముచున్నాడు. కావున నేపనిజేసినను మరల బిచ్చాశ్లాపము కలుగకుండునట్లు తాగుగా విచారించి చేయవలయును.

చూడుడు: వైద్యులయు నౌషధములయు నావశ్యకత రోగికిఁగలదే కాని రోగరహితుని కావశ్యకతలేదు. విద్యావఁతుడు రోగరహితుఁడు విద్యా విహీనుఁ డవిద్యారోగముచేత బడితుఁడునై యుండును. కాన సత్య విద్యయు, సత్యోపదేశము నను వివిధే ఆ రోగమును దూరపఱచును. ఈ అవిద్యయును రోగము కలవారు భోజనపానములందే దర్శము కలచనియు, నందే దర్శము పోవుననియుఁ దలచుచున్నాడు. అన్నపానములందనాచారముగ వర్తించు వారిని జూచినపుడు, వారు దర్శత్రప్తులైనఁదని యనుకొందురు. ఇక వారి మాట గూడ వినుదు తాము వాని సమీపమునఁ గూర్చుండదు. వానిని దమ సమీపమునఁ గూర్చుండనియరు.

ఇప్పుడు “మీ విద్య స్వార్థముకొఱకా; పరమార్థముకొఱకా;” మీరే చెప్పుదు. మీ విద్యవలన నా యజ్ఞానులకు లాభముకలిగినపుడే యది పరమార్థ మగును. వారా లాభమును కొందఁగోరదు. మే మేమిచేయుదు మందులేని యదియును మీ రోషమే కాని వారిరోషము కాదు. ఏలయనఁగా మీ ప్రవర్తన ముచితకగానున్నచో వారు మీమ్ముఁ బ్రేమించి మీవలన నుపకారమును కొందియుండురు తేవలము మీరు మీ సుఖమునే చూచుకొని వేలకొలది జనులకు గయగఱోపు నుపకారమును నశింపఁజేసినందులకీ గొప్ప యవరారమును పాపము మీకుఁ దగిలినదని యెఱుఁగఁదగును. ఏలయనఁగా జరుంకుపకారము చేయుట దర్శమనియు హానికలిగించుట శుద్ధదర్శమనియు ననఁబడును. కనుక విద్వాంసురు యథా యోగ్యముగ వర్తించుచు నజ్ఞానులను దూఱి సాగరమునుండి తరించజేయుటకు వడవవంటివాఁడుగావలయును ఎప్పుడును

మూర్ఖులవలె గార్యములను జేయగూడదు, కాని తమకును, ఇతరులకును దినదినాభివృద్ధిని గలుగజేయు కార్యములనుమాత్రముచేయుచుండవలయును.

ప్రశ్న:-మీ మేపు నైకము నిశ్చయకరమనిగాని, లేదా దానిలోనియంశములన్నియు సత్యమైనవని కాని నమ్మము, పరియనగా మనుష్యులబద్ధి ప్రాంతి రహితమైనది కాదు. కాబట్టి వారు రచించిన గ్రంథములన్నియు ప్రాంతియు క్తములై యుండును. కాన మేమిద్దటిలోని సత్యమును గ్రహించు చున్నాము. అసత్యమును వదలివేయుచున్నాము. ఆ సత్యము వేదమునందు, దైనియందు, తురానునందు, మఱియే గ్రంథమునందు ఉన్న సది మాకు గ్రాహ్యమే. అసత్య మెప్పుడు నున్న సది గ్రాహ్యము కానేరదు.

ఉత్తరము:-దేనివలన మీరు సత్యమును గ్రహింపఁ దలచు చున్నారో దానివలననే మీ రసత్యముగూడ గ్రహింపఁగలుగుదురు పరియనగా మనుష్యులెవ్వరును ప్రాంతిరహితులు కాఁజాలరు. మఱి మీరును మనుష్యులై యుండు టిబట్టి ప్రాంతిహితులే. కాన ప్రాంతి సహితులైనవారి మాటలు సర్వాంశములందుఁ బ్రామాణికములు కానపుడు మీమాటలను విశ్వసింపఁదగినవి కావు కాన మీమాటలనుగూడఁ బూర్ణముగా విశ్వసింపఁగూడదు అట్లయిన విషయము క్తమైన అన్నమువలె నవియును త్యాజ్యములే-మఱి మీ ప్రాసనవ్యాఖ్యాన పు నైకములనుగూడఁ బ్రమాణములని యెవరు సంగీకరింపఁ గూడదు. 'తలే తో లొదేతీ తల్పేక్షి ఐననేకో, గాంతే తో తోరర దుదేతీ ఐనగయే' చతుర్వేది ధృతినవాడు అటు వేదముల వాదగుటకుతో గ నున్నవానిలోని రెండు పోఁ గొట్టకొని ద్వివేది యయ్యెనఁట. ఇతరమనుష్యులు సర్వజ్ఞులు కానట్లే మీరు సంతమాత్రము సర్వజ్ఞులుకారు. మీరొకప్పుడు త్రమచే నసత్యమును గ్రహించి, సత్యమును వీధినను వీధవచ్చును. కావున సర్వజ్ఞుడైన పరమేశ్వరుని వచన సహాయ మర్పింపఁబడుచు మనకవశ్యము గావలసినదే. వేదవిషయక వ్యాఖ్యానమందుప్రాయఁబడినట్లుమీరు నవశ్యమంగీకరింపవలయును లేకపోయిన'ఇతో క్రష్ట స్రతో క్రష్టః' అన్నట్లు శాసనివివచ్చును. వేదమునందసత్యమేమియు లేక యంతయుసత్యమేలించుచుండగా వానిసంగీకరించుటకు సందేహించుట, అముహూనిఁబొందుటయేగాక పరులకును హానికలుగఁజేయుటయైయున్నది. దీనివలననే యార్యావర్తపుజనులు మిమ్ములనువచువాదనిరావించరు. కావున మీ రార్యావర్తపు

పరివృత్తి గారణమగుటను గానెరకపోయితి. ఏలయనఁగామీరు పరివృత్తపాప రాజులు. ఇట్లుచేయుటవలన మేముపరమమౌందురునితరులకుపరకారముచేయ గలుగుదు. మనమీరనుకొనవచ్చును కాని మీరట్లుచేయలేరు. ఒక కర్మ కంధ్రునికు వురే ప్రపంచములోని యెల్ల కవిద్వంసు జారినపంజానుడులేనివారెవ్వరినిజారిన నేరక తమ పాంతవిద్వంసుగూడ నష్టపరచుకొనునట్లే మీగతియు నగును. ఇక వేదాదికావ్రముల సంగీకరింపనంతవఱకు మీ మాటలందు'గల సత్యాసత్యములు పరీక్షించుటయు ఆర్యావర్తీయుల భిన్నుతి లేగలుగుటయు నెప్పుడై ననుమీకు సార్థ్యమగునా. లేక మేరోగమున ముటిగి యున్నచో దానికొదగినమందు మీయొద్దలేదు.

యూరోపియనులును మీ సహాయము నపేక్షింపరు. ఇంక నార్యావర్తీ యులు మీమ్ముం నన్యమతస్థులవలె జూచుచున్నారు. ఇప్పుడై నను మీరుతెలిసి తెచ్చుకొని వేదాదిసత్యకావ్రముల సంగీకరించుచు లేకోన్నరకొఱకుఁ బ్రయత్నించుట మంచిది. మీరు సత్యమందయు'బరమేశ్వరునిచేఁ బ్రకాశింపఁజేయు' బదునని చెప్పుచున్నారట! యునుం యాత్మంలోఁ బ్రకాశింపఁజేయు'బడిన సత్యార్థములై న వేదముం నెందుం కంగీకరింపదు? దానికే గారణమిదియేకద. మీరు వేదములు చదువనులేదు. చదువనుగోరరు. ఇంక మీకు వేదోక్తజ్ఞాన మెట్లు కలుగఁగలదు?

(౬) జగత్తున కుపాదానకారణము సంగీకరింపక యీ జగత్తున్నట్టిమైన దనియు, జీవు'దుకార మత్పన్ను'దనియు గై ౨ ప్రవ మహమ్మదీయులవలెనే మీరును నమ్ముచున్నారు. దీని కు తరము నృప్యత్పత్తి ప్రకరణ మందును, జీవేశ్వరుల వ్యాఖ్యయందును గలదు. చూడవచ్చును. కారణము లేనిది కార్య మగుననుట నితాంశ మసంభవము. ఉత్పన్నమైన వస్తువునకు నాశనము లేక పోవుటకూడ నటలే యసంభవము.

(౭) పశ్చాత్తాపమువలనను, ద్రాగిన చేయుటవలనను తాపవిమోచన మగునని నమ్ముటయు మీ పొరపాటే, దీనివలననే జగత్తునందుఁ తాపములు అధికమైనవి ఏలయుఁగా బొరాటికులు తీర్థయాత్రలవలనను, తై సులు సవ కార మంత్రజపములు, తీర్థయాత్రలవలనను, గై ౨ ప్రవ లేసువునందు విశ్వాస ముంచుచివలంను. ముసల్మానులు "కోరా" చేయుట వలనను, అనుభవించకదే

పాపముంనుండి విముక్తుండుడనని నమ్ముచున్నాడు. దీనివలన జనులు పాప రీతి లేనివారై పాపకార్యములం దమితముగా బ్రవృత్తులగుచున్నారు. ఈవిషయమున బ్రహ్మసమాజ ప్రార్థనా సమాజముంచాడును బొరాజీరులో సమాసురే యనుచు స్పష్టము చేదములనే వినియున్న "కప్పక పాపపుణ్యలం చునుత వింపవలసి వచ్చును. అనుతవింపక నివృత్తి కలుగ"దని పాపములకు వెఱచి నదా ధర్మమునందే ప్రవృత్తులై యుందురు. మఱి అనుతవింపయే నివృత్తి కలుగునన నీశ్వరుడన్వాయకారియై నిలుచును.

(౨)ఇత మీరు జీవుని కనంతమగు సున్నతికలుగునని నమ్ముచున్నారు. అట్లెన్నటికిని గాదు. ఏంయనఁగా పరిమితమైన జీవుని గుణకర్మ స్వలావముం పలముకూడ సవశ్యముగా పరిమితమైయుండును.

ప్రశ్న:- పరమేశ్వరుడు దయాకరు కావున, పరిమితకర్మములకు నసంతపలము నీయవచ్చును.

ఉత్తరము:- అట్లుచేయునేని పరమేశ్వరుని న్వాయము నష్టమై పోవును. అట్లే సర్వకర్మమున పెంపుకొలుగుగూడ నివ్వఁడును పాటుపడకపోవును. ఏంయనఁగా సర్వకర్మ కిందిన్వారిము చేసినను దానికసంతపలము పరమేశ్వరుఁ డిచ్చుననియుఁ బ్రార్థనావ్రాతమువలన, భాగ్యవంతుల వలన నెట్టిపాపములైనను వీరి పోవుననియుఁజెప్పెయమాటలకుఁ బరువలనహనిగలిగిపాపములువర్జిల్లును.

ప్రశ్న:- మేము స్వారావికత్తానమును చేదములందె వరికమని నమ్ముచున్నామేరాని నైమిత్తికమునుగాదు ఏంయనఁగా పరమేశ్వరుఁడొసఁగిన స్వారావికత్తానమే మనలో లేకున్న చేదములనుగూడ మనపెట్లు చదువను, జదివినను, దెలియను-దెలియఁజేయను-గలుగుటయు; కావున మామతమే కరుదాగుగానున్నది.

ఉత్తరము:- మీ యీ మాటకూడ నిరర్థమైనదే ఇంక రిచ్చునపుడే త్తానము కలుగుచున్నది. కాన నది స్వారావికముకాదు స్వారావికమై యుండునది నహజ్జానము. అదిహెచ్చను హెచ్చదు. తగ్గను తగ్గదు. దానివలన సున్నతి నెవఁడును బొందఁజాలఁడు. అతని మనుష్యులలోను స్వారావికత్తానము కలదు. మఱి వారు తమంతటఁదామే యున్నతివిజయతే దెందులకు; కాన నైమిత్తికత్తానమే యున్నతికిఁ గారణమన నొప్పును. చూడుఁడు! మీరును మేమును

కాల్యావస్థయందుఁ గర్తవ్యా గర్తవ్యములను, ధర్మాధర్మములను సరిగా గుర్తెరిగి యుండలేదు. విద్వాంసులయొద్దఁ జదివినపుడేకద, కర్తవ్యా గర్తవ్యములను, ధర్మాధర్మములను తెలిసికొనఁ గలిగితిమి; కావున స్వార్థవికల్పమునే యక్కష్టమని వమ్ముచి సరికాదు.

(౯) మీరు త్రైస్తవ మహమ్మదీయుల ననుసరించియే షూర్య పరిణన్నముల నమ్మకపోవచ్చును దీనికి నుత్తరము పునర్జన్మమును గుఱించిన వ్యాఖ్య యందు వ్రాయఁబడినది. చూచి తెలిసికొనవచ్చును. కాని యిచ్చుచిను “జీవుఁడు శాశ్వతుఁడనగా విత్యుఁడనియు నతని కర్మములు కూడఁ బ్రవాహ హాసమున విత్యములేయనియు మీ తెఱఱఁగఁడగును. ఎందులకన గర్మమునకును గర్మముఁ జేయువారికిని విత్యసంబంధ ముండును. ఏమిఁ ఆ జీవుఁడు పనికిరాక యెచ్చుచినై నను గూఁఁబడియుండెనా; అట్లుండునా; మఱి మీరట్లు చెప్పుచువలనఁ బరమేశ్వరుఁడుకూడఁ బనికిరాని నాఁడగుచున్నాడు. పూర్వపర జన్మములనునమ్మక పోవుచువలన నీశ్వరు నందుఁ గృతిహాని, అక్రమకాల్యాగము, నైర్మల్య, నైషమ్యములను దోషములుకూడఁ గలుగుచున్నవి. ఏలయనఁగా జన్మమే దేకపోయినఁ బాపపుణ్యములఫలతోగమునకు హానికలుగును. ఏలయన నెవ్వెయ్యగ నొకనికి నులదుఁబహువిలాభములను గలుగఁజేసి యుండునో యుద్గే వానివలమును శరీరమును దరింపకపోయిన జీవుఁడు బొందనేరదు, (రెండవది) షూర్యజన్మ, పాపపుణ్యములే లేకుండిన నీ జన్మమున నులదుఁబము లెట్లుకలుగనగును; షూర్యజన్మ పాపపుణ్యానుసార మవి కలుగకపోయిన పరమేశ్వరుఁడన్యాయకారియై విలుచును. మఱి యనుదరింపనిదే కర్మఫలము నశించి పోయినట్లగును, కాన మీరట్లు చెప్పునదికూడ సరికాదు.

(౧౦) ఒక్క యాశ్వరుఁడుతప్ప దక్కిన దివ్యగుణములుగల పదార్థములను, విద్వాంసులను నయితము మీరు దేవతలని నమ్మకపోవుచియు సరికాదు. ఏలయనఁగా పరమేశ్వరుఁడు మహాదేవుఁడు. ఇతర దేవతలే లేకపోయిన దేవతలకెల్ల స్వామియను మహాదేవనామముతో నతఁడేల విలువఁబడియుండును;

(౧౧) అగ్నిహోత్రాది పరోపకారములైన కర్మములనుగూడఁ గర్తవ్యములని యంగీకరింపకపోవుచియు నుచితము కాదు.

(౧౨) ఋషులును మహర్షులునుజేసిన యువచారము తెన్నక, ఏను మొదలగు వారి ననుసరించుటయు ననుచితమే.

(౧౩) కారణవిద్యయైన వేదములులేనిదే కార్యరూపముననున్న వితర విద్యల ప్రచారమునకు వచ్చినవనుట నితాంత మసంభవము.

(౧౪) విద్యాదిహ్యములై సబ్బ యజ్ఞోపవీతమును, శిఖను ద్యుటంది తై న్నవ మహమ్మదీయుల వంటి యాచారము కలిగియుండుచుగూడ వ్యర్థమే. వంట్లాము మొదలగు వత్తములను ధరించుచు “విడుచు దిక్కుల” తొందఁగోరు చున్నారు గదా! ఏమి యజ్ఞోపవీతాదు లంతధరిమైయుండెనా!

(౧౫) బహ్య మొదలు నేటివఱకీ యార్యావ ర్తమున నెండుజో విద్యాం సులయి యుండగా వారలఁ గొనియాడక, యూరోపియనులను మాత్రము పొగడుట పక్షపాతమును ముఱస్సోత్రమును గాక మఱియేమగును;

(౧౬) బీజాంకురమువలె జడచేతనముల చేరికవలన జీవోత్పత్తియగు నని నమ్ముచుండు, బుట్టుచుకుముందు జీవతత్వమును నమ్మకపోవుటయు, నుత్పన్నులై నవానికి నాశనములేదనుచుండు, బూర్వాపర విరుద్ధములు. ఉత్పత్తికిఁ బూర్వము జడచేతనములు లేకుండిన జీవుఁ డెక్కడినుండి వచ్చెను? సంయోగ మెవరికిఁ గలిగినది? ఈ రెంటిని సనాతనముంచి నమ్ముదురేని మంచిదే. కాని సృష్టికిఁ బూర్వము పరమేశ్వరుఁడు దప్ప మఱియేతత్వమును లేకయుండెననుట వలన మీ పక్షము వ్యర్థమైపోవుచున్నది. కావున నున్నతి వొందగోరుదురేని మీరు ఆర్యసమాజములోఁజేరి వారి యుద్దేశానుసారము నడుచుకొనుట కంగీకరింపుఁడు. లేక పోయిన మీ చేతికేమియు దొరకదు. ఏలయనఁగా నేదేశము లోని పదార్థములతో మన దేహములు చేయఁబడి, యింతవఱకుఁ బోషింప బడుచున్నచో ఇంక ముందును బోషింపఁబడునో, అట్టి దేశోన్నతికొఱకుఁ దనుమనోదనములచే నందఱ మేకీకరించి ప్రతిపూర్వకముగాఁ జాలువరుట మీకును మాకును దిగుల సుచితమైయున్నది. కాన నార్యసమాజ మార్యావర్త దేశోన్నతికిఁ గారణమైయుండునట్లు మఱొకటి కాజాలదు. ఈ సమాజమునకుఁ దగిన సహాయముచేయుట యత్యవసరము ఏలయనఁగా సమాజసౌలభ్యమును వర్ధిల్లఁజేయుట నలుగురుచేరి చేయవలసినపనియేకాని యొకరి పనికాదు.

ప్రశ్న:-మీ రన్నిటి అంగనముచేయుచు వచ్చుచున్నాడు. కాని తమ తమ ధర్మములం దవియన్నియు మంచివే. ఏ మతమును అంగన చేయఁ గూడదు. ఒకవేళ చేసితిరేపో? మీరు వారితోంటె నిదికమేమి చెప్పబోవుచున్నాఁడు మఱి చెప్పుచున్నారన్నను మీరంటె సరికుండుగాని, మీతో సమానుఁడుగాని యీ వజ్రకులేదా? ఇద్దరిమానపడుట మీ కుచితము కాదు. ఏలయనగా పరమాత్ముని సృష్టియందొకనికంటె నొకఁడధికుఁడుగ, నొకనితో నొకఁడు తుల్యుఁడుగ, నొకనికంటె నొకఁడు స్యానుఁడుగ నెందఱోగలరు. ఎవ్వరికిని గర్వ పడుట యుచితము కాదు.

ఉత్తరము:-అంచటికి దర్శమొక్కటా లేక యనేకమా: అనేకమంటే లేని, ఒకటి కొకటి విరుద్ధముగ నుండు. యవిరుద్ధముగనా? విరుద్ధముగ నుండునన్న నొకటిమాత్రమేకాక, చతుకటి ధర్మముకాఁజాలదు. అవిరుద్ధముగా నుండునన్న వేఱువేఱుగానుండుట వ్యర్థము. కాన దర్శముకాని అదర్శముకాని యొక్కొక్కటే యుండునుగాని యనేకమైయుండదు. మేము చెప్పనట్టి విశేషమేమనగా ఒక రాజు సమస్త సంప్రదాయములందరి యుపదేశకులనందఱు నొక్కచోటఁజేర్చిన నా సంప్రదాయములు వేయింటికంటెఁ దక్కువగావు. కాని ఏవియందు? తొకటిరా, కైత్రవ, తై న, మహమ్మదీయములను నాలుగే ముఖ్యవిధానములు కలవు. ఈ నాలుగింటిలోనే సమస్త సంప్రదాయముల సమావేశము కలదు. ఒకానొకరాజు సంప్రదాయములవారి నందఱిని నిలిపించి నరచేసి, తాను జిజ్ఞాసువై మొదట వామమార్గోప దేశకునిజూచి యిట్లడుగ వలయును - 'మహారాజా! నేను నేటివఱకుఁ గురువునుగాని, యొక ధర్మమును గాని గ్రహించినవాఁడనుగాను. గర్వదర్శములతో నుత్తమదర్శ మెవ్వరిదో చెప్పుడు. దాని వేను స్వీకరించెదను.

వామమార్గ:-మారి.

జిజ్ఞాసువు:-మఱి తక్కిన తొమ్మిదివందల తొంబదితొమ్మిది ధర్మము రెట్లున్నవి?

వామమార్గ:-అవియన్నియు నజ్ఞదములు, సరకమునకుఁ గొనిపోవు నవియు నై యున్నవి. ఏలయనగా 'కొలార్పరతరన్నాస్తి' (కులార్థ వము. ౨.౮)అను ప్రమాణమునుబట్టి మాధర్మమును మించినదివేతొక ధర్మమే లేదు.

జిజ్ఞాసువు:- మీ రర్హమేమి :

వాచమార్గి:- రోగవధిని నమ్ముట, మవ్యమాంసాది పంచ మకారములు నేవించుట, రుద్రయామలాది తంత్రముల నలువదివార్షింజిని నమ్ముట మొదలు గాగలది. నీవు ముక్తిని గోరుచువేని మాకు శ్రమ్యుఁడవు కమ్ము.

జిజ్ఞాసువు:- మంచిది. తక్కిన మహాత్ములనుగూడ చరించి, యెడిగి తెలిసికొనివచ్చెదను ఏమృత దేనియందు నాకు శ్రద్ధయుఁ బ్రీతియుఁ గలుగునో యా మతస్తునకే శ్రమ్యుఁడ నయ్యెదను.

వాచమార్గి:- అరే! ఈ ప్రాంతిలో నేంపటియున్నావు? ఏరు నిన్ను మోసపుచ్చి తమ వంలరొకఁ జిక్కించుకొందురు. ఎవ్వరియొద్దకును బోకుము. మాకే శరణాగతు నవు కమ్ము. లేకపోయిన నీకుఁ బాపాత్మాసము కలుగును. యారుము: మా మతమున బోగమోక్షములు లెందును గలవు.

జిజ్ఞాసువు:- మంచిది. చూచిరానిందు; అని ముందున కరుగిడి శైవుని యొద్దకుఁబోయి యతని నడుగగా నట్టియుత్తరమునే యతఁడు నొసఁగెను. కాని శివరక్తి, దస్మరుద్రాక్షరాక్ష, లింగార్చన, యివి లేనిది ముక్తిదొరకదని మాత్రము విశేషముగాఁ జెప్పెను. అతడు వానిని వదలి నవిన వేదాంతిగారి యొద్దకుఁ బోయెను.

జిజ్ఞాసువు:- మహారాజా! మీ రర్హమేమియో చెప్పుఁడు.

వేదాంతి:- మేము దర్మార్యముల నేమియు నమ్మము. మేమే సాక్షాత్ప్రహ్లామై యున్నాము. మాయందు దర్మార్య మెక్కడనున్నది? ఈ జగత్తంతయు మిథ్యయే. ఎవడు జ్ఞాని, శుద్ధుఁడు, చేతనుఁడు కాదలఁచునో యతఁడు రానే బ్రహ్మము ననుకొని జీవుఁడను లావమును వదలి విర్యముకుఁడగును.

జిజ్ఞాసువు:- మీరు బ్రహ్మము నిత్యముత్తులనైన మీయందు బ్రహ్మ గుణకర్మ స్వభావము లేని లేవు; ఈశరీరమున నేల బంధింపఁబడియున్నాడు:

వేదాంతి:- నీకు ఈరీరములు గోచరమగుచున్నవి. దీనివలననే కద నీవు ప్రాంతి గరిగియున్నాఁడవు మాకు బ్రహ్మము తప్ప మరేమియుఁ గానరాదు.

జిజ్ఞాసువు:- చూచుచున్నాను మీరెవ్వరూ మఱి మీరెవరిని చూచుచున్నారు ?

వేదాంతి:- చూచుచున్నాను బ్రహ్మము, బ్రహ్మము బ్రహ్మమునే చూచుచున్నాను.

జిజ్ఞాసువు:- బ్రహ్మము తిద్దకొంటేమి ?

వేదాంతి:- లేదు తన్నుదానే చూచుకొనుచున్నాను.

జిజ్ఞాసువు:- ఎవరైనను దన భజములమీదఁ దానే నిలువఁగలరా? మీ మాట యున్నట్లాచటే కాని మఱి యేమియుఁగారు.

ఏమ్యది సత్యము జైనులయొద్దకుఁబోయి వారిని బ్రశ్నించెను. వారు నటించిన దెప్పిరి కాని "జైనదర్శము" తప్పు. దక్కిన దర్శములన్నియు నబద్ధము లనియు, జగత్తునకుఁ గర్త యనఁగల యీశ్వరుఁ దెవ్వ రును లేరనియు, అనఁగి కాలమునుండి యీ జగత్తు యిప్పుడున్నట్లే యున్నదనియు, జగత్తు ముందును విల్లె యుంచ గలదనియు, నీవు మాకు శిష్యుఁడవగుము. మీమన్నివిధముల నుత్తరములపై యున్నామనియు, ఉత్తమ విషయములను మాత్రమే నమ్ముచున్నామనియు, జైన మార్గముకంటె తిన్నమైనదెల్ల నబద్ధమనియు నీ విషయములను బోధించిరి. తరువాత సత్యము ముందునకు సాగి తైన్త్రవుని నమీపించి యతని నడిగెను. అతఁడును వామమార్గవలెనే యడిగిన ప్రశ్నలన్నిటికిని బ్రతుకర్తము రిచ్చుచు "మనుష్యులందఱును కాపులు. శేవలము తను సామర్థ్యముచేఁ జానముఁ దూఁముకావు. యేనువునందు విశ్వాసము కలుగనంతవఱకు దెవఁడును లభింపఁజాలె ముక్తినిఁ బొందలేదు. అతఁడందఱు ప్రాయశ్చిత్తము కొఱచుఁ దన ప్రాణములను దారపోసి దయ చూపెను. నీవు మాకు శిష్యుఁడవు కమ్ము" అని మాత్రమువిశేషముగాచెప్పెను. అది విని, యీ జిజ్ఞాసువు మౌర్యసాహెబుగారియొద్దకుఁ బోయెను అతనితో నటలే ప్రశ్నార్థకములు జరిగెను కాని మౌర్యసాహెబు (లాషర్ గుదా) "అద్వైత పరమాత్మను" అతని పైగంబరును. అలాగే పరీక్షింపు నమ్మక పోయిన నెవ్వరిని ముక్తింపవలెనని మాత్రము విశేషముగాఁ జెప్పెను అట్లే ఈ మతమును నమ్మనివారు సరకగామి, కాపిర్, చంప లదులకు యోగ్యులు అనియుఁ బోధించెను. ఆ మాటలు విని జిజ్ఞాసువు వైష్ణవుని

యొద్దకుఁ బోయెను. అతని తోడను బైవారితో వలసే సంవాదముఁ జరిగెను. బైష్ణవుడు “మా శింకచిహ్నములను జూచి యమరాజు కూడ భయపడుచు న్నాడు” అను నీవిశేషమును బోధించెను. ఆ మాటను విని ఉజ్జానుపు తనతోఁ దాను, బోమలు, ఈగలు, పోలీసువాండ్లు, చోరులు, ఉండిపోతు దొంగలు శత్రువులు వీరే భయపడరే. యమరాజింకను లేల భయపడుదురో యనుకొని యటలే యందఱు నడుగుచుఁబోగా నన్నిమతములవారును తమతమ మతమే సత్యమనుచు వచ్చిరి. వారిలో నొకఁడు మా కవీరుఁడు సత్యమనియు, నొకఁడు నానకుఁడనియు, మరియొకఁడు దాడువనియు, నొకొకఁడు వల్లడుఁడనియు, వేరొకఁడు సహజానందుఁడనియు, మరొకఁడు మాధవుఁడనియు నిట్లందఱును తమ తమవారే గొప్పవారనియు, వారందఱును తమతమమతములనియుఁ జెప్పిరి. ఇట్లు సహస్ర సంఖ్యాకుల నడుగుగా దేరినదేమన ఏరందఱు పరస్పర మొకరితో నొకఁడు విరోధము కరిగియున్నారనియు, వీరిలో నెవ్వఁడును గురువగుటకుఁ దగినవారు లేఁడనియు నతనికి నిశ్చయము కరిగెను. ఏలయనఁగా నొక్కొక్కనిమాట యబద్ధమని తొమ్మిదివందల తొంబది తొమ్మిందుగురు సాక్ష్యమిచ్చుచు వచ్చిరి. అసత్యవాదులయిన యంగడివాండ్రవలెను, వేళ్ళల వలెను, కుంటెనగాండ్రవలెను తమతమ వస్తువులు మంచివని కొనియాడుకొనుచు దక్కినవారి వస్తువులు మంచివికావని దూషించుచున్నదీక్షిని వీరును జేయుచున్నారు అని యెఱిగి-

తద్విజ్ఞానార్థం ఏ గురుమేవదిగచ్ఛేత్.

సమిత్వాదో శ్రోత్రాయం విహ్నివిషమేఽంబు

ఆ సత్యజ్ఞానము కొఱకు వాఁడు సమిత్వాబ్దియై ముకుళిత కరకమలుఁడయి, రిక్తహస్తైరుగాక వేదవిదుఁడు, బ్రహ్మవిష్ణుగలవాఁడు, ఐరమాత్యను గుర్రెఱిగినవాఁడు నైన గురునియొద్దకుఁబోవలయును; పాషండులవలతోఁ జిక్కిగూడదు; అని తలంచెను.

తస్మై స విద్యానువసన్నాయ సమ్యక్ప్రకాంఠదితాయ శమాన్వితాయః

యేనాశరం షట్రుషం వేద సత్యం బ్రోవాచ తాం తత్వతో బ్రహ్మవిద్యామేఽంబు

మంతకోవ. ౩౦౨. మం. ౧౨.౧౩౩

ఇట్టి ఉజ్జానుపు విద్వాంసునియొద్దకుఁ బోయినపు డతఁడీ కాంఠనిత్తుఁడును, ఉతేంద్రియుఁడును నగు ఉజ్జానుపునకు యతార్థ బ్రహ్మవిద్యను, ఐర

మాతృ గుణకర్మ స్వభావముం నునదేశము చేయవలయును; అట్లే వానికి రత్నార్థ కామమోక్షములను, బరమాత్మను గుర్తెఱుగఁగల నాయా సారనములను విశదమగునట్లు తోదించవలయును.

అవఁచపు చట్టి పురుషుని యొద్దకుఁజోయి, మహారాజా: ఈ సంప్రదాయములవారు చెప్పిన విసరీతములవలన నా మతి ప్రమదెంచినది. ఏలయనఁగా నేను వీరిలో నొకనికి తిమ్మదనయితినేని తొమ్మిన్నుఁబ తొంటి తొమ్మిది సాంప్రదాయములవారికి విరోధి గావలసినచున్నను, ఒకనికి తొమ్మిదిమూర్త తొంటి తొమ్మిదుగురు శత్రువులయి యొకడు మాత్రమే మిత్రుఁడుగానున్న వానికి నుజుమెప్పుటికిఁ గలుగఁజాలదు. కావున నాకు మీరుపదేశము చేయుఁడు. నేను దాని ననుష్ఠించెదను. అని యతని ద్రాల్చిచెను.

ఆ ప్రవిధ్యాంసుఁడు:—ఈ మతములన్నియు నవిద్యవలనఁ జుట్టి విద్యా విరుద్ధములై యున్నయవి ఈ మతములవారు మూర్ఖులు, సామరులునగు నకవి మనశ్శుంసు మోనపుల్లి చలతోఁ జిక్కించుకొని శమ ప్రయోజనమును నెఱవేర్చుకొనుచున్నారగాఁ అక్కటా! వారు, మనుష్యజన్మ చలమునుండి రహితులై, తమ మనుష్యజన్మమును వ్యర్థముచేసికొనుచున్నారగాఁ ఏ విషయమున నీ వేయి మతములు నేకీభవించునో అదియే వేదమతము. అదియే గ్రాహ్యము అని తెలిసికొనుము. ఇక నేయంశమున ఐరస్పర విరోధముండునో యది తర్పితమనియు, నవిర్దమనియు, నతర్పమనియు, గ్రహింపఁదగనిదనియుఁ తెలియవలయును.

ఉత్తానుపు:—దీనిని జరిగించుటెట్లు?

ఆ ప్రవిధ్యాంసుఁడు:—నీవు వెళ్ళి వారితో నీవిషయముం నరుగుము. వారందఱు నేకీభవించును. అప్పుడా ఉత్తానుపు వేపురు సాంప్రదాయకుల నడుమ నిలిచి అయ్యలారా: మీరందఱును వినుఁడు: రర్పము నత్యధాషణమున నున్నదా, మిత్యాధాషణముందా: అని యడుగఁగా దానికి వారందఱును నత్యధాషణమున రర్పమును, అనత్యధాషణమున నరర్పమును గలదనిరి. అటులయిన విద్యాద్యానము, బ్రహ్మచర్యపాఠనము, పూర్ణయువాచస్థయందలి వివాహము, సత్సహవాసము, పురుషార్థము, సత్యవ్యవహారము, ఈ మొదలగు వాని నాచరించుచి యందు రర్పము కలదా: లేక యవిద్యాగ్రహణము, బ్రహ్మచర్యము నలుపక

పోవుట, వ్యతిరేకము, దుస్సాంగత్యము, అసత్యవ్యవహారము, తలము, కపటము, హింస, పరహాని మొదలగు కర్మముల నాకరించుటయందాఁ అని యరుగఁగా విద్యాత్మాసము మొదలుగాఁగల కర్మములందే కర్మమును, అవిద్యా ప్రహరాది కర్మములం దకర్మమును గలదని అంపట వేకగ్రహముగా నంగీకరించిరి. అప్పుడా జిజ్ఞాసు వందఱునుజారి, మీ రందఱులు ఏకాద్రిప్రాయలయి పట్టర్థాభివృద్ధికొఱుకును, దుర్భా మాగ్గమునకు హాని గరిగించుటకు నేల పాటుపదరని యరుగగా వారు మే ముట్లుచేసిన ము మ్మాదరించువారెరు: మా కిష్టము మా యాత్మకు లోఁబడి యుండవలెను, మా జీవితము నష్టము కలుగును మఱి మేమునుభవించుచున్న యానందమునకు భంగము కలుగును కావున మే మెఱిగియు మా మా మతములనే తోటించుచు పట్టువంతరిగియున్నారము. ఏం యనఁగా “రాద్ధిను జెక్కెరతో” చినవంయును, లోకమును టిక్కులతో జయింపవలయును” అను లోకోత్తిగలదు. ప్రపంచ మెట్లున్నదో చూడుము, న్యాయచింతన గలిగి నత్యవస్థయయిన మనుష్యుల నెవ్వరు నొక దబ్బు నీ యరు, వారి నెవ్వరు నున్నావాయని యడుగినుకూడ నడుగఁడు మోసము, గవచవంశనలు చేయువారికే అన్నివస్తువులు లభించును.

జిజ్ఞాసువు:- మీరిట్టి పన్నుగదలు పన్ని పయం మోసపుచ్చుచున్నారే, రాజు మీమ్ము నేల దండింపడు ?

మతములవారు:- రాజునుగూడ మేము మా కిష్టపర్గములొ జేర్చుకొని యున్నారము; మే మన్నికట్టుదిక్కులను నేర్పరని యుండినాము, అవి వదలవు.

జిజ్ఞాసువు:- మీరు కపటములొ నన్యమతస్థులగు మనుష్యులను మోసపుచ్చి వారికి హాని కలుగఁజేయుచున్నారే! మీరు పరిమేళ్యుని యెదుట నేమి యుత్తర మీఁగలరు? మీకు మోర నరకమే సంప్రాప్తమగును. కొద్ది జీవనము కొఱకు నింతటి గొప్పయవకాశము చేయుట నేల మానరు :

మతములవారు:- అట్లైన నన్నటికి జూరుకొందము, నరకము, పరమేళ్యునిదండన ఇదియెప్పుడోకలుగును. ఇప్పుడో మే మానంద మనుభవించుచున్నాము. మాకు వారు సంతోషముతో రసాది పదార్థముల నిచ్చుచున్నారు. మేము వారిని బలాత్కారముచేసి లాగుటలేదు, కాన రాజు మమ్మేల దండించును;

జిజ్ఞాసువు:- ఒక పనిచాలు నెవ్వరైనను బుట్టిగింది వానిమీద నున్న దనాదిపదార్థముల నపహరించిన వానికెట్టి శిక్ష లభించునో యట్టిశిక్ష మీరేల కలుగదు ?

అట్లే భవతి నై చాలః పితా భవతి మంత్రదః శమను. ౨.౧౧.౧౨౩

జ్ఞాన కూసుగైసవాని బాలురదవియు, జ్ఞానము నిచ్చువానిని శండ్రి లేక వృద్ధురదనియునందురు. బుద్ధిమంతుడు, విద్యాంసుడు నైన వారు మీ మాట లలోఁ జిట్కువదరు; కాని బాలరవలెనున్న యజ్ఞానులను మీరు మోసపుచ్చు చున్నందులకు మీకు రాజవందన మవశ్యము కలుగవలయును.

మరములవారు:- రాజును బ్రజలందఱును మౌమరములోని వారై నపుడు మారు దండన విడిచివారైవ్వారు. అట్టియవస్థ కలుగునప్పటికి ఏనిని వదలి వేతాళవ్యవస్థను తుడుద్దుకొనగలము.

జిజ్ఞాసువు:- మీరుకూర్చుండి కష్టపదక వ్యర్థముగా నిరతుల దబ్బులాగు చున్నారు. దీనిని వదలి విద్యనభ్యసించి గృహస్థుల బాలబాలికలను జడివించిన మీకును ఆ గృహస్థులకు గూడ నెంతో కుభము చేకూరునుగద.

మరములవారు:- బాల్యావస్థ మొదలుకొని మరణపర్యంతము మారు లరించియున్న సుఖము నిపుడు మంజుగరిపి, బాల్యావస్థనుండి యువావస్థవఱకు విద్యాభ్యాసములోఁబడి, పదప విద్యఁజెప్పుచు నుపదేశము చేయుచు ఇట్లు బ్రతికి నన్నాళ్ళు శ్రమపడుచు నుండుటవలన మాకేమి ప్రయోజము ? మాకు అనా యాసముగానే లక్షలకొంది రూప్యములు లభించుచున్నవి. ఆనందించు చున్నాము. కాని నెందులకు పోగొట్టుకొనవలయును ?

జిజ్ఞాసువు:- దీని పరిణామము మంచిదికాదు. చూడుడు: మీకు గొప్ప రోగములు సంభవించి త్వరలోనే మృత్యువును తొందుచున్నారు. మీరు బుద్ధి మంతులలో నిండితల లగుచున్నాడుగద. అయినను మీ రేల తెలిసికొనరు.

మరములవారు:- ఓరీ ! నాయనా !

ఒకా రక్త వర్షా కర్మ ఒకా హి పరమం పదమ్ ।

యస్య గృహే ఒకా వాస్తిహః । ఒకా ఒకకాయతే ౧౧౧

నివు పనిచాడవు. ఏడుప్రపంచ జ్ఞానములేదు. చూడుము: పై సారేదిది రక్తమును, పై సారేదిది కర్మమును, పై సారేదిది ముక్తియును దొరకదు.

ఎవ్వనియింటిఁ బైసాలేతో, వాఁడు పైసా పైసాయని పరివరించుచుండును. మంచి మంచి వస్తువుల నుద్విజ్ఞులగు చూపుంతోఁజూచుచు, అయ్యో! నా యొద్దఁ బైసయుండిన నీ మంచి వదార్జముల ననుభవించియుండును. గదః! అని కలచును.

అనా అంకరలాః ప్రోక్తా రూప్యోఽసౌ రగవాన్ స్వయమ్ ।

అతస్తం సర్వ ఇచ్ఛంతి రూప్యం హి గుణవత్తమమ్ ॥౨॥

ఏలయన నందఱును రగవంతుడు బదియఱు కళలతోఁ గూడిన వాఁడు, ఆదృశ్యుఁడు అని చెప్పుట మాత్రము విసుచున్నారే కాని కంటితోఁ జూచియెఱుంగరు. కాని పదియాఱవాల పైసాలు, గవ్వలు అను అంకలు కళలతోఁ గూడియున్న రూప్యమే సాక్షాదృగవత్స్వరూపము. కావుననే యందఱును రూప్యములను జేకూర్చుచుండు మగ్గులై యున్నారు. ఏలయనఁగాఁ లనులన్నియు రూప్యములవలననే నెఱవేఱుచున్నవి.

జిత్తానువుః—సరే! ఇప్పుడు మీ లోగుట్టు చైలువడినది. మీరీ వస్తు గదలు మీ సౌఖ్యముకొఱకే పన్నితిరనుచు స్పష్టము. కాని దీనివలన జగత్తు నకు హానికలుగుచున్నది. సత్యోపదేశమువలనఁ బ్రపంచమునకు లాభము కలుగునట్లే యసత్యోపదేశమువలన సప్తము కలుగును. మీరు రథమే కావలసి యున్న కొలుపులేనియో, వ్యాసార వ్యవహారాది కార్యము లొనర్చియో రథ మేల గూడఁజెడ్దిరు :

మతములవారు:—వానిలోఁ బరీశ్రమ మెక్కువగలదు. ఒక్కొక్క స్వరు సప్తముగూడఁ గలుగును. కాని మా యీ సన్నుగదలలో సప్తమెన్నటి కిని గలుగదు సదా లాభమే కలుగుచుండును. చూడుము! తులసీదళము లేకఁబట్టి చరణామృతము త్రాగింది. మెద నొక మాలగట్టి ఐక్యుఁడుగాఁ జేసి కొనుచున్నాము. వాఁడు బ్రతికినన్నాళ్ళ పశుప్రాయుఁడుగానుండి మేము తెప్పి నట్లే సదుచుకొనును.

జిత్తానువుః—మీరు మీరుఁ జాందనము దేనికొక కిచ్చుచున్నారు :

మతములవారు:—రత్నము, స్వర్గము, మోక్షము అను నివిలలింపరు.

జిత్తానువుః—మీరు ముక్తులునుకారు, ముక్తిస్వరూపమును గాని, ముక్తి సాధనములనుగాని యెఱిఁగినవారునుగారు: మఱి మీఁలోటివారికి నేవచేయుట వలన వారికేమి దొరకఁగలదు :

మతములవారు:—ఏమి : ఈ లోకమున దొరకునా; లేదు. కాని చచ్చిన
రథవాహ; ఇరలోకమున జిక్కును. ఈ లోకమున మాతెంత యిచ్చుచున్నారో,
మానేన యెంతచేయుచున్నారో, అంతయు వారికి; ఇరలోకమున లభించును.

జిజ్ఞాసువు:— ఇచ్చినది వీరికి దారుకునో దొంతదోచాని తీసికొను
వారగు మీరేమి దొరకును; నరకమేనా మతమైననా :

మతములవారు:—మేము భజన చేయుచున్నాము. దానికిబ్రతిగా మాకు
సుఖము దొరకును.

జిజ్ఞాసువు:—మీ భజనంన్నియుఁ బైసాకొఱకే. ఆ పైసాయంతయు
నిక్కదాగే పడియుండును. మీరు పెంచుచున్న మాంసపిండముకూడ భక్తిమై
యిచ్చుటనే పడియుండును. మీరు పరమేశ్వరుఁ. భజించుచుండిన మీ యాత్మ
యైన విశిష్టమై యుండెడిది.

మతములవారు:— మే మపవిత్రులమా యేమి :

జిజ్ఞాసువు:— మీ రోవరిరావము మహామరినమైనది.

మతములవారు:— మీ రెచ్చెరుగుదురు :

జిజ్ఞాసువు :— మీ యాచారవ్యవహారములనలన.

మతములవారు:—మహాత్ముల వ్యవహారము ఏనుగువండ్లవలెనుండును.
ఏనుగునకు పండ్లు తినుటకునయోగించునవి వేఱుగను. జూపునకు వేఱుగ
నుండునటులే మేము లోపం; ఇవిరులముగానుండి వెలువల రింను మాత్రము
చేయుచున్నాము

జిజ్ఞాసువు:—మీ యాంతర్యము పరిశుద్ధముగానుండిన మీ విహిత్యర్యలు
కూడ; ఇవిరముగానే యుండెడివి. రావున మీయాంతర్యమును మరినమైనదే.

మతములవారు:—మేమెట్లున్నదేమి; మాశిష్యులు మాత్రమునుంచివారేరద;

జిజ్ఞాసువు:—సరువులగు మీ రెట్లున్నారో మీశిష్యులు నక్షేయగుదురు

మతములవారు:—ఒక్క మత మెన్నటికి; గా'తాలదు. ఏయనఁగా

మనుష్యుల గుణకర్మస్వరావములు భిన్నములు.

జిజ్ఞాసువు:—కాల్యాపస్తయం దండఱికి నొకేవిధముగ కేవలనాగి సత్య
రాషడాది రర్కగ్రహణమును, మిథ్యారాషడావ్యరర్క త్యాగమును జేయించిన
నవశ్యముగ నొకమతమే యుంచనగును. ఇ'ర రహ్యాత్ములు, అరహ్యాత్ములు

అను లేందు మతములవారు అన్ని కాలములందుండవచ్చును. కాని ధర్మాత్ములది కృషియధర్మాత్ములు సూక్ష్మసమగుటవలనఁ బ్రపంచమున నుపమరికమగును. అధర్ములదికమగునపుడు దుఃఖము పొచ్చును. కాఁజట్టి విద్వాంసులందఱు గొతవిధమైన యుపదేశములేయఁబూనుదురేని యొక్క మతమగుటకుఁ జాలకాము పట్టదు.

మతములవారు:- ఇది కరియుగము. నీవు సత్యయుగపు మాచరి గోరకుము.

కీర్తానువు:-కరియుగమనునది యొక కాలము పేరు.కాలము క్రియారహితమై యున్నందున నది ధర్మాధర్మము లొనడుపుటకు సారకము కాని చారకము కాని చాదు. కాని మీరే కరియుగమూర్తులై యున్నాడు. మనుష్యులే సత్యయుగ కరియుగములు కానివక్షమున నెవ్వఁడు నీ ప్రపంచమున ధర్మాత్ముఁడు గాకుండును. ఇవన్నియు సాంగత్యమువలనఁ గలుగు గుణబోషములేకాని స్వాధావికములుగావు. అని యింతముచ్చటించి, మరల నాప్తవిద్వాంసుని యొద్దకుఁబోయి, యాయనతో మహారాజా! మీరు నన్నుద్ధరించితిరి. దేశబోయిన నేను నెవరివలలోనో నది సప్తద్రష్టుఁడనై పోదును. ఇతఁ టేదట నేనుగూడ నీపాషండుల ఖండనము వేదోత్తనత్యమత మందనమునుజేసెదను.

ఆప్తవిద్వాంసుఁడు:- మనుష్యులందఱును, ప్రాయశముగా విద్వాంసులకు నన్యాయులకు నిదియే కర్తవ్యము. అవఁగా వారు సకలమనుష్యులకు సత్యమందనమును అసత్యులందనమును జేయఁగలుగునట్లు వినిపించి, సత్కౌపదేశము ద్వారా ఉపకారము కలుగఁజేయవలయును.

ప్రశ్న:-బ్రహ్మచారులు, సన్యాసులు అనఁబడువారైన మంచివారేనా?

ఉత్తరము:-ఈ యాశ్రమములు మాత్రము మంచివేదాని యిప్పుడు పినిలోఁగూడఁ జాల మోనముగలదు.ఎందఁజో బ్రహ్మచారులమని చెప్పుకొనుదు జరలుదరించి. లేనిపోని నిడ్డరిను జూపుచు జప పురస్కరదాదులతో రిప్తలై యున్నారు. విద్యార్థానమను పేరుగూడఁ దలఁసదు. ఏకారణముచే బ్రహ్మచారి యను పేరుకలుగున్నదో యా బ్రహ్మమను వేదవశనమం దెంతమాత్రము శ్రమపడదు. అట్టి బ్రహ్మచారులు పేకమెదనుండు న్ననముంపలె నిరర్థకులుగా మున్నారు. అటువంటి సన్యాసులు విద్యావిహీనులై దండకమండలములను

దరించి శేవలము విజృంభింపకొనుచు సందరిముచేయుచుందురు. వేదమార్గము నెంతమాత్రము వర్జిల్లజేయురు. బాల్యావస్థలోనే సన్యాసమును స్వీకరించి ద్రిమ్మరులై తిరుగుచుందురు. విద్యావిజ్ఞానమును వదలిపేయుదురు. ఇట్టి బ్రహ్మచారులను, సన్యాసులు నిక్కడక్కడ ఆలస్థుల పాపాణాది మూర్తులను దర్శించుచు, బాహించుచు, దిరుగుచునుండురు. కొంతవిద్యావంతులై నవారును మౌనముగనుండురు. ఏదాంత ప్రదేశమున యశేష్ఠముగా, దివి బ్రాగి నిద్రించుచు బడియుండురు ఈర్ష్యాద్వేషములయందు మగ్నులయి నిండా దుశ్చేష్టలొనర్చి తమజీవితమును నిర్వహించుకొందురు. కాషాయవస్త్రములను, దండమును గ్రహించిన మాత్రమునఁ బాము కృపకృత్యులయినట్లు తలంచుచుండురు తాము సర్వోత్కృష్టులమని భావించి యుత్తమపాఠ్యములఁజేయురు. ఇట్టి సన్యాసులు గూడ నీ ప్రపంచమున వ్యర్థముగా వాసము చేయుచున్నారు. ఇఁక సకలజగత్తు నకు మేలొనగూర్చువారు ప్రళంసనీయులు.

ప్రశ్న:-గిరి, పురి, లాఠరి మొదలగు గోసాయులయిన మంచివారేనా? పిలయనఁగా వారు గుంపులు గుంపులుగా జేరి అక్కడక్కడ సంచరించుచు వందలకొలది పాదువుల కానందము గలుగఁజేయుచున్నారు. వారు సర్వత్ర ఆద్యైశ్వరమత ప్రచారము చేయుచున్నారు. అట్లే కొంత చదువుచు, ఆదివించుచున్నారు. కావున వారు మంచివారు కావచ్చును.

ఉత్తరము:-ఈ పది పేరులు నితీవలఁ గర్పింపఁబడినవే లావి సనాతనములు కావు. వారు గుంపులుగా జేరియుండుటెల్ల లోజనము కొఱకే. అనేక పాదువులు పొట్టికూటికయి యా గుంపులలో నుండురు. అందు దండము కలవారును గలరు. పిలయనఁగా వారిలో మహాంధుగా జేయఁబడిన యొకముఖ్యుడు సాయంబాంముకాగా నొక గర్జెనై గూర్చుండును. అప్పుడు బ్రాహ్మణులును, పాదువులందఱును లేచి నిలువబడి పుష్పములు చేతమంచుకొని:-

నారాయణం పద్మరవం వసిష్ఠం శక్తం చ తత్పుత్రమ్-

మహాశరం చ వ్యాసం శుకం గౌడవదం మహావహః శిష్యాంబరిః-

ఇత్యాది స్తోత్రములను జదివి హృదహరయని యతనిమీఁదఁ బుష్పమును గురియించి, సాష్టాంగ నమస్కారములను జేయుదురు. అట్లు చేయని వాని కచ్చటి సుందరునియు, గడ్డమే. ఈ దండము ప్రపంచమునకుఁ బాపురి

కొలుకుఁ జేయుదురు. దీనివలన జగమునఁ ప్రతిష్ఠగలిగి ధనసంచయమగుననియే వారి యుద్దేశము. ఎందఱో మఠాధిపతులు గృహస్థులుగానున్నను సన్యాసమందరిమానము గలిగియుండురే కాని యేంతమాత్రము కర్మము చేయరు. పంచమ సముల్లాసమున వ్రాయఁబడినదే సన్యాసుల కర్మమని యెఱుఁగవలెను. అట్టి కర్మమాచరింపక వృథా కాలహారణము చేయుచున్నారు. ఎవఁడైన మంచియుపదేశము చేసినవానికిఁ గూడ వారు విరోధులగుదురు. తమరుగా వీరు తస్మద్రాతం దరించుచు తైవ సాంప్రదాయమున నరిమానమును గలిగి యుండురు. కాస్తార్థము జేయునపుడెల్ల దమ మతము ననఁగా కలకరాచార్యోక్తమతమును స్థాపించి, చక్రాంతికారులను ఖండించుచి యందుఁ బ్రవృత్తులగుచుండురు. వేద మార్గోన్నతికొఱకు పాషండమార్గము లెన్ని యున్నవో వాని ఖండించుటకు నెంతమాత్రము పాటుపడరు. ఈ సన్యాసులు “మాకు ఖండనమండనములతో బ్రయోజనమేమిఁ జేయు మహాత్ము”లమని యొందురు. ఇట్టివారీవ్రపంచమునదార రూపులై యున్నారు. వీరిట్లుండఁ జట్టియే వేదవిరోధులగు వామమార్గాది సాంప్రదాయములవారునుగై నైష్ఠులునుమహా పుష్టియులును జై నులుమొదలగువారును వృద్ధికివచ్చిరి. ఇప్పుడును వృద్ధికి వచ్చు చున్నారు. ఇట్లు తమదనాకనముకలుగుచున్నను గూడ నీ సన్యాసులు కన్నులు దెఱువరు. ఎందులకు తెఱుకుదు? వీరి హృదయములందుఁ జరోపకార బుద్ధియు, సన్యాసులనఁబడు వీరలకుఁ దమ కర్తవ్య కర్మములయందు సుత్సాహమును లేదు. కాని వీరు కేవలము తమ ప్రతిష్ఠను గోరుచు రోజనశాసములకంటె నధిమేమియు లేదనియే తలంతురు. రోక నిందకుఁ జాల తయవడుమరు (రోకైషణ) రోకమునఁ బ్రతిష్ఠ. (చితైషణ) దనార్జనమందుఁ చత్సరులై విషయలోగముల నలివింపించుచి (పుత్రైషణ) పుత్రులవలె కిష్కంబీద మోహితులగుచి. ఈ మూడేషణములను వదలుచి యుచితము ఈ యేషణములే వదలనపుడు సన్యాస మెట్లుకాఁగలదు? పక్షపాతరహితమైనట్టి స్నేహోక్త మార్గోపదేశమువలన జగత్తునకు తురము కలుఁజేయుచియందహార్మికములు ప్రవృత్తులయి యుండుచి సన్యాసులకుముఖ్య కర్తవ్యము. తమతమయదికారకర్మములొనరింపరేనిసన్యాసాదినామములువహించుచి వ్యర్థము. కావునఁ దమ వ్యవహారములయందును స్వార్థమునను శ్రమ పడు గ్రహస్థులకంటె నధిక పరిశ్రమ చేయుచు పరోపకార మొనర్చుచియందు

సత్యములును దత్తుడుపై యుండవలయును. అప్పుడే యన్ని యాశ్రమములు అభివృద్ధిలో నుండును.

చూడుడు: మీ కంటియెదుటనే పాపందమరములు వృద్ధియగుచువచ్చు చున్నవి. జనులు త్రైస్తవులుగా, మహమ్మదీయులుగా నైపోవుచున్నారు. మీ యింటిని మీరు కాపాడుకొనుటకు, నివసించు మీలో గలుపుకొనుటకునుగొంటే మైనను మీ చేతగడున్నది. చేతనగుట యెప్పుడు? మీరు చేయఁదలచి నప్పు యకదా ఇప్పుడును, ఇకమీఁదటను మీరున్నంతియరు కాకపోయిన నార్యా వర్తీయులకు నన్యదేశీయులకును వృద్ధిగలుగదు. వృద్ధికిఁ గారణములగు వేరది కాస్తముం పతనపాతనములును, బ్రహ్మచర్యాది ఆశ్రమముల యథావదనుష్ఠాన మును, సత్కేవలదేశమును గలుగునప్పుడే దేశోన్మతియగును. గమనించి చూడుడు: అనేక కవచివ్యాపారములు, మీరుయతార్థముగచూచుచునేయున్నారు.

దేశగానివంటి యొకానొక సాధువు పుత్రాదుంఁ గలిగింతునని నిర్ధార నెన్నిటిలో చూపును, అప్పుడు వానియొద్దకు ప్రీతిందతో వెళ్ళి, ముఖ శిర హస్తపై పుత్రునికీ నమస్కరించుదురు. తాతాగీగ రందరికిని బుత్రులు గలుగు నట్లాశీర్వాదించును. వారిలో నొకతెకు బుత్రుఁడుగలిగినప్పుడు, అమె “తాతాగీగారి నవనప్రభావమువలననే పుత్రుఁడుగలిగినాఁడని” భావించును. కాని పండితుఁడు, ముక్క గాదిదే, కోడి మున్నగు వానికి ఏదాతాతాగీగారి యాశీర్వాదసము వలనఁ దల్లిలు పుట్టుచున్నారని యడిగిన నా యరివ యుత్తరమేమియు నీయఁజాలకుండును గద ఎవఁడేని “నేను పిల్లవానిని కపించును; ఇవనీయును అని చెప్పునేని స్వయముగా వాఁడే యేల కనిపోవును; ఇట్లెందతో నంచకులు, మంచి బుద్ధి మంతులుకూడ మోసపోవునంతటి మాయలు చేయుచున్నారు.

‘రససారి’ మోసగాండ్రను జూడుడు. వారై బాటుగురుచేరి దూరదూర దేశములకుఁబోయి, తమలో నాకారపుష్టిగలిగి, చూపులకుఁ జక్కగానుండు వానికి నిర్దోషులనునివంటి వేషమువేసి, రసాత్ములందు పద్మజమునకుగాని, గ్రామమునకుగాని సమీపమునందున్న యడవిలో వానినుంచి, సాధకులుగా నున్న తక్కినవా రేమియు నెఱుఁగనివారివలె వేర్వేరుగా నాయూరిలోనికిఁ బోయి, యెదురై నవారి నెల్ల “మీరిది నెక్కడై నను చలానా మహాత్ముని అంది యున్నారా” యని యడుగఁజొత్తురు. వారిట్లవిని, ఆ మహాత్ముఁడెవ్వడు? అతఁ

దెట్టివాడు; అని విచారించగా నతడు మహా సిద్ధపురుషుడు. ఎదుటివాని హృదయములోనిమాట నున్నదన్నట్లు చెప్పను. అతడు చెప్పినమాట తప్పక వలెను. అ తడు మహా యోగీశ్వరుడు; ఆతనిదర్శనము కొఱకే మేము మా యింద్లను వదిలి యిట్లు తిరుగుచున్నాము అమృతాత్మ్యదీప్రాంత మందే యెక్కడికో వచ్చియున్నట్లు మాకుఁ దెలిసినది. అని చెప్పుదురు ఈ సుద్దులు విన్న యా గృహస్థులు “అ మహాత్ముడు మీకుఁ దిక్కినతో మాకును తెలియఁజేయుడు. మేము కూడ వారి దర్శనమును జేసికొనెదము. అట్లే మా మనస్సులోనున్న మాటలవడిగి తెలిసికొనెదము” అని యందురు ఇట్లు వారు తిసమంతయు నాయూరు తిరిగి ప్రతియొకనికి అసిద్ధిని ప్రదానమును పెల్లిరి చేయుదురు. రాత్రికాఁగానే సిద్ధ సారథు లందఱునుజేరి తినిత్రాగి నిద్రింతురు.

మరలఁ బ్రొద్దునరేచి యాయూరికే పోయి తిరిగి వత్తురు. ఇట్లు తెందు మూడు దినములై నతరువాత నా సాదకులతో నొక్కొక్కఁ దొక్కొక్కఁ యన వంతుని యొద్దకుఁబోయి, ఆ మహాత్ముడు దొరికినాడు. నీకు నాతనిదర్శింప నిచ్చయుండిన నాతోరమ్ము పోదము. అని చెప్పుదురు. ఇక వారు సిద్ధమై పెంజిరిరాగా నీసాదకులు “నీవేమి యడుగుచుఁచినావో నాతో చెప్పుమని” వారం నడుగుదురు. అప్పుడు వారిలో నొకఁడు తనకు రోగనివారణము కావం యుసనియు, వేరొకఁడు తనకుఁ శ్రుణయము కలుగవలెననియు దాము రోఁతలు సంగతులైర్లు వారితోఁజెప్పుదురు. అప్పుడు వారాధనికులను వెంటనిడుకొని యా సిద్ధుడున్న తోటికిఁ గొనిపోవుదురు.

ఈ మనోగతములఁ దెలిసికొనునట్లుసిద్ధసాదకులు మొదటనేకొన్నిసంకే తముల నేర్పఱచుకొని యుందురు. అనఁగా రసాపేక్షగల వారిని గుడి ప్రక్కను, పుత్రేచ్ఛగల వారిని సమ్మంజమునను, రోగనివారణమును గోరువారి నెడమ ప్రక్కను, శ్రుణయము నాశించువారిని వెనుకప్రక్కనుండి తీర్చి యెదుటఁ గూర్చున్నవారి నరుమనుగూర్పుండఁ జెల్తుదురు. వారు నమస్కారము చేసిన తర్వాతమే, యాసిద్ధుడు తన మాయా ప్రదానమువలనఁ గొంత దిగ్గరగా “నీవు పుత్రాపేక్ష గలిగి వచ్చియున్నావే” ఏమి, మాయోద్దః బుత్రుం నుంచుకొని యున్నామా; అనియు, అదేరితిని భవవాంతతో వచ్చిన వానిని జూచి, ఇప్పుటి నుంచులు పెట్టుకొనియున్నామనియుఁ బుష్ప భవమునుగోరి వచ్చియున్నావు చకి

దురి యొద్ద రవమెక్కడ నుండుననియు, రోగనివారణార్థము వచ్చినవానిఁ జూచి, మేము వైద్యులమనియ నీవు రోగనివారణము కొఱకు వచ్చి యున్నావు; నీ రోగమును మాన్పుటకు మేము వైద్యులము కాము వైద్యుఁడెవఁడైననుండిన వనియెద్దకుఁ బో పొమ్మనియు ననును.

వచ్చినవాని తండ్రి రోగిగానున్న నంగుష్ఠమును, తల్లి రోగిగానున్న యాభుకు వ్రేచును, అన్నదమ్ములు రోగులుగానున్న నడిమి వ్రేలును, తాత్య రోగిగానున్న ననమితను, గుమా రై రోగిగానున్నఁ జీటితెరవ్రేలును నా సారకులు సంకేతముగాఁ జూపుదురు. అప్పుడా సిద్ధుఁడు నీ తండ్రిరోగిగానున్నాఁడు; నీతల్లిరోగిగానున్నది; నీతోఁబుట్టువు రోగిగా నున్నాఁడు; నీ తాత్యరోగిగా నున్నది; నీ తిడ్డ రోగిగానున్నదని సంకేతమునుజుట్టి నందఱ్ఱానుసారముగ చెప్పును. వచ్చియున్న యా నలుగురును మోహితులైపోవుదురు. అప్పుడా సారకులు వారితోఁ జూచిరివా; మేము చెప్పినట్లులే యున్నారా, లేదా; యని యడుగుదురు. ఆ గృహస్థులు, మీరెట్లు చెప్పియుంటిరో, వారణ్ణియున్నారు. మీరు మాకొక గొప్పయవకాశమును బ్రసీదిరి. ఇటువంటి మహాత్ముఁడు ఉక్కుట మా గొప్ప భాగ్యోదయమే యనవలెను ఈ మహాత్ముని దర్శించి మేము కృతార్థులమైతిమి అని వారితో నందురు.

దానిపై నా సారకులు నాయనలారా! వినుఁడు-ఈ మహాత్ముఁడు మనో గామి. చాందినములవంటిద్రుచి నుండువాఁడు కాఁడు ఈయన యాశీర్వాదము నేమైనఁ గొంతఁ బొందవలయునంటిరా. మీ మీ సామర్థ్యము కొంటి తను మ నోదనముం చేత నేవఁడేయుఁడు. ఏలయనఁగా నేవఁడననే పరిమల్చును. ఈయన చెన్నరీఁప నైన దయపుదైన యేమి పరమిచ్చునో తెలియదు. నంతుం మహిమ అపారమైనది సుమా; అని వారిని బుజ్జగింతురు. పాప మా గృహస్థులు వారి మృదుచుడుక వాక్కుల కుప్పొంగి హర్షముతోఁ గొనియాడుచు దమతమ యింద్లకుఁ బోవుదురు. తమ గుట్టు నెవరెక్కడ వెలిపజుతురో యను రీతిచే నాసారకులుగూడ వారిని పెంచుడింతురు. వారట్లా దనికులతోఁ గూడిపోవుచు, వారి మిత్రులెవరైన నెదురుపడిన వారితో నెల్లి నానీడ్చిని ప్రళంసఁ జేయుచుండురు ఇట్లా సారకులతోఁ బోవుచున్న వారందఱు దమ దమ వృత్తాంతమంతయుఁ జెప్పుచుండురు. ఇత నాపట్టణమందెక్కడఁ జూచి

నను, 'వలానా న్తలమున వెవఁదో మహాపురుషుఁడు వచ్చినాఁడని, పదండి అతనియొద్దకుఁ బోదము' అను వాచనాదమే వినఁజనుచుండను. అప్పుడు జనులు గుంపులు గుంపులుగాఁబోయి, మహారాజా! నా మనస్సులోని వృత్తాంతమును దెలుపుఁడు; అనియాసిద్ధుని నడుగుఁబొత్తురు. అప్పుడు తమ సొంతేతిక వ్యవహారమంతయు సత్తవ్యస్తమై యుండుటఁజూచి, యా సిద్ధుఁడు మోసవ్రతముఁ బూని కొంతసేపటికి, "మమ్మూరక పీడింపకుఁడు" అని చెప్పును. తత్తణమే సాధకుఁడొకఁ డామాటనందుకొని చారికో, 'ఈయన నిట్లురక పీడించిన నితఁడు వెదలిపోవు'నని చెప్పును. చారిలో నెవఁదో యొక గొప్ప రసాయుఁడు, ఆ సారితుని వేటుఁగా రిలుచుకొనివచ్చి "మా మనస్సులోని మాటఁ జెప్పించిన మేము యథార్థమని నమ్మఁగలము" అని వానితో ననును. అప్పుడా సాధకుఁడు అదేమి మాట అని యడుగును. ఆ రసాయుఁడు తన యాంతర్యమును విప్పిచెప్పఁగానే, ఆ సాధకుఁడు, పైఁజెప్పిన సంకేతానుసార మాతనిని తీసికొనిపోయి యాసిద్ధునియొద్దఁ గూర్పుంకఁజెట్టును. అప్పుడా సిద్ధుఁడు గ్రహించి తత్తణమే వానితంపును తెప్పివేయును. అచ్చటఁ బ్రోగై యుండినవారెల్ల దానినివిని, ఓహో! తఁతఁడు గొప్ప సిద్ధపురుషుఁడని నమ్మి, కొందఱు మిత్రులుని, కొందఱు పైసాలను, కొందఱు రూపాయలను, కొందఱు నవరసులను, కొందఱు వస్త్రములను, కొందఱు వంటిసానుగ్రిని దెచ్చి నమర్చుణచేయుదురు. ఇట్లాజనులకు నమ్మకమున్నంత కాం మా సిద్ధ సాధకులు లోకులను యథేష్టముగా బోచుకొనితిందురు. ఎవరైన నొకరిద్దఱు హృదయాంధులు, ధనపూర్ణులు నైనవారు పుత్రాపేక్షతో వచ్చిన, చారి కాశీ ద్వారమో లేక రస్యమో యొసఁగి, వేయి రూపాయలను చాతినుండి పుచ్చుకొని, "వీయండు నిజమైన తక్కిలదేని నీకుఁ బుత్రుఁడు దప్పక కలుగు"నని చెప్పును ఇటువంటి దొంగరెండఱోయున్నారు. అట్టి వారిని విద్వాంసులే వరీ ఓంసఁ గలుగుదురు. కాని తక్కినవారు వరీక్షింప నర్హులుకారు. కాన వేదాది ఎద్దలను జదువుచు సత్సాంగత్యమున కాలము గడుపఁదగును. వాని నెవ్వఁ యను మోసపుచ్చనేరదు ఆతఁడతరులనుగూడ నట్టి మోసమునుండి కాపాడఁ గలఁడు. పీరియనఁగా విద్యయే మనుష్యునకు నేత్రమువంటిది. విద్యాశీలఁ డొందకున్న జ్ఞానము కలుగనేరదు. తాల్కావస్త్ర సుండియు నుత్తమశీత నెవరు

పొందుదురో వాడే విద్వాంసులగుదురు. దుస్సంగతిలోఁ బడినవారు దుష్టులుఁ బాపాత్ములు మహామూర్ఖులునై దుఃఖ మనుభవించుదురు. కావుననే జ్ఞానమే విశేషమని చెప్పఁబడినది. వివేకమున్నవాడే యంగీకరింపగలఁడు.

న వేత్తి యో యస్య గుణవ్రతం న తస్య విదాం సతతం కరోతి |

యథా కిలాపి పుకుంతలాతా ముక్తాః పరిత్యజ్య చిత్తస్త్రి గుణాః ||

బాలకృషీతి. ఆంధ్ర. క్షో. ౮ ||

ఆవధిలోనుండు బిల్లులు/గజపంఠములోఁ బట్టు ముత్యములను నదలి, గురిగించిల హారములను దరించునదై యొక వస్తుగుణము గుర్తెఱుగని వాఁడు దానిచెప్పుదును నిందించుచుండును. అట్లే యేపుడును విద్వాంసుఁడు, జ్ఞాని, దార్మికుఁడు, సత్పురుషులసహవాసము కలవాఁడు, యోగియు, పురుషార్థియు, జితేంద్రియుఁడు, సుఖియు పగునో వాడే తర్కార్థ కామమోక్షములనుబొంది, ఈ జన్మమునను బరజన్మమునను సదా ఆనందమగ్నుడై యుండును. ఇంతవఱకు నార్యావర్తనివాసుల మతవిషయము సంక్షిప్తముగా వ్రాయఁబడినది. దీనినిఁ దరువాత కొంతవఱకు లభించిన యార్యరాజుల యతిహాసము సజ్జనులందఱుఁ దెలియుటకు బ్రకటింపఁ బడినది.

ఇతనార్యావర్తదేశీయరాజవంశము(శ్రీమాణ్యుడిష్టిర మహారాజు మొదలుకొని యశపాలమహారాజు పర్యంతము) ఇతిహాసము వ్రాయుచున్నాము శ్రీమాణ్యుయంతున మను మహారాజు మొదలుకొని యుడిష్టిర మహారాజు పర్యంతము నితిహాసము మహాభారతాది గ్రంథములందు వ్రాయఁబడియే యున్నది. కాన నిటీవలి రాజుల యితిహాసము దీనివలన, సజ్జనులకు విదితమగును. ఈ విషయము విద్యార్థుల యుపయోగార్థము, రాజపుత్రస్థానముననున్న యుదయపుర రాజసంస్థానమునకు రాజదానియైన చిత్తరుగద (చిత్తరు) పురమునుండి వెదలుచుండిన "హరిశ్చంద్రచంద్రిక" "మోహనచంద్రిక" యను పాక్షిక పత్రికలయందుఁ బ్రచురింపఁబడినది. (మీకందఱుకును విదితమే) అయినను వానిఁబట్టియే మేము తాపాంతర మొనరించి యున్నాము అటులే మన యార్యసజ్జనులు ఇతిహాసములను, విద్యాపుస్తకములను, వెదకి ప్రభావ పఱచిన మనదేశమున కెంతయో లాభముకలుగవచ్చును. ఆ ప్రతికారివతి ఏద్రుమళకము ౧౮౮౨వ సంవత్సరమున వ్రాసిన యొక

ప్రారీసవృత్తకమును. దనమిత్రునివలనఁ దొంది. ఏకమకదము ౧౯౩౯వ సంవత్సర మార్గశిర్ష శుద్ధపక్షమున ౧౯-౨౦ సంఖ్యలుగల సంవత్సరంలోఁ బ్రచురించినదే యీక్రింద వ్రాసిన కావితఁ బ్రమాణమని వదువదు లెఱుంగఁ దగును.

ఆర్యాపర్త డేరీయః రాజవంశాభిః

శ్రీమద్యక్షపాం మహారాజవర్ణంతము ఆర్యు లింద్రప్రస్థపురిమున రాజ్యముచేసిరి. వారిలో శ్రీమద్యక్షిర్హిర మహారాజు మేందలురొని యశపాం మహారాజు వర్ణంతము ౪౧౫౦ సంవత్సరముల తొమ్మిది మాసముల, ౧౪ దినముల కాలములో సుమారు ౧౨౪ మంది రాజులై వారు. దాని వివరములు:-

రాజులు, శతము, వర్షములు, మాసములు, దినములు.

ఆర్యరాజులు ౧౨౪ ౪౧౫౦ ౯ ౧౪

శ్రీమద్యక్షిర్హిర మహారాజుల వంశమున సుమారు ౩౦ మంది పురుషులు ౧౦౭౦ సంవత్సరముల ౧౧ మాసముల ౧౦ దినములు రాజ్యముచేసిరి.

దాని వివరము :-

ఆర్యరాజులు	వర్షములు	మాసములు	దినములు
౧ యుర్హిర్హిరుడు	౩౬	౮	౨౫
౨ సరీషీర్తు	౫౦	౦	౦
౩ జనమేజయుడు	౮౪	౭	౨౩
౪ అశ్వమేధుడు	౮౨	౮	౨౨
౫ రాజరాజు (ద్వితీయుడు)	౮౮	౨	౮
౬ చక్రమల్లుడు	౮౧	౧౧	౨౦
౭ చిత్రకథుడు	౭౫	౩	౧౮
౮ దుష్టకైట్యుడు	౭౫	౧౦	౨౪
౯ దిగ్రసేనుడు	౭౮	౭	౨౧
౧౦ భూరసేనుడు	౭౮	౦	౨౧
౧౧ భువనవతి	౬౯	౫	౫
౧౨ రణజీతుడు	౬౫	౧౦	౪
౧౩ ఋషేరుడు	౬౪	౭	౪

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧౪ నుజదేవుడు	౬౨	౦	౨౪
౧౫ నరహరిదేవుడు	౫౧	౧౦	౨
౧౬ సూచీరథుడు	౪౨	౧౧	౨
౧౭ రెండవ శూరసేనుడు	౫౮	౧౦	౮
౧౮ పర్యవసేనుడు	౫౫	౮	౧౦
౧౯ మేధావి	౫౨	౧౦	౧౦
౨౦ సోనదీరుడు	౫౦	౮	౨౧
౨౧ బీమదేవుడు	౪౭	౯	౨౦
౨౨ నృహరిదేవుడు	౪౫	౧౧	౨౩
౨౩ హర్షమల్లుడు	౪౪	౮	౩
౨౪ కరదవి	౪౪	౧౦	౮
౨౫ అరిష్టిక	౫౦	౧౧	౮
౨౬ దివ్యపాలుడు	౩౮	౯	౦
౨౭ దువనమల్లుడు	౪౦	౧౦	౨౬
౨౮ దమార	౩౨	౦	౦
౨౯ బీమపాలుడు	౫౮	౫	౮
౩౦ శ్రీమకుడు	౪౮	౧౧	౨౧

శ్రీమదరాజునకు మంత్రిగా నుండిన విక్రవుడు శ్రీమరునిజంపి రాజ్యమున కదిపతియ్యెను. ఆరనితో నా వంశస్థులు ౧౪మంది రాజులు ౫౦౦ సం॥ ౩ మాసములు, ౧౭ దినములు రాజ్యమేరిరి. దానివివరము :-

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు.
౧ విక్రవుడు	౧౭	౩	౨౯
౨ పురనేని	౪౨	౮	౨౧
౩ వీరసేనుడు	౫౨	౧౦	౭
౪ అనంగఁగఱు	౪౭	౮	౨౩
౫ హరిజిత్తు	౩౫	౯	౧౭

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౬ వరమనేని	౪౪	౨	౨౩
౭ సుభపాళులు	౩౦	౨	౨౧
౮ కృష్ణులు	౪౨	౯	౨౪
౯ నజ్జులు	౩౨	౨	౧౪
౧౦ అమరచూడులు	౨౭	౩	౧౬
౧౧ అమీపాలులు	౨౨	౧౧	౨౫
౧౨ దళితులు	౨౫	౪	౧౨
౧౩ వీరపాలులు	౩౧	౮	౧౧
౧౪ వీరసాలనేనుడు	౪౩	౦	౧౪

వీరసాలనేనుని, నతని మంత్రిగా నుండిన వీరమహుడు చంపి తాను రాజ్యపరిపాలకుఁ డయ్యెను. అతనితో నానంతరివారు ౧౬ గురు రాజులు ౪౪౫ సంవత్సరముల ౫ నెలల ౩ దినములు రాజ్యమేరిరి. దాని వివరము:-

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ వీరమహుడు	౩౫	౧౦	౮
౨ అజితసింహుడు	౨౭	౭	౧౯
౩ సర్వదత్తుడు	౨౮	౩	౧౦
౪ భువనవతి	౧౫	౪	౧౦
౫ వీరనేనుడు	౨౧	౨	౧౩
౬ మహిపాలుడు	౪౦	౮	౭
౭ శత్రుళులు	౨౬	౪	౩
౮ నందురాజు	౧౭	౨	౧౦
౯ శేషపాలుడు	౨౮	౧౧	౧౦
౧౦ మాణిక్యచంద్రుడు	౩౭	౭	౨౧
౧౧ కామనేని	౪౨	౫	౧౦
౧౨ శత్రుమర్దనుడు	౮	౧౧	౧౩
౧౩ జీవనరోకుడు	౨౮	౯	౧౭

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧౪ హరిరావు	౨౬	౧౦	౨౯
౧౫ (రెండవ) బీరసేనుడు	౩౫	౨	౨౦
౧౬ ఆదిత్య కేశవు	౨౩	౧౧	౧౩

మగధదేశమునకు రాజుగానుండిన యాదిత్యకేశవును బ్రయాగకు రాజుగానుండిన రంధరుడు చంపి రాజ్యమునకు వచ్చెను. అతనితో నాసంతతి వారు ౯ మంది రాజులు ౩౩౪ సంవత్సరముల ౧౧ మాసముల ౨౬ దినములు రాజ్యమేలిరి. దాని వివరము:—

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ రంధరుడు	౪౨	౭	౨౪
౨ మహర్షి	౪౧	౨	౨౯
౩ సనరచ్చి	౫౦	౧౦	౧౯
౪ మహాయుద్ధుడు	౩౦	౩	౮
౫ దురనాథుడు	౨౮	౫	౨౫
౬ జీవనరాజు	౪౫	౨	౫
౭ రుద్రసేనుడు	౪౭	౪	౨౮
౮ అశీలకుడు	౫౨	౧౦	౮
౯ రాజపాలుడు	౩౬	౦	౦

రాజపాలుడను రాజును అతని సామంతుడగు మహాపాలుడు చంపి ౧౪ సంవత్సరములు రాజ్యమేలెను. తరువాత నతని వంశస్థు లెవ్వరును గాలేదు.

“అవంతి” రాజ్యాధీశుడగు విశ్రమాదిత్యుడు రాజామహానపాలుని రాజ్యముమీదికి దండువెడలి, యాతని జంపితాను ౯ సంవత్సరములు రాజ్యము చేసెను. పురుషుడు ౧. దీనికి వివరములేదు.

కారివాహనుని సామంతుడుగా నుండిన వైతణపు నముద్రాపాలయోగి విద్రామాదిత్యుని జంపి, తాను రాజ్యమునకు వచ్చెను. అతనితో నాసంతతివారు ౧౬ గురు రాజులు ౩౦౨ సం॥ ౪ మాసముల ౨౭ దినములు రాజ్యమేలిరి. దాని వివరము:—

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ నముద్రపాలుడు	౫౪	౨	౨౦
౨ చంద్రపాలుడు	౫౬	౫	౪
౩ సహాయపాలుడు	౧౧	౪	౧౧
౪ దేవపాలుడు	౨౮	౧	౨౮
౫ నరసింహపాలుడు	౧౮	౦	౨౦
౬ సామపాలుడు	౨౮	౧	౧౮
౭ రఘుపాలుడు	౨౨	౩	౨౫
౮ గోవిందపాలుడు	౨౭	౧	౧౭
౯ అమృతపాలుడు	౫౬	౧౦	౧౩
౧౦ బలిపాలుడు	౧౨	౫	౨౭
౧౧ మహీపాలుడు	౧౩	౮	౪
౧౨ హరిపాలుడు	౧౪	౮	౪
౧౩ సీతరూపాలుడు *	౧౧	౧౦	౧౩

(*కొన్ని చరిత్రలలో నీతని లీమపాలుడని వ్రాసియున్నది)

౧౪ మనసపాలుడు	౧౭	౧౦	౧౯
౧౫ కర్మపాలుడు	౧౬	౨	౨
౧౬ విక్రమపాలుడు	౨౪	౧౧	౧౩

విక్రమపాలుడు పశ్చిమదేశాధిపతియగు మల్లూచంద్రుడోహరుని మీదికి దాడివెళ్ళి యుద్ధమునఁ జచ్చెను. అంత వింద్రప్రథమునకు మల్లూచంద్రుడు పాలకుడయ్యెను. అతనితో నాసంతతివారు ౧౦గురు ౧౯౦ సం॥ ౧ మాసముల ౧౬ దినములు రాజ్యమేరిరి. దాని వివరము:-

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ మల్లూచంద్రుడు	౫౪	౨	౧౦
౨ విక్రమచంద్రుడు	౧౨	౮	౧౨
౩ అమీనచంద్రుడు *	౧౦	౦	౫

(* ఈతని పేరు మానితదందని కూడ వ్రాసియున్నది)

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౪ రామచంద్రుడు	౧౩	౧౧	౮
౫ హరిచంద్రుడు	౧౪	౯	౨౪
౬ కల్యాణచంద్రుడు	౧౦	౨	౪
౭ రీమచంద్రుడు	౧౬	౨	౬
౮ రోమచంద్రుడు	౨౬	౬	౨౨
౯ గోవిందచంద్రుడు	౩౧	౭	౧౨
౧౦ పద్మావతీరాజీ (గోవిందసింహునిరాజీ)			
	౧	౦	౦

సంతానములేక యా పద్మావతీరాజీ గతియెను. ఆమె ముప్పదీ లంప యను గరిసి యారోపించుకొని హరిప్రేమయోగిని సింహాసనాసీనుని జేసి తాము రాజ్యము నేలుచుండిరి. అతనితో నా సంతతివారు ౪గురు ౨౦ సం॥ ౨౧ దినములు రాజ్యము నేరిరి. దాని వివరము:-

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ హరిప్రేమరు	౭	౫	౧౬
౨ గోవిందప్రేమరు	౨౦	౨	౮
౩ గోపాలప్రేమరు	౧౫	౭	౨౮
౪ మహారామరు	౬	౮	౨౯

మహారామరు తన శ్వర్గలేయ వనమునకు వెడలిపోయెను. దీనిని విని బంగళాదేశమునకు రాజుగా మండిన ఆదినేనుడు ఇంద్రప్రస్థమునకువచ్చి రాజ్యయాదుఁడయ్యెను. అతనితో నా సంతతివారు ౧౨గురు ౧౫ సం॥ ౧౧ మాసములు ౨ దినములు రాజ్యమేరిరి. దాని వివరము:-

అర్థరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ ఆదినేనుడు	౧౮	౫	౨
౨ విలావలనేనుడు	౧౨	౪	౨
౩ కేశవనేనుడు	౧౫	౭	౧౨
౪ మార్దవనేనుడు	౧౨	౪	౨

అంకం	పేరు	అంకం	పేరు	అంకం	పేరు	అంకం	పేరు
1	అంకం	2	అంకం	3	అంకం	4	అంకం
5	అంకం	6	అంకం	7	అంకం	8	అంకం
9	అంకం	10	అంకం	11	అంకం	12	అంకం
13	అంకం	14	అంకం	15	అంకం	16	అంకం
17	అంకం	18	అంకం	19	అంకం	20	అంకం
21	అంకం	22	అంకం	23	అంకం	24	అంకం
25	అంకం	26	అంకం	27	అంకం	28	అంకం
29	అంకం	30	అంకం	31	అంకం	32	అంకం
33	అంకం	34	అంకం	35	అంకం	36	అంకం
37	అంకం	38	అంకం	39	అంకం	40	అంకం
41	అంకం	42	అంకం	43	అంకం	44	అంకం
45	అంకం	46	అంకం	47	అంకం	48	అంకం
49	అంకం	50	అంకం	51	అంకం	52	అంకం
53	అంకం	54	అంకం	55	అంకం	56	అంకం
57	అంకం	58	అంకం	59	అంకం	60	అంకం
61	అంకం	62	అంకం	63	అంకం	64	అంకం
65	అంకం	66	అంకం	67	అంకం	68	అంకం
69	అంకం	70	అంకం	71	అంకం	72	అంకం
73	అంకం	74	అంకం	75	అంకం	76	అంకం
77	అంకం	78	అంకం	79	అంకం	80	అంకం
81	అంకం	82	అంకం	83	అంకం	84	అంకం
85	అంకం	86	అంకం	87	అంకం	88	అంకం
89	అంకం	90	అంకం	91	అంకం	92	అంకం
93	అంకం	94	అంకం	95	అంకం	96	అంకం
97	అంకం	98	అంకం	99	అంకం	100	అంకం

కామోదం నేడు, ఈ పాపములను కీడించుటలో సహకరించి, కామోదం జాతీయ వీరసంస్థలను అందు గొప్పగానే ముద్దుతుని కామోదం నేడు అని, కామోదం జాతీయసంస్థలను, అందులో కామోదం నేడు ౧. గురించి గాన పరిచియున్నది ౧. కామోదం ౧౦. విజయం కామోదం, కామోదం నేడు.

అంక సంఖ్యలు	మొదటిస్థానాలు	మధ్యస్థానాలు	చివరిస్థానాలు
1. కేరళసంపూర్ణము	100	10	100
2. తామిళసంపూర్ణము	100	10	10
3. కేరళసంపూర్ణము	100	10	100
4. తామిళసంపూర్ణము	100	10	100
5. కేరళసంపూర్ణము	100	10	100
6. తామిళసంపూర్ణము	100	10	100
7. కేరళసంపూర్ణము	100	10	100
8. తామిళసంపూర్ణము	100	10	100
9. కేరళసంపూర్ణము	100	10	100
10. తామిళసంపూర్ణము	100	10	100

[illegible]

[మరికొన్ని అవకాశములలో, సహజము వ్యక్తిత్వమునై, సుల్తాను వహిదుల్లాగారి సంగతులలో యీగ వర్ణనములు వ్యక్తిత్వములు, అంతవ

మంది, తిరిగిపోయెననియు, తుదకు ౧౨౪౯ వ (విక్రమ) సంవత్సరమున సంతః కలహముల కారణము బట్టి పృథ్వీరాజును జయించి, యాతని నందరిగాఁజేసి, తన దేశమునకుఁ గొనిపోయి తాన యింద్రప్రస్థము నేతెననియు, ముసల్మానుల రాజ్యము ౪౫ తరములు ౬౧౩ సంవత్సరములు నిలిచియుండె ననియు వ్రాయఁబడియున్నది. ఇది బొద్దతై న మత విషయము వ్రాయఁబడును.]

ఆతనితో నా సంతతివారు ౫ గురు ౮౬ సంవత్సరముం ౨౦ దినములు రాజ్యమేలిరి. దాని వివరము:-

అర్ధరాజులు	సంవత్సరములు	మాసములు	దినములు
౧ పృథ్వీరాజు	౧౨	౨	౧౯
౨ అభయపాలుడు	౧౪	౨	౧౭
౩ దుర్జనపాలుడు	౧౧	౪	౧౪
౪ ఉదయపాలుడు	౧౧	౭	౩
౫ యశపాలుడు	౭౬	౪	౨౭

సుల్తాన్ మహమూద్దీన్ గోరీ గజనీనుండి యశపాలరాజుమీఁదికి యుద్ధమునకు వెడలి యతనిబట్టి ప్రయాగకోటలో విక్రమశకము ౧౨౪౯వ సంవత్సరమునఁ జెజఁబెట్టి, తాను ఇంద్రప్రస్థమున రాజ్యమేలెను. ఆతనితో నా సంతతివారు ౫౫ గురు, ౭౪౫ సంవత్సరముం ౧ మాసము ౧౭ దినములు రాజ్యమేలిరి. దీనివివర మనేకేరిహన గ్రంథములఁ గానవచ్చును. కావున దాని నిర్దుట వ్రాయలేదు.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీ స్వామి కృతమును
 సుఖాషావిధూషితమునగు సత్యాగ్రహప్రకాశమున
 ఆర్యావర్తీయ మతఖండనమండనములుగల
 వీకాదళ సముల్లాసము సంపూర్ణము

అనుభూమిక (౨)

ఆశ్వాపర్తమునందుండు మనుష్యులయందు యథార్థముగ సత్యాసత్యములు నిర్ణయించు వేదవిద్యలు ప్రస్తావించి ద్యవ్యాపించుటయే శై నమతము మొదలుగాగల విద్యావిద్యములగు మతమతాంతరములంకురించివ్యాపించుటకు హేతువయ్యెను. ఏయన వాల్మీకీయము, మహాభారతము మున్నగు గ్రంథములందు శై నులపేరయినలేదు. కాని శై నులపుస్తకములందు, వాల్మీకీయమున-మహాభారతాదులందును వర్ణింపబడినరామకృష్ణాదుల చరిత్రములతివిస్తారముగా వ్రాయబడియున్నవి. కాబట్టి యీ మతము వీనికిఁబిమ్మట వ్యాపించినట్లు సిద్ధమగుచున్నది. శై నులు తమ మతమును మిక్కిలి ప్రాచీన మయినదని వ్రాయుచున్నారు. అట్లయిన వాల్మీకీయాది గ్రంథములందు వారి చరిత్ర తప్పక యుండి యుండెడిది. కాన శై నమత మీగ్రంథములకుఁ బిమ్మట ప్రవచితమైనదనుట సృష్టము. శై నగ్రంథమందలి కథలు సంగ్రహింపబడి వాల్మీకీయాది గ్రంథములు వ్రాయబడి యుండవచ్చు నన్నభిప్రాయము. వాల్మీకీయాదులందఱు మీ గ్రంథముల పేరులయిన నేల వ్రాయబడలేదు; మీ గ్రంథములందల వ్రాయబడి యున్నవని వారి నరుగవలయును. తండ్రి పుట్టుకను కొమారుడు పీడింపఁగఁదా; ఎన్నఁడును కాదు. కావున దొడ్డాది మతములు శై న శాస్త్రేయాది మతములకు బిమ్మటనే వెలువడినవని సిద్ధమగుచున్నది. ఇకనీ పండెంకవ నముల్లాసమున శై నమత విషయమై వ్రాయబడిన సంగతులన్నియు వారి గ్రంథముల యుద్దాహరణ పూర్వకముగనే వ్రాయబడినవి. దీనిఁ శై నులు తప్పుగా నెన్నవలదు. ఏలయనఁ గేవల సత్యాసత్యనిర్ణయముకొరకు వీరి మత విషయములు వ్రాయబడినవే కాని, విరోధముదెంచుటకును హాని నొనర్చుటకు నెంతమాత్రము కాదు. ఈ లేఖను శై నులును, బౌద్ధులును, ఇతరులను జూచి నప్పుడేకర! అందఱును సత్యాసత్య నిర్ణయమున నాలోచనమును, వ్రాయవలసరమును కరిగి జ్ఞానమును బెరుగును. వాది ప్రతివాదు లేర్పడి ప్రేమయుక్తముగా తర్కింపనంతవఱకు, చిలిపినంతవఱకు, సత్యాసత్య నిర్ణయము జరుగు

నేరదు. విద్వాంసులలో సత్యాసత్య నిశ్చయము కానప్పు డవిద్వాంసులు మహాం
రకారమునఁబడి మిక్కిలి దుఃఖపడవలసి వచ్చును. కావున సత్యజయము
కొలుపును, అసత్య జయముకొలుపును మైత్రితోడ వాదించుటయో, వ్రాయు
టయో మనుష్యమాత్రులకు ముఖ్యతర్తవ్యము. అట్లుదాహోయిన మనుష్యుల
కౌన్తత్యమలవరదు. ఇక నీ జైన బౌద్ధ మతవిషయములు, వీరికేకాక యితర
మతస్థులకు నపూర్వలాభమును జానమును కలుగఁజేయును. ఏలయన విరో
క్కప్పుడైనఁ దమ పుస్తకముల నితర మతస్థులకుఁ జదువుటకుఁగాని, చూచుట
కుఁగాని, వ్రాయుటకుఁగాని యియ్యరు. బహుపరిశ్రమతో నేమను విశేషముగ
తొందాయె అర్థ సమాజమంత్రయగు శ్రేష్ఠసేవకలార్ కృష్ణదాసుగారును
జేసిన ప్రయత్నమువలన గ్రంథములు లభించెను. కాకేపురి నుండు “జైనవ్రధా
కర” యంత్రాలయమున నద్భుతరూపవలనను, తొందాయెలో “ప్రకరణరత్నా
కర” మను గంధ్ర మచ్చుపడుటచేతను ఎల్లఱకు జైనమతమును తెలిసికొనుట
సులభమైనది. అహ! తమపుస్తకములు దామె చూచుకొనుటయు నితరులకుఁ
జానకుండుటయు నెట్టి పాండిత్యమో! ఈ గ్రంథములం దసంధవవాక్యము
లున్నవనియు, నితర మతస్థులు చూచిన వానిఁ జూడంతరనియు, మనవా
రితర గ్రంథములఁజూచిన నీ మతముపై శ్రద్ధ యుండజాలదనియు నీ గ్రంథ
కర్తలకు మొదటనే సందేహముందెనని దీనినుండియే విచితమగుచున్నది
ఉన్న నది యుండుఁగాక! పెక్కుమనుజులకు తమదోషములు కానరావు. కాని
యితరుల దోషముఁగాంచ నత్యుద్యుక్తులగుచుండురు. ఇది న్యాయముగాదు,
ఎందులకన తొలుతఁ దమదోషముల దొలగించికొని, పిదప నన్యులదోషములు
గాంచి తొంగింపుదుద్బుధింపవలెను. ఇక నీ జైన బౌద్ధమత విషయము
లను సజ్జలను సమ్మూలమున నుంచెద. ఉన్నట్లు విచారింపుఁడు

బుద్ధిమంతులకు విశేషించి వ్రాయనక్కరలేదు.

ద్వాదశ సముల్లాసము

సాస్త్రిక మకాంతర్గత చారవాచి బౌద్ధ జైనమత భండన
మంధనములు

బృహస్పతి యను పేరుగల ష్టరుషుఁడొకఁ డుండెను. అతఁడు వేదము
లను, ఈశ్వరుని, యత్తా ద్యుత్తమకర్మములనుగూడ సంగీకరింప కుండెను.
అతని మతము నీక్షింపుఁడు.

యాచతేపిం సుఖం తేవేన్నాస్తి మృత్యోరగోచరః.

రస్మిదౌతస్య దేహస్య పునరాగమనం కుతః॥

సర్వదర్శన సంగ్రహే. చారవాకదర్శనము॥

మనుష్యుఁడు మొదలగుప్రాణి యేదియు మృత్యువున కగోచరముగా
నుండదు. ఎల్లరకు చావు గలదు. కావున శరీరమున జీవుఁడున్నంతవఱకు సుఖ
ముగ నుండవలెను ఎవఁడేని ధర్మము నాచరించుట కష్టమనియు, ధర్మమును
వదిలిగ వున్నట్లమున కడుకష్టమనుభవింపవలసివచ్చుననియు వచించిన నతని
గూర్చి చారువాకుఁడు, "ఓ వెజ్జితమ్ముడా! చచ్చినవెనుక శరీరము లభ్య
మగును. ఎవఁడు తినెనో త్రాగెనో వాఁడు మరల ప్రపంచములోనికి రాఁడు. కాన
సాక్ష్యమైన ప్లాసంచముగ నుండుము. లోమున నీతితో జరియింపుము. విశ్వ
ర్యమును వృద్ధి పొందింపుము. దానితో నిష్కలోగముల నుండుము, ఇదియే లోక
మధుకౌసుము. పరిలోక పేరియునులేదు. భూమి, జలము, అగ్ని, వాయునను
నీ నాలుగు భూతముల చరితామమున నీ శరీరమయ్యెను. ఇందు వీనియొగ
మున తైరస్య ముప్పుతిల్లును. మదకర వచ్చాములు నేవించుచువలన మద
ముప్పుతిల్లునట్లు, జీవుఁడు శరీరముతో నుద్భవించిన శరీర నాశనముతో దానును
నశించును. ఇది జానపృజ్ఞముల పరి మేవనికీ గల్లు"నని యుత్తరమిరును.
కత్తెనొకని వింతదేహ పితలత్నా దేహారిత్త అత్మని ప్రమాదాదాహా॥

స. క. చా. చ॥

ఈ శరీరమున రూరచతుష్టయ సంయోగముచే జీవాత్మపుట్టి, వాని వియో
గముతోడనే నశించును. మృతిపొందిన పిమ్మట నేజీవుఁడును గానరాదు. కాన

మేమొక ప్రత్యక్షమునే యొప్పుకొనుచున్నాము. ప్రత్యక్షముగాక యనుమానాదులు కలుగనే కలుగవు. కావున ముఖ్యమగు ప్రత్యక్షలింగములను ననుమానాదులు గొఱములగుటఁ బట్టి యవి గ్రహింపఁబడవు. సుందరీ మందయానను కొగరించుకొని, సంతసిల్లుటయే పురుషార్థపరిణామము.

ఉత్తరము:—ఈ పృథివ్యాది భూతములు జడములు. వానిచే చైతన్య మెన్నఁడు సుప్యతిల్లినేరదు. ఇప్పుడు తల్లివండ్రుం సంయోగమున దేహ ముప్యతిల్లునటలే స్పష్టాదియందు మనుష్యాది శరీరాకారములు తర్తయగు పరమేశ్వరుని వినా యెన్నఁడును కలుగనేరవు మదమువలె చైతన్య మొదవు టయు నశించుటయుఁగాదు. మదము చైతన్యమున కుదయించునెకాని జడమున కుదయింపదు. పదార్థములు నశించుననగా నదృశ్యములగును. కాని యే వస్తువునకు సలాపము కలుగదు. అట్లే యదృశ్యఁడగుటవలన జీవుని యలాపముకూడ నొప్పుకొనఁదగదు. జీవాత్మ దేహి యయినప్పుడే యాతఁడు ప్రకటమగును. శరీరమును విడిచినప్పుడు, మృత్యువు నొందిన ఈ శరీరము పూర్వము చైతన్య యుక్తముగ నుండిన ట్లుండనేరదు. ఇటులే బృహదారణ్యకమునందు వచింపఁబడియున్నది.

“నాహం మోహం బ్రవీణి అనుప్రి తి రద్వాయమాత్మేతి” బృ.౪.౫.౧౪

యాజ్ఞవల్క్యుఁడు“ఓ మైత్రేయీ! నేను మోహముతోఁజెప్పుచున్నానని తావింపకుము; యథార్థముగ నాత్మ నశించునది కాదు. దాని యోగముననే శరీరము చేష్టలు చేయుచున్నది. జీవుఁడు శరీరమునుండి వేరుగనప్పుడు శరీరము నందు తానమేమియు నుండదు. దేహమునకంటె నాత్మ వేరుగానుండకున్న. దేని సంయోగమున చేతనత్వమును, వియోగమున జడత్వమును కలుగుచున్నచో యది దేహమునకంటె వేరై సదనుటయే స్పష్టము. నేత్రమప్పిఁచిని జూచుఁగాని తన్నుదాఁ జూడదు. అటులే ప్రత్యక్షము చేసికొనువాఁడు తన్ను ఇంద్రియములకు ప్రత్యక్షిం చేసికొనేరఁడు. తనకన్నులతో నను న్నరుటపూడి పదార్థములు గాంచుచున్నట్లు తన్నుంను జ్ఞానముతోగాంచును. ద్రష్టయగువాఁడు ద్రష్టగానే యుండును. దృశ్యమెన్నటికినిఁ గాదు. ఆరాకములేకున్న నారేయమును, కారణములేకున్న గార్యము, అవయవి లేకున్న నవయవము, కర్తలేకున్నకర్మయు సంతరింపనటలే కర్త వినా ప్రత్యక్ష మెట్లుకాగలదు; సుందరీ కామిని సంతో

గమీ పురుషార్థపరిమిని తలచిన, తలచిన సౌఖ్యమును, దానివలన దుఃఖము గూడగలుగుచున్నది. అదియును పురుషార్థపరిమి కాఁబోయి! అటుండునచో స్వర్గహానికలిగి దుఃఖ మనుభవించవలసివచ్చును. ఇత దుఃఖమును దూరపఱచుటకును, సుఖాభివృద్ధికొఱకును యత్నింపవలయునన్న ముక్తియందలి సుఖమునకు హానికలుగును గాన నది పురుషార్థ పరిమి రాదని వలించుచున్నాఁడు.

చారవాకుఁడు—దుఃఖముతోఁ గూడిన సుఖమును దోగొట్టుకొనువారు మూర్ఖులు. రాన్యార్థి రాన్యము గ్రహించి పొట్టు విడిచినట్లు బుద్ధిమంతుఁడు సంసారమునందలి సుఖమును గ్రహించి దుఃఖము విడువవలయును. ఏలయన నీ ప్రపంచము దుష్ప్రిత సుఖము వదలి యనుష్ప్రిత స్వర్గసుఖము నిర్వహించి, దూర్తులు రచించిన వేదోక్తమగు సగ్నిహోత్రాది ఋగ్వేదపాఠనా జ్ఞాన కాండం యనుష్ఠానము, పరలోక ప్రాప్తికొఱకు జేయుచున్నవారజ్ఞానులు. పరలోకమే లేనపుడు దాని నాకించుట మూర్ఖత్వము. ఏలయన—

అగ్నిహోత్రం శ్రయో వేదా వ్రీదండం భస్మగుణజమ్,

ఋగ్వేదమహిమనాం జీవితేఽన్యహస్పతిః ప. ద. చార. ౮౫

అగ్నిహోత్రము, త్రివేదములు, త్రిదండము, భస్మలేపనములను బుద్ధిహీనులు, పురుషార్థ రహితులనగు పురుషులు జీవితగా నేర్పఱచుకొన్నారు. కాని ముండ్లుగ్రుచ్చుకొనుట మొదలగువానివలనఁగలుగు దుఃఖమే సరకమనియు, లోకప్రసిద్ధిఁగలు రాజే పరమేశ్వరుఁడనియు, శరీరనాశనమే మోక్షమనియు, సంతకన్న మరేమియు లేదనియు చారవాక మనప్రచారకుడైన బృహస్పతి వక్కాణించుచున్నాఁడు.

ఉత్తరము—విషయలోగమను సుఖమునే పురుషార్థపరిమిని తలచి, కేవల విషయరూప దుఃఖనివారణమును కృతకృత్యతయనియు, స్వర్గమనియు నమ్ముట మూర్ఖత్వము. అగ్నిహోత్రాది యజ్ఞములవలన వాయుతృప్తి, వృష్టిజల తృప్తి గలుగును. వానిద్వారా ఆరోగ్యముకలిగి రక్షార్థకామమోక్షములును విధించును. వీనిఁదెలిసికొనక వేదమును, ఈశ్వరుని, వేదోక్త దర్శమును విడిచిండుట దూర్తకృత్యము. త్రిదండమును, భస్మచారణమును విడిచిండుట తాగుగనీయున్నది. ముల్లు మొదలగువానివలనఁ గలుగు దుఃఖమే సరకమగు నేని అంతకంటె నధికములగు మహారోగాదు లేం సరకములు గావు. విశ్వర్య

వంతుడై ప్రజాపాలన సమర్థుడగుచువలన రాజును శ్రేష్ఠుడనుటయుచితమే. కాని యన్యాయకారి-ముఃబాపియునగు రాజునుగూడఁ బరిమేశ్వరునిగాఁదలఁతురేని మీవంటి మూర్ఖులెవరు నుండరు. కేవల శరీరవిద్యేదమే మోక్షమయిన, కుక్క- గాడిత మొదలగువానికిని మీకునుగల లేదమేమి: అకృతిలేదమేదర:

చారవాకుడు:-అగ్నిచిహ్నే జలం శీతం శీతస్పర్శ స్తవానిలః॥

శేనేదం చిత్రితం తస్మాత్ స్వరావా తద్వ్యవస్థితః॥ ౧౫

పర్యవర్తన సంక్రమే చారవాక దర్శనము॥

అగ్ని ఉష్ణము, జలము శీతము; అద్దె యనిలము శీతస్పర్శముగంధి. ఎవనిచే నిది చిత్రింపబడినది; కావున దీని యీ వ్యవస్థితి స్వరావము వంననే గరిగినది, చారవాకులు, అరాజకులు, బౌద్ధులు, జైనులు, సయితము జగదుత్పత్తిస్థాపితమని నమ్ముచున్నారు. స్వాధిపితములై యున్న యా యా గుణములతో ద్రవ్యముం సంయోగమువలన సరల పదార్థములు కలుగుచున్నవి. జగత్కర్త యెవ్వఁడునులేడు. వీరిలోని చారవాకుఁడిట్లు నమ్ముచున్నారే కాని బౌద్ధులు, జైనులు పరలోకమును, జీవాత్మను ఒప్పుకొనుచున్నారు. చారవాకుఁ డొప్పుకొనఁడు. కొన్ని మాటలందుఁ దప్ప తక్కిన విషయములలో నీ ముగ్గురిమత మొక్కటియే.

న స్వర్గో నాపర్గో వా నైవాత్మా పాదభోజికః ।

నైవ వర్ణాశ్రమాదీనాం క్రియాశ్చ పంచాయతాః ॥౨౦॥

(స్వర్గములేదు; నరకములేదు. పరలోకముబోవు నాత్మలేదు. వర్ణాశ్రమ క్రియలు పంచాయతములు కావు.)

పశుశ్చేద్విహతః స్వర్గం శోకిష్ఠోమే గమిష్యతి ।

స్వపితా యజమానేన తత్ర కస్మాన్న హింశ్యతే ॥౨౧॥

(యజ్ఞమున పశువునుజంపి హోమమొనరించుచునే నది స్వర్గమున కేగునని. యజమానుడు తనతండ్రి మొదలగువారిని జంపి హోమముచేసి ఏల స్వర్గమున కంపఁడు.)

మృతానామపి జంతునాం శార్దిదం చేత్త్యప్తిరారణమ్ ।

గర్భరాహు జంతునాం ప్యర్థం పాతేయకల్పనమ్ ॥౨౨॥

(చచ్చిన జీవులకు శార్దిదకర్మములు తప్పి కారకములగునేని. పర దేవముండు; బోవువారు మార్గనిర్వాహార్థ మున్న వప్తరవాదుల నేంగొనిబోవు

దురుః పిలన, తద్వివహరిపేర నర్పణముచేయఁబడిన పదార్థములు స్వర్గమునకు జేరుగట్లు, పరదేశము పోవువారికొకట వారి పిండువు లింతునే వారిపేర నర్పణముచేసి దేశాంతరముల గంపనంయును, ఇదిచేరకున్న స్వర్గమునకెట్లు చేర కలదు:

స్వర్గస్థితా యదా తృప్తిం గచ్ఛేయత్తత్రో దానః ।

ప్రాసాదస్యావరిస్తానా మత్రోఽస్మాన్మండీయతే॥

(మర్త్యలోకమున దానముచేయుటచే స్వర్గవాసులు తృప్తులగుదురేని, క్రిందదానముచేసిన మేదమైనను వాడేల తృప్తి నొంద గూడదు.)

యావత్తీవేద్యం తపే దృఢం పృథ్వా మృతం విలేకే ।

తస్మిన్మృతస్య దేహస్య పునరాగమనం కుతః ॥౬౦॥

(తాన ద్విధికియుండినంతవఱకు సుఖముగ బ్రతుకవలయును, ఇంపఁ బదార్థములులేకున్న ఋణమొనర్చియుండును సుఖపడవలెను, ఋణమియ్య వలసి రాదు, ఏకదీరమున తీవుఁడు తినెనో త్రాగెనో యా యిరువురకు బున రాగమనమే లేదు, ఇతర నెవని నెవఁ దరుగును? ఎవఁడిచ్చును.)

యది గచ్ఛేత్పరం లోకం దేహదేష వివిధకః ।

కస్మాద్భూయో న దాయాతి యదప్నేహనమాకురః ॥౬౧॥

(కొందఱు, చచ్చువేళ తీవుఁడు వెదలి పరలోకమునకుఁబోవునను చున్నారు, ఆ మాట యెవ్వఁడు, ఏంయన నటలై నదో మటుంట మోహబద్ధుఁడై మఱి నెం యుంటికిఁబాదు.)

తవశ్చ తీవనోపాయో ద్విహృత్తైర్విహిత స్త్విహః ।

మృతానాం పేరితకార్యాణాం నిర్వన్యన్యన్యతే క్వచిత్ ॥౬౨॥

(కాఁబట్టి బ్రాహ్మణులు దీనినంతయుఁ దమ తీవనోపాయము కొఱకు కర్పించియున్నారు, దళగాత్రాది మృతక క్రియలాచరింపుట యంతయు వారి తీవనోపాయమే.)

(తయో వేదస్య కర్తారో లంకథూర్తనిశావరాః ।

ఐర్వరీకుర్వరీత్యాది పండితానాం వరాః స్మృతిమః ॥ ౬౩ ॥

వేదముల రచించినవారు చాంత, రూర్త, నిశాచరులను మువ్వరు రాక్షసులు, “ఐర్వరీకుర్వరీ” ఇత్యాదులు పండితులు కర్పించిన రూర్తలాపములు.

అశ్వస్యాశ్రమ హి శ్చైవ తు పశ్చిగ్రహ్యం ప్రకీర్తితమ్ |
 తందై న్నద్యవ్యయం చైవ గ్రహ్యతాతం ప్రకీర్తితమ్ | ౧౦ ||

దూర్తరదనం నిరీక్షింపుడు మోక్షకలింగమును పదతి గ్రహించుచు,
 దానితో యజమానుని భార్యకు సమాగమము చేయించుచు, తన్మతోఁ బరిహా
 సాదులొందుచు ముస్సగువానిని దూర్తులరప్ప మరెవరు వ్రాయగలుగుదురు.
 మాంసాహం భాదనం తద్యన్నిభారవమీరిరిహింసంగం ||

ఇత మాంసము తినవచ్చునని వ్రాసియున్న వేదవాఁ ముగూడ రాక్ష
 సులచే రచించఁబడినదే.

ఉత్తరము:—చైతన్యుడగు పరమేశ్వరుఁడు నిర్మాణము చేయకున్న
 జడపదార్థములు స్వాభావికముగఁ దమంతట దాము నియును పూర్వరముగా
 కలిసి యుత్పన్నము కానేరవు. స్వభావముననే కలుగునన్న, రెండవసూర్యుఁడు
 చంద్రుఁడు, పృథివి, నక్షత్రాది రోహములు తమంతటఁ దామేరి కలుగవు. || ౧ ||

(సుఖరోగమునకు స్వర్గము, దుఃఖరోగమునకు నరకము అని పేరు)
 జీవాత్మయే లేకున్న, సుఖదుఃఖముల నెవరనుభవించగలుగుదురు? ఇప్పుడెట్లు
 జీవుఁడు సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచున్నారో యటులే పరజన్మమందుకూడ
 ననుభవించును. పద్మాశ్రమియుం సత్యభాషణము, పరోపకారము మొదలగు
 క్రియలుగూడ విష్ణులములగునాఁ ఎన్నఁటికి కానేరవు. || ౨ ||

(పశువులఁ జంపి హోను మొనరించుచుని వేదాది సత్యశాస్త్రములం
 దెచ్చకును వ్రాయఁబడలేదు. చచ్చినవారలకు బ్రాధ్యతర్పణముల నొనర్చుటయు
 కపోంతర్పితమ్) ఇది వేదాది సద్బాప్త విరుద్ధమగుటఁజట్టి భాగవతాదుల సంగీ
 తరించుచున్న పోరాడికుంచుకము. కాన దీనిఁబందనమందనియము. || ౩, ౪, ౫ ||

ఏ వస్తువుకంటో దానికి సదావమెన్నఁడును తలుగదు. విద్యమానుఁడై
 యున్న వేదన కలాపము కలుగనేరదు. (దేహము తన్మమైపోవునేకాని జీవుఁడు
 కాదు. జీవుఁడు మరొక కరీరమునఁ బ్రవేశించును కావున నెవరు ఋణాదులు
 చేసి పరపదార్థములచే నిరోకమున సుఖమనుభవించి మరల ఋణము దీర్చురో
 వారు విశ్చయముగ పాపాత్ములై పరజన్మమున దుఃఖ రూప నరక మనుభ
 వించురు. ఇందు సందియమేమియులేదు.) || ౬ ||

జీవుడు దేహమునుండి వెడలి స్థానాంతరమును, మరొక శరీరమును
బొందును; కాన మఱుం కుటుంబములోనికి రానేరడు. వానికిఁ బూర్వజన్మ
పూర్వకుటుంబముల జ్ఞానిమీమియు నుండదు. ||౩||

బ్రాహ్మణులు ప్రేతకర్మములను తమ జీవితార్థ మేర్పఱచుకొని
యున్నారనుట నిజమేకాని, యవి వేదోక్తములు కానందున అందింపఁదగి
యున్నవి. ||౪||

దారవాకులు వేదాది సత్యశాస్త్రములను జూచియో, వినియో, చది
వియో యున్న వేదముల నెన్నఁడును దూషింపకపోదురు గదా. భాండరూర్త
నిశాచరులవంటి పురుషులు వేదములరచించినారనియు నిందింపరుగదా. దీక్షల
వ్రాసిన మహాదరాదులే నిజముగ భాండరూర్త నిశాచరులవంటివారు. వారి
రూర్తశ్శమే కాని వేదములందట్లలేదు. అయ్యో! ఈ దారవాకులును, ఆరాజ
కులును, బౌద్ధులును, జైనులును బట్లవేదముల మూల సంహితలనయినను
వినలేదు. చూడలేదు. ఒక విద్యాంసుని యొద్దనయిన జదువుకొనలేదుగదా.
కాబట్టియే నష్ట ద్రష్ట బుద్ధికంఠాలై నిరర్థకముగా వేదముం దూషించిరి. దుష్ట
లైన వామమార్గీయుల ప్రమాణభూత్యములైన కపోల కర్పితములగు ద్రష్ట
టీకలఁగాంచి వేదవిరోధులై అవిద్యారూపమగు నెగాదనముద్రమున ఒడి మునిఁ
గిరికద. ||౫||

హయలింగమును శ్రీతో గ్రహింపఁజేసి దానితో నమాగమము చేయిం
చుటయు, యజమానుని కొమార్తెతోఁ జరిహాసాదుల నొనర్చుటయు, వామ
మార్గీయుల పనియే కాని యితర మనుష్యుల పనికాదు. ఈ మహాపాపిష్ఠులగు
వామమార్గీయులు తప్ప, వేదార్థమునకు విపరీతమైన ద్రష్టాశుద్ధ వ్యాఖ్యానముల
నెవరు వ్రాసియుండురు; దారవాకాదులు కొంచెమైన నాదోచింపకయే వేదముల
దూషించియుండుట కరువిదారకరము. కొంచెమైన దమ బుద్ధి సుపయోగింపవలసి
యుండెనుగా : పాపము వారేమిచేయుదురు; వారియందు, సత్యాసత్యములు
పరిశీలించి సత్యమందనమును అసత్యమందనమును జేయునంతటి విద్యయు
లేకుండెను. ||౬||

ఇక మాంసము దినవచ్చుననునది ఆ వామమార్గీయులైన లీకా
కాదుల రీతియే. దీనిఁబట్టి వారిని రాక్షసుండుట యుచితము. కాని వేదము

లందెచ్చుటను మాంసము తినవచ్చునని వ్రాయబడలేదు. కాన నిట్టి దుష్టర
వర్కులు వ్రాసిన పాప మాటికాకారులకును, వేదమును తివర చివర
యిష్టమువచ్చినట్లు దూషించిన నిందకులకును నిప్పుదేహముగాఁ గలుగును.
వాస్తవమున వేదవిరోధులనగాఁ వేదములను దూషించినవారును, దూషించు
వారును, దూషించఁబోవువారు సవశ్యముగ నవిద్యాంధరకారమునబడి. శుభము
సగు మాత్రేత దాడుడుగాఁ మనుభవించినను కొదవయే యనవచ్చును. కాని
వేదానుకూలముగాఁ బ్రవర్తించుటయే మనుష్యులందఱకు సముచితము ||౧౧||

వాచామర్శియులు లేనిపోని మిథ్యాకల్పనలు చేసికొని వేదముల పేరఁ
చను ప్రయోజనములు నెలపేర్చుకొనుట వినఁగాఁ ఇష్టము వచ్చినట్లు మద్య
పానము, మాంసరక్షణము, వరప్రీతిగమనము మొదలగు దుష్కర్మలను
ప్రవర్తించఁజేయుటకు వేదములకు కళంకము గలిగించిరి. ఈ మాటలనే
చూచి దారవాకులును, బౌద్ధులును, జైనులును వేదముల నిందింపఁ దొడఁగి
వేరుగా నొక వేదవివర్ధకును సవశ్యరవాదమును-నా స్థితురమును నడిపించిరి.
దారవాకులు వేదములలోని చూలార్థములను విచారించి తెలిసికొనినచో నీ
మిథ్యాటీతలు చూచి సత్యమైన వేదోర్తమతమును నెందులకు పోగొట్టు
కొందురు: (నీళ్లు వార్చియుందురు:) పాప మేమిచేయుదురు: 'వివాచకారే
విపరీతబుద్ధిః' (దా. నీ అ. ౧౬ ల్లో*) అనునట్లు నష్ట శ్రష్టులకానున్న సమ
యము తఱచిందినపుడు మనుష్యుల బుద్ధులు విపరీతములగును.

ఇఁకఁ జారవాకారులందుఁ గల లేదములు వ్రాయుచున్నాము. ఈ
దారవాకారు లనేకవిషయములం దొక్కటిగా నున్నారు కాని దారవాకులు
దేహోత్పత్తికిరనే తీవోత్పత్తిని, తన్నాళముతో జీవుని నాళనము నొప్పు
కొనుచున్నారు. పునర్జన్మమును, పరలోకమును సంగీకరింపదు. ఒక ప్రత్యక్ష
ప్రమాణముఁ దప్పఁ దక్కిన యనుమానాది ప్రమాణములనుగూడ సంగీక
రింపదు. దారవాకశబ్దార్థము :- "మాటలారుటయందు ప్రగల్భఁడనియు,
విశేషార్థము చైతన్యఁడనియుఁ గలదు" ఇఁక బౌద్ధులును, జైనులును
ప్రత్యక్షిది నాలుగు ప్రమాణములను, అనాది జీవులను పునర్జన్మమును, వర
లోకమును, మోక్షమునుగూడ నొప్పుకొనుచున్నారు. దారవాకులకును, బౌద్ధ
జైనులకును గల లేదమింతయే. కాని నాస్తికత్వము, వేదేశ్వరుల నింద, వర

మతద్వేషము, ఆరు యతనలు (ముందుచెప్పబోవు - జిజ్ఞాస కుతూహల...నూత్రమున అటు కర్మములు) జగత్కర్త యెవ్వడును లేడు. అను విశ్వాది విషయములం దందఱు సమానులు. ఇట్లే చారవారమరమును సంక్షిప్తముగా బ్రకటించినాఁడ.

ఇత బౌద్ధమత విషయము సంక్షేపముగా వ్రాయుచున్నాను.

కార్యకారణరావాద్యా స్వరావాద్యా నియామకాత్.

అవిచారావనియమో దశ్యనాంతరదశ్యవాత్.

సర్వదర్శనసంగ్రహే బౌద్ధ దర్శనము.

కార్యకారణరావ మనఁగా కార్యదర్శనముచే గారణము, గారణ దర్శనముచే గార్యముం సాక్షాత్కారమును, ప్రక్షిప్తమునుబట్టి శేషమునం దనుమానమును కలుగుచున్నది. దీనిసంగీతరింపక జీవుల సమస్త వ్యవహారములు పూర్ణములు కానేరవు. ఇట్టి లక్షణములలో ఆనుమానము నతికముగా నంగీకరించి, చారవాదులవలె చిన్నముగ నేర్పడిన కొల బౌద్ధులది.

నాలుగువిధముల బౌద్ధులు కలరు. ఒకరు “మార్గమికులు” రెండవవారు “యోగాదారులు” మూడవవారు “సామ్రాంతికులు” నాల్గవవారు “తైరాపికులు” (బుద్ధ్యా నిర్వర్తతే స బౌద్ధః) బుద్ధితే సిద్ధమగునది బౌద్ధము; అనఁగా దనబుద్ధికి దోచినమాదిం నొప్పుకొనవలెననుట; తమబుద్ధికి దోచని మాదిం నొప్పుకొనఁగూడదనుట. వీరి యందు మొదటివారగు మార్గమికులు “సర్వము తున్యమే” యని నమ్ముచున్నారు. అనఁగా నెన్ని పదార్థములు కలవో యవన్ని తున్యములు. అనఁగా అదియందు లేకుండును. అంతమందు నుండవు. మర్థకాలమున ప్రతీతమగునదియు ప్రతీతకాలమందే యుండును. ఏమృది తున్యమైపోవును; ఎట్లనఁగా నుత్పత్తిలో బూర్వము ఘటములేకుండెను. ప్రధ్వంసానంతరముండదు. ఘటజ్ఞానసమయమున నున్నట్లు గోచరమగును. ఇత నన్యపదార్థములమీదికి మనస్సుతోయిన మఱి జ్ఞానముండదు. కావున తున్యమే యొక తత్వమై యున్నది.

రెండవ వారగు ‘యోగాదారులు’ దాహ్యతున్యమును నమ్ముచున్నారు. అనగా పదార్థములు రోపం జ్ఞానమున నున్నట్లుగోచరమగు చున్నవేకాని యిదిగావు. ఎట్లనఁగా:-ఘటజ్ఞాన మార్థమయందుండును. అప్పుడేకదా, ఇది ఘటము

అని మనుజుడు అనుచున్నాడు. రోపం క్షానమేలేకున్న సట్లు చెప్పకొంక పోవును.

మూడవవారగు 'సౌత్రాంతికులు' బెలువల పదార్థము ననుమానింతురు. బాకలమైన:- బయట నేపదార్థమును సాంగోపాంగముగా ప్రత్యక్షముగాక యేకదేశ ప్రత్యక్షమై శేషమందునుమానము కలుగుచున్నదని వారి మతము.

నాల్గవవారగు 'వైలాషికులు' పదార్థము బయట ప్రత్యక్షమగు చున్న దేగాని రోపం గాదనుచున్నారు. ఎత్తిన(గా (ఆయం నీరో పుట) ఈ ప్రతీతి యందు క్రియ క్తమైనపటాకృతి బయటనే గోచరమగుచున్నదనివారిమతము.

పీఠిక గురువొక బుద్ధుడే యయియున్నను శిష్యుల బుద్ధిలలో లేదము కలిగి నాలుగు విధముల కాని లేర్పడెను. సూర్యుడ న్నమించిన సమయమున తారపురుషుడు వరస్థిగమనమును, విద్యాంసుడు సత్యవాషడాది సర్కార్యములను గావించు సమయ మొక్కటియే కాని తమతమ బుద్ధి ప్రకారముగ తిన్న తిన్న చేష్ట తొనర్తురు. ఇతర పై చెప్పబడిన సలుపురలో "మార్గమిడుడు" నమ స్తమను శరణమనుచున్నాడు. అనగా శరణమందు బుద్ధి పరిణామమును తొందుటచే బూర్వశరణమునఁ దెలిసికోఁబడిన వస్తు పుత్తరశరణమన నట్లుండదు. కానన్నటిని శరణములని యొప్పుకొనవలెనని చెప్పుచున్నాడు.

రెండ వవారగు యోగాచారుడు 'ప్రవృత్తి యంతయు దుఃఖరూప మైయున్నది. ఎందుకన ప్రాప్తియందు సంతుష్టుడుగా నెవడు నుండడు. ఒకటి లభించిన మఱియొకదాని కోరిక యుండియే తీటునని' నమ్ముచున్నాడు. మూడవవారగు సౌత్రాంతికుడు, 'ఎల్లపదార్థములు తమతమ లక్షణముండే లక్షితమగుచున్నవి, గోవిహ్నముండేగోవు. హేతుక రిహ్నహముండే హేతుకము తెలియనగునటులే లక్షణము లక్ష్యము సంబెల్లప్పుడుండున'ని చెప్పుచున్నాడు. నాల్గవవారగు వైలాషికుడు, ఈశ్వరమునే యొక పదార్థమని నమ్ముచున్నాడు. సమస్తమును ఈశ్వరమని నమ్ముచున్న మొదటి మార్గమిడుని పక్షమునేయీ వైలాషికుడును బానియున్నాడు. ఇద్విధముగ నీబోధింపుండనేక వివరాస్పదములైన పక్షములు కంపు. ఇట్లు నాలుగు విధముల రావనయ నమ్ముచున్నాడు.

ఉత్తరము, అంతయు తొన్నముని తొన్నముని వెలికినది నాడు తొన్నము కాశానందు అంతయు తొన్నమేర్పిన తొన్నమును తొన్నము తెలిసికొని వేళ చోప్పును, కాశతొన్నమును తెలిసికొనివారము (శ్లోక) వెలికినది అన తొన్నము (శ్రీయును)ను వెలికి పరార్థములు పిల్లమగుచున్నది ఇత తొగివారువరుదాడు తొన్నతొన్నకు సంకోచించుచేరి, వల్లనము నా యంతయుని మువవలయునుగదా అనచేరి యొప్పునునె నది వల్లనమున గయని మువవ తువవత మెక్కడుగలదు? కావున వల్లనము వెలికిన తెలు. సత్తనశ్చరమొక్కయునునుండును. తొన్నాంతయుచోక పరార్థమునైన ప్రత్యక్ష మని యంగీకరించుచేరి, స్వయమగు: కాదును వరి వదనమునునాక వదుచే యును అనుచునీ వారి ప్రత్యక్షమున కాదు. ప్రత్యక్షమేలే చేరి (అయిన మును) అను ఏ ప్రయోగము నుండునగదు: కాని (అయిన పుష్కరజీక) వని పునము తొక్క మోడేకముని యుండువది గదా: వెగడేకమునకు మునుని పేర్చకాదు. కాని పునముయమునకు పునముని పేరు "అని పునము" అనునది ప్రత్యక్షముననుపేయవలె కాదు, అయిన పునముననుండును. పున యని తొక్కచేయి. అని ప్రత్యక్షమైన పునావయనమునన్నియు ప్రత్యక్షము అగును. అదిగా పునయనమైన పునము ప్రత్యక్షమగుచున్నది తెలుగు: చును, ఇత వల్లనవారిని వైచామమును తొన్న పరార్థమునను ప్రత్యక్ష మునని యంగీకరించుచున్నాడు. అనియను వరికాదు. పునయన వెక్కడ శ్లోకము. శ్లోకమునుచుచో అక్కడనే ప్రత్యక్ష మగుచున్నది ప్రత్యక్షము నకు పునయను అయినచున్నది తదాకావల్లన మొక్కము: గయనిచున్నది. పరార్థము కలిగినై వారి శ్లోకమును పేర్చినైవద "ప్రత్యక్షము" అదిగా "వై చామ" అనియించునెను శ్లోకము కేలించ వలదు. కాని పునము అని నది, పునను వల్లనకు వచ్చును. కావున వేళ వదనునాక పుష్కరనరకాదు. అంతయు అంతమై నుండుచేరున్న. మునున పేరేకించక అంతయు పిల్లననే కను ఎత్తుకదా తొక్కమేలేకేరి పునమును, పునామోడేకేరే తొక్కును గల నుచున్నది. కావలంకము అంతమే యును వరికాదు. పునయనము మొదలమే యంగీకరించుచునె, వేర్వరు పునమునకు అక్షయము, పునమునన్నియు, ఎత్తుక- యునొకమును, అక్షయమొకమై, పున పునమునకు అక్షయమగు: పున

లిన్నము. గండగుణము పృథివి కలిన్నము. ఈ ప్రకారమే లక్ష్యంశములు లిన్నాలిన్నములని యొప్పుకొనఁ దగును. ఈస్యమునుఁగూర్చి యింతకుమునుపే యుత్తర మీయఁబడినది. అనఁగా ఈస్యమును దెలిసికొనువాఁడు ఈస్యమునకంటె లిన్నుఁడై యుండును.

సర్వస్య సంసారస్య దుఃఖాత్మకత్వం సర్వరీత్యంతరసంపదమ్॥

సర్వ. ద. సం. బొ. ద.

సర్వజగత్తు దుఃఖమయమని తీర్థంకరుల మతము.

బొడ్డులు రీత్యంకరులని నమ్మువారితే తైసులును నమ్ముచున్నారు. కావున నీ యుభయులునొక్కటే. పూర్వోక్తముగు లావనావతుష్టయము అనఁగా నాలుగు లావనలచే నమస్తవాననలు నివృత్తియగుటఁజేసి ఈస్యరూపనిర్వాణము అనఁగా ముక్తికలుగుననుచున్నారు. తమ శిష్యులకు యోగాదాదముం యుపదేశము చేయుచున్నారు. గురు వాక్యమును బ్రమాణముగా నంగీకరింపవలెననియు, అసాది బుద్ధియందు వాసనయుండుటఁజేసి బుద్ధియే యనేకాకారములుగా భాసిల్లననియుఁ జెప్పుదురు. వానియందలి ప్రథమ స్కంధము—

రూపవిజ్ఞాన వేదనా సంజ్ఞాసంస్కార సంజ్ఞకః ॥ సర్వ. ద. సం. బొ. ద.

మొదటిది:- ఇంద్రియములద్వారా రూపాది నిషయములు గ్రహింపబడుట “రూపస్కంధము”. రెండవది: ఆలయవిజ్ఞానప్రవృత్తి నెఱుఁగుట యనువ్యవహారము “విజ్ఞానస్కంధము”. మూడవది: రూపస్కంధ విజ్ఞాన స్కంధములవలన గలిగిన నుబడుఁబాదుల ప్రతీతియను వ్యవహారము “వేదనా స్కంధము”. నాల్గవది: గొ ఆది సంజ్ఞలసంబంధము నామధారి (పదార్థము-సంజ్ఞ)తో నంగీకరింపబడుట “సంజ్ఞాస్కంధము”. ఐదవది: వేదనాస్కంధమునఁ బలుగు లాగద్వేషాది క్లేశములును, జీరాత్మపాదుష్టపక్షములును, మదము, ప్రమాదము, అలిమానము, దర్శారద్యములు “సంస్కార స్కంధము” అని నమ్ముచున్నారు. సమస్త సంసారమును దుఃఖమనియు దుఃఖ గృహమనియు, దుఃఖసారనమనియు, భానించి సంసారమునుండి విడిపోవలెనని బొడ్డులందురు. ఇతర దారవాదులు వీనినేతాళము క్రింది, అనుమానమును, తీపుంతుకూడ నవ్వురు.

వేదనా లోకనానాం పశ్యాదవకానుగాః

దిగ్నే బహరా లోకే ఉపాయైర్బహుః కిం ॥ సర్వ. ద. సం. బొ. ద.

జ్ఞానులు, విరక్తులు, తీవస్సువులు, లోకనాథులు నగు బుద్ధులు మొదలుగాఁ గల తీర్థంకరులు (బోధించిన) పదార్థముల స్వరూపములను గ్రహించి, రిన్నరిన్న విషయములను ప్రతిపాదించు సుపదేశకుఁడు సనేక లేదముం తోదను, అనేకోపాయముంతోదను జెప్పిన వాని నంగీకరింపవలెను.

గంభీరోక్తానలేదేన క్వచిచ్ఛోరయంశతా ।

బ్హూ హి దేశ నా తిబ్బా ఈశ్వరాద్ద్యయంశతా ॥౨॥ సర్వ.ద.సం.బౌ.ద.

అతిగంభీర, ప్రసిద్ధ లేదములతో, కొన్ని యెవల గుప్తముగను, కొన్నియెదల ప్రకటముగను, పూర్వము చెప్పబడిన ఈశ్వరశత యుక్తము లగు వేర్వేలు గురువుల యుపదేశములను నంగీకరింపవలెను.

ద్వాదశాయతన పూజా శ్రేయస్కరీతి బౌద్ధా మన్యంతే:-

ఆధ్యానపార్శ్వంహంకో ద్వాదశాయతనాని సై ।

వరీర: పూజనీయాని కిమన్యైరిహ పూజితై: ॥౩॥ సర్వ.ద.సం.బౌ.ద.

ద్వాదశాయతనపూజయే మోక్షదాయకమైనది ఆ పూజనమున సనేక ద్రవ్యాది పదార్థముల గూర్చి, (ద్వాదశాయతనము) పండ్రెండు విధములగు స్థానవిశేషములను లేసి యెల్లవిధములఁ బూజింపవలయును. ఆన్యపూజన ముచే నేమి ప్రయోజనము ;

జ్ఞానేంద్రియాణి వందైవ తథా కర్మేంద్రియాణి చ

మనో బుద్ధిరీతి ప్రోక్తం ద్వాదశాయతనం బుద్ధై: ॥౪॥ సర్వ.ద.సం.బౌ.ద.

వీరం ద్వాదశాయతన పూజన మేమనగా-(అయిదు జ్ఞానేంద్రియములు) శ్రోత్రవ్యక్తృణి తిహ్వామూఢములు, (అయిదు కర్మేంద్రియములు) వాక్, హస్త, పాద, పాయు, ఉపష్ఠలు, అను నీ పది ఇంద్రియములను, మన స్సును, బుద్ధిని, సత్కరించుట; అనఁగా వీనినానందమునఁ బ్రవర్తించఁ జేయుట. బౌద్ధుల మత మిట్టిదియే.

ఉత్తరము:- సంసారమంతయు దుఃఖ రూపమైనచో నే జీవునికి ప్రవృత్తి కలుగకుండవలయును. సంసారమున జీవుల ప్రవృత్తి ప్రత్యక్షముగ గోచరమగుచున్నది. కావున సంసారమంతయు దుఃఖరూపము కాదు. కాని యిందు సుఖదుఃఖములు రెండును గలవు. ఇదియే బౌద్ధుల సిద్ధాంతమైన నన్న పాశ్చాత్యుల ననుభవించుచు పత్యముచేసి బౌద్ధములు మున్నగువాని నేవించుచు;

శరీర రక్షణమున ప్రవృత్తులయి సుఖము నేరి వదయుచున్నారా? మేమును ప్రవృత్తులమగుచున్నాము; కాని దాని దుఃఖమనియే దానియనుచున్నామనిన నా మాటయే సంధవము కాదు. ఏలయన జీవులు సుఖమని తలచి ప్రవృత్తులును, దుఃఖమని తలచి నివృత్తులు నగుచున్నాడు. ప్రపంచమున రక్షాచరణము, విద్య, సత్సంగశ్వాది శ్రేష్ఠ వ్యవహారములన్నియు సుఖావరములై యున్నవి. బోధింపబడిన వీని నేపండితులును దుఃఖింగములని నమ్ముచున్నారు.

పంచస్కందములనునవియుఁ బూర్ణముగ సహార్థములై యున్నవి. ఏల యన విట్టి స్కందముల విరాఠింప మొదలిడిన నొక్కొక్కదాని కనేక లేదములు కలుగవచ్చును. ఈ తీర్థంకరుల సుపరేశకులనియు, రోకనాకులనియు నంగీకరించుచు ననాదియు, నాథులకును నాడుదును నగు పరమాత్మ నంగీకరింపలేని, యా తీర్థంకరు లెవరినుండి యుపరేశమును బొందిరి, స్వయముగనే ప్రాప్తించినదన్నచో నామాట సంధవము కాదు. ఎందులన కారణములేకున్న గార్యముకాఁజాలదు. పోసి వారి విభవానుసార మటులేయునని విప్పుదు కూడఁ జదువక ఇదివింపక, వినక వినిపింపక, జ్ఞానుల సహవాస మొనర్చక, జ్ఞాను లేరి కారుఁ జట్లు రానప్పుడు ఇట్లనుట సర్వతా నిర్భూలము. యుక్తిభాష్యమునై నన్నిపాఠ లోగగ్రస్తుని వదలుటకు సమానమగును. భాష్య రూపమే బోధిం యర్థైకోపదేశమైన, విద్యమానమగు వదార్థమెన్నఁ దును భాష్యరూపము కాఁజాలదు; కాని సూక్ష్మకారణ రూపము కాగలదు. కాన నికరణముకూడ ద్రవరూపమైయున్నది.

ద్రవ్యముల నాఢించి పూర్వోక్తద్వాదశాయతన పూజన మొనరించుటయే మోక్షసాధనమన్న, పది ప్రాజములను పదునొకండువ జీవాత్మను ఏం పూజింపకు; ఇంద్రియాంధఃకరణముల పూజనముకూడ మోక్షప్రదమైయున్న నీ బోధింపుచుందును. కాముకపురుషుండును లేదమేముండును; బోధిం వానిఁ దప్పించుకొనలేరని, యట ముక్తియు నెక్కడిది; ఇట్టి సంగతులు గంఠోట ముక్తితో నేమి ప్రయోజనము; రోగి వీరి యవిద్యకు సాదృశ్యము వీరియందుఁ దప్ప విశతుండు కాననేరదు. వీరికి వేదములను, ఈశ్వరుని విశోధించుట వలన లభించిన పరి మిదియే యని విశ్వయమగుచున్నది. మొదట ప్రపంచ

మంతయు దుఃఖయాపమని భావించిరి. సరుమ ద్వాదశాయతన పూజనమును స్థిరపఱచిరి. వీరం ద్వాదశాయతనార్చనము ముక్తిగలుగఁ జేయునుగదా! అది ప్రపంచమందలి పదార్థములంతఁ జేజయినదా! సరి! ఒకఁడు రమ్మలు మూసి కొని రత్నములు వెదుకఁదలచినను, వెదకినను అవి యెప్పుడైన రలినవఁ గలవా! వేదమును, ఈశ్వరుని సంగీకరింపనందున వీరి లీలయు విజ్ఞులే యయ్యెను. ఇప్పుడైనను సుఖపేక్షలలేని, వేదేశ్వరుల నాశ్రయించి తమ జన్మముల సతతము చేసికొనవచ్చును.

వివేకవిరాస గ్రంథ (అష్టమవిరాస) మందు బోయం మఠమిట్లు వ్రాయబడియున్నది—

బొక్తానం మగతో దేవో విశ్వం చ శివతంగురమ్ ।

అర్కసత్త్వాఽయో రత్వచతుష్టయమికం క్రమాత్ ॥౧॥

బొక్తఁ నుగఠదేవుఁడను బుద్ధిభగవానుఁడు పూజనియుండైన దేవుఁడు శివతంగుర జగత్తు, అర్కులగు ప్రీతుమలు, తత్వముల సంజ్ఞాదిప్రసిద్ధియు నను నీ నాలుగు తత్వములు బొద్దిలకు మంతవ్యములగు పదార్థములు.

దుఃఖమాయతనం దైవ తతః సమైదయో మతః ।

మార్గశ్రేయస్య చ వ్యాఖ్యా త్రిషేణ ప్రాయశామతః ॥౨॥

ఈ విశ్వమును దుఃఖములకు గృహ మనుకొననగును. తదనంతరము నమదయము—దిన్నతి కలుగును. (మార్గము) క్రమముగ వీని వ్యాఖ్య నాలకింపుడు.

దుఃఖసంసారిణః స్కందాస్తే చ పంచ పశిక్తి ర్రితాః ।

విజ్ఞానం వేదనా సంజ్ఞా సంస్కారో దూషమేవ చ ॥ ౩॥

సంసారిమునందు దుఃఖమే కలదు. పూర్వము చెప్పబడిన పంచ స్కంధముల నెఱుఁగుదు.

పంచేంద్రియాణి కల్తా వా విషయాః పంచ మానసమ్ ।

రక్తాయతనమేతాని ద్వాదశాయతనాని తు ॥ ౪॥

పంచజ్ఞానేంద్రియములు, వాని కల్తాది పంచ విషయములు, మనస్సు, బుద్ధి (అంతఃకరణములు,) ఈ పండ్రెండు రత్నస్థానములు.

లాగాడినం గతో యః స్వాత్మముచేతి నృణాం హృది ।

అత్కార్యయ స్వలావాఙ్మః సప్యాత్మమదయః పునః ॥ ౫॥

మనుజుల హృదయములందు రాగద్వేషాది సమూహ ముప్పతిల్లుట సముదయము; ఇంద నాత్మయు, నాత్మ సంబంధమగు స్వరావము అత్యయన బడును. వీని వలననే మఱు సముదయమగుచున్నది.

శరణాః పర్యసంస్కారా ఇతి యా వాసనా ప్తిరా .

స మార్గ ఇతి విశ్లేయః స త మోక్షోఽపిరియతే ॥ ౬ ॥

సంస్కారములన్నియు శరణములను వాసన స్థిరపరుచుచు బోయి మార్గము. ఇంద నా తున్యతత్వమే-తున్యరూపము దాల్చుటమోక్షము.

పరిత్యజ్యమనుమానం త పరిమాణం ద్వితయం తతా .

తతుఃప్రస్థానికా బోధాః బ్యాకా నైలాపికాదయః ॥ ౭ ॥

బోధులు ప్రత్యక్షమనామములను తెందు ప్రమాణములనే యంగీకరించుచున్నారు. వీరిలో పై లాపికులు, గొత్రాంతికులు, యోగాదారులు, మార్గమికులు అను నాయగు లేదములు కంపు.

అతో జ్ఞానాద్యతో నైలాపికేన బహు మన్యతే .

బాత్రాంతికేన పరిత్యజ్య గ్రాహ్యోఽర్థో న ఏపిర్భుతః ॥ ౮ ॥

వీరిలో నైలాపికులు, జ్ఞానమునగం అర్థమునే (విద్యమానమై) యున్నట్లు నమ్ముచున్నారు. ఏయన జ్ఞానమున లేని దాని యస్తిత్వమును విద్యపురుషుఁ డంగీకరింపనేరదు సాంత్రాంతికులు ప్రత్యక్ష పదార్థములోపలఁ గందు; వెలుపల లేదని నమ్ముచున్నారు.

అకారవహితాబద్ధి ర్భోగాదారస్య సమ్మతా .

తేజలం సంవిదం స్యస్థాం మన్యంతే చర్యమాః పునః ॥ ౯ ॥

యోగాదారులు బుద్ధిని అకారవహితముగ, విజ్ఞానయుక్తముగ నంగీకరించుచున్నారు. మార్గమికులు తనలో కేవల పదార్థముల జ్ఞానమునే నమ్ముచున్నారు, కాని పదార్థముల నంగీకరింపరు.

రాగాది జ్ఞానసంకాసవాచనాచ్యేదసంభవా .

తతుర్లామపి బోధానాం ముక్తిరేహ ప్రకీర్తితాః ౧౦ ॥

రాగాది జ్ఞానముల ప్రవాహరూపమగు వాసనా నాశసమువంసనే ముక్తి యమరునని బోధులు నడుగురును నమ్ముచున్నారు.

కృత్తిః కమండలు క్షౌంధ్యం చీరం పూర్వాహ్లా లోకనమ్ .

సంహారక్రాంతిరత్యంతరీయే బోధరితీతిః ౧౧; న.ద.సం.బో.దః

మృగాదుల చర్మము, కమండలము, వెండ్రుకలు గొరిగించుట, వర్జిల వస్త్రము, పూర్వాష్టము అనగా ౯ గంటలకు పూర్వము తోటనము, ఒంటి రిగా నుండకుండుట, రత్నవస్త్రధారణము అను నివి బౌద్ధసారుషం చేపములు.

ఉత్తరము:—బౌద్ధులకు సుగతుడను బుద్ధుడే దేవుడైన సతనికి గురు వెనఁదై యుండెను; విశ్వము క్షణభంగురమన్న 'నిది యదియే' యని, ఏర దృష్టవదార్థజ్ఞాపరి ముందకబోవలయును. మఱి క్షణభంగురమేయైయున్న నాపదార్థమే యుండకుండును. ఇక దేని జ్ఞాపకముండును ||౧|| క్షణికపదమే బౌద్ధులమార్గమైన, వీరలమోక్షముకూడ క్షణభంగురమే కావచ్చును. ||౬|| జ్ఞానయుక్తార్థమేద్రవ్యమైన జడనస్తువునందును జ్ఞానముండవలయును; అందుచే జ్ఞానములో నర్థము ప్రతిబింబమువలెనుండును. అంతర్జ్ఞానములో ద్రవ్యము న్నచో నది బాహ్యమున నుండజాలదు. ఇకదేని మీద నది కలనము మొదలుగాగల క్రియలుచేయును; నుండిది, వెలుపలగానవచ్చునది మిథ్య యెట్లు కాగలదు; ||౮|| బుద్ధి చాకారము కలదన్ననదిదృశ్యముగావలెను. 'శీవలజ్ఞానమే హృదయమునం దాత్మస్థమై యుండుననియు, బాహ్యపదార్థములు జ్ఞాన మాత్రములే యనియు సంగీకరింఁబడునేని, జ్ఞేయమును పదార్థములేనిది జ్ఞానమేకథాగ నేరదు; ||౯|| బాసనాచ్యేదమే ముక్తియైన సుఖప్రియండును ముక్తినిోపపూకొన వలయును. ఇట్లొప్పుకొనుట విద్యా విరుద్ధమైయున్నందున; దిరస్కరింపఁదగి యున్నది. ||౧౦|| బౌద్ధమతస్థుల సంగతులు సంక్షేపముగా బ్రదర్శింపఁబడినవి. ఇప్పుడు వీరి విద్య వీరి మతము ఎట్లున్నవో బుద్ధిమంతులు, విచారకీలురు నగు పురుషులు కనుగొనవచ్చును. దీనిని జైనులుగూడ సంగీకరించుచున్నారు.

జై న మ త వ ర్ణ న ము

ప్రకరణ రత్నాకరము ౧ వ చాగము, నయవక్రసారమునందీ క్రింది సంగతులు వ్రాయఁబడియున్నవి—

బౌద్ధులు సమయసమయమున సూతనముగ (౧) అకాశము (౨) కాంము (౩) జీవములు (౪) పుద్గలము అను నీ నాల్గద్రవ్యములు నమ్ముచున్నారు. మఱి జైనులు రత్నాస్థికాయము, అరత్నాస్థికాయము, అకాశస్థికాయము, పుద్గలాస్థికాయము, జీవాస్థికాయము, కాంము అను నీ యాఱు ద్రవ్యములను నమ్ముచున్నారు. వీనియందలి కాంమును అస్థికాయమని యంగీకరింపరు. వారు కాం ముపదాకమున దృవ్యమై యున్నదేకాని నస్తుత.

ద్రవ్యము కాదని యనుచున్నారు. వీనిలో గతి పరిణామత్వములే పరిణామము పొందినజీవులు, పుష్కలమును, సమీపముననుండి దాని గతిని స్తంభన మొనర్చు హేతువును "రక్కా స్తీరాయము" అయియున్నది. మరియు నయ్యది యనంత్య ప్రవేశ పరిమాణములలోను, లోకములందును వ్యాపకమైయున్నది. (తెండవది) "అరక్కా స్తీరాయము" అనఁగా స్త్రైవ్యములే పరిణమిల్లిన జీవపుష్కలముల స్థితి ఆశ్రయమైన దానికి హేతువై యుండునది. (మూడవది) "అరాకా స్తీరాయము" అనగా నమస్త ద్రవ్యముల కారార భూతమును, అవగాహన ప్రవేశనిర్లమా దిక్రియం నొనరించు జీవపుష్కలముల కవగాహన హేతువును, సర్వవ్యాప్తియైనై యుండునది. (నాల్గవది) "పుష్కలా స్తీరాయము." అనఁగా కారణరూపసూక్ష్మమును, విద్యమును, ఎకరసమును, వర్ణమును, గంధమును, స్పర్శమును, కార్య లింగమును, నిండెడు కరిగెడు స్వభావముకలదియైనై యుండునది. (ఆయిదవది) "జీవా స్తీరాయము." చైతన్యజ్ఞాన లక్షణములు కలిగి దర్శనమందువ యుత్తమై, అనంత పర్యాయములుగా పరిణామ మందెడి కర్తయు భోక్తయు నగునది. (ఆఱవది) "కాలము." అనఁగా దూర్వోక్తములగు పంచాస్తీకాయముల పరత్వావరత్వ, నవీనత ప్రాచీనత్వములకు చిహ్నరూపమై ప్రసిద్ధముగా వర్తమాన రూపములను పర్యాయములలే యుత్తమైయుండునది.

సమీక్షకులు:-నాల్గుద్రవ్యములను సమయ సమయమునందు క్రొత్త విగా నెంచు లొక్కలు సత్యమారులు. ఏయన నారాశము, కాలము, జీవులు, పరమాణువు లనువివి క్రొత్తవిగావి, పాతవిగావి యెప్పుడును కానేరవు. ఇవి యాదిలేనివి; కారణరూపముగ ననశ్వరములునై యున్నవి. కావున నవీనత్వము ప్రాచీనత్వము అనునది యెట్లు ఘటిల్లగలదు; మరియు యెప్పుడలయు దాగుగలేదు. ఏయన రక్కాదర్శములు ద్రవ్యములు కావు; దాని గుణములై యున్నయవి. ఈ తెందును జీవా స్తీరాయమునందు ఘటిల్లుచున్నవి. కావున నారాశమును, పరమాణువులన, జీవులను, కాలమును సంగీకరించిన తాగుగా నుండెడిది. చైతన్యమునందంగీకరింపఁబడిన తొమ్మిది ద్రవ్యములే జరియై నవి. ఏమన పృథివ్యాది పంచతత్వములు, కాలము, దిక్కు, అక్షు, మనస్సు అనునవి తొమ్మిది హేతులు పదార్థములుగా విశృంఖలఁపఁబడినవి. జీవులను

మాత్రము చైతన్యముగా నంగీకరించి యీశ్వరు నంగీకరింపకపోవుచి, తై న బోధల మిథ్యా నవపాతయుక్తమగు కథనమే యననొప్పును.

ఇతర బోధకులను తైములును నప్తరంగియు, స్వాధ్యాయము నంగీకరించుచున్నారు. అది యొక్కన (చా.పాట) దీనిని ప్రభుమథంగమందురు. పిందువల్ల నన పాటయు తన వర్తమానత్యముతో యుత్తము. అన(గా పాటయున్నది. యను నిది యభావమును నిషేధించుచున్నది.

(అనగామః) పుటమలేదు. మొదటి పుటభావమును బట్టి ఈ పుట
మున కనబ్బావము అనుటఁ దెంచవ లెంగము, మూఁదవ లెంగము:- (నన్న
నన్నఘట) అనఁగా విడి పుటము, వదిముకాదు. ఏరియన వారెంటి
కంటె విడి వేలు నార్గవలెంగము: (మఱొఁడఘట) ఎట్లు (అఘటః పటః)
లెందవ పటాభావమునుబట్టి: తన యందుండుటఁజేసి పుటము అఘట మన
బడును. ఒక్కమాటగానే దానికి పుటమనియు, అఘటమనియు గూడలెందు
సంజ్ఞలు కలుగును. అయిదవ లెంగము:- పుటమును పటమనుటయోగ్యము
కాదు. ఏమనఁగా దానియందు పుటత్వము వత్తవ్యమును, పటత్వమవత్తవ్యము
నయియున్నది. ఆదవ లెంగము:- అనగా పుటమే లేకున్న నది చెప్పఁబడుటకు
యోగ్యమైనదికాదు. ఉన్నదనునది యున్నది, అది చెప్పఁబడుటకు యోగ్య
మైన దనుట. ఏదవ లెంగము:- చెప్పుటకిష్టమున్నది కాని యదిలేదు. పుట
మని చెప్పుటకూడ యోగ్యముకాదు. ఇదియే న వసు లెంగ మనఁబడుచున్నది.

[illegible]

'టీపుడున్నాడు' అని యచినప్పుడు టీపునకు విరుద్ధములైన జడవధార్త ములా టీపునియందు లేవను భంగము ప్రభవ మనవికడుచున్నది ఇత జడము నందు టీవములేదనిగూడ చెప్పజుడువలదు; కాన నిది రెండవ భంగమనే యిందు. టీపుడు కలకుకాని చెప్పనవికారు; ఇది మూడవభంగము. టీపుడు శరీరమును దరించునపుడు ప్రసిద్దుగను, శరీరమునుండి వేరుగునపుడు అప్ర

నివేద్యుగాను నుండునని తెప్పించుచుగదా: దీనిని నాల్గవరంగమందును. తేవుడు కలదుగాని తెప్పించుటయే యోగ్యుడు కాదనిననది పంచమరంగ మనఁ బడును. తేవుడు కలఁడని ప్రత్యక్షప్రమాణముతోఁ జెప్పబడు సాధ్యముకాదు. దక్షిణ ప్రత్యక్షముగాఁగూ అను వ్యవహారముకలదు. కాన దీనిని షష్ఠరంగమందును ఒక గమయమందనుమానమున తేవుడున్నట్లును అదృశ్యత్వమున లేనట్లును, ఒకేరీతిగా నుండర క్షణక్షణమున సరిజామము నొందుటయి అస్తి నాస్తి యనునది లేచోవుటయు, నాస్తి అస్తియను వ్యవహారముకూడఁ గలుగకుండుటయు ననునది సప్తమరంగమనఁబడును.

ఈ ప్రకారముగనే నిత్యత్వసప్తరంగి, అనిత్యత్వసప్తరంగి, అట్లే సామాన్యదర్శము విశేషదర్శము అను గుణ పర్యాయములఁబట్టి ప్రతిపస్త్రపు నందు సప్తరంగి రుజువీంచుచున్నది. అటులే ద్రవ్య గుణ స్వరూపములును, పర్యాయములు ననంతములగుటవలన సప్తరంగియు ననంతమేయనుచు బొడ్డులయి, తై సులయు స్థావ్రాదమనియు, సప్తరంగీన్ద్రాయమనియుననఁబడును.

గమీక్షకుడు:- ఈ కథన మొక యన్యోన్యారావమందును. సాధార్యమైన దర్శ్యములందును చరితార్థము కాఁగలదు. ఈ నరక ప్రకరణమును వదలి కఠినజాలమును రరియించుట కేవల మజ్ఞానులఁ జిక్కించుకొనుచుకేకద. చూడుడు: జీవాభావమజీవమందును, అజీవాభావము జీవమందును, యందీయే యుండును ఎట్లనె-జీవజడములు వర్తమానములగుటఁజేసి వానియందు వర్తమానత్వరూప సాధార్యము కలదు. మరియు నవి చైతన్యజడములగుటఁజేసి వానియందు వైదర్శ్యము-అనఁగా జీవమందు చేతనత్వము (అస్తి) ఎలదు, జడత్వము (నాస్తి) లేదు. ఇద్విధముగనే జడమున జడత్వము గలదు: చేతనత్వము లేదు. దీనిఁజేసి గుణదర్శ స్వరూపముల సమాన-విరుద్ధ దర్శ్యముల యాలోచనముఁ బట్టి పీఠల సప్తరంగియు, స్థావ్రాదము అంతయు సులభముగాఁ దెలియనగును. ఇక నిట్లు ప్రపంచమును బెంచుటచే నేమి ప్రయోజనము: ఈ విషయమున బొద్దిలయి తై సులయు మరమొక్కటియే. కొంచెము వేరగుటవలన దిన్న రావముకూడఁ గలుగుచున్నది. ఇక దీని కనంతరము కేవల తై సమత్వమును గూర్చి వ్రాయబడును:-

చిరదిద్యే వరే తత్వే వివేక ప్రద్వివేచనమ్ ।

ఉపాదేయముపాదేయం హేయం హేయంచ తదర్థకః ॥ ౧౪

ప.ద. పం. అర్హ తదర్థనము॥

తైనులు చిత్తు అచిత్తు అనఁగా చేతనము, జడము అను రెండే పర తత్వముల నంగీకరించుచున్నారు. ఆ రెంటి వివేచనయే వివేకమనఁబడును. గ్రహింపఁదగినవాని గ్రహించి, త్యజింపఁదగినవానిఁ ద్యజించువానిని వివేకి యుదురు

హేయం హి తర్హరాగాది తత్కార్య మవివేకినః ।

ఉపాగేయం పరం జ్యోతి రూపయోగై కలక్షణమ్ ॥ ౧౫

ప.ద. పం. అర్హ తదర్థనము॥

జగత్కర్త, రాగాదులు, జగత్తునీశ్వరుడు రచియించెను అను నీ వివేక భాస్యమైన మతమును త్యజించి, యోగముచే లక్షితుఁడగు పరమ జ్యోతిస్వ రూపుడైన యా తీవుని గ్రహించుటయే యుత్తమము.

అనఁగా జీవుడుకాక రెండవచేతన తత్వమగు నీశ్వరు నొప్పుకొనదు. అనాది సిద్ధిదైన ఈశ్వరుఁడెవఁడును లేనని బొద్దులును తైనులును నమ్ము చున్నారు. దీనినిగుఱించి రాజా శివప్రసాదగారు “ఇతిహాస తిమిరనాశక” మను గ్రంథమునందు, ‘వీరికి బొద్దులు, తైనులు అని రెండు నామములు కలవు. ఇవి పర్యాయపదములు, మద్యమాంసాహారము చేయు వామహర్మియు లైన బొద్దులతో తైనులకు విరోధముకలదు; కాని మహావీరుఁడని గౌతమగణ రరుఁడని అనఁబడు వారికి, బొద్దులు బుద్ధిఁడనియు, తైనులు గణధరుఁ డనియు, తినవరుఁడనియులేరులు పెట్టరని’ వ్రాసియున్నారు. తైనమత పరం పరలోని వారగు రాజాశివప్రసాదగారు, ‘శంకరాచార్యుల కించుమించు వేయి సంవత్సరములకుఁ బూర్వము వీరుండిరనియు, శంకరునికిముం దీరాతవత్సము నందంతట తైనమో, బౌద్ధమో యను నొకమతము వ్యాపించియుండెన’నియుఁ దమ ‘యితిహాస తిమిరనాశక’మను గ్రంథమున మూఁదపఱందమున వ్రాసి యున్నారు. దీనిమీద శివప్రసాద గారే యిక్కడ తన గ్రంథములో నిట్లు (నోటు) తీపుటి వ్రాసియున్నారు. “బౌద్ధమనగా మాయాశయము మహావీర గణధర గౌతమ స్వామివారి కాలమునుండి శంతరస్వాముల కాలమువఱకు

లారత దేశమంతట వ్యాపించియున్న వేదవిరుద్ధమైన మతమే. ఆ మతము సజ్జాతుడు' సంప్రతి మహావాణసు సంగీతరించిరి. దీనినుండి జైనులైన మాత్రము వేరు కావారు. తిసకర్ణమునుండి జైన, బుద్ధకర్ణమునుండి బౌద్ధ అనురాసము లేర్పడును. ఈ రెండును పర్యాయ వాచు కర్ణములు. లోకము నుండి రెంటి కొకే యర్థము వ్రాయబడియున్నది. గౌతముని నుభయ లొప్పు కొనుచున్నారు. లేనిచో తీవ్రవంశాది పురాతనములగు బౌద్ధగ్రంథములందు శాత్యమునియైన గౌతమబుద్ధిని తరుచు పుటించుచును నామముతో వ్రాసి యుండుదు. కాన నతని సమయమునందు వారల మతమొక్కటియే యైయుండు వచ్చును. మేము గొంచు మతస్థులను జైనులని వ్రాయుచు, బౌద్ధులని వ్రాసిన ప్రయోజనమేమన, వారల నితర దేశస్థులు బౌద్ధులనియే వ్రాసియున్నారు." అమరకోశమునఁగూడ నటులే వ్రాయబడియున్నది.

సర్వజ్ఞః సుగతో బుద్ధో రహితాః పరాగరః ।

సమస్తభో విగవాన్మానసి ద్దౌణి క్షిప్తః ।

షడర్థిభో లోకలోకద్యయవాదీ వివాదయః ॥

మునీంద్రాః శ్రీమతః కాస్తా మహా శ్యామనిప్ర యః ॥

స శాత్యసింహః సర్వాస్త్రివిధ శ్చోద్ధోచనః ॥

గౌతమ శ్చార్కణంధశ్చ మాయాదేవీమహ్య ॥ ౧ ॥

అమరకోశము, కాం. ౧. పర్వ. ౧. శ్లో. ౨౭౦౦ ॥

ఇట్లును చూచుచు: బుద్ధ, తిస అట్లే బౌద్ధ, జైన, అనుపేరు లొకవి వేనా, కావా: అమరసింహుడు కూడ బుద్ధుడు, తిసుడు బుద్ధే యనిమఱచి వ్రాసెనా. యేమి: ఆవిద్వాంసులగు జైనులు తమది యెఱుంగదు. ఇతరులది యెఱుంగదు. కేవల హత మొనరించుచు వచరుచుందురు. కాని జైనులందు విద్వాంసులగువారందఱు, బుద్ధ తిస, అట్లే బౌద్ధ జైన కర్ణములు పర్యాయ వాచకములని యెఱుంగుచుదు. ఇందు సందేహమేమియులేదు. జీవురే సర మేశ్వరు: దగునని జైను లనుచున్నారు. వారు తమ తీర్థంతులకె తైవల్య ముత్రి లభించినదని, వారే పరిమేశ్వరులని నమ్ముచున్నారు. అనాదిగా పర మేశ్వరు: దెవరును లేదందురు. సర్వజ్ఞ, వీరరాగ, అర్హణ, కేవల, తీర్థం కృత, తిస అను నీ యాఱును నాస్తికుల దేవతలయ. పేరులు. ఆదిదేవుని

స్వరూపమును చంద్రసూరి యనువాడు "అప్తనిగ్మయాంకార" గ్రంథము నందు వ్రాసియున్నాడు—

సర్వత్తో వీతరాగాదికోషస్త్రిలోకభూతిః ।

యాత్మిత్వాదాది చ దేవోర్హన్ పరమేశ్వరః ॥౧౦॥

రాగాది దోషరహితుడును, త్రిలోకములందు పూజ్యుడును, యథా వర్షదార్త వర్షయు, సర్వజ్ఞుడును నగు అర్హః దేవుడే పరమేశ్వరుడు అటులే తొలఱితులు గూడ వ్రాసియున్నారు—

సర్వత్తో చ్యుత్యతే తాపన్నేదానీ మన్యదాదిః ।

దృష్టో న చైతదేకోఽస్తి లింగం వా యోఽనుమాపయత్ ॥౧౧॥

మేమీ సమయమున పరమేశ్వరుని జూచుటలేదు. కాబట్టి సర్వజ్ఞుడు, అనాదియగు పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షముకాదు. ఈశ్వరునందు ప్రత్యక్ష ప్రమాణము పుటించ నపు యనుమానప్రమాణమును పుటించజాలదు. ఏయన నేరదే ప్రత్యక్షముగాకున్న సనుమానమే కలుగదు.

న రాగమదిః కస్యిన్నిర్వసర్వజ్ఞబోధకః ।

న చ తత్కార్యవాదావాం తార్పర్యమపి కన్యతే ॥౧౨॥

ప్రత్యక్షనుమానములే లేకున్న నిత్యుడు, అనాది, సర్వజ్ఞుడునగు పరమాత్మబోధక-అగమమును శబ్దప్రమాణమును స్థిరపదనేరదు. మూడు ప్రమాణములును స్థిరపదనప్పుడు అర్థవాదము అనఁగా స్తుతి' నిందా, పరకృతి యను పరచరిత్రవర్తనము, పురాకల్పము అనఁగా వితిహాస తాత్పర్యముకూడ స్థిరపదనేరదు.

న దాన్యార్థ ప్రదానై సై ప్రద ప్రీ త్యం విశీయతే ।

న దానువాదితుం శక్త్యః పూర్వమన్యైరతోదితః ॥౧౩॥న.చ.నం.అర్హ తదన్యనము॥

అన్యార్థప్రదానమగు విహృప్రీహి సమానమువలె పరోక్షమునఁగ పరమాత్మను సిద్ధింపఁజేయు విరానము కూడ పుటించనేరదు. ఇక ఏకకోప దేష్టంనుండి వినకున్న ననువాదముకూడ నెట్లుండును ;

దీని ప్రత్యాఖ్యానము అనఁగా ఇందనము—అనాదియైన యీశ్వరుడు లేకున్న నర్హః దేవుని తల్లి తండ్రి మొదలగువారి శరీరముల మచ్చుల నెవడు చేయఁగరిగియుందురు ; సంయోగకర్త లేక యథాయోగ్యముగ నర్వా

వయవ సంపన్నమై యతోదితవార్యముల నొసర్చునునయుత్తమగు శరీరమే యేర్పడఁ జాలదు. ఏ వదార్థములతో శరీర మేర్పడినదో యవి జడములయి నందున, తమంతటఁ దామీ ప్రకారముగ సుత్తమరచనాయుత్తములగు శరీర రూపములు కాఁజాలవు. ఏలయున బానియందు యథాయోగ్యముగ నేర్పడఁ దగు త్వానమే లేదు. రాగాది దోషసహితఁడయి ఏమృత దోషరహితఁడగు వాఁడెన్నఁడు నీశ్వరుడు కాఁజాలదు. ఏలయునః— ఏ నిమిత్తమున సతఁడు రాగాదులనుండి విముక్తుడగుచున్నాఁడో యానిమిత్త మనిత్యమగుటవలన తజ్జనిత ముక్తియు ననిత్యమగుచున్నది. అబ్బుఁడును, అల్పజ్ఞుఁడును నగు వాఁడు సర్వవ్యాసకఁడును, సర్వజ్ఞుఁడును నెన్నఁడునుగాఁజాలఁడు. ఏలయున టీవుని స్వరూప మేకదేశీయమును, పరిమిత గుణకర్మ స్వభావములు కలదియు నగుచున్నది. అతఁడు సర్వవిధముల సమస్త విధ్యలందు యతార్థ వర్తకాఁ జాలఁడు. కాన మీ దీర్ఘతరులెప్పుడును పరమేశ్వరులు వానేరదు॥౧॥

మీరు ప్రత్యక్షములగు పదార్థములనే యంగీకరించుచున్నారాఁ అప్రత్యక్షముల నంగీకరింపరాఁ చెప్పులచే రూపగ్రహణమును, కన్నులచే శబ్దగ్రహణమును వానేరనటలే యనాది పరమాత్మను కనుగొనుసాధములగు తుదాస్తాకరణ, విద్యా, యోగాభాస్యములచే పవిత్రాత్మ య పరమాత్మను ప్రత్యక్షముగాఁ గాంచుచున్నాఁడు. చదువక విద్యాప్రయోజనము లలవకునట్లు, యోగాశ్యాస విత్తానములు లేక పరమాత్మయు నగపడఁడు. భూమియొక్క రూపాదిగుణము లనుగాంచి, యెఱిగి గుణముల చేత అవ్యవహిత సంబంధముగల వృత్తివిప్రత్యక్షమగు చున్నట్లులే నృప్తియందలి పరమాత్ముని రచానాచీత్యములగు దిహ్నుములఁగాంచిన పరమాత్ముఁడు ప్రత్యక్ష మగుచున్నాఁడు. పాపములాపరివదలచినపుడు భయము, శంకింజ్ఞయనునవి కలుగుచున్నవి. అవి యంతర్యామియైన పరమాత్మవల్లనే కలుగుచున్నవి. దీనఃకేసీయు పరమాత్ముఁడు ప్రత్యక్షమగుచున్నాఁడు. ఇతఁ అనుమాన ప్రమాణములే సిద్ధించుటలో సంరేహమేమి? ॥౨॥

ప్రత్యక్షమనమానములు స్థిరపడినందున అగమ ప్రమాణముకూడ "నిత్యుఁడు, అనాది, సర్వజ్ఞుఁడు" నగు ఈశ్వరుని దోహింపునదగును. కావున శబ్దప్రమాణము కూడ నీశ్వరునియందు సంపద్యింను. త్రివిధ ప్రమా

జములచే జీవులు ఈశ్వరుని దెలిసికొనగలిగినపుడు, అర్థవాదము అనగా పరమేశ్వరుని గుణప్రకాశనచేయుట సయితము యథార్థముగా సంఘటిల్లును. ఎందులకన నిత్యములయిన పదార్థముల గుణకర్మస్వభావములు సయితము నిత్యము లేయగును. దాని ప్రకాశన చేయుటయందే ప్రతిబంధకమును లేదు ॥౩౧॥

మనస్సులలో కర్తలేకున్న నేకార్యమును గానటలే యీ మహాత్కార్యము కూడ కర్తలేనిదే కలుగుననుట సర్వతా యనంతవము. కాన ఈశ్వరుడు కలఁడనుటకొక మూర్ఖనిరయిన సందేహము కలుగనేరదు. ఈశ్వరుడు కలఁడని యుపదేశించు వానినుండి వినిపిమ్ముట దాని యనువాదముఁ జేయుట కూడ సులభమే ॥౪॥ తైసుల కిట్లు ప్రత్యజెడి ప్రమాణములచే నీశ్వరుని అందింపఁబూనుట యుచితముకాదు.

ప్రశ్న :— అనాదీరాగమస్వార్థో న త సర్వజ్ఞ అధిమాన్ ।

కృత్రిమేణ త్వవశ్యేన న కథం ప్రతిపాద్యతే ॥౧॥

సర్వజ్ఞుడు మర్త్యవయ్యైననుట, అనాదికాస్త్రార్థము కాఁజొందు. ఏమన అసత్యపదసముచే నతఁడెట్లు ప్రతిపాదించఁబడఁగలఁడు.

అత తద్వచనేనైవ సర్వజ్ఞోఽన్యైః పరిత్యజే ।

ప్రకల్పేనైవ కథం సిద్ధి రన్యోన్య్యాశ్రయయోస్తయో ॥౨॥

పరమేశ్వరుని నదనము చేతనే పరమేశ్వరుడు సిద్ధించుచున్ననాది యీశ్వరుని వల్ల ననాది కాత్మసిద్ధియు, అనాది కాత్మములవల్ల ననాది పరమేశ్వరుని సిద్ధియునై యన్యోన్యాశ్రయదోషము సంభవించుచున్నది.

సర్వజ్ఞోత్తతయా వాక్యం సత్యం తేన తదస్తి ।

కథం తదుతయం సిద్ధ్యేత్ సిద్ధమూలాంతరాయతే ॥౩॥ స.ద.సం.అ.ద॥

ఏయన సర్వజ్ఞుని కథన మగుటఁబట్టి, ఆ వేదవాక్యము సత్యమని తద్వేదపదసమువల్లనే ఈశ్వరుని సిద్ధింపజేయుచున్నారు కదా! అదియెట్లు సిద్ధించును; ఆ కాత్మము యొక్కయు, పరమేశ్వరుని యొక్కయు సిద్ధికి మూఁడవ ప్రమాణమేదైనఁ గావలయును. అట్లొప్పుకొందురేని యనవస్థా దోషము నెఱచా ప్రమగును.

ఉత్తరము :— మేము పరమేశ్వరుని, పరమేశ్వరునిగుణకర్మస్వభావములను, అనాదియని యంగీకరించుచున్నాము. అనాది, నిత్యములగు పదార్థము

లందు ఆనోన్యాక్రయదోషము రాజాలదు. ఎట్లన కార్యము నుండి కారణ జ్ఞానమును, కారణమునుండి కార్యబోధయు నగుచున్నది. కార్యమునందుఁ గారణస్వభావమును, కారణమునందుఁ గార్యస్వభావమును నిర్ణయములు. అటులే పరమేశ్వరుఁడును, పరమేశ్వరుని యనంత విద్యాది గుణములును నిర్ణయము లై నందున, ఈశ్వరప్రణీతమగువేదమునందు అనవస్థా దోషమురాదు. ౧.౨ ౩॥

మీరు శీర్షంబరులు పరమేశ్వరుఁడని నమ్ముచున్నారు. అది యెన్నఁ దీసిని ఘటిల్ల నేరదు. ఏమన తల్లిదండ్రులులేక వారి శరీరములే యేర్పడకున్న, వారు తపశ్చర్యలను, జ్ఞానమును, ముక్తివి ఎట్లు పొందగలరు? ఆ ప్రకారమే సంయోగమునకు అది యవశ్యముగా నుండియేతీరును. ఏయన వియోగము లేనిది సంయోగముకలుగనేరదుగదు. కావున నవాదిస్మృత్యైత ర్తయుగు పరమాత్మ నొప్పుకొనుదు. చూడుడు! ఎంతటి సిద్ధపురుషుఁడైనను శరీరాదుల రచనను పూర్వముగా నెఱుఁగఁజాలదు. సిద్ధుఁడగు జీవుఁడు సుషుప్తిదశయందుండు నపుడు అతనికి భానముండదు. జీవుఁడు దుఃఖమును బొందియున్నప్పుడు, అతని జ్ఞానముకూడ తగ్గిపోవుచున్నది. ఇట్లు పరిచ్ఛిన్న సామర్థ్యము కలిగి యేకదేశీయుఁడగు వానిని ఈశ్వరుఁడని యంగీకరించుచును త్రాంతి బుద్ధియు త్తరంగు లై నులు తప్పు మఱియెవ్వరును నుండరు. ఆ శీర్షంబరులు తమ తల్లిదండ్రులకుఁ బట్టిరని మీరందురు కాఁబోయి. సరి! వాడును వారి తల్లిదండ్రులును ఎవ్వరికిఁ బట్టిరి? మఱి వారి తల్లిదండ్రులకూడ నెవరికిఁ బట్టిరి? ఇత్యాది యనవస్థాదోషము సంభవించును.

ఆ స్తిక నా స్తికుల సంవాదము

దీని కనంతరము గొప్పగొప్ప జైనులు తమ సమ్యక్పూర్వకముగ నంగీకరించి బాంబాయిలో నచ్చుపేయించిన, ప్రకరణతత్వకరములోని రెండవ రాగమందలి యా స్తిక నా స్తిక సంవాదరూప ప్రశ్నోత్తరముల నిది వ్రాయుచున్నాము.

నా స్తికుఁడు:—ఈశ్వరేచ్ఛవలన నేమియు కాదు. కర్మమునుండియే యంతయునగుచున్నది.

ఆ స్తికుఁడు:—అంతయు కర్మమునుండియే యగుచున్నదేని, కర్మమేవని నుండి కలుగుచున్నది; జీవాదులనుండి కలుగుచున్నదందులేని ఏత్రోత్రాది సార

నములచే జీవులు కర్మమొనరించుచున్నారో, యవి యెవనినుండి కరిగినవి, అనాదికాలమునుండి స్వారావికముగానే కలుగుచున్నవందులేని, అనాదియైనది జేతుగుని యసంధవమై మీమరమున ముక్తిరహితము కలుగును. ప్రాగరావమువలె, అనాది, సాంశములందులేని, యప్పుము లేకుంటే యెల్లర కర్మములు నివృత్తియైదును. ఈశ్వరుడు పరిప్రదాత కాకున్న, పాపవలమగు దుఃఖమును జీవులు తన యిష్టముతో నెన్నఁచి ననుభవించుతుండును. ఎట్లన దొంగలు మున్నగు వారుబొంగతనపు ఫలమగు శిక్షను తమ యిష్టముతో పొందరు. కాని రాజ్య వ్యవస్థచే బొందుదురు. అటులే పరమేశ్వరుడు అనుభవించఁ జేయుటచే జీవులు పాపపుణ్యఫలముల ననుభవించుచున్నారు. లేనిచో కర్మములు సంకరములగును. ఒకని వర్తముల నొకఁడనుభవించి పరిసవచ్చును.

నాస్తికుడు:-ఈశ్వరుడు అక్రియుడు; ఏలయన కర్మ మొనర్చువాడైన కర్మఫలమునుగూడ ననుభవించ వలసినవాడగును. కావున మీము "కేవలీ" ముక్తిని బొందినవారలను అక్రియులని నమ్ముచున్నట్లులే మీరుకూడ నమ్ముడు.

అస్తికుడు:-ఈశ్వరుడు అక్రియుడు కాదు; కాని సక్రియుడు. చైతన్యుడగునపుడు కర్తకాదెందులకు; కర్తయగునేని క్రియనుండిమిప్పురు వేరు కాఁజాలడు. జీవుడు తీర్థంజరుడైన మీదది నతని నీశ్వరుడని మీరు నమ్ముచున్నారు. కృత్రిమముగా నిర్మింపబడిన అట్టి యీశ్వరుని విద్వాంసుఁ డెవఁడైన నంగీకరింపనేరడు. ఏమన నిమిత్తముచే నీశ్వరుడగునన్న అనిత్యుడు, పరాధీనుడు నైపోవును. ఏమయన నీశ్వరుడగుటకుఁ బూర్వము జీవుడై యుండెను. ఏమృది నోడోయొక నిమిత్తముచే నీశ్వరుడయ్యెనేని మఱలఁగూడ జీవుడై పోవును. తన జీవత్వమనెడి స్వరావము నెన్నడు వదలనేరడు. ఎందులకన ననంతకాలమునుండి జీవుడై యున్నాడు, అనంతకాలమునఱ కట్లే యుండును. కాననియనాది స్వరఃస్థిఁడగు నీశ్వరు నొప్పుకొనుటయే యోగ్యము చూడుడు; వర్తమానసమయమున జీవుడు పాపపుణ్యములనొనరించుచు, సుఖదుఃఖముల ననుభవించునట్లు ఈశ్వరుఁ డెన్నఁడును కాదు. ఈశ్వరుడు క్రియావంతుడుకాకుండిన నీ అగర్తు నెట్లు చేయఁగరిగియుండును? కర్మములను, ప్రాగరావమువలె, అనాది, సాంశములని యంగీకరింతులేని కర్మ సమవాయ

సంబరము కలిగియుంచుచుండును. సమవాయ సంబరముతో నుండనిది సంయోగజనులు యనితల్పమగుచున్నది. ముక్తియందు క్రియయే యంగీకరింపఁ బడదేని యా ముక్త జీవులు భాసవంతులూ: కారా: భాసవంతులని సంతఃక్రియావంతులైరి. ఏమి: ముక్తియందు పాపాణమువలె జడములై పోదురా: ఒకపోట పడియుండి యేమియు క్రియలొనర్ప లేని, ముక్తిపమయ్యెను: ఆందకారము సందును, జందముసందును బడిరనుట.

నాస్తికుడు:- ఈశ్వరుడు వ్యాపకుడు కాదు. వ్యాపకుడేమైన వస్తువునన్నియు చేతనము లేని గావు: బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యకూద్రాదులతో కీర్తన. మర్కడు నిర్వృష్టములను వ్యవస్థ లెందులకు: గలిగినవి: ఏలయన నంచలయంచు నీశ్వరుడు ఒకటిగా వ్యాప్తుడై యున్న గొప్పతనము, చిన్నతనము సనునది యుండుదగదు.

ఆస్తికుడు:- వ్యాప్యవ్యాపకము లొక్కటి కావు. కాని వ్యాప్యమేకదే కీయమును. వ్యాపకము సర్వదేయము సగుచున్నది. ఎట్లన ఆకాళము అన్నిటియందు వ్యాపకము. భూగోళము, భుజిపటాదులన్నియు వ్యాప్యములు-ఏకదేయములు. పృథివియు, ఆకాళము నొక్కటి కానట్లు. ఈశ్వరుడును జగత్తు నొక్కరావు. భుజిపటాదులం దంతవి ఆకాళము వ్యాపకమయియున్నను, భుజిపటాదులు ఆకాళమా కానటలే చేతనుడైన సర్వమేశ్వరు: దన్నిటియం దున్నను నవి యన్నియు చేతనములు కావు. విద్వాంసులు, అవిద్వాంసులును, ధర్మాత్ములు, అధర్మాత్ములును సమానులు గారు. విద్వాది సద్గుణములును, సత్యభాషణాది బ్రహ్మములును, సుఖీలతాది స్వభావములును నూన్యారికము లగుటవలన బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు, వైశ్యులు, కూద్రులు, అంత్యజులు, పెద్దలు, చిన్నులు అని యనఁబడుచున్నారు. వర్ణవ్యవస్థ చతుర్థ సముల్లాసమున వ్రాయఁపడినది. అక్కడ చూడకొనుడు.

నాస్తికుడు:- ఈశ్వర రచనవల్ల సృష్టి ఏర్పడియున్న మాతాపిత్రాదుల ప్రయోజనమేమిది:

ఆస్తికుడు:- ఈశ్వరుడు ఈశ్వరీయ సృష్టికి కర్తయయియున్నాడు. జీవసృష్టికి కాదు. జీవుల కర్తవ్యకర్మముల నీశ్వరుడొనరింపడు. జీవుడే యొనరించుచున్నాడు. ఎట్లన ఈశ్వరుడు వృక్షములను, పంపులను, ఓవ

దలను, అన్నాదులను బుట్టినయన్నాడు. వానిగై కొని మనుజులు విడువక, దంపక తొట్టెలు మున్నగునవి చేయక, తిసరయన్ను శిశ్యులుగా వారికి బదులుగా నివార్యముల నెప్పడైనా జేయునా; జేయఁదేని జీవుల జీవనముకూడ జరుగనేరకుండును. కావున నాచిన్పొందియందు జీవుల శరీరములను, అర్పకులను జేయుచి ఈశ్వరాచీనము, వీమ్యుల వానినుండి పుత్రాదుల నిర్వృత్తము, జేయుచి జీవుల కర్తవ్యకర్మమైయున్నది.

నాస్తికుడు:- పరమాత్ముడు, ఈశ్వరుడు, అనాది. చిదానందుడు, జ్ఞానస్వరూపుడునై యున్నప్పుడు జగజ్జాలమునందు, దుఃఖమునందు నెందులకు? బడెను: అనందమును వదిలి దుఃఖమును దొందునట్టి కార్యము నొక సాధారణ మనుభవ్యుడుకూడఁ జేయునపు డీశ్వరు డెందులకు? జేసెను:

అస్తికుడు:- పరమాత్ముడు గందరగోళమునందు, దుఃఖమునందు బడఁడు. తన యానందమును విడువఁడు. ఏలయన నేవదేశీయుఁడగువాడు గందరగోళమునందు, దుఃఖమునందు బడగలఁడు, సర్వదేశీయుఁడు బడఁడు. అనాది, చిదానందుడు, జ్ఞానస్వరూపుడునగు పరమాత్మ జగత్తును జేయకున్న నమ్యఁదేవఁడు చేయఁగదాగును: జగత్తును జేయు సామర్థ్యము జీవునియందు లేదు. జడమునందు స్వయముగా నేర్చుడు సామర్థ్యమును లేదు. ఇందువలన పరమాత్ముడే జగత్తును జేయుచు సదా యానందమున వసించుచున్నాఁడనుచి విధము. పరమాత్ముడు పరమాణువులచే పృష్ఠిని నిర్మించుచున్న యటులే తల్లి దండ్రులనఁబడు నిమిత్త కారణముచేత సరదే యుత్పత్తియేర్పాటులగు నియమములను స్థిరపఱచి యున్నాడు.

నాస్తికుడు:- ఈశ్వరుడు ముక్తిరూప సుఖమును వివనాది పృష్ఠిని రచించుచి, రఠించుచి, ప్రళయమొనర్చుచి యనునీ జండాటమునందేల పడెను?

అస్తికుడు:- ఈశ్వరుడు సదాముక్తుడు. మీ రీర్థంబులు సాధనములచే పిద్దిని కొంది జంధనపూర్వకమైన ముక్తిచే యుక్తులై ఏకదేశము నందుండునట్లు సనాతనుడైన పరమాత్ముడు కాదుగదా! ఆనంత స్వరూప గుణకర్మ స్వభావయుక్తుఁడగు పరమాత్ముడే యీ కించిన్తాత్ర మయిన జగత్తును రచించుచు, రఠించుచు, ప్రళయము గావించుచు నుండియు ఎందనమందు బడడు. ఏలయన నిందమాక్షములు సాపేక్షములు. ఎట్లన ముక్తి

పేక్షలేని బంధనమును, బంధాపేక్ష తేసి ముక్తియు' గలుగుచుండును. ఎన్నడును బద్ధులుగా నుండునీవాడు ముక్తుఁడని యెట్లు చెప్పఁబడఁగలడు. ఏకదేశీయులైన జీవులే సతా బద్ధులును, ముక్తులు నగుచుండురు. అందుకుఁడు, సర్వదేశీయుఁడు, సర్వవ్యాపకుఁడు నగు ఈశ్వరుడు మీరీర్థంకడలవలె బంధనము నఁగాని, నైమిత్తిక ముక్తి చక్రమునఁగాని యెన్నడును బడఁడు. కాన నా పరమాత్మ సంపరము ముక్తుఁడని బడుచున్నాఁడు.

నాస్తికుఁడు:- తంగుత్రాగి తమంతకుఁ బామే ముక్తులెందుచున్న యట్లే జీవులు తర్క తలము ననుభవించఁ గలుగుదురు. ఇందీశ్వరుని పని లేదు.

అస్తికుఁడు:- రాజు లేకున్న దొంగలు, దోపిడికాండ్రు, లంపరులు మున్నగు దుష్టలైన ననుమూల స్వయముగ ఉరితోసకొన ; కాలాగృహ మనకును తోరు; పోఁగోరరు; కాని రాజ్యసంబంధముగ న్నాయ వ్యవస్థాను సారము బంధంకముగాఁ బట్టుపడి యభోచితముగ రాజులే దండింపబడునటులే పరమేశ్వరుఁడు తన న్నాయవ్యవస్థలే, జీవులను వారి కర్మానుసారముగ యథా యోగ్యమైన చంకన విధించు చున్నాఁడు. ఎందులకన నే జీవుఁడయినను తన దుష్కర్మఫలము ననుభవించఁగోరఁడు కాన ననశ్యముగ పరమార్థ న్నాయా పీకుఁడు గానుండువలసినదే.

నాస్తికుఁడు:- జగత్తునం దున్నది ఒక్కయ్యోర్వరుడువాడు, కాని, ముక్తి నొందిన జీవులందఱు నీశ్వరులే.

అస్తికుఁడు:- ఈమాట సర్వతా వ్యర్థము. ఎందులకన మొదట బద్ధులుగా నుండి ముక్తి నొందినప్పుడు, మరల బంధనమునం దనశ్యము పడుదురు. ఏలయన వాడుస్వాభావికముగ నిత్యముత్తులుగారు. ఎట్లన మీయిఱువతి నలుగురు రీర్థంకరులును మొదట బద్ధులుగానుండి పిదప ముక్తులయిరి. మరల తప్పక బంధనమందుఁ బడుదురనుచి స్పష్టము. ఈశ్వరులనేకులు కలరేని, జీవులనేకు లయియున్నందున దోట్లాడుచు, నెదురాడుచు' దిరుగుచు నున్నటులే యీశ్వరులును దోట్లాడుచు నెదురాడుచు నుండఁగలరు.

నాస్తికుఁడు:- ఓమూరుఁడా! జగత్కర్త యెవ్వడును లేడు. ఈ జగత్తు స్వయముగా సిద్ధమైయున్నది.

అస్తకుడు:- ఇది తైనుందెంత గొప్పపొలసొంది చెప్పవలెను. ఏమి కర్తలేక యొక కర్మముకాని. కర్మములేక యొక కార్యము గాని, జగత్తునఁ గలుగుచున్నట్లు గోచరమగునా? ఈవార్త. గోదను పొలమునందు స్వయముగాఁ బండి విసరఁబడి, కొద్దెలు సిద్ధమై తైనులకడుపుతోఁబడు నన్ను బులే యున్నదిగదా? దూది, నూలు, వస్త్రము, అంగరథా, దుప్పటి, దోపతి, పాగ మొదలైనవి యెన్నదైన సిద్ధమై వచ్చునా? అట్లుకాదేని, ఈశ్వరుడు గర్తగా లేకున్న ఏ వివిధజగత్తునందలి నానావిధ కదనావిశేషము లెట్లుకలుగ నగును? జగత్తు స్వయముగానే సిద్ధమైనదని మొండితనముగ నమ్ముదురేని, ఉపయ్యక్త వస్త్రాదులు కర్తలేక, స్వయముగ సిద్ధమగునట్లు ప్రకృష్టముగా చేసి యాపుడు: ఇట్లు విరూపింపలేరేని, ఇతఁ మీప్రమాణభాష్యమగు వాక్యములను బుద్ధి మంతుఁడెవఁ డంగీకరింపఁగలఁడు?

నాస్తకుడు:- ఈశ్వరుడు విరక్తుఁడా? మోహితుఁడా? విరక్తుఁడయిన, జగజ్జాలము నందెల పడెను: మోహితుఁడయిన, జగత్తును నిర్మించుటకు నమ ద్దురు, కానేరకుండును.

అస్తకుడు:- పరమేశ్వరునియందు వైరాగ్యముకాని, మోహము కాని యెన్నటికిని చుట్టిల్లేరవు. ఏలయన సర్వవ్యాపకఁడయినవాడు లేనిది విరుచును: మఱిదేనిని గ్రహించును. ఈశ్వరునిరంటె నుక్తమ మైనది గాని, అతని కప్రాప్తమైనదిగాని యేవదార్థమునులేదు, కాన నొకదానియందు మోహమును గలుగదు మోహవైరాగ్యములు జీవుని యందు నంబుట్టిల్లుదున్నవి. ఈశ్వరునియందు నంబుట్టిల్లవు.

నాస్తకుడు:- ఈశ్వరుని జగత్కర్తయనియు, జీవులకు కర్మఫలము లొనంగువాఁడనియు నమ్ముదురేని యీశ్వరుడు చిక్కులఁబడి, దుఃఖితుఁడగును.

అస్తకుడు:- రథ! అనేకవిధములయిన కర్మముల నొనర్చువాడు, ప్రాణులకు ఫలముల నొనంగువాడు, రక్షాత్ముఁడు న్నాయోదీతుఁడునగు విద్యాంసుఁడే కర్మములంద రివ్వుఁడయి చిక్కులఁ బడికున్న అసంకసామర్థ్యముగల పరమేశ్వరుడు చిక్కులఁబడి దుఃఖితుఁడెట్లు కాఁగలఁడు? సరి: మీరజ్ఞానము లేక పరమేశ్వరునికూడ మీవలెనో లేదా మీరీద్రులవలెనో రానించుచున్నా

దుగాఁ ఇది మీ యవిద్యాబీజము. అవిద్యాబోషములనుండి వివరగోరుదురేని, వేదాది సత్యవాస్తవముల వాక్రయింపుదు. భ్రమలోఁబడి యెందులకు తర్పిల్లు లగుచున్నాడు.

ఇతర శైశవులు జగత్తును నమ్ముచున్నవీరిని, వారిసూత్రములఁబట్టి కనఁ బఱచుచున్నాము. సంజీవముగా మూలమున కర్థములేని విదవ సత్యాసత్య ముల నమిత్ర వ్రాసి తెలుపుచుము.

మాండుసాది అతాడు లభ్యే తడిగజ్జ పంపార మోపితానరే ।

మోహోఽకస్మిగురుతిష్ఠ । వివాగ వసతి తమజ తేహః ॥

(మః పదకర్తృత్వమితి తన లాభము, వస్తీకరకము ౬౦. మోత్రము ౧౨౩)

ఈ ప్రకరణ రత్నావరమును పేరుగల గ్రంథమందలి సమ్యక్త్వ ప్రకాశమును ప్రకరణమందు గొతమ మహావీరుల సంవాదము కలదు.

సంజీవముగ నందలి యుపయోగకరమైన యర్థమేమన, ఈ ప్రపంచము అనాదియు సనంతమునుకాదు. దీని తెన్నులు సుతృప్తికలుగలేదు. ఇది యెన్నులు వివాళమును బొందదు. అసంగ నొకనిచే నీజగత్తు చేయఁబడలేదు. అనునదియే ఆ స్త్రీవస్త్ర స్త్ర సంవాదరూపముగ "ఓ మూర్ఖుఁడా! జగత్కర్త యెవ్వఁడును లేడు; అదియెన్నఁడును నిర్మింపఁబడలేదు. ఎన్నఁడును నుండును." అని పలకు.

సమీక్షఁజూడు:-సంయోగముచేత నుత్పన్నమగునది అనాదియు సనం తము నెన్నఁటికిని గాఁదలదు. ఉత్పత్తివివాళములులేని కర్మముండదు. జగత్తు సందుత్పన్నములగు పదార్థములన్నియు సంయోగజములు. అవి ఉత్పత్తి వివాళములఁ బొందునవిగా గోదరమగుచున్నవి. అట్లైన జగత్తుత్పత్తి వివాళ ములఁ బొందునదేలఁ గాకుండును ; కావున మీ ఉత్పత్తియందుఁ దగిన జ్ఞాన ముచుంటుండెను. వారికి సమ్యక్ జ్ఞాన మున్న నిట్టి యసంరవములగు విషయ ముల నెందులకు వ్రాసియుండుదు: ఉప్పులగు మీరును మీగురువులవలెనే యున్నాడు. మీ మాటలు వినువానికి పదార్థజ్ఞాన మెన్నఁటికిని కలుగనేరదు యాదుడు: ప్రవృత్తిముగాఁ బదార్థము సంయోగజమై యున్నట్లు గోదరమగుచుండుగా దాని రుత్పత్తి వివాళములు కలుగునని యంగీకరింపరెందులకు! అసంగ వీరి యాచార్యులకుఁగాని, శైశవులకుఁగాని, రూగోళ లగోళ విద్యకూడ తెలి

యకుండును. వీరియం దిప్పుడుకూడ నట్టి విద్యలేదు. ఉండియేయున్న నీ క్రింద
వ్రాయఁబడినట్టి యంతరవాక్త్రం నేం యంగీకరింతురు;నిం చెప్పకొందురు.
చూడుడు: ఈ పృష్టియందు పృథివికాయము అనగా పృథివి కూడ
జీవునికి శరీరమౌట, అట్లే జలకాయాది జీవులను గూడ సమ్మించున్నారు. దీని
చెప్పఁడు సంగీరించనేరడు. ఇంకను వీరి మిథ్యావాక్త్రంను గమనింపఁడు.
వీరిర్థంబులను తైనులు సమ్మల్ కొనులనియు; సరమేశ్వరులనియు సమ్మ
చున్నారో వారి మిథ్యావచనముల కిది సాదృశ్యములు. “రత్నసారరాగము”
ప్రథమరాగము ఈ గ్రంథమునుతైనులంగీకరించుచున్నారు. ఇది ౨౮ ఏప్రి
యర్ ౧౭౦౩ వ క్రీ.శకమునందు కాశీపురినుంచుతై న ప్రభాకరప్రెస్సులో నానక
చంద్ జితగాలివల్ల సచ్చువేయింపఁబడి ప్రచురింపఁబడినది) అందరి ౧౪౫ వ
పుటలో సమయమునకు సూక్ష్మకాలమనియు, అసంఖ్యాక సమయములకు
“అవధి” యనియు; బేర్కొని యున్నారు. ఒకకోటి యలువదియాలు లక్షం
దెబ్బదివేల రెండువందల పదియాలు అవధిలకొక ముహూర్తమౌట, అట్టి
ముప్పది ముహూర్తములకొక “దివసము” అట్టి పదియైదు దివసములకొక
“మాసము” అట్టి రెండుపక్షములకొక “మాసము”. ఆ పండ్రెండు మాసముం
కొక “సంవత్సర”మగునట. ఇక నట్టి దెబ్బదిలక్షం (కోట్ల)యేబదియాలువేం
కోట్ల సంవత్సరముల కొక ఫూర్వమనియు, అట్టి యసంఖ్యాక ఫూర్వముం కొక
సర్వోపమ కాలమనియు నందురు. అసంఖ్యాక కాలమనగా నాలుగు శ్రోమం
వెలల్పును పొరుగును లోతునుగల యొక చదరపు భూమిని త్రవ్వి భూమిని “జగు
రీయ” అనగా సూక్ష్మ రోమములుగల మనుష్యుని శరీరములోని వెండ్రుకలను
గాని ముక్కలు ముక్కలుగా; లేని యీ క్రింద వ్రాయఁబడునట్లు నింపవలె
నట. ఇది గమనింపవలసివచ్చే మనగా వర్తమానకాలపు మనుష్యుని వెండ్రు
కలవంటి “జగురీయ” మనుష్యుని వెండ్రుకలు నాలుగువేం లొందియాలు
రెట్లు సూక్ష్మమై యుండునట. అనగా నామనుష్యుని నాలుగువేం లొంది
యాలు వెండ్రుకలకొకబోటఁబేర్చిన నిప్పుటి మనుష్యులకొకవెండ్రుకయగును.
ఇట్టి జగురీయ మనుష్యునియొక్కొక్క వెండ్రుకలోనియొక్కొక్క యంగుళికమున
నేనుపార్డునిమిదేసిముక్కులుదేసిసం॥౧౦౫౨ఇటువదిలక్షంలొందియేదు
వేల యొకవందల యేగని రెండు ముక్కలగును. ఇట్టి ముక్కలనుండి ఫూల్కృత

మగు దానిని నింపవలెనని, అందులో మంచి శతవర్షములకొక మ్యాయ మొక్కొక్క వెండ్రుకను దీయుచు, దోవలెను, ఇట్లు ముక్కలు దీయగా దాని వట్టిదై పోయినప్పటికి నది సంఖ్యాతకాంక్షే యగునని, అందరి యొక్కొక్క ముక్కలో నసంఖ్యాతములైన ముక్కలుచేసి యాముక్కలనుండి యా దానిని “చక్రవర్తి రాజుగారి నైత్యము దానిమీదినుండి నడిచిపోయిన నలుగతుంత” నొత్తి నింపవలెనని, ఇది దానిలోనుండి మారు సంవత్సరముల యంతరమును ఇట్టి అనగా నూజేండ్ల కొకసారి యొక్కొక్క ముక్కను దీయుచు, దోగ నాదాని వట్టిదగుటకు ఎంతకాలము వట్టునో యది యసంఖ్యాతము, ఇట్టి యసంఖ్యాత పూర్వములు గదచిపోవలెను, అప్పుడొక పర్యవసమకాంక్ష మగును, ఆ పర్యవసమకాంక్షను నీ దాని దృష్టాంతమును ఇట్టి యెఱుంగవలెనని, ఇక దళ కోటి కోట్ల పర్యవసమ కాలములు గడిచిపోయినప్పుడొక సాగరోపమ కాంక్ష మును, దళకోటి కోట్ల సాగరోపమకాలములు గదచిపోయిన నొక ఉత్పత్తి తీకాలమును, ఒక ఉత్పత్తిదీయు అవసర్పితీకాలమును గడిచిపోయిన నొక కాలచక్రమును, ఇట్టి యనంతకాలం చక్రములు గదచిపోయిన నొక పుష్కలంబావర్తము సగునని, ఇక ననంతకాలము మేమన నిద్ధాంత పుస్తకములందు తొమ్మిది దృష్టాంతములచే నేకాంశంబును నియమించి యున్నారో దాని కుపరాంతమైనదే అనంతకాలమని, అట్టి అనంతపుష్కల పరావర్తకాలములు ఉన్నవికి సంపదించుచు గదచినవి అను విశ్వాదులు వ్రాయఁబడియున్నవి, గణిత విద్య నెఱుఁగు సోదరులారా! గమనింపుడు, తైసులపుస్తకములందరి వాంఙును రెక్కింపఁగలుగుదురా, లేదా: అట్లే మీరు దీనిని సత్యమనియు నమ్మగలుగుదురా, లేదా: చూడుము: ఈశ్వరతరు రిట్టి గణితవిద్య నెఱుఁగి యుండిరి వీరిమతమున విట్టిగురుశిష్యులు గలరేని, వారి యవిద్య కంతమే లేదన నొప్పునుగదా:

ఇంతకు వీరివివరీతములనుగమనింపుడు, రిక్తుసారథాగము [౧] ౧౩౪వ పుట మొదలుదాని ‘బూటావాలే’ అను తైసుల నిద్ధాంతగ్రంథము లేచినచో, అవియన్నియు వారి ముషరదేవుడు మొదలుదాని మహావీరుని పర్యంతమై యున్న” ఎంశీర్వంతుల వచనముల సారసంగ్రహ మనఁబడును, అందరి రక్తుసారథాగము [౧] ౧౪౮వ పుటలో “పృథివీతాయ మందరి జీవులు, మమ్ము

సాహితీ పృథివీ దేవముం యోగవలెనని" వ్రాయఁబడియున్నది. వాని యందుండు జీవముల శరీరపరిమాణమొక యంగుళములో ననంతాకలాగ మని యోగ వలెను. అనఁగా సత్త్వంథ సూక్ష్మముంగు ననుట. వాని ఆయువు మానము అనఁగా ఎక్కువలో వెక్కువ ఇలువది రెండు వేల సంవత్సరముల పరిచ్ఛేదము ప్రతుపనఁచు.

రత్న-౧౪౯ వ పుటలో ఒక్కొక్క వనస్పతి శరీరమునందు అనంతములయిన జీవములుండుననియు అవియును సాధారణమైన వనస్పతులనఁ బడుననియు, కందమూల ప్రముఖములు, అనంతతాయ ప్రముఖములునగు వానిని సాధారణ వనస్పతి జీవము లనఁదగుననియు" గలదు. ఇక వాని ఆయువుమాసము అనంత ముహూర్తముకలదు. అనఁగా నిటవారి హృద్యోక్త ముహూర్తమని తెలియనగును. స్వర్ణేంద్రియమును వొక యింద్రియమే వీని శరీరములందు" గలదు. అందొక జీవమేయుండును కాన నది ప్రత్యేకమైన వనస్పతి యనఁబడును. దాని దేహపరిమాణ మొక సహస్ర యోజనములు. అనఁగా దేహజీవులయోజనము ౪ క్రోసుల దగునుగాని తైమలయోజనము పదివేల క్రోసులు గలదగును. అట్టివాల్గువేల క్రోసుల శరీరము కలదగుననుట. ఇక దాని ఆయుఃపరిమాణము అధికారికము పదివేల సంవత్సరములు.

ఇక రెండేంద్రియములుగల జీవములు అనఁగా శరీరము, ముఖము, గర్భియుండు శంఖము, గవ్య, పేను మొదలగునవి. వీని దేహపరిమాణము అధికారికము నలువదియెనిమిది క్రోసుల స్థూలశరీరము గలది. వీని ఆయుః పరిమాణము అధికారికము పంద్రెండు సంవత్సరములు. ఇక్కడ మిక్కిలి తప్పుచేసినాడు. ఎందుకన నింకగొప్ప శరీరముగల జీవములకు ఆయువెక్కువ వ్రాయవలసియుండెను. నలువదియెనిమిది క్రోసుల స్థూలపరిమాణముగల పేలు తైమల శరీరములందు పదుచుండవచ్చును. వారే చూచియునుండురు. ఇంత పెద్దపేములను చూచెడు రాగ్య మితరులకణ్వునా:

రత్నసారవాగ్గ-౧౧౧౫౦ వ పుటలో ఇంకను విపరీతము గమనింపుడు. "తేలు, దోమ, ఈగ, తోరీగ, ఒక యోజనపు శరీరములు గలవగుననియు, వాని ఆయువు ఎక్కువలో ఎక్కువ అరుమాసమునియు" వ్రాయఁబడియున్నది. నాలుగుక్రోసుల తేలును అన్యఃదెవ్యదునుచూచి యోగదు. ఎని

మునకు నలుపైపుల రాతకీటంద మను ద్వీపముకలదు. దాని పరిమాణమునాల్గు లక్షల యోజనములు—నాల్గు అర్బుదముల క్రోసులు. దాని దెనుక “కాలోదరి” సముద్రము కలదు. దానిపరిమాణము ఎనిమిది లక్షలయోజనములు—ఎనిమిది అర్బుదముల క్రోసులు—దానికిఁ దిమ్మది ‘షష్ఠ్యైవావర్త’ ద్వీపము కలదు. దానిపరిమాణము పదియొలుక్రోసులు గలదు.

ఆ ద్వీపమునకు లోచాగములు కంపు తద్వీపముందరి యర్ధభాగమున మనుష్యులు వసింతురు. దానికి తరువార అసంఖ్యాకములయిన ద్వీపములును సముద్రములును కలవు. వానియందు తిర్యగ్గోవి నలతూత కీప్లు కలవు. రత్న—రా. ॥౧॥ ౧౫౩ వ పుటమున—జంబూద్వీపమునందు హిమవంత, విరణ్యవంత, హరివర్ష, రమ్యక, దేవకుకు, ఉత్తరకుకు అను నీ యొలు క్షేత్రములు గలవు.

సమీపకుడు:— భూగోళవిద్య నెఱుఁగు సోదరులారా! వినుఁడు: భూగోళపరిమాణము లెక్కించుచుకు మీరు మఱచిరిరా? లేక తైనులా, తైనులు మఱచిపోయిన మీరు వారికిఁ దెలుపుఁడు! మీరే మఱచియున్న వారినందఱి తెలిసికొనుఁడు. కొంచెము విచారించినచో నీ తైనుల యాచార్యులను వారి శిష్యులను భూగోళవిద్య విద్యలను, గణితవిద్యను, సంకమాప్ర మేఱుగ కుండిరని నిశ్చయమగుచున్నది. ఎఱిగియేయున్న నింతటి గొప్పయనంతవ మయిన దంభాలాపముల నేల వదించియుండుదు; నరీ: ఇద నిట్టి విద్యా విహీనులగు పురుషులు జగత్తును అకర్మకమనియు, నిశ్వరుఁడు లేదనియు నన్న నందాశ్చర్యమేమి! కావున తైనులు తమ పుస్తకములను అవ్యమతస్థుల విద్యాంసులకు నీయరు. ఏయన వీరికి ప్రామాణికము లనఁదగు-తీర్థంకరు లచే రచింపఁబడిన-సిద్ధాంత గ్రంథములందే ఇవివర్ణయైన అవిద్యాయుక్త వార్తలు నిండియున్నవి. కాన నెవరిని చూడనీయరు. చూడనిత్తు లేని వారి రహస్యము బయల్పడును. వీరు దప్ప కొంచెము బుద్ధిగల ఏ మనుష్యుఁ డయిన నిట్టి గప్పాలను సత్యమని యంగీకరింపకుండును. తైనులు జగత్తును అనాదియని నిరూపించుటకే ఈ ప్రయత్నముల నన్నిటిని జేసియున్నారు. కాని ఇది పూర్ణముగ నసత్యము. ఐన జగత్కాలము మాత్రము అనాది. ఏల యన నది పరమాణువులు మున్నగు తత్వస్వరూపము కలదై అకర్మకముగా

నున్న యది. కాని వానియందు నియమపూర్వకముగ సంయోగ వియోగముం, తొందు సామర్థ్య మేమియులేదు. ఏమన పరమాణువు ద్రవ్యమని యొకదానికి నామము. ఇత నా పరమాణువులు స్వరావముగ వేర్వేరు రూపములు కలిగి జనములయొప్పుపైరు అవి తమంతటి దాము యథాయోగ్యముగా సంయోగముఁ తొందనేరవు. కాన వీవి సంయోగపఱచువాఁడు చైతన్యము తప్పక యున్నాఁడు. మఱి యతఁడు జ్ఞానస్వరూపుఁడు యాదుఁడు; పృథివిని, సూర్యాది నను స్త్రలోకములను వియమమందుంచుట, అనంతులను, అనాదియు, తేజ సుఁడు నగు నా పరమాత్ముని పనియే. దేనియందు సంయోగరతనా విశేషము గోచరమగు చున్నచో యట్టి స్థూలజగత్తునిన్నటికిని అనాది కానేరదు. కార్య జగత్తును విత్యమందులేవి. దానికిఁ గారణమేదియు నుండుకపోవును. అదియే కార్యకారణరూపమగునందులేని, తమకుఁదాపే కార్యము, గారణమునగుటఁ జేసి అన్యోన్యత్వము దోషమును, అత్మాశ్రయ దోషమును సందర్శించును. తన రుణముమీఁదఁ దానెక్కువయు, తనకుఁదానే పుత్రుఁడు తండ్రియు నగు ఁయు నెట్లనంతవఱకు యదియు నట్లే యనుట నృప్తము. కాఁబట్టి జగత్కర్త కలఁడని అవశ్యముగ నంగీకరింపఁ దగును.

ప్రశ్న:— ఈశ్వరుని జగత్కర్తయని యంగీకరింతురేని ఈశ్వరుని జేసినవాఁడెవఁడు?

ఉత్తరము:— కర్తకుఁ గర్తయు, కారణమునకుఁ గారణమునెన్నటికి నుండవు. ఏయనుఁగా మొదటఁ గర్తయుఁ గారణము నుండుటఁజేసి యే కార్య మగుచున్నది. ఎవనియందు సంయోగమును, వియోగమును సంతరించుటో, ఎవఁడు మొదట సంయోగ వియోగములకు కారణాఁడయి యున్నాఁడో యతనికొక కర్తకాని, కారణముకాని యుండ నెట్లును శత్యము గాకుండును. దీని విశేషవ్యాఖ్య ఎనిమిదవ సముల్లాసమునందు సృష్టివిషయమున వ్రాయఁ బడియున్నది: చూడఁదగును. ఈ జై నులకు స్థూలవిషయ జ్ఞానముగూడ యథాయోగ్యముగా లేకున్నఁ బరమసూక్ష్మమగు సృష్టి విద్యాజ్ఞాన మెట్లు కదగ నగును? కావున జై నులు సృష్టిని అనాద్యనంత మవియు, ద్రవ్యపర్యా యములను గూడ ననాద్యనంతములనియు ప్రతిగుణమునకు, ప్రతిదేశమునకు పర్యాయములను, ప్రతిపదార్థమునందు ననంతపర్యాయములను, అంగీకరించు

యన్నాడు. ఇట్లు ప్రకరణ రత్నాకరముందరి ప్రథమరాగమున దేవవంద్ర విరచిత నయనచక్రపారము, ప్రథమముద్రణముః ౧౮౨వ పుటలో వ్రాయఁబడియున్నది. ఈ మాటకూడ నెన్నటికిని సంఘటిల్లినేరదు. ఏమన నేవస్తువులకంతము. మేర-కందో తత్సంబంధములగునవన్నియు నంతము గలవే యగును. అనంతమును అసంత్యాశమని వచింతురేని యదియును సంఘటిల్లినేరదు. కాని యిది జీవుని విషయమందు ఘటిల్లును. పరమేశ్వరుని విషయమందుఁగాదు. ఏయని యొక్కొక ద్రవ్యమునందు "దాని దాని యొక్కొక కార్యకారణ సామర్థ్యమును, విరాగము కానట్టి పర్యాయములనుబట్టి" అనంత సామర్థ్యము నంగీకరించుట కేవల మవిద్యాయుక్తమైనమాటయే. ఒక పరమాణు ద్రవ్యము సీమకలదేని దానియం దనంతవిరాగములను పర్యాయము లెట్లుండఁ గలుగును; ఇటులే యొక్కొక్క ద్రవ్యమున ననంతగుణములను, ఒక గుణప్రదేశమున విరాగము కానట్టి యనంత పర్యాయములను నయిత మనంతములని యంగీకరించుట కేవలము పవిత్రనపు మాటయే. ఏమన దేని యధికరణమున కంతము కందో దాని యందుండువాని కంతమేని యుండదు. ఇట్టి విస్తారములగు మిశ్రావార్త లెన్నియో వ్రాయఁబడియున్నవి. ఇక గీదాజీవములను రెంటిని శైవరీ క్రింద వ్రాయఁబడినట్లు నమ్ముచున్నాడు:-

చేతనాంక్షతోజీవః ప్యాదజీవస్తవస్యకః ।

విత్కర్మఫుల్లలాః పుణ్యం పాపం తస్య వివర్ణయః ॥ న.ద. అష్టత. ౮ః

ఇది జీవదత్తమూరి వచనము. ఇటులే ప్రకరణ రత్నాకర ప్రథమ రాగ మందరి నయనచక్రపారమునందు ౧౮౨వ పుటలో కూడవ్రాయఁబడియున్నది. ఏమన-చేతనాంక్షణము కలది జీవము; చేతనారహితమైనది అజీవము అనఁగా జడము సత్య-ర్కరూపపుద్గలము పుణ్యమనియు, పాపకర్మరూప పుద్గలము పాపమనియు ననఁబడును.

సమీక్షకుఁడు:-జీవజడముల లక్షణములు బాగుగనే యున్నవికాని జడ రూపపుద్గలములనునవి పాపపుణ్యయుక్తము లెన్నటికిఁ గానేరవు. ఏయని పాపపుణ్యము లొనరించు స్వభావము చైతన్యవిది. చూడుడు. ఈ జడ పదార్థములెన్నికలనో యవి యన్నియు పాపపుణ్యములనుండి వేజై యున్నవి. జీవుల ననాదియని నమ్ముటసరియేకాని అల్పజ్ఞుఁడునగు నాజీవుని ముక్తి దళయందు

సర్వజ్ఞుడని యంగీకరించుట మాత్రము మిథ్యయే. ఎందుకనెన పల్కుచును అల్పజ్ఞుడనగు నతని సామర్థ్యము కూడ సర్వదానమివ్వజ్ఞెయిండును, జై నులు జగత్తును, జీవులను, జీవుల కర్మములను, బంధములను అనాదియని నమ్ముచున్నారు. జై నుల శీర్షంతులొచ్చుటఁగూడ మఱచిపోయియున్నాడు. ఏలయన నంయు క్తమైయున్న జగత్తులోని కార్యకారణములు, ప్రవాహహృదయగు కార్యము, జీవులకర్మములు, బంధముల సయిత మనాది వానేరవు. అటులేయని యంగీకరింతురేని మఱికర్మములును బంధములును విడిపోవునని యేల నమ్ముచున్నాడు? ఏమన ననాదియైన పదార్థ మెన్నటికిని విడిపోదు. అనాదియైనదియు నశించుచుండురేని మీరనాదియని నమ్మునట్టి పదార్థములన్నియు నశించునవనుమాట స్థిరపడగండు. అట్లే యాదిపదార్థములను నిత్యములందురేని, కర్మములు, బంధములు సయితము నిత్యములే యగును. ఎప్పుడన్నికర్మములు నశించు ప్రసంగము కలుగునో మఱియు, అనాది (పదార్థములను) నిత్యములని యంగీకరింతువో అప్పుడు కర్మములు, బంధములుకూడ నిత్యములనియేకేఱును. అన్ని కర్మములు విడిపోవుటచే ముక్తికలుగుననినమ్ముచున్న, నన్ని కర్మముల నుండి విడిపోదురనుట ముక్తికి నిమిత్తమయ్యెను. అట్లయిన ముక్తికై మిక్తిక మనఁబడును. ఇత నది యెల్లప్పుడుండునది వాఁజాలదు. కర్మకర్తల సంబంధము నిత్యమగుటవలన కర్మములెన్నటికిని విడిపోవుండును మీరు నిత్యముగా నమ్మినమీముక్తి, మీశీర్షంతులు ముక్తియు కలుగనేరదు.

ప్రశ్న:-రాస్యపు పొట్టును దీనివేయుటవలనఁగాని, దాన సగ్నిసంయోగ మగుటవలనఁగాని యావిత్తులికిగ్గి మొలవనట్లు ముక్తినొందిన జీవుఁడు మరల జన్మమరణరూపమైన సంసారమునకు రాడు.

ఉత్తరము:- జీవులయు కర్మలయు సంబంధము పొట్టు విత్తువలె కాదు. కాని వీనికి సమవాయసంబంధము కలదు. కాన ననాది కాంము నుండి జీవుఁడుగలడు; ఆతనియందుఁ గర్మము కలదు; అట్లే కర్మత్వ శక్తి సంబంధమును గలదు. ఆతనియందు కర్మమొనర్చు శక్తి కూడ లేదందురేని జీవులందఱు సాషాణసమానులగుదురు. ఇత ముక్తి ననుభవించు సామర్థ్యముకూడ నుండరపోవును. ఎట్లన ననాదికాల సంబంధంబగు కర్మబంధనము విడిపోయి జీవుఁడు ముక్తినొందుచున్న, మీ నిత్యముక్తి

సుండియు విడి బంధనమునఁ జిక్కును. ఏలయన కర్మరూపములను ముక్తి సాధనములనుండి సయితము దూరమై జీవులు ముక్తినిొందునని నమ్ముచున్నట్లరే నిత్యము క్రినుండియు విడిబంధనమునఁ బడును. సాధనములచే సిద్ధమైన పదార్థ మెన్నటికిని నిత్యము కానేరదు. సాధనములచే సిద్ధింపనట్లు ముక్తిని నమ్ముదురేని కర్మము లేరయే బంధమును సంప్రాప్తమగును. వత్తములందు ముఱికిరేరిననుదుకుటచేదూరమైపోవును తిరిగిముఱికిఅటలేదను. మిథ్యాత్వవి హేతువులఁబట్టి రాగద్వేషాదుల యాశ్రయముచేత జీవునకు కర్మరూపవలము కలుగును. ఇతఁ నమ్యక్ జ్ఞానము, దర్శనము, చరిత్ర అనువీనిచే నిర్మలాదగు ననియు, మలముంటు కారణములను బట్టి కల్మషుఁడగుననియు నమ్ముచున్నారేని ముక్తజీవులు సంసారలగుదురనియు సంసారమందరి జీవులు ముక్తులగుదురనియు నవశ్యము నంగీకరింపవలసి వచ్చును. ఏమన విమితమంద్వారా మారిన్యము దూరమగునటులేనిమి త్తములచేత మారిన్యముకూడ నంటుకొనును. కాన జీవునకు బంధమోక్షములు ప్రవాహరూపమున అనాదునియొప్పుకొనుఁడు. అది (స్వరూపముతో) అనాది అనంతములువాఁడు.

ప్రశ్న:- జీవుడు నిర్మలాదుగా నెన్నఁడును లేడు. మలసహితుఁడయి యేయున్నాఁడు.

ఉత్తరము:- నిర్మలాదుగా నెన్నఁడును లేకుండిన నిర్మలాదెన్నటికి గానేరకుండును. శుద్ధమైన వత్తమునకు రగిరిన మలము నుతికి దూరము చేయ నచ్చునుకాని దాని స్వభావితమైన శ్వేతవర్ణమును దూరమున శత్యము కాదు. మలము పురల వత్తమున కంటుకొనును. ఆ ప్రకారమే ముక్తియందును సంధ విందును.

ప్రశ్న:- జీవుడు పూర్వ మాస్థిందిన కర్మములవలననే శరీరమును దరించుచున్నాఁడు. ఈశ్వరు నంగీకరించుట వ్యర్థము.

ఉత్తరము:- కర్మములే శరీరదారణమునకు నిమిత్తమై ఈశ్వరుడు కారణము గాకున్న, జీవుడు దుఃఖ మధికముగల దుర్బన్ధమును నెన్నఁడును దరింపకపోవును. నదా యు త్తమమైనజన్మములనే దరించుచుండును. కర్మ ప్రతి బంధకమై యుండునని వనించినను చూడుము : బొంగ న్వయముగ రాగాగృహ మునకుఁ బోఁడు. న్వయముగ నురికెట్లు కొనఁడు; కాని రాజశిశింపుచున్నాఁడు.

అటులే జీవునకు శరీరమును, రురింపజేయు వాడును, వానికిఁ గల్గినపాపములను మోసంగువాడును పరమేశ్వరుడు, గలఁడని మీరుగూడ నంగీకరింపుడు.

ప్రశ్న:- మత్తువలె కర్మము స్వయముగఁ బ్రాప్తమగుచున్నది. పం మోసంగుటకు రెండవవాని యవసరములేదు.

ఉత్తరము:- అటులేని సదా మత్తుపదార్థములు నేవించువానికి మత్తు అంతగాఁ గలుగక అధ్యానములేని వానికి విశేషముగ కలుగు చున్నట్లు. నిత్య మనేక పాపపుణ్యము రొనరించువారలకు పంము కట్కువగును, ఒకానొకప్పుడు కొద్దికొద్దిగా పాపపుణ్యము రొనరించువారల కదికముగను లింపవలెను. మరియు నల్ప కర్మముల నొనర్చు వారలకు పం మదిరముగా లింపును.

ప్రశ్న:- ఎవని స్వభావమెట్లున్నదో వాని కటులే ఫలము లింపును.

ఉత్తరము:- స్వభావమువలనఁ గలుగునన్న, స్వభావమునకు వియోగము కానీ, లేక సంయోగముకానీ కలుగనేరదు. కాని, పరితఃప్రమైన వస్త్రమునకు వివిధ రత్నములచే మలమంటుకొనునట్లును, అది విడజేయు వివిధ రత్నములే వీరి పోషనట్లును అంగీకరించుట నచుంజనము.

ప్రశ్న:- సంయోగము లేక, కర్మము పరిణామము నొందదు. ఎట్లైన బాలతో పులుపునకు సంయోగము గాకున్నఁ జెరుగు కాదు. ఆ ప్రకారమే జీవ కర్మముం యోగములేకనే కర్మము పరిణామము నొందును.

ఉత్తరము:- పాఠలో పులునును చేర్చువారు మూఁడవవాడగును. అటులే జీవుండు కర్మఫలముతోఁ జేర్చుటకు మూఁడవవాడీశ్వరుడుండవలయును. ఎందులన ఐదవదార్థములు తమంకటఁదాము నియమ పూర్వకముగ సంయక్తములు కానేరవు. జీవులుకూడ నల్పజ్ఞంగులి వలన స్వయముగ దమ కర్మఫలముంఁ బొందనేరదు. ఈశ్వరస్థావిక సృష్టిక్రమము లేనిదో కర్మఫలవ్యవస్థ కలుగజాలదు.

ప్రశ్న:- కర్మమునుండిముక్తుఁడగువాఁడే ఈశ్వరుడనఁ బయచున్నాడు.

ఉత్తరము:- అనాదికాలమునుండి జీవులకుఁ గర్మము లిందియున్నది. కాన వానినుండి జీవులెన్నఁడును ముక్తులు కాఁజాలదు.

ప్రశ్న:- కర్మబంధము పాదమై యున్నది.

ఉత్తరము:— సాదియైన కర్మసంబంధ మనది కాదు. సంయోగము నకుఁ బూర్వము జీవుడు విష్ణు-ద్యుఁడగును. విష్ణు-ద్యుఁడగు వానికి కర్మము తగులుకొనేదిముక్తుకుంఁగూడఁదగులుకొనును. కర్మకుకర్తకు సమవాయమును విశ్వసంబంధ ముండును. అది యెన్నఁడును వేరుగాదు; కానకొమ్మిదవ సముల్లాసమున మేము వ్రానియున్నటు లంగీకరించుచు మేలు. జీవుఁడు తన జ్ఞాన సామర్థ్యముల నెంత వృద్ధిఁజేసికొనినను అతనియందు పరిమితజ్ఞానమును, పరిమితసామర్థ్యము నుండును. ఈశ్వర సమానుఁ డెన్నఁడును గానేరఁడు. ఎంత సామర్థ్యము వృద్ధిపొందుచు యుచితమో, యంతయే యోగముద్వారా వృద్ధిపొందఁగలదు. మఱి తై ను లందరి ఆర్థములు, దేహపరిమాణమును బట్టి జీవపరిమాణమును నమ్ముచున్నారు. ఇటులైన హస్తీయందరి జీవుఁడు పిపిరికయందును పిపిరికయందరి జీవుఁడు హస్తీయందును, ఎట్లు నదిపోఁగలుగునని వారల నడుగవలయును. ఇదియు నొక మార్గత్వపు మాదియే. ఎందులకన జీవుఁడన నొక మాశ్వవదార్థము ఒక పరమాణువునందు నుండఁగలదు. కాని యతని శక్తులు శరీరమందరిప్రాణము, విద్యుత్తునాది మున్నగు వానితో సంయుక్తమైయుండును. వానివల్ల శరీరస్థితి నెఱుఁగుచున్నాఁడు. మంచి సహవాసముచే మంచివాఁడు, చెడు సాంగత్యముచే చెడ్డవాఁడు నగుచున్నాఁడు.

ఇక తై నులు ధర్మము నిట్లు నమ్ముచున్నారు.

మూలము — రే జీవ తవ దుహాజం ఇక్ష్మం చియ హరజ్జ శివమయం ధన్యుం ।

ఇయరాంఁ వత్తమంతో మహా కయ్యే మూర ముసి ఓసి ॥

ప్రకరణరత్నాకరము. తా. ౨. వృక్షకథకము ౬౧. సూత్రాంతము. ౩౩

ఓరి జీవుఁడా! ఒక జీవమతమను శ్రీవీరరాగ లాపిత ధర్మమే సంసార సంబంధములగు ఆన్య, ఆరా, మరణాది దుఃఖములు హరించును. కావున తై న మతస్థులైన వారిని సుదేవ సుగురువులని యెఱుఁగుము. ఇతర వీరరాగు లగు ఋషభదేవుఁడు మొదలుకొని మహావీరుని వర్యంతపు వీరరాగ దేవుంకంటె లిన్నులయిన ఆన్య హరిహరబ్రహ్మాది కుదేవతలను తమ కల్యాణార్థము పూజించు జీవులు-మనుజులందఱు-మోసపోయినవారే యనఁదగును. అనఁగా తై నమతస్థ సుదేవులను, గురువులను, సుధర్మమును నేనించక అన్య

కుదేవుండు, కుగురువులను కుదర్శమును నేనించుచివలెన నేమియు చాడము లేదని దీని దావము.

సమీక్షకుడు:— ఇప్పుడు నీరీ చర్చపు స్తరము రెట్టి నింతలతోగూడి యున్నచో వివ్రాంసులు విచారించుదు గాక.

మూలము—అరిహం దేవో నుగురు సుర్పం దమ్మం చ వంచ నవకారో ।

దన్నంబి కయద్వాణం నివంతరం వనవిహాయయస్మి ॥

[ప్రక.చా. ౨. పట్టి ౬౧. పూ. ౧ ౦

అరిహా. దేవేంద్రులచే బూజింపఁబడుచుకు యోగ్యుడు. ఆతని కంటె సుత్తమ పదార్థము మరియొకటిలేదు. ఇట్లు దేవతలకు దేవుఁడయి యోదాయమాను'దగు అరిహంత దేవుఁడు జ్ఞానక్రియావంతుఁడు, శాస్త్రోప దేష్టయు, శుద్ధిఁడు కపాయవంతుఁడు, సమ్యక్త్వవిషయములు గలవాఁడు దయామూరు'డునగు నా శ్రీశ్రీన దేవునిచే రావీతదర్శమే దుర్గరితో'బడు ప్రాణం మద్దరింపఁజేయును. అన్య హరిహరాదుల దర్శము సంపాదము నుండి యుద్ధరింపఁజేయునదికాదు. వంచ అరిహస్తాదులకు పరమేష్ఠి తత్వం బందులకు నమస్కారము దయ, శ్రమ, సమ్యక్త్వజ్ఞానము, దర్శన, చారిత్రం ను నాలుగు పదార్థములు శ్రేష్ఠములు. ఇదియే జై నుల దర్శము.

సమీక్షకుడు:— మనుష్యమాత్రులపైన దయ లేదని యది దయకాని. శ్రమకాని కాదు. జ్ఞానదర్శనములకు మారుగా నజ్ఞానాంధకారములును, చారి త్రకు మాటుగా నుపవాసముండుచు యు మెలయినవిషయమా.

జై నమతముందలి ధర్మప్రకంస :—

మూలము—జిజ స కుణసి తవ తరణం న వరసివ గుణేసి దేసి నో దాణమ్ ।

కా ఇత్తియం న నక్కిసి జం దేవో ఇక్కు అరిహంతో ॥

[ప్రకరణ. చా. ౨. పట్టి. ౬౦ పూ. ౨ ౩

౬ మనుష్యుఁడా: నీవు తపశ్చారిత్రం సలుపఁజాలవేని, సూత్రము లను వరింపలేవేని, ప్రకరణాదులు విచారించనేరవేని, సుపాత్రాదులకు దాన మీయఁజాలవేని; అరాచింపఁ బరుచుకు యోగ్యుడైన అరిహంత దేవుఁడను మగురువునందును, సుదర్శమును జై నమతమునందును, నీవు శ్రద్ధగలవాఁడవగు దువేని. అదియే సర్వో త్తమమును, నీయుద్ధారమునకుఁ గారణమునగును

సమీక్షకుడు:-వయా కమములు మందిలై యున్నను, పక్షపాతమునఁ జక్కుచుచే దయ అదయగాను, సమ లక్షణగాను మారును. దీని ప్రయోజన మేమన, లేవమాత్రులకు దుఃఖము గరిగింపకుండుట యనునది సర్వతా సంద పముకాదు. ఏలయన దుష్టులను చంపించుట (గూఢ దయగా నెంచఁబడును. ఒక దుష్టుని చంపింపకున్న వేలకొలది మనుష్యులకు దుఃఖము గలుగును. కాన నట్టి దయ దయకాదు. మఱి కను కమకాదు. సర్వప్రాణుల దుఃఖమును నశించుటకు, నుం మలవదుటకు, మహాయము జేయుటయే దయ యనఁబడు చున్నది) అది మంచిదే; కాని ఇలము పరియఁగట్టి త్రాగుచు, క్షిప్రజంతువులను గాపాడుట మాత్రమే దయ కాదు. ఇట్టి దయ తై సులమాదియ మాత్రమేయన వలెను. సింధులకన నట్లు వర్తింపనేరదు. ఏమి! మనుష్య మాత్రులపై “చారే మతమువారే కానిండు”-దయ చూపుచు చారం నన్నపాదాదులచే నక్కరించు టయు, అన్యమతస్తులైన విద్వాంసులను గౌరవించుచు చారివేద గౌరవించు టయు, దయకాదా! వీరియందు నిజమైన దయగలదన్న వివేక సారమందరి (ప్రథమము ద్రణము) ౨౦౧ వ పుటలో (సమ్యక్త్వోక్తృత్తి ప్రథరణమున) నేమి వ్రాసియున్నదో జూరుడు. (ఒకటి) “పరమతస్తుని స్తుతి” అతని గుణ కీర్తన పెన్నఁడును చేయఁగూడదు (రెండవది) చారికి ‘సమస్కారము’- వందనము-గూఢ చేయవండు (మూడవది) “అలాసనము” అన్య మత స్తులతో చక్కువగా మాటలాదవలెను. (నల్గవది) “నలంపనము” చారితోఁ బలుమాట్ల ముచ్చటింపఁదగదు. (ఐదవది) “చారి కన్నవస్త్రిమందానము” చారికి దినుత్రాగువస్తువులయిన నీయఁగూడదు. (ఆఱవది) “గందపుష్పాది దానము” అన్యమతప్రతిమాఘాటనమునకై గందపుష్పాదులను నయిత మీయఁ గూడదు. ఇట్టి యాఱు ‘యతనాలను’ “ఈ యారు విడములైన కర్మములను కై నురెన్నఁరును జేయఁగూడదు.

సమీక్షకుడు:-ఇప్పుడీ తై నులు అన్యమతస్తుల మీద నెంత నిర్దయ, ఉచ్చుచ్చి, ద్వేషము గరిగియున్నారో బుద్ధిమంతులే విచారింపవలయును. అన్య మతస్తులయిన మనుష్యులమీద నింత నిర్దయ కలదేని, ఈ తై నులు వయా విహీనులే యనఁబడదగును. ఏలన వమ యంటివారి నేవచేయుట యొకగొప్ప కర్మముకాదు. తమ మతస్తులు తమ యంటి చారివంటివారు. అందువంపనే

వారు వారిసేవ చేయుచున్నారు. అన్యమతస్తుల సేవ చేయుదు. ఇత వారిని దయావంతులని యేలుద్రిమంతుడనంగలరు; ముతురానగర రాజుగారి నమని నామక మంత్రిని జై నమతస్తులు శమవిరోధియని యెఱిగి రంపిచేసిరి. విదక ఆలోచనా (ప్రాయశ్చిత్తము) చేసికొని తుట్టలెరి. యని "వివేకసాము" గంలావ పుటలో వ్రాసియున్నది ఏమి; ఇదికూడ దయాశమల సరింపజేయు కర్మముకాదా; అన్యమతస్తుల మీద, ప్రాణము దీయుచుండు పై రుద్ది మంతు లేని, ఏరంపు దయావంతులమదికు మారుగా హింసకులనుటయే సార్థకము. ఇత సమ్యక్త్యదర్శనాయల లక్షణములు "అర్హత" ప్రవచన సంగ్రహ పర మాగమసాం"మంతు; జెప్పఁబడినవి. సమ్యక్ శ్రద్ధాన, సమ్యక్ దర్శన, జ్ఞాన, దాశీత్రంపు నీ నాడుగు మోక్ష మార్గమునకు సారములు. నీవి చ్యూట్ట యోగ దేవుడు వ్రాసియున్నాడు. ఏ రూపముతో జీవాద్విద్రవ్యము లవస్థితములై యున్నవో అయానముతోనే జీవప్రతిపాదిత గ్రంథానుసారముగ, వివేకమగు నరినివేళాది రహితమైనట్టి శ్రద్ధ-జీనమతము నందుగల ప్రీతి—'సమ్యక్ శ్రద్ధాన'మనియు 'సమ్యక్ దర్శన' మనియు ననఁబడును.

రుద్ధివోక్త రిత్వేష సమ్యక్ శ్రద్ధానమువ్యతే || ప.ద.సం. అర్హత. ర.

జీవోక్త తత్వములందే సమ్యక్ శ్రద్ధనుండఁదగును. అనఁగా మఱి యెందును శ్రద్ధనుండఁదగదనుట.

యథావస్థిత్యానం సంజీపాద్వివరణే వా |

యోగవదోక్త ప్రత్రాహా; సమ్యక్ జ్ఞానం చుచిదితా; || ప.ద.సం. అర్హత. ర.

జీవాది తత్వముల యథార్థమైన దోర, సంజీవముగనో లేక విస్తారము గనో కలుగుటను బుద్ధిమంతులు సమ్యక్ జ్ఞానమందుదు.

సర్వకాల వ్యయోగానం త్యాగ్యురీతమువ్యతే |

కీ ర్తి తదహింసాది ప్రతిలేదేవ సంకలా |

అహింసానున్నతాస్తేయ బ్రహ్మచర్యా పరిగ్రహా; || ప.ద.సం. అర్హత. ర.

సర్వకాల నిండనియుమైన యన్యమతసంబంధత్యాగమే దాశీత్రమనఁబడు చున్నది. అహింసాది లేదమువంస ప్రత మైదువిధములదై యున్నది. ఒకటి: (అహింసా) ప్రాణిమాత్రులఁ జంపకుండుట. రెండవది: (నూన్యత) మరుర రాషటముఁజేయుట. మూడవది: (అస్తేయ) దొంగిరింపకుండుట. నాల్గవది:

(బ్రహ్మచర్య) ఉపవేంద్రియ సంయమము. ఐదువది: (అపరిగ్రహ:) అన్ని వస్తువులు దృశించుట.. ఇందు పెక్కు మంచిమాటలు కలవు: అవి యెవ్వ యనగా, హింస, స్త్రీయుము మొదలగు నిందితములైన కర్మముల దృశించుట మంచిదే కాని పరమేశ్వరుని నిందించుట మొదలు గాగల దోషములతోఁ గూడి యందరి యీ మంచిమాటలను దోషయుక్తము లయిపోయినవి. ఏమన నన్య హరిహరాదుల కర్మము సంసారమునం దుద్ధరింపఁజేయునది కాదని ప్రతమ మాత్రమున వ్రాయఁబడి యున్నది. ఏమి? ఇదియొక చిన్న నిందయా? వారి గ్రంథముల నవరోకించుటవలన నిద్యయు, కర్మమును బూర్ణముగాఁ బ్రకటి మగుచుండఁగా, వానిచెద్ద వనుటయు, పైఁజెప్పఁబడిన మహా అనంతవములగు మాటల నుడువు తమ తీర్థంకరుల స్తోత్రముచేయుటయుఁ గేవలము దురాగ్రహ మవియే చెప్పఁబోవును, ఇత త్రైనులు దారిత్ర వొనిర్బుటకుఁగాని, చదువు టకుఁగాని, దానమిచ్చుటకుఁగాని సామర్థ్యము లేనివారై యున్నను తై నమతము మాత్రము సత్యమయినదట. ఏమి? ఏతన్మాత్రతనముచేత వారు ఉత్తము లగుదురా? అత్యవతములందరి శ్రేష్ఠులుకూడ నశ్రేష్ఠులగుదురా? ఇట్టి మాటల నుడువుమనుష్యులను త్రాఁతునియు, తాల బుద్ధిగలవారనియు ననక నిత రేమనవచ్చును? దీనివలన వీరిఆచార్యులు స్వాత్మంయి యుండిరనియు, విద్యాం సులు కాకుండిరనియు విడితమగు చున్నది. ఏలయన నందరిని నిందింపకున్న నిట్టి యబద్ధిపు మాటలయం దెవఁడును జిక్కుకనే యుండును. మరి వారి ప్రయో జనమును నెఱవేరక పోవును. చూడుడు: దీనివలన తై నులమతము ముంచివేయు నదనియు, వేదమత మందరిని కరింపఁజేయునదనియు సిద్ధమగుచున్నది. ఇత హరి హరాది దేవతలు మదేవతలనియు వీరి ఋషభదేవాదులందఱు కుదేవత లనియు, నితరులన్న వారి కటులే చెద్దగా? దోచదా? ఇతను వీరి ఆచార్యు లయు, అనుచరులయు పౌరణికులు గమనింపుడు:-

మాంము:—జిజ్ఞాసల ఆరా భంగం. ఉమగ్గ ఉస్తుత రేవ దేవతః

ఆరా భంగే పావం తా జిజ్ఞాసయ దుక్కరంధచ్చుమ్ :

ప్రకర. తా. ౨. ౨౨. ౧౧. మా. ౧౧

ఉన్నార్గ ఉత్పత్తిములను రేఖమాత్రము చూపుచి వలనను, తన వరుల-వీరరాగ తీర్థంకరులయొక్క భంగము కలుగును కాన నది దుఃఖము

పరు హేతువగు పాపము, తనోళ్ళయితే జెప్పబడిన సమ్యక్త్వాది రహ్యమును గ్రహించుట దుష్కీరికరితము. కాబట్టి తనలెల్లడు తంగము కలుగనట్లు నడచుకొనవలెను.

సమీక్షకుఁడు:— తననోటితో తన్నుఁ దాదొంగయొంటియట, తన రహ్యమే గొప్పదనుచు నితరుల నింగజేయుచుండును. మూర్ఖత్వముగాన మఱియే మగును. ఏమన నితర విద్వాంసులెవనిదొంగయొంటిలో నానిగూర్చి ప్రశంస చేయుట నమంజనమే. దొంగలుకూడ, తననోటితో దమప్రశంస చేసికొను చున్నను వారు ప్రశంసనీయులు రాగంరా? ఓరి సంగతులు నిట్టివే యనుట స్పష్టము.

మామమ:— అహుగుణవిష్టా పిం ది యిట్లరానీ తనా విము త్రహ్యః.

అహ పర మణి తత్త్వ విహు విగూఢో రోపి॥

ప్రకర. రా. ౩. పట్టి. పా. ౧౮.

విషమగం జన్మమందున్న మణి త్యనింపదగినదై యున్నట్లు తైస మరిమందు లేనివాఁ డెంతగొప్ప రహ్యమృదు, పండితుఁడు నయనీ సతనిఁ ద్యనించుటయే తై నుం టుచితము.

సమీక్షకుఁడు:— యారుఁడు: ఇది యెంత గొప్ప హేతుపాటు; వీరి శిష్యులను, అచార్యులను విద్వాంసులే యైయున్న విద్వాంసుల; బ్రేమించి యుండెడివారు. వీరి శిర్షంకటలే యవిద్వాంసులయి యున్నప్పుడు విద్వాంసుల నెందులకు మన్నింతురు; మఱిలోగాని దూశిలోగాని వదిన నువర్ణము నెవఁడయినో ద్యక్షించినా ఇంతటి పక్షపాతముకలవారు, హేతులు, దురా గ్రహాలు, విద్యావిహీనులు సగువాట తై నులు తప్ప మఱి యెవ్వరు సుందఁ డోరనియే దీనివల్ల సిద్ధమగుచున్నది.

మామమ:— అతనయ పాపియపాప రహిత వస్త్వే ను తోడి పాప రయా.

న తం ది ముద్ధ రహ్య రహ్నా కిదిపాప వస్త్వేను॥

ప్రకర. రా. ౩. పట్టి. పా. ౨౯॥

అన్య చర్చనముల సంగీతరించు కురింగుల- తైనమతవిరోధులగు వారి విర్యసముగూడ తై నులు చేయుటానట.

సమీక్షకుఁడు:— ఇది యెంతటి హేతుకత్వపు మాటయో బుద్ధిమంతులు కనుకొనవలెను. వాస్తవమున నెవని సుతము సర్వమో యతఁడెవనిని

తయఃపదయః, వీరి ఆవాత్మలు తమమతము తపోలంబిృతమైనదనియు, నితరులకుఁ జెప్పిన బండింపఁబడుననియు నెఱిగియుండిరి. కాన నందఱిని నిందించుచు మూర్ఖజనులను తమవలతోఁ జిక్కించుకొనుచని వ్రాసియున్నాడు
 మాంము:—నామఁపి నిన్న ఆశుహం జేసి నివితాడ మిచ్చ వచ్చాఁడు.
 తెనిం ఆజునంగాడి రమ్మిణివి హోజ పావ మతః

[వకర.తా.౨.పద్య.మూ.౨౭౩]

తై నరర్కమునకు విరుద్ధములయిన ధర్మములన్నియు మనుష్యులను పాపాత్ములఁజేయున నయియున్నయవి. కాన నెవరును నన్యధర్మమును స్వీకరింపఁ జేవరి తై నరర్కమును స్వీకరించుటయే శ్రేష్ఠము.

సమీక్షకుఁడు:— నందరితో వైరము-విరోధము, గణాగణేయుచు నింద, ఈర్ష్య, మొదలగు దుష్కర్మరూపపాపగరమున ముంచివేయున దీ తై నమతమనియే దీనిచే విద్వదుగుచున్నది. తై నులు సర్వజన నిందకులయినట్లు అన్యమతస్తు లెవరును మహానిందకులు, అధర్ములునుకాదు. ఓకవైపు మండి యంచజను నిందించుటయు మఱి తమ్ముతాము అతిగా పొగడుకొనుటయు శత్రులైన మనుష్యుల వసులే కాని వేరు కాదు. వివేకము గలవారు “ఎవరేమతస్తులే కానిండు” మంచివారిని మంచివారనియు, తెద్దవారిని చెద్దవారనియు నందురు

మాంము:—హోహో గురుల ఆకర్షణం పొంది న హా అర్చితస్య పుక్కరిమో!

తహా జిణ వయద తహా సుగురు పావయా తహా ఇయ ఆకర్షణం ||

[వకర.తా.౨.పద్య.మూ.౨౭౪]

సర్వజ్ఞరాషిఠములగు జనవచనములు, తై నుల సుగురువులు తై న ధర్మము నెక్కడ, తద్విరోధులయిన కుగురువులు, అన్యమార్గోపదేశకులెక్కడః అనుగా మాకు సుగురువులు, సుదేవతలు, సుధర్మములు గంపు. అన్యంకు సుదేవతలు, కుగురువులు, కుధర్మములు గలవు.

సమీక్షకుఁడు:— ఈవార్త రేఁగుఁబండ్ల నమ్ముకొని బ్రతుకు నీరప్తి విషయమువలె నున్నది. అది తన పుల్లని రేఁగుఁబండ్లను తియ్యనివనియు, నితరుల తియ్యనిపండ్లను పుల్లనివనియు, అవి మంచివిగావనియు ననునటులే యీ తై నుల సంగతులును కలవు. వీరు తమకంటె లిన్నులగు మతస్థులనేవలె నొనర్చుటను గొప్ప యకార్యముగా-పాపముగా-తాపించుచున్నారు.

మాంతు:—సర్వో జ్యేష్ఠం మరణం కుగురు ఆంశాః దేవిమరణాః.

తో వరిసవ్యం గహియం మా కుగురుపేతం దధమ్.

[చక్ర.౯౨ మా.౨౦౦]

సర్వముగంటరి మణినిగూడ ద్యజించుట యచితమని మొదటి ప్రాయశ్చిత్తాది, అటులే యన్యమార్గలందరి శ్రేష్ఠులు. దరాత్ములనగు పురుషులగూడ ద్యజింపవలెను. ఇంకను దీనికంటె సరికముగ నన్యమతముల నిండించుచున్నారు. ఎట్లైన తై నపరమునకు తిన్నులగు వారందఱు కుగురు పులు-వారు సర్వములంటెను దెద్దవారు-వారి దర్శనముకాని, నేవకాని, సాంగ త్యముగాని యొప్పుదును చేయఁగూడదు. ఏమన సర్వముతో సహవాసము చేయుటవలన నొకప్పుడు మరణమే కలుగును. అట్లే యన్యమార్గలయిన దుష్టగురువుల సాంగత్యముచే ననేక పర్యాయములు జన్మమరణముల నొంద వలసివచ్చును కాన నో కద్రా! ఆన్యమార్గలగు దుష్టగురువుల దగ్గఱను విలువ కుము. ఏంయన నీవు కొంతమైన నన్యమార్గల నేవజేసితివా. దుఃఖమునఁ బడుచువు.

సమీక్షకుడు:—చూచుడు. తై నుంవంటి కరిసులు, బ్రాంతులు, దేవులు, విందకులు, సన్మార్గమును మఱచినవారు నన్యమతస్థు లెవ్వరు నుండదు ఆన్య మతవింద, దమప్రళంసయు జేయకున్న, తమకు నేవయు, శ్రద్ధిష్ఠయు గలుగునని వా రాలోచించి యుండురు. కాని ఇది వారి దౌర్భాగ్యమనియే చెప్పవచ్చును. ఏంయన నుత్తమవిద్వాంసుల నేవాసాంగత్యములు చేయకుండు సంకపము, వీరికి యత్యర్థమైన జ్ఞానమును, నత్యరథ్య ప్రా ప్తియు నంపద డుండును. కాన విద్యా విప్రులములయిన మిథ్యావిషయములు త్యజించి నేద మందుఁ జెప్పఁబడినట్టి సత్యములైన మాటలు గ్రహించుట తై నుం కుచి తము; తథా శ్రేయస్కరము నయియున్నయది.

మాంతు:—కిం తదమో కిం కరిమో కాః హయాసాః దిభ్య దుక్లాంః.

తే దంపితం దింగం తివంతి న రయన్మి ముద్ధ.౭౭౦౦

[చక్ర.౯౨.౨.౨౨౨ మా.౨౦౦]

ఎవని యతులరయాశ నష్టమైపోయినదో, ఎవఁడు దురాగ్రహుఁడు, చెడుకార్యములొనర్చుచుండతివకురుఁడును, దుష్టుఁడును, దోషయుక్తుఁడునై

యన్నాఁదో యట్టివరువున కేమిచెప్పవలెను; ఏమిచేయ నగును; ఏమన, నువ
కారముచేసిన వానికి మాయగా వాఁడవకారమే చేయును. ఎట్లన, నొకఁడుదయఁ
బూని స్రుద్దీసింహామునకు కన్నులిచ్చిన నది వానినే తివివేయనన్నట్లు దుష్ట
గురువులకు-అన్యమాధ్యుల కుపకార మొనరించుచు, తన్నుఁదాను నశింపఁ జేసి
కొనుటయే యైయున్నది. కాఁబట్టి వారినుండి సదా దూరముగ నుండఁదగును.

సమీక్షకుఁడు:- తైనుదు రంఁచుచున్నదే అన్యమకస్తులుకూడఁ దరఁతు
లేని తైనుం తెతంటి దుర్లభ సంప్రాప్తమగును; మఱి వారల తెవయను నేవిర
మైన యుపకారమును జేయకున్న, వారి యనేక కార్యములు నష్టమై, వారికెంత
దుఃఖము కలుగవచ్చును; అప్రకారమే తైను లిన్సుంధిషయమై యేం విర
రించదు :

మాఁము:—ఇహ జహ తుట్టె రమో జహ జహ దువాణ హోజ లజ శరతి

నమద్ధిర్థి జియాణం తహతహ శర్లనజి నమ త్తం :

[వకర.తా.౨.పట్టి.పా.౪౨

దర్శనభృష్ట, విహ్వల, పానర్పా, ఉసన్నా, కుసీరియాదుంకును. అవ్య
దర్శిని, తిద్రండి, పరివ్రాజక విప్రాదిక దుష్టులకున్ను సత్కార పూజాదులందు
సంతకా నమ్యుల్ దృష్టి జీవులకు నమ త్త్వము విశేషముగ ప్రకాశితమగును.
ఇది గొప్ప యాశ్చర్యము.

సమీక్షకుఁడు:- ఇప్పుడు చూడుఁడు; ఈ తైనులనుమించిన ఈర్ష్యా
ద్వేష వైరబుద్ధులు గలవా డన్యుఁ దెవఁయిన నుండువా; అన్యమకములందును
ఈర్ష్యాద్వేషములు గలవు. కాని యీతైనులందున్నంతటి పెండును లేవు. మఱి
ద్వేషమే పాపమునకుమూలముగానతైనులయందుపాపావరణమేంలేకపోవును.

మాఁము:—సంగోవి తాణ అహితి తేని రహ్మాజి తే మువ్వంకి;

ముత్తూణ దోర నంగం కరంతి తే దోరియం పావా;

[వకర.తా.౨.పట్టి.పా.౫౫

మూర్ఖజనులు దొంగల సహవాసమందుండుటచే నానికాచ్యేదనాది దం
దవలకు తయరవఁగట్లు తై నమతేకరములగు దొంగమతములందుండెను జమలు
తమ కుతమునకు రయవదరనియే దీని ముఖ్యరావము.

సమీక్షకుడు:- మనుష్యుడు తరుచుగా దనవలెనే యితరులను గూడ భావించును; అన్యమతము లన్నియు, తైసులది సాహసారీ మతమనియు ననుచు సత్యము కాగదా; మనుష్యుని యందు మిక్కిలి అజ్ఞానమీను, దుష్టసహ వాసముచే బ్రష్టబుద్ధియు నుండునంతవఱ కతః దీరరులతో నతీర్వాద్యేషాది దుష్టత్వముల నొనర్చక మానడు. ఈ తై నమతమునందు పరమతద్యేవ మున్నట్లు మఱి యేమత ముండునులేదు.

మాంము:- ఇచ్చి కనుమాపినంతకా వచ్చుం చోమంది పాప నవమిది.

పూరితి తంది సర్థా హా హిరా వీయతాయస్స॥

(మః.కా.౨.౨౪౩, మా.౩౬)

పూర్వసూత్రమునఁ జెప్పఁబడినట్లు (మిత్యాత్మి) తై నమతవిముఖులగువారందఱును మిత్యాత్ములు, కాముమాత్రమే సమ్యక్త్వము, అనఁగా నితరులందఱు పాపాత్ములు తై సులందఱును పుణ్యాత్ములే. కావున నెవఁడు మిత్యాత్ముల యందును స్థావించునో వాఁడు పాపాత్ముఁడే.

సమీక్షకుడు:- అన్యుల తీర్థస్థానములందుఁ బ్రముఖములయి యున్న, కాముండా, కాళికా, జ్వాలామ్రములుల యెదురుఁజరుపఁబడు పాపనవమి, దుర్గా నవమి తీతుల మున్నగునవన్నియు చెడ్డవై యున్నట్లులే మీపజ్ఞానజ్ఞాది ప్రతములు చెడ్డవికావా? వానివలన, మహాకష్టము కలుగుదున్నది. ఇది వామ మార్గం రీతిలను లండన చేయుచు యుక్తమే కాని మీరు సమ్ముతున్న కానన దేవీ, మొదలగు వానిగూడ లండన చేసియున్న మీరై యుండెడిది. “మా దేవి హింసకరాలు కా” దందులేని, అదియునబద్ధమే, ఏలయన కాననదేవి ఒకపురుషుని నేత్రములు, మేఘనేత్రములు దీసికొని యుండెను. ఇతవామె రాక్షసియు, దుర్గా కాళికాదులకు సొంత సోదరియు నేరి గాకయుండును; మఱి తమ పర్వ కాళాది ప్రతములను శ్రేష్ఠములనియు నవమిమున్నగు ప్రతములను నికృష్టములనియు ననుచు మౌఢ్యము, ఏలయన నితరుల ఉపవాసాది ప్రతముల నిందింపఁబడుచు, దమ ఉపవాసాదుల గూర్చి పొగడుకొనుటయు మూర్ఖత్వపు మాటయే సత్యభావగాది ప్రతములాదరించుటమాత్రము సర్వహితకరము. కాఁబట్టి తైను యగాది యన్యులుగాని యొనర్చెరు నుపవాసములు సత్యములు కావు.

మూలము:—నేపాద, లంఠియాదయ మాహాద యంబాద అరకనిరకాదం ।

రక్త రవ కల్పాదం వియాదం అంతి రూశేదం ॥

(ప్రక. రా. ౨. పద్మ. పూ. ౨౨ ॥

ఎవడు వేళ్ళులకును, చాచులకును, తట్టులు మున్నగువారికిని, బ్రాహ్మణులకును, యజ్ఞులకును గణేశాదులకును మిత్యాదృష్టికరం దేవీ దేవతాదులకును తక్కువో వాని నెవరంగీకరింతుకో వారందఱు ముంచివేయవారు. ముదుగు వారు నై యున్నారనుటయే దీని ముఖ్యలిప్రాయము. ఏమన, వారి నుండియే తామన్ని వస్తువులు పొందఁగోరుదు వీరరాగ భక్తులనుండి రూర మైయుండుదు.

నమీశకుఁడు:—అన్యమార్గం దేవతలను మిత్ర యనుచియు, తమ దేవతలను నత్యధుని చెప్పుటయు తేవం పక్షపాతమైన మాటయే. వామ మార్గం దేవమున్నగు వానిని విషేరించుచున్నారు. కాని, బ్రాహ్మణినవ్యత్యమం దలి ౪౬ వ షుటలో "కాననదేవి రాత్రియందు లోకనము చేసినందుం కొక భక్తునిని చెంపమీదఁ గొట్టెననియు, వాని కన్నును దీసివేసెననియు మరల వానికి మారుగా మేఱతర్జునులను దీసి ఆ మనుష్యునికిఁ బెట్టె" ననియు వ్రాయఁబడియున్నది. ఈ దేవిని హింసరులాని యంగీకరింపదేం; రత్నపార వ్రథమరాగమున ౬౦వ షుటలో నేమివ్రాసియున్నదో చూడుఁడు: మరువదేవి పవీతులకు కలావిగ్రహమై సహాయ మొనరించుచుండెనట. ఈమెను గూడ నటులే యేం యంగీకరింపదు:

మూలము:—నీసోపి అదదే జాతి బాదో అదదే ఇ కిం గడవిద్ధి ।

అది మివ్వరక జాతి గుణేషు తహ మచ్చరం పహా ॥

(ప్రక. రా. ౨. పద్మ. పూ. ౨౩ ॥

జై నమత విరోధులగు, మిత్యాత్ములగు, మిత్యాదర్శము గల వారేం అన్నించినో, అన్నించినా, ఏం వృద్ధిబొందిరోకద; అనగా, దర్శనమే నష్టమై పోయిన మేలయి యుండెడిది:

నమీశకుఁడు:— చూడుడు. వీరి వీరరాగభాషణ దయా రత్నములు. ఇతర మతస్థులు తీవ్రించియుండుటనుగూడ ఆంగీకరింపవు. వీరి రయా రత్నమునునది తేవంము మాటమాత్రమే యగును. రయా రత్నమున్నదన్న నది తీవ్రతీవ్రం

కొలుపు, వక్రపుంకొలుపు నున్నదేకాని తై నమక విన్నులగు మనుష్యులకొల
తెంకమాత్రమును రాదు.

మూలము:—మిథి మగ్గి జాయా మహిం గచ్చుర్తి మర్త మగ్గంబు ।

తే ప్పెరి అమగ్గ జాయా మగ్గి గచ్చుంరి తే రుయ్యం ॥

(ప్రతి.రా.౨. పద్య.మొ.౨౩)

తై నకులమునః బుట్టినవారు ముక్తినిొందిన నాశ్వర్యము కాదుగాని
తై నభిన్నకులమునః బుట్టిన మిథ్యాత్ములగు నన్యమార్గులు ముక్తినిొందుదు
రనుచు కడు నాశ్వర్యమనియే వీని ముఖ్యలిప్తాయము. అసాగ తై న మన
స్సులే ముక్తినిొందుదురు. అన్యులెవరును ముక్తినిొందరు. కాన తై నమతము
సంగీకరింపనివారు సతతముగామురించి పరితార్తము.

సమీక్షకుడు:—ఏమిఁతై నమతమునందు దుష్టుఁడుగాని, సరకగాముఁడు
గాని యొకఁడూ నుండఁడా. అందఱును ముక్తినిొందుదురా. అన్యులెవ్వరును
ముక్తినిొందరా. ఇది యున్నత్రాతాపము కాక మఱియే మగును. అమాయకుల
తప్ప నిట్టిమాటల నెవరంగీకరింపఁగలరు.

మూలము:—శిర్పయ రాజం పుల పచ్చుత్త గుడాం కాచిడి రణయా ।

సావియ డర్యత్తయరీ శిటి పమయే కేపియా పుల ॥

(ప్రతి.రాగ. ౨. పద్య.మొ.౨౦)

ఒక ఉపమాన్యరూపాజనమే సారము. ఏతద్విన్నుమార్గుల ముక్తిరూపనమ
సారవంతము. అట్లే ఉపమాన్యమందరి యాత్మలఁ దొలించువాడే తత్వజ్ఞుని.
వానిఁ దొలించనివాడు తత్వజ్ఞుని కాదు.

సమీక్షకుడు:—మేలయ్యా మేలు! ఏమి చెప్పవలెను! నైష్ఠవాదుల
మూర్ఖులవలె మీ మూర్ఖులును పాపాదాని జడవద్యములతో, జేయఁబడినవి
కావా: మీ మూర్తిరూపన మెట్లు మిశ్నయై యున్నదో యటులే నైష్ఠవాదుల
మూర్తిరూపనము కూడ మిశ్నయే. మీరు తత్వజ్ఞులనుకొనుచు నన్యులను తత్వ
జ్ఞులుకావని చెప్పుచుండుటవలన మీ మతమందు తత్వజ్ఞులమే లేదని విచిత
మగుచున్నది.

మూలము:—శిరి అదాపి రమ్మ అదా రహితం పురం అహమత్తి ।

శియ మడే శిరియ తత్తం శిరి అదాపి నులహం రమ్మయి ॥

(ప్రతి.రా.౨. పద్య.మొ. ౨౨)

జనరేవుని యాజ్ఞాయె దయాశమాది రూపమైన ధర్మము. దానివలన
రిన్నమగునాజ్ఞలన్నియు నధర్మములు.

సమీక్షకుడు:- ఇది యెంత గొప్ప యన్యాయము : జై నమతమునకు
రిన్నుఁడుగానున్న పురుషుఁడెవ్వఁడును సర్వవాదయు ధర్మాత్ముఁడును లేనే
లేదా : ఏమి : అందరి ధర్మాత్ములనుగూడ మన్నింపగూడదా : జై నమతస్థ
మనుష్యుల ముఖిహ్వలు రోలువికాక యితరులవే రోలువై యున్న నిది సంగ
తమగుటచేడిది. కాన తమ నోటితో, దమ మతగ్రంథములను, దమ వచన
ములను, తమ సాదువులు మొదలగువారలను గొనియాడుటయం దీజై నులు
బట్టురాజులకుఁ జెప్పెన్న రనియె చెల్లమగుచున్నది.

మూలము:-—పన్నెది నావయా తిని జేసిం దురకాణ సంరథం కాణం

ధర్మాణ జణా హరిహర రిద్ధి నమద్ధిని తిక్తాసం ||

[పద్యం. ౧౦౦౦. పద్యము. ౧౦౦౦]

దీని ముఖ్యభావార్థము మేమన, హరిహరాదిదేవతల విదూరియనునది
నరక హేతువయి యున్నది. దానిఁజూచి జై నుల రోమములు గగ్గురుపా లూండు
చున్నవి. రాజాజ్ఞాదంగము చేసినమనుష్యులు మరణపర్యంతము దుఃఖమును
బొందునట్లే జినేంద్రాజ్ఞాదంగము చేసినవాఁ డేం జన్మమరణ రూపదుఃఖముల
బొందకుండును :

సమీక్షకుడు:- జై నులయారాధ్యులం మానసికవృత్తులను, కవటా
దంబర యుక్తములగు జాహ్యులీలలను చూడుదు ఇప్పుడు వీరి యాంతరిక
విషయమును బయల్పడినదికద వీరు హరిహరారులు - వారి యపాసకుల
యైశ్వర్యమును, వృద్ధిని జూడఁజాలరు. ఇతరులకు వృద్ధియేం కరిగెననియె
కాజోలు వీరి రోమములు గగుర్పొ డుచున్నవి. ఇతరుల ఐశ్వర్యమంత
తమకు లింపి వారు దరిద్రులయిపోయిన దాగుగ నుండురనియె పిద తఱ
చుగాఁ గోరుచుండవచ్చును. ఈజై నులు రాజకీయ విషయమునందు కరు
రియ్యని మాటలాడువారు. మిత్యావారు, విజికివారు నై యున్నందుననే
రాజాజ్ఞా దృష్టాంతము విచ్చియున్నారు. ఏమి : రాజు మిత్యల మాలినయిత
మంగికరింపవలయునా : కాన జై నులను మించిన ఈర్ష్యాద్వేషములు గలవా
రికలు దెవ్వఁడు నుండఁ తమట స్పష్టము.

మాంము:—తో దేవి సుర్వ భక్తుం సో వరమప్రాప్తయమ్మి నహం అహో

కిం కష్టమృదుని నరిసో ఇయం తయా హోతి కథయాని :

(వక. చా. ౨. పష్టి. మా. ౧౦౧)

తై నదర్శమునకువిరోధులగువారుమూర్ఖులు. జినేంద్రదాషితదర్శనదేశ కులగు సాధువులుగాని, గృహస్థులుగాని, గ్రంథవర్తలుగాని, తీర్థంకరులకుఁ దుల్యతే. వారికిఁ దుల్యతెవఁడును లేదు.

సమీక్షకుఁడు:— బిరా: తై నులు జాలబుద్ధిగలవారు గాకున్న నిట్టి మాదిరి నెందు కంగీకరించియుండుదు: వేళ్యతన స్తుతియేకాని అన్యుల స్తుతి గానదన్నట్లు ఈ విషయము గోదరమగుచున్నది.

మాంము:—తే అనుదల గుణ రోహితే కహల పుహాంహ్నిం చితుద్వా :

అహతే విహ్నిమ ముద్వా తావిస అమలథ తుల్యం :

(వక. చా. ౨. పష్టి. మా. ౧౦౨)

జినేంద్రదేవుని. తదుక్తసిద్ధాంతములను, జినమతోపదేశకులను, త్యజించుచి తై నుం కుచితముకాదు.

సమీక్షకుఁడు:— ఇది తై నుం హతమును, పక్షపాతమును, అవిద్యా వంతును బ్రకటించునది గాక మరేమగును: కాబట్టి తై నులని కొన్ని మాదిరి దప్ప దక్కినవన్నియు త్యక్తవ్యములే. కొంచెము బుద్ధిగలవాఁ దై నను, తై నుం దేవతలను జూచినచో సిద్ధాంత గ్రంథములను వినినచో ఉపదేశకులను గూర్చి విచారించినచో విస్మయదేహముగ నప్పుడే త్యజించును.

మాంము:—వయతే వి సుగుణు ణివర్ణ హస్య తేసిం స ఉర్లనజ వత్సుం :

అహ కహ దిమదే తేయం ఉలలం హంజ అంతరం :

(వక. చా. ౨. పష్టి. మా. ౧౦౩)

జినవచనానుసారముగ బ్రవర్తించువారు పూజ్యులు. తద్విరుద్ధముగ వర్తించువారు అపూజ్యులు. కాన తై నగురువులనే నమ్మవలెను. కాని అన్య మార్గం నమ్మవండు.

సమీక్షకుఁడు:— తై నులు జ్ఞానహీనులగువారిని వరువులతో నమాన మైన కిష్కలుగాఁ జేసి కట్టదిట్టము లేర్పఱచుకొనియుండకున్నచో వారు వీరి వంధో: తిక్కక దాము ముక్తికొఱకు పురుషార్థము చేసి తమ జన్మములు వసంతు: తేనికొనియుండెడివారు. మఱిమిమ్ముం నెవరయిన కుమార్గులనియు.

దుష్టగురువులనియు, దుష్కాత్మ్యులనియు, దురువదేశములనియు నన్న మీరెంత దుఃఖము కలుగును; అటులే మీరు నితరులకు దుఃఖదాయకులయి యున్నారు. కాన మీమతముం దసారములైన సంగతులన్నియో విండియున్నవి.

మూలము—తిహా అది జడం మరంతం నదూది విఅంతి తే న అప్పాణం.

వివరమున పాఠ దీర్ఘిభవత్తడం కాడం.

[ప్రక. తా. ౨ పట్టి. సూ. ౧౦౯౩]

మృతినొందునంతటి దుఃఖము సంప్రాప్తమైనను తైనులు కృషి, వ్యాపారము మున్నగుకార్యములు చేయఁగూడదు. ఏలయన నీకార్యములే సరకమునఁ బడవేయును.

సమీక్షకుఁడు:—అటులేయైన “మీరు వ్యాపారాది కార్యముల నేం చేయచున్నారు; ఈకార్యములను విరువరెందులకు; విరుతులేని మీ కరీర పాలనము పోషణము నెట్లు జరుగును; ఇక మీ మూల వినియోదఱును వికరి పెట్టినచో మీరేమి తివి జీవించురని తైనుల నడుగవలెను ఇట్టి అత్యాచారమైయున్న యవదేశము చేయుట సర్వతా వ్యర్థము. పాపము వారేమి చేయదురు; విద్యాసభ్యంగములు లభింపనందున మనస్సునకు వచ్చినట్లు వదిలి యున్నారు.

మూలము—తఖయా హమాది అహమా కారం రహియా అనాది గవ్యేతి.

తే జంవంతి ఉమత్తం తేపిం దిద్ధిచ్చ వంతిచ్చం.

[ప్రక. తా. ౨, పట్టి. ౧౦౯౧]

తై నాగమములకు విరుద్ధములయిన కాస్త్రముల నొప్పుకొనువారు అర మాములు; ఏదేని ప్రయోజనముకూడ సిద్ధింపనున్నను తైనమతమునకు విరుద్ధముగ తిప్పఁగూడదు; నమ్మనుకూడదు. ఉతానాథ ప్రయోజనము నెఱ చేరుచున్నను, అన్యమతమును త్యజింపవలయును.

సమీక్షకుఁడు:—మీ మూలపురుషులు మొదలుకొని నేటివఱకెందఱు కాగురువులయిరో నున్నారో వారు అన్యమతముల దీక్షించిదప్ప మరొక దేమియు నురువలేదు. నురువఁటోరు. ఇక నెక్కడ తమ ప్రయోజనము నెఱవేఱునని దలచుచున్నారో యక్కడ నీ తైనులు శిష్యులకును శిష్యులయి పోవుచున్నారు. ఇట్టి వ్యర్థాలాపములు వ్రాయుటకుఁ గొంచెమైన లబ్ధ కలుగక పోవుట కదు కోరవలయును.

మూలము—౧౦ మీ కిదియై జీత మిదియై ఉత్పత్త ప దేవ ౧౬ :

పాగర కోదా కోడిం హిందెల లక్ష నేను రవ రక్ష :

(ప్రక. లా. ౨. పృష్ఠ. హ. ౧౨౨.)

ఎవరేని తై నసాదువులమందును దర్శముకలదు; మాయందును అన్యం
యందును దర్శము కలదు అని చెప్పిన నతడు కోల్లికొంది సంవర్సరముం
వలకు నరకమనుదలింది నీరజస్వమునే పొందుచున్నాడు.

నమిక్షితుఁడు:- రోలే! రో! ఓ విద్యాశత్రువులాదా! మీరు మీ మిశ్కా
వచనముం నెవరును బడింపకుండురనియే రాఁబోలు ఇట్టి రయంకరములయిన
వచనములు వ్రాసియున్నారు. కాని అది యనంతవచనము. మీరు నేవలము లేని
పోని నిందలు చేయుచు నన్యమతములతో విరోధము బాసుటకే సంసిద్ధులై
యండి. తమప్రయోజనముల నెఱవేర్చుకొనుటయే మోహన భోగమునుకొని
యున్నారు గదా! ఇక మీరెంతవరకు బోడింపవలెను :

మూలము—మారే కిరణం దూర ద్వి సాహసం తపా వరాహదా దూరే :

శివదమ్మ నిర్వహణం ఏ కిరణదుకలాని విరోధము :

(ప్రక. లా. ౨. పృష్ఠ. హ. ౧౨౩.)

ఏ మనుష్యునివల్ల తై నదర్శానుష్ఠాన మేమియుఁ గానేరకపోయినను
తై న దర్శమే నత్యమేదియు, నన్యదర్శమేదియు నత్యమకాదనియు. వింత
మాత్రము శ్రద్ధకలవాడయి యున్న నతడు దుఃఖముల నుండి తరించు
చున్నాడు.

నమిక్షితుఁడు:- ఏది! మూర్ఖులను తమ మతమును వలలోఁబెట్కించు
కొనుట కింతకంటె నధికమేముందును; ఏలయన ఇందులేని తర్కముచేయ
చలసింప జవిలే; ముక్తికలుగనే కలుగునను నింతటి పామరమతము నేరొక
టందువా :

మూలము—తదయో హోహి ఏవసో జియో మగుహం హియేమూలమ్మి :

ఉత్పత్త ప విని లవ రహితి నిమిక్షితు శివదమ్మం :

(ప్రక. లా. ౨. పృష్ఠ. హ. ౧౨౪.)

నేను మనుష్యుఁడనయినచో ఓనాగమములను, తై నం శాస్త్రములనే
విందును, కాని ఉత్పాతములను, అన్యమత గ్రంథముల నెప్పుడు వినను; అని
కోరుచును ఆ ఆకలితోనే దుఃఖపాగమునుండి తరించు చున్నాడు.

సమీక్షకుడు:- ఈ మాటగూడ నమాయకులను తీర్చిదిద్దుచున్నది కల్పించియున్నారు. ఏమన వైశిష్ట్యమున కోరికతో నిర్మితి దుఃఖాగరము నుండియైన తరింపనేరదు. ఆర్థేష్టావ్యవస్థమందలి నందిత పాపముం దుఃఖ రూపరమునుగూడ కొందవలసియే వచ్చును. ఇట్లనిర్వములైన వివాదముల ములగు విషయముల వ్రాయకపోయిన, వేదాదికాత్తములఁ జూచియో, వినియో సత్కానత్యముం దెలిసికొని యవిచ్ఛతోఁ గూడిన వీరి కపోతవృత్త గ్రంథములుఁ వారు త్యజించియుండురు. కాని వీరివివాదములను నిగించివట్టి తమ వలతోఁ జిక్కించుకొనియున్నారు. దీనినుండి నర్వాంగత్యమునం బుట్టియెఱుఁ దెవఁడో విడివడవచ్చునేకాని మండలుద్దిగలవారు విడివడుట నడుచు స్వము.

మాంను—అష్టా తిథేహం తిథ్యం మయి వచనానం విహేహయం తస్య ।

తాయశ్చ వినుర్వ దోహ తితి అథా వాహగ్రాక్షః ॥

(వక. త. ౨. పట్టి. సూ. ౧౩౮౩)

జినాద్యులందఁ జెప్పఁజదివిన మాత్ర, నిరుక్తి, పృక్తి, రాష్ట్ర చూడ్డం నొప్పుకొనుచారే కర వ్యవహారములను, దుష్పహ వ్యవహారముం నొనర్చుచు దాత్రిత్రయప్రయ సుఖములను తొందుచున్నారు. అన్యమత గ్రంథముం వచరొకించుటవలనఁ కొందఁజాలరు.

సమీక్షకుడు:- ఏమిఁ ఆత్యంతోపవాసాది కష్టముల సహనమే. దాత్రిత్ర యనఁజడునాఁ ఆతఁలి దప్పిగొనియుండుట మొదలయినదే దాత్రిత్ర యనఁజది నతో ననేక మనుష్యులు కరువు వలననో లేక నన్నాదులు లింపవనో ఆతఁలి గొని వీడితుండుచుండురు. వారును పరిత్రులయి కరపరముల నొందవలసివదే కదఁ అట్లు వారును కుష్టియి గారు. మీరును గారు. కాని పితృదుల ప్రకోపముంచే రోగులయి సుఖమునకు మారు దుఃఖ మనుభవించుచున్నాయాచరణము, బ్రహ్మ చర్యము, సత్యరాషణము మొదలయినది ధర్మము. అనన్యరాషణము, అన్యాయాచరణము మొదలయినది పాపము. అందఱితోఁ బ్రీతిపూర్వకముగఁ బరోప కారార్థము వర్తించుట కరచరిత్ర యనఁజడును. కాన, శైవమతస్థులవలె నాకలి దప్పి గొనియుండుట మొదలైనది ధర్మముకాదు. ఇతఁ నీసూత్రాదుల నొప్పుకొనుటవలన కించిన్మాత్ర సత్యమును, అధికముగా ననన్యమును తొంది దుఃఖపాగరమునుబడి ములుగుదురు.

మాంము... ఇతి తాదేని కథ నాచో రోయా యారా వివరకపి టాటి ,

తా తం తం మన్మతో కహ మన్మసి రోల ఆయాతం :

(వక. తా. ౨. పేర్. మా. ౧౪౫)

మంచి యవృష్టవంతులయిన మనుష్యులే జనరత్నమును సంగీకరించుచున్నారు. అనగా జనరత్నము సంగీరింపని వారి ప్రారబ్ధమే నష్టమైనదని యెఱుగవలెను.

సమీక్షకుడు:- ఏమి: ఇది ప్రమాదముతోఁగూడిన దుష్కాలాపము కాదా; అన్యమకమందు మంచి యవృష్టవంతుఁడును, తై నమతమం దదృష్ట హీనుఁడును ఏవ్యఁడును లేదా; సదర్శులనెడి తై న రత్నావలంబులగువారు దమతోఁ దాము కలహించుకొన రాదనియు, ప్రీతి పూర్వకముగ వర్తించ వలెననియుఁ జెప్పఁబడియున్నది. ఇతరులతోఁ గలహించుట తై నులు చెడ్డ దని భావింపరనియె కదా; దీనిరావము, కాన నిదికూడ అటు క్రమే. ఏయిన సజ్జనులు సజ్జనులతోఁ బ్రీతిపూర్వకముగ వర్తించుచు, దుష్టులకు శిక్షనొసంగి సుశిక్షకుఁ జేయుచున్నారు. ఇతర బ్రాహ్మణులు, క్రిదందీ, పరివ్రాజకాచార్యులు అనఁగా సన్యాసులు, తపస్యులను దైరాగులు మున్నగు వారందఱును తై నమత శత్రువులని వ్రాయఁబడియున్నది. గమనించితిరా; ఆంద అను శత్రువావముతోఁ జూచుచు సందఱ నిందచేయుచున్నప్పు డీ తై నుల దయాహూపమును, క్షమారూపమునగు రత్నమెక్కడ నిలిచెను; ఏమన నితరుల మీద ద్వేష ముంచునపుడు దయాక్షమలనునవి సకించి, దానివంటి హింసా రూపమైన దోషమే మతోకటించుకుందును. తై నులవంటి ద్వేషముగలవారు ఇతరులు కొద్దిగానే యుండురు. మఱి ఋషభదేవుఁడు మొదలుకొని మహావీరుని వఱకుఁగల ౨౪ తీర్థంబులను, రాగద్వేషములు గలవారనియు, మిథ్యాత్వంబియు, తై నమతమును స్వీకరించినవారు సన్నిపాత జ్వరగ్రస్తులయి యున్నారనియు, వారిరత్నమును సరళముతో - విషముతో - బోలినదిగా యెఱుగవలెననియు నన్న తై నుల కెంత వికారముగఁ దోచును; అందులకే తై నులు విందారూపము పరమతద్వేషరూపమునగు సరళమునఁబడి మహాశ్లేశ మనుభవించుచున్నారు. దీనిఁ ద్యజింతురేని మేలగును.

మూలము—ఏగో ల గురూ ఏగో ఏ సాచగో చేతిలడి విచహడి ।

తద్యయః శం టితిదవ్యం పటవ్యరం తం న విద్యంతి ॥

(ప్రక. తా. ౨. పద్య. పూ. ౧౫౦)

క్రావకు లందఱకు దేవగురు దర్శమొక్కటియే. చైత్యవందనము అనఁగా జినప్రతినిబిముల నెడి విగ్రహములను, దేవాలయములను, జినద్రవ్యములను గాపాడుటయు విగ్రహములను బూజించుటయు దర్శము.

సమీక్షకుఁడు:- ఇప్పుడు గమనింపుఁడు : మూర్తి పూజా సంబంధమైన గందరగోళమంతయు నీ తై నుల యింటినుండియే జయ్యుచున్నది. పాపందము నకు మూలముకూడ నీ తై నమరమే యననొప్పును. ఇదే “క్రాద్ధదినకృత్యము” మొదటి పుటలో మూర్తిపూజకు ప్రమాణములు గంపు.

సవకారేణ విహోహోః ౧౩ అణునరణం సావతిః ౨౩వయాజం ఇమేః ౩౫లోగో v౩ యి వస్తజగోః ౫౩ పర్వరణం తు విహి పుట్టం ౬౩ ఇత్యాది.

౧. క్రావకులు మొదటి ద్వారమున నవకార జపము చేయవలెను. ౨. రెండవ ద్వారమున నవకారజప మొనరించిన పిదప తాను క్రావకుఁడని స్మరింతుకొనవలెను. ౩. మూడవద్వారమున అణువ్రతాదులు తమతెన్ని యని యాలోచింప వలెను. ౪. నాల్గవ ద్వారమున నిట్లాలోచింపవలయును. నాల్గు వర్గము లందు అగ్రగామి మోక్షము, దానికొఱకు జ్ఞానాదు లావశ్యకములను దియేయొగ్గము. ఆ సమస్తాధికారములను పవిత్ర పఠుచుటకు ఆవశ్యకములైన కారణము లాణుగలవు. అదియు సుపదారయోగ మనఁబడు చున్నది. ఆయో గము వర్ణింపఁ బడును. ౫. ఐదవది చైత్యవందనము అనఁగా విగ్రహమునకు నమస్కారము. ద్రవ్యభావపూజనములు. ౬. ఆజవది ప్రత్యార్థనముద్వారా నవకారసీప్రములను విధిపూర్వకముగా వర్ణింతును; ఇత్యాదులు. ఈ గ్రంథ మునందే మున్ముందుగా ననేకవిరులు వ్రాయఁబడి యున్నవి. అనఁగా సాయం కాల తోజన సమయమునందు జినలింజములను-శిర్ధంతుల విగ్రహములను [క్రా. ది. కృ. పుట. ౧] పూజింపవలెననియు, ద్వారములను బూజింపవలె ననియు. గండు, ఆద్వార పూజనమందు పెక్కు చిక్కులు గలవు. ఇదే మంచి రములఁ గట్టించు వియమములు ప్రాత మందిరములు గట్టించుటచేతను, దాగు చేయుటచేతను, [క్రా. ది. కృ. పుట. ౨౦] ముక్తికలుగుననియు, మందిరముల

జుఁదోయి గూర్చుండి [క్రా. వి.శృ. పుట. ౨౪] యీ ప్రభాకరముగా కడు శ్రద్ధా రక్షణతో పూజన మొనరింపవలెననియు, సమోచితేంద్రభ్యుః" ఇత్యాది చుంఠ్రములతో స్నానాదులను [క్రా. ది.వృ. పుట. ౫-౬] జేయించవలెననియు, "జలచందన పుష్పచూపదీపనైః" ఇత్యాదులతో గంధము మున్నగువాని నెక్కించవలెననియుఁ గలదు. రత్నసార చాగము ౧౨ వ పుటలో మూర్తి పూజాపరిమళ" పూజాదిని రాజాచారి, ప్రజలు రాని యెవ్వరు నర్చగించుట కర్హులు కా" రని వ్రాసియున్నది.

సమీక్షకుఁడు:- ఈ గంధయలన్నియుఁ బోలెం ద్వికములే. ఏమన ననేక పూజారులను రాజామున్నగు వారర్చగించుచున్నారు. రత్నసార చాగము ౧౨ వ పుటలో మూర్తిపూజలవలన రోగములు, పీచలు, మహాబోషములు రూపమగు చున్నవని వ్రాయబడియున్నది. దీక్షకుఁడు ఇదుగవ్వల పుష్పల నెక్కించినందు లకు పదునెనిమిది దేశములను రాజయ్యెనఁడు. ఆరనిపేరు కుమారపాలుఁడు. ఇత్యాది విషయములన్నియు సరికదము లనియు, మూర్తులను రోగము కలుగఁ జేయునవనియుఁ తెప్పనగును. ఏమన నెంతతో జైనులు పూజలు చేసి లేసి రోగులయి కృశించుచుండుదు. సాహిత్యాది మూర్తిపూజలవలన నొం వికరపు రాజ్యమయినను లభించుటలేదు. ఇమిఁవ్వలపుష్పల నెక్కించుటవలన రాజ్యము దొరుకునన్న జై లేసి గవ్వల పూల నెక్కించి భూగోళమునంగటివి దమ రాజ్య ముగా నేలజేరినారదుఁ రాజవంశన నెందులకుఁ జొందుచున్నాడు? మూర్తి పూజచేసి భవసాగరము నుండి కరించులేని, భ్రాతనమ్మగ్గర్చనచారిత్రం నొనర్చు పెందులకుఁ రత్నసారచాగము [౧] ౧౨వ పుటలో 'గౌతముని యంగుష్ఠ మున సమ్యక్రము కలదు. ఆరని స్మరించిన మనోనాంధిక పరిములు పొందు చున్నారని వ్రాయ బడియున్నది.

సమీక్షకుఁడు:- ఇటులయిన, జైనులందఱు సమరులు గవలినదే కదా! అట్లునుటలేదు. కాఁబట్టి ఇది శేవరము మూర్తులను శ్రమింపఁ జేయు మాటయే కాని యందు వేరొక కర్తవ్యమేమియు లేదు.

ఏరు పూజ చేయునపుడు పఠించు శ్లోకము, వివేకసారము ౫౨వ పుటలో నిట్లు వ్రాయబడియున్నది-

అంతవఱకు పుష్ప రూపనైతిత దీపాక్షితైర్నైవేత్తితైర్నైః ।

అవతారవైరవయం జినేంద్రాన రుద్రై రర్హ మదా యవాపహేః

మనము జరి, చందన, అక్షత, పుష్ప, రూప, దీప, నైవేద్య, వస్త్రాదీ, అతిశ్రేష్ఠోపచారములచే జినేంద్రులను తీర్థంతులం బాజింపవలయును. ఇందులతోడః మేమీ మూర్తిపూజ తై నమనుండి ప్రవర్తితమయినదని నెప్పుచున్నారము. (వివేకసారము ౨౧వ పుట) జిన మందిరమున మోహమువృత్తిల్లదు. అది తవసాగరమునుండి తరింపఁజేయును. (వివేకసారము ౫౧వ పుటనుండి ౫౨) మూర్తిపూజనమువలన ముక్తి కలుగుచున్నది. జిన మందిరమునకు దోపుటచే నర్గుణములు సంప్రాప్తమగును. జరిదంచనాదులచే తీర్థంతులకు పూజితేవినవాఁడు సరకమునుండి విడుదలఁ జొంది, స్వర్గమునకుఁ జొరును. (వివేకసారము ౫౫ వ. పుట) జినమందిరము లందరి ఋషభదేవాదుల విగ్రహములఁ బాజించిన, తర్కార్థ కామ మోక్షములు సిద్ధించును. (వివేకసారము ౬౧వ పుట) జినవిగ్రహములఁ బాజించిన జగత్తులోని క్లేశము లన్నియు దూరమౌపూవును.

సమీక్షకుఁడు:- ఇప్పుడు వీరి యవిద్యతోఁ గూడియున్న నసంఖ్యములగు మాటలు గమనింపుడు; ఈ ప్రచారముగ పాపాది దుష్కర్మములు దూరమగుననియు, మోహము కలుగదనియు, తవసాగరమునుండి తరింతురనియు, నర్గుణములు సంప్రాప్తమగుననియు, సరకమును వీడి స్వర్గమునకుఁ జొరుదనియు, తర్కార్థ కామ మోక్షములు లభించు ననియు, క్లేశములన్నియు, దూరమైపోవుననియుఁ జెప్పుచున్నారే; తై నులందఱు సుఖమును, సకల పదార్థసిద్ధిని కొందుటలే దెందులకు ?

వివేకసారము ౩వ పుటలో జినమూర్తులను స్థాపించినవారు, తమకు, తమ కుంటుంబమువారికిఁ జీవితను స్థిరపఱచినవారలని వ్రాయఁబడి యున్నది. (వివేకసారము ౨౨౫వ పుట) తవవిష్టాది విగ్రహములఁ బాజించుచు రుద్రునకు తరము; అనఁగా సరకమునకు సారము.

సమీక్షకుఁడు:- మీరు : జివాది విగ్రహములు సరకమునకు సారము లన్న, తై నుల విగ్రహము లటువంటివి కావా : మీ విగ్రహములు త్యాగము, కాంతి, కురముద్ర అను వానితోఁ గూడియున్నందున మంచివనియు, జివాది

విగ్రహము లట్టివి కానందున చెడ్డవనియు నందులేని “మీవిగ్రహములు యిం
రూప్యముల విలువగల మందిరములందుండి వానికి చందన కేసరారు లెక్కు
చుండునపుడు, అవి త్యాగము తోఁగూడిన పెటలగు” నని వారల నడుగ వం
యును; మఱి శివాది విగ్రహములు నీడలేరయు నుండును. అవి వైరాగ్య
ముతోఁ గూడిన వేలదాపుఁ జాల శాంతములంటిరా, జని పదార్థములన్నియు
నిశ్చలము లయినందున శాంతముతోఁ గూడియే యున్నవి. కాఁబట్టి అన్ని
మతములందలి మూర్తిపూజ వ్యర్థమే.

ప్రశ్న:-మా విగ్రహములు వస్తువులను, భూషణాదులను ధరింపవుగాన
మందివి.

ఉత్తరము:- అందఱుఁ జూరగల నగ్నములయిన విగ్రహము లయ
దియు, వాని నట్లంచుటయుఁ దిశ్యులవంటి వ్యవహారము.

ప్రశ్న:- ప్రియ రిత్రపక్షములఁగాని రూపములగాని చూచుటచేఁ గామ
త్వన్నమగునట్లు సాధ్యమయ్యు, యోగీశ్వరులయు విగ్రహములనుఁ జూచుటచే
శుభగుణములు సంప్రాప్తమగును.

ఉత్తరము:-పాపాణ్డాది విగ్రహములను జూచుటసం ప్రసరితామము
కలుగునని నమ్ముదులేని, వాని జడత్యాది గుణములుగూడ దవృత్త మీయందు
నిలుచును. మీరప్పుడు జడబుద్ధిగలవారయి దౌర్తిగఁజెడిపోదురు. ఇత నట్లే
యుత్తమ విద్యాంసుల నేవాసాంగత్యములనుండి విముఖులయి గొప్ప మూఱ్ఱులు
నయిపోదురు. కాఁబట్టి పాపాణ్డాది విగ్రహములను బూజించువారలకు ము
నోకిందవ సముల్లాసమున వ్రాయఁబడిన దోషములన్నియుఁ గలుగును. ఈతై
సులు విగ్రహారాధనమునుగూర్చి వ్యర్థమైనకోలాహలమునుజెందియున్నట్లుగనే
వీరి మంత్రములందు ననేకానందవములైన విషయములు వ్రాయఁబడియున్నవి.

వీరి యీ మంత్రము లెత్తసారథాగము ౧ వ పుటతోఁ గలదు:-

సమో అతిహస్తాణం సమో పిష్టాణం సమో లయవియాచం సమో ఉపక్షాయాణం
సమో రోపి సర్వ సాహుణం పిసో వ్రుచ సమక్కాలో సవ్య సావప్యదా
సదో మంగళాచరణం సద్భేసిం పరమం హవజ మంగళం ॥౧॥

ఈ మంత్ర మాహాత్మ్యము గొప్పగ వ్రాయఁబడియున్నది తై సుంద
అతిది గురుమంత్రము, తంత్రపురాణములనే కాదు, బట్టుకాళం కథలనుగూడ

నోదించునంతటి మాహార్యము నిందుగల్గించియున్నాడు. ఇత శ్రాద్ధ దిన కృత్యము లెవ వుచుటో:-

నమస్కారం తదివతే ॥౯౩॥ ఇతిశిల్పం మన్తాదుమహో

వరమో ఇమత్త రేయాణలేయం వరమం ఇమత్త

తత్తాణతత్తం వరమం వనిత్యం సంసారిస్తాణ దుహహయాణం ॥ ౧౦ ॥

ఈ మంత్రము పవిత్రమయిన వరమ మంత్రము. ద్యానయోగ్యమగు వానితోనిది వరమరేయము శత్యములందు వరమతత్యము. దుఃఖములచే బీడి తులై యున్న ప్రపంచమందలి జీవుల కీ నవకారమంత్రము నమద్రమును దా టించు నోదవలె సున్నయది.

కాదు అన్ను నో అత్తి జీవాణం భవసాయతే ।

బద్ధం కాణం ఇమం ముక్తుం నమస్కారం సుహాయయమి ॥ ౧౧ ॥

ఓదవలె సున్నట్టి యీ నవకారమంత్రమును త్యజించువారు భవసాగర మున మునిగిపోదురు. దీని గ్రహించువారు దుఃఖములనుండి దూరమగుదురు. కాబట్టి యీ మంత్రమే అంబటిని దుఃఖరహితం జేయును. అట్లే సకల పాప ముల నశంపఁచేసి ముక్తినిగూడఁ జొందఁజేయును. దీని వంటి మంత్రము మఱొక దేదీయు లేదు.

శిల్పం । ఆదేశకమంతరనిండిలం దుహాణం సాశీశిలమాణసాణం ।

తత్తయ తవ్యాణ తవిజ్ఞానో న నావవత్ నవకారమత్ ॥ ౧౨ ॥

ఈ నవకారమంత్రము. ఆదేశ భవాంతరములతో గల్గిన శరీరసంబంధ మయిన దుఃఖమును దూరపఱచి, భవజీవులను భవసాగరము నుండి తరించఁ జేయునది. ఈ మంత్ర మమరసంతవరకు భవసాగరమును జీవులు దాఁచనేరఁ దనియు నై సూత్రమునందుఁ జెప్పఁబడినది. ఇత నగ్ని ప్రముఖములగు నష్ట మహారథములందు నీ నవకారమంత్రముదప్ప మఱేదియుఁ దోడ్పడదు మహా రత్న వై దూర్యములను మణులను గ్రహించుచున్నట్లు. శత్రురథమునం దమో ఘోషమును గ్రహించుచున్నట్లు బీశ్రుతకేవలని గ్రహింపఁ దగును ద్వార కాంగము లన్నిటియం దీ నవకారమంత్రమే రహస్యమట. ఈ మంత్రార్థము (నమో అనిహస్తాణం) తీర్థంకరులకందఱు నమస్కారము. (నమో సిద్ధాణం) తై నమకసిద్ధుల కందఱు నమస్కారము. (నమో ఆయరీయాణం) తై నమకా

చార్జుల కందఱు ననుస్కారము. (నమో ఉవాట్టయ్యాణం) తై నమతోపార్య యుల కందఱు ననుస్కారము. (నమో లోపి సప్త సాహోణం) ఈ రోక మునగరి తై నమతసారువుల కందఱు ననుస్కారము. మల్లతమునందు తై నయను పదము లేదు. కాని తై నుల యనేక గంధ్రములందు తై న మత స్తులకుఁదప్ప మఱివ్వరికిని ననుస్కారముకూడఁ జేయవలచని వ్రాయఁబడి యున్నందున నీ యర్థమే సరియైనది

(తత్సవివేకము గఱచిన పుట) కట్టంను, తాంను దేవతలుగా భావించి పూజించు మనుష్యులు మంచి ఫలములు పొందుచున్నారు.

సమీక్షదుఁదు:- అటులేని, వాని దర్శించుచు నందఱును సుఖరూపము తై న ఫలములుఁ బొందుట లేదెందులకు: (తత్ససారభాగము గంప పుట) పార్శ్వ వారము ర్తిని దర్శించిన సావములన్నియు నశించును. కల్పభాష్యము ౫౦వ పుటలో జీర్ణములయిన రక్షణులవదలుదువేల మందిరములను బాగుచేయించెను. అనివ్రానియున్నది. అట్లేవిగ్రహారాధనమును గూర్చి విశేషముగ వ్రాయఁబడి యున్నది. కాఁటట్టి విగ్రహారాధనమునకు మూంబారణ మీతై నమతమేయని విదితమగుచున్నది. ఇత నీతై నసాదువులకులు గమనింపుడు: (వివేకసారము ౨౨౮వ పుట) ఒక తై నమత సాదువు రోశయను వేగ్యతో రమించుచుండి, తదనంతరము విరక్తుఁడయి స్వర్గమునకుఁబోయెను. (వివేకసారము గంప పుట) అర్థతముని చారిత్రను వదలి యనేక సంవత్సరముల వఱకు దత్తసెట్టి యొక విషయలోగములు నేనించి పదవ దేవలోకమునకు బోయెను. శ్రీకృష్ణుని పుత్రుఁడగు రంధణమునిని (స్థారియా నర్క యెత్తుకొనిపోయెను. విన్నుతి వాఁడు దేవతయయ్యెను. (వివేకసారము గ౪౬వ పుట) తై నమతసాదువు రింగ చారి-లేవల వేషచారి-యయినను బ్రావణు లతనిని నర్కరించవలయును. ఆ సాదువులు కుర్తచారి-త్రులే కానిండు, అకుర్త చారి-త్రులే కానిండు అందఱును పూజనీయులు. (వివేకసారము గ౪౮ పుట) తై నమత సాదువు చారి-త్ర హీనుఁ డయినను, అన్యమత సాదువుల కంటె శ్రేష్ఠుఁడు. (వివేకసారము గ౪౯ వ పుట) బ్రావణులు తై నమత సాదువులను చారి-త్రరహితులుగాను-త్రస్తాచారులు గాను-బారిసను గూడ వారిసేవ చేయవలయును. (వివేకసారము ౨౧౬వ పుట) ఒక తస్కురుఁడు అయిదు పిడికిళ్ళుబెంట్రువల మూఁతఁబెట్టి చారి-త్రను గ్రహిం

చెను. కరు కష్టమును వశ్యాత్కృతము నొందెను. ఆ అన మానమునఁ గేవల క్షానమునుబొంది సిద్ధిఁదయ్యెను.

సమీక్షకుడు:- ఇప్పుడు వీరి సాధువులయు గృహస్థులయు లీలలు గమనించిరివా? వీరి మతమున ననేక దుష్కర్మముల నొనర్చు సాధువు కూడ నర్గరిని బొందునుగా; వివేకసారము ౧౦౬వ పుటలో "శ్రీకృష్ణుడు మూడవ నరకమునకుఁ బోయినాడని" వ్రాయఁబడియున్నది. వివేకసారము ౧౪౨వ పుటలో, "దన్వంతరి నరకమునకుఁబోయినాడని" వ్రాసియున్నది. వివేకసారము ౪౮వ పుటలో "జోగులు, జంగములు, కాశీముల్లాలు అజ్ఞానముచే ననేక కష్టములకోర్చితపములనొనరించినను, దుర్గతినేపొందుచున్నారని" వ్రాయఁబడియున్నది. రత్నసాదరాగము ౧౦౧ వ పుటలో తొమ్మిందుగురు వాసుదేవులు అనఁగా శ్రీకృష్ణ వాసుదేవుడు, ద్విపృష్ఠ వాసుదేవుడు, వ్యయంబు వాసుదేవుడు, పురుషోత్తమ వాసుదేవుడు, సింహపురుష వాసుదేవుడు, పురుషపుండరీక వాసుదేవుడు, చత్తవాసుదేవుడు, లక్ష్మీజవాసుదేవుడు, శ్రీకృష్ణ వాసుదేవుడు అను వీరందఱు, పదునొకండవ, పందెండవ, పదునార్గవ, పదునైదవ, పదునెనిమిదవ, యిఱవదవ, ఇఱవదిరెండవ తీర్థంకుల సమయములందు నరకమునకుఁ బోయినారు. అట్లే తొమ్మిందుగురు ప్రతి వాసుదేవులు అనఁగా అశ్వగ్రీవప్రతి ప్రతివాసుదేవుడు, తారకప్రతి వాసుదేవుడు, మోరప్రతివాసుదేవుడు, మధుప్రతివాసుదేవుడు, విశంకప్రతి వాసుదేవుడు, వర్జిప్రతివాసుదేవుడు, ప్రహ్లాదప్రతివాసుదేవుడు, రావణ ప్రతి వాసుదేవుడు, జరాసిందుప్రతివాసుదేవుడు అను వీరందఱును నరకమునకుఁ బోయినారు" అని గలదు. మఱి కల్పరాష్యమున [మోక్ష కల్పానంతః-౮౬వ పుట] ఋషభదేవుడు మొదలుకొని మహావీరుని పర్యంతము ౨౪ తీర్థంకురులందరు మోక్షమును బొందినారని వ్రాయఁబడియున్నది.

సమీక్షకుడు:- ౬౮వ అనేక వేద్యాగాములును, పరిష్కీగాములును, తస్మై-రాదులునగు తై నమరస్థులందఱు స్వర్గమునకుఁబోయి ముక్తిని బొంది నారనియు, శ్రీకృష్ణుని గొప్ప రక్షాత్ములయిన మహాత్ములందఱు నరకము నకుఁ బోయినారనియు వ్రాయుచు యెంత చెడుగో బుద్ధిమంతు లాహించు దగును. అలోచించి చూచినచో తై నుం సహవాసము కాది, వారిని బాచుట

గాని నష్టమతి కెంతమాత్రము సుదీరము కాదని తేటపడుచున్నది. ఏయన నీది సహవాసమువలన నిష్ట మిట్టోక్షులు వారి హృదయములందును నాటు కొనును. ఎందువలననఁ:- ఈ మహాహతులు దురాగ్రహులునగు మనుజుల సహవాసముచే నొకమాటకు వచ్చుచునేమియుఁ జింపదు. ఇక శైవలలో నుత్తము ౧ లగు వారితో సంస్పృంశముం నొనరించిన దోషమునులేదు. వివేక సారము ౫౫ వ పుటలో "గంగాది తీర్థములకుఁ బోయినను, కాశి మొదలగు యాత్రలు చేసినను పరమార్థమేమియు నిద్రింపదు. గాని [రత్నసార ౨౩ వ పుట] మా గిరివార, పాఠిబాబా, ఆచార్యులును తీర్థక్షేత్రములు మాత్రము ముక్తిని గూఢ లింపఁజేయు"నని వ్రాయబడియున్నది.

సమీక్షకుఁడు:- ఇది విచారించవలసినదేమన శైవశైవ్యవాదుల తీర్థ క్షేత్రములు జల స్థలములును జనరూపములునై యున్న యటులే శైవసంవియు నున్నవిగాఁ జూడరాదని నిందించుటయు మరొకదానిని స్తుతిచేయుటయు మార్గము కాక మఱేమగును.

శైవలము క్తి పర్వ సము

(రన్న సార లా-పుట 23.) "హర్ష్యలోకమున నొక సిద్ధశిష్యును స్థానముకలదు. అది స్వర్గపురికిఁ జైన నలువదైదులవల యోజనముల నైశాన్యమును. అంతయే అనరాకమును, లోతును, ఎనిమిది యోజన ముల మందమును, తెల్లని ముగ్ధముల హారమువలెననగాఁ గోమగ్ధమునకంటె దెలుపును, జంగారువంటి మెలుపును, నృసింహమువంటి పరిశుభ్రతయుఁ గలిగి యున్నది. ఆ సిద్ధశిషి పడునాగవలోక శిఖరము మీదఁ గలదు. ఆ సిద్ధశిషి మీదనున్న శివపురమును రామమందుగూడ ముక్తపురుషులు అంతరిక్షమున వసించుచున్నారు. అది జన్మమరణాది దోషములు సంధవింపవు. ఆనందముగ నుండుదు. వారు తిరిగి జన్మమరణముల నొందరు. ఏమన వారికర్మము లన్నియు విడిపోవును" అని మహావీరుఁడను తీర్థంశరుఁడు గౌరమునితోఁ జెప్పుచున్నాఁడు. ఇది శైవలము క్తి.

సమీక్షకుఁడు:- విచారించవలసిన దేమన నన్యమతములలో వైకుంఠము, శైలానమ, గోలోకము, శ్రీపురము మున్నగునవియే మోక్షరామము

• ఇట్లువైనచో, దేవులకును శైవమతమునం దెవ్వఁడు నుండఁడు.

ని పొడచును, ఇక తైత్తిరీయము నాల్గవ యాకాశమునను, ముసల్మాను లేకవ యాకాశమునను మోక్షార్థముగా కలవని నమ్ముచున్న యటులే యా తైత్తిరీయ సిద్ధాంతము కనపడుచును గలవు ఇక తైత్తిరీయ దేనిని ప్రైథాగమని నమ్ముచున్నారో, దానినే క్రింద నున్నవారు, ఎవరో భాగోళమున మాకలపె గ్గించుచున్నారో వారు కను దృష్టియందు దానిని క్రిందిభాగమని దానియ చున్నారు. కాన ప్రైథాగము, రోథాగము అనునవికొని వ్యవస్థిత పదార్థమువారు. ఆర్వాచర్యనివాసులగు తైత్తిరీయ ప్రైథాగముగా దానియదానినో, అమెరికా నివాసులు రోథాగముగా దానియచున్నారు. ఆర్వాచర్య నివాసులు రోథాగముగా దానియదాని నమెరికావాసులు ప్రైథాగముగా నెంచుచున్నారు. ఆకల నలువ దైదు లక్షలేకారు, దానికి రెండింతలు అయిగా రెండి లక్షల క్రోసులు గలదయియున్నను, అమూల్యపుటసుం కది బంధనమే యగును. ఏలయన నాకలనుండిదాని ఆకలపుటమునుండిదాని బయటికి వెళుచిరా, ముక్తివిడిపోవును. నరా అందే యుంగఁ బ్రీతి, దాని నుండి వెళుచు కప్రీతి యుండును కాఁబోయి, ఆటలమును, ప్రీతియు, నప్రీతియు కలుగుచోటు మోక్షరామ మనఁబడనేకదు. ననమనముల్లాసమునందు ముక్తినిగూర్చి వ్రాసియున్నాఁము. అల్లంగీకరించుచున్న శ్రేయస్కులము. ఈ తైత్తిరీయ ముక్తిహాద నొకవిధమైన బంధనముగా నున్నది. ఈ తైత్తిరీయము, ముక్తియను బ్రహ్మలోఁబడియే దిక్కి యున్నారు. దాని వేదముల యధార్థమైన యర్థము తోడ పరమార్థములు వారు ముక్తిరూపము నెన్నుచికి నెలుగఁజూపకనుట నిర్భయము.

ఇంతను వీరి యుపంధములైన కొన్నిమాటల నాలకింపుడు: (వివేక సారము ౨౮వ పుట) మహావీరుడు జన్మించినపుడు, ఆకలిని ఒకకోటి యలు వది లక్షం కలకములతో స్నానము జేయించిరి. (వివేక, ౧౩౬వ పుట) దశార్థుడను రాజు మహావీరుని దర్శించుచుట వెళ్ళి కొంత యధిమానమును గనబడెను. అతని యధిమానమును నివారించుటకు ౧౬౦౦, ౨౨, ౧౬౦౦౦ ఇంద్రస్వరూపులు ౧౩, ౩౭, ౦౫, ౦౨౮౦, ౦౦, ౦౦౦౦౦. ఇంద్రాణులు అక్కడికి వచ్చిరి. అప్పుడు రాజు చూచి యాశ్చర్యము నొందెను.

సమీక్షితుడు:- ఆ యంద్ర, ఇంద్రాణులకు నిలుచుటకీర్తియెన్నియో భాగోళములు కావని యుండు ననియె కద వివారించదగి యున్నది. (శ్రాద్ధదిన

ర్యత్యము' అర్థనింద భావన కింప పుటలో) బావులు, కూపములు, వెలుపులు కట్టింపఁగూడదని వ్రాయఁబడియున్నది.

సమీక్షకుడు:- సరి: మనుష్యులందఱు తై సమతమున, గరిసి కూప ములను, తటాకములను, బావులు మున్నగువాని నెవ్వరును గట్టింప బిడుతేని వారందఱు నెక్కడినుండి నీళ్ళు త్రాగఁగలుగుదురు?

ప్రశ్న:- తటాకాదులఁ గట్టిందిన నందు తీవములు పట్టును. తానిచే గట్టిందినవానికిఁ బాపము సంభవించును గాన తై నులమగుమేమి పాపములను జేయము.

ఉత్తరము:- మీ బుద్ధియేం నవ్వమై పోయినది: ఏలయన జీవజీవములు చచ్చుచివలన పాపము కలుగునని భావించుచున్న గొప్ప గోవులు మున్నగు పశువులును, మనుష్యాది ప్రాణులును జలపానాదులఁ జేసిన నెంతయో గొప్ప పుణ్యము కలుగుననియు నేం భావించరుక. (త్య: వివేక: ౧౯౩౬-౧౯౩౮వపుట) 'ఈనగరమునందొక నందమణికారుఁడను నెట్టి దానిని గట్టింపినందుండు ర్క ప్రస్తుతంబు పరియాణ మహారోగముల చేతఁ బీడితుఁడయ్యెను. తదుపరి పురి నొంది యా బానిసనే గోదురుకవృద్ధి పుట్టెను. మహావీరుని దర్శించుచివలన వానికి బాతిస్మరణ కలిగినది. నాదానను విని నన్ను పూర్వజన్మ కర్మాదాతుఁ డని తెలిసికొని, వందన మాచరించుటకు దగ్గఱకు రాగా మార్గమునఁగల శ్రేణి కుని గుఱ్ఱము కారికిందఁబడి కుర్రాడైన యోగమునఁబర్చి కర్మధాంకనామము కల మహార్జికదేవత యయ్యెను. అనర్హతనములే నేనిక్కడికి వచ్చినానని యితిఁగి వందనములేని బుద్ధిని గణఁబఱచి పోయినా'డని మహావీరుడు చెప్పు చున్నారు.

సమీక్షకుడు:- ఇక్కడి విద్యావిరుద్ధములును అసంభవములును మిశ్ర యునగు చూడఁజెప్పెడు మహావీరుని, సర్వోత్తముఁడని భావించు మహా భ్రాంతి యనియి చెప్పవచ్చును. (బ్రాహ్మసమ్యక్ ౩౬వ పుటలో) ప్రేతవత్స ములను సాదువులు తీసికొనవలెనని వ్రాయఁబడియున్నది.

సమీక్షకుడు:- చూడుడు: వీరి సాదువులకూడ మహాభ్రాహ్మణుల వలెనైరి. పత్రములను సాదువులు తీసికొవలెనన్న మఱి యామృతి నొందిన

వారి యాభాషణముల నెవడు తీసికొనవలెను: బహుమూల్యమైన వగుటచే నిండు నుంచుకొనుచున్నారే అప్పుడు వారెవరయిరి:

(కర్మసార గం౨౪వ పుట) ప్రేమికులు, వంతులు, వనదులు, అన్యము వంతులు మున్నగువానివలనఁ జాపము కలుగుచున్నది.

సమీక్షితుఁడు:- సరి : ఇప్పుడు వీరల విద్యావిహీనతను చనుగొనుఁడు. ఈ కర్మముల బొనరింపనిచోమనుష్యాది ప్రాణులెట్లు జీవింపఁగలుగును: మఱి తై నులు గయినము పీడితులయి వాపనే గత్తురుగద.

(కర్మసార గం౨౪వ పుట) తోచుట చేయుటవలన తోచరావున కొర లక్షపాపములు కలుగుచున్నవి.

సమీక్షితుఁడు:- తోచరావునకు లక్షపాపములు కలుగుచున్నవన్న దానిచే ననేక జీవములు పత్ర, పరి, పుష్ప, రాయాదులఁబొంది యానందితు లగు చున్నందున కోట్లకొలది పుణ్యములుకూడ కలుగుచునేయున్నవి: దీని విస్మరింపఁజేయుట గొప్ప యన్యాయమేట.

(కర్మవివేక...౨౦౨వ పుట) ఒక దినమున నందిషేణ సాధువు మఱచి వేళ్యంబికిఁబోయి రర్కముపేర విశమిడిగెను. ఇక్కడ రర్కముతోఁ బనితెడు. అప్పుడే రావంసియున్నదని అనేక్యులెప్పెను. అప్పుడా సాధువు ౧౨ లక్షం యేఁబడినేం యపరంజీలను ఆమె ముండుఁ గురిపించెను.

సమీక్షితుఁడు:- ఈవార్తను సత్యమని ఐర్దిహినుఁడు తప్ప మరొకఁ డెవఁడంగీకరించును:

(కర్మసారదాగము ౬౦వ పుటలో) ఒక కలావిగ్రహము గుఱ్ఱమునెక్కి యెవరెప్పుడు స్మరించినవచ్చటికివచ్చి వారిని రక్షించుచున్నదనివ్రాసియున్నది.

సమీక్షితుఁడు:- తైన మహాశయరాదా । వర్తమాన సమయమున మీవద్ద బొంగతనములు మొదలగునవి జరుగుచు శత్రుతయము గలుగు చుండునుగద. దానిని స్మరించి మీరేం రక్షింపఁజరుగులేదు: అటు విటుచోరీను మొదలుగాఁగల రాజరాధ్యాయములకు దిక్కులేర యేం దిరుగుచున్నారు:

ఇరవీది సాధువుల లక్షణములు:-

వశోహరితా శైశ్వరుతో యంతకమార్దవాః ।

శ్రేణాంబలా కమాక్షిలా నిఘంగా తైనసారవాః ॥ పద.అష్టత ద ౪౧౫

తైత్తిరీయసాధువుల లక్షణములను, నీన చక్రమాలియను నరణ్డి శ్లోకము లందు వివరించియున్నాడు. (సరితోహండా) చామరము నుంచుట, లిక్కు మడిగి తినుట, తలవెండ్రుకలను పెరికికొనియుంచుట, శ్వేతవస్త్రములు ధరించుట, కనుకలిగి యుంచుట, నిస్సంగుడై యుండుట, అను నీలక్షణములు గల తైత్తిరీయశ్వేతాంబరులే యట లనఁబడుదురు.

అందఱః పిర్వికాహస్తా సాదీపాద్రా దిగంబరాః ।

ఆర్ధ్యానో గృహే చాట ర్విదీయాః స్వార్థస్థయః ॥ ౨౦ ॥

రెండవవారు దిగంబరులు, అనఁగా వస్త్రములు ధరింపకయుండు వారును, శంఖవెండ్రుకలను వెలికివేయువారును, ఉన్నిపోగులతో, తేయఁబడిన పిర్వికాయను ఊర్పుకొను సారసమును చంకనుంచువారును, ఎవఁడేని దిక్కు మిర్చిన చేరియందుంచుకొని తినువాడును దిగంబరు లనఁబడుదురు. వీరు రెండవ విధమైన సాధువులు. లిక్కుమిచ్చు గృహస్థుఁడు లోజనముచేసిన తరువాత లోజనముచేయువారు చంద్రులు అనఁగా మూఁదన విధమయిన సాధువు లనఁబడుదురు.

దుఃతైత్తిరీయ శేవరీ స త్త్వ మోక్షమే తి దిగంబరః ।

ప్రాహారేహియం లేదో మహాన్ శ్వేతాంబరైః । నహ ॥ ౨౧ ॥

ఇతర దిగంబర శ్వేతాంబరులందు లేదమేమన, దిగంబరులు, శేవరీ [తైత్తిరీయ] లోజనముచేయుట-త్వీల తపవర్గము లేదందురు. శ్వేతాంబరులు కలదందురు. ఇత్యాది విషయముల వల్లనే వీరు ముత్తినీ చొందుచున్నారు.

ఇదియే వీరి సాధువులలోగల తేదము. కావున తైత్తిరీయలోగల తేజః అంశము సర్వత్ర ప్రసిద్ధమైయున్నది. ఇది పిడికిళ్ళు పెండ్రుల నూదఁ బెరుకుట మున్నగు మాటలు వ్రాయఁబడియున్నది.

వివేకసారము చా-౨౧౬ న పుటలో అయిదు పిడికిళ్లి పెండ్రుకల నూదఁబెట్టి చారిత్రను గ్రహించెను. అనఁగా నైదు పిడికిళ్ళు తలవెండ్రుకల నూదఁబెట్టి సాధువయ్యెనని వ్రాసియున్నది. (కల్పసూత్ర చాప్యము ౧౦౮ వ పుట) తేజఃఅంశము మొసరింది గోతేజములవలె నుంచఁదగును.

సమీక్షకుఁడు:- తైత్తిరీయ చాప్యము: మీ దయాదర్శముల నెక్కడ నుండెను? ఏమి ఇది హింస యనఁబడరా? అనఁగా, దనచేతితో, దానేచాని

అతని గురువేదాని యన్యుడెవడేదాని వెండ్రుకల నూడఁబెరికినచో నా తీని కెంత కష్టము కలుగవచ్చును. తీనికి కష్టము కలుగఁజేయుటయే హింసయనఁ జరుచున్నది.

నివేకసారము ౬-౮వ పుట-౧౬౩౩వ చిక్రము సంవత్సరమున శ్వేరాం జరులలో రూండియాలనువారును, ౮ రూండియాలలో పదుమూఁడు పంఠీయులు మున్నగు వేషధారులును వెకరియున్నారు. రూండియాల పాపాదాది మూర్ఖుల సంగీతకింపరు. వారు భోజనమును స్నానమును చేయునప్పుడే లాక రక్కిన సమయములందు నదా నోటిపై పట్టియఁ గట్టుకొనెదరు. యథులు మున్నగు వారుగూడఁ బుస్తకములు చదువునపుడు మాత్రమే ముఱము మీద పట్టియఁ గట్టుకొనియుండురు. అన్యసమయములందుఁ గట్టుకొనరు.

ప్రశ్న:- ముఱము మీద నవశ్యముగఁ బట్టి కట్టుకొనవలయును. ఏల యన “వాయుకాయము” అనఁగా గారిలోనుండు సూక్ష్మకరణములు కల జీవులు నోటిగారి వేడిమివల్ల చచ్చిపోవును. అట్టి పాపము ముఱము మీద పట్టియఁ గట్టుకొనినవారికిఁ గలుగును. కావుననే మేము ముఱము మీద పట్టియఁ గట్టుకొనుటను మంచిదనిఁ దలఁచుచున్నాము.

ఉత్తరము:- ఈ మాటయు వివక్షకును, ప్రత్యేకాది ప్రమాణములందును విపరీతమై యున్నది. ఎందులకన జీవములు అజరామరములు, అవి నోటి లాక వెన్నటికిని దాచనేరవు. వీనిని మీరును అజరామరములనియే యొప్పుకొను చున్నారు కదా:

ప్రశ్న:- జీవములు దావపు దాని నోటియందరి యుష్ణవాయువు వల్ల వానికిఁ బీడ గలుగుచున్నది. అట్టి పీడను కలుగఁజేయువారికిఁ దానిము కలు గును. కాన ముఱముమీద పట్టియఁ గట్టుకొనుట మంచిది.

ఉత్తరము:-మీ యామాటగూడ నిర్వకా యనందవచే. ఏలయనఁ బీడఁ గలిగింపకయుండవలెనన్న నొకజీవుని నివ్యాహముకూడ గించి తైనను జరుగనేరకుండును. నోటివాయువువలననే జీవులకుఁ బీడిగలుగున్నదని మీ మతమునఁగలదేని నడచుట, తిరుగుట, కూర్చుండుట, చేతులనెత్తుట, తెప్ప వాల్చుట మున్నగువానియందు నవశ్యముగఁ బీడగలుగుచుండవచ్చును. కాఁబట్టి మీరుకూడ జీవములకుఁ బీడగలుగకుండునట్లు వర్తింపనేరరు.

ప్రశ్న:- దొను, ఆయినంతవఱకు జీవులను రక్షింపవలయును. మీ మేల్పరి రక్షింపలేమో యచ్చరి నశత్తులము. ఏలయన వాయువుమున్నగు వదార్థములందంతర జీవులు నిడియున్నవి. మీము ముఱము మీద పట్టియ కట్టుకొనుటన్న సనేత జీవములుదచ్చును. బట్టికట్టుకొనుటవలన సంతగా తానవు.

ఉత్తరము:- మీ యీవాక్యమును యుక్తి తూన్యమైనదే. ఏలయన బట్టి కట్టుకొనుటవలన జీవుల కధికదుఃఖము కలుగును. ఒకఁడు ముఖము మీద బట్టికట్టుకొనినతో నతని ముఖవాయు వాతక అది క్రిందికో, పార్శ్వమునకో లేక మోసముగానున్న సమయమున నాసిక ద్వారా కుంతకమయి వేగముగనో వెడలుచుండును. దానిచే నుష్ణత యధికమై మీ మతానుసారముగ జీవులకు విశేషముగ పీడ కలుగవచ్చును. చూడుఁడు: ఇంటికి, గదికిఁగిరి తలుపులన్నియు మూయఁబడిన పక్షమందుఁగాని, లేక తెరవట్టఁబడిన పక్షమందుఁగాని, యుష్ణత యధికమగుచున్నది. తెఱవఁబడియున్న సంత యధికము కాఁజాలదు అటులే ముఖముమీద పట్టి గట్టుకొనుటవలన నుష్ణత యధికమగును. తెఱచియుండిన న్యూనమగును. ఆ ప్రకారమే మీరు మీ మతానుసారముగ జీవుల కధికదుఃఖమును గలుగఁజేయుచున్నారు. నోరు మూయఁబడినపుడు ముక్కు పుటముం నుండి వాయు వొకదోటఁజేరి కుండించి వేగముగ వెడలుచు, జీవుల కధికా పాయమును, పీడను కరిగింపవచ్చును చూడుఁడు: ఒక మనుష్యుడు నోటి తోను, మఱొకఁడు గొట్టముతోను అగ్ని నూఁడునేని నోటితో నూడిన వాయువు విస్తరించి వెడలుటఁజేసి యగ్నిని తక్కువగాను, గొట్టముతో నూడినవాయు వొకదోటఁజేరి వెడలుటవలన నగ్ని నధికముగాను రిగులుకొనఁజేయును. ఆ ప్రకారమే ముఱముమీద పట్టి గట్టుకొని వాయువునాపుటచే నది నాసికద్వారా మిక్కిలి వేగముగవెడలి జీవములకధికదుఃఖమును కరిగించును. కాన ముఖము మీద పట్టి గట్టుకొనువారికంటె గట్టుకొననివారే ధర్మార్థులు. ముఱముమీద పట్టిగట్టుటచే దగిన స్థానప్రయత్నములతో నక్షేపముం యుద్వారణ కూడ జరుగదు. నిరతనాసికములై స యక్షేపములను సానునాసికములుగా యుచ్చరించుటఁ జేసి మీరు దోషమును కలుగును. ఇత ముఱముమీద పట్టి కట్టుకొనుటలేక దుర్గిందమధికమగును. ఏలయన శరీరములోపల దుర్గంధము నిండియున్నది. శరీరము లోపలినుండి వెడలు వాయువంతయు దుర్గిందయు క్తమగుట ప్రత్య

క్షము, దాని నద్దగించిన దుర్గంధ మధికమగును. ఎట్లగు ఐందింపఁబడియున్న (బాణూర్) ప్రదేశ మధిక దుర్గంధయు క్తమును, తెలియియున్న ప్రదేశముల దుర్గంధయు క్తమనగును. అట్లే ముఖముమీఁద పట్టి కట్టుకొనుటవలనను, దంతరావన ముఁద్రక్షణన స్నానములను చేయకపోవుటవలనను, వస్త్రములు కుద్రపఱచుకొనన పోవుటవలనను మీ శరీరములం దధిక దుర్గంధ ముత్పన్నమై ప్రపంచమునందు రోగము గలిగింపగును. ఇట్లు మీరు జీవుల తెంతటి పీడ కలిగించుచున్నారో యంచ యధికముగ మీకు పాపము కలుగుచున్నది. తాతరలు మున్నగు వానియం దధికముగా దుర్గంధము వ్యాపించుటచేత “విటాచిక-తరల” మొదలగు ననేకవిధ-రోగము లుత్పత్తి జీవులకు దుఃఖదాయకములగునట్లే దుర్గంధము తక్కువై యున్న రోగములును దక్కువగాఁ బట్టి జీవులకు విశేషదుఃఖమును సంతరింపదు. కాఁబట్టి మీరధికముగా దుర్గంధమును తెంచుటచేత గొప్ప నేరగాండ్రయియున్నాడు. ఇక ముఖముమీఁదపట్టి కట్టుకొనక దంతరావనమును, ముఁద్రక్షణనము, స్నానములను చేసి స్థాన, వస్త్రములను కుద్రముగా నంచుకొనువారు మీకుఁబె మిక్కిలి మంచివారు. దుర్గంధముతోఁ గూడియుండు అంత్యజాల సహవాసముండుండని వారును మిక్కిలి మంచివారే. దుర్గంధయుక్తులగు నంత్యజాల సహవాసముచేత నిర్మలమైన బుద్ధి కలుగకఁటలే మీ, మీసాంఘికల సహవాసమున నుండువారిబుద్ధియు వృద్ధిఁబొందదు. ఇక రోగాధికయముచేతను రహస్యస్థానమునందు పెచ్చుములు కలుగనఁటలే మీ, మీసంఘమువారి స్థితిరావచ్చును.

ప్రశ్న:- మూయఁబడిన గృహమునందు రగులఁజేసిన అగ్నిత్వారం వ్యాపించినందున బయటనున్న జీవులకు దుఃఖము గలిగింపనేరదు. అటులే మేము ముఖముమీఁద పట్టి కట్టుకొని వాయువు నాపుదు వెలుపరిజీవుల కల్పదుఃఖము మాత్రమే కలుగఁజేయుచునున్నారము. కాన ముఖముపై పట్టి కట్టుటవలన బయటవాయువులోనున్న జీవముండుఁ బీడ గలుగదు. ఇక నెవని రగులుచున్న నగ్నికర్షముగఁజేయునుందిసదో రాక తక్కువగాఁ దగులును. గారిలోఁగల జీవములు శరీరములు కలవై యున్నందున వాని కవశ్యముగఁ బీడ గలుగును.

ఉత్తరము:- ఇదియును మీ ననివనిపుమాటయే. మొదట గమనింపుడు. ఎక్కడ చిత్రముందకో, ఎక్కడ లోపలివాయువు తెలుపలివాయువుతో గలియుతుందో యక్కడ నన్నియు రగులుకొననేరదు. దీనిఁ బ్రత్యక్షముగాఁ జూచగోరుదురేని యొక లాంతరులో దీపమును ముట్టించి చిత్రముంన్నియు మూసివేసి చూచుదు; దీప మప్పుడే అణిపోవును. భూమిపై సంతరించు మనుష్యాది ప్రాణులకు బయటిగాలి బొరకున్న జీవింపనేరనటలే అన్నియు రగులుకొననేరదు. ఒకవైపునుండి అగ్నివేగము నడ్దగించిన వరి రెండవవైపున రతివేగముతో వెడలును. అట్లే చేతి నడ్దముగా నుంచిన ముఖమునకు మంచి తక్కువగా తగులును. కాని చేతి తెక్కువగా దగులును. కాన మీమాట సరియైనది కాదు.

ప్రశ్న:- ఒక పెద్దమనుష్యున కొక చిన్నమనుష్యుడు దగ్గరగా చేరి చెవిలో మాటఁ జెప్పనపుడు “నోటినుండి యుంపరలు రాలకుండుటకును, దుర్గంధ మతనికి కలుగకుండుటకును” ముఖముమీఁద బట్టినో లేక చేతి నో యుంచును. పుస్తకము చదివునపుడు సవశ్యముగ దానిమీద నుమ్మిపడి యరియుచిన్నమై చెడిపోవును. దీని నెంత తెలుగుదురు. గాన ముఖముమీఁద పట్టి కట్టుకొనుట మంచిది.

ఉత్తరము:- జీవులు రక్షింపఁబడునను నుద్దేశముతో ముఖము మీఁద పట్టి గట్టుకొనుట వ్యర్థమని దీనిమూలమున నిద్దమైనది. ఇత పెద్దమనుష్యునితో నొకఁడు మాటలాడునపుడు, “అగున మైనమాట నితరుడు వినకుండుటకుగాను ముఖముమీఁద గుద్దనో, చేతి నో యుంచును ప్రసిద్ధముగా మాటలాడునపుడు ముఖముమీఁద గుద్దనుగాని చేతినిగాని యెవఁడు నుంచఁడు. కాబట్టి గుప్తమైన మాటకొఱకే యట్లు రతిస్థింపునని విదితమగుచున్నది. ఇత దంతరావనాదు లొనరింపనందున మీ ముఖము మున్నగు సవయవములనుండి యత్యంత దుర్గంధము వెడలుచున్నది. కాన మీరొకని సమీపమునఁగాని, యొకఁడు మీ సమీపమునఁగాని కూర్చుండిన దుర్గంధమతప్పు మరియేమి వచ్చును? ముఖమున కర్థముగా చేతి నో లేక కాంగునో యుంచెడు ప్రయోజనము రితరము లనేకములు కలవు. అనేక మనుష్యులయొందుట గోప్యమైన మాటఁ జెప్పనపుడుట్లు చేతి నో, కాంగునో యుంచడున్న నితరుం దిట్కునకు వాయువు

వ్యాపించి అమాదిరి బయట బడును. వారిద్దఱు నేకాంతమున మాటలాడునప్పుడు మూడవ వారుండరు. కాన నట్లు చేయవలసియుండదు. ఇతఁ డెద్దఱమీఁదనే యుమ్మిపడకుండవలెనన్న చిన్నలమీఁద నుమ్మి పడవచ్చునా? ఆ యుమ్మి నుండియు తప్పించుకొనఁజాలరు. ఏలయున మేము దూరముగానుండి మాదిలాడినను గారి మాదిక్కునుండియు యిరదుల దిక్కునకుఁబోవు మాశ్చర్యపాపము దార్చి త్రనలేఱువు లాచార్యువుతోఁ గలిసి వాని శరీరముమీఁద నవశ్యముగాఁ బడును. దానినిగూడ దోషముని భావించిన నది యవిద్యయే యనఁబడును. మఱి నోటివేడిమికి జీవులు చచ్చుననియో లేక వానికి వీర గలుగుననియో నమ్ముచున్న వైకాం డ్యేష్ట మానములందు సూర్యుని తీక్షణమైన వేడిమి కా వాయు కాయ జీవము లొకటియు మిగులక నన్నియు జచ్చిపోవును. కాని యావేడిమి కాజీవులు దావనేరవు. కాన మీ యీ సిద్ధాంతమును విత్యయే. ఏలయున మీశరీరం తరులు పూర్ణవిద్వాంసులై యున్న నిట్టి వ్యర్థమైన మాటల నెందులకు వదించి యుండురు. చూడురు! ఏ జీవులు సర్వావయవములతోవిద్యమానమై యున్నవో వానికి వీర కలుగుచున్నది. ఇందులకు బ్రమాణము:—

సంధానముగా వ్యవహరింపితిః :

హంకార, ఆ. ౫, పా. ౨౦ :

పంచేంద్రియములకు పంచవిషయములతో సంబంధము కలుగునప్పుడే జీవులకు నుజుయో లేక దుఃఖయో కలుగుచున్నది. చెవిటివాని కొకఁడు తన్ను తిట్టుచున్నాడను జ్ఞానముకాని, అందునకు రూపజ్ఞానము కాని అతవా వాని యెదుటనుంటి సర్వవ్యాఘ్రాది భయంకరము లయిన జంతువులు పోవుచున్నను వాని జ్ఞానముకాని, పక్షవాతరోగము కలవానికి స్పర్శజ్ఞానముకాని, పీననరోగము కలవానికిఁ బరిమళజ్ఞానముగాని, కూన్యజిహ్వగలవానికి రుచిజ్ఞానముగాని గలుగ నేరనటలే ఆ జీవుల స్థితియుఁగలదు. చూడురు. మనుజుని జీవము నును ప్రితర యందుండునపు దాటినికి నుజుదుఃఖము లేవియుఁగలుగవు. ఎందులకన జీవము శరీరముతోపల నుండునుగాని దాని కప్పుడు దాహ్యవయవములతో సంబంధ ముండకపోవుటవలన నుజుదుఃఖములు కలుగవు. వైద్యులును ఇప్పటి యాత్మ రులును, మత్తుపదార్థముల దివిపించియో, లేక వానన చూపించియో రోగుల శరీరావయవములఁ గోయురు. లేదించుచున్నప్పుడు వారికి దుఃఖమేమియు విదితముకానటలే వాయుకాయజీవములకును, అన్యస్థావర శరీరములుగల

జీవులకును సుఖదుఃఖము లెన్నటికిని గలుగనేరవు. ఎట్లైన మూర్ఖితదశలో నున్న జీవులకు సుఖదుఃఖములు కలుగనటలే ఆత్మంత మూర్ఖితదశలో నున్నది వాయువాయు జీవులకు, సుఖదుఃఖములు కలుగ నేరవనుట స్పష్టము. అట్లయిన వీనికి వీర గలుగ కుండ వీనిఁ గాపాదవలెనను నరెట్లు నిర్దిష్ఠంబఁగలదు వానికి సుఖదుఃఖములు గలననునది ప్రత్యక్షముచానవుడు మీ యనుమానాదు లిది నెట్లు సంగతముంగును :

ప్రశ్న:— అది జీవులేకద వానికి సుఖదుఃఖము లెందులకుఁ గలుగ కుండును ?

ఉత్తరము:— వెట్టి తమ్ములారా! చినుఁడు! మీరు సుషుప్తిలో నుండు వపుడు మీకు సుఖదుఃఖము లేవలఁగవు; సుఖదుఃఖములు కలుగుటకు ప్రసిద్ధ నంబందమే కారణముకద. మత్తుపదార్థముల వాసన చూపించి దాక్షిణ్య ఆంగము లఁగోయుడు, దీల్చుడు, చేదించుచునున్నపుడు వారికి దుఃఖముకలుగుటలేదనివీరు తరమిప్పుడే యిచ్చియున్నాము; ఆ ప్రకారమే అతిమూర్ఖులై యున్న జీవులకు సుఖదుఃఖములెట్లు కలుగును; ఏలయన వానిఁ గొందుటకక్కడ పాదనమే లేదు.

ప్రశ్న:— చూడుఁడు! నిరోధి-పవన వికాసములు, క్రమములు, కండ మూలములు-వానివి మేము తినము, కారణమేమన నిరోధియం దనేకములు, కండమూలములం దనేకములు నైన జీవములు కలవు. వానిఁ దింటిమా ఆ జీవములఁ జంపినందున, వానిఁ దుఃఖింపఁజేసినందున మేము పాపాత్ముల మగుదుము.

ఉత్తరము:— ఇదియును మీ తెలివిదప్పినమాటయే. ఏలయన వచ్చు వికాసములను దినుటవలన జీవములు చచ్చుననియు, వానికి వీరగలుగుననియు ఏలరాని. మత్తున్నాడు-ప్రత్యక్షముగ వీర గలుగుచున్నట్లు మీకుగోరకమగుటలేదు గద. గోరకమగుచున్నమాటనుజూపింపుడు. మీ లెన్నఁడునుప్రత్యక్షముగ జూరఁ జాలరు. మాకు జూపనుజాలరు ప్రత్యక్షమే కానవుడు అనుమానోపమానార్థ ప్రమాణములకూడ నెన్నటికిని చుట్టి నేరవు పైఁ తెప్పఁబడిన యుత్తరమే దీనికి నన్వయించును. ఏలయన సత్యంబాదవారమను మహాసుషుప్తిలో నున్న వ్యయము, గొప్ప మత్తులో నున్నప్పుడును జీవులకు సుఖదుఃఖములు గలుగు వని తాదించుట "మీకిట్టి యుక్తికూన్యములైన విద్యా విరుద్ధముంగు మాటల

బోధించిన" మీ శీర్షంబులం పొరపాడేయని విధితమగుచున్నది. మఱి అంతముగల గృహమునం దనంతటివము లెట్లుండు? గలుగును; కలంములు అంతముకలవైయుండుచు మనము చూచుచున్నప్పుడు వానియందరి జీవముం కంతమెందుంకు లేకపోవును; కాన నిదియును మీ యవివేకమే యననొప్పును.

ప్రశ్న:- చూడూరు; మీరు నీళ్ళను కావర అట్లే త్రాగుచు గొప్ప పాపభాగు లగుచున్నారు. మేము నీళ్ళను గాఢ త్రాగుచున్నట్లే మీరును త్రాగవలెను.

ఉత్తరము:- ఈ మీమాటయు భ్రమతోఁగూడినదే. ఏలయన మీరు నీళ్ళను కావరపు దా జలమందరి జీవులన్నియు రావలెదచ్చును గద. మఱి వాని శరీరములుకూడ నీలఁగలసిపోవు ద్రావకమువలె నగును. కాన మీరు వాని శరీరముం కషాయము త్రాగుచు గొప్ప పాపాత్ము లగుచున్నారనుట నిశ్చయము. కీకజలమును, ద్రాగువారు పాపభాగులు కాదు. ఏలయన కీకజలమును ద్రాగినప్పుడువరములోనికిఁ బోయి కొంత యుష్మతను బొందఁగా నా జీవులు క్వాసముబ్బారా చెయివలికి వెళ్ళివచ్చును. ఇత జలకాయ జీవులకుఁ బై చెప్పఁబడినట్లు సుఖదుఃఖములు కలుగనే కలుగవు. కాబట్టి యిందెవ్వరికిని కావము కలుగనేరదు.

ప్రశ్న:- జారరాగ్ని వేడిమికి వెడలునట్లే వెచ్చఁబెట్టిన జంతులొ నుండియు నా జీవములేం వెలువడకుండును ;

ఉత్తరము :- చాను, వెడలిపోవచ్చును. కాని మీరు నోటి వాయువు వేడిమికి జీవులుదచ్చునని నమ్ముచున్నాడుగద. జంతును కాచినప్పుడును మీ మఠానుసారముగ జీవులు దచ్చిపోవును. లేదా యధికజారనొంది వెడలిపోవును. ఇత నట్లే వాని శరీరములును నా జలమున మిశ్రమయి పోవును. కాబట్టి మీరు గొప్ప పాపకారులగుచున్నారా లేదా :

ప్రశ్న:- మేము స్వయముగ నీటిని వెచ్చచేయుము. ఒక గృహస్థుని నైన 'జంతును వెచ్చచేయుము' అని యాజ్ఞాపింపము కాన మాకుఁబాపము కలుగదు.

ఉత్తరము:- మీరు వేడినీళ్ళను గ్రహింపకయు, ద్రాగకయు నున్న గృహస్థులెందుంకు వెచ్చచేయుదురు? కాబట్టి ఆ పాపమునకుఁ బాత్రులుమీరే.

మీరంతకంటె నెక్కువపాపకాటలలు యున్నారు. పిరియన నొకానొక గృహ స్థునకేమీరు నెలవిర్చియున్న నొకకోటనే వెచ్చచే యణిండుచుండును. కాని ఆగృహస్థులు సాదువు తెవరియింటికి విచ్చేయుదురోయను ననుమానముతో గృహస్థులందఱును తమతమ గృహములందు జలమును వెచ్చచేసియుండుదురు. కాన నీ పాపమునకుఁ బాత్రులు ముఖ్యముగా మీరే యననొప్పును. రెండవది:- అదిరముగా కర్తవ్యము అగ్నియు గాఢచేతను వానిఁగాల్చుచిచేతను పై నుద హరించఁబడినట్లు వంటి, పొంతు, వ్యాపారిము మున్నగువాని జేయఁబడేత సయితము గొప్ప పాపకారులును, నరకగాములు నగుదురు. జలమును వెచ్చఁ జేయుచుటకు ముఖ్యముగా మీరే కారణము. అట్లే మీరు వేదీనీటిని ద్రాగవలెను; చప్పీటిని ద్రాగఁగూడదు. అని కోరించుచున్నందున ముఖ్యముగా నా పాపము నకును మీరే పాత్రులయియున్నారు. ఇక మీ యుపదేశముఁగొని యట్లాచరించు వారును పాపాత్ములే. ఇక నది మీ యవిద్యయో, కాకో గమనింపుడు : మీరు చిన్నచిన్న జీవులమీద దయఁ జూపుచున్నారు. కాని అన్యమతస్థుల విందఁ జేయుచు వారి తపకారము చేయుచున్నారే; ఇది చిన్నపాపమాయేమి : మీ తీర్థంశరాలమతమే నిజమన్న నృప్తియం దింతవర్షమును, పొలుచున్న యిన్ని నరులును, ఇంత జలమును ఈశ్వరుఁ దెందులకు కలుగజేసెను : సూర్యుని సూరఁ జేయవలసిలేకుండెను. ఎంతయన నందు కోట్లకొంఁది జీవములు మీ మతము ననుసరించి వచ్చుచుండ వచ్చునుగదా. మఱి మీరెవరిని ఈశ్వరులని నమ్ముచున్నారో వారు విద్యమానులై యున్నప్పుడు దయఁజూపి సూర్యుని కాపమును, మేఘములను నిరిపిచేయలే దెందులకు : పూర్వము చేప్పఁ బడినట్లు ప్రాణులు విద్యమానమై యుండవచ్చు కందమూలాది పదార్థము లందుండు జీవులకు సుఖదుఃఖములు కలుగకుండును. నరకప్రాణులమీద నితాంతముగ దయగలిగియుండుటగూడ యీంమునకు హేతువగును. ఎట్లైన మనుష్యులందఱును మీ మతమునే యంగీకరించినవారై దొంగలను, దోపురుగాండ్రను ఎవ రును దండింపకపోదురేని ఎంత గొప్పపాపము జరుగఁబోదఁగలను : కానఁ దగునీతిని దుష్టుల దండించుచు శ్రేష్ఠులఁ జారించుటయే దయ యనఁబడును. దీనికి విపరీతముగా నాచరించుట దయాశూన్యమైన దర్శమును నశంపఁజేయు చున్నది. ఎందుతో లై సులు దుకాణములు పెట్టుదుర. ఆ వ్యవహారములందరిద్ద

ములు పలుకుదురు. పరుల ధన మనహరింతురు. దీనుల మోసపుచ్చుట మున్నగు దుష్కర్మముల నొనర్తురు. వీని దూరపఱచుట ఈపదేశమొందుటఁజేయుదుఁ నోటిమీఁద పట్టి కట్టుకొనుట మున్నగు చర్య లెందులకు నజీయించునాదు. మిరెందఱనో శిష్యులనుగాను, శిష్యురాండ్రనుగాను జేసికొనునపుడు కేశలంద నమును అనేక దినముల యుపవాసమును జేయుదు, చేయించుచు మీరు, నిర దులకుఁ మీద కరిగించుచున్నారు. ఇట్లు అన్యులకు దుఃఖముఁ గలుగఁజేయుచు నాత్మహత్య యను అర్థ దుఃఖము గలుగఁజేయువారలయ హింసకు లేం యగు చున్నాదుఁ మఱి ఏనుగులమీఁదనో, గుఱ్ఱములమీదనో, ఎద్దులమీదనో, ఒంటెల మీఁదనో యొక్కుట, మనుష్యులచేతఁ గూరిపనులు చేయించుట తైనులు పాప మని యేలవాదినరుఁ మీశిష్యులు తల తోడలేని మాటలను నిరూపింపలేని మీతిర్థంకరులు కూడ నిరూపింపజాలరుఁ ఇర మీరు తత దెప్పఁజోపునపుడును, శ్రోతలు వినుటకు వచ్చునపుడును మార్గమునందు మీచుకానుసారముగ జీవులు చచ్చుచునే యుండవచ్చును కాన మీరీ పాపమునకు ముఖ్యకారకులేం యగు చున్నాదుఁ : ఈకొరిపిమాడిం మూలమున నతిశయముగా నూహించి గ్రహించఁ దగును. అసఁగా నాజరి, స్థలి, వాయువులందరి స్థావరశరీరములలో అశ్శంక మూర్తిరదకయందుండు జీవులకు దుఃఖముకాని, సుఖముకాని యెన్నటికిని గలుగనేరదనుట స్పష్టము.

ఇంకను తైనుల యనందవములయిన కొన్ని మాటలను వ్రాయు చున్నాముః గమనింపవలయును. తనచేతితో మూఁడున్నర చేతుల కొంతగల ధనస్సొందుననియు, పూర్వము వ్రాయఁబడినటులే కాలసంఖ్యకలదనియుఁగూడ జ్ఞాపకముంచుకొనవలయును.

(రత్నసారతాగము ౧వ పుట ౧౬౬-౧౬౭వ పుటలలో వ్రాయఁబడి యున్నది.) (౧) ఋషభదేవుని శరీరపరిమాణము ౫౦౦ (అయిదువందల) ధనస్సులపొదుగు. ఆయువు ౮౪౦౦౦౦౦ (ఎనుబది నాలుగు లక్షల) పూర్వము లను సంవత్సరములు. (౨) అజితనాథుని శరీరపరిమాణము ౪౫౦ (నాల్గి వందల యేఱది) ధనస్సుల పొదుగు. ఆయువు ౭౨౦౦౦౦౦ (దెబ్బదిలెండు లక్షల) పూర్వములను సంవత్సరములు. (౩) సంభవనాథుని శరీరపరిమాణము ౪౦౦ (నాల్గ వందల) ధనస్సులపొదుగు; ఆయువు ౬౦౦౦౦౦౦ (ఆరువది

లనల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౪) అధిసంధనుని శరీరపరిమాణము ౩౫౦ (మూడువందల యేడది) ధనుస్సుల పొడుగు; ఆయువు ౫౦౦౦౦౦౦ (ఏడది లక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౫) సుమతినాథుని శరీరపరిమాణము ౩౦౦ (మూడువందల) ధనుస్సుల పొడుగు; ఆయువు ౪౦౦౦౦౦౦ (నలువది లక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౬) వద్మప్రథ శరీరపరిమాణము ౧౪౦ (వందనలుగది) ధనుస్సుల పొడుగు. ఆయువు ౩౦౦౦౦౦౦ (ముప్పదిలక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు (౭) పార్శ్వనాథుని శరీరపరిమాణము ౨౦౦ (రెండువందల) ధనుస్సులవిస్తారము; ఆయుఃపరిమాణము ౨౦౦౦౦౦౦ (ఇటువదిలక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౮) చంద్రప్రథ శరీరపరిమాణము ౧౫౦ (వందయేడది) ధనుస్సుల విస్తారము. ఆయువు ౧౦౦౦౦౦౦ (పదిలక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౯) సుమిదినాథుని శరీరపరిమాణము ౧౦౦ నూలుధనుస్సుల పొడుగు; ఆయువు ౨౦౦౦౦౦౦ (రెండు లక్షల) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౧౦) శీతలనాథుని శరీరపరిమాణము ౯౦ (తొంభది) ధనుస్సుల పొడుగు. ఆయువు ౧౦౦౦౦౦౦ (ఒకలక్ష) ఘోర్వములను సంవత్సరములు. (౧౧) శ్రేయాంసనాథుని శరీరపరిమాణము ౮౦ (ఎనుగది) ధనుస్సుల పొడుగు. ఆయువు ౮౪౦౦౦౦౦౦ (ఎనుగది నాలుగులక్షల) సంవత్సరములు. (౧౨) చానుఘాట్య స్వామి శరీరపరిమాణము ౭౦ (దెబ్బది) ధనుస్సుల పొడుగు. ఆయువు ౭౨౦౦౦౦౦౦ (దెబ్బదిరెండు లక్షల) సంవత్సరములు. (౧౩) విమలనాథుని శరీరపరిమాణము ౬౦ (అటువది) ధనుస్సులు. ఆయువు ౬౦౦౦౦౦౦౦ (అటువదిలక్షల) సంవత్సరములు (౧౪) అనంతనాథుని శరీరపరిమాణము ౫౦ (ఏడది) ధనుస్సులు. ఆయువు ౫౦౦౦౦౦౦౦ (ముప్పది లక్షల) సంవత్సరములు. (౧౫) రత్ననాథుని శరీరపరిమాణము ౪౫ (నలువ రైదు) ధనుస్సులు; ఆయువు ౧౦౦౦౦౦౦౦ (పదిలక్షల) సంవత్సరములు. (౧౬) గోతినాథుని శరీర పరిమాణము ౪౦ నలువది ధనుస్సులు; ఆయువు ౧౦౦౦౦౦౦ (ఒకలక్ష) సంవత్సరములు. (౧౭) కుంభునాథుని శరీరపరిమాణము ౩౫ (ముప్పదియైదు) ధనుస్సులు. ఆయువు ౯౫౦౦౦ (తొంభదియైదు వేల) సంవత్సరములు. (౧౮) ఆమరనాథుని శరీర విస్తారము ౩౦ (ముప్పది) ధనుస్సులు. ఆయువు ౮౪౦౦౦ (ఎనుగదినాలుగు వేల) సంవత్సరములు. (౧౯)

మర్రినాథుని శరీర విస్తారము ౨౫ (ఇటువదిలెడు) దనుస్సులు; ఆయువు ౫౫౦౦ (ఏటవదిలెడు చేరి) సంవత్సరములు (౨౦) ముని సువ్రతకుని శరీర విస్తారము (ఇటువది) దనుస్సులు, ఆయువు ౫౦౦౦ (ముప్పదిలేం) సంవత్సరములు. (౨౧) సమినాథుని శరీర విస్తారము ౧౪ (పదునాల్గు) దనుస్సులు, ఆయువు ౧౦౦౦ (ఒక వేయి) సంవత్సరములు. (౨౨) సమినాథుని శరీరవిస్తారము ౧౦ (పది)దనుస్సులు, ఆయువు ౧౦౦౦ (వేయి)సంవత్సరములు. (౨౩) పార్శ్వనాథుని శరీరపరిమాణము తొమ్మిదిలేతులు, ఆయువు ౧౦౦ (నూరు) సంవత్సరములు. (౨౪) మహావీరస్వామి శరీర పరిమాణము ఏడు లేతులు, ఆయువు ౨౨ (ద్వెప్పదిలెండు) సంవత్సరము లయియుండెను. ఈ యాణవదినిలువును తీర్థంధరులు శైవమతసంబంధములు; శైవల కావార్యులు గురువులును వీరే శైవులు వీరినే పరమేశ్వరుని నమ్ముచున్నారు. వీరించును ముక్తిని దొందినారట: "ఇంత గొప్ప శరీరములును, ఇంతటి ఆయువును మనుష్యుల కట్టుట సంభవమా?" అని బుద్ధిమంతులూహించి కనుగొనవలయును. ఈ భూగోళమున నిట్టిజనులు కొండలే నివసించగలుగుదురు. పౌరాణికులు నీ శైవుల గొప్పలను జూచియే ఓరంత పరితేరి సంవత్సరముల ఆయువనియు, వేయి సంవత్సరముల ఆయువనియు వ్రాసినదికూడ ససంభవమే. కాన శైవుల కథనమెట్లు సంభవము కాగలదు: ఇంతను వినుడు! కల్పరాష్ట్రము ౪ వ ఘట: వాగతెతనుడనువారు గ్రామ మంతటి యొకఁలను ప్రేరిమిడ నెత్తికొనెను. కల్పరాష్ట్రము ౩౦ వ ఘట: మహావీరుడు అంగుష్ఠముతో పృథివిసొత్తగా శేషునాగురు గడగడ పణ తెను. కల్పరాష్ట్రము ౪౬ వ ఘట: మహావీరుని సర్పము కలువగా రక్తమునకు మాటు పాలు కాఁజెను. ఆసర్పము నెదిమించ న్యర్థమునకుఁ బోయెను. కల్పరాష్ట్రము ౪౭వ ఘట: మహావీరుని కాళ్ళమీద పరమాన్నము వంకఁదెను. ఆయన కాళ్ళు కాలలేదు. కల్పరాష్ట్రము ౧౬ వ ఘట: ఒక చిన్న పాత్రలో నొండెను నిలిపెను. కర్మసారథాగము ౧. ౧౪ వ ఘట: ఒకరిమీద ముఱికిమన్నును దీయఁ గూడదు. గోలను గూడదు. వివేకసార చా. ౧. ౨౧౫ వ ఘట: శైవులలో నొక దమసారసాద్రువు క్రోరావేళగై డిద్వేగజనక సూత్రములఁ బఠించి యొక నగరమును కలఁగఁజెచ్చెను. మహావీరుడను తీర్థంధరు కఠఁడు దుక్కిరి

ప్రియుడై యుండెను. వివేక. కా-గ. పుట ౨౨౭: రాజాజ్ఞ సవశ్యముగఁ బాలింపవలయును. వివేక. కా-గ. పుట ౨౨౭: కోశయను నొకవేళ్ళ పశ్యములో అవలను కుప్పగఁజేర్చి, దానిమీదఁ బుప్పములతోఁ గప్పించిన యొకసూదిని నిలువఁజెట్టి, దానిమీదఁ దగులీరిని నాట్టమఁజెను. కాని సూది కాదికి గ్రుచ్చుకొనలేదు. అయావల కుప్పకూడ నెదరలేదు: తత్సవివేకము ౨౨౮ వ పుట: ఈ కోశవేళ్ళతో న్మూలముని యను సరఁగు ౧౨ సంచర్పరముల వరకు సంకోగముచేసెను. పిమ్మటఁ దీక్షనుపొంది నర్హతి పొందెను. ఆ కోశవేళ్ళకూడ జై నరభము నాచరించుచు నర్హతి పొందినది వివేక-కా-గ. ౧౮౫ పుట: పెదలో వేసికొనఁబడు నొక సిద్ధునివలంబ ౫౦౦ అవకంశీల నొక వైశ్యునకు ప్రతిదిన మిచ్చుచుండెను. వివేక-కా-గ. పుట ౨౨౮: బలవంతుని యాజ్ఞవలనను, దేవాజ్ఞవలనను బాతదనినిఁ గన్దముతోఁ గాంము గరువునపుడు, గురువు, తల్లి, తండ్రి, కులాచార్యుడు, బ్రాతుడు, రక్కోపదేశకులు అను నీ యాఱుగురిని నిరోధించుటవలనను తర్పమునకుఁ గొంత మ్యానరకయగునేని తర్పము నన్దము కాదు.

సమీక్షకుడు:-ఇప్పుడు వీరి యీ మిక్కిలి చార్తలు గమనింపుడు ఒక మమజుఁడు గ్రామమంతటి గొప్పలను వ్రేలిమీద నెన్నఁదయిన నెత్తికొనఁ గలుగువాఁడ౥॥అంగస్త్రమముతోఁ బుత్తివిగొత్తిన నది యజుఁగిపోఁగందాఁగేననగుఁడే లేనపుడు వదఁతునదెవఁడు॥౨౥సరి: శరీరమును గోయుటవలన పాలు వెడఁచు నెవ్వారును భాదయుండఁడు.ఇంద్రజాలముగార మజేమియుఁ గాకుండును. అతనిఁగఱచిన నర్పమును స్వర్గమునకుఁ బోయినది. కాని మహాత్ములయిన శ్రీకృష్ణుఁడు మున్నగువారు మూఁదననరకమునకుఁ బోయినదియెంత యబద్ధము॥౩౪౥ మహావీరుని కాళ్ళమీద వరమాన్యము వందలదినపుడరచి పాదములు కాలిపోలేదెందులకు: ॥౩౫౥ బెరా. ఒకచిన్న పాత్రలో నెన్నఁదయిన నొంటి వట్టఁగందా॥౩౬౥ఒకరిమీద ముఱితి మున్నును దీయఁయు, గోరకయు నుండులేని దుర్గంధ రూపమగు మహానరకము ననుభవించుచుండవచ్చును.౥౩౭౥ నగరమును తగులఁజెట్టిన సామ్రాట్టుయొక్క దయాశ్రమలెక్కడికి లేచినోయెవో గదా: మహావీరుని సాంగత్యముచేతనే యతని యాత్మ పరిశ్రమగానపుడు. మరణానంతర మారవి యాశ్రయముఁగొను తైను లెన్నరును పరిశ్రులు కానే

రయః॥౮॥రాజాజ్ఞా సంకీర్తనంపవలసినదే. కాని తై నుబ వై శ్శులయినందునగా,
దోత రాజునకురయవడి యీ మాటను వ్రాసియున్నాడు.॥౯॥తోకావేశ్య శరీర
మంత చులకనగానున్నను ఆచారమిప్పటిద నూదిన నిదునఁబెట్టి దానిపై
నాట్యమాడెననుట, నూది గ్రుచ్చుకొనకపోవుట, ఆచారము చెడరకపోవుట
యనునవి వట్టిమిథ్యాక్షుదారావ,మఱిమేమగును॥౧౦॥పిట్టిస్థితిలోనున్నను,ఏమి
సంధించినను,దర్శమునెవ్వరును వ్యతంసఁగూరదు.॥౧౧॥జిత్ గంభయను
నది జోలెబ్బతోఁ జేయఁబడునుగదా-అది ప్రతిదినము ౫౦౦ అవతంబుల నెట్లీ
యఁగలుగును॥౧౨॥ఈశరీరముసంరవములయినవిరిమాటదాస్రాయముఁబోవుదు
మేని తై నుల కర్చితగాదలతోఁ గూడిన గ్రంథమువలె నిదియును మిక్కిలి
పెరిగిపోవును; కావున నధికముగా వ్రాయుటలేదు. ఆనగా నీ తై నులని కొన్ని
సంగతులు తప్ప రక్తి-నవన్ని యుమిథ్యాకులేయనియెలుగఁదగును చూడుడు.

తో వసి తో కలి పరమే దుగంధా లవణంబు దాను శుభంబే ।

జాతన గుని జాతనవది తవ్వలి ఇం విడిది పని రవిత్ ॥

சிசுதா பூமிந் தாயா : அனந்தநாதரெட்டி பதி. 11.

కాలో ఏ బయ్యాలా దివ్ లవ్ పువ్ లవ్ వ్యంఘి ।

(వకరణ-రా-వ-నంగ్రహణీ సూత్రము. ౬౦-౭౩)

ఇంటాద్వీపము లక్షయోజనములు అనుగా నాల్గలక్షం ప్రాంతం దిస్తా
రముకందని వ్రాయఁబడియున్నది ద్వీపములలో నిది మొదటి ద్వీపము(ఓ).
ఇందు నిర్దళులు చంద్రులు నిర్దళులు సూర్యులును గలరఁట. అటులే రెండవ సము
ద్రమున నంతకు ద్వీగుణము అనుగా నలుపురుచంద్రులును, సూర్యులు సూర్యు
లునుగలరఁట. ఆ ప్రకారమే రాజకీయరమునందు పన్నిర్దళులు చంద్రులు పన్నిర్దళు
సూర్యులునుగలరు. ॥౭౦॥ దీనిమూఁదీంతలా చేసి నముప్పదియాలుగురగువిరుదం
దలును, ఇంటాద్వీపముందలియరుపురును, రెవణసముద్రమునందలి సలగురుగురి
సి నలువదియరుపురుచంద్రులును నలువదియరుపురు సూర్యులును రాలోపరి సము
ద్రమునఁ గలరు. ఇవిరముగనే ముంచిటి ద్వీపములందును సముద్రములందు
కూడ “పూర్వము చెప్పఁబడిన నలువదిరెంటిని మూఁదీంచలు చేసిన” వంద
యరువదాలుగు రగుదురు. వానిలో రాజకీయరముందు పన్నిర్దళును, రెవణ
సముద్రముందు నలుగురును, ఇంటాద్వీపముందలిర్దళును, వీరి నందఱునుతేర్చి

లెక్కించిన ౧౪౪ గురు చంద్రులును, ౧౪౪ గురు సూర్యులును ఘోషరదీప్తముననున్నారు. ఇదియు, గేవల చుక్కనుపద్య తేల్చగణనయే. ఇతర నెవ్వర మనుష్యులు నివసించరో యిప్పుట సగేత సూర్యులును చంద్రులును గలచుట, పెనుకలి యర్థఘోషరదీప్తమునందుగల యనేక సూర్యచంద్రులు స్థిరముగా నున్నారు. ఘోషము చెప్పఁబడిన వంద నలువది నాల్గింటిని మాఁచింతు లేనన ౪౩౨ సంఖ్యానులును అట్టి అంబుదీప్తముందిద్దఱిద్దఱును లవణ సమాద్రమందు నలుగురు నలుగుఁడు, రాత్రీలంతమందు ౧౨గురు ౧౨ గురును, కాతోదరి సముద్రమందు నలువదియరువుదును వీని నన్నిటినిజేర్చి లెక్కించిన ౪౯౨ చంద్రులును, ౪౯౨ సూర్యులును ఘోషర సముద్రమునఁ గలరు. అని శ్రీఘోషద్రవగణితమాత్రమునిచే బృహత్ "సంఘటణీ" యందును, "యోగీశ్వరంశక పయన్నా" యందును, "చంద్రపన్నతి" "సూరపన్నతి" యనా ప్రముఖములై పసిద్ధాంతగ్రంథములందును గూడ నిలులే చెప్పఁబడినది ॥౨౮॥

సమీక్షకుడు:- యాగోళ అగోళవేత్తలారా! ఇతర నానికింపుడు! ఈయొక్కమాగోళమున నొక విలముగ ౪౯౨ సూర్యచంద్రులును, ప్రతొది విభముగ నసంఖ్య చంద్రసూర్యుల నీతైను లంగీకరించుచున్నారు గదా! మీలే గొప్ప దాగ్యవంతులు. ఎందులకసమీకు తేవిమిదనుయాయలయ సూర్యసిద్ధాంతాది జ్యోతిషగ్రంథములఁ బఠించుచున్నందున మీకు యథార్థముగ మాగోళ అగోళములు విదితమైనవి. ఒకేజే నీతైనుల గంవరగోళ మను మహాంధకారముననున్నచో ఇప్పుటి తైనులవలె మీరును అజస్య మంధకారమునందే యుండి యుండురు. అంబుదీప్తమునం దొక్కో సూర్యచంద్రునితో పని సాగదనియే కాఁటోలు: "ఏలయన నింతగొప్ప భూమంతలమునకు ముప్పది గదియంతో సూర్యచంద్రు లెట్లు రాఁగలుగుదురని" ఈ యవిద్యాగుఱులకు నందేహము కలిగినది. పృథివిని సూర్యాదులవంటె గొప్పదని భావించుట వారల గొప్ప దీరపాట.

కో నను కో ఎవి మఱి ఏగంతరియా తపతి సందాయా ।

మేయం నయాసాదంతా । మాణునరితై పరిలదంతి ॥

(ప్రకరణ. రా. ౪. పంక్తహ సూ. ౨౯.)

మనుష్యలోకమునగలచంద్రసూర్యుల పంక్తులనుల్కించుచున్నాము. రెండేసిచంద్రులయు రెండేసి సూర్యులయు వరుసలు కలవు. అవి యొక్కొక లక్ష యోజనములు "అనఁగా నాల్గవకిల త్రోసుల" మారమున నుండి తిరుగుచున్నవి. సూర్యపంక్తిలో నొక చంద్రపంక్తి యున్నట్లులే చంద్రపంక్తిలో సూర్యపంక్తియుగలదు ఇవిద్వితముగ నాల్గవంక్తులుగలవు. ఆ యొక్కొక్క చంద్రపంక్తియందు ౬౬ చంద్రులును, ఒక్కొక్క సూర్యపంక్తియందు ౬౬ సూర్యులును గలరు. ఆ నాల్గవంక్తులు జంబూద్వీపమందరి మేరుపర్వతము చుట్టుదిరుగుదు. మనుష్య క్షేత్రమునందును దిరుగుచుందును అనఁగా జంబూ ద్వీపమంతరి మేరువునుండి యొక సూర్యుడు విశిణమునకుఁ దిరుగుచుందు నపుడు, రెండవ సూర్యుడు త్రవమునకుఁ దిరుగుచుండును అలాగే లవణసముద్ర మందరి యొక్కొక దిక్కునకు నిర్దణిద్దలు సంచరించుచుందురు రాత్రీజంప మందు ౬ గురు, బాలోదతియందు ౨గురు, పుష్కరాభముందు ౩గురు ఇవిద్వితముగా సందలుగలసి ౬౬గురు సూర్యులు విశిణదిశయందును ౬౬గురు సూర్యులు ఉత్తరదిశయందును తమతమ ప్రమానుసారముగ సంచరించుచున్నారు. ఈ రెండు దిశలయందరి సూర్యచంద్రుల వరుసలను జేర్చి లెక్కించితమేని ౧౩౨ మంది సూర్యులును, ౧౩౨ చంద్రులును మనుష్యలోకమున సంచరించుచున్నారు. ఇవిద్వితముగనే చంద్రునితోడ సనేక సక్షత్రాదుల పంక్తులునుగలవని యెఱుంగదగును.

మొక్షకుడు:- సోదరులారా! గమనించితిరా. ఈ భూగోళమున నా ౧౩౨ సూర్యులును, ౧౩౨ చంద్రులును ఈ జైసుల యొద్దనే విపింసఁ జేయుచుండవచ్చును. అట్లయిన వారెట్లు జీవింపఁగలుగుదురోగదః తాత్రులందును శీతాతిశయమునకీ జైసులు నిట్టనీర్గి పడియుండురు బాఁబోయి. భూగోళ భూగోళ విద్య నెఱుంగని వారే యాయనంధవములయిన మాటలకు మోసపోదురు కాని యనుచుబాదు. ఒక సూర్యుడే ఈభూగోళమంతటి యనేక భూగోళములఁ ప్రకాశింపఁజేయుచున్నపుడు, ఈ చిన్న భూగోళమంతః పృథివి తిరుగుటలేదు; సూర్యుడే పృథివిచుట్టు దిరుగుచున్నాడన్న నెన్నియో సంవత్సరముల కొకదినము నొక తాత్రియును నేర్పరును. నుమేరు వనునది హిమాలయ పర్వతమే. మజ్జికటి లేనేలేదు. మఱి పుటమునకెదురు అవగింజంతగా

గూఢ నిది సూక్ష్మవియోదుట తెక్కకురాదు. ఈ విషయములను త్రైగు బాధ వమునం దున్నంతవఱకు వెలుగఁజాలరు. అంతరాఽముసందే పరీయందుడు.

..మత్తరః.. సహాయా సవ్యం లోకం ప్రసే విచవశేనం .

సత్యం త డు సదాని వంబయి నుయదే..నిం తది ౪

(మః.తా.౪.సం.గ్రహ.పూ. ౧౩౫)

సమ్యక్ చారిత్ర సహితై స కేవరీ లనువారు కేవల సముద్ధారావర్తదే పదునాల్గు రాజ్యలోకములు తమ ఆర్థి ప్రదేశముదేసి సంచరింతురు.

సమీక్షకుఁడు:-తై సులు పదునాల్గు రాజ్యములున్నవని సమ్మదపన్నాడు. ఇతఁ బానియందరి పదునాల్గవఁది శివరముమీ ద సర్వార్థసద్వి యనువిమాన ధ్వజముపైఁ గొంఠదూరమున నుండు సిద్ధశిలా, దివ్యాకాశములను శివశ్చర మందురు. కేవలజ్ఞానమును సర్వజ్ఞత్వమును, పూర్ణ పవిత్రతను బొందిన కేవరీ లను వారే ఆలోకమునకుఁబోయి స్వాత్మప్రదేశముదే సర్వజ్ఞతై యుందురఁట. ప్రదేశము కలవఁడు విరుపుకానెరఁడు. విరుపు కానివఁడు సర్వజ్ఞఁడను కేవ లంజ్ఞాని యెన్నటికినిఁ గానేరఁడు. పరియన నెవని యాత్మ యేదేశీయమో యదియే వచ్చునుఁ బోవును నుండును. అట్లే వఁడు ఇట్టిఁడును, ముక్తఁడును, జ్ఞానియు నజ్ఞానియు నగుచుండును సర్వవ్యాపకుఁడును, సర్వజ్ఞాతుఁడయిగ వఁడల్లెన్నరును గానేరఁడు. తై సుల తీర్థంకరులు తీవరూపులును, అబ్బులును అల్పజ్ఞులు నయియుండరీ. వారు సర్వవ్యాపకులును, సర్వజ్ఞులును నెన్నటికిని గానేరరు. కాని యెవనియందు సర్వజ్ఞత్వాది గుణములు యథార్థముగ కుటిల్లు చున్నవో యట్టి అనాద్యవంతుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడు, సర్వజ్ఞఁడును, పవిత్రుఁడు, జ్ఞానస్వరూపుఁడునగు పరమాత్మను తై సులంగీకరించుట లేదు.

గర్భవర తపరియాహి . తిగా తిక్కోనలే కహన్నేడం .

మర్చిన దుహాని అంతముహా . అంగుం అనంబ లొకరదా ౫

(ప్ర.తా.౪.సం.పూ.౨౪౧)

ఇది రెండువిధముల మనుష్యులు గలరు. ఒకరుగర్భజులు; మఱొకరు గర్భమునఁగాక యుచ్చవింఛినవారు. వారిలో గర్భజులగు మనుష్యుల కుత్కృష్ట వ్యతైన మూఁడు పరోపముం ఆయువును, మూఁడుక్రోసం శరీరములు నుం దునని యెఱుగవలెను.

సమీక్షకుడు:- ' ౩ : మూడు పరిశోధనముల ఆయువును, మూడు ప్రోసుల శరీరములను గల మనుష్యు లీ భూగోళమున గొంతు మాత్రమే విజృంభించి, దీని చూడము వ్రాయబడినట్లు వారికి మూడు పరిశోధనముల ఆయువు : ౧) నియమింపబడిన వారికి బుట్టించారి శరీరములు కూడ నుటలే మూడుప్రోసుల పరిమాణము విలక్షితమునకు వచ్చును. మఱి యట్టి మనుష్యులు భౌతికములలో సగలముగ నిట్లును, కలకర్తావంటి సగలమున ముగ్గురో లేక వజ్రగురో వివరించబడుచుంటును. దీని కై సులొక్క సగలమున లవలలొంది మనుష్యులు గలరని వ్రాసియున్నందునవారును సగలములు కూడ లవల ప్రోసుల వై కాంక్షము గలిగి యుండుటచేను. ఈ భూగోళ ప్రాంతమున పట్టి పోలయొక్కపైన నుండు శివ్రముగానుండును.

మఱియు లవలయొక విలక్షణము నిర్దిష్ట పరిమాణముల .

లవలం గణితములలో లోగుటలో ఉత్తమ నిర్దిష్టత || ౨౨౨ ||

సర్వార్థసిద్ధి యనునమాన పరాకముమీద ౧౨ యోజనములు నిర్దిశించుదు. దానికెన్ను, దొడుగు, లోని లొల్లల వై కాంక్షము లవ (సంపదించెడు) లక్షల యోజనములు ఆ నిర్దిశించుచు నిర్దిహించి యుండును లవ కై, కేదీబ్రచూనమై, సువర్ణ మయమై స్వయమునకే నిర్మలమై యున్న యది. దానినే పొడవు "రక్షురో" "ప్రాగ్నరా" యని పేర్కొనుచున్నాడు. ఈ సర్వార్థసిద్ధిలా పరమామునకు ౧౨ యోజనములపై ఆ పరాకము గలదు. దీని చరమాక్షులను కేవలీశ్రుతు లెఱుగరుచున్నాడు. ఈ సర్వార్థసిద్ధిని పుట్ట లగము ౮ యోజనముల స్థూలమైయున్నది. దాని లక్షించుచు నాల్గవీం చును, నాల్గమూలంబును వర్గించుచును, ఈగ కెక్కలవడె నున్నమైను, ఉత్తర వక్రకాలముతో సమానముగ నానిర్దిశిం స్థాపించబడియున్నది. ఆ కల కొక యోజనమూలముగా లోపాలములందు, నిర్ధులంబులవనస్థానమడియె.

సమీక్షకుడు:- ఇప్పుడు కై సులు సమ్మొచ్చు పోషిస్తానను ఆ సర్వార్థ సిద్ధి విమాన ద్వజముపైనున్న ౪౨ (సంపదించెడు) లక్షల యోజన ముల వై కాంక్షముగం శిలయనునది మిక్కిలి యుండును, నిర్మలమైనదై యుండుగాక, అందుడు ముక్తికీజులుమాత్ర మొక విధముగ ఉద్భవించి, ఏమన పండుండి వెకరిన ముక్తిసుఖము దూరిపైపోవచ్చును. దాని లోపలనే యుండు

లేని వారికి వాయువు గూఢఁ దగులకుండవచ్చును. ఇది పామర జనులను
మోసపుచ్చుటకు కర్పింపఁబడిన పట్టిబావుడమే, అని కనుఁగొనదగును.

తోయజ సహస్య మహియం ఏనంద్రియ తేహమక్ష్మణం ।

విరి చక్షరం దిగః పరీరం । వాన సతోయజం తతోన చక్షరం

తోయజసహని పదేంద్రియ । తిహే వుచ్చంతి విసేసంత ॥

ప్రకరణ తా.౪, సంగ్రహ-సూ.౨౬౭॥

సామాన్యముగ నొక ఇంద్రియముగల శరీరము సహస్రయోజనముం
విస్తారముగల యొక్కొప్పైదైన శరీరమని యొఱుగవలయును. లెండియ
ములుగల శంఖాదుల శరీరపరిమాణము పండ్రెండు యోజనములని యొఱుగ
వలయును. అట్లే మూడింద్రియములుగల క్రిమిరీతాదుల శరీరములు మూడు
క్రోసులని యెరుగవలెను. నాలుగింద్రియములు గల భ్రమరాదుల శరీర పరి
మాణము నాల్గు క్రోసులు. అట్లే పంచేంద్రియములుగల వాని శరీరపరిమాణ
మొక సహస్ర యోజనములు; అనఁగా నాల్గవేల క్రోసులని యొఱుగదగును.

సమీక్షకుఁడు:— నాలుగేసి వేలక్రోసుల పరిమాణము శరీరములు గల
వాడుండురన్న సేహగోళముఁ గొండలు మాత్రమే యుండగలగుదురు.
అనగా వందల మనుష్యులతోడనే హగోళమంతయు శ్రీక్రిజిసి నిండిపో
వచ్చును. ఒకనికీ సదుచుటైన దీటులేకపోవును. ఇక వాడు, సదుచుటకు
మార్గమును, నివసించు స్థలమును చూపుఁడని జైసుండే విచారించవలసిగవి
కద : అప్పుడు దీని వ్రాసిన జైసులే తరుయింట నుంచుకొంటురు కాటోలు.
కాని నాల్గవేలఁ క్రోసుల పరిమాణపు శరీరము గల యొక్కనికొకటి ౧౨
(ముప్పదిరెండు) వేలక్రోసుల వైశాల్యముగల గృహము నిర్మింపఁ గదవలసి
వచ్చును. జైసుల వడ్డనున్న రసమంతయు పెద్ద పెట్టినను ఇట్టిదొక్క గృహ
పైన నిర్మింపఁబడ నేలకుండును. దానిపై నెనిమిదివేల క్రోసుల వైశాల్యము
గల కప్పను నిర్మించుటకు యింత పెద్ద రట్టుల నెక్కడినుండి తేగలుగుదురు.
మఱిదానిలోఁను స్తంభములు నిలువఁ జెట్టిన సతఁడు తోనికే బోలునేరుండును.
కావున నివన్నియును మిథ్యలావములే.

సేహలా వల్లే విహుపం జ్ఞానే ఒహంఁ నవ్వేని ।

తే ఇక్కిక్క అజంతే । సేహమే అమ్మే ముప్పేహ ॥

యందే జంబూద్వీపాది సప్తద్వీపములును, సప్తసముద్రములును గలవని యెఱుంగవలెను.

సమీక్షకుడు:- ఇప్పుడు జంబూద్వీపమునకు రెండింతలు రెండవ ద్వీప మన్న నది రెండంతల యోజనములనియు, దానికి రెండింతలు మూడవ దన్న నది నాల్గంతల యోజనములు కలదనియు, నాల్గవది యొనిమిదింతల యోజనములును, అయిదవది పదియొలు రంతల యోజనములు, ఆఱవది ముప్పదిరెండు రంతల యోజనములును, ఏడవది యఱవదినాల్గంతల యోజన ములునుగలవని యెఱుంగదగును. అటువైన నింతటి వైశాల్యముగల ద్వీప ములును, అంతవంత సెంతయో మించిన వైశాల్యము గల సముద్రములు వీ వదిమేనువేల విస్తారపు పరిధిగల భూగోళమునందెట్లుండఁ గలుగును! కావున నిది వట్టి మిథ్యాలాపమేయననొప్పును.

ఈవి నక చురవీ సహసా రచ్చే వందనకః ఉవది విజయం ।

బోదో మహా నకః ఉనువస సహసా ఉవర్తే యం ।

(ప్రకరణ. ౨. ౪. లఘుక్షేత్రసహ. సూ. ౬౩)

కురుక్షేత్రమునందు ౨౪ (ఎనుదినినాల్గు) వేల నదులు కలవు.

సమీక్షకుడు:- హేలు! కురుక్షేత్ర మనునదొక చిన్నదేకము. దాని, జూదక యిట్టి మిథ్యాలాపమును వ్రాయుటకై నను వీరికి లక్ష కలుగలేదుగదా!

యాముతై రాశి కాశి । ఇగేగ సింహానవాశి అభిభువ్విం ।

పశుని వి తాసునియానరి, దీని తపతేతి మజ్జణం హోతః ॥

(ప్రకర. ౨. ౪. లఘుక్షేత్రసహ. సూ. ౬౪)

ఆ శిలకు దక్షిణోత్తర పార్శ్వముల యందొక్కొక్క సింహాననము కలదని యెఱుంగవలయును. దక్షిణముననున్నది అతిపాండురంబలాశిల. ఉత్తరమున నున్నది అతిరక్త వంబలాశిల. ఈశిలలను సింహాననములమీద తీర్థం కరులు కూర్చుందురు.

సమీక్షకుడు:- గమనించితిరా! వీరు తీర్థంకరుల జన్మోత్పవాదుల జరుపు నపు దక్షిణుండు శిలగూడ ముక్తిదాయక సిద్ధశిలయే కావచ్చును. వీరి యందెట్టి గందరగోళము రెన్నియో వంపు. ఎంతవఱకుని వ్రాయవలెను. ఐనను నీవి

వదీయగట్టుకొని త్రాగుట, అల్పదీపులపై నామమాత్రపు చయగుజాపుట, రాత్రియందు తోజసము, చేయరపోపుట యగు సీ మూడు మాలలు కొంత మంచివే కాని, తక్కిన వీరి గాఢలన్నియు ససంతవములని యెఱుంగదగును ఇంతటితో బుద్ధిమంతు లధికముగా నూహించి పనులొనరును ఇట్లు చృష్టాంతరూపముగ కొంచెమే వ్రాయఁబడినది, వీరి యంతవములగు గాలిలనన్నిటిని వ్రాసిన నొకపురుషుఁడు తన దీవిర చాలమందైనను జడువఁజాలగన్ని పుస్తకములు కావచ్చును. కాన నొక పాత్రలో దియ్యముదురు నప్పుడందరి యొక మెతుకును పరీక్షించిన తక్కిన దియ్యము పచనమైనది, కానిది విచిత్రమగునటులే యీ కించిల్లే ఖనండి సజ్జను లనేక విషయముల నూహించి గ్రహింపఁదగును. బుద్ధిమంతుల యెదుట సదినముగా వ్రాయఁబరిసిన యవసరములేదు. ఏలయన దిగ్దర్శన మాత్రమున సంపూర్ణాయమును బుద్ధిమంతులు గ్రహించియుందురు. దీని కసంతరము క్రైస్తవుల మతమును గూర్చి వ్రాయఁబడును.

శ్రీ మద్వేదానంద సరస్వతీస్వామి నిర్మితము. సుభాషా
విభాషితమునగు సర్వార్థప్రకాశమున నా స్తిరమతాంతర్గత
చారవార బౌద్ధ జైన మతఖండన ముండన విషయములుగల
ద్వాదశ సముల్లాసము సంపూర్ణము.

అ సు భూ మి త

త్రైస్తవులు మాత్రమే కాక యూదాదులును, ఈ బైబిలు మతాని యాయలై యున్నట్లు విశిష్టమగుచున్నది. కాని యీ గొప్ప సమల్లాసమున త్రైస్తవ చురమును గూర్చి వ్రాయఁబడినది. అసంగ నిష్పరులై బిలువతమున త్రైస్తవులు ముఖ్యులు, యూదాదులు గొణులు నగుచున్నారు. ముఖ్య గ్రహణముచే గొణముగ్రహింపబడినను; కాన దీనిచే యూదాదులును గ్రహింపఁబడుదురని యెఱుఁగఁబడును. వీరి ఈ విషయము బైబిలునుండియే యక్కర వ్రాయబడినది. ఈ గ్రంథమును త్రైస్తవులు, యూదాదులందఱు నొప్పుకొనుచు దీనిచే తమ ధర్మమునకు మూలతారణమని భావించుచున్నారు. వీరి మతగుర్వయిన గొప్పగొప్ప పాదీతీలు ఈ గ్రంథమును దెప్పుదాడఁబోనికి భాషించిరినంది యున్నారు. అందరి సంస్కృత దేవ నాగరీ భాషాంతరములు జూచుటవలన నాకీ బైబిలునం దగున సందేహములు గలిగినవి. వానిలోనుండి కొన్నిటి నీ గొప్ప సమల్లాసమున సందఱును బరికింపఁగలందులకు వ్రాసి నాడను. కేవలము సత్య వృద్ధియను, అసత్య క్రియముయను దీని వ్రాసిరినే కాని యొకరికి దుఃఖము కలుగనేయ వలెననిగాని, హాని గలిగింపవలెననిగాని. యొకరిపై మిచ్చాబోషమును మోపవలెననిగాని వ్రాయలేదు. ఇతరదువారి విషయమును జూచి "ఈ గ్రంథమెట్లున్నది, వీరి మతమేమి" అను నంశమున సందఱు గనుఁగొనవచ్చును. మనుష్యులందఱు సులభముగా జూడ, విస, వ్రాయఁగలుగుటయు, పక్ష ప్రతిపక్షములఁబూని త్రైస్తవమతమును పరికించి, ఆందోళన చేయగలుగుటయు నీలేక ప్రయోజనము. మనుష్యులకు దర్శనంబంపమైన జ్ఞానము వర్తిల్లి వారు సత్కానత్యమతమును, కర్తవ్య కర్తవ్య కర్మసంబంధములగు విషయములు (అదార వ్యవహారములను) యోగ్యముగాఁ దెలిసికొనఁగలిగి, సత్యమును, కర్తవ్యములైన కర్మములను

స్వీకరించుచు నసత్యమును, అతర్థవ్యములను సులభముగాఁ బరిత్యజింపఁ గలుగుటయు నీ వ్రాతవలసి ప్రయోజనము. అందఱు మతగ్రంథములను జూచి, తెలిసికొని, ఆనుకూల ప్రతిపూలార్థిప్రాయమును వాఙ్మూలముగనో, వ్రాతమూలముగనో ప్రకటించుట మనుష్యులందఱు కుచితము. తేనిచో వారు వినుచుండవలసినదే. ఏమనఁగా చదువుటవలనఁ బండితుఁడగునట్లు వినుట వలన బహుక్రతుఁడగును ఒకవేళ వినునతఁడు మఱొకనిచే వినఁజెప్పఁబార భోయినను తానుమాత్రము అవశ్యముగఁ దెలిసికొనఁగలుగును. ఎవరు పక్ష పాత మను వాహనముపై నాడుదులై చూతురో, వారికిఁ దమ గుణదోష ములు కాని, పరుల గుణదోషములు కాని తెలియఁజాలవు. మనుష్యుని యాత్మ సత్యాసత్యములను యథాయోగ్యముగ నిశ్చయింపఁగలుగును. దాని తాపామ ర్థము కలదు. చదివినంతవఱకుో, వినినంతవఱకుో అది నిశ్చయింపఁగలదు. ఒకానొక మతమునుగూర్చి యొకనికిఁ దెలిసి మఱియొకనికిఁ దెలియకున్నఁ దగులీతిని చర్చ జరుగనేరదు. తాని యజ్ఞానులు ద్రవ్యజాలమునఁ జిక్కి యుండుట. అట్లు గాకుండుటకే యీ గ్రంథమున వాడుకలోనున్న సమస్త మతవిషయములను కొంతెము కొంతెముగా వ్రాసినాఁడను. ఇంతటిలోఁ దిగి రిన విషయములు సత్యములా? అసత్యములా? అని యూహింపవచ్చును. సర్వమాన్యముంయిన సత్యవిషయములన్నియు నంతట నొకేవిధముగనున్నవి. కాని వివాద మసత్య విషయములందే కలుగుచున్నది. ఇత నొకఁడు సత్య వాదియు, మఱొకఁ డసత్యవాదియు నయ్యెనేని కొంత చర్చ జరుగవచ్చును. వాదిప్రతివాదులు సత్యాసత్య నిర్ణయముకొఱకు వాద ప్రతివాదములు గావించిన సత్యముగ నిశ్చయము తాఁగలదు. ఇత నేనీ పదమూఁడవ సముల్లాసము నందు క్రైస్తవమత విషయములు గొన్నిటి సుల్లేఖించి విచారదార్థమందఱు యిడుటఁ దెట్టచున్నాఁడను. ఎట్లున్నదో కనుఁగొనుఁడు.

విచక్షణాపరులకు వివరింప నక్కఱయుండదు.

త్రయోవశ సముల్లాసము

తైత్తిర్య మంత్రవిషయ సమీక్ష

ఇత తైత్తిర్య మంత్రమును గూర్చి "వీరి మంత్రము నిర్లోపమాః కాదాః : వీరి తైత్తిరీ పుస్తకము ఈశ్వరస్మరితమా, కాదాః" అని వివరితమగుటకు వ్రాయుచున్నాము. మొదట తైత్తిరీయలోని 'కాలేతు-పగం విషయములు వ్రాయఁబడును.

౧. ఆరంభమందు దేవుడు మామూర్వాకములను సృజించెను. భూమి అనమానముగాను (నివాసముగాను) ఈశ్వరునిగా నుండెను. దీక్షణీ అగాధ జలము పై న కమ్మింపఁబడెను. దేవునియాకృతి జలముపై న అల్లారుచుండెను.

అ: ౧: ౧-౨॥

సమీక్షకుడు :- దేని ఆరంభమని చెప్పుచున్నారు.

తైత్తిర్యపుడు :- సృష్టి ప్రథమోచ్ఛ్వాసాత్.

స:-ఇదియే ప్రథమస్పృష్టియాః దీనికి మునుపెప్పుడును సృష్టికాలేదా :

తైత్తి :- అయినచో కాలేగో మాకు తెలియదు; ఈశ్వరుడెవ్వఁడు.

స :- తెలియదేని ఈ పుస్తకముపై విశ్వాస మెందులకు? దేనిచే సందేహానివృత్తికాదాలచో, యటువంటిదాని నాశ్రయముగాఁగొని తోరించుచు ఆనులించుటను నీ సందేహముతోఁగూడిన, మనముగఁ గొందులకు బలపేయుచున్నాడు. ఇతఁ దేవిరమయిన సందేహము లేని సర్వసందేహములు విచారించునట్టి వేదమంతము నేరి స్మరింపఁడు. ఈశ్వరస్పృష్టి సమాచారమే మీకుఁ తెలియనపుడు ఈశ్వరునిట్లు తెలిసికొనఁగలుగుదుడు; ఆకాశముని దేనిని పఠ్యుచున్నాడు :

తైత్తి :- మనపై నున్నదానిని, కాఁ ప్రదేశమును.

స :- ఈ బట్టిబయలగు విషయవార మతిసూక్ష్మమై గ్రంథ మీద నేక రీతిగానున్నదే దీనియాకృతియైట్లు : అచాకము సృజించఁబడనపుడు బయలు.

అకాశము నుండెన లేదా : లేకుండెనేని ఈశ్వరుడు, జగత్కారణము, కేవల సెప్పటనుండిరి : అకాశమేలేకున్న నొకపదార్థమైన నుంకదానిది. కాబట్టి మీ బై బిలులో తెప్పినమాది సరికాదు. ఈశ్వరుడు, అతని భావములు లేవోలు అసమానములూ : లేక యెప్పుడు సమానములైనా.

త్రై :- సమానములు.

స :- అటులైన నిరత ఈశ్వరునిచే శేయముగిరి పుట్టి యసమానమై యుండెనని యేల వ్రాయఁబడెను :

త్రై :- అసమాన మన విద్వత్సర్లములు గండిగ నుండెను : సమానముగా లేకుండెను అని యర్థము.

స :- మఱు సమానముగాఁ జేసినరెవరు. ఏమి యప్పుడు. విద్వత్సర్లములు గరిగిలేదా : కాన నీశ్వరుని పని యసమానముగది కాదానది. అతఁడు సర్వజ్ఞుడు. అతనిపనిలో మఱివులాది, తన్ని కాని యెప్పుటికి నుండి వింపదు. బై బిలునందు ఈశ్వరస్పృహ అసమానమైనవని వ్రాయఁబడియున్నది : కాన నీవు స్తక మీశ్వరస్వరము కానేరదు. మొత్తమెవరి ఈశ్వరుని యర్థు ఏమి పదార్థము :

త్రై :- చేతనము.

స :- అది సాకారమా : నిరాకారమా : మిదేటియమా : నిర్గుణమా :

త్రై :- నిరాకారము, చేతనము, వ్యాపకమైనది : కాని ముఖము సీనాయి సర్వతమందును, నాలుగవ యాకాశాని ప్రాణముందును శక్తిముగ నుండును.

స :- నిరాకారమైనచో దానిని జూచినరెవరు : వ్యాపకమేని జలముపై నల్లాడుచుండెననుట నిరాకరమగునగునము. మిదిమి : ఈశ్వరుని యార్థుగిడినై నల్లాడుచున్నప్పుడు ఈశ్వరుఁ దెచ్చి నుండెను : ఈశ్వరుని : కేవలము మరీ యొకదోట నుండి యుండెను. లేక లేక యార్థులో ఒక్కదాఁడుని గిడినై నల్లాఁడఁడేని యుండుననియేకది నిర్దమగుచున్నది : అటులైన ఏమియను. సర్వజ్ఞుడు సెప్పటికిఁ గాజొందు. విడుడు కాడేని జగత్తును రచించుటకు, ధరించుటకు, పాలించుటకు, కేవల కర్మ వ్యవస్థలేయిటను. ప్రకాయము

చేయుటకు నెప్పటికిని సమర్థుడు గాకుండును. ఏయనగా నేపథ్యస్వరూప మేకదేశీయమో, దాని గుణకర్మ స్వభావములు సయిత మేకదేశీయములే యగును. అటులేని యవరు ఈశ్వరుడే కాఁజాలదు. ఏమన ఈశ్వరుడు, సర్వవ్యాపకుడు, అనన్త గుణకర్మ స్వభావయుక్తుడు, నచ్చిదానన్తస్వరూపుడు నిర్మూడు, శుద్ధుడు, బుద్ధుడు ముక్తస్వభావుడు, అనాద్యనంతాది లక్షణ యుక్తుడని వేదమందుఁ జెప్పఁబడెను. అతనినే నమ్ముకొనుడు. అప్పుడే మీరు శరణు దేకురును. లేనిచోనది సిద్ధింపనేరదు. ॥౧॥

౨. దేవుడు వెలుగు కమ్మని అజ్ఞవియ్యంగా వెలుగు కలిగెను. వెలుగు మంచిదై నట్లు దేవుడు చూచెను. ఆ : ౧ : ౩-౪॥

స:- ఏమీ! ఈశ్వరుని మాట జడరూపమయిన వెలుతురు వినెనా? దిని నచో నీ సమయమందును సూర్య దీపాగ్నుం వెలుతురు మనమాటం నేం వినదు; వెలుతురు జడము: అది యెప్పుడు నొకరిమాట వినఁజాలదు. ఏమీ! దేవుడు వెలుగును జూచినప్పుడే దానిని మంచిదని తెలిసికొనెనా; అంతకు మునుపాతనికి? తెలియకుండెనా; తెలిసియున్న దానిఁజూచి మంచిదని యేం యనును; తెలియకయుండెనేని యతఁడు దేవుడే కాదు. కావున మీరైదియ ఈశ్వరోక్తముకాదు. అందుఁ జెప్పఁబడిన యీశ్వరుడును సర్వజ్ఞుడు కాదు. ॥౨॥

౩. మఱియు దేవుడు జలములనుర్వ నొక యాకారమేర్పడిఁ విఁశాలముకరిగి) 'అజలముం నీజలములను వేఱుపఱచుఁగాక' యని అజ్ఞ నిచ్చెను. అప్పుడు దేవుడు (అవిశాలము) అకాశమునుచేసి (విశాలము) అకాశముక్రింది జలములను, (విశాలము) అకాశముమీది జలములను వేఱుపఱచుఁగా నీ ప్రకారమాయెను. (దేవుడు అవిశాలమునకు అకాశమనిపేరు పెట్టెను.) దేవుఁ డాకాశమును స్వర్గమనెను. అస్తవయమును, ఉదయమును కలుగగా రెండవ దినమాయెను. ఆ : ౧ : ౯-౧౦-౧౧॥

స:- ఏమీ! అకాశము, జలము సయిత మీశ్వరుని మాటలు వినెనా; జలముల సుర్వ నాకాశము లేకున్న నాజంపెక్కడనుండఁ గలుగును. మొదటి అయతునందు అకాశమును సృజించియే యుండెనని చెప్పి మరల నాకాశ

మును రచించెననుట వ్యర్థము. అకాశమునే స్వర్గమని చెప్పినప్పు డది సర్వ వ్యాపక మైనందున విశ్వమంతయు స్వర్గమయ్యెను. ఇత స్వర్గము పైన నున్నదనుట నిర్వర్తకము. అప్పటికి మార్కుడే సృష్టింపందలేదు. చుట్టి దివ రాత్రు లెట్లులిగెను ; ఇట్టి యసంధిబోతులు చెప్పబోవు ఆయకుండు చిండి యున్నవి. ॥౩॥

౪. అటుపిమ్మట దేవుడు తన స్వరూపమున, తన పోలిక చొప్పున ఆదామును రేయుదునని పలికెను. దేవుడు తన స్వరూపమును ఆదామును సృజించెను. దేవుని స్వరూపమందు వాని సృజించెను. ప్రీతిగాను పురుషుని గాను వారిని సృజించెను. దేవుడు వారి నాశ్రయించెను.

ల: ౧: ౨౬: ౨౭, ౨౮౧

స:— ఒకచో ఈశ్వరుడు ఆదామును తన స్వరూపమునఁ జేసెనని ఈశ్వరుడు పవిత్రుడు, జ్ఞానస్వరూపుడు, ఆనందమయుడి రక్షణయిత్తుడు గదా; అతనితో సదృశుడు ఆదా మేం కాలేదు; కాలేదు గనుక సతవారిని స్వరూపమునఁ జేయఁబడలేదు. ఆదామును పుట్టించెనన్న ఈశ్వరుడు తన స్వరూపమునే దివ్యత్రిగండంగఁ జేసెను. ఇత నది అవిద్య మెఱుంగు గారుండును; మఱి ఆదాము నెక్కడనుండి పుట్టించెను ?

త్రై:— మట్టినుండి చేసెను.

స:— మట్టి నెక్కడినుండి చేసెను ?

త్రై:— తన సామర్థ్యములేత.

స:— ఈశ్వరుని సామర్థ్య మనాదియో, ననీగమా ?

త్రై:— అనాది.

స:— అనాదియేని జగత్కారణము ననాతనమగును. మఱి ఆదాము నుండి దావమునేం నమ్ముచున్నారు ?

త్రై:— సృష్టికి పూర్వము ఈశ్వరుడు తక్కు యేవత్తువును లేడు.

స:— లేకుండెనేని యీ జగత్తెక్కడనుండి చేయఁబడెను; ఈశ్వరుని సామర్థ్యము ద్రవ్యమా, లేక గుణమా; ద్రవ్యమందులేని ఈశ్వరుని కంటె వేరుగ రెండవ పదార్థముందెననుట, గుణమందులేని గుణము నుండి ద్రవ్య

మెన్నటికిని గాఢాండు. ఎట్లనగా రూపమునుండి అగ్నియు, రసమునుండి జలమును కాఠాలపు ఈశ్వరునుండియే జగత్తుచేయఁబడియున్నది ఈశ్వరునివంటి గుణకల్పవృక్షాపములు గలిగియుండెడిది అతని గుణకల్ప స్వరూపములతోఁ దుల్యమైనది కావలసిన ఈశ్వరునుండి చేయఁబడలేదనియే నిశ్చయము. కాని జగత్కా యము పరమాణువులనఁబడు జడపదార్థము నుండి చేయఁబడినది. కాఁటికి ఈశ్వరుఁడు జగత్తును రచించుచున్నాఁడని వేదాది శాస్త్రములందు వ్రాయఁబడినట్లులే యొప్పుకొనుఁడు. అదాము లోపరి స్వరూపము జీవముగను, వెలుపరి స్వరూపము మనుష్యునివలె నుండెనన్న నీశ్వరుని స్వరూపములుచెందులకు లేదు; ఏలయన అదాము ఈశ్వరునితో సమానముగఁ జేయఁబడినప్పుడు ఈశ్వరుఁడవశ్యముగ అదామునుదోరియుండునలయును. ౪౪॥

౩. దేవుఁగఱున నర్చ్యేశ్వరుఁడు నేంనుంటితో నడుచి (అదామును) నిర్మించి కాని నానికాలంద్రముతో జీవవాయువును ఊడగా నరుఁడు(అదాము) జీవాత్మ అయెను. దేవుఁడైన నర్చ్యేశ్వరుఁడు యచ్చున ఏతెనులో నానతోఁబడిన తాను నిర్మించిన నడుచి దానితో నుండెను. ఆ తోఁబడుద్యను జీవవృక్షమును, మంచిదెద్దల తెలివినిచ్చు వృక్షమునుజేలనుండి మొలిపించెను. ౨౪:౧-౨-౨౫

౩:- ఈశ్వరుఁడు ఏతెనులోఁ బోఁబడిన దానిలో నాదాము నుంచి నచ్చుడితనిని మరల నిక్కడినుండి జీవితేయవలసి పచ్చునని ఈశ్వరునకు తెలియవయుండెనా; మఱియు నీశ్వరుఁడు అదామును మంటితోఁ జేసినప్పుడత డీశ్వర స్వరూపుఁడు కాలేడు. అయినాఁడన్న నీశ్వరుఁడు నయితము మంత టితోఁ నయియుండవలసివచ్చును. ఈశ్వరుఁడతని ముక్కుఁపుటములలో నూసిరి యూఁదినప్పుడా యూసిరి ఈశ్వరస్వరూపమాః లేక రిన్నమాః రిన్నమై యుండెనేని. ఈశ్వరుఁడదాము స్వరూపమునలేడు. ఏకమనిన అదామును ఈశ్వరుఁడును ఒక్కఁడైరి. ఒక్కఁటిగ నున్నచో జన్మము, మరణము, వృద్ధి, క్షయము, ఆఁడరి, దస్పిక మొదలగు దోషము లాదామునకు వలెనే ఈశ్వరునియందును కలుగును. ఇత నారఁదెట్లు ఈశ్వరుఁడు కాగలఁడు; ఇందు వలన ఏఁగోలేదు నందరి మాదిరియని తోఁడదు. మరియు నీ వృక్షము నయిత మీశ్వరకృతము కాదు.

౨. అప్పుడు దేవుడైన సర్వేశ్వరుడు ఆరాముని గాఢస్వప్నమున
జేసి అతడు నిద్రించునప్పుడతని ప్రక్కచెమటలో నొక దానిని తీసి
యాదోలనున్న మాంసమును పూర్తిచేయును. తరువాత దేవుఁడయిన సర్వేశ్వ
రుడు తాను ఆరామునుండి తీసిన ప్రక్కచెమటనుండి యొక్క స్త్రీని నిర్మించి
అతని ఆరామునొద్దకు తీసికొని వచ్చెను. ఆ: ౨. ౨౧-౨౨॥

౩:- ఈశ్వరుఁడారాముని చూచితోఁ జేసినచో నతని స్త్రీని మంత్రతో
నేల చేయలేదు. స్త్రీని ఏముతోఁ జేసినచో నారాము నెముకతోఁ జేయలేదేని
నడునినుండి వెలులువలను నారీగనుము పరిగినచో నారీనుండి నడనాము
కూడ వెలుగవలసియుండును. మఱి వారయందు నిర్గుణము ప్రేమయు నుంక
వగును. స్త్రీని బుర్రును ప్రేమియునులే పురుషుని స్త్రీసంబంధము ప్రేమింప
వలయును. విద్యాభిమలాహ: ఈశ్వరుని సదాత్త విద్య (పిలాసపి) పట్టు చిలుకు
చున్నచో నాదుకు: ఆరాము ప్రక్కయెముక నొకదానిని తీసి వారిని (స్త్రీని)
జేసినచో మనుష్యులందఱును ప్రక్క యెముక యొకటి తప్పకుం గుంకదేని
మఱి స్త్రీ తీరవలెండు ప్రక్కయెముక యొకటి యుంకవగును. ఏలయన
సదియొకే ప్రక్క యెముకనుండి చేయబడినది. ఏమి: ఆగ్రతలయ నే నాచు
గ్రితో జేయబడెనో యానాచుగ్రితోనే స్త్రీ తీరము చేయబడ నేరకుదెనా.
దాని నీ జైదియలో జెప్పబడిన నిర్గుణము నిర్గుణవిద్యకు విరుద్ధము. ॥౬॥

౪. దేవుఁడయిన సర్వేశ్వరుడు చేసిన సమస్త భూజలపుష్పలలో
సర్పము ముక్తి (కూర్తస్సదాపము) కలదై యుండెను. అది అస్త్రీని చూచి
'ఇది నిజమా: ఈతోట చెట్లలో దేనిభలములనైనను మీరు ఈ గూడ దని
దేవుడు చెప్పెనా:' యని యడిగెను అందులకు స్త్రీ "యాతోటచెట్ల వలము
లను మీము తినుచున్నాము. అయితే తోట సువర్ణమున్న చెట్టు వలములనుగూర్చి
దేవుడు 'మీరు' చావకుండునట్లు వానిని తినుగూడ దనియు, వానిని ముట్టె
గూడ' దనియు చెప్పె"నని సర్పముతో ననెను. అందులకు సర్పము 'మీరు
చావనే చావకు. ఏలయనగా మీరు వానిని తినుదినమున మీరన్నులు తెలువ
లదు ననియు, మీరు మంచిచెడ్డల నెఱిగినవారై దేవతలవలె నుండుననియు
దేవుని చెరియు'నని స్త్రీతో జెప్పగా స్త్రీ ఆవృక్షలంము ఆహారమునకు మంచి

దనియు, కన్నుల కందమైనదనియు వివేక మిచ్చునదనియు నెఱిగి ఆ వ్యక్తమును జూచి నప్పుడు ఆమె దానిపలములతో గొన్నితీసికొని తిని తనతోఁబాటు తన రత్తకునిచ్చెను. అతఁడుకూడ తినెను. అప్పుడు చారిద్దఱు కన్నులు తెఱువఁబడెను. వారు తాము దిగఁబడుట మనుకొని అంజారపు ఆకులను కట్టి కమకు కచ్చదములను చేసికొనిరి. అందులకు దేవుడైన సర్వేశ్వరుఁడు సర్పమును జూచి 'ఏవుదీనిచేసినందున పశువులన్నిటిలోను, కూఱులన్నిటిలోను నీవే శపింపఁబడినదాననై నీకరువుతో నరుదుడు నీవు బ్రతుకు దినములన్నియు మన్నుతిందువు. మరియు నీకును, స్త్రీకిని, నీవంశానమునకును, ఆమె వంశానమునకును, వైరము కలుగఁజేసెదను. అది విన్ను శలమీచకొట్టును, నీవు దానిమడెమును కఱచెద'వని చెప్పెను. ఆయన స్త్రీ చూచి 'నీప్రయానమును గర్వవేదనను నేను మిక్కిలి హెచ్చించెదను. వేదనతో విల్లలకండువు. నీ రత్తయొకం నీకు వారం కలుగును. అతఁడు నిన్ను ఏలు'నని చెప్పెను. ఆయన ఆదామునుచూచి 'నీవు నీతార్థమాటవిని నేను తినవద్దని నీకాజ్ఞాపించిన వ్యక్తపలములను తింటివి, కనుక నీ నిమిత్తము నేల శపింపఁబడియున్నది. ప్రయానముతోనే నీవు బ్రతుకు దినములన్నియు దాని పంట తిందువు. అది ముండ్లతుప్పలను, గర్బబొదలను మొరిపించును. పొలములోని పంట తిందువు' అనెను.

అ: ౩.౧-౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪

స:— త్రైప్తవుల దేవుఁడు సర్వజ్ఞుఁడుగానున్న నీ రూప్రసర్పమును వైరానుసేం సృజించి యుండును. సృష్టించెనేని ఆ దేవుఁడే యవరారియనఁదగును. ఏలయన నతఁడు దానిని దుష్టస్వరూపము గఱచిగ సృజింపకున్ననది దుష్టత్వ మెందులకుఁ జేసియుండును? ఓహర్వ జన్మము సంగీకరింపనిచో అపరాధములేక దానిని పాపస్వరూపముగఱచిగ నేం సృజించెను? నిజము విచారించి చూచిన నది సర్పముగాక మనుష్యుడై యుండెను? ఏలయన మనుష్యుఁడు గాకున్న మానుషలాప నెట్లు చెప్పఁగలిగియుండును? తానసత్య పంతుడై యితరుల నబద్ధమార్గమున నడిపించువానినే వైరాననవలెను. ఇతని వైరాను సత్యవాది గనుక నతఁడా స్త్రీకి విపరీతములు జోరింపలేదు. సత్యమే చెప్పెను. ఈశ్వరుఁ డాదాము పాప్యంతో దీనిని తినుటవలన మీరు చనిపోదు

దని యబద్ధమౌదెను. అదెట్లు జ్ఞానమును, అమరత్వము నిచ్చునదిగ నుండెనేని దాని పరిములను తినఁగూడ దని యెందులకు విషేరించెను : అట్లు విషేరించిన యాశ్వరుఁడే అసత్యవాదియు మోసగాఁడు నయ్యెను. ఏమనఁగా నా వృక్ష పరిములు మనుష్యులకు జ్ఞానసుఖముల నిచ్చుననై యుండెనేకాని అజ్ఞానమును, మృత్యువును గలుగఁజేయునవి కావించెను. ఈశ్వరుఁడు ఆ పరిమును తినవలదని చెప్పెనుగదా : మఱి ఆ వృక్షమును సృష్టించినదెందులకు : తనకొఱతే సృష్టించెనన్న తానజానియు మృత్యు దర్శము గంపాఁడునై యుండెనా : ఇకరులకొఱకు సృష్టించెనన్న పరిములను దినుటయం దమరద మేమియులేదు. వర్తమాన సమయమందు జ్ఞానకారకమును, మృత్యు విచారకము నగు వృక్ష మొకటియుఁ గనఁబడుట లేదు. ఈశ్వరుఁడు దాని విత్తనమును గూడ నశంపఁ జేసినా యేమి : ఇట్టి పనులు చేసిన మనుష్యుఁడు మోసగాఁడును, క్రవటియు నగునేని యాశ్వరుఁడు నటువంటివాఁడేల గాకుండును : ఏమనఁగా పరులను బిడ్డులఁబన్ని మోసపుచ్చువారు మోసగాఁడును, బిక్కరియు నేల గాకుండును : ఆపరాధములేనిదే ఈ ముగ్గులకు శాపము పెట్టెను గాన ఆ యాశ్వరుఁ డన్యాయకారియు నయ్యెను. ఈ శాపరీత్యునకు చెందవలసినదే. ఏమన నతఁడే యబద్ధముచెప్పి వారిని మోసపుచ్చియుండెను. ఈ తత్త్వవిజ్ఞానమును (పిలాసపీని) కనుగొనుఁడు : దార కలుగకుండ గర్భరారణకాని, శిశువు పుట్టుటగాని సంభవమైయుండునా : క్రమపథక నెవ్వరయిన జీవనము గడుపఁగదగుదురా : మొదట ముంద్యపెల్ల రేటండెనా : కూరగాయలు దినుట మనుష్యుల కందఱకు నీశ్వరుని యజ్ఞపంస నుదితమేని తిరిగి లైలిలునందు మాంసము తినవలెనని వ్రాసినది యబద్ధముకాదా : అది నిజమేని ఇది యబద్ధము. అదామునందేమియు ననిరారము సిద్ధింపదేని త్రైస్తవులు జనులందఱును “అదాము చేసిన యపరాధమునుబట్టి యతని నంశానమైనందున పాపు”లని యెందులకు చెప్పుదున్నారు. చరే : ఈలాటి పుస్తకము కాని యిట్టి యాశ్వరుఁడుకాని బుద్ధిమంతుల కొప్పదములా : ||౩||

౮. అప్పుడు దేవుఁడయిన నర్వేశ్వరుఁడు చెప్పెను. ఇదిగో మంచి చెడ్డం నెఱుఁగునట్లు అదాము చునరో నొకనిచంటివాఁడాయెను; కాఁబట్టి అతఁ

దొంగచేత తన చేతిరిచాది కేవలమే ఫలములనుగూడ తీసికొని తని నిరంతరము జీవించునేమో అనుకొని అతఃపరాధమును వెళ్ళగొట్టి ఏదేమి తోచినా తాదృ దిక్కున 'కేరూలు'లను జీవవృక్షమునకు పోవుమార్గమును కాచుటకు ఇటు అటు రెనుగుచున్న విప్లవాదులను నిలువజేసెను. ఆ. ౭: ౨౨-౨౩॥

స:- మంచిది. జ్ఞానమందు మాతో సమానుఁడయ్యెనని ఈశ్వరునిపట్టి యాత్మాత్మమరెందులకుఁగలిగెను. ఇదేమి చెడుగా: ఇట్టి శంకయేలకలిగెను. ఈశ్వరునికి సమానుఁడొకఁ డెప్పుటికిని గాఁజాలదు. ఇదివ్రాతవలన నఁ దీశ్వరుఁడు గాక మనుష్యమాత్రుఁడై యుంచెననియే తేటపడుచున్నది. నైదిది నందు వర్ణింపఁబడిన యీశ్వరుఁడు మనుష్యునివంటి వాఁడేయని నిదితమగు చున్నది. ఇంకను గమనింపుడు. ఈశ్వరుఁడవాఁడు జ్ఞానోన్ముఖునిజాది దుఃఖి తుఁడగుటయేగాక ఆచరవృక్షఫలములను తినునని యెంతయో యీర్ష్యకలవాఁ డయ్యెను. మొదట తోచుచో నుండినప్పుడు తిరిగి యింకనిని వెళ్ళగొట్టవలసి వచ్చునను రవిష్యక్ జ్ఞానమతనికి లేకయుండెను. కావున క్రైస్తవుల యీర్ష్య రుఁడు సర్వజ్ఞుఁడుగానుండెను. ఇది తెలియుదుండు బద్ధమును దరింపఁజేసి కొందఱును కావలియుండెను. ఇదికూడ మనుష్యుని పనియే కాని యీశ్వరునికి కాదు. ॥౮॥

౯. కొంతకాల మయినచునాత కయీసుపొలము పంటలో కొంత యొహోవాకు అర్పణగా తెచ్చెను. హేదేలుకూడ తనమంచతో కొలు చూచన పుట్టినవానిలో క్రొవ్విదనవానిని కొన్ని తెచ్చెను యొహోవా అతని అర్పణను లక్ష్యపెట్టెను. కయీసును అతని అర్పణను, ఆయన లక్ష్యపెట్టలేదు. కాఁటి కయీసునకు మిక్కిలి ఆగ్రహమునర్చి తన ముఱము చిన్నపుచ్చుకొనఁగా యొహోవా కయీసునుచూచి, నీకు ఆగ్రహమేల. ముఱము చిన్నపుచ్చుకొని యున్నావేమి? అనెను. ఆ: ౮: ౩-౪, ౭-౯॥

స:- దేవుఁడు మాంసాహారి కాఁడని గొఱ్ఱెం అర్పణము. హేదేలు నాదరించి, కయీసును, అతని అర్పణ నెందులకు తిరస్కరించి యుండును? మఱియు: నీ జగదమునకును, హేదేలు మరలమునకును, దేవుఁడే కార తుఁడయ్యెను. మనస్సులోకరితో నొకరు మాటలాడునట్లే క్రైస్తవుల దేవుఁ

దును మాచిలారును. తోచిలో వచ్చుచు పోవుచుండుటయు, దానిని వేయట నయితము, మనుష్యుల పనియే గనుక నీ దైత్రులు మనుష్యులదే. గర్భిణిఁ బడినదే కాని ఈశ్వరోక్తము కాదు. ||౯౯||

౧౦. దేవుడు, (యోహోవా) 'నీతమ్ముడయిన హేజేలు ఎక్కడ సున్నా'దని కయీనునడుగఁగా నతఁడు 'నేనెఱుఁగను, నాతమ్మునికి నేను కావరివాడనా'యనెను. అప్పుడాయన 'నీవుచేసినపని యేమిటి? నీతమ్ముని రక్తపుస్వరము నేలలోనుండి నాకు మొఱపెట్టెనున్నది. ఈ నేలమీద నుంక కుండ పీపు కపింపఁబడినవాడవు.' అనెను. ఆ. ౪:౯౮-౧౦-౧౧||

స:-ఏమిట! హేజేలు గతి యేమైయుండునది ఈశ్వరుఁడెఱుఁగక కయీను నడిగెనా? రక్తనాదము భూమిలోనుండి యెప్పుడైన నొకరిని దిలుపఁ గలుగునా? ఇవన్నియు పాపముల మాటలే. కావున నీ పుస్తకమీశ్వర కృతము కాని యొకవిధ్యాంసునిచే వ్రాయఁబడినది కాని కాఁజాలదు. ||౧౦||

౧౧ హానోకు, మతూషేలహాను కనిన తరువాత మున్నూతేండ్లు దేవునితో నడుచుచుండెను, ఆ: ౫: ౨౨||

స:-బలే! త్రైస్తవుల దేవుడు మనుష్యుఁడుగాకున్న హానోకు అతని పింఛి యెట్లు నడచియుండును? తనుక వేదమందు జెప్పఁబడిన విధానాదుఁ డగు పరమేశ్వరుని సమ్ముటయే త్రైస్తవులకు శ్రేయస్కరము. ||౧౧||

౧౨. వారికి కుమార్తెలు పుట్టినప్పుడు, దేవుని కుమారులు, నరుల కుమార్తెలు చక్కనివారని చూచి వారందఱుతో తమకు మనస్సువచ్చిన ప్రీతిను వివాహము చేసికొనిరి. అదివఱులలో దానపుట భూమిమీద నుండిరి. తరు వాతకూడ దేవుని కుమారులు నరుల (అదాము) కుమార్తెలతో సంకోషించి నప్పుడు, వారికి పిల్లలను కనిరి. వారు పూర్వపువారి కంటె పేరు పొందిన వారు. నరుల చెరుకనము భూమిమీద గొప్పదనియు, వారి హృదయమునం దలి తలంపులలోని ఊహ యంతయు నెల్లప్పుడు కేవలము చెడ్డదనియు దేవుడు చూచి తాను భూమిమీద నరులను సృష్టించినందు "యోహోవా" సంతాపమునొంది తన హృదయములో నొచ్చుకొనెను. అప్పుడు దేవుడు నేను సృజించిన నరులను, నరులతోఁగూడ జంతువులను పురుగులను, ఆకాశ

చక్షురులను, భూమిమీదనుండకుండా తుడిచివేయుదును; ఏలయనగా నేను వారిని సృజించి పశ్చాత్తాపము పొందియున్నా ననెను.

ఆ: ౬: ౧-౨-౪-౫-౬-౭-౮

స:- త్రైస్తవులను "దేవుని కుమారులెవరనియు, దేవునిదార్శ ఆత్మ, మాను, తాపనుజిది, సంబంధులెవరెవరనియు" నడగవలయును; ఏలయన ఇప్పుడా నరుల కుమార్తెలతో వివాహమైనందున దేవుడు వారికి వియ్యంకుఁ దయ్యెను. అట్లే వారికిఁ బట్టిన పుత్రులు పౌత్రులయిరి. ఏమి; ఇవి దేవ వాక్కులుకాని, దేవపుస్తకమందలి వాక్కులుకాని లాఁగలవా; కావున నీ పుస్తకము ననాగరకులు రచించిరనియే స్పష్టమగుచున్నది. సర్వజ్ఞుఁడు గాని వారును; ముందురాఁగలమాటల నెఱుఁగని వారును ఈశ్వరుఁడేకాఁడు. అతడు జీవులు సృష్టిని రచించినప్పుడు ముందు ముందు మనుష్యులు దుష్టులగుదు రనుమాట యతనికిఁ దెలియకుండెనా; ఇట్లు పశ్చాత్తాపపడుట, అతిశోభానుట భరింపుట, పౌరపదీ పనిచేసి ఏమ్యుల పశ్చాత్తాప పడుట మొదలగునవి యీ త్రైస్తవుల దేవునియందే ఘట్టియగున్నవి. ఏమనగా వీరి దేవుడు పూర్వ విద్వాంసుఁడుగాఁడు. ఒక యోగియునుగాఁడు. ఐనచో శాంతియుర్దురును విజ్ఞానయుక్తుఁడునయి శోకాదులనుండి దూరమైయుండెడివాఁడు. సరిఁపకువలెలు నయితము దుష్టస్వభావములు గలవయ్యెనా. ఈశ్వరుఁడు సర్వజ్ఞుఁడైనచో నింతటి విషాదము నేం పొందియుండును; ఇందువలన చితఁ దీశ్వరుఁడు క్షాఁడు. ఈ పుస్తకము నీశ్వరకృతము కాఁజాలదు. వేదమందు చెప్పఁబడి యున్నట్లు నమస్తపాపక్షేపదుఃఖ శోకాది రహితురును, సద్విదాసందస్వరూపుఁ డునగు పరమేశ్వరుని నీ త్రైస్తవు లిప్పుడయిన సమ్ముద్రలేని తమ మనుష్య జన్మమును సవలంపరుడు కొనఁగలుగుదు. ॥౧౨॥

౧౩. ఆ యోధ మున్నూఁడు మూరం పొరుగును, ఏఱిది మూరం వెడల్పును. ముప్పదిమూరం యొత్తును గలదై యుండవలెను. నీవును నీతోడ నీకుమారులును, నీ దార్శయు నీతోడంబ్రు ఆ యోధలో ప్రవేశింపవలెను. నీతో కూడ వానిని బ్రతికించి యుంచుకొనుటకు, నమస్తజీవులలో అనగా, నమస్త శరీరులలో—ప్రతి జాతిలోనివి—రెండేసిచొప్పున నీవు ఓడలోనికి శేవలయును.

వానిలో మగదియు నాడుదియు నుండవలెను; నీవు వానిని బ్రతికించి యుంచు కొనుకై వానివానిజాతుల ప్రకారము పక్షిలలోను, వానివాని జాతుల ప్రకారము జంతువులలోను, వానివాని జాతుల ప్రకారము నేలప్రాణువాని యన్నిటిలోను, ప్రతిజాతిలో రెండేసి చొప్పున నీయొద్దకు అవి వచ్చును. మఱియు నీవు తినుటకు నానావిధమైన అహార పదార్థములను కూర్చుకొని నీవగ్గర నుంచు కొనుము. అది నీకును వానికిని, అహారమగునని చెప్పెను. నోవహా ఈశ్వరాజ్ఞానుసార మట్లంతయు చేసెను.

అ: ౬. ౧౫, ౧౬, ౧౭, ౧౮, ౨౦, ౨౧, ౨౨॥

స:- బిరా : ఇట్టి జ్ఞానవిరుద్ధమగు ఆనందపరమైనమాట చెప్పిన వానిని దేవుడని ఏ విధ్యాంసుడైనను నమ్మఁగలుగునె : ఇత నింతగొప్ప వెన్నెల్లును, ఎత్తునుగల నావయందు, ఏనుఁగులు, తొట్టిపిట్టలు, మొదలుగాగల కోల్లి కొంది జంతువుల జతలను, వానికొఱును, తన కుటుంబముకొఱును అన్న పానాది సామగ్రిలన్నియు నిముడఁగలుగునా : జావున నీవు స్తవము మనుష్యునిచే వ్రాయఁబ్రదినది దీనిని వ్రాసినవాఁడయినను విధ్యాంసుఁడుగాక యుండెను. ॥౧౩॥

౧౪. అప్పుడు నోవహా యోహోవాకు ఐరిపీరము కట్టి పవిత్ర పశువులన్నిటిలోను, పవిత్రపక్షిలన్నిటిలోను, కొన్ని తిసికొని, ఆ పీకముమీద దహనంబరి నర్పించెను. అప్పుడు యోహోవా యింపయిన నువాసన నామ్రూఢింది. ఇకమీదట నరుండుబట్టి భూమిని మరల శపింపను; ఏమనఁగా నకుం హృదయాలోచన వారి జాన్యమునుండి చెదగది. నేనిప్పుడు చేసిన ప్రకారముగా నను స్త జీవులను సంహరింపను. అని యనుకొనెను.

అ: ౮: ౨౦, ౨౧॥

స:- వేదవికట్టుట, హోమమొనరించుచి యను నీ మఱియ వేదము నుండి యెత్తివైచియనందు చేర్చఁబడినట్లు తోచుచున్నది; ఏమి : నువాసన నామ్రూఢింపకుట వరమేశ్వరునికి ముక్కుకందా : ఈ క్రైస్తవతం దేవుడు మనుష్యుని వలె నర్పిజ్ఞాదుకాదా; అనొకప్పుడు శపించుచియు, విదవపక్ష్యాస్తవ పరులయు, ఒప్పుడు శపింపననియు ననుచున్నాడు. మొదట శపించినట్లే మరల

కూడ కపింపఁగందు. మొదటనందజను చంపివేసెను; ఇప్పుడో యొక నెప్పు
దును చంపననుచున్నాఁడు :|| ఇవన్నియు వీర్లు కాయలమాటలవంటివి.
ఈశ్వరుని వసుదెట్లు ఒక విద్యాంసునివై ననుకొన్న. వీలయిన విద్యాంసుని
మాటలాని ప్రతిజ్ఞ లాని స్థిరపడియుండఁ గలుగును. ||౧౧౪||

౧౫. మఱియు దేవుఁడు నోవహాను, అతని కుమారులను, ఆశీర్వ
దించి.... 'ప్రాణముగల ప్రతిజంతువు మీకు ఆహారమగును; పచ్చని కూర
మొక్కల నిచ్చినట్లు వానిని మీరిచ్చియున్నాను; అయినను మాంసమును దాని
రక్తముతో మీకు తినఁగూడదు. రక్తమే దాని ప్రాణము, అనెను.

ఆ: ౯: ౧-౩-౪||

స:-ఒకరి ప్రాణము దీయించి యతరుల నానందింపఁజేసినందున నీ
త్రైస్తవుల దేవుఁడు దయావిహీనుఁడుకాఁడా? తల్లి దండ్రులు ఒకపుత్రుని
జంపించి మఱొకనికి దినఁదెట్లుదులేని వారు మహాపాపులుకాకా? ఇదియు
నట్లేయున్నది. వీలయిన ప్రాణులన్నియు నీశ్వరునకు పుత్రులవంటివే. అట్లు
లావించనందుననే కద వీరల దేవుఁడు కటిక వానివలె నర్పించుచున్నాఁడు.
ఇక మనుష్యులందఱను హింసకులుగఁ గూడ నితఁడే చేసియున్నాఁడు.
కాబట్టి త్రైస్తవుల దేవుఁడు దయలేని వాఁడయినందున పాపాత్ముఁడెందు
లకుగఁడు? ||౧౧౫||

౧౬ భూమియందంతట నొక్కభాషయు నొక్క పలుకును నుండెను.
మఱియువారు "మనము భూమియందంతట చెదలిపోకుండ నొక పట్టణమును
ఆకాశమునంటి కీటరముగల యొక గోవురమును కట్టుకొని పేరు సంపాదించి
కొందమురంద"ని మాటలాడు కొనఁగా యోహాన నరుల కుమారులు కట్టిన
పట్టణమును, గోవురమును చూడ దిగివచ్చెను. అప్పుడు దేవుడు, 'ఇదిగో
జనము ఒకఁడే; వారిందఱికి భాషయొక్కఁడే, వారివని యారంభించియున్నాడు.
ఇకమీఁదట వారుచేయఁదలంచు నే వనియైనను చేయుతుండ వారి కాదని
మేమియు నుండదు గనుక మనము దిగిపోయి వారిలో నొకని మాట యొక
నికి తెలియకుండ అక్కడ వారి భాషను కాదుమాదుచేయుదము రంద"ని అను
కొనెను. ఆలాగు యోహాన అక్కడనుండి భూమియందంతట వారిని చెదరఁ

గొడైనను, కనుక వారు ఆ పక్షిణమును పట్టుటమొనరి.

అ: ౧౧: ౧-౪-౩-౬-౯-౧౦॥

౧౮:-పృథివియందంతటగొప్పదానియుగొక్క పలుకును నుండినప్పుడుమను
మ్యులందఱుపరస్పరమత్యంతాసంపముప్రాప్తియైయుండవచ్చునుకాని, దేయన
దేమి: ఈ త్రైస్తవుల ఈశ్వరగల దేవుఁడు వారి కాక్షను కలుమాటచేసి యంద
అను పాడుచేసెన: అతఁడు దేయుని గొప్పతప్పు: అది వైతాను వనింపెను
తెల్లవని కాదా: ఇతర త్రైస్తవుల దేవుఁడు సీనాయిపర్వతము మొదలగు వాని
మీఁద నివసించు యందెననియు, తేవుల యున్నతినైనఁజూతనేరకుండెననియు,
గూడ దీవించున విదిత మగుచున్నది. ఇదియొక పామరుని మాటగాక ఈశ్వర
వాక్యమనిరాని ఇది ఈశ్వరోక్త పుస్తకమనిరాని యొట్లంగీకరింపఁబడఁగలు
గును? ॥౧౬॥

౧౯. అప్పుతఁడగు తన భార్యయైన పాఠయినచూచి 'ఇదిగో నీవు
చక్కని దానవని యెఱుఁగుదును. ఇగుప్తీయుని నిన్నుచూచి యామె అతని
భార్యయని నమ్ముచుంచి, నిన్ను బ్రతుక విచ్చెవరె. నీవలన నాకు పేద కలుగు
నట్లును, నిన్నుబట్టి నేను బ్రతుకునట్లును, నీవు నా సహోదరివని దయచేసి
తెప్పుమ'నెను. అ: ౧౨: ౧౧-౧౨-౧౩॥

౨౦:-ఇప్పుడు చూచుడు: అబ్రాహామును త్రైస్తవులు, ముసల్
మానులు గూడ గొప్పపైగంబు (దేవదూత) అని భావించుచున్నారు. అతని
మిత్యాభాషణాది కార్యములు అనుచితములేకద. పైగంబు రిట్టివారైన వారి
యనుచరులకు విద్యకాని మంచిమార్గముకాని యెట్లు లభింపఁగలదు? ॥౧౭॥

౨౧. మఱియు దేవుఁడు'నీవును నీవేకాదు: నీతరువాతవారి తలములలో
నీ సంతతియు నా నిబంధన గైకొనవలెను, నాకుమి నీకును నీతరువాత నీ
సంతతికిని మధ్యను మీరు గైకొనవలసిన నానిబంధన యేదవఁగా మీలో ప్రతి
మగవారూను నున్నతి పొందవలెను. మీరు మీ గోష్ఠాంగ చర్యమున నున్నతి
పొందవలెను. అది నాకు నీకు మధ్యనున్న నిబంధనకు సూచనగా నుండును.
ఎవిమిది దీనముం వయస్సుగలవారు ఆనఁగా నీ యిది పుట్టిన వాఁడయినను
నీసంతానముకాని, అన్యునియొద్ద పెండిలేక కొనఁబడిన వాఁడయినను మీ

రథములలో ప్రతి మగవారు మీలో సున్నతి పొందవలెను. నీయింటిలో పుట్టిన వారును, నీ వెండిచేత కొనఁబడినవారును తప్పక సున్నతి పొందవలెను. అప్పుడు నానిబందన మీకరీరిమందు నిత్యనిబందనగా నుండును. సున్నతి పొందని మగవారు అనగా నెవని గోప్యాంగచర్యము సున్నతీయఁబడరో అట్టివారు తన జనులలోనుండి కొట్టివేయఁబడును. వారు నానిబందన మీఱియున్నారని అప్రహముతో చెప్పెను.

అ. ౧౬:౯-౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪॥

స:-ఇప్పుడీశ్వరుని విపరీతమైన యాజ్ఞ చూచుచు : ఈ సున్నతియను గోప్యాంగ చర్యబందనము గావించుట యతనికిష్టమై యున్నచో స్వప్నాది యందాచర్యము కలిగింపవలయుండెడివారు. అది కంటికి తెప్పవలె రక్ష దార్థము కలిగింపఁబడియున్నది. ఏలయనఁగా నా గోప్యాంగ మతికోపం మైనది. అట్లది చర్యముతోఁగూడి యుండకున్న నొకప్పుడును కాదువలననో, కొంతెము దెచ్చి తగులుట వలననో మిక్కిలి నొప్పి కలుగును. ఇత నది లముఁకానంతరము కొంత మూత్రాఁశమును బట్టలకు తగులకుండఁజేయుచి ఇత్యాది పనుల కుపయుక్తమై యున్నదికాన దానిని చేదించుట తప్పు. మఱి యును. ఇప్పుడు క్రైస్తవు రీయాజ్ఞను చాలించుటచేడెందులకు : పర్యదా పాలింపఁబడవలెనను నీ యాజ్ఞ సాగింపఁబడుటలేదు. కాన వ్యవస్థాపన ప్రకరము లై యిటు నందొక రిందుమాత్ర మనశ్శోక్తి లేదని యేసుచెప్పిన సాక్ష్యము మిథ్యయయ్యెను. దీనిని క్రైస్తవు లెంతమాత్రము తనుఁగొనుట లేదుగదా!

॥౧౮॥

౧౯. దేవులు అప్రహముతో మాటలాడుట చాలించినవరు వార అతని యొద్దనుండి (పరిమునకు) వైకి వెళ్లెను. అ. ౧౦:౨౨॥

స:-క్రిందినుండి మీరికిని, మీరినుండి క్రిందికిని బోవుచువచ్చుచు నుండెనున్న నీదేవుఁడొక మనుష్యుఁడో లేక పక్షియో యై యుండెనని దీనివలన నిరూపితమగుచున్నది. కాన నితఁడొక బంగ్రజాంకునివలె నుండెననుటయే యిష్టము. ॥౧౯॥

౨౦. మఱియు ముమ్మేదగ్గరనున్న సింహారవనములో అగ్రాహము
ఎందఱేను గుఠారపు ద్వారమందు కూర్చుండి యున్నప్పుడు సర్వేశ్వరుడ
తనకి కనఁబడెను. అతఁడు చిన్నులైత్తి చూచినప్పుడు ముగ్ధులు మనుష్యులతని
యొడుట నిలువఁబడి యుండిరి. అతఁడు వారినిచూచి గుఠారపు వాకిటనుండి
వారి నెదుర్కొనుటకు పరుగెత్తి నేరమట్టునకువంగి ప్రభువా : నీకటాక్షము
నామీదనున్న యెడల నిప్పుడు నీదానుని దాటిపోవద్దు. నేను కొంచెము నీళ్ళు
తెచ్చెదను. దయచేసి కాళ్ళుకడుగుకొని యీ చెట్టుక్రింద ఆలసట తీర్చుకొ
నుడి. కొంచె మాహారమును తెచ్చెదను. మీ ప్రాణములను బంపకుటకొ
నుడి. తరువాత మీరు వెళ్ళవచ్చును. ఇందునిమి త్తముగ కామీదానుని యొద్దకు
వచ్చిరి'రనెను. వారు నీవుచెప్పినట్లు చేయుచునగా అగ్రాహము గుఠారము
లోనున్న కారాయొద్దకు త్వరగవెళ్ళి నీవు త్వరపడి మూఁడుమానికల పెల్లిని
పిండి తెచ్చి పిసికి కొత్తలు చేయుచునిచెప్పెను. మఱియు అగ్రాహము పశువు
లమందకు పరుగెత్తియొక తేతదూకనుతెచ్చి యొక పనివాని కప్పగించెను.
ఆపనివాడు దానిని త్వరగా సిద్ధపఱచెను. తరువాత అతఁడు వెన్నయును,
పొంను, కాను సిద్ధముచేయించిన దూగనుతెచ్చి వారియొడుటఁజెల్లి వారు లోక
నము చేయుచుండఁగా వారియొద్ద ఆ చెట్టుక్రింద నిలుచుండెను.

అ : గలా : ౧-౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮॥

సః—సజ్జనులారా : చూచితిరా : దేవుడే దూడమాంసమును దినునప్పు
దతని యుపాసకులొప్పులు దూడలు మొదలగు పశువుల నేర పీడుచురు .
కొంచెమైన దయలేక మాంసము దినుటకు సిద్ధముగా నుండువాడు హింస
కుఁడగు మనుష్యుఁడుగాక యెప్పుడైన నీశ్వరుడు కాఁగలఁడా? మఱి ఈశ్వ
రుని వెంబడి నిద్రించి మనుష్యు లెవరుండికో తెలియదు. అనాగరికుల సము
దాయ మొకటి యుండెననియు అందులో ముఖ్యుఁడుగా నుండినవాడే యీ
ప్రతినినందు ఈశ్వరుడని పేర్కొనబడఁవచ్చుననియు దీనివలన తెలియు
చున్నది. కాన బుద్ధిమంతులు వీరి పుస్తకమును ఈశ్వరకృతమనికాని, అందు
వర్ణింపఁబడిన యీశ్వరుని నీశ్వరుడనికాని యంగీకరింప నేరరు ॥౨౦॥

౨౧. అంతట సర్వేశ్వరుడు ఆశ్రాహముతో “వృద్ధులందైన నేను నిశ్చయముగా ప్రసవించెదనాయని భారా పవ్యనేల: సర్వేశ్వరున కసాధ్యమైన దేదైన నున్నదా” అనెను. అ. గదా: ౧౩-౧౪॥

స:— ఈశ్రైస్తవుల దేవుని చిత్రములు కనుగొనుదు. పిల్లకాయవలె నో లేక స్త్రీలవలెనో చిరాకుచుచు ఎత్తి పొరుచుచున్నాడు ॥౨౧॥

౨౨. ఆపప్పుడు సర్వేశ్వరుడు సోదామి మీదను గొమ్మెలా మీదను సర్వేశ్వరుని మొద్దనుండి గంతకమును, అగ్నిని అకాశమునుండి చురిమించి, ఆ పట్టణములను, ఆ మైదానములను, ఆ పర్వతములలో నివసించినవారి నందఱును నేల మొలకలను నాశము చేసెను. అ. గదా: ౨౪-౨౫॥

స:—వైదికులందు వర్ణింపఁబడిన దేవుడే యీలీలను కూడ గమన గొనుదు: తాలెదల మీదనయిన నిందుకేనియు వయలలేదుగా: భూమిని తొలగించి యంచుట నొత్తి చుంపెనన్న వారందఱు సమాధులుగ నుండిరా. ఈమాట న్నాయ వయవిమేములకు విబుధమైనదే కద. దేవుడే యట్టి పనుల నొనరించిన నానని యుసాగకు లదైందులకు: జేయుచుందురు: ॥౨౨॥

౨౩. మనశండ్రి ద్రావణము త్రాగించి ఆతనితో శయనించి మన శండ్రివలన న:తామును కలుగుజేసికొంచుము కమ్మని చెప్పెను ఆ తాత్రి వాడు తమశండ్రికి ద్రావణము త్రాగించిన విరుదాక అతని పెద్దకుమార్తె రోపరికి వెళ్లి తమశండ్రితో శయనించెను. ‘మనము నేటి తాత్రియు ద్రావణము త్రాగించెదము. నీవువెళ్లి శయనింపుము చిన్నది వెళ్లి యశనితో శయనించెను. అలాగున రోతుకుమార్తెరిచ్చలు తమ శండ్రివలన గర్భవకు లయిరి. అ: గదా: ౨౭-౩౩-౩౪-౩౬॥

స:—చూచుదు: ఏ మద్యపానపు మత్తు తండ్రికిని తుమార్తెకును సంపర్కము కలుగుచేసెనో యట్టి దుష్టమగు మద్యమును శ్రైస్తవవాడు రిప్ప టికిది ద్రాగిచునే యున్నాడుగా: ఇక వారి దుష్టత్వమునకొక మేరయుం దునా: వాని గిల్లవడి విప్పమద్యమును తలంపనుచుకద. ॥౨౩॥

౨౪. దేవుడు తాను చెప్పిన ప్రకటము భారానుగూర్చి చేసెను. మఱి భారా గర్భవరి యామెను. అ: ౨౧: ౧-౨॥

స:—ఇప్పుడు చాలామగూడి గర్భవతిగా తేసెనును కార్యమిట్టియైచో గమనింపుడు: ఏమి వరమేశ్వరుడును చాలామగూడ మూడవ వాడెవరైన గర్భస్థాపకుడుగ నగవడుచున్నాడా: చాలావరమేశ్వరుని పృథవంబున వల గర్భవతి యయ్యెనని విదిరమగుచున్నది: ||౨౪||

౨౫. కాబట్టి తెల్లవాణునప్పుడు ఆశ్రాహములేక అహంమును నీళ్లి రిత్తిని తీసికొని అపిల్లవానితో గూడ హాగరునకప్పగించి అమె కుజముమీది వానిని పెట్టి అమెను వదిలేసెను అమె పిల్లవాని నొకపొదలో బహేసి యిదురుగా కూర్చుండి యిటుగెత్తి యేత్యెను. అప్పుడు దేవుడు అదిన్నవాని మొఱు వినెను.

ఆ: ౨౧: ౧౪-౧౫-౧౬-౧౭||

స:—యీదిరవా: మొదట వారకు పక్షపాతియై హాగరనువాని నప్పుని సుందీ వెళ్ళుగొట్టింబికి క్రైస్తవుల దేవుని దిత్రములు: ఎటుగెత్తి యేడ్చు వది హాగరు. విస బడింది కాంతుని శబ్దము. ఇదియునొకవింతయే. కాంతుదే యేడ్చుచున్నాచని యీశ్వరునకేత్రమ వలగవచ్చును కాబోలు. ఇది యీశ్వర వాక్యమని కాని, ఈశ్వరవృత్త గ్రంథస్థ వాక్యమనికాని చెప్పబడ గలదా: ఒక సారాంశమైన మనుష్యునివంటి మాటలే యీ పుస్తకమునయ గలవు. వానిలో గొన్ని మాత్రము సత్యములై తక్కినవన్నియు అసారో క్తులై నిండియున్నవి ||౨౫||

౨౬. అ పంగతులు జరిగిన తరువాత దేవుడు ఆశ్రాహమును పోలి వెను ఎట్లైన గా అయన "ఆశ్రాహమా:"యని పిలువగా అతడు "ది త్రము ప్రభువా"యనెను. అప్పుడాయన మీకు ఒక్కదైయున్న ఏ మహాదని ఆనగా: నీవు ప్రేమించు ఇస్సాదును తీసికొని.....వహించిగా పదిపి నర్పించమని చెప్పెను. తనకుమాదుగగు ఇస్సాకును ఇండించి అపీకమునై నున్న కత్తెలమీద నుంచెను. అప్పుడు ఆశ్రాహము తనకుమాదని వరించు కరు తనచేయి దాపి కత్తి వట్టుకొనగా నర్యేశ్వరుని దూత పరలోకము నుండి "ఆశ్రాహమా ఆశ్రాహమా:" అని యరనిందిరెను అందులందు "ది త్రము ప్రభువా"యనెను. అప్పుడాయన "అదిన్న వానిమీది లేలు వేయ కుము; అతని కేమియు చేయకుము.....నీవు దేవునికి రయమవారవల

ఇందువలన నాకు కష్టమగుచున్నదనెను.

అ: ౨౨: ౧-౨-౯-౧౦-౧౧-౧౨॥

౧:-ఇప్పుడు బైబిలునందలి దేవుడల్పత్వ దానియు, సర్వజ్ఞతా దానియు నియు స్పష్టమైనది. అబ్రాహామను సత్యము నొక అమాయకుడయ్యును చెను లేనిచో నిట్టిదేవుడెందులకు? లేనీయుండును. బైబిలునందలి దేవుడు సర్వజ్ఞదేవున అతని కవిష్యవృత్తిని తన సర్వజ్ఞత్వముతో తెలిసికొనియే యుండును. కావున క్రైస్తవుల దేవుడు సర్వజ్ఞుడు కావలసియే విషయము.

॥౨౬॥

౨౩. మా శ్మశాన భూములలో అరిశ్రేష్టమైన దానియందు మృతీ దొంగిన పిదకమును ప్రాతిపెట్టుము.

అ: ౨౩: ౨౬॥

ప్రతి:-శవములను ప్రాతిపెట్టుటవలన ప్రపంచమునకు గొప్ప హాని కలుగుచున్నది. ఎట్లైన నవి ముటిగి వాయువును దుర్గంధపఱచి రోగములను వ్యాపింపఁజేయుచున్నవి.

ప్రశ్న:-చూడఁడు: ప్రీతి మెందుగానుండు వానిని కాయుచి మంచిది కాదు. ప్రాతిపెట్టుట వానిని వదుండఁజెల్లినట్లుగును. కాన ప్రాతిపెట్టుటయే మంచిది.

ఉత్తరము:-మృతినొందినవారి ప్రేమింతులేని తమ యింటి నేల యుండుకొనదు: మరయు నెందులకు ప్రాతిపెట్టుచున్నాడు? ఏకీవాత్మయందు ప్రీతియుండెనో యది వెల్లిబోయెను. ఇక దుర్గంధ యుక్తమగు మంటియం దేమిప్రీతి: ప్రీతియుంతులేని దానిని మంటిలో నేల పూడ్చి పెట్టుచున్నాడు చూడుడు! ఒకవొకనితో "నిన్ను మంటిలోఁబూడ్చి పెట్టవలె" నని చెప్పి నేని యితఁడు విని ప్రశస్తుఁడెప్పటికి కాదు. అట్లే యతని ముఁసేత్ర కరీర ములపై రూఢి, కాలను, ఇటీరను, సున్నమునువేయఁచి, తొమ్ముఁదీరఁ దలంపెట్టుచి యనునచోక ప్రీతియా: మఱి పెచ్చెలో నునిచి ప్రాతిపెట్టుట పంపిసు దుర్గంధమధికమై భూమి నుండివెడలి వాయువును వెలువి దాయజునైన రోగములను బుట్టించును, (తెండవది) ఒక శవమును పూడ్చిపెట్టుటకు కవిష్క పక్షమందు అణుమూలం పొడవును, నాలుగుమూలం వెడల్పునుగల భూమి

కావలసివచ్చును. ఈ దెక్క చొప్పున నూలుకవములనో, పెయింటినో లంఘనాత్మకము లనో లేక కోటిసంఖ్యాకములనో ఘాతీయైత్యన సంతయో చూచి వ్యర్థముగ పనికిరానిదై పోవును. ఇత నది పాఠమునకు గాని లోచితముగాని కాపురమునకు గాని యుపయోగపడకుండును కావున ప్రాతరెట్లుచి యన్నిటి కంటె చెద్దది జలములలో వేయుట దానికంటె కొంచె చెద్దది. ఏల యన దానినప్పుడే జలజంతువులు చీల్చి పీల్చి తినును. కాని జలమున మిగిలిన ఎముకలు, మలము ముత్యగి ప్రపంచమునకు హాని కరిగించును. ఇత ఆకలితో దానివేయుట యంతకంటెను చెద్దది. ఏలయన దానిని మాంసాహారమున పశు పక్షిలు కొరికి తిన్నను, దాని ఎముకలలోని మట్టి మలము, ముడుగుటచే సంత దుర్గంధము పుట్టునో యది జగత్తునంత యపహాసమే చేయును. కాన దహనముచేయుట విరోధిత్వము. ఏలయన దానియందలి పదార్థములన్నియు నయి రూపమై వాయువులో నెగసి పోవును.

ప్రశ్న :-దహనముచేయుటవలనకూడ దుర్గంధము కలుగును :

ఉత్తరము :-విద్యుత్తముగ దహనము చేయనివిషయందు కొంచెము కలుగును కాని ఘాతీయైత్యన మున్నగువానికంటె నది చాలా తక్కువ కలుగును. ఇత విద్యుత్తాత్మకముగ వేడమందు జెప్పబడినట్లుగి మూరల లోతును, మూడున్నుల మూరల వేడబ్బును, అయిదుమూరల పొడుగును, త్రివిధాగ మొకటిన్నర జేసెడు నెత్తును, పంపునుగల వేదికనుత్రవ్వించి శరీరపు బయ్య గల పువ్వులమును, అందు వేరునకు కలియెత్తు కమ్మరి, మావయెత్తు కేసరి, తేర్చి అధమపక్షమం దజమయిగు చందనమును, (అతికపెంతైన తివీకోవచ్చురు) అగరు, తగరు, కర్పూరము పలాకాదుంగు కత్తెలను తెచ్చి వేడియందు పేర్చి దానిపై శవమునుంచి విదవ నాదుగుడిమ్యలను వేడికములమునుండి జేసెడువలకు నిండుగ చేర్చి పుకాహతుం విచ్చరు దహనము చేయవలయును. ఈ ప్రకారముగా దహనమొనరించిన కొంచెమైనను దుర్గంధము కలుగదు దీనికి అంత్యేష్టి యనియు, నరమేర (పుష్పమేర) యాగమనియు నాచుములు, దర్శిద్రుదయినచో నిజువదిసేర్గ పుకముకంటె తక్కువగ నాచిమీద వేయదగదు. తివమెత్తియో, బంధువులనుండియో లేక లా

నుడియో నుపాది.ది ఈ ప్రధానముగా దహనమే చేయవలయును. ఎవ్వర ముగానైన మృతాదులు దిక్కని పక్షమందు ప్రాతిపేక్షితుల మున్నగు వారి కంటె వట్టి పక్షాలతో పక్షమును విహసిము చేయుటయే యుత్తమము. ఏ యహాగా నొక యెకపక్ష మాయుయంతో లేక చివర వేడియంతో లక్షల కోట్ల కష్టములను విహసిము చేయవచ్చును. భూమిభూత సాక్షితిపేక్షితుల వలనా తానగునట్లు దహనమువలన నంతగా'గాదు. ఇత సమాయలను చూచుటవలనా గూడ భయము కలుగుచున్నది. రాజ ప్రాతిపేక్షితుల మొదలగునవి నర్వక నిషిద్ధములని గ్రహింపవలెను. ॥౨౬॥

౨౭-అశ్రాహమను యజమానుని దేవుడయిన సర్వేశ్వరుడు స్తురింపఁబడుగాక. ఆయన నా యజమానునికి తన కృపను, తన సత్కమును చూపుట మానలేదు. నేను శ్రోతలోనుంచాగానే దేవుడు నా యజమానుని యందువులయింటికి నన్ను నడిపించెను. ॥౨౭॥

స:-అతడు అశ్రాహమనకు మాత్రమే సర్వేశ్వరుడై యుండెనా. ఇప్పటి కూలివాండ్లుగాని, ముందునకుచువారుగాని ముందునకుచుచు, శ్రోత చూపునట్లు ఈశ్వరుడును చూపెనన్న సప్రదెందులకు మార్గము చూపుట లేదు. మనుష్యులతో మాటలాడఁజెందులకు: రావున నిట్టి మాటలు ఈశ్వరు నిని కాని ఈశ్వరకృతగ్రంథమందలివికాని వా'తాలవు. ఇవి యనగరికుం మాదిలే యునొప్పును. ॥౨౮॥

౨౯-ఇష్టాయేలు పుత్రులపేరులు.-ఇష్టాయేలు తేజ్వకుమారుడయిన నెవయోతు, కేదారు, అద్యుయేలు, విల్కాము, మిష్కా, దూమా, మక్కా, హావరు, లేమా, ఇతూరు, నాపీసు, కేరమా. ॥౨౯॥

స:-ఈ యిష్టాయేలు అశ్రాహమవంశ నతని హాదరు అను రానికి' చిట్టిసవారు. ॥౩౦॥

౩౦-నేను నీ కండ్రికిష్టమైన రుదిగల లోకము లతనికి చేపెదను. నీకండ్రి మృతిపొందక మునుపు అతడు వానిని తిని విన్నాకీర్వదించునట్లు ఏవు వానిని నీకండ్రియొద్దకు తీసికొని పోవలె ననెను. మఱియు తన తేజ్వ కుమారుడగు ఏకాపుయొక్క సొగసైన వస్త్రములు ఇంటిలో తనయొద్ద

నుండెను గనుక రిక్కా వానిని తీసి తన చిన్నకుమారుడగు యాకోబునకు తొడిగించి ఆ మేకపిల్లల చర్మములతో అతని మెడల మీద నునుపు రాగ మును కప్పెను. అందులకు యాకోబు నేను ఏకాభును, నీళ్ళెవ్వకుమారుడను, నీవు నాతో చెప్పినప్రకారము చేసియున్నాను, నీవు నన్ను దీనించుటకై కయ చెసి లేచికూర్చుండి, నేను వేటాడి తెచ్చినదానిని తిను మనెను.

ఆ: ౨౭:౯-౧౦-౧౫-౧౬-౧౯॥

స:- గంబునింపుడు ఇట్లు కల్లలాడి, కపటచేషముని అశ్వారము పొందినవారే పిదప పిల్లలు, పైగంబరులు నయిరనుట యాశ్చర్యముకాదా, ఇటువంటివారు క్రైస్తవులకు మార్గదర్శకులై యుండిన విక వీరమతమందు పొరపాటుచుండుటకు కొదువలేదు: ॥౩౦॥

౩౧-తెల్ల వాతినప్పుడు యాకోబు లేచి తాను తలగడగా చేసి కొనిన తాయి తీసి దానిని స్తంభముగా నిలిపి దానికొనమీద నూనె పోసెను. మఱియు నతఁడా స్తంభమునకు "బేలేలు" అని పేరుపెట్టెను. స్తంభముగా నేను నిలిచిన యీ తాయి దేవుని మందిరమగును. ఆ: ౨౮: ౧౮-౧౯-౨౨॥

స:- ఇప్పుడీ అనాథుల పనులను చూచుడు తాల వూడించిరది. వూడింపజేసినది వీరేశ్వర. దీనినే యిప్పుడు ముసల్యానులు "బయితుల్ ముకర్ దీన్" అనియెదరు. ఏమి: ఈ తాయియే ఈశ్వర మందిరమా: ఈతాయి యందే ఈశ్వరుడు వసించుచుండెనా: మేల్మేలు! ఏమిచెప్ప వలెను! క్రైస్తవులారా: మీరే గొప్ప విగ్రహారాధకులనుకొనెదము. ॥౩౧॥

౩౨-దేవుడు రాహేలును జ్ఞాపకము చేసికొని ఆమె మనవి విని ఆమె గర్భము తెఱచెను. అప్పుడు ఆమె గర్భవతియై కుమారుని కని దేవుడు నా నింద తొలగించె ననుకొనెను. ఆ: ౩౦: ౨౨-౨౩॥

స:-లోలేలో! క్రైస్తవుల దేవు డెంత గొప్ప దాక్షరణవరము! ప్రిం గర్భముంను తెఱచుటకు నెట్టి శస్త్రోషరములున్నవోకదా! ఇవన్నియు పోయిపోయిలేని మాటలే ॥౩౨॥

౩౩- అరాత్రి స్వప్నమందు దేవుడు విగ్రాంతియుతుడైన లాదాను నొచ్చుకువచ్చి నీవు యాకోబుతో చుండిగాని తెడుగాని వలక కుము. జాగ్రత్త

నుమి! అని యశవితో చెప్పెను. నీతండ్రి యింటిమీద బహు వారగం వాడనై ... నాదేవతల నేల దొంగిరితివి? ఆ: ౩౧: ౨౪-౩౦॥

స:-మేమిట! గొన్ని మాటలు నుదాహరించుచున్నాము. గమనింపుడు! వేంకొండ చినుమ్యులతో స్వప్నమందు వచ్చెననియు, వారితో మాటలాడె ననియు; జాగ్రదవస్థలో గూడఁ బ్రత్యక్షముగవచ్చి కలిసె ననియు, తినె ననియు, త్రాగెననియు, వచ్చుచుఁ బోవుచు నుండెననియు నిట్టిమాట లెన్నియో లై విలునందు వ్రాయఁబడియున్నవి, కాని యిప్పుడతఁడున్నాడో లేడో తెలి యుటలేదు. ఏమనఁగా నిప్పుడా దేవుఁడెవ్వరి కిని స్వప్నమందుఁగాని, జాగ్ర దవస్థయందుఁగాని వచ్చి కలియఁడు. మఱి ఈ యనార్యులు పాపాతాది మూర్తులను దేవతలని నమ్మి పూజించు చుండిరని కూడ దీనినుండి తేటవడి నది. ఇక త్రైస్తవుల దేవుఁడుకూడ తాతినే దేవుఁడని నమ్ముచున్నాఁడు. లేనిచో దేవతలు దొంగిరింప బడుచుయెట్లు పుట్టించును? ॥౩౩॥

౩౪-యాకోబు లనతోనను వెళ్లుచుండఁగా దేవదూతలకని నెదుర్కొనిరి. యాకోబు వారినిచూచి ఇది దేవుని పేన అని చెప్పెను. ఆ: ౩౨: ౧-౨॥

స:-ఇప్పుడు త్రైస్తవుల దేవుఁడు మనుష్యుడనుట కేమి నందే హము! ఏమనఁగా-నైస్యమునుకూడ నుంచుకొనియున్నాఁడుగదా! నైస్యమున కప్తములుకూడ నుండవచ్చును. మఱిపైపుననో యుద్ధముకూడ లేయుచుండ వచ్చునుగదా! లేనిచో నైస్యముతో నేమి ప్రయోజనము? ॥౩౪॥

౩౫-యాకోబు ఒక్కఁడు మిగిలిపోయెను. ఒకనయఁడు తెల్లవాఱు పర్యంతమతనితో పెనుగురాడెను. తానెవని గెలువకుండుటఁ జూచి తొడగూటి మీద నతనిని కొట్టెను. అప్పుడతఁడు, ఆయనతో పెనుగురాదులవలన యాకోబుతొడగూడు వదిలెను. ఆయన తెల్లవారుచున్నది గనుక నన్ను పోవమ్మ నఁగా అతఁడు నీవు నన్నాకీర్వదించినకాని నిన్ను పోవయ్యవనెను. ఆయన నీపేరేమని యడుగఁగా యాకోబుని చెప్పెను. అప్పుడాయన నీవు దేవునితోను, మనుష్యులతోను పోరాడి గెలిచితివి కనుక విశ్రాంతి పడెదా ఇకఁబోయేరే కాని యాకోబు అనఁబడదని చెప్పెను. అప్పుడు యాకోబు నీపేరు దయచేసి తెలుపుమనియనినను, అందుంకాయన నీవు ఎందునిమిత్తము నాపేరు అడిగితివని

చెప్పి అర్కాది అతని నాశింపించెను. యాకోబు నేను ముఠాముడిగా దేవుని చూపితిని; అయినను నాప్రాణము దక్కినదని ఆశ్చర్యమునకు పెనియేలు అని పేరు పెట్టెను. అతడు పెనియేలునుండి సాగిపోయినప్పుడు సూర్యోదయ మాయెను. అప్పుడతడు రోద కుంటును నడిచెను. అందుచేత ఆయన యాకోబు రోద గూటిమీది కుంటినరము కొట్టినందున నేటివరకు ఇశ్రాయేలీయులు రోదగూటి మీదనున్న కుంటినరము తినరు.

ఆ: ౩౨: ౨౪-౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦-౩౧-౩౨

స:-త్తైస్రపుం దేవుడు మల్లుదయినందుననే కదా దయగలిగి వేర కును, హేబేలుకును, పుత్రునిను కలుగజేసెను. అహా! ఇట్టివాడెప్పుడయిన నీశ్వరుడు కాగలరా! ఒకడు పేరదుగగా నతడు తన పేరే తెలువారు. ఇదియు నాకట్యమేదని: ఇక నీశ్వరుడతని సరమును తెలికించి గెలిచెనే కాని దావ్తరేయైన రోదసమునుగూడ తాగుపఱచియుండును. ఇట్టి యాశ్చర్యపు థక్తుడయిన యాకోబు కుంటునుండినట్లే ఆన్మరత్తులును కుంటుయందఁ గలరు. ఈశ్వరుని ముఖముఖిగాఁజూచి యతనితో మల్లయుద్ధము చేసినన్ని నందు శరీరసహితుడే యనబొప్పునుగదా. లేనిచో నది సంతపమగునా? నాన నిది శేవలము దుర్రాదనపు చేష్టలనుచి స్పష్టము. ||౩౩||

౩౬-యూదా జ్యేష్ఠకుమారుడైన ఏడు సర్వేశ్వరుని ద్విష్టికి చెడ్డవాడు గనుక సర్వేశ్వరుడతనిని చంపెను. అప్పుడు యూదా ఓనాసుతో నీ అన్న వార్యయొద్దకుపోవు మఱిది చచ్చి (నియోగ)ము జరిగించి నీఅన్నకు సంతానము కలుగజేయుమని చెప్పెను. ఓనాసు ఆసంతానము లంది కానేరదని యెఱిగి ఆమెతోపోయినప్పుడు తన అన్నకు సంతానము లయగజేయకుండునట్లు తన చేతస్సును నేను విడిచెను. అతడు చేసినది సర్వేశ్వరునిద్విష్టికి చెడ్డదిగనుక ఆయన అతనినిగూడ చంపెను.

ఆ: ౩౮:౩-౮-౯-౧౦

స:-ఇప్పుడు గమనింపుడు: ఈపనులు మనుష్యులవా. ఈశ్వరునివా? ఆమెతో నియోగమై యునపుడతని చంపిన దెందులకు? అతని బుద్ధిని కుద్ధి చేయలేదేని: దీనివలన పూర్వకాంక్షలందలకు వేరొక్కనియోగ పద్ధతులు ప్రచారముండుచెందుటయే నిశ్చయము. ||౩౬||

నిర్గుణమకౌలవము

౩౬-మోషే పెద్దవాడై నప్పుడు తన జనులలో నొక ఇబ్రియుని నొక బగు ప్రియుడు కొట్టగా చూచెను. ఆతడు ఇటునటు తిరిగి చూచి యెవడును లేకపోగా ఆ బగు ప్రియునిదంపి, ఇసుకలో వానిని కప్పిపెట్టెను. మఱువాడు ఆతడు బయటనడిచి వెళ్ళుచుండగా ఇబ్రియులైన మనుష్యులిద్దఱు పోట్లారుచుండిరి. అప్పుడతడు అన్యాయము చేసిన వానిని చూచి నీవేల పిపాదుగు వానిని కొట్టుచున్నావని యడుగుగా-అతడు మా మీద నిన్ను అరికారినిగాను తీర్చరినిగాను విరుమించిన వాడెవడు? నీవు బగు ప్రియుని చంపినట్లు నన్ను చంపవలెనని అనుకొనుచున్నావా? అనెను. అందులకు మోషే రయినదీ పడుగిడెను. నిర్గు: ౨:౧౧-౧-౨-౧౩-౩౪-౧౫॥

౩౭-ఇప్పుడు విచారింపుడు: టై బిలురోని ముఖ్య సిద్ధ పురుషుడు మతాధార్యుడగు మోషేయను సకలదరిత్ర శ్రోతాది దుర్గుణములతో, గూడి నదియు. సకలహత్యచేసి కొంగవలె రాజదండనను దిప్పించుకొనునదియు నయియుండెను. ఈ సంగతిని మఱుగుపరచేసినచో సకలవశ్యముగ సకలత్య వాదియై యుండవచ్చునుగద. ఇట్టివానితోగ నీశ్వరుడు పరిపెను ఇక నతడు పైగంబరుగా గణింపఁబడి యాదాదుల మతమును బ్రవర్తింపఁజేసినపుడు అదికూడ నామోషేను తోరియేయుండవచ్చును. దీనివలన క్రైస్తవులకు మూలపురుషులగు మోషే మొదలగు వారందఱును అబద్ధులై యుండిరినియు విద్యావంతులు గాకుండిరినియుఁ దేలపడుచున్నది. ॥౩౭॥

౩౮-వస్కుపతువును వదింపుదీ: మరియు హిస్సోపు బుడెతినకొని పశ్యములోనున్న రక్తములో దానిని ముంచి ద్వారబందపు పైకమ్మికిని, రెండు నిలుపురమ్ములకును పశ్యములోని రక్తము శాకింపవలెను. తరువాత మీలో నెవఁడు ఉదయకాలము వఱకు తనయింటి ద్వారమునుండి బయలు వెగల గూడదు. సర్వేశ్వరుడు బగు ప్రియులను హతముచేయుటకు దేవతావరము చేయుచు ద్వారబందపు పైకమ్మిమీదను రెండు నిలుపురమ్ములమీదనున్న రక్తముఁజూచి సర్వేశ్వరుడా తలుపును దాటిపోవును మమ్ము హతము చేయు

అకు మీ యింద్రలోనికి సంహారకుని చొరనియుడు.

విర్గ: ౧౩: ౨౧-౨౩-౨౪॥

స:-అహ! ఇట్టి కట్టుబోతువలెనున్న యీశ్వరుడు ఎన్నుకైన నర్హుడనాడెదగలరా! కర్తముడను చూచినపుడేకడ ఇది ఇగ్రాయేరీయుం వంశము వారి యిల్లని గుర్తించును. లేనిచో గుర్తింపనేరకుండును. ఇదియు నొక శీద్రబుద్ధిగల మనుష్యునివంటి పనియే. కాన నిది యొకా నొక అనివకునిచే వ్రాయబడిన మాటలేయని విచితమగుచున్నది. ॥౩౦॥

౩౯. ఆర్థరాత్రి వేళ ఇరిగినదేమనగా-నింహాసనము మీద కూర్చున్న పరోయుమొదలుకొని చెఱపారిలోనున్న లైరీయొక్క తొలిపిల్ల వర్ణంతము ఐగుప్త దేశమందలి తొలిపిల్లలనందఱిని, పశువుల తొలిపిల్లల నన్నిటిని నర్హేశ్వరుడు హతముచేసెను. ఆరాత్రి పరోయు, అతని వేపకులందఱును ఐగుప్తీయులందఱును లేచినప్పుడు శవములేని యిల్లాకటియు లేకపోగా- ఐగుప్తులో మహామోష పుట్టెను. విర్గ: ౧౩: ౨౯-౩౦॥

స:-అహ! ఆర్థరాత్రివేళ దొంగవలె దయలేని క్రైస్తవులదేవుడు ఏయవారములేని ఆ దొంగవృద్ధిలను, ప్రియలను, పశువులను, దంపివేయెను. ఎంతమాత్రము దయకాలేదుగా! ఐగుప్తదేశమందు మహామోష పుట్టినప్పుడును ఈక్రైస్తవులదేవుని చిత్తమునుండి క్రోధము నశింపకుండెనా! ఇది యీశ్వరుని పనియా! ఒక సామాన్యపురుషుడైనను లేయదగినదికాదు. కాని యిది ఆశ్చర్యమునుగాదు. ఏలయన "మాంసాహారిణః కుతో దయా" అనునట్లు క్రైస్తవులదేవుండు మాంసాహారి కాబట్టి యతనికి దయయ్యేది.

॥౩౯॥

౪౦. 'నర్హేశ్వరుడు మీపక్షమున యుద్ధముచేయును. సాగిపోవుడి' అని ఇగ్రాయేరీయులతో చెప్పుము. దీవు నీకజ్జను ఎత్తి ఆ నముద్రమువైపు నీచెయ్యిరాపి దానిని పాయబుచేయుము అప్పుడు ఇగ్రాయేరీయులు నముద్ర ముద్యమున ఆరిన నేలను నడిచిపోదురు. విర్గ: ౧౪: ౧౪-౧౫-౧౬॥

స:-ఏమయ్యా! మొదటి నీశ్వరుడు గొత్తెంపెక్కునయ్య గొత్తెంకావరివలె ఇగ్రాయేరీయుల వెనువెంట దిరుగుచుండును. ఇప్పుడెక్కడికి మాయ

మైపోయెనో తెలియకున్నదిగా; అట్లుగాకున్న నదీనముద్రమునుండి నర్త నలకు; (రైలుబండ్లు ఇనుపదారులు చేయించుకొని యుందురుగదా. దానివలన సమస్త జగత్తునకు లాభము కలుగుచుండెడిది. అట్లే నావలు మొదలగు వానిని జేయుశ్రమయు, దప్పిపోవుచుండెడిది. కాని ఏమి చేయవలెను, త్రైస్తవుల దేవునివద్దకుదాగియున్నాఁడోగదా; ఈతైలియనందరి ఈశ్వరుడుమోషేతోనిలు వంటివెన్నియో యనంతవఱకులై న రీతిగా గావించియున్నాఁడు. త్రైస్తవుల దేవుఁడెట్లున్నాఁడో యటలే యతని పేవకులును గలరనియు, నతఁడురవించిన పుస్తకమునదే యున్నదనియు విదితమగుచున్నది. ఇట్టి పుస్తకమును, ఈ లాటి దేవుఁడును మనసుండి దూరముండుటయే మేలు. ॥౪౦॥

౪౧. ఏలయుఁగా నీ దేవుఁడనైన సర్వేశ్వరుఁడనగు నేను రోషముగల దేవుఁడను. నన్ను ద్వేషించువారి విషయముతో మూఁడు నాలుగు తరముల వారు పర్యంతము తండ్రుల రోషమును కుమారుల మీదికి రప్పించుచు న్నాను. నిర్గ: ౨౦-౩॥

స:-నరీ: తండ్రిచేసిన యవలాదమును బట్టి యతని నాలుగు తరముల వారిని దండించుచు న్యాయమేనా! మంచితండ్రికి దుష్టులును, దుష్టునికి మంచి సంజానమును కలుగుటలేదా; అటులేని నాలుగుతరములవారి నెట్లుదండింపఁ గలు గును. ఇత నైదవతరము వారు దుష్టులయినను వారిని దండింపనేరకుండును. కాబట్టి అవలాదము లేనివానిని దండించువాఁడు అన్యాయకారి యనఁబడును. ॥౪౧॥

౪౨. విశ్రాంతిదీనము పరిశుద్ధదీనముగా నాచరించుటకు జ్ఞాపకముంచు కొనుము. ఆఱు దీనములు నీవు రక్షింపడి నీవనియంతయు చేయవలెను. ఏదవ దీనము నీదేవుఁడయిన సర్వేశ్వరునికి విశ్రాంతి దీనము. సర్వేశ్వరుఁడు విశ్రాం తిదీనమును ఆశీర్వదించెను. నిర్గ: ౨: ౮-౯-౧౦-౧౧॥

స:-ఒక అధివారమే పవిత్రమై తక్కిన ఆఱుదీనములు సపవిత్ర ములా; సర్వేశ్వరుఁడు ఆఱుదీనముల వఱకు గొప్ప పరిశ్రమ చేసి యుం చెనా! దానివలన నంపి యేడవదీనము నిద్రపోయెనని చెప్పఁబడినది. ఇతఁడ అధిశ్వరము నాశీర్వదించెనన్న సోమవారము మొదలగు నాఱుదీనముల

తేమియిచ్చెను. వానిని శపించియే యుండవచ్చుగద. ఇట్టివని నౌక విద్యాంసు
దైనఁ జేయఁదేని ఈశ్వరుఁడెట్లు చేయఁగలడు? మంచిది! ఓం దానిని పరిశుద్ధ
దీనమని యాశీర్వదించి తదితరములను వ్యర్థముగా నపరిశుద్ధములని చెప్పి
నేని యాదిత్యవారమందేమి గుణము కలదు? మఱి సోమవారము మున్నగు
వాని యందేమి దోషములున్నవి? ॥౪౨॥

౪౩. నీపొరుగు వానిమీద అబద్ధసాక్ష్యము పలుకకూడదు. నీ పొరుగు
వానియెల్ల ఆశింపకూడదు. నీపొరుగువాని దార్శనై నను అశవి దాసునై నను,
అశని దానినయినను, అశని యొద్దనయినను, అశని గాదిదనై నను; నీ
పొరుగువానిదగు దేనినై నను ఆశింపఁగూడదు. విర్గ: ౨౦-౧౬-౧౩॥

స:- బిరా: అదుల కేకద దప్పిగంవాడు ఇలము, అఁకలిగంవాడు
అన్నము నాశించునట్లు ఈ త్రైస్తవులు పరదేశీయుల సొమ్ము కాశపది
యన్నారు. ఇది తమ ప్రయోజనము సిద్ధింపఁ జేయునదియు, పక్షపాతము
తోఁ గూడినదియునై యున్నటలే ఈ త్రైస్తవుల దేవుఁడునుండవచ్చును.
మేము మనుష్యమాత్రులను పొరుగువారుగా భావించుచున్నామన్న మనుష్యులు
గాక-పొరుగువారునుండి-ప్రేయ, దాసీలుగంవాడు ఇతరులెవరుందురు? కాన వివి
స్వర్థపారకులచే వ్రాయఁబడిన మాటలేకాని ఈశ్వరవాక్యములు కావు. ॥౪౩॥

౪౪. మీరు పిల్లలలో ప్రతిమగవానిని, పురుష సంయోగమునెఱిగిన
ప్రతిప్తీని చంపుఁడి. పురుషసంయోగము నెఱిగని ప్రతి అదుపిల్లను మీ
నిమిత్తము బ్రతుకవిండు. సంఖ్య ౩౧: ౧౩-౧౮॥

స:- రోరే: పై గంబరగు మోషేయు, మీదేవుఁడును యులు: ప్రేయ.
బయలను, నృప్తులను పశ్చాదులను నయితము చంపిరిగా! ఇత మోషే
జారుఁడుగ నుండెననియే దీనివలన నృప్తులగుచున్నది. ఏమనఁగా, జారుఁడు
గాకుండిన అవతయోనికన్యంపు అనఁగా-పురుషవంగమ మెఱుంగని కన్య
ంను-తనకొఱకు తెప్పించి యుండదు. అట్లే వారికి దయారహితమై విషయా
సక్తితోఁ గూడిన ఆజయవౌనంగి యుండదు. ॥౪౪॥

౪౫. నరుని చావఁగొట్టిన వానికి విశ్చయముగా మరణికి విధించ
వలెను. అయితే వాడు చంపవలెనని పొంచి యుండకయే దైవికముగా వారి

చేత ఆ హత్య జరిగినయెడల అప్పుడు పాతపోగల యొక స్థలము నీకు విధి
యించెదను. నిర్గ: ౨౦: ౧౨-౧౩॥

స:—ఈ దేవుని న్యాయము పర్యమేని మోషేయొక మనుష్యునిచేసి
పూర్వపెట్టి పాతపోయి యుండెను. వానికి దండన విధింపలే దెందులకు,
ఈశ్వరుడు వానిం జంపుమని మోషేకొప్పగించె నన్న నీశ్వరుడు పక్షపాతి
యయ్యెను. ఏలయన మోషేకు రాజుడే నేల న్యాయము చేయింపలేడు.

॥౪౫॥

౪౬. సర్వేశ్వరుని సమరాసబిరుదుగా కోదెంను వరించిరి. అప్పుడు
మోషే ఆ రక్తముతో సగము తీసికొని పల్లెములో పోసి ఆ రక్తముతో
సగము బరివీరముమీద ప్రోక్షించెను. అప్పుడు మోషే రక్తము తీసికొని
ప్రజలమీద ప్రోక్షించి ఇదుగో యీ సంగతు లన్నిటి విషయమున సర్వేశ్వ
రుడు మీతో చేసిన విచారన రక్తము ఇదే అని చెప్పెను. అప్పుడు సర్వేశ్వ
రుడు మోషేతో విల్లనెను:— నీవు కొందెక్కి నాయొద్ద వచ్చి అచ్చబియ్యం
దుము. నీవు వారికి తోదించునట్లు నేను వ్రాసిన ఆజ్ఞలను దర్శకత్వమును
జాతి వంకలను నీకిచ్చెదను. నిర్గ: ౨౪: ౫-౬-౮-౧౨॥

స:—ఇప్పుడు యాదుడు ఇచ్చియు నదవిమనుష్యుం మాటలే కదా!
పరమేశ్వరుడు కోదెంబరిదానము సంగీకరించెను. బరివీరముమీద రక్త
మును ప్రోక్షించెను అనుమాది లనాగరికతానర్థకరనే తోదించుచున్నవి.
త్రైస్తవుం దేవుడుకూడ దూడలం బరిదానమును పుచ్చుకొనుచున్నప్పుడతని
తత్తులు గోవులం బరిదానము ప్రసాదముగాగొవి తమ పొట్టల నేం వింపుకొన
కయ్యదుందు; ఇక జగత్తున కెందులకు హాని కలుగజేయుకుందురు; ఇటు
వంటి చెడ్డమాది లెన్నియో యీ లై విలునందు విండియున్నవి. ఆ కుసంస్కా
రములు పొందియున్నందుననే కద వేదములందు సయిత మట్టి మిశ్రాదోష
ముం నారోపింపఁగోరుచున్నారు గావి వేదములం దిట్టి విషయములు పేరుకు
కూడ లేవు. మరి త్రైస్తవుం దేవుఁడొక గుడ్డిమీద వసించుచుండెననియు,
నొక యదవిమనుష్యుడుగ మందెననియుఁగూడ నిశ్చయమైనది ఇక నా
దేవుడుకలము, కాగిరములు, నిరా అను వాని నెఱుంగనివాఁడయి నందుననే

కద తాతీవంశవయి వ్రాసి యిచ్చుచుండెను. ఇటువంటివాఁడా యదవి మనుష్యుం కీశ్వరుఁడయ్యెను. ॥౪౬॥

౪౬. ఆయన నీవు నాముఖమును చూడఁజాలవు. ఏనరుఁడును నన్ను చూచి బ్రతుకఁడనెను. మరియు నర్వేశ్వరుఁ డిట్లనెను. ఇదిగో సమీపమున ఒక స్థలమున్నది. నీవు ఆ బండమీఁద నిలవ వలెను. నా మహిమ విన్నదాఁటి వెళ్ళుచుండుగా అబండ నందులో విన్నుంచి విన్నుదాఁటి వెళ్ళువఱకు నాచేతితో విన్ను రొప్పెదను. నేను నాచెయ్యిరిపిన కరువాక నావెనుక పార్శ్వమును చూచెదవుగాని నాముఖము నీకు కనఁ బడదని మోషేతో చెప్పెను.

నిర్గ. ౩౩: ౨౦-౨౧-౨౨-౨౩॥

స: ఇప్పుడు త్రై స్తవుం దేవుఁడు మనుష్యునివలెనే శరీరముకల వాఁడై యుండినను మోషేను మోసపుచ్చి కానెట్లు దేవుఁడయ్యెనో కనుగొనుదు. వెనుకటి పార్శ్వమును చూడఁగలవు. కాని రూపమును చూడరేవని చెప్పినప్పుడు చేతితో నతని కప్పకయునుండవచ్చును. దేవుఁడు తనచేతితో మోషేనుకచ్చి నప్పుడతనికాచేతియవ మగపడకుండువా. ॥౪౬॥

లేవీయ కౌండము.

౪౭. సర్వేశ్వరుఁడు మోషేను పిలిచి ప్రత్యక్షపు గురారములో నుండి అతని కీరాగుప్పించెంచియెను. నీవు ఇశ్రాయేలీయులతో నిట్లనుము—ఎవఁడై నను సర్వేశ్వరునికి బలియర్పించునప్పుడు గోవులమందలో నుండి గావి, గొట్టెల మందలో నుండిగావి, మేకలమందలో నుండిగావి దానిని తీసికొనిరావలెను.

లేవీయకౌండము. ౧. ౧-౨॥

స: ఇప్పుడు విచారింపుఁడు. త్రై స్తవుం దేవుఁడు గోవువలెను బలిగా పుచ్చుకొనువాఁడై నందులకేకద వానిని. తనకు బలిగా నర్పింపుఁడని యుపదేశించుచున్నాఁడు. ఇతనతఁడు గోవువలెనది వశువుం డక్తమాంసముం కాఱలిదప్పి కలవాఁడా కాఁడా దీనివలన నతఁ డహింసకుఁడు; గాఁడు ఈశ్వరుఁడునుగాఁడు కాని మాంసాహారీయగు మానవుఁడే యనవచ్చును ॥౪౭॥

౪౮. అతఁడు సర్వేశ్వరుని సన్నిధిని ఆకోడెదూడను వరించిన కరువాక యాజకుడై న అహారోను కుమారులు దానిరక్తమును తెచ్చి ప్రత్యక్షపు

గురారము నెదురునున్న బరిపీఠముచుట్టు ఆరక్తమును ప్రోక్షింపవలెను. అప్పు
దతఁడు దహన బరిదూపమైన ఆనకు చర్మము పొలిచి దాని అవయవములను
విడదీసినతరువాత యాజకుఁడయిన అహరోసు కుమారులు బరిపీఠముమీద
అగ్నినుంచి అగ్నిమీద కట్టెలను చక్కగా పేర్చవలెను. అప్పుడు యాజకులైన
అహరోసు కుమారులు అవయవములను, శరణు, క్రొవ్వను బరిపీఠము మీద
నున్న అగ్నిమీది కట్టెలపైని చక్కగా పేర్చవలెను దాని అంతర్ములను.
కాళ్ళను నీళ్ళతో కడుగవలెను. అది సర్వేశ్వరుని కింపైన నువాసనగల దహన
బరియగునట్లు యాజకుఁడు ఆదంతయు బరిపీఠముమీద చహింపవలెను.

లేవీయకాండము. ౧. ౫-౬-౭-౮-౯॥

స:-కొంచెము విచారించుఁడు; దేవుని సమ్ముఖమునందు తన శక్తులు
దూరము చంపుచు, కాను చంపించుచు, రక్తమును వారు నలువైపుల చితిక
రించుచు, అగ్నియందు హోమము చేయుట. దేవుఁడా నుగంధమును వీల్చుట
అను వివిధ కార్యములను జరుగు కృత్యముల కంటె గరునీపములుకావా;
కాన లై విలు ఈశ్వరకృతము కాదు. అందు వర్ణింపఁబడిన ఆరవి మనుష్యుని
వంటి చరిత్రగల వాఁడీశ్వరుఁడును గానేరఁడు. ॥౪౯॥

౫౦. మరియు సర్వేశ్వరుఁడు మోషేకునీలాగు వెలవిచ్చెను. ప్రజలు
అపరాధులగునట్లుగా అభిషిక్తులైన యాజకుఁడు పాపముచేసిన పక్షమున
తానుచేసిన పాపమునకై నిర్దోషమైన కోడెదూరము సర్వేశ్వరునికి పాపవరి
హోరార్థము బరిగా నర్పింపవలెను. మరి కోడె తలమీద చెయ్యియుంచి సర్వే
శ్వరుని సన్నిధి కోడెను వరింపవలెను.

లేవీయకాండము ౪: ౧-౩-౪॥

స:-ఇప్పుడు చూడుఁడు; స్వయముగ పాపకార్యములఁ జేయుచు నా పాప
పరిహారార్థము అవు మున్నగు శ్రేష్ఠమైన పశువులఁ జంపుటయు, పశుమీశ్వ
రుఁడు వానిఁ జంపుచునుటయు వివిధ పాపములఁ దొలగఁ జేయుటకు ప్రాయ
శ్చిత్తములఁట. ఇట్టి పనులను చేయుచు, చేయుచు వానిని నయిత మీశ్వ
రుఁడనిధివింది తమకు ముక్తికలుగుననుకొను క్రైస్తవులు ధన్యులేకరా :

౫౦. అదితారి అపరాధియైనయెడల అతడు నిర్దోషమైన మగమేక పిల్లను అర్పణముగా తీసికొనివచ్చి నర్త్యశ్యయని నన్నిరిని దాని వదిలవలెను. ఇది పాపపరిహారార్థమైనది. శేవీయశాం: ౪.౨౨-౨౩-౨౪॥

న:-సరి! ఇటులేని వీరి యధికారులను న్యాయాధీశులును, సేనాధిపతులు మొదలగువారును పాపము చేయుట కెంత మాత్రము అధీయకుండురు. ఏమనగా తామిష్టమై పాపములఁ జేయవచ్చునని, మరి వానికి ఇరులుగా అవు. కోడె. మేళమున్నగువాని ప్రాణముల, దీయుచు ప్రాయశ్చిత్తము చేసి కొనవచ్చునని, అందులేకద త్రైస్తవులొక పక్షప్రాణమునుగాని, పక్షప్రాణమును గాని తీయుటకు శంకింపకుండునది. త్రైస్తవులారా! వినుడు! ఇప్పుడై న నీయనార్యమతమును విడిచి సునర్యతాది ధర్మయుక్తమగు వేదమతమును స్వీకరింపుడు. దానిచేతనే మీరు భవము చేకూరును. ॥౫౦॥

౫౧. అతడు గొజ్జెపిల్లను తేజాలని పక్షమున అతడు తాను జేసిన అపరాధ విషయమై రెండు తెల్లగువ్వలనుగాని, రెండు పావురము పిల్లలను గాని నర్త్యశ్యయని నన్నిరికి తీసికొనిరావలెను. దానిమెడనుండి దాని తలను సులమవలెను. తాని దాని నూనడియఁగూడదు. అతడు చేసిన పాపము విషయమై ప్రాయశ్చిత్తము చేయఁగా అతనికి క్షమాపణ కలుగును. రెండు తెల్లగువ్వలైనను రెండు పావురపుపిల్లలయినను తనకు దొరకని యెడల తామెడు గోరునుపిండిలో వదియవంతును పాపపరిహారార్థంబిరుపముగా లేవలెను. *దానిమీద నూనెపోయవండు. అతనికి క్షమాపణ కలుగును.

*కోడెను. గొజ్జెను, మేళవిల్లను, పావురమును భవము నిండినవకు వచ్చుకొంటువని వియమిందనల్లి యా యాశ్యజనకు దవ్వవారము! పావురపుపిల్లలను "మెడనుమరిపించి" వచ్చుకొంటుందెను, అవగా మెడను క్రుంది చేయుటకు చేయవలసిన క్రమముఁ దప్పిపోయెను. ఇదియే నాక యద్భుతమునకు వింతయే. నీవిచ్చిందని విచారించువలెనవచ్చును మనుష్యులలో నొకనొక రకుఁజేయు ఘటము కుండెదనియు అతడు చర్యకమేక్కి తూర్పుకి తన్ను తుక్కయిడని ప్రసిద్ధమయిపోవెదనియు, అట్లామఱుగ మన్ని యతర మనుష్యులకునిచే తుక్కయిడని వమ్మకొనిరనియు నిరీక్షమగుచున్నది. ఇక వశమి నవయుక్తలచే రావర్యకము మీదికి కనుండు పక్షవులను వశించి అన్నాది చిరార్థములను తెప్పించుకొనుచు వానంబించుచుండెను. అతనితొడల (పిర్రల) పనితేయుచుండిరి. వజ్రములారా! జైత్రవంశరి కోడెను, గొజ్జెను, మేళవిల్లలను, పావురపుపిల్లలను మంచినిండిని రితు తుక్కయిడెక్కడ! నుత్తరవర్షావళుడు, వర్షకాదు అలమ్మఁడు, విలాసాదుడు, వర్షక క్షిమంతుడు, న్యాయశాని అను విశ్వాదియుక్తమగును మంత్రః గూడిత వేదోక్తమగు తుక్కయిడెక్కడ! విలంబితుడగు.

లేవీయకాం ౫: ౬-౮-౧౦-౧౧-౧౨-౧౩

న:-ఇప్పుడు ఏనుడు త్రైస్తవులలో నొకడరిద్దరును ధనవంతుడు కాని పాపము చేయుటకు జంక కుండవచ్చును. ఏలయన వీరి యీశ్వరుడు పాపములకు ప్రాయశ్చిత్తము సులభముగా చూపించియున్నాడు. కష్టపడవలసిన పనిలేక పాపమునుండియే పాపము దూరమగునని యీ త్రైస్తవుల జైతిలనం దుండునది మిక్కిలి యర్హులైన నంగతి. ఏమనగా మొదలి పాపము చేసెను. రెండవతూరి (రన్నిచాండ్లము) పరిహారార్థమై ఉప్పు హింపించెను. ఇట్లు యతేష్టముగ మాంసము దిన లించెను. పాపమును దొంగిపోయెను; అట్లా పాపురకపు పిల్ల పెద విడిచి వేయుటవలన నది యెంతో తడవు వినివిరి; దమ్ము కొనవచ్చునుగద. అప్పటికి వీ త్రైస్తవులకు దయరాదుగా; దయవచ్చున దెట్లు-వీరి యీశ్వరుడే హింసచేయుచు భవదేశించుచున్నాడు. ఇక పాపములన్నియు నిట్టి ప్రాయశ్చిత్తముల వలననే తొలగుచున్న యేమను విశ్వసించిన పాపపరిహారమగునను నా దంబరములేం || ౫౩ ||

౫౩. దహన లలి నకుదర్శము ఏయొకటాడు అర్పించునో అది అతని దగును. ప్రాయశ్చిత్తము వండిన ప్రతిదైవేద్యము. కుండలో గాని పెనము మీద గాని గార్చినది చూవత్తును కాని నర్పించిన యొకటాది అది అతని దగును.

లేవీయకాం: ౬: ౮-౯

న:-మేమిచ్చటి దేవేలోపుం (కత్తిపూజకుం) యు. మందిరముల నుండు పూజారులయు, పోపులించెడు టక్కుల నెఱిగియుంటిమి. కాని త్రైస్తవుల యీశ్వరునియు, వారి పూజారులయు, పోపులల లంతకంటె వేయి రెట్లు మించియున్నది. ఏలయన, రక్కపువెం, దినుటకు లోజనపదార్థములు రిక్కునప్పుడు త్రైస్తవులు లాగుగా నానందించయే యుండురు ఇప్పుడు కూడ నానందించు చుండవచ్చును దొర: ఏమనుమ్యుడైన నొక బాబుని వంపించి మఱియొక బాబునికి వాని మాంసమును తినిపించునా; ఇటు రెన్నులైనను అదగునా; అట్లే ఈశ్వరునికి మనుష్యులందఱును. పశువశ్యులంగు ఉప్పులన్నియు పుత్రకులమును కాబట్టి పరమేశ్వరు డిచ్చెన్నురును చేయలూనడు. కావున వీ తైలిలు ఈశ్వరకృతము కాని అందు వ్రాయఁబడినవా

దీశ్వరుడు గాని. దాని సముదాయ దర్శింపబడు గాని యెన్నటికిని గానేరదు. దాని లేచియ వ్యవస్థాది పుస్తకములందిట్టిమాట వెన్నియో నిందియున్నది. ఎంతవఱకును వివరింపవలెను. ||౫౩||

సంఖ్యాకాండము

౫౪. సర్వేశ్వరుని దూర కర్తవి దూసి చేతపట్టుకొని శ్రోతలో నిలిచి యుండుట అగాధివ చూడెను గనుక అది శ్రోతవిధవి పౌలములోనికి పోయెను. దీనిము అగాధివను దారికి మలుపవలెనని దానిని కొట్టెను. అప్పుడు సర్వేశ్వరుడు అగాధివకు వాక్కునిచ్చెను కనుక అది సీపు నమ్మి ముమ్మారు కొట్టిరి. నేను విన్నేమిచేసిరి నని దిరాముతోననెను.

సంఖ్యా: ౨౨-౨౩-౨౪||

హి-పూర్వము గాదివలును దేవదూతలను చూచుచుండెను. కాని యిప్పుడో విషయ, పాదిరి మున్నగు శ్రేష్ఠపురుషులుగాని పామర పురుషులుగాని యాదేశ్యులతో యతని దూతలతో యగపడుటలేదు. ఏమి, ఇప్పుడా పరమేశ్వరుడు నతని దూతలు మున్నారా; లేదా; ఉన్నారేని గాదనిద్రలో పడుండి యున్నారా; లేకగ్రస్తులై యున్నారా; లేక యన్యభూగోళమునకు వెళ్ళిపోయినారా; లేక మజిమొక వ్యవహారమునఁ బ్రవేశించిరా; లేక యిప్పుడు శ్రీస్తవలమీది నరిగిపోయిరా; లేక చనిపోయిరా; ఏమై పోయిరోకద తెలియకున్నది ఇప్పుడు లేదు. వారగపడుటలేదు గాన సప్సురును లేకుండ వచ్చును. అగపవకుండ వచ్చును. అని యనుమానింపఁబడుచున్నది. కావున విని వట్టి కిచ్చినలే యననొప్పును. ||౫౪||

సమూయేలు రెండవ పుస్తకము

౫౫. అయితే అరాఖి సర్వేశ్వరుని వాక్కు సైతానుకు ప్రత్యక్షమై నెంబిచ్చిన దేవునఁగా నీపు పోయి నానేవకుఁడగు దావీదుతో నిట్లనుము-సర్వేశ్వరుడు నీవాజ్ఞనిచ్చినదేవునఁగా-నాకు నివాసముగా నొక మందిరము కట్టించుటకు నీపు తగినవాఁడవా; ఇగుపుతోనుండి నేను ఇశ్రాయేలీయులను రప్పించిన నాఁటినుండి నేఁటివరకు మందిరములో నివసించక దేరాలను, గుఱారములోను నివసించుచు నెంచరించిరిని. సమూ. రెండవ పు. అ. ౩: ౪-౫-౬-౭

న:-ఇప్పుడు త్రైస్తవుల దేవుడు నునుమ్యనివలె దేహచారి యేయి న్నవ్వమైనదిగా : చూడుడు నేను విహా పరిశ్రమచేసితిని, అర్చుచిచ్చుకునంద రించితిని, ఇప్పుడువాటిరు యిల్లుకట్టించునని య.దు విశ్రాంతి పొందుదును అని యెగ్గుడుచున్నాడు. ఈలాటి దేవుని, ఇట్టి పుస్తకమును విశ్వసించుటకీ త్రైస్తవులు లక్షితులగుటలేదే : పాపము వారేమిచేయఁగలరు : చిక్కిపోయితి రద : తప్పించుకొనుటకు గొప్ప పురుషార్థము చేయఁదగును. ||౫౫||

రాజుల పుస్తకము

౫౬. మరియు దాదెలు రాజైన నెబుకడనీజరు ఏలుబడిలో పంకొ మ్మిదవ సంవత్సరమందు ఇదవనెల ఏడవదినమున రాజదేహసంరక్షకులకు అరిపతియు, దాదెలురాజు నేవకుడు సగు నెబాజుబుల్లాను యెరూషలేముకు వచ్చి సర్వేశ్వరుని మందిరమును, రాజనగరును, యెరూషలేమునందున్న యింద్లన్నిటిని, గొప్పచారి యింద్లన్నిటిని అగ్నిచేత కాల్చించెను. మరియు రాజదేహ సంరక్షకుల అరిపతియొద్దనున్న శరీయుల సైనికులందఱును యెరూష లేము చుట్టునున్న ప్రాకారములను నదఁగొట్టిరి.

కొ. రాజు ఆ: ౨౫: ౮-౯-౧౦||

న:-చేయునదేమి : త్రైస్తవుల దేవుడు తన మఱియు కొంత రద దాపీదులచేదిల్లు కట్టించుకొని యందు విశ్రాంతి నొందుచుండఁగా నేబాజరు నుద్దాననువాడే ఆ దేవుని యింటిని పడఁగొట్టి పారుచేసెను. అప్పుడు ఈశ్వ రుడుగాని యాపనిదూతల సైన్యముకాని యేమియుఁజేయ లేకపోయిరి. మొదటవీరిదేవుడు గొప్ప యుద్ధములఁజేయుచు విజయముల పొందుచుండెను- గాని యిప్పుడు తనయింటిని కాల్చిపడఁగొట్టినను ఎందుల కోరద యూరర కూర్చుండియుండెను. అదనిదూతలు నెక్కడికి పాఠిపోయిరోగదా : ఇట్టి నమ యమున నెవ్వడు నక్కరకు రాకపోయెనే : ఇక ఏశ్వరుని పరాక్రమము గయిరమొకరికి లేచిపోయెనో తెలియదు. ఎవచేత ఈసంగతి జరిగినది విజ మేని మొదట వాఱుఁబడిన విజయపు సంగతులన్నియు వట్టివే యనుట నిక్కము ఏమి దగు పుస్తకందలి చాలదానికలఁ జంపుచుకే వీడుఁడయి యుండెనా : ఇప్పుడు వీరులయెదుట మౌన ముద్ర రలించెనా : ఇట్టి త్రైస్తవుల దేవుడు

నిందితుడయి తనకు ఆగౌరవములు గలుగజేసికొనెనుగద. ఈపుస్తకము నందిట్టి నిందాస్పదములగు వేలకొలది తరలు నిండియున్నవి ||౩౬||

జబూరు రెండవభాగము

దిన వృత్తాంతముం మొదటి పుస్తకము

౫౦. కావున సర్వేశ్వరుడు ఇశ్రాయేలీయుం మీదికి తెగులు పంపగా ఇశ్రాయేలీయులలో వెబ్బదివేల మంది వచ్చిరి.

దిన వృత్తాంతము. ౨౧: ౧౪||

స:-ఇప్పుడి ఇశ్రాయేలీయులను క్రైస్తవుల దేవుని రీంజూరురు: ఏఇశ్రాయేలీయు పులమునకు బహువరము తొనంగి యుండెనో. ఎవరిని పారింప నహిచ్చికలు ప్రయత్నించుచుండెనో యట్టి దేవుడిప్పు చంతలోనే కోపించి తెగులు పంపి ఆకులమందరి వెబ్బదివేలమందిని జంపించెను. ఈచింత యొక కవిచాసిన దానికి సరిపోయినట్లే యున్నది.

శబ్ద చుష్ట: శబ్ద యష్ట: ఉష్టమృష్ట: శబ్ద శబ్ద:

అవ్యవస్థితచిత్తస్య పృషాదోఽపి తయంతర||

సు. ర. లంకాగళము. ప్రక. ౩. శ్లో. ౧౨౫||

ఒక మనుష్యుడొక శత్రుమందు ప్రసన్నుడును మఱియొక శత్రు మందప్రసన్నుడునగునేని యతని ప్రసన్నతయు తయదాయక మగునట్లే యాక్రైస్తవుల దేవుని సమాచారమునుగలదు. ||౩౭||

యోబు గ్రంథము

౫౧. దేవదూతలు సర్వేశ్వరుని సన్నిధిని విలుచుటకై వచ్చిన మఱి యొకదినము తటస్థింపగా వారిలోకూడ అపవాది సర్వేశ్వరుని సన్నిధిని విలుచుటకై వచ్చెను. సర్వేశ్వరుడు-నీవు ఎక్కడనుండి వచ్చితివని చాని నడుగగా అపవాది-భూమిలో ఇటునటు తిరుగులాడుచు అందులో నెంచ రించుచు వచ్చితివని సర్వేశ్వరునికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. అందులకు సర్వేశ్వరుడు-నీవు నాసేవకుఁడైన యోబునంగతిచాలోచించితివా: అతఁడు యతార్థవర్తసుఁడు. న్యాయవంతుఁడై దేవునియందు తయతక్షులు గలిగి చెరుతనము విగర్ధించినవాడు. భూమిమీఁద అతనివంటివాఁ దెనఁడును లేడు. విష్కారణముగా అతనిని పాదుచేయుటకు నీవు-నన్ను ప్రేరేపించి నను

అతఁడు ఇంకను తనయత్నార్థమున వదలక నిలడగా నున్నచనగా అపవాది-
చర్యమున కాపారు కొనుపితై చర్యమును, తన ప్రాణము కాపారుకొనుటకై
రనకు కలిగెనది యావత్తును గరుడిచ్చును గదా. ఇ-కొకసారి నీవుచేయరావీ
అవనియెమునను. అతని దేహమును మొత్తినయెవల అతడు నీముఖము
నెదుటనే దూషించి నిన్ను విడిచి పోవును. అందులకు సర్వేశ్వరుఁడు-అతఁడు
నీవశముననున్నాఁడు అతని ప్రాణమును మాత్రము నీవు ముట్టవద్దని
పెలిచెన్నెను. కాఁజటి అపవాది సర్వేశ్వరుని సన్నిధినుండి తైలువెడలి అశీతాలు
మొదలకొని నెత్తి వజుకు బాదగల కురువులతో యోలును మొత్తెను.

జబూరు : యోలు : ౨ : ౧-౨-౩-౪-౫-౬-౭॥

స :- ఇప్పుడు త్రైస్తవుల యాశ్వరుని సామర్థ్యముఁ జూడుఁడుః
పైతాను తనయెదుటనే తన భక్తులను దుఃఖ పెట్టుచుండఁగాఁ దాను పైతానును
శిక్షించి తన భక్తుల రక్షింపనేరకపోయెను మరి దూతలోలో పైతానుతో నెదు
రాడఁ గలుగునంతటి సమర్థుఁడు లేఁడు. ఈయొక్క పైతానే యందఱును రయ
రీతులను జేసియుండునది. ఇత త్రైస్తవుల ఈశ్వరుఁడు సర్వజ్ఞఁడయిన యోలు
వరీష పైతానుచే నేం చేయించి యుండును : ॥౩౮॥

ప్రసంగి ఏపదేశ పుస్తకము

౫౯. జ్ఞానమును విద్యను నేను పూర్ణముగా సర్వసిద్ధిఁగిరినని నా మన
స్సులో నేననుకొంటిని. నామనస్సు నిలిపి జ్ఞానాభ్యాసమును, వెట్టి తనమును,
మరిహించును తెలిసికొనుట ప్రయత్నించితిని. అయితే ఇదియు గాఢికి ప్రయా
నిపడుదేయని తెలిసికొంటిని. విస్తారమైన జ్ఞానాభ్యాసముచేత విస్తారమైన
దుఃఖము కలుగును. అధికవిద్య సంపాదించిన వానికి అధిక శోకముకలుగును.

జబూ. ప్ర.సం. అ. ౧ : ౧౬-౧౭-౧౮॥

స :- గమనించితిరా : బుద్ధి జ్ఞానములను పదములు పర్యాయవాచక
ములు. వానిని వేర్వేరుగ నమ్ముచున్నారే. ఇద బుద్ధి వృద్ధి నొందినతో శోక
మును దుఃఖమును కలుగునని, మూర్ఖులుగాక నిట్లు మఱియొవ్వరు వ్రాయఁ
గలుగుదురు. కాన నీతైలిలు తగ్వరకృత మనుజెట్లు విద్వాంసునిచే వ్రాయఁ
బడినదియును గాదు. ॥౩౯॥

ఇట్లు సంక్షిప్తముగ తోలేతు జటాదులలోని సంగతులు వ్రాయఁజేసినవి. ఇతఁడీద త్రైకైత్యపులు మిగుల ప్రమాణముగా నెంచెడి మత్రయ రచితాది (ఇంటిలు) సువాత్రులలోని సంగతు లిందు వ్రాయఁబడును. (ఇంటిలు) సువాత్ర యనున దెట్టితో కొంతపరీక్షగా వ్రాయుచున్నాము గమనింపుఁడు.

మ త్ర యు సు వా త్ర

౬౦. యేసుక్రీస్తు జన్మవిధ మెట్లునఁగా ఆయన రిద్దియైన మరియు, యోనేషుడు ప్రహరము చేయఁబడిన తరువాత వారేము కాలమునుప్ప అమె పరిశుద్ధాత్మవలన గర్భవతిగా నున్నట్లు కనఁబడెను. సర్వేశ్వరుని దూత స్వప్న మందలనికి ప్రత్యక్షమై దావీదుకుమారుఁడవైన యోనేషూ; నీ తాతయైన మరియును చేర్చుకొనుటకు భయపడకుము. అమె గర్భము దరించినది. పరి శుద్ధాత్మవలన కలిగినది. మత్ర. ౧: ౧౮-౨౦॥

స:—ప్రత్యక్షిది ప్రమాణములకును, స్పష్టిత్రమమునకును విరుద్ధము లగుచివలన నీ మాటలే విద్వాంసుఁడయినను నమ్మఁజాలఁడు. ఇటువంటి మాటలు మూర్ఖజనులు నవివేకులు నిజమేని నమ్ముదురే కాని పట్టలయిన విద్వాంసులు నమ్మఁజాలరు. ఈశ్వరనియమము నెవరయిన ఁదీంపఁ గలు గుదురా; పరమేశ్వరుఁడే తన నియమము నతిక్రమించిన నాతని యాజ్ఞ నెవ రును పాలింపకుండుచు ఇంక నతఁడు సర్వజ్ఞుఁడును నిద్రాంయుడు నయి నందున గర్భవతులగు తన్మలంచు నానర్హ్యురునివలననే గర్భిణులగు చున్నారని సర్వసారాఁరణులు చెప్పవచ్చును. అట్లే పరిశుద్ధుర దూత నాతో "స్వప్నమండీ. గర్భ మీశ్వరునివలన నిలిచి"నట్లు చెప్పినఁదని యొకఁడు అబద్ధముఁ బలుకవచ్చును. ఈ యసంభవమైన వార్త కల్పింపఁబడినట్లే. సూర్యునివలన తుంతి గర్భవతి యయ్యెనని పూఁజములందు వ్రాయఁబడి నదియు ససంభవమే. ఈలాటి మాటలను వివేక కూన్యులగు విత్తవంతులు నిజమనుకొనుచు ద్రుమజాలమున చిక్కుపడి యుండురు. ఇత నీసంగతి యిట్లు జరిగియుండవచ్చును. ఎద్దిసఁగా నొకా నొక పురుషునితో సమాగమ మగుచి వలన మరియు గర్భవతిగావచ్చునని అమెయో లేక మరియుకఁదో

ఈమెను గర్భమీశ్వరునివలన నిలిచినదను సందర్భవ వార్తను పెల్లడించి యుండుననియు తేటపడుచున్నది ||౬౦||

౬౧. ఆప్పుడు యేను సైతానుదేశ గోదినబడుటకు ఆత్మవలన ఆరణ్యమునకు కొనిపోఁబడెను. నలువది దినములు దివాదాత్రుఁ డవవాస ముండినపిమ్మట ఆయన ఆచరి గొనఁగా ఆశోరకుఁడాయనయొద్దకు వచ్చి నీవు దేవుని కుమారుడవైన ఈ జాతి రొద్దెలగునట్లు ఆశ్చర్యపెంచెను.

మత్త ౪: ౧౨-౧౩||

స:-త్రిస్తపుం యీశ్వరుఁడు సర్వజ్ఞుఁడు కాఁడని దీనివలన స్పష్ట ముగ సిద్ధమగుచున్నది. ఏలయన సర్వజ్ఞుఁడేమైన నతనిఁ బరీక్షించుటకు సైతాను నెందులకుఁ బంపియుండును? స్వయముగానే తెలిసికొనియుండును. మంచిది యిప్పుడొక త్రిస్తపుని నలువది రాత్రిండివములు నివాహారముగ నుంచితఁజేసి యతఁడు బ్రతికియుండఁగలుగునా? మరియతఁడిశ్వరకుమారుఁడు గాని యతఁడొక సిద్ధినికొందినవాఁడుగాని కాటందెననియే దీనివలన సిద్ధమై సది. లేనిచో నసైతాను సమ్మూలమున జాంను రొద్దెలుగా నేల చేయకుండును; కానఁకరితో నుండుచెందులకు; కాన పరమేశ్వరుఁడు చేసిన జాం నెవ్వఁడును రొద్దెలుగా చేయజాలఁదగుటయే సిద్ధాంతము ఈశ్వరుఁడుగూడ పూర్వకృత నియమము సత్కర్తమింపఁజాలఁడు. ఏలయన అతఁడు సర్వజ్ఞుఁడు. ఆతని పనులన్నియు శప్పలుగాని మఱిషలుగాని లేనివి. ||౬౧||

౬౨. ఆయన 'నావెంబడి రండి' నేను మనుష్యుండున నట్లుజాలరుగా మిమ్ము చేయుదు'నని వారిలో చెప్పిన వెంటనే వారు తమ వలలు విడిచిపెట్టి ఆయనను వెంబడించిరి.

మత్త ౪: ౧౯-౨౦-౨౧||

స:-ఈ రేకునవ్రాయఁబడిన పదియాక్షంఠో నొకటగు "విద్వలు తల్లి దండ్రులకు నేవయు, మన్ననయు తమయాయుర్వృద్ధినిమి త్తము చేయవలెను." [౨౦.ఆ.౧౨]దీనిఁ జాలింపలేదనియే విదితమగుచున్నది. ఏలయన ఏను తన తల్లిదండ్రులకు నేవచేయలేదు ఇతరులను సయితము తమ తల్లిదండ్రుల నేవలో నుండి విడఁదీసెను. ఈయవరాధమను పాపముచేసినందులకే తద యతఁడు చిరంజీవుఁడు కాలేదు. ఇత వలలో చేపలను చిక్కించుకొనునట్లు ఏను మను

మృగము స్వప్నమున చిక్కించుకొని తన ప్రయోజనమును సాధింపవలెనను ధర్మశాస్త్రముతో నొక మతమేర్పఱచె ననిగూడ తేటపడినది. ఏనే యిట్లుండి నపుడు ఇచ్చటి పొదిరిలు తమవలలో మనుష్యులను చిక్కించుకొనుట యొ యోగ్యరక్తమా! పెద్దపెద్ద చేపలను పెక్కు వలలలో చిక్కించుకొనువాడు అదిక ప్రతిష్ఠాపంతుడును, జీవనము గడుపగలవాడును నగునట్లే అనేకు లను తమ మతముతో చిక్కించుకొనువారు అదిక ప్రతిష్ఠాపంతుడును, జీవ నము గడుప గలుగువారు నగుదురు. రావునగేతద వీరు వేదశాస్త్రములను చదు వని-విసని-యమాయక జనులను మోగపుచ్చి దమవలలో చిక్కించుకొనుచు వారిని తల్లి, తండ్రి, బాంధవులు మున్నగువారినుండి వేరుపఱచుచున్నాడు. కాబట్టి వీరి ద్రుమతాలముతోఁ జిక్కక యమాయకులైన యితర సోపరులను వీరినుండి తప్పించుటయే విద్యాంసులగు నాయులకు కర్తవ్యము. ॥౬౩॥

౬౩. ఏను వారి నమాజమందిరములలో దోరించుచు రాజ్యమును గూర్చిన సువాత్తను ప్రకటించుచు ప్రజలలోని ప్రతివ్యాధిని, రోగమును స్వస్థపరచుచు గణియ్యయం దంతట పందరించెను. నానావిధములయిన రోగ ములచేతను, వేదనలచేతను వీరింపఁబడిన వ్యాధిగ్రస్తుల సందజను. దయ్యము వట్టిన వారిని, బాంధ్రరోగులను, సకలవాయుష్మగం వారిని చారాయణయొద్దకు తీసికొనిరాఁగా ఆయనవారిని స్వస్థపరచెను. మత్త. ౪: ౨౩-౨౪॥

స:-పోవురింపను, చిక్కులను లన్ని మంత్రపురశ్చరితమును, ఆశిర్వా దాదులను గావించువారు చిటికెఁడు దన్యమునిచ్చి టాకములను పాఠశ్రోలు దురనుట గాని రోగములను మాన్యగలుగుదురనుట గాని నిజమైనదో! సువాత్తయందరి మాటయు నిజము కావచ్చును. కాబట్టి యిది యమాయ కులను శ్రవణోపదఁద్రోయు మాటలే. క్రైస్తవులు యేసుమాటలను నమ్ము చున్నారేనియిచ్చటి (దేవీరోవుల) శక్తి పూజకు మాటలనుగూడ నెయిలకు నమ్మరు? ఏయన నామాటలు వీరిమాటలవలెనే యున్నవి. ॥౬౪॥

౬౪. అత్మవిషయమై దినులై నవారు దన్యులు, పరలోకరాజ్యమువారిది. అకాశమును, భూమియు గరించిపోయినదే కాని దర్శనాత్మమంతయు నెఱ వేణువఱకు దానినుండి యొక పొల్ల యునను. ఒక సున్నయైనను లిప్పిపోదని

విశ్వయముగా మీతో చెప్పుచున్నాను. కాబట్టి యాయాజ్ఞలలో మిక్కిలి అల్పమయిన యొకదానికైనను మీటి చునుప్యంజనాలగున రేయతోడించువాడు పరలోక రాజ్యములో మిక్కిలి అబ్బుడనగుదును. చుత్త. ౫:౩-౧౮-౧౯

స :- స్వర్గ మొకటియేగద దానికి రాజుగూడ నొక్కఁడెక్కఁగలుగును. కాబట్టి దీనులయిన వారందఱును స్వర్గమునకేగుదురన్న వాస్తవమందు రాజ్యాధికార మెవరి కబ్బును? అనఁగా నొందోరులు జగదమాదఁజొత్తురు. ఇతఁ రాజ్యవ్యవస్థయంతయు అస్తవ్యస్తమై పోవును. దరిద్రులగువారే దీనులనఁబడుదురన్నను సరికాదు; లేక నిరర్థిమానులను దీనులందులన్న సువయోగములేదు ఏయిన దీనశబ్దమునకు. అర్థిమానశబ్దమునకు నర్థమొకటికాదు. ఇది మనస్సులో దీనుఁడగువానికి నంతోప మెన్నటికిని కలుగదు కాంక్షి యామాది యుపయుక్తముకాదు ఆకాశమును, భూమియు నుండఁగలుగునప్పుడే యావ్యవస్థయు నష్టమైపోవును ఇటువంటి యశ్వశరమైన యేర్పాటు మనుష్యులు చేయుదురేరాని సర్వజ్ఞుడైన యాశ్వరుఁడు గాదు. కాని నీ యాజ్ఞలను నమ్మనివారు స్వర్గమున నందఱుకంటె నబ్బుఁడనఁబడునని భయప్రలోభనములు గలిగించుటకు వ్రాయఁబడినదని యెఱుఁగవలెను. ॥౬౪॥

౬౫. మా ఆనుదినాహారము నేఁడు మాకు దయచేయుము... భూమి మీద మీకొఱకు భనముగూర్చుకొనవచ్చి చుత్త. ౬:౧౧-౧౯॥

స :- యేసు ఇచ్చించిన భాగమందు ఇను లనాగరితులుగను. దరిద్రులుగ నుండిరియు, యేసుసయిత ముక్లే దరిద్రుఁడుగనుండెననియు అందు వలననే రాసు దినాహారి విమిక్తమీశ్వరుని ప్రార్థించుచునట్లే యన్యులకు నేర్పెననియు దీనివలన విచితమగుచున్నది. అట్లులైన విధ నీ క్రైస్తవులు భవనంచయమేల చేయుచున్నాడు; మఱివారు యేసు వాక్యమునకు విరుద్ధముగఁ బోక దాన భర్తములుచేసి దీనులగుటయే మేలు. ॥౬౫॥

౬౬. ప్రభువా! ప్రభువా! అని నన్ను పిలుచు ప్రభువారు పరలోక రాజ్యములో ప్రవేశింపఁడు. చుత్త. ౭: ౨౧॥

స :- ఇప్పుడు గమనింపుఁడు! గొప్పగొప్ప పాపిరీటును, విషప్రుయను క్రైస్తవులనువారును యేసుచెప్పిన యామాది సత్యమేయని నమ్ముదురేని

యేనును ప్రభువు-నీశ్వరుడు అని యెప్పుటికిని చెప్పఁగూడదు. మరియు ఈ మాట నంగీకరింపలేని వారెప్పుటికిని పాపమునుండి తొలఁగి యుండుటలేదు.

॥౬-౬॥

౬౦- అధినడుండనేను నన్నుయది చెప్పుదుడు. అప్పుడు "నేను మిమ్మెన్నఁగును ఎఱుఁగును. ఆశ్రమము చేయువారలారా! నాయొద్దనుండి పొంద"ని వారిలో జెప్పుదును. మర్త: ౧: ౨౨, ౨౩॥

స:- చూడుడు: యేను అవనిమనుష్యులను విశ్వసించఁజేయుటకే కద స్వర్గమందు న్యాయోక్తుఁడగుట కిష్టపడు చుంటెను. ఇది కేవల మమాయకులకు ప్రబోధనము గలుగఁజేయుమాటయే. ॥౬౦॥

౬౧-అప్పుకొక కుఱ్ఱురోగివచ్చి అయనకుఁమొక్కి- ప్రభువా! నీకిష్టమైన నన్ను కుఱ్ఱునిగా చేయఁగల"వనెను. అందుల కాయన తనచేయి చాచి వానిని ముట్టి నాకిష్టమే; నీవు కుఱ్ఱఁకవుకమ్మని చెప్పఁగా తత్కణమే వాని కుఱ్ఱురోగము కుర్చియాయెను. మ: ౮: ౨౩॥

స:- ఇది కేవలమమాయకులను వశపఱచుకొను మాటలే. మరియు త్రైత్వికపురి జ్ఞానవిరుద్ధములను, స్వప్తి శ్రమవిరుద్ధములు నగు మాటలను తత్కములని నమ్ము చున్నపుడు, కుక్రొచారి, రన్వంతరి, తత్కపురు మున్నగు వారు చచ్చిన యంతర దైత్యుల సైన్యమును బ్రతికిందిరనియు, లూహస్పతి పుత్రుఁడగు కనుని నజీకి ముక్కలు ముక్కలుగాఁజేసి పశువులకును చేపలకును తినబెట్టినను కుక్రొచారులు వానిని మరల బ్రతికించెననియు, పిమ్మట కనుని జంపి కుక్రొచారునికి తినిపింపఁగా కరువుతోనే యతనిని బ్రతికించి జయటికెరప్పించెననియు, తాను మృతిఁజెందఁగా కనుఁడతని బ్రతికించెననియు, తత్కపముని తక్షణమనివంస మనుష్యసహితముగ భస్మమైపోయిన వృక్షమును, అమనుష్యుని సజీవులు గావించెననియు, రన్వంతరి లక్షలకొలఁది కవచముల బ్రతికించెననియు, లక్షల కొలఁది కుఱ్ఱ మొదలుగాఁగల రోగములను మాన్పెననియు, లక్షల కొలఁది గుడ్డివాండ్రకు కన్నులను, చెవిటివాండ్రకు చెవులను నిచ్చెననియు పూజముండును. మహాదాతము నందును వ్రానియున్నది. ఇటువంటి కథలను మిథ్యయని యేం యనుచున్నారా? పైఁ జెప్పఁబడినమాట

లసత్కములన్న యేను నూతులేల యసత్కములు వాడుందును; అన్యులమాటల నబద్ధములనియు తమ ఎల్లజనులుచలనుగూడ సత్కములనియు; జెన్నవాట దురాగ్రహణేల వాడుదురు; కాని నీ త్రైస్తవుల మాటలు కేవలము హామయోగూడిన వాటల మాటలవలటివే యననొప్పును. ||౬౦౨||

౬౦౩. ఏయెడల పట్టిన మనుష్యులు సమాధులలోనుండి జయలుదేరి అయిన తేదురుగా వచ్చిరి. వారు మిక్కిలి యుగ్మరియనందున నెవరును ఆ మార్గమున వెళ్ళలేపోయెను. వారు దేవుని కుమారుడా? నీతోమాకేమి? కాలము రాకమునునే మమ్మును వాచింపుదు ఇక్కడికివచ్చితివా? అని కేకలువేసిరి. దూరమున గొప్పపంటల పంట పేయదుంటగా ఆ దయ్యములు 'నీవు మమ్ము వెళ్లగొట్టితివెనల ఆ పంటల మంటలోనికి పోని'మ్మని అయనను పేరుకొనెను. అయన వానిని పొమ్మనగా అది మనుష్యులను వదలిపెట్టి ఆపంటలలోనికి పోయెను. అంతట ఆ మందఱరియు ప్రహరము నుండి సమద్రములోనికి వడిగా వరుగెత్తిపోయి నీళ్ళలోనికి చచ్చెను.

మత్ర: ౮.౨౮-౨౯-౩౦-౩౧-౩౨

౩:-నరి యవదలొందెము విచారింపిన సమాధులన్నియు నబద్ధములే యని తేలును. ఎట్లైన మృతిసొందిన మనుష్యులు సమాధులలో నుండి లేరి రాజాలరు. ఇదే నవి యొకరిపై యావేశముగావు. ఒకరితో నంపాదమును జేయనేరవు ఇవన్ని విద్యావిహీనులచే గర్వింపఁబడినమాటలు. వీని నిజమని మహాపాపములైనచో యంగీకరింపగలరు ఇదే పండుల జంపించి యాపండులవాండ్రకు నష్టము కలిగించిన పాపము యేనునకు తగులవచ్చునుగద. త్రైస్తవులు యేనును పాపవిహారనుఁడు నవిద్రుండుడువాఁడు అని నమ్ముచున్నారు. ఆటలేని అయన యాహారముల నేల విచిత్రమునలేక పోయెను. పండులవాండ్ర నష్టమును కలింప లేదెందులకు? ఏమి? ఇన్నటి సుశీతులైన త్రైస్తవులగు అంగ్లేయులు గూడ నీ వట్టిమాటలను నిజమని నమ్ముచుండువచ్చునా? పమ్ముచున్నారేని ద్రుమకాలమున చిక్కియున్నారనుట. ||౬౦౩||

౩౦. జనులు పక్షివాయువుతో మంచము పట్టియున్న యొకనిని అయన యొద్దకు తీసికొనివచ్చిరి. యేను వారి విశ్వాసముచూచి కుమారుడా!

దైర్యముగానుండుము. సీతాసములు పరిహరింపఁబడి యున్నవని నవచాయువు గల వానితోఁబెన్నును. నేను సీతముండులను పిలువరాల్సిన గాని పాపపుణ్య పశ్చాత్తాప నిమిత్తము పిలువవచ్చిరిని. పుత్రుః ౧౧:౨ ౧౩॥

౧౨:- ఇదికూడ నిరంతరముండు ప్రాయశ్చిత్తమునందలి యుగంధవ మైన మాటయే ఇతర పాపమును విడిచివేసినది మాకు. నేనల సమాధులను, ప్రభోతనమును గలిగించి వలలో చిక్కింపఁకొనుటకే వచ్చింపఁబడినది. ఒకరు మవ్యమునో, తంసునో నల్లమందునో నేవించింపును నామిగాక మరొకరు మత్తును దొంగనేరారు. ఒకరు చేసిన పాపము మరొకరియొద్దనుండు చేసిన వాడే యా పాప మనుభవించును ఇదియే బాబునని న్యాయము. ఒకరు చేసిన పాపపుణ్యములను మరొకఁడోలేక న్యాయముగ న్యాయమునందా పాపపుణ్యము లేదా చేసినవారంటు దగిన పం మీశ్వరుడీయక పోవునట్లు గది పన్నాయవారి యే యగును. ఇతర మేరొనగూర్చునది దర్శయే తాని చేయుగాదు. మరొక వ్యయముగాదు. కాన తత్కాక్షులకే తాని పాపాత్ములకేదాని చేయుచున్నాఁడని వారి యవసర మేమియు లేదు. ఏమనిగా పాపాత్ములకే మేరొనగోరవచ్చుదు. 11:౨౪

౧౩:- మేము తన పంప్రెండుమంది శిష్యులను పిలిచి పశ్చాత్తాపమున పెనల గొట్టెడికును. ప్రతిరోగమును, పుష్కలమునును వారికితాం పిచ్చెను. మీకందఱి ఆత్మ మీదొనుండి మా పలాదున్నాడే గాని మా పలాదునది మీవ కాదు. నేను భూమిమీదికి సమాధానమును పంపవచ్చిరినిని నిలఁపఁబడి తాని శిష్యము సుపయోగింపఁ జేయుటకు వచ్చిరిని ఒక మనుష్యునికేని వారికిందఱి కిని, కుమాత్రెకును ఆమె తల్లి కిని, కోవరికిని ఆమె అత్తకును. పిదపము పెచ్చివచ్చిరిని ఒక మనుష్యుని యింటిలోని వాడే ఆలరినీ పుచ్చుకొనుటకు.

పుత్రుః 11:౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦-౩౧

౧౪:- ఈ శిష్యులలోని వాడొకఁడు ముప్పది బాబుముల పోకములో ఒది యేనును ఇట్టిండుతుండఁగా తక్కినవారింబడు రప్పించుకొని పాటి పోయిన వారే. ఈ శిష్యులు కయ్యములు పట్టుట, వానిని పాపబోధించు దొవత పత్యాదులులేక రోగములు మాన్పుచి ఆనుకూలము పిచ్చిపట్టుములే

గాక సృష్టిక్రమ విరుద్ధములు ససంభవములునై యున్నవి. కావున నిట్టిమాటలు నజ్ఞానులే నిజమనుకొందురు. జీవులు మాటలాడువారు కాదు. ఈశ్వరుడే మాట్లాడునన్న జీవులేలవని చెయుదురు. ఇక సత్యానన్యములకు పంపగు సుఖమునో, దుఃఖమునో ఈశ్వరుడే యనుభవించుచుండవచ్చునుగా. ఈ మాటగూడ దుిత్యయే. యేసు ఏలేదమును, జగదమును కలుగఁ జేయుటకు వచ్చియుండెనో అప్పుడదియేలా లోతుల నంటియుండునది. లేదము కలిగించుట మంచిదికాదు. దానివలన మనుష్యులకు నిరంతర దుఃఖమే సంభవించును. కాని త్రైస్తవులు మాత్రము దీనినే గురుమంత్రమని గ్రహించి యుండువచ్చును. ఏలయన ఒండొరులలో లేదము కలిగించుటను యేసే మంచి దనుకొనునపుడు ఏరెందుం కనుకొనకపోదురు. ఇంటివారిలో నింటివారికి శత్రువులుగఁజేయుట యేసుచేసినదే కావచ్చును. ఐన నిది శ్రేష్టపురుషుల పని కాదు. ॥౬౦॥

౬౨. యేసు-ఓయొద్ద ఎన్నిరొద్దెలున్నవని వారినడుగఁగా వారు-ఏరు రొద్దెలు, కొన్ని చిన్న చేపలు నున్నవని చెప్పిరి. అప్పుడాయన నేంమీద కూర్చుండుడని జనసమూహమునకు అజ్ఞాపించి ఆయేరు రొద్దెలును, ఆ చేపలను పట్టకొని కృతజ్ఞ తాస్తురును చెల్లించి వానిని విడిచి తన శిష్యులకిచ్చెను. శిష్యులు జన సమూహములకు పంచిపెట్టిరి. వారందఱు తిని తృప్తిపొందినమీదట దుగిలిన ముక్క లేరుగంపలనిండ ఎత్తిరి-ప్రీతిను పిల్లలునుగాక తినినవారు నాడుగువేల మందిపురుషులు.

మత్త ౧౫: ౩౪-౩౫-౩౬-౩౭-౩౮:

స:-ఇప్పుడు గమనింపుడు! ఏమీ ఇది యిప్పటి అంద్రపు సిద్ధుల ఐంద్రజాలికులు మున్నగు వారల మోసకృత్యముల వంటిదికాదా! అరొద్దెలో నితరములగు రొద్దెలెక్కడనుండిరా గలిగెను : యేసునుండిట్టి సిద్ధులందెనన్న తానాకలి గొనినపుడు మేడిపండ్లఁదినుక కల నెమరుచుండెను. మట్టినీరు, తాళ మొదలగువానితో మోహనతోగునో, రొద్దెలనో తన కొడుకు చేసికొనరే రెఁడుండు : ఈమాటలన్నియు పిల్లల మాటలుగనున్నవి. ఎందరో సాధువులు, తైలాగులు ఇట్టి మోసకృత్యములచేత నమాయకుల నెట్లు మోసివుచ్చుచుండురో యిదియు నటువంటివే. ॥౬౨॥

౯౩—అప్పుడామన “ప్రతిమనుష్యునకు” నెవని క్రియలదొప్పున వానికి పరిమియ్యను. మత్త ౧౬:౨౭

స:-కర్మానుసారముగ పరిమియ్యఁబడునన్న విశేష త్రైస్తవపు పాపము శమింపఁబడునని జోధించుట వ్యర్థము. అదియే నత్యమేని యిది మిథ్యయగును. ఎవరేని, శమింపఁబడఁ దగినవారే శమింపఁబడుదురనియు, శమింపఁ బడదగనివారు శమింపఁ బడరనియు నన్న నది నిరీకరము. కర్మము ఎన్నిటికీ దగిన పంపు వియ్యుటయే న్యాయము. అదియే పూర్ణజయము నగును. ౫౭౩౫

౯౪—విశ్వాసములేని మూర్ఖతమువారలారా : ఆవగించింత విశ్వాసము మీరుఁ గలిగియుండిన యెవల యుకొంతనుచుండి యక్కడికి పొమ్మనఁగా అదిపోవును. మీరసార్వమైన దేదియునుండరని నిశ్చయముగా మీతో చెప్పుచున్నానని వారితోననెను. మ: ౧౦:౧౭-౨౦

స:-ఇప్పుడు త్రైస్తవపు-“మానుకమున ప్రవేశింపుఁడు, పాపము హారముఁ జొందుఁడు, ముక్తుఁడవు” అని యతరులకు జోధించుచుండున దంతయు మిథ్యయేయని లేఁజనదీనది. ఏమనఁగా యేసునందు పాపములను జొంగించునట్టియు, విశ్వాసము దృఢపఱుచునట్టియు, పరిశుద్ధుఁ గావించు నట్టియు సామర్థ్యమే యుండియున్న స్వశిష్యుల యాత్మలను పాపంహితములు గాను, విశ్వాసార్థములుగాను పరిశుద్ధముగాను ఏం చేయకుండును : యేసు తన వెంట తిరుగుచుండినవారినే పరిశుద్ధులుగను, విశ్వాసార్థులుగను, కళ్యాణ యుక్తులుగను చేయలేక పోయినవైదు మరణించినపిదప ఆశఁరెక్కడ నుండు నది తెలియదే ఏమి చేయఁగలడు: ఇప్పుడొక్కవిదైన నన్నిటనిఁజేయలేడు. ఆవగించింత విశ్వాసము లేని యేసు శిష్యుండే రరియింపఁబడిన యీ సువార్తల పై స్తకము ప్రమాణ యోగ్యము కాఁజాలదు. ఏమనఁగా విశ్వాసములేని వారు, అపవిత్రులు, అచర్యపరులు నగు మనుష్యులచే వ్రాయఁబడిన లేఖను తరము గోరువారు విశ్వసించవలసిన యవసరము లేదు. ఇక ఏ యేసువాక్యము నత్యమేని యేత్రైస్తవపునియుండు నొకయావగించింత విశ్వాసము-సర్వము-లేదనియు నిర్ణయగును. ఒకానొకరు మాయందు కొంచెమె, గొప్పయో విశ్వాసమున్నదందు లేని వారితో మీరివర్తకమును మార్గములోనుండి జొం

గింపుకని యనవలెను; వారిచే నది తొలగింపఁబడిన మీయందు పూర్ణవిశ్వాసములేడుగాని అనగింపఁగలదనియు, తొలగింపఁ బడకపోయిన నొకరిందుమాత్రము విశ్వాసము-సత్యము-మిత్రైస్తవ్యులయందు లేదనియు యెఱుఁగఁగలగును. కొందఱు నభిమానాది దోషములను పర్యవశమముతో నుదాహరించి నానవచ్చు గాని యందువలన నుపయోగములేదు. మృత్యును స్రుద్ధివారిని, కుటుంబములను చూరఁగ్రస్తులను బాగుపఱచినాఁడనునది నయితము అంతులతో, అజ్ఞానులతో, కాముకులతో, త్రాంతియుక్తులతో నేర్పించి నజీవులుగాను, స్వస్థులైయున్నవలెను చూపవచ్చును. కాని యదియును నిజమని తోఁడదు. ఏలయన న్యతిమృత నిశ్చయములే, జేయలేకుండును : కావున నీయనంతవలెన వార్త యేను అవివేకమును ప్రకటింపఁ జేయుచున్నది. మంచిది యేను కొంచెమైన విద్యతరిగియున్న నిట్టి తెలివిదిప్పిన మాటలనెంచులకుఁజెప్పియుండును: | నిరస్తహృదయే దేశే ఏకంతోఽపి బ్రహ్మాయతే | చెట్టు లేని దేశమందు అమరవృక్షైశ్చ శ్రేష్ఠమైనదిగా గణింపఁబడుచున్నట్లుగావృ మొఱుటయను, విద్యావిహీనులను గల దేశమున యేనుకూడ నొక శ్రేష్ఠుఁడుగా గణింపఁబడెనని ఏర్పడెను. కాని యిప్పుడు యేను ఏకరగతిలో గణింపఁబడ గలుగును: ||cv||

౨౫-మీరు మనస్సు మార్పునొంది పిల్లలవంటి వారైనఁగాని పరలోక రాజ్యములో ప్రవేశింపరిని నిజముగా మీతో చెప్పుచున్నాను. మత్త: ౮:౩||

స:-స్వేచ్ఛగా మనస్సును శ్రిష్టకొనుట స్వర్గమునకుఁ గారణమనియు, మనస్సును శ్రిష్టకొనుచోవుట సరరమునకుఁ గారణమనియుఁ జెప్పఁబడినపు రొకని పుణ్యపాపములను మఱియొకఁడు దీనికొసఁజాలఁడని యేర్పడుచున్నది. యేనువార్యములు బాలకుల మాటలవంటి వయ నందుననవివిద్యతును, సృష్టి ప్రమమునకును జహా విసరీతమైయున్నవనియు, లోకు లతనిమాటలను విని బాలకులవలె మారేమియు నడుగక తిన్నులు మూసికొని యొప్పుకోవలె నని నయిత మరని మనస్సులో నుంచెననియు విదితమగుచున్నది. త్రైస్తవ్యం అనేక దేవుల బాలబుద్ధితో, గూడినచే యనవచ్చును. లేనిచో నీ విద్యావిరుద్ధమును, యుక్తిహాస్యము నగు మాటల నేల యంగీకరింతురు : యేను, తాగు విద్యాహీనుఁడును, బాల బుద్ధిగలవారును గాగ న్న నమృతమును బాలుడుగాఁ

తేయది తేంబొందియందును : ఏమనగా నెవరెట్లుయినో వాడికరులను
నియతము తన వలెనే జేయఁగోరును. ॥౨౩॥

౨౪. భవవతులు పరలోకరాజ్యములో ప్రవేశించుట పుట్లభవని
నికృయముగా మీతో చెప్పుదున్నాను ఇదిగాక భవవతులు పరలోక రాజ్య
ములో ప్రవేశించుటచే నూదిబెల్లములో లుండెదూరుదు నులభమని మీతో
చెప్పుదున్నాననెను. మర్త: ౧౯: ౨౩-౨౪॥

స:-యేను దరిద్రులగు నుంచెననియు, భవవతు లకుని గొరవించక
పోవచ్చుననియు, అందులకే యిట్లు వ్రాసియుండు వచ్చుననియు దీనివలన
తేటపడుచున్నది. కాని యిది సత్యముకాదు. ఏంయన భవిష్యత్లోను, దరి
ద్రులలోను ముందా ను, చెడ్డవాచునుండును. మంచివర్తము చేయువాఁడు
మంచిఫలమును, చెడువర్తము చేయువాఁడు చెడుఫలమును పొందుచున్నాఁడు.
ఈవర్తని రాజ్యము సర్వత్రగాఁ జేదో యొక దేశమున నున్నదని యేను
నమ్ముచుండెననిగూడ దీనివలన స్పష్టమైనది. అటు లేని యటువంటివా
డివరుడే కాదు. ఎవఁడివరుడో యిది రాజ్య మంతటా గలదు. అతఁడొక
చోటి ప్రవేశింపఁగలదనికాని ప్రవేశింపఁజాలదని కాని చెప్పితి కేవల
మనిష్యుడే. ఇత త్రైస్తవులలోని భవవతులంతలు సరియగునను, దరిద్రు
లంతలు స్వర్గమునకును పోవుదురామని: భవవర్తుల వర్గములనుండు సామగ్రి
దరిద్రులవర్గ నుండదు. భవిష్యు వివేకముతో భర్తహర్గమున వ్యయనమును
లేని యుక్తమ గతిని కొందఁ గలుగుదురు. మఱిదరిద్రులు సేవగతినే పొంది
యుండురని యేను కొండెమైన నాలోచింప వలసియుండెను. ॥౨౫॥

౨౫. యేను వారితో నిట్లనెను- ప్రపంచ పునరుత్థానకాలముండు
మనుష్యుడుమారుడు తన మహిమగల సింహాసనమీద కూర్చుండునపుడు
నన్ను వెంటడించిన మీరును పండ్లెండు సింహాసనముల మీద కూర్చుండి
ఇగ్రామేలుల పండ్లెండు గోత్రములవారికి కిప్పు చేయుదురు. నానామము
నిమిత్తము అన్నదమ్ములనైనను, అక్కచెల్లెల్లలనైనను, పండ్లినైనను,
పిల్లలనైనను, ఇండ్లనైనను విడిచిపెట్టిన వ్రతవాఁడు నూఁకెట్లు పొందును.
అదిగాక వివర్ణదేవమును స్వతండ్రియొనము. మర్త: ౧౯: ౨౫-౨౯॥

౧౦.- ఇప్పుడు గమనింపుడు, రోజులు నానలతోనుండి నానెనుక వెనల
కుంచులుగాక తును తేను ముసన్నుతో నుండియున్నందులకేరద మున్నది
రూప్యముల రోతముగలుగు తగుగుడును-యేనును-చట్టింది చంపిందినట్టి
దుర్మాయుడు నయిరి మిరనియొట్టి సింహాననము మీదఁ గూర్చుండుననియు.
పక్షపాతముతో విమర్శించఁగనయె ఇశ్రాయెలు బలమువారి పానములన్నియు
సిమి-చులుదనియు. నన్నుదలమువాట విమర్శించఁబడుదురనియు తెప్పెను.
ఇట్టివలంగనేరది త్రై⁹స్తవులు తమ మతములనెడ పక్షపాతముతో-ఒక తెల్ల
చాబొక నల్లవానిని గొట్టి వేసిగను బహుళః వానిని నిలపించినిగాఁజేసి
విడిచి పెట్టుట ప్రవర్తింతురు. ఇద యేను స్వర్గమంచు నిటువంటి న్యాయమే
చేయుచునచ్చును. దీనివలన గొప్ప రోషము చురిచించుచున్నది. ఏమనఁగా
ఒకఁడు స్వప్నార్థరంతమునకు చనిపోయెను; మఱొకఁడు ప్రళయమునాటి రాత్రి
యంతమున చనిపోయెను; ఒకఁడు విమర్శన యొప్పుదగునాయని అదినుండి
యంతరము నాదోనే పరియంతెను; మఱొకని విమర్శన తత్వజ్ఞమేయయ్యెను.
ఇదెంత గొప్ప అన్యాయము; ఇత సతతమునకుఁ బోవువాఁడు అంతర కాం
సరిత మగుచుండుననియు. స్వర్గమునకుఁ బోవువాఁడు సదాసర్వ సౌఖ్యము
లనుభవించునుననియు గొప్ప అన్యాయమే. ఏమనిన అంతము గల సాధు
వర్తములకు అ తమగల రుచి యట్లును. గీపు రిచ్చబవయినను పానములో,
పుణ్యములో సమానములై యుండునేరవు. కావున తారతమ్యమును బట్టి
స్థానాదిఁ గుఱుటఁబడుచుండు స్వర్గమును దెన్నియో యన్నప్పుడేరద
యట్టి సుఖదానముఁ బొందఁజూగ నయగుదును. అట్టిస్వర్గ త్రై⁹స్తవుల
పుస్తకమునందు లేనేలేదు కాని. స్వస్తక పీఠులకృతమువాడు. యేనుకూత
పీఠులని పుత్రుఁడు గాఁజూఁడు. ఏమిది సమ మాధుర్య తల్లదో, మాధుర్య
తంప్రదో యుండునేలేదు గాని అదిల్లి యొక తండ్రిమాత్ర ముంకనగును.
ముసల్యునిటు దునినీ తెచ్చిది యట్లును శ్రీరా. స్వర్గమందుఁ బెక్కుదురని
దీనినున్నయే ప్రహారియు. చిరద యనుమానము నయగుచున్నది. ॥౧౦॥

౧౧. ఉపలబ్ధమందు బద్ధకమునకు మరల వెళ్ళుచుండుగా ఆయన
లనిచిగానెను అప్పుడు ప్రోవక్రొక్క దొంగిగానున్న మొక అంజారపు
నెట్లును చూచి దానియొద్దకుగా దనియందు అతఁడతప్ప మఱేమియు కనఁ

౨౪రేడు. గనుక దానినిచూచి ఇతడుదట నెన్నటికిని నీవు కాపుకాయకుండువు అని చెప్పెను. తత్ఫలమే ఆ అంజారపురెట్టు ఎండిపోయెను.

మ: ౨౦: ౧౮-౧౯॥

స:-అతడు గొప్ప శాంతశమాన్వితుడయి క్రోధాది దోషరహితుడుగ నుండెనని పొదిరీలును, క్రైస్తవులందఱును చెప్పుదురుకాని యీ మాటలను విట్టి యాదాగా యేసు క్రోధియు, యుక్తానము లేని వాడను, తెలివితప్పిన యనాగరికులవంటి ప్రవర్తనము కలవాడు నయియుండెనని తేలుచున్నది. పోనింపు: వృక్షము జడపదార్థముకదా: ఎండిపోవునట్లు కనిపించుటకా వృక్షమేమి యపరాధము? జేసియుండెను: అది యతని కాటమువలన ఎండిపోకుండ వచ్చునుగాని యొకానొక యౌషధప్రయోగమువలన నెండి పోయిన నాశ్వర్యముకాదు. ॥౭౮॥

౭౯. ఆదినము శ్రమముగిసినవెంటనే చీకటి సూర్యుని క్రమ్మును. చంద్రుడు తనలాంటి నీయడు. నక్షత్రము లాకాశమునుండి రాలను. ఆకాశ మందరి సైన్యము, కత్తులు కదలింపఁబడును. మ: ౨౪: ౨౯॥

స:-ఈలామేను: నక్షత్రములు రాలిపరుసనుచి నీవేదిద్యతే తెలిసి కొంటివో: కదలిపరుసను ఆకాశసైన్యమెయ్యది: ఆహా: యేసు కొంత విద్యావంతుడేయయియున్న నక్షత్రములన్నియు గోళములు. అవి యెట్లు కదలిపరగలవు అని యవశ్యముగా దెలిసికొనఁగలిగియుండును: యేసు పద్రంగికులమున నుత్పన్నుమైనందున నెప్పుడును కత్తెండేరీల్పుచు, చెక్కుచు: గోయుచు తోడించుచు నుండవచ్చును. కాని యతఁడా యనార్య దేశమున రానును సైంగంబరు గావచ్చునను తలంపు కలుగుగా నిట్లరెప్పఁబొడఁగెనని విచిత్రమగుచున్నది. అతని బోటితో నెన్నియో మంఠమంటను చెడ్డమాటలును వెనలియున్నవి. అప్పటి జనులు తెలివిమాలినవారుగాన నంగీకరించిరి. ఇప్పుడు ఐరోపాదేశమున్నతిలో నున్నట్లు పూర్వమునున్న విధవి గొప్పతనమేమియు సాగకుండెడిది. ఇప్పుడు కొంత విద్యావంతులయినను వ్యవహారపు దిక్కులవలనను, హాళములవలనను వారివివిధశుభమును విరువనొల్లక సర్వతా సత్యమైన వేద మార్గమునకు రానియత్నించుచురేడు. ఇదియే వారి యందుఁగల కొఱత. ॥౭౯॥

౮౦.-అకాశమును, భూమియు గణించునుగాని నామాదిలే మాత్రము గణింపవు. మ: ౨౪: ౩౫

స:-ఇది కూడ సవిద్యతోగూడిన తెలివితప్పినమాటయి. బిలా: అకాశము ఎదిరి యెక్కడికిపోగలదు: అకాశమతిసూక్ష్మమైనందున తంట్లో కానరానపుడు దానివలననే వెనకు చూడగలుగుదురు: ఇతర తన్ను'దా గొప్ప చేసికొనుట శ్రేష్ఠుల పనికాదు. ||౮౦||

౮౧. అప్పుడా నున యెడమ వైపుననుంచుచున్నది "ఏమిట బడినవారలా: నన్నువిడిచి నైతానునకును, దానిదూతలకును నిర్ద పమువ బడిన నిత్యాగ్నితోనికిపోండి." అనెను. మ: ౨౫: ౪౧||

స:-వరి: తనశిష్యులను స్వర్గమునకుఁబంపుచు నిలతులను నిత్యాగ్ని లోఁబడ వేయుట గొప్పపక్షపాతమేకద. మఱియొకాశమే లేకయుండునపుడు నిత్యాగ్నియు, సరళమును, స్వర్గము నెక్కడ నుండగలుగును: నైతానును, అతని దూతలను ఈశ్వరుడు పుట్టింపకున్న నిట్టి సరళము గేల నిర్మింపవలసి వచ్చును: ఒక నైతానే యీశ్వరునకు రయవదనితో నతఁడీశ్వరుడనుట యెట్లు: ఏమనిన సరని దూతయే యతనికి ద్రోహియయ్యెను. ఈశ్వరు గతని మొదటనే వట్టి లెఱిసాలలో నుంపలేకపోయెను. చంపనుకాలక పోయెను. యేనును సయితము సలువది దీనములు దుఃఖపెచ్చెను ఇకనతని యీశ్వరత్వ మేమని చెప్పవలెను: యేనుసయిత మరని నేమియు' నేయఁకాలకపోయెను. కాన ఏశ్వరపుత్రుడనుట వ్యర్థమని తేలువదెను. కాఁబట్టి యేను ఈశ్వరుని కుమారుడుగాని లైతియందు వర్ణింపబడిన యీశ్వరుడుగాని కాఁకలదు. ||౮౧||

౮౨. అప్పుడు పండ్లెందుమందిలో ఇస్కర యోరుయూదా అను నొకఁడు ప్రధాన యాజకులయొద్దకు వెళ్లి నేనాయనను మీరప్పగించిన యెవరి నాకేమి యిత్తురని వారి నడిగెను. అందులకు వారు ముప్పుది వెండినాతెములు వానికి తూచియిచ్చిరి. మ: ౨౬: ౧౪-౧౫||

స:-ఇప్పుడు యేనుయొక్క సిద్ధులు, ఈశ్వరరత్నము లంతయుఁ బ్రకటమయ్యెను: ఏమనిన వెంటనున్న యతని ప్రధానశిష్యులైన సరళ సాంగత్యముచేఁ బవిత్రాత్ముడు కానపుడు మరదాసంకర మతఁడివలన

వివ్రాత్యులుగ నేమి చేయఁగలరు? అతని విశ్వసించువారలెవరతో మోస బోవుచున్నారు. ఏలయునో చన్నగునందియుండిన శిష్యునికే మేలు చేయని వారు మరదానంతర మొకని నేమిమేలు చేయఁగలగును? ||౮౨||

౮౦. నాని లోకనము చేయుచుండుగా యేను ఒకకొద్దై పట్టుకొని రాని నాశ్వరీని విడిచి తన శిష్యులకిచ్చి మీరు తీసికొని తినుడి; ఇది నాకరీరమని చెప్పును. మఱియు ఆయన గిన్నె పట్టుకొని శృంగిల్ల రాస్తురులను తెల్లించి వారికిచ్చి దీనిలోనిది మీరందఱుత్రాగుడి-ఇది నా రక్తము. అనఁగా పాపపరిహారములుకగుటకై.....చిడింపఁబడుచున్న నింబరనరక్తము.

మ: ౨౬: ౨౬-౩౦-౩౮||

స:-సరి: ఇట్టిమాటగొల విద్యావిహీనుఁడయిన ఆదామనుష్యుఁడు గాన నత్యపురుషుఁడెవఁడని చెప్పునా? శిష్యులతో లోకనపదార్థమును తన మాంసమనియు, తానీయములను రక్తమనియు, తెప్పఁజూచునా? దీనినే యిప్పుడు త్రేప్తవులు ప్రభులోకనమనుచున్నారు. అనఁగాదీను త్రాగు వస్తువులనే యేను మాంసరక్తములని రానించి తినుచు, త్రాగుచు నున్నారు. ఇదియే విశారదైనమాట: తమగురువు రక్తమాంసములతో దినుత్రాగు రావనను విరువరేదని యితిరీతి నెట్లు విరువఁగలుగుదురు? ||౮౩||

౮౧. పేరుదును, తెలిదయి యిద్దఱు భూమారులను వెంటఁబెట్టుకొని పోయి చుంబురుటకు, చింతాత్రాంతుఁడగుటకు నారంభించెను. అప్పుడు యేసు నాప్రాణము మరణమగునంతగా బహుదుఃఖము కలిగియున్నది. మీరిక్కడ నిలిచి నాలోకూత మెలఁచువగా నుండుఁడని వారితోచెప్పి కొంతదూరమువెళ్ళి సాగింపటి "నారంద్రి సార్వమైన నీగిన్నె నాయొద్దనుండి తొలఁగిపోవిమ్ము....." అని ప్రార్థించెను.

మ: ౨౬: ౩౦-౩౮-౩౯||

స:-చూగుఁడు: అతఁడు కేవలము మనుష్యుఁడుగాక, ఈశ్వరుని భూమారుఁడుగాని త్రిభుంజుఁడుగాని యొక విద్యానుదేగాని యైయున్న నిట్టి యయోగ్యమైన చేష్టలు చేయకయే యుండును. అతఁడీశ్వరుని భూమారుడు. భూతవిష్యదాదుల నెఱుఁగువాడు. పాపపరిహార రక్తయను నిత్యాది కల్ల మాటలను, యేసో యతని శిష్యులొ కల్పించి ప్రకటింపఁ జేసినవియి. దీని వలన కేటపదురున్నది. ఇతఁడు కేవల మొక సామాన్యమైన మనుష్యుఁడు

అమాయకుడు, అవిద్యాంసుడునయి యుండెనేదాని యొక విద్యాంసుడుగాని యోగిగాని, సిద్ధుడుగాని కాక యుండెనన యెఱుంగదగును. (1౮౪1)

౧౮౫. ఆయన యంతను మాటలాడుచుండగా పండ్రెండు మందిలో నొకడైన యాదా వచ్చెను. వానితోగూడ బహుజనసమూహము కత్తులు, గుడియలుపట్టుకొని ప్రధాన యాజకుల యొద్దనుండియు, ప్రజల పెద్దలనుండియు వచ్చెను. ఆయన నప్పగించువాడు-నేనెవరిని ముద్దుపెట్టుకొందునో ఆయనే యేసు; ఆయనను పట్టుకొనుదనుమాట వారికి గుఱుతుగాచెప్పి-వెంటనేయేసు నొద్దకువచ్చి గురువా వందనచుని చెప్పి ఆయనను ముద్దుపెట్టుకొనెను.....
.....వాడు దగ్గరకు వచ్చి యేసును బలవంతముగా పట్టుకొనిరి. అప్పుడు శిష్యులందఱు ఆయనను విడిచిపాటిపోయిరి.....తుదకిద్దఱు అద్ద సాక్షులు వచ్చి-వీరు దేవాయమును పదగొట్టి మూడువినములలో దాని కట్టాగలనని చెప్పినది. ప్రధాన యాజకుడు లేచి-నీవు తలమేమియు చెప్పవా? వీరు నీమీద పలుకుచున్న సాక్ష్యమేమని అడుగగా యేసు తిరకుండెను. అందులకు ప్రధాన యాజకుడు ఆయననుచూచి-నీవు దేవుని కుమారుడనైన క్రీస్తునైన అమాటమాతో చెప్పుముని తీవ్రమగం దేవునితోదని నీ రాసపెట్టు చున్నాననెను. అందులకు యేసు-నీవన్నదే అనెను. ప్రధాన యాజకుడు తన వస్త్రముచించుకొని-వీరు దేవదూషణచేసెను. మనకిత సాక్షులతో వని యేమి? ఇదిగో ఈ దూషణపుమాట మీరిప్పుడు విన్నారు గదా; మిలేమితోచు చున్నదని అడిగెను. అందులకువాడు-వీరుమరలమునకు పాత్రుడనిరి. అప్పుడువారు ఆయన ముఱముటీద ఉమ్మివేసి ఆయనను గ్రుద్దిరి. కొందఱు ఆయనను చేతులతో కొట్టి-క్రీస్తు! నిన్ను కొట్టిన వాడెవడో మాతో చెప్పు చునిరి. పేతురు వెలువలి ముంగిట కూర్చుండగా నొకరిన్నది ఆతని యొద్దకు వచ్చి-నీవును గరింయ్యుడగు యేసుతో కూడనుంటివిగదా యనెను. అందుం కతఁడు నేనుండలేదు; నీవు చెప్పినది నాకు తెలియదని అందఱయెదుట వనెను. ఆతఁడు నడవ లోనికి వెళ్ళిన తరువాత మరియొక రిన్నది ఆతని చూచి వీరును నకోరియ్యుడగు యేసుతోకూడ నుండెనని అక్కడివారితో చెప్పగా ఆతఁడొట్టపెట్టుకొని-నేనుండలేదు; అమనుష్యుని నేనెఱుంగనని మరల చెప్పెను. అందుం కతఁడు-అమనుష్యుని నేనెఱుంగనే యెఱుంగనని శపించు

కొనుచును, ఒట్టు పెట్టుకొనుచును నారంభించెను. మ: ౨౬: ౪౬-౪౮-౪౯-
౫౦-౫౬-౬౦-౬౧-౬౨-౬౩-౬౪-౬౫-౬౬-౬౭-౬౮-౬౯-౭౦-౭౧-౭౨
౭౪

మ:-ఇప్పుడు తనుగొనుచున్నది పరమేశ్వరుని ద్వారాబ్రాహ్మణజాత్యు
గటగునంతటి సామర్థ్యముగాని, ప్రకాశముగాని అనియందు లేక యుండెను.
దిండియెప్పుడు నాశమై ప్రాణములు పోయినను తమ గురువును తోర
ముచే జట్టింపకుండురు. అట్లే తప్పించు కొనకయు, దొంగలు దొంగయు,
ఒట్టుపెట్టుకొని యు నుండురు. ఏను సయితము చమత్కారిగానుండెను. కుండి,
గ్రుడ్డి ముగ్గురువారిని చంపుటకనేరదులలోకు అనువాని యింటిమీదికి వచ్చి
యుండగా నది దేవదూతనివలె వారిని గ్రుడ్డివారగునట్లు చేసిరని తోడెరుపంద
వ్రాయబడిన మాటయు సదంతవమే. అన నేనునందింతటి సామర్థ్యమైన లేని
యుండెనే. త్రైస్తవు లిప్పుడతని సెంతయో గొప్పగు తొగరుచున్నారు.
అతలా: ఇట్టి దుర్లభచే జచ్చుటకంటె యుద్ధముచేసిగాని సమాధిస్థైర్యగాని
మరియొక విధమునగాని ప్రాణాత్మాగముఁజేసియున్న మేలై యుండెడిదిగా:
కాన యదిద్వాంసునకట్టి బుద్ధి యెక్కడనుండి పొసమును? అయేను ఇంకను
జెప్పునదేమనఁగా:-౨౮౫

౨౮౬. ఈ సమయమున నేను నాశంబుని వేరుకొన లేనదియు వేరు
కొనిన వక్షమున ఆయన వలెఁబడు నేనలకంటె ఎక్కువమంది దూతలను
నాకు పంపఁదనియు నీవనుకొనుచున్నావా? మ: ౨౬: ౬౭౭

మ:-ఇతరులను తెలియించుచు తన, తనతండ్రి గొప్పతనమును వెల్లి
దిండుచున్నాఁడేకాని యేమియుఁజేయలేదు. ఆశ్చర్యమేమన ఏమి ఏమి విచిత్ర
ముగ సాక్ష్యమిచ్చుచున్నాడు. దీనికి ప్రత్యుత్తరమిమ్మని మహాయాజకుఁ
డదిగినప్పుడు యేను ఊరకయుండెను. ఏను ఇట్లుండుటయు ననుచిమే. ఏం
యన యతార్థమైనమాట నడచి నవశ్యముగఁ జెప్పియుండిన తాగుండెడిది.
ఇట్లు తన గొప్పతనపుమాటల నెన్నియో చెప్పుకొనుట యతని కుదితముగాదు.
యేనుపై వట్టిసేరముమోసి చంపించుటకూడ వారి కుదితముగాదు. ఏమన
యేనుపై మోపఁబడిన సేరము మరణదండనకు లగినదికాదు. వారు నూకరి
కులై యుండిరివాన వారికి న్యాయమేమి తెలియును? కాన యేను తానిశ్వరుని

కుమారుడనని ప్రకటించుకొనకుండిన వారరనితో నింతకఠినముగ వర్తించక పోదురు. ఉభయులకు శ్రేయస్కులమై యుండెడిది. కాని వారి కింతటివిద్య, దర్శనము, న్యాయశీలత్వము యెవలకుండి వచ్చును : "౮౬"

౮౭. యేసు అధిపతి యెదుట నిలిచినప్పుడు అధిపతి—యూదాకుల రాజువు నీవేనా అని ఆయననడుగగా యేసు అతనిజూచి—నీవన్నట్లే ఆనెను. ప్రధాన యాజకులును, పెద్దలును ఆయనమీద నేరము మోపినప్పుడాయన ప్రత్యక్షతర మేమియు నీయలేదు. కాబట్టి ఏలాకు—నీ మీద నీరెన్ని నేరములు మోపుదున్నాలో నీవు వివరణ అని ఆయన నడిగెను. అయినను ఆయన యొక మాటకైనను ఆతనికి ఉత్తరమీయ లేదుగనుక అధిపతి మిక్కిలి ఆశ్చర్యపడెను. ఏలాకు—అలాగైన క్రీస్తనందీన యేసు నేమిచేయుదునని వారినడుగగా—నీలుచ వేయుచుని అందఱు చెప్పిరి.....యేసును కౌరవాలతో కొట్టించి నిలువవేయ నన్నగించెను. అప్పుడు అధిపతియొక్క రాలువ వారు యేసును అధికారిమండిరములోనికి తీసికొనిపోయి ఆయనయొద్ద తమ స్తోమమంతయు నచుకార్పిరి. వారు ఆయన వక్షములు తీసివేసి ఆయన కెత్తని అంగీకరించిగించి ముంద్ల కిరీటమునర్చి ఆయనతలకుపెట్టి యొకతెల్ల అయనకుడి చేనుంచి ఆయన యెదుట మోకాళ్ళుని—యూదులరాజా : నీకు ఈతమని ఆయన నవహసించి, ఆయనమీద ఉమ్మనివేసి, ఆతెల్లను తీసికొని దానితో ఆయనను తలమీదకొట్టిరి. ఆయన నవహసించిన తరువాత ఆయన మీదనున్న ఆ అంగీతీసి వేసి ఆయన బట్టలాయనకు తొడిగించి నిలువ వేయుటకు ఆయనను తీసికొనిపోయిరి. వారు కపాలస్థలమును అర్థమిచ్చుగొట్టితా అగణదీనతోటివచ్చి చేదుకలిపిన ద్రావణము ఆయనకు ద్రాగ నిచ్చిరిగాని ఆయనదాని దురుదురి ద్రాగ నొల్లకపోయెను. అప్పుడు వారు ఆయనను నిలువ వేసిరి. ఆయన మీద మోచబడిన నేరమువ్రాసి ఆయనకుతలపైగా ఉంచిరి. మఱియు కుడిపైపుననొకరును ఎడమపైపున నొకరును ఇద్దఱు కౌంగలాయనతోకూడ నిలువ వేయబడిరి. ఆమార్గమున వెళ్ళుచుండిన వారు తల దూచుచు "దేవాలయమును వదలొట్టి మూడు దినములలో కట్టవారా : విన్ను నీవే రక్షించుకొనుము. నీవు దేవుని కుమారుడవైన నిలువమీదనుండి దిగు" మని చెప్పుచు ఆయనను డాచించిరి. అలాగే కాస్తురీయను, పెద్దయను,

ప్రధాన యోజకులుకూడ ఆయన సపహసించుచు-“నితరులను రక్షించెను. తన్నుకానే రక్షించుకొనలేదు: ఇగ్రామెలు రాజగదా: ఇప్పుడు నిజవమీద నుండి దిగిన యోధులని నమ్ముదుము వారు దేవునియందు విశ్వాసముంచెను. నేను దేవుని కుమారుడనని చెప్పెనుగనుక ఆయనకిష్టమైన ఆయన యిప్పుడు వాని తప్పించు”నని చెప్పిరి, ఆయనతోకూడ నిజవవేయఁబడిన కొంగలును ఆలాగే ఆయనను నింపించిరి. మర్యాహ్నము మొదలుకొని మూడు గంటల పాటు ఆదేశమంతట చీకటి ప్రమోదునయింపుచుమూడుగంటలప్పుడుమేను: “ఏరీఏరీలామా నదిక్రానీ” అని దిగ్గజగా కేక వేసెను ఆమాటకు నాదేవా నాదేవా: సన్నెందులకు చెయ్యిదిదిరికి వన అర్థము. అక్కడ నిలిచియున్న వారిలో కొందఱామాట విని-ఇతఁడు ఏరీయాను పిలుచుచున్నాడనిరి తెలుచునే వారిలో నొకఁడు పరుగై తిపోయి స్పృంజీ తీసికొని సరవారిలో ముంచి తెల్లన తగిలింది ఆయనకు శ్రాగ విచ్చెను. తక్కినవారు ‘హిరతుండు’డి, ఏరీయా అతనిని రక్షింప వచ్చునేమో చూడ’మనిరి. ఏను మరల దిగ్గరగా కేకవేసి ప్రాణము విడిచెను. మ: ౨౦. ౧౦-౧౨-౧౩-౧౪-౨౨-౨౬-౨౭-౨౮ -౨౯-౩౦-౩౧-౩౩-౩౪-౩౫-౩౬-౩౭-౩౮-౩౯-౪౦-౪౧-౪౨-౪౩-౪౪-౪౫ -౪౬-౪౭-౪౮-౪౯-౫౦||

స:-అదుష్టులు వ్యర్థముగ ఏమనకు చేరువు గలగ జేయుట నిజమే కాని ఏనునందును దోషములకు. ఏదన నీవరున కొకఁడు పుత్రుఁడు లేడు. ఆతఁడొకనికి తండ్రియు కాఁడు. ఏలయన ఒకనికి తండ్రియైన వాడు మరొకనికి చూడు, దావ, బంధువు-మొదలగువాఁడును గావలసినవచ్చును. అర్థఃజీ దదిగినప్పుడు యశార్థమైన యుత్తర మీయవలసి యుండును. ఇక పూర్వము చూపబడిన యాచార్యులముంగు వార్యములన్నియు సత్యములేని యిప్పుడు కూడ నిజవమీడినుండి దిగివచ్చి యందఱును తనకిష్టముగా జేసికొని యుండిను మరి ఆతఁడిశ్వరుని పుత్రుఁడేయనిన నీవరుడతనిని కాపాడక యుండునా: అతఁడు శ్రీరాంజ్ఞుఁడుగానున్న పిత్రము కలసియున్న నీవ్రాసె రుచిచూచి విరుచుకొందులకు: పూర్వమే తెలిసికొని యుండెడివాడు. ఇక మహిమగలవాడే యనిన ఆఱి యఱి ప్రాణత్యాగమేల చేసియుండును: కాన నెవఁడెంత చాతుర్యముల నగునఱిసను తుదకు సత్యము సత్యమే.

అనంత మనశ్శరీరే యగునని యెఱుంగుచును. కాని ఇత సర్వలక్షణ భవని మనుష్యులలో యేసు కొంత మందివాడయి యుండెనే కాని, యతఁడు మహిమగలవాఁడు గాని. ఈశ్వర పుత్రుడుగాని చిద్వాంసుడగాని కాకుండె ననియు దీనివలన నిష్ఠమైనది. అటులేలామండిన సత్యార్థి జ్ఞానము నేల యను భవించియుండును : ||౮౭||

౮౮. సర్వేశ్వరునియొక పరిలోకమునుండి దిగివచ్చి జ్ఞానపీఠ రించి గానిమీద కూర్చుండెను. అప్పుడు మహాదూతంబుడు కలిగెను. ఆయన యిక్కడలేడు. కాను చెప్పినట్లే లేచియున్నాఁడు అయి. శిష్యుల కావత్త మానము తెలుప పడునెత్తుచుం గా యేసు వారి నెదుర్కొని మీరు శరమని చెప్పెను. వారు ఆయన యొద్దకు వచ్చి ఆయన పాదములపట్టి ఆయనకు మ్రొక్కిరి. అంతకు యేసు భయనవకుండి. మీరు నెక్కి నానహోదురులు గలియ్యుడు వెళ్ళవలెననియు వాకక్కడ నన్ను చూతురనియు వారికి తెలుపుచునెను. పదునొకండునుండి శిష్యులు యేసు కమకు నిర్ణయించిన గరి అయ్యులోని కొండకువెళ్ళిరి. వారు ఆయననుచూచి ఆయనకు మ్రొక్కిరి. గాని కొండకు నుండేహించిరి. యేసు వారి యొద్దకు వచ్చి పరలోకమందును, భూమి మీదను నాడు సచ్చారికార మీయబడినదని వారితో చెప్పెను. ఇదిగో నేను యుగసమాప్తి పుంజంతము సర్వదా మీతోకూడ నున్నాను.

మ. ౮౮. ౨-౬-౯-౧౦-౧౬-౧౭-౧౮-౨౦||

స:-ఈ మాటకూడ స్పష్టి ప్రమమనకును. విద్యకును విరుద్ధ మగుట వలన నమ్మదగినదికాదు. మొదట నీశ్వరునియొద్ద దూర యందురు. వారి నటనిటుఁ బంపును, మీరినుండి దిగుదురని ఒక కహాసీలుదారు కలర్వరువలె ఈశ్వరుని చేసిలాసిమి : యేసు అదే కరీరముతో స్వర్గమునకుఁబోయి బ్రతికి లేచెనా : స్థీంతని పాదములుపట్టి మ్రొక్కి నప్పుడు కరీరమదియే యుండినదా : మూఁడుదినములకే యది ప్రుళిపోలేదెందులకు : తన నోటితో సచ్చారికారి ననుట కేవల దండాలాపమే అట్లే శిష్యులతోఁ గలిగెను. వారితో మాట లాచెను. అనువాత్త లసంభవములే. ఈమాటలన్ని యథార్థములేని ఇప్పుడు గురగ ౪౬. ౧౦౩ కనుకనేమగును. బాబిలో ౨౬గనుక కేల గోను.

ఇట్లు సువార్తలో మత్తయి వ్రాసినదాని ననుకూల వ్రాయఁబడినది. ఇక మార్కులే రచించినదానిని దానిలోని వ్రాయఁబడును. ॥౮౮॥

మార్కుసు వార్త

౮౯. ఇతఁడు ప్రవంగియైనా :

మార్కు: ౬:౩॥

స:-యెరూషలేమున యోసేపు ప్రవంగియై యుండెను. కాపున యెను కూడ ప్రవంగియై, అతఁడెన్నియో సంవత్సరములవఱకు ప్రవంగము చేయుచుండెను. అటువెనుక (పైగంజరు) ప్రవర్తగా మాజీ తుడ స్వీయని కుమారుడయినదేయి కూర్చుండెను. అనంతరమునున్నట్లు స్వాగ్రహణకులవలననే గదా వంశమును సాగించుకొనగలిగినది. కావలసిన విశేషములు యతని వృత్తియెగా. ॥౮౯॥

లూకాసు వార్త

౯౦. అందులకు విను నేను నెత్తురునుగదాని పం చెప్పుచున్నావు:దేవుఁడొక్కఁడేతప్ప పుట్టియివఁడును నెత్తురునుగదా కాదు. లూ: ౧౮: ౧౯॥

స:-అద్విరూపియైన సంపేక్షకుఁడొక్కఁడేయని విను చెప్పుచుండగా నీ త్రిప్రపులు నవివ్రాహి. ఏక, పుత్రులను ముఖ్యుల నెక్కడి నుండి కల్పించిరి : ॥౯౦॥

౯౧. హేరోదుసొల్లికు ఆయనను పంపెను. హేరోదు యేసునుచూచి మిక్కిలి సంకోషించెను. ఆయననుగూర్చి పెక్కు సంగతులు విన్నవించిన ఆయన యెదైన నొక సూత్రక్రియను చేయఁగా చూచి నిరీషించి ఎహా కాలమునుండి చూగఁగోరెను. ఆయనను చూచినవృత్తు చాలమాటలతో ప్రశ్నలు వేసినను అతని కుత్తర మేమియు నీయలేదు.

లూ: ౨౩. ౧-౮-౯॥

స:-ఈమాట మత్తయి సువార్తలో లేదు గాని ఏసాఖిలు విరోధాని ప్రాయులైరి. ఏలయునో సాఖిలు సమానాధిప్రాయులై యుండు వంని యుండెను. యేసు చతురుడు, మహిమగంధారు నయియున్న కత్తలామే హేరోదునకు ఉత్తరమిచ్చి నిర్దులనుగూడ చూపియందును. దీనివలన వినునందు వివ్యకాని. యొకసదిగాని యెంతమాత్రము లేకుండెననియె విదితమగుచున్నది ॥౯౧॥

మోక్షానునువార్త

౯౨. అదియందు వాక్యముంచెను. వాక్యము దేవునియొద్దనుంచెను. వాక్యము దేవుడై యుంచెను. అవాక్యము అదియందు దేవుని యొద్ద నుంచెను. సమస్తమును అయనమూలముగా కరిగెను. కరిగియున్నదేదియు అయన చేతుంగఁ గలుగలేదు. అయనలో జీవముంచెను. అజీవము మనుష్యులకు పెట్టగై యుంచెను. యో: ౧: ౧-౨-౩-౪॥

స:—అదియందు పలుకువాడే లేమన్న వచన ముంచేరదు. వచన మీశ్వరుని యొద్దనుంచెన్న నట్లు చెప్పుట వ్యర్థమయ్యెను. మఱి వచన మెప్పుటికిని సమూహ్య కాదాలదు. ఏలనన అది అదియందు ఈశ్వరుని యొద్ద నుంచెనన్న తొడత వచనముంచెనా: లేని ఈశ్వరువా: అన్వయించుట లేదు. కారణ ముంచనలవివటకు వచనముద్వారా సృష్టి యొప్పుటికిని గాఁజాలదు. వచనముతోఁ బనిలేక పరమార్థముగా సృష్టిని భేయఁగఁజూచును. మరి జీవమనన్దిరి: అది దేనియందుంచెను: ఈ వచనమువలన జీవము అనాదినుండి యున్నవని యొప్పుకొందురుగద. అనాదీయము అయ్యెనేని అదాము ముద్దు తొత్తలో నూపిరి యూదుల విశ్వాసమొక్కది. జీవము మనుష్యులకే పెట్టఁగ: య్యెనా: వచ్చుదులది కాలేదా: ॥౯౩॥

౯౩. వారు పోజవము చేయుచున్నగా అయన సప్రసాదపరచెనని నీమోసు కుమారులగు ఇస్కరియోతు యూదా హృదయములో ప్రేతాను ఇంచుదుముందు అలోచన పుట్టిందియంచెను. యో: ౧౩: ౨॥

స:—ఈ మాట నిత్యముకాదు. ఏమనఁగా ప్రేతానే యందఱను బురి కొలుపునన్న నాప్రేతాను నెవరు పురికొలుపుదున్నారని ఈశ్రీస్తపులందుగ వలెను. ప్రేతాను తనంతటతానే పురికొనునన్న మనుష్యులు ప్రేతమును తమ్ముకామే పురికొనఁగఁజూచుదురు. ప్రేతానక సుమేయి: ప్రేతానును సృజించినవాడు, పురికొలుచాడు, పుమేశ్వరుడేయయిన నీశ్రీస్తపుల దేవుడే ఆ ప్రేతానునకు ప్రేతానై నిలుచును. ఏమియనఁగా నతడే యాప్రేతానుద్వారా యందఱను బురికొని ఏంచును. సరి: ఇవి యీశ్వరుని వసులు కాగలవా: శ్రీస్తపుల పుస్తకము ఈశ్వరకృతమనియు, యేషు ఈశ్వర కుమారుడనియు కల్పించినదాకే ప్రేతానులై యుండువనుట నిశ్చ

యము కాని ఇది ఈశ్వరవృత్తముకాదు. ఇందుఁ జెప్పబడినవాఁ డీశ్వరుఁడు గాని. యేను ఈశ్వరుని కుమారుఁడు గాని కాఁజాలదు. ॥౯౩॥

౯౪. మీ హృదయము కలవరపడనిచుండి; దేవునియందు విశ్వాస ముంచుచున్నాను. నాయందును విశ్వాసముంచుండి. నా తండ్రియింటిలో ననేక నివాసములుకలవు. లేని పక్షమున మీలో చెప్పుదును; మీరు స్థలము నిర్దేశమున వెళ్ళుచున్నాను. నేనువెళ్ళి మీరు స్థలము నిర్దేశముచేసెదవు నేనుండు స్థలములో మీరుండులాగున మరలవచ్చి నాయొద్దనుండుచును మీమ్మును తీసికొని పోవుదును. యేను అతనిచూచి నేనే మార్గమును, సత్యమును, జీవమునై యున్నాను. నాద్వారానేకాని యెవఁడును తండ్రియొద్దకు రాదు. మీరు సన్నెఱిగియున్న నాతండ్రి నెఱిగియుండుదు. యో. ౧౪: ౧-౨-౩-౪-౬-౭-౧॥

స:- ఇప్పుడు చూడుడు: యేను వాక్యములు పోవులీలతఁజేసి నేమైన చర్చివగనున్నవాఁ ఇట్టి వాక్యములను తరియినదను నతని మరలమందెవరు చిక్కుకొందుడు: యేను తనతండ్రిని గుర్తగొనియున్నాఁవాఁ లతఁడేనువగ ముండున్నిచో నూపీనుఁడగుచి వలన సతఁడీశ్వరుఁడేకాదు. ఏలయన వీశ్వరుఁడొకని వాక్యహయము [నిపాటిమ] విసరు. యేనువరుఁ డాద్యమెవ్వఁడును వీశ్వరునిఁ జొందరుండెనా ఇట్లు స్థానాదుల ప్రకోటఁము గలిగించుచు వన నోటిలో కానే సత్యమార్గమును, జీవనమును గలవాఁడని చెప్పుకొను వాడు వట్టి కాంతికుఁడే యుండును. కాన నీ మాట యెప్పుటికిని సత్యము కాఁజాలదు. ॥౯౪॥

౯౫. నేను చేయుక్రియలు నాయందువిశ్వాసముంచువాఁడునుదేయును. వానితంటె గొప్పవికూత అతఁడు చేయునని మీలో యథార్థము చెప్పుచున్నాను. యో. ౧౪. ౧౨॥

స:- ఇప్పుడు చూడుడు: యేనువండు పూర్ణవిశ్వాసము కలిగియున్న త్రైస్తవులు ఏనుఁగులను బ్రతికించుచి మున్నగు పనులఁ చేయవలెంచుటకు విశ్వాసము కలిగియుండియు నాశ్చర్యము గొఱపు లాటములఁ జేయలేరని యేను నయింపట్టి కార్యములఁ జేయబుండెననియి గట్టిగఁ జెప్పవచ్చును. ఏమన యేనుకానే “మీరును నాశ్చర్యము గొఱపు కార్యములను చేయవచ్చు ననుచున్నాడు.” అట్లు యన నిప్పుడు త్రైస్తవులొకతైన వానిన చేయలేరని

యేను పీనుగులను బ్రతికించుచుండెను. అను నిత్యాదిమాటలు జ్ఞాన విహీనుడుతప్ప మఱి యెవ్వరింగీతరముఁ గలఁడు: ||౯౫||

౯౬ అద్వితీయః పర్యదేవుడైనవాఁడవు. యో: ౧౦: ౩||

స: అద్వితీయఁడయిన ఈశ్వరుఁ డొక్కఁడేయైన త్రైత్వికపులు చెప్పెడు త్రిత్వమంద్రము. ||౯౬||

ఇట్లే సుదా తలలోననే ప్రథమల విరుద్ధ విషయములు నిఁదియున్నవి.

యోహాను ప్రవచన చార్యములు

ఇత యోహాను అత్యుచ చార్యముల నాలకింపుడు :-

౯౭. తను తలఁపించిన సువర్ణ కిరీటములు పెట్టుకొన్నవారై భూప్రుంధిరి. మఱియు ఆ సింహాసనము ఎదురు పీరు దీపములు ప్రజ్వలించుచున్నవి. అది దేవుని యేదాత్మలే. మఱియు ఆ సింహాసనము నెదురు స్పటికమును పోలిక గాఢవంటి నముద్రమున్నట్లుండెను. ఆ సింహాసనముకు మట్లాను నింపనముడుట్లు ముడుచు వెనుక కన్నుతోనిఁడిన నాలుగు ట్టెలుండెను.

యో. ప్ర. ౪. ౪-౫-౬-||

స: ఇత భాషఁడు: త్రైత్వికపుం బద్ధిల్ల వెలక సంగటమువలెనున్నది. వీరి య్యాదులును దీహగ్నివలె సున్నారు. సువర్ణ కిరీటాది భూషణములను కలంబులు. వెనుకముందు నేత్రములుకర్ణియుంకదియు ససంరవము. ఈ మాటల నెవరొప్పుకొనఁ గలుగుదురు: అచ్చట సింహాది మృగములుకూడ నాలుగుకెననివ్రాసియున్నారు. ||౯౭||

౯౮. మఱియు లోపందు, వెలుపలను వ్రాతకలిగి యేడుముద్రలు గట్టిగా వేసియున్న యొక గ్రంథము సింహాసనముమీఁద గూర్చుండు వాని చేతఁజూచిరిని. దానిముద్రలుకీని ఆ గ్రంథము విస్ఫుటమ యోగ్యుడైన వాఁడెవఁడు:.....తలలోకమంటఁ గాని హిమి మిఁదఁగాని నూమి శ్రీంధఁగాని ఆ గ్రంథమును విస్ఫుటతైన. చూచుటైన నెవనికీకత్తి లేక పోయెను. ఆ గ్రంథము విస్ఫుటమ చూచుటను యోగ్యుఁడెవఁడును కనఁదర నందున వేను చిక్కిరి యేర్పుచుండఁగా.....

యో. ప్ర. ౫. ౧-౨-౩-౪-||

స:- ఆహా! త్రైప్రపుట స్వర్గమందు నింహాసనములు, మనుష్యుల సొగసులు సదేవముద్రలతో నిండిన పుస్తకము నుండుట, ఆ పుస్తకమును స్వర్గమందును, భూమిమీదను విప్పిచూచుటను తగినవాడెవడును చిక్కర పోవుట అను మాటలు వనుగానుండు: యోహాను ఏర్చుకుంటగా దానిని యేసే విష్ణునేని యొక ప్రాచీనుడు లెప్పెనట, ప్రయోజనపేరున వివాహమేవనితో పాటయు సతనిఁ గూర్చియొ యుండును గదా: ఇట్లు యేసునందే మాహాత్మ్య మంతయు నారోపింపఁబడినది. దాని యివన్నియు వట్టిమాటలే. ||౯౮||

౯౯. మఱియు నింహాసనమునకు, ఆ నాలుగుదేవులకు పెద్దలకు మర్య వరింపబడినట్లుండిన గొల్లెపిల్ల యొకటి నిలిచియుండుగా చూచితిని. దాని తేరుకొమ్ములు నేరుకొమ్ములునుండెను. ఆ చిన్నులు హాయింకటికి పం పఁబడిన దేవుని యేదావులు. యో. ప్ర. ౫-౬||

స:- ఇప్పుడీ యోహాను స్వప్నమందలి మహావ్యాపారమును చూడుడు: ఆ స్వర్గమున పందలు త్రైప్రపుటను, నాలుగు పశువులును, యేసు నయి తము నుండి యిరకులెవ్వడును లేనట్లున్నది. ఇత యేసునకిచ్చుట లెంటు నేత్ర ములు మాత్రమేయుండెను. కొమ్ములపేరుకూడలేదు దాని స్వర్గమున కేగిన తరువాత నేరుకొమ్ములు, నేరుకొమ్ములను పిలవఁబయ్యెను ఇది గొప్ప యమృతమే తాళవని యా యేదావులే యేసు నేత్రములు, కొమ్ములు నమ్మెను. అలలా! ఇట్టిమాటలను త్రైప్రపుటెట్లు నమ్మియున్నారోగా? వారు కొంచెమైన నారోపింపవలసియుండెను. ||౯౯||

౧౦౦. ఆయన పుస్తకమును వీసికొనిపప్పురు ఆనాలుగు దేవులను, పీఠెలును రూప ద్రవ్యములతోనిండిన గువర్ణ పాత్రలును పట్టుకొనియున్న ఆ యిలువది సలుగురు పెద్దలును ఆ గొల్లెపిల్ల యొకటి సాగింపబడిరి.

యో. ప్ర. ౫: ౮||

స:- మరి: యేసు స్వర్గమందు లేకున్నప్పుడు వీరుకూడదీన నైవేద్య హారతి మొదలగు పూజ లెవనికి సలుపుచుండవచ్చును: ఇచ్చట ప్రాచీనైలు త్రైప్రపుట విగ్రహారాధనను నిరాకరించుచున్నారగాని వీరిస్వర్గము మాత్రము విగ్రహారాధన కిల్లియి యున్నది. ||౧౦౦||

౧౦౧. ఆ గొట్టెపల్లె అమృతముప్రదలో మొదటిదానిని విప్పినప్పుడు నేను చూచగా అనాదగు శిశువులో నొకటి-అచ్చుని యుజుమువంటి స్వర్ణముతో చెప్పుల వింటిని, మరయు నేను చూచగా నొకతెల్లని గుట్టము వలె బడెను. అతడు పిల్లపట్టుకొని దానిమీఁద కూర్చుండియుండెను. అయినచోకిరీచ మీయబడెను. ఆయన జయనవరెనను శార్పర్యముతో జయకావిగా బయలుపెట్టెను. ఆయన రింప ముద్ర విప్పినప్పుడు పిల్లరిదైన వేరొక గుట్టము బయలుపెట్టెను. ఛాలోకిమలో సమాధానము లేకుండయుటకు వాని కలికాల మియ్యబడెను. ఆయన మూనవ ముద్రవిప్పినప్పుడు అది పల్లని గుర్రము వలెబడెను. ఆయన నాదగవముద్ర విప్పినప్పుడు పాపపు పర్వముగఁ గుట్టము వలెబడెను. దానిమీఁదఁ గూర్చున్న వాని పేరు మృత్యువు. ఇత్యాదులు. యో. ప్ర. ౬. ౧-౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-౧౧

౨ :- ఇప్పుడు చూడుడు : ఇది షరాణములను మిలించి మిథ్యలా పమా, కాదా : జొరా : అప్పుడు బంధములను ముద్రలలో గుట్టపు లోతు లెట్లుండఁ గలిగిరోకద : ఈ స్వప్నాలాపములను గణన పరచుచు నమిచ్చువారి యవిద్యలెరిసి పర్జించినను తటవఱ్ఱేగదా : ॥ ౧౦౧ ॥

౧౦౨. వారు-నాకా : సర్కియాపీ : పరిశుద్ధుఁడా : ఎందఁ కిట్లు లేదు : యు, మాంబర్తము నిమిర్తము చూనివానులకు ప్రతిబలనన చేయరయునులకు కని విగ్గటగా కేరబవేసిరి. తెల్లని సత్యము వారిలో ప్రతివాని కీయబడెను; మరియు వారివలెనే వంపఁబడఁ జోవువారి సహవాసులయు సహోదరులయు తెక్కపూర్తియగు సర్వజనులకు కొందెము కాలము సక్రమింపవలెనని వారిలో చెప్పబడెను. యో. ప్ర. ౯. ౧౦-౧౧ ॥

౩ :- క్రైస్తవులిటువంటి న్యాయముకొఱకేరక యట చెబసాల నుండి ఇబ్బందిలోఁ బడియుండి యేర్పుడుండుట, జేదమార్గమును స్వీకరింతు వాని న్యాయము బ్రత్యక్షమేయగును. ఇబ్బందీకృతుని కార్యాలయము (చర్చరీ) మూయఁ బడియున్నదా : విమర్శింపవలసిన సనిలేదీ న్యాయాదీకుడను నిష్క్రియులై యున్నరా యేమి : అని యాక్రైస్తవుల నడుగవలయును. సరియైనయు త్వర మేమియుఁ జెప్పటాలకపోదురు వీరి యాశ్చర్యనిశిఁగూడ మత్త్రమ కలుగు చుండును. ఏమన వీరిప్రార్థనల ప్రకారము తత్త్వమే వీరిశత్రువులను దీరింప

సాగును. పగిలెట్టి కలుచు సర్వస్వరావము గలవారుగనున చచ్చిని పిమ్మిడు. స్వనైరమును తీర్చుకొనుచున్నాడు. కాని తిండి త్రయనను లేడు. కాంతిని కోరి యును. అప్పున కంకషే యుండలేదు. ॥౧౦౩॥

౧౦౩. పెద్దగారిచేత ఊగులాడు అంజారపు నెట్లునుండి అంజు కాయలు రానినట్లు ఆకా : నక్షత్రములు మామిటచలానెను. చుట్టు చుట్టె యిది పడుమువలె వానరానట్లు ఆకాశమందము తొంగిపోయెను.

యో. ప్రి. ౬. ౧౩-౧౪౩

సః—గమనించితివా : రవిష్కృచ్చిర్తయని యోహాను చిక్కా పిహినుఁ దై నందుననేకదా యిట్టి యనంగరమగు వలె కల్పించెను. సత్త్రముంబ్బియు గోగములే. అవి పృథివీపై నెట్లు రాలిపడును : మాతామం యొక్కని వాని నెరువిటు వలెననియెను. ఆకాశమును రావలెడి చినుకొనుచున్నావా మేట. ఆకాశ మొక్కతోఁ జుట్టెఁబడుటకు అది సాకారపదార్థమునాదు. కాని యోహాను దురందయు నావచ్చునై యుండిరి. వారికి విషయమం జ్ఞానమలేమని పుస్తకము. ॥౧౦౩॥

౧౦౪. మరియ ముద్రింపఁబడినవారి లెక్క నెప్పుఁగా పుట్టిపెట్టెనా యేయుం గోత్రముంబ్బిటిలో ముద్రింపఁబడిన వారిం యిదిపడినాదుని వేంమంది యాదాగోత్రములో ముద్రింపఁబడినవారు పుత్రులు నేడ

యో. ప్రి. ౬. ౪. ౨౪

సః—తై నిలువండు వర్ణింపఁబడిన యాశ్వరులు ఇగ్రాక్షేరియొది ౬౦ మంలే రక్షణఁగా లేక సర్వప్రపంచమునకా : అట్లుకానిచో నా యానానిజింకో యేల సహాయము లేనియుండును : వారికి సహాయమునుఁబెరింగిగితి మాడఁడుగదా : కాని సతగీశ్వరులుకాదు ఇగ్రాక్షేరియం పుట్టెను ముద్రలు వేయుట యతని యప్పుడయో. యోహాను చిక్కానంబయో : తెలియదు. ॥౧౦౪॥

౧౦౫. అందువలన వారుదేవుని పితామహము నెరుఁగిమంకిచివాత్ర ములు ఆయన అణయములో ఆయనను నేమిండుచున్నాడు .యో. ప్రి. ౬. ౧౫

సః—ఇది గొప్పప్రతిహతావకాద : ఇది వారి యాశ్వరులును కేమాదారియగు మనుష్యునివని నేరేక్షియును గాఁతా : ॥౧౦౫॥

యీశ్వరుడు రాత్రియందు నిద్రకుడ పోయినది. పలుకునేని రాత్రియందు పూజలెట్లు చేయగలుగుదురు; అట్లతని నిద్రకుడలగుమును గణగవచ్చును. ఇతర దివారాత్రములు మేల్కొను చుండినేని విడిస్తేఁడో, అరికోగియో యైపో వచ్చును. ||౧౦౩||

౧౦౬. మరియొ సువర్ణ భూపార్తి చేరఁజుటకొనియున్న వేరొం దూర వచ్చి చరివీరము నెదురు నిలువఁగా అతనికి విహుడౌవ ప్రవృత్తు రియ్యఁజెనెను. అప్పుడూరూప ప్రవృత్తులపొగ పరిశుద్ధుల ప్రార్థనలతో వలసి దూరచేరిపోయి పైకిలేచి లేచుని యెదుటికి చేరినను. అమాత భూపార్తి తీసి కొని చరివీరముపైనున్న నివ్వలతో దానినించి భూమిమీద పరవేయఁగా తిరుములు. చ్యవలు. మెఱుపులు భూకంపమునువలగెను.

యో. ప్ర. ౮. ౩. ౪. ౫ ||

నః—ఇది భూమియొక్క స్వర్గములందును వేదిక, భూపదీప నైవేద్యములు, బూరగొమ్ము నాచములు గలవుగా; అటులేని జైరాగుల మండిముకలె నీ క్రిస్తవుల స్వర్గము తట్కువైసదా; కొంత యల్లరి యెక్కువగనే యుండును. ||౧౦౬||

౧౦౭. మొదటిదూర బూర యూడినప్పుడు చిత్తముతో మిగిలెను వదగంట్లును. అగ్నియు పుట్టి భూమిపైన పరవేయఁజెనెను. అందువలన భూమిలో మూలవదాగము కలిపోయెను. యో. ప్ర. ౮. ౩ ||

నః— తళిత క్రిస్తవుల కవిష్యవ్యతా; రయీశ్వరుడు నీ యీ శ్వర దూతలు దూరలగోలలు ప్రకయరీలలు అనునవి లేవలము పిల్లలయొకలే యని తేలిపరుచున్నవి గదా! ||౧౦౭||

౧౦౮. అయిదవదూర బూర పొదినప్పుడు అకాశమునుండి భూమి మీద కాలిన యొరనక్షత్రమును చూచిరిని. పాతాళపుగుంబపు తాళపు చెవి అమానీయఁజెనెను; అతడు పాతాళపుగుంబము తెలువఁగా పెద్ద కొలిమిలో నుండి లేచుపొగవంటిపొగ ఆగుంబములోనుండి లేచెను. ఆ గుంబపు పొగలేత సూర్యుని, ఆకాశమును చీకటిపఱచెను. ఆపొగలోనుండి మిడురలు భూమి మీడికివచ్చెను. భూమిలోనుండు తేళ్ళకు జలమున్నట్లువానికి విలమియ్యఁ జెనెను. మరియొ నొసళ్ళయందు లేచుని ముద్రలేని మనుష్యు

లను తియ్యదు నెలలవలకు బాధించుటకు వానికి అధికారమును అట్టయు వియ్యదు
బడెను.

యో. ప్ర. ౯. ౧. ౨. ౩. ౪. ౫॥

సః—ఏయి : తూతూరాం శబ్దములు విని సప్తశ్రము లాదూరం మీద
నా స్వర్గమందే వసవచ్చునా : ఇక్కడమాత్రము సకలేతి. ముందరి. ఆ
గుంఠమునుగాని, మీదులంనుగాని ప్రళయముగావిండుటకే ఈశ్వరుడు చేసి
యుంచెనా ? ముద్రగలవారిని గణవవలదని యవి ముద్రలు చూచి చడువు
కొనునా ? ఇది “మీరు శ్రైస్తవులుగాలేని మీమ్మలను మీదులబడరు” నని
తయము అూపి సామాన్యజనులను శ్రైస్తవులలో గలుపుకొనుటకు విప్పిన
ఉప్పులే. ఇట్టిమాటలు విద్యాభ్యాసమును దేశమందు సాగునేరని యాశ్చ
వర్తమందు సాగనేరవు. ప్రళయ ముక్లేయగునా : ॥౧౦౮॥

౧౦౯. గుట్టుపు కొడుల సైన్యమం లెక్క ఇంకవల కోట్లు.

యో. ప్ర. ౯. ౧౬॥

సః—అహో : ఇన్ని గుత్తములు స్వర్గమున నెట్లుంకగలుగునో అవి
యెవ్వరి మేల్మునో : ఎవ్వరి నివసించునో : ఎవ్వరి లభ్యైస్కృత్యో గద :
ఇవదాని దుర్లభమగునా స్వర్గమున విశేషము వ్యాపించియుండును. చాల
చాలు. ఇట్టిస్వర్గమునెట, ఈ దేవునికి ఈలాటి మతమునకు అయ్యల మలవ
రము సేర్పవలది యున్నారము. సర్వకర్తమందుని కృపనలనా శ్రైస్తవులం
దరి యీ గండరగోళముంకయు దూరమై పోయిన నెంతయో మేలొనగూడ
వచ్చును. ॥ ౧౦౯॥

౧౧౦. ఎలామూలదైన వేరొకదూత పరకోశమునుండి దిగి వచ్చుట
చూచిరిని. ఆయనకరస్సుమీద పేరుము ఇంప్రెషనుస్థులందెను ఆయన
ముఖము నూర్చబించుమునలె, ఆయన పాదములు అగ్నిస్తంభములవలె
నుండెను. ఆయన కనబడిపాదము సముద్రము మీదను ఎవడు పాదము టూమి
మీచినను మోపెను.

యో. ప్ర ౧౦. ౧. ౨. ౩॥

సః—ఇప్పుడు చూడుడు. ఈ దూతంకతలు పురాణగాతంను లెట్లుం
కొగడలంనుగూడా మీరియున్నవి. ॥౧౧౦॥

౧౧౧. మరియు నొకఁడు తేలికట్టు నాకిచ్చి—దేవురే దేవుని యాం
యమును, ఇలిపికమును కొంతవేసి యాయములో పూజించువారిని రెక్క-
పెట్టుము. యో. ప్ర. ౧౧. ౧౧

స:-ఇక్కడనేరారు క్రైస్తవుల స్వర్గమందును మందిరములునిర్మింప
బడుటకు కొంతవేయఁబడుచున్నదిగా : వారిస్వర్గమెట్లున్నదో వారిమాటలు
నద్దేయున్నవి. ఇందువలన నివట ప్రభుభోజనకాలమున నేనుగీరిరావయవము
లను రక్తమాలసముంది రానింది తినుచుఁ ద్రాగుచుచున్నారు. ఇఁకవీరు
గుడిలోఁ గూడ* సిలువయాకారముల జేసియుండుట నియతము ప్రతిమారాద
నటే యననొప్పును. ॥౧౧౧॥

౧౧౨. మరియు పరలోకమందు దేవుని యాయము తెలువఁబడఁగా
దేవుని నిబంధనము ఆయన ఆలయములోకనఁబడెను. యో. ప్ర. ౧౧. ౧౨

స:-స్వర్గమందుఁగల మందిరమెల్లప్పుడు మూయఁబడియెయుండును
గాఁతలు, అతియెప్పుడో యొకప్పుడు తెలువఁబడుచుండు వచ్చును. ఏమిఁ
పరమేశ్వరునికిఁకూడా నొకమందిరముగలదనుట సంతకమా ! వేదమందుఁ
జెప్పఁబడినట్లు పరమాత్ముఁడు నిర్వచ్యాపకుఁడుగాన నతనికొక మందిరము
కలవనుట సంతకమేకాదు. కాని క్రైస్తవుల తాత్పర్యము సాచారుఁడు గదా !
అతఁడు స్వర్గమందో భూమిమీదనో యెక్కడనున్న నేమి ! ఏప్రచారముగ
నిది 'తంత్రంపూఁ పూఁ' రీతిలు జరుగుచున్నవో యటులే యాక్రైస్తవుల స్వ
ర్గమందును జరుగుచుండువచ్చును. అప్పుకప్పుడువాదా నిబంధన మందనమును
గూడ చూచుచుండువచ్చును. ఇఁక దానినుండి యేమిప్రయోజనము నెఱవేర్చు
కొందురో తెలియదుగా, నత్యమేమన నివన్నియు మనుష్యులను లోభమునఁ
బరవేయు మాటలే యనుమాట స్పష్టము. ॥౧౧౨॥

౧౧౩. అప్పుడు పరలోకమందు గొప్పనింక కనఁబడెను. అదేమనఁగా
సూర్యుని రరించుకొనిన యొకస్త్రీ కనఁబడెను. ఆమె పాదముల క్రింద
చంద్రుఁడును, శరస్సుపీఠం పండ్రెండు నక్షత్రముల కిరీటమును ఉండెను.
ఆమె గర్విజయైన ప్రసవవేదన పడుచు ఆ నొప్పులకు తేరలు వేయుచుండెను.

* క్రైస్తవుల రేక బాటని నిత్యుగా మంచి దానికర్థముగా పాఠదారిని లేచి క్రైస్తవమయట
నిత్యయాకార మవలభింప.

అంతట పరలోకమందు పోవనింక భవించెను. ఇదిగో యెట్టుని మహాభుక్తి సర్వము: దానికి ఏడుకలలు, పదికొమ్మలు నుండెను. దాని కలమీద ఏడు వీరీటములుండెను. దానితోడ ఆకాశ నక్షత్రములలో మూడవరాగము నీర్పి వానిని తూమీమీద పడవేసెను. యో. ప్ర. ౧౨. ౧. ౨. ౩. ౪॥

స:—ఈ గొప్ప కట్టుకడం విప్పుదు చూడుడు: వీరి స్వర్గమున నొక నొక స్త్రీ కేకలుపెట్టుచుండగా ఆమె దుఃఖమును వినుచుదగ్గరి నొక పలుకు చుదగ్గరి శేత్రం. ఆ యజగరముతోడ యెంత విడివి గరిగియుండెనో కాని నక్షత్రములలో మూడవరాగమును దానితో తూమీమీద పడవెత్తెనుగా: మఱి పృథివీయనునొక విన్నులోకము, నక్షత్రము లంతకంటె గొప్పలోక ములు. అట్టి నక్షత్రము ఏతూమీమీద నొకటికూడఁ దట్టికాదు. కాఁబట్టి దానిలోని మూడవరాగ మీ మాచును కల్పించినదాని యింటిమీదనే పడి యుండి వచ్చునని యనుమానింపఁదగియున్నది. ఇత నక్షత్రములలోని మూడవ రాగమును తన విడివిగం తోడతో దట్టి తూమీమీద పడవై చిన ఆయ జగరము కూడ తన యింటియందే నివసించుచుంప వచ్చును.

౧౧౪. అంతట పరలోకమందు యుద్ధము జరిగెను. మీఁమెరును. ఆరని దూరమును ఆరుజనసర్వముతో యుద్ధము చేయవలెనని యుంపగా ఆ యుద్ధసర్వమును. దాని చూతలును యుద్ధము చేసిరి. యో. ప్ర ౧౨. ౬ ౮॥

స:—ఈత్రైస్తవుల స్వర్గమున కేగు ప్రతివారు యుద్ధముండు చుండు మును పొందుచుండువచ్చును: అట్టి స్వర్గముమీది యాక విప్పకనే విడిచి చేతులు తోడించుకొనుదు ఏమన కాంతి కలగమును, ఉపద్రవముండు గలు గఁజేయుస్థానమీ త్రైస్తవులకే తగును. ॥౧౧౪॥

౧౧౫. కాగా పర్యలోకమును మోసపుచ్చురు ఆవవాది యవియు నై తాననియు పేరుగల పురాతన సర్వమైన ఆ మహాభుక్తి సర్వము పడత్రోయఁ బడెను. యో. ప్ర. ౧౨. ౯॥

స:—ఏమి: అనై తాను స్వర్గమందుండినప్పుడు లోకుండు మోసపుచ్చు చుండలేదా: దాని నా మరదాంతము కారాగారములో లేక చంపి యో నేయ రేదెందులక: దానిని తూమీమీద నేంఁబడవైతెను: ఇత లోకుల పంచము త్రమింపఁ జేయునది నై తానేని నై తానును త్రమింపఁజేయువాఁడెను, నై తాను

తనవరుడనై త్రమవరుడన్న ప్రాణు లేకపోయినను త్రమవరుడారు పరనే వరుమరు. ఇక పిళ్ళరుఁ దానైతానును త్రమింపఁ జేయునన్న నతఃకీర్తయఁదే రానేరదు. మఱి దీనివలన త్రైస్తవుల యీశ్వరుఁడగుకాద నైతానునకు తయ వరవచ్చునని విచిత మగుచున్నది. ఏమనఁగా పిళ్ళరుఁడు ప్రాణుకలఁటె మిల చినవాఁడని యనరాదము చేయునపు డానైతానును శిషింపఁబెందులకుఁ త్రైస్త వుల యీశ్వరుని రాజ్యమా నైతానురాజ్యములోనొక సహస్రాంశమైనను లెక్కఁబరదు. ఇందువలననే త్రైస్తవుల ఈశ్వరుఁడా నైతానును తొలఁగింప లేక పోవచ్చును. ఇక్కాంపు రాజ్యాధికారులయిన త్రైస్తవులు, ఖండిపోట కొంగలు మున్నగువారిని బట్టి తత్వజ్ఞమే శిషిండునట్లును నీ త్రైస్తవుల ఈశ్వ రుఁడు శిషింపడుననెనని తేజపరుచుచున్నది. కావున వైదిక మతమును విడిచి పెట్టి యీ త్రైస్తవుల నట్ల కర్పిత మతమును స్వీకరించునట్టి జుట్టిహినుఁడెవఁ డుండును ;

౧౧౬. పృథివి సముద్రముల నివాసులారా ! కోకము, పిందుకన అవ వారి మీయొద్దట దిగివచ్చియున్నారు. యో. ప్ర. ౧౨. ౧౨॥

సః-మి : ఆ యీశ్వరుఁడక్కడికి మాత్రమే స్వామియు రక్షకుఁ డునై యున్నాఁడా; పృథివికిని, మనుష్యాది ప్రాణులకును రక్షకుఁడును స్వామి యుఁగాఁడా; భూమికి నతఃకే రాజయినచో నానైతానునేల చంపలేకపోయెను; నైతాను లోకులనందఱును త్రమింపఁజేయు చున్నను ఈశ్వరుఁడూరకయూచు చుండునేకాని వానిని తొలఁగింపలేదు. కాన మందియీశ్వరుఁ డొకఁడును; సమ ర్థుఁడయిన డుష్టఁ డగు పిళ్ళరుఁడు మఱొకఁడు నున్నట్లు విచితమగుచున్నది.

౧౧౭. మఱియు నలువదిరెండు నెలలు (రసకార్యము) జరుపునది కారము దానికేర్పాటయెను. కనుక దేవునివాచుమును, ఆయన గుఱారమును, వరతోక నివాసులను, దూషించుచుకై దేవుని దూషింపవలెనని యది తన నోరు తెరిచెను. మఱియు పరిశుద్ధులతో యుద్ధముజేయను. వారినిజయింపను దాని కదితార మీయఁబడెను. ప్రతిగోత్రము మీఁదను, ప్రతిప్రజమీఁదను, ఆయా లాషలు చూచిరారు వారిమీఁదను, ప్రజనము మీఁదను అధికారము దానికీయ్యఁ బడెను.

యో. ప్ర. ౧౩. ౨-౬-౧॥

స:-సరి: టూమిమీది లోతులను త్రవించితేయుటకు నైరానును వశ్యాదులను పంపి పరిశుద్ధులయిన మనుష్యులతో యుద్ధము చేయించుటయను కార్యము ఇందిపోటుకొంగం యజమానునిదే యననొప్పునా, రాదా: ఇటు వంటి కార్యమిక్కడనిచిరాని, యాశ్వరథక్షులది రాని కాజాలదు. ॥౧౧౭॥

౧౧౮. మరియు నేనుచూడగా ఆ గొత్తెపిల్ల సీయోను పర్యవము మీద విటునందరియొంటెను. ఆయన నాచుమును, ఆయన తండ్రినాచుమును నొన్నయొందు రిలింపఁబడియున్న నూటనణచి నాచునవేలించి ఆయనతో కూడా నుండిరి. యో: ప్ర: ౧౪-౧॥

స:-ఇదిచూచుదు: యేసుతండ్రి నివసించుచుండెడు సీయోను పర్యవముమీదగే యకనిష్ఠత్రువును నివసించుచుండవచ్చును రాని యనఁదు టికి లక్ష నణచి నాచునవేల మనుష్యుల నెట్లు లెక్కింపఁ గలిగెనోకదా: ముచిలక లక్షనలుండివేల జనులుమాత్రమే స్వర్గవాసులైరి. ఇత తక్కిన కోట్లకొలది త్రైస్తవుల కరస్సులమీద ముద్రలుపడినట్లేకదా, వాటందఱును పరిశుద్ధులనే పోయినా: ఇప్పుడు యేసుతండ్రియొ సతని సైనికులు సర్వవశున్నారోలేరా: యను సంగతికనుగొనుటకు త్రైస్తవులు సీయోను పర్యవముమీదికి పోయి చూడవలసినదే. ఉండులేని నీ లేల సర్వమగును. లేనిచో సర్వము, ఒకా నొక కోటినుండి వచ్చియుండి కండులేని ఇంకగొప్ప వైశ్యము కాను క్రింది కిని మీదికిని ఎగిరివచ్చుచుఁబోవుచు నుండుటకు వారుపక్షలా యేమి: ఇంక సరకు వచ్చుచుఁబోవుచు నుండునేని ఒకటిల్లా న్యాయాదిపతి వలెనయ్యెను. మరి యతఁడొకఁడేనో ఇద్దఱో లేక ముగ్గురో యున్న సదికూర సందర్భము కాదు. కాని కనిష్ఠ పక్షమందు ప్రతిహాగోకమున కొక్కొక్క యాశ్వరుడు కావలసియుండును. పిరియన ననేక బ్రహ్మాండములను ఒకరు, ఇద్దరు, ముగ్గురు పాలించుటకుఁగాని సర్వత్ర కలిసి సందర్శించుటకుఁగాని సమర్థు లెప్పుటికిని కాజాలదు. ॥౧౧౮॥

౧౧౯. వారు తమ ప్రయాణములు మాని విశ్రాంతి పొందుదురు: వారి క్రియలు వారివెంటి పోవునని లక్ష్య లెప్పుడున్నాడు. యో: ప్ర: ౧౪-౧౩॥

స:-చూచితివా: త్రైస్తవుల యాశ్వరుడిని 'వారిశిష్యములు వారివెంటి పోవును-అనఁగా సందర్శకుల్యానుసారమే పంపించుట'నని లెప్పుచున్నాడు.

అట్లుగా పాపములను యేసు తీసుకొనగలడు. పాపములు క్షమించబడును. అనిపించుకొని చెప్పుచున్నాడు. ఇప్పుడీశ్వరుని మాటలవల్లమా లేక క్రైస్తవులదా? బుద్ధిమంతులూహించి చనుకొనగలగును. ఒకే విషయమందిచ్చి తెలుసుకొంటున్నారా? ఇంకొకటి తప్పుక యివ్వమైపోవును. చివరకేమి? క్రైస్తవుల యాశ్వురుదో క్రైస్తవులదో యివ్వవలయునుమనుగడ. «౧౦౯»

౧౦౯ మరెటు దానిని దేవునికోసమను ద్రావం పెట్టకొట్టిపోవేను. ఆ ద్రావం కొట్టి పట్టణమునకు వెలుగుని ప్రోత్సహించుచున్నది. నూలు క్రోసుల దూకుడు గుత్తములం గైదు మట్టుకు ద్రావం తొట్టిపోనుండి రక్తము ప్రవహించుచున్నది. యో. ప్ర. ౧౪-౧౯-౨౦॥

మః-౧౦ చూడుడు: వీరి గొప్పలు పురాణములకన్నను దిండినవి కావా? క్రైస్తవుల యాశ్వురుదు కోపమనవుడు మిగుల దుఃఖితుడు నగు చుండవచ్చును అతనికోపమందములు నిండియున్న వన్న నరని కోపమును నది జలమా: లేక యొకానొక ద్రవరదార్థమా? మఱియు నూలు క్రోసుల వల్లకు రక్తము ప్రవహించుచున్నదినుజునునందలవమే. ఏమనగా రక్తము గారి కగులులవలన పెంచిన గర్భిణియొనను. కాన నది యెట్లు ప్రవహించగలదు. ఇందువలన నివర్ణియు పట్టిమాటలే యని యెఱుగవలెను. «౧౦౯»

౧౧౦. నేను చూడగా సాక్షిపు గుర్రావమునకు సంబంధమైన గర్భా లయము వరకోపమందు తెలువబడెను. యో: ప్ర: ౫-౫॥

మః-క్రైస్తవుల దేవుడు సర్వజ్ఞానమునున్న సాక్షిలతో నేమివని: తనంతటానే తెలిసికొని యుండును. వీరిదేవుడు సర్వజ్ఞానము కావనియే దీనివలన నిశ్చయ మగుచున్నది ఏలయన నతడు మనుష్యునివలె నర్పణా: వయనందున ఈశ్వరీయ కార్యము నెట్లు చేయగలుగును? ఇంతియేకాదు గొప్ప యనంతరములగు దూతల వా ర్తలెన్నియో యీ ప్రకటనమున వ్రాయబడి యున్నది. కాని దానిని సర్వములని యెవ్వరును నమ్మకాలరు. ఎంతవఱకునీ ఈ ప్రకటనమునందన్నియు నిటువంటి మాటలే నిండియున్నవి. «౧౧౦»

౧౧౧. దాని దోషమును దేవుడు జ్ఞానము చేసికొనియున్నాడు. అది యిచ్చిన ప్రకారము దానిరియ్యండి. వారిద్రయల కొప్పున దానికి రెట్టింపు చేయండి. యో. ప్ర. ౧౫-౩-౬॥

స:- చూడుదు: త్రైస్తవుల దేవుడు అన్యాయకారియగుట ప్రకృష్టమయ్యెను. ఏవఁడెట్లు ఎంతవరకును తేనెనో దానికన్న యంతటి వలమునే యిచ్చుట న్నాయమనఁబడును. కాని దానికంటె తక్కువగనో, ఎక్కువగనో వలమునిచ్చుట యన్యాయము అన్యాయకారినుపాసించు వారు నన్యాయవారు లేర వాడుండుడు: ||౧౦౨౨||

౧౦౨౩. గొట్టెపిల్ల వివాహోత్సవ సమయము వచ్చినది. ఆయన తాతగారు రాసు సిద్ధపఱచుకొని యున్నది. యే. ప్ర. ౧౦౨-౩||

స:- అంకించితిరా: త్రైస్తవుల స్వర్గముందు వివాహములకూడా జరుగుచున్నదిగా. ఏమన నది యేసునకు వివాహ మీశ్వరుడే లేనను గద! మరి అతని ఆర్తమానులు దావములును మొదలగువా రెవరనియు, దిగ్గలెండవనియు నడుగవలయును. ఇత వీర్యనాశమువలన బలము, బుద్ధి, పరాశ్రమము, ఆయువు మున్నగునవికూడా తగ్గిపోవునే! దానివలన నివృత్తి ఏను అర్చకు శరీరత్యాగమును చేసియుండవచ్చును. ఏమన సంయోగజన్య వదారము అవశ్యముగ వియోగమును బొందును. ఇప్పటివఱకును త్రైస్తవులకు వివాహమున మోసపోయిరి. ఇంక నెంతవఱకు మోసపోవుదురో తెలియదు. ||౧౦౨౩||

౧౦౨౪ అతడు ఆదియందున్న సర్పమును అసాగి అపవదియు నైతాను అను ఆ పుట సర్పమును పట్టుకొని వేయి సంవత్సరములు వాని బంధించెను. అవేయి సంవత్సరములు గడచు వర్యంతమును ఇంత జనులను మోసగఱుపఁచుటకై పాపాశమునుచూసి దానికి ముద్రవేసెను.

యో. ప్ర. ౨౦. ౨-౩||

స:- చూడుదు. చచ్చుచు బ్రతుకుచు నెట్లులో నైతానును పట్టి వేయేండ్ల వఱకు బంధించెను. కాని విడువల యయిన ఏదవ మఱుల క్రమింహో జేయఁబడునా - ఇట్టి దుష్టుని చాలాగాఠము నంటి యుండవలసి యుండెను. లేదా చంపి వేయవలసి యుండెను. కాని సైతానుగలఁ దగుకొనుట యీ త్రైస్తవుల వట్టిద్రమయే. యవార్థముం దేమియులేదు. తయముచూసి తోకులను తమ వలలో వేసికొనుటకై ఈ యుపాయమును బన్నియొందును. ఎట్లన నొకదూర్ఘాదమాదులైన కొందఱు మనుష్యులతో "రండు మీకు దేవదర్శ

నముః జేయింతు"నని చెప్పి యొక యేకాంత స్థానమునకుఁ బోయి యొక పునుష్ఠునకు నాలుగు దుఃఖము లేర్పరచి చెల్లపాదలతో నిలువఁబెట్టి "మీరు కన్నులు మూసికొనుదు. చెప్పినప్పుడు తెలుపుదు. మరియ నేను చెప్పినప్పుడు కప్పున మూసికొనుదు. మూసికొననివాఁ డండుకను"ను అని చెప్పి నట్లు "మా ముఖము సమ్మనివాడు పైచానుచే ద్రవించఁబడిన చాఁదని చెప్పుదు" అను నీ మంత్రము దోహదము గలపు విక్లిత అవధు ముందరికి వచ్చినప్పుడు చూచుననియు, మరియ ఇత్యంతమే మూసికొనుననియు, తిరిగి పాదలో చాఁదినప్పుడు తెలుపుననియు చెప్పి మీరంగతును నారాయణుని దర్శించి కన్యలయితిని యన్నటులే ఈ మతానుయాయల వీరిలను యెఱుంగ దగును. కావున నీరీమాయలో నెవరును చిక్కఁకాదను. ॥౧౦౨॥

౧౦౩. మామియు, ఆకామును అయి నమ్ముకమునుండి పారి పోయెను. వానికి నిలువదోటు కనఁవనకపోయెను. మరియు గొప్పవారేమి, కొద్దివారేమి మృతులయినవారు దేవుని యెనుక నిలువఁగి యుండుటఁ జూచి తిని. అప్పుడు గ్రంథము విస్మయకెను. మరియు జీవగ్రంథమును వేరొక గ్రంథము విస్మయకెను ఆ గ్రంథముల వ్రాయుడియున్న వానినిట్టి కమ త్రియలవొప్పున మృతులు తీర్పుపొందిరి. యో ప్ర. ౨౦:౧౧-౧౩॥

ఈ:- ఈ సనికనపు మాటలు చూడఁడు. మామియు నాకాము నెట్లు వరుగెత్తఁగలుగును : మరి దేనిమీఁద నిలువఁగలుగును : ఎవని నమ్ముకము నుండి పరుగిడెనో యతని సంహారమును, అతడు ఎచ్చట నిలిదియుండుఁ గరిగిరి : మఱి కనిపొయినవారు దేవునియెదుట నిలువఁ బెట్టిబడినప్పుడు దేవుడుకూడ కూర్చుండి యుండెనా లేక నిలిచి యుండెనా. ఇప్పుడుచేరిల లోను, దుశాణములలోను వ్యావహారిక విషయములన్నియు పుస్త్రములందు వ్రాయఁబరువటలే ఈశ్వరునియొద్దకూడ వ్రాయఁబరునా : జీవులందఱు న్నితి గతులు వ్రాయున దీశ్వరుఁడా, యతని సుమాస్తాలా : ఈలాటిమాటలన్నియే కద అపీశ్వరుని ఈశ్వరునిగాను, ఈశ్వరుని అపీశ్వరునిగాను ఈ క్రైస్తవ వాదులు చేసిపెట్టిరి. ॥౧౦౩॥

౧౦౪. వారిలో నొకఁడువచ్చిఇటుకమ్ము పెండ్లికమా రైలుగాగొరె విల్లయొక్క రోడ్డును మీకు చూపెదనని నాతో చెప్పెను. యో. ప్ర. ౨౦:౯॥

స:- ఒకటి: యేనునకు స్వర్గమును పెండ్లికూతురు-మంచిదార్య-
లించెనుకా: అనందించు చుండవచ్చును. ఇంకనేమేత్రైస్తవు లచ్చటికి
పోదురో వారికిని స్త్రీలు లలింతురు గాఁబోయి: విద్వజ్జనాద పుట్టుచుండ
వచ్చును. జనమెక్కువగుటవలన రోగములప్రబలి చనిపోవుచునుండ
వచ్చును. ఈలాటి స్వర్గమునకు దూరమునుండియే చేతులుకోరించుట
యుచితము. ||౧౦౭౬||

౧౦౮. అతఁడు ఆకాలకాలలో పక్షిణము కొలవఁగా కానికొంత
యేడుసూర్య క్రోసులైనది. కానిపోదుగును, ఎత్తును, వెడల్పును ననుముగా
నున్నది. మరియు అతఁడు ప్రాకారమును కొలవఁగా అది మనుష్యుని కొంత
చొప్పున నూటవలెవది నాలుగు మూరలు అయినది. ఆ కొంత దూతలకొం
తయే. ఆపక్షిణపు ప్రాకారము సూర్యకాంతముతో రట్టఁబడిన: పక్షిణము
స్వర్గమును స్పటికముతో నమానమైన తుద్రసువర్ణముగా నున్నది. ఆపక్షి
ణపు ప్రాకారపు పునాదులు అమూల్యమైన నానావిధ రత్నములతో అంక
రింపఁ బడియుండెను. మొదటి పునాది సూర్యకాంతపురాయి. రెండవది
సింఘము, మూడవది కెంపు. నాలుగవది మరకతము, అయిదవది గోమేధికము,
ఆఱవది మాడకము, ఏడవది పచ్చ, ఎనిమిదవది వైడూర్యము, తొమ్మి
దవది పుష్కరాగము, పదియవది సువర్ణ లతవీయము, పదునొకండవది పర్వ
రాగము, పన్నెండవది సుగంధము. కానిపన్నెండు గుమ్మములు పన్నెండు
ముత్యములు, ఒక్కొక్క గుమ్మము ఒక్కొక్క ముత్యముతో రట్టఁబడియున్నది.
పక్షిణపు రాజునది తుద్రసువర్ణముయందైన స్వర్ణమైన స్పటికమునుపోలియున్నది.

యో. ప్ర: ౨౧: ౧౬-౧౯-౧౮-౧౯-౨౦-౨౧

స:- త్రైస్తవుల స్వర్గవర్ణనవినుడు: త్రైస్తవులు పుట్టుచు గిట్టుచు
నుండులేని యంతగొప్పపక్షిణ మందెల్లముదఁగండు: ఏమనఁగా నందు
మనుష్యుల అగమనము కలదు. కాని తిరిగి వెళ్ళిపోవుటలేదు. ఈ పక్షిణము
లహరిమూల్య రత్నములచే నిర్మింపఁబడియున్నట్లు నమ్మియున్నాడు. కాని
జంగాయతో: జేయఁబడినది అను మున్నగు వ్రాతలన్నియు కేవల మమాయకు
లైన మనుష్యులను మోసపుచ్చి కమలంలో: జక్కించు కొనుటకు గర్హింపఁ
బడిన రీతిలే. అహో: ఆపక్షిణపు వెడల్పు విడివి వ్రాసినది సంతవహ! ఎత్తు

ఏదువందల యేఱది క్రోసుంసునదెట్లు సంభవమగును : ఇది వట్టి మిథ్యాలాపమే. ఇంక పెద్ద ముక్కములెట్లు చిక్కియుండును; ఆ లేఖ వ్రాసినవాని యింటిరుంగంలో నుండెనేమో : ఈ గొప్పైన పురాణముల కల్పితై యున్నవి.

॥౧౨౩॥

౧౨౨. దుష్టవస్తువునుగాని, నింపువార్తమునుగాని చేయువాడు, అపవర్తవాది దానిలోనికి ప్రవేశించనే ప్రవేశింపదు. యో. ప్ర. ౨౧.౨౩॥

నః- అటులేని, పాపులుకూడ త్రైస్తవమతములో తేరుటవలన స్వర్గమునకు పోగలుగుదురని త్రైస్తవులెందులకు? జెప్పుచున్నారు. అది సరికాదు. అటులయినచో (స్వర్గముందలి) మిథ్యావార్తములు చెప్పు యోహానెప్పుడును స్వర్గమున ప్రవేశింపనేరడు. యేసుకూడా స్వర్గమునకుఁ బోకుండవచ్చును. ఏమనిన నొకపాపియే స్వర్గమును పొందనేర వచ్చు. ఇతరపాపుల పాపములఁ బొందువాడు స్వర్గవానులెట్లు కాగలడు : ॥౧౨౪॥

౧౨౩. ఇత మీదట గొప్పగ న్నమ్మిన దేదియు నుండదు. దేవునియ గొర్రెపిల్లయు, సింహాసనము దానిలో నుండును. అయినదానులు అయినను నేనించుదు అయిన ముదావలోకము చేయుచుండుదు. అయిన నామము వారిసొంతయందుండును. చాత్రి యింక నెన్నోరునుండుదు; దీవకాంతికాని, సూర్యకాంతి కాని వారిచుక్కరలేదు. దేవుడైన సర్వేశ్వరుడే వారి మీద ప్రకాశించును. వారు యుగయుగములు రాజ్యము చేయుదురు.

యో. ప్ర. ౨౨.౩.౪.౫॥

నః- చూడుడు : ఇదియేకడ త్రైస్తవుల స్వర్గము. ఏమి : తాత్పర్యమును, ఏనుడు నిరంతరము సింహాసనముపై కూర్చుండియుండురా : మరి వారిదానులు వారియెదుట సర్వదా ముఖవలోకనమే చేయుచుండురు : మీదేవుని ముఖము యూరోపియనులవలె తెల్లనిదా : అప్రకనులవలె నల్లనిదా : రేక అన్యదేశీయులఁ బోలినదా : చెప్పుడు : ఈ స్వర్గము నయిన మొకఁడందనమే యనబొప్పును. ఏమన నెచ్చట కనిష్ట జ్యేష్ఠత్వములుండి అనగరమందే నివసించవలసి వచ్చునో యట దుఃఖమేం వలుగకుండును : ఇత ముఖముగం యాశ్వరుడు సర్వజ్ఞుడు, సర్వేశ్వరుడు చెప్పుడును వాఁడాలాడు. ॥౧౨౫॥

౧౩౦. ఇదిగో త్వరగా వచ్చుచున్నాను. వానివానిపనిచొప్పున ప్రతి వానికిచ్చుటకు నేను సిద్ధపడినట్లేతము నాయొద్దనున్నది.

యో. ప్ర. ౨౨. ౧౨॥

స:-కర్మానుసారమే ఫలములభించుననుట నిజమైనప్పుడు సాపము లెప్పుటికిని క్షమింపఁబడనేరవు. క్షమింప బడునన్న నీ దూతలమాటయబద్ధము. ఎవరేని క్షమింపఁబడు ననుమాటగూడ నుచారలలో వ్రాయఁబడియున్న దందు రేని పూర్వాపరవిరుద్ధమైన మిథ్యాసాక్ష్యమయ్యెనుకాన నీ మిథ్యోక్తి సంగీత రించుట మానుడు. ఇత నెంతవఱకుని వ్రాయుదుము. వీరి లైలిలునందు లక్షలకొలది విషయములు బడింపఁదగినవి కలవు. కాని వానిలోనుండి కొన్ని టిని మాత్రమే అందఱకు బోధపడుటకు ఇందుదాహరించి యున్నాఁడను. ఇంతటితోనే బుద్ధిమంతులధికముగ నూహించి తెలిసికొనఁగలరు. ఈ లైలిలు నందు కొన్ని మాటలు మాత్రమేకాక తక్కినవన్నియు మిథ్యోక్తులే నిండి యున్నవి. అసత్యముతోఁ గుడియున్న సత్యముగూడ పరిశుద్ధముగ నుండ నటులే యీ లైలిలుకూడ మానసియము కాఁజాలదు. కాని ఆ సత్యమనునది వేదములను స్వీకరించునపుడే యుండును.

శ్రీ మద్దయానంద సరస్వతీస్వామి నిర్మితమును

సుభాషావిభూషితమునగు సత్యార్థప్రకాశమున

త్రైస్తవమత విషయముగల త్రయోదశ

సముల్లాసము సంపూర్ణము

అ సు భూ మి త (౧౪)

ఈ పదునాల్గవ సముల్లాసము ముసల్మానుల మతమునుగూర్చి. అన్య గ్రంథమునుండికాక కేవలము వారి కురానునుబట్టియే వ్రాయఁబడినది. ఏమన ముసల్మానులు కురానునందే పూర్ణముగ విశ్వాసముంతురు. వీరిలో నంభో రాయములున్నందున శబ్దార్థాది విషయములలో గొంత తిరోధమున్నను కురాను విషయమున నెల్లదుకేకమయి. అరబ్బీ రాషయందున్న కురానునకు మౌల్వీలు ఉర్దూరాషయందర్థము వ్రాసియున్నారు. ఆయర్థమే ఆర్యభాషాంతరీకరణ మొన రింపఁబడి గొప్పగొప్ప అరబ్బీ పండితులచే తోడింపఁబడిన విదప దేవనాగరి యక్షరములలో వ్రాయఁపఁబడెను. ఎవ్వరేని యాయర్థము తాగుగలేదన్న. మొదట మౌల్వీ సాహెబుల యనువాదములను రద్దపఱచి పిమ్మట నీ విషయము మీద వ్రాయవచ్చును. ఏలయన నిది కేవలము మనుష్యుల యన్నతి కొఱకు సత్యాసత్యముల నిర్ణయము కొఱకును వ్రాయఁబడినది. దీనివలన ఎల్లమన విషయములు కొంత తిరోధపరుచుకొనక మనుష్యులకు పరస్పరము విచారించు కొనుట కవకాశముచిక్కి యొకరు మఱొకరి దోషములు ఁదించుచు గుణములు గ్రహింపఁగలుగుదురు. మఱొకమతమందో లేక యీ మతమందో వ్యర్థముగ గుణదోషముల నారోపించుటలేదుకాని గుణములు గుణములుగాను దోషములు దోషములుగాను ఎల్లరకు విదితమగును. ఒకదొకనితో నబద్ధము ప్రచారము చేయుటకుఁగాని సత్యము సవరోదించుటకుఁగాని నమర్చుదు గాకుండును. సత్యాసత్యములు లేఁట పదీనను ఇష్టమున్న వాఁడంగీకరింప వచ్చును. లేదా అంగీకరింపకపో వచ్చును. ఎవ్వనియెడను బలాత్కారము జరుగదు. కమనే కాని ఇతరులచే కాని దోషములను. దోషములుగాను, గుణములను గుణములుగాను దెలిసికొని గుణములను గ్రహించి దోషములను బరిత్యజించుటయే సజ్జనులకు విహితము. అట్లే హతజనుల హతమును మొంది

అశ్రమమును తగ్గింప వలెను. తగ్గింపజేయవలయును. ఏమనఁబడినాఁ
ముచే నేమేమి యశ్రమములు జగమున, జరిగియుండలేదు: జరుగకుండఁ
బోవును: అనిశ్చయము-శాంతినిగూర్చు-నైన యీ జీవనమందు పరులకు
హాని కలిగించి కాను లాభము వదలుకొనుటయు, అన్యుల నట్లుంచుటయు,
మనుష్యత్వమునకు దూరము లన నొప్పును. దీనియందు విరుద్ధమేమయిన
వ్రాయఁబడియున్న దానిని సజ్జనులు తెలియపఱుతురుగాక! అది యుచితముగా
నున్న నంగీకరింపఁబడును. ఇది హితమును, దురాగ్రహమును, ఈర్ష్య ద్వేష
ములను, వాదవివాదములను, విరోధమును తగ్గించుటకు వ్రాయబడినదే కాని
వీనిఁ బఠించుటకుఁగాదు. ఒకరికొకరు హాని కలుగనట్లు వర్తించుటయు, లాభము
గలుగజేయుటయు మామూల్యకార్యము. కాన నీ పదునాల్గవనమశ్రమమునందు,
ముసల్యాసుల మతమునుగూర్చి సజ్జనులందఱు యెదుట నివేదించుచున్నార.
ఇష్టమైనదాని గ్రహింపుదు. ఇష్టము కానిదానిఁద్యజింపుదు.

బుద్ధిమద్వైర్యులకు విస్తరింప నేల?

చతుర్థశ సముల్లాసము

ముసల్మానుల మత విషయము

౧. క్షమించు వారు, చయశువునగు అల్లాహ నామముతో నారంభము. మఱియ ౧. నిపాహ ౧ సూరత ౧.

సమీక్షితుడు ఈ కురాను బుదావలన చెప్పబడినదని ముసల్మానులమచ్చునైనాని దీనిని రచించినవారు వేజ్ కుర్రులని యీ ఘాదివలన ఏదిత మగుచున్నది. ఏమనఁజర మేశ్వరునిచే రచింపఁబడి యుండిన "అల్లా నామముతో నారంభము" అనక యుండును. కాని "మనుష్యుల కుపదేశార్థము ఆరంభము" అని యుండును; మీరిట్లు చెప్పఁదని మన్యులకు నేర్పుచున్నాఁడన్న సదియ సరికాదు. ఏలయన దీని వలన బుదానామముతోఁబాపముకూడ నారంభమయి యతని నామమును చూపిలమై పోవును. అతఁడు క్షమించు వారు, దయాకరుడు నగునేని, తన సృష్టియందలితఁడు మనుష్యుల సుఖముకొఱకు అన్యప్రాణుల చంపుటకు దారుణమైన పీడ కలుగజేసి, చంపించుచు మాంసముఁదినుటకు నాజ్ఞయేల యిచ్చెను; ఏమిఁ అప్రాణులు అపరాధ మెఱుంగ నివీయు. పరమేశ్వరునిచే సృజింపఁబడినవియు గావా ఇక పరమేశ్వర నామముతో మంచిమాదిల యారంభము; చెల్లమాదిరికాదు. అనియు వచింపవలసియుండెను. ఈమాట గోలగానున్నది. ఏమిఁ దొంగతనము. తార త్వము, మిథ్యావాదము మొదలగు నరభ్యచార్యముల యారంభము కూడ పరమేశ్వర నామముతోఁజేయుటవలయునా దీనిఁజేసియేరక రచితలు మొదలగు ముసల్మానులు, అవు ముస్సగు పశువుల గొంతులు గోయునపుడు "దిస్మిల్లాహ" అను వచనమునే పఠించు చున్నారు. చూడుడు; దీనికిఁ దైవ్రాయఁబడిన యర్థమే వచ్చునుగాని చెరువార్యముల యారంభముకూడ నీ ముసల్మానులు పరమేశ్వరుని పేరుతోఁజేయుచున్నారు. అటులేని ముసల్మానుల "బుదా" చయశువుగాటండును. ఏమన నతని దయ యా పశువులమీద లేకపోయినది.

ముసల్మానుల దీనియర్థము నెఱుంగలేని యీ మాట వెల్లడియగుట కష్టము. ముసల్మానుల దీనికి పేజర్లముఁ జేయుదురేని, సరియైన యర్థమేమి? అను విశ్వాదులు ప్రశ్నలు గలుగును. ॥౧॥

౨. అన్నిస్థులు "పరవలదిగార్" అనగా నికరప్రపంచమును పారించునట్టి పరమేశ్వరుని కొలుకే "అరరు" ఓమిలడునట్టి వయోకుడు. మం. ౧. సి. ౧. సూర్యుచ్చారితో. అ.౧.౨౩

సమీక్షకుడు:- భద్రానులో ఖదా ప్రపంచమును పారించి వాడు. అందలపై శివాదయలను చూపువాడునై యున్న నిర్భయవస్తు అనేకాక వత్సాదులగుట ముసల్మానుల చేరి ఆంపించుటకు నాల్గవొంగునయే యుండును. తమిళువా లేని పాపులమహాద ఓమిలడువా అట్లై ని ముందు తెప్ప, తోప్పనట్లు "కాపిరులను చంపుడు" (భద్రాను, ప్రాంతముల చంపవారిం పని వారు కాపిరులు) అని యెందులకు వ్రాసి యుండును. వాళ్లు. భద్రాను ఈశ్వరకృతమని తోచదు. ॥౨॥

౩. న్యాయదినమునకు స్వామిని, ఏరక్తి నే పేము చేయుచున్నాము, నీ సహాయమునే కోరుచున్నాము, మాకు చక్కని మార్గముఁజూపుము.

మం-౧.సి-౧. సూ.౧.౪-౩-౪-౫

సమీక్షకుడు:- ఖదా యొల్లప్పుడు న్యాయముఁజేయువాఁ ఓహ్ యొక దినము. న్యాయముఁజేయునా ఇది యన్యాయమేయని తోచుచున్నది. అర నినినే తణిపవలయును. అతని నుండియే సహాయము గోరవలయును అనిన సరియెలాని చెడు కార్యములందును సహాయమును గోరవలయునా? ఏమి చక్కని మార్గము కేవలము ముసల్మానుల కేనా లేని యిరువది నిరదా చక్కని మార్గమును ముసల్మాను లేని గ్రహించుటలేదు. ఏమి చక్కని మార్గము కీడుగలుగ చేయుటకే కోరుటలేదుగదా? పేరించుట నొకేయైన ముసల్మానులందే యను విశేష మేమియు నుండుకంటును. ఇంకల పేరు నొప్పనివారు పక్షపాతము కలవారే యగుదురు. ॥౩॥

౪. ఎవరియొక నీవు దయఁజూపితివో, వారిమార్గమును చూపుము. నీవెవరి నత్యంత క్రోధముగఁ జూపితివో వారిమార్గము గారి క్రోధ తప్పినవారిమార్గముగావిమాక్షఁజూపకుము. మం-౧.సి-౧.సూ-౧౪.౬-౭

సమీక్షకుడు-ముసల్మానులు పూర్వజన్మమును, పూర్వపుత పాపపుణ్యముల నొప్పుకొనిరేని కొందఱుమొదల దయఁజూపి కొందఱుమొదల దయఁజూపక పోవుట వలన ఖదా పక్షపాతి యయిపోవును. ఏమనఁగాన పుణ్యములే లేనపుడు ముఱుఁజములఁ బొందఁజేయుట లేవల మన్దాయము. నిస్సారణముగా నొకనిపై దయను మఱొకనిపై క్రోధమునుజూపుదురూప స్వభావమునకు విరుద్ధము అరఁడుదయనో, క్రోధమునోచూపగోరఁడు ఏమనవారికిఁ బూర్వసందేహపుణ్యపాపములే లేనపు డొకనిపై దయను, మఱొకనిపై క్రోధమును జూపునందుల సంభవింపదు. ఇంకనిసూరకునకు టిప్పుణము "ఈ ప్రకారముగఁ జర్వణ చెప్పుచుండుచుని యాసూరకును ఆల్లాసాహెబు మనుష్యుల నోటితో నుచ్చరింపఁజేసెనని" వ్రాయఁబడియున్నది. అది నిజమేని 'అరీబ' లే' మొదలుగాఁ గల యక్షరములనుకూడ ఖదా చదివించి యుండవచ్చును. అక్షరజ్ఞానము లేనివారి సూరకునెట్లు చదువఁగలిగిరి? ఏమి, నోటితోనే చదివింపఁబడుచుఁ జదువుచుఁజోయిరా; అటులేని కురానుసలతదని నోటితోనే చదివించియుంపవచ్చును. పక్షపాతముతో కూడిన మాటలుండు పుస్తక మీశ్వరకృపము కాఁజాలదని తీసివలన గ్రహింపవలయును. అరస్నీరాష యందు దించుటవలన నరేదీయులకుఁ దీసివడుపుట సులభమును. అరస్నీరాష దెలుగువారలఁజగఁగినము నగునుగాన ఖదాయందు పక్షపాతము సంభవించు చున్నది. పరిమేశ్వరుఁడు సృష్టిలోని సమస్తదేశము లందరి మనుష్యులయొక న్యాయపూర్వకముగఁ నెల్లదేశరాషలకంబై విలక్షణమైయెల్ల దేశీయులకు నమాన పరిశ్రమచే విదితము కాఁగల సంస్కృతభాషయందే వేదములను ప్రకాశ పఱచి యున్నట్లు రచియించి యున్న సిరోషము సంభవించ కుండెడిది. ॥౪॥

౫. ఈ పుస్తకము నిన్సందేహముగ పరిపాఠాగారులకు మార్గముఁ జూపుచున్నది. విద్యానము గలవారు (పరోక్షముగ) నమానా చదువువారు. మేమిచ్చిన పుస్తకమనే వెచ్చ పెట్టుచున్నవారు. ఆ పుస్తకమును ఏళ్ల నించువారు, నిన్నును, ఏకంబైయుండుగా వచ్చినదానిని (పుస్తకమును) ఉంచువారు. ప్రయత్నమును (చయనము) నమ్ముకొనువారును తమ ప్రభువు లోకలోనున్న వారును విడుదల కొందురు. కాపీయలను నీవు రాయపెట్టుటయు, రాయపెట్టకుండుటయు నొక్కటియే. వారువిద్యానము నుంపరు. దేవుడు వారిహృదయ

కలుగనేరవు. మఱి వారి నేల కిడించుచున్నారు : ఏమన వారు పాపమో, పుణ్యమో స్వరంధ్రముగ చేయనేరేడుగా : ॥౩౬॥

౬ — వారీహృదయములందు రోగము కలదు. అట్లావారి రోగమును హెచ్చించెను. మం-౧-పి-౧-సూ-౨-౮,౯॥

సమీక్షితుడు — చూచితివా! అపరాధము చేసిదే ఖదా వారి రోగముల బెంచెను. చయరాలేదే : ఆ దీనజను బెంకో దుఃఖపడవచ్చును గదా : ఇది వైరానుకంఠే మించిన వైరానుభవపు పనికాదా : ఉరని మనస్సుమీద ముద్ర వేయుట ఉరని రోగమును బెంచుట, అనుపనులు ఖదావి కాఁదాంపు. ఏలయన రోగము తన పాపమువలననే పెరుగును. ॥౬॥

౭ — మీ కొఱకు పృథివీశయ్య, ఆకాశాద్వారమును చేసి యున్నాడు. మం-౧-పి-౧-సూ-౨-౮,౯,౧౦॥

సమీక్షితుడు — పంపితి ఆకాశ మొకని కాద్వారము కాఁగదా : ఇది యవిద్యతోఁగూడిన మాట. ఆకాశము వాతకపుగా నమ్ముటయు, హాస్యపుమాటయొకట-ఏదోయొక పృథివీనే ఆకాశమని నమ్ముదురేని అది వారి యింటిమాటయే యగును. ॥౭॥

౮. మేము మాపై గంబరు మీద దించినట్టి వస్తువునెక మీకు నందే హమున్న దనివంటి యొకసూతరును తెందు - మరీ యట్లాకాశ మీదే సత్య వంతులేని మీ సాక్షులను ఏలవుడు. మీరట్లు చేయక పోవుదురేని మనుష్యులను కాపిరుల కొఱకు రయాట చేయఁబడిగ వాంసురార్పివేయు నగ్నికి రయ పడుదురు. మం-౧-పి-౧-సూ-౨-౮-౧౦-౧౧॥

సమీక్ష — దివా : దానివంటిదొక సూతరయిన రదియింపఁజువనేర దిను నది యొప్పునా : అతఁడు కాపిశాహ కాలమందు. మౌంబీ పై కీయను వాడు నున్నలేని కురాసును రదింది యుంకలేదా : అది యే సరకపుటగ్ని : ఈయగ్నికి రయపడవలదా : దీనితోఁ బడునదంరయు ఇందనమే యగును. కాపిరులకొఱకు అలా నిర్దవరువఁబడి యున్నవని కురాసునందు వ్రాయఁబడి నట్లే, ప్లేయరుల కొఱకు హెర సరకము నిర్దమయి యున్నదని పురాణము లందు వ్రాయఁబడి యున్నది. ఇప్పుడేవని మాట విజమని నమ్మవలెనో చెప్పుదురు : వారివారి నరసముల వలన నిర్దము స్వర్గగములును ఒండొరుల

మర లేదమునంబు నిర్దురు సరళగాములు పగుడున్నాడు. కాని ఏ... వ్యర్థ రాసమంబ్బియు వట్టివే. కాని సరళమరములలోగల రత్నాత్మకలందఱు మునుము, పాపాత్మకలందఱు దుఃఖమును తప్పక పొందుదురు. ||౮||

౯. మఱి విశ్వసింపిన వారికిని, మంచివనులొనరించినవారికి ఏ కర వార్త విన్నవెప్పుము. అదేమనగా మీకొకట స్వర్గములు కలవు. కాని తొందుగా నడులు పొలుచుండును, అందుదినుకట కలము రియ్యబడునపుడు ఇవి మఱి దీనికి ముందీయబడిన వస్తువులే యనఁగలదు; మఱి మీకొకట పవిత్రస్త్రీలు వక్కదనర్పణ యుండును. మం-౧-సి-౧-సూ-౨-౨-౨x||

సూక్తి :- మందిరి: ఈ పురానునందలి స్వర్గమున ఆగత్తులో లేని యుత్తమ పదార్థమేమి కలదు; ఏయన ఆగత్తులోగల పదార్థములే ఈ ముసల్మానుల స్వర్గమందునుగలవు. కాని విశేషమేమన ఇచ్చట పురుషులు పుట్టుచు, గిట్టుచు, వచ్చుచు; బోవుచునున్నట్లా స్వర్గమందు తటస్థింపదనుచు. ఇచ్చటి స్త్రీ లెల్ల పురుషు నుండులలేదు. కాని యొక్కడ రక్కసి స్త్రీలు సర్వదా యుండులేని కయాదుకు రాత్రి రానంత వఱకు పాపమా స్త్రీలెట్లు కాంము గడుపఁగలుగుదురోకడ: ఖదాయే వారిపై దయఁజూపుచుండ వచ్చును. ఖదా నాశ్రయించియే వారు కాంము గడుపుచుండవచ్చునన్న భావగనే యున్నది: ఈ ముసల్మానుల స్వర్గము, గోకులపు గోపాలాం గోరోకము వలెను, వారి మందిరమువలెను సగపడుచున్నది. అచ్చట స్త్రీలరున్నంత మాస్వర పురుషులకు లేదు. అటలే ఖదా గృహమందును స్త్రీలకు మాస్వర మెందుగాఁ గలదు. వారిపై ఖదా ప్రేమకూడ మెండుగనున్నది. ఆ పురుషులనుఁదలెడు. ఏయన ఖదా దీక్షింను స్వర్గమందెల్లప్పుడు నుండెను. పురుషులనుంచలేదు. ఆ దీక్షిలు ఖదా యంగీకారములేక స్వర్గమందెట్లుండఁ గలుగుదురు: ఈ వార్త విజమేని, ఖదా స్త్రీలొడఁగయిపోవును. ||౯||

౧౦ ఆదామున కన్ని నామములను వేర్చును. మఱు(పరిశ్రం). దేవదూతలయొడుగు మీకు సత్కవచులయిన నాకు వారి నామములు తెలుపుఁ దనెను:- ఓ ఆదాము! వారికి వారి నామములు తెలుపుమనెను, అప్పుడరఁగు తెలువఁగా "నేను యతార్థముగ వ్యవహరించును. ఆకాశమందును గుప్తముగా

నున్న చక్రపుంసు, పగ్గరటిరిములు. గిరి ప్రములనగు కర్కములను ఎఱుగుదునని మీతో చెప్పియుండలేదాయని అచా పరిక్రాలతో ననెను.

మం-౧-సీ-౧-సూ-౨-౮-౨౯-౩౧॥

సమీక్షకుడు — ముదిరి పరిక్రాల నిట్లు మోసపుచ్చి చిన్న పొగలు పొనుట, అదా పనియా : ఇదియొక దాంపికమేకదా. దీని నే విచ్చాసుడును సంగీకరింపలేడు. ఇత సద్ది యలిమానమును భావించు. ఇటువంటిమాటల పలననే అదా తన గొప్పతనమును దాటరానగోరుచున్నాడా ఏమి : తెలివి తప్పిచ లోటలలో నొకచెట్టి యుక్తమముల నయినను సాగించరాన గలగు సమయ విశ్వయమేదాని యని సత్యజనులలో సాగలేరపు. ॥౧౦॥

౧౧. మేము పరిక్రాలతో బాటా ఆదామునకు ఎంగముఁ చెట్టుఁ దన్ను పురు, నంతకు చంతము పెట్టిరిగాని, ప్రైతా సంగీకరింపక యలిమానమిదెను. ఎందులకన సతానాథ కాపియై యుండెను.

మం-౧-సీ-౧-సూ-౨-౮-౩౨॥

సమీక్ష—దీనివలన అదా సర్వజ్ఞుడు కాదు. అనగా భూత రవిశ్వరూప మానముల నన్నిటి నెఱుగనివాడు నున్నాడు. ఎఱిగియున్నా వాఁడేని ప్రైతానును పుట్టింపలేదు : ఇత అదాయందు సతాక్రమము కొంత యైనలేదు. ప్రైతాను అదా యజ్ఞను పారించలేదు. ఇతను అదా వానినేమియుఁ జేయలేకపోయెను. ఒక ప్రైతానును కాపియైతే. అదానుకూట కాటుకలు పలుచెనన్న విక ముసల్మానుల కతనను సామము తోడ్కొనికొంటి కాపియిచ్చి లోక ముసల్మానులనుబాదిచాని. ముసల్మానులదిచాని. యేమి సాగఁగలదు : ఇత సర్వజ్ఞతప్పకు అదానయిత మొకని లోగమును తెలుచు. నొంపిరమిల పఁజేయుచు నున్నాడుగదా : ఈమాటలను అదా ప్రైతానునుండియే నేర్పియుంచ వచ్చునుగదా. ఏమని ప్రైతానునకు పంతులు అదాకాక మరి యెవ్వరు కాదాలదు. ॥౧౧॥

౧౨. ఆదామూ : సీవు నీ పెండ్లాము నానింపింపాంకముగ స్వర్గమున నుండి యివ్వమైనలోక తినుడు. చాని యాచెట్టుదగ్గజకుఁ బోకుడు. పాపాత్ము లగుదురని మేము చెప్పితిమి. ప్రైతాను వారిని మోసపుచ్చెను. మఱి వారిని స్వర్గానందమునుండి తొలగఁజేసెను. అప్పుడు మీలో నొకానొక శత్రువు

కలఁడు; ఇతఁ డీ నీవాసము పృథివి, కొంతకాలమునకును తాతము కందు, దిగుఁడని మేనునగా అదము తన స్వామిమాటలు గొప్పిటిని నేర్పుకొని పృథివిమీదికి వచ్చిచేయెను. మం-౧-సి-౧-మా-౨-ఆ-౨౨-౨౪-౨౫॥

నమీకరుడు — ఇతఁ డీ మన యల్పజ్ఞత్వమును కనుగొనుఁడు : అప్పుడే స్వర్గమందుండును చాటివచ్చిందెను. మఱి కిందిక్కాలాంతరము వెక్కిరిసి చెప్పెను. తదిష్టత్వాత్తం నెరిగినువాఁడయిన పరిమే యెందుకొనంగఁయుండును; క్రమింపఁజేసికీ సైతానును గూడ వండింప నేరగట్లు గోచరమగుచున్నది. మఱి ఆ చెట్టు నెవరికొంటు పుట్టింది యుండెను : తన కొఱతనా అన్యులకొఱతా : అన్యుల కొఱతేరి యాదంతఁజూచిన దెందుండు : కనుక నిట్టి మాటలు 'ఇదా'నిగాని, యదఁడు రచించిన పుస్తకమందలిగాని రానేరవు. బుధానుండి ఆదామెన్ని మాటలు నేర్పికొనివచ్చెను : అదము పృథివిమీదికి వచ్చినప్పుడు వీర్రవారముగ వచ్చెను : ఆ పుష్కలము వర్షకము మీఁద నున్నదా, అదాకముమీఁదనా : దానినుండి యెట్లు తిగివచ్చెను; పక్షివలె వచ్చెనా : లేక మీదినుండి బాట బడినట్లా : ఇతఁ ఆదము మఱికో శయఁ బడెనన్న నీవి స్వర్గమందును, మన్నుండెననికదా దీనివలన విచిత్రమగుచున్నది. ఇతఁ సక్కడ గలవాడు నటులే పరిచ్ఛలు మొదలయినవారు కావచ్చును. వీరి యన మంజీశరీరము లేకున్న ఇంద్రియదాగ మేర్పడఁదలండు. మఱి పార్శ్వ శరీరమేని, మృత్యువుగూడఁగలుగనే కలుగును. మృత్యువు కలుగు నపుడు, వారక్కడనుండి యెక్కిరిసి దోపుదురు : మృత్యువు కలుగనిప్పుడారు పుట్టును లేదనుటప్పుష్టము. ఏమన పుట్టిని వారు రావనేడత్తును. అట్లయిన నిక నీవీలు స్వర్గమం దెల్లప్పుడుండురని, భవానునందు వ్రాసినవల్లము. వీరియన వారి కిని మృత్యువు అవకాశముగా కలుగును. కావున స్వర్గమునకుఁ దోపువారలనుఁ గూడ మృత్యువు కలుగదే కలుగుననుట పుష్టము. ॥౧౨॥

౧౩. ఒక కీచి మేజొర కీచియొక విశ్వానమునందని దినమును గూర్చి కయవరుడు. వాని నిసారము స్వీకరింపఁబడదు. వానినుండి బదులు తీసికొనఁ బడదు. మఱివారు నహాయము పొందరు.

సమీక్షకుడు—వర్తమాన దినములందును భయపడ వలదా : కీదాన రించుట కన్నిదినములందును భయపడవలయును. సిపారసంగీకరింపఁ బడ నపుడు మరీపైగంజుట సాక్ష్యముతోఁగాని సిపాఁసుతోఁగాని బుదా స్వర్గముచ్చ ననుమాట యెట్లు సర్వము కాఁగలదు : బుదా స్వర్గస్థులకే సహాయకుఁడా : సర్వస్థులకు గాఁడా : అటులేని బుదా పక్షపాతి యయ్యెను. ||౧౭||

౧౪. మేము మూసాకు పుస్తకమును (మోసెదాలను కవత్కార ములును) ఇచ్చితిమి : నీవు నిందితమైన కోరివికమ్మని ఆయనతోఁ జెప్పితిమి. ఇటులాయన తెలుడగా వెనుక నుండినవారల కాక భయమును, విశ్వాసు లను దోడను గలిగించితిమి. మం-౧-సి-౧-నూ-౨-ఆ-౫౦-౬౧౫

సమీక్ష—మూసాకు పుస్తకము నిచ్చియున్నప్పుడు కురాను అవసరమే యుండునోడు. ఇత సతని కాశ్వర్యక క్తి నిచ్చెనని చెప్పితిమిలోనే కాక కురాను నందును వ్రాయఁబడియున్నది. అని యామాట నమ్మఁదగినదికాదు. ఏమన నట్లయియున్న నిపుడు సగురుండెడిది. ఇప్పుడగుట లేదని పూర్వమును గాలేదు. స్వాధ్యురీప్యమును అధిద్యాంసులలో నెట్లుమేమే విద్యాంసులమని యని పించుకొనుచున్నారో యత్కాలమందును దుష్టులులేని యుంఁగవచ్చును. బుదాయు. సతనినేవకులు నిప్పుడును గలరు గదా : ఇత నికమయమున బుదా ఆశ్వర్యక క్తినెందులకియ్యఁడు: ఇతడులే యెఁజాలరనిన మూసాకుపుస్తకము నిచ్చియుఁడెనునదా. మరల కురాను నియ్యవలసిన యవసరమేమి యుండెను: కురానురములు లేదుటకు జేయుకుందుటకు నువదేశము నర్హత్ర ఏకనిరముగ నున్నపుడు లేర్వేలు పుస్తకములు రచించుట వలసఁ బువర్త క్రతోషము కలుగు చున్నది. మూసా మొదలగువారికిచ్చిన పుస్తకములందు బుదాకొంత ముఱచి పోయి యుండెనయేమి : బుదా నిందితమైన కోరివి గమ్మని కేవలము భయ పెట్టుటకే వదిలియున్న నవనిమాట యజ్ఞధర్మమైనా : లేక యలఁడు టక్కు చేసినా : ఇట్టిమాటలు చెప్పువాఁడు బుదా కాఁడాలఁడు. ఇత దేనియందెట్టి మాటలు గలవో యాపుస్తకము బుదా రచితమును కాఁడాలఁడు. ||౧౮||

౧౫. ఈ ప్రకారముగ బుదా శవములను, మిమ్ములను బ్రతికించు చున్నారు. మీ రెఱుంగుఁదని తన దిహ్వాముల గనుఁబఱుచుచున్నారు.

సమీక్షకుడు— ఖదా శపములను చ్ఛిరికించుచుండెనేని యిప్పు డెందులకు బ్రతికించుటలేదు : ఏమి : కయామతు (ప్రళయము) రాత్రి వజరు సమాదులలోనే పడియుండువా : ఇప్పుడు విచారణార్హమిచ్చిందీలో నున్నారాయేమి : ఈశ్వర చిహ్నము రివియేనా : పృథివి, సూర్యుడు, చంద్రుడు ఇవి చిహ్నములు కావా : ప్రపంచములో ప్రకృత్యక్షముగ నగవతుచున్న నీ వివిధ రచనా విశేషములను చిహ్నములు దాలవా : ॥౧౩॥

౧౪. వారెల్ల కాము బహిక్త అను వైచిత్ర్యమందు వసించు నారలు.
మం-౧-సి-౧-సూ-౨-ఆ ౧౫॥

సమీక్షకుడు— ఏదీప్రళయన ననంతపాపముల జేయనేరడు కాబట్టి యెల్లప్పుడు స్వర్గ సరకములం దుండఁజాలడు. ఖదా యట్లుంచునేని, యారఁద న్నాయకారియ, అవిద్యాంసుడు నగును. కయామతు రాత్రియందే న్నాయము చేయునేని, మనుష్యుల పాపపుణ్యములు సమాసములై యుండఁదగును. కర్మ మనంతమైనది కావచ్చును దానిచల మనంత మెట్లు కాగలదు : ఏదెనిమిదివేం సంవత్సరముల కిటీవలనే, సృష్టి నిర్మింపఁబడినట్లు తెలుపుచున్నారు. ఏమి : దీనికి పూర్వము ఖదా పని లేద యొప్పుంది యుండెనా : కయామత్తను ప్రళయానంతరము నగ్లే యూరక గూర్చుండి యుండెనా : ఇవన్నియు పిల్లల మాటలవంటి మాటలే. ఏలయనఁ బరమేశ్వరుని పనులు సర్వదా జరుగుచుండును. ఎవనికేలాని వాని పాపపుణ్యములకుఁ దగినంతటి ఫలమునే యెసంగుచున్నాడు. కనుక ఖదానులోఁ జెప్పబడిన యామాట సత్యముకాదు. ॥౧౪॥

౧౫— పరస్పరము మీలో మీరుగాని, మీలోనియెకానొక గృహములో నుండిగాని రక్తమును బ్రవహింపఁజేయరాదని మేము మీతోఁబ్రతిజ్ఞ చేయించి నపుడు మీరు ప్రతిజ్ఞజేసితిరి. దానికి సాక్షులును మీరే. మరల మీరే మీలో మీరొకరి నొకరు చంపుకొను చున్నారు. మీలోని యొక తెగవారిని వారియిండ్ల నుండి వెడలఁగొట్టుచున్నారు. మం-౧-సి ౧-సూ-౨ ఆ ౧౬-౧౭॥

సమీక్షకుడు— సరి: ఇట్లు ప్రతిజ్ఞచేయుట, చేయుచుట అల్పజ్ఞుల పనియా; లేక పరమేశ్వరునిదగునా; పరమేశ్వరుడు సర్వజ్ఞఁడయిన పురు సాంసారిక మనుష్యునివలె నిట్టి కఠినవిజౌదన నెఱుంగు కేర్పఱచి యుండును; ఇత నొందొరులు రక్తముఁ బ్రవహింపఁ జేయరాదు. తమ మతస్థులవిండ్ల

నుండి వెదలఁగొట్టిరాదు. అనుచు యితరమతస్థుల రక్షణమును ప్రవహింపఁజేసి
వారి నింగ్లనుండి వెదలఁగొట్టి వచ్చుననుచుండెద. ఇది మంచిమాటయో;
ఇది వట్టిమాటకల్పముతోను పక్షపాతముతోను గూడినమాటయే. మఱి వీరు
ప్రతిజ్ఞ సుల్లంగింతులని మొదటనే పరిపేక్షరునకుఁ దెలిసి యుండకుండెనా;
ముసల్మానుల బుదాకాడ సనేకాంశములందు క్రైస్తవుల బుదాను దోరితే
యున్నాడు. ఇంకీ కుదాను పురంధ్రమున రంగంబుబడలేదు. పీఠయన దీని
లోఁగొన్ని మాటలు తప్ప పక్కిన వన్నియు వైదికలోనివే కంట. ||౧౦౦||

౧౦౧—సకలోకమునకు మాటుగా నిహలోక దీపనమును. అది
గ్రహించి యున్నవారే వీరు. వారిపాప మెప్పుటిని తగ్గింపఁబడుదు. మఱి
వారికి సహాయమును చేయఁబడుదు. మం-౧-సి-౧-సూ-౨-ఆ-౨౯||

సమీక్షకుడు—మంచిది : ఇటువంటి శత్రుత్వద్వేషములతోఁగూడిన
మాటలు. ఈశ్వరునిది కాఁగలవా; మఱి ఎవరి పాపములు తగ్గింపఁబడునో.
లేక మెవరికి సహాయము చేయఁబడునో వారెవరు; పాపముచేసినవారిని శిక్షింపక
వారి పాపములు తగ్గింపఁబడునని అన్వాయమగును. వారు శిక్షింపఁబడుదు వారి
పాపములు తగ్గింపఁబడునన్న నీ ఆయతునా? తెప్పఁబడిన వారును శిక్షింపఁబడిన
వారి పాపములును తగ్గింపఁబడవచ్చును. మఱి దండింపబడిన వారిపాపములు
తగ్గింపఁబడనిదో నన్వాయమేయగును. పాపములు తగ్గింపఁబడునగువారు
తర్కాత్ములని యరిస్థాయమేని వారి పాపములు సహాయముగనే తగ్గియుండును.
బుదాచేయునదేమి; కాన నిదియొక విధ్యాంసునిచే వ్రాయఁ బడినది కాదు.
నిశ్చయముగ తర్కాత్ములకు దుఃఖమును వారి కట్టముల ననుగరించి సదా
రదాగ జేయుచుండ వలయును. ||౧౦౧||

౧౦౨—మేము మాసాకు నిశ్చయముగ పుస్తకము నిర్మితిమి. అశ
నిక పిమ్మటమేము పైగంబడును బంపితిమి. మరియుము పుత్రులంగని నేను
నేనునకు ప్రకటమైన మోక్షకాలము - దైవీకృత్తిని - సామర్థ్యము నిర్మితిమి.
•"రూపాలకురన" తో మీయొద్దకి తద్వస్తు పహితముగ పైగంబడు వచ్చి

* పల్లవులు ఏను వెంటనుండిన ఉపద్రులును రూపాలకురన తో అందు.

నప్పుడు దానిని మీ మనస్సు ఒప్పుకొనలేదు. మఱల మీరతిమానించిరి. ఒక మతమును సమ్యక పఠిచి యొకని' ఇంపుచున్నాడు.

మం-౧. పి-౧. సూ-౩. ఆ-౨౫

సమీక్షితుఁడు—మూసాకు పుస్తకము విచ్చెసని తురానునందు సాక్ష్యమున్నప్పుడు దానినిొప్పుకొనుట ముసల్మానుల కావశ్యకమయ్యెను. ఆ పుస్తకమునఁగల దోషములుకూడా ముసల్మానుల మతముందు వచ్చిపడెను. మౌలికాలమునఁదై విశక్తిని-ప్రకటించు వార్తలన్నియు ననంతవఱములు. అమాదుడు అగు మనుష్యులను మోసపుచ్చుటకు వట్టిదిక్కులఁ ఇన్నిరి. ఏమద నృప్తి క్రమమునకు, విద్యకును, విరుద్ధమగు వార్తలన్నియు నజర్తములే. అసమయమున “మోటికా” బండిన సిగరయమున నేలలేవు ; తగినమయమున లేవేని యాసమయమునను లేక యుంచెననుటకు నందేహమేమియు నుండదు. ౧౦౮॥

౨౦— దీనికి విశ్వాసము కాపరులను జయింపఁ గోరుతుండిరి. కొందగు రైతంగి నప్పుడతఁడు వారివద్దకు వచ్చెను. తత్వదమే కాపరులయిరి. కాపరులకు (అల్లా) దేవుని విశ్వాసము (లానతు).

మం-౧. పి-౧ సూ-౩. ఆ-౨౫

సమీక్షితుఁడు — మీరు అన్యమతస్తులను కాపరులనునట్లు వాడున మీమ్ముల కాపరులనకుండురా : అట్లే వారు కాము సమ్మిని యాశ్వరుని విశ్వాసము (లానతు) మీ మీదఁగల దందురు. ఇంత నివృత్తు సత్యవంతుఁడైనఁదో. యనత్యవంతుఁడైనఁదో చెప్పురు : విచారింపి చూచిన, నతల మతస్తులలో ననత్యమున్నట్లు గోరతమగునున్నది. ఇంత సత్యమైనది. సర్వత్రైవికరముగానే యున్నది కాన నీ వాదములన్నియు మూర్ఖత్వముతోఁ గూడినవే. ౨౦॥

౨౧. అల్లా ఆనందనందేశము విశ్వాసులకు మాత్రము పరిశ్రాంత పైగంబరులు, ఉలిరతఁబారులు, మీరాయాబారులు, శత్రువగు కాపరులకు అల్లాకూడ శత్రుఁడు.

మం-౧. సూ-౩. ఆ-౨౬

సమీక్షితుఁడు — బుదా (లాశరీర్) అసమ్మితుఁడని ముసల్మానులు చెప్పుకొనుచున్నారే. ఈ సైన్యమునంతటి నెక్కడనుండి (శరీర్) సమ్మిశిత పఠిరిరి ఏమి : ఆస్యులకు శత్రుఁడయినవాడు. బుదాకుకూడ శత్రుఁడా :

అటులేని యదీ సరికాదు. ఏలయన నీశ్వరుడెవ్వనికిని శత్రుఁడు కానేరఁడు. ॥౨౧॥

౨౨. తమాపణ గోరుచున్నారని చెప్పుఁడు. మేము మీరు మిక్కిలి మేలుచేయువారు చేసిన పాపములు క్షమించుము.

మం-౧. సి-౧. సూ-౨. ఆ-౨౪॥

సమీక్షకుఁడు—సరి : బుధా యాయువదేశ మందఱను పాపముల చేయనదియ : కాదా : ఏమన, పాపములు క్షమింపఁజరుగను నాశ్రయము మనుష్యులకు లభించునప్పుడు, పాపములు చేయుట తెవ్వఁడును వెఱవకుండును. కావున నిట్లు చెప్పువాఁడు బుధాశాని, యదీ బుధాచే నిర్మింపఁజేసిన పుస్తకము రాని కాఁజాలదు. ఏమన సతఁడు న్యాయశాలి. అన్యాయ మొకప్పుడును నియఁడు. పాపములు క్షమించునన్న నన్యాయశాలి యగును. ౨౩॥

౨౩. మూసా తనజాతివారికొఱకు నీటి నడిగినప్పుడు నీ “అసా” చేరి కట్టును జాతిమీద కొట్టుమని మేమంటిమి. అందులోనుండి వంగ్రెండు చెంవులు వెల్లువలై పాతెను.

మం-౧. సి-౧-సూ-౨. ఆ-౨౬॥

సమీక్షకుఁడు—ఇప్పుడు చూడుఁడు : ఇటువంటి యనందవములయిన మాటల నితరుడెవఁడయినను చెప్పునా : ఒకానొక జాతిమీద కట్టును కొట్టుటచే వంగ్రెండు చెంవులు వెల్లువలై పాతెననుట నర్వరాయసంభవము కాని ఆ శాసని లోపలనుండి తొలచి, యందు నీటినినింపి దానికి వంగ్రెండు రంగ్రములు చేసియుంచిన సదీనంభవము కాఁగలదు. లేనిచో కానేరదు. ॥౨౩॥

౨౪. అల్లా దయతో తనకీర్తనమయిన వానిని ముఱ్ఱునిఁ జేయుచున్నాఁడు.

మం-౧-సి-౧. సూ-౨. ఆ-౨౭॥

సమీక్షకుఁడు—ఏమి : ముఱ్ఱుఁడగుటకును, దయచూపఁ జరుటకును యోగ్యుఁడు రాని వానినికూడ ప్రధానునిగా చేసి వానిపై దయఁజూపునా : అటులేని బుధా కడు గండర గోళముఁ జేయునాఁడై యున్నాఁడు. ఏమన నింక మంచి కార్యముల నెవఁడు చేయును : మఱి చెడుకార్యముల నెవఁడు చూడును : ఏలయన, గర్మఫలమునుగాక బుధా ప్రసన్నతనే ముఖ్యమని రాచించుచున్నాఁడు. దీనివంస నందఱ ప్రతిష్ఠకు హానికలిగి కఠోచ్చేదము కాఁదొడఁగును. ॥౨౪॥

౨౫. రాసిరులు ఈర్ష్యచే మిమ్ములను "ఈమాన్" విశ్వాసము నుండి తొలగఁ జేయవలసిదుగాక. వారీయందనేకులు విశ్వాసులకు స్నేహితులై యున్నారు. మం-౧. సి-౧. సూ-౨. ౮-౧౦౦౩

సమీక్షకుడు—ఇప్పుడు యాదుడు : మీ విశ్వాసమును రాసిరులు తొలగింపవలసిదుగాక యని బాదాయే వారిని పేల్చిఁబెట్టెను. ఏమి! అతఁడు సర్వజ్ఞుఁడువాఁడా : ఇట్టి మాదిలు బాదావి కాఁగలదు. ౨౫॥

౨౬. మీరెటు ముఖముపెట్టిన నటు ఆల్లా ముఖము కలదు.

మం-౧. సి-౧. సూ-౨. ౮-౧౦౦౩

సమీక్షకుడు— ఈమాట పర్యవేది ముసల్మానులు "రీబా" పక్షమిచ్చినట్లునకు ముఖమునేల పెట్టుచున్నారు : మాట రీబా దిక్కునలే ముఖము నుంచవలయునను లక్ష్యగలదందులేని ఇష్టమైన దిక్కునకును ముఖముండ వచ్చునను నాజ్ఞాపాదగలదుగద ఏమి : ఓక మానినత్యమై మఱొకటి యనత్య మగుట : ఆల్లాకు ముఖము కలదేని యది యన్ని దిక్కులకు నుండనేరదు. ఏమన నొకముఖ మొక దిక్కున కుండగలుగునికాదే. అన్ని దిక్కులకు నెట్లుండఁగలుగును : దాని నిది యనంగతము. ౨౬॥

౨౭. అకాశమును భూమిని ఉత్పన్నము చేయువాఁడగు సతఁడు దేని నయిన చేయఁగోరుచున్నప్పుడు అతనికి దానిని చేయవలసిన యగత్యముండదు. కాని 'కమ్ము' అని యనినంత మాత్రమున నది యగుచున్నది.

మం-౧. సి-౧. సూ-౧. ౮-౧౦౦౩

సమీక్షకుడు— సరి : కమ్ముఅని బాదా ఆజ్ఞాపించినపుడు ఆ యాజ్ఞ నెవఁడు విసెను : అతఁడెవనికి వినివించెను : మఱి యేమయ్యెను : ఏకారణ మునుబట్టి చేసెను : స్పష్టికి పూర్వము బాదా కాక మరి యేవస్తువును లేక యుండెనని వ్రాయుచున్నారే : ఈ సంసార మెక్కడనుండి రాఁగరిగెను : కారణములేక యేకార్థమును వాడేరదేని యింకొప్పు జగత్తు కారణములేక యొక్కదనుండి గరిగెను : ఇది కేవలము వసితనపు మాటయే. (పూర్వపక్ష) వాదవారు. బాదా యిచ్చనుండి. (ఉత్తరపక్ష) ఏమి, మీ యిచ్చవలన నొక యాగవలయునను వాగలదా : బాదా యిచ్చ నుండియే ఈ జగత్తంతయు నయ్యెనునుచున్నారు : (పూర్వపక్ష) బాదా పర్యవేది ముందురుగునుకొరవ

దానిఁ చేసివేయుచున్నాఁడు. (ఉత్తరపక్షి) సర్వకృత్తి మంతుఁడనగా సర్వ మేమిఁ (పూర్వపక్షి) కోరినదానిఁ జేయఁగలవాఁడు. (ఉత్తరపక్షి) ఖదా మరియొక ఖదాను కూడఁ జేయఁగలఁడా ; చసంతకదాఁదా పాపఁగలఁడా ; అటులే మూర్ఖుఁడును రోగియు నజ్ఞానియు కాఁగలఁడా ; (పూర్వపక్షి) ఇటు లెన్నఁడును గాఁడొందు. (ఉత్తరపక్షి) అందులకే పరమేశ్వరుడు తన — యిహకుల గుణకర్మ స్వరావములకు విరుద్ధముగ నేమియుఁ జేయఁజాలఁడు. సంసారమున నొకవస్తువు గలుగుటకును రెండుగఁ జేయఁటకుమొదటి మూఁడు పదార్థము లుండి తీయవలయును:-ఒకటి చేయువాఁడు తమ్ములివాఁడు. రెండవది పుటముచేయుటకు మన్ను. మూడవది దేనిలే నాపుటము చేయఁడునో ఆసా రనము. పుచ్చులివాఁడు, మన్ను, సాధనములు వీనిలే పుటము రయారగును. ఆ చేయఁటకు పుటమునకుఁ బూర్వము దుమ్ములివాఁడు. మన్ను, సాధనము లుండునటులే జగత్తు చేయఁటకును బూర్వమును జగత్కారణంబను ప్రకృతియు. దాని గుణకర్మ స్వరావములును. అనాదులే రావున నీకురాను సందుఁ లెప్పినది సర్వదా అనంతవత్తు. ॥౨౦॥

౨౧. మేము లోకులకొటకు కాదా అను పవిత్రస్థానమును నుట కరముగా చేసియున్నాము. మీరు సమాజాలోటకు ఇద్రహాము స్థానమును గైకొనుఁడు. మం. ౧-సి-౧-సూ-ఆ-౧౧౦॥

సమీక్షకుఁడు—ఖదా కాదాకు పూర్వమొక పవిత్రస్థానమును చేయ ఁయే యుండెనా ; చేసెనన్న లాదాను చేయవలసిన యాచక్కర మేమియు లేక యుండెను. చేయలేఁడుదేని పూర్వోక్తమైనను పవిత్ర స్థానము లేకయే ఉండియుండెనా ; మొదట నీశ్వరునకు పవిత్రస్థానము చేయవలెనను స్మరణ లేకుండ వచ్చును. ॥౨౧॥

౨౨. ఇద్రహాము 'దీక్ష' మతమునుండి తిరుగు మనుష్యులెవరు ; కాని తనతనమును మూర్ఖమైనదిగా చేసికొన్న దానినే ప్రపంచమందు నిశ్చ యముగ మేము మెచ్చితిమి. నిశ్చయముగ వరమందు వాఁడే దర్శాత్ముఁడు. మం. ౧-సి-౧-సూ-౨-ఆ-౧౨ ౨॥

సమీక్షకుఁడు—ఇద్రహాము మతము నొప్పని వారందఱు మూర్ఖులనుట సంభవమగునా ; ఇద్రహామునే ఖదా మెచ్చుకొనెనన్న దీనికి వారణమేమి :

ఓర్వాత్మ్యభయనందున పెచ్చెనేని ఓర్వాత్మ్యలింగ నెందతో కావచ్చును—
ఓర్వాత్మ్యదు కావచ్చును పెచ్చెకొననేని అన్యాయమయ్యెను. ఓర్వాత్మ్యదే
యీశ్వరుడనది ప్రియుఁడగుననుట మాత్ర ముచితమేకాని రర్థహీనుఁడగుననుట
యుచితముగాదు. ||౨౯||

౩౦. నిశ్చయముగ మేము నీ ముఖము నాననమునఁ దిలగుచున్నట్లు
చూచుచున్నాము. అపశ్యముగ మేము విన్నాకెలా విన్నునది త్రిప్పుదుము.
దానిని పెచ్చెకొందువుకాక కాన పీ ముఖమును మస్తిజ్జ్వలం దిప్పునది
త్రిప్పుము. మీరెక్కడనున్నను పీ ముఖము నా వైపునకు త్రిప్పుకొనుఁడు.

మం-౧-సి-౨సూ-౨౪-౧౩౫||

హోదరుఁడు-పీఁ: ఇది చిన్న విగ్రహారాధనమా : కాదు పెద్దదే.
(హార్వపక్షి) ముగిల్చానులను మేము (బుచ్చరన్) విగ్రహారాధకులము
కాము కాని (బుక్కర) విగ్రహారంజకులము. ఏలయున మేము కిలలాను
ఋదా యనుకొనము. (ఉత్తరపక్షి) మీరెవరిని విగ్రహారాధకు లనుచున్నారో
చారుకూడ నా విగ్రహముల నీశ్వరుఁడని యనుకొనదు. కాని కాని యెవరి
నాపరమేశ్వరుని రక్షించుచున్నాడు. మఱి మీరు విగ్రహారంజకులేని ఆ మస్తిజ్జ
కిలలా అను పెద్ద విగ్రహము నెందులకుఁ జవక్రోధులేదు : (హార్వపక్షి)
ఏమందీ ! కిలలా దిక్కునకు ముఖముంబవలెనిను నాజ్ఞ మహి తులానునఁగం
దుగాని నీలం కట్లువేసమంది యాజ్ఞ లేదు. కాని మీరు విగ్రహారాధకులేం
గారు : మేమెల్లగుడుము : ఏలయున ఋదా యాజ్ఞను పొందియది మా కావశ్య
కమేరద. (ఉత్తరపక్షి) మీరు భూమినిం దాజ్ఞ యొప్పుట్లు పీకి వేరణములం
దాజ్ఞకులదు. మీరు భూమిను (ఋదా) దేవవాక్యమని కామించి చున్నట్లు ఈ
పొరాణకులు ఋదా యవరామిను వ్యాపించుట రచించిన వైరాణములను
దేవవాక్యములని రామించుచున్నారు. ఏయెవరు పీరియించును. (బుచ్చరన్)
విగ్రహారాధనమందు లేదమేమియాలెదు. కాని మీరు పెద్ద విగ్రహారాధకులు
మీరు చిన్న విగ్రహారాధకులు అగుదురు. ఏమన నొకాచోత మనుష్యుఁడు కన
యందుఁ బ్రవేశించిన పిల్లని తీయఁగా నింటలో తొట్టిపిల్లి ప్రవేశించెనన్నట్లు
మహామ్యురుసాహెబు చిన్న విగ్రహారాధనమును ముగిల్చానుండునందీ కొంఁ
గించెను. కాని పర్యవమువంటి మర్కామనీషను పెద్దవిగ్రహమును ఆలఁదు

మునల్కాసుల మతముందు ప్రవేశింపజేసెనే : ఏమి : ఇది చిన్న విగ్రహారాధనమా : కాబట్టి మేము వైదికులమై యున్నట్లు మీకుకూడా వైదికులగుదురేని, ఈ విగ్రహారాధనము మొదలగు దోషములనుండి రక్షింపఁగలుగుదురు. లేనిచో దొంగి యుండనేరదు. మీరు మీ యాపెత్త విగ్రహారాధనమును దూరముచేసికొన నంతవఱకు నితర చిన్న విగ్రహారాధనము నుండి దూరమై పవిత్రులు కాదగును. ॥౩౦॥

౩౧. ఎవరు అట్లా మార్గమునఁ జంపఁజరుచున్నారో వారు మృతి నొందిరని తలఁపకుడు, వారు జీవితులే. మం-౧-సి-౨-అ-౧౪౪

సమీక్షకుడు-సరి : ఈశ్వరమార్గ మందు బద్ధులకుఁగాని చంపుదుఁగాని యవసర మేమివలదు : ఈమాట తమ ప్రయోజనమును సిద్ధింపజేసికొనుటకేయని యెందులకు చెప్పుడు ! ఆన'గా చిట్టిబోధమును బ్రకటింపిరిమేని, రోకులు బాగుగా పోట్లాడఁగలుగుదురు. తమకు విజయము కలుగను. చంపుటకును వెఱవకుందురు. దోపిడిచేయించుట వలన నైశ్వర్యము లభించును. అటుపిమ్మది విషయానందముఁ బడయవచ్చును అనునిత్యాది తమ ప్రయోజనములు సిద్ధించుననియేతద యా విపరీతములు వర్ణించియున్నారు. ॥౩౧॥

౩౨. అట్లా కఠినదుఃఖముఁ గలుగఁజేయు వాఁడయి యున్నాడు. నైతాను నునుకరించి చనుతుడు, నిశ్చయముగ సతరు మీరు ప్రవృత్తశత్రువు. తెఱపును నిగ్గుమారిన పనులను చేయుటకుఁ దప్ప మఱేమియు నాట్లాపింపఁడు ఇంక మీరు అట్లాపైన వేసి మేమెఱుగమని చెప్పుడు.

మం-౧-సి-౨-నూ-౨౨-౧౨౪-౧౨౫॥

సమీక్షకుడు-ఏమి : కయోశివయిన బుధా సాహాయ్యంకును, పుణ్యాత్ములకును గూడ కఠిన దుఃఖమును కలుగఁజేయునా : లేక మునల్కాసుల మీద దయగలిగిన, అన్యులమీద దయలేని వాడయి యున్నాఁడా : అటుల యనచో నతఁడీశ్వరుడే కాబాలాదు. ఇంత పక్షపాతము చేయఁజేని ఎవఁడెక్కడ నున్నదేమి, తర్కము చేయువానిమీద నా తత్వరుదు దయకంపాదు. అతర్కము చేయువానిని శిక్షించువాఁడనగును, అటులయిన నదుమ మహమ్మదు సాహేబునుగాని, కురానునుగాని, నమ్మవలసిన యవసరమే యుండదు. మఱి మనుష్య మాత్రులకు శత్రువు. (నైతాను) అందఱుఁగీరు గలుగఁ జేయుచు

న్నాదన్న నానైరానును బుదా పుట్టించుట యెందులకు : అతడు రవిష్యత్వా
ర్తల తెలియబడెనా : తెలియుచునే యుండెను. కాని పరీక్షించు
చు పుట్టించెనన్ను సరిగాదు. ఏమన పరీక్షించుట యల్పజ్ఞానిసని.
సర్వజ్ఞానగువాడు యతార్థముగ జీవులందఱు మంచియెరు సర్వములు
సర్వదా తెలిసికొనుచునే యున్నాడు. నైరానందమును ద్రవించుతేయునన్న
నానైరాను నెవడు ద్రవించుతేనెను : నైరాను ప్రియముగ మార్గద్రష్టుఁడ
య్యెనంటలేని యితరులతోన రమింపరాదు మార్గద్రష్టులగుదు రనవచ్చు
నుగదా : నడుమనైరాను నమరమేమి : ఎదామే నైరానును ద్రవించుననేని
అబుదా నైరానును మించిన నైరానుగను. కాన నిది ఈశ్వర వాక్యము
వాఁడంటు. ఇంక నెవ్వరేకాని దుష్టుంగరి, అజ్ఞానము అను వీనిచేఁదిప్పుడ
ద్రాంతిలోఁ బడుచున్నాఁడనుట స్పష్టము. ||౩౨||

౩౩. (ముద్దాత) శవము, పండి మాంసము, రక్తిము ఎరు ఆతశ్య
ములు (హరాము). అల్లాహిదాగద మజ్జాననీదఁబడివలదు నదియును
హరామే.
మం. ౧ సి. ౨-నూ ౨, ౮-౧౫౯

పరీక్షించుట—ఇది విచారించవలసియున్నదే మనఁ దేహి రసంఘట
దాఁబడినదేమి. దుకనిదే చంపఁబడినదేమి : ఈ తెందువిదముల నది
(ముద్దాత) వీని గేయగునుగదా : ఇంక వీనియందు కొంత భేదమున్నను.
మృతరత్నములకు మాత్రము భేదమేమియు లేదు. ఒక పండి మాంసమే నిశే
ధించఁబడెనేని మనుష్యుని మాంసము తిసవచ్చునా : కుమ్మేర్చుని పేరుమీద
శత్రువులు మొదలగు వారి కర్మలక మఱియు నలుగుతేయుచు ప్రాణహర్య
చేయుట ముంచిదేనా : దీనివలన ఈశ్వరనామములకు కళంకము కలుగుచు
న్నది. మంచిని "పూర్వాజ్ఞప్తి" మంచని యసంపాదిములే లేకపురు దాదామగు
మఱియు నెల్లరులు ముసల్మానుల కెందులకు కలుగజేసెను : వారిమీద
చయంగుల వాఁడువాఁదా : వారిని పుత్రులవలె నెంచరా : మహానవారమొనర్చు
నాపు ముస్లిం పశువుల పరింపఁగూడదని నిశ్చరింపక దోషవివరణ నా బుదా
హచ్చలు చేయించుచు జగత్తునకు హాని కలుగజేయువాడై యున్నాఁడనుట
స్పష్టము. ఇంక హింసా యాపాపముచేఁ గలంతిరుదునగుచున్నాడు. ఇట్టి
మాటలు బుదావికాని బుదాపు న్నవమందరివిగాని యెన్నటికినికాఁజాలవు. ||౩౩||

౩౪. (రోజులు) తపనాది దినములు మీకు హలాల. మీష్టింతో మద నోళ్ళవము జరుపుదు. వారు మీకు పరా (తెలు) గాను మీకు వారికి పల్లా (తెలు) గానున్నాయి. మీకు కొంతనము చేయుచున్నారు అనగా వ్యధివలించు చున్నారని యర్థము. తెలిసెను. కాని అట్లా మిమ్ముల వేమిచెను-వారితో గరియుదు: నల్లదానిము తెల్లగానగ పడు వజరుగాని రాత్రిగదరి దినము ప్రకటమగునట్లు గాని అట్లా మీ కొఱకు వ్రాసినదానిని (సంతాపమును) తెదరుదు, తనుదు, త్రాగుదు. మం ౧.సి-సూ-౨-౮ ౧౭౨"

నమీక్షకుడు-ముసల్మానుల పులిము కొనసాగినపుడో లేక అంతకు పూర్వమే విరానోరదోర పోరాటమునో ఒక నెలవఱకు జరుపఁచు దాం ద్రాయణ ప్రవరిరి యెట్లని యడిగి యుండువచ్చును. అతఁడు చంద్రునివలె హెచ్చుతగ్గులు చెందునట్లు కణకముల నెక్కువగను తక్కువగను చేయుచు మర్త్యాహ్ను సమయమందే తనవగునని వ్రాయఁడియున్న శాస్త్రవిధిని తెలిసికొనలేక, చంద్రుని జగ్గనము చేసికొని తినవలెనని చెప్పియుండువచ్చును. దానిని ముసల్మానుల ప్రకారముగ నర్థము చేసికొనిరి. ఇతఁ ప్రవచింపఁచు వ్రీ సమానములు కూడదని యుండగా మీరు నిరాటంకముగా స్త్రీలతో సమా గమము చేయుచుండుట, చాత్రులం దిష్టమొనర్చి సార్లు రినుచుండుట, బుదా యామాదివౌచదానిని సజ్జ ముగా చెప్పియున్నామగా : ౧.0 యదియొక ప్రవరమ : దినమందుదినుట లేదుగాని రాత్రియందుదినుచున్నాట. ఇట్లు దినమందు తినక, రాత్రియందుతనుట పృష్టిప్రమమునకు విపరీతము. ||౩౪||

౩౫- అట్లా మార్గమున మీతోఁజోట్లాడు వారితోఁజోట్లాడుదు, మీరు వారిని కొఱవడోట కలసివేయుదు "కలర" అంటి పేయవలందె "కుప్ర" పానము కదలి, కుప్ర దూరమయి అట్లా మరము (దీగ) స్థిర పడువఱకు జోట్లాడుదు, మీ యొక వారు చేసిండ్రి యర్థాచారములు మీదవారి యెడఁ పేయుదు.

మం-౧.సి-౨. సూ-౮-౧౦౪-౧౦౫-౧౦౬-౧౦౭-౧౦౮"

నమీక్షకుడు-ముసల్మానుల దిట్టిమాటలు వ్రాయఁదడున్న ముసల్మాను లన్యమతస్థులయొక సంకటి గొప్ప యర్థాచారములు చేసి యుండునగద : అవసరము లేనివారిని జంపుట వారికి గొప్పపాపమే. ముసల్మానుల మత

౩౪. (రోజులు) పదిహేను దినములు మీకు పోలాలి. మీస్త్రీలతో మదనోత్సవము జరుపుదు. వారు మీకు పర్రా (తెలు) గాను మీరు వారికి పర్రా (తెరు) గానున్నారు. మీరు కాంగరనము చేయుచున్నారని అసంగ వ్యతిరేకించుచున్నారని యెల్లారు. దెరిసెను. కాని అట్లా మిమ్ముల ననుచెనువారితో గరియుదు: నల్లదాటము తెల్లగానగ పడు వజరు:గాని తాత్రిగవరి దినము ప్రకటమగువజరు:గాని అట్లా మీ కొలుకు వ్రాసిదానిని (సంతానమును) వెదకుదు. తనుకు, త్రాగుదు. మం ౧.సి-సూ-౨-౪ ౧౦౨"

నమీవరు:దు-ముసల్యనుల ముఠము కొనసాగినపుడో లేక అంతరు పూర్వమో పరాగారోధో పోరాటమునో ఒక నెంపజరు జరుపఁజకు చాల వ్రాయణ ప్రతిది యెట్లని యడిగి యుంపవచ్చును. అతఁడు చలప్రసంగక హెచ్చుకగ్గులు చెందునట్లు వజరుముల నెక్కువగను తక్కువగను చేయుచు మర్కాహ్ను: మయమందే తిసఁదగునని వ్రాయణఁడియున్న శాస్త్రవిరిని తెరిసికొనలేక, చలప్రసంగ వజరుము చేసికొని తిసవతెనని చెప్పియుంపవచ్చును. దానిని ముసల్యనులప్రకారముగ స్వర్థము చేసికొనిరి. ఇతఁ ప్రకటనమంట స్త్రీ సమాగమము కూపని యుండగా మీరు నిరాలంబముగా స్త్రీలతో సమాగమము చేయుననియు, తాత్రులం దిష్టమైనన్ని పార్లు తిసఁదనియు, మదా యీమాటవారదానిని ఏలేష ముగాఁ చెప్పియున్నామగా: నని యడియొక వ్రతమా: దినమందుఁదినుకు లేదుగాని తాత్రయందుఁదిసిచున్నాను. ఇట్లు దినమంట తిసక, తాత్రయందుతినుకు గృష్టివ్రతమునకు విసరీతము. ౧౩౪॥

౩౫- అట్లా మార్గమున మీతోఁజోట్లాదు వారితోఁజోట్లాడుదు. మీరు వారిని బొటనినదోచి చలపివేయుదు "కరల్" నటన చేయుచుండు "కుప్ర" సానము కెత్తది. కుప్ర దూరమయి అట్లా మఠము (దీగ) స్త్రీల పడువజరు చోట్లాదుదు. మీ యొక వారు చేసిచెన్ని యత్నాదాటములు మీరుదాని యొకఁ జేయుదు.

మం-౧-సి-౨- సూ-౪-౧౦౪-౧౦౫-౧౦౬-౧౦౭-౧౦౮"

మీవీవరు:దు-మరానునం దిట్టిమాటలు వ్రాయువదకున్న ముసల్యనుల సమీపమునొక నంపటి గొప్ప యత్నాదారములు చేసి యుంపకుగద: అసరాధము లేనివారిని జంపుకు వారికి గొప్పపాపమే. ముసల్యనుల మఠ

౧౮. నిన్ను ప్రశ్నింతుడు. రజస్వలయైన స్త్రీతో "నిన్ను మారన్యముతో, గూడియున్నావు" అనిచెప్పము. ఋతసమయమందు తొలగి యందుదురు. వారు మారన్యమునుండి దూరమవ్వనంత వఱకు వారివదకు పోషింపబలవమాదీనపుడు వారివదకు లస్తానమునకుఁ జనుదురు. ఇదా అజ్ఞాతస్థియున్నాడు. మీ స్త్రీలు మీకు పౌలముల వంటివారు. కాన నిష్కమై నట్లు తమ పౌలములకుఁ జనుదురు. మిమ్ములను అల్లా (ంగలు) వ్యర్థకవతమందు పట్టుకొనదు:

మం-౧-సి-౨-నూ-౨౦౫-౨౦౬-౨౦౮*

సమీక్షకుడు — రజస్వలను తాకుటయు, గూర్చుండు తగదని వ్రాయుచుందిదే. కాని స్త్రీలను పౌలమువంటి వారనియు, వారితో నిష్కమై నట్లు వర్తింపుదనియు వ్రాయుచు మనుష్యులను విషయంబటలుగా జేయుటకుఁ గారణమైయున్నది. ఇదా వ్యర్థకవతములు చేసినట్లుజేసి యందఱు నజన్మముఁబలక గలుగుదురు. కవతమును తంగవఱువ గలరు. దీనివంగ ఇదా అజన్మమును బ్రవర్తింప జేయుచుఁదగును. ||౩౮||

౩౯. అల్లాకు ఋణమిచ్చు మనుష్యుడెవడు? మందిది: కానిండు అల్లావానికి తన్నిమి త్తము రెండింతలు తలుగుజేయును.

మం-౧-సి-౨-నూ-౨౦౯-౨౧౦*

సమీక్షకుడు—ఇలా : ఇదాకు అప్పు (ఉద్దెర) పుచ్చు కొనవలసిన యవసరమేమి: సమస్త ప్రపంచమును బరించినవారు మనుష్యునినుండి యప్పు తీసికొనుచున్నారా : ఇది యెన్నటికిని సంభవింపదు. ఎఱుగనివారు చెప్పవలసివడే. ఏమన అతనికిశము తిక్తమై యుండెనా : ఋణము పుచ్చు కొన నుద్దుర్తుఁడయ్యె ననుటకు అతడు హుందీలు చెల్లించుచు వ్యాపారాది వ్యవహారములందుఁ దగులుకొని యున్నందున నప్తవడియుండెనా : యేమి : ఒంటికి రెండింతలయ స్వీకరించుచున్నాడు. ఇది సాహచార్యులవంటివనియో :

ఈ అయిదు రావ్యమందు కవతీర్ హుందీలో నిట్లు వ్రాయఁదెను. ౬౩ మనుష్యుడు మనుష్యుడు పాపాజన్మగతు వచ్చి ౬ రహంలాహా : ఇదా అప్పు పండుక కలుగుచున్నాదిని యెను. మిమ్ముం వ్యర్థమనకు తీసికొని పోవుటకని వాద్యరూపియి. అతడు మీరు కొట్టెమ్మ యిట్లవనినె. మనుష్యుడసాహెబు కొట్టెమనెను. జేవుని ('అదా') యందు విశ్వావసు రజగలేడు కాని యెవని మాత్రయందుఁ గలిగివడి.

దన నిట్టివని వివాలాదీయవా ను, అతిశయముగా వ్యయముచేసాడును న్యూనా
తాయము కంచాయను చేయవలసినదేకాని యాశ్చర్యముగదా. ॥౩౯॥

౪౦-వారిలో కొందఱొకరికి " ఈమాట " విశ్వాసము కలుగిరెను.
మఱొకఁడు కాపిరు అయ్యెను. అట్లాకిష్టమైయున్న కొట్లాడరయ్యెను. అట్లా
తనకిష్టమైన దానిని చేయుచున్నారు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-౮-౨౩౫

సమీపితుఁడు—పీడి : జరిగెనుయదృష్టము ఈవ్వలేదృ వంకనే జరుగు
చుండునా : అతఁడవర్య మొనరింపఁగోరిన వొనరింపఁగలఁడా : ఆటలయిన
నతఁడిక్కలుఁదేదాదు. పిలియన నిట్లు కాలిభంగము కలుగఁజేసి యుద్ధము
చేయుచుట కష్టముల పనిరాదు. దీనివలన ఈ "ఈమాట" శత్రువర నిర్మితము
రాదు. పితరాత్మిక విద్యాంశునిచే విచింపఁబడినదియు రాదని విస్పష్ట మగు
చున్నది. ॥౪౦॥

౪౧. బరాళమందు గూమియందు నున్నదంతయు యతనికొఱకే
యున్నయది. అతని (కురిచీ) భూమ్యారాళముం వాల్చిమించుకొన్నది.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-౮-౨౩౬

సమీపితుఁడు—భూమ్యారాళముందుఁగల పదార్థముల నన్నిటిని, పర
మాత్ముఁడు తప్పకఁబాడు. బుట్టిందియున్నాఁదేకాని తనకొఱకుఁగాదు. ఏమన
నతఁడు పార్థివరాముఁడుగాన నతనికొక పదార్థాపేక్షలేదు. అతనికి కురిచీ ౨౦
దేని యతిఁడే పేరేయుఁడగును. ఏకదేశీయుఁడయిన వాడు శత్రువుదనఁ
బడఁగోరడు. అట్లవుచు నిర్లభ్యాపకుఁడు. ॥౪౧॥

౪౨. అట్లాసూర్యుని తూర్పు దిక్కునుండి తెచ్చుచున్నాఁడు గాన
పిప్ప పడమర దిక్కునుండి లేసికొనివచ్చును. అప్పుడు కొందఱు దిక్కుంఁబడెను.
అట్లా పాపులకు నిశ్చయముగ మార్గముఁజూపడు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-౮-౨౪౦

సమీపితుఁడు—ఈ యజ్ఞాన యుక్తమగు . విషయమును గమనింపుడు :
సూర్యుఁడొకప్పుడైనను తూర్పునుండి పడమరకుఁగాని పడమరనుండి తూర్పు
నకుఁగాని వచ్చుచు పోవుటలేదు. కాని అతఁడు తనపరిధియందు మాత్రము
దిరుగు చుండును దీని వలన పరానును రలింపించినవానికి లోకోపదర్శకాని.

చూగోవివర్తగాని యెంతమాత్రము తెలియక యుండెననియే నిశ్చయమగు చున్నది. పాపులకు మార్గముఁజూపఁదేని, ఈ ముసల్మానుల ఐదా యావశ్యకత పుద్గాత్ములకునుదేరు. ఏమన దర్శాత్ములు దర్శమార్గముందే నడతురు. గాన మార్గముఁజూపవలసిన యవసరము దర్శముదప్పిన వారికి కలదు. కాఁబట్టి తన వర్తవ్యమును పారించునందున కురాను చేసినవానిది గొప్ప పొర పొదినియే విరివ మగుచున్నది. || ౪౨ ||

౪౩. పశువులలోనుండి నాయగింటిని తీసికొనుము. వాని ముంములు జ్జిప్తిలో నుంచుకొనుము. ప్రతి పర్వతముమీద వాని యొక్కొక్కముక్కను పెట్టియుంచుము. తిరిగి వాని దిలుపుము. నీయొద్దకిఁ బరుగెత్తుచు వచ్చు ననెను. మం-౧-సి-౩-సూ-౨-ఆ-౨౪౨"

సమీక్షితుఁడు-మేల్మేలు : ముసల్మానుల ఐదా, భానుమతి వింతలు చేయుచున్నాఁడు : ఐదా ఐదారసమిటువంటి కార్యముల వలననే తోరపడునా ఏమి : బుద్ధిమంతులిట్టి ఐదాకు తిలాంజలి యిచ్చి దూరముగా నుండురు. కాని మూర్ఖులు మాత్రము చిక్కిపోదురు. ఇంత దీనివలను ఐదా గొరవమునకు హానికలిగి అతఁడు దెలుపునడుఁ బాఠుఁడగును. || ౪౩ ||

౪౪. ఇష్టమయినవానికి నీతి నొసంగుచున్నాఁడు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-ఆ-౨౪౩||

సమీక్షితుఁడు-ఇష్టమయిన వానికి నీతి నొసంగు చున్నాఁడేని. ఇష్టము కానివానికి అనీతి నొసంగు చుండవచ్చునుగద. ఇది ఈశ్వరత్వపు మోచ కాదు. కావున పక్షపాతమును వదిలి యందఱకు నీతితోఁగూడిన యుపదేశముఁ జేయుఁవాఁడీశ్వరుఁడు. అతఁడే ఆప్తుఁడునుకాగలఁడువాని లక్ష్మ్యుఁడు కానేరఁడు.

౪౫. ఆతఁడిష్టమయిన వానిని శమించును. ఇష్టమయిన వానిని దండించును. ఏమన నతఁడన్ని వస్తువులను లోబఱచుకొనియున్నవాఁడు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-ఆ-౨౪౪||

సమీక్షితుఁడు-ఏమి : శమింపఁబడుటకు యోగ్యుఁడగు వానిని శమింపక శమింపఁ బడుటకు యోగ్యుఁడు కాని వానిని శమించుట యన్యాయకారి యగు రాజవంటిపనిరాదా : ఈశ్వరుఁ డిష్టమయినవానిని పాపాత్ముడుగనో, పుద్గాత్ముడుగనో, జేయునన్న జీవులకుపాపపుణ్యముల నారోపింపఁగూడదు. ఈశ్వరుడే వారి నట్లుచేసినపుడు జీవులకు నుబడుఁబములు గలుగఁగూడదు.

చూగోవిద్యగాని యెంతమాత్రము తెలియక యుండెననియే నిశ్చయమగుచున్నది. పాపాలకు మార్గముఁజూపఁదేని, ఈ ముసల్మానుల బుదా యావశ్యకత పుడ్డాత్ములకునులేదు. ఏమన రత్నాత్ముల దర్శనార్హులందే సతతుడు. గాన మార్గముఁజూపవలసిన యననరము దర్శముదప్పిన వారికే కలదు. కాఁచిట్టి తన కర్తవ్యమును పాఠించనందున తుదాను చేసినవానిది గొప్ప పొరపాటనియే విదిత మగుచున్నది. ॥౪౨॥

౪౩. పశువులలోనుండి నాలుగింటిని తీసికొనుము. వాని ముఖములు జ్ఞప్తిలో నుంచుకొనుము. ప్రతి పర్వరముఁజేడ వాని యొక్కొక్కముక్కను పెట్టియుంచుము. తిరిగి వాని విలపము. నీయొద్దకిఁ బరుగెత్తుచు వచ్చుననెను.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-అ-౨౪౨॥

సమీక్షకుఁడు-మేల్మేలు : ముసల్మానుల బుదా, కానుమతి వింతలు చేయుచున్నాఁడు : బుదా బుదారసమిటువంటి కార్యముల వలననే జోడపడునా ఏమి : బుద్ధిమంతులిట్టి బుదాకు తిలాంజలి యిచ్చి దూరముగా నుండుడు. కాని మూర్ఖులు మాత్రము చిక్కిపోదురు. ఇంత దీనివలన బుదా గౌరవమునకు హానికలిగి అతఁడు వెలుపునడుఁ బాత్రుఁడగును. ॥౪౩॥

౪౪. ఇష్టమయినవానికి నీతి నొసంగుచున్నాఁడు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-అ-౨౪౩॥

సమీక్షకుఁడు-ఇష్టమయిన వానికి నీతి నొసంగు చున్నాఁడేని, ఇష్టము కానివానికి అనీతి నొసంగు చుండవచ్చునుగదా. ఇది ఈశ్వరత్వపు మార్కతాదు. కావున పక్షపాతమును వదిలి యందఱకు నీతితోఁగూడిన యుపదేశముఁ జేయుఁవాఁడీశ్వరుఁడు. అతఁడే ఆ పుత్రునుకాగఁడుకాని అన్యుఁడు కానేరఁడు.

౪౫. అతఁడీష్టమయిన వానిని క్షమించును. ఇష్టమయిన వానిని దండించును. ఏమన నతఁడన్ని వస్తువులను లోబఱచుకొనియున్నవాడు.

మం-౧-సి-౩-సూ-౨-అ-౨౪౪॥

సమీక్షకుఁడు-ఏమి : క్షమించఁబడుటకు యోగ్యుఁడగు వానిని క్షమించి క్షమించఁ బడుటకు యోగ్యుఁడు కాని వానిని క్షమించుట యన్యాయకారి నుగు రాజవంటివనికాదా : ఈశ్వరుఁ డీష్టమయినవానిని పాపాత్ములుగనో, పుడ్డాత్ములుగనో. జేయునన్న జీవులకుపాపపుణ్యముల నాలోచింపఁగూడదు. ఈశ్వరుఁడే వారి నట్లుచేసినపుడు జీవులకు నుపదుఁబములు గలుగఁగూడదు.

౪౮. ప్రతిజీవున కతఃకార్జించినంత పూర్తిగ నిర్ముఖుడును. వారి కన్యాయముచేయఁజరదు; ఓ అట్లా! జగత్తున కదివలెని నీవే. ఇష్టమయిన వాని కొనంగుడున్నారపు. ఇష్టమైనవాని తోఁచుకొనుచున్నారపు. ఇష్టమయినవానికి ప్రతిష్ఠ గలుగఁజేయుచున్నారపు. ఇష్టమైనవాని కప్రతిష్ఠ గలుగఁజేయుచున్నారపు. అంతయు నీచేతనే యున్నది. ప్రతివస్తువుపై నీయిది రాకపోకలదు అని చెప్పుము కాత్రని దిగవలెందును, దిగమును కాత్రి యందును బొప్పించుచున్నారపు. మృతఁబని జీవితనిగాను, జీవితని మృతని గాను చేయుచున్నారపు. ఇష్టమైనవాని కపాఠముగ నన్నము దొంగుచున్నారపు. మనస్కానులతో దప్ప రాకరులతో మునస్కానులు స్నేహము చేయఁగూడదు. అట్లు చేసినవాడు అట్లా పక్షిపువారు గాదుఁడును. పిరిల్లాను కోరుదాచేని నాపక్షముండుదు. అట్లా మీమ్మల మెచ్చుకొనును. ఏ పాపములు జ్ఞమించను. నిశ్చయముగ నతఁడు పయగలవాడు. అని చెప్పుము.

మం-౧, ని-౩, సూ-౩, ఆ-౨౧-౨౨-౨౩-౨౪-౨౫-౨౬॥

సమీక్షకుడు—ప్రతి జీవునకు కర్మఫలము పూర్తిగ నిర్ముఖుడు నపుడు, జ్ఞమింపఁజగలేరదు. జ్ఞమింపఁజదుదురన్న పలము పూర్తిగ నిర్ముఖులకపోవును; అన్యాయమే యగుననుచి స్పష్టము. ఉత్తరము: కర్మముల చేయదున్న నొకనికి కాజ్యమొంటింగనతో కన్యాయకారియేయగును. పరి: జీవితని మృతనిగాను, మృతని జీవితనిగాను చేయుట మొన్నగయిన సంధవ మగునా? ఏమన నీశ్వరుని వ్యవస్థ అచ్చేద్యము నభేద్యమైయున్నయది. రాన నదెప్పుడును అస్తవ్యస్తము కానేరదు. ఇతర పక్షపాతముగల మాటలు చూడరు. మునస్కానుల మతమందు చేనివారలగు రాకరులనుటయు, వారిలో నున్న మంచివారితోఁగూడ స్నేహము చేయరావలెనుటయు, మునస్కానులలోనున్న దుష్టులతోఁగూడ స్నేహము చేయవలయుననియు ఉపదేశము చేయుట యాశ్వురుని యాశ్వురత్వమును రద్దుపజుచుచున్నది. దీనివలన కురాను, రు: కురాను చెప్పిన బుధా, మునస్కానుల కేవల పక్షపాతముతోఁగూడిన యవిద్యతో ముఱిగి యున్నవారలు. రాజబట్టి మునస్కానులు అంధ కారముతోఁబడియున్నారు. ఇతర మీరు నా పక్షమునుండిగ బుధా మీ పక్ష మగుననియు, పక్షపాతముతో మీరు పాపమొనరించినను దానిని జ్ఞమించు ననియు తోరించిన మహమ్మదు పాపాలు రీలంను కనుగొనుదు. దీనివలన

౪౮. ప్రతిజీవుని కలఁదాల్చిందినంత పూర్తిగ నిర్మూలకును. వారి చిన్మాయముచేయఁబడదు; ఓ అట్లా; జగత్తున కదివలసి నీవే. ఇష్టమయిన వాని కొనంగుచున్నాఁడవు. ఇష్టమైనవాని కోరుకొనుచున్నాఁడవు. ఇష్టమయినవాని ప్రతిష్ఠ గలుగఁజేయుచున్నాఁడవు. ఇష్టమైనవాని కప్రతిష్ఠ గలుగఁజేయుచున్నాఁడవు. అంతయు నీదేవతే యున్నది. ప్రతివస్తువుపై నీయది కాలమే కంటి అని చెప్పము కాత్రని దివమందును. దీనిమును కాత్రి యందును చొప్పించుచున్నాఁడవు. మృతముని జీవితనిగాను, జీవితని మృతనిగాను జేయచున్నాఁడవు. ఇష్టమైనవాని కపాపముగ నెప్పుము దొంగగుచున్నాఁడవు. ముసల్మానులతో దప్ప కాపిలలతో ముసల్మానులు స్నేహము చేయఁగూడదు. అట్లు చేసినవాడు అల్లా పక్షపువాఁడు గాదుఁడును. పిర్లల్లాను కోరువాఁడని నాపక్షముండుఁడు. అల్లా మీమ్మరి మెచ్చుకొనును. పి సాసములు క్షమించను. నిర్వయముగ నతఁడు ఉయగించాఁడు, అని చెప్పఁము.

మఁ-౧. సి-౩, సూ-౩, ఆ-౨౧-౨౨-౨౩-౨౪-౨౫-౨౬౧

సమీక్షకుఁడు—ప్రతి జీవునకు కర్మఫలము పూర్తిగ నిర్మూలకు నవుడు, క్షమింపఁబడలేరదు. క్షమింపఁబడుదురన్న ఫలము పూర్తిగ నిర్మూలకతపోవును; అన్యాయమే యగుననుచు స్పష్టము. ఉత్తమ నిర్మముల చేయకున్న కొరతని కాజ్యమొసంగినచో చిన్మాయచారియేయగును. సరి; జీవితని మృతనిగాను, మృతని జీవితనిగాను జేయుచు యెన్నఁగయిన సంభవ మగునా? ఏమన నిక్కరుని వ్యవస్థ అట్లేదర్థము నచేట్వమైయున్నయది. కాన నదెప్పుడును అస్తవ్యస్తము కానేరదు. ఇతఁ పక్షపాతముగల మాటలు చూడఁడు. ముసల్మానుల పుతమందు లేనిదావలను కాపిరులనుచియు, వారిలో నున్న మందివారితోఁగూడ స్నేహము చేయరాదనుచియు, ముసల్మానులలోనున్న దుష్టులతోఁగూడ స్నేహము చేయవలయుననియు ఉపదేశము చేయుచి యాళ్వరుని యాన్వరణ్యమును రద్దునఱచుచున్నది. దీనివలన కురాను, ఈ కురాను చెప్పిన బుదా. ముసల్మానుల శేవల పక్షపాతముతోఁగూడిన యదిదర్శతో ముఱిగి యున్నవారలు. కాఁబట్టి ముసల్మానులు అందఱ కారముతోఁబడియున్నారు. ఇతఁ మీరు నా పక్షమునుండిన బుదా మీ పక్ష మగుననియు, పక్షపాతముతో మీరు పాపమొనరిందినను దానిని క్షమించు ననియు కోరిందిన మహమ్మది సాహెబు లిలంసు కనుగొనుఁడు. దీనివలన

సమీక్షకుడు-మూడువేల పరిక్రమలతో ముసల్మానులకు సహాయముచేయునట్లు, ఇప్పుడు ముసల్మానుల రాజ్యము చాల నష్టమై పోయినది. ఉన్నదికూడ సప్తమేయగుచున్నది. మఱి సహాయము చేయుట లేదెందుట; కాన నిదివేలము ప్రలోభము కలుగజేసి, మూర్ఖులను తమ వండ్రికి తీర్చింపుకొనుటకు చిన్నిన గొప్ప యన్యాయముతో, గూడిన ంప్రవేశము. ||౩౦||

౫౨. మఱి చాలియు విషయమున మారు సహాయమొసంగుము. మీరు అట్లా మార్గమునఁ జరిపబడినను లేక చచ్చినను అట్లా మీరు మంచి సహాయకుడును, ప్రయోజనకారియు నయియున్నాఁడు. అట్లావయ మీస్కిరి మంచిది. మం-౧-సి-౪-నూ-౩-ఆ-౧౩౦, ౧౩౩, ౧౪౦

సమీక్షకుడు-ఇప్పుడీ ముసల్మానుల పొరపాటును గమనింపుడు; తమ మఠస్థులు కానివారిని చంపుట తీవ్రమని; త్రొక్కించుచున్నారే. వీరిమాట నొప్పుటకుఁ బరిమేళ్ళుఁడు తెలివినాదా యేమి; కేవలమట్లాయే ముసల్మానులకు ప్రయోజనకర్తగానున్నచో నీముసల్మానుల శాంతిములేన సప్తమగు చున్నవి; బుదాకూడా ముసల్మానులకు మోహమున చిక్కియున్నట్లు గోచర పగుచున్నాఁడు. ఆ బుదా యిట్లు పక్షపాతము చేయువాడేనని రికార్డుల తెంతమాత్ర ముపాసనీయుఁడు గనేరడు. ||౩౧||

౫౩ అట్లా మిమ్ములను పరోక్షశ్తానము గలవానిగా చేయుడు. కాని తనపై గంబరులలో నష్టపడిన వానిని మాత్రము చేయును. కాన అట్లా యిట్లును అతని రసూలునలమను విశ్వాసముంచుడు.

మం-౧-సి-౪-నూ-౩-ఆ-౧౩౬

సమీక్షకుడు-ముసల్మాను తీవ్రమనివచ్చు మతాశని విశ్వసంప నప్పుడును, మఱియొకని తీవ్రమనితో చేరితగల వానినిగా నమ్మనప్పుడును 'శుమా' విశ్వాసమునందు పైగంబరును తనతో నేల చేర్చుకొనెను; అట్లా పైగంబరును విశ్వసంపుడని ప్రాసీయున్నందున పైగంబరుగూడా తననితో నమ్మితిరుడయ్యెను. ఇక "రాశరీక్" ఆసిమ్మితిరుడని చెప్పుట వ్యర్థము. మహమ్మదుసాహెబ్ పైగంబరుగా విశ్వసంపఁడవలెననియే దీని రావమందు లేని అట్లు మహమ్మదుసాహెబు రావలసిన యవసరమేమి యను ప్రశ్నకలుగును. బుదా అతనిని పైగంబరుగా చేయుచున్నదాడేను

సమీపకుడు-మూడువేల పరిశ్రాంతో ముసల్మానులకు సహాయముచేయునది. ఇప్పుడు ముసల్మానుల రాజ్యము దాం నష్టమై పోయినది. ఉన్నదికూడ నష్టమేయగుచున్నది. మఱి సహాయము చేయుట లేదెందుట: దాని నివారణము ప్రలోభము కలుగజేసి, మూర్ఖులను తమ వంశోఽభిప్రీతులొనరించుట బన్నిన గొప్ప యశ్శాయముతో గూడిన లంఘనము. ||౫౦||

౫౧. మఱి లాఠిలకు విషయమున మాకు సహాయమొసంగుము. మీరు అట్లా మార్గమునఁ జరిపబడినను లేక చచ్చినను అట్లా మీకు మంచి సహాయముడును, ప్రయోజనకారియు నయియున్నాడు. అట్లావయ మిక్కిలి మంచిది. మం-౧-సి-౪-నూ-౩-ఆ-౧౩౦, ౧౩౩, ౧౪౦

సమీపకుడు-ఇప్పుడీ ముసల్మానుల పాఠపాటను గమనింపుడు: తమ మిత్రులు లానిదారిని చంపుట కీశ్వరునిఁ బ్రార్థించుచున్నారే. వీరిమాట నొప్పుకడు: ఇట్టికీశ్వరుడు తెలివైనవాడాయెను: కేవలమట్లాయే ముసల్మానులకు ప్రయోజనకరమగుచున్నచో నీముసల్మానుల కార్యములేని నష్టమగుచున్నది: ఐదాకూడా ముసల్మానులకు మోహమున విక్కియున్నట్లు గోడర పుగురున్నాడు. ఆ ఐదా యిట్లు పక్షపాతము చేయువాడేనని భవ్యాత్ములెంతమాత్ర ముపాసనీయుడు గానేరడు. ||౫౨||

౫౩. అట్లా మిమ్ములను పరోక్షశ్తానము గలవానిగా చేయుడు. లాని తనపై గొంబరులలో నష్టపడిన వానిని మాత్రము చేయును. దాని అట్లా యలచును అతని రసూలునందును విశ్వాసముంచుడు.

మం-౧-సి-౪-నూ-౩-ఆ-౧౫౬

సమీపకుడు-ముసల్మాను లీశ్వరునిచప్పు మతాతని విశ్వసించ నస్సరును. మఱియెవని లీశ్వరునితో చేరికగల వానినిగా నమ్మనశ్చును 'తమా' విశ్వాసమునందు పైగంబరును తనతో నేల చేర్చుకొనెను. అట్లా పైగంబరును విశ్వసించుటని వ్రాసియున్నందున పైగంబరుగూడా తననితో నమ్మిగోరువయ్యెను. ఇత "లాశరీక్" అనమ్మిగోరువని చెప్పుట వ్యర్థము. మహమ్మదుసాహెబ్ పైగంబరుగా విశ్వసించఁబడవలెననియే దీని కావమందు లేని అట్లు మహమ్మదుసాహెబు లావలసిన యవసరమేమి యను ప్రశ్నకరును. ఐదా అతనిని పైగంబరుగా చేయుచున్నదాదేను

సమీక్షకు-చు-ఇప్పుడు చూచితిరా ముసల్మానులు కాని వాని నెదిరి
 చిక్కిన జంపివేయుదనియు ముసల్మానుని మాత్రము జంపకుదనియు
 ననుచు గొప్ప జడ్జిపాతమేరచి. తెలియక ముసల్మానులొక ముసల్మానుని
 జంపిన ప్రాయశ్చిత్తమును దొందవలెననియు దిస్తునిజంపిన స్వర్గమును
 తొలగిననియు చేయబడిన ఈ యుపదేశములను చానిలో ద్రోయవలసినదే.
 ఇటువంటి పుస్తకములు, వైద్యులగులు, బుదాలు, మతములు అను వీని
 వలన హాని కలుగుటచేపు లాభమేమియుఁ గలుగదు. కాననిది యుండకుండు
 ఏదే మేలు. ఇట్లు ప్రమాదముతోఁగూడిన మతములను ద్యజించి వేదోక్త
 విషయములనన్నిటి నంగీకరించుటమే బుద్ధిమంతులకి యొగ్గము. అంద
 సత్యము కిందిత్రయియగు లేదు. ఇంక నిటు ముసల్మానుని జంపినవాడు
 నరకమునకుఁబోవునన్నప్రే ముసల్మానుని జంపినవాడు స్వర్గమునకు బోవునని
 యన్యమతస్తులనుచున్నాడు. ఈ రెంటితో దేనిని నమ్మవలెనో దేనిని త్యజింప
 వలెనో చెప్పుడు. కావున ఏమూర వ్రాల్చిన మతములు ద్యజించి, వేదోక్త
 మతమును స్వీకరించుటయేమనుష్యులందఱకును యొగ్గము. అందు ఆర్యుల-
 శ్రేష్ఠపురుషుల-మార్గమున ప్రసర్తింపుఁదనియు, దిస్తుల-దిస్తుల-మార్గము
 నుండి దూరమంతుఁడనియు, వ్రాయబడియున్నది. కాన నదియే
 సర్వోత్తమము. ॥౫౮॥

౩౯. ఇంక తక్కువ ప్రపంచమున ఏమృదు రసూలుతో విరోధముచేసిన
 వానిని, ముసల్మానులతో విరుద్ధగణము వానిన వానిని మేమవశ్యముగ
 నరకమునకు జంపుదుము. మం-౧.సి-౫-సూ-౪-ఆ-౧౩౩॥

సమీక్షకు-చు-ఇప్పుడు బుదా, రసూలుల పక్షపాతపు మాటల గమ
 నింపుడు : బుదా పేర కామిట్లు వ్రాయకున్న రమ మతము వృద్ధి బొందద
 నియు, పదార్థములు లభించవనియు, అనంద మనురవింపకుండు పునియు,
 ముహమ్మదు పాపాలు మున్నవివారు చలించుచుండిరి. వారు ఆన్యుల కార్య
 ములఁ తెలుచుచు యుండును. తమ యరీష్టములను సిద్ధింప చేసికొనుట యం
 దును పూర్ణులయి యుండిరని దీనివలన విచితమగుచున్నది. కాఁబట్టి వీరు
 ఆస్తులు కాకుండిరి. కాన ఏరీమాట, ఆ పుంగు విద్వాంసులయెడకు ప్రమాదార్హ
 మెన్నటికిని గానేరదు. ॥౫౯॥

౬౦. ఎవఁడల్లాను, పరిత్రాణను, పుస్తములను, రసూలును. (కయో మతు) ప్రళయమును అంగీకరింపఁదో యతఁడు నిశ్చయముగ మార్గము దప్పినవాఁడు. ఎవడు నిశ్చయముగ విశ్వసించినవిమ్మట కాపరులయి మరల నట్లే విశ్వసించుచు విరిగిపోవుచు విశ్వాసపూతకు లగుదురో అట్లా వారి నెంత మాత్రము శ్రమింపఁడు. ఇంక నారికి మార్గమునుఁ జూపఁడు.

మం-౧-సి-౫నూ-౪౮-౧౩౪-౧౩౫॥

సమీక్షకుఁడు:-ఏమి : ఇప్పుడుకూడ ఖదా [లాశరీక్] అసమ్మి శికుఁదని చెప్పఁబడగలఁదా : లాశరీకని చెప్పుచు నతనితో చేరికలవారి ననే కులను నమ్ముచుఁదోవుట పరస్పర విరుద్ధము కాదా : ఏమి : మూఁడు సార్లు శ్రమించినవిమ్మట నిర ఖదా శ్రమింపనే శ్రమింపఁగా : మఱి మూడుసార్లు విశ్వాసపూతము చేసినను మార్గముఁజూపినా : లేదా : నల్లవ పర్యాయము నకుఁ బిమ్మట చూపఁబోవునా : నాలుగేని పర్యాయములయిన నందఱును (కుప్ర) దోహముచేసినచో మిక్కిలి యొప్పువయే యగును. ॥౬౦॥

౬౧. అట్లా దుష్టులను, కాపరులను నిశ్చయముగ నరకమునఁ జేర్చుచున్నాఁడు. నిశ్చయముగ దుష్టులు అట్లాను మోసపుచ్చుచున్నారు. అట్లే వారి నల్లా మోసపుచ్చుచున్నాఁడు. ఓ విశ్వాసవంతులారా : ముసల్మానులఁదప్ప కాపరులను మిత్రులుగా చేసికొనకుఁడు.

మం-౧-సి-౫నూ-౪౮-౧౩౮-౧౪౧-౧౪౩॥

సమీక్షకుఁడు:-ముసల్మానులు స్వర్గమునకుఁ బోవుదురు, అనుకూల నరకమునకుఁ బోవుదురు, అనుటకు ప్రమాణమేమి : ఐశిరే : దుష్టులకు మోస పోవువాఁడను, ఇతరుం మోసపుచ్చువాఁడనగు ఖదా మాకు దూరమయి యుండుఁగాక కాని మోసగాండ్రతో నతఁడును, అతనితో మోసగాండ్రును గూడియుండురు గాక, ఏలయన—

(యూద్యతీ కీతలాదేవీ తదృశః ఖరవాహనః)

ఎటువంటివాని కటువంటివాఁడు కూడినప్పుడే నిర్వాహమగును. ఎవరి ఖదా మోసగాఁదో యతని యుపాసకులైందులకుఁ గాకుందురు : ఏమి : ౬౩ ముసల్మాను దుష్టుఁడుగానున్నను వానితో మిత్రత్వమును, ముసల్మానుఁడు

కాని యన్యదాకాదు శ్రేష్ఠులుగా నున్నను వానితో శత్రుత్వమును చేయుచు నుట, యెవరికై న నొప్పిదమగునా ? ॥౬౧॥

౬౨. ఇనులారా ! నిశ్చయముగ మీవద్దకు దేవునివైపునుండి సత్యముగల పైగంబరు వచ్చియున్నాడు. కాన మీరు ఆయనను నమ్ముకొనుడు. (మాటాడు) తపాన్యదాక అల్లాము.

మం-౧ సి-౬ సూ-౪-ఆ-౧౬౩-౧౬౪॥

సవీక్షకుడు:- పైగంబరును నమ్ముకొనుచుని వ్రాసిపెట్టెడు విశ్వాసమందు పైగంబరు ఋదాతో చేరికగలవాడు-వాగ్దస్తు-అయ్యెనా, లేదా ? అల్లా ఏక దేశీయుడయి వ్యాపకుడు కానప్పుడే తర యవనివద్దనుండి పైగంబరులు వచ్చుచు దోపుచునున్నారు. అటులయిన నతదీక్షరుడు(మకూబ) గాఁజాలడు. కొన్నిచోట్ల, సర్వదేశీయుడని కొన్నిచోట్ల ఏకదేశీయుడని వ్రాసియున్నందున ఈ రుదాను ఒకనిచే వ్రాయఁబడలేదు. కాక యనేకులచే వ్రాయఁబడి నదనియే విడితమగుచున్నది. ॥౬౨॥

౬౩. హాముగాఁ జెప్పఁబడిన (మర్దార్) ౦ రత్తము, పండిమాంసము, అల్లారాక పేరేహా చదివి కోయఁబడిన పశుమాంసము, గొంతు నురిమియో, కర్రదెబ్బ కొట్టియో, కొమ్ముతో పొడిచియో దంపిన, మీదినుండి పడిచచ్చిన-వాని మాంసము, మృగములచే దినఁబడినదాని మాంసము, మీకు (హరాం) నిషిద్ధములు.

మ-౨ సి-౬ సూ-౫-ఆ-౧౪

సవీక్షకుడు-ఏమీ : ఇవి మాత్రమే నిషిద్ధములా : ఇక నెన్నియో పశువులు, తిర్యక్ జీవములు కీటకములు మున్నగునవియుకలవు. అవి యన్ని ముసల్మానులకు (హలాల) భక్ష్యములగునా ? ఇందువలన నిది మనుష్యుల కర్పితమేకాని ఈశ్వరునిది కాదు. కాన నిది ప్రమాదార్థమును గాదు.

౬౪. అల్లాకు మంది బదులు ఒనంగుడు. నే నవశ్యముగ మీ కీరును దూరపఱతును, మిమ్ముల స్వర్గమున కేంపుదును.

మం-౨ సి-౬ సూ-౫-ఆ-౧౦॥

* మర్దార్ అనగా ప్రాణములేదని యర్థము. కాని యది కలహాచరించి ముసల్మానులు గోసిన పశువులమాంసము హలాల, ముసల్మానేతరులు గోసిన పశువుల మాంసము మర్దార్ అని దీని భావము. నిజమేమన ముసల్మానులచేగాని అన్యాయేగాని గోయఁబడనేమి ? నిజ కచ్చితమేమి అది మర్దార్ జీవము లేదనియే గ్రహించుగదా. [అనువాదకుడు]

సమీక్షకుడు—మేలండి : ముసల్మానుల బుదా యింటఁ గిరిస్థాత్ర
మైన చసము లేకుండవచ్చునుగదా. విశేషముగ నున్నప్పుడు బుదామెందుల కడు
గును. అట్లే మీరీదును దూరములేసి. మిమ్ముల స్వర్గమున రంపుదునని వారి కేం
త్రమింపఁజేసియుండును : ఇచ్చటి మహమ్మదు సాహెబు బుదాపేరు చెప్పి
రన యతివశమును దీర్చుకొనినాఁడనియే విదితమగుచున్నది. ||౬౪||

౬౫. ఇష్టమైనవానిని క్షమించుచున్నాడు. ఇష్టమైనవానిని దుఃఖపెట్టు
చున్నాడు. ఎవనికి నీయనివానిని పీడించెను.

మం-౨సి-౬-సూ-౫ ఆ-౧౬-౧౮

సమీక్షకుడు—ఏమి: నై తాను ఇష్టమైనవానిని పాపాత్మునిగాఁ జేయు
చున్నట్లై ముసల్మానుల బుదాకూడ నా నై తానునంటి పనిచేయునున్నాఁడా.
అటులయిన నిరసనా స్వర్గనరకములకు బుదా పోవలసివడే కద. నీయన
నకదే పాపపుణ్యములఁ జేయువాఁడయ్యెను: జీవుఁడు పరాధీనుఁడు. సైన్యము
సేనాపతి యతీనమందుండి కాపారుచు నొకని జంపుచునుండును. తత్పుణ్యపా
పము లా సేనాపతికి కలుగునేనని సైన్యమునకుఁ గలుగవుగదా :

౬౬. అట్లా యజ్ఞసు పాలింపుడు. రసూలు అజ్ఞసు పాలింపుడు.

మం-౨. సి-౬ సూ-౫, ఆ-౧౮

సమీక్షకుడు—చూడుడు : బుదా పొత్తుగలవాఁడనియే యిది విదితమ
గుచున్నది. ఇత నతని (రాశరీక్) అని నమ్ముట వ్యర్థము. ||౬౬||

౬౭. జరిగిపోయినవాని నల్లా క్షమించెను. ఎవఁడు మరల చేయునో
వాని నల్లా దండించును.

మం-౨-సి-౬-సూ-౫ఆ. ౧౨

సమీక్షకుడు—చేయఁబడిన పాపములు క్షమింపబడునను మాది పాప
ములఁజేయుట కాల్లాపిరి వానిని దెందుటయనియే యర్థము.) ఏ పుస్తకము
నందు పాపములు క్షమింపబడుననుమాది యుండునో యది శబ్దరచితము
కాని, యొక విద్వాంసునిచే రచియింపబడినది కాని కానేరదు. అది పాపముల
దెందునదనుట మాత్రము విక్రమము. ఇత జరుగఁబోవు పాపముల కొం
గించుట కొకని ప్రార్థించుటయు' దాను వానిని వివచుటకు' బుదాపార్థము
చేయుచు, బహుశ్రావనరుటయు నుచితమే : కాని కేవలము పశ్చాత్తాపనరుచు
వాని విరుదఁదేని ఫలమేమియు లేదు. ||౬౭||

౬౮. వహి (అల్లాచేరలు) అకమందుకలేదు కాని అల్లా చేర
దొంతులు దొంతుడు వహి నాకు అందుచున్నదనియు, నన్నే అల్లా వంశుడు
న్నట్లు నేనుగూడ ఇంపగలననియు, చెప్పునట్టి మనుష్యునివంటి నతిర సాహ
య్యుడు మజ్జికారుడనా : మం ౨-సి-౩-హ-౬-ఆ-౯౪

సమీపభూతు:- నాకు అల్లా ఒక్కజనుడి ఆయతులందున్నవని
మహమ్మదుసాహెబు చెప్పుకొనుచుండినట్లే అన్యులెవరో నాకును ఆయతు
లందుచున్నవనియు, నన్నుగూడ వైగలబడుగా నమ్ముచునియు మహమ్మదు
సాహెబువంటి రింను గల్పించి యుంచవచ్చును. అప్పుడు వాని మాటను రద్దు
వలయుచున్నను, రస ప్రత్యక్షము గొప్పతేయుచున్న మహమ్మదు సాహెబు
ఈ యుపాయమును విన్నియుంచవచ్చుననియు దీనివలన విచిత్రమగుచున్నది.
"౬౮"

౬౯. మే మవశ్యముగ మిమ్ము బట్టించిరిమి. మఱి మీయొప్పు
తులం చేసితిమి. ఏదన మేము పరిచ్ఛాలతో అదామునకు సిల్లా (నమస్కా
రము) చేయుచునగా వారు సిల్లా చేసిరి. కాని సైతాను సిల్లా చేయువారి
యందట చేయించెను. నేను నిన్నాల్లాపించుచున్న పిట్ట సిల్లా చేయించిరి.
మఱి నిన్నె పరచగించిరనగా-చేసిరనివలె మంచిదాదను. పిట్ట చుట్టుగ్గి
లోను అునిని మంటిలోను పుట్టింపవలెను, నీ మంత యరిమానియట తది
సిరిం యొక్కమువాదు. వానిలోనుండి తిగుచునెను. కాటిలోనుండి లేవఁజు
దినిమునఁజు పడియుండుచునెను. పిట్ట నిక్కయముగ పడియున్న వారిలోని
వాఁడ వలెను. పిట్ట చుట్టు పిముఁచి (నలవాహ) చేసిరిమి. నేనవశ్యముగ
వారి ఒకరియై నీ చక్కని మార్గమున గొల్పుచును 'పిట్ట' అనెను తన్న
వారి మొసర్పు చుట్టులు వారిని విజయగా పిట్ట చూడకుండువు. దుర్గతో
తెచ్చిపొమ్ము, దారిలోనుండి నిల్చునుననిండు. వానితోగూడ మీయంచుతో
నని చమును నింపుదుననిండు.

మం-౨-సి-౮-హ-౩-ఆ-౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, ౧౬, ౧౭

సమీపభూతు:- అదామునై తానును ఇరిగి ఇగదము నిప్పుడు
నిదానముగ నాలింపుడు, సరిదారకు కుగానున్న యొక పరిచ్ఛ కూర బాదకు
లాంఛనేక. అదా యయన పరిని అన్నిను విచిత్రవలనలే జేయెను. అట్లే

పాపకాదులజేసి ఉపద్రవములు గలుగజేయునా బ్రోహిని అదా విడిచిపెట్టెను. ఇది అదా గొప్ప పొరపాటే యనబొప్పును. నైరానందమును బ్రమింపజేయువాడు అదా నైరానును బ్రమింపజేయువాడునగుటఁ బట్టి అదా నైరానునకు మించిన నైరానిని సిద్ధమగుచున్నది. ఏలయన-సిద్ధుడన్న గుండాహుచేసితివని నైరాను ప్రత్యక్షముగఁ జెప్పబొనుచున్నాడు. కాబట్టి అదాయందు పవిత్రతయు సగపడుటలేదు. తీరుల నన్నిటిని కర్పింపజేసెడి మూంకారణము అదా యయ్యెను. ఇట్టి అదా తేవల ముసల్కాదుఁడెప్పుడునేదాని శ్రేష్ఠుండు నితర విద్వాంసులకుఁగాదు. ఇతఁ పరిక్రంతో మనుష్యునిమాదిరిగ వార్తల సముద్రం జేసియుండిన ముసల్కాదుల అదా దేహదారియు నెల్లజ్ఞుడు. న్యాయరహితుఁడునయ్యెను కావుననే విద్వాంసులు ఇస్లామీ మతము నిష్కవదరు. ||౬౯||

౯౦. నికృయముగ అల్లా మీకు ప్రభువు. అతఁడెలు దినములలో ఆకాశముంను, పృథివిని తిర్చిన్నము చేసెను. అనంతము అర్భమీఁద శయనించెను. నమ్రతతో తమ ప్రభువును పిలుపుడు.

మం-౨. సి-౯నూ-౭౮౫౩-౫౪||

సమీక్షకుడు — దాగు : ఎవఁడెలు దినములలో జగత్తునుచేయునో, అర్భ (మిడియాకాశమున) సింహాసనముమీఁద శయనించునో అట్టి యాశ్వరుఁడెన్నఁడయిన సర్వకర్తమంతుఁడును. వ్యాపకుఁడును కాఁగలరా : అట్లు కానిచో నతఁడు అదా అనిగూడఁ జెప్పఁబడఁదలారు. ఏమి : పిలువగా విను నేని మీ అదా అదిరుఁదా : ఈ మాటలన్నియు సీక్వర కృతములేః కావున కులాసీశ్వర కృతము కానేరదు. ఆలుదినములలో జగత్తునుచేసి, ఏవదినము, అర్భ మీఁద శయనించెనన్న అనియు పోవచ్చును. ఇప్పుటిని నిద్రించుచున్నాఁడా : మేలుకొని యున్నాఁడా : మేలుకొని యున్నాఁడేని ఇప్పుడే మయిన పనిచేయుచున్నాఁడా : లేక నిరర్థకముగ, నిక్క-శక్య-వఁదిచుచు, యానందించు చున్నాఁడా : ||౭౦||

౯౧. పృథివిమీఁద జగదముజేయుచుఁ దిరుగకుడు.

మం-౨. సి-౯. నూ-౭౮-౭౯౯

సమీక్షకుడు — ఈమాట మంచిదేదాని. దీనికి వివరీకముగఁగొన్ని రోడ్ల తోడు చేయుఁదనియు, కాపరుంను చంపుఁదనియుఁగూడ వ్రాయఁ

ఓడియున్నదే, ఇదిభూత్వాపర విరుద్ధముకాదా, చెప్పుడు : మహమ్మదు సాహెబు, నిర్బహదాయి యుండినపు ఇట్లు చెప్పియుండ వచ్చుననియు, ఇం వంతుడయి యుండినపుడు, జగదము చేయించి యుండవచ్చుననియుఁగూడ దీనివంస విదితమగుచున్నది. కాన నీవార్తలు పరస్పర విరుద్ధములగుచివలన సత్యములు గావు ॥౧౧॥

౭౨. ఒకసారి తన అసా (దేవత)ను పాటవేయఁగా నది నిజముగా కొంతదీనివ యయ్యెను. మం-౨-సి-౬-నూ-౭-౮-౧౦౫

సమీక్షకుడు—ఇట్లుచ్చాయుచివలన నిట్టియవిరుద్ధపు వార్తలగుటకా సాహె బును, మహమ్మదుసాహెబును సమ్మతులడిరనియు, వీరిద్దఱును విద్వాంసులు కారనియు విచితమగుచున్నది. దంతికోచుచుటను, చెవితో వినుటను ఎవ్వఁడును నిరాకరించనేరడు. కాన నివి ఐంద్రతాంఘ్రమాటలే యునుచి స్పష్టము. ॥౭౨॥

౭౩. మేమువారిసమీక్షి గారి వాస (రుపాను)ను, మిరువలను, విరుగు లను, కప్పలను, రక్తమును పంపిరిమి. మేము వారియెడల పగకీర్పుకుచి వారిని సముద్రములో ముంచివేసిరిమి. మేము చనియినదాయాలును సముద్రమునుండి తరింపఁజేసిరిమి. వారున్న మతము నిశ్చయముగ నెదిర్తము వారి కార్యమున చిర్తమయినదే.

మం-౨-సి-౬-నూ-౭-౮-౧౩౦-౧౩౩-౧౩౬-౧౪౪

సమీక్షకుడు—ఇప్పుడు చూడుడు : ఒక మోసగాఁడొకనిని — “మేము సమీక్షిఁ జంపుటకు సర్వములఁ జంపుదుమని” దయపెట్టి నశ్లేకద యామాటకూడ నయ్యెను. మంచిది పక్షపాతముతో నిట్లోక తాతివారిని ముంచి వేసి, మఱొకతాతివారినిఁ దరింపఁజేసినట్టి అరాధక్యము దప్పినవాఁడేం గాటందును : వేంకొందియ-కోట్లకొందియు మనుష్యులతోఁ గూడియున్న యితరమతములన్నియు నెదిర్తమునియు తనమతమే సత్యమనియునెవఁడను చున్నాఁడో, దానిపై నెదిర్తమైనది మఱొక మతముందునఁ నింయన నేమతమందైనను మనుష్యులందఱును చెట్టవాడుగనో, మంచివాడగనో తిండిఁ తొలురు. ఇట్లు ఏకపక్షపు పరిష్కారము జేయునది మహామూర్ఖుల మతమే యగును. ఏమి : ఎవరిమతము కొఁలేరుఁబారుల ననుచరించియుండెనే యది యుద్ధమేనా : లేక దాని నెదిర్తమని చెప్పుటకు వారిమతము మఱి యొకటి

యందునా : మతోక మతముందెనన్న నేమతముందెను : కురానునందు దానిపేరున్నట్లు చూపుదు : ॥౭౩॥

౭౪. నిన్ను చూడవచ్చును కాఁదోలు, అనఁగా-అతని ప్రభువు పర్యవేక్షింపబడుచున్నట్లు తన తేజమును బ్రకాశింపఁజేసి దానిని దునాతునుఁడయి చేయఁగా మోసే మూర్ఖుడై పడిపోయెను.

మం-౨. సి-౯. సూ-౭. ఆ-౧౪. ౨॥

సమీక్షకుడు-ఇట్లు ఆగవదువారు వ్యాపకుడు కాఁజాలఁడు. ఇవిరముగ చమత్కారములు చూపుచుందెనన్న నివృద్ధికిరీతైన నట్టి చమత్కారము నా బదా చూపుటలేదెందులకు : ఈమాది నిజాంత మవత్కము కాన పంగి కారార్థము కాదు. ॥౭౪॥

౭౫. నీ ప్రభువును రయరక్తయ కలవాడవై హీనస్వరముతో ప్రాతః కాలమునను సౌమంతాలమునను మనస్సునందు స్మరింపుము.

మం-౨. సి-౯. సూ-౭. ఆ-౨౦౪॥

సమీక్షకుడు - కురాను నందు కొన్నిచోట్ల దన ప్రభువును ఎలుగెత్తి పిలుపుచునియు, మఱికొన్నిచోట్ల హీనస్వరముతో నీక్వరుని స్మరింపుచునియు వ్రాయఁబడియున్నది గదా : వీనిలో నేమాటవిజమో యేమాట యబద్ధమో చెప్పుదు. ఇట్లోకమాట మతోకమాటను రద్దు పఱచుచున్న నది ప్రమత్త రాపము వంటిదే యనఁబడును. ప్రమతే నొకమాట విరుద్ధముగా జెప్పఁబడెనన్న నొప్పుకొనవచ్చును. చింత యేమియులేదు. ॥౭౫॥

౭౬. దోచుకొఁబడిన సొత్తునుగూర్చి నిన్ను అడుగుదురు. నీవు దోచుకొఁబడిన సొత్తు అల్లాదనియు, రసూలుదనియు, నల్లావు భయపడుఁడనియుఁ జెప్పము.

మం-౨. సి-౯. సూ-౭. ఆ-౧॥

సమీక్షకుడు - దోపిడివ్యవహారము - దోపుదుగాండ్రో పనులు - చేయుచు జేయుచువారే 'బదాపైగంబరులు' ఈమాఁదారులు నగదురన్న నిదిగాప్ప యాశ్చర్యకరమగు వార్తయే యనబొప్పును. అల్లా రయముఁ జూపుచు దోపిడి మున్నగు దుష్కార్యములను జేయువారు గూడ "మాది యుత్తమ మతము" అని చెప్పుకొనుట లజ్జాస్పదము కాదా. కాన హతమును ద్యుతింపి వేదమతమును గ్రహింపుచోపుటకంటె మించిన తెలుపు మత యేదియు సుందరనుట న్నష్టము. ॥౭౬॥

౨౩. కాపియలను నిర్మూలము చేయవలెను. నేను వేయమంది పరిశ్రాంతి పెంటఁజెట్టుకొనినచ్చి మీకు సాయముఁజేయుదును. చేసవశ్యముగ కాపియల హృదయములయందు రయము గలుగఁజేయుదురు గాన వారి మెదలమీఁదను వారి యొక్కక్క కీడుమీఁదను గొట్టుదు.

మం-౨. ఏ-౯. సూ-౮. ఆ-౨-౯-౧౩॥

సమీక్షకుఁడు—మేలయ్యా మేలు. ఈ ఐదాను, పైగంజయలను ఎంతటి దయాహీను లనవలెను : ముసల్మానుల మతమునుఁ జేరినివారిని కాపియ లని యేకద వారిని నిర్మూలము చేయుట కా ఐదా ఆజ్ఞాపించు చున్నాఁడు. అంతయు గాదు ; వారిమెదల నఱుకుదు. వారి కాశ్చర్యముల కీశ్వరైగఁ గోయుటకును దోర్బదుడునని సమ్మతిగూడ నిచ్చుచున్నాఁడే : ఇటువంటి ఐదా లంకేతుని కంటెనేమైన తక్కువవాఁడనఁబడునా : ఈ గందరగోళ మంతయు కులాను కర్తదేకాని ఐదాచే కాదు. ఐదాదేని ఇటువంటి ఐదామాకు దూరమై యుండు గాక. మేముగూడ నతనికి దూరమై యుందుముగాక. ॥౨౭॥

౨౪. అల్లాముసల్మానులకు సహాయకుఁడు. ఓ విగ్రహించినవార లారా : అల్లామని, రసూలని విలుచుటకు స్వీకరింపుఁడు. ఓ విగ్రహించిన లోకులారా : అల్లాకును రసూలునకును దొంగదాగార యుండుఁడు. అల్లే తమ (అమానతును) నిలువ యుంచినదారి దొంగిరియకుఁడు. అల్లా తంర్రముఁ జేయుచుండెను. తంర్రముజేయు వాంఁడుకు మంచివారు.

మం-౨. ఏ-౯. సూ-౮. ఆ-౧౯-౨౪-౨౭-౩౦॥

సమీక్షకుఁడు—యేమి : అల్లా ముసల్మానుల పక్షపాతియా : అటులేని అధర్మము చేయువాఁడగును. ఏమన విశ్వరుఁడు ప్రపంచమున కంతటికీఁ గలఁడు. ఐదావిలువకున్న వినఁజాలఁదా : బరిదుఁదా : ఇంక నతనితో రసూలును ఏకముచేయుట గదు నిందనీయమైన యంశము కాదా : దొంగి రిండురతుటకు అల్లా బజానా (కోశము) ఏది నిండియున్నది : రసూలు దొంగ రసమును తన అమానతునందలి దొంగతనమును మాత్రమే మాని తక్కిన దొంగతనములన్నియుఁ జేయవచ్చునా : ఇట్లు విద్యావిముఁబడును. రత్న విహీనులునగువారే యుపదేశంపఁ గలుగుదురు. మంచిది : తంర్రముఁజేయు వాఁడును. తంర్రముఁ జేయువాంరకు సహాయకుఁడునయి యున్నాఁడేని ఆ ఐదా మోసగాడు, గపటియై నదార్శికుఁడు నేలగాకుండును : ఇందువలన

నీ కులాఁ బదాదే రచియింపఁబడినదికాదు. ఒకానొక మోసగాఁడు, గవర్నమెంట్ నగువానిచే రచింపఁ బడవచ్చును. లేనిచో నిట్టి విపరీతములెందులకు వ్రాయఁబడియుండును : ||౭౮||

౯౯. వారి ఉద్దేశముదుగనంతవఱకు-కాపిరుల బలము రక్కసంతవఱకు (దీఁ) అల్ల మతమంతకు స్థిరపరువరకు వారితో పోల్లారుదు. మీరు కోఁడు కొన్న ప్రతివస్తువులో నైదవరాగము నిశ్చయముగ అల్లాదనియు, రసూలు దనియు నెఱుగుదు. మం.-౨. సి-౯. సూ-౮. ఆ-౩౯-౪౦||

సమీక్షితుఁడు-ఇట్లు అన్యాయముగఁ బోల్లారుచు, పోల్లారఁ జేయునట్టి ముసల్మానుల దారంటె సమ్మెదు కాంతిభంగముఁ జేయువాఁడెవరఁ గును : ఇంతవఱకును చూచుదు. అల్లా కొఁజును, రసూలుకొఁజును, జగత్తునంత కోరుట, రోపించుట అనునది దోషులుగాఁద్ర వనికాదా ; అవ హరింపఁబడిన సొత్తులో ఖదా లాగన్టుఁడై యున్నపుడు దోషుఁడు కాదనియే అర్థము. మఱి ఖదా దోషుడు కాఁద్రుఁ బక్షపాతియై తన ఖదాతనమున కొఁజుతను కలుగఁ జేసికొనుచున్నారగుదా : ఈలాటి పుస్తకము. ఈఖదా పై గంబరు అను ఉపాధిదారులు ప్రపంచమున కాంతిభంగము చేసి, మనుష్యులకు దుఃఖము కలుగఁ జేయుట తెక్కఁడినుండి వచ్చిరో గొప్ప వింతగా నున్నది ! జగత్తున నిట్టి మతములే ప్రచలితములు కాకుండిన జగత్తంతయు నానందముతోఁ గూడియుండెడిది. ||౭౯||

౧౦-కాపిరుల ప్రాజములఁ దీయగాఁజూచురేని పరిశ్రామ వారి ముఖముల మీదను నీపులమీదను, కొట్టుచు చగ్గమనెరు పాపరునిని గ్రహించుటకు నడుపుఁదని యందురు. మీము వారిని, వారి పాపములఁ బట్టి చంపితిమి. మరిపిరపూఁ జారివారిని ముంచివేసితిమి. మీరు వారికొరకు చేయఁగలుగునంతటి ప్రయత్నము చేయుదు.

మం.-౨. సి-౯. సూ-౮. ఆ-౪౦-౪౪-౪౯||

సమీక్షితుఁడు — ఏమిటి ! వర్తమాన సమయమందు రూసు వారు రోము మున్నగు దేశవాసులకును, ఇంగ్లాండువారు మిశ్ర దేశ వాసులకు దుర్లభ వాటిఁజేసిల్లరే పరిశ్రా తెక్కఁడ నిద్ర పోయి రోదా : పూర్వకాలమున ఖదా తన సేవకుల క్రతువులను ఇంపుచు ముంచివేయుచు నుండె సనువార్తలు విజమైన విప్పురుకూడ నటులే చేయవలసి

యుండెను; వారివశ యిట్లుగాక యుండెడిది. ఇందువలన నీమూల యొప్పు దగినది కాదు. ఇతనివర మతస్తులతో మీరు చేయఁగలుగునంతటి దౌర్జన్యము చేయఁదను నీ దురాత్మను గమనింపుడు : ఒక విద్యాంసుఁడో, రత్నాశ్రయఁడో, దయాశీతో అయిన నట్లాత్మాపింపనేరఁడుగద. మరల ఖదా దయాశీఁడనియు, న్యాయకారియనియు' గూడ వ్రాయుచున్నాడు. ఇటువంటి మాటలవలన మన ల్కానుల ఖదాయందు న్యాయము, దయ మున్నగు నర్థము లెంతమాత్రము వీరవదనేరవు. ||౮౦||

౮౧. ఓ పదీ : నీకును అల్లాకును ముసల్మానుల పక్షముఁ బూచిన వారికిని లాభములేదు, ఓ గదీ : యుద్ధముచేయుట కుత్సాహమును కోరికను ముసల్మానులందు జనింపఁజేయుము. మీలో సంతోషరశ్మి రిలువదిమంది అయినను లెండువందల జనము నోడింపవచ్చును. మీరు దోచిన వస్తువుల ననుభవింపుడు, అవి రక్ష్యములు, పవిత్రములు, అల్లాడు మాత్రము తయిప ఁడు. అతఁడు దయాశీవు, క్షమించును.

మం-౨, సి-౧౦-సూ-౮౪-౬౭-౬౮-౬౯||

సమీక్షకుఁడు—తన పక్షపువాఁడనైనను వానికి' దోడయి దానికే లాభము కలుగఁజేయుదనునదెట్టి న్యాయమో ; ఎట్టి విద్యుత్తో : ఏమి దర్మమో ; తెలియుటలేదు. ప్రజలందు శాంతిభంగము గలుగఁజేయుటకు యుద్ధము, జేయు'దనియు, జేయింపు'దనియు, చోచిన పదార్థములు సేవ నీయములనియు, అట్లా దయాశీవు కాన క్షమించుననియు ననుమాటలు ఖదా రితికము దెట్లు కాఁగలవు ; ఒక గరనువితే వ్రాయఁబడినవియుఁ గానేరవు. ఇట్టి మాటలుగల కురాను యొక్కరోత్త మెన్నటికిని కానేరదు. ||౮౧||

౮౨ గదా దానియందుండుచే, అల్లా దాని సమీపమున నుండును. ప్లజ్జము గొన్నది. ఓ విశ్వసింపిన లోకులారా : మీరుండ్రులను, మీ యన్న లను, (రమాకా) విశ్వాసము దెచ్చుకొనర దోషమును ప్రేమించు మిత్రు లను చేపట్టెనుడు, ఇందును తన రమాబహుదను, ముల్కానులూఁదను అల్లా తన విశ్వాసమును స్థిరముచెను, మఱి సేవలఁజెను, ఏమి : మీరు దానిని, పాపము చేసినదానిని చూడలేదా : కాపియం కిరియే శక, విమ్మరి విష్టమైన దానిమీఁద అల్లా ముఱు దయఁ జూపును. విశ్వసింపని వారితో బోల్పరు'డు.

మం-౨, సి-౧౦-సూ-౯-౮౨-౮౩-౮౪-౮౫-౮౬-౮౭||

సమీక్షకుడు—పరి : అట్లా స్వర్గవాసుల సమీపమున నుండునన్న సర్వ
వ్యాపకుఁ డెట్లా గలఁడు : సర్వవ్యాపకుఁడు కాఁడని, స్పష్టి కర్తయ్యు,
స్వాధ్యాయీకుఁడును గాఁజాలఁడు. ఇతఁ తమ తరితండ్రులను, బంధుమిత్రులను
విడిపించుట తేవల సున్యాయమేకవ. ఒకవేళ వారు చెడ్డ యుపదేశము చేయు
దురేని, యంగీకరింపవలదు. కాని వారిసేవ మాత్రము సర్వదా చేయవలసినదే.
పూర్వకాలముఁ బదా ముసల్యానులమీఁద గంతోషదరితుఁడై యుండెను.
వారి సహాయమునకై సేనలఁ బంపుచుండెను. అను మాటలు విజృంభియున్న
నిప్పువల్లల చేయరుండును : మొదట కాపరుల దండించుచు, మఱల వారి
మీఁద దయాఁజూపుచు నుండెనన్న నిశ్చయెక్కడికిఁ జోయెను : పదా యుద్ధము
చేయుపక విద్యాసముకలుగఁ జేయనేరఁదా : ఇటువంటి అదాప మేము
సర్వదా తిలాంజలి చెప్పుచున్నాము. పదా యన నొక యావకాదే యదనా
ప్రస్తును. ||౮౨||

౮౩. అట్లా తనదిప్పుడుండిరాని మా చేయంతఁ గాని యెప్పుడు పిచ్చు
పీడను గలుగఁజేయునోయని మేము మీ విషయమై నిదురుచూచుచున్నాము.

మం-౨. సి-౧౦. సూ-౧. ౮-౨౩||

సమీక్షకుడు—విమి : తనచేతనో ముసల్యానులచేతనో అన్యమవస్తు
లకు పీడఁగలుగఁజేయునన్న ముసల్యానులే యాశ్చర్యునికి (పోలీసువారు)
బంట్లు అయి నిలిచిరా : ఇతర తోటకొలఁచి మనుష్యులు తాశ్చర్యమును ప్రియు
లుకారా : ముసల్యానులందు పాపకారులున్నను వారు ప్రియులేదా : అట్లయి
(అంతేర్చుగరీ గవరగంకరాజు) అవ్వరపురిములో సన్యాయపురాజు అను పాపె
తిను తోరిన వ్యవస్థయేయని తేలివడుచున్నది. ఒడ్డిమంతులయిన ముసల్యా
నులు కూడ నిట్టి నిరాధారమును, అయుక్తముగను సుతము సంగీరించుచు
యాశ్చర్యకరము. ||౮౩||

౮౪. స్వర్గములను వానిలో నెల్లప్పుడు ప్రవహించెడు నదులు గలవ
నియు, అదనులోని ద్వర్గములందు పవిత్రములైన గృహములు గలవనియు
విశ్వసింపిన స్త్రీపురుషులతో నల్లా ప్రతిజ్ఞ చేసియున్నాఁడు అట్లా ప్రసిద్ధుల
మెండుగాఁగలదు. కాన గొప్ప మ్రొక్కులు పరయవచ్చును. ఇతఁ వారితో
బరిహాసముఁ జేయుదును. అట్లా వారితోఁ బరిహాసముఁ జేసెను.

మం-౨. సి-౧౦. సూ-౧. ౮-౨౩-౨౪||

సమీక్షకుడు—రన ప్రయోజనము నెఱవేరుటకు ఇట్లు అదా పేరిట, ప్రేమరుమలకు ప్రలోభముఁ గలుగఁజేయుటకే కర్పింపఁబడిన దననొప్పును. ఏలన నిట్టి ప్రలోభసమును కలుగఁజేయుటన్న ముహమ్మదు సాహెబు వంరో నెవ్వఁడు చిక్కఁతుండును. ఇటులే యన్యమతస్థులును చేయుచున్నారు. మను పుణ్యమాత్ర మెవరితోనొకరు పరిహాసము చేయుట సహజమేకాని అదా కూడ నొకరితో పరిహాసము చేయుననుట యుక్తముకాదు. ఈ పురానన్న నొక గొప్ప యాచిగానున్నది. ||౮౪||

౮౫. రసూలు. అతనిని విశ్వసించినవారలుఅను వీరు రమ ధనముల తోను, ప్రాణములతోను జిహ్వాదొనరించిరి. ఈ జనులకే మేలుకందు. అల్లా వారి హృదయములను ద ముద్రలు వేసియున్నారు గాన వారెఱుగజేరరు.

మం-౨. సి-౧౦. సూ-౯. ఆ-౮౯-౯౩||

సమీక్షకుడు—చూడుడు : ముహమ్మదుసాహెబును విశ్వసించిన వారు మంచివారనియు, నరని విశ్వసించనివారు చెడ్డవారనియు, ననుట స్వార్థ ముతోగూడిన మాటయేకద. ఈమాట పక్షపాతముతోను, అవిద్యతోను గూడి నది కాదా : అదా ముద్రలు వేసియున్నందున నేకద, వారు పాపమొనరించు చున్నారు. అందు వారి యపరాధమేమియు లేదు. కాని ఆ యపరాధము అదాదే యననొప్పును ఏలయన వారి హృదయములను ద ముద్రలు వేసి ఆ యమాయకులను సన్మార్గమునుండి తొలఁగ జేసియున్నారే. ఇది యెంత గొప్ప యన్యాయము !!! ||౮౫||

౮౬. వారిని వెలుపరి కుద్దిఁజేయుటకుఁగాను నీవు వారిసొత్తులో నుండి దానము పుచ్చుకొనుము. అట్లే దానితో నీవు వారిలోపరి కుద్దిఁజేయుము. విప్రయముగ అల్లా ముసల్మానులనుండి వారి ప్రాణములను, వారి సొత్తును "ఏనికి మాఱుగ వారికి స్వర్తము చిక్కఁగంద"ను దానమున కొనియున్నారు కాన నల్లామార్గమందు పొట్లాడుదు చఁపుదము; రంపఁబరుదుము.

మం-౨. సి-౧౧. సూ-౯. ఆ-౧౦౨-౧౧౦||

సమీక్షకుడు—మేలయ్యా ముహమ్మదుసాహెబు : మేలు : కాము గోరుంపు గోసాయిలతో సమానులయితిరే : ఏమన వారిసొత్తు నై కొని వారిని పని క్రపఱురుననది గోసాయిలవంటి సమాచారమే : మేలయ్యా అదా : కాము

మంచిచేరము కనిపెట్టిరి : ముసల్మానులచేత తక్కిన వీరజనుల ప్రాణమును దీయించుటయే లాభమును కొంటిరా : ఇట్లా యనాడులఁబడి, యీ దయా విహీనులగు మనుష్యులకు స్వర్గ మబ్బునని చెప్పుట ముసల్మానుల ఐదా దయా న్యాయములకు రూపమై తన ఐదాతనమున కొఱతనను కలుగఁజేసికొని, బుద్ధి మంతులను దర్బాత్తులతో నిందితుఁడై నిలిచెనుగా : ॥౮౬॥

౮౦. ౬ విశ్వసించిన దోకులారా : మీయందు దృఢత్వము కలిగిన పృథు మీరు మీదగ్గఱనున్న కాపిరులను వారితోఁ బోట్లాడుదు. ప్రతి సంవత్సరమందు నొక పర్యాయమో రెండు పర్యాయములో వారు సంఘటములలో, బదులుచుట మీరు చూచుటలేదా : ఆత్మనను వారు చెంపలు వేసికొనదుఁడెను గ్రహింపదు. మం.౨:సి-౧౧.నూ-౯.ఆ-౧౨౨-౧౩౨॥

సమీక్షకుడు-౮: విశ్వాసమాత్రపు మాటలనుసూత్ర గమనింపుడు మీ పొడుగువారేకాని పరిచారకులేకాని అవసరము చిక్కినప్పుడెల్ల వారితో బోట్లాడుఁదనియు వారి కపాయము గలుగఁ జేయుఁదనియు ఐదా ముసల్మానులకు నేర్పుచున్నాడు. ఇటువంటిమాట తెన్నియో ముసల్మానులచేఁ గల్గింపఁబడినవి. ఈకూసు లేతనుబట్టియే యిప్పుడై నను ముసల్మానులూహించి తెలిసికొని కురానునందలి దురాచారములఁ ద్యజింతులేని కడుమేరొనఁగూరును ॥౮౭॥

౮౮. నికృయముగ మీపోషకుడు (అల్లా) దేవుఁడే : అయన ఆఱు దినములలో నాకాళములను, బృథివిని సృజించెను పిమ్మట నాల్గవ ఆకాళము (అర్ధ) మీద శయనించెను. ఆరోడు కార్యముల యేర్పాటు చేయుచుందును. మం.౩. సి-౧౧. నూ-౧౦౦-ఆ-౩౭

సమీక్షకుడు-ఆకాళ మొక్కటియే. అది చేయఁబడిన అనాదియైయున్నది. దానివిర్మించెనని వ్రాయుటవలన నీ కురానును రచించిన వారికి వదార్థ విద్యయేంకమాత్రము తెలియకుండెననుటయే స్పష్టము. ఏమి : పరమేశ్వరునికి ఆరు దినములవఱకు చేయవలసి వచ్చెనా : మఱి "నా ఆజ్ఞవలనకమ్ము అనఁగా నయ్యెను" అని కురానునందు వ్రాయఁబడియున్నపుడు అఱుదినములు పట్టవలసిన యవసరమే లేదుగదా : కాఁబట్టి అఱుదినములు పట్టెననుట యన్యతమే. అయన వ్యాపకుఁడే యైయున్న నాకాళము మీద నెందులకు శయనించి యుండును : ఇక కార్యముల యేర్పాటు చేయుచుందునన్న నిజముగ, మీ

ఐదా మనుష్యునితో నమానుడే యనఁబడును. ఏమన నెర్వక్ష్త్రాదైన వారు కూర్పుండియుండి యేమి యేర్పాటు చేయుదుండును + కావున నీశ్వనెరుఁగుగవి యవిచేకు లీ పుస్తకమును చదియింప పట్టునని దీనివల్ల విదితమగుచున్నది.

॥౮౮॥

౮౯. దయాశీల మునల్మానులకొకే.

మం-౩. సి-౧౧. సూ-౧౦, ఆ-౩౫॥

సమీక్షకుఁడు—ఏమి : ఈ (ఐదా) దేవుఁడు మునల్మానులకు మాత్ర మేనా : ఇతరులకుఁ గాదా : ఇత మునల్మానులమీద దయచూపుచు నన్యుల మీద దయ చూపదేని సక్షపాలము గలవాడే యగును. విశ్వాసిపాత్రులను (ఈమాణాదులనే) మునల్మానులందురన్న వారికి శిక్ష యవసరమేలేదు. ఇత మునల్మానులు గానివారికి ఉపదేశము చేయఁదేని ఐదా విద్యయే వ్యర్థము. ॥౮౯॥

౯౦. కర్మములందు మీలో నెవఁడు మంచివాఁడో పరీక్షించునని వీవు తెప్పుము (ఏయింప) అవశ్యముగ మీరు చచ్చిన చిమ్మట లేవఁబడుదురు.

మం-౩. సి-౧౧. సూ-౧౧-ఆ-౩॥

సమీక్షకుఁడు—ఇట్లు కర్మములఁ బరీక్షించువాఁడు నెర్వక్ష్త్రాదే కాఁడు. చచ్చిన విదవ లేవునన్న వారిని నిర్బంధములో పెట్టువాడే యగును. మఱి చచ్చినవారు జీవితులుకాకుండెడి తస్మనియమును దానే తంగపఱచు వాడగు నుగా : కాన నిది ఐదావ్యమున కొఱతగు గలుగ లేయుచున్నది. ॥౯౦॥

౯౧. ఓ పృథివీ : నీ జలముఁ బీల్చుకొనుము. ఓ అకనమాఁ దారిం చుము అని తెప్పఁబడగా నీ రెండిపోయెను. ఓ కులమా : యీ అల్లా యాఁడు ఓంటె మీకు గుఱుతుగనున్నది. కాన దాని వదలి పెట్టుఁడు. అల్లా తామిమీదఁబడినుచు నంచరించుగాక.

మం-౩. సి-౧౧ సూ-౧౧: ఆ-౪౩-౬౩॥

సమీక్షకుఁడు—ఇదియెంత పసికసపుమాట : పృథివ్యాకాశము తెప్పై నేన మాటలు వినఁగలవాఁ మేయూ మేఱుఁ ఐదాకు నొక ఆఁడుఓంటెయు గలదేని మగదికూడ సుందవచ్చును. అట్లే ఏనుఁగులు, గుఱుములు, గాడితలు మున్నగు నవియు సుందవచ్చును. ఐదా యాఁడు ఓంటెచే కొంమును

మేయించుట మంచిదేనా? ఆ ఒంటెమీద నెక్కుడు నున్నదా ఏమీ? ఇటులేని గమికాని వంటి గంధరగోళమే ఖదా యింటనయ్యెను. ||౯౦||

౯౨. పృథివ్యాలోకము బుండువజ్రులు వానిమధ్య నెల్లప్పుడుండు వారును గంధు. ఇంక భాగ్యవంతులైన వారు పృథివ్యాలోకములుండు వజ్రుల సదా స్వర్గమున నుండువారై యున్నారు.

మం-౨ సి-౧౨-సూ-౧౧ ఆ-౧౦౫-౧౦౬||

సమీక్షకుడు:- ప్రళయమునకుఁ దిమ్మిట నరకస్వర్గములకునందఱు పోవుదురన్న నిర నాకసమును, పృథివీయు నెందుకొఱుకుండును? మఱి నరక స్వర్గములు, భూస్వామ్యలోకము బుండువజ్రే యుండునన్న స్వర్గ సరక ములందు నెల్లప్పు డుండురనుమాట యసత్యమయ్యెను. ఇది విద్యా విహీనుల మాటయే కాని యాశ్చర్యనిధి కాని యొక విద్యాంసునిదైనను కాని కానేరదు. ||౯౩||

౯౩. యాసువు తన తండ్రితో "ఓ నారండ్రి, నేనొక స్వప్నముతోఁ జూచితి" వలెను. మం-౩, సి-౧౨-సూ-౧౨-ఆ-౪ నుండి ౨౬||

సమీక్షకుడు:- ఈ ప్రవరణమంతయు తండ్రి కొడుకుల సంవాద మను రతతో నిండియున్నది. బాప్తన కులాను ఈశ్వరకృపము గాదు. కాని యొకానొక మానవుడే మనుష్యుల యితిహాసమును వ్రాసియున్నాడు. ||౯౪||

౯౪. అతనమును స్తంభములులేకుండ నిలువఁజెట్టినవాడే (అల్లా) దేవుడు. దాని మీదు చూచుచున్నారగుదా! మఱుల నరకు చర్యమీద నిలిచెను. సూర్యచంద్రుల నాల్గొనువర్తులఁ జేసెను; పృథివిని పఱచినవారు నరకదే ఆకాశమునుండి నీటిని గురివింపఁగా నది స్వచ్ఛందముగ కాలకలై పాడెను. అల్లా ఇష్టమైనట్లు సమృద్ధిగ రోజనము నిచ్చుచున్నాడు. సంకుచితముగను నిచ్చుచున్నాడు. మం-౩-సి-౧౩-సూ-౧౩-ఆ-౧-౧౨-౧౩-౧౪||

సమీక్షకుడు:- ముసల్మానుల ఖదా పదార్థవిద్య నెంతమాత్రం మెఱుంగు పందెను? ఎఱిగియేయుండిన గురుత్వము శరీగియుండని యాకాశమును స్తంభములు లేక నిలువఁజెట్టినను గాఢలనెంతమాత్రము వ్రాయక యుండును. ఇతఁ ఖదా (అర్బ) న్నగ్నవ ఆకాశము అను నొక స్థానమునందు వసించు గున్నాడేని యతఁడు సర్వకత్తి మంతుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడును గానే

రారు. అట్లే బాదా మేళువివ్యవేటిగియున్న ఆకాశమునుండి నీటిని గురియిందిరినని వ్రాయగానే కాని పృథివినుండి నీటిని నై తేక్కిందిరినని వ్రాయలేదుందుడు: దీనివలన, పురానును రచించుచునవారు మేళువివ్యవేటిగి నెఱుంగకుంటే సమకదే నిశ్చయము. మఱి సుకృత, దుష్కృతములులేక సుఖదుఃఖములు గలుగఁజేయు చున్నారేని పరిపాతియు, నన్యాయకారియు, నిరవేర కుడియయి నిలుచును. ||౯౪||

౯౫. అల్లా నిశ్చయముగ నిష్టపైనవాని. త్రోవదప్పించు చున్నారనియు, ఇష్టమైన వారిని తనదిట్కినను; లాగుచు మార్గముఁ జూపుచున్నారనియుఁ జెప్పియు. మం-౩-సి-౧౩-హా-౧౩-ఆ-౨౩||

సమీక్షకుడు—అల్లా త్రోవదప్పించు చున్నారేని. బాదా, నై తానునకు నిత భేదమెముందెను; నై తాను ఇతరుఁడ్రోవదప్పించుట త్రమిపఁజేయుచి వలననేతటి దుష్టఁడనబడుచున్నాడు. అదా సయిత మట్టినియే చేసినదో గదా చెడ్డ నై తానెందులకు గాచుందును : మఱి త్రమిపఁజేసితి పాపమును బట్టి నరకవానుడెందులకుఁ గాఁగూనిది : ||౯౫||

౯౬. ఈ ప్రకారముగ మేలీ పురాను సరణిభాషయందు దిందిరిమి, నీకు కల్గిన పిమ్మట నీవు వాని యభిప్రాయముల సనుసరించి వర్తింపఁగలవు. ఇంక నింతకుంటే నెక్కువ నమాదార మందఁజేయు నవసరములేదు. మామీద రెక్కరీసిజోలేదు. మం-౩-సి-౧౩-హా-౧౩-ఆ-౩౭-౪౦||

సమీక్షకుడు—పురాను నేనై పునుండి దించెను : బాదా మీద నివసించు చున్నాదా యేమి : ఈ వార్త నిజమేని అక్కఱేకఁ దేకీయుఁడై చందున ఈశ్వరులే కానేరదు. ఏమనగా మీరుచు సర్వత్ర నిరంతరముగ వ్యాపకుఁడయి యున్నాడు ఇంక సమాచారము సందఁజేయుచి రాయకారి పనియే యననొప్పును. మనుష్యునివలె నేకఁ దేకీయుఁడగు వాని కేగద రాయకారి యావశ్యకత కలదు. అట్లే రెక్కచూచుచి. యొప్పుఁజెప్పకొనుట సయితము మనుష్యునివనియే కాని యీశ్వరునిది కాదు. ఏయన నతఁడు స్వరజ్జుఁడు కాక యొకానొక అంపజ్జుఁడయిన మనుజుడే ఈ కురానుచు రచించె ననుచి నిలుచును. ||౯౬||

౯౦. సూర్యచంద్రుల నెల్లప్పుడు నందరించువారలా జేసెను. మను
దావావశ్యముగ నన్యాయమును. పాపమును చేయుననుట నిశ్చయము.

మం-౩-సి-౧౦-మా-౧౪-ఆ-౨౩-౩౪॥

సమీక్షకుడు - ఏమి: సూర్యచంద్రులే నదా తిరుగుచున్నారా: భూమి
తిరుగుట లేదా: భూమి తిరుగుచున్న నెన్నియో సంవత్సరముల కొక దినమును,
రాత్రియు నేర్పరుచుండెడిది. మనుష్యులు నిశ్చయముగ నన్యాయమును,
పాపమును చేయువాడేని మరొకరైనా ఉపదేశము చేయుట వ్యర్థమే.
ఏమనగా వారి స్వభావమే పాపమొనరించునదయి యున్నప్పుడు వారిలో
పుణ్యాత్ముల దెన్నటికి లేకుండును. కాని జగత్తున పుణ్యాత్ములు, పాపాత్ములు
సర్వదా కనబడుచున్నారు. కాబట్టి యిది యాశ్చర్యవృత్త పుస్తకమందలి
వార్తయు కానేరదు. ॥౯౦॥

౯౧ నేను వానిని జక్కగాజేసి నాలోనుండి వానిలోవరికి ప్రాణము
నూడినప్పుడు నతనికి మీరు(నీళ్లా)సాగింపడి దండము(దెట్టురు. ఓ నా రక్షకా!
నీవు నన్ను ఇట్లు త్రోవ! దప్పించితివి. నేనవశ్యముగ వారికి జగమున వృద్ధి
కలుగుజేయుదును. మరి త్రోవ(దప్పించును అసెను.

మం-౩-సి-౧౪-మా-౧౫-ఆ-౩౯ నుండి ౪౦॥

సమీక్షకుడు - అదా రసప్రాణమును. ఆదామునందు వింపెనన్న
నతడుకూడ అదాయయ్యెను. అదా కాకుండినచో (నీళ్లా) నమస్కారాది రక్తి
పలుపుటగాను తనతో(జే)యున్నవానిగ నెందులకు: జేసెను! పైతాసును
త్రోవదప్ప(జేయువాడు అదాయయ్యెన, ఆయనే పైతాసునకు పైతాసును,
పెద్దన్నయు, గురువునేం(గాడు: ఏలయన బ్రమింప(జేయువానిని మీరు
పైతానని యంగీకరించుచున్నచో అదా సయికము పైతాసును బ్రమింప,
జేసెనుకదా. తాను ముఖముఖిగ నేను బ్రమింప(జేయుదుననియున్ననుపై
వానిని దండించి చెఱతో నెందులకు:చలేదు! మఱి చంపివేయలే దెందులకు!
॥౯౧॥

౯౨. నిశ్చయముగ మేము ప్రతి తెగయందు పైగంబును పంపి
యున్నాము. మే పెప్పుడేది కోరుచున్నామో. మేము దానిని 'కమ్ము' అని
యనగా నది యగుచున్నది. మం-౩-సి-౧౪-మా-౧౬-ఆ-౩౫-౩౯॥

సమీక్షకుడు—అన్ని తెగలందు పైగంబరులఁ బంపినపుడు సందఱును పైగంబరుల యనుమతి ప్రకారముగనే ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇంక వారు కాపిరులెట్లయిరి; మీపైగంబరునకుఁ దప్ప మిగిలిన పైగంబరులకు ముస్కర లేదా యేమి; అట్లయిన నీది కేవలము పక్షపాతముతోఁగూరిన విషయమే. సరి; అన్ని దేశములందు పైగంబరులఁ బంపియున్నచో నాధ్యవర్తనమందె వరివిఁ బంపెను; కాన నీమాట యొప్పుకగినది కాదు. అదా కోరినప్పుడు పృథివీ! కమ్ము అని యనునుగద—సరి; ఎన్నఁడును వినలేని యాజగము. అదా యాత్మనెట్లు వినగలుగును; అదాతప్ప మఱొకవస్తువే లేనపుడు వివిన దెవరు; కలిగిన దేమిటి; ఇవన్నియు జ్ఞానకౌన్యములగు వార్తలే. కాఁబట్టి ఇట్టివార్తల సవివేకులు మాత్రమే యొప్పుకొనుచున్నారు. ॥౧౯౯॥

౧౦౦. అల్లా కొఱకు కొమార్తెలను వియమించు చున్నాము. అరవి యందు వనిత్రుల కందు. కోరినదెల్ల వారికిఁజిక్కును. అల్లా సాక్షిగ మేమ వశ్యముగఁ బైగంబరులను బంపియున్నాము.

మం-౩-సీ-౧౪-నూ-౧౬-ఆ-౫౬-౬౩॥

సమీక్షకుడు—అల్లా కొమార్తెలతో నేమిచేయును; ఒకానొక మనుష్యునకు కొమార్తెలు కావలసియుండును. కుమారులు వియమింపఁబడక కొమార్తెలే వియమింపఁబడుచున్నారా యేమి; దీనికిఁ గారణ మేమోచూపుఁడు; ఒట్టుపెట్టుకొనుచు యనర్థవాదులపనియేకాని అదాది కాదు. ప్రపంచమునఁ దఱచుగా నవిధములాదువాఁడే యొట్టుపెట్టుకొనుచుండుట కనఁ బడుచున్నది. నశ్యవంతుడైన వాఁడెందుల కొట్టుపెట్టు కొనును; ॥౧౦౦॥

౧౦౧. ఈ లోకులెవరనఁగా — అల్లా ఎవరి హృదయముల మీఁదను, చెవులమీఁదను, కన్నులమీఁదను ముద్రల చేసినాడో వారే, యామతి మఱచిన వారలు, ప్రతి ప్రాణికి చేసినంత వలము పూర్తిగ నీయఁబడును. అన్యాయ మెంతమాత్రము చేయఁబడదు.

మం-౩-సీ-౧౪-నూ-౧౬-ఆ-౧౦౫-౧౦౬॥

సమీక్ష—(అదా) దేవుఁడే ముద్రలను వేసినపుడు, ఆయమాదుకు సంపారము చేయనిదే ఏకింపఁబరిరిగదా! వారిని పరాదీనులఁజేసిన దెంత గొప్ప యవతార మనవలెను; ఇత నెవ దెంత చేసి యున్నాడో వానికి మ్యానాదికలేదము లే; యంతటివలమే యాయఁబడుననియు ననుచున్నారు.

మఱి వారు స్వతంత్రముగా బాపము చేసినవారు గారు కాని బుడచేయుచుట వలనఁ జేసియున్నారు. కాఁబట్టి వారి యపరాధమేమియు లేదు. ఇతరవారి పలముకూడ లభింపఁగూడదు. తత్సల మా బాపము లభించుచున్న యుచితము. చేసినంతఫలమే యాయఁబడునన్ను శమింపఁబడున దేమి! మఱి శమింపఁ బరుదు లేని న్యాయము లేచిపోవును. కాన నిట్టి పోలు పొందులేని ప్రసంగ మీశ్వరున దెన్నటికిని గానేరదు. కాని బుద్ధిలేని పిల్లలది కాఁగలదు. ॥౧౦౧॥

౧౦౨. మేమునరకమును రాపిరులకొఱచు చెఱసాలను దోరిన స్థానముగాఁ జేసియున్నాము. అక్షేప్రతిమనుస్మనిమెదలో వానికర్మ పత్రమును గట్టియుంచినాము. వాని కొఱకుఁ బ్రళయదినమున నొక పౌర్ణిమును తీయఁ గలము. అది తెలిచి యున్నట్లు వాని కగపడును. నూహఁజ్ఞునిమృతి మేము మానవ సముదాయములలో నజేయఁ జంపియున్నాము.

మం-౪-సి-౧౫-మా-౧౦-ఆ-౭-౧౨-౧౩॥

సమీక్ష—కురాసును, పైగంబరులను, కురాసునందలి బాదను, ఏడవ యావాకమును, నమాజ్ మున్నగు వాని నొప్పుకొనని వారే కాపిరులు. వారిశే నరకముకలమి అను మాటలు శేవలము పక్షపాతముతోఁ గూడిన వేయననొప్పును. ఏమనఁగా కురాసునుమాత్ర మొప్పుకొను వారందఱును మంచివాడుగాని, ఇతరముల నొప్పుకొను వారందఱును చెడ్డవారుగాని యెన్నఁ లేని వాఁగలరా? ఒక్కొకని మెదలోఁ గర్మపత్రమును గట్టియుంచినా మను నదియుఁ గరుపనితనపుమాటయేకద. మే మెఱచి మెదలోనయినను జూచుట లేదు. కర్మఫల మిచ్చుననుటయే దాని అభిప్రాయమన్న మఱి మనుష్యుల హృదయముల మీదను నేత్రాదుల మీదను ముద్రలు వేసినాఁడు. పాపముల శమించును, అనున వన్నియు వట్టిమాటలేనా ఏమి? ప్రళయరాత్రినే బాదా అష్టస్తకమును దీయునేని యప్పుడా పుస్తక మెక్కడనున్నది? ఒకపాపాకారి వద్దనుండు లెక్క పుస్తకమువలె వ్రాయుచుండునా యేమి? పూర్వజన్మమే లేదేని దీవుల కర్మములు సుందఁజొంపుగదా! మఱికర్మలేని నేమి వ్రాయఁగలుగును. కర్మములు లేనిదే వ్రాసెనన్న వారిపైనన్యాయ మొనరించెనుట స్పష్టము. ఏలయన కదాకర కర్మములే లేకున్న వారికి సుఖదుఃఖముల నెట్లు కలుగఁ జేసెను? బాదాయుష్టమన్నదో నతఁడన్యాయమే చేసెను. కదాకర కర్మములు లేనిదే సుఖదుఃఖము లను ఫలముల నెక్కువతక్కువలుగ నిచ్చుట

యన్యాయమే యనఁడును. ఇంత నాసమయమునందు (అదా) దేవుడే పుస్తకమును చదువునా? లేకయొక నిరస్తాదాయకను అధికారి వినిపించునా? మఱి అదా దీర్ఘకాలంబందముగల జీవుల నపరాధము లేనిదే చంపెనన్న సత్యదన్యాయ వారియే యయ్యెనుగదా. అన్యాయకారి యయినవాడీశ్వరుడే కాఁజాలరు. ||౧౦౨||

౧౦౩. మేము సమాధునకు అడుకొట్టిపిట్టను నిదర్శనముగావిచ్చినాము. ద్రమింపఁజేయఁగలిగిన వానిని ద్రమింపఁజేయుము. మేమంతయు వారిమార్గ దర్శకులతో విరిచిననాఁడు ఇయ్యబడిన ఆయా కర్మఫలము ప్రతి వారికుడిచేరి యడుండును. మం-౪సి-౧౫-సూ-౧౦-౨-౫౦-౬౨-౬౯||

సమీక్ష-మేలండి మేలు! అదాను దెలియఁజేయు ఆశ్చర్యకరముంగు వెన్నిగుఱుతులు కలవో వానిలోనొక అడుకొట్టిపిట్టయు. అదా యున్నాఁడను దిటు ప్రమాణముగనో లేక అదాను గుర్తించుటకు సారసముగనో యున్నదిగా! ద్రమింపఁజేయుచుని అదా యాత్మనొసంగినచో, అదాయే పైకానును బ్రేరేపించువాడును సమస్త పాపముల నొనరింపఁజేయువాఁడు నయ్యెను. ఇటువంటివానిని అదాయనుచి శేవల మచివేకమే. (కయామల్) ప్రళయమునాఁడే న్యాయ విమర్శనముకొఱకు పైగంబరులను, వారి యుపదేశముల నంగీకరించువారలను ఏలుచునన్న ప్రళయము శాంతవజ్రుడు నందఱును నిర్బంధమును విప్పించిలో నుండవలసివచ్చును. న్యాయము చేయఁబడ నంత వఱకు నిర్బంధమున నుండుట యెల్లరకు దుఃఖదాయకమే యగును. కాన శీఘ్రముగ న్యాయ మొనరించుచున్న న్యాయదీక్షన కుచితము. ఇది పోపాంబాయి న్యాయమయ్యెను. ఎట్లనగా నొకన్యాయాచీకరు, ఏఁదేండ్లకాంపు దొంగలును. సాహుకార్లును. ప్రోగుగా నంతవఱకు నెవరికిని కిషకాని. ప్రతిష్ఠకాని కలుగఁగూడదని యుత్తరపు చేసినట్లే యిదియునయ్యెను. గమనింపుఁడు! ఒకఁడో ఏఁదిది సంవత్సరముల వఱకు నిర్బంధములో నుండెను. ఒకడు నేఁడే పట్టుపడెను. కాఁబట్టి న్యాయమన్న విట్లుకాదు. వేదముననో, మనుస్మృతియందో యాదుఁడు! క్షణమాశ్రయైన నది ఆంశ్యముకాదు. తమ తమ కర్మామపారముగ జీవులు దండననో. ప్రతిష్ఠనో సదా పొందుచునే యుండురు. ఇక రెండవది పైగంబరులను సాక్షులవలె నుంచుటవలన నీశ్వరుని సర్వజ్ఞత్వమునకును హాని కలుగుచున్నది. నర! ఇటువంటి షాస్త్రక

మీశ్వరకృపము కాగలదా? కానేరదు. అట్లే యిటువంటి పుస్తకము నువదే శించువాడెన్నదేని ఈశ్వరుడు కాగలదా? ఎన్నటికిని గానరాదు. ॥౧౦౩॥

౧౦౪. ఈ రోజులకొలుపు-విల్లిప్పుడుండుటకు-రోజులు కలవు. వాని క్రిందగా నడుచు ప్రవహించుచుండును. ఇది నది బంగారుతో చేయబడిన కంకణములు-నగలు-తోడిగింపబడును. ఆకుపచ్చ వన్నెగల సన్నని వస్త్రములు దొరుగుదురు. అచ్చటి మంచి పట్టుమెత్తలపై నొఱగి మంచములమీద గూర్చుండురు; పుణ్యముచే మంచి లాభము-స్వర్గము-పొందవచ్చును.

మం-౪-సి-౧౫సూ-౧౮-ఆ-౩౦. ॥

సమీక్ష—మేలయా మేలు! కురాసునందలి స్వర్గము నేమి చెప్పవలెను! అందు రోజులు, నగలు, వస్త్రములు, మెత్తలు, దూదపలుపులు, ఆనందించుటకు గలవుగా! ఒకానొక బుద్ధిమంతు! దూహించునేని, ఈ ముసల్మానుల స్వర్గమునందు సన్మాయముదప్ప నిక్కడికంటె నెక్కువ యక్కడ నేమియు లేదనియే తేటపడును. ఏమియనగా నంతముగల కర్మములకు అనంత ఫలము లభించునని వ్రాయబడి యున్నది. ఇదిగాక యక్కడ! బ్రతినిత్యము తియ్యని పదార్థమే తిందురన్న కొద్ది దినములలోనే యది విషమువలె! దోచును. ఇంత వాల్చెల్లప్పుడు నులము ననుభవించురేని అనుమతే వారికి దుఃఖపడును. కావున మహా కల్పసర్వంశము ముక్తినులము ననుభవించి పునర్జన్మ మెత్తుదురనుటయే సత్యమయిన సిద్ధాంతము. ॥౧౦౪॥

౧౦౫. అన్యాయము చేసినందులకు మేమి గృహస్థులను పద్మిణియును పద్మిణియులు నాశనముచేసిరి. మఱి మేము వారిని జంపవలెనని ప్రతిజ్ఞ చేసియుంటిమి.

మం-౪-సి-౧౫సూ-౧౮-ఆ-౩౧. ॥

సమీక్ష—ఏమి! జనులందఱు! బాపాత్ములు కాగలరా! తదుపరి ప్రతిజ్ఞ చేసియున్నందున నీశ్వరుడు సర్వశక్తిమంతుడును గాకపోయెనుగద. ఏమియన వారి యన్యాయపర్తమునఁ జూచినపుడు ప్రతిజ్ఞ చేసియుండెనే కాని తత్పూర్వము వీరన్యాయము చేయఁగలరని యెఱుగఁకుండెనా! దీనివలన దయా విహీనుడు నయ్యెనుగదా! ॥౧౦౫॥

౧౦౬. ఎవఁడు పిల్లవారుగా నుండెనో వాని తల్లిదండ్రులు వివాస పాత్రులై యుండిరి. ఇక నీ పిల్లవారు హతమునందును (కుప్ర) మత విరుద్ధాచరణమునందున వారిని జయించునని మే మతనికి భయపడుదుము

గాక. సూర్యుడు మునుగు చోటునకు వెళ్ళి ఆ సూర్యుడు బుధగం చెరి
మలో మునుగుచుండుట నతడు చూడెను. ఓ జల్మి-రై-కా) సర్వరక్షకా
నిశ్చయముగ యాజ్ఞాజ మాజ్ఞాజలు ప్రపంచమున కలహము కలుగ
జేయువారై యున్నారు. మం-౪-సి-౧౬-అం-౮-౮౪-౯౨॥

సమీక్ష-సరి: అదాది తెలివిమాలినతనముని చెప్పవలెను. పిల్లకాయల
తల్లిదండ్రులు, తన మార్గమునుండి తొలగింపఁబడి తనకు ద్రోహము
చేయువారు గాకుండురచియేగద అతనికి సందేహము కలిగినది. కాన నిది
యాశ్చర్యవాక్య మెన్నటికిని కానేరదు. ఇక సూర్యుడు రాత్రియందొక
చెలమలో మునిగి, తిరిగి ప్రారంభకాలమున నుదయించునని భావించిన ఈ
గ్రంథకర్త యజ్ఞానముతోఁగూడిన ఈ వదనమునుగూడ గమనింపుడు.
సూర్యుడన పృథివికంటె దారి గొప్పవాడు. అతడొక నదిలోఁగాని, చెం
మలోఁగాని, సముద్రములోఁగాని ఎట్లు మునుగగలుగును? ఈ దురానును
రచించినవాడు భూగోళ బిగోళ విద్య నెఱుగకుండెననియే దీనివలన విదిర
మయ్యెను. ఎఱిగియేయున్న నిట్టి విద్యా విరుద్ధమైన మాట నెందులకు వ్రాసి
యుండును? ఇక నీవు స్తకముపై విశ్వాసముగలవారియందును విద్యలేదు.
విద్యయేయున్న నిట్టి రచ్చిరపలుకుతోఁ గూడియున్న పుస్తకము నెందుల
కొప్పుకొని యుండుదు? ఇదిగాక అదా యన్యాయమును చూడుడు. కానే
వృథివిని 'స్మరించువాడు. చాలా న్యాయబీకుడుగా నుండి మఱి కానే
యాజ్ఞాజ మాజ్ఞాజలను ప్రపంచమున కలహముఁగూడఁజేయవిచ్చుచు
న్నాడు. ఇది యాశ్చర్యమునకు కరు విరుద్ధము. కాన నీవు స్తకము నదవి
మునుఘ్నలు నమ్ముదురేకాని విద్వాంసులెంత మాత్రమంగీకరించరు. ॥౧౦౬॥

౧౦౭. మరియుము తూఱుపించి దనవారినుండి వేఱయి కూర్చుండి
నప్పటి ప్రసంగమును పుస్తకమున నుదాహరింపుము. అమె వారికి తెలివారై
యుండఁగా మేము మా జీవమును అమె దగ్గఱకుఁ బంపితిమి గాన నాజీవము
అమెకొఱకు అరోగ్యమైన మలువ్యరూపముఁదాల్చెను. అమె నీవు నదాచారి
వయినచో నిశ్చయముగనే దయాసాగరుని శరణు బొచ్చుచున్నానని పలుక
మొదలిడెను. అప్పుడాయన నేను నీకుఁబలిత్రమైన కొరుకును గడగజేయు
టకు నర్హరక్షకుడగు నీ ప్రభువుచేఁ బంపఁబడినవాడనే కాని వేఱుగా
భావించఁగూడదనెను. నేను విదిర కార్యము చేయుదానను కాదు. నన్నే

మన్యుడును తాతరేడు. తొడును నాతెట్లు కలుగుననెను: కాని యతనిచే గర్విణియయ్యెను. అమె యతనితోఁగూడ తనయింటికి దూరముగా అదవిలోనికిఁబోయిపడెను.

మం-౪-సి-౧౬-హి-౧౯-ఆ-౧౫-౧౬-౧౭-౧౮-౧౯-౨౦॥

సమీక్ష—పరిశ్రాంతిదమును దేవుని జీవములైన. అవి ఆ (ఐదా) దేవునివలెనే వేటయినవి కాఁజాలవనియేతద. బుద్ధిమంతులిది విచారించవలసి యుండునది. (తెండవది) మరియునును దన్యకకు కొడుకు గలుగుటయు దొర్తన్యమే. ఏమియనఁగా అమె ఒకనితో సంభోగముఁ జేయగోరకుండెను. కాని ఐదా ఆజ్ఞఁబడసి ఆపరిశ్రాంతి అమెకు గర్భము కలుగఁజేసెను. ఇది అన్యాయమేయనుట స్పష్టము. ఇంక నిది ఆసత్యతతోఁగూడిన యనేక వార్తయను వ్రాయబడియున్నది. వానినిది వ్రాయుట యుచితము కాదను కొంటిని. ॥౧౦౭॥

౧౦౮. ఏమి: మేము కారకులమిఁదికి సైతానులఁ బంపినది నీవు చూడలేదా: వారిని మోసపుచ్చి ద్రవించఁజేయుచున్నాడు.

మం-౪-సి-౧౬-అ-౨౧॥

సమీక్ష—(ఐదా) దేవుఁడే సైతానులను మోసపుచ్చుటకు నంపు చున్నాఁడేని మోసపోవువాడు నేరస్థులు కానేరరు. ఇతఁ వారికిఁగాని ఆ సైతానులకుగాని దండన కలుగగూడదు. ఏమనఁగా నిరంతయు ఐదాయాజ్ఞ వలన జరుగుచున్నది. తాన దీనివలము నా (ఐదా) దేవుఁడే పొందదఁగును. ఆయన నిజమైన న్యాయకారియై యున్నదని వలచుగు నరకమును దానే యనుభవించఁదగును; న్యాయమును వదలి యన్యాయ మొనరించునేని యన్యాయకారియే యగును. మఱి ఆన్యాయ మొనర్చువాఁడే పాపాత్ముఁడనఁబడు చున్నాఁడు. ॥౧౦౮॥

౧౦౯. ఏశ్వార్త్రాపవరులు విశ్వసించినవానిని, మంచి కర్మముల నొనరించుచు మరల కితను, తిరిగి మార్గము గ్రహించినవానిని నేను విశ్వయముగ క్షమింపఁగలను.

మం-౪-సి-౧౬-హి-౨౦ఆ-౨౦॥

సమీక్ష—ఏశ్వార్త్రాప వరులవలన-పాపములు క్షమింపఁ బడునని కులామనందుగం యీ వార్తయందఱును పాపకారులఁ జేయునదే యన

నొప్పును. ఏమనగా దీనిచేసి పాపాత్ములను పాప మొనరించుటకు సాహసమధికముగ నుద్బొంగుచున్నది. ఇందువలన సీగ్రంథమును ఏ క్షణికత ర్తయు పాపకారులకు పాపమొనర్చుట కధిక సాహసమును గలుగఁ జేయును. కాన నీపుస్తక మీశ్వరకృతము కానేరదు ఇందు జెప్పఁబడిన వాదీశ్వరులను గాజొందు. ॥౧౦౯॥

౧౧౦. కదల రుందుటకు మేము భూమిమీద పర్యవముం నిలిపి యున్నాము. మం-౪. సి-౨౭. సూ-౨౧. ఆ-౩౦॥

సమీక్ష - కులా క ర్త భూమి తిరుగుచున్నదను నిత్యాది విషయముల నెఱిగియున్న పర్యవములు నిలుపుటవలన భూమి కదలరుందునని యెప్పు డును వ్రాయఁకుండెడివారు. పర్యవముం నుంచున్న భూమి కదలఁగలదని అతనికి కంక గలిగినది. మఱి ఆట్లుంచియున్నను భూకంపము కలుగు నపు డెల్ల నీభూమి యెందులకు కదులుచున్నది? ॥౧౧౦॥

౧౧౧. మే మా ప్తీ కుపదేశముఁజేసితిమి. అమె తన గోష్ఠ్యాంగ ములు గాపారు కొనెను. కాన మేము అమెలోనికిఁదమ తనము నూఁదితిమి. మం-౪.సి-౧౭-సూ-౧౧-౨౮॥

సమీక్ష-ఇట్టి యక్లిల వాక్యములు బలావనుడెట్లు? సర్వ పురుషుల నయిన గానేరవు. మానవులే యిటువంటి మాటలను వ్రాయుట యనుచితమని తలచునపుడవి తాత్పర్యము కెట్లు మంచివగును? కులాను ఇట్టి వాత్సల్యో గూడియున్నందులకే దూషితమగుచున్నది. వేదములవంటి మంచిమాటలతో గూడియున్న నిది మిగుల ప్రశంసనీయమై యుండెడిది. ॥౧౧౧॥

౧౧౨. పృథి వ్యావాళముల మర్కసున్న జనులును. సూర్య చంద్ర నక్షత్రములును. పర్యవములును. పశువులు నల్లారు (నీట్లా) సమస్కారము చేయుచుండుట నీపు చూడరేదా? ఇక నక్కడివారిని బంగారు కంకణములు, ముత్యములు తొడిగింపఁ జరుగును. అట్లేవారు పట్టు దుస్తులు కట్టుకొనియుండురు. చుట్టఁదిరుగు వారికొఱకును నిలుచుండు వారికొఱకు నాయితీవి పవి త్రముగ నుంచుము. ఇక తన మారిన్యమును దూరము చేయవలెను. తమ కానుకలు చెల్లించవలెను. పురాతనమైన యింటిచుట్టు దిరుగవలెను. అట్లే యల్లానామము స్మరించవలెను.

మం-౪-సి-౧౭-సూ-౨౨-ఆ-౧౯-౨౭.౨౮-౩౩॥

మాత్ర మంగీకరింప నేరదు. సరి : పాప పుణ్యములు మార్పుఁ జదువనుటయు నొక మంచి న్యాయమే. ఆ పాపపుణ్యము లనునని సువ్యూహ మినుములవలె నొకటికొకటి మార్పు నగునా యేమి? పశ్చాత్తాపము వలనఁ దాపవిమోచనమై, ఈశ్వరుఁడు లభించునన్న పాప మొనరించుట కెవఁడును వెనుకకుండును. కాన నీమాట లన్నియు విద్యా విరుద్ధములే యనుట న్నిష్టము. 1100౬

౧౧౦. మేము (వహి) పుస్తకమును మూసా పరముగఁ జంపితిమి. దీనిని దీసికొని దాజనులకొఱకు వెళ్ళుము. నిక్కయముగ నీ తెంకిఁ బరుదురు. కాన ఏమాను నగరమునను నవీలుల (ప్రోగురేయవారి) నంపెను. ఏ పురుషుఁడు నన్ను స్మరించివాఁడో యతఁడే మార్గముఁ జూపుచున్నాఁడు. అతడే నాకు తినిపించుచు, త్రాగించుచున్నాఁడు. ఆయన మహాప్రళయ దినమున నా యపరాధములు క్షమించునని యా పెట్టుకొని యున్నాను.

మం-౫-సి-౧౯. హా-౨౬-ఆ.౫౦-౫౧-౬౬-౬౬-౭౦౪

సమీక్ష - ఐదా మూసాపరముగ వహి (పుస్తకము) చంపినపుడు మరల దావూదు పరముగను, ఏనుపరముగను, మహమ్మదు సాహెబు పరముగను, పుస్తకముల నెందుకంపెను : ఈశ్వరవాక్యము సర్వదా యొకేరీతిగను, మఱపు తెందనిదిగ నుండును. దానికి విమ్మట కుదానువఱకు పుస్తకముల లింపుటవలన మొదటి పుస్తకము లపూర్ణములనియు, మఱపుతో కూడిన వనెయు నమ్మఁజరుగు. ఈ మూఁడు పుస్తకములును సర్వములేని కుదాసను నది మిక్కిలుగును. ఇట్లే నాడునును ఒకదాని కొరటి విరుద్ధములై యున్నందున సర్వదా సర్వమైనవి కాఁజాలవు. ఐదా (రూహాయను) జీవముంను స్మరించెనన్న నని దావనే చచ్చును. అట్లయిన వానికొకప్పుడు ఆదావము లింకగకపోదు గదా: పరమేశ్వరుడే మనుష్యాది ప్రాణులకుఁ దినిపించుచుఁ ద్రాగించుచున్న నెవరికిని రోగము నందరింపఁగూడదు. అట్లే అతఁడు అందఱకు సమానముగ రోజిన మొనంగవలయును, దాజునకును, దరిద్రు నకును శ్రేష్ఠ నిక్కువై రోజనము ఉక్కునట్లు, పక్షపాతముతో నొకనికి శ్రేష్ఠ రోజనము, మరొకనికి నిక్కువై రోజనము లరింపఁగూడదు. పరమేశ్వరుడే తినుపించువాఁడును, త్రాగించువాఁడును, పథ్యము చేయించువాఁడు నయి యున్న, రోగములే నందరింపకుండెడివి. కాని ముసల్మానాదులకుఁ గూడ

రోగములు సంభవించుచునే యున్నవి. అదియు రోగముల చూపు శమనము కలుగజేయువాడయిన, ముసల్మానుల శరీరములందు రోగములే యుండగవు. రోగములుందునేవి యీ అదా పూర్ణవైద్యుడు. కాదు. పూర్ణవైద్యుడే మైన ముసల్మానుల శరీరములందు రోగము లేందుల కున్నవి. అతడే పుట్టించుచు గిట్టించుచున్న నాటకాకే పాపపుణ్యము లందివచ్చును. జన్మ. జన్మాంతరముల కల్మానుపారముగ వ్యవస్థ చేయుచున్నాడేని యతని యపరాధ మేమియులేదు. అదా పాపముల కమించుచువారును. మహాప్రళయ రాత్రిని న్యాయము జేయుచువారును. నయియున్న సత్యం పాపముల, లెంచుచు వారును పాపసంయుక్తులు నగును. కమించడన్న నీ కులానులో వ్రాయబడినమాట మిత్యయనక తప్పదు. ||౧౧౧౭||

౧౧౧౮. మావంటి మనుష్యుడవు నీవు కావు గాని సత్యవంతుడవయిన నిదర్శనము! జాపుము. దాని కీ యాదులొట్టిపిట్ట గలదు. ఒకసారి నీళ్ళుత్రాగవలసియున్న దనెను.

మం-౬-పి-౧౯-మా-౨౬-ఆ-౧౫౦-౧౫౧||

సమీక్ష - మేలు! జాతిలోనుండి యాదు లొట్టిపిట్ట వెళ్ళిననుమాట నెవడయిన నమ్మగలరా! ఈమాట సంగీకరించిన చారిత్రవిమనుష్యులై యుండిరి. ఆదులొట్టిపిట్టను నిదర్శనముగా! జాపుట పాపరత్యమే. కాన ఈశ్వరకృపముకాదు. ఈవు న్నక మీశ్వరకృపవైయున్న నిట్టి వ్యర్థమైన విషయము లిందుండకుండెడివి. ||౧౧౧౮||

౧౧౧౯. ఓ మాసా! నేను విశ్చయముగ! బ్రతులుదనయిన యల్లాను నీ చేతికట్టును పాజవేయుచునెను. పాజవేయగా నది పామువలె కదలుచున్నట్లగుదెను. ఓ మాసా! వెజవకుము. విశ్చయముగ పైగంజరులు నా సమీపమున వెజవరు. అల్లాయొక్క ఆరాధ్యుడు కాదు. కాని యతడు గొప్ప (ఆర్క) ఏకవ ఆకాశమున కదివరి. నామీద హతము చేయుకుడు. ముసల్మానులయి నాదగ్గఱకు రందు.

మం-౫-పి-౧౯-మా-౨౬-ఆ-౧౦౦-౨౬-౩౧||

సమీక్ష - ఇంకను చూడుడు! అల్లా తననోటితో! దానే గొప్పయని చెప్పుకొనుచున్నాడు. తన నోటితో తన ప్రళంప! జేసికొనుట శ్రేష్ఠపురుషుల

సనియైనను గానపుడు ఖదాదెట్లు కాగలదు? అందులకేకడ విండ్రజాలపు తంత్రములఁ జూపించి యదవిమనుష్యులను వశపఱచుకొని దానరణ్యమున ఖదాయయి నిలిచినది. ఇటువంటిమాట యాశ్వర్యకృతపు స్తవమం దెప్పుడు నుండనేరదు. గొప్ప (అర్చ) ఏకవ యాకాశమున కదిపతియయి యున్నవాఁ దేకదేశీయుఁ డగుటఁజేసి యాశ్వయదే కానేరదు. హాశమొనరించుట మంచిది కాదేని, ఖదాయు, మహమ్మదుసాహెబును దమ స్తుతులచే నా పుస్తకము నెందులకు నింపిరి? మహమ్మదుసాహెబు అనేకులను జంపెనుగదా! అది హాశమయ్యెనా కాదా? ఈ కురాను పుస్తకులతోను, పూర్వాపర నిరుద్ధ విషయములతోను విండియున్నది. ౧౧౧౯॥

౧౨౦. ఇక నీవు పర్వతములఁ జూచువు. అవి స్థిరముగ నిలిచి యున్నందుల కనుమానపడుదువు. అవి చరించుమేళుములవలెఁ బోవుచున్నవి. ఇది అల్లా పవితనము. ఆయన ప్రతివస్తువును దృఢపఱచియున్నాడు. నిశ్చయముగ నతడు మీరు చేయుచుండుకార్యముల నెఱుఁగువాఁడయ్యున్నాడు.

మం-౫-సి-౨౦-సూ. ౨౭-ఆ-౮౮॥

సమీక్ష - పర్వతములు మేళుములవలె చరించుననుట కురాను వ్రాసిన వారి దేశమున గానవచ్చునేమో కాని అన్యత్రకాదు. ఇక కురా యెఱుఁగు వాఁడనుట ద్రోహియైన పై కాసును పట్టి దండింపక పోవుటవలన విదితమే కద. ఆతఁ డింతపఱకొక న్రోహినై నను బట్టి దండింపలేక పోయెనుగదా! ఇంతకు మించిన ప్రమాదము మఱేది యుండగలదు? ॥౧౨౦॥

౧౨౧. మూసా వానిని గ్రద్దగా వాని అయ్యువు సమాప్తమయ్యెను. ఓ రక్షకా! నిశ్చయముగ నేను తమ ప్రాణి కన్యాయము చేసితినిగాన నన్ను క్షమింపుమనెను. అంత నతని క్షమించెను. నిశ్చయముగ నతడు క్షమించు వాఁడును దయాళువు నయియున్నాడు. ఏ ప్రభువు దేనిఁ గోరుచున్నాఁడో అట్లే దేని నిష్పదకుచున్నాఁడో దాని సృజించుచున్నాడు.

(మం-౫-సి-౨౦-సూ-౧౮-ఆ-౧౪-౫-౬౬॥

సమీక్ష- ముసల్మానులయు, క్రైస్తవులయు, వైగంబరులయు ఖదాయు దయను చూచుదు. వైగంబరగు మూసా మనుష్యుని చంపగా ఖదా

జేమించెను: వీరిరువురు నన్యాయకారులై నిలిచిరా లేదా: తన యిష్టము వలననే కోరుచున్నట్లు పట్టించుచున్నాఁడా: ఆయన తన యిష్టమువలననే యొకని రాజుగను, మఱొకనిదర్మిఁడుగను, ఒకని విద్వాంసుఁడుగను, మఱొకని మూర్ఖుఁడుగను చేసియున్నాఁడా ఏమి: అట్లులేని ఈ కులాను సత్యముకాదు. ఇతఁ నన్యాయచారి యయినందున సతఁడు ఖదాయే కాఁడాలఁడు. ॥౧౨౧॥

౧౨౨. తల్లిదండ్రులకు మేలు గలుకజేయవలయునని మనుష్యులకు మే మాట్లాపించియున్నాము. ఒక వేళ తల్లిదండ్రు రికువురు నీతో జగదమాది నాతో వారిని చేర్చుకొనున్న నీవావిషయము నెఱుగవు కాన వారిరువురిమాట యంగీకరింపకుము. నీవు నాదిక్కునకు రావలసియే యున్నది. మే మవశ్య ముగ నూహను సంఘము దిక్కునకుఁ బంపియున్నాము. కాన వారియందు తొమ్మన్నూట యేఁబది సంవత్సరములుండెను.

మం-౨-సి-౨౦-౨౧-నూ-౨౯-౨-౦-౧౫

సమీక్షకుఁడు—తల్లిదండ్రుల నేవచేయుట మంచిదే ఖదాతో జేర్చు కొను మన్నుప్పకు వారి యామాట విసరపోవుటయు మంచిదేకాని తల్లిదండ్రులు మిత్రాభాషణాదులు చేయుట కాట్లాపించిన సంగీకరింపవలయునా యేమి: కాన నీమాట నగము మంచిదిగను, నగము చెడ్డదిగనున్నది. ఇతఁనూహ మొదలగు పైగంబరులే ఖదా ప్రపంచములోని కంపుచున్న సర్వజీవముల రెవఁడంపుచున్నాఁడు: అందఱు నతఁడే యంపుచున్నాఁడే ని యందఱును పైగంబరు లెందులకుఁగారు: మొదట మనుష్యులకు వేయి సం వత్సరముల ఆయుష్షందీననివృద్ధిండులకు లేదు: కావున నీమాట నిజము కాదు. ॥౧౨౩॥

౧౨౩. మొదటి యీ యల్లా యుత్పన్నము చేయుచున్నాఁడు. మఱొం దానిని రెండవతూరియు నుత్పన్నము చేయఁగలఁడు. అతనివైపునకే తిరిగి పోదురు. ఏదినము వర్షము-మహాప్రళయము-రథస్థించునో అ దినము పాపాత్ములు నిరాశులగుదురు. విశ్వనిందినవారు. మంచికార్యములు చేసినవారు రోఁదయందు శృంగారింపఁ బడుదురు. మేమొక వాయువును పంపినపు డా పొంము పసుపువన్నె దాల్చుటను చూతురు. ఈ ప్రకారమే యాలోకుం హృద

యమంబుఁడ యల్లముద్రలు వేయుట వారెఱుగరు.

మం-౫-సి-౨౧-నూ-౩౦-ఆ-౧౦-౧౧-౧౪-౫-౫౮॥

సమీక్ష—అల్లా రెండుసవ్యాయములే యుత్పన్నము చేయువాఁడై మూఁడవ సవ్యాయము చేయఁదేని యుత్పన్నము చేయుటకు పూర్వమును, రెండవమూరి యుత్పన్నముచేసిన పిమ్మటను అప్రయోజకుఁడయి కూర్చుండ వలసివచ్చును : ఒక సవ్యాయముగాని, రెండుసవ్యాయములుగాని యుత్పన్నము చేసిన పిమ్మట నతని సామర్థ్య ప్రయోజనము లేనిది వ్యర్థమైనది అయిపోవును. న్యాయమొనరించు దీనమున పాపాత్ములు నిరాశులయి యున్న యుండవచ్చును కాని ముసల్మానులు దప్ప రక్షింప వారందఱును పాపాత్ములుగా నెప్పుఁడది నిరాశులై యుండురని మాత్రము దీని లాపము కాదుగదా : ఏమనఁగా నీ తులానునందు పలుకోట్ల వ్రాయఁబడినట్లు పాపాత్ములన్న నితరులనియే అభిప్రాయము. ఈఁటలో నుంచఁబడుట శృంగారింపఁబడుట మాత్రమే ముసల్మానుల స్వర్గమయిన నది ఈ ప్రపంచము వంటిదే యయ్యెను. అచ్చట తోటకాఁపులును, కమసాబులు నుండవచ్చును. లేదా బుదాయే తోటకాఁపు. తమసారి మున్నగువారి పనులు చేయుచుండవచ్చును. ఇఁక నొకటి కాటూషణములు తక్కువగనుండు సమీ దొంగతనముకూడ జరుగుచుండవచ్చును. స్వర్గమున దొంగిలించు వారలను నరకమునందుకూడ వేయుచుండవచ్చును. అట్లయిన లేదా స్వర్గమున నుండులనుమాట మిథ్యయగును. రృషికుల పౌలము మీఁదకూడ బుదా దృష్టిరలదుగద. అవిద్య పౌలముఁజేసెడి యనుభవమును బట్టియే కలుగును. ఇఁక బుదా తన విద్యచే నన్నిసంగతుల నెఱుంగుచున్నాఁడని యంగీకరించినను ఇట్లు రయము చూపుట మాత్రము తన యభిమానమును ప్రసరి పఱచుటకే యన నొప్పును. మఱి అల్లా శేవుల హృదయములపై ముద్రలువేసి పాపము చేయించినప్పుడా పాపము నతఁడే పొందవలెను. శేవులు పొందరాదు. ఆ మానవయములు నేనాచీతుగకుఁ గలునట్లు ఈ పాపములన్నియు బుదాకే తగులును. ॥౧౨౩॥

౧౨౪. ఈ ఆయువులు యుక్తిమంతుని పు స్తకమందలివి. ఆకాశము లను స్తంభములు లేకుండ సుత్పన్నముచేసి యుండుట మీరు చూచుచున్నారు.

కదలకుండ వృథివిమీద పర్వతములనుంచి యున్నాడు. రాత్రివి దినమం దును, దినమును రాత్రియందును అల్లా ప్రవేశింపఁ జేయుచుండుట నీవు చూడ లేదా : సముద్రమధ్యమున నోరలు అల్లా అద్భుత శక్తితో-మీకు తన నిదర్శనములఁ జూపుటకు-నడచుచుండుట చూచుటలేదా :

మం-౫-ఏ-౨౧-సూ-౩౧-ఆ-౧-౯-౨౦-౩౦॥

సమీక్ష-—మేల్మేలు : సర్వకా జ్ఞానవిద్యద్వయములను నాకాశాదులఁబట్టింది యున్నాడనుటయు వానిని స్తంభములచే నిలువఁజెట్టినాడనుటయు. తూమి కదలకుండు నటులఁ బర్వతముల నేర్పఱచి యుండినాడనుటయు బహు తమ త్కారములుగలవాని పు స్తకమందలి మాటలే : కొంచెము చదివినవాడయిన నిట్టి వ్రాత నెన్నుదు వ్రాయుదు, నమ్ముదు. ఇంకను తమత్కారము చూడుడు-దినమున్నప్పుడు రాత్రి లేదు. రాత్రియున్నప్పుడు దినములేదు. కాని ఇటు నొకదాని యంకొకదానిని ప్రవేశింపఁ జేయుచున్నాడని వ్రాయబడి యున్నది. ఇది గొప్ప పామరం మాటమే కావున నీకురాను జ్ఞానపు స్తకము కానేరదు. ఇది జ్ఞానవిద్యమైన మాట కాదా : ఓదలు మనుష్యులనుండియు క్రియాశోకలాదుల వలన నడచుచున్నావా, లేక ఖదా శక్తి వలననా : ఇను ముతోగాని రాతితోగాని యోడంచేసి సముద్రమున నడిపించితిమేని ఖదా విద ర్శనము మునిగిపోవునా లేదా : కాన నీ పు స్తకమొక విద్వాంసునిచేఁగాని ఈశ్వరునిచేఁగాని రచియింపఁబడినది కాఁజాలదు. ॥౧౨౪॥

౧౨౫. ఆకాశమునుండి వృథివిమీద కార్యముల నేర్పఱచుచున్నాడు. మరల నొక దినమందే అక్కడి కెక్కి పోవుచున్నాడు. అదిన పరిమాణము మీకు లెక్కఁబెట్టు సంవత్సరములను బట్టి వేయి సంవత్సరములు. అతఁడు పరోక్షమును ప్రత్యక్షము లెఱుఁగువాడు. దయాశీవు. బ్రముణుడునై యున్నాడు. మరివాని జక్కఁగఁజేసి వానియందు తనలోనుండి జీవమును ఓఁదెను. “మీకొఱకు నియమింపఁ బడియున్న మృత్యురేవత” మీ ప్రాణము లను హరించునని చెప్పుము. మేము కోరిన యెడం అవశ్యము ప్రతిప్రాణికి శిక్షనొసంగుదుము. కాని నేను నరకమును (జన్నుం లోను) భూత విళాపము లలోను మనుష్యులలోను నింపుచునను” నాప్రతిజ్ఞ మాత్రము విశ్వయతే.

మం-౫-ఏ-౨౧-సూ-౩౨-ఆ-౫-౭-౨-౧౧౪

నమీక్షకుడు—ముసల్మానుల ఖదా మనుష్యునివలె నేక దేశీయంశవి
 న్నప్తముగ నిర్దమయ్యెను. వ్యాపకుడయిన నొక స్థానమున నుండి యేర్పాట్లు
 చేయుటయు నెక్కుట దిగుటయు లేకుండెడిది. ఖదా పరిక్రాను వంశపు
 న్నాదన్నను రానేరదేశీయుడే యయ్యెను. కానకసముపై ప్రతీక్షించుచు
 గూర్చుండి పరిక్రాను పడుగెత్తించుచున్నాడు. పరిక్రాను లంచము దీసికొని
 యొక వ్యవహారము చెదగొట్టినను లేదా యొక పీనుగును విడిచిపెట్టిపోయి
 నను ఖదాదేమి తెలియగలదు? సర్వజ్ఞుడును సర్వవ్యాపకుడునగు నతనికే
 తెలియగలదు. అతడట్లు లేదుగదా? అటులయియున్న పరిక్రాను సంపదం
 పిన అనేక విధముల ననేకుల ఐతీషింపవలసిన పనియే లేకుండెడిది. ఇక
 బోవుటకు నొక పేయి సంవత్సరములు పట్టుటయు పచ్చుటకు, బోవుటకు
 నేర్పాట్లు చేయుటవలన నతడు సర్వకత్తి మంతుడును గాడు. ప్రాంతముం
 గొనిపోవువాడు పరిక్రానున్న నాపరిక్రాను చంపువాడెవడు? అతడు
 నిత్యుడన్న ఆచుకుడయి ఖదాతో సమానుడయ్యెను. ఒక పరిక్రా యొకే
 నమయమందు నరకమును నింపుటకు ఉప్పులకు కిడ యొసంగఁ జాలఁడు.
 పాపములు లేక వారిని తన ఇష్టము వర్చినట్లు నరకమునఁ బడఁద్రోసి వారిని
 దుఃఖ పెట్టుచు సంకోషించుచున్నచో నాఖదా పాపకారియు, నన్యాయ
 కారియు, దయాహీనుడు నగును. ఏ పుస్తకమున నిట్టి మాటలు కలవో
 యది యొక విద్వాంసునిచేగాని, ఈశ్వరునిచేగాని రచింపబడినదిరాదు. అట్లే
 దయా న్యాయములులేని వాడిశ్వరుఁ దెన్నఁడును కాఁజాలదు ॥౧౨౩॥

౧౨౪. మీరు మృత్యువునకు జంకియో లేదా నజుకులాదిగ పెం
 చియో పడుగెత్తుటవలన మీ తెండమాత్రము లాతములేదని చెప్పుము. ఓనబి
 ధ్రీలారా! మీలో నెవరయిన లజ్జనిడిరి వత్తురేని మీకు తెందింకలు పాపము
 తగులును. ఇది అల్లాకు సుంధము.

మం-౫-సి-౨౧-నూ-౩౩-అ-౧౬-౩౦॥

నమీక్ష—యొద్దిమున నెవరును పడుగెత్తకుండుటకు, తమకు విజ
 యము కలుగుటకు; చచ్చుటకైనను తయపడకుండుటకు, చాళ్యర్య మలి
 పృద్ధి తెందుటకు, తమ మతము వృద్ధిబొందుటకుగాను మహమ్మదు సాహెబు

ఇట్లు వ్రాసియు, వ్రాయించియు నుండవచ్చును. సరి : ప్రతి రజ్జవిడిచి రాగూడదన్నఁ జై గంబరు సాహెబు రజ్జవిడిచి రావచ్చునా : ప్రతిరజ్జుఁ దానము తగులుట చై గంబరునకుఁ దానము తగుల పోవుట అనునదే యింటి న్యాయమో :

౧౨౭. ఓ యింద్లలోనే యుండుడు. అల్లారనూరు యాజ్ఞను తారింపుడు, అన్యమునురాదు. చై దనువాడు ఆమెతోఁ దన ప్రయోజనమును నెఱవేర్చుకొనినప్పుడు స్వమరమందు విశ్వాసముగలవారికి తమ పోషణమున నున్నవారి ప్రీతితో ప్రయోజనము నెఱవేర్చు కొనునప్పుదాదాయము కలుగ కుండుటను, పెండ్లి (వికాహ) చేసికొనుట పాపమని తలపడుచుదిక్కును ఆమెను అతనికిఁ జెప్పి చేసితిమి. బుదా అజ్జ ఆ దివ్యమునందు నదీకి నేదియు నిబ్బించలేదు. మహమ్మదెవరికిని దండ్రీకాడు. తన నదీకొలకు మెహరు చెల్లించవలె ప్రాణమిచ్చు నట్టి - విశ్వాసాట్లు తాలయన - ప్రీతి దొందవచ్చును. వారిలో నీవు ఒకానొకతె నచేడిన వచ్చును. లేదా ఇష్టము యిన దానితో సంబంధముఁ జేసికోవచ్చును. నీకిందు పాపము కలుగదు. ఓ లోతులారా : విశ్వాసవంతులగు మీరు పై గంబరుని యింద్లలో ప్రవేశింపకుడు.

సం-౫-సి-౨౨-నూ-౩౩-ఆ-౩౩-౩౦-౩౮-౪౦-౪౭-౪౮-౫౦

చిట్ట—ప్రీతి చెఱసారిలోనుండు నేరస్థులవలె గృహము లందుండ నరెనివియుఁ బురుషులట్లుగాక స్త్రీత్రులయి యుండవలెననియు వ్రాయుట యింక అన్యాయము : ఏమి : ప్రీతి ర్తము శుద్ధవాయు సేవనమును తర్త దేశ సంచారమును, స్వప్రీయలమరి యనేక పదార్థములఁ జూచుటనుగోరరా : దీనిఁ జేసియే రాఁదొల ముపల్కానుం విల్లలు విశేషముగఁ దిరుగువారు. విష యాసెట్లునగుచున్నారు. అల్లారనూరుల దొక్కదే యాజ్ఞయా : లేక పర స్పరి విరుద్ధమైనవా : ఒక్కఁడు లేనినిర్మలయాజ్ఞం తారింపుఁడనుట వ్యర్థము. పరస్పర విరుద్ధమై వేర్వేరుగ్గు నొకటితత్వమై రెండవది యనవ్య మైనదా : అట్లయిన ఒకఁడు బుదా, మఱొకఁడు సైతానగును. సహలోగి యునై నిలుచును. మేల్మేలు : కుదాను సందరి బాదను. పై గంబరును,

దురానును, ఏమని చెప్పవలెను. ఇతరులకు హానికలుగజేసి తన ప్రయోజనమును సిద్ధింపజేసి కొనఁగోరువాఁడవశ్యముగ నిట్టి దక్కులే పనుచున్నారని గాన ముహమ్మదుసాహెబు గొప్ప విషయాసక్తుఁడయి యుండెననికూడ తీసి వలస నిర్ణయెైనది. లేనిచో (లేపాలకను) షుత్రునిదార్శను-తన తాత్పర్య నెందులకుఁ జేసికొనును? ఇత నిట్టి పనులను జేసినవానికి ఖదాకూడ సహాయకుఁడై అన్యాయమును న్యాయమని నిలిపెనుగా : మనుష్యులలో నెంతతెలివి మారిప వాఁడయినను కొడుకు పెండ్లామును గోరుటలేదు : ఇట్టి విషయాసక్తమగు వీరిలు చేయుటకు నబీకి నేయాదంకములు రలుగకపోవుట కది వివరీతమే. నబీ యొకనికి దండ్రీగాకుండిన లేపాలకుడను నైదు ఎవనికి కొడుకయి యుండెను : ఇట్లు పైగంబరు సాహెబు కొడుకు తాత్పర్యముకూడా వదలకున్న నితరులను వదలి యుండునా : ఎంత తమత్యాగము చేసినను దుష్కార్యము చేయువాఁడొకప్పుడయిన నిందితుడు గాకపోదు. ఒకానొక పురుషుని తాత్పర్యము మెచ్చి (నికాహ) పెండ్లి చేసికొనిగోరినను అది హాలలే యగునా : నబీ ఇష్టమయిన స్త్రీని ద్యవంప వచ్చునని వాని మహమ్మదు సాహెబు స్త్రీలు మాత్రము పైగంబరు నేరస్థుడయినను అతని నెంత మాత్రము ఎదుఁగూడ ననుట గొప్ప యరర్థము. పైగంబరు గృహము లంచున్మర్చి రెవ్వరయినను వ్యతిరేక చ్యవ్తితోఁబ్రవేశింపఁ గూడదు గదా : నబీ ఎవనియింటఁ బ్రవేశింపఁ గోరిన నిరాదంకముగఁ బ్రవేశింపవచ్చునా, ఏమి : మఱి గౌరవాత్మ్యము గాఁగలుగునా : మేల్మేలు : తరుదా నీశ్వరోద్ధమవియు, ముదుమ్మదు సాహెబును పైగంబరనిరతి, దురాను చెప్పిన యాశ్చర్యని పరమేశ్వరుడనియు సమ్మగలుగునంతటి మూర్ఖుఁడెవడైన సుండునా : ఇట్లు యాక్తిహాస్యమును తర్కవిరుద్ధమునను విషయములతోఁగూడిన యాచుతమును అరేబియా దేశవాసులు అంగీకరించియుండుట కరులశ్చర్యమే.

॥౧౨౭॥

౧౨౮. తమూలునకు దుఃఖము కలిగించుటగాని, అతనికి విముచి నతని స్త్రీలను పెండ్లి (నికాహ) చేసికొనుటగాని హితంశమాత్రము సువిధము కాదు. నిశ్చయముగ నది అల్లాకు గొప్ప పాపమని తోచకపోదు. అల్లా

కును ఆశవి రసూయనకును దుఃఖము కలిగించు వారం నల్ల రిక్కరించు ననుట నిశ్చయము: దోషునిగాని ముసల్మానుండును, వారి శ్రీలకును దుఃఖము కలుగఁ జేయువారు నిశ్చయముగ నిందమోషువారును. వృథా పాపమును బ్రతురింపఁ జేయువారునగుదురు. రిక్కారార్థు లెఱికిక్కినను పట్టుకొనిఁ బడవలయును, చంపఁబడ వలయును. ఓ నా రక్షకా! వారికి రెండింతల పాపము కలుగఁజేయుము. వారిని విశేషముగ రిక్కరించుము.

మం-౫-౨-౨-౨-సూ-౧౩-౪౫౦-౫౪-౫౫-౫౮-౬౫॥

పట్టక—౪౪రే ౪౪: ఏమి ఇట్లు బాదా తనబుదారతనమును కనఁ బజుచు చున్నది రక్కపూర్వకమేనా: యేలయన రసూయనకు దుఃఖము కలి గింపరాదని చెప్పుట మంచిదేదాని ఇతరులకు దుఃఖము: కలిగింప రాదని రసూయనుకూడా నాల్లాపింపవలసియుండెను. అట్లాల్లాపింపలే లెందులకు: ఒకనికి దుఃఖము కలిగించుట వలన నల్లాకూడ దుఃఖితుఁడగునున్నాఁడా. యేమి: అటులయిన నరఁదీశ్వరుఁడు కాఁజాలఁడు. అట్లాకును రసూయన కును దుఃఖము కలిగింపరాదని విషేరింపఁబడి యున్నందున నల్లాయును రసూయను, ఇష్టమయిన వానికి దుఃఖము కలిగింప వచ్చుననుట నిష్టముదాదా: ఏరికిఁగాక మఱి యెవ్వరికైనను దుఃఖము కలిగింప వచ్చునా: ముసల్మా నులనును. ముసల్మానుల శ్రీలకును దుఃఖము కలిగించుట మంచిది కానట్లే అన్యమరిస్తులకు దుఃఖము కలుగఁ జేయుటయుఁగదు దౌర్జన్యమేకద. “ఇఁక దీని నంగీకరింప లేని వారు పక్షపాతముకలవారని గ్రహింపుఁడు” మేర్పేయ: సంసారమున ద్రోహము కలుగఁజేయునో ఖదా: ఓ నరీ! మీఁదటి దయా కూస్యలు ప్రపంచమున దాంతక్కువనే యుండురు: అన్యజనులెఱి: కిక్కినను వారిని బట్టుకొని చంపుఁదని వ్రాయఁబడి యున్నది: ఆ ప్రకారమే అన్య మతస్థులు ముసల్మానులయెడ వర్తింప వలెనన్న ముసల్మానులెడ రెడ్డగ దోచునా లేదా: పైగంబరులెంతటి నిర్దయులనవలెను. అన్య మతస్థులకు రెండింతలు దుఃఖము కలిగింప వలెనని పరమేశ్వరుని వ్రార్చించు యన్నాడుగా: ఇదియు: ఒకపాఠముతోఁ గూడినట్టియు, స్వప్రయోజనమును నిద్రింప లేని: కొనునట్టియు గొప్పయరర్కము కద. ఇందువలననే యిచ్చదీక్షలుకును, ముస

ల్యానులందనేక శతులు ఇట్టిపనులు చేయుట కెంతమాత్రము వెనుదీయరు. శిషియగువాని మనుష్యుడు వశమనుడయి యుండుననుట స్పష్టమేరదు.

॥౧౨౮॥

౧౨౮. అట్లా అనునరచే వాయువుల సంపెను. అవి మేఘములను లేపుచున్నవి. మేఘల మేఘ వీనుగులుగల సగరము విక్కునకు వానిని తటిమి వానితో మృతినొందియున్న యాత్మదివిని జీవింపజేసిరిమి. ఈశ్రవణ రమే సమాధులలో నుండి వీనుగులు లేపఁబడును. అతఁడు నిర్లిప్యుండు నింటియందు దయతో మమ్ములించెను. మాకు దానియందు శ్రమకలుగదు. దాని యందు రోగములును సంభవించవు.

మం-౫-సి-౨౨-మూ-౩౫-ఆ-౬-౩౫॥

సమీక్ష—చిరా : బుధా వాయువుల సంపఁగా నవి మేఘముల లేపుచున్నవనియు, అట్లే వానితో వీనుగుల బ్రతికించు చున్నారనియు ననెడి బుధా (పిలాసపి) తత్వవిద్య నేమని చెప్పవలెను : ఇవి యీశ్వర వాక్యము కెంతమాత్రము కానేరవు. వీలన నీశ్వరునివని విరంతల మొకేదిరమగ జరుగుచుండును. గృహములుండునన్ను జేయఁబడకయుండు నేరపురద, మతచేయఁబడినవి సర్వదా యుండునేరవు ; శరీరము గంపారు వరిశ్రమ చేయనితో దుఃఖితుఁ డగును. శరీరదానియైన వాడు ఒకప్పుడైనను రోగగ్రస్తుఁడు గాకబోడు. ఒకప్పుడే సమాగమ మొనరించువాడే రోగములఁ దప్పించుకొనకున్న ననేక స్త్రీలతో విషయానంద మనురవించువాని దుర్దశ యేమిదావచ్చును : కాన ముసల్మానుల విరంతల స్వర్గవాసముకూడా నుభవరమెన్నటికిని గాఁజాలదు. ॥౧౨౯॥

౧౨౯. భూవాన్ సాక్షిగ పంపఁబడిన వారలతో నిన్నుచక్కనిమార్గము చూపుఁబావిగా నా దయాతపయిన బుధాదీంది యున్నాఁడనుట నిశ్చయము.

మం-౫-సి-౨౩మూ-౩౬ఆ-౧-౨॥

సమీక్ష—ఇప్పుడు వీక్షింపుడు : ఈ భూవాన్ బుధాచే రదియింపఁబడిన నతఁడేం యొట్టు పైట్టుకొని యుండును : నరీ బుధాచే సంపఁబడిన వాడేని (లేపఁబడను) కొడుకు తొరగినెందులకు మోపించి యుండును :

కులానుసంగీతరీతి వారు చక్కని మార్గమునఁ గలరనుట వట్టిమాటయే. ఏమనఁగా సత్యము నొప్పుట, సత్యముఁబఱచుట, సత్యము నాచరించుట, పక్షపాత రహితమగు న్యాయకర్మములు నేవించుట మున్నగున పెండుతరచో యదియే చక్కనిమార్గము. ఇతఁ డీనికి వివరీతమైనదాని ద్యుజింపఁ దగునని కులానుసంధు'గాని, మనస్కానుసంధు'గాని, వీరి ఋదా యందుగాని లేనే లేదు. అందఱవలె మించిన పైగంబరు, ముహమ్మదు సాహెబేని అతఁ డందఱవలె నదిరవిద్వాంసులు తురగులు యుత్తురు నెంచులకు గాక యుండును ; కాన పండ్లనమ్ముకీ తన రే'గు'లందు పుల్లని వననల్లే యీ మాటయు సయ్యెను ॥౧౩౦॥

౧౩౧. కొమ్మూదఁగా నకస్మాత్తుగ వారు సమాధులలో నుండి లేచి తన ప్రభువు దిక్కునకు పరుగెత్తుదురు. వారేమేమి సంపాదించి యుండిరో వారి పాదములు పాక్ష్యము వలుకును; ఒక వస్తువును పుట్టింపఁ గోరినపుడు అతని యాజ్ఞతప్ప వేళేమియు లేకుండును. గాన దానిని కమ్ములని అనఁగా నదియై నిలుచును. మం-౫-సి-౨౩సూ-౩౬-ఆ-౪౮-౬౧-౭౮॥

నమీక్ష—ఇప్పుడీపోలు, పొందులేని మాటల నాంకింపురు : పాదము లేన్నదైన సాక్ష్యము బదులఁగలుగునా ; ఋదా తప్ప నానచయమం దాజ్ఞా వింపఁబడుట తెవ్వఁడుండెను; ఏఘయ్యెను ; ఏవస్తువును లేకుండెనన్న నిది యబద్ధమగును. ఉండెనన్న “ఋదాతప్ప వేఱువస్తువు లేదు. ఋదాఁబన్నిటివి జేసెను” అను మాట యబద్ధమైపోవును. ॥౧౩౩॥

౧౩౨. త్రాగువారికట తెల్లనిరంగుగం మంచిసారాయి గిన్నెలోఁ బోసి యాయఁబడును. సుందరమైన నేత్రములుగల చక్కనిస్త్రీలు, క్రిందికిఁ జారుచు వారిదగ్గఱ కూర్చుండియుండురు. వారు దాచిపెట్టిన గ్రుడ్లవంటి వారని గ్రహింపఁదగును. ఏమి ; ఇతఁ మేము దావమా ; నిశ్చయముగ లాకు పైగంబరులలోని వాడే. కాన మేము వానికిని వాని జనులందఱకు ముక్తిని గలుగఁ జేసితిమి. కాని యొకవృద్ధురాలు వారిలో తప్పి పోయెను. మఱుం మేమితరులను జంపితిమి.

మం-౬-సి-౨౩సూ-౩౦ఆ౪౩-౪౪-౪౬-౪౭-౫౬-౧౨౬-౧౨౭-

౧౨౮-౧౨౯॥

సమీక్షకుఁడు—ఏమంటి: ఇది ముసల్మానులు సారాయి చెడ్డదనుచున్నారు. కాని వీరి స్వర్గమండో సారాయి నదులే ప్రవహించుచున్నవి: ఇక్కడ సురాపానమును నిషేధించుట మంచిదేకాని దీనికిబదులుగ సర్కర-వీరిస్వర్గమందు మాత్రము కడు చెఱుపు కలదు. స్త్రీలు, మిక్కిలిగ సుస్సందున నొకని రిత్తమైన స్త్రీకముగ మండక పోవచ్చును. గొప్ప రోగములు కూడా సంభవించు చుండవచ్చును: అక్కడి మనుష్యులు శరీరదారులయి యుండురేని వావనీవత్తురు. శరీరదారులు గారేని రోగవిలాసములననుభవించ లేక పోదురు. ఇకవారిని స్వర్గమునకుఁ గొనిపోవుటయు వ్యర్థమే. లూతునుపై గంబరని యంగీకరింతు రేని, యతనితో నతని కుమార్తెలు సమాగమ మొనరించి యిరువురు కొడుకులఁ గలిగెనని తైలినందు వ్రాయబడి యున్నదే దానిని కూడా సంగీకరింతురా, లేదా? అంగీకరింతు రేని యతనిఁ జైగంబరని రావించుట వ్యర్థము. ఇటువంటివాని సహచరులను బుదా ముక్తి గలుగఁజేయునన్ననా బుదా సయితమట్టివాఁడే యగును. ఏలయన వృద్ధులారి వృత్తాంతముఁ జెప్పువాఁడును వక్షపాతముతో నితరులఁ జంపువాఁడు నెన్నటికి బుదా కానేరడు. ఇట్టిబుదా ముసల్మానులయించి మండఁదగునే కాని అన్యత్ర కాదు || ౧౩౨ ||

౧౩౩. ఎల్లప్పుడుండుటకు స్వర్గములు కంపు. వాని రలుపులు వారి కొలుకుఁ దెజవఁబడి యుండును. అందు మేల్తలు వేయఁబడి యుండును. అదపరములను పాసీయ పదార్థములను తెప్పించ గలుగుదురు. క్రిందికి దృష్టి నుంచెరు సమాన వయస్సుగల స్త్రీలు వారిచగ్గఱ నుండురు. పరిశ్రాంతింపఱును (ఏళ్లా) సాస్తాంగ నమస్కారము చేసిరి. కాని సైతాను గర్వపడి ఏళ్లా చేయలేదు. అతఁడు కాపిరుల రోనివాఁడయి యుండెను. ఓ సైతాను: నేను నా రెండు చేతులతోఁ జేసిన యాచస్తుత్తును ఏళ్లా చేయకపోవుటకు నిన్నుద్దగించినదేది: నీవు గర్వపడితివా: లేక గొప్ప యధికారము గలవారిలోని వాఁడననుకొంటివా అనియడుగఁగా, నేనతని కంటే శ్రేష్ఠుఁడను, నీవునన్ను అగ్నితోను ఆతనిని మంటిలోను జేపియున్నావనెను. నీకవశ్యముగ నులిదలంచినది. కాన నీవాకాళములో నుండి వెళ్ళిపోము. (జ్జా) న్యాయముపొందెడి. దినము వఱకు నాదిక్కు నుండి నీకు రిక్కారము అనెను. ఓ నా వ్రతువా: పీనుగులు లేరు దినమువఱకు నిదానించు మనెను. విశ్చయముగ నీవు నిదానించఁ

బడిన వారలలోని వాడవే యనెను. ఆ (తెలిసియున్న) దీనము వలకు నీ గౌరవసాక్షిగ నేనవశ్యముగ వారినందఱను త్రోవ తప్పింతునని యొట్టు పెట్టు కొనెను.

మం-౬-సి-౨౩-సూ-౩౮-ఆ-౪౩-౪౪-౪౫-౬౪-౬౫-౬౬-౬౭-

౬౮-౬౯-౭౦-౭౧-౭౨||

సమీక్ష—కురానునందలి ఉద్దానవనములు, నదులు, గృహములు మున్నగునవి యున్నట్లు వ్రాయబడియున్నదే. అవి ననావనము నుండి యుండినవి కావు. సర్వదా యుండఁజొచ్చు. ఏరియన నయోగముచేఁగలుగు పదార్థము నయోగమునకుఁ బూర్వము రేఖుండెను. దాని పదార్థము వియోగాంతమున నుండదు. ఆ స్వర్గమే యుండదన్న నందుండఁగలవను పదార్థము తెల్లప్పుడు నెట్లుండఁ గలుగును; ఏరియన పఱుపులు, మేల్తలు, తంములు పానీయమును పదార్థము లక్కడ చిక్కునని వ్రాయఁబడియున్నది. కాన ముసల్మానుల చరము వ్యాపించిన కాలమున నరేవియోరేఖము విశేష ధనము గంది గాదనియు, అందువలననే ముహమ్మదుసాహెబు పఱుపులు మున్నగు వాని కతలు వినిపించి ఖీదలను తనమతమందు చిక్కించుకొనెననియు దీని వలన సిద్ధమగుచున్నది. స్త్రీలు గలచోటి నిరంతర ముపిక్కుడిది; ఆ స్త్రీ లక్కడి తెక్కడినుండి వచ్చిరి; లేక వారు స్వర్గముననే యుండువారా; వచ్చిన వారేవి వెళ్ళిపోదురు. అక్కడనే యుండువాంన్న! లోకయమనకుఁ బూర్వ మేమి చేయుచుండిరి; నిరర్థకముగ కాలము గడుపు చుండిరా; ఇక ఖదా ప్రకాశము చూడుడు; అతఁడాజ్ఞాపించఁగా పరిక్రందఱు నంగీకరించి ఆరామునకు నమస్కారము చేసిరి కాని నైకా నంగీకరింప లేదాది. ఖదా నైకానుతో నేను నారెండు చేతులతో వాని చేసిరిని, నీవు అలిమాన పడకుమని యనెనాది. దీనినుండి కురానునందలి ఖదా రెండు చేతులు గల మనుష్యుఁడయి యుండెనని సిద్ధమగుచున్నది. కాన నతడు వ్యాపకుఁడఁ గాని, సర్వకర్త మందుఁడుగాని కానేరడు. నేను ఆరాము కంటె నుత్తముఁడనని నైకాను పలికినది విజమే; ఖదా ఆతనిమీద కోపపడిన దెందులకా; చెప్పరేమి! ఖదా గృహము ఆకాశమునందే కండా; పృథివిమీద లేదా; అటులేని మొదలి

కాకాను ఐదా గృహముని యొందులకు వ్రాసెను: మఱి పరమేశ్వరుడు తన స్వస్థిలోనుండి సైతానునెట్లు వేటువలువఁ గలఁడు: స్వస్థియంతయుఁ బరమేశ్వరునిదేశదా. దీనివలన భూసునందలి ఐదా స్వర్గమునకు మాత్రమే ప్రభువని విదితమయ్యెను. ఇతఁ ఐదా యశని రిక్కరించి దెఱవోనుండుఁగా "ఓ ప్రభువా: నన్ను ప్రళయదీపమువలకు విడచి పెట్టుమని సైతానస్వప్నము ముఖస్థుఁడే నుట్పొంగి వానిని ఐదా ప్రళయ దీపమువలకు విడిచిపెట్టెను. సైతాను విడుదలఁదొంది. ఇతఁడేను జనులను విశేషముగ శ్రమింపజేయుదు ననియు, వారిలో ద్రోహము కలిగింతుననియు ననెను. అప్పుడు ఐదా నీ వేవరిని శ్రమింపజేయుదువో వారిని, నిన్నును సరళమునఁ బదపేయుదు ననెను. సజ్జనులారా: ఇట్టి సైతానును ఐదా శ్రమింపజేసెనా: లేక తనంతి తానే శ్రమించెనా: గమనింపుడు: ఐదా శ్రమింపఁ జేసినదో సైతానునరమించిన నతఁడు సైతానయ్యెను. సైతాను స్వయముగనే శ్రమించెనన్న నన్యతీక్షణులుండ మంతరి దామె శ్రమింతుకు సైతాను యవసరమే యుండదు. ఇతఁడోహియైన యాసైతానును ఐదా విడిచి పెట్టినందున నతఁడుకూడ నదర్శ మొనరింపఁ జేయుచు నా సైతానునకు దాగన్మదయ్యెననుట స్పష్టము. తానే దొంగిలించఁజేసి దండించునేని యశని యన్యాయమున కొకమేఱ యుండునా: || ౧౦౩ ||

౧౦౪. అట్లా నిశ్చయముగ నతల పాపములు శ్రమించుచున్నాడు. అతఁడు శ్రమించునట్టి దయాశక్తు, ప్రళయదీపమున భూమియంతయు నతని పీడికిరిలోను, అకాళములతని దుడిచేతిలోను జాప్తఁబడి యుండును. ఇతఁ ప్రభువు ప్రకాశముచేఁ పృథివి ప్రజ్వలిత మగును. కర్మవక్రములు వ్రాయఁ బరును. సైగంబరులును, సాఖిలును రప్పింపఁబడి న్యాయపూర్వకముగ తీర్పు చేయఁబడును. మం-౬-ని-౨౪-నూ-౨౯౮-౨౪-౬౮-౩౦||

సమీక్ష—ఐదా సతలపాపములను శ్రమించునన్న సంసారమునంత పాపమొనరింపఁ జేయుచున్నాఁడనియు, దయావిహీనుఁడనియు నెఱుంగఁ దగును. ఏమియన దుష్టనియొక దయఁజూపి యశనిని శ్రమించిన నతఁడరిక దౌష్ట్యమే చేయును. అట్లే రక్కాత్ములైన వారికెందఱకో దుఃఖము కలిగించును కింది దవరాఠమైనను శ్రమింపఁబడునేని జగత్తునందంతట నవరాఠములే

వర్తిల్ల సాగును, ఏది; పరమేశ్వరుఁ దగ్గివంటి ప్రకాశముకలవాఁడా; మఱి కర్మప్రకములు పోగుచేసి యొక్కదనుంచఁబడును; వానిని వ్రాయు వాఁడె వరుఁ ఁదా పైగంబయల మాటలను, పాక్షిల మాటలను విశ్వసింది న్యాయ మొనరించునేని అతఁడు సర్వజ్ఞుఁడు గాఁడు, సమర్థుఁడుగాఁడు. అతఁడ న్యాయము చేయుఁడు న్యాయమే చేయునన్న కర్మములకుఁ దగినట్లే చేయుచుండు వచ్చునుగదా; ఇత నాకర్మము లనునవికూడ పూర్వ పర వర్తమాన జన్మముల ననుసరించియే యుండును. మఱి శేషించుట, హృదయములమీఁద ముద్రలు వేయుట, శిక్షింపకపోవుట, సైతానుద్వారా శ్రమించఁజేయుట, ప్రతిబంధముం దుండుట మున్నగు మాటలన్నియు న్యాయవిరుద్ధములనుచి స్పష్టముఁగఁగెను॥

౧౩౫. జ్ఞానియు బ్రహ్మలుఁడునగు అల్లాచే నీవు స్తకము దింపఁబడినది. అతఁడు పాపములు శేషించువాఁడును, పశ్చాత్తాపముల స్వీకరించువాడు నై యున్నాఁడు. మం-౬-సి-౨౪-మా-౪౦-ఆ-౧౨*

సమీక్ష—అల్లా చేర నమాయకు రీ పు స్తకము నొప్పుకుండు రవియే యిట్లుకర్పింపఁ బడినది. కాని అందరి కొన్ని మాటలు దప్పకక్కిన పుస్తక మంతయు మిఠోక్తులతో నిండియున్నది. సత్యమైన మాటలను మిఠోక్తు లతోఁగూడి కలుపితమై యున్నవి. కావున నీ కురాను, కురాను చెప్పిన తాదా, వీని నొప్పుకొను వారందఱును పాపమును వృద్ధి పఱచువారు పాపములు చేయుచుఁ జేయించువారు నయి యున్నారు. ఏలయనఁ బాపమును శేషించు టయే గొప్ప యరక్తము. ఇందువలననే కదమునల్కాసులు పాపోపద్రవముల నొనర్చుచి కంఠగా రయపదకుండునది. ॥౧౩౫॥

౧౩౬. రెండు దినములలో నాకాశముల నేడింటిని జేసెను. ఒక్కొక్క యాకాశమున వాని వాని పవి నుంచెను. ఇంతనకది దగ్గరకు తోయినపుడు వారి వారి చెవులును, కన్నులు, తర్కములును ములు చేసినట్లు వాటిమీఁద సాక్ష్యముఁ బలుకును. వారు “మిర్యాంగములతోఁపిరెందుంట మా మీఁద సాక్ష్యము జరికిరి” రండురు. అందులకది “ప్రతివస్తువును విరిచినట్లే యల్లా మమ్మును విరిచి యున్నాఁ” రని బదులు చెప్పును. అతఁడు అవశ్య ముగాఁ బీనుఁగులను బ్రతికించు చున్నాఁడు.

మం-౬-సి-౨౪-మా-౪౦ఆ-౧౨-౨౦-౨౧-౩౦*

సమీక్ష—మేల్మేలు ముసల్మానులారా : మీరు సర్వశక్తిమంతుడని నమ్ముచున్న మీ ఖుదా సప్తాశములను రెండుదినములందా చేయగలిగినది : వస్తుతః సర్వశక్తిమంతుడైన వారు శతములో నమస్తమును జేయఁ గలుగును లేదా : పోవీండు చెవులను, కన్నులను, చర్మములను ఈశ్వరుడు జడములుగఁ జేసియున్నాడు. అవి సాక్ష్యమై వదలఁగలుగును : సాక్ష్యమిప్పించునన్న, మొదలి నతడు వానిని జడములుగ నెందులకుఁజేసెను : అప్పుడు వానిని శక్తివిచ్చునన్న ఏమి : తన నియమమును తానే రద్దుచేసికొనునా : ఇతఁ డేవులమీద సాక్ష్యముఁ బలికినప్పుడా డేవులు తమతమ చర్యాంగములతో మీరు మామీద సాక్ష్యమెందులకుఁ బలికిరిరని యడుగఁగా నవి 'మేమేమి చేయగలము "మేమును రప్పింపఁబడితిమి" అనునిత్యాది మాటలెన్నఁదేని సందర్భము లగునా : ఒకానొకఁడు నేనొక గొడ్డారి పుత్రుని ముఱముఁ జూచిరినన్నట్లయ్యెనుగదా : పుత్రుఁడు గదిగినప్పుడు ఆమె గొడ్డారెట్లు : గొడ్డారెన్న నామెకు పుత్రుడే కలుగ నేరఁడుగద. ఇదియు నటువంటి మిథ్యాతోవమే. కాన నిది యంతకంటె నబద్ధము. అట్లే అతఁడు పీనుగుల బ్రతికించునన్న, మొదలి చంపులి యెందులకు : కానుకూడ దావఁగలఁదా, లేదా : దావఁడన్న చచ్చులి చెడ్డదని యెందులకు దానించుచున్నాడు : మఱి ప్రళయ రాత్రి వఱకు, చచ్చిన జీవములు ఏ ముసల్మానునింట నుండును : అవధాధము లేనిదే వానినట్లు ఖుదా ప్రతిబంధముతో నెందులకుంచును : కీక్రుముగ న్యాయము చేయఁజెందులకు : ఈశ్వరుని ఈశ్వరత్వమునకు కలంకము కలుగఁ జేయునది యటువంటి మాటలేకద.

॥౧౩౬॥

౧౩౬. పృథివ్యాకాశముల కాశపు చెవులు అతనివద్ద గలవు. తోజన సామగ్రిని ఒకనికెక్కువగ ఒకనికిఁ దక్కువగ తన ఇష్టానుసారము కలుగఁ జేయుచున్నాడు. కోరిన దానిని సృజించుచున్నాడు. ఇష్టపడిన వానికి విద్ధం విచ్చుచున్నాడు. కొందఱకు కొరుకులను — విద్ధంను — గలుగఁ జేయుచున్నాడు. తన యిష్టానుసార మొకరిను గొడ్డారిగఁ జేయుచున్నాడు. అల్లాహ్

మాటలాదగల కత్తిమంతుఁడెవఁడును లేదు. తేజవాటున మందఱొ సందేహముఁ దెలుపుటకు పరిక్రామము దాయచారి సంపుటన్నాడు.

మం-౬-సి-౨౫-సూ-౪౨-ఆ-౧౦-౪౭-౫౮-౪౯॥

సమీక్షకుడు—బుధా యొద్ద లాభపురెపులదొక నిజయమే యుండవచ్చును. ఏమనఁగా నతనిచే నన్నిచోట్ల యందరి లాభములు విప్రుఁబరుచుండవచ్చును. ఇదియుఁ బరితనమునూదయే. పుణ్యకర్మముల నొనర్చుని వానికిఁ గూడ నసంపాదనసార మైశ్వర్య మొసంగుచున్నాఁడు : అట్లే యిష్టమైన వాని గట్ట పెట్టుచున్నాఁడు : అటులేని యతడు గొప్ప యన్యాయదారియే యగును. స్త్రీలు సయితము హింసితలయ విట్కుటకు ఆ బుధాను కర్తృచతురత్వమిందనుఁ జూచుదు : ఇష్టమైన దానిఁ బట్టింపఁ గలుగునట. అట్లయిన రెండువలుదాసు కూడఁ బట్టింపఁ గలుగునా లేదా : పుట్టింపఁజాలఁదన్న నతని కర్మకత్తిమ త్వమున బాధితము గలుగును. బలా : మనుష్యులలో విష్టమైన వానికి కొడుకులను — తిష్టంబిచ్చుచున్నాఁడని కోర్కె. చేపలు, పండులు మున్నగువానికి పెక్కు కొడుకులు—తిష్టలు—పుట్టుచున్నవే. వాని నెవఁడిచ్చుచున్నాఁడు : శ్రీ పురుషులకు సంపర్కము లేకుండ నెందుల కియ్యదు : తన యిష్టానుసార మొకతెను గొఱచుటగాఁడని ఏల దుఃఖింపఁ జేయుచున్నాడు : ఆహా : అతని సముదమున నెవఁడును మాటలాది నేరఁబన్న నాటదా యెంతటి తేజము గలవాఁడని చెప్పవలెను : ఆయన మొదటి జెప్పియున్నట్లు తెలుపే మాటలారుననియు, పరిక్రామగాని పై గంభీరులుగాని బుధాలో మాట్లాడఁగలరనియు వ్రాయఁబడిన యాచార్యులై నిజమయిన పరిక్రామము, పై గంభీరులు, తమ ప్రయోజనములు బాగుగ నెరవేర్చుకోవచ్చును.

• ౬. బయలుపరిచిన "ఆంధ్రీ భాష" యను గ్రంథమున "మహామృత హిమాలయం తెలఁపబట్టెను" అని వ్రాసిరి ననియు వ్రాయఁబడియితి. ఆ తెలఁపి నోగులందు, చెడవది చెల్లదుమృతములు గలవని, చెల్లని పంపత్తులములు నమివగలిగి పంపతి నూరిమా తెలు తెలఁపబట్టి ముందెవఁడు, ఇతఁడు అచటను : లేక తెలఁపబడినందు మాటలాది శ్రీమై యుండెనా : బుద్ధిమంతుల వివరింపకు గాక. నీవ తాళుచు దుర్మహుల చేసి : నేనామెలవాని చిత్తంబులములను ప్రతిపాదించిరినది విష్ణుఁడయ్యెనె యహమృతము తెల్లని బిర్రానొత్తలగు తెలఁపబడిన మాటలాది బుధా యొప్పుని : అరేయివాడు మాట్లాడు యిద్దంబుని వారికర్తవ్య విషయ పెట్టెనెయిదు.

బలానొకడు ఖదా సర్వజ్ఞుడనియు, సర్వవ్యాపకుడనియునన్న. “తెలుఁబాటన మాటాయను, తపాల వార్తవలె సమాచారములు తెలిసికొనును” అని వ్రాయఁబడిన మాటలన్నియు వ్యర్థములే. అటువంటివాఁడేని యతఁడు ఖదా కాఁడు, కాని యొక యుక్తిపరుడయిన మనుష్యుఁడు గావచ్చును. కాన నీ కురా నీశ్వరకృత మెన్నటికిఁ గానేరదు. ॥౧౩౭॥

౧౩౮. ఏను ప్రత్యక్ష ప్రమాణముతోడ వచ్చినప్పుడు.

మం—౬—సి—౨౫—నూ—౪౩ ఆ—౨౨౫

సమీక్ష—ఏనుకూడ ఖదాచే వంపఁబడినవాఁడేని అతనియుపదేశమునకు విరుద్ధముగ నాఖదా కురాను రచించిన దెందులకు? మఱి అంజీలనునది కురానునకు విరుద్ధముగా నున్నది. కావున నీ పుస్తకము లీశ్వరకృతములు కానేరవు ॥౧౩౮॥

— ౧౩౯—వానిఁబట్టి సత్యమర్థమున కీడ్చుకొనిరయి, ఇశ్లేయఁచును. ఇత మేము మంచి నేత్రములుగల చక్కని ప్రిలను వారికిఁ బెండ్లి కేసి యిత్తుము.

మం—౬—సి—౨౫—నూ—౪౪ ఆ—౪౪—౧౦॥

సమీక్షకుఁడు—చెల్లె : ఖదా న్యాయకారియయి, జీవులఁబట్టించి యాడ్పించువా : ముసల్మానుల ఇదాతే యిటులున్న సతని యుపాసకులగు ముసల్మానులు అనాకులయిన నిర్బంధులఁబట్టి యాడ్పిన నందాశ్చర్యమేమి : ప్రపంచమందరి మనుష్యులవలె సతఁడు పెండ్లి గూడఁ జేయించుచున్నాఁడే. అతఁడు ముసల్మానులకుఁ బురోహితుఁడే యన నొప్పును. ॥౧౩౯॥

౧౪౦—కాపిరులయిన వారు మీకెదురై నప్పుడు వారి మెదల నఱికి వేయుఁడు. అయినంతవరకు వారిని మెత్తగ మొత్తి తడువరి చెఱవేయించు దికుఁ బ్రయత్నింపుడు. అనేక గ్రామములుండెను. శక్తియందని నిన్నుమించి యున్నవి. నీవు వారిచేఁ దొలగింపఁబడఁగా మేము వారిని వదించితిమి. వారికి సహాయము చేయువాఁడెవడును లేకుండెను. అది (స్వర్గమున) నిర్మలోదకముగల నదులును, దుచితెడని సాంసదులును గలవనియుఁ బ్రాగఁగోరు వారికొఱకు సారానదులును, చక్కని లేనె నదులును గలవనియు, నన్నివిధముల వలములుగూడఁ గలవనియు వారిరచి ప్రభువుచే నుచితముగ నియ్యఁ

బడుననియు మేమివలెనే స్వర్గాధికయమునుగూర్చి నవారారులకు (పరహేళ గారులకు) బ్రతిష్ఠాభ్యర్థనముగా జెప్పియున్నారము.

మం-౩-సి-౨౬-సూ-౪౯-ఆ-౪-౧౩-౧౫

సమీక్ష—దీనివలన నీకురాను, కురాను చెప్పిన ఖదా, ముసల్మానులు క్రోహ బెదనర్చుచు నందఱికి దుఃఖము కలుగజేయుచున్న స్వార్థమును సద్ధింపఁ జేసికొనుచు నయావిహీనులునయి యున్నారనుట స్పష్టము. అహా! అన్య మతస్తుఁడొకఁడు ముసల్మానులతో నిట వ్రాఁతఁబడినట్లే వర్తించిన నికడులకు దుఃఖముకలుగునట్లు ముసల్మానులకును దుఃఖముకలుగునా, లేదా! ముహమ్మదు సాహెబును దొంగగొట్టిన వారిని ఖదా దంపినఁడన్న నాఖదా గొప్ప పక్షపాతియే యనబోవును. మంచిది ఎందు నిర్వర్తనకము, సాల, సాల, లేనె నదులు కలవోయిది యీ ప్రపంచమునకంటె మించిన దగునా! పాలనదు లెన్నఁదయున నుండఁగలుగునా! ఏమనఁగా నవి కొద్ది లాలముతోనే చెడి పోవును. బుద్ధిమంతులీకురాను మతము నంగీకరింపనేరదు. ॥౧౪౦॥

౧౪౧. భూమి విశేషముగ కదలింపఁబడునపుడు మర్వకములు విజిగి కుత్తునియలయి పై కెగురును. ఇంక కుడివైపువారు కుడివైపునను, ఎడమ వైపువారు ఎడమవైపునను జలతారుతో నల్లఁబడిన మంచముల మీద నెదు రెదురుగ తివారీలనంటి కూర్చుండియుండుదురు. వానియందుండెను జాలకులు ఉదకపాత్రలను, అర్వకపాత్రలను, శుద్ధమైన సాలా పాత్రలను బట్టకొని తిరుగుచుండుదురు. దానివలన తలనొప్పి కలుగదు. వారు మైమఱచి వదలఁ యుండుదురు. ఇంచైన పలములును, ఇష్టమైన పకవుల—పక్షిం మాంసమును వారికిఁ జిక్కును, ఇతర వారికి దాచిన ముత్యములవంటి మంచి నేత్రములు గల శ్రీలును, పెద్ద పఱువులును తిక్కును. వికృతముగ మేమా శ్రీలను ప్రతేకవిధముగ స్పృశించియున్నాము. కాన వారు సర్వదా పశువులుగా ముత్తైదు వలుగా సమాన వయస్సు గలవారుగా నుండుదురు. దానివలన ఉదరబోషణ చేసి కొనఁగలుగుదురు. కాన రాలిపడు చుక్కలు శ్రీందఁబడినట్లుంబి యొట్టుపెట్టు కొనుచున్నాను.

మం-౩-సి-౨౯-సూ-౫౯-ఆ-౪-౫-౬-౮-౯-౧౫-౧౬-౧౮-

౧౮-౧౯-౨౦-౨౧-౨౨-౨౩-౨౪-౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦

సమీక్ష—ఇప్పుడు తురాసు రచించినవాని రీతిలు గమనింపుడు : భూమి కదలుచునేయున్నది. ఆవృక్షము శధలుచుండును. రాన భూరాసు వ్రాసినవాడు భూమిస్థిరముగ నున్నదనుకొనుచుండెనని, దీనివలన నిర్ణయింపబడి. బౌరా. వర్ణరములను పక్షింపలె నెగురఁగొట్టినా; తుత్తునియలై పోవునన్నను. అవి మోక్షే శరీరములు లరించునేని వానికది లెండవ జన్మమొందులకుఁగఱుండను; ఏమందీ. అవా శరీరలాగిగానున్న పరనిదక్షిణోత్తర పార్శ్వము లందెట్లు నిలువఁగలుగుదురు : జలతారుతో నల్లఁబడిన మంచములకు మన్నపుడు వద్రంగులు స్వర్ణవారులుగూడ నది నివసించు చుండవచ్చును. మఱి నల్లులు కట్టుచు రాత్రులందు వారిని నిద్రపోనియ్య కుండవచ్చును. వారునివాదీ నంటిపెట్టుకొని స్వర్ణమున నిర్భర్ణముగఁ గూర్చుండియే యుండురా : లేక ఏమైన పనిచేయు చుండురా : కూర్చుండియే యుండులన్న. వారి కన్నము దాగుగా కీర్ణముగాక రోగములపాలై వాట శీఘ్రకాలములోనే చచ్చుచు నుండవచ్చు. పనులు చేయు చుండులేని, ఇక్కడఁగూరి, ఇవ్వములు చేయుచున్నటులే యక్కడను కష్ట పడుచు నివ్యాహము చేసికొనుచుండవచ్చును. ఇత స్వర్ణమునం దిచ్చటింకఁజె నచ్చట విశేషమేమివలదు : ఏమియు లేదనుటయే. పిల్లలక్కడ సర్వదా యుండురన్న, వారలకుఁ దల్లిదండ్రులుకూడ నుండ వచ్చును. అత్తమామలు కూడ నుండియుండురు కాఁజోలు. అనఁగా నది యొకగొప్ప నగరమేయై వెలయుచుండవచ్చును. ఇంక మలమూత్రాదులరికము లగుచివలన ననేక రోగములుకూడఁ బుట్టుచుండ వచ్చును. ఏమన, ఫలములు దినురు. పాత్రలలో నీళ్ళద్రాగురు. తలవొప్పి కలిగింపని మైమఱచి వడఱచీయని పాలానుగూడఁ ద్రాగురు. ఇవ్వమైన ఫలములను, పశువుల పక్షింహంసము నయికము దిను చుండులేని యుదాదప్పక నానావిధ దుఃఖములును, పక్షులు పశువులు నుండియే యుండును. హత్యలు జరుగుచు నక్కడక్కడ నెమకలాను బదియుండ వచ్చునే. కలిక దుకాణములుకూడ నుండవచ్చును గదా. అట్లా వీరి స్వల్లాశిశయము చేమని వర్ణింపవలెను. ఆరేదియా దేశమునందె మించియున్నటులే గోచరమగుచున్నది!!! మద్యమాంసములు దినురు దాగిగురు నున్నత్తులగు చుండులేని వారికొలదిక చక్కని స్త్రీలును, యువకులు దప్పక యుండవలసిన దేకద. లేనిచోఁ దలపుతైండువ్వు మధిపై అత్రాగుఁదోరులు ప్రమత్తులయి

పోదురు. ఇత సనేక స్త్రీ పురుషులకు గూర్చుండుచు, పరుండుచు, అవశ్యముగ నది గొప్పగొప్ప పలుపులును, తావలసియుండును. స్వర్గమున బదావదుడు స్త్రీల సువృన్నము చేయుచు వలననే యువకులనుగూడ సువృన్నము చేయుచున్నాడు. సరి: ఇక్కడ నుండి, ఆకపెట్టుకొని పోయినవారా పదుడు స్త్రీలను వివాహచూడుదురని బదా వ్రాసియున్నాడే. అది నిరంతరముండెడు యువకులు పరానా పరుచులను వివాహమొనగఁగలవనమాట వ్రాయలేదు.

కావట్టి పదుడు స్త్రీలతోఁబాట పడుచువాండ్రుకూడ నాయాకా బట్టింకే యియ్యబడుదురా యేమి: దీని వ్యవస్థ యేమియువ్రాయలేదు. బదా శీతటిగొప్ప ముఖపేల గలిగెను: సమానావస్థగల ముత్తయిమనలు పతులఁబొంది, స్వర్గమున నుండురన్న నది మందిరికాదు. ఏలయన స్త్రీలతోఁబై: బురుషుల వయస్సు రెండింతలో రెండింతలన్నరయో యుండఁదగును. ఇది కేవలము ముసల్యానుల స్వర్గమును గూర్చిన కథయే. ఇత సరవహనులు (సింహుల) పలకజమ్మడి వృక్షముఁబదిని కడుపు నింపుకొనెదరేని, సరవమున కంటక వృక్షము లుండుచు వలన ముండ్లుగూడ గ్రుచ్చుకొను చుండవచ్చును. ఉరుకునీళ్లు త్రాగుట యిత్తాది దుఃఖములను సరవముం దనుదవింతురు. ప్రాయశఃముగా నొట్టుపెట్టుకొనుట యసత్యవాదులపనియే కాని సత్యవంతులదికాదు. బదాసయితమొట్టుపెట్టుకొను చున్నాడేని యతఁడుకూడ ససత్యవంతుఁడనియే గ్రహింపవలెను ॥ ౧౪౧ ॥

౧౪౨. ఆతని మాన్గిమునఁ బోట్లారు వారితో నిశ్చయముగ నల్లా మిత్రత్వము కలిగియుండును. మం-౧-ని-౨౮-నూ-౮౯-ఆ-౪ ॥

సమీక్ష—సరి బాగుగానున్నది. ఇటువంటి మాటలఁ బోదించి యమా యకులయిన యరేదియో దేశస్థుల కందఱతో: పోట్లాచిలు పెట్టి వైరము గలిగించి యెల్లరను దుఃఖముల పాలుచేసియున్నాడుగా! ఇట్లు మతర్హజమును నిలువఁజెట్టి కలహము గావించువాని నీశ్వరుఁడుని బుద్ధిమంతుఁడెవ్వరు నంగీ కరింపనేరఁడు. జాతిలో విరోధముఁజెంచువాడే యందఱకు దుఃఖము గలుగఁజేయువాఁడగును. ॥ ౧౪౨ ॥

౧౪౩. ఓ సమీ: ఆల్లా నీకొఱకు పవిత్రము (హులార్) నొసంగిన వస్తువును నీవు నింద్యము (హరాం) అని విషేరించుచున్నా వెందులకు: నీవు నీతార్యం సమ్మతిని గోరుచున్నావేని ఓమించునట్టి ప్రభువు (ఆల్లా) దగ్గఱనే యున్నాడు. వారేమిమ్మువిడిచి పెట్టినను తొందరలేదు. వారికి మికంటె

మేలయిన-విశ్వసింపఁదగిన-ముసల్మాన్ శ్రీలు బదులుగా నొసంగఁబడుదురు. ఆ శ్రీలు నేవచేయుదురు, ప్రశ్నాప్రాపనకువారు, రక్షింపఁబడుదురు, ఉపవాస ప్రభుము నెఱపుదురు, పురుషములము జూచినవారు, చూడనివారును అగుదురు.

మం. ౭. సి. ౨౮. మా. ౬౬. ఆ-౧-౫౪

సమీక్ష—త్వానఘోర్వరముగ గమనించిరిమేని, అతఁడు ఖదా కాఁడు గాని, ముహమ్మద్ సాహేబు గృహములోనం వెలువల సనుటచేయు ర్యత్యుఁడేయని లేఁటనకును, వెలువటి అయతునుగూర్చి రెండు రకలు కలవు. (ఒకటి) ముహమ్మదు సాహేబునకు శేషప్రావణము ప్రియమనియు, అతని కనేక శ్రీ లుండినయు, వారిలో నొకఁడని యింటఁ బ్రాగుటయు చాలస్వప్నై సండున నితరులకది అనిష్కాముగఁబోఁకెననియు వారి జాడింపులు వీనిన పిమ్మట ముహమ్మదుసాహేబు క్రాగననికవతము చేసెననియు వ్రాయఁబడి యున్నది. (రెండవది) అతని కనేక చార్యులుండిననియు, వంతుగా నెవరి యొద్దకుఁబోవలసి యుండెనో ఆయెవఁడకు చాత్రియందు వెళ్ళుగా నామె యింటలేక తనవండ్రి యొద్దకుఁబోయి యుండెననియు, ముహమ్మదుసాహేబు ఒక దానిని విలిచి పదిప్రము చేసెననియు, చార్యశీసంగతి తెలియఁగా నామె యప్రసన్ను లాంయ్యెననియు, అప్పుడు ముహమ్మదు సాహేబుతనే నట్లు చేయనని ప్రమాణముచేసి నీటి సంగతి నెవరికిఁ తెలియఁజేయకుమని చార్యలోఁ బెప్పగా నామె చెప్పనని యొప్పుకొనెననియు, మఱల సత్యం రెండవ చార్య పద్ధత్యుఁడోయి చెప్పననియు వ్రాయఁబడియున్నది. దీనిఁగూర్చియే మేము వీరొంటు హలాల్ చేసియున్న వస్తువును, నీవు హలామని యెంచుదుఁడఁ దలచుచున్నావను నీ అయతును ఖదా దించెనః బెరాః ఏర్కొంద నయిన ఖదా యొనని యింటిని చక్కఁజెట్టుదుఁ దిరుగుచుండునః బుద్ధిమంతులు విచారించుదు గాక, ఇత పిమాటలవలన ముహమ్మదుసాహేబు నడవడి తేలి పడినదికద. ఏమనఁగా సనేక శ్రీలనుంచుకొను వాడిక్కరథక్తుఁడుగాని. పైగంబరు కాని యెట్లు కాఁగలఁడు? ఒక శ్రీ నవమానవబది మఱొక శ్రీని నొకరించువారు పక్షపాతియు, ధర్మహీనుడు నేలఁగాడు? అనేక శ్రీలున్నను నెంతయుఁడు గాక దానిలకు లోబడు వానికి లజ్జ, రయము, ధర్మము అనున వెక్కడనుండును? (రామాకులాక్షాం న రయం న లజ్జ) రాముడుంగు మనుష్యులు అతర్థమునకు రయనవరు, లజ్జితులును గారు అనియొక అనుధ

సమ్ముఖమునకు రప్పింపఁబడుదును. గుప్తమైన యొకవార్తయొనఁగు రాగి యుండ కుండును. ఎవని కుడిచేతికి అతని కర్మపత్రమియ్యఁబడునో వాడు "ఇదిగో నాకర్మ పత్రమును ఇందువు" మనును. ఇతఁ నెవని యొకచుచేతికి అతని కర్మపత్ర మియ్యఁబడునో వాడు "అయ్యో! ఈ కర్మపత్రము నాచేతి కీయకున్న మేలయియుండెడిగా" అని యనుకొనును.

మం-౦ ఏ-౨౯-సూ-౬౯-ఆ-౧౬-౧౦-౧౮-౨౫॥

సమీప-౬౪ : ఏమి తత్వవిజ్ఞానము ఎంత న్యాయమైన ప్రసంగ మని పొగడవలెను; బాదా : ఆకాశ మెప్పుడయినఁ బ్రదర్శించుచోవునా : ఏమి; బ్రదర్శింపబడకది వస్త్రము వంటిదా; మీది లోకమును ఆకాశమందు లేని అది జ్ఞానవిద్యమగు మాటయే యగును. ఇప్పుడు కులానుసందరి బాదా శరీరదారియేయని స్పష్టముగ విచితమయ్యెనుగద. ఏలనఁ దీరముమీద గూర్చుండి ఎవమందుగుట బోయిందే మోయఁబడు మూర్తిమంతుఁడుకాక మఱియేమగును : ఇదిగాక ముందునకు వెనుకకు నచ్చుట పోవుటగూడ మూర్తిమంతునియందే పుట్టిరిగందు. అతఁడు మూర్తిమంతుఁడేయైనచో నేక దేశీయుఁడగుటవలన నర్వజ్ఞులు నర్వన్యాయకుఁడ నర్వక క్తిమంతుఁడు గానేరడు. అట్లే నకల జీవులకర్మముం నన్నింటి నెన్నుదు నెఱుంగఁజాలఁడు. పుణ్యాత్ముల కుడిచేతులలోఁ గర్మపత్రము రిచ్చి చదివించుట, స్వర్గమునకుఁ బంపుట, అట్లే పాపాత్ముల యొకచుచేతులలోఁ గర్మపత్రమురిచ్చి నరకమునఁ బడవేయుట, కర్మపత్రములఁ జదివి న్యాయ మొనరించుట అను నీమాటలు గడువంతగా నున్నవి. ఏమి ఇదియొక నర్వజ్ఞుని పనియగునా : ఎన్నటికి కానేరదు. ఇవన్నియు పిల్లల యాటలవంటి మాటలే యనబొప్పును.॥౧౪౫॥

౧౪౬. పరిక్రాంతవములు నతనివైపునకుఁ బోవును. ఆ పాపము ఏఁబదివేల సంవత్సరముల పరిమాణముగల దినమంతటిదై యుండును. ఒకా నొక గమ్యస్థానమునకుఁ బరుగిడునట్లా దినము నమాడులలోనుండి లేచి పరుగిడుదురు. మం-౦ ఏ-౨౯-సూ-౭౦. ఆ-౪-౪౨॥

సమీప-౭౩పరిమాణ మేఁబదివేల సంవత్సరములన్న రాత్రి పరిమాణము వేఁబదివేల సంవత్సరములుగాదా : ఇంత గొప్పరాత్రి యుండదందు లేని యంత గొప్పదినము నెప్పటికినుండదు. ఏఁబదివేల సంవత్సరముల

వఱకా ఖదా, పరిక్రమ, విరూపక్రమములు అందఱును నిలువఁబడి యుండురా, లేక కూర్చుండి యుండురా; మఱి వారందఱును మేలుకొనియే యుండురా ఏమి; అటులయిన నితర సందఱును రోగగ్రస్తులయి చావనే చతురు. వారు సమాధులలోనుండి లేచి ఖదా కచ్చేరిపై పునఁబడి బుగ్గెత్తుదురా; ఏమి; ఆ బొందలలోని వారికి సూచనాపత్రములు (పత్రములు) నెట్లందును; పాపమా వృద్ధాత్ములను పాపాత్ములనందఱి నింతకాలము వఱకు ప్రతిబంధరూపకముగా బొందలలో నెందులకు చెఱవేసియుంచెను; ఇప్పుడు ఖదా కచ్చేరి మాయఁబడి యుండవచ్చునా ఏమి; ఆ ఖదా పరిక్రమ నిరర్థకముగా గూర్చుండియుండురా; లేక ఏమయిన వని తేయుచుండురా; తమ స్థానములందు కూర్చుండి, ఆటఁబడుచుండుచు, పరుండుచు, నాద్యములను వేరుకలనుఁ జూచుచు, అనంద మనురవింపుచు సుందవచ్చును గద. ఇంక అన్యాయ మేరాజ్యమున నుండదు. కాన నీవార్తల సదవిమనుష్యులు తప్ప సన్మతిలేవరు నంగీకరింపనేరరు. ॥౧౪౬॥

౧౪౭. నిశ్చయముగ మిమ్ము నానావిధములఁ బట్టిండుమున్నఁడు. పైలాగమున నల్లా ఏదాకాళముల నెట్లున్నము చేసియున్నఁదో మీరు చూచుట లేదా; వానిమర్య చంద్రునిఁ బ్రకాశింపఁడుగను సూర్యుని దీపము గను యున్నఁడు. మం-౭-సి-౨౯-మా-౭౧-౪-౧౪-౧౩-౧౬॥

సమీక్ష—అది తీవుల సుతపన్నము చేసియున్నారన్న వారు నిత్యులు అమరులు నెన్నటికిని గానేరరు. ఇక పుష్కలమున సర్వదా ఎట్లుండఁగలుగుదురు; ఉత్పన్నమగు పదార్థ మవశ్యముగ నశించుచున్నది; పై లాగముల దాకాళము నెట్లు చేయఁగలుగును; ఏమనఁగా నిది వివాహారమై విమలైన పదార్థము. వేరొక వస్తువున కాకాళమను పేరియచున్నారేని, దాని కాకాళ మను పేరియచుట నిరర్థకమే. పైలాగమున నాకాళములఁజేసి యున్నారేని వాని యన్నిటిమర్య సూర్యచంద్రు లెన్నడు నుండఁజాలరు. మర్య నుంపఁబడిరన్న. మీదిదొకటి క్రిందిదొకటి మాత్రము ప్రకాశమగును. రెండవది మొదలుకొని యన్నిటియం దందకారమే యుండును. ఇట్లు గోచర మగుట లేదు. కావున నీవార్త సర్వతా మిత్యయే. ॥౧౪౭॥

౧౪౮. మనీషులు అల్లా కొంత కలవు గాన నల్లాకోఁగూడ మఱొకనిఁ దిలువకుఁడు. మం-౭-సి-౩౬-మా-౭౨-౪-౧౮౩

సమీక్ష—ఈ మాట నిజమేని ముసల్మానులు "లాయలాహ ఇల్లాల్లా, మహమ్మద్ రసూల్లా;" అను "కలమ" చార్యమున బాగాతోగూడ మహమ్మదు సాహేబు నెందులకు నిలుచుచున్నారు? ఇట్లు పిలుచుటకు దురానునకును విరుద్ధమేకదా. విరుద్ధము కాదందులేని. ఈగూరను చార్యము సబద్ధము చేయుచున్నారు. మసీదులు ఖరా గృహములయిన ముసల్మానులను విగ్రహారాధకులయిరి. చిన్న చిన్న విగ్రహములను. ఈశ్వర మందిరములని నమ్ముతైనులును, పౌరాణికులును విగ్రహారాధకు లనఁబడునటులే వీరేల యనఁబడకుండురు? ౧౧౪౮౩

౧౧౪౯. సూర్యచంద్రులు ఒక చోటఁగూర్చు బడుదురు-

మం-౧-సి-౨౯-సూ-౧౫-౮-౬॥

సమీక్ష—సరి: సూర్యచంద్రు లెన్నఁదయిన నొకచోటఁ గూర్చుఁ బడఁగలరా? ఇదెంతటి యవిచేకమయిన వార్తయో గమనింపుడు: సూర్యచంద్రులనే యొకచోట జేర్చుట కేమిప్రయోజనముందెను? అన్యలోకములన్నింటి నొక చోట జేర్చుక చోపుట కేమియు క్రి కలదు? ఈలాంటి యనంతవ విషయము లెన్నఁదై న నీశ్వరవృత్తములు కాఁగలవా? పాపదులవిదప్ప విద్వాంసులవై న నెప్పటికి కానేరవు. ॥౧౧౪౯॥

౧౧౫౦. వారి నమీషమున నెల్లప్పుడుండెడు పిల్లలాయలు తిరుగుచుండురు. నీవు వారిని జూచినప్పుడు చెదరిపడియున్న ముత్యములని యనుమానింతువు; వారికి వెండికంఠములు తొడిగింపఁబడును. ప్రభువు వారికి బవిశ్రమయిన సారా ద్రాగించును. మం-౧-సి-౨౯-సూ-౧౯ అ-౧౯, ౨౧॥

సమీక్ష—ఏమంటి: ముత్యములవంటి లాంతిగల పిల్లలాయలకు నెందులకుంకఁబడుచున్నారు? ఏమి, యవకులు వారిసేవ జేయలేరా? శ్రీజనము వారికి తృప్తి గలుగఁ జేయజాలదా? దుష్టులు పిల్లలాయలతో నేయే గొప్ప దుష్కర్మం నొనరించుచున్నారో, దానికి మూల మీకురాను పరనమే కావచ్చుననుట కాశ్చర్యమేమి? ఇత స్వర్గమున స్వామి సేవక రావములట్టి స్వామి కానందమును, సేవకునికి బలిశ్రమ చేయుట వలన దుఃఖమును కలుగునుగదా, ఈ పక్షపాతమట నెందులకుఁగలదు? ఖదాయే సారా ద్రాగించు నన్న నఁతడుకూడ వారికి సేవకునివంటివాడేయై నిలుచును. ఇక ఖదా గొప్పతనమెట్లు స్థిరపడఁగలుగును? స్వర్గమందు, శ్రీపురుంకు నంన

స్కమును అట్లు గర్వస్థితియుగరిగి వారు సంభాసవంతులు గూడ నగుటకలదా. లేదా : లేదన్న వారి విషయభోగములు వ్యర్థమయ్యెను. కలదన్న నాజీవము లెక్కడినుండి వచ్చును : టుదా సేవజేయవిదే వారు వ్యర్థమున నెంచులకు జన్మించిరి : జన్మించిరిపో! (ఈమాన్) మతవిశ్వాసము కలుగుటన్నను టుదా లక్తి నలుపకున్నను పారికవాయాసముగనే వ్యర్థము లభించెగదా : కొంద టుకు (ఈమాన్) మతవిశ్వాసము కలుగుటవలనను, మఱి కొందఱు రర్థము నాచరింపకున్నను సుఖము లభించుచున్న వింతకంటె గొప్ప యన్యాయమేమి కాగలదు : ॥౧౫౦॥

౧౫౧. కర్మానుసారముగ ప్రతిఫలము రీయఁబడును. గిన్నెలు విండి యుండును. రూపంను జీవమును, పరిక్రాలును వరుసగా విలువఁబడు దినమున. మం-౨-సి-౩౦-నూ-౩౮-ఆ-౨౬-౩౪-౩౮॥

సమీక్ష—కర్మానుసారముగా ఫలమొసంగఁబడునన్న. “వ్యర్థమున నుండెడు చక్కవి ప్రియ, పరిక్రంకు, ముత్యముల వంటి విల్లకాయలకు, నేకర్యములనుబట్టి యెల్ల పురుండుటను వ్యర్థములించెను :” గిన్నెలు వింపు కొనుచు సారా త్రాగుదురేని మత్తెక్కియేల పోట్లాదికుండురు : ఇది(రూపా) పరిక్రంలో నొకగొప్ప పరిక్రాలని లావము ఏమి : టుదా రూపంను అన్య పరిక్రంను వరుసగా విలువఁజెట్టి సైన్యమును ప్రోగుచేయునా : సైన్యము ద్వారా జీవులందఱు శిక్ష గలుగఁజేయునా : మరి టుదా ఆసమయమున విలువఁబడి యుండునా : లేక కూర్పుండి యుండునా : టుదా ప్రళయకాలము వఱకైనను తన సైన్యమునంత ప్రోగు జేసి యా సైతానును పట్టు కొనునేని యతని లాభ్యము నిష్కంఠకముగ సాగఁగలుగును. దీనినే టుదా తనమం దురుగాఁజేయ ॥౧౫౧॥

౧౫౨. సూర్యులు చుట్టఁబడుచున్నప్పుడు చుక్కలు మాగువాఱి నప్పుడు, వర్తకములు చరించినపుడు. ఆకాశచక్ర మూడఁదీయఁబడునపుడు. మం-౩-సి-౩౦-నూ-౪౧-ఆ-౧-౨-౩-౧౧॥

సమీక్ష—గుండ్రముగానున్న సూర్యలోకము చుట్టఁబడువనుట గదు తెలివిహూరిన మాటయేకద. చుక్కలు మాగువాఱుట యెట్లు : జరములైన వర్తకము లెట్లు చరించును : చర్మ మూడఁదీయఁబడువనుట కాయాకాము

నొక పశువనుకొనెనా యేది : ఇది యజ్ఞానముతోఁ గూడిన గొప్ప పామర త్వపు మాటలే యననొప్పును. ||౧౫౨||

౧౫౩. ఆకాశము బ్రద్దలయిపోవునపుడు, చుక్కలు రాలిపడునపుడు, సముద్రములు చీల్చిఁబడునపుడు : సమాధులు బ్రతికింప లేకఁబడునపుడు.

మం-౩-సి-౩౦-సూ-౮౨ ఆ. ౧-౨-౩-౪౫

సమీక్ష—కురానును రచించు తత్వవేత్త : సెదాన్ సెదాన్ : ఆకాశమును బ్రద్దలుగ నెట్లు చేయఁగలుగును : చుక్కలనెట్లు రాలిఁగలుగును : ఏమి : సముద్రములు చీల్చిఁబడుటకవి కట్టబా : బ్రతికింపఁ గలుగుననుట కానమారులే పీనుగులా : ఇవన్నియు పసిపిల్లలవంటి మాటలే యగును. ||౧౫౩||

౧౫౪. బురుజులుగల ఆకాశసౌఖ్యం జెప్పుచున్నాను. కాని ఆ మహా కురానునది లాహూనందు సురక్షితముగా నున్నది.

మం-౩-సి-౩౦-సూ-౮౨-ఆ-౧-౨౧౫

సమీక్ష—ఈ కురానును రచించినవారు లోక భూలోకముల నెంత మాత్ర మెఱుఁగకుండెను. లేనిచో నాకాశమును కోటవంటి బురుజులుగల దని యెందులకనియుండును : మేషాది రాసులను బురుజులందులేని తక్కిన వేల బురుజులు గాకుండును : కాన నవి బురుజులుకావు. కాన యా చుక్కలన్నియు లోకములే. మఱి ఆకురాను బాదావద్దనున్నదా యేది : ఆ కురాను అతని రచితమేయైన నదియు నింతవలె నదిక జ్ఞానభాస్వరము. యుక్తి భాస్వరమునగు నవిద్యతోఁ గూడియుండవచ్చును. ||౧౫౪||

౧౫౫. నిశ్చయముగ వారొక దిక్కును బిన్నుచున్నారు. నేనుకూడ నొక దిక్కును బిన్నుచున్నాను. మం-౩-సి-౩౦-సూ-౮౩-ఆ-౧౫-౧౬||

సమీక్ష—మోసపుచ్చుటయే చిక్కనఁ బడునుగద. బాదా సయితము చిక్కరియేనా యేది : దొంగతనము దొంగతనమే, అబద్ధమున కబద్ధమే యుత్తరమా : ఒక దొంగ యొక సజ్జన పురుషునింటి దొంగతనము చేసిన నా సజ్జనపురుషుడు సయిత మారని యింటికిఁబోయి దొంగతనముఁ జేయవలయునా : కురానును రచియించినవారా సెదాన్ || సెదాన్ : || ||౧౫౫||

౧౫౬. నీ ప్రభువును, పంక్తి పూర్వకముగ పరిక్రమను వచ్చినప్పుడు, ఇత నాదినము నరకము తెప్పించఁబడును.

మం-౬-ఏ-౩౦-నూ-౮౯-ఆ-౨౧-౨౨॥

సమీక్ష—తెప్పరు : కోపపాలకుఁడుగాని సేనార్యుఁడుదాని. తన శ్రీ న్యమును పంక్తి పూర్వకముగ వెంబఁగొని తిరుగునట్లే వీరి బుధాకూఠఁ దిరుగునా యేమి : నరకము నెక్కడికిఁ బట్టిన నక్కడి కెత్తుకొని పోవుటకు దానిని కడవయనుకొనెనా : ఇంత చిన్నదేని, అందనంపాకటంగు కైదీ రెట్లు పట్టగలరు : ॥౧౫౬॥

౧౫౭. దేవదూతయగు పై గంబరు వారికో “మీరు దేవునియాయు కొట్టిపట్టెను రక్షింపుఁడు దానికి నీళ్ళు త్రాగింపుడు” అని చెప్పియుండెను. అంత నేకచిహుట నబద్ధముచేసి దానికొక్క తెగనఱకఁగా వారి రక్షకుఁడు వారి మీఁదికి మారిని బంపెను.

మం-౬-ఏ-౩౯-నూ-౯౦౩-౧౪౩

సమీక్ష—ఏమి : బుధాశ్రమ కొట్టిపట్టిమీద నెక్కి తిరుగుచుం దునా : లేనిచో నుంచినదెందులకు : ప్రళయముగాకుండుటకుఁ బూర్వమే తన నియమమును రద్దుపరచి మారయను కోగమును వారికేం గలుగజేసెను : అట్లు గలుగఁజేసినపుడు వారిని దండించినవాడే యయ్యెను. ఇత ప్రళయమునాటి రాత్రి న్యాయము చేయుననుచియు, ఆ రాత్రి కాఁబోవుననుచియు నబద్ధమేనా : ఈయొంటి విషయమై వ్రాయఁబడిన లేఱనుజూచి ఆరేరియా దేశముగలందు కొట్టిపట్టియతప్ప. ఇతర వాహనములు చిక్కుట యరుదుగాన నీకురాను నొక యరేరియా దేశవాసుఁడు రచించినాఁడని యనుమానింపఁ బడుచున్నది ॥౧౫౭॥

౧౫౮. వివేకబోయిన పక్షమున మేఘవళ్యముగ వాచియుండు వెంట్రి కలఁబట్టి యీర్తుము. వాని నొసరిబద్ధము పలుకును. అవరార మొనరించును. నరకము పరిక్రమ మేము పిలుతుము.

మం-౬-ఏ-౩౦-నూ-౯౬-ఆ-౧౫-౧౬-౧౮॥

సమీక్ష—రఝుటయను నీ నీరమైన పరిచారక వృత్తిని జేయుటకుఁ గూడ బుధా బాధ్యుఁడయ్యెనే. దిరా : జీవుఁడుతప్ప నొనరెన్నఁదయిన నబద్ధముఁ బలుకునా : అట్లే అవరార మొనరించునా : వెదాన : చెరపాల నంరక్షకుని నిలిపించు నటువంటి వాఁడెన్నఁదయిన బుధ కాగలరా : ॥౧౫౮॥

౧౫౯. నిప్పుయముగ మేము తాత్రియమును కుర్రాను దిందిరిమి, కలిలను తాత్రియేమయినది సేరేమి తెలియను : ప్రతి కార్యమునకై తన ప్రభువు నాత్మగొని పరిక్రమను, పవిత్రాత్మలును దాని యందు దిగుతున్నాడు
మం-౨౨-సి-౨౦-సూ-౧౦-౮-౧-౨-౪॥

సమీక్ష- ఏకతాత్రిని కుర్రానును దిందెనన్న "చలానా లయతును, చలానా సమయమందు నిట్లు ప్రవక్రమముగా దిందె" ననుటెట్లు నిత్యమగును : తాత్రి చీకటితో గూడినదేగా : ఇత నందరుగ నలసిరి దేమున్నది. క్రింద మీదు లెంతమాత్రము కాదేరవని, మేము వ్రాసి యున్నారము ఇత నిక్కడ "పరిక్రమను, పవిత్రాత్మలును, ఐదా యాల్లగొని, సంసారము : నేర్పాటులు చేయుటకు వచ్చుచున్నా"రని వ్రాయుచున్నాడు. దీనివలన ఐదా ఏకదేశీయః(దనియే) స్పష్టమయ్యెను. ఐదా, పరిక్రమ, పైగంబరులను సీ ముగ్గురి కథయే కలదని యింతవఱకుః తెలిసికొనియుంటిమి కాని పవిత్రాత్మ యను నాల్గవదొకఁడు ఐయలు దేటివాఁడు. ఈనాల్గవ పవిత్రాత్మయనున దేమో తెలియవచ్చును. ఇది క్రైస్తవ మతస్తులు నమ్ము ఏతా, పుక్కి, పవిత్రా త్మలను మూటికంటె నాల్గవదొకటి యొక్కవయే యయ్యెనుగద. మేమీమూ టిని ఐదాయని యంగీకరింపవలెనని యట్లే కానిందు. కాని పవిత్రాత్మ వేఱయియున్నప్పుడు ఐదా, పరిక్రమ పైగంబరులను పవిత్రాత్మ లనవలయునా, లేదా? పవిత్రాత్మలందేని యొకరికే పవిత్రాత్మయను పేరెందుంటు : మఱి ఐదా గుఱ్ఱములు మున్నగు పశువులమీదను, దినరాత్రులమీదను, కుర్రాను మున్నగు వాని మీదను ప్రతిష్ఠ చేయుచున్నాడు. శపథము నిజమని పని కాదేరదు.

॥౧౫౯॥

ఇది ఏ కుర్రానువిషయమును వ్రాసి "ఈపుస్తక మెటులున్నదో ఏను గొనుటకుగాను" బుద్ధిమంతుల యెదుటఁ జెట్టుచున్నాఁడను. నన్నుకుంటు లేని యీ పుస్తక మీశ్వర రచితము కాని, యొక విద్వాంసునిచే రచియించి నదికాని కాదు. ఇదియొక జ్ఞానము నిచ్చు పుస్తకమును గాఁజాలదు. మన మ్యలు శ్రమతోఁబడి తమ జన్మములు పృథ్విము చేసి కొనకుంటుంటుం ఁదఁ గొన్ని దోషములను మాత్రమే ప్రకటించి యున్నారను, ఇంక నిండుగంట కిందిన్నాత్ర సత్యము వేదాదివిద్యా పుస్తకముల కనుకూలమై యున్నందున నాకెట్లు గ్రాహ్యమో యుటలే యన్యమతము లందరి హితములుకాలో, ౧౫

పాత రహితులైన విద్వాంసులకును, బుద్ధిమంతులకును గ్రాహ్యములే. ఇదియు గాక నిందుగల చంతయు నవిద్యా భ్రమకాండములతోఁ గూడినట్టియు, మనుష్యుని యాత్మను పశువుతో నమానముగాఁజేసి కాంతిభంగము గలుగఁజేయు నట్టియు, దివ్యద్రవముల నుప్పుకల్లఁజేసి మనుష్యులందు ద్రోహమును గలుగఁజేసి పరస్పర దుఃఖములఁ జెంచునట్టియు యంశమేయని యెఱుంగఁదగును. అట్లే పునరుత్తర దోషములను నీకులాను విలయమేయైయున్నది. అందఱతో సంబంధము గ్రహింపకునట్లును, పరస్పర సంహితావము స్థిరపడి ఒంటొరుల నుదాఱి వృద్ధి కొఱుట నందరు బాటుపడునట్లును ఆ పరమేశ్వరుఁడు మనుష్యులందఱునుఁడఁ గృపఁజేయునుగాత. నేను నాదోషములగాని యితర మతమతాంశరములందరి దోషములనుగాని పక్షపాత రహితుఁడనయి యెట్లు ప్రకాశపఱచుచున్నానో యట్లే విద్వాంసులందఱు నొనర్చురేచి పరస్పర విరోధమూడి మిత్రత్వము కుదిరి ఆనంద పూర్వకముగ నొక్క మతమే స్థిరపడి సత్యము చేకూరవచ్చును. ఇట్లు సంక్షిప్తముగ కులాను విషయమందు వ్రాసియున్నాఁడను. బుద్ధిమంతులైన ధర్మాత్ములు, గ్రంథకర్త యొక్క యభిప్రాయమును గుర్తెఱిగి దీనినుండి లాభము పొందుదురు గాక? అట్లే ఎక్కడదయిన భ్రతులతో నన్యథా వ్రాయఁబడిన దానిని నవలించు కొందురుగాక.

ఇంక నొక విషయము శేషించియున్నది. అదేమన అనేక మునల్కానులు 'మా మతసమాచార మతర్వణ వేదమున వ్రాయఁబడియున్న'దని చెప్పుచు వ్రాయుచుఁ బ్రచురింపఁ జేయుచునున్నవారు. కాని ఆతర్వణ వేదమందు దాని నాచరిహ్మముగూడ లేదనుటయే దీనికు త్తరము.

ప్రశ్న:- మీరు ఆతర్వణవేదమంతయుఁ జూచియున్నాఁడఁ బూచియున్న సర్లోపనిషత్తును బాచుఁడు. సాక్షాత్తుగ నందు వ్రాయఁబడియే యున్నది! మరల ఆతర్వణవేదమందు మునల్కానుల నాచరిహ్మము గూడ లేదని యెందుల కనుచున్నాఁడు?

సర్లోపనిషత్తుల వ్యాఖ్యానము:

అస్మాత్తాం ఇల్లే మిత్రాపరిణా దిచ్ఛానిరన్తేః ఇల్లే పరిణా దా భవన్తమః పాతా మ్మిత్రో ఇల్లాం ఇల్లే ఇల్లాం విమిత్రో మిత్రో వైచ్ఛామః. ఇతి శాంబుద్ధో భోతా మింద్ర మహావింద్రాః అర్హోభ్యైష్ఠం ప్రశ్నం ఆపయన్ పూర్ణం ప్రహ్లాదం అర్హమితి అర్హం విహం చుహమంబితి అపస్మి అర్హోభ్యైష్ఠాః అర్హాభావో మేకమే అర్హాభావో విహంబితి. అర్హమర్హే హంబహిర్వా అర్హ మార్హదంతే పరివర్తతేత్రా ॥౩॥ అర్హ

బుద్ధిగాం పర్యధిష్ఠాం ఇంద్రాయ పూర్వం మాయావరణ మంతరిషః ౧౬౬ ఆర్థః స్మృత్యా అంతరిషం విశ్వరూపమ్ ౧౬౭ ఇల్లాంకర ఇల్లాంకరం ఇల్లా ఇల్లలేర ఇల్లల్లా ౧౬౮ ఓం ఆల్లా ఇల్లల్లా అనాది పృథూపాదు అతర్వేన త్యాగమాయోహం ఇదే పరివేషితా ఇదివరా అవ్యష్టం కురు కురు చిద్రూపాంతరం పంచరసేనాం హ్రిం ఆర్థో లోకం మహామహానాం ఆర్థో ఆల్లామ ఇల్లలేర ఇల్లల్లా ౧౬౯

ఇత్యర్థోపనిషత్ సమాప్తా ॥

ఇందు ప్రత్యక్షముగ ముహుమ్మదు సాహెబును రసూని వ్రాయనై నది. కాన ముసల్మానుల మతము వేదమూలకమనియే దీనివలన నిర్దమగు చున్నది.

ఉత్తరము :- మీరు అతర్వణవేదమును జూచుకొన్న మాదగ్గఱకు రండు. అదినుండి యంతము వఱకుఁజూడుఁడు. లేదా ఇటువది కాఁడ ములతోఁ గూడియున్న 'మంత్ర సంహిత' అతర్వణవేదమును ఏయిది ర్వణ వేదీయని యొద్దనున్ననుపొయి చూచుకొనుఁడు. మీ పైగంజరు సాహెబు నామము గానిమత విహ్నముగాని యందుఁ గాంచకుండును. ఈ యర్థోపనిషత్తును నది అతర్వణవేద మందుఁగాని, దాని గోపత చాహ్మిక మందుఁగాని కాకయందుఁగాని లేదు. అతఁడెఱచినాహ కాంమున నొకఁడు దీనిని రచించి నాఁడని మాత్ర మనుమానింపఁ జూచున్నది. దీనిని రచించినవాఁడు గొంతయరబ్బి కొంత సంస్కృతము గూడఁ జదివి యున్నట్లు గోరరమగుచున్నది. ఏమనగానిందు అరబ్బి పదములును, సంస్కృత పదములును ప్రయోగింపఁబడి యున్నవి. చూడుఁడు: "అస్మాల్లాం ఇల్లే మిత్రావతుడా దివ్యానిరత్నే" ఇత్యాదులు పదియంశములలో వ్రాయఁబడి యున్నవి. ఎట్లనగా "అస్మాల్లాం శతాఇల్లే" అనునది అరబ్బి పదములు. "మిత్రావతుడా దివ్యానిరత్నే" ఇవి సంస్కృత పదములు. ఇటులే యంతటి వాదఁబడి యున్నందున దీనిని సంస్కృత అరబ్బి రచన చదివిన వాఁడొ కఁడు రచించె ననుట న్యష్టము. దీని యర్థము చేసితిమేనియది కృత్రిమ మును. అయ్యుక్తమును వేదశైలికిని వ్యాకరణమునకును విరుద్ధమునై యున్నది. ఈ యుపనిషత్తును రచించినటులే పక్షపాదముగల వివిధమత సాంప్రదాయాలు ననేకో పనిషత్తులు వ్రాసియున్నారు. అనగా పృథూహో పనిషత్తు, నృసింహతాపని, రామతాపని, గోపాలతాపని మొదలగున వెన్నియో వ్రాయఁబడినవి.

ప్రశ్న :— నేటిపర్యంత మొక్కదయిన నిట్లు చెప్పలేదే, ఇప్పుడు, మీరే యనుచున్నారు. మీమాటను మేమెప్పుకొనుట యిట్లు :

ఉత్త :— మీరొప్పుకొన్నను ఒప్పుకొనకపోయినను, మా మాట యిందము కాఁజాలదు. ఇది అయ్యుత్తముగా నున్నదని నేనెట్లు వనఁజూచి యున్నానో అప్రకారమే, మీరును అతర్వణ వేదమునఁగాని, గోపతమందఁగాని దానికొఱయగా వ్రాయఁబడిన ప్రాచీనపుస్తకములందుఁగాని, దీనిని జూచి అర్థము (సంగతమగునట్లుకూడ) నిరూపింతురేని యది సప్రమాణము కాఁగలదు.

ప్రశ్న :— మామత మొంతమందితో చూడుదుఁడు; అంతన్ని విధముల సుఖమలవడుటయే గాక యంతమందు ముక్తికూడ లభించును.

ఉత్త :— “మామతమే మందిది తక్కినవన్నియుఁదెద్రవి, మా మట మందుఁదప్ప మతేమతమందును ముక్తిలభించదు” అని యిట్లు విచిత్ర మరస్థులందఱును తెప్పుకొనుచున్నారు. మీ మాటను నత్యమని నమ్మవలయునా? లేక వారిమాటనా? మేము మాత్రము సత్యభాషణము, అహింస దయ మొదలగు తత్గుణములు అన్ని మతములందును మంచివనియు, తక్కిన వాడ వివాదముల శూన్య ద్వేషములు మిథ్యాభాషణాది కర్మములు అన్నిమతములందును దెద్రవనియు, నమ్ముచున్నాము. మీరు సత్యమతమును స్వీకరింపఁ గోరుదురేని వేదమతమునే స్వీకరింపుఁడు.

స్వమ స్తవ్యమ స్తవ్యములు సంక్షేపముగ వ్రాయుదును.

శ్రీమద్దయానంద సరస్వతీస్వామి రచితము
సుఖాషావిభూషితమగు సత్యార్థప్రకాశమున
యవనమత విషయమునందు
చతుర్థక సముల్లాసము సంపూర్ణము.

స్వేదము స్నానము స్నానము స్నానము

[illegible]

యందవలయును. ఇంతియకాదు, తన సర్వకర్తులచే ధర్మాత్ములగువారు అనాదులు, నిర్గుణులు గుణరహితులుగా నున్నను వారిని రక్షింపవలయును. వారి యుష్మదికిఁ దోడుపడవలయును. వారియెడఁ బ్రియముగా వర్తిల్లవలయును. అరర్మాత్ముఁడు, చక్రవర్తిగ సనాతుఁడుగ మహాలింగుఁడుగ గుణవంతుఁడుగా నున్నను వానిని సప్తపమువలయును. వానికవసరి గలిగింపవలయును. వానియెడ ప్రేమతో వ్యవహరింపరాదు. అనగా చేతనయినంతవఱకు సన్యాసకారుల బలమునకు హానిని, న్యాయకారుల బలమున తున్నతిని గలిగించుచుండవలెను. ఈకారణమున మనకెంత దారుణ దుఃఖము గలిగినను, మరణము తటస్థించినను, ఈ మనుష్యత్వము ధర్మమునుండి యెన్నఁడును వేలుకాఁగూడదు. ఈ విషయమందు తర్కహారి మహారాజులగువారలు శ్లోకములు చెప్పియున్నారు. వాని నిది వ్రాయుది ఉపయుక్తమని తలచుచున్నాఁడను.

నిస్తప్త పీఠివిపుతా యది వా స్తువస్తు

ంష్ఠీ, సమావిశతు గచ్ఛతు వా యథేషమి ।

అద్వైత వా మరణమస్తు యుగాంతరే వా

న్యాయోత్పతః ప్రవిచలన్తి వచం స రీరాః ॥౧॥ తర్కహారి.వి.శ.౮౩.

స జాతు కామాన్న భయాన్నలోలాత్. తర్కం త్య జేత్సవికప్యాపి హేతోః ।

తర్కోవిత్వః సుఖమితే త్యవిత్వే.

ఉచో విత్వో హేతువ్య త్యవిత్వః ॥౨॥ మహారా.ఉ.వ. ప్రకాశర.౪౦.౧౦౧౧౨.॥

ఏవ ఏవ సుహృద్భర్తౌ విరతే వ్యసుయాతి యః ।

ఋరీరేణ సమం వాః సర్వమన్యధీ గచ్ఛతి ॥౩॥ మను.౮-౧౦.

సర్వమేవ జయతే నాన్యతం సత్వేన చ్ఛా వితతో దేవయానః ।

యేవాప్రిమ స్త్యేషయో హ్యస్త కామా యత్ర తత్సర్వవ్య పరమం నిరాపమమ్ ॥౪॥

సహ సత్యాత్పరో తర్కో వాన్యతాత్పరకం పరమ్ ।

సహ సత్యాత్పరం జ్ఞానం తప్పాత్పర్యం సమాదారేకమ్ ॥౫॥ ఉపనిషత్.

ఈ మహాశయుల శ్లోకాభిప్రాయముల కనుకూలముగ నందఱు విశ్చయము కలిగియుండుట యోగ్యము. ఇత నేయే పదార్థముల నేనెట్లు పమ్ముచున్నాఁడనో, వాని నిది సంక్షిప్తముగ వర్ణించుచున్నాఁడను । ఏది విశేషవాద్య ఈ గ్రంథమునం దాయా ప్రకరణములందు వ్రాసియున్నాఁడను.

ఈశ్వరుడు :—

౧. “ఈశ్వరుడు” బ్రహ్మ, పరమాత్మ మున్నగు నామములు గల వాడు సర్పిదానందాది లక్షణయుక్తుడు. పవిత్ర గుణధర్మ స్వభావములు గలవాడు, సర్వజ్ఞుడు, నివారకుడు, సర్వవ్యాపకుడు, అజన్మానందుడు, సర్వశక్తిమంతుడు, దయాశుభ్ర, న్యాయకారి, సరస్వస్థితర్, రర్త, హర్త కర్మానుసారముగ సర్వన్యాయములతో జీవులకు చలప్రదాత మొదలగు లక్షణయుక్తుడు పరమేశ్వరుడని నమ్ముచున్నాడను.

ప్రమాణములు:—

2. నాలుగు “వేదములను” (విద్యాధర్మయుక్తమై యీశ్వర ప్రదీత మగు సంహితా-మంత్రరాగమును) నిర్మాంత స్వతఃప్రమాణములని నమ్ముచున్నాడను. అవి స్వయముగ ప్రమాణరూపములుగ నున్నవి. అవి ప్రమాణము లమని కితర గ్రంథాపేక్షలేదు. సూర్యుడుగాని, దీపముగాని తమ స్వరూపములకుఁ దామే ప్రకాశములయి, పృథివ్యాదులను కూడా ప్రకాశింపఁ జేయుచున్నట్లులే యీ నాలుగు వేదములును గలవు. నాలుగువేదములకు బ్రాహ్మణ గ్రంథములు, షడంగములు, షడుపాంగములు, నాలుగుప వేదములు, ౧౧-౨౦ (పదునొకండు వందల యిటువదియేడు) వేదశాఖలు అను నవి యన్నియు వేదములకు వ్యాఖ్యానరూపములుగ బ్రహ్మాది మహర్షులచే వ్రాయఁబడిన గ్రంథములు. ఇవి పరతఃప్రమాణములు. అనఁగా వేదానుకూలములై యుండునవి ప్రమాణములుగా వానితోగల వేదవిరుద్ధములైన వచనములను అప్రమాణములుగా సంగీకరించుచున్నాడను.

ధర్మాధర్మములు:—

౩. సత్యరాషడాదియుక్తము, ఈశ్వరాజ్ఞయను వేదమున కవిరుద్ధము పక్షపాత రహితమగు న్యాయాదరణమును ధర్మమనియు, మిథ్యాభాషణాది యుక్తము ఈశ్వరాజ్ఞాదంగమను వేదవిరుద్ధమునగుపక్షపాతసహిత అన్యాయాచరణమును అధర్మమనియు నమ్ముచున్నాడను.

౪. జీవులు:—ఇద్రా, ద్వేష, శుఖ, దుఃఖ, జ్ఞానాది గుణములతో, గూడినవాడు అల్పజ్ఞుడు నిత్యుడగు నతనిని “జీవుడని” నమ్ముచున్నాడను.

౫. జీవేశ్వర సంబంధము:—జీవేశ్వర స్వరూపములు వైధర్మ్యముచే లిన్నములును, వ్యాప్య వ్యాపకములును; సాధర్మ్యముచే నలిన్నములు

సయియున్నది. అనగా నాకాశమునందే యాత్రిమంత్రమును ద్రవ్యమిస్తురును పేరుగ నుండలేదు. ఉండదు. ఉండబోదు. అట్లే యోగదయియుండలేదు. ఉండదు. ఉండబోదు. ఆ ప్రకారమే జీవేశ్వరునిను, వ్యాప్యవ్యాపక, ఉపాస్య ఉపాసక, పితృప్రాది సంబంధ యత్తముగ నమ్ముచున్నారను.

౬. అనాది పదార్థములు:—అనాది పదార్థములు మూడు (ఒకటి) ఈశ్వరుడు (లెండవది) జీవులు (మూడవది) ప్రకృతి—జగత్కారణము. వీరినే నిత్యములనియుఁ జెప్పుచున్నారు. ఏ పదార్థములు నిత్యములై యున్నవో వాని గుణకర్మ స్వభావములును నిత్యములేయని యెఱుంగదగును.

౭. ప్రవాహ రూపముగు అనాది:—సంయోగముచే నేద్రవ్య గుణకర్మములున్నప్పుడును చున్నచో యది వియోగమునకుఁ బిచ్చుటనుండవు. కాని ప్రథమ సంయోగము చేనితే నగుచున్నచో దానియందా పాపకర్మము మాత్రమనాది. కాన మరల మరల సంయోగము వియోగము కూడనగును. ఈ మూడింటిని ప్రవాహ రూపముగు ననాది యని నమ్ముచున్నారను.

౮. సృష్టి :-చేత్యేణ ద్రవ్యములు జ్ఞానభూతకముగ, యాత్రిభూతముగ, గలవి నానారూపములు దాల్చుట సృష్టియనఁబడుచున్నది.

౯. సృష్టి ప్రయోజనము:—సృష్టించుటయందే ఈశ్వరుని గుణకర్మ స్వభావములు నభవము లగుచున్నవి. కాన నదియే సృష్టించుటనని ప్రయోజనము. ఎట్లనగా ఒకదాకనితో నేత్రములెందులకుఁగలవని యడుగఁగా నతఁడు చూచుటకని యుత్తరమియను. ఆ ప్రకారమే సృష్టింపగల యీశ్వర సామర్థ్య సాఫల్యము సృష్టించుట యందేగలదు. జీవులకుఁగలిగిని కర్మ భోగముల ననుభవించఁజేయుట మొదలగునవి కూడా గలవు.

౧౦. సృష్టిరక్త :-“సృష్టి నకర్తృకము” దీనిపై పై తెల్పిన యీశ్వరుఁడే రక్త. సృష్టి రచనను జూచుటవలనను, జడపదార్థములందుఁ దమంతకుఁ దామే (వగురీతిని) జీవాది స్వరూపముల దాల్చు సామర్థ్యము లేకపోవుట వలనను “సృష్టిరక్త” అనకర్మముగాఁగలదన నొప్పును.

౧౧. బంధము:—ననిమిత్తకము అనగా అవిద్యా నిమిత్తము వలన కలుగును. పాపకర్మములనఁబడు ఈశ్వర లిప్సోపాసనము, అజ్ఞానాదులు, అనునవన్నియు చుఁబరల కారకములు. అందులకే కడ రోగిత లేనిదాని ననుభవించవలసి వచ్చుచున్నది కాన నదియే బంధము.

౧౨. "ముక్తి-అనాగా సమస్త దుఃఖముల నుండి విడివడి జంభ రహితుడు, సర్వవ్యాపకుడునగు నీశ్వరునియందు ఆతని స్పృహయందు స్వేచ్ఛాపూర్వకముగ సంధరించుట; నియత సమయమువఱకు ముక్త్యానంద మనుభవించి మఱల సంసారమునకు వచ్చుట.

౧౩. ముక్తి సారసములు:—ఈశ్వరోపాసనము అనాగా యోగచ్ఛా సము, రక్షానుష్ఠానము, బ్రహ్మచర్యముచే విద్యాప్రాప్తి, ఆప్త విద్వాంసుల సాంగత్యము, సత్యవిద్య, సువిచారము, పురుషార్థము మొదలయినవి.

౧౪. ఆర్తము:—చిరకాలార్థకముగ నార్థింపఁబడునదియే 'ఆర్తము' ఆర్తముచే నీర్తమగుదాని సస్మరణము.

౧౫. రామము:—రక్షార్థములచే ప్రార్థమగునది "రామము."

౧౬. వర్ణాశ్రమములు:—వర్ణాశ్రమములను నిబంధనముల యోగ్యతనుబట్టి నమ్ముచున్నాడను.

౧౭. రాజు:—శుభగణ, చిరస్వరాజ్యములచే బ్రహ్మామానుడు, పక్షి పాత రహితుడు, న్యాయచిరకముల నేవించువాడును, ప్రజలలో చిరకాలముగ పరిపించుచు వారిని బుద్ధులవలె తావించి వారి యున్నతి కొఱవ నుభవిస్తూకొలకు సర్వదాప్రయత్నము చేయువాడునగు నతడే రాజు అడును.

౧౮. ప్రజలు:—మంచి గుణ చర్మ స్వరాజ్యములుగల వారు, పక్షపాతి రహితమగు న్యాయ ధర్మములను నేవించుచు రాజప్రజలయున్నతిని గోరు వారు, రాజ విద్రోహరహితలయి, రాజుతో బుద్ధులవలె పరిపించువారును "ప్రజ"లననబడెదరు.

౧౯. న్యాయదారి:—సర్వదా ఆలోచించుచు సత్యమును బ్రకటింపి, సత్యమును గ్రహించువారు, అన్యాయతలల దొలగించువారు, న్యాయ కారులను పట్టి శేయువారు, తన ఆత్మవలె సంపత్తి సుఖముల గోరువాడు నగునది న్యాయదారి యనబడును. వానిని నేనుగూడ యథాయోగ్యముగ నంగీకరించుచున్నాడను.

౨౦. దేవాసులు:—విద్వాంసులను "దేవత"ని, పామరులను "అనురు"ని పాపాత్ములను "రాక్షసు"ని, అనాచారులను "పిశాచు"ని నమ్ముచున్నాడను.

నీర్ధాంతముననే స్వీకరించుచున్నాడును. మతమతాంతరము లందుగల పరస్పర విరుద్ధములు నాకనిష్టములు, ఏమనగా నీ మతస్థులే తమతమ మతప్రకారము చేయుచు మనుష్యుల టిక్కించుకొని యొకరికొకరిని శత్రువులఁ జేయుచున్నారని రాన నీయంతమును ఖండించి నత్యమును ప్రచురించఁ జేయుచు నందల నేక మతమున గొప్పకటఁ ద్యేషములఁ ద్యుటంచఁ జేసి పరస్పర దృఢప్రియియైతలఁ గావించి యందలలో నందఱు లాభము గలుగఁ జేయుటకు మాత్రము నా ప్రణయము మనియు అదియే గాయత్రిప్రాయమనియు గ్రహించుచును. సత్యశక్తియంతయు పరమేశ్వరుని కృపానహాయముల చేతను. అప్రకృత్యుల నహాను మానితెను “ఈ నీర్ధాంతము” ఘోషించుచుండఁట నిష్క్రమింప ద్యుచించుగార. నాచులనె లోకముందఱు ననాయానముగ తర్కార్థ గామయోజములు నీర్థింపఁ జేసికొని నది మృద్ధియైండుదు నానందముగ నుంచుటగార. ఇదియే నామభిప్రాయము.

6 24534
43260

అప్రమద్యులకు నీ సత్తలనఱచుచు.

కుఁ శస్మిన్ముఖః శం కుః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।
శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః । శస్మిన్ముఖః శస్మిన్ముఖః ।

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యులు పరమవిద్వాంసులు
శ్రీ విరహానంద సరిస్వతి స్వామిల విభులునగు
శ్రీమద్దయానంద సరిస్వతి స్వామి విరచితముల
స్వామిపరవ్యామిత్య సద్గత సమన్వితము,
సుప్రమాద యుక్తమును సుధామౌ విభూషితమునగు
సర్వార్థ ప్రకాశము సంపూర్ణము

294.552

D 275

Hyderabad City Granthalaya Samstha

HYDERABAD

--

ని:

౨౧. దేవపూజ:-విద్వాంసులు, మంత్ర, పిత, ఆచార్యులు, అతిథి వేదమువారియగుటచే, తర్వాత్మంగు జనులు, విద్యవ్రతాశ్రీ, శ్రీవ్రతుడైన వతి యొక్క నిర్వహించుచున్న "దేవపూజ" దీనికి వివరించబడినది అదేవపూజ యనఁ వును. మొదటివారి మూర్తులు పూజ్యములనియు, నితరహాసాణాది జన యై యుట నితాంత మపూజ్యము లనియు నమ్ముచున్నారను.

౨౨. క్షేమ:- "క్షే" విద్య, నిర్వృత, తర్వాత్మత, జితేంద్రియత ప్రాప్తికొని మృత్తికొందించుచు విద్వాది బోధములగు నశేషశేయు యే క్షే.

౨౩. పురాణములు:- బ్రహ్మచర్యే బంధుబంధుని, జలరేయోది హ్యక్షణ ప్రాంతములనే పురాణ, ఇతిహాస, లెల్లు, గాథ, వాచాశలీయము లయ్యుననిరించుచున్నారను. ఇతర భాగవతాదులనుగాదు.

౨౪. తీర్థములు:-నిర్వహణము, విద్య, నిర్వాంగత్వము, యమాది, యోగాద్యాగము, పురుషార్థము, విద్యావాసాది తీర్థరర్థములు అగు యే దుఃఖసాగరమునుండి తరింపజేయును. కాని వీనినే తీర్థములని నమ్ము చ్చుచును. ఇతర జలస్థలాదులనుగాదు.

౨౫. పురుషార్థము:- "పురుషార్థము ప్రారబ్ధముగకంటె గొప్ప" గా దనివలసికే గలదిత ప్రారబ్ధము తొనగూడును, అది నవరింపఁ గలదనియు నవరింపఁబడును, అదిదెడిన నన్నియుఁజెరును, కానఁ బ్రార్థముగకంటె పురుషార్థమే గొప్ప.

౨౬. ప్రవర్తన:- మనుష్యులు అందఱతో యథాయోగ్యముగ, తన జాతుడు సుఖ, దుఃఖ, హాని, భారములందు వర్తించుచు శ్రేష్ఠమనియు భావవర్తించుచు పీడమనియు దలంచుచున్నారను.

౨౭. సంస్కారములు:- దేనిచే శరీరము, మనస్సు, అర్థ అనునవి వర్తమములగునో దానిని "సంస్కార" మందురు. అది నిషేధాది నిర్వాన్తము వలనఁ జదియఱు విధములయియున్నది. దీనిగర్తవ్యమనిఁ జది చున్నారను. చహనానంతరము మృతినొందినచాని కొంతకాలముఁ కి శరణుదరు.

౨౮. యజ్ఞము:- ఎందు విద్వాంసుల, సంస్కారము యథాయోగ్య ర్థ శిల్పము-రసాయనమను పదార్థవిద్య, దాని ఉపయోగము, విద్యాది

కుటగుణముల దానము, అగ్నిహోత్రాదుల వాయు వృష్టి, ఇం ఓషధుఁ
పవిత్రవఱుది, జీవులందఱుకు నుజుముగలుగజేయుట అనునవి గలుగ
యెడియే యజ్ఞమనబడును. కాన దాని సుత్రమమని దలంచుచున్నాఁడను.

౨౯. ఆర్యదస్యులు:- శ్రేష్ఠపురుషులను “ఆర్యు” లనియు
లను “దస్యు” లనియు నందురు. నేనుకూడ నట్లే నమ్ముచున్నాఁడను.

౩౦. ఆర్యావర్తము:- ఆది సృష్టినుండి ఆర్యులందు నివసి
చున్నారు. గాన నీభూమికి “ఆర్యావర్త” దేశమని పేరు. కాని దీని య
ఉత్తరమున హిమాలయము వఱకు, దక్షిణమున వింధ్యచలమువఱకు పశ్చి
మున అటకు వఱకు పూర్వమున బ్రహ్మపుత్రానది వఱకు గలదు. ఈవార్తి
మధ్యనున్న భూభాగమునకు ఆర్యావర్త దేశమనిపేరు. ఇంక నిఁ దెల్లప్పుడు
వారినికూడ నార్యులనుచి గలదు.

౩౧. ఆచార్యులు:- సాంగోపాంగముగ నేదవిద్యలను జదివించువా
సత్యాచారమును గ్రహింపజేయువాఁడు, మిత్యాచారమును ద్యుతింపఁ జే
వాఁడునగు నతఁడే ఆచార్యుఁడనబడును.

౩౨. శిష్యులు:- సత్యమైన శిక్షను, విద్యను గ్రహింపదగి
ధర్మాత్ముఁడు విద్యాగ్రహణముం దిచ్చగలవాఁడు, ఆచార్యునకుఁ బ్రియుఁ
వాఁడు నగు నతనిని “శిష్యు” ఁందురు.

౩౩. గురువులు:- తల్లి, దండ్రీయు సత్యమును గ్రహింపజే
వాఁడును “గురువులు” అసత్యమును త్యుతింపఁ జేయువాఁడు గూడ “గురు
వనంబుడున్నాడు.

౩౪. పురోహితులు:- యజమానునకు హిరమొసర్చు వాఁడు, సక
పదేష్టయునగు నతఁడే “పురోహితుడు”

౩౫. ఉపాధ్యాయులు:- నేదములందలి యొక భాగమును గాని, అం
ములనుకాని దదివించువాఁడు “ఉపాధ్యాయుఁడు.”

౩౬. “శిష్టాచారము” ధర్మాచరణ పూర్వకముగ బ్రహ్మచర్యమ
విద్యను గ్రహించి, ప్రత్యక్షది ప్రమాణముంచే సత్యాసత్యముల నిర్ణయం
కొని, సత్యమును గ్రహించి, అసత్యమును బరిత్యజించుటయే శిష్టాచారః
దీని నొనరించువాడు శిష్టుఁడనబడును.

౩౭. ప్రమాణములు:- ప్రత్యక్షైది 'అష్టప్రమాణములను' గూడ నంగీకరించుచున్నాడను.

౩౮. "అష్టాదు" యథార్థము చెప్పువాడు, దర్శాత్ముడు, అందఱునుఁబడుకొఱకు, బ్రయత్నము చేయువాడునగు నతనినాష్టాదని చెప్పుచున్నాడను.

౩౯. పరీక్ష:- అయిదు విధముల సగుచున్నది. (మొదటిది) తత్వదుఃఖ, అతని గుణకర్మ స్వభావములు, వేదవిద్య (రెండవది) ప్రత్యక్షైదులగు నేనిమిది ప్రమాణములు, [మూడవది] సృష్టిక్రమము, [నాల్గవది] అష్టవ్యవహారము, (ఐదవది) తన యాత్మ పవిత్రత, మరియువిద్య అను నీ పంచవిదపరీక్షలచేత సత్యాసత్యములు నిర్ణయించుకొని సత్యమును గ్రహించి, అసత్యమును విరిత్యజింపఁ దగును.

౪౦. పరోపకారము:- దేనిచే మనుష్యులందఱు దురాచారములు, దుఃఖములు దూరమై శ్రేష్ఠాచారములు, సుఖములు వర్ధిల్లునో యటువంటి కార్యమును చేయుటయే పరోపకారమని భావించుచున్నాడను.

౪౧. స్వతంత్ర్యుడువరతంత్రుడు:- జీవుడు తన కార్యములందు స్వతంత్రుడు ఇతనిశ్వర వ్యవస్థానుసారము కర్మఫల మనుభవించుటయందు వరతంత్రుడు అటులే తత్వదుఃఖ తన సత్యాచారాది కర్మములందు స్వతంత్ర్యుడని యెఱుంగదగును.

౪౨. స్వర్గము:- సుఖవిశేషతోగమును, తత్సామగ్రి ప్రాప్తిని "స్వర్గ" మని యందురు.

౪౩. నరకము — దుఃఖవిశేషతోగమును, తత్సామగ్రి ప్రాప్తిని "నరక" మని యందురు.

౪౪. జన్మములు:- శరీరములు దరింది ప్రకట మగుట 'జన్మము' అది పూర్వ, పర, మధ్య, లేదములఁబట్టి మూడువిధములని నమ్ముచున్నాడను.

౪౫. జన్మమరణములు:- శరీర సంయోగమునకు 'జన్మ' మనిపేరు. అట్లే వియోగమే మృత్యువనఁబడుచున్నది.

౪౬. వివాహము:- నియమపూర్వకముగ ప్రసిద్ధముగ స్వేచ్ఛానుసారముగ పాక్షిగ్రహణము చేయుటయే "వివాహ" మనఁబడును.